

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

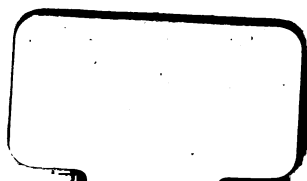
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

ARISTOTELIS
O R G A N O N
G R A E C E.

NOVIS CODICVM AVXILIIS ADIVTVS RECOGNOVIT,

SCHOLIIS INEDITIS ET COMMENTARIO

INSTRVXIT

THEODORVS WAITZ,

PHIL. DR.

L I P S I A E,
S V M T I B V S H A H N I A N I S.
M D C C C X L V I.

ARISTOTELIS
O R G A N O N

EDIDIT

THEODORVS WAITZ,

PHIL. DR.

PARS POSTERIOR.

ANALYTICA POSTERIORA, TOPICA.

L I P S I A E,
S V M T I B V S H A H N I A N I S.
M D C C C X L V I.

29036. e. 5.

P R A E F A T I O.

Emisuro mihi alteram Organi Aristotelici partem pauca quaedam se obtulerunt quae praemitterem. Ac primum quidem gratias agam viris doctissimis qui de priori huius libri parte iudicium fecerunt: scripserunt enim ita ut, dum de Aristotele ipso bene mererent, suam erga me benevolentiam testarentur: nam quae de Categoriis disputavit Spengel (Münchner Gel.-Anzz. 1845. no. 4 sqq.), ea et ipse magni aestimo et omnibus qui Aristotelis studio delectentur pergrata fuisse persuasum habeo. Petiit autem a me, ut clarius dicerem quod I. p. XV sq. de lectionis varietate scripsi: cui ut satisfaciam primum notandum est, quod pro eo quod dixi de lectione 6 a 7 „non habet *C*, sed *B*” legendum est „non habet *B*, sed *C*”. Deinde quod adiecimus 7 b 8 et 15 a 2 „non habet *B*” ita intelligendum est, ut neque in cod. *B* neque in reliquis a Bekkero collatis reperiatur quod ille notavit (v. lect. variet. quam dedimus p. 100 et p. 120), ut incertum sit unde illa hauserit. Ea autem quae diximus p. XVI de lectionis varietate ad 13 b 31 delenda sunt: nam quae in Bekkeri editione leguntur ad h. l. „*ἡ B, τὸ δὲ*” pro mendo habenda sunt, quod ita corrigendum est ut legatur „*ἡ τὸ δὲ*” ...

Deinde pauca quaedam mihi praemonenda sunt de iis quae de hoc libro et docte et acute disseruit Bonitz (Jen. Littztg. 1845. no. 212 sqq.). Primum dicit non opus fuisse ut probaverimus lemmata, quae dicantur, ita comparata esse ut nihil certi ex iis colligere liceat de lectione quae in contextum recipienda sit. Quod quamquam verissimum est, tamen hoc pluribus comprobare volumus

propterea quod virum valde eruditum in congregatione philologorum aliquando in aliam sententiam disputantem ipsi audivimus (v. Verhandlungen der sechsten Versammlung deutscher Philoll. und Schulmm. Cassel 1844. p. 78 sq., ubi Brandis reprehenditur quod in collectione scholiorum quam ediderit variam lectionem non adnotaverit quam lemmata exhibeant: de pretio enim quod libris mss. statuendum sit maxime iudicandum esse ex iis quae ab ipsis interpretibus graecis pro veris Aristotelis verbis habita in commentariis adscripta sint). Deinde quod saepius silentio praeteriisse videmur, num quid colligi possit de lectione quam interpretes graeci habuerint ex iis quae ipsi de singulis locis disputent, dicendum est in afferendis interpretibus graecis nos ita semper versatos esse, ut ubicunque eos non nominaverimus, nihil in iis reperierimus unde coniecturam capere liceret de lectione quam ipsi ante oculos habuerint. Denique quod diximus in praefatione partis prioris (p. IX): „scholia inedita quibus ille (Brandis) usus est relegere noluimus”, id plures eorum qui de hoc libro iudicium fecerunt male intellexerunt: namque hoc ita certe accipi noluimus, ac si scholia neque edita neque inedita integra relegerimus, imo edita omnia pertractavimus, quamquam non nisi unum aut duos locos in iis invenimus unde aliquid elici potuerit quod alicuius momenti esset ad Aristotelem sive explicandum sive emendandum: qua de re facile sibi persuadebunt qui et commentarios nostros perlustrare et interpretes graecos integros relegere velint. Quae quum ita sint, eximiae diligentiae laudem, quam in scholiorum collectionem a Brandisio factam contulimus, non solum non imminuimus, sed alta voce repetimus. Cui quidem collectioni num idem pretium statuendum sit in iis quae non ad Organum, sed ad alia Aristotelis scripta pertinent, diiudicent alii: nos certe de ea collectione sola locuti sumus qua scripta logica Aristotelis explicantur. Quod vero scholia inedita quibus Brandis usus est non retractavimus, id vellemus non negligentiae nostrae sed temporum angustiis tributum esset, quod quum a nobis non ita expressum esset in praefatione priori, ut nostram ipsi di-

ligentiam laudantes aliis de voluntate nostra persuaderemus, a viris doctissimis non animadversum esse valde dolemus.

De libro universo non habeo quod adiciam iis quae in Prooemio partis prioris exposita sunt: nam quam in explicando Aristotele rationem ingressi sumus, eandem etiam in hac parte observavimus. Quamquam enim vir doctissimus, qui de nostra opera ita iudicavit (Berl. Litterar.-Ztg. 1845. no. 49), ut nostris viribus magis confidere videatur quam ipsi nobis, brevitatem qua usi sumus reprehendendam putavit, tamen explanationem prolixiorrem facere non ausi sumus: namque, quum nihil admitterimus quod ita dictum esset, ut breviori eoque obscuriore sermone usi dissimularem quod non satis intelligeremus, nobis certe facile erat copiosius exponere quae brevius diximus, sed veriti, ne, si fusius explanarem quod facilius esset ad intelligendum, ipsi videremur legentes admonere, ut quaedam eorum quae scripsimus non lecta transirent, nos cohibuimus; scilicet semper id egimus ut, quo quid difficilius esset et brevius dictum ab Aristotele, eo copiosius et accuratius exponeretur, quamquam non ita, ut eos qui Aristotelem legerent omni labore liberare vellemus, sed ita ut quantum quidem in nobis esset iis suppeditarem quae reconditiorem quandam et sermonis et doctrinae cognitionem requirerent. Est autem modus quidam tenendus in exponenda argumentatione philosophica, qui si exceditur, per ipsam explanationis longitudinem res fit obscurior. Hos igitur fines in explicando Aristotele servare studuimus, quod si nobis contigerit, etiam si quod praestitimus minore laude dignum sit quam ea quam in nos contulerunt qui de prima huius operis parte adhuc iudicaverunt, id quod in hoc opere conficiendo maxime propositum erat bene processisse nobis persuadebimus.

Restat, ut indicemus quibus locis a lectione quam Bekkerus recepit recessimus, et quae in Scholiis a Brandisio collectis emendanda censeamus. Ac in Aristotele quidem ipso omnia quae correximus his locis reperiuntur: 71a 20—24 et 31, 72b 32, 73b 14 et 36, 74a 27, 75b 34, 76b 35, 77b 18, 20, 26 et 28, 78b 2, 79a 12, b 17 et 21,

89a3, 18 et 40, 81a10, 29 et b21 (bis), 82a16, 31, b11 et 12, 83b24, 84b11, 16 et 26, 85b14, 86a10, 37, b2 et 22, 87a19 et 21, 88a1, 10, 16, 21 et b22, 89a12, 23, 37 et b6,

90b10 et 12, 91a24 et b31, 92a8, 20, b8, 9, 21 et 33, 93a4, 6, 36 et 37, 94a22 et b6, 95b25 et 40, 96a3, 97b11 et 32, 98a1, 2 et 21, 100b18 et 28, 101b9, 14 et 33, 102a33 et 36, 103b18, 104a28 et 37, 105a6, 9, 22, 37, b12 et 24, 106a5, 16 et b26, 107a37 et b11, 108a1, 2, 21 et 29, 109a1 et b7,

111a10, 14, 31, b7, 14 et 31, 112a21, 113b1 et 31, 114a4, 29 (bis), 30, 36, b1 et 37, 115a2, b16 et 26, 117a5, 17, 25, b6, 7, 17 et 25, 118b14, 119a17 sq.,

120a35, 121a36 sq., 122b33, 123a23, b32 et 35, 124a17, b10 et 28, 125b35, 126a32 et b20, 127b10, 128a31, b27 et 33, 129a28, b15 (bis),

130a27, b9, 132a28 et 36, 133b5, 134b8, 135b4, 5, 18 et 24, 136a15, 21, b6 et 12, 138b4 et 32, 139b20,

140a19, 31 et b23, 141b11 et 15, 142a20, b5 et 19, 143a15, 33 et b30, 145b16, 146a17 et b30, 147a9, b6 et 10, 148a21 et b36, 149a30 (bis), b2 et 17 (bis),

150a4, 12, 14, b3, 4, 36, 151a2, 3, 11, 35 et b32, 152b30, 153a16, 154a17 et b29, 155a10 et b30, 156a10, 29 et 38, 157a21 et 25, 158a11, 19, 23 et b20,

160a36 sq., b3, 8, 10 et 24, 161a8 et b23, 162a14, 24, 32, b2, 4, 7 (bis) et 17, 163a9, 23, b4, 5 et 25, 164a11, 15, b5, Titul., 165a2, 17 et 19, 166a26 — 28, 167a6, 25 et b28, 168a28 (bis), b24 sq., 34, 169a2, 7, 31, 33,

170a2, 171a22, 24, 30, b9, 172a2, b19 et 26, 173b9, 28 et 35, 174a26, b29 et 36, 175a20, 37, b5, 8, 176a27 sq., b10, 18, 20 (bis), 24, 177a14, 28, b4, 10 et 30, 178a2, b20 et 36, 179a7, 17, b15 et 22,

180a12 sq., b25, 181a16, 21, 25, 182a1, 15, 22, b24 sq., 183a20, b25 et 28.

Quae in scholiis nobis videntur emendanda haec sunt:

199a26 ἀλλὰ — ἔστιν, 203a3 κατὰ — ποτὲ δὲ μὴ, 204b42 καθόλου — ἀπτό et 206b47 καὶ πρῶτον Aristotelis verba sunt. — 201a25 leg. εἰ δὲ μὴ εἰδείμεν. — 202a33 alt τὸ] τοῦ. — 206b7 legendum putaverim ἐνδεῶς, ib. 9 καὶ ἡ καὶ ἰδίως ἐφ' ἐκ. μερικοῦ ὑποκ. — Ib. vs. 19 aut legendum est τοῦτο ὃ (coll. Aristot. 74a24) aut delendum τοῦτο τὸ. — Ib. 33 ἰσοπλήρω legendum esse patet e vs. 34 et ex Aristot. 74a34. — 208a39 legendum videtur τοῦτο (τὸ συμπέρασμα) μὴ ἐξ ἀνάγκης. — 209b33 post τετραγώνον aut addendum aut certe mente intelligendum est τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης. Ib. b16 et 210a2 legendum est πρὸς τὴν τριτην: nam idem recte expressum est a Philopono 209b47. Etenim si ponimus $a:x=x:y=y:b$, consequitur $x=\sqrt[3]{a^2b}$, $y=\sqrt[3]{ab^2}$, ut verum sit quod Philoponus dicit $a:y=a^2:x^2$; est enim $a:(ab^2)^{\frac{1}{3}}=a^2:(a^2b)^{\frac{1}{3}}$. — 210a11 pro βγ' legendum est γη'. — Scholion quod hoc loco ex Philopono dedit Brandis non integrum esse apparet: quare, ut res de qua hic

agitur melius intelligatur, eundem locum qualis est in ed Philoponi Ald. Venet. 1504 fol. p. 59 sq. hic inserimus.

Δύο δοθεῖσων εὐθείων ἀνίσων δύο μέσας ἀναλόγους εὐρεῖν. ἔστωσαν διὰ αἱ δοθεῖσαι δύο εὐθεῖαι ἄνισοι αἱ αβ' βγ' καὶ κείσθωσαν ὥστε ὀρθὴν γωνίαν περιέχειν τὴν ὑπὸ αβγ'. καὶ συμπληρωσθῶ τὸ βδ' παραλληλόγραμμον καὶ διάμετρος αὐτοῦ ἦχθω ἡ αγ' καὶ περὶ τὸ αγδ' τριγώνων γεγράφθω ἡμικύκλιον (ἡμικύκλους Ald.) τὸ αδεγ' καὶ ἐκβεβλήσθωσαν αἱ βᾶ καὶ βγ' ἐκ' εὐθείας κατὰ τὰ ζ' ἡ' καὶ ἐπεξεύχθω ἡ ζῆ' διὰ τοῦ δ' σημείου οὕτως ὥστε τὴν ζδ' ἴσην εἶναι τῇ εῇ'. τοῦτο δὲ ὡς αἵτημα λαμβάνεται ἀναπόδεικτον. φανερόν δὲ ὅτι καὶ ἡ ζε' τῇ δῇ' ἴση ἐστίν. ἐπεὶ οὖν κύκλου τοῦ αδγ' ἐλλήπεται σημεῖον ἐκτὸς τὸ ζ', ἀπὸ δὲ τοῦ ζ' δύο εὐθεῖαι αἱ ζβ' ζε' προσπίπτουσιν αὐτὸν κύκλον κατὰ τὰ α' δ' σημεία, τὸ ἄρα ὑπὸ τῶν βζ' ζα' ἴσον ἐστὶ τῷ ὑπὸ τῶν εζ' ζδ'. διὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὸ ὑπὸ τῶν βῆ' ηγ' ἴσον ἐστὶ τῷ ὑπὸ τῶν δῆ' ηε', ἴσον δὲ τὸ ὑπὸ τῶν δῆ' ηε' τῷ ὑπὸ τῶν εζ' ζδ'. ἴσαι γάρ εἰσιν ἑκατέρω ἑκατέρω, ἡ μὲν ζε' τῇ δῇ', ἡ δὲ ζδ' τῇ εῇ'. καὶ τὸ ὑπὸ τῶν βζ' ζα' ἄρα ἴσον ἐστὶ τῷ ὑπὸ τῶν βῆ' ηγ'. ἔστιν ἄρα ὡς ἡ ζβ' πρὸς τὴν βῆ' ἡ γγ' πρὸς τὴν ζα'. ἀλλ' ὡς ἡ ζβ' πρὸς τὴν βῆ' οὕτως ἡ τε ζα' πρὸς τὴν αδ' καὶ ἡ δγ' πρὸς τὴν γῆ' διὰ τὴν ὁμοιότητα τῶν τριγώνων. ἴση δὲ ἡ μὲν δγ' τῇ αβ', ἡ δὲ αδ' τῇ βγ'. καὶ ὡς ἄρα ἡ αβ' πρὸς τὴν γῆ', οὕτως ἡ ζα' πρὸς τὴν αδ'. ἦν δὲ καὶ ὡς ἡ ζβ' πρὸς τὴν βῆ', τουτέστιν ἡ αβ' πρὸς τὴν ηγ' ἡ ἡ πρὸς τὴν ζα'. καὶ ὡς ἄρα ἡ αβ' πρὸς τὴν ηγ' οὕτως ἡ τε ηγ' πρὸς τὴν ζα' καὶ ἡ ζα' πρὸς τὴν βγ'. αἱ τέσσαρες ἄρα εὐθεῖαι αἱ αβ' ηγ' ζα' βγ' ἐφεξῆς ἀνάλογόν εἰσι καὶ διὰ τοῦτο ἔσται ὡς ἡ αβ' πρὸς τὴν βγ' οὕτως ὁ ἀπὸ τῆς αβ' κύβος πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς ηγ'. εἰ οὖν διπλασίον ἔκτεθειν ἡ αβ' τῆς βῆ', ἔσται καὶ ὁ ἀπὸ τῆς αβ' κύβος διπλασίον τοῦ ἀπὸ τῆς ηγ'.

Ex iis quae initio huius scholii habuimus figura qua haec argumentatio illustranda sit describi facile poterit. Recte eam expressit Petrus Cathena in libro cui titulus est „Universa loca in Logicam Aristotelis in mathematicas disciplinas hoc novum opus declarat. Venet. 1556” p. 61. Argumentatio ipsa autem sic procedit:

$$\beta\zeta : \zeta\alpha = \varepsilon\zeta : \zeta\delta$$

$$\beta\eta : \eta\gamma = \delta\eta : \eta\varepsilon = \varepsilon\zeta : \zeta\delta$$

$$\beta\zeta : \zeta\alpha = \beta\eta : \eta\gamma$$

$$\zeta\beta : \beta\eta = \eta\gamma : \zeta\alpha \text{ (I)}$$

$$\zeta\beta : \beta\eta = \zeta\alpha : \alpha\delta = \delta\gamma : \eta\gamma \text{ (est enim } \triangle \zeta\beta\eta \sim \triangle \zeta\alpha\delta \sim \triangle \delta\gamma\eta)$$

$$\alpha\beta : \eta\gamma = \zeta\alpha : \alpha\delta = \zeta\beta : \beta\eta \text{ (est enim } \alpha\beta = \delta\gamma)$$

$$\eta\gamma : \zeta\alpha = \zeta\beta : \beta\eta \text{ (v. I)}$$

$\alpha\beta : \eta\gamma = \eta\gamma : \zeta\alpha = \zeta\alpha : \beta\gamma$ (est enim $\beta\gamma = \alpha\delta$). — Apparet autem ex iis quae modo diximus praeter ea quae iam correximus Schol. 210a10 legendum esse ἀνισοι, ib. vs. 11 verba ἴση ἡ δε' τῇ αβ' aut delenda esse aut, si pro δε' scribatur δγ', alio loco collocanda. Denique vs. 20 pro ἡ πρὸς τὴν αζ' scribendum est δγ' πρὸς τὴν ηγ' καὶ ἡ ζα' πρὸς τὴν αδ'. At etiam si haec omnia corrigantur, tamen argumentationem sine ordine

* *

expositam esse facile intelligitur. — 210b 46 aut delendum videtur τοῖς aut post τοῖς κατὰ συμβεβηκός addendum ταυτὸν. — 211a 21 οὐ] τοῦ coll. vs. sq. et 210b 47. — 218b 35 leg. διὰ τοῦ πρώτου καὶ διὰ τοῦ δευτέρου τὸ τρίτον. — 224b 12 — 15 γ'] δ'. — 227a 46 leg. λογικῶν ἐπιχειρημάτων. — 230b 1 et 7 leg. videtur „πρώτον“. — 231a 29 coni. ἀποδεδιχται. — Ib. vs. 40 scrib. puto ὅτι τόδε τόδε ἐστὶ καὶ ὅτι τόδε τῷδε. — 231b 34 post ἄρα comma ponendum. — 233b 41 ἐφ' ὅσον. — 236a 47 sq. συστοίχων. — 239a 1 ἐνδεχόμενον μέντοι μὴ εἶναι. — 240a 21 ἤγουν, quod etiam habet Riccard. chart. fol. 10 quem descripsimus I. p. 24. — 241a 5 περὶ τούτου. — Ib. b 1 leg. ζητεῖν. — Ib. 8 alt. ἦ] ὥς. — 242b 22 leg. videtur ὁρισμοῦς. — 243a 29 τὸν ὅρον] τὸν ὅλον coni. — 244a 6 leg. ὁ ὁρισμὸς τοῦ συλλογισμοῦ. — Ib. vs. 10 leg. περιέχουσιν τὴν ἐλάττονα vel simile quid. — Ib. vs. 48 ἀναλογίαν opinor. — 245a 36 οὗ] οὗτως coni. — 247a 20 leg. γινόμενον. — Ib. b 11 λιγνυώδη, quod praebent Prodrum. et paraphr. Ricc. — Ib. vs. 33 leg. videtur ἀντὶ τοῦ „τὰ καθόλου δ' ἀναγκαῖα“ γεγράφθαι τὰ κ. — Quae leguntur 248b 35 depravata esse apparet, quamquam quomodo locus emendandus sit nescio, quum non assequar quae sententia ei subesse debeat. — 249a 15 delenda videtur particula εἰ. — Ib. vs. 44 coni. δι' ἀλλήλων. — Ib. b 2 ἔπεται τὸ αἴτιον. — 251b 2 scrib. ἐπαγωγῆς et vs. 3 ἐπαγωγῇ. — 256a 32 τὰ] τὰ λοιπὰ opinor. — Ib. b 45 αὐτὸ. — 262b 43 λεπτόφυλλον. — 264a 37 fort. leg. ὑπάρχοντος coll. vs. 45. — 271b 14 del. μὴ. — 276b 4 καθολικωτάτους coll. Aristot. 119a 12. — Ib. vs. 24 ἔτι ἐκ τοῦ coll. Aristot. 118b 37. — 278b 41 ἀτόμων. — 279a 17 fort. τῶν εἰρημένων. — 283b 10 ἐστίν] ἐστὶν ἐπιστημὸν ἐστίν. — 285a 15 ἐσται. — Ib. vs. 42 προσέθηκαν. — 288b 8 fort. leg. εἰ δ' οὖν, τέσσ. ἂν εἶεν μάλιστα. — Ib. vs. 11 del. ὅτι. — 290b 43 ἀνασκευάσαι αὐτόν] ἀνασκευαστικόν. — 291a 26 del. τὸ ἥροπον. — 293a 45 μὴ et b 9 πλευρᾷ. — 294a 10 ὃ τ' ἐρωτῶν. Nam quae praecedunt εἰπε γὰρ ἔργον εἶναι τοῦ καλῶς ἀποκρινομένου non cum his coniungenda sunt, sed explicant Aristotelis verba quae in ipso contextu praecesserunt: τὸ μὴδὲν δι' αὐτὸν πᾶσχειν 160a 12 coll. 159a 21 et 32. — 294a 16 leg. σαφῶς coll. Aristot. 160a 33. — Ib. b 34 προσθέσεως. — 301a 48 τοῖς δυοῖ] τῷ δευτέρῳ coni. Quae quidem mutatio quam levis sit inde apparet, quod et τὰ δύο et τὸ δεύτερον in codd. saepissime littera β' significantur. — Ib. b 33 αὐτοῦς] αὐτοὶ opinor. — 303b 1 περὶ] παρὰ coni. coll. vs. 5 sq. — 304a 9 συμβέβηκεν. — Ib. 19, 34, 48, b 1 et 305b 11 περὶ] παρὰ. — 308b 46 μὴ fort. del. coll. Aristot. 174a 37. — 316a 2 ἡ Τάναγρα coll. Incert. auct. paraphr. soph. elench. ed. Spengel. Monach. 1842. p. 117, 4. — 319b 12 σημαίνειν coll. Aristot. 182a 25. — Ib. 27 τούτω, v. Aristot. 177a 37.

Scrib. Marburgi d. II. m. Ianuarii a. MDCCCXLVI.

C O R R I G E N D A.

Praeter ea quae in Praefatione Partis I. p. XXIV. not., I. p. 297. not. et 330. not., in Praefatione Partis II. init. et in Comm. ad 170 b 23 corrigenda notavimus, emendanda sunt haec:

I. p. 281. vs. 32. pro 4 scribe 24.

p. 291. vs. 33. pro *χλίσχρότητα* scr. *γλίσχρότητα*.

p. 317. vs. 25. pro 89 a 9 scr. 89 b 9.

p. 371. vs. 22. pro *τι ἐξ ἀνάγκης* scr. *ἐξ ἀνάγκης τι*.

p. 464. vs. 1. pro 69 b 38 scr. 68 b 38.

p. 499. vs. 26. pro *syllogismis* scr. *syllogismis secundae figurae*.

p. 509. vs. 5. pro 67 scr. b 7.

Teaching & Learning.

12. Base of inference - You must assume
as a rule that the matter of fact
is what the fact is
Perrin, V. 4, 1932, a. 32. Geometers are
able to be deceived.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ Α.

Πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ ἐκ προϋ-^{ed. Bkk. p. 71}
παρχούσης γίνεται γνώσεως. φανερόν δὲ τοῦτο θεωροῦσιν ἐπὶ
πασῶν· αἱ τε γὰρ μαθηματικαὶ τῶν ἐπιστημῶν διὰ τοῦτον
τοῦ τρόπου παραγίνονται καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστη τεχνῶν.
ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοὺς λόγους οἱ τε διὰ συλλογισμῶν καὶ
οἱ δι' ἐπαγωγῆς· ἀμφότεροι γὰρ διὰ προγινώσκουμένων ποι-
οῦνται τὴν διδασκαλίαν, οἱ μὲν λαμβάνοντες ὡς παρὰ ξυνιέν-
των, οἱ δὲ δεικνύντες τὸ καθόλου διὰ τοῦ δήλου εἶναι τὸ καθ'
ἕαστον. ὡς δ' αὐτως καὶ οἱ ῥητορικοὶ συμπείδουσιν· ἡ γὰρ
διὰ παραδειγμάτων, ὃ ἐστὶν ἐπαγωγή, ἡ δι' ἐνθυμημάτων,¹⁰
ὃ περ ἐστὶ συλλογισμός. διχῶς δ' ἀναγκαῖον προγινώσκειν·
τὰ μὲν γάρ, ὅτι ἐστὶ, προῦπολαμβάνειν ἀναγκαῖον, τὰ δέ,
τί τὸ λεγόμενον ἐστὶ, ξυνιέναι δεῖ, τὰ δ' ἄμφω, οἷον ὅτι
μὲν ἅπαν ἢ φησὶν ἢ ἀποφῆσαι ἀληθές, ὅτι ἐστὶ, τὸ δὲ τρί-
γωνον, ὅτι τοδὶ σημαίνει, τὴν δὲ μονάδα ἄμφω, καὶ τί ση-
μαίνει καὶ ὅτι ἐστὶν· οὐ γὰρ ὁμοίως τούτων ἕαστον δήλον
ἦμιν. ἐστὶ δὲ γνωρίζειν τὰ μὲν πρότερον γνωρίζοντα, τῶν δὲ

Codices *ABC* aut (*C* ubi recentior) *D*, *Mn*, *d* ubi scriptura antiquior (*cuf* quibusdam locis, *F* ab initio et *p* lib. I).

Tit. ὑστέρων ἢ δευτέρων α *C*, δευτέρων τὸ πρῶτον *d*, δευτέρων πρῶτον ἦτοι ἀρχὴ τῆς ἀποδεικτικῆς Laur 71, 12, δευτέρων πρότερον *cf*, ἀποδεικτικὴ Vat 242, Palat 74.

71a6 γὰρ om *n*. — 8 διὰ τὸ *d*. — 9 ὡσαύτως *BFuf*, ὡσαύτως δὲ *C*, ὡς δ' αὐτως *d*, pr *A*. — 11 ὅπερ] ὃ *Cf*. — 13 συνιέναι *C*. — 14 ἅπαν μὲν *B*. — 17 πρότερον *Cp*.

καὶ ἅμα λαμβάνοντα τὴν γνώσιν, οἷον ὅσα τρυγγάνει ὄντα
 ὑπὸ τὸ καθόλου, ὧν ἔχει τὴν γνώσιν. ὅτι μετὰ γὰρ πᾶν τρι-
 20 γωνον ἔχει δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας, προήδει· ὅτι δὲ τότε τὸ ἐν τῇ
 ἡμικυκλίῳ τριγώνον ἐστίν, ἅμα ἐπαρόμενος ἐγνώρισεν. (ἐνίστων
 γὰρ τοῦτον τὸν τρόπον ἢ μάθησις ἐστίν, καὶ οὐ διὰ τοῦ μέσου
 τὸ ἔσχατον γνωρίζεται, ὅσα ἤδη τῶν καθ' ἑκάστην τρυγγά-
 νει ὄντα καὶ μὴ καθ' ὑποκειμένον τινός.) πρὶν δ' ἐπαχθῆναι
 25 ἢ λαβεῖν συλλογισμόν τρόπον μὲν τινα ἴσως φατέον ἐπίστα-
 σθαι, τρόπον δ' ἄλλον οὐ. ὃ γὰρ μὴ ἤδει εἰ ἔστιν ἀπλῶς,
 τοῦτο πῶς ἤδει ὅτι δύο ὀρθὰς ἔχει ἀπλῶς; ἀλλὰ δηλὸν ὥς
 ὥδι μὲν ἐπίσταται, ὅτι καθόλου ἐπίσταται, ἀπλῶς δ' οὐκ
 ἐπίσταται. εἰ δὲ μὴ, τὸ ἐν τῷ Μένωνι ἀπόρημα συμβήσεται·
 30 ἢ γὰρ οὐδὲν μαθήσεται ἢ ἂ οἶδεν. οὐ γὰρ δή, ὥς γέ τινες
 ἐργειροῦσι λύνειν, λεκτέον. „ἂρ' οἶδας ἅπασαν δυνάδα ὅτι
 ἀρτία ἢ οὐ;” φήσαντος δὲ προήνεγκάν τινα δυνάδα ἣν οὐκ ᾔετ'
 εἶναι, ὥστ' οὐδ' ἀρτίαν. λύνουσι γὰρ οὐ φάσκοντες εἰδέναι πᾶ-
 σαν δυνάδα ἀρτίαν οὐδαν, ἀλλ' ἦν ἴσασιν ὅτι δυνάς. καίτοι
 35 ἴσασιν μὲν οὐ περὶ τὴν ἀπόδειξιν ἔχουσι καὶ οὐ λαβόν, ἔλα-
 βον δ' οὐχὶ παντός οὐ ἂν εἰδῶσιν ὅτι τριγώνον ἢ ὅτι ἀριθμός,
 ἀλλ' ἀπλῶς κατὰ παντός ἀριθμοῦ καὶ τριγώνον· οὐδεμία
 γὰρ πρότασις λαμβάνεται τοιαύτη, ὅτι ὄν σὺ οἶδας ἀρι-
 40 θμὸν ἢ ὃ σὺ οἶδας εὐθύγραμμον, ἀλλὰ κατὰ παντός. ἀλλ'
 οὐδὲν (οἶμαι) κωλύει, ὃ μανθάνει, ἔστιν ὥς ἐπίστασθαι, ἔστι
 δ' ὥς ἀγνοεῖν. ἄτοπον γὰρ οὐκ εἰ οἶδέ πως ὃ μανθάνει, ἀλλ'
 εἰ ὥδι, οἷον ἢ μανθάνει καὶ ὥς.
 2 Ἐπίστασθαι δὲ οἰόμεθ' ἑκάστον ἀπλῶς, ἀλλὰ μὴ τὸν
 45 σοφιστικὸν τρόπον τὸν κατὰ συμβεβηκός, ὅταν τὴν τ' αἰτίαν
 οἰώμεθα γινώσκειν δι' ἣν τὸ πρᾶγμα ἐστίν, ὅτι ἐκείνου αἰτία
 ἐστί, καὶ μὴ ἐνδέχεσθαι τοῦτ' ἄλλως ἔχειν. δηλὸν τοίνυν ὅτι
 τοιοῦτόν τι τὸ ἐπίστασθαι ἐστίν· καὶ γὰρ οἱ μὴ ἐπιστάμενοι καὶ
 οἱ ἐπιστάμενοι οἱ μὲν οἶονται αὐτοὶ οὕτως ἔχειν, οἱ δ' ἐπιστά-
 50 μενοι καὶ ἔχουσιν, ὥστε οὐ ἀπλῶς ἐστὶν ἐπιστήμη, τοῦτ' ἀδύνα-

18 γνώσιν ἄτερον μὲν ἐν θατέρῳ ἄμφω μέντοι τῷ δὲ θατέρῳ οὐ-
 τως οἷον F. — 19 ἅπαν d. — 23 εἶδη M. — 27 εἰδείη F. — εἴσεται
 ὅτι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει u. — 28 ὅτι τὸ καθόλου C. — ἐπίσταται
 del vult M, om f.

71b6 μανθάνειν n. — ἔστι μὲν ὥς nr. — 7 εἰ οὐκ ἤδει M. — 10 τ'
 om d. — 13 τι om C. — 14 αὐτό C. — 15 ἀπλῶς ἔχουσιν ἐπιστήμην M.
 — τοῦτ'] ταύτας καὶ F.

2.10. *Ἐπίστασθαι* - what? to know through demonstrative syllogism - from first truths immediate prior to & causes of the conclusion - ἀρχαὶ οἰκείαι τῇ
 ΤΣΤΕΡΩΝ Α.
 3 δεικνυμένης.

των ἄλλως ἔχειν. εἰ μὲν οὖν καὶ ἕτερός ἐστι τοῦ ἐπίστασθαι τρό-
 πος, ὅστερον ἐροῦμεν, φανέν δὲ καὶ δι' ἀποδείξεως εἰδέναι.
 ἀποδείξιν δὲ λέγω συλλογισμόν ἐπιστημονικόν. ἐπιστημονικόν
 δὲ λέγω καθ' ὃν τῷ ἔχειν αὐτὸν ἐπιστάμεθα. εἰ τοίνυν ἐστὶ τὸ
 ἐπίστασθαι οἷον ἔδειμεν, ἀνάγκη καὶ τὴν ἀποδεικτικὴν ἐπιστή-
 μιν ἐξ ἀληθῶν εἶναι καὶ πρώτων καὶ ἀμέσων καὶ γνωριμώτε-
 ρων καὶ προτέρων καὶ αἰτίων τοῦ συμπεράσματος· οὕτως γὰρ
 ἔδοται καὶ αἱ ἀρχαὶ οἰκείαι τοῦ δεικνυμένου. συλλογισμός μὲν
 γὰρ ἔστι καὶ ἄνευ τούτων, ἀπόδειξις δ' οὐκ ἔστι· οὐ γὰρ
 ποιῆσει ἐπιστήμην. ἀληθὴ μὲν οὖν δεῖ εἶναι, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ μὴ
 ἐπίστασθαι, οἷον ὅτι ἡ διάμετρος σύμμετρος. ἐκ πρώτων
 δ' ἀναποδείκτων, ὅτι οὐκ ἐπιστήσεται μὴ ἔχων ἀπόδειξιν αὐ-
 τῶν· τὸ γὰρ ἐπίστασθαι ὧν ἀπόδειξις ἐστὶ μὴ κατὰ συμβε-
 βηκός, τὸ ἔχειν ἀπόδειξιν ἔστιν. αἰτία τε καὶ γνωριμώτερα
 δεῖ εἶναι καὶ πρότερα, αἰτία μὲν ὅτι τότε ἐπιστάμεθα ὅταν
 τὴν αἰτίαν εἰδῶμεν, καὶ πρότερα, εἴπερ αἰτία, καὶ προγι-
 νοσκόμενα οὐ μόνον τὸν ἕτερον τρόπον τῷ ξυνιέναι, ἀλλὰ καὶ
 τῷ εἰδέναι ὅτι ἔστιν. πρότερα δ' ἐστὶ καὶ γνωριμώτερα διχῶς·
 οὐ γὰρ ταῦτόν πρότερον τῇ φύσει καὶ πρὸς ἡμᾶς πρότερον,
 οὐδὲ γνωριμώτερον καὶ ἡμῖν γνωριμώτερον. λέγω δὲ πρὸς
 ἡμᾶς μὲν πρότερα καὶ γνωριμώτερα τὰ ἐγγύτερον τῆς αἰ-
 σθησεως, ἀπλῶς δὲ πρότερα καὶ γνωριμώτερα τὰ πορρωτέ-
 ρον. ἐστὶ δὲ πορρωτάτω μὲν τὰ καθόλου μάλιστα, ἐγγυτάτω
 δὲ τὰ καθ' ἕκαστα· καὶ ἀντίκειται ταῦτ' ἀλλήλοις. ἐκ πρώ-
 των δ' ἐστὶ τὸ ἐξ ἀρχῶν οἰκείων· ταῦτό γὰρ λέγω πρώτον
 καὶ ἀρχήν. ἀρχὴ δ' ἐστὶν ἀποδείξεως πρότασις ἀμέσος, ἀμέσος
 δὲ ἥς μὴ ἐστὶν ἄλλη πρότερα. πρότασις δ' ἐστὶν ἀπο-
 φάνσεως τὸ ἕτερον μόριον, ἔν καθ' ἑνός, διαλεκτικὴ μὲν ἡ
 ὁμοίως λαμβάνουσα ὁποτερονοῦν, ἀποδεικτικὴ δὲ ἡ ὁρί-
 σμένης θάτερον, ὅτι ἀληθές. ἀπόφανσις δὲ ἀντιφάσεως ὁπο-
 τερονοῦν μόριον. ἀντίφασις δὲ ἀντίθεσις ἥς οὐκ ἔστι μεταξὺ
 καθ' αὐτήν. μόριον δ' ἀντιφάσεως τὸ μὲν τι κατὰ τινος κα-
 τάφασις, τὸ δὲ τι ἀπὸ τινος ἀπόφασις. ἀμέσου δ' ἀρ-

Ἀμέσων
 καὶ πρώτων
 p. 48. α. 33
 ἀρχαὶ οἰκείαι

ξυνιέναι
 71. α. 7
 p. 72. β. 29

20 ἔδειμεθα Cf. — 21 alt καὶ om C. — 24 γὰρ ἐστὶ Cd. — 25 δεῖ
 εἶναι corr A. — 30 δεῖ εἶναι καὶ πρότερα corr B loc paucioribus.
 72a2 ἐγγύτερα M. — 4 πορρωτάτω... ἐγγυτάτω A. — 6 ταῦτόν
 δὲ ἐστὶ πρώτον C. — 12 ἀντιθέσεως d. — ἐστὶ τι μεταξὺ καθ' ἑαν-
 τήν. μόρια C.

1 *
 Dialectic - ...
 affirmative ...
 Digitized by Google

ἡ ἀξιωματικὴ θεωρηματικὴ ἀξιωματικὴ διὰ τὸ δοξαστικὸν
k Themist. ad An. Post. p. 10.
15 χῆς συλλογιστικῆς θέσιν μὲν λέγω ἣν μὴ ἔστι δεῖξαι, μηδ'
ἀνάγκη ἔχειν τὸν μαθησόμενον τι· ἣν δ' ἀνάγκη ἔχειν τὸν
οἰοῦν μαθησόμενον, ἀξιωμα· ἔστι γὰρ ἕνια τοιαῦτα· τοῦτο
γὰρ μάλιστα ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις εἰώθαμεν ὄνομα λέγειν. θέσεως
20 δ' ἡ μὲν ὅποτερον οὖν τῶν μορίων τῆς ἀποφάνσεως λαμβά-
νονσα, οἷον λέγω τὸ εἶναι τι ἢ τὸ μὴ εἶναι τι, ὑπόθεσις, ἡ
δ' ἄνευ τούτου ὀρισμός. ὁ γὰρ ὀρισμός θέσις μὲν ἔστι· τίθε-
ται γὰρ ὁ ἀριθμητικὸς μονάδα τὸ ἀδιαίρετον εἶναι κατὰ τὸ
ποσόν· ὑπόθεσις δ' οὐκ ἔστι· τὸ γὰρ τί ἔστι μονὰς καὶ τὸ εἶ-
ναι μονάδα οὐ ταῦτόν.

25 Ἐπεὶ δὲ δεῖ πιστεῦναι τε καὶ εἰδέναι τὸ πρᾶγμα τῷ
τοιοῦτον ἔχειν συλλογισμόν ὃν καλοῦμεν ἀπόδειξιν, ἔστι δ'
οὗτος τῷ τάδ' εἶναι ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός, ἀνάγκη μὴ μόνον
προγινώσκειν τὰ πρῶτα, ἢ πάντα ἢ ἕνια, ἀλλὰ καὶ μάλ-
λον· αἰεὶ γὰρ δι' ὃ ὑπάρχει ἕναστος, ἐκεῖνο μᾶλλον ὑπάρ-
30 χει, οἷον δι' ὃ φιλοῦμεν, ἐκεῖνο φίλον μᾶλλον. ὅστ' εἴπερ
ἴσμεν διὰ τὰ πρῶτα καὶ πιστεύομεν, κακεῖνα ἴσμεν τε καὶ
πιστεύομεν μᾶλλον, ὅτι δι' ἐκεῖνα καὶ τὰ ὕστερον. οὐχ οἷον
τε δὲ πιστεῦναι μᾶλλον ὧν οἶδεν, ἀ μὴ τυγχάνει μῆτε εἰδῶς
μῆτε βέλτιον διακείμενος ἢ εἰ ἐτύγχανε εἰδῶς. συμβῆσεται
35 δὲ τοῦτο, εἰ μὴ τις προγινώσεται τῶν δι' ἀπόδειξιν πιστευόν-
των· μᾶλλον γὰρ ἀνάγκη πιστεῦναι ταῖς ἀρχαῖς ἢ πάσαις
ἢ τισὶ τοῦ συμπεράσματος. τὸν δὲ μέλλοντα ἔχειν τὴν ἐπι-
στήμην τὴν δι' ἀποδείξεως οὐ μόνον δεῖ τὰς ἀρχὰς μᾶλλον
γνωρίζειν καὶ μᾶλλον αὐταῖς πιστεῦναι ἢ τῷ δεικνυμένῳ,
b ἀλλὰ μηδ' ἄλλο αὐτῷ πιστότερον εἶναι μηδὲ γνωριμώτερον
τῶν ἀντικειμένων ταῖς ἀρχαῖς, ἐξ ὧν ἔσται συλλογισμός ὁ
τῆς ἐναντίας ἀπάτης, εἴπερ δεῖ τὸν ἐπιστάμενον ἀπλῶς ἀμε-
τάπειστον εἶναι.

3 Ἐνίοις μὲν οὖν διὰ τὸ δεῖν τὰ πρῶτα ἐπίστασθαι οὐ δοκεῖ

16 τὸν οἰοῦν μαθησόμενον C. — τι om n. — 17 ταῦτα C. — post
τοιαῦτα add M marg ἀ οἰκοθεν μαρθάνων προβάλλεται καθ' ἐκαστην
ἐπιστήμην. — 18 ὄνομα om C. — 19 ἀποφάσεως M, ἀντιφάσεως n. —
20 alt τὸ om C. — 21 μὲν om C. — 25 δεῖ] δεῖ τὸ p. — 27 ταδὶ n.
— 29 αἰεὶ n. — 30 εἴπερ] εἰπὺν A. — 31 ἐκεῖνα C. — 32 μᾶλλον] καὶ
μᾶλλον n. — ὕστερα Cn. — 33 πιστεύομεν pr A. — τυγχάνη d, pr A.
— 35 δι' om B.

72b1 αὐτῶν M. — 4 ἀμετάπιστον Mn, ut solent. — 5 ἐπίστασθαι
τὰ πρῶτα C.

ἐπιστήμη εἶναι, τοῖς δ' εἶναι μὲν, πάντων μέντοι ἀποδείξεις 6
 εἶναι· ὧν οὐδέτερον οὐτ' ἀληθὲς οὐτ' ἀναγκαῖον. οἱ μὲν γὰρ
 ὑποθέμενοι μὴ εἶναι ὅλως ἐπίστασθαι, οὗτοι εἰς ἀπειρον ἀξιοῦ-
 σιν ἀνάγεσθαι ὡς οὐκ ἂν ἐπισταμένους τὰ ὕστερα διὰ τὰ 10
 πρότερα, ὧν μὴ ἔστι πρῶτα, ὀρθῶς λέγοντες· ἀδύνατον γὰρ
 τὰ ἀπείρα διελθεῖν. εἴ τε ἴσεται καὶ εἰσὶν ἀρχαί, ταύτας
 ἀναστρέφουσιν εἶναι ἀποδείξεώς γε μὴ οὕσης αὐτῶν, ὅπερ φασὶν
 εἶναι τὸ ἐπίστασθαι μόνον· εἰ δὲ μὴ ἔστι τὰ πρῶτα εἰδέναι,
 οὐδὲ τὰ ἐκ τούτων εἶναι ἐπίστασθαι ἀπλῶς οὐδὲ κυρίως, ἀλλ'
 ἐξ ὑποθέσεως, εἰ ἐκεῖνά ἐστιν. οἱ δὲ περὶ μὲν τοῦ ἐπίστασθαι 15
 ὁμολογοῦσι· δι' ἀποδείξεως γὰρ εἶναι μόνον· ἀλλὰ πάντων
 εἶναι ἀπόδειξιν οὐδὲν κωλύειν· ἐνδέχεσθαι γὰρ κύκλῳ γίνε-
 σθαι τὴν ἀπόδειξιν καὶ ἐξ ἀλλήλων. ἡμεῖς δὲ φάμεν οὐτε
 πᾶσαν ἐπιστήμην ἀποδεικτικὴν εἶναι, ἀλλὰ τὴν τῶν ἀμέσων
 ἀναπόδεικτον· καὶ τοῦτ' ὅτι ἀναγκαῖον, φανερόν· εἰ γὰρ 20
 ἀνάγκη μὲν ἐπίστασθαι τὰ πρότερα καὶ ἐξ ὧν ἡ ἀπόδειξις,
 ἴσεται δὲ ποτε τὰ ἄμεσα, ταῦτ' ἀναπόδεικτα ἀνάγκη εἶναι.
 ταῦτά τ' οὖν οὕτω λέγομεν, καὶ οὐ μόνον ἐπιστήμην ἀλλὰ
 καὶ ἀρχὴν ἐπιστήμης εἶναι τινὰ φάμεν, ἣ τοὺς ὁρους γνω- 25
 ρίζομεν. κύκλῳ δ' ὅτι ἀδύνατον ἀποδείκνυσθαι ἀπλῶς, δῆ-
 λον, εἴπερ ἐκ προτέρων δεῖ τὴν ἀπόδειξιν εἶναι καὶ γνωριμω-
 τέρων· ἀδύνατον γὰρ ἔστι τὰ αὐτὰ τῶν αὐτῶν ἅμα πρότερα
 καὶ ὕστερα εἶναι, εἰ μὴ τὸν ἕτερον τρόπον, οἷον τὰ μὲν πρὸς
 ἡμᾶς τὰ δ' ἀπλῶς, ὅνπερ τρόπον ἡ ἐπαγωγὴ ποιεῖ γνωρι- 30
 μον· εἰ δ' οὕτως, οὐκ ἂν εἴη τὸ ἀπλῶς εἰδέναι καλῶς ὁρι-
 σμένον, ἀλλὰ διττόν· ἢ οὐκ ἀπλῶς ἢ ἑτέρα ἀπόδειξις γνω-
 μὴν ἢ ἐκ τῶν ἡμῶν γνωριμωτέρων. συμβαίνει δὲ τοῖς λέγουσι
 κύκλῳ τὴν ἀπόδειξιν εἶναι οὐ μόνον τὸ νῦν εἰρημένον, ἀλλ'

6 ἐπιστήμην Fn. — ἀπόδειξιν M, ἀπόδειξις F. — 8 ἄλλως pr
 ABCFsd, rc supra vs M. — 9 ἐπισταμένους corr u, ἐπισταμένοις pr M,
 corr p. — 10 ἔσται C. — 11 εἰ δὲ Cp. — ἴστανται CEF, ἴσεταιται A.
 — 14 ἐπίστασθαι εἶναι Bu. — 15 εἰ pr om d. — 17 ἐνδέχεται Cd. —
 18 οὐδὲ pr B. — 20 ἀναπόδεικτων d. — 22 μέσα pr n. — ἄμεσα ποτε
 ταῦτ' C. — 23 τ' om AuFpf. — ἀλλὰ τὸν ἡμέτερον νοῦν καὶ M. —
 24 εἰ δn, pr M. — ἥπερ ἀρχὴ τίς ἐστίν ὁ ἡμέτερος νοῦς ἢ τοῦ τὰς
 κοινὰς ἑνώσεις καὶ τὰ ἀξιώματα ὁρους καλιόρους γνωρίζομεν M. —
 25 δ' ὅτι τοι (sic) AB, ze ὅτι CFn, corr δ, τὸ ὅτι pr d, δ' ὅτι cpM, corr
 B pr manu. — 28 εἰ γὰρ, εἰ μὴ rc supra vs M. — 29 ποιήσει n. —
 31 ἀπόδ. ἢ γενομένη F. — 32 ἢ ἐκ BCn. — 33 τὸν BF.

24. τὰς ὁρὰς - les proportions invariables - "en tant que nous
 ἢ τὰς ὁρὰς γνωρίζομεν - "en tant que nous
 γνωρίζομεν les formes"

- οὐδὲν ἄλλο λέγειν ἢ ὅτι τοῦτ' ἔστιν εἰ τοῦτ' ἔστιν· οὕτω δὲ πάντα
 35 ῥᾷδιον δεῖξαι. δῆλον δ' ὅτι τοῦτο συμβαίνει τριῶν ὁρῶν τε-
 θέντων· τὸ μὲν γὰρ διὰ πολλῶν ἢ δι' ὀλίγων ἀνακάμπτειν
 φάναι οὐδὲν διαφέρει, δι' ὀλίγων δ' ἢ δυοῖν. ὅταν γὰρ τοῦ
 Α ὄντος ἐξ ἀνάγκης ἢ τὸ Β, τοῦτον δὲ τὸ Γ, τοῦ Α ὄντος
 ἔσται τὸ Γ. εἰ δὴ τοῦ Α ὄντος ἀνάγκη τὸ Β εἶναι, τοῦτον δ'
 p. 73 ὄντος τὸ Α (τοῦτο γὰρ ἦν τὸ κύκλω), κείσθω τὸ Α, ἐφ' οὗ
 τὸ Γ. τὸ οὖν τοῦ Β ὄντος τὸ Α εἶναι λέγειν ἔστι τὸ Γ εἶναι λέ-
 γειν, τοῦτο δ' ὅτι τοῦ Α ὄντος τὸ Γ ἔστι· τὸ δὲ Γ τῷ Α τὸ
 αὐτό. ὥστε συμβαίνει λέγειν τοὺς κύκλω φάσκοντας εἶναι
 5 τὴν ἀπόδειξιν οὐδὲν ἕτερον πλὴν ὅτι τοῦ Α ὄντος τὸ Α ἔστιν.
 οὕτω δὲ πάντα δεῖξαι ῥᾷδιον. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο δυνατόν,
 πλὴν ἐπὶ τούτων ὅσα ἀλλήλοις ἔπεται, ὥσπερ τὰ ἴδια. ἐνὸς
 μὲν οὖν κειμένου δέδεικται ὅτι οὐδέποτε ἀνάγκη τι εἶναι ἕτε-
 ρον (λέγω δ' ἐνός, ὅτι οὔτε ὅρου ἐνός οὔτε θέσεως μιᾶς τεθεί-
 10 σης), ἐκ δύο δὲ θέσεων πρώτων καὶ ἐλαχίστων ἐνδέχεται,
 εἶπερ καὶ συλλογίσασθαι. εἰ μὲν οὖν τὸ τε Α τῷ Β καὶ τῷ
 Γ ἔπεται, καὶ ταῦτ' ἀλλήλοις καὶ τῷ Α, οὕτω μὲν ἐνδέ-
 χεται ἐξ ἀλλήλων δεικνύναι πάντα τὰ αἰτηθέντα ἐν τῷ
 πρώτῳ σχήματι, ὅς δέδεικται ἐν τοῖς περὶ συλλογισμοῦ.
 15 δέδεικται δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις σχήμασιν ἢ οὐ γίνεται
 συλλογισμὸς ἢ οὐ περὶ τῶν ληφθέντων. τὰ δὲ μὴ ἀντικατη-
 γορούμενα οὐδαμῶς ἔστι δεῖξαι κύκλω. ὥστ' ἐπειδὴ ὀλίγα τοι-
 αῦτα ἐν ταῖς ἀποδείξεσι, φανερόν ὅτι κενόν τε καὶ ἀδύνα-
 τον τὸ λέγειν ἐξ ἀλλήλων εἶναι τὴν ἀπόδειξιν καὶ διὰ τοῦτο
 20 πάντων ἐνδέχεσθαι εἶναι ἀπόδειξιν.
- 4 Ἐπεὶ δ' ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν οὗ ἔστιν ἐπιστήμη ἀπλῶς,
 ἀναγκαῖον ἂν εἴη τὸ ἐπιστητὸν τὸ κατὰ τὴν ἀποδεικτικὴν ἐπι-
 στήμην. ἀποδεικτικὴ δ' ἔστιν ἢν ἔχομεν τῷ ἔχειν ἀπόδειξιν·
 ἐξ ἀναγκαίων ἄρα συλλογισμὸς ἔστιν ἢ ἀπόδειξις. ληπτέον
 25 ἄρα ἐκ τίνων καὶ ποίων αἱ ἀποδείξεις εἰδῖν. πρῶτον δὲ διορί-

34 εἰ] ἢ pr d. — πάντως M. — ῥᾷδιον πάντα C. — 37 δι' om C.
 — 38 τὸ β pr om d.

73a1 τὸ α] ἀνάγκη τὸ α εἶναι n. — 2 τοῦ om A. — τοῦ α pr
 dM. — τὸ τὸ γ Adurf, corr CBe. — εἶναι post λέγειν F, om A et pr
 Bdun. — 3 ἔστι om hf. — 4 λέγειν post ἕτερον C. — τοῦς] τὸ n. —
 8 εἶναι τὸ n. — 12 καὶ τῷ α om pr C. — 15 ὅτι καὶ B, καὶ ὡς F. —
 17 ἐπεὶ d. — τοιαῦτα ὀλίγα C. — 18 τε] τι d. — 19 τὸ om d. —
 καὶ] ἐνδέχεσθαι καὶ p. — 20 ἐνδέχεται ABCdurfM. — ἀπόδειξιν εἶναι F.

χρὰ καὶ ὑποκειμένη = συμπεριλαμβανόμενα
τὰ μὴ καὶ ὑποκειμένα = τὰ καὶ συζ.

ΤΣΤΕΡΩΝ Α.

7

σομεν τί λέγομεν τὸ κατὰ παντός καὶ τί τὸ καθ' αὐτὸ καὶ
τὸ καθόλου.

Κατὰ παντός μὲν οὖν τοῦτο λέγω ὃ ἂν ἦ μὴ ἐπὶ τινός
μὲν τινός δὲ μὴ, μηδὲ ποτὲ μὲν ποτὲ δὲ μὴ, οἷον εἰ κατὰ
παντός ἀνθρώπου ζῶν, εἰ ἀληθὲς τόνδ' εἰπεῖν ἀνθρώπου, 30
ἀληθὲς καὶ ζῶν, καὶ εἰ νῦν θάτερον, καὶ θάτερον, καὶ εἰ ἐν
πάσῃ γραμμῇ στιγμή, ὡσαύτως. σημεῖον δέ· καὶ γὰρ τὰς
ἐκτάσεις οὕτω φέρομεν ὡς κατὰ παντός ἐρωτώμενοι, ἢ εἰ ἐπὶ
παι μὴ, ἢ εἰ ποτε μὴ. καθ' αὐτὰ δ' ὅσα ὑπάρχει τε ἐν καὶ ἄλλοις
τῇ τί ἐστίν, οἷον τριγώνῳ γραμμῇ καὶ γραμμῇ στιγμή (ἢ 35
γὰρ οὐσία αὐτῶν ἐκ τούτων ἐστὶ, καὶ ἐν τῷ λόγῳ τῷ λέγοντι
τί ἐστίν.
(essential)
τί ἐστίν ἐνυπάρχονσι) καὶ ὅσοις τῶν ἐνυπαρχόντων αὐτοῖς αὐτὰ
ἐν τῷ λόγῳ ἐνυπάρχονσι τῇ τί ἐστὶ δηλοῦντι, οἷον τὸ εὐδὺν
ὑπάρχει γραμμῇ καὶ τὸ περιφερές, καὶ τὸ περιττὸν καὶ
ἄριον ἀριθμῷ, καὶ τὸ πρῶτον καὶ σύνθετον καὶ ἰσόπλευ- 40
ρον καὶ ἑτερόμηκες· καὶ πᾶσι τούτοις ἐνυπάρχονσιν ἐν τῷ
λόγῳ τῇ τί ἐστὶ λέγοντι ἔνθα μὲν γραμμῇ ἔνθα δ' ἀρι-
θμός. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τὰ τοιαῦτ' ἐκάστοις καθ'
αὐτὰ λέγω, ὅσα δὲ μηδετέρως ὑπάρχει, συμβεβηκότα, 5
οἷον τὸ μονοκινὸν ἢ λευκὸν τῷ ζῳῳ. ἔτι δ' μὴ καθ' ὑποκει-
μένου λέγεται ἄλλον τινός, οἷον τὸ βαδίζον ἑτερόν τι ὃν βα-
δίζον ἐστὶ καὶ λευκόν, ἢ δ' οὐσία, καὶ ὅσα τότε τι σημαίνει, 6
οὐχ ἑτερόν τι ὄντα ἐστὶν ὅπερ ἐστίν. τὰ μὲν δὴ μὴ καθ' ὑπο-
κειμένου καθ' αὐτὰ λέγω, τὰ δὲ καθ' ὑποκειμένου συμ-
βεβηκότα. ἔτι δ' ἄλλον τρόπον τὸ μὲν δι' αὐτὸ ὑπάρχον 10
ἐλάττω καθ' αὐτό, τὸ δὲ μὴ δι' αὐτὸ συμβεβηκός, οἷον εἰ
βαδίζοντος ἤσπραψε, συμβεβηκός· οὐ γὰρ διὰ τὸ βαδίζειν
ἤσπραψεν, ἀλλὰ συνέβη, φαιμέν, τοῦτο. εἰ δὲ δι' αὐτό,
καθ' αὐτό, οἷον εἰ τι σφαττόμενον ἀπέθανε, καὶ κατὰ τὴν
σφαγὴν, ὅτι διὰ τὸ σφαττέσθαι, ἀλλ' οὐ συνέβη σφαττό- 15
μενον ἀποθανεῖν. τὰ ἄρα λεγόμενα ἐπὶ τῶν ἀπλῶς ἐπιστη-
τῶν καθ' αὐτὰ οὕτως ὡς ἐνυπάρχειν τοῖς κατηγορουμένοις

26 λέγωμεν M. — 28 δ] τοῦτο δ f. — 29 pr μὲν om d. — 31 θά-
τερον πρὸς θάτερον pr d. — 33 προφέρομεν F. — ἐρωτώμενου AMcd,
pr Ba. — εἰ om p et pr d. — 35 οἷον ἐν τῷ. n. — 37 ἐνυπάρχειν pr
n. — 38 ἐν om f. — ὑπάρχονσι C. — 39 ἄριον καὶ περιττὸν f.
73b1 ἐν om f. — 4 ὑπάρχει d, pr A. — 6 τὸ βαδίζειν Br. —
7 καὶ τὸ λευκόν n. — 8 μὴ rc supra vs n. — 13 αὐτό B, pr A qui
sic in sqq saepius. — 14 καὶ om n.

ἢ ἐνυπάρχεσθαι δι' αὐτὰ τέ ἐστι καὶ ἐξ ἀνάγκης. οὐ γὰρ
ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν ἢ ἀπλῶς ἢ τὰ ἀντικείμενα, οἷον
30 γραμμῇ τὸ εὐθύ ἢ τὸ καμπύλον καὶ ἀριθμῷ τὸ περιττὸν
ἢ τὸ ἄρτιον. ἔστι γὰρ τὸ ἐναντίον ἢ στέρησις ἢ ἀντίφασις ἐν τῷ
αὐτῷ γένει, οἷον ἄρτιον τὸ μὴ περιττὸν ἐν ἀριθμοῖς ἢ ἔπεται.
ὥστ' εἰ ἀνάγκη φάναι ἢ ἀποφάναι, ἀνάγκη καὶ τὰ καθ'
αὐτὰ ὑπάρχειν.

25 Τὸ μὲν οὖν κατὰ παντός καὶ καθ' αὐτὸ διαρίσθω τὸν
τρόπον τοῦτον· καθόλου δὲ λέγω ὃ ἂν κατὰ παντός τε
ὑπάρχῃ καὶ καθ' αὐτὸ καὶ ἡ αὐτό. φανερόν ἄρα ὅτι ὅσα
καθόλου, ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τοῖς πράγμασιν. τὸ καθ'
αὐτὸ δὲ καὶ ἡ αὐτὸ ταῦτόν, οἷον καθ' αὐτὴν τῇ γραμμῇ
30 ὑπάρχει στιγμῇ καὶ τὸ εὐθύ· καὶ γὰρ ἡ γραμμῇ. καὶ τῷ
τριγώνῳ ἢ τρίγωνον δύο ὀρθαί· καὶ γὰρ καθ' αὐτὸ τὸ τρί-
γωνον δύο ὀρθαῖς ἴσον. | τὸ καθόλου δὲ ὑπάρχει τότε, ὅταν
ἐπὶ τοῦ τυχόντος καὶ πρώτου δεικνύηται. οἷον τὸ δύο ὀρθὰς
ἔχειν οὔτε τῷ σχήματι ἐστὶ καθόλου· καίτοι ἐστὶ δείξαι
35 κατὰ σχήματος ὅτι δύο ὀρθὰς ἔχει, ἀλλ' οὐ τοῦ τυχόντος
σχήματος, οὐδὲ χρῆται τῷ τυχόντι σχήματι δεικνύς· τὸ
γὰρ τετράγωνον σχῆμα μὲν, οὐκ ἔχει δὲ δύο ὀρθαῖς ἴσας.
τὸ δ' ἰσοσκελὲς ἔχει μὲν τὸ τυχόν δύο ὀρθαῖς ἴσας, ἀλλ'
οὐ πρῶτον, ἀλλὰ τὸ τρίγωνον πρότερον. ὁ τοίνυν τὸ τυχόν
40 πρῶτον δεικνύται δύο ὀρθὰς ἔχον ἢ ὅτιον ἄλλο, τοῦτω πρώτῳ
p. 74 ὑπάρχει καθόλου, καὶ ἡ ἀπόδειξις καθ' αὐτὸ τοῦτον καθόλου
ἐστὶ, τῶν δ' ἄλλων τρόπων τινὰ οὐ καθ' αὐτό· οὐδὲ τοῦ ἰσο-
σκελοῦς οὐκ ἔστι καθόλου ἀλλ' ἐπὶ πλέον.

5 Δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅτι πολλάκις συμβαίνει διαμαρ-
τάνειν καὶ μὴ ὑπάρχειν τὸ δεικνύμενον πρῶτον καθόλου, ἢ
δοκεῖ δεικνυσθαι καθόλου πρῶτον. ἀπατώμεθα δὲ ταύτην τὴν
ἀπάτην, ὅταν ἢ μηδὲν ἢ λαβεῖν ἀνώτερον παρὰ τὸ καθ'
ἕναστος ἢ τὰ καθ' ἕναστα, ἢ ἡ μὲν, ἀλλ' ἀνώνυμον ἢ ἐπὶ
διαφόροις εἶδει πράγμασιν, ἢ τυγχάνῃ ὃν ὥς ἐν μέρει ὅλον
10 ἐφ' ᾧ δεικνύται· τοῖς γὰρ ἐν μέρει ὑπάρξει μὲν ἢ ἀπόδει-

19 οἷον τῇ γῇ. M. — 26 ὅταν n. — αὐτὰ δὲ f. — 29 αὐτῇ B, pr C.
— τῇ γραμμῇ pr Cd. — 31 ὀρθαῖς ὀρθαῖς ἴσον n. — 34 οὔτε] ὅτε
pr A, οὔτε γὰρ F. — 36 οὐδὲ γὰρ zq. F. — 37 δὲ om f. — δυοῖν F.
ὀρθὰς B.

74a2 τρόπων pr M. — 7 μηδὲν C. — 8 ἢ τὰ καθ' ἕναστα om C.
— 9 ἢ rc supra vs n. — τυγχάνει Cps, pr ABMu. — 10 ὃν pr n.

11. 12. In that case the demonstration will be
κατὰ παντός, but not καθόλου.

ἔς, καὶ ἔσται κατὰ παντός, ἀλλ' ὁμοῦς οὐκ ἔσται τούτου πρώ-
του καθόλου ἢ ἀποδείξις. λέγω δὲ τούτου πρώτου, ἢ τοῦτο,
ἀπόδειξιν, ὅταν ἢ πρώτου καθόλου. εἰ οὖν τις δείξειεν ὅτι αἱ
ὀρθαὶ οὐ συμπίπτουσι, δόξειεν ἂν τούτου εἶναι ἢ ἀπόδειξιν διὰ
τὸ ἐπὶ πασῶν εἶναι τῶν ὀρθῶν. οὐκ ἔστι δέ, εἴπερ μὴ ὅτι ὥδι 15
ἴσαι γίνεται τοῦτο, ἀλλ' ἢ ὁπωσοῦν ἴσαι. καὶ εἰ τρίγωνον μὴ
ἢ ἄλλο ἢ ἰσοσκελές, ἢ ἰσοσκελές ἂν ἐδόκει ὑπάρχειν. καὶ
τὸ ἀνάλογον ὅτι ἐναλλάξ, ἢ ἀριθμοὶ καὶ ἢ γραμμαὶ καὶ 99. a. d.
ἢ στερεὰ καὶ ἢ χρόνοι, ὥσπερ ἐδείκνυτό ποτε χωρὶς, ἐνδε-
χόμενον γε κατὰ πάντων μιᾷ ἀποδείξει δειχθῆναι. ἀλλὰ καὶ
διὰ τὸ μὴ εἶναι ὀνομασμένον τι πάντα ταῦτα ἐν, ἀριθμοὶ
μήκη χρόνος στερεὰ, καὶ εἶδει διαφέρειν ἀλλήλων, χωρὶς
λαμβάνετο. νῦν δὲ καθόλου δεικνύται. οὐ γὰρ ἢ γραμμαὶ
ἢ ἢ ἀριθμοὶ ὑπῆρχεν, ἀλλ' ἢ τοδί, ὃ καθόλου ὑποτίθενται
ὑπάρχειν. διὰ τοῦτο οὐδ' ἂν τις δείξῃ καθ' ἕκαστον τὸ τρίγω- 20
νον ἀποδείξει ἢ μιᾷ ἢ ἑτέρᾳ ὅτι δύο ὀρθαὶ ἔχει ἕκαστον, τὸ
ἰσοπλευρον χωρὶς καὶ τὸ σκαληνὸν καὶ τὸ ἰσοσκελές, οὐπω
οἶδε τὸ τρίγωνον ὅτι δύο ὀρθαῖς, εἰ μὴ τὸν σοφιστικὸν τρό-
πον, οὐδὲ καθόλου τριγώνον, οὐδ' εἰ μηδὲν ἔστι παρὰ ταῦτα
τριγώνον ἕτερον. οὐ γὰρ ἢ τριγώνον οἶδεν, οὐδὲ πᾶν τριγώνον, 30
ἀλλ' ἢ κατ' ἀριθμόν. κατ' εἶδος δ' οὐ πᾶν, καὶ εἰ μηδὲν
ἔστιν ὃ οὐκ οἶδεν. πότ' οὖν οὐκ οἶδε καθόλου, καὶ πότ' οἶδεν
ἀπλῶς; δῆλον δὴ ὅτι εἰ ταῦτόν ἦν τριγώνον εἶναι καὶ ἰσο-
πλευρον ἢ ἑκάστω ἢ πᾶσιν. εἰ δὲ μὴ ταῦτόν ἀλλ' ἕτερον,
ὑπάρχει δ' ἢ τριγώνον, οὐκ οἶδεν. πότερον δ' ἢ τριγώνον ἢ 35
ἢ ἰσοσκελές, ὑπάρχει; καὶ πότε κατὰ τοῦθ' ὑπάρχει πρώ-
τον; καὶ καθόλου τίνος ἢ ἀποδείξις; δῆλον ὅτι ὅταν ἀφαι-
ρουμένων ὑπάρξῃ πρώτῳ. οἷον τὸ ἰσοσκελεῖ χαλκῷ τριγώνον 40
ὑπάρξουσι δύο ὀρθαί, ἀλλὰ καὶ τοῦ χαλκοῦν εἶναι ἀφαιρε- 45

12 πρώτου rc supra vs n. — ἢ] ἢ pr A. — αἱ rc n. — 16 γίνον-
ται pr C. — ἢ AB. — 17 ἢ] οὖν C. — ἢ ἰσοσκ. rc mg u. ἢ τὸ
ἰσοσκ. f. — alt ἰσοσκ. om M et pr d. — 18 ὅτι] ὅτι καὶ n. ὅτι καὶ
τὸ M. — 19 pr ἢ... ὥσπερ om M. — χρόνος n. — ὥσπερ καὶ ἐδεί-
κνυτο ACFu, pr d. — 21 ταῦτα πάντα Cn. — 22 χρόνοι n. — δια-
φέρει pr d. — 24 ὑποτίθεται u, pr n. — 25 τοῦτο δ' ἂν pr n. —
τὸ om F. — 26 ἀποδείξει om B. — 27 καὶ bis om F. — σκαληνὸς n,
σκαληνὸν corr A. — 29 καθ' ὅλου τριγώνον c, τριγώνον Mur. — ἐάν
d. — 30 οὐδὲ n. — οὐδ' εἰ πᾶν n. — 31 ἢ cd. — 33 ὅτι] ὡς F. —
ταῦτο Bcd. — τριγώνον pr BM. — 35 πότε pr M, corr n. — 36 ἢ
om Bn, rc supra vs M. — 37 ἀφαιρουμένων Cp. — 38 ὑπάρξῃ n. —
τὸ n. — 39 ὑπάρξουσι Fd. — χαλκὸν F, χαλκοῦ M.

26. ὁ ἀλλυθεις, 8 πᾶν οἰκῆτον.

15. true, but not necessary - i.e. true now, but not always

10

ΑΝΑΛΤΤΙΚΩΝ

ἂ θέντος καὶ τοῦ ἰσοσκελές. ἀλλ' οὐ τοῦ σχήματος ἢ πέραςτος. ἀλλ' οὐ πρώτων. τίνος οὖν πρώτου; εἰ δὴ τριγώνου, κατὰ τοῦτο ὑπάρχει καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ τούτου καθόλου ἐστὶν ἡ ἀπόδειξις.

6 Εἰ οὖν ἐστὶν ἡ ἀποδεικτικὴ ἐπιστήμη ἐξ ἀναγκαίων ἀρχῶν (ὃ γὰρ ἐπίσταται, οὐ δυνατόν ἄλλως ἔχειν), τὰ δὲ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἀναγκαῖα τοῖς πράγμασιν (ἃ μὲν γὰρ ἐν τῷ τί ἐστὶν ὑπάρχει· τοῖς δ' αὐτὰ ἐν τῷ τί ἐστὶν ὑπάρχει κατηγορουμένοις αὐτῶν, ὧν θάτερον τῶν ἀντικειμένων ἀνάγκη ὑπάρχειν), φανερόν ὅτι ἐκ τοιούτων τινῶν ἂν εἴη ὁ ἀποδεικτικὸς συλλογισμὸς· ἅπαν γὰρ ἢ οὕτως ὑπάρχει ἢ κατὰ συμβεβηκός, τὰ δὲ συμβεβηκότα οὐκ ἀναγκαῖα.

Ἡ δὴ οὕτω λεκτέον, ἡ ἀρχὴν θεμένοις ὅτι ἡ ἀπόδειξις ἀναγκαῖόν ἐστι, καὶ εἰ ἀποδέδεικται, οὐχ οἷον τ' ἄλλως ἔχειν· ἐξ ἀναγκαίων ἄρα δεῖ εἶναι τὸν συλλογισμὸν. ἐξ ἀληθῶν μὲν γὰρ ἐστὶ καὶ μὴ ἀποδεικνύντα συλλογίσασθαι, ἐξ ἀναγκαίων δ' οὐκ ἐστὶν ἀλλ' ἡ ἀποδεικνύντα· τοῦτο γὰρ ἡδη ἀποδείξεώς ἐστιν. σημεῖον δ' ὅτι ἡ ἀπόδειξις ἐξ ἀναγκαίων, ὅτι καὶ τὰς ἐνστάσεις οὕτω φέρομεν πρὸς τοὺς οἰομένους ἀποδεικνύναι, ὅτι οὐκ ἀνάγκη, ἂν οἴωμεθα ἢ ὅλως ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἢ ἐνεκά γε τοῦ λόγου. δηλον δ' ἐκ τούτων καὶ ὅτι εὐήθεις οἱ λαμβάνειν οἰόμενοι καλῶς τὰς ἀρχάς, ἐὰν ἐνδοξος ἢ ἡ πρότασις καὶ ἀληθής, οἷον οἱ σοφισταὶ ὅτι τὸ ἐπίστασθαι τὸ ἐπιστήμην ἔχειν. οὐ γὰρ τὸ ἐνδοξόν ἢ μὴ ἀρχὴ ἐστὶν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον τοῦ γένους περὶ ὃ δέκνυνται· καὶ τὰληθές οὐ πᾶν οἰκείον. ὅτι δ' ἐξ ἀναγκαίων εἶναι δεῖ τὸν συλλογισμὸν, φανερόν καὶ ἐκ τῶνδε. εἰ γὰρ ὁ μὴ ἔχων λόγον τοῦ διὰ τί (οὔσης ἀποδείξεως) οὐκ ἐπιστήμων, εἴη δ' ἂν ὥστε τὸ Α κατὰ τοῦ Γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β τὸ μέσον, δι' οὗ ἀπεδείχθη, μὴ ἐξ ἀνάγκης, οὐκ οἶδε διότι. οὐ γὰρ ἐστὶ τοῦτο διὰ τὸ μέσον· τὸ μὲν γὰρ ἐνδέχεται μὴ εἶναι, τὸ δὲ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. ἔτι εἴ τις μὴ οἶδε νῦν ἔχων τὸν λόγον καὶ σωζόμενος, σωζομένου τοῦ πράγματος, μὴ ἐπιλεησομένη

74b1 ἰσοσκελοῦς M. — 2 τούτου pr M. — 3 τούτου] τοῦ A. — ἢ om F. — 7 αὐτὸ F. — δ] τὰ Fn. — 8 τὰ δὲ F. — 10 ὑπάρχει pr AF. — 13 θετέον corr C. — 16 ἀποδεικνύντας n. — 22 ἐάν] καὶ αἰ M. — 24 alt τὸ et 25 τὸ] τῷ n, pr BCuc. — 26 πᾶν δ' οἰκείον F. — δεῖ] δὴ n. — 29 ὑπάρχειν pr om u. — 33 καὶ om n. — σωζόμενον corr n. — τοῦ] δὲ τοῦ M.

22. εὐήθεις = γὰρ οἱ σοφισταὶ - Deleby

23. ἐρωτᾶν - to ask & obtain propositionem contrariam
 προτάσεις προτείνειν καὶ συλλογίζεσθαι

ΤΕΤΕΡΩΝ Α.

11 (Schol.)

τος, οὐδὲ πρότερον ἦδει. φθαρείη δ' ἂν τὸ μέσον, εἰ μὴ ἀναγκαῖον. ὥστε ἔξει μὲν τὸν λόγον σωζόμενος σωζόμενον αὖ τοῦ πράγματος, οὐκ οἶδε δέ. οὐδ' ἄρα πρότερον ἦδει. εἰ δὲ μὴ φθαρείται, ἐνδέχεται δὲ φθαρῆναι, τὸ συμβαῖνον ἂν εἴη δυνατόν καὶ ἐνδεχόμενον. ἀλλ' ἔστιν ἀδύνατον οὕτως ἔχοντα εἶδέναι.

"Οταν μὲν οὖν τὸ συμπέρασμα ἐξ ἀνάγκης ᾗ, οὐδὲν κω- p. 75
 λῦα τὸ μέσον μὴ ἀναγκαῖον εἶναι, δι' οὗ ἐδείχθη· ἔστι γὰρ τὸ ἀναγκαῖον καὶ μὴ ἐξ ἀναγκαίου συλλογισάσθαι, ὥσπερ καὶ ἀληθὲς μὴ ἐξ ἀληθῶν. ὅταν δὲ τὸ μέσον ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ συμπέρασμα ἐξ ἀνάγκης. ὥσπερ καὶ ἐξ ἀλη-
 θῶν ἀληθὲς αἰεὶ. ἔστω γὰρ τὸ Α κατὰ τοῦ Β ἐξ ἀνάγκης, καὶ τοῦτο κατὰ τοῦ Γ· ἀναγκαῖον τοίνυν καὶ τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχειν. ὅταν δὲ μὴ ἀναγκαῖον ᾗ τὸ συμπέρασμα, οὐδὲ τὸ μέσον ἀναγκαῖον οἷον τ' εἶναι. ἔστω γὰρ τὸ Α τῷ Γ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, τῷ δὲ Β, καὶ τοῦτο τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης· καὶ 10
 τὸ Α ἄρα τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει. ἀλλ' οὐκ ὑπέκειτο. ἔπει τοίνυν εἰ ἐπίσταται ἀποδεικτικῶς, δεῖ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, δηλὸν ὅτι καὶ διὰ μέσου ἀναγκαίου δεῖ ἔχειν τὴν ἀπόδειξιν· ἢ οὐκ ἐπιστήσεται οὔτε διότι οὔτε ὅτι ἀνάγκη ἐκεῖνο εἶναι, ἀλλ' ἢ οἰήσεται οὐκ εἰδώς, ἔαν ὑπολάβῃ ὡς ἀναγκαῖον 15
 τὸ μὴ ἀναγκαῖον, ἢ οὐδ' οἰήσεται ὁμοίως, ἔαν τε τὸ ὅτι εἰδῇ διὰ μέσων ἔαν τε τὸ διότι καὶ δι' ἀμέσων.

Τῶν δὲ συμβεβηκότων μὴ κατ' αὐτά, ὃν τρόπον διω-
 ρίσθη τὰ κατ' αὐτά, οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη ἀποδεικτική. οὐ γὰρ ἔστιν ἐξ ἀνάγκης δεῖξαι τὸ συμπέρασμα· τὸ συμβεβηκὸς 20
 γὰρ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν· περὶ τοιούτου γὰρ λέγω συμ-
 βεβηκός. καίτοι ἀπορήσειεν ἂν τις ἴσως τίνας ἕνεκα ταῦτα δεῖ ἐρωτᾶν περὶ τούτων, εἰ μὴ ἀνάγκη τὸ συμπέρασμα εἶναι· οὐδὲν γὰρ διαφέρει εἴ τις ἐρόμενος τὰ τυχόντα εἰτα εἴπειεν τὸ

34 οὐδὲ ἄρα πρότερον C. — 35 ἔχει F. — σωζόμενον α. cf, pr Bu. — 37 δὲ om pr B. — εἴη καὶ δυνατόν C.

75a2 τὸν C. — 3 ἐξ ἀναγκαίων n. — ὥσπερ corr f. — 4 καὶ om f. — 5 pr καὶ om A. — alt καὶ corr f. — 7 ὑπάρχει d. — 10 τοῦτο οἷον τὸ β τῷ γ d. — 12 εἰ] ὅ n. — 13 μέσον δρον ἀνα-
 καίων n. — 14 οὔτε τὸ ὅτι M. — ἐκεῖνο ἀνάγκη d. — 16 ἢ ὅπως οὐδ' M. — 17 διὰ μέσων M. — 21 περὶ τοῦ τοιούτου BCMscrif. — 22 ἂν τις om C. — ἴσως ὡς τίνας B. — τίνας] τοῦ θ' F. — 24 ἐρω-
 τώμενος τὰ M. — εἰποι ἐν τῷ M, εἰποι ἐν τῷ corr n.

75 a. 18 - τὸ ἀχάριστον συμβεβηκός - (Scholae)
 not demonstrative
 (ἡ ἐνὶ συμβεβηκῶν)
 Digitized by Google

25 συμπεράσμα. δεῖ δ' ἑρωτᾶν οὐχ ὥς ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τὰ ἠρωτημένα, ἀλλ' ὅτι λέγειν ἀνάγκη τῷ ἐκεῖνα λέγοντι, καὶ ἀληθῶς λέγειν, ἐὰν ἀληθῶς ἢ ὑπάρχοντα.

all demands. Ἐπεὶ δ' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει περὶ ἕκαστον γένος ὅσα καθ' αὐτὰ ὑπάρχει, καὶ ἢ ἕκαστον, φανερόν ὅτι περὶ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων αἱ ἐπιστημονικαὶ ἀποδείξεις καὶ ἐκ τῶν τοιούτων εἰσὶν. τὰ μὲν γὰρ συμβεβηκότα οὐκ ἀναγκαῖα, ὥστ' οὐκ ἀνάγκη τὸ συμπεράσμα εἰδέναι διότι ὑπάρχει, οὐδ' εἰ αἰετῇ, μὴ καθ' αὐτὸ δέ, ὅλον οἱ διὰ σημείων συλλογισμοί. τὸ γὰρ καθ' αὐτὸ οὐ καθ' αὐτὸ ἐπιστήσεται, οὐδὲ διότι. 35 τὸ δὲ διότι ἐπίστασθαι ἔστι τὸ διὰ τοῦ αἰτίου ἐπίστασθαι. δι' αὐτὸ ἄρα δεῖ καὶ τὸ μέσον τῇ τρίτῃ καὶ τὸ πρῶτον τῷ μέσῳ ὑπάρχειν.

Οὐκ ἄρα ἔστιν ἐξ ἄλλων γένους μεταβάλλοντα δεῖξαι, ὅλον τὸ γεωμετρικὸν ἀριθμητικῇ. τρία γὰρ ἔστι τὰ ἐν ταῖς ἀπο- 40 δεῖξεσιν, ἐν μὲν τὸ ἀποδεικνύμενον τὸ συμπεράσμα· τοῦτο δ' ἔστι τὸ ὑπάρχον γένει τι καθ' αὐτό. ἐν δὲ τὰ ἀξιώματα· ἀξιώματα δ' ἔστιν ἐξ ὧν. τρίτον τὸ γένος τὸ ὑποκείμενον, οὐ τὰ πάθη καὶ τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα δηλοῖ ἢ ἀποδείξεις. ἐξ ὧν μὲν οὖν ἢ ἀποδείξεις, ἐνδέχεται τὰ αὐτὰ εἶναι· ὧν δὲ τὸ γένος ἕτερον, ὥσπερ ἀριθμητικῆς καὶ γεω- 5 μετρίας, οὐκ ἔστι τὴν ἀριθμητικὴν ἀπόδειξιν ἐφαρμόσαι ἐπὶ τὰ τοῖς μεγέθεσι συμβεβηκότα, εἰ μὴ τὰ μεγέθη ἀριθμοὶ εἰσὶ· τοῦτο δ' ὥς ἐνδέχεται ἐπὶ τινων, ὕστερον λεγθήσεται. ἢ δ' ἀριθμητικῇ ἀποδείξεις αἰετῇ ἔχει τὸ γένος περὶ ὃ ἢ ἀποδείξεις, καὶ αἱ ἄλλαι ὁμοίως. ὥστ' ἢ ἀπλῶς ἀνάγκη τὸ αὐτὸ εἶναι γένος ἢ πῆ, εἰ μέλλει ἢ ἀποδείξεις μεταβαίνειν. 10 ἄλλως δ' ὅτι ἀδύνατον, δηλον· ἐκ γὰρ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀνάγκη τὰ ἄκρα καὶ τὰ μέσα εἶναι. εἰ γὰρ μὴ καθ' αὐτὰ, συμβεβηκότα ἔσται. διὰ τοῦτο τῇ γεωμετρίᾳ οὐκ ἔστι δεῖξαι ὅτι τῶν ἐναντίων μία ἐπιστήμη, ἀλλ' οὐδ' ὅτι οἱ δύο κύβοι κύβος· οὐδ' ἄλλη ἐπιστήμη τὸ ἐτέρας, ἀλλ' ἢ ὅσα οὕτως 15 ἔχει πρὸς ἄλληλα ὥστ' εἶναι θάτερον ὑπὸ θάτερον, ὅλον τὰ

25 συμπεράσματι M. — 26 ἠρωτ.] προειρημένα M. — 35 post διότι lacuna plurium vbb f. — διότι ἐπιστήσασθαι A. — 38 γένους] γένους εἰς ἄλλα F. — 39 τὸ om F. — 40 τῷ συμπεράσματι F. — 41 γένει] ἐν n. — 42 pr τὸ om Mn.

75b1 καθ' αὐτὰ om d. — 7 αἰετῇ d pr d. — 9 μέλλοι B. — 13 οὐδ' fort pr om n.

a. 10.
 78
 78.6
 35

ὅτι καὶ πρὸς γεωμετρίαν καὶ τὰ ἀρμονικὰ πρὸς ἀριθμητι-
 κήν. οὐδ' εἴ τι ὑπάρχει ταῖς γραμμαῖς μὴ ἢ γραμμαὶ καὶ
 ἢ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῶν ἰδίων, οἷον εἰ καλλίστη τῶν γραμμῶν
 ἢ εὐθεία ἢ εἰ ἐναντίως ἔχει τῇ περιφερείᾳ· οὐ γὰρ ἢ τὸ
 ἰδίον γένος αὐτῶν, ὑπάρχει, ἀλλ' ἢ κοινόν τι. 20

Φανερόν δὲ καὶ ἐὰν ὥσιν αἱ προτάσεις καθόλου ἐξ ὧν 8
 ὁ συλλογισμὸς, ὅτι ἀνάγκη καὶ τὸ συμπέρασμα αἰδίων
 εἶναι τῆς τοιαύτης ἀποδείξεως καὶ τῆς ἀπλῶς εἰπεῖν ἀπο-
 δείξεως. οὐκ ἔστιν ἄρα ἀποδείξεις τῶν φθαρτῶν οὐδ' ἐπιστήμη
 ἀπλῶς, ἀλλ' οὕτως ὥσπερ κατὰ συμβεβηκός, ὅτι οὐ καθό- 25
 λου αὐτοῦ ἐστὶν ἀλλὰ ποτὲ καὶ πῶς. ὅταν δ' ἢ, ἀνάγκη
 τὴν ἐτέραν μὴ καθόλου εἶναι πρότασιν καὶ φθαρτήν, φθα-
 ρτήν μὲν ὅτι καὶ τὸ συμπέρασμα οὔσης, μὴ καθόλου δὲ
 ὅτι ὡς μὲν ἔσται ὡς δ' οὐκ ἔσται ἐφ' ὧν, ὥστ' οὐκ ἔστι συλ-
 λογισασθαι καθόλου, ἀλλ' ὅτι νῦν. ὁμοίως δ' ἔχει καὶ 30
 περὶ ὁρισμῶν, ἐπεὶ περὶ ἐστὶν ὁ ὁρισμὸς ἢ ἀρχὴ ἀποδείξεως
 ἢ ἀποδείξεις θέσει διαφέρονσα ἢ συμπέρασμα τι ἀποδείξεως.
 αἱ δὲ τῶν πολλὰς γινομένων ἀποδείξεις καὶ ἐπιστήμαι, οἷον
 σελήνης ἐκλείψεως, ὁδηλον ὅτι ἢ μὲν τοιοῦδ' εἰσὶν, αἰεὶ εἰσὶν,
 ἢ δ' οὐκ αἰεὶ, κατὰ μέρος εἰσὶν. ὥσπερ δ' ἢ ἐκλείψης, ὥσάν- 35
 τως τοῖς ἄλλοις.

Ἐπεὶ δὲ φανερόν ὅτι ἕκαστον ἀποδείξαι οὐκ ἔστιν ἀλλ' 9
 ἢ ἐκ τῶν ἑκάστου ἀρχῶν, ἂν τὸ δεικνύμενον ὑπάρχη ἢ ἐκεῖνο,
 οὐκ ἔστι τὸ ἐπίστασθαι τοῦτο, ἂν ἐξ ἀληθῶν καὶ ἀναποδείκτων
 δευτῇ καὶ ἀμέσων. ἔστι γὰρ οὕτω δεῖξαι, ὥσπερ Βρύσων 40
 τὸν τετραγωνισμόν· κατὰ κοινόν τε γὰρ δεικνύουσιν οἱ τοιοῦτοι
 λόγοι, ὃ καὶ ἐτέρω ὑπάρχει· διὸ καὶ ἐπ' ἄλλων ἐφαρ-
 μόττουσιν οἱ λόγοι οὐ συγγενῶν. οὐκοῦν οὐχ ἢ ἐκεῖνο ἐπίστα-
 ται, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· οὐ γὰρ ἂν ἐφήρμοσεν ἢ ἀπό-
 δείξεις καὶ ἐπ' ἄλλο γένος. p. 76

19 εἰ ante ἢ pos del n. — περιφερεῖ n. — 21 ἂν n, ὡς ἐὰν F. —
 22 ἰδίον pr n. — 23 καὶ τῆς... ἀποδείξεως pr om C. — εἰπεῖν] εἴ-
 ναι n. — 25 ὅτι τ' οὐ d. — οὐ rc supra vs M. — 26 δὴ n. — 28 ὅτι
 ἔσται καὶ n. — 29 τῶ... τῶ pr C, τὸ... τὸ n, rc C. — 31 ὁρισμοῦ
 n. — ὁ om M. — 34 et 35 ἢ] αἱ n. — μέντοι οὐδ' A, μὲν τοῦ διότι
 n, sed τοῦ del. — μὲν] μὲν κατὰ τὸν λόγον τὸν rc f. — τοιαῖδ'
 CMFup et c qui corr litt ai, τοιοιδί d. — αἰεὶ Arn. — 35 οὐ καὶ εἰ dn. —
 αἰεὶ A. — 37 ἢδ' n. — 38 τῶν corr M. — 39 τοῦτο δ' ἂν n. —
 40 ὥσπερ ὁ Βρύσων C. — 41 τε om F. — 42 ὑπάρχει F, fort pr
 om f.

76a2 ἐφήρμοσεν pr M.

Demons-
m. each
science
from the
non special
descri-

p. 75 b. 17

Ἐκαστον δ' ἐπιστάμεθα μὴ κατὰ συμβεβηκός, ὅταν
5 κατ' ἐκεῖνο γινώσκωμεν καθ' ὃ ὑπάρχει, ἐκ τῶν ἀρχῶν
τῶν ἐκείνου ἢ ἐκεῖνο, οἷον τὸ δυεῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν, ὃ
ὑπάρχει καθ' αὐτὸ τὸ εἰρημένον, ἐκ τῶν ἀρχῶν τῶν τούτου.
ᾧσι εἰ καθ' αὐτὸ κάκεινο ὑπάρχει ὃ ὑπάρχει, ἀνάγκη
τὸ μέσον ἐν τῇ αὐτῇ συγγενεῖς εἶναι. εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' ὡς
10 τὰ ἀρμονικὰ δι' ἀριθμητικῆς. τὰ δὲ τοιαῦτα δείκνυνται
μὲν ὁδαντῶς, διαφέρει δέ· τὸ μὲν γὰρ ὅτι ἑτέρως ἐπιστή-
μης (τὸ γὰρ ὑποκείμενον γένος ἕτερον), τὸ δὲ διότι τῆς αὐτοῦ,
ἥς καθ' αὐτὰ τὰ πάθη ἐστίν. ὥστε καὶ ἐκ τούτων φανερόν
ὅτι οὐκ ἔστιν ἀποδείξαι ἕκαστον ἀπλῶς, ἀλλ' ἢ ἐκ τῶν ἐκά-
15 στου ἀρχῶν. ἀλλὰ τούτων αἱ ἀρχαὶ ἔχουσι τὸ κοινόν.

Εἰ δὲ φανερόν τοῦτο, φανερόν καὶ ὅτι οὐκ ἔστι τὰς ἐκά-
στου ἰδίας ἀρχὰς ἀποδείξαι· ἔδονται γὰρ ἐκεῖναι ἀπάντων
ἀρχαί, καὶ ἐπιστήμη ἢ ἐκείνων κυρία πάντων. καὶ γὰρ ἐπί-
σταται μᾶλλον ὃ ἐκ τῶν ἀνώτερον αἰτίων εἰδώς· ἐκ τῶν
20 προτέρων γὰρ οἶδεν, ὅταν ἐκ μὴ αἰτιατῶν εἰδῇ αἰτίων. ὥστ'
εἰ μᾶλλον οἶδε καὶ μάλιστα, κἂν ἐπιστήμη ἐκεῖνη εἴη καὶ
μᾶλλον καὶ μάλιστα. ἢ δ' ἀπόδειξις οὐκ ἐφαρμόττει ἐπ'
ἄλλο γένος, ἀλλ' ἢ ὡς εἴρηται αἱ γεωμετρικαὶ ἐπὶ τὰς
μηχανικὰς ἢ ὀπτικὰς καὶ αἱ ἀριθμητικαὶ ἐπὶ τὰς ἀρ-
25 μονικὰς.

Χαλεπὸν δ' ἐστὶ τὸ γνῶναι εἰ οἶδεν ἢ μὴ. χαλεπὸν
γὰρ τὸ γνῶναι εἰ ἐκ τῶν ἐκάστου ἀρχῶν ἴδμεν ἢ μὴ· ὅπερ
ἐστὶ τὸ εἰδέναι. οἴομεθα δ', ἂν ἔχωμεν ἐξ ἀληθινῶν τινῶν
συλλογισμόν καὶ πρώτων, ἐπίστασθαι. τὸ δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ
30 συγγενῇ δεῖ εἶναι τοῖς πρώτοις.

10 Λέγω δ' ἀρχὰς ἐν ἐκάστῳ γένει ταύτας, ὥς ὅτι ἔστι
μὴ ἐνδέχεται δεῖξαι. τί μὲν οὖν σημαίνει καὶ τὰ πρώτα καὶ
τὰ ἐκ τούτων, λαμβάνεται· ὅτι δ' ἔστι, τὰς μὲν ἀρχὰς
ἀνάγκη λαμβάνειν, τὰ δ' ἄλλα δεικνύναι, οἷον τί μονάς
35 ἢ τί τὸ εὐθύ καὶ τρίγωνον· εἶναι δὲ τὴν μονάδα λαβεῖν καὶ
μέγεθος, τὰ δ' ἕτερα δεικνύναι.

8 κάκεινο uc, pr AM, corr BCdpn, sed B pr manu. — ὃ ὑπάρχει
rc supra vs n. — 13 αὐτὸ F. — 14 ἐστι δεῖξαι pr. — 18 ἢ d. —
19 ἀνωτέρων Mf, corr B, ἀνωτέρων dp, corr Au. — 20 πρότερον d. —
26 ἢ οἶδεν pr A. — οἶδεν — εἰ om n. — χαλεπὸν... γνῶναι om C.
— 28 τὸ ἀποδεικνύναι M. — 29 συλλογισμῶν pr M. — 35 τὸ om F.
— pr καὶ] ἢ τί F, καὶ τί CdM. — εἶναι] ἐστι F. — τὴν μὲν μ. F. —
καὶ τὸ μέγ. F.

Ἔστι δ' ὧν χρῶνται ἐν ταῖς ἀποδεικτικαῖς ἐπιστήμαις
τὰ μὲν ἴδια ἐκάστης ἐπιστήμης τὰ δὲ κοινὰ, κοινὰ δὲ κατ'
ἀναλογίαν, ἐπεὶ χρήσιμόν γε ὅσον ἐν τῷ ὑπὸ τὴν ἐπιστήμην
γένηι. ἴδια μὲν οἷον γραμμὴν εἶναι τοιανδί, καὶ τὸ εὐθύ, 40
κοινὰ δὲ οἷον τὸ ἴσα ἀπὸ ἴσων ἂν ἀφέλῃ, ὅτι ἴσα τὰ λοιπά.
ἰκανὸν δ' ἕκαστον τοιούτων ὅσον ἐν τῷ γένηι· ταῦτό γὰρ ποιή-
σει, καὶ μὴ κατὰ πάντων λάβῃ ἀλλ' ἐπὶ μεγεθῶν μόνον, 6
τῷ δ' ἀριθμητικῷ ἐπ' ἀριθμῶν.

Ἔστι δ' ἴδια μὲν καὶ ἃ λαμβάνεται εἶναι, περὶ ἃ ἡ
ἐπιστήμη θεωρεῖ τὰ ὑπάρχοντα κατ' αὐτά, οἷον μονάδας ἡ
ἀριθμητική, ἡ δὲ γεωμετρία σημεῖα καὶ γραμμάς. ταῦτα 6
γὰρ λαμβάνουσι τὸ εἶναι καὶ τοδὶ εἶναι. τὰ δὲ τούτων πάθη
κατ' αὐτά, τί μὲν σημαίνει ἕκαστον, λαμβάνουσιν, οἷον ἡ
μὲν ἀριθμητικὴ τί περιττὸν ἢ ἄρτιον ἢ τετράγωνον ἢ κύβος,
ἡ δὲ γεωμετρία τί τὸ ἄλογον ἢ τὸ κεκλᾶσθαι ἢ νεύειν, 10
ὅτι, δεικνύουσι διὰ τε τῶν κοινῶν καὶ ἐκ τῶν ἀποδεδει-
γμένων. καὶ ἡ ἀστρολογία ὁσαύτως. πᾶσα γὰρ ἀποδεικτικὴ
ἐπιστήμη περὶ τρία ἔστιν, ὅσα τε εἶναι τίθεται (ταῦτα δ'
ἔστι τὸ γένος, οὗ τῶν κατ' αὐτὰ παθημάτων ἔστι θεωρητική),
καὶ τὰ κοινὰ λεγόμενα αξιώματα, ἐξ ὧν πρῶτον ἀποδεί-
κνυσι, καὶ τρίτον τὰ πάθη, ὧν τί σημαίνει ἕκαστον λαμ- 15
βάνει. ἐνίας μέντοι ἐπιστήμης οὐδὲν καλύει ἕνια τοιούτων παρο-
ρᾶν, οἷον τὸ γένος μὴ ὑποτίθεσθαι εἶναι, ἂν ἡ φανερόν ὅτι
ἔστιν (οὐ γὰρ ὁμοίως δῆλον ὅτι ἀριθμὸς ἔστι καὶ ὅτι ψυχρόν
καὶ θερμόν), καὶ τὰ πάθη μὴ λαμβάνειν τί σημαίνει, ἂν ἡ δῆ-
λα· ὥσπερ οὐδὲ τὰ κοινὰ οὐ λαμβάνει τί σημαίνει τὸ ἴσα ἀπὸ 20
ἴσων ἀφελεῖν, ὅτι γνωρίζον. ἀλλ' οὐδὲν ἦρτον τῇ γε φῦσει τρία
ταῦτά ἔστι, περὶ ὅ τε δείκνυσι καὶ ἃ δείκνυσι καὶ ἐξ ὧν.

Οὐκ ἔστι δ' ὑπόθεσις οὐδ' αἵτημα, ὃ ἀνάγκη εἶναι δι'
αὐτὸ καὶ δοκεῖν ἀνάγκη. οὐ γὰρ πρὸς τὸν ἔξω λόγον ἡ ἀπό-
δειξις, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐν τῇ ψυχῇ, ἐπεὶ οὐδὲ συλλογισμός. 25
αἰ γὰρ ἔστιν ἐνστήναι πρὸς τὸν ἔξω λόγον, ἀλλὰ πρὸς τὸν
ἔσω λόγον οὐκ αἰεὶ. ὅσα μὲν οὖν δεικτὰ ὄντα λαμβάνει αὐ-

37 οἷς Mff, corr C. — 40 τοιανδὲ CM. — 41 τὰ C.

76b2 ἀριθμῶν corr f. — 3 ἃ rc n. — 4 μονάδα ἐν ἀριθμη-
τικῇ d. — 7 μὲν corr n. — 10 ἐκ τῶν om d. — 14 λεγόμενα] ἃ λε-
γόμεν np. — πρῶτον p. — ἀποδεικνύουσι np. — 19 λαμβάνων d. —
τι rc n. — 22 δεικνύουσι pr n. — 27 ἐστῶτα λόγον d.

τὸς μὴ δείξας, ταῦτ', ἐὰν μὲν δοκοῦντα λαμβάνῃ τῷ μαν-
θάνοντι, ὑποτίθεται, καὶ ἔστιν οὐχ ἀπλῶς ὑπόθεσις ἀλλὰ
30 πρὸς ἐκεῖνον μόνον, ἂν δὲ ἡ μηδεμιᾶς ἐνούσης δόξης ἢ καὶ
ἐναντίας ἐνούσης λαμβάνῃ τὸ αὐτό, αἰτεῖται. καὶ τούτῳ δια-
φέρει ὑπόθεσις καὶ αἴτημα· ἔστι γὰρ αἴτημα τὸ ὑπεναντίον
τοῦ μανθάνοντος τῇ δόξῃ, ἢ ὃ ἂν τις ἀποδεικτὸν ὄν λαμ-
βάνῃ καὶ χρῆται μὴ δείξας.

The premises or axioms are hypothetical, i.e. dependent on a supposition.
Οἱ μὲν οὖν ὄροι οὐκ εἰσὶν ὑποθέσεις (οὐδὲν γὰρ εἶναι ἢ
μὴ λέγονται), ἀλλ' ἐν ταῖς προτάσεσιν αἱ ὑποθέσεις. τοὺς δ'
ὄρους μόνον ξυνιέσθαι δεῖ· τοῦτο δ' οὐχ ὑπόθεσις, εἰ μὴ καὶ
τὸ ἀκούειν ὑπόθεσιν τις εἶναι φήσῃ. ἀλλ' ὅσων ὄντων τῷ
ἐκείνῳ εἶναι γίνεται τὸ συμπέρασμα. οὐδ' ὁ γεωμέτρης ψευδῇ
40 ὑποτίθεται, ὥσπερ τινὲς ἔρασαν, λέγοντες ὡς οὐ δεῖ τῷ ψεύ-
δει χρῆσθαι, τὸν δὲ γεωμέτρην ψεύδεσθαι λέγοντα ποδι-
αίαν τὴν οὐ ποδιαίαν ἢ εὐθείαν τὴν γεγραμμένην οὐκ εὐθείαν
p. 71 οὐσαν· ὁ δὲ γεωμέτρης οὐδὲν συμπεραίνεται τῷ τήνδε εἶναι
γραμμὴν, ἣν αὐτὸς ἔφθεγκται, ἀλλὰ τὰ διὰ τούτων δη-
λούμενα. ἔτι τὸ αἴτημα καὶ ὑπόθεσις πᾶσα ἢ ὡς ὅλον ἢ ὡς
ἐν μέρει, οἱ δ' ὄροι οὐδέτερον τούτων.

11. Εἶδη μὲν οὖν εἶναι ἢ ἐν τι παρὰ τὰ πολλὰ οὐκ ἀνάγκη,
6 εἰ ἀπόδειξις ἔσται, εἶναι μέντοι ἐν κατὰ πολλῶν ἀληθὲς εἶ-
πεῖν ἀνάγκη· οὐ γὰρ ἔσται τὸ καθόλου, ἂν μὴ τοῦτο ἢ· ἐὰν
δὲ τὸ καθόλου μὴ ἦ, τὸ μέσον οὐκ ἔσται, ὥστ' οὐδ' ἀπόδειξις.
δεῖ ἄρα τι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ πλειόνων εἶναι μὴ ὁμώνυμον.
10 τὸ δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα φάναι καὶ ἀποφάναι οὐδεμίᾳ
λαμβάνει ἀπόδειξις, ἀλλ' ἢ ἐὰν δέῃ δείξαι καὶ τὸ συμπέ-
ρασμα οὕτως. δεικνύται δὲ λαβοῦσι τὸ πρῶτον κατὰ τοῦ μέ-
σου, ὅτι ἀληθές, ἀποφάναι δ' οὐκ ἀληθές. τὸ δὲ μέσον οὐ-
δὲν διαφέρει εἶναι καὶ μὴ εἶναι λαβεῖν, ὡς δ' αὐτως. καὶ
15 τὸ τρίτον. εἰ γὰρ ἐδόθη, καθ' οὐ ἄνθρωπον ἀληθὲς εἰπεῖν, εἰ
καὶ μὴ ἄνθρωπον ἀληθές, ἀλλ' εἰ μόνον ἄνθρωπον ζῶον εἰ-

30 δὲ ἢ M. — οὔσης d. — 31 τοῦτο d. — 32 ἔστι γὰρ αἴτημα
rc n, αἴτημα δ' ἔστι p. — 33 ἀποδεικτὸν corr u. — 35 οὐδὲ CMu,
οὐδὲν pr Bdp. — 39 οὐδὲ γὰρ ὁ p. — ὁ om n. — 40 λέγοντας pr u.
— τῷ om n.

71al οὐδὲν συμπ. rc supra vs n. — 2 τελούμενα d. — 3 ἔτι corr n.
— 7 γὰρ ἔστιν n. — 9 ἐν τι np. — 12 λαμβάνουσι np. — 13 δὲ pr om n.
— 14 ὡς δ' αὐτως Au, pr B, ὡσανύτως CMf. — 16 post ἀληθὲς add
εἰπεῖν d quod del vult. — εἰ] ἢ u, pr B, ἂν corr n. — εἶναι, πᾶν μὴ
ACMcdfnp, corr u.

37. In demonstrating you do not ask questions.

και, μὴ ζῶον δὲ μὴ· ἔσται γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν Καλλίαν, εἰ
καὶ μὴ Καλλίαν, ὅμως ζῶον, μὴ ζῶον δ' οὐ. αἴτιον δ' ὅτι
τὸ πρῶτον οὐ μόνον κατὰ τοῦ μέσου λέγεται ἀλλὰ καὶ κατ'
ἄλλον διὰ τὸ εἶναι ἐπὶ πλειόνων, ὥστ' οὐδ' εἰ τὸ μέσον καὶ 20
αὐτὸ ἔστι καὶ μὴ αὐτό, πρὸς τὸ συμπέρασμα οὐδὲν διαφέρει.
τὸ δ' ἅπαν φάναι ἢ ἀποφάναι ἢ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀποδείξαι *Reductio ad*
λαμβάνει, καὶ ταῦτα οὐδ' αἰεὶ καθόλου, ἀλλ' ὅσον ἱκανόν, *Improbabile*
ἱκανόν δ' ἐπὶ τοῦ γένους. λέγω δ' ἐπὶ τοῦ γένους οἷον περὶ *affirmes the*
ἡ γένος τὰς ἀποδείξεις φέρει, ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον. *maxime ob*
25 contradietio
Ἐπικοινωνοῦσι δὲ πᾶσαι αἱ ἐπιστήμαι ἀλλήλαις κατὰ
τὰ κοινά. κοινὰ δὲ λέγω οἷς χρῶνται ὥς ἐκ τούτων ἀπο-
δεικνύντες, ἀλλ' οὐ περὶ ὧν δεικνύουσιν οὐδ' ὃ δεικνύουσιν.
καὶ ἡ διαλεκτική πάσαις. καὶ εἴ τις καθόλου πειρώτο δει-
κνύναι τὰ κοινά, οἷον ὅτι ἅπαν φάναι ἢ ἀποφάναι, ἢ ὅτι 30
ἴσα ἀπὸ ἴσων, ἢ τῶν τοιούτων ἅττα. ἡ δὲ διαλεκτική οὐκ ἔστιν.
οὕτως ἐρωτισμένων τινῶν, οὐδὲ γένους τινὸς ἐνός. οὐ γὰρ ἂν ἡρώ-
τα ἀποδεικνύντα γὰρ οὐκ ἔστιν ἐρωτῶν διὰ τὸ τῶν ἀντικειμένων
ὄντων μὴ δεικνυσθαι τὸ αὐτό. δέδεικται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς
περὶ συλλογισμοῦ.

Εἰ δὲ τὸ αὐτὸ ἔστιν ἐρώτημα συλλογιστικὸν καὶ πρό- 12
τάσις ἀντιφάσεως, προτάσεις δὲ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην
ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς ὁ καθ' ἑκάστην, εἴη ἂν τι ἐρώτημα
ἐπιστημονικόν, ἐξ ὧν ὁ καθ' ἑκάστην οἰκείος γίνεται συλλο-
γισμὸς. δῆλον ἄρα ὅτι οὐ πᾶν ἐρώτημα γεωμετρικὸν ἂν 40
εἴη οὐδ' ἱατρικόν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἀλλ' ἐξ
ὧν ἡ δεικνύται τι περὶ ὧν ἡ γεωμετρία ἔστιν, ἢ ἐκ τῶν 5
αὐτῶν δεικνύται τῇ γεωμετρίᾳ, ὥσπερ τὰ ὀπτικά. ὁμοίως
δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. καὶ περὶ μὲν τούτων καὶ λόγον ὑφε-
κτέον ἐκ τῶν γεωμετρικῶν ἀρχῶν καὶ συμπερασμάτων, 6
περὶ δὲ τῶν ἀρχῶν λόγον οὐχ ὑφεκτέον τῷ γεωμέτρῳ ἢ

17 μὴ et γὰρ corr n. — εἰ] ἢ corr B. — εἰ ... Καλλίαν rc mg n. —
18 ὁμοίως Bd. — 19 καὶ om p. — κατ' ... εἶναι om n. — 20 ἄλλων M.
— 23 οὐδὲ αἰεὶ *ApuM*, οὐδὲν δεῖ n. — 24 λέγω δ' ἐπὶ τοῦ γένους
om C. — 25 εἰσφέρει M. — 27 τὰ κοινὰ pr om n. — ἀποδεικνύ-
τες, ἀλλ' corr n. — 28 ὧν corr n. — οὐδ' ὃ δεικνύουσιν rc mg n.
— 31 ἅττα *ABCM*. — 32 ἐνός om n. — 37 προτάσεις pr n. —
39 ὁ om n.

77b1 pr ἢ om n. — ἢ ἂ ἐκ n, pr C, ἢ καὶ ἐκ M. — 2 ὥσπερ]
ἔστιν ὥσπερ n. — 4 ἐκ] τῷ γεωμέτρῳ ἐκ M. — καὶ ... τῷ rc f. —
ἑαστον τὸν ἐπιστήμονα n, om pr C. — ἑαστον om d.

γεωμέτρης· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν. οὔτε
 πᾶν ἄρα ἕκαστον ἐπιστήμονα ἐρώτημα ἐρωτητέον, οὐδ' ἅπαν
 τὸ ἐρωτώμενον ἀποκριτέον περὶ ἑκάστου, ἀλλὰ τὰ κατὰ τὴν
 ἐπιστήμην διορισθέντα. εἰ δὲ διαλέξεται γεωμέτρη ἢ γεω-
 10 μέτρης οὕτως, φανερόν ὅτι καὶ καλῶς, ἐὰν ἐκ τούτων τι
 δεικνύῃ, εἰ δὲ μή, οὐ καλῶς. δῆλον δ' ὅτι οὐδ' ἐλέγχει
 γεωμέτρην ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη ἐν
 ἀγεωμετρήτοις περὶ γεωμετρίας διαλεκτέον· λήσει γὰρ ὁ
 φανύως διαλεγόμενος. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει
 15 ἐπιστημῶν.

Ἐπεὶ δ' ἐστὶ γεωμετρικὰ ἐρωτήματα, ἅρ' ἐστὶ
 καὶ ἀγεωμέτρητα; καὶ παρ' ἑκάστην ἐπιστήμην τὰ κατὰ
 τὴν ἄγνοιαν τὴν ποιὰν γεωμετρικὰ ἐστίν; καὶ πότερον
 ὁ κατὰ τὴν ἄγνοιαν συλλογισμὸς ὁ ἐκ τῶν ἀντικειμένων
 20 συλλογισμὸς, ἢ ὁ παραλογισμὸς, κατὰ γεωμετρίαν δέ, ἢ
 ἐξ ἄλλης τέχνης, οἷον τὸ μουσικόν ἐστιν ἐρώτημα ἀγεω-
 μέτρητον περὶ γεωμετρίας, τὸ δὲ τὰς παραλλήλους συμ-
 πίπτειν οἰεσθαι γεωμετρικόν πως καὶ ἀγεωμέτρητον ἄλλον
 τρόπον; διττόν γὰρ τοῦτο, ὥσπερ τὸ ἄρῶνθμον, καὶ τὸ
 25 μὲν ἕτερον ἀγεωμέτρητον τῷ μὴ ἔχειν ὥσπερ τὸ ἄρῶνθμον,
 τὸ δ' ἕτερον τῷ φανύως ἔχειν· καὶ ἡ ἄγνοια αὕτη καὶ ἡ ἐκ
 τῶν τοιούτων ἀρχῶν, ἐναντία. ἐν δὲ τοῖς μαθημασιν οὐκ ἐστὶν
 ὁμοίως ὁ παραλογισμὸς, ὅτι τὸ μέσον ἐστὶν ἀεὶ τὸ διττόν·
 κατὰ τε γὰρ τοῦτον παντός, καὶ τοῦτο πάλιν κατ' ἄλλον
 30 λέγεται παντός. τὸ δὲ κατηγορούμενον οὐ λέγεται πᾶν. ταῦτα
 δ' ἐστὶν οἷον ὁρᾶν τῇ νοήσει, ἐν δὲ τοῖς λόγοις λανθάνει. ἄρα
 πᾶς κύκλος σχῆμα; ἂν δὲ γράψῃ, δῆλον. τί δέ; τὰ ἔπη
 κύκλος; φανερόν ὅτι οὐκ ἐστίν.

Οὐ δεῖ δ' ἐνστασιν εἰς αὐτὸ φέρειν, ἂν ἢ ἡ πρότασις
 35 ἐπακτική. ὥσπερ γὰρ οὐδὲ πρότασις ἐστὶν ἢ μὴ ἐστὶν ἐπὶ
 πλειόνων (οὐ γὰρ ἔσται ἐπὶ πάντων, ἐκ τῶν καθόλου δ' ὁ

8 τὰ om d. — 9 γεωμέτρη] τῷ γεωμέτρη n. — 11 δὲ μὴ] δὴ d.
 — θηλονότι d. — 13 ἀγεωμετρητῶ C. — 14 φανύλος d. — 16 ἄρ' n.
 — 17 καὶ ἂ παρ' n. — 18 ἐστίν] ἐστὶν καὶ ἀγεωμέτρητα f. — 19 alt
 ὁ om n. — 20 παρασυλλογισμὸς AB, pr cu, corr d. — ὁ om CMn. —
 κατὰ] καὶ pr M. — 22 παρὰ γεωμετρίαν M. — παραλλήλας n. —
 24 ἄρῶνθμον scribant ABMdn. — 25 et 26 τῷ] τὸ d. — 28 παρασυλ-
 λογισμὸς A. — τὸ om Mdp, del Cu. — 29 γε B. — τούτου pr B. —
 30 post πᾶν del un vb n. — 31 οἷον om M. — 32 γράψῃ pr. —
 daί; τὸ ἔπος C. — 36 δ' om n.

38. *ἡ ὁμοειδὴς ἡ ἐνστάσις*, are the same proposition
employed on different occasions. See Themistius
who says that in *ΤΕΤΡΑΡΧΙΑ* *ἡ ἐνστάσις* 19
δημοκρατία, you must *ἔκκερπ* universal p. 50. 14-25.
συλλογισμός), δηλον ὅτι οὐδ' ἐνστάσις. αἱ αὐταὶ γὰρ προ-
τάσεις καὶ ἐνστάσεις· ἦν γὰρ φέρεται ἐνστάσιν, αὕτη γένοιτ'
ἐν πρότασις ἢ ἀποδεικτική ἢ διαλεκτική.

Συμβαίνει δ' ἐνίοις ἀσυλλογιστως λέγειν διὰ τὸ λαμ-
βάνειν ἀμφοτέροις τὰ ἐπόμενα, οἷον καὶ ὁ Καινεὺς ποιεῖ,
ὅτι τὸ πῦρ ἐν τῇ πολλαπλασίᾳ ἀναλογία· καὶ γὰρ τὸ πῦρ p. 78
ταρὺ γεννᾶται, ὡς φησί, καὶ αὕτη ἡ ἀναλογία. οὔτω δ'
οὐκ ἔστι συλλογισμός· ἀλλ' εἰ τῇ ταχίστῃ ἀναλογίᾳ ἔπε-
ται ἡ πολλαπλάσιος καὶ τῷ πυρὶ ἡ ταχίστη ἐν τῇ πινύσει
ἀναλογία. ἐνίοτε μὲν οὖν οὐκ ἐνδέχεται συλλογισασθαι ἐκ τῶν
ἀληθιμένων, ὅτε δ' ἐνδέχεται, ἀλλ' οὐκ ὁρᾶται. εἰ δ' ἦν
ἀδύνατον ἐκ ψευδούς ἀληθὲς δεῖξαι, ῥᾶδιον ἂν ἦν τὸ ἀνα-
λῆναι· ἀντιστρέφει γὰρ ἂν ἐξ ἀνάγκης. ἔστω γὰρ τὸ A ὅν·
τούτου δ' ὄντος ταδί ἐστιν, ἃ οἶδα ὅτι ἐστιν, οἷον τὸ B. ἐκ
τούτων ἄρα δεῖξω ὅτι ἐστιν ἐκεῖνο. ἀντιστρέφει δὲ μᾶλλον 10
τὰ ἐν τοῖς μαθήμασι, ὅτι οὐδὲν συμβεβηκὸς λαμβάνουσιν
(ἀλλὰ καὶ τούτω διαφέρουσι τῶν ἐν τοῖς διαλόγοις) ἀλλ'
ὁρισμούς.

Αὔξεται δ' οὐ διὰ τῶν μέσων, ἀλλὰ τῷ προσλαμ-
βάνειν, οἷον τὸ A τοῦ B, τοῦτο δὲ τοῦ Γ, πάλιν τοῦτο τοῦ Δ, 15
καὶ τοῦτ' εἰς ἄπειρον. καὶ εἰς τὸ πλάγιον, οἷον τὸ A καὶ
κατὰ τοῦ Γ καὶ κατὰ τοῦ E, οἷον ἔστιν ἀριθμὸς ποσὸς ἢ
καὶ ἄπειρος τοῦτο ἐφ' ᾧ A, ὁ περιττὸς ἀριθμὸς ποσὸς ἐφ'
οὗ B, ἀριθμὸς περιττὸς ἐφ' οὗ Γ· ἔστιν ἄρα τὸ A κατὰ
τοῦ Γ. καὶ ἔστιν ὁ ἄρτιος ποσὸς ἀριθμὸς ἐφ' οὗ Δ, ὁ ἄρ- 20
τιος ἀριθμὸς ἐφ' οὗ E· ἔστιν ἄρα τὸ A κατὰ τοῦ E.

Τὸ δ' ὅτι διαφέρει καὶ τὸ διότι ἐπιστάσθαι, πρῶτον 13
μὲν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστήμῃ, καὶ ἐν ταύτῃ διχῶς, ἓνα μὲν
τρόπον ἔαν μὴ δι' ἀμέσων γίνηται ὁ συλλογισμός (οὐ γὰρ
λαμβάνεται τὸ πρῶτον αἷτιον, ἢ δὲ τοῦ διότι ἐπιστήμη κατὰ 25
τὸ πρῶτον αἷτιον), ἄλλον δὲ εἰ δι' ἀμέσων μὲν, ἀλλὰ

89 pr ἢ] ἢ n. — ἢ διαλεκτική om n.

78a2 καὶ ἡ αὐτὴ d. — οὗτος Md. — δ' om pr C. — 3 εἰ] ἢ M.
— 5 οὖν om d. — 8 ἂν om M. — 12 τοῦτο n. — 15 τοῦτο δὲ τοῦ n.
— 16 tert. καὶ om n. — 18 α del d, τὸ α C. — 20 post γ duo vbb
del C. — ult d om M. — 23 ταύτῃ τῇ M, sed τῇ del vult. — 24 διὰ
μέσων M. — 25 τὸ om d. — ἢ corr B. — ἢ ... αἷτιον om C. —
26 ἄλλων pr AC. — εἰ om ABCMudf, rc c. — post εἰ add sed del vult
μὴ n. — διὰ μέσων M, pr c.

35. The major proposition here depends on *scire* or induction.

μη διὰ τοῦ αἰτίου ἀλλὰ τῶν ἀντιστρέφοντων διὰ τοῦ γνωριμωτέρου. καλῦει γὰρ οὐδὲν τῶν ἀντικατηγορουμένων γνωριμωτέρον εἶναι ἐνίοτε τὸ μὴ αἶτιον, ὥστ' ἔσται διὰ τούτου ἡ
30 ἀπόδειξις, οἷον ὅτι ἐγγὺς οἱ πλάνητες διὰ τοῦ μὴ στίλβειν. ἔστω ἐφ' ᾧ Γ πλάνητες, ἐφ' ᾧ Β τὸ μὴ στίλβειν, ἐφ' ᾧ Α τὸ ἐγγὺς εἶναι. ἀληθὲς δὴ τὸ Β κατὰ τοῦ Γ εἰπεῖν· οἱ γὰρ πλάνητες οὐ στίλβουσιν. ἀλλὰ καὶ τὸ Α κατὰ τοῦ Β· τὸ γὰρ μὴ στίλβον ἐγγὺς ἐστὶ· τοῦτο δ' εἰλήφθω δι' ἐπαγωγῆς ἢ δι' αἰσθήσεως. ἀνάγκη οὖν τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχειν, ὥστ' 35 αποδεδεικται ὅτι οἱ πλάνητες ἐγγὺς εἰσιν. οὗτος οὖν ὁ συλλογισμὸς οὐ τοῦ διότι ἀλλὰ τοῦ ὅτι ἐστίν· οὐ γὰρ διὰ τὸ μὴ στίλβειν ἐγγὺς εἰσιν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι οὐ στίλβουσιν. ἐγγωρεῖ δὲ καὶ διὰ θατέρον θατέρον δειχθῆναι, καὶ ἔσται 40 τοῦ διότι ἡ ἀπόδειξις, οἷον ἔστω τὸ Γ πλάνητες, ἐφ' ᾧ Β τὸ ἐγγὺς εἶναι, τὸ Α τὸ μὴ στίλβειν· ὑπάρχει δὴ καὶ τὸ Β τῷ Γ, ὥστε καὶ τῷ Γ τὸ Α, τὸ μὴ στίλβειν. καὶ ἔστι τοῦ διότι ὁ συλλογισμὸς· εἰληπται γὰρ τὸ πρῶτον αἶτιον. | πάλιν ὥς τὴν σελήνην δεικνύνουσιν, ὅτι σφαιροειδής, διὰ τῶν αὐξήσεων· εἰ γὰρ τὸ αὐξανόμενον οὕτω σφαιροειδές, αὐξάνει δ' ἡ σελήνη, φανερόν ὅτι σφαιροειδής. οὕτω μὲν οὖν τοῦ ὅτι γέγονεν ὁ συλλογισμὸς, ἀνάπαλιν 5 δὲ τεθέντος τοῦ μέσου τοῦ διότι· οὐ γὰρ διὰ τὰς αὐξήσεις σφαιροειδής ἐστίν, ἀλλὰ διὰ τὸ σφαιροειδής εἶναι λαμβάνει 10 τὰς αὐξήσεις τοιαύτας. σελήνη ἐφ' ᾧ Γ, σφαιροειδής ἐφ' ᾧ Β, αὐξησις ἐφ' ᾧ Α. | ἐφ' ᾧ δὲ τὰ μέσα μὴ ἀντιστρέφει καὶ ἔστι γνωριμωτέρον τὸ ἀναίτιον, τὸ ὅτι μὲν δεικνύται, τὸ διότι δ' οὐ. | ἔτι ἐφ' ᾧ τὸ μέσον ἔξω τίθεται. καὶ γὰρ ἐν τούτοις τοῦ ὅτι καὶ οὐ τοῦ διότι ἡ ἀπόδειξις· οὐ γὰρ λέγεται τὸ αἶτιον. οἷον διὰ τί οὐκ ἀναπνέει ὁ τοῖχος; ὅτι οὐ ζῶν. εἰ γὰρ τοῦτο τοῦ μὴ ἀναπνέειν αἶτιον, ἔδει τὸ ζῶν εἶναι αἶτιον τοῦ ἀναπνέειν, οἷον εἰ ἡ ἀπόφασις αἰτία τοῦ

Second

Third figure

6.12. ἀνάγιον

= αἰτιατόν

(Schol.)

7.219. 6.25

30 et 31 πλάνηται n. — διὰ ... πλάνητες om A. — διὰ τὸ corr CM. — 31 οὐ γ ... οὐ β C. — 34 στίλβειν pr M. — 35 τῷ τοῦ p. — γ] β AMd, fort pr Bu. — 39 ἔστι d. 78b2 pr τῷ γ] τῷ γ καὶ τὸ α τῷ β n. — τὸ α] τὸ α καὶ (καὶ om p) τὸ α τῷ β ABCMcuapf. — τὸ μὴ στίλβειν post 3 τὸ α n. — 6 αὐξάνεται np. — 7 οὗτος d. — οὖν om B. — γίνεται συλλ. np. — 10 σφαιροειδὲς np. — 11 δὲ om pr C. — 12 ἀντιστρέφῃ An. — 14 τὸ ὅτι BM, pr cu. — 15 λέγει n. — οἷον ὅτι διὰ C. — ἀναπνέει n. — 16 ἀναπνέειν Cn.

8.12. The conclusion p 35. πολλὰ καὶ διὰ τὴν ἀντιστρέφειν πολλοὺς τὸ αἶτιον καὶ τὸ σημεῖον καὶ ἀμφὶ δεικνύσθαι δι' ἀλλήλων διὰ σημείων ὡς τὸ ὅτι, διὰ θατέρον δὲ ὡς τὸ διότι.

μὴ ὑπάρχειν, ἢ κατάφασις τοῦ ὑπάρχειν, ὥσπερ εἰ τὸ ἀσύμ-
μετρα εἶναι τὰ θερμὰ καὶ ψυχρὰ τοῦ μὴ ὑγιαίνειν, τὸ
σύμμετρα εἶναι τοῦ ὑγιαίνειν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἡ κατάφα- 20
σις τοῦ ὑπάρχειν, ἢ ἀπόφασις τοῦ μὴ ὑπάρχειν. ἐπὶ δὲ
τῶν οὕτως ἀποδεδομένων οὐ συμβαίνει τὸ λεχθέν· οὐ γὰρ
ἅπαν ἀναπνεῖ ζῶον. ὁ δὲ συλλογισμὸς γίνεται τῆς τοιαύ-
της αἰτίας ἐν τῷ μέσῳ σχήματι. οἷον ἔστω τὸ Α ζῶον, ἐφ'
οὐ τὸ Β τὸ ἀναπνεῖν, ἐφ' ᾧ Γ τοῖχος. τῷ μὲν οὖν Β παντὶ 25
ὑπάρχει τὸ Α (πᾶν γὰρ τὸ ἀναπνέον ζῶον), τῷ δὲ Γ οὐ-
θενί, ὥστε οὐδὲ τὸ Β τῷ Γ οὐθενί· οὐκ ἄρα ἀναπνεῖ ὁ τοί-
χος. εἰκάσι δ' αἱ τοιαῦται τῶν αἰτιῶν τοῖς καθ' ὑπερ-
βολὴν εἰρημένοις· τοῦτο δ' ἔστι τὸ πλέον ἀποστηδαντα τὸ μέ-
σον εἰπεῖν, οἷον τὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος, ὅτι ἐν Σκυθαῖς οὐκ εἰ- 30
σιν αὐληταί, οὐδὲ γὰρ ἄμπελοι.

Κατὰ μὲν δὴ τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην καὶ κατὰ τὴν τῶν
μέσων θέσιν αὐταὶ διαφοραὶ εἰσι τοῦ ὅτι πρὸς τὸν τοῦ διότι
συλλογισμόν· ἄλλον δὲ τρόπον διαφέρει τὸ διότι τοῦ ὅτι
τὸ δι' ἄλλης ἐπιστήμης ἐκάτερον θεωρεῖν. τοιαῦτα δ' ἐστὶν 35
ὅσα οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα ὥστ' εἶναι θάτερον ὑπὸ θάτε-
ρον, οἷον τὰ ὀπτικά πρὸς γεωμετροῖαν καὶ τὰ μηχανικά
πρὸς στερεομετροῖαν καὶ τὰ ἁρμονικά πρὸς ἀριθμητικὴν καὶ
τὰ φαινόμενα πρὸς ἀστρολογικὴν. σχεδὸν δὲ συνώνημοί εἰ-
σιν ἐπὶ αὐτῶν τῶν ἐπιστημῶν, οἷον ἀστρολογία ἢ τε μα- 40
θηματικὴ καὶ ἡ ναυτικὴ, καὶ ἁρμονικὴ ἢ τε μαθηματικὴ p. 79
καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀκοήν. ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν ὅτι τῶν αἰσθη-
τικῶν εἶδέναι, τὸ δὲ διότι τῶν μαθηματικῶν οὐτοὶ γὰρ ἔχουσι
τῶν αἰτιῶν τὰς ἀποδείξεις, καὶ πολλάκις οὐκ ἴσασι τὸ ὅτι, καθά-
περ οἱ τὸ καθόλου θεωροῦντες πολλάκις ἐνία τῶν καθ' ἕνα 5
οὐκ ἴσασι δι' ἀνεπισκεψίαν. ἔστι δὲ ταῦτα ὅσα ἑτερόν τι ὄντα
τὴν οὐσίαν κέχρηται τοῖς εἶδεσιν. τὰ γὰρ μαθήματα περὶ εἶδη

19 ψυχρὰ καὶ θερμὰ C. — καὶ] καὶ τὰ Bnp. — τὰ ABCedfunpM.
— 21 ἐπὶ] εἰ pr B. — 22 ἀποδιδόμενων np. — 25 φ β np. — alt
τὸ om C. — τῷ] τὸ d, pr A. — 26 τὸ] τῷ d. — τῷ δὲ γ] τὸ δὲ β
pr A. — 26 οὐθενί omissis ὥστε ... οὐθενί f. — 26 et 27 οὐθενί np.
— 27 ὅτε ABCu. — 30 Ἀναχάρσιδος Ccfnp, corr u. — 31 αὐλητρίδες np.
— 32 δῆ] οὐδ np. — τῶν om c, pr C. — 33 μέσων] αὐτῶν ABcudM,
pr C, ἀμέσων rc supra vs B. — αὐταὶ αἱ διαφ. d. — 35 τῷ np. —
d rc f. — 36 ὑπὸ θάτερον M. — 37 καὶ om d. — 40 ἐνία B. —
οἷον om d.

19a4 αἰτιῶν C.

X. Το ὅτι — τῶν

Τὸ διότι — τῶν

p. 79

ἐστίν· οὐ γὰρ καθ' ὑποκειμένου τινός· εἰ γὰρ καὶ καθ' ὑποκει-
μένου τινός τὰ γεωμετρικά ἐστιν, ἀλλ' οὐχ ἢ γε καθ' ὑποκειμέ-
νου. ἔχει δὲ καὶ πρὸς τὴν ὀπτικήν, ὥς αὕτη πρὸς τὴν γεωμε-
τρίαν, ἄλλη πρὸς ταύτην, οἷον τὸ περὶ τῆς ἰριδος· τὸ μὲν
γὰρ ὅτι φυσικοῦ εἶδέναι, τὸ δὲ διότι ὀπτικοῦ, ἢ ἀπλῶς ἢ τοῦ
κατὰ τὸ μάθημα. πολλαὶ δὲ καὶ τῶν μὴ ὑπ' ἀλλήλας
ἐπιστημῶν ἔχουσιν οὕτως, οἷον ἰατρικὴ πρὸς γεωμετρίαν· ὅτι
18 μὲν γὰρ τὰ ἔλλα τὰ περιφερῆ βραδύτερον ὑγιάζεται, τοῦ
ἱατροῦ εἶδέναι, διότι δὲ τοῦ γεωμέτρου.

14 Τῶν δὲ σχημάτων ἐπιστημονικὸν μάλιστα τὸ πρῶτον
ἐστίν. αἱ τε γὰρ μαθηματικαὶ τῶν ἐπιστημῶν διὰ τούτου
φέρουσι τὰς ἀποδείξεις, οἷον ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρία καὶ
20 ὀπτικὴ, καὶ σχεδὸν ὥς εἰπεῖν ὅσαι τοῦ διότι ποιοῦνται τὴν
σκέψιν· ἢ γὰρ ὅλως ἢ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐν τοῖς πλει-
στοῖς διὰ τούτου τοῦ σχήματος ὁ τοῦ διότι συλλογισμός. ὥστε
καὶ διὰ τούτ' εἰ μάλιστα ἐπιστημονικόν· κυριώτατον γὰρ
τοῦ εἶδέναι τὸ διότι θεωρεῖν. εἴτα τὴν τοῦ τί ἐστίν ἐπιστήμην
25 διὰ μόνου τούτου θηρεῦσαι δυνατόν. ἐν μὲν γὰρ τῷ μέσῳ
σχήματι οὐ γίνεται κατηγορικὸς συλλογισμός, ἢ δὲ τοῦ
τί ἐστίν ἐπιστήμη καταφάσεως· ἐν δὲ τῷ ἐσχάτῳ γίνεται
μὲν ἀλλ' οὐ καθόλου, τὸ δὲ τί ἐστὶ τῶν καθόλου ἐστίν· οὐ
γὰρ πᾶς ἐστὶ ζῶον δίσκουν ὁ ἄνθρωπος. ἔτι τοῦτο μὲν ἐκείνων
30 οὐδὲν προσδεῖται, ἐκεῖνα δὲ διὰ τούτου καταπνικνοῦνται καὶ
αὐξεται, ἕως ἂν εἰς τὰ ἄμεσα ἔλθῃ. φανερόν οὖν ὅτι κυ-
ριώτατον τοῦ ἐπίστασθαι τὸ πρῶτον σχῆμα.

15 Ὡς περὶ δὲ ὑπάρχειν τὸ Α τῷ Β ἐνδέχεται ἀτόμως, οὕτω
καὶ μὴ ὑπάρχειν ἐγκωρεῖ. λέγω δὲ τὸ ἀτόμως ὑπάρχειν ἢ
35 μὴ ὑπάρχειν τὸ μὴ εἶναι αὐτῶν μέσον· οὕτω γὰρ οὐκέτι ἔσται
κατ' ἄλλο τὸ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν. ὅταν μὲν οὖν ἢ τὸ Α
ἢ τὸ Β ἐν ὅλῳ τινὲ ἢ, ἢ καὶ ἄμφω, οὐκ ἐνδέχεται τὸ Α τῷ
Β πρῶτως μὴ ὑπάρχειν. ἔστω γὰρ τὸ Α ἐν ὅλῳ τῷ Γ.
οὐκοῦν εἰ τὸ Β μὴ ἐστὶν ἐν ὅλῳ τῷ Γ (ἐγκωρεῖ γὰρ τὸ μὲν

8 εἰ γὰρ ... τινός pr om nu. — καὶ om f. — 9 γεωμετρητά ABMc.
pr un, γεωμετρητά pr C, supra vs c, γεωμετρήματα p. — οὐχί γε Hf.
pr u. — 10 αὕτη γε πρὸς d. — 13 τὸ γε f. — ἀλλήλας pr M. —
17 τὸ pr om n. — 20 ὥς om dn. — 23 καὶ n. — τοῦτ' τοῦ ἂν pr n.
— κυριώτατον M. — 27 γίνεται] τι ἔσται d. — 29 ἔτι] εἰ d. — 31 ε.
ἄμεσα p. — μέσα pr n. — 33 οὕτω ... ἀτόμως rc mg n. — 35 τῷ
pr C. — 37 τὸ om n. — ἢ om Mp. — 39 οὐκοῦν ... γ om p.

24. τὴν τῆς τί ἐστίν ἐπιστήμην = τὴν τῶν ἐπιστημῶν
ἐπιστήμην. — 25. καὶ p. 44. 5.

ΤΣΤΕΡΩΝ $\frac{1}{A}$.

23 or new 745

15 and if
 A ~~partial~~
 being
 16 In that
 20 case it
 does not
 belong
 16 to
 25 there is
 no reality
 between
 them

In that
20 case it
is ~~not~~
does not
belong
16 to
there is
25 no
no
between
them

Ἄγροια δ' ἢ μὴ κατ' ἀπόφασιν ἀλλὰ κατὰ διάθε-
σιν λεγόμενη ἔστι μὲν ἢ διὰ συλλογισμοῦ γινομένη ἀπάτη,
αὕτη δ' ἐν μὲν τοῖς πρώτοις ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν
συμβαίνει διχῶς· ἢ γὰρ ὅταν ἀπλῶς ὑπολάβῃ ὑπάρχειν
ἢ μὴ ὑπάρχειν, ἢ ὅταν διὰ συλλογισμοῦ λάβῃ τὴν ὑπό-
ληψιν. τῆς μὲν οὖν ἀπλῆς ὑπολήψεως ἀπλῆ ἢ ἀπάτη, τῆς

40 ἐν om n.
79b1 τῷ β pr. — 2 alt ἐν om p. — δ] α M. — 3 τὸ] τῷ pf. —
α rc n. — τῶν] τὸ pf. — τῶν ... 4 οὐδενί om ARMcd. — 4 τῷ β pr.
— ἐπάγει pr. — 6 ἐν ὅλων ἐν ᾧ p. — ὅλων om d. — ᾧ pr om n. —
ἐστὶ ... 7 φ] ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ α ἡ πάλιν τὸ α ἐν ὅλων rc mg n. — 7 φ
ὅλων τὸ p. — συστοίχων B, pr u, συστοιχειῶν M. — 9 συστοιχίᾳ
corr B, συστοιχειᾶ d. — κατὰ] καὶ κατὰ pr ABMd. — βξε u. —
ll δ] εθ pr AdM. — 16 ὁ om C. — 17 τοῦτον darpM, pr u. — 18 γί-
νεσθαι cnp, corr u. — 21 τε] τι cdp. — 23 ἀλλὰ' ἀλλ' ἡ pr. —
24 γενομένη B. — 25 μὲν om n. — ἡ] αὐτὴ ἐπάγουσι pr om C.

29. μή υπαρχετω ατομως = ~~let B~~ be denied
of B immediately

δὲ διὰ συλλογισμοῦ πλείους. μή υπαρχέτω γὰρ τὸ Α μη-
80 δὲν τῶν Β ἀτόμως. οὐκοῦν ἐὰν συλλογίζηται υπάρχειν τὸ
Α τῷ Β, μέθω λαβὼν τὸ Γ, ἡπατημένος ἔσται διὰ συλ-
λογισμοῦ. ἐνδέχεται μὲν οὖν ἀμφοτέρως τὰς προτάσεις εἶ-
ναι ψευδεῖς, ἐνδέχεται δὲ τὴν ἑτέραν μόνον. εἰ γὰρ μήτε
τὸ Α μηδενὶ τῶν Γ υπάρχει μήτε τὸ Γ μηδενὶ τῶν Β, εἴ-
85 ληται δ' ἐκατέρα ἀνάπαλιν, ἅμω ψευδεῖς ἔδονται. ἐγ-
χωρεῖ δ' οὕτως ἔχειν τὸ Γ πρὸς τὸ Α καὶ Β ὥστε μήτε ὑπὸ
τὸ Α εἶναι μήτε καθόλου τῷ Β. τὸ μὲν γὰρ Β ἀδύνατον
εἶναι ἐν ὅλῳ τινί. πρώτως γὰρ ἔλέγετο αὐτῷ τὸ Α μή υπάρ-
χειν· τὸ δὲ Α οὐκ ἀνάγκη πᾶσι τοῖς οὖσιν εἶναι καθόλου,
40 ὥστ' ἀμφοτέρω ψευδεῖς. ἀλλὰ καὶ τὴν ἑτέραν ἐνδέχεται
ἀληθῆ λαμβάνειν, οὐ μέντοι ὁποτέραν ἔτυχεν, ἀλλὰ τὴν
p.80 ΑΓ· ἡ γὰρ ΓΒ πρότασις αἰψὺ ψευδὴς ἔσται διὰ τὸ ἐν μη-
δενὶ εἶναι τὸ Β, τὴν δὲ ΑΓ ἐγχωρεῖ, οἷον εἰ τὸ Α καὶ τῷ
Γ καὶ τῷ Β υπάρχει ἀτόμως. ὅταν γὰρ πρῶτον κατη-
γορηται ταῦτο πλείονων, οὐδέτερον οὐδέτερον ἔσται. διαφέ-
ρει δ' οὐδέν, οὐδ' εἰ μή ἀτόμως υπάρχει.

πρώτως =
ἀτόμως =
μέθω
79. α. 33.

i.e.
universally
μόνως - i.e.
only in the
first figure

Ἡ μὲν οὖν τοῦ υπάρχειν ἀπάτη διὰ τούτων τε καὶ
οὕτω γίνεται μόνως (οὐ γὰρ ἦν ἐν ἄλλῳ σχήματι τοῦ υπάρ-
χειν συλλογισμός), ἡ δὲ τοῦ μή υπάρχειν ἐν τε τῷ πρῶ-
τῳ καὶ ἐν τῷ μέθω σχήματι. πρῶτον οὖν εἰπωμεν ποσα-
10 χῶς ἐν τῷ πρώτῳ γίνεται, καὶ πῶς ἐχουδῶν τῶν προτά-
σεων. ἐνδέχεται μὲν οὖν ἀμφοτέρων ψευδῶν οὖσων, οἷον εἰ τὸ
Α καὶ τῷ Γ καὶ τῷ Β υπάρχει ἀτόμως· ἐὰν γὰρ ληθῇ
τὸ μὲν Α τῷ Γ μηδενί, τὸ δὲ Γ παντὶ τῷ Β, ψευδεῖς
αἱ προτάσεις. ἐνδέχεται δὲ καὶ τῆς ἑτέρας ψευδοῦς οὖσης,
15 καὶ ταύτης ὁποτέρως ἔτυχεν. ἐγχωρεῖ γὰρ τὴν μὲν ΑΓ
ἀληθῆ εἶναι, τὴν δὲ ΓΒ ψευδῆ, τὴν μὲν ΑΓ ἀληθῆ ὅτι
οὐ πᾶσι τοῖς οὖσιν υπάρχει τὸ Α, τὴν δὲ ΓΒ ψευδῆ ὅτι
ἀδύνατον υπάρχειν τῷ Β τὸ Γ, ὃ μηδενὶ υπάρχει τὸ Α.

31 ἡ ἀπάτη μὲν ἔσται corr u. — 34 υπάρχειν Α, υπάρχη Β. —
36 καὶ ... α rc mg n. — 37 τῷ corr C. — 38 αὐτὸ n. — 41 μέ-
τοι γε ὁποτέρων Cc.

80al βγ u. — ἐν om Α. — 2 τῷ] τὸ BM. — 3 καὶ] ἡ M. —
γὰρ corr C. — πρώτως Ccnf, corr u. — 4 οὐδέτερον ἐν οὐδέτερον
prf. — διαφέρει ... υπάρχει om BM, pr ACcd. — 5 μή ἀτόμως
μή f. — 8 τε om C. — 9 εἰπωμεν n. — 12 αὖ n. — 16 βγ Bdu. —
17 βγ p. — 18 υπάρχειν ἀδύνατον pr.

οὐ γὰρ ἔτι ἀληθὴς ἔσται ἡ ΑΓ πρότασις· ἅμα δέ, εἰ καὶ
 εἴον ἀμφοτέραι ἀληθεῖς, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀληθές. 20
 ἀλλὰ καὶ τὴν ΓΒ ἐνδέχεται ἀληθῆ εἶναι τῆς ἐτέρας οὐσης
 ψευδοῦς, οἷον εἰ τὸ Β καὶ ἐν τῷ Γ καὶ ἐν τῷ Α ἔστιν·
 ἀνάγκη γὰρ θάτερον ὑπὸ θάτερον εἶναι, ὥστ' ἂν λάβῃ τὸ
 Α μηδενὶ τῶν Γ ὑπάρχειν, ψευδὴς ἔσται ἡ πρότασις. φα-
 νερόν οὖν ὅτι καὶ τῆς ἐτέρας ψευδοῦς οὐσης καὶ ἀμφοῖν ἔσται 25
 ψευδὴς ὁ συλλογισμός.

Ἐν δὲ τῷ μέσῳ σχήματι ὅλας μὲν εἶναι τὰς προτάσεις
 ἀμφοτέρως ψευδεῖς οὐκ ἐνδέχεται· ὅταν γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ
 Β ὑπάρχῃ, οὐδὲν ἔσται λαβεῖν ὃ τῷ μὲν ἐτέρῳ παντὶ θατέρῳ
 δ' οὐδενὶ ὑπάρξει· δεῖ δ' οὕτω λαμβάνειν τὰς προτάσεις 30
 ὥστε τῷ μὲν ὑπάρχειν τῷ δὲ μὴ ὑπάρχειν, εἴπερ ἔσται συλ-
 λογισμός. εἰ οὖν οὕτω λαμβανόμεναι ψευδεῖς, διήλον ὡς ἐναν-
 τίως ἀνάπαλιν ἔξουσι· τοῦτο δ' ἀδύνατον. ἐπὶ τι δ' ἐκα-
 τέραν οὐδὲν κωλύει ψευδῆ εἶναι, οἷον εἰ τὸ Γ καὶ τῷ Α καὶ
 τῷ Β τινὶ ὑπάρχοι· ἂν γὰρ τῷ μὲν Α παντὶ ληφθῇ ὑπάρ- 35
 χον, τῷ δὲ Β μηδενί, ψευδεῖς μὲν ἀμφοτέραι αἱ προτά-
 σεις, οὐ μέντοι ὅλαι ἀλλ' ἐπὶ τι. καὶ ἀνάπαλιν δὲ τεθέν-
 τος τοῦ στερεητικοῦ ὁσαύτως. τὴν δ' ἐτέραν εἶναι ψευδῆ καὶ
 ὁποτεροαοῦν ἐνδέχεται. ὃ γὰρ ὑπάρχει τῷ Α παντί, καὶ
 τῷ Β ὑπάρχει· ἐὰν οὖν ληφθῇ τῷ μὲν Α ὅλῳ ὑπάρχειν 40
 τὸ Γ, τῷ δὲ Β ὅλῳ μὴ ὑπάρχειν, ἡ μὲν ΓΑ ἀληθὴς ἔσται, β
 ἡ δὲ ΓΒ ψευδὴς. πάλιν ὃ τῷ Β μηδενὶ ὑπάρχει, οὐδὲ τῷ
 Α παντὶ ὑπάρξει· εἰ γὰρ τῷ Α, καὶ τῷ Β· ἀλλ' οὐχ ὑπῆρ-
 χον. ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Γ τῷ μὲν Α ὅλῳ ὑπάρχειν, τῷ δὲ
 Β μηδενί, ἡ μὲν ΓΒ πρότασις ἀληθὴς, ἡ δ' ἐτέρα ψευ- 5
 δὴς. ὁμοίως δὲ καὶ μετατεθέντος τοῦ στερεητικοῦ. ὃ γὰρ μη-
 δενὶ ὑπάρχει τῷ Α, οὐδὲ τῷ Β οὐδενὶ ὑπάρξει· ἐὰν οὖν λη-
 φθῇ τὸ Γ τῷ μὲν Α ὅλῳ μὴ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Β ὅλῳ
 ὑπάρχειν, ἡ μὲν ΑΓ πρότασις ἀληθὴς ἔσται, ἡ ἐτέρα δὲ
 ψευδὴς. καὶ πάλιν, ὃ παντὶ τῷ Β ὑπάρχει, μηδενὶ λα- 10
 βεῖν τῷ Α ὑπάρχον ψεῦδος. ἀνάγκη γὰρ, εἰ τῷ Β παντί,

19 καὶ εἰ d. — εἰ om n. — 20 ἔσται om M. — 21 βγ np. —
 22 pr καὶ om M. — 23 γὰρ om np. — 29 ὑπάρχειν M. — ἔστι C. —
 30 ὑπάρχει np. — 31 εἴπερ rc f. — 33 ἐκότερον ABduM. — 35 ὑ-
 πάρχει M, ὑπάρχει ολον d. — 37 ἐπει. (sic) καὶ n. — δὲ om C.
 80b1 τὸ ... ὑπάρχειν pr om c. — ὑπάρχει d. — 2 βγ pf. —
 5 βγ Bu. — alt ἡ] ἔσται ἡ np. — 7 ὑπάρχει τῷ n. — 11 ὑπάρχειν np.

16. τὰ άτομα — propositions indemonstrabiles, innominatae
 17. τὰ μὴ ἀτόμως ὑπάρχοντα ἢ μὴ ὑπάρχοντα —
 propositions demonstrabiles, habens a middle term
 assignable premises.

ΑΝΑΛΤΤΙΚΩΝ

καὶ τῷ A τινὶ ὑπάρχειν· ἐὰν οὖν ληθῇ τῷ μὲν B παντὶ
 ὑπάρχειν τὸ Γ , τῷ δὲ A μηδενί, ἢ μὲν ΓB ἀληθὴς ἔσται,
 ἢ δὲ ΓA ψευδής. φανερόν οὖν ὅτι καὶ ἀμφοτέρων οὐδῶν
 15 ψευδῶν καὶ τῆς ἑτέρας μόνον ἔσται συλλογισμὸς ἀπατη-
 τικὸς ἐν τοῖς ἀτόμοις.

17 Ἐν δὲ τοῖς μὴ ἀτόμως ὑπάρχουσιν ἢ μὴ ὑπάρχου-
 σιν, ὅταν μὲν διὰ τοῦ οἰκείου μέσου γίνηται τοῦ ψεύδους ὁ
 συλλογισμὸς, οὐχ οἷον τε ἀμφοτέρως ψευδεῖς εἶναι τὰς
 20 προτάσεις, ἀλλὰ μόνον τὴν πρὸς τῷ μείζονι ἄκρῳ. λέγω
 δ' οἰκεῖον μέσον δι' οὗ γίνεται τῆς ἀντιφάσεως ὁ συλ-
 λογισμὸς. ὑπαρχέτω γὰρ τὸ A τῷ B διὰ μέσου τοῦ Γ .
 ἐπεὶ οὖν ἀνάγκη τὴν ΓB καταφατικὴν λαμβάνεσθαι συλ-
 λογισμοῦ γινομένου, δηλὸν ὅτι αἰ ἀτὴ ἔσται ἀληθής· οὐ
 25 γὰρ ἀντιστρέφεται. ἢ δὲ $A\Gamma$ ψευδής· ταύτης γὰρ ἀντι-
 στρεφόμενης ἐναντίως γίνεται ὁ συλλογισμὸς. ὁμοίως δὲ καὶ
 εἰ ἐξ ἄλλης συστοιχίας ληφθῇ τὸ μέσον, οἷον τὸ Δ εἰ
 καὶ ἐν τῷ A ὅλῳ ἔστι καὶ κατὰ τοῦ B κατηγορεῖται παν-
 τός· ἀνάγκη γὰρ τὴν μὲν ΔB πρότασιν μένειν, τὴν δ'
 30 ἑτέραν ἀντιστρέφεσθαι, ὥσθ' ἢ μὲν αἰ ἀληθής, ἢ δ' αἰ
 ψευδής. καὶ σχεδὸν ἢ γε τοιαύτη ἀπάτη ἢ αὐτὴ ἔστι τῇ
 διὰ τοῦ οἰκείου μέσου. ἐὰν δὲ μὴ διὰ τοῦ οἰκείου μέσου γίνη-
 ται ὁ συλλογισμὸς, ὅταν μὲν ὑπὸ τὸ A ἢ τὸ μέσον, τῷ
 δὲ B μηδενὶ ὑπάρχη, ἀνάγκη ψευδεῖς εἶναι ἀμφοτέρως.
 35 ληπτέαι γὰρ ἐναντίως ἢ ὥς ἔχουσιν αἱ προτάσεις, εἰ μέλ-
 λει συλλογισμὸς ἔσεσθαι· οὕτω δὲ λαμβανομένων ἀμφο-
 τέραι γίνονται ψευδεῖς. οἷον εἰ τὸ μὲν A ὅλῳ τῷ Δ ὑπάρ-
 χει, τὸ δὲ Δ μηδενὶ τῶν B · ἀντιστραφέντων γὰρ τούτων
 συλλογισμὸς τ' ἔσται καὶ αἱ προτάσεις ἀμφοτέραι ψευ-
 40 δεῖς. ὅταν δὲ μὴ ἢ ὑπὸ τὸ A τὸ μέσον, οἷον τὸ Δ , ἢ
 p. 81 μὲν $A\Delta$ ἀληθής ἔσται, ἢ δὲ ΔB ψευδής. ἢ μὲν γὰρ $A\Delta$

13 τὸ] τῷ n. — δὲ fort pr om f. — 15 μόνως d. — 17 ἀτόμοις Bd,
 sed B corr ἀτόμως pr manu. — ἢ μὴ ὑπάρχουσιν om ABMnup, pr c.
 — 18 μὲν] μὲν οὖν d. — 23 post τὴν lit duarum lit y f. — by BCP.
 — 24 αἰ om d. — ἐστὶν αὕτη c. — ἐστὶν C. — 26 ὁ pos ante ἐναν-
 τὶος pr. — 28 ὅλως pr. — 29 αβ pr n. — 32 μέσου pr om n. —
 33 τοῦ α M. — 34 ὑπάρχειν M. — 35 μέλλει C, μέλλοι M. — 36 ἀμ-
 φοτέρων B. — 40 τοῦ α M.

81al ἔσται om C. — βδ Cn, sed δβ supra n, δγ p. — ἢ μὲν ...
 ψευδής om C. — γὰρ om n.

25. ἀντιστρέφεται — here means "is changed
 from negative to affirmative, or from
 affirmative to negative, non contravertitur."
 vol. 224. a 25

ἀληθής, ὅτι οὐκ ἦν ἐν τῷ A τὸ Δ , ἡ δὲ ΔB ψευδής, ὅτι, εἰ ἦν ἀληθής, καὶ τὸ συμπέρασμα ἦν ἀληθές· ἀλλ' ἦν ψεῦδος.

Διὰ δὲ τοῦ μέσου σχήματος γινομένης τῆς ἀπάτης, ἀμφοτέρως μὲν οὐκ ἐνδέχεται ψευδεῖς εἶναι τὰς προτάσεις ὅλας (ὅταν γὰρ ἡ τὸ B ὑπὸ τὸ A , οὐδὲν ἐνδέχεται τῷ μὲν παντὶ τῷ δὲ μηδενὶ ὑπάρχειν, καθάπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον), τὴν ἑτέραν δ' ἐγχωρεῖ, καὶ ὁποτέραν ἔτιχεν. εἰ γὰρ τὸ Γ καὶ τῷ A καὶ τῷ B ὑπάρχοι, ἐὰν ληφθῇ τῷ μὲν A ὑπάρχειν τῷ δὲ B μὴ ὑπάρχειν, ἡ μὲν AG ἀληθής ἐσται, ἡ δ' ἑτέρα ψευδής. πάλιν δ' εἰ τῷ μὲν B ληφθῇ τὸ Γ ὑπάρχον, τῷ δὲ A μηδενί, ἡ μὲν GB ἀληθής ἐσται, ἡ δ' ἑτέρα ψευδής.

Ἐὰν μὲν οὖν στερητικὸς ἡ τῆς ἀπάτης ὁ συλλογισμὸς, εἰρηται πότε καὶ διὰ τίνων ἐσται ἡ ἀπάτη· ἐὰν δὲ καταφατικὸς, ὅταν μὲν διὰ τοῦ οἰκείου μέσου, ἀδύνατον ἀμφοτέρως εἶναι ψευδεῖς· ἀνάγκη γὰρ τὴν GB μένειν, εἴπερ ἐσται συλλογισμὸς, καθάπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον. ὥστε ἡ GA αἰ ἐσται ψευδής· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀντιστροφουμένη. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἐξ ἄλλης συστοιχίας λαμβάνοιτο τὸ μέσον, ὥσπερ ἐλέχθη καὶ ἐπὶ τῆς στερητικῆς ἀπάτης· ἀνάγκη γὰρ τὴν μὲν ΔB μένειν, τὴν δ' ΔA ἀντιστρέφεσθαι, καὶ ἡ ἀπάτη ἡ αὐτὴ τῇ πρότερον. ὅταν δὲ μὴ διὰ τοῦ οἰκείου, ἐὰν μὲν ἡ τὸ Δ ὑπὸ τὸ A , αὕτη μὲν ἐσται ἀληθής, ἡ ἑτέρα δὲ ψευδής· ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ A πλείοσιν ὑπάρχειν, ἢ οὐκ ἐστὶν ὑπ' ἄλληλα. ἐὰν δὲ μὴ ἡ τὸ Δ ὑπὸ τὸ A , αὕτη μὲν αἰ κατὰ τὴν δὴλον ὅτι ἐσται ψευδής (καταφατικὴ γὰρ λαμβάνεται), τὴν δὲ ΔB ἐνδέχεται καὶ ἀληθῆ εἶναι καὶ ψευδῇ· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ μὲν A τῷ Δ μηδενὶ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Δ τῷ B παντὶ, οἷον ζῶον ἐπιστήμη, ἐπιστήμη δὲ μουσικῇ. οὐδ' αὖ μήτε τὸ A μηδενὶ τῶν Δ μήτε τὸ Δ μηδενὶ τῷ B .

2 βδ $ABdcmuM$. — 3 καὶ $ABcu$. — 7 μὲν α παντὶ C . — 9 δ' ἐτέραν Bu . — ἐτέραν om d . — 10 τὸ α M , pr B . — ὑπάρχει cf. — ὑπάρχοιεν αn . — 13 βγ Bu . — ἀληθές n . — 15 στερητικῆς M . — 16 δὲ] δὲ ἡ np . — 18 βγ Bo . — 19 ὥστε γὰρ ἡ n . — 21 εἰ] ἡ n . — λαμβάνοι d . — 23 pr $την$] τὸ n . — ἡ] ἡ ye n . — 24 τῇ rc supra vs n . — μὴ] μὴ ἡ n , om d . — 25 δὲ ἐτέρα C . — 30 γὰρ rc supra vs n . — δὲ pr om B . — 32 αὖ γὰρ μήτε M . — τῶν dm .

φανερὸν οὖν ὅτι μὴ ὄντος τοῦ μέσου ὑπὸ τὸ *A* καὶ ἀμφο-
 τέρας ἐγγωρεῖ ψευδεῖς εἶναι καὶ ὁποτέραν ἐτιχεν.

35 Ποσαχῶς μὲν οὖν καὶ διὰ τίνων ἐγγωρεῖ γίνεσθαι τὰς
 κατὰ συλλογισμόν ἀπάτας ἐν τε τοῖς ἀμέσοις καὶ ἐν τοῖς
 δι' ἀποδείξεως, φανερόν.

18 Φανερόν δὲ καὶ ὅτι, εἴ τις αἰσθησις ἐκλέλοιπεν, ἀνάγκη
 καὶ ἐπιστήμην τινὰ ἐκλελοιπέναι, ἣν ἀδύνατον λαβεῖν, εἴπερ
 40 μανθάνομεν ἢ ἐπαγωγῇ ἢ ἀποδείξει. ἔστι δ' ἡ μὲν ἀπόδει-
 45 ξις ἐκ τῶν καθόλου, ἢ δ' ἐπαγωγὴ ἐκ τῶν κατὰ μέρος.
 ἀδύνατον δὲ τὰ καθόλου θεωρῆσαι μὴ δι' ἐπαγωγῆς, ἐπεὶ
 καὶ τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως λεγόμενα ἔσται δι' ἐπαγωγῆς γνώ-
 ριμα ποιεῖν, ὅτι ὑπάρχει ἐκάστῳ γένει ἓνια, καὶ εἰ μὴ χω-
 ριστὰ ἔστιν, ἢ τοιονοὶ ἕκαστον. ἐπαχθῆναι δὲ μὴ ἔχοντας αἰ-
 σθησιν ἀδύνατον. τῶν γὰρ καθ' ἕκαστον ἢ αἰσθησις· οὐ γὰρ
 37 ἐνδέχεται λαβεῖν αὐτῶν τὴν ἐπιστήμην. οὔτε γὰρ ἐκ τῶν κα-
 θόλου ἄνευ ἐπαγωγῆς, οὔτε δι' ἐπαγωγῆς ἄνευ τῆς αἰ-
 σθήσεως.

19 Ἔστι δὲ πᾶς συλλογισμὸς διὰ τριῶν ὄρων, καὶ ὁ μὲν
 11 δεικνύναι δυνάμενος ὅτι ὑπάρχει τὸ *A* τῷ *Γ* διὰ τὸ ὑπάρ-
 χειν τῷ *B* καὶ τοῦτο τῷ *Γ*, ὁ δὲ στερεητικός, τὴν μὲν ἑτέραν
 πρότασιν ἔχων ὅτι ὑπάρχει τι ἄλλο ἄλλῳ, τὴν δ' ἑτέραν
 16 ὅτι οὐχ ὑπάρχει. φανερόν οὖν ὅτι αἱ μὲν ἀρχαὶ καὶ αἱ λε-
 γόμεναι ὑποθέσεις αὐταὶ εἰσι· λαβόντα γὰρ ταῦτα οὕτως
 ἀνάγκη δεικνύναι, οἷον ὅτι τὸ *A* τῷ *Γ* ὑπάρχει διὰ τοῦ *B*,
 πάλιν δ' ὅτι τὸ *A* τῷ *B* δι' ἄλλου μέσου, καὶ ὅτι τὸ *B*
 τῷ *Γ* ὁμοαὐτός. κατὰ μὲν οὖν δόξαν συλλογισμομένοις καὶ
 μόνον διαλεκτικῶς δηλὸν ὅτι τοῦτο μόνον σκεπτέον, εἰ ἐξ ὧν
 20 ἐνδέχεται ἐνδοξοτάτων γίνεται ὁ συλλογισμὸς, ὥστ' εἰ καὶ
 ἔστι τι τῇ ἀληθείᾳ τῶν *AB* μέσον, δοκεῖ δὲ μὴ, ὁ δὲ διὰ
 τούτου συλλογισόμενος συλλελογίσται διαλεκτικῶς· πρὸς δ'
 ἀλήθειαν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δεῖ σκοπεῖν. ἔχει δ' οὕτως.

36 τε om C. — 37 δι'] μὴ ἀμέσοις δι' n. — 38 φανερόν] δηλὸν C.
 — 40 ἔσται n.

81b4 γνώριμα ἄν τις βούληται γνώριμα ποιεῖν pr. — 5 εἰσιν C.
 ἢ] ἡ nM. — τοιονός M. — δέ] γὰρ p. — ἔχοντα M. — 6 ἀδύνατον
 rc mg n, om p. — γὰρ τῶν pr A. — τῶν pr om B. — 11 δεικνύται
 λεγομένους ὅτι n. — τῷ] τὸ M. — διὰ ... τῷ γ om M. — 17 δι' rc
 supra vs n. — 20 εἰ pr om n. — 21 ἔστι] μὴ ἔστι sup, pr ABn.
 — τι om M. — τὸν pr B. — μὴ] εἶναι sup, μὴ (rc) εἶναι AC, μὴ corr B.
 — ὁ om d. — post ὁ et 22 post τούτου del alqd C.

ἐπειδὴ ἔστιν ὃ αὐτὸ μὲν κατ' ἄλλον κατηγορεῖται μὴ κατὰ
 συμβεβηκός, — λέγω δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκός, οἷον τὸ λευ- 25
 κὸν ποτ' ἐκείνὸ φαιεν εἶναι ἄνθρωπον, οὐχ ὁμοίως λέγοντες
 καὶ τὸν ἄνθρωπον λευκόν· ὁ μὲν γὰρ οὐχ ἕτερόν τι ὢν λευ-
 κὸν ἔστι, τὸ δὲ λευκόν, ὅτι συμβέβηκε τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι
 λευκῷ. ἔστιν οὖν ἔνια τοιαῦτα ὥστε καθ' αὐτὰ κατηγορεῖσθαι.
 ἔτω δὴ τὸ Γ τοιοῦτον, ὃ αὐτὸ μὲν μηκέτι ὑπάρχει ἄλλῳ, 30
 τούτῳ δὲ τὸ Β πρώτῳ, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλο μεταξὺ. καὶ
 πάλιν τὸ Ε τῷ Ζ ὁσαύτως, καὶ τοῦτο τῷ Β. ἀρ' οὖν τοῦτο
 ἀνάγκη στήναι, ἢ ἐνδέχεται εἰς ἄπειρον ἰέναι; καὶ πάλιν εἰ *the first*
 τοῦ μὲν Α μηδὲν κατηγορεῖται καθ' αὐτό, τὸ δὲ Α τῷ Θ *Subiect of*
 ὑπάρχει πρώτῳ, μεταξὺ δὲ μηδενὶ προτέρῳ, καὶ τὸ Θ τῷ Η *the first*
 Η, καὶ τοῦτο τῷ Β, ἀρα καὶ τοῦτο ἴστασθαι ἀνάγκη, ἢ καὶ *Predicab*
 τοῦτ' ἐνδέχεται εἰς ἄπειρον ἰέναι; διαφέρει δὲ τοῦτο τοῦ προ- *of the first*
 τερον τοσοῦτον, ὅτι τὸ μὲν ἔστιν, ἀρα ἐνδέχεται ἀρξάμενον *of the first*
 ἀπὸ τοιούτου ὃ μηδενὶ ὑπάρχει ἕτερόν ἄλλ' ἄλλο ἐκείνῳ, ἐπὶ
 τὸ ἄνω εἰς ἄπειρον ἰέναι, θάτερον δὲ ἀρξάμενον ἀπὸ τοιούτου 40
 ὃ αὐτὸ μὲν ἄλλου, ἐκείνου δὲ μηδὲν κατηγορεῖται, ἐπὶ τὸ p. 82
 κάτω σκοπεῖν εἰ ἐνδέχεται εἰς ἄπειρον ἰέναι. ἔτι τὰ μεταξὺ
 ἀρ' ἐνδέχεται ἄπειρα εἶναι ὠρισμένων τῶν ἄκρων; λέγω δ'
 οἷον εἰ τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχει, μέσον δ' αὐτῶν τὸ Β, τοῦ
 δὲ Β καὶ τοῦ Α ἕτερα, τούτων δ' ἄλλα, ἀρα καὶ ταῦτα 5
 εἰς ἄπειρον ἐνδέχεται ἰέναι, ἢ ἀδύνατον; ἔστι δὲ τοῦτο σκο- *con-*
 πῆν ταῦτό καὶ εἰ αἱ ἀποδείξεις εἰς ἄπειρον ἔρχονται, καὶ *con-*
 εἰ ἔστιν ἀπόδειξις ἁπαντος, ἢ πρὸς ἄλληλα περαίνεται. *con-*

Ὅμοιως δὲ λέγω καὶ ἐπὶ τῶν στερητικῶν συλλογισμῶν *con-*
 καὶ προτάσεων, οἷον εἰ τὸ Α μὴ ὑπάρχει τῷ Β μηδενί, ἥτοι 10
 πρώτῳ, ἢ ἔσται τι μεταξὺ ᾧ προτέρῳ οὐκ ὑπάρχει, οἷον εἰ
 τὸ Η, ὃ τῷ Β ὑπάρχει παντί, καὶ πάλιν τούτου ἔτι ἄλλῳ

25 pr τὸ rc d. — 26 ἐκείνῳ] μὲν n. — ἀνθρ. εἶναι p. — 27 ὃν M.
 — 28 δὲ om n. — 31 τῷ] τῷ B. — καὶ om M. — 32 τῷ ε τὸ Cfrp.
 — τούτῳ τὸ p, pr n. — 33 στήναι corr n. — 34 δὲ om d. — Θ] θβ pr n.
 — 36 post ἢ del una litt n. — 37 τοῦ] τὸ d. — προτέρου CD. —
 38 ἀρα ἐνδέχεται om C. — ἀρξάμενον C. — 39 ἀπὸ τοῦ τοιούτου D.
 — ἀπὸ τούτου d. — ἄλλο] ὃ d.
 82a1 ἄλλο M. — μηδὲν D. — 2 ἄπειρα n. — ἔτι τὰ] ἔπειτα n.
 — 4 τοῦ] τὸ M. — 6 τοῦτο σκοπεῖν corr ubi loc paucioribus u. —
 7 αἰ om Edu. — 8 εἰ rc supra vs n. — 11 εἰ] ἢ pr A. — 12 et 13
 τῷ] τῷ n, corr A. — Θ ἢ ὃ A, pr c.

προτέρω, οἷον εἰ τὸ Θ, ὃ τῷ Η παντὶ ὑπάρχει. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ἡ ἄπειρα οἷς ὑπάρχει προτέροις, ἢ ἴσταιται.

15 Ἐπὶ δὲ τῶν ἀντιστροφόντων οὐχ ὁμοίως ἔχει. οὐ γὰρ ἔστιν ἐν τοῖς ἀντικατηγορουμένοις οὐ πρῶτον κατηγορεῖται ἡ τελευταίου. πάντα γὰρ πρὸς πάντα ταύτη γε ὁμοίως ἔχει, εἴτ' ἔστιν ἄπειρα τὰ κατ' αὐτοῦ κατηγορούμενα, εἴτ' ἀμφοτέρω ἔστι τὰ ἀπορηθέντα ἄπειρα. πλὴν εἰ μὴ ὁμοίως ἐνδέχεται ἀντι-
στρέφειν, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς συμβεβηκός, τὸ δ' ὡς κατηγορίαν.

20 Ὅτι μὲν οὖν τὰ μεταξὺ οὐκ ἐνδέχεται ἄπειρα εἶναι, εἰ ἐπὶ τὸ κάτω καὶ τὸ ἄνω ἴστανται αἱ κατηγορίαι, δῆλον. λέγω δ' ἄνω μὲν τὴν ἐπὶ τὸ καθόλου μᾶλλον, κάτω δὲ τὴν ἐπὶ τὸ κατὰ μέρος. εἰ γὰρ τοῦ Α κατηγορουμένου κατὰ
25 τοῦ Ζ ἄπειρα τὰ μεταξὺ, ἐφ' ὧν Β, δῆλον ὅτι ἐνδέχεται ἂν ὥστε καὶ ἀπὸ τοῦ Α ἐπὶ τὸ κάτω ἕτερον ἑτέρου κατηγορεῖσθαι εἰς ἄπειρον (πρὶν γὰρ ἐπὶ τὸ Ζ ἔλθειν, ἄπειρα τὰ μεταξὺ) καὶ ἀπὸ τοῦ Ζ ἐπὶ τὸ ἄνω ἄπειρα, πρὶν ἐπὶ τὸ Α ἔλθειν. ὥστ' εἰ ταῦτα ἀδύνατα, καὶ τοῦ Α καὶ Ζ ἀδύνατον
30 ἄπειρα εἶναι μεταξὺ. οὐδὲ γὰρ εἴ τις λέγοι ὅτι τὰ μὲν ἔστι τῶν ΑΒΖ ἐχόμενα ἀλλήλων ὥστε μὴ εἶναι μεταξὺ, τὰ δ' οὐκ ἔστι λαβεῖν, οὐδὲν διαφέρει. ὁ γὰρ ἂν λάβω τῶν Β, ἔσται πρὸς τὸ Α ἢ πρὸς τὸ Ζ ἢ ἄπειρα τὰ μεταξὺ ἢ οὐ. ἀφ' οὗ δὴ πρῶτον ἄπειρα, εἴτ' εὐθύς εἴτε μὴ εὐθύς, οὐδὲν διαφέ-
35 ρει. τὰ γὰρ μετὰ ταῦτα ἄπειρά ἔστιν.

21 Φανερόν δὲ καὶ ἐπὶ τῆς στερεητικῆς ἀποδείξεως ὅτι στή-
σεται, εἴπερ ἐπὶ τῆς κατηγορικῆς ἴσταιται ἐπ' ἀμφοτέρω. ἔστω γὰρ μὴ ἐνδεχόμενον μήτε ἐπὶ τὸ ἄνω ἀπὸ τοῦ ὑστά-
του εἰς ἄπειρον ἵεναι (λέγω δ' ὑστάτον ὃ αὐτὸ μὲν ἄλλω
b μὴδενὶ ὑπάρχει, ἐκείνῳ δὲ ἄλλο, οἷον τὸ Ζ) μήτε ἀπὸ τοῦ
πρῶτου ἐπὶ τὸ ὑστάτον (λέγω δὲ πρῶτον ὃ αὐτὸ μὲν κατ'

14 ἡ] αἱ corr n. — ἀπειρίαι n. — οἷς οὐχ ὑπάρχει Dcnf. — οἷς ...
προτέροις] ἡ συνυπάρχει ἐν τοῖς ἐτέροις d. — 16 ἔστιν om AMd. —
κατηγορουμένοις ABnudr. — 17 πάντα] ταῦτα Bu. — γὰρ corr n. —
18 εἴτ' ἐπ' Dn, corr A. — 22 καὶ ἐπὶ τὸ D. — 25 τὰ] τὸ δὲ pr n.
— 26 τὸ supra vs M, τὰ D. — 29 καὶ τοῦ ζ Dfnp. — 30 εἶναι τὰ
μεταξὺ p. — οὐδὲ ... μεταξὺ om M. — 31 ἀβγ ABCdunpf, αβ M. —
32 ἔστι] ἔτι M. — ἂν corr n. — λαβὼν τὸ β pr n. — 33 pr ἡ] ἡ εἰ
corr d. — alt ἡ rc supra vs n. — οὐ ... πρῶτον pr om n. — 34 οὐ-
θέν D. — 39 ἄλλο d.

82bl ὑπάρχειν M. — ἐκεῖνο d. — ἄλλω M. — μήτε αὐτὸ ἀπὸ n.
— ὑπὸ pr ABdu.

ἄλλον, κατ' ἐκείνου δὲ μηδὲν ἄλλο). εἰ δὴ ταυτ' ἐστί, καὶ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως στήσεται. τριχῶς γὰρ δείκνυται μὴ ὑπάρχον. ἢ γὰρ ὧ μὲν τὸ Γ, τὸ Β ὑπάρχει παντί, ὧ δὲ 5 τὸ Β, οὐδενὶ τὸ Α. τοῦ μὲν τοίνυν ΒΓ, καὶ αἱ τοῦ ἑτέρου διαστήματος, ἀνάγκη βαδίζειν εἰς ἅμεσα· κατηγορικὸν γὰρ τοῦτο τὸ διάστημα. τὸ δ' ἕτερον δῆλον ὅτι εἰ ἄλλω οὐχ ὑπάρχει προτέρῳ, οἷον τῷ Δ, τοῦτο δεῖξει τῷ Β παντὶ ὑπάρχειν. καὶ εἰ πάλιν ἄλλω τοῦ Δ προτέρῳ οὐχ ὑπάρχει, ἐκείνο 10 δείξει τῷ Δ παντὶ ὑπάρχειν. ὥστ' ἐπεὶ ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω ἴσται οὐδὲς, καὶ ἡ ἐπὶ τὸ κάτω στήσεται, καὶ ἔσται τι πρῶτον, ὃ οὐχ ὑπάρχει. πάλιν εἰ τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Α, τῷ δὲ Γ μηδενί, τὸ Α τῷ Γ οὐδενὶ ὑπάρχει. πάλιν τοῦτο εἰ δεῖ δεῖξαι, δῆλον ὅτι ἡ διὰ τοῦ ἄνω τρόπον δειχθήσεται ἢ διὰ 15 τούτου ἢ τοῦ τρίτου. ὁ μὲν οὖν πρῶτος εἰρηται, ὁ δὲ δεύτερος δειχθήσεται. οὕτω δ' ἂν δεικνύοι, οἷον ὅτι τὸ Δ τῷ μὲν Β παντὶ ὑπάρχει, τῷ δὲ Γ οὐδενί, εἰ ἀνάγκη ὑπάρχειν τι τῷ Β. καὶ πάλιν εἰ τοῦτο τῷ Γ μὴ ὑπάρξει, ἄλλο τῷ Δ ὑπάρχει, ὃ τῷ Γ οὐχ ὑπάρχει. οὐκοῦν ἐπεὶ τὸ ὑπάρχειν 20 αἱ τῷ ἀνωτέρῳ ἴσται, στήσεται καὶ τὸ μὴ ὑπάρχειν. ὁ δὲ τρίτος τρόπος ἦν· εἰ τὸ μὲν Α τῷ Β παντὶ ὑπάρχει, τὸ δὲ Γ μὴ ὑπάρχει, οὐ παντὶ ὑπάρχει τὸ Γ ὧ τὸ Α. πάλιν δὲ τοῦτο ἢ διὰ τῶν ἄνω εἰρημένων ἢ ὁμοίως δειχθήσεται. ἐκείνως μὲν δὴ ἴσται, εἰ δ' οὕτω, πάλιν λήψεται τὸ Β 25 τῷ Ε ὑπάρχειν, ὧ τὸ Γ μὴ παντὶ ὑπάρχει. καὶ τοῦτο πάλιν ὁμοίως. ἐπεὶ δ' ὑπόκειται ἴστασθαι καὶ ἐπὶ τὸ κάτω, δῆλον ὅτι στήσεται καὶ τὸ Γ οὐχ ὑπάρχον.

Φανερόν δ' ὅτι καὶ ἐὰν μὴ μιᾶ ὁδῷ δεικνύηται ἀλλὰ πάσας, ὅτ' ἐκ τοῦ πρῶτου σχήματος, ὅτ' ἐκ τοῦ δευτέρου 30

5 ἢ corr n. — γ τῷ β pr B. — 6 οὐθενὶ D. — β καὶ γ np. — 7 εἰς τὰ μέσα M. — 8 εἰ corr n. — 9 πρότερον pr Bu. — τὸ β pr n. — παντὶ om u. — 10 προτέρῳ τοῦ δ D. — ἐκείνῳ AMdu, pr B. — 11 δ] α d. — κάτω f, corr c, pr n. — 12 ἢ corr n, om M. — κάτω] δ ABdfMrp, α D, pr n, μείζους supra vs c. — πρῶτῳ ABcd. — 13 φ

rc n, δ p. — β] β D. — α] α D. — 14 μηθενὶ D. — τῶν ABMducfn. — δεῖ] δὲ pr n. — 16 ἢ διὰ τοῦ D. — 17 post δ' del vbb quatuor vel quinque n. — δεικνύη ABDdcfnpr, corr M. — δ] α M, rc A, pr Bu.

18 β] β D. — εἰ om d. — ὑπάρχει M. — 19 ἀλλ' ὃ Α, pr u. — 20 οὐχ ὑπάρχει D. — ἐπεὶ corr n. — ὑπάρχει M. — τὸ δὲ γ n, sed δὲ del vult. — 26 ὑπάρχει καὶ pr A. — 29 καὶ μὴ D. — δεικνύται D.

ἢ τρίτον, ὅτι καὶ οὕτω στήσεται· πεπερασμένοι γὰρ εἰσιν αἱ
ὁδοί, τὰ δὲ πεπερασμένα πεπερασμέναις ἀνάγκῃ πεπε-
ράνθαι πάντα.

Ὅτι μὲν οὖν ἐπὶ τῆς στερήσεως, εἴπερ καὶ ἐπὶ τοῦ
35 ὑπάρχειν, ἴσταται, δῆλον. ὅτι δ' ἐπ' ἐκείνων, λογικῶς μὲν
θεωροῦσιν ὥδε φανερόν.

22 Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορουμένων δῆλον·
εἰ γὰρ ἔστιν ὁρίσασθαι ἢ εἰ γνωστὸν τὸ τί ἦν εἶναι, τὰ δ'
ἄπειρα μὴ ἔστι διελθεῖν, ἀνάγκῃ πεπεράνθαι τὰ ἐν τῷ τί.
p. 83 ἔστι κατηγορούμενα. καθόλου δὲ ὥδε λέγομεν. ἔστι γὰρ εἰ-
πεῖν ἀληθῶς τὸ λευκὸν βαδίζειν καὶ τὸ μέγα ἐκείνο ξύλον
εἶναι, καὶ πάλιν τὸ ξύλον μέγα εἶναι καὶ τὸν ἄνθρωπον βα-
δίζειν. ἕτερον δὲ ἔστι τὸ οὕτως εἰπεῖν καὶ τὸ ἐκείνως. ὅταν
5 μὲν γὰρ τὸ λευκὸν εἶναι φῶ ξύλον, τότε λέγω ὅτι ὡ συμ-
βέβηκε λευκῷ εἶναι ξύλον ἐστίν, ἀλλ' οὐχ ὥς τὸ ὑποκείμε-
νον τῷ ξύλῳ τὸ λευκὸν ἐστι· καὶ γὰρ οὔτε λευκὸν ὃν οὐδ' ὅπερ
λευκὸν τι ἐγένετο ξύλον, ὥστ' οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἢ κατὰ συμβε-
βηκός. ὅταν δὲ τὸ ξύλον λευκὸν εἶναι φῶ, οὐχ ὅτι ἕτερόν
10 τί ἐστι λευκόν, ἐκείνῳ δὲ συμβέβηκε ξύλῳ εἶναι, οἷον ὅταν
τὸν μουσικὸν λευκὸν εἶναι φῶ· τότε γὰρ ὅτι ὁ ἄνθρωπος
λευκός ἐστιν, ὃ συμβέβηκεν εἶναι μουσικῷ, λέγω· ἀλλὰ
τὸ ξύλον ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον, ὅπερ καὶ ἐγένετο, οὐχ ἕτερόν
τι ὃν ἢ ὅπερ ξύλον ἢ ξύλον τί. εἰ δὲ δεῖ νομοθετῆσαι, ἔστω
15 τὸ οὕτω λέγειν κατηγορεῖν, τὸ δ' ἐκείνως ἥτοι μηδαμῶς
κατηγορεῖν, ἢ κατηγορεῖν μὲν μὴ ἀπλῶς, κατὰ συμβεβη-
κός δὲ κατηγορεῖν. ἔστι δ' ὥς μὲν τὸ λευκὸν τὸ κατηγορού-
μενον, ὥς δὲ τὸ ξύλον τὸ οὐ κατηγορεῖται. ὑποκείμεθω δὲ
τὸ κατηγορούμενον κατηγορεῖσθαι ἀεί, οὐ κατηγορεῖται,
20 ἀπλῶς, ἀλλὰ μὴ κατὰ συμβεβηκός· οὕτω γὰρ αἱ ἀποδεί-
ξεις ἀποδεικνύουσιν. ὥστε ἢ ἐν τῷ τί ἐστιν ἢ ὅτι ποιὸν ἢ πο-
σὸν ἢ πρὸς τι ἢ ποιοῦν ἢ πάσχον ἢ ποῦ ἢ ποτέ, ὅταν ἐν καθ'
ἐνός κατηγορηθῇ.

32 πεπερασμένως rc n. — 33 ἅπαντα Dnp. — 37 οὖν om np. —
τῶν om D. — 38 ἢ rc supra vs n.

83a1 ὥδε om n. — 10 ξύλον M. — 11 τὸ Bdn, pr p. — λευκόν
om A. — δ om u. — 13 τὸ ὑποκείμενόν ἐστιν D. — ἐγένετο np. —
14 ἢπερ ξύλον n. — δεῖ δὲ u, δὲ δεῖ M, δὲ p, pr n. — γρ. ὀνοματο-
θετῆσαι Dp. — 15 τὸ μὲν οὕτω np. — 17 ἔστω corr n. — 18 δὲ om M.
— 19 οὐ rc supra vs n. — 21 pr ἢ corr B.

Ἐπὶ τὰ μὲν οὐσίαν σημαίνοντα ὅπερ ἐκείνο ἢ ὅπερ
 ἐκείνῳ τι σημαίνει, καθ' οὗ κατηγορεῖται· ὅσα δὲ μὴ οὐ- 25
 σίαν σημαίνει, ἀλλὰ κατ' ἄλλου ὑποκειμένου λέγεται,
 ὃ μὴ ἔστι μήτε ὅπερ ἐκείνο μήτε ὅπερ ἐκείνῳ τι, συμβε-
 βηκότα, οἷον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τὸ λευκόν. οὐ γάρ ἐστιν
 ἄνθρωπος οὔτε ὅπερ λευκόν οὔτε ὅπερ λευκόν τι. ἀλλὰ ζῶον
 ἴσως· ὅπερ γὰρ ζῶόν ἐστιν ὁ ἄνθρωπος. ὅσα δὲ μὴ οὐσίαν 30
 σημαίνει, δεῖ κατὰ τινος ὑποκειμένου κατηγορεῖσθαι, καὶ
 μὴ ἀνά τι λευκόν, ὃ οὐχ ἕτερόν τι ὄν λευκόν ἐστιν. τὰ
 γὰρ εἶδη χαιρεῖται· τερετισματά τε γὰρ ἔστι, καὶ εἰ ἔστιν,
 οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον ἔστιν· αἱ γὰρ ἀποδείξεις περὶ τῶν τοι-
 οῦτων εἰσὶν.

35

Ἐπὶ εἰ μὴ ἔστι τοῦτο τοῦδὲ ποιότης καὶ ἐκείνο τοῦτου, μηδὲ
 ποιότητος ποιότης, ἀδύνατον ἀντικατηγορεῖσθαι ἀλλήλων
 οὕτως. ἀλλ' ἀληθὲς μὲν ἐνδέχεται εἰπεῖν, ἀντικατηγορηθεῖ
 ὃ ἀληθῶς οὐκ ἐνδέχεται. ἡ γὰρ τοι ὥς οὐσία κατηγορηθῆ-
 σεται, οἷον ἡ γένος ὄν ἡ διαφορὰ τοῦ κατηγορουμένου. ταῦτα 40
 δὲ δέδεικται ὅτι οὐκ ἔσται ἄπειρα, οὐτ' ἐπὶ τὸ κάτω οὐτ' ἐπὶ
 τὸ ἄνω. οἷον ἄνθρωπος δίδουν, τοῦτο ζῶον, τοῦτο δ' ἕτερον·
 οὐδὲ τὸ ζῶον κατ' ἀνθρώπου, τοῦτο δὲ κατὰ Καλλίου, τοῦτο
 δὲ κατ' ἄλλον ἐν τῷ τί ἐστιν. τὴν μὲν γὰρ οὐσίαν ἅπασαν 5
 ἔστιν ὀρίσασθαι τὴν τοιαύτην, τὰ δ' ἄπειρα οὐκ ἔστι διεξελ-
 θεῖν τοοῦντα. ὥστ' οὐτ' ἐπὶ τὸ ἄνω οὐτ' ἐπὶ τὸ κάτω ἄπειρα·
 ἑκάστην γὰρ οὐκ ἔστιν ὀρίσασθαι, ἥς τὰ ἄπειρα κατηγορεῖται.
 ὥς μὲν δὴ γένη ἀλλήλων οὐκ ἀντικατηγορηθήσεται· ἔσται
 γὰρ αὐτὸ ὅπερ αὐτό τι. οὐδὲ μὴν τοῦ ποιοῦ ἢ τῶν ἄλλων 10
 οὐδὲν, ἂν μὴ κατὰ συμβεβηκὸς κατηγορηθῇ· πάντα γὰρ
 ταῦτα συμβεβηκε καὶ κατὰ τῶν οὐδιῶν κατηγορεῖται. ἀλλὰ
 διὸ οὐδ' εἰς τὸ ἄνω ἄπειρα ἔσται· ἐκάστου γὰρ κατηγορεῖ-
 ται ὃ ἂν σημαίνῃ ἢ ποιόν τι ἢ ποσόν τι ἢ τι τῶν τοιοῦτων
 ἢ τὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ· ταῦτα δὲ πεπεράνται, καὶ τὰ γένη τῶν 15

25 σημαίνειν n, pr A. — 26 et 31 σημαίνῃ d, pr A. — 27 μήτε
 ἐκείνῳ om Ddu. — συμβεβηκόντι M. — 32 ὃ om M. — 33 τε del
 A. — εἰσι post γὰρ corr u. — 34 οὐθέν D. — 36 τὸδε DMnp. —
 οὐδέ Mnp. — 38 εἰπεῖν ἐνδέχεται np. — ἀντικατηγορεῖσθαι np.
 38b1 alt ἡ om M. — 2 δὲ om dn. — ἔστιν D. — 4 οὔτε n. —
 5 πᾶσαν A. — 7 ὥστ' rc n. — 8 ἔσται Dfn. — 9 ἀντικατηγορηθήσεται A.
 — 11 οὐθέν D. — 13 δῆλον ὅτι n, δεῖ d. — ἔσται ὃ ἐκάστου f. — 14 alt
 τι om D. — tert τι om ABdnp. — 15 κατὰ γένη pr n.

21. Το συμβεβηκός, καὶ καὶ ἡ ἐκείνου ἡ ἐκείνου
 20. οὐ συμβεβηκός. — 21. καὶ ἡ ἐκείνου ἡ ἐκείνου
 ἕτερον τρόπον

κατηγοριῶν πεπέρανται· ἡ γὰρ ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ πρὸς τι ἢ
 ποιοῦν ἢ πάσχον· ἡ ποῦ ἢ ποτέ· ὑπόκειται δὲ ἐν καθ' ἑνὸς
 κατηγορεῖσθαι, αὐτὰ δὲ αὐτῶν, ὅσα μὴ τί ἐστι, μὴ κατη-
 γορεῖσθαι. συμβεβηκός γὰρ ἐστὶ πάντα, ἀλλὰ τὰ μὲν
 20 καθ' αὐτά, τὰ δὲ καθ' ἕτερον τρόπον· ταῦτα δὲ πάντα
 καθ' ὑποκειμένον τινὸς κατηγορεῖσθαι φασιν, τὸ δὲ συμβε-
 βηκὸς οὐκ εἶναι ὑποκειμένον τι· οὐδὲν γὰρ τῶν τοιούτων τί-
 θεμεν εἶναι, ὃ οὐχ ἕτερον τι ὅν λέγεται ὃ λέγεται, ἀλλ'
 αὐτὸ ἄλλοις καὶ ἄλλ' ἅττα καθ' ἑτέρου. οὐτ' εἰς τὸ ἄνω
 25 ἄρα ἐν καθ' ἑνὸς οὐτ' εἰς τὸ κάτω ὑπάρχειν λεγθήσεται·
 καθ' ὧν μὲν γὰρ λέγεται τὰ συμβεβηκός, ὅσα ἐν τῇ οὐ-
 σίᾳ ἐκάστου· ταῦτα δὲ οὐκ ἄπειρα. ἄνω δὲ ταῦτά τε καὶ
 τὰ συμβεβηκός, ἀμφοτέρω οὐκ ἄπειρα. ἀνάγκη ἄρα εἶναι
 τι οὐ πρῶτον τι κατηγορεῖται καὶ τούτου ἄλλο, καὶ τοῦτο
 30 ἴστασθαι, καὶ εἶναι τι ὃ οὐκέτι οὔτε κατ' ἄλλου προτέρου οὔτε
 κατ' ἐκείνου ἄλλο πρότερον κατηγορεῖται.

Εἰς μὲν οὖν τρόπος λέγεται ἀποδείξεως οὗτος, ἔτι δ'
 ἄλλος, εἰ ὧν πρότερα ἅττα κατηγορεῖται, ἐστὶ τούτων ἀπό-
 δεξις· ὧν δ' ἐστὶν ἀπόδειξις, οὔτε βέλτιον ἔχειν ἐγκωρεῖ
 35 πρὸς αὐτὰ τοῦ εἰδέναι, οὐτ' εἰδέναι ἄνευ ἀποδείξεως· εἰ δὲ
 τότε διὰ τῶνδε γνώριμον, τότε δὲ μὴ ἴσμεν μηδὲ βέλτιον
 ἔχομεν πρὸς αὐτὰ τοῦ εἰδέναι, οὐδὲ τὸ διὰ τούτων γνώριμον
 ἐπιστησόμεθα. εἰ οὖν ἐστὶ τι εἰδέναι δι' ἀποδείξεως ἀπλῶς
 καὶ μὴ ἐκ τινῶν μὴδ' ἐξ ὑποθέσεως, ἀνάγκη ἴστασθαι τὰς
 p. 84 κατηγορίας τὰς μεταξὺ. εἰ γὰρ μὴ ἴστανται, ἀλλ' ἐστὶν αἰ
 τοῦ ληφθέντος ἐπάνω, ἀπάντων ἔσται ἀπόδειξις· ὥστ' εἰ τὰ
 ἄπειρα μὴ ἐγκωρεῖ διελθεῖν, ὧν ἐστὶν ἀπόδειξις, ταῦτ' οὐκ
 εἰσόμεθα δι' ἀποδείξεως. εἰ οὖν μηδὲ βέλτιον ἔχομεν πρὸς
 5 αὐτὰ τοῦ εἰδέναι, οὐκ ἔσται οὐδὲν ἐπίστασθαι δι' ἀποδείξεως
 ἀπλῶς ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως.

18 δ' αὐτῶν D. — αὐτῶν A. — τί om pr d. — ult μὴ om pr
 A. — 23 ὅν] ὅν ἐκείνου n. — 24 ἀλλὰ τὰ B. — 27 ἐκάστῳ ABdcsMu.
 — 28 om p. — 28 καὶ τὰ om n. — 29 τοῦτο] τὸ d. — 30 ἴστασθαι
 corr f. — ὃ οὐκ ἐστὶ M. — 31 ἀλλὰ d. — 32 τρόπος re mg n. — οὐ-
 τως p. — 33 ἅττα ABM. — ἴσται ABDMcsdun. — 34 ὧν... ἀπόδειξις
 om D. — ἔχει M. — 35 τοῦ] τὸ dM. — εἰ] οὔτε εἰ n. — 36 γνωρί-
 μων pr A. — μὴ βέλτιον d.

84a3 μὴ pr om n. — διελθεῖν M. — 4 μὴδὲ n, pr B. — 5 αὐτὰ
 τοῦ] αὐτοῦ d. — ἐστὶν Dc. — 6 ἀλλ' am pr A.

Λογαίως μὲν οὖν ἐν ταύτων ἂν τις πιστεύοι περὶ τοῦ
 λεγόμενου, ἀναλυτικῶς δὲ διὰ τῶνδε φανερόν συντομώτε-
 ρον, ὅτι οὐτ' ἐπὶ τῷ ἄνω οὐτ' ἐπὶ τῷ κάτω ἀπειρα τὰ κατη-
 γορούμενα ἐνδέχεται εἶναι. ἐν ταῖς ἀποδεικτικαῖς ἐπιστήμασι, 10
 περὶ ὧν ἡ σκέψις ἐστίν. ἡ μὲν γὰρ ἀπόδειξις ἐστὶ τῶν ὅσα
 ὑπάρχει καθ' αὐτὰ τοῖς πράγμασι. καθ' αὐτὰ δὲ διττῶς·
 ὅσα τι γὰρ ἐν ἐκείνοις ἐνυπάρχει ἐν τῷ τί ἐστι, καὶ οἷς αὐτὰ
 ἐν τῷ τί ἐστίν ὑπάρχουσιν αὐτοῖς, ὡς ἐν τῷ ἀριθμῷ τὸ περι-
 ττὸν, ὃ ὑπάρχει μὲν ἀριθμῷ, ἐνυπάρχει δ' αὐτὸς ὁ ἀρι-
 θμὸς ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ πάλιν πλήθος ἢ τὸ διαιρετόν
 ἐν τῷ λόγῳ τοῦ ἀριθμοῦ ἐνυπάρχει. ταύτων δ' οὐδέτερον ἐν-
 δέχεται ἀπειρα εἶναι, οὐδ' ὥς τὸ περιττὸν τοῦ ἀριθμοῦ· πάλ-
 λιν γὰρ ἂν ἐν τῷ περιττῷ ἄλλο εἴη, ὃ ἐνυπῆρχεν ὑπάρ-
 χοντι· τοῦτο δ' εἴ ἐστι, πρῶτον ὁ ἀριθμὸς ἐνυπάρχει ὑπάρ-
 χοντι αὐτῷ. εἰ οὖν μὴ ἐνδέχεται ἀπειρα τοιαῦτα ὑπάρ-
 χειν ἐν τῷ ἐνί, οὐδ' ἐπὶ τῷ ἄνω ἔσται ἀπειρα. ἀλλὰ μὴν
 ἀνάγκη γε πάντα ὑπάρχειν τῷ πρώτῳ, ὡς ἐν τῷ ἀριθμῷ,
 καὶ τοῖς τὸν ἀριθμὸν, ὥς ἀντιστρέφοντα ἔσται, ἀλλ' οὐχ
 ὑπερτείνοντα· οὐδὲ μὴν ὅσα ἐν τῷ τί ἐστίν ἐνυπάρχει, οὐδὲ
 ταῦτα ἀπειρα· οὐδὲ γὰρ ἂν εἴη ὁρίσασθαι. ὥς εἰ τὰ μὲν
 κατηγορούμενα καθ' αὐτὰ πάντα λέγεται, ταῦτα δὲ μὴ
 ἀπειρα, ἴσταιτο ἂν τὰ ἐπὶ τῷ ἄνω, ὥστε καὶ ἐπὶ τῷ κάτω.

καθ' αὐτὰ
(εἰς αὐτὰ)

Εἰ δ' οὕτω, καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ δύο ὄρων αἰετ
 παραδόμενα. εἰ δὲ τοῦτο, δηλὸν ἤδη καὶ τῶν ἀποδείξεων ὅτι
 ἀνάγκη ἀρχὰς τε εἶναι, καὶ μὴ πάντων εἶναι ἀπόδειξιν,
 ὅπερ ἐξαμέν τινος λέγειν κατ' ἀρχάς. εἰ γὰρ εἰσιν ἀρχαί,
 οὐτε πάντ' ἀποδεικτὰ οὐτ' εἰς ἀπειρον οἷόν τε βαδίζειν· τὸ
 γὰρ εἶναι ταύτων ὁποτεροοῦν οὐδὲν ἄλλο ἐστίν ἢ τὸ εἶναι μὴ-
 δὲ διάστημα ἀμεσον καὶ ἀδιαίρετον, ἀλλὰ πάντα διαίρετά.

ἀποδείξεις
ἀρχάς

7 μὲν] τε μὲν d. — παρὰ M. — 8 συντομώτερον φανερόν n. —
 11 αὐτὴ τῶν p, rc Au, om DdfM. — 13 ὑπάρχει d. — ἐν... αὐτὰ pr om
 n. — 15 ὁ ἀριθμὸς om D. — 16 ἀδιαίρετον pr D, διαίρετον corr n.
 — 17 τοῦ] τῷ τοῦ ABdf. — ἐνυπάρχειν B. — 19 ἂν om ABMcdfp,
 post περιττῷ ponit D. — ἐν om Dn. — ἄλλῳ M. — ἐνυπάρχοντι n.
 — 20 πρῶτος D, pr n. — ἐνυπάρχουσιν n. — 22 ἐν om p. — ἐν τῷ
 corr n. — 25 ὅσα corr n. — 28 ἴσταιτο Bu, fort pr n, ἴσταιτο Mf. —
 ἂν τε rc n. — pr τὸ pr om o. — τὰ κάτω D. — 29 δὲ τούτῳ M. —
 30 παραγμένα M. — 31 τε om Dd. — 32 φάμεν n. — κατ' corr o,
 καὶ τὰς AB, fort pr B, κατὰ τὰς du. — 33 ἀποδεικτικά M. — 34 οὐ-
 δὲ D. — εἶναι ταύτων μὴδὲν Dn, sed n μὴδὲν. — 35 διαίρετόν A.

32. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

τῷ γὰρ ἐντὸς ἐμβάλλεσθαι ὄρον, ἀλλ' οὐ τῷ προσλαμ-
βάνεσθαι ἀποδείκνυται τὸ ἀποδεικνύμενον. ὥστ' εἰ τοῦτ' εἰς
ἄπειρον ἐνδέχεται ἵνα, ἐνδέχοιτ' ἂν δύο ὄρων ἄπειρα με-
ταξὺ εἶναι μέσα. ἀλλὰ τοῦτ' ἀδύνατον, εἰ ἴστανται αἱ κα-
τηγορίαι ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω. ὅτι δὲ ἴστανται, δέδει-
κται λογικῶς μὲν πρότερον, ἀναλυτικῶς δὲ νῦν.

²³ Δεδειγμένων δὲ τούτων φανερόν ὅτι, ἐάν τι τὸ αὐτὸ
δυσὶν ὑπάρχη, οἷον τὸ A τῷ τε Γ καὶ τῷ Δ , μὴ κατη-
γορουμένον θατέρου κατὰ θατέρου, ἢ μηδαμῶς ἢ μὴ κατὰ
παντός, ὅτι οὐκ αἰεὶ κατὰ κοινόν τι ὑπάρξει. οἷον τῷ ἴσο-
σκελεῖ καὶ τῷ σκαληνῷ τὸ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν κατὰ
κοινόν τι ὑπάρχει· ἢ γὰρ σχῆμά τι, ὑπάρχει, καὶ οὐχ
ἢ ἕτερον. τοῦτο δ' οὐκ αἰεὶ οὕτως ἔχει. ἔστω γὰρ τὸ B καθ'
¹⁰ ὃ τὸ A τῷ $\Gamma\Delta$ ὑπάρχει. δῆλον τοίνυν ὅτι καὶ τὸ B τῷ
 Γ καὶ Δ κατ' ἄλλο κοινόν, κακέينو καθ' ἕτερον, ὥστε δύο
ὄρων μεταξὺ ἄπειροι ἂν ἐμπίπτοιεν ὄροι. ἀλλ' ἀδύνατον.
κατὰ μὲν τοίνυν κοινόν τι ὑπάρχειν οὐκ ἀνάγκη αἰεὶ τὸ
αὐτὸ πλείοσιν, ἐπείπερ ἔσται ἅμεσα διαστήματα. ἐν μὲν-
¹⁵ τοι τῷ αὐτῷ γένει καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀτόμων ἀνάγκη τοὺς
ὄρους εἶναι, εἴπερ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων ἔσται τὸ κοι-
νόν· οὐ γὰρ ἦν ἐξ ἄλλου γένους εἰς ἄλλο διαβῆναι τὰ δε-
κνύμενα.

Φανερόν δὲ καὶ ὅτι, ὅταν τὸ A τῷ B ὑπάρχη, εἰ
²⁰ μὲν ἔστι τι μέσον, ἔστι δεῖξαι ὅτι τὸ A τῷ B ὑπάρχει. καὶ
στοιχεῖα τούτου ἐστὶ ταῦτα καὶ τοσαῦθ' ὅσα μέσα ἐστίν· αἱ
γὰρ ἅμεσοι προτάσεις στοιχεῖα, ἢ πᾶσαι ἢ αἱ καθόλου. εἰ
δὲ μὴ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἀποδείξεις, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς
ὁδὸς αὕτη ἐστίν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ A τῷ B μὴ ὑπάρχει,
²⁵ εἰ μὲν ἔστιν ἢ μέσον ἢ πρότερον ὧς οὐχ ὑπάρχει, ἔστιν ἀπό-
δείξεις, εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἀρχή, καὶ στοιχεῖα τοσαῦτ'

36 τὸ γὰρ M . — οὐ τὸ d , fort pr B , οὕτω M . — 37 ἀποδεικ-
νύμενον pr. — τοῦτ' ϵ M . — 38 δέχεται pr n , ἐνδέχονται d . — ἵνα
corr n . — ἄπειρα τὰ μεταξὺ Dup.

84b1 καὶ ἐπὶ τὸ D . — ἴστανται M . — 5 θατέρου κατὰ rc n . —
6 αἰεὶ rc n . — 8 ἢ... ὑπάρχει rc mg n . — σχήματι BMu . — οὐχ
οὐχ B . — 9 ἐκάτερον pr n . — 11 καὶ τῷ δ D . — κακέينو om pr D . —
12 ὄροι... μὲν rc mg n . — 14 μέσα Bf , pr u , ἅμεσα τὰ Dn . — 16 αἰ-
ετὰ $BMfu$. — 17 τὰ] κατὰ τὰ B , καὶ τὰ u . — 20 τι] τὸ D . — 22
om n . — εἰ corr n . — 25 ἔστι τι ἢ n .

... in weight, the ... the
 ἀμεσος, ἐν δὲ ἀποδείξει καὶ ἐπιστήμῃ οὐκ ἔστιν

ἔστιν ὅσοι ὅροι· αἱ γὰρ τούτων προτάσεις ἀρχαὶ τῆς ἀποδείξεως εἰσιν. καὶ ὥσπερ ἔστιν ἀρχαὶ εἰσιν ἀναπόδεικτοι, οὕτω καὶ οὗτοι ἔστιν τὸδε τοῦδε καὶ ὑπάρχει τὸδε τῷδε, οὕτω καὶ οὗτοι ἔστιν τὸδε τοῦδε οὐδ' ὑπάρχει τὸδε τῷδε, ὥσθ' αἱ μὲν εἶναι τι, αἱ δὲ μὴ εἶναι τι ἔσονται ἀρχαί. ὅταν δὲ δέξῃ δείξαι, ληπτέον ὅτου B πρωτον κατηγορεῖται. ἔστω τὸ Γ, καὶ τούτου ὁμοίως τὸ Α. καὶ οὕτως αἰεὶ βαδίζοντι οὐδέποτε' ἐξωτερῶν προτάσις οὐδ' ὑπάρχον λαμβάνεται τοῦ Α ἐν τῷ δεικνύναι, ἀλλ' αἰετὸ μέσον πυκνοῦται, ἕως ἀδιαίρετα γένηται καὶ ἐν. ἔστι δ' ὅταν ἀμεσον γένηται καὶ μία πρότασις ἀπλῶς ἡ ἀμεσος. καὶ ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἡ ἀρχὴ ἀπλοῦν, τοῦτο δ' οὐ καὶ τὸ πανταχοῦ, ἀλλ' ἐν βάρει μὲν μὲν, ἐν δὲ μέλει διόσις, ἄλλο δ' ἐν ἄλλῳ, οὕτως ἐν συλλογισμῷ τὸ ἐν προτάσις ἀμεσος, ἐν δ' ἀποδείξει καὶ ἐπιστήμῃ οὐκ ἔστιν. ἐν μὲν οὖν τοῖς δεικτικοῖς συλλογισμοῖς τοῦ ὑπάρχοντος οὐδὲν ἔξω πίπτει, ἐν δὲ τοῖς στερητικοῖς, ἔνθα μὲν ὁ δεῖ ὑπάρχειν, οὐδὲν τούτου ἔξω πίπτει, οἷον εἰ τὸ Α τῷ Β διὰ τοῦ Γ μὴ. ἡ γὰρ τῷ μὲν Β παντὶ τὸ Γ, τῷ δὲ Γ μηδενὶ τὸ Α, πάλιν ἂν δέξῃ ὅτι τῷ Γ τὸ Α οὐδενὶ ὑπάρχει, μέσον ληπτέον τοῦ Α καὶ Γ, καὶ οὕτως αἰετὸ πορευέσεται. ἐὰν δὲ δέξῃ δείξαι ὅτι τὸ Α τῷ Ε οὐκ ὑπάρχει τῷ τὸ Γ τῷ μὲν Α παντὶ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Ε μηδενὶ ἢ μὴ παντὶ, τοῦ Ε οὐδέποτε' ἔξω πείσεται· τοῦτο δ' ἔστιν ὅ οὐ δεῖ ὑπάρχειν. ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου τρόπου, οὔτε ἀφ' οὐ δεῖ οὔτε ὁ δεῖ στερεῖσθαι οὐδέποτε' ἔξω βαδίζειται.

Negative
 ἀρχαὶ αἱ
 well as
 affirmative

Αρχή
 N 85
 affirmative
 ἡμῶν

ὅτι...
 ἡμῶν...
 ὅτι...
 ὅτι...
 ὅτι...

Οὕτως δ' ἀποδείξεως τῆς μὲν καθόλου τῆς δὲ κατὰ μέρος, καὶ τῆς μὲν κατηγορικῆς τῆς δὲ στερητικῆς, ἀμφισβητῆται ποτέρα βελτίων· ὥς δ' αὐτῶς καὶ περὶ τῆς ἀπο-

27 ἔστιν om A. — ὅσοι οἱ ὅροι D, pr f. — τούτω M. — 28 καὶ...
 ... ἐστιν om u, rc supra vs B. — 29 καὶ ὑπ.] οὐδ' ὑπ. pr D. —
 30 τῷδε d, pr B, τῷδε corr c. — οὐκ B. — 31 δὲ pr om nu. — δέξῃ τι
 δείξαι f. — 33 α] δ n. — βαδίζων ABcMu corr n, sed Bu puncto po-
 nito non veram esse hanc lectionem significant, βαδίζον d, pr n. —
 34 ὑπάρχον ἐστι λ. d. — 35 ἐν et δ' ἐν corr n. — 36 καὶ pr om n. —
 38 τὸ αὐτὸ Α. — 39 δι... εἰς n.
 38a1 ὁ om n. — 3 post δεῖ rc add μὴ B. — 4 οὐδὲν D. — μὴ
 n, μὴ ἢ D. — 5 τῷ] τὸ d, pr ABDMu. — τῷ γ d, pr Au. — τῷ]
 τὸ d, pr B. — μηδενὶ D. — τὸ] τῷ d, pr B. — 6 τὸ γ τῷ d. —
 7 πορευέσεται pr n. — δὲ om n. — δὲ μὴ δέξῃ pr d. — 8 τὸ τῷ γ pr d. —
 τὸ rc n. — τῷ corr n. — 9 ὑπάρχει d. — τῷ] τὸ pr B. — ἢ μὴ
 παντὶ rc n. — 10 οὐ rc n. — 11 ὅν pr n. — 15 περὶ om d.

δεικνύναι λεγομένης καὶ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἀγοίσης ἀποδείξεως. πρῶτον μὲν οὖν ἐπισκεψάμεθα περὶ τῆς καθόλου καὶ τῆς κατὰ μέρος· δηλώσαντες δὲ τούτο, καὶ περὶ τῆς δεικνύναι λεγομένης καὶ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον εἰπωμεν.

20 Δάξειε μὲν οὖν τάχ' ἂν τισὶν ὥδι σκοποῦσιν ἢ κατὰ μέρος εἶναι βελτίων· εἰ γὰρ καθ' ἣν μᾶλλον ἐπιστάμεθα ἀπόδειξιν βελτίων ἀπόδειξις (αὕτη γὰρ ἀρετὴ ἀποδείξεως), μᾶλλον δ' ἐπιστάμεθα ἕκαστον, ὅταν αὐτὸ εἰδῶμεν καθ' αὐτὸ ἢ ὅταν κατ' ἄλλω, οἷον τὸν μουσικὸν Κορίσκον, ὅταν
25 ὅτι ὁ Κορίσκος μουσικός· ἢ ὅταν ὅτι ἄνθρωπος μουσικός· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἢ δὲ καθόλου ὅτι ἄλλο, οὐχ ὅτι αὐτὸ τετύχηκεν ἐπιδείκνυσιν, οἷον ὅτι τὸ ἰσοσκελὲς οὐχ ὅτι ἰσοσκελὲς ἀλλ' ὅτι τρίγωνον, ἢ δὲ κατὰ μέρος ὅτι αὐτὸ· εἰ δὴ βελτίων μὲν ἢ καθ' αὐτό, τοιαύτη δ' ἢ κατὰ μέρος τῆς
30 καθόλου μᾶλλον, καὶ βελτίων ἂν ἢ κατὰ μέρος ἀπόδειξις εἴη. ἔτι εἰ τὸ μὲν καθόλου μὴ ἐστὶ τι παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, ἢ δ' ἀπόδειξις δόξαν ἐμποιεῖ εἶναι τι τοῦτο καθ' ὃ ἀποδείκνυσιν, καὶ τινα φύσιν ὑπάρχειν ἐν τοῖς οὐδὲ ταύτην, οἷον τριγώνου παρὰ τὰ τινὰ καὶ σχήματος παρὰ τὰ τινὰ καὶ
35 ἀριθμοῦ παρὰ τοὺς τινὰς ἀριθμούς, βελτίων δ' ἢ περὶ ὄντος ἢ μὴ ὄντος καὶ δι' ἣν μὴ ἀπατηθήσεται ἢ δι' ἣν ἔστι δ' ἢ μὲν καθόλου τοιαύτη (προϊόντες γὰρ δεικνύουσιν, ὥσπερ περὶ τοῦ ἀνὰ λόγον, οἷον ὅτι ὃ ἂν ἦ τι τοιοῦτον· ἔσται ἀνὰ λόγον, ὃ οὔτε γραμμὴ οὔτ' ἀριθμὸς οὔτε στερεὸν οὔτ' ἐκί-
40 πεδον, ἀλλὰ παρὰ ταῦτά τι) εἰ οὖν καθόλου μὲν μᾶλλον αἴτη, περὶ ὄντος δ' ἦττον τῆς κατὰ μέρος καὶ ἐμποιεῖ δόξαν ψευδῆ, χείρων ἂν εἴη ἢ καθόλου τῆς κατὰ μέρος.

Ἡ πρῶτον μὲν οὐδὲν μᾶλλον ἐπὶ τοῦ καθόλου ἢ τοῦ κατὰ
45 μέρος ἄτερος λόγος ἐστίν; εἰ γὰρ τὸ δυσὶν ὀρθαῖς ὑπάρχει μὴ ἢ ἰσοσκελὲς ἀλλ' ἢ τρίγωνον, ὃ εἰδὼς ὅτι ἰσοσκελὲς ἦ-

17 ἐπισκεψάμεθα n. — 20 ὃ δει M. — ἢ d. — 21 βελτίων ἀπόδειξις. εἰ D. — μάλατα D. — 22 ἀπόδειξιν om D. — ἀπόδειξις βελτίων D. — 23 ἴδωμεν AMd. — 25 pr ὅτι om n. — 26 δι] δει M. — 26 et 28 ἢ] εἰ ABMd. — ἄλλο ἀλλ' οὐχ f. — 27 οὐχ ὅτι ἰσοσκελὲς n. — 29 δι M. — βελτίων pr n. — ἢ δὲ κατὰ pr n. — τῆς... μέρος om M. — 31 ἔτι δ' εἰ n. — 32 τοιοῦτο d. — 33 τοιαύτην f. — 34 τὰ bis om n. — 38 τὸ ἀνὰ pr n. — οἷον... λόγον om M. — ὃ om Dn. — τ: om f. — 39 ὃ om n.

85b2 καὶ εἰ ποιεῖ n. — 3 ἢ om A. — 4 οὐδὲ A, οὐδὲν D, οὐδ' ἂν d — 5 ἄτερος pr om n. — 6 ἢ pr om n. — alt ἢ corr n.

τον οἶδεν ἢ αὐτὸ ἢ ὁ εἰδώς ὅτι τριγώνον. ὅλως τε, εἰ μὲν μὴ
 ὅτος ἢ τριγώνου εἶτα δαίπυσιν, οὐκ ἂν εἴη ἀπόδειξις, εἰ δὲ
 ὅτος, ὁ εἰδώς ἑκαστον ἢ ἑκαστον ὑπάρχει μᾶλλον οἶδεν. εἰ δὲ
 τὸ τρίγωνον ἐπὶ πλεόν ἐστί, καὶ ὁ αὐτὸς λόγος; καὶ μὴ καθ' 10
 ὁμοιουμίας τὸ τρίγωνον, καὶ ὑπάρχει παντὶ τριγώνῳ τὸ δυνά,
 οὐκ ἂν τὸ τρίγωνον ἢ ἰσοσκελές, ἀλλὰ τὸ ἰσοσκελές ἢ τριγώ-
 νον, ἔχει τοιαύτας τὰς γωνίας. ὥστε ὁ καθόλου εἰδώς μᾶλ-
 λον οἶδεν ἢ ὑπάρχει ἢ τὸ κατὰ μέρος. βελτίων ἄρα ἢ καθό-
 λου τῆς κατὰ μέρος. ἔτι εἰ μὲν εἴη τις λόγος εἰς καὶ μὴ 15
 ὁμοιουμία τὸ καθόλου, εἴη ἂν οὐδὲν ἥττον ἐνίων τῶν κατὰ
 μέρος, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, ὅσα τὰ ἀφθαρτὰ ἐν ἐκείνοις
 εἴη, τὰ δὲ κατὰ μέρος φθαρτὰ μᾶλλον. ἔτι τε σὺνδεῖν
 ἀνάγκη ὑπολαμβάνειν τι εἶναι τοῦτο πρὸς ταῦτα, ὅτι ἐν δη-
 λῶ, οὐδὲν μᾶλλον ἢ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅσα μὴ τι σημαίνει
 ἀλλ' ἢ ποιὸν ἢ πρὸς τι ἢ ποιῆν. εἰ δὲ ἄρα, οὐχ ἢ ἀποδει-
 ξις αἰτία ἀλλ' ὁ ἀκούων.

ἔτι εἰ ἢ ἀπόδειξις μὲν ἐστὶ συλλογισμὸς δεικτικὸς τα-
 ντας καὶ τοῦ διὰ τί, τὸ καθόλου δ' αἰτιώτερον· ἢ γὰρ καθ'
 αὐτὸ ὑπάρχει τι, τοῦτο αὐτὸ πρὸ αἰτίου· τὸ δὲ καθόλου π
 πρῶτον· αἰτίων ἄρα τὸ καθόλου. ὥστε καὶ ἢ ἀπόδειξις βελ-
 τίων· μᾶλλον γὰρ τοῦ αἰτίου καὶ τοῦ διὰ τί ἐστίν· ἔτι μέγχε
 τούτου χρῶμεν τὸ διὰ τί, καὶ τότε οἰόμεθα εἰδέναι, ὅταν
 μὴ ἢ ὅτι τι ἄλλο ποῖτο ἢ γινόμενον ἢ ὄν· τέλος γὰρ καὶ
 πείρας τὸ ἔσχατον ἤδη οὕτως ἐστίν· διὸν τίνας ἐνεκα ἤλθεν; π
 ὅπως λάβῃ τὰ γνήριον, τοῦτο δ', ὅπως ἀποδῶ ὃ ὀφείλει, τοῦτο
 δ', ὅπως μὴ ἀδικήσῃ· καὶ οὕτως ἰόντες, ὅταν μηκέτι δι'
 ἄλλο μὴδ' ἄλλου ἕνεκα, διὰ τοῦτο εἰς τέλος φαινὲν ἐλ-
 θεῖν καὶ εἶναι καὶ γίνεσθαι, καὶ τότε εἰδέναι μέγιστα διὰ τί
 ἤλθεν· εἰ δὲ ὅμοιως ἔχει ἐπὶ πασίν τῶν αἰτιῶν καὶ τῶν διὰ π

7 ἢ] εἰ D, ἢ M, om n. — 8 εἴη ἢ ἀπόδειξις ABduM, pr c. —
 10 τὸ om d. — πλείον D. — 11 ὑπάρχον D. — ante τὸ del un vb n.
 — διὸ D. — 12 pr ἢ] εἴη B, ἢ pr c, ἢ M. — 13 ἔχει dM. — ὥστε
 εἰ D. — 14 ὁ τὸ κατὰ f. — 15 εἰς om ABMcdu. — μὴ fort pr om u.
 — 16 εἴη τ' ἂν ABcdupfM. — οὐδὲν D. — 17 ὅσα d. — 19 ὑπολαμβά-
 νει d. — 20 οὐδὲν D, οὐδὲν γὰρ rc A. — οἷα D. — σημαίνει pr A.
 — 21 pr ἢ om A. — εἰ om A. — ἢ om df. — 24 τὸ om D. — αὐτὸ
 πρὸ] αὐτὸ αὐτῷ A, αὐτῷ nM, εἰ αὐτῷ p. — 27 καὶ τὸ d. — 29 ἄλλο
 ἢ τοῦτο pr. — τοῦτο D. — 31 τὸ ἀγνύριον Df. — ἀποδῶ ὀφείλων φ Df.
 — φ corr Au, ubi locus pluribus. — 32 δ' om pr n. — 34 pr καὶ] ὁ καὶ n.
 — lit τε in τότε ro add n. — μέγιστα d' εἰς corr u. — δεῖα εἰθεῖν D. —
 35 alt τῶν om D.

τί, ἐπὶ δὲ τῶν ὅσα αἵτια οὕτως ὥς οὐ ἔνεκα οὕτως ἴσμεν
 μάλιστα, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἄρα τότε μάλιστα ἴσμεν, ὅταν
 μηκέτι ὑπάρχη τοῦτο ὅτι ἄλλο. ὅταν μὲν οὖν γνωσώμεν
 ὅτι τέτταρσιν αἱ ἔξω ἴσαι, ὅτι ἰσοσκελές, ἔτι λείπεται διὰ
 p. 86 τί τὸ ἰσοσκελές, ὅτι τρίγωνον, καὶ τοῦτο, ὅτι σχῆμα ἐν-
 θυγράμμου. εἰ δὲ τοῦτο μηκέτι διότι ἄλλο, τότε μάλιστα
 ἴσμεν. καὶ καθόλου δὲ τότε· ἢ καθόλου ἄρα βελτίων. ἔτι
 ὅσῳ ἂν μᾶλλον κατὰ μέρος ἢ, εἰς τὰ ἄπειρα ἐμπίπτει, ἢ
 δὲ καθόλου εἰς τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ πέρασ. ἔστι δ', ἢ μὲν
 ἄπειρα, οὐκ ἐπιστητά, ἢ δὲ πεπεράνται, ἐπιστητά. ἢ ἄρα κα-
 θόλου, μᾶλλον ἐπιστητά ἢ ἢ κατὰ μέρος. ἀποδεικτὰ ἄρα
 μᾶλλον τὰ καθόλου. τῶν δ' ἀποδεικτῶν μᾶλλον μᾶλλον
 ἀπόδειξις· ἅμα γὰρ μᾶλλον τὰ πρὸς τι βελτίων ἄρα ἢ κα-
 10 θόλου, ἐπέπερ καὶ μᾶλλον ἀπόδειξις. ἔτι εἰ αἰρετωτέρα καθ'
 ἦν τοῦτο καὶ ἄλλο ἢ καθ' ἦν τοῦτο μόνον οἶδεν· ὁ δὲ τὴν
 καθόλου ἔχων οἶδε καὶ τὸ κατὰ μέρος, οὕτως δὲ τὸ καθό-
 λου οὐκ οἶδεν. ὥστε καὶ οὕτως αἰρετωτέρα εἶη. ἔτι δὲ ὦδε.
 τὸ γὰρ καθόλου μᾶλλον δεικνύναι ἐστὶ τὸ διὰ μέσον δει-
 15 κνύναι ἐγγυτέρω ὄντος τῆς ἀρχῆς. ἐγγυτάτω δὲ τὸ ἄμ-
 στον· τοῦτο δ' ἀρχή. εἰ οὖν ἢ ἐξ ἀρχῆς τῆς μὴ ἐξ ἀρχῆς,
 ἢ μᾶλλον ἐξ ἀρχῆς τῆς ἥττον ἀκριβεστέρα ἀπόδειξις. ἔστι
 δὲ τοιαύτη ἢ καθόλου μᾶλλον· κρείττων ἄρ' ἂν εἶη ἢ κα-
 θόλου. οἷον εἰ ἔδει ἀποδείξαι τὸ *A* κατὰ τοῦ *A*· μέγα τὰ
 20 ἐφ' ὧν *BΓ*· ἀνωτέρω δὴ τὸ *B*, ὥστε ἢ διὰ τούτου καθόλου
 μᾶλλον.

Ἀλλὰ τῶν μὲν εἰρημένων ἔτι λογικά ἐστι· μάλιστα
 δὲ δηλόν ὅτι ἢ καθόλου κυριώτερα, ὅτι τῶν προτάσεων τὴν
 μὲν προτέραν ἔχοντες ἴσμεν πως καὶ τὴν ὑστέραν καὶ ἔχομεν
 25 δυνάμει, οἷον εἴ τις οἶδεν ὅτι πᾶν τρίγωνον δυοῖν ὀρθαῖς,

36 ὥς] ὥσπερ *ADMd*. — 38 μὲν om *A*.

86a] τὸ om *D*. — 2 δι' ἄλλο τι *np*. — τότε om *D*. — 3 τοῦ τε
pr n. — 4 ὅσα μᾶλλον *n*. — τὰ om *D*. — 5 et 6 ἢ corr *n*. — 6 ἐπι-
 στητά τὰ ἀποδεικτὰ ἢ *D*. — ἢ... ἐπιστητά *rc mg n*. — 7 ἢ] δὲ *M*.
 — 8 τῶν ἀποδεικτῶν δὲ *D*. — alt μᾶλλον] ἢ *np*, om *ABDMdcfn*. — 10 καὶ
 om *ABdu*. — μᾶλλον ἢ ἀπόδ. *ABMcdu*. — εἰ om *DM*. — 11 καθ' ἦν
 τοῦτο] καὶ *pr n*. — τὴν] τὸ *ABdM*. — 12 alt τὸ] τὴν *np*. — 17 ἢ *pr*
A, ἢ *d*, *pr B*. — ἢ... ἀρχῆς *pr om n*. — ἀπόδειξις ἐστίν. ἔστι *D*. —
 18 κρείττον *p*. — ἄρ' om *codices*. — 19 δεῖ *B*. — 20 δὲ *f*, δ' ἢ *D*. —
 ἢ] εἰ *AMucd*, *pr B*. — 23 ὅτι τῶν] ἐπὶ *D*. — 24 μὲν] μὲν γὰρ *Da*. —
 ἔχοντες *d*. — 25 δύο *D*.

24. ἡ μὲν καθόλου, νοητή· ἡ κατὰ μέρος, εἰς
 ἀίσθησιν τελευτᾷ.

ΤΣΤΕΡΩΝ Α.

41

οἶδε πως καὶ τὸ ἰσοσκελὲς ὅτι δύο ὀρθαῖς, δυνάμει, καὶ
 εἰ μὴ οἶδε τὸ ἰσοσκελὲς ὅτι τρίγωνον· ὁ δὲ ταύτην ἔχων
 τὴν πρότασιν τὸ καθόλου οὐδαμῶς οἶδεν, οὔτε δυνάμει οὔτ'
 ἐκρηγεί. καὶ ἡ μὲν καθόλου νοητή, ἡ δὲ κατὰ μέρος εἰς
 αἰσθησιν τελευτᾷ.

80

Ὅτι μὲν οὖν ἡ καθόλου βελτίων τῆς κατὰ μέρος, το- 25
 σενδ' ἡμῖν εἰρήσθω· ὅτι δ' ἡ δεικτικὴ τῆς στερητικῆς, ἐντεῦθεν
 δήλον. ἔστω γὰρ αὕτη ἡ ἀπόδειξις βελτίων τῶν ἄλλων
 πᾶν αὐτῶν ὑπαρχόντων, ἢ ἐξ ἐλαττόνων αἰτημάτων ἢ ὑπο-
 θέσεων ἢ προτάσεων. εἰ γὰρ γνωρίζοι ὁμοίως, τὸ θάπτον
 γινῆαι διὰ τούτων ὑπάρχει· τοῦτο δ' αἰρετώτερον. λόγος δὲ
 τῆς προτάσεως, ὅτι βελτίων ἢ ἐξ ἐλαττόνων, καθόλου οἶδε·
 εἰ γὰρ ὁμοίως εἴη τὸ γνωρίσμα εἶναι τὰ μέσα, τὰ δὲ πρό-
 τερα γνωριμώτερα, ἔστω ἡ μὲν διὰ μέσων ἀπόδειξις τῶν
 ΒΓΔ ὅτι τὸ Α τῷ Ε ὑπάρχει, ἡ δὲ διὰ τῶν ΖΗ ὅτι Β
 τὸ Α τῷ Ε. ὁμοίως δὲ ἔχει τὸ ὅτι τὸ Α τῷ Δ ὑπάρχει
 καὶ τὸ Α τῷ Ε. τὸ δ' ὅτι τὸ Α τῷ Δ πρότερον καὶ γνω-
 ριμώτερον ἢ ὅτι τὸ Α τῷ Ε· διὰ γὰρ τούτου ἐκεῖνο ἀπο-
 δεικνύται, πιστότερον δὲ τὸ δι' οὗ. καὶ ἡ διὰ τῶν ἐλατ- 8
 τόων ἄρα ἀπόδειξις βελτίων τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὑπαρ-
 χόντων. ἀμφοτέραι μὲν οὖν διὰ τε ὄρων τριῶν καὶ προτά-
 σεων δύο δεικνύνται, ἀλλ' ἡ μὲν εἶναι τι λαμβάνει, ἡ δὲ
 καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι τι· διὰ πλείονων ἄρα, ὥστε χείρων.

affirmative
 better
 than
 negative.

Ἐπεὶ ἐπειδὴ δέδεικται ὅτι ἀδύνατον ἀμφοτέρων οὐσῶν 10
 στερητικῶν τῶν προτάσεων γενέσθαι συλλογισμόν, ἀλλὰ τὴν
 μὲν δεῖ τοιαύτην εἶναι, τὴν δ' ὅτι ὑπάρχει, ἔτι πρὸς τούτῳ
 δεῖ τοῦδε λαβεῖν. τὰς μὲν γὰρ κατηγορικὰς αὐξανόμενης τῆς
 ἀποδείξεως ἀναγκαῖον γίνεσθαι πλείους, τὰς δὲ στερητικὰς
 ἀδύνατον πλείους εἶναι μιᾶς ἐν ἅπαντι συλλογισμῷ. ἔστω 15
 γὰρ μηδενὶ ὑπάρχον τὸ Α ἐφ' ὅσων τὸ Β, τῷ δὲ Γ ὑπάρ-
 χον παντὶ τὸ Β. ἂν δὴ δέη πάλιν αὔξειν ἀμφοτέρως τὰς
 προτάσεις, μέσον ἐμβλητέον. τοῦ μὲν ΑΒ ἔστω τὸ Δ, τοῦ δὲ
 ΒΓ τὸ Ε. τὸ μὲν δὴ Ε φανερόν ὅτι κατηγορικόν, τὸ δὲ Δ

33 ἔσται D. — 34 αὐτῶν om n. — 36 ὑπάρχει np. — 37 αἰδ[ε] ὅδε
 Dnp, δὲ ABMcufn. — 39 τῶν] τῆς Bdu, pr Ac.
 86b2 ὁμοίως... τῷ ε] ὑπάρχει D. — δὲ ABDMcufd. — ἔχη n. —
 ὑπάρχει... τῷ δ om A. — 4 ἐκεῖνο δεικνύται d. — 8 δεικνύται n. —
 11 τῶν om D. — γίνεσθαι nM. — 12 δεῖ] δὴ n. — 14 γενέσθαι d.
 — 16 μηθενὶ D. — 17 τῷ pr B. — δὴ corr c, δὲ p, δεῖ ABduM.

20 τοῦ μὲν B κατηγορικῶν, πρὸς δὲ τὸ A ὡς στερητικῶν κεῖσθαι
 τὸ μὲν γὰρ A πάντος τοῦ B, τὸ δὲ A οὐδενὶ δεῖ τῶν A
 ὑπάρχειν. γίνεται οὖν μία στερητικὴ πρότασις [ἢ τὸ AA]. ὁ
 δ' αὐτὸς τρόπος καὶ ἐπὶ τῶν ἑτέρων συλλογισμῶν. αἰ γὰρ
 τὸ μέσον τῶν κατηγορικῶν ὄρων κατηγορικὸν ἐπ' ἀμφότερα.
 25 τοῦ δὲ στερητικοῦ ἐπὶ θάτερα στερητικὸν ἀφαιρῶν εἶναι, ὥστε
 αὕτη μία τοιαύτη γίνεται πρότασις, αἱ δ' ἄλλαι κατηγο-
 ρικαί. εἰ δὲ γνωριμώτερον δι' οὐ δεικνύται καὶ πιστότερον
 δεικνύται. δ' ἢ μὲν στερητικὴ διὰ τῆς κατηγορικῆς, αὕτη δὲ
 δι' ἐκείνης οὐ δεικνύται, πρῶτα καὶ γνωριμώτερα οὗσα
 30 καὶ πιστότερα βελτίων ἂν εἴη. ἔτι εἰ ἀρχὴ συλλογισμοῦ ἢ
 καθόλου πρότασις ἄμεσος, ἔστι δ' ἐν μὲν τῇ δεικτικῇ κα-
 ταφατικῇ ἐν δὲ τῇ στερητικῇ ἀποφατικῇ ἢ καθόλου πρό-
 τασις, ἢ δὲ καταφατικῇ τῆς ἀποφατικῆς πρῶτα καὶ
 γνωριμώτερα. διὰ γὰρ τὴν κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν γνό-
 35 ριμος, καὶ πρῶτα ἢ κατάφασις, ὥσπερ καὶ τὸ εἶναι
 τοῦ μὴ εἶναι. ὥστε βελτίων ἢ ἀρχὴ τῆς δεικτικῆς ἢ τῆς
 στερητικῆς. ἢ δὲ βελτίον ἀρχαῖς ἡρώμενη βελτίων. ἐπὶ
 ἀρχοειδεστέρα. ἀνευ γὰρ τῆς δεικνυούσης οὐκ ἔστιν ἢ στε-
 ρητικῇ.

Affirmation
 is better
 than
 negation

p. 87

Ἐπεὶ δ' ἢ κατηγορικὴ τῆς στερητικῆς βελτίων, δῆλον
 26 ὅτι καὶ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἀγούσης. δεῖ δ' εἰδέναι εἰς ἢ
 διαφορὰ αὐτῶν. ἔστω δὴ τὸ A μηδενὶ ὑπάρχον τῷ B, τῷ
 δὲ Γ τὸ B παντί. ἀνάγκη δὴ τῷ Γ μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ A.
 5 οὕτω μὲν οὖν ληφθέντων δεικτικῇ ἢ στερητικῇ ἂν εἴη ἀπόδειξις
 ὅτι τὸ A τῷ Γ οὐκ ὑπάρχει. ἢ δ' εἰς τὸ ἀδύνατον ὡς
 ἔχει. εἰ δέοι δείξαι ὅτι τὸ A τῷ B οὐκ ὑπάρχει, ληπτέον
 ὑπάρχειν, καὶ τὸ B τῷ Γ, ὥστε συμβαίνει τὸ A τῷ Γ
 ὑπάρχειν. τοῦτο δ' ἔστω γνῶριμον καὶ ὁμολογούμενον ὅτι
 10 ἀδύνατον. οὐκ ἄρα οἶόν τε τὸ A τῷ B ὑπάρχειν. εἰ οὖν τὸ
 B τῷ Γ ὁμολογεῖται ὑπάρχειν, τὸ A τῷ B ἀδύνατον ὑπάρ-
 χειν. οἱ μὲν οὖν ὅροι ὁμοίως τάττονται, διαφέρει δὲ τὸ
 ὅποτέρων ἂν ἢ γνωριμώτερα ἢ πρότασις ἢ στερητικῇ, πότερον

Direct
 demonstration
 is better than
 Reductive
 as
 impossible
 the contrary
 in Topica
 VII. 157.
 b. 36.

20 μὲν om D. — ὡς om Dn. — 21 οὐδενὶ D. — 22 ἢ corr B.
 — 23 αἰ] δεῖ n. — 24 τῶν μὲν κατηγορικῶν D. — ἐπ' ἀμφότερα
 corr n. — 27 γνῶριμον d. — διὸ ABu. — 3 DMdpf, pr ca. — 29 οὕτω
 καὶ γνωρ. d. — 31 καταφατικῇ... καθόλου rc n, ubi pr. pauciora. —
 38 τῆς et ἢ om D.

87a3 ὑπάρχειν d. — 4 δὲ om d. — τῶν Acudfnp. — μηδενὶ D.
 — ὑπάρχει d. — 5 εἴη ἢ ἀπόδ. n. — 6 pr τῷ B — 8 βδὲ τῶν.

ὅτι τὸ *A* τῷ *B* οὐκ ὑπάρχει ἢ ὅτι τὸ *A* τῷ *Γ*. ὅταν μὲν οὖν ἢ τὸ συμπέρασμα γνωριμώτερον ὅτι οὐκ ἔστιν, ἢ εἰς τὸ 15 ἀδύνατον γίνεται ἀπόδειξις, ὅταν δ' ἢ ἐν τῷ συλλογισμῷ, ἢ ἀποδεικτική· φήσκει δὲ προτέρα ἢ ὅτι τὸ *A* τῷ *B* ἢ ὅτι τὸ *A* τῷ *Γ*. πρότερα γὰρ ἔστι τοῦ συμπεράσματος, ἐξ ὧν τὸ συμπέρασμα. ἔστι δὲ τὸ μὲν *A* τῷ *Γ* μὴ ὑπάρχειν συμπεράσμα, τὸ δὲ *A* τῷ *B* ἐξ οὗ τὸ συμπέρασμα. οὐ γὰρ 20 ἀσυνβαίνει ἀναιρεῖσθαι τι, τοῦτο συμπέρασμα ἔστιν, ἐκείνη δὲ ἐξ ὧν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἐξ οὗ συλλογισμός ἐστιν ὃ ἂν οὕτως ἔχη ὥστε ἢ ὅλον πρὸς μέρος ἢ μέρος πρὸς ὅλον ἔχειν, αἱ δὲ τὰ *ΑΓ* καὶ *ΑΒ* προτάσεις οὐκ ἔχουσιν οὕτω πρὸς ἀλλήλας. εἰ οὖν ἢ ἐκ γνωριμωτέρων καὶ προτέρων κρείττων, 25 εἰσὶ δ' ἀμφοτέραι ἐκ τοῦ μὴ εἶναι τι πισθαί, ἀλλ' ἢ μὲν ἐκ προτέρου ἢ δ' ἐξ ὑστέρου, βελτίων ἀπλῶς ἂν εἴη τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἢ στερητική ἀπόδειξις, ὥστε καὶ ἡ ταύτης βελτίων ἢ κατηγορική δῆλον ὅτι καὶ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἔστι βελτίων.

Ἀκριβεστέρα δ' ἐπιστήμη ἐπιστήμης καὶ προτέρα ἢ τε 27 - τοῦ ὅτι καὶ διότι ἢ αὐτή, ἀλλὰ μὴ χωρὶς τοῦ ὅτι τῆς τοῦ διότι, καὶ ἢ μὴ καθ' ὑποκειμένου τῆς καθ' ὑποκειμένου, οἷον ἀριθμητικὴ ἀρμονικῆς, καὶ ἢ ἐξ ἐλαττόνων τῆς ἐκ προσθέσεως, οἷον γεωμετρίας ἀριθμητικῆ. λέγω δ' ἐκ προσθέσεως, οἷον μονὰς οὐσία ἀθετος, στιγμαὶ δὲ οὐσία θετός· ταύτην ἐκ προσθέσεως.

Μία δ' ἐπιστήμη ἐστὶν ἢ ἐνὸς γένους, ὅσα ἐκ τῶν πρώτων 28 συγκρίνεται καὶ μέρη ἐστὶν ἢ πᾶσι τοῦτων καθ' αὐτά. ἑτέρα δ' ἐπιστήμη ἐστὶν ἑτέρας, ὅσων αἱ ἀρχαὶ μὴτ' ἐκ τῶν αὐτῶν μὴδ' ἑτεροι ἐκ τῶν ἑτέρων. τούτων δὲ σημείον, ὅταν εἰς τὰ ἀναπόδεικτα ἔλθῃ· δεῖ γὰρ αὐτὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει εἶ-

17 ἢ] ἢ dM. — alt ἢ] ἢ M. — ὅτι... ἢ om d. — β οὐκ ὑπάρχει ἢ Dnp. — 18 πρότερον ABMdefu. — ἐξ] τὰ ἐξ D. — 22 δὲ] δὲ τὸ M. — ὃ ἂν] ἐὰν Dn. — 23 ὅλον ἔχει. np. — 24 αἱ] ἢ ABdM, pr u. — καὶ τὸ αβ Dnp, γρ mg c. — πρότασις M. — 25 ἢ ἐκ om u, pr B. — 26 ἀμφοτέραι μὲν ἐκ np. — 28 alt ἢ] εἰ M. — 29 τὸ corr B. — 31 ἐπιστήμης ἐπιστήμη D. — 32 χωριστοῦ M. — 34 ἐκ om D. — 35 αἰqq προσθέσεως npM ter. — 36 δὲ μονὰς οὐσία n. — ἀθετος fort pr n. — 38 τῶν om f. — 39 εἰσὶν D. — 40 δ' om n. — ὅσον M, pr A.

87b1 ἑτερα Ad, ἑτέρα u, ἑτεροι (h. e. ἐτέρα) corr B pr manu, αἱ κειται pf. — ante ἐκ del vult μῆτε n.

ναι τοῖς ἀποδεδειγμένοις. σημεῖον δὲ καὶ τοῦτον, ὅταν τὰ δεικνύμενα δι' αὐτῶν ἐν ταύτῳ γένει ὥσι καὶ συγγενῇ.

- 29 Πλείους δ' ἀποδείξεις εἶναι τοῦ αὐτοῦ ἔγχωρεῖ οὐ μόνον ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας λαμβάνοντι μὴ τὸ συνεχὲς μέσον, οἷον τῶν AB τὸ Γ καὶ Δ καὶ Z , ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑτέρας. οἷον ἔστω τὸ A μεταβάλλειν, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Δ κινεῖσθαι, τὸ δὲ B ἡδεσθαι, καὶ πάλιν τὸ H ἡρεμίζεσθαι. ἀληθὲς οὖν καὶ τὸ Δ τοῦ B ἀληθὲς καὶ τὸ A τοῦ Δ κατηγορεῖν· ὁ γὰρ ἡδόμενος κινεῖται καὶ τὸ κινούμενον μεταβάλλει. πάλιν τὸ A τοῦ H καὶ τὸ H τοῦ B ἀληθὲς κατηγορεῖν· πᾶς γὰρ ὁ ἡδόμενος ἡρεμίζεται καὶ ὁ ἡρεμίζόμενος μεταβάλλει. ὥστε δι' ἑτέρων μέσων καὶ οὐκ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας ὁ συλλογισμός. οὐ μὴν ὥστε μὴ-
15 δέτερον κατὰ μηδέτερον λέγεσθαι τῶν μέσων· ἀνάγκη γὰρ τῷ αὐτῷ τινὶ ἄμφω ὑπάρχειν. ἐπισκέψασθαι δὲ καὶ διὰ τῶν ἄλλων σχημάτων, ὁσαυτῶς ἐνδέχεται τοῦ αὐτοῦ γενέσθαι συλλογισμόν.

- 30 Τοῦ δ' ἀπὸ τύχης οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη δι' ἀποδείξεως. οὔτε γὰρ ὥς ἀναγκαῖον οὐδ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺν τὸ ἀπὸ τύχης ἔστιν, ἀλλὰ τὸ παρὰ ταῦτα γινόμενον· ἡ δ' ἀπόδειξις θα-
τέρου τούτων. πᾶς γὰρ συλλογισμός ἡ δι' ἀναγκαίων ἡ διὰ τῶν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺν προτάσεων· καὶ εἰ μὲν αἱ προτά-
σεις ἀναγκαῖαι, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, εἰ δ' ὥς
25 ἐπὶ τὸ πολὺν, καὶ τὸ συμπέρασμα τοιοῦτον. ὥστ' εἰ τὸ ἀπὸ τύχης μὴδ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺν μὴτ' ἀναγκαῖον, οὐκ ἂν εἴη αὐτοῦ ἀπόδειξις.

- 31 Οὐδὲ δι' αἰσθήσεως ἔστιν ἐπίστασθαι. εἰ γὰρ καὶ ἔστιν ἡ αἰσθησις τοῦ τοιοῦδε καὶ μὴ τοῦδέ τινος, ἀλλ' αἰσθάνεσθαι
30 γε ἀναγκαῖον τόδε τι καὶ ποῦ καὶ νῦν. τὸ δὲ καθόλου καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀδύνατον αἰσθάνεσθαι· οὐ γὰρ τόδε οὐδὲ νῦν· οὐ γὰρ ἂν ἦν καθόλου· τὸ γὰρ αἰεὶ καὶ πανταχοῦ καθόλου φαμέν εἶναι. ἐπεὶ οὖν αἱ μὲν ἀποδείξεις καθόλου, ταῦτα δ' οὐκ ἔστιν αἰσθάνεσθαι, φανερόν ὅτι οὐδ' ἐπίστασθαι δι' αἰσθη-
35 σεως ἔστιν. ἀλλὰ δῆλον ὅτι καὶ εἰ ἦν αἰσθάνεσθαι τὸ τρι-

3 τοῦτο *M*. — 4 συγγενῇ *εἴη*. πλείους *nr*. — 9 ἡρεμίζεσθαι *scr solent Abu*. — 14 αὐτῆς *om D*. — 17 γίνεσθαι *d*. — 20 οὐδὲ ὥς *Ad*. — οὐδ' ἐπὶ *M*, οὐτ' ἐπὶ *d*. — 24 ἀναγκαῖον] τοιοῦτον *D*. — 25 alt τὸ *om D*. — τοιοῦτον] ὡσαύτως *D*. — τὸ *om A*. — 26 μὴδ' ὥς ἀναγκαῖον *D*. — 28 pr ἡ pr *om d*. — alt ἡ] *ei d*. — 29 ἡ *om D*. — τοι... οὐδὲ *n*. — 31 οὐδὲν νῦν pr *n*. — οὐ] οὐδὲ *Df*. — 32 ἂν *om Ad*. — τὸ] *o pr n*.

γινωσκοντες οτι δυοιν ορθαις ισας εχει τας γωνιας, εξηγουμεν αν
 αποδειξιν και ουχ ωσπερ φασι τινες ηπισταμεθα· αισθανε-
 σθαι μεν γαρ αναγκη καθ' εκαστον, η δ' επισημη τω το
 καθολου γνωριζειν εστιν. διο και ει επι της σεληνης οντες
 ερωμεν αντιφωττουσαν την γην, ουκ αν ηδειμεν την αι-
 τια της εκλειψως. ησθανόμεθα γαρ αν οτι εκλείπει, και ου
 διω ολως· ου γαρ ην του καθολου αισθησις. ου μην αλλ'
 ειτω θεωρειν τουτο πολλακις συμβαινον το καθολου αν θη-
 ρισαντες αποδειξιν ειχομεν· εκ γαρ των καθ' εκαστα πλει-
 οντων το καθολου δηλον. το δε καθολου τιμιον, οτι δηλοι το
 αιτιον· ωστε περι των τοιούτων η καθολου τιμιωτερα των αι-
 σθησεων και της νοησεως, οδων ετερον το αιτιον· περι δε
 των πρωτων αλλος λογος.

Φανερόν οὖν ὅτι ἀδύνατον τῷ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι τῶν ἀποδεικτῶν, εἰ μὴ τις τὸ αἰσθάνεσθαι τοῦτο λέγει, τὸ ἐπιστήμην ἔχειν δι' ἀποδείξεως. ἔστι μέντοι ἕνια ἀναγόμενα εἰς αἰσθήσεως ἔκλειψιν ἐν τοῖς προβλήμασιν. ἕνια γὰρ εἰ ἐπωρῶμεν οὐχ ἂν ἐζητούμεν, οὐχ ὥς εἰδότες τῷ ὁρᾶν, ἀλλ' ὥς ἔχοντες τὸ καθόλου ἐκ τοῦ ὁρᾶν. οἷον εἰ τὴν ὕελον τετραπλημένην ἐπωρῶμεν καὶ τὸ φῶς διόν, δῆλον ἂν ἦν καὶ διὰ τί καί, τὸ ὁρᾶν μὲν χωρὶς ἐφ' ἐκάστης, νοῆσαι δ' ἅμα ὅτι ἐπὶ πασῶν οὕτως.

Τὰς δ' αὐτὰς ἀρχὰς ἀπάντων εἶναι τῶν συλλογισμῶν 32
ἀδύνατον, πρῶτον μὲν λογικῶς θεωροῦσιν. οἱ μὲν γὰρ ἀλη-
θεῖς εἰσὶ τῶν συλλογισμῶν, οἱ δὲ ψευδεῖς. καὶ γὰρ ἔστιν
ἀληθὲς ἐκ ψευδῶν συλλογίσασθαι, ἀλλ' ἄπαξ τοῦτο γινόμενον,
ὡς εἰ τὸ A κατὰ τοῦ Γ ἀληθές, τὸ δὲ μέσον τὸ B ψευ-

36 ὁδοῦν n. — 37 ὡς np, pr Df. — τινὲς φασιν np. — ἐπιστά-
μεθα B, pr df, ἂν ἡπιστάμεθα corr c, ἢ ἡπιστάμεθα corr d. — 38 τῷ]
τὸ pr B. — τὸ rc n. — 39 εἰ om A, pr n. — 40 alt τὴν om np.

88a1 ἀλεθρομεθα p. — 8τι] 8τι νῦν Dp, rc c, 8ι8τι νῦν n. — 4 ἐλχομεν corr n, ἐχωμεν D. — 6 τῆς αἰσθήσεως np. — 7 τῶν νοή-
σεων n. — 8σον p. — 8σον αἰκίον τὸ αἰκίον A, pr Bd, fort pr u. —
ἐτίσαν M. — τὸ αἰκίον om M. — 9 τὸ pr B. — 10 ἀποδοτικῶν
ABdCnp. — εἰ corr n. — pr τὸ om pr. — 13 τὸ pr B. — 14 ἐχον-
τες om d. — ὅαλον n, ὅελλον M. — 15 εἶην dM, pr AB, εἶη u.
— 16 καί u corr BDC, καὶ αὖτ pr D, καὶ εἰ nM, pr d, καὶ A, fort pr B.
— τὸ] διὰ τὸ npfM et c qui διὰ corr. — 17 ἐπὶ 8m n. — 18 εἶναι
om d. — 20 λογισμῶν A. — κἂν u, corr AB. — γὰρ] γὰρ εἰ np,
om D. — 21 γίνισκω Dnp.

δος· οὔτε γὰρ τὸ Α τῷ Β ὑπάρχει οὔτε τὸ Β τῷ Γ· ἀλλ' ἐὰν τούτων μέγα λαμβάνηται τῶν προτάσεων, ψευδῆς
25 ἔσονται διὰ τὸ πᾶν συμπέρασμα ψεύδος ἐκ ψευδῶν εἶναι, τὰ δ' ἀληθῆ ἐξ ἀληθῶν, ἕτερα δὲ τὰ ψεύδη καὶ ἀληθῆ. εἴτα οὐδὲ τὰ ψεύδη ἐκ τῶν αὐτῶν ἑαυτοῖς· ἔστι γὰρ ψεύδη ἀλλήλοις καὶ ἐναντία καὶ ἀδύνατα ἅμα εἶναι, οἷον τὸ τῆς δικαιοσύνης εἶναι ἀδικίαν ἢ δειλίαν, καὶ τὸν ἄνθρωπον
30 ἵππου ἢ βοῦν, ἢ τὸ ἴσον μείζον ἢ ἔλαττον. ἐκ δὲ τῶν κερμένων ὥδε· οὐδὲ γὰρ τῶν ἀληθῶν αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ πάντων. ἕτεραι γὰρ πολλῶν τῇ γένει αἱ ἀρχαί, καὶ οὐδ' ἐφαρμόττουσαι, οἷον αἱ μονάδες ταῖς στιγμαῖς οὐκ ἐφαρμόττουσιν· αἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔχουσι θέσιν, αἱ δὲ ἔχουσιν. ἀνάγκη δέ γε ἢ εἰς
35 μέγα ἀρμόττειν ἢ ἄνωθεν ἢ κάτωθεν, ἢ τοὺς μὲν εἰσὼ ἔχει τοὺς δ' ἔξω τῶν ὅρων. ἀλλ' οὐδὲ τῶν κοινῶν ἀρχῶν οἷον εἶναι τινος, ἐξ ὧν ἅπαντα δειχθήσεται· λέγω δὲ κοινὰς οἷον τὸ πᾶν φάναι ἢ ἐποφάναι· τὰ γὰρ γένη τῶν ὄντων ἕτερα, καὶ τὰ μὲν τοῖς ποσοῖς τὰ δὲ τοῖς ποιοῖς ὑπάρχει
μόνοις, μεθ' ὧν δέικνυται διὰ τῶν κοινῶν. ἔτι αἱ ἀρχαὶ οὐ πολλῶ ἑλάττους τῶν συμπερασμάτων· ἀρχαὶ μὲν γὰρ αἱ
40 προτάσεις, αἱ δὲ προτάσεις ἢ προσλαμβανομένου ὅρου ἢ ἐμβαλλομένου εἰσίν. ἔτι τὰ συμπέρασματα ἀπειρα, οἱ δ' ὅροι πεπερασμένοι. ἔτι αἱ ἀρχαὶ αἱ μὲν ἐξ ἀνάγκης, αἱ δ' ἐνδεχόμεναι.

Οὕτω μὲν οὖν σκοπουμένοις ἀδύνατον τὰς αὐτὰς εἶναι
10 πεπερασμένας, ἀπείρων ὄντων τῶν συμπερασμάτων· εἰ δ' ἄλλως πως λέγοι τις, οἷον ὅτι αἰδὶ μὲν γεωμετρίας αἰδὶ δὲ λογισμῶν αἰδὶ δὲ ἱατρικῆς, τί ἂν εἴη τὸ λεγόμενον ἄλλο πλὴν ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ τῶν ἐπιστημῶν; τὸ δὲ τὰς αὐτὰς φάναι γελοῖον, ὅτι αὐταὶ αὐταῖς αἱ αὐταὶ· πάντα γὰρ οὕτω
15 γίνεταί ταῦτά. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ ἐξ ἀπάντων δέικνυσθαι

23 τῷ β] τῷ γ pr D. — 25 συμβήσονται D. — ψευδὲς fM. — 26 αὐτὰ om d. — 27 ἑαυτῶν AMn, pr Be. — αὐτοῖς D. — 28 καὶ ἀλλήλοις D. — 29 ἢ καὶ M. — 31 οὐ n. — 32 αἱ om n. — ἐφαρμόττουσιν Dn, ἐφαρμόττουσαν p. — 36 ἴσω D. — 37 ἅπαν D.

88b1 οἷον om n. — 3 ἔτι γὰρ αἱ M. — 5 ἢ λαμβανομένου pr n. — ἐμβαλλομένου d. — 9 εἶναι ἢ πεπερασμένας D, pr c. — 11 λέγει ABdcupf, λέγει d superscr. — ὅτι om D. — αἰδὲ D. — 11 et 12 αἰδὲ Dn. — 13 τοσαύτας A. — 14 αὐταὶ n, αὐταὶ u. — ἑαυταῖς Dn, αὐταῖς pM. — 15 γίνεταί n. — ταῦτα uM.

34. There can be no επιτήρηη respecting τὰς ἀρχαίς.
ἄλλως ἔχειν.

ὁμοῦν, τοῦτ' ἐστὶ τὸ ζῆρεῖν ἀπάντων εἶναι τὰς αὐτὰς ἀρχάς·
λίαν γὰρ εὐηθες. οὔτε γὰρ ἐν τοῖς φανεροῖς μαθήμασι τοῦτο
γίνεται, οὔτ' ἐν τῇ ἀναλύσει δυνατόν· αἱ γὰρ ἀμέσοι προ-
τάσεις ἀρχαί, ἕτερον δὲ συμπέρασμα προσληφθείσης γίνε-
ται προτάσεως ἀμέσον. εἰ δὲ λέγοι τις τὰς πρώτας ἀμέσους καὶ
προτάσεις ταύτας εἶναι ἀρχάς, μία ἐν ἐκάστῳ γένει ἐστίν. εἰ
δὲ μὴ ἐξ ἀπασῶν ὡς δέον δεικνυσθαι ὁμοῦν μὴδ' οὕτως ἐτέ-
ρας ὥσθ' ἐκάστης ἐπιστήμης εἶναι ἐτέρας, λείπεται εἰ συγ-
γίς αἱ ἀρχαὶ πάντων, ἀλλ' ἐκ τινὸς μὲν ταδί, ἐκ δὲ
τινὸς ταδί. φανερόν δὲ καὶ τοῦθ' ὅτι οὐκ ἐνδέχεται· δέδει-
ται γὰρ ὅτι ἄλλαι ἀρχαὶ τῷ γένει εἰσὶν αἱ τῶν διαφο-
ρῶν τῷ γένει. αἱ γὰρ ἀρχαὶ διτταί, ἐξ ὧν τε καὶ περὶ δ'.
αἱ μὲν οὖν ἐξ ὧν κοιναί, αἱ δὲ περὶ ὧν ἰδία, οἷον ἀριθμὸς,
μέγεθος.

Τὸ δ' ἐπιστητὸν καὶ ἐπιστήμη διαφέρει τοῦ δοξαστοῦ καὶ 33
δόξης, ὅτι ἡ μὲν ἐπιστήμη καθόλου καὶ δι' ἀναγκαίων, τὸ α
δ' ἀναγκαῖον οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν. ἐστὶ δὲ τινα ἀληθῆ
μὲν καὶ ὄντα, ἐνδεχόμενα δὲ καὶ ἄλλως ἔχειν. δηλον οὖν
ὅτι περὶ μὲν ταῦτα ἐπιστήμη οὐκ ἐστίν· εἴη γὰρ ἂν ἀδύνατα
ἄλλως ἔχειν τὰ δυνατότα ἄλλως ἔχειν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ νοῦς· α
λέγω γὰρ νοῦν ἀρχὴν ἐπιστήμης. οὐδ' ἐπιστήμη ἀναπόδεικτος·
τοῦτο δ' ἐστὶν ὑπόληψις τῆς ἀμέσου προτάσεως. ἀληθὴς δ'
ἐστὶ νοῦς καὶ ἐπιστήμη καὶ δόξα καὶ τὸ διὰ τούτων λεγόμε-
νον· ὥστε λείπεται δόξαν εἶναι περὶ τὸ ἀληθὲς μὲν ἢ ψευ-
δος, ἐνδεχόμενον δὲ καὶ ἄλλως ἔχειν. τοῦτο δ' ἐστὶν ὑπό-
ληψις τῆς ἀμέσου προτάσεως καὶ μὴ ἀναγκαίας. καὶ ὁμο-
λογούμενον δ' οὕτω τοῖς φαινόμενοις· ἡ τε γὰρ δόξα ἀβε-
βαιον, καὶ ἡ φησὶς ἡ τοιαύτη. πρὸς δὲ τούτοις οὐδεὶς οἶε-
ται δοξάζειν, ὅταν οἴηται ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν, ἀλλ' ἐπί-
στασθαι· ἀλλ' ὅταν εἶναι μὲν οὕτως, οὐ μὴν ἄλλα καὶ ἄλλως

16 τούτων ABMu, fort pr d, τούτων τ' c. — 19 δὲ] δι' τι Bu. —
20 προτάσεις ἀμέσους D. — 21 τὰς αὐτὰς f. — εἶναι τὰς ἀρχάς D,
εἶναι εἰ ἀρχάς d. — 22 μὴδ' οὕτως DM. — 23 ὥσθ' corr n. — εἰ]
τι εἰ γὰρ D. — 24 τῶνδε d. — 26 γὰρ om dM. — ἄλλαι αἱ ἀρχαὶ D,
— αἱ om D. — 27 δ] οὐ ABMduf. — 28 δ] οὐ AcPM, pr d, δ (sic) u. —
τιον n., ἔτεροι D. — οἷον] ὡς D. — 29 μεγέθους ABDdrcfM. —
30 καὶ ἡ ἐπιστήμη n. — 33 αὐτὰ καὶ om D. — 34 μὲν om Dn. —
35 αὐτὰ ἄλλως ἔχειν om D. — 36 γὰρ] δὲ n. — 37 τῆς om n. — ἀληθῆ D.
89a] τὰ τὸ D, qui pr om. — λεγόμενα D. — 2 λείπεται] ἔσται D.
— μὲν ἢ] τε καὶ corr n. — ψευδὲς D. — 6 οὐδεὶς D.

20. ἐπιστήμη - of what belongs to science / form
 δόξα - of what is accidental

οὐδὲν καλύειν, τότε δοξάζειν, ὥς τοῦ μὲν τοιούτου δόξαν οὐδαν, τοῦ δ' ἀναγκαίου ἐπιστήμην.

Πῶς οὖν ἔστι τὸ αὐτὸ δοξάσαι καὶ ἐπίστασθαι, καὶ διὰ τί οὐκ ἔσται ἡ δόξα ἐπιστήμη, εἴ τις θήσῃ ἅπαν ὃ οἶδεν ἐνδέχεσθαι δοξάζειν; ἀκολουθήσει γὰρ ὁ μὲν εἰδώς ὁ δὲ δοξάζων διὰ τῶν μέσων, ἕως εἰς τὰ ἄμεσα ἔλθῃ, ὥστ' εἴπερ
 15 ἐκεῖνος οἶδε, καὶ ὁ δοξάζων οἶδεν. ὥπερ γὰρ καὶ τὸ ὅτι δοξάζειν ἔστι, καὶ τὸ διότι· τοῦτο δὲ τὸ μέσον. ἢ εἰ μὲν οὕτως ὑπολήφεται τὰ μὴ ἐνδεχόμενα ἄλλως ἔχειν ὥπερ ἔχειν τοὺς ὀρισμοὺς δι' ὧν αἱ ἀποδείξεις, οὐ δοξάσει ἀλλ' ἐπιστήσεται· εἰ δ' ἀληθὴ μὲν εἶναι, οὐ μέντοι ταῦτά γε αὐτοῖς
 20 ὑπάρχειν κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ τὸ εἶδος, δοξάσει καὶ οὐκ ἐπιστήσεται ἀληθῶς, καὶ τὸ ὅτι καὶ τὸ διότι, ἐὰν μὲν διὰ τῶν ἀμέσων δοξάσῃ· ἐὰν δὲ μὴ διὰ τῶν ἀμέσων, τὸ ὅτι μόνον δοξάσει. τοῦ δ' αὐτοῦ δόξα καὶ ἐπιστήμη οὐ πάντως ἐστίν, ἀλλ' ὥπερ καὶ ψευδὴς καὶ ἀληθὴς τοῦ αὐτοῦ τρό-
 25 πον τινά, οὕτω καὶ ἐπιστήμη καὶ δόξα τοῦ αὐτοῦ. καὶ γὰρ δόξαν ἀληθὴ καὶ ψευδὴ ὥς μὲν τινες λέγουσι τοῦ αὐτοῦ εἶναι, ἅτοπα συμβαίνει αἰρεῖσθαι ἀλλὰ τε καὶ μὴ δοξάζειν ὃ δοξάζει ψευδῶς. ἐπεὶ δὲ τὸ αὐτὸ πλεοναχῶς λέγεται, ἔστι μὲν ὥς ἐνδέχεται, ἔστι δ' ὥς οὐ. τὸ μὲν γὰρ
 30 σύμμετρον εἶναι τὴν διάμετρον ἀληθῶς δοξάζειν ἅτοπον· ἀλλ' ὅτι ἡ διάμετρος, περὶ ἣν αἱ δόξαι, τὸ αὐτό, οὕτω τοῦ αὐτοῦ, τὸ δὲ τί ἦν εἶναι ἐκατέρω κατὰ τὸν λόγον οὐ τὸ αὐτό. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπιστήμη καὶ δόξα τοῦ αὐτοῦ. ἢ μὲν γὰρ οὕτως τοῦ ζῆου ὥστε μὴ ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι ζῶον, ἢ δ'
 35 ὥστ' ἐνδέχεσθαι. οἷον εἰ ἡ μὲν ὅπερ ἀνθρώπου ἐστίν, ἢ δ' ἀνθρώπου μὲν, μὴ ὅπερ δ' ἀνθρώπου. τὸ αὐτὸ γὰρ ὅτι ἀνθρώπος, τὸ δ' ὥς οὐ τὸ αὐτό.

9 καλύει CdMp, corr n. — post δοξάζειν spatium relictum est plus unius vs d, δοξάζειν. B, qui ὥς τοῦ corr. — 12 ἔστιν Dc. — 13 ἀκολουθοῦσι ABcdfuMnp. — 14 τὰ μέσα pr n. — ἔλθοι M. — 16 δοξάζειν... διότι rc mg n. — 18 ἔχει ABcdfuMnp. — οὐ B. — αἱ om D. — 19 ὑπάρχειν αὐτοῖς D. — 20 ὑπάρχει M. — 21 alt τὸ om n. — μὲν corr n. — 22 δοξάσῃ... ἀμέσων rc mg n. — δοξάσει Df. — 23 δο-

ξάσῃ A, corr p. — ψευδεῖς καὶ ἀληθεῖς B. — 27 ἅτοπον ABDduM. — εἰρησθαι cp, corr An, εἰρεῖσθαι duM. — 28 ἐπεὶ corr n. — 29 pr μὲν

αἱ αἱ
 om BedM et pr Aun. — 30 ἀσύμμετρον pr ABu. — 31 ἐδόξαζε D. — 32 ἐκάτερα M. — οὐ] ἢ M. — 33 δὲ om D. — 35 ὥστ'] ὥς D. — 36 δ'] δὲ τοῦ D.

You cannot be otherwise / *επισης* the same thing.
 To know, implies, that you know the fact.
 cannot be otherwise

Φανερόν δ' ἐκ τούτων ὅτι οὐδὲ δοξάζειν ἅμα τὸ αὐτὸ
 καὶ ἐπιστάσθαι ἐνδέχεται. ἅμα γὰρ ἂν ἔχοι ὑπόληψιν τοῦ
 ἄλλως ἔχειν καὶ μὴ ἄλλως τὸ αὐτό· ὅπερ οὐκ ἐνδέχεται.
 ἐν ἄλλῳ μὲν γὰρ ἐκάτερον εἶναι ἐνδέχεται τοῦ αὐτοῦ, ὥς εἴ-
 ρηται, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ οὐδ' οὕτως οἶόν τε· ἔξει γὰρ ὑπόλη-
 ψιν ἅμα, οἶον ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅπερ ζῶν (τοῦτο γὰρ ἦν τὸ
 μὴ ἐνδέχεσθαι εἶναι μὴ ζῶν) καὶ μὴ ὅπερ ζῶν· τοῦτο γὰρ
 ἔστι τὸ ἐνδέχεσθαι.

One man may
 doxazein,
 another ἐπισ-
 τασθαι, cannot
 same fact.

Τὰ δὲ λοιπὰ πῶς δεῖ διανεῖμαι ἐπὶ τε διανοίας καὶ
 νοῦ καὶ ἐπιστήμης καὶ τέχνης καὶ φρονήσεως καὶ σοφίας,
 καὶ μὲν φυσικῆς τὰ δὲ ἡθικῆς θεωρίας μᾶλλον ἐστίν.

but not
 the same
 man both at

Ἡ δ' ἀρχινοιά ἐστιν εὐστοχία τις ἐν ἀσύνεπτῳ χρόνῳ
 τοῦ μέδου, οἷον εἴ τις ἰδὼν ὅτι ἡ σελήνη τὸ λαμπρὸν αἰεὶ ἔχει
 πρὸς τὸν ἥλιον, ταχὺ ἐνενόησε διὰ τί τοῦτο, ὅτι διὰ τὸ λάμ-
 πειν ἀπὸ τοῦ ἡλίου· ἡ διαλεγόμενον πλουσίῳ ἔργῳ διότι δα-
 σίζεται· ἡ διότι φίλοι, ὅτι ἐχθροὶ τοῦ αὐτοῦ· πάντα γὰρ
 τὰ αἶτια τὰ μέσα ὁ ἰδὼν τὰ ἄκρα ἐργάσασθαι. τὸ λαμπρὸν
 εἶναι τὸ πρὸς τὸν ἥλιον ἐφ' οὗ Α, τὸ λάμπειν ἀπὸ τοῦ ἡλίου
 Β, σελήνη τὸ Γ. ὑπάρχει δὴ τῇ μὲν σελήνῃ τῷ Γ τὸ Β,
 τὸ λάμπειν ἀπὸ τοῦ ἡλίου· τῷ δὲ Β τὸ Α, τὸ πρὸς τοῦτ'
 εἶναι τὸ λαμπρὸν, ἀφ' οὗ λάμπει· ὥστε καὶ τῷ Γ τὸ Α
 διὰ τοῦ Β.

middle term
 matter of fact
 or otherwise

1. εἰ ἔστιν = An sit?
2. τί ἔστιν = Quia est?
3. ὅτι ἔστιν = Quia est?
4. διότι ἔστιν = Quia est?

Τὰ ζητούμενά ἐστιν ἴσα τὸν ἀριθμὸν ὅσαπερ ἐπιστά-
 μεθα. ζητοῦμεν δὲ τέτταρα, τὸ ὅτι, τὸ διότι, εἰ ἐστι, τί
ἐστίν. ὅταν μὲν γὰρ πότερον τόδε ἢ τόδε ζητῶμεν, εἰς ἀρι-
 θμὸν θέντες, οἷον πότερον ἐκλείπει ὁ ἥλιος ἢ οὐ, τὸ ὅτι ζη-

τὸ ὅτι =
 τὸ, οὐ οἶον
 τί ἔστιν -
 different
 from τί ἔστιν
 Waitz -
 1. 577

89b1 τὸ] ταῦτό pr n. — 2 ἐνδέχεται ἐκάτερον εἶναι D. — ὥπερ D.
 — 3 ἀντὶ] οὕτως ADdf, pr c. — 4 ὁ om Dn. — 6 ἐστι D, ἐστὶ
 corr A. — 9 μᾶλλον rc mg n. — 11 ἰδὼν] εἶδεν D. — 12 ἥλιον...
 δασιζέται rc ubi pauciora f. — ἐνόησε D. — 14 φίλει M. — φίλοι
 εἰ n, φίλοι ἢ ὅτι D, corr A. — 15 alt τὰ om Dd. — 17 β] β τὸ λαμ-
 πρὸν αἰεὶ ἔχειν πρὸς τὸν ἥλιον n. — τὸ om nf. — τῷ] τὸ corr n.
 — 18 α τὸ β n. — τὸ om M. — 19 λάμπων D. — α om M.
 — Tit. ἀναλυτικῶν πστέγων τὸ δεύτερον f, ἀναλυτικῶν δευτέρων δεύ-
 τερων Vat 242. — 24 εἰ] τὸ εἰ D, om n. — τί] τὸ τί D. — 25 πρὸ-
 τερων Ac. — ἡ] ἡ M.

39. εἰ ἐστὶν = απ' αὐτοῦ, = ὡς ἔστιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
 ὅτι ἐστὶν = ἐπὶ μέρος = Whether certain
 50 ANAΛΑΤΤΙΚΩΝ
 unessential qualities belong to it.
 τοῦμεν. σημεῖον δὲ τοῦτον· εὐρόντες γὰρ ὅτι ἐκλείπει πε-
 παύμεθα· καὶ ἐὰν ἐξ ἀρχῆς εἰδῶμεν ὅτι ἐκλείπει, οὐ ζητοῦ-
 μεν πότερον. ὅταν δὲ εἰδῶμεν τὸ ὅτι, τὸ διότι ζητοῦμεν, οἷον
 30 εἰδότες ὅτι ἐκλείπει καὶ ὅτι κινεῖται ἢ γῆ, τὸ διότι ἐκλείπει
 ἢ διότι κινεῖται ζητοῦμεν. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως, ἕνια δ' ἄλ-
 λων τρόπον ζητοῦμεν, οἷον εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἔστι κένταυρος ἢ θεός·
 τὸ δ' εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἀπλῶς λέγω, ἀλλ' οὐκ εἰ λευκὸς ἢ μὴ
 γινόντες δὲ ὅτι ἔστι, τί ἔστι ζητοῦμεν, οἷον τί οὖν ἔστι θεός, ἢ
 35 τί ἔστιν ἄνθρωπος;
 2 Ἄ μὲν οὖν ζητοῦμεν καὶ ἃ εὐρόντες ἴδμεν, ταῦτα καὶ
 τοσαῦτά ἐστιν. ζητοῦμεν δέ, ὅταν μὲν ζητῶμεν τὸ ὅτι ἢ τὸ
 εἰ ἔστιν ἀπλῶς, ἃ ἔστι μέσον αὐτοῦ ἢ οὐκ ἔστιν· ὅταν δὲ γινόν-
 40 τες ἢ τὸ ὅτι ἢ εἰ ἔστιν ἢ τὸ ἐπὶ μέρους ἢ τὸ ἀπλῶς, πάλιν
 P. 90 τὸ διὰ τί ζητῶμεν ἢ τὸ τί ἔστι, τότε ζητοῦμεν τί τὸ μέσον.
 λέγω δὲ τὸ ὅτι ἢ εἰ ἔστιν ἐπὶ μέρους καὶ ἀπλῶς, ἐπὶ μέ-
 ρους μὲν, ἃ ἔκλειπαι ἢ σελήνη ἢ αὖξεται; εἰ γὰρ ἔστι π
 ἢ μὴ ἔστι τι ἐν τοῖς τοιούτοις ζητοῦμεν· ἀπλῶς δ', εἰ ἔστι
 45 ἢ μὴ σελήνη ἢ νύξ. συμβαίνει ἄρα ἐν ἀπάσαις ταῖς ζη-
 τήσεσι ζητεῖν ἢ εἰ ἔστι μέσον ἢ τί ἔστι τὸ μέσον. τὸ μὲν
 γὰρ αἴτιον τὸ μέσον, ἐν ἅπασιν δὲ τοῦτο ζητεῖται. ἃ ἔκ-
 50 λείπει; ἃ ἔστι τι αἴτιον ἢ οὐ· μετὰ ταῦτα γινόντες ὅτι ἔστι
 τί οὖν τοῦτ' ἔστι ζητοῦμεν. τὸ γὰρ αἴτιον τοῦ εἶναι μὴ
 55 τοδὶ ἢ τοδὶ ἀλλ' ἀπλῶς τὴν οὐσίαν, ἢ τὸ μὴ ἀπλῶς ἀλ-
 λά τι τῶν καθ' αὐτὸ ἢ κατὰ συμβεβηκός, τὸ μέσον ἔστιν.
 λέγω δὲ τὸ μὲν ἀπλῶς τὸ ὑποκείμενον, οἷον σελήνην ἢ γῆν
 (μέσον (αὐτὴ) ἢ ἥλιον ἢ τρίγωνον, τὸ δὲ τί ἐκλειψιν ἰσότητα ἀνισότητα,
 60 εἰ ἐν μέσῳ ἢ μὴ. ἐν ἅπασιν γὰρ τοῦτοις φανερόν ἐστιν ὅτι
 15 τὸ αὐτὸ ἔστι τὸ τί ἔστι καὶ διὰ τί ἔστιν. τί ἔστιν ἐκλειψις;
 στέρεσις φωτὸς ἀπὸ σελήνης ὑπὸ γῆς ἀντιφράξεως. διὰ

28 παύομεθα n. — ἴδωμεν A. — 29 ὅτι τότε τὸ Dfn. — 30 ἢ
 ... κινεῖται rc mg n. — 31 et 34 οὖν om d. — 32 εἰ] ἢ M. — 34 et
 38 γινόντες M. — 37 μὲν om dM. — 38 ὅταν... ὅτι ἢ corr n. — 39 εἰ
 τὸ εἰ D. — τὸ εἰ ἀπλῶς M.

90al τὸ] ἢ τὸ n. — ζητοῦμεν ABDdMu, pr c. — 2 ἢ εἰ] τι pr c
 om AMd et pr B, ἢ εἰ rc mg n. — ἔστιν om d. — 4 ἢ μὴ ἔστι
 om dM. — 5 alt ἢ om d. — 6 ἢ om D. — εἰ pr om n. — 8 τι] τὸ d
 — γῶν A, γινόντες M, γινῶναι d. — 9 τι om n. — ἔστιν δ ζητοῦμε
 pr n. — τοῦ] μὴ d. — 11 ἢ τὸ κατὰ n. — κατὰ τὸ συμβ. d. —
 12 μὲν] μέσον dM. — γοῦν M. — 13 ἢ ἥλιον om dM. — ἀνισότητι
 om n. — 14 εἰ] ἢ Ad. — 15 ἔστιν om D.

Ὅτι μὲν οὖν πάντα τὰ ζητούμενα μέσου ζήτησίς ἐστι, **3**
 ὅλην· πῶς δὲ τὸ τί ἐστι δείκνυται, καὶ τίς ὁ τρόπος τῆς **ss**
 παραγωγῆς, καὶ τί ἐστὶν ὁρισμὸς καὶ τίνας, εἰπωμεν, διαπο-
 ρίζαντες πρῶτον περὶ αὐτῶν. ἀρχὴ δ' ἔστω τῶν μελλόντων,
 ἥ περ ἐστὶν οἰκειοτάτη τῶν ἐχομένων λόγων. ἀπορήσειε γὰρ **h**
 τις, ἂρ' ἔστι τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ὁρισμῷ εἰδέναι
 καὶ ἀποδείξει, ἢ ἀδύνατον; ὁ μὲν γὰρ ὁρισμὸς τοῦ τί ἐστιν
 εἶναι δοκεῖ, τὸ δὲ τί ἐστὶν ἅπαν καθόλου καὶ κατηγορικόν·
 συλλογισμοὶ δ' εἰσὶν οἱ μὲν στερητικοί, οἱ δ' οὐ καθόλου, **s**
 οἷον οἱ μὲν ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι στερητικοὶ πάντες, οἱ δ'
 ἐν τῷ τρίτῳ οὐ καθόλου. εἰτα οὐδὲ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχή-

17 ἡ σελήνη ἐκλείπει D. — διὰ τί ἐκλείπει M. — 19 ἀριθμῶ d.
— ὄξεια n. — ἦ] καὶ Dn. — βαρεῖα n. — 20 βαρὺ M. — ἀριθμὸν d.
— 21 σύμφωνον Dd. — 22 ἐστίν] τί M. — 23 ὁ om d. — 24 ἐστὶ
om M. — ἡ om d. — ὅσον Adv, pr B. — 25 οἶον ἄρα τῆς M. —
26 ἐκτετροῦμέν D. — 27 οὐτ' εἰ διὰ ABDacun. — ἄμα δὴλον] μάλλον M.
— αἰ ἦν n, ἦν D. — 28 ἐκ γὰρ rc f. — αἰσθάνεσθαι D, αἰσθάνεσθαι n.
— ἔγινετο Bfu. — 30 ἐκ] εἰ A. — τὸ] τοῦ M. — 31 λέγωμεν n. —
παιόν D. — 32 post μὴ del un vb n. — τι] τισίν D. — 33 ἡ τῶν
παροτρυνον rc mg n, om D. — 35 ἅπαντα D. — ἐστὶ ante πάντα n.
90bl εἰπερ AMd, pr B. — 2 καὶ om D. — 4 ἅπαν] ἅπαν καὶ D.
— 7 σχήματι] τῷ σχήματι n.

30. Thémist. p. 69. 19. ἐν τῇ αὐτῇ ἀποδείξει
τὸ ὅτι καὶ τὸ δῖον βυρρανοῦς τὸ πρῶτον
ἐκ μέρους αὐτοῦ τὸ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ ἀπὸ τῆς

ματι κατηγορικῶν ἀπάντων ἐστὶν ὁρισμός, οἷον ὅτι πᾶν τρι-
γωνον δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει. τούτου δὲ λόγος, ὅτι τὸ ἐπί-
10 σταθῆναι ἐστὶ τὸ ἀποδεικτὸν τὸ ἀποδείξιν ἔχειν, ὥστ' εἰ ἐπὶ τῶν
τοιούτων ἀποδείξεις ἐστὶ, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη αὐτῶν καὶ
ὁρισμός· ἐπίστατο γὰρ ἂν καὶ κατὰ τὸν ὁρισμόν, οὐκ
ἔχων τὴν ἀπόδειξιν· οὐδὲν γὰρ κωλύει μὴ ἅμα ἔχειν. *ἰκανή*
δὲ πίστις καὶ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· οὐδὲν γὰρ πώποτε ὁρισα-
15 μενοι ἔγνωμεν, οὔτε τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων οὔτε τῶν συμ-
βεβηκότων. ἔτι εἰ ὁ ὁρισμός οὐσίας τις γνωρισμός, τὰ γε
τοιαῦτα φανερόν ὅτι οὐκ οὐσίαι.

Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ὁρισμός ἅπαντος οὐπερ καὶ ἀπο-
δείξεις, δῆλον. τί δ', οὐ ὁρισμός, ἄρα παντός ἀποδείξεις ἐστὶν
20 ἢ οὐ; εἰς μὲν δὴ λόγος καὶ περὶ τούτου ὁ αὐτός. τοῦ γὰρ
ἑνός, ἢ ἑν, μὴ ἐπιστήμη. ὥστ' ἔπερ τὸ ἐπίστασθαι τὸ ἀπο-
δεικτὸν ἐστὶ τὸ τὴν ἀπόδειξιν ἔχειν, συμβήσεται τι ἀδύνα-
τον· ὁ γὰρ τὸν ὁρισμὸν ἔχων ἄνευ τῆς ἀποδείξεως ἐπιστήβε-
ται. ἔτι αἱ ἀρχαὶ τῶν ἀποδείξεων ὁρισμοί, ὧν ὅτι οὐκ ἔσον-
25 ται ἀποδείξεις δέδεικται πρότερον. ἢ ἔσονται αἱ ἀρχαὶ ἀπο-
δεικταὶ καὶ τῶν ἀρχῶν ἀρχαί, καὶ τοῦτ' εἰς ἄπειρον βαδι-
εῖται· ἢ τὰ πρῶτα ὁρισμοὶ ἔσονται ἀναπόδεικτοι.

Ἄλλ' ἄρα, εἰ μὴ παντός τοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ τινος τοῦ
αὐτοῦ ἐστὶν ὁρισμός καὶ ἀπόδειξις; ἢ ἀδύνατον; οὐ γὰρ ἐστὶν
30 ἀπόδειξις οὐ ὁρισμός. ὁρισμός μὲν γὰρ τοῦ τί ἐστὶ καὶ οὐ-
σίας· αἱ δ' ἀποδείξεις φαίνονται πᾶσαι ὑποτιθέμεναι καὶ
λαμβάνουσαι τὸ τί ἐστὶν, οἷον αἱ μαθηματικαὶ τί μονάς καὶ
τί τὸ περίττον, καὶ αἱ ἄλλαι ὁμοίως. ἔτι πᾶσα ἀπόδειξις
τι κατὰ τινος δεικνυσθῆναι, οἷον ὅτι ἐστὶν ἢ οὐκ ἐστὶν· ἐν δὲ τῷ
35 ὁρισμῷ οὐδὲν ἕτερον ἕτερον κατηγορεῖται, οἷον οὔτε τὸ ζῶον

8 οἷον om D, re mg n. — 9 τὸ om D. — 10 τὸ om BDMfnu, fort
del c. — ἀποδεικτικὸν Ad, fort pr c, ἀποδεικτικῶς BDMnu. — ὥστ' ἐπὶ
τῶν Bu. — εἰ re n. — 11 ἂν ἢ f. — καὶ om D. — 12 ἐπίστατο M, pr f.
— ἂν] ἂν τις Dcdfn. — 13 et 14 οὐδὲν D. — 15 alt τῶν] τῶν κατὰ
d. — 16 εἰ om n. — ὁ om Bdu, pr DM. — τινος BDMnu, om A. — γνω-
ρισμός ABDdu, γνωρισμός corr cn, γρ. καὶ γνωρισμός mg pr manu u.
— 17 φανερόν οὖν ὅτι u. — οὐκ corr n. — οὐσία D. — 18 οὐκ
τοίνυν Dnf. — ἐστὶν ὁ ὁρισμός M. — οὐ M. — 19 δ'] δαλ B. — οὐ
οὐ δ d, οὐδὲ οὐ n sed οὐ corr, ου (sic) B. — ἀρ' ἅπαντος ἐστὶν ἀπόδει-
ξις c. — 20 ὁ αὐτός om A. — 21 ἀποδεικτικὸν DMa. — 22 τὴν om n.
— 23 ἐπιστήσεται corr n. — 25 ἀπόδειξις A, pr n. — ἢ] εἰ pr DM.
— αἱ om D. — 30 τοῦτ' ἐστὶ n. — 31 post καὶ lit trium litt c. —
34 ἢ ἐστὶν ἢ n. — 35 οὐδὲν D.

κατὰ τοῦ δίποδος οὔτε τοῦτο κατὰ τοῦ ζώου, οὐδὲ δὴ κατὰ τοῦ
 ἐκπέδου τὸ σχῆμα· οὐ γάρ ἐστὶ τὸ ἐκπέδον σχῆμα, οὐδὲ
 τὸ σχῆμα ἐκπέδον. ἔτι ἕτερον τὸ τί ἐστὶ καὶ ὅτι ἐστὶ δεῖξαι.
 ὁ μὲν οὖν ὀρισμὸς τί ἐστὶ δηλοῖ, ἡ δὲ ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἐστὶ p. 91
 τότε κατὰ τοῦδε ἡ οὐκ ἐστὶν. ἑτέρου δὲ ἑτέρα ἀπόδειξις, εἰ
 μὴ ὡς μέρος ἢ τι τῆς ὅλης. τοῦτο δὲ λέγω, ὅτι δέδεικται
 τὸ ἰσοσκελὲς δύο ὀρθαῖς, εἰ πᾶν τρίγωνον δέδεικται· μέρος
 γάρ, τὸ δ' ὅλον. ταῦτα δὲ πρὸς ἀλλήλα οὐκ ἔχει οὕτως, ὅ
 τὸ ἐστὶ καὶ τί ἐστὶν· οὐ γάρ ἐστὶ θατέρον θατέρον μέρος.

Φανερόν ἄρα ὅτι οὔτε οὐ ὀρισμὸς, τούτου παντός ἀπό-
 δεῖξις, οὔτε οὐ ἀπόδειξις, τούτου παντός ὀρισμὸς· ὥστε ὅλως
 τοῦ αὐτοῦ οὐδενὸς ἐνδέχεται ἄμφω ἔχειν. ὥστε δηλὸν ὡς οὐδὲ
 ὀρισμὸς καὶ ἀπόδειξις οὔτε τὸ αὐτὸ ἂν εἴη οὔτε θά- 10
 τερον ἐν θατέρω· καὶ γὰρ ἂν τὰ ὑποκείμενα ὁμοίως ἔχουν.

Ταῦτα μὲν οὖν μέχρι τούτου διηπορήσθω· τοῦ δὲ τί 4
 ἐστὶ πρότερον ἐστὶ συλλογισμὸς καὶ ἀπόδειξις ἡ οὐκ ἐστὶ, κα-
 θέκον νῦν ὁ λόγος ὑπέθετο· ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸς τί κατὰ
 πρὸς δεικνύει διὰ τοῦ μέσου· τὸ δὲ τί ἐστὶν ἰδίον τε, καὶ ἐν 15
 τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται. ταῦτα δ' ἀνάγκη ἀντιστρέφειν. εἰ
 γὰρ τὸ Α τοῦ Γ ἰδίον, δηλὸν ὅτι καὶ τοῦ Β καὶ τοῦτο τοῦ Γ,
 ὥστε πάντα ἀλλήλων. ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ τὸ Α ἐν τῷ τί ἐστὶν
 ὑπάρχει παντὶ τῷ Β, καὶ καθόλου τὸ Β παντός τοῦ Γ ἐν
 τῷ τί ἐστὶ λέγεται, ἀνάγκη καὶ τὸ Α ἐν τῷ τί ἐστὶ τοῦ Γ 20
 λέγεσθαι. εἰ δὲ μὴ οὕτω τις λήφεται διπλάσας, οὐκ ἀνάγκη
 ἔσθαι τὸ Α τοῦ Γ κατηγορεῖσθαι ἐν τῷ τί ἐστὶν, εἰ τὸ μὲν Α
 τοῦ Β ἐν τῷ τί ἐστὶ, μὴ καθ' ὅσων δὲ τὸ Β ἐν τῷ τί ἐστὶν.
 τὸ δὲ τί ἐστὶν ἄμφω ταῦτα ἔξει. ἔσθαι ἄρα καὶ τὸ Β κατὰ
 τοῦ Γ, τὸ τί ἐστὶν. εἰ δὴ τὸ τί ἐστὶ καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἄμφω 25
 ἔχει, ἐπὶ τοῦ μέσου ἔσθαι πρότερον τὸ τί ἦν εἶναι. ὅλως τε,
 εἰ καὶ δεῖξαι τί ἐστὶν ἄνθρωπος· ἔστω τὸ Γ ἄνθρωπος, τὸ δὲ
 Α τὸ τί ἐστὶν, εἴτε ζῶον δίπουν εἴτ' ἄλλο τι. εἰ τοίνυν συλ- 72
 λογίζεται, ἀνάγκη κατὰ τοῦ Β τὸ Α παντός κατηγορεῖσθαι.

36 οὐδὲ δὴ] οὔτε D.
 91a] ἡ] εἰ d, pr M, om n. — 3 ἢ ὥς τι Α, ἢ ὥς τι Μ, ἢ ὥς pr d.
 — 4 δέδεικται D. — 7 et 8 πάντως D. — 9 οὐθενός D. — 11 ἐν om
 d. — ἔχειν Md, pr A. — 12 διηπορεῖσθω M. — 18 καὶ] καὶ D. —
 19 ὑπάρχει D, ὑπάρχει n. — τὸ] τοῦ M. — 20 καὶ om M. — 24 δὴ
 Bm, δε corr d, pr D, rc supra vs c. — τὰ αὐτὰ d. — ἔξει. ἔσθαι
 corr n. — 25 δὲ n, pr D. — εἶναι om M. — 26 τὸ om n.

30 τούτου δ' ἔσται ἄλλος λόγος μέσος, ὥστε καὶ τοῦτο ἔσται τί
ἔστιν ἄνθρωπος. λαμβάνει οὖν ὁ δεῖ δεῖξαι· καὶ γὰρ τὸ Β
ἔστι τί ἐστιν ἄνθρωπος.

Δεῖ δ' ἐν ταῖς δυοῖ προτάσεσι καὶ τοῖς πρώτοις καὶ
ἀμέσοις σκοπεῖν· μάλιστα γὰρ φανερόν τὸ λεγόμενον γίνε-
35 ται. οἱ μὲν οὖν διὰ τοῦ ἀντιστρέφειν δεικνύντες τί ἐστὶ ψυχὴ
ἢ τί ἐστὶν ἄνθρωπος ἢ ἄλλο ὅτιοῦν τῶν ὄντων, τὸ ἐξ ἀρχῆς
αἰτοῦνται, οἷον εἴ τις ἀξιώσειε ψυχὴν εἶναι τὸ αὐτὸ αὐτῷ
αἴτιον τοῦ ζῆν, τοῦτο δ' ἀριθμὸν αὐτὸν αὐτὸν κινεῖντα· ἀνάγ-
κη γὰρ αἰτῆσαι τὴν ψυχὴν ὅπερ ἀριθμὸν εἶναι αὐτὸν αὐτὸν κιν-
40 εῖναι, οὕτως ὡς τὸ αὐτὸ ὄν. οὐ γὰρ εἰ ἀκολουθεῖ τὸ Α
τῷ Β καὶ τοῦτο τῷ Γ, ἔσται τῷ Γ τὸ Α τὸ τί ἦν εἶναι,
ἀλλ' ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν ἔσται μόνον. οὐδ' εἰ ἔστι τὸ Α ὅπερ α
καὶ κατὰ τοῦ Β κατηγορεῖται παντός. καὶ γὰρ τὸ ζῶν εἶ-
5 ναι κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι· ἀληθὲς γὰρ πᾶν
τὸ ἀνθρώπου εἶναι ζῶν εἶναι, ὥσπερ καὶ πάντα ἄνθρωπον
ζῶν, ἀλλ' οὐχ οὕτως ὥστε ἐν εἶναι. ἐὰν μὲν οὖν μὴ οὕτω
λάβῃ, οὐ συλλογιεῖται ὅτι τὸ Α ἐστὶ τῷ Γ τὸ τί ἦν εἶναι
καὶ ἡ οὐσία. ἐὰν δὲ οὕτω λάβῃ, πρότερον ἔσται εἰληφὸς τῷ
10 Γ τί ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι τὸ Β. ὥστ' οὐκ ἀποδέδεικται· τὸ γὰρ
ἐν ἀρχῇ εἰληφεν.

5 Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἡ διὰ τῶν διαιρέσεων ὁδὸς συλλογι-
ζεται, καθάπερ ἐν τῇ ἀναλύσει τῇ περὶ τὰ σχήματα ἐ-
ρηται. οὐδαμοῦ γὰρ ἀνάγκη γίνεται τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο εἶναι
15 τῶνδ' ὄντων, ἀλλ' ὥσπερ οὐδ' ὁ ἐπ' ἀγῶν ἀποδείκνυσιν. οὐ γὰρ
δεῖ τὸ συμπέρασμα ἐρωτᾶν, οὐδὲ τῷ δοῦναι εἶναι· ἀλλ'
ἀνάγκῃ εἶναι ἐκείνων ὄντων, καὶ μὴ φῆ ὁ ἀποκρινόμενος·
ἀρ' ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἢ ἀψυχον; εἰτ' ἔλαβε ζῶν, οὐ συλ-
λελογίσταί. πάλιν ἅπαν ζῶν ἢ πεζόν ἢ ἐνυδρον· ἔλαβε
20 πεζόν. καὶ τὸ εἶναι τὸν ἄνθρωπον, τὸ ὅλον, ζῶν πεζόν, οὐκ
ἀνάγκῃ ἐκ τῶν εἰρημένων, ἀλλὰ λαμβάνει καὶ τοῦτο. δια-

30 alt ἔσται corr c. — 31 δεῖ rc n, om M. — 33 καὶ ἐν τοῖς D
— 34 σκοπεῖ M. — 35 οὖν] δὴ Dn.

91b1 εἰ γὰρ omisso οὐ AMd. — 3 ἦν om n. — 4 ζῶν AMd, p
c omisso εἶναι. — 5 ἀληθὲς... ζῶν εἶναι mg D. — παντὶ ἀνθρ. Dn
corr u. — 6 alt εἶναι post 7 ζῶν d, del u, om n. — ὥστε καὶ n —
7 ὥστε ἐν εἶναι D. — 8 λάβῃ om n. — 9 ἢ om n. — τὸ γ M. — 11 εἰλη-
φέναι d. — 15 τῶν δεδιόντων A, fort pr d, τῶν δεδιόντων M. — 15
rc c, om A. — 16 ἐρωτᾶν... ἀλλ' om M. — 17 φησιν M. — 18 εἰ
BduM. — εἰτα λαβὼν n.

φέρει δ' οὐδὲν ἐπὶ πολλῶν ἢ ὀλίγων οὕτω ποιεῖν· τὸ αὐτὸ γάρ ἐστιν. ἀσυλλόγιστος μὲν οὖν καὶ ἡ χρῆσις γίνεται τοῖς οὕτω μετιούσι καὶ τῶν ἐνδεχομένων συλλογισθῆναι. τί γὰρ καλῶναι τοῦτο ἀληθές μὲν τὸ πᾶν εἶναι κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ²⁵ μὴ μέντοι τὸ τί ἐστὶ μηδὲ τὸ τί ἦν εἶναι δηλοῦν; ἔτι τί κωλύει ἢ προσθεῖναι τι ἢ ἀφελεῖν ἢ ὑπερβεβηκέναι τῆς οὐσίας;

Ταῦτα μὲν οὖν παρίεται μὲν, ἐνδέχεται δὲ λῦσαι τῷ *(ἀπόρεια)* λαμβάνειν ἐν τῷ τί ἐστὶ πάντα, καὶ τὸ ἐφεξῆς τῇ διαιρέσει ποιεῖν, αἰτούμενον τὸ πρῶτον, καὶ μηδὲν παραλείπειν. τοῦτο 30 δ' ἀναγκαῖον, ἄτομον γὰρ εἶδει δεῖ εἶναι. ἀλλὰ συλλογισμὸς ὅμως οὐκ ἔνεστιν, ἀλλ' εἴπερ, ἄλλον τρόπον γνωρίζειν ποιεῖ. καὶ τοῦτο μὲν οὐδὲν ἄτοπον· οὐδὲ γὰρ ὁ ἐπάγων *Inductio* ὥς ἀποδείκνυσιν, ἀλλ' ὅμως δηλοῖ τι. *Thesis* συλλογισμὸν δ' οὐ λέγει ὁ ἐκ τῆς διαιρέσεως λέγων τὸν ὀρισμὸν. *7te. 5.* ³⁵ περ γὰρ ἐν τοῖς συμπεράσμασι τοῖς ἄνευ τῶν μέσων, ἔαν τις εἴπῃ ὅτι τούτων ὄντων ἀνάγκη τοδὶ εἶναι, ἐνδέχεται ἰσχυρῆσαι διὰ τί, οὕτως καὶ ἐν τοῖς διαιρετικοῖς ὅροις. τί ἐστὶν ἄνθρωπος; ζῶον θνητόν, ὑπόπουν, δίπουν, ἄπτερον. διὰ τί; ^{p. 92} παρ' ἐκάστην προσθεῖν· ἐρεῖ γὰρ, καὶ δείξει τῇ διαιρέσει, ὡς οἴεται, ὅτι πᾶν ἢ θνητόν ἢ ἀθάνατον. ὁ δὲ τοιοῦτος λόγος ἅπας οὐκ ἔστιν ὀρισμὸς. ὥστ' εἰ καὶ ἀπεδείκνυτο τῇ διαιρέσει, ἀλλ' ὁ γ' ὀρισμὸς οὐ συλλογισμὸς γίνεται. ⁶

Ἀλλ' ἄρα ἐστὶ καὶ ἀποδείξαι τὸ τί ἐστὶ κατ' οὐσίαν, ⁶ ἢ ὑποθέσεως δέ, λαβόντα τὸ μὲν τί ἦν εἶναι τὸ ἐκ τῶν ἐν τῷ τί ἐστὶν ἴδιον, τοδὶ δὲ ἐν τῷ τί ἐστὶ μόνα, καὶ ἴδιον τὸ πᾶν; τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ εἶναι ἐκείνω. ἢ πάλιν εἴληφε τὸ τί ἦν εἶναι καὶ ἐν τούτῳ; ἀνάγκη γὰρ διὰ τοῦ μέσου δεῖξαι. ¹⁰ ἐν ὅσπερ οὐδ' ἐν συλλογισμῷ λαμβάνεται τί ἐστὶ τὸ συλ-

22 et 33 οὐδὲν D. — 23 καὶ om D. — 24 καὶ corr n. — 25 εἶναι τὸ πᾶν n. — 26 ἐστὶ γε μηδὲ D. — tert τί] τὸ M, om D. — 27 ἢ ἀφελεῖν τι D. — ἀφελεῖν corr n. — τῆς] καὶ τῆς pr c. — 28 παρίεται Dn. — μὲν] ἢ n. — 29 ἐν] τὰ ἐν n. — τῷ D. — 30 μηδὲν D. — παραλείπειν ABcdM, παραλείπειν fu. — 31 ἀναγκαῖον] ἀναγκαῖον, εἰ ἅπαν εἰς τὴν διαίρεσιν ἐμπίπτει (ἐμπεσεῖται M) καὶ μηδὲν (μηδὲν D) ἐλλείπει· τοῦτο δ' ἀναγκαῖον codices. — γὰρ om AMd, pr c. — εἶδει pr B, ἴδη codices. — δεῖ om Ad, pr c, post εἶναι pos D. — συλλ. γε ὅμως n. — 32 ἐστὶν Dn. — ἀλλ' ὑπὲρ M. — 35 συλλογισμῶν M. — 37 τοδὶ corr dn.

92a3 διότι f. — pr ἢ om Dn. — 4 ἐστὶν] ἔτι ABcMun. — 5 συλλογισμῷ D. — 6 ἄρα M. — καὶ om n. — τῷ ἐκ M. — 8 ἰδίων codices. — 9 γὰρ] ἔγ n. — 11 ἐν om ABMd, pr c. — συλλελογίσται M, συλλογίσασθαι f.

λελογίσθαι (αὐτὸ γὰρ ὅλη ἢ μέρος ἢ πρότασις, ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς), οὕτως οὐδὲ τὸ τί ἦν εἶναι δεῖ ἐνεῖναι ἐν τῷ συλλογισμῷ, ἀλλὰ χωρὶς τοῦτο τῶν κειμένων εἶναι, καὶ πρὸς
 15 τὸν ἀμφισβητοῦντα εἰ συλλελογίσται ἢ μὴ τοῦτο, ἀπαντᾷ
 ὅτι· τοῦτο γὰρ ἦν συλλογισμὸς. καὶ πρὸς τὸν ὅτι οὐ τὸ τί
 ἦν εἶναι συλλελογίσται, ὅτι ναί· τοῦτο γὰρ ἔκειτο ἡμῖν τὸ
 τί ἦν εἶναι. ὥστε ἀνάγκη καὶ ἄνευ τοῦ τί συλλογισμὸς ἢ τοῦ
 τί ἦν εἶναι συλλελογίσθαι τι.

20 Κἂν ἐξ ὑποθέσεως. δὲ δεικνύῃ, οἷον εἰ τὸ κακῷ ἐστὶ τὸ
 διαιρετῷ εἶναι, τῷ δ' ἐναντίῳ τὸ τῷ ἐναντίῳ εἶναι, ὅσοις ἔσται
 ἐναντίον· τὸ δ' ἀγαθὸν τῷ κακῷ ἐναντίον καὶ τὸ ἀδιαίρε-
 τον τῷ διαιρετῷ· ἔστιν ἄρα τὸ ἀγαθῷ εἶναι τὸ ἀδιαίρετῳ εἶναι.
 καὶ γὰρ ἐνταῦθα λαβὼν τὸ τί ἦν εἶναι δείκνυσι· λαμ-
 25 βάνει δ' εἰς τὸ δεῖξαι τὸ τί ἦν εἶναι. ἕτερον μέντοι ἔστω·
 καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν, ὅτι ἐστὶ τότε κατὰ τοῦδε, ἀλλὰ
 μὴ αὐτό, μηδὲ οὐ ὁ αὐτὸς λόγος, καὶ ἀντιστρέφει. πρὸς ἀμ-
 φοτέρους δέ, τὸν τε κατὰ διαίρεσιν δεικνύντα καὶ πρὸς τὸν
 οὕτω συλλογισμὸν, τὸ αὐτὸ ἀπόρημα· διὰ τί ἔσται ὁ ἀνθρω-
 30 πος ζῶν διέπον πεζόν, ἀλλ' οὐ ζῶν καὶ πεζόν; ἐκ γὰρ τῶν
 λαμβανομένων οὐδεμία ἀνάγκη ἐστὶν ἐν γίνεσθαι τὸ κατηγο-
 ρούμενον, ἀλλ' ὥσπερ ἂν ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς εἴη μουσικὸς
 καὶ γραμματικὸς.

7 Πῶς οὖν δὴ ὁ ὀριζόμενος δείξει τὴν οὐσίαν ἢ τὸ τί
 35 ἐστίν; οὔτε γὰρ ὡς ἀποδεικνύς ἐξ ὁμολογουμένων εἶναι δη-
 λον ποιήσῃ ὅτι ἀνάγκη ἐκείνων ὄντων ἕτερόν τι εἶναι, ἀπό-
 δείξις γὰρ τοῦτο, οὐδ' ὡς ὁ ἐπάγων διὰ τῶν καθ' ἕκαστα
 δήλων ὄντων, ὅτι πᾶν οὕτως τῷ μηδὲν ἄλλως· οὐ γὰρ τί

12 αἰεὶ ABu. — ὧν ἐστὶν ὁ d. — 13 δεῖ ἐν εἶναι M. — 15 εἰ] ἢ d.
 — 17 ναί] εἶναι n, pr cu. — 18 τουτὶ u. — τί ἐστὶ συλλ. D. — τοῦ] τὸ
 AMd. — 19 συλλελογίσται d, συλλογίσθαι n. — 20 δὲ om d. — τῷ
 ADMsf, corr n. — τῷ Md. — 21 ἀδιαίρετῳ M. — 22 τι om D. —
 τῷ διαιρετῷ τὸ ἀδ. D. τὸ διαιρετὸν τῷ ἀδιαίρετῳ d. — 23 τὸ] τῷ D,
 om AcδηfM. — τῷ An. — 24 ἦν om M. — λαμβάνειν ADdMn, pr B.
 — 25 δ' corr n. — μέν τι ABDMSf, pr n. — ἔσται M. — 27 αὐ-
 τῷ AB, pr d, fort pr c, τὸ αὐτὸ D. — ὁ om d. — 28 δὲ om d. —
 29 συλλογισμὸν corr n. — ταυτὸν D. — ἔσται τε ὁ D. — 31 ἐν γί-
 νεσθαι n, ἐγγίνεσθαι AdM, pr B. — 32 αὖ] ὁ n, om Bdu, post εἴη
 posuit D. — ὁ om M. — εἴη] αὖ ἢ rc n, ἢ c. — 34 δὴ om d. — ὁ
 om ABduM. — διοριζόμενος d. — 35 ὡς ὁ ἀποδεικνύς D, ὡς ὁ δι-
 κνύς n. — 37 ὁ om M. — 38 πάνθ' Dn. — μηθὲν D. — ἄλλα M.

ἔστι δεικνυσιν, ἀλλ' ὅτι ἡ ἔστιν ἡ οὐκ ἔστιν. τίς οὖν ἄλλος τρό-
πος λοιπός; οὐ γὰρ δὴ δείξει γε τῇ αἰσθήσει ἢ τῷ δα-
κτύλῳ.

Ἔτι πῶς δείξει τὸ τί ἔστιν; ἀνάγκη γὰρ τὸν εἰδότα τὸ
τί ἔστιν ἀνθρώπου ἢ ἄλλο ὁτιοῦν, εἰδέναι καὶ ὅτι ἔστιν. τὸ γὰρ
μὴ ὄν οὐδεὶς οἶδεν ὃ τί ἔστιν, ἀλλὰ τί μὲν σημαίνει ὁ λόγος
ἢ τὸ ὄνομα, ὅταν εἰπω τραγέλαφος, τί δ' ἔστι τραγέλαφος,
ἀδύνατον εἰδέναι. ἀλλὰ μὴ εἰ δείξει τί ἔστι, καὶ ὅτι ἔστι;
καὶ πῶς τῷ αὐτῷ λόγῳ δείξει; ὃ τε γὰρ ὁρισμὸς ἐν τι
ἡμεῖς καὶ ἡ ἀπόδειξις. τὸ δὲ τί ἔστιν ἀνθρώπου καὶ τὸ εἶναι 10
ἀνθρώπου ἄλλο.

Εἰτα καὶ δι' ἀποδείξεώς φαιμεν ἀναγκαῖον εἶναι δει-
κνυσθαι ἅπαν ὅτι ἔστιν, εἰ μὴ οὐσία εἴη. τὸ δ' εἶναι οὐκ
οὐσία οὐδενί. οὐ γὰρ γένος τὸ ὄν. ἀπόδειξις ἄρ' ἔσται ὅτι
ἔστιν. ὅπερ καὶ νῦν ποιοῦσιν ἀπιστήματα. τί μὲν γὰρ σημαί-
νει τὸ τρίγωνον, ἔλαβεν ὁ γεωμέτρης, ὅτι δ' ἔστι, δεικνυσιν.
τί οὖν δείξει ὁ ὀριζόμενος τί ἔστιν; ἢ τὸ τρίγωνον; εἰδὼς ἄρα
τις ὀρισμῷ τί ἔστιν, εἰ ἔστιν οὐκ εἴσεται. ἀλλ' ἀδύνατον.

Φανερόν δὲ καὶ κατὰ τοὺς νῦν τρόπους τῶν ὄρων ὡς οὐ
δεικνύουσιν οἱ ὀριζόμενοι ὅτι ἔστιν. εἰ γὰρ καὶ ἔστιν ἐν τοῦ μέ-
σου τι ἴσον, ἀλλὰ διὰ τί ἔστι τὸ ὀρισθέν; καὶ διὰ τί τοῦτ'
ἔστι κύκλος; εἴη γὰρ ἂν καὶ ὀρειχάλκον φάναι εἶναι αὐτόν.
οὔτε γὰρ ὅτι δυνατόν εἶναι τὸ λεγόμενον προσδηλοῦσιν οἱ
ὄροι, οὔτε ὅτι ἐκεῖνο οὐ φασὶν εἶναι ὀρισμοί. ἀλλ' αἰετὶ ἔξεστι
λέγειν τὸ διὰ τί. 25

Εἰ ἄρα ὁ ὀριζόμενος δεικνυσιν ἢ τί ἔστιν ἢ τί σημαίνει
τοῖονμα, εἰ μὴ ἔστι μηδαμῶς τοῦ τί ἔστιν, εἴη ἂν ὁ ὀρισμὸς
λόγος ὀνόματι τὸ αὐτὸ σημαίνων. ἀλλ' ἄτοπον. πρῶτον
μὲν γὰρ καὶ μὴ οὐσιῶν ἂν εἴη καὶ τῶν μὴ ὄντων. σημαίνειν
γὰρ ἔστι καὶ τὰ μὴ ὄντα. ἔτι πάντες οἱ λόγοι ὀρισμοὶ ἂν
εἴεν. εἴη γὰρ ἂν ὄνομα θέσθαι ὅποιον λόγῳ, ὥστε ὄρους ἂν 30

92b1 pr ἢ] εἰ M. — 2 λοιπός] λόγων D. — γε om d. — 4 ἔστιν]
ἔστιν ἀνθρώπου f. — ἀνάγκη . . . ἔστιν om M. — alt τὸ om Af. —
5 ἢ] εἰ ABM. — 7 τί . . . τραγέλ. om d. — 9 καὶ om D, del u. — 10 τόδε
D. — 10 et 18 ἔστιν] εἶναι M. — 13 εἰ corr n. — οὐκ] ἀλλ' M. —
14 οὐδενί D, οὐδεὶς corr n. — γὰρ om d. — 16 δεικνύουσιν pr n.
— 17 τὸ om d, del n. — 20 pr ἔστιν] εἶναι M. — 21 τι] τὸ Bfu.
— 22 ἂν om d. — 23 προσδηλοῦσιν M. — 24 οὐ A. — ἀλλ' εἰ pr n. —
26 ὁ rc n, om uM. — pr ἢ] εἰ A. — 27 τὸ pr n. — ἢν ἂν ὀρισμὸς
ABduM. — 30 ἔτι] δτι M.

διαλεγόμεθα πάντες καὶ ἡ Ἰλιάς ὁρισμὸς ἂν εἴη. ἔτι οὐδεμία ἀποδείξειεν ἂν ὅτι τοῦτο τοῦνομα τοῦτ' ἐστὶν δηλοῖ· οὐδ' οἱ ὁρισμοὶ τοῖνυν τοῦτο προσδηλοῦσιν.

Definition 35
demonstrative
no longer
the same
know τί ἐστίν
either by p. 93
definition of
by demonstration

Ἐκ μὲν τοῖνυν τούτων οὔτε ὁρισμὸς καὶ συλλογισμὸς φαίνεται ταῦτόν ὄν, οὔτε ταύτου συλλογισμὸς καὶ ὁρισμὸς· πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι οὔτε ὁ ὁρισμὸς οὐδὲν οὔτε ἀποδείκνυσιν οὔτε δείκνυσιν, οὔτε τὸ τί ἐστίν οὐδ' ὁρισμῷ οὔτ' ἀποδείξει ἔστι γινώσκειν.

Ἰάλιν δὲ σκεπτέον τί τοιούτων λέγεται καλῶς καὶ τί οὐ καλῶς, καὶ τί ἐστὶν ὁ ὁρισμὸς, καὶ τοῦ τί ἐστίν ἀρὰ πῶς ἔστιν ἀποδείξεις καὶ ὁρισμὸς ἢ οὐδαμῶς. ἐπεὶ δ' ἐστίν, ὥς ἔφαμεν, ταῦτόν τὸ εἰδέναι τί ἐστὶ καὶ τὸ εἰδέναι τὸ αἴτιον τοῦ εἰ ἐστὶ· λόγος δὲ τούτου, ὅτι ἔστι τι τὸ αἴτιον· καὶ τοῦτο ἢ τὸ αὐτὸ ἢ ἄλλο, καὶ εἰ ἄλλο, ἢ ἀποδεικτόν ἢ ἀναπόδεικτον· εἰ τοῖνυν ἔστιν ἄλλο καὶ ἐνδέχεται ἀποδείξει, ἀνάγκη μέσον εἶναι τὸ αἴτιον καὶ ἐν τῷ σχήματι τῷ πρώτῳ δείκνυσθαι· καθόλου τε γὰρ καὶ κατηγορικὸν τὸ δείκνυμενον. εἰς μὲν δὴ 10 τρόπος ἂν εἴη ὁ νῦν ἐξηρασμένος, τὸ δι' ἄλλον τὸ τί ἐστὶν δείκνυσθαι. τῶν τε γὰρ τί ἐστὶν ἀνάγκη τὸ μέσον εἶναι τί ἐστὶ, καὶ τῶν ἰδίων ἴδιον. ὥστε τὸ μὲν δείξει τὸ δ' οὐ δείξει τῶν τί ἦν εἶναι τῷ αὐτῷ πράγματι.

Methodical
Logicism
centralized
with a
demonstration
Logicism

Οὗτος μὲν οὖν ὁ τρόπος ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἀπόδειξις, εἴρηται 15 πρῶτον· ἀλλ' ἔστι λογικὸς συλλογισμὸς τοῦ τί ἐστίν. ὃν δὲ τρόπον ἐνδέχεται, λέγωμεν, εἰπόντες πάλιν ἐξ ἀρχῆς. ὥς περ γὰρ τὸ διότι ζητοῦμεν ἔχοντες τὸ ὅτι, ἐνίοτε δὲ καὶ ἅμα δῆλα γίνεται, ἀλλ' οὔτι πρῶτερόν γε τὸ διότι δυνατόν γνωρίζαι τοῦ ὅτι, δῆλον ὅτι ὁμοίως καὶ τὸ τί ἦν εἶναι οὐκ ἄνευ τοῦ 20 ὅτι ἐστίν· ἀδύνατον γὰρ εἰδέναι τί ἐστίν, ἀγνοοῦντας εἰ ἔστιν. τὸ δ' εἰ ἔστιν ὅτε μὲν κατὰ συμβεβηκὸς ἔχομεν, ὅτε δ' ἔχοντες τι αὐτοῦ τοῦ πράγματος, οἷον βροντὴν, ὅτι φόφος

32 ἡ om n. — ἔτι ὅτι οὐδεμία D. — οὐδεμία] οὐδεμία ἐπιστήμη fn, rc Bc, rc mg u. — ἀποδείξειεν corr c, ἀπόδειξις εἴη D, ἀπόδειξις εἴεν ἂν d. — 37 οὐδὲ ABduM, rc c. — οὐδὲν D. — ἀποδείκνυσιν corr c. — 38 δείκνυσιν corr c.

93a3 καὶ] ἡ D. — ταῦτόν ὥς ἔφαμεν f. — 4 alt τὸ om f. — εἰ] τί Dnu, pr B. — τὸ om Dnf. — τὸ om Dn. — 6 καὶ n. — εἰ] ἡ A, pr n, εἰς M. — ἀποδεικτικόν Dfu. — 8 pr τῷ om d. — 9 δὴ] τοῖνυν D, δὴ τοῖνυν nf. — 10 ἡ ὁ d. — δι'] δὲ M. — 12 τῷ τί M. — 16 λέγομεν dn, corr A. — ἐπιόντες corr u. — 17 γὰρ om pr B. — ὅτι] τί pr n. — 18 δῆλα] δὴ M. — 20 ὅτι om d. — ἀδύνατον... ἐστίν rc mg d. — ἐστίν et 27 ἐστίν] εἶναι M.

ης νεφῶν, καὶ ἔκλειψιν, ὅτι στέρησίς τις φωτός, καὶ ἄνθρω-
πον, ὅτι ζῶόν τι, καὶ ψυχὴν, ὅτι αὐτὸ αὐτὸ κινοῦν. ὅσα μὲν
οὖν κατὰ συμβεβηκὸς οἶδάμεν ὅτι ἔστιν, ἀναγκαῖον μηδαμῶς ²⁵
ἔχειν πρὸς τὸ τί ἐστίν· οὐδὲ γὰρ ὅτι ἔστιν ἴσμεν· τὸ δὲ ζητεῖν
τί ἐστι μὴ ἔχοντας ὅτι ἐστίν, μηδὲν ζητεῖν ἐστίν. καθ' ὅδων δ'
ἔχομεν τι, ὅσον. ὥστε οἷς ἔχομεν ὅτι ἔστιν, οὕτως ἔχομεν καὶ
πρὸς τὸ τί ἐστίν. ὦν οὖν ἔχομεν τι τοῦ τί ἐστίν, ἔστω πρῶτον μὲν
ὡς· ἔκλειψις ἐφ' οὗ τὸ Α, σελήνη ἐφ' οὗ Γ, ἀντίφραξις ³⁰
ῆς ἐφ' οὗ Β. τὸ μὲν οὖν πότερον ἐκλείπει ἢ οὐ, τὸ Β ζη-
τεῖν ἐστίν, ἀρ' ἔστιν ἢ οὐ. τοῦτο δ' οὐδὲν διαφέρει ζητεῖν ἢ εἰ *compare*
ἔστι λόγος αὐτοῦ. καὶ ἐὰν ἡ τοῦτο, καὶ κεῖνό φαμεν εἶναι. ἡ *p 94. b. 21*
πότερας τῆς ἀντιφάσεώς ἐστίν ὁ λόγος, πότερον τοῦ ἔχειν δύο
ὁρθὰς ἢ τοῦ μὴ ἔχειν. ὅταν δ' εὗρωμεν, ἅμα τὸ ὅτι καὶ τὸ ³⁵
διότι ἴσμεν, ἂν δι' ἀμέσων ἦ. εἰ δὲ μή, τὸ ὅτι, τὸ διότι δ'
οὐ. σελήνη Γ, ἔκλειψις Α, τὸ πανσελήνον σκιὰν μὴ δύ-
νασθαι ποιεῖν μηδενὸς ἡμῶν μεταξὺ ὄντος φανεροῦ, ἐφ' οὗ
Β. εἰ τοίνυν τῷ Γ ὑπάρχει τὸ Β τὸ μὴ δύνασθαι ποιεῖν
σκιὰν μηδενὸς μεταξὺ ἡμῶν ὄντος, τούτῳ δὲ τὸ Α τὸ ἐκλεί- ^b
πειναι, ὅτι μὲν ἐκλείπει δῆλον, διότι δ' οὐπω, καὶ ὅτι
μὲν ἔκλειψις ἐστίν ἴσμεν, τί δ' ἐστίν οὐκ ἴσμεν. δῆλου δ' ὄν-
τος ὅτι τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχει, ἀλλὰ διὰ τί ὑπάρχει, τὸ ζη-
τεῖν τὸ Β τί ἐστίν, πότερον ἀντίφραξις ἢ στροφή τῆς σελήνης ⁵
ἢ ἀπόβεσις. τοῦτο δ' ἐστίν ὁ λόγος τοῦ ἑτέρου ἄκρου, ὡς ἐν
τούτοις τοῦ Α· ἔστι γὰρ ἡ ἔκλειψις ἀντίφραξις ὑπὸ ῆς. τί
ἐστὶ βροντή; πυρὸς ἀπόβεσις ἐν νέφει. διὰ τί βροντᾷ; διὰ
τὸ ἀποσβέννυσθαι τὸ πῦρ ἐν τῷ νέφει. νέφος Γ, βροντὴ Α,
ἀπόβεσις πυρὸς τὸ Β. τῷ δὲ Γ τῷ νέφει ὑπάρχει τὸ Β ¹⁰
ἀποσβέννυται γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ πῦρ. τούτῳ δὲ τὸ Α, ψό-
φος. καὶ ἔστι γε λόγος τὸ Β τοῦ Α τοῦ πρῶτου ἄκρου. ἂν

23 alt τις om d. — 24 ψυχὴ Bn, om AdM, pr c. — ὅτι om ADdeM.
— 27 μηδὲ f. corr A Ricc et Prodr. — καθόσον pr B. — 28 ὁμόδιον
Dn. — 29 ὦν μὲν οὖν n. — 30 τὸ om Dn. — γ] τὸ γ Bu Ricc. —
31 β] τὸ β Ricc. — οὖν α πρότερον d. — πρότερον AdM, pr B, fort
pr c. — 32 οὐδὲν D. — εἰ om A. — 34 πότερον... μὴ ἔχειν rc mg n.
— 35 τοῦ] τὸ ABduM. — 36 ἐὰν... δι' ἀμέσων n. — δια μέσων (sic)
M, δια μέσων ABDcdf, corr u. — ἡ M. — post ἡ duo vss del u.
— ε] ἡν f. — 37 πασσελήνου Af. — 38 μηθενὸς D. — 39 εἰ corr n.
— 39b1 μηθενὸς D. — τοῦτο pr n. — 3 ἐστίν ἐκλειψις n. — 5 τ l et
πότερον corr n. — 7 τί ἐστίν om d. — 8 νέφη pr A. — 10 δὲ n. —
11 σβέννυται D. — τοῦτο ABdM. — 12 τοῦ α τὸ β n.

222 81 ἐστὶ - sometimes the thing itself ἀμεσα καὶ ἀρχαί
- sometimes ἕτερον τὸ δέχθαι. In this latter case it
must be made known by demonstration, though it cannot
be demonstrated.
ὁ δὲ καὶ πάλιν τοῦτον ἄλλο μέσον ἢ, ἐκ τῶν παραλοίων ἔσται
λόγων.

15 Ὡς μὲν ταῖνυν λαμβάνεται τὸ τί ἐστὶ καὶ γίνεται γνώ-
ριμον, εἰρηται, ὥστε συλλογισμὸς μὲν τοῦ τί ἐστὶν οὐ γίνεται
οὐδ' ἀποδείξεις, δῆλον μέντοι διὰ συλλογισμοῦ καὶ δι' ἀπο-
δείξεως· ὥστ' οὐτ' ἄνευ ἀποδείξεως ἔστι γινῶναι τὸ τί ἐστίν,
οὐ ἔστιν αἴτιον ἄλλο, οὐτ' ἔστιν ἀποδείξεις αὐτοῦ, ὥπερ καὶ
ἐν τοῖς διαφορήμασιν εἴπομεν.

9 Ἔστι δὲ τῶν μὲν ἕτερόν τι αἴτιον, τῶν δ' οὐκ ἔστιν. ὥστε
δῆλον ὅτι καὶ τῶν τί ἐστὶ τὰ μὲν ἄμεσα καὶ ἀρχαί εἰδιν,
καὶ εἶναι καὶ τί ἐστὶν ὑποθέσθαι δεῖ ἢ ἄλλον τρόπον
φανερά ποιῆσαι. ὅπερ ὁ ἀριθμητικὸς ποιεῖ· καὶ γὰρ τί
ἐστὶ τὴν μονάδα ὑποτίθεται, καὶ ὅτι ἐστίν. τῶν δ' ἐχόν-
των μέσον, καὶ ὧν ἐστὶ τι ἕτερον αἴτιον τῆς οὐσίας, ἔστι δ'
ἀποδείξεως, ὥπερ εἴπομεν, δηλῶσαι, μὴ τὸ τί ἐστὶν ἀπο-
δεικνύοντας.

10 Ὅρισμός δ' ἐπειδὴ λέγεται εἶναι λόγος τοῦ τί ἐστὶ, φα-
λογοσ νερόν ὅτι ὁ μὲν τις ἔσται λόγος τοῦ τί σημαίνει τὸ ὄνομα ἢ λό-
γος ἕτερος ὀνοματώδης, οἷον τὸ τί σημαίνει τί ἐστὶν ἢ τρι-
γωνον. ὅπερ ἔχοντες ὅτι ἐστὶ, ζητοῦμεν διὰ τί ἐστίν. χαλε-
πόν δ' οὕτως ἐστὶ λαβεῖν ἢ μὴ ἴσμεν ὅτι ἐστίν. ἢ δ' αἰτία
εἰρηται πρότερον τῆς χαλεπότητος, ὅτι οὐδ' εἰ ἔστιν ἢ μὴ
ἴσμεν, ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός. λόγος δ' εἰς ἐστὶ διχῶς,
ὁ μὲν συνδεδεμῶ, ὥπερ ἡ Ἰλιάς, ὁ δὲ τῷ ἐν καθ' ἑνὸς δη-
λοῦν μὴ κατὰ συμβεβηκός.

Εἰς μὲν δὴ ὅρος ἐστὶν ὅρον ὁ εἰρημένος, ἄλλος δ' ἐστὶν
ὅρος λόγος ὁ δηλῶν διὰ τί ἐστίν. ὥστε ὁ μὲν πρότερος σημαί-
νει μὲν, δείκνυσι δ' οὐ, ὁ δ' ὕστερος φανερόν ὅτι ἔσται οἷον
ἀποδείξεις τοῦ τί ἐστὶ, τῇ θέσει διαφέρειν τῆς ἀποδείξεως.

13 εἴη ABDduM. — 18 ὥστ'... ἀποδ. re mg n. — 19 οὐ ἔστιν re
supra vs n. — ἄλλο corr c ubi pauciora. — 21 τῶν] τὸν pr n. — τῶν
re supra vs n. — οὐκ ἔστιν] οὐ D. — 23 ἐστὶν corr c. — δεῖ τῷ ἄλλον
corr n. — τόπον A, pr B. — 26 μέσον AM. — οὐσίας καὶ τοῦ εἶναι
ἐστὶ n. — δι' δ' M. — 27 ὥπερ καὶ εἴπομεν D. — 29 ἐπεὶ D. —
31 ἕτερος corr n. — τὸ om Dn. — τί εἶναι ἢ M. — ἢ om Bdn, fort
Ricc. — 32 post ἐστὶ lit c, ubi καὶ habuisse videtur u. — χαλεπός AM.
— 33 οὗτος AMd, pr c. — ἐστὶν] εἶναι M. — 34 ἢ corr n. — 35 ἀλλὰ
κατὰ B. — 36 συνδεδεμῶν D. — τὸ ABdufD. — δηλῶν Dfu, corr n.
— 38 προεἰρημένος Dn.

94a2 διαφέρειν pr n.

18 ὅτι τὸν φανερά ποιῆσαι - Θεμελίω-
ση τῆς πείρας ἢ πείρας πείρας
8000

διαφέρει γὰρ εἰπεῖν διὰ τί βροντᾶ καὶ τί ἐστὶ βροντῇ· ἐρεῖ
 γὰρ οὕτω μὲν διότι ἀποσβέννυνται τὸ πῦρ ἐν τοῖς νέφεσι·
 τί δ' ἐστὶ βροντῇ; ψόφος ἀποσβεννυμένου πυρὸς ἐν νέφεσιν. 6
 ὥστε ὁ αὐτὸς λόγος ἄλλον τρόπον λέγεται, καὶ ὧδ' μὲν ἀπό-
 δειξις συνεχῆς, ὧδ' δὲ ὁρισμός. ἔτι ἐστὶν ὁρος βροντῆς ψό-
 φος ἐν νέφεσι· τοῦτο δ' ἐστὶ τῆς τοῦ τί ἐστὶν ἀποδείξεως συμ-
 πέρασμα. ὁ δὲ τῶν ἀμέσων ὁρισμὸς θέσις ἐστὶ τοῦ τί ἐστὶν
 ἀναπόδεικτος.

Ἔστιν ἄρα ὁρισμὸς εἰς μὲν λόγος τοῦ τί ἐστὶν ἀναπό-
 δεικτος, εἰς δὲ συλλογισμὸς τοῦ τί ἐστὶ, πτώσει διαφέρων
 τῆς ἀποδείξεως, τρίτος δὲ τῆς τοῦ τί ἐστὶν ἀποδείξεως συμ-
 πέρασμα. φανερόν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ πῶς ἐστὶ τοῦ τί
 ἐστὶν ἀπόδειξις καὶ πῶς οὐκ ἐστὶ, καὶ τίνων ἐστὶ καὶ τίνων οὐκ 15
 ἐστὶν, ἔτι δ' ὁρισμὸς ποσαχῶς τε λέγεται καὶ πῶς τὸ τί
 ἐστι δεικνύσι καὶ πῶς οὐ, καὶ τίνων ἐστὶ καὶ τίνων οὐ, ἔτι δὲ
 πρὸς ἀπόδειξιν πῶς ἔχει, καὶ πῶς ἐνδέχεται τοῦ αὐτοῦ εἶναι
 καὶ πῶς οὐκ ἐνδέχεται.

Ἐπεὶ δὲ ἐπίστασθαι οἴομεθα ὅταν εἰδῶμεν τὴν αἰτίαν, 11
 αἰτίαι δὲ τέτταρες, μία μὲν τὸ τί ἦν εἶναι, μία δὲ τὸ τίνων 21
 ὄντων ἀνάγκη τοῦτ' εἶναι, ἑτέρα δὲ ἡ τί πρῶτον ἐκίνησε, τε-
 τάρτη δὲ τὸ τίνας ἕνεκα, πᾶσαι αὗται διὰ τοῦ μέσου δει-
 κνύται. τὸ τε γὰρ οὐ ὄντος τοῦ ἀνάγκη εἶναι μίας μὲν
 προτάσεως ληφθείσης οὐκ ἐστὶ, δυοῖν δὲ τοῦλάχιστον· 25
 τοῦτο δ' ἐστὶν, ὅταν ἐν μέσῳ ἔχωσιν. τούτου οὖν ἐνός λη-
 φθέντος τὸ συμπέρασμα ἀνάγκη εἶναι. δῆλον δὲ καὶ ὧδε.
 διὰ τί ὀρθὴ ἡ ἐν ἡμικυκλίῳ; ἡ τίνος ὄρθη; ἔστω δὴ ὀρθὴ
 ἐφ' ἧς Α, ἡμίσεια δυοῖν ὀρθαῖν ἐφ' ἧς Β, ἡ ἐν ἡμικυ-
 κλίῳ ἐφ' ἧς Γ. τοῦ δὴ τὸ Α τὴν ὀρθὴν ὑπάρχειν τῷ Γ τῇ 30
 ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ αἴτιον τὸ Β. αὕτη μὲν γὰρ τῇ Α ἴση, ἡ
 δὲ τὸ Γ τῇ Β· δύο γὰρ ὀρθῶν ἡμίσεια. τοῦ Β οὖν ὄντος

3 καὶ ... βροντῇ om u. — ἐρεῖ... νέφεσι rc mg u. — ἐρεῖ μὲν γὰρ
 ABdM. — 4 οὕτω μὲν om d. — τὸ ante μὲν pos del vult u. — 5 τί
 δ' καὶ τί u. — 6 ὥστε... νέφεσι rc mg c. — 7 ἔτι] ἐτι εἰ B, pr u, ὅτι
 M, pr dn. — 10 ἀποδεικτικός A. — 11 ἄρα rc supra vs n, ἄρα ὁ A.
 — ἀναποδείκτον A. — 13 alt τῆς om u. — τί om B. — 16 ἐστὶ δ' d. —
 17 οὐ, καὶ τίνων om Ricc. — καὶ τίνων ἐστὶ om AcdM. — καὶ τίνων
 18 om d. — 21 ἦν rc supra vs n. — 22 ἡ] εἰ M, om D. — ἡ τι codices.
 — 23 πᾶσαι πῶς καὶ M. — 24 οὐ rc supra vs n. — 25 δυοῖν B. —
 26 οὐν τοῦ ἐνός D. — 27 δὲ om dM. — 28 ἡ om M. — ἡ om ABdcsnuM
 Ricc. — 29 ἐφ' οὐ D. — δυοῖν n, δυοῖν d. — 30 οὐ γ D. — 32 τὸ om D.

ἡμίσεος δύο ὀρθῶν τὸ *A* τῷ *Γ* ὑπάρχει· τοῦτο δ' ἦν τὸ ἐν
 ἡμικυκλίῳ ὀρθὴν εἶναι. τοῦτο δὲ ταυτόν ἐστι τῷ τί ἦν εἶναι,
 35 τῷ τοῦτο σημαίνειν τὸν λόγον. | ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι
 αἴτιον δέδεικται τὸ μέσον. | τὸ δὲ διὰ τί ὁ Μηδικὸς πόλεμος
 ἐγένετο Ἀθηναίοις; τίς αἰτία τοῦ πολεμεῖσθαι Ἀθηναίους; οὐ
 40 εἰς Σάρδεις μετ' Ἑρετριέων ἐνέβαλον· τοῦτο γὰρ εὐνήθησε
 πρῶτον. πόλεμος ἐφ' οὗ *A*, προτέρους εἰσβαλεῖν *B*, Ἀθη-
 ναῖοι τὸ *Γ*. ὑπάρχει δὴ τὸ *B* τῷ *Γ*, τὸ πρότερον ἐμβαλεῖν
 τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ δὲ *A* τῷ *B*· πολεμοῦσι γὰρ τοῖς πρό-
 45 τερον ἀδικήσασιν. ὑπάρχει ἄρα τῷ μὲν *B* τὸ *A*, τὸ πολε-
 μεῖσθαι τοῖς πρότερον ἄρξασιν· τοῦτο δὲ τὸ *B* τοῖς Ἀθηναί-
 οῖς· πρότερον γὰρ ἤρξαν. μέσον ἄρα καὶ ἐνταῦθα τὸ
 αἴτιον τὸ πρῶτον κινήσαν. | ὅσων δ' αἴτιον τὸ ἕνεκά τινος,
 οἷον διὰ τί περιπατεῖ; ὅπως ὑγιαίνει· διὰ τί οἰκία ἐστίν;
 10 ὅπως σφίγγεται τὰ σκευή· τὸ μὲν ἕνεκα τοῦ ὑγιαίνειν, τὸ δ'
 ἕνεκα τοῦ σφίγγεσθαι. διὰ τί δὲ ἀπὸ δείπνου δεῖ περιπατεῖν,
 καὶ ἕνεκα τίνος δεῖ, οὐδὲν διαφέρει. περίπατος ἀπὸ δείπνου
Γ, τὸ μὴ ἐπιπολάζειν τὰ σιτία ἐφ' οὗ *B*, τὸ ὑγιαίνειν ἐφ'
 οὗ *A*. ἔστω δὴ τῷ ἀπὸ δείπνου περιπατεῖν ὑπάρχον τὸ ποι-
 15 εῖν μὴ ἐπιπολάζειν τὰ σιτία πρὸς τῷ στόματι τῆς κοιλίας,
 καὶ τοῦτο ὑγιεινόν. δοκεῖ γὰρ ὑπάρχειν τῷ περιπατεῖν τῷ *Γ*
 τὸ *B* τὸ μὴ ἐπιπολάζειν τὰ σιτία, τούτῳ δὲ τὸ *A* τὸ ὑγι-
 εινόν. τί οὖν αἴτιον τῷ *Γ* τοῦ τὸ *A* ὑπάρχειν, τὸ οὗ ἕνεκα;
 τὸ *B* τὸ μὴ ἐπιπολάζειν. τοῦτο δ' ἐστὶν ὥσπερ ἐκείνου λό-
 20 γος· τὸ γὰρ *A* οὕτως ἀποδοθήσεται. διὰ τί τὸ *B* τῷ *Γ*

33 ἡμίσεως *ABdM* — τὸ ἐν] τῷ ἐν *A*. — 34 τούτῳ *AMufn*, pr c. —
 ἐστι] εἶναι *M*. — τὸ *ABDdfunM*, pr c. — 35 τῷ τοῦτο] τούτῳ τὸ pr n.
 — τὸ] τοῦ *ABfdum*, pr c, τούτου pr n. — 36 ὁ rc supra vs n. — 37 τίς]
 ἡ d. — Ἀθηναίοις *Bc*.

94b1 ἐκινήθη *AdcM*, corr n. — 2 εἰσβάλλειν *Dd*, pr n. — 3 δὲ *M*. —
 προτέροις *ABDdcufM Ricc*. — ἐμβάλλειν *Ddn*. — 4 τοὺς Ἀθηναίους n. —
 5 ἀδικήμασιν *A*. — 6 προτέροις *ABcdumfn*. — τούτῳ] τοῦ *dM*, pr *AD*,
 τούτου fort pr *D*. — τούτο... γ] τῷ δὲ γ τὸ β corr c. — τῷ vel τοῦ pr
D. — β om n. — β] β τῷ γ f, rc *D*, β τὸ γ rc n. — 7 πρότεροι *Dn Ricc*.
 — ἐνταῦθα corr n. — 8 αἴτιον ἐν οἷς τὸ αἴτιον τὸ *Bu*. — 10 τὸ] ἡ *dM*.
 — μὲν om *dM*, pr *A*. — 11 διὰ] τὸ δὲ διὰ n. — δὲ] δεῖ *D* omisso δεῖ
 seq, om *dnM*. — 12 δεῖ περιπατεῖν οὐδὲν n. — οὐδὲν *D*. — 14 τὸ *B*, pr
 on, corr c. — ποιεῖν om *d*. — 15 τὸ στόμα n. — 16 ὑπάρχειν τὸ *d*, ὑπάρ-
 χει τὸ *A*, ὑπάρχει δὴ τὸ *BM*, ὑπάρχει δὴ τῷ *Denu*, corr *B*, c ante ὑπάρ-
 χει del ἐν. — 17 τοῦτο *Ricc*, pr *Bu*. — τῷ α *A*. — ὑγιαίνειν *D*. — 20 τί]
 δὲ n, τί δὲ *ABuMfd*. — τὸ β om f. — τῷ corr n.

93. α. 31.

ἔστιν; οὐ τοῦτο ἔστι ποῦ ὑγιαίνειν, τὸ οὕτως ἔχειν. δεῖ δὲ μεταλαμβάνειν τοὺς λόγους, καὶ οὕτως μᾶλλον ἕκαστα φανείται. αἱ δὲ γενέσεις ἀνάπαλιν ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ κίνησιν αἰτίων· ἔκει μὲν γὰρ τὸ μέσον δεῖ γενέσθαι πρῶτον, ἐνταῦθα δὲ τὸ Γ τὸ ἔσχατον· τελευταῖον δὲ τὸ 25 οὐ ἔνεκα.

Ἐνδέχεται δὲ τὸ αὐτὸ καὶ ἕνεκά τινος εἶναι καὶ ἐξ ἀνάγκης, οἷον διὰ τοῦ λαμπτήρος τὸ φῶς· καὶ γὰρ ἐξ ἀνάγκης διερχεται τὸ μικρομερέστερον διὰ τῶν μεζόνων πόρων, ὥστε φῶς γίνεται τῷ διέναι, καὶ ἕνεκά τινος, ὅπως μὴ παύομεν. ἀρ' οὖν εἰ εἶναι ἐνδέχεται, καὶ γίνεσθαι ἐνδέχεται; ὥσπερ εἰ βροντᾷ ἀποσβεννυμένου τε τοῦ πυρὸς ἀνάγκη οἶξεν καὶ φοφεῖν, καὶ εἰ ὡς οἱ Πυθαγόρειοι φασιν ἀπειλῆς ἕνεκα τοῖς ἐν τῷ ταρτάρῳ, ὅπως φοβῶνται. πλείστα δὲ τοιαῦτ' ἔστι, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς κατὰ φύσιν συνισταμέ- 35 νοις καὶ συνεστῶσιν· ἡ μὲν γὰρ ἕνεκά του ποιεῖ φύσις, ἡ δ' ἐξ ἀνάγκης. ἡ δ' ἀνάγκη διττή· ἡ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν καὶ τὴν ὁρμήν, ἡ δὲ βία ἢ παρὰ τὴν ὁρμήν, ὥσπερ λίθος ἐξ ἀνάγκης καὶ ἄνω καὶ κάτω φέρεται, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν αὐτὴν ἀνάγκην. ἐν δὲ τοῖς ἀπὸ διανοίας τὰ μὲν οὐδέποτε ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ὑπάρχει, οἷον οἰκία ἢ ἀνδριάς, οὐδ' ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ἕνεκά του, τὰ δὲ καὶ ἀπὸ τύχης, οἷον ὑγί- 40 α καὶ σωτηρία. μάλιστα δὲ ἐν ὅσοις ἐνδέχεται καὶ ὥδε καὶ ἄλλως, ὅταν μὴ ἀπὸ τύχης ἢ γενέσεως ἢ, ὥστε τὸ τέλος ἀγαθὸν ἕνεκά του γίνεται καὶ ἡ φύσει ἢ τέχνῃ. ἀπὸ τύ- 45 χης δ' οὐδὲν ἕνεκά του γίνεται.

Τὸ δ' αὐτὸ αἰτίον ἔστι τοῖς γινομένοις καὶ τοῖς γεγενη- 12 μένοις καὶ τοῖς ἐσομένοις ὅπερ καὶ τοῖς οὐσί· τὸ γὰρ μέ- 11 δον αἰτίον, πλὴν τοῖς μὲν οὐσίς ἐν, τοῖς δὲ γινομένοις γινόμενον, τοῖς δὲ γεγενημένοις γεγενημένον καὶ ἐσομένοις ἐσό- 10 μενον. οἷον διὰ τί γέγονεν ἔκλειψις; διότι ἐν μέσῳ γέγονεν

21 ὅτι ἡλιος d. — 25 alt τὸ rc supr vs n. — 29 μικρομερέστατον d, λε-
πομερέστερον D. — 30 διείναι Ad. fort pr n. — 31 εἰ pr om c. — 32 εἰ rc n.
— 33 εἰ om M. — 34 τῆς A, τι-
νος τοῖς d. — 35 ἐν] ἅμα ἐν AcdM, ὁ ἅμα ἐν n, ἐπὶ D. — 36 συνιστά-
ων A. — ποιεῖν Bd, corr A, ποιεῖ ἡ D.

35a1 καὶ κατὰ τὴν D. — ἡ... ὁρμήν om d. — ἡ rc supra vs n. —
ὥσπερ ὁ λίθος Dd. — 4 ἡ] οὐδ' D. — οὐκ d. — 7 καὶ pr om c. — τὸ
τίλος τὸ ἀγαθὸν D. — 8 φύσει καὶ ἡ M. — 9 οὐδὲν D. — 14 γέγονεν ἐν
μέσῳ DMn.

15 ἡ γῆ· γίνεται δὲ διότι γίνεται, ἔσται δὲ διότι ἔσται ἐν μέσῳ, καὶ ἔστι δὲ ὅτι ἔστιν. τί ἐστὶ κρύσταλλος; εἰλήφθω δὴ ὅτι ὕδωρ πεπηγός. ὕδωρ ἐφ' οὗ Γ, πεπηγός ἐφ' οὗ Α, αἴτιον τὸ μέσον ἐφ' οὗ Β, ἐκλειψίς θερμοῦ παντελῆς. ὑπάρχει δὴ τῷ Γ τὸ Β, τούτῳ δὲ τὸ πεπηγέναι τὸ ἐφ' οὗ Α. γίνεται
20 δὲ κρύσταλλος γινομένου τοῦ Β, γεγένηται δὲ γεγενημένου, ἔσται δ' ἐσομένου.

10: τὸ τί ἦν
9: ται.

10: the other
three causes

Τὸ μὲν οὖν οὕτως αἴτιον καὶ οὐ αἴτιον ἅμα γίνεται, ὅταν γίνηται, καὶ ἔστιν, ὅταν ἦ· καὶ ἐπὶ τοῦ γεγονέναι καὶ ἔσεσθαι ὡσαύτως. ἐπὶ δὲ τῶν μὴ ἅμα ἄρ' ἔστιν ἐν τῷ συν-
25 εχεῖ χρόνῳ, ὥσπερ δοκεῖ ἡμῖν, ἄλλα ἄλλων αἰτία εἶναι, τοῦ τότε γενέσθαι ἕτερον γινόμενον, καὶ τοῦ ἔσεσθαι ἕτερον ἐσο-
μενον, καὶ τοῦ γίνεσθαι δέ, εἴ τι ἔμπροσθεν ἐγένετο; ἔστι δὴ ἀπὸ τοῦ ὕστερον γεγονότος ὁ συλλογισμός. ἀρχὴ δὲ καὶ τούτων τὰ γεγονότα. διὸ καὶ ἐπὶ τῶν γινομένων ὡσαύτως.
30 ἀπὸ δὲ τοῦ προτέρου οὐκ ἔστιν, οἷον ἐπεὶ τότε γέγονεν, ὅτι τόδ' ὕστερον γέγονεν. καὶ ἐπὶ τοῦ ἔσεσθαι ὡσαύτως. οὔτε γὰρ ἀορίστου οὐθ' ὀρισθέντος ἔσται τοῦ χρόνου, ὥστ' ἐπεὶ τοῦ ἀληθῆς εἰπεῖν γεγονέναι, τόδ' ἀληθῆς εἰπεῖν γεγονέναι τὸ ὕστερον. ἐν γὰρ τῷ μεταξύ ψεῦδος ἔσται τὸ εἰπεῖν τοῦτο,
35 ἥδη θατέρου γεγονότος. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ ἐσο-
μενου. οὐδ' ἐπεὶ τότε γέγονε, τόδ' ἔσται. τὸ γὰρ μέσον ὁμόγονον δεῖ εἶναι, τῶν γενομένων γινόμενον, τῶν ἐσομένων ἐσο-
μενον, τῶν γινομένων γινόμενον, τῶν ὄντων ὄν· τοῦ δὲ γέ-
γονε καὶ τοῦ ἔσται οὐκ ἐνδέχεται εἶναι ὁμόγονον. ἔτι οὔτε
40 ἀόριστον ἐνδέχεται εἶναι τὸν χρόνον τὸν μεταξύ οὐθ' ὀρι-
σμένον· ψεῦδος γὰρ ἔσται τὸ εἰπεῖν ἐν τῷ μεταξύ. ἐπισκε-
πτόν δὲ τί τὸ συνέχον, ὥστε μετὰ τὸ γεγονέναι τὸ γίνεσθαι ὑπάρχειν ἐν τοῖς πράγμασιν. ἡ δὴ ὅλον ὅτι οὐκ ἔστιν ἐχόμε-
νον γεγονότος γινόμενον· οὐδὲ γὰρ γινόμενον γενομένου· πέ-
5 ρατα γὰρ καὶ ἄτομα. ὥσπερ οὖν οὐδὲ στιγμαὶ εἶδιν ἀλλή-

16 post καὶ del vult τι n. — δὲ ὅτι] διότι Dn, om d. — 19 τούτῳ] οὕτω D. — tert τὸ om M. — 23 τοῦ] τούτων fort pr B. — 24 ἄρα M. — 25 ἄλλα ἄλλων αἰτίων M. — 26 τοῦ τότε] τοῦτο δὲ pr B, τοῦ d, οἷον τοῦ M, rc c. — γίνεσθαι et γινόμενον M, rc c. — 27 γενέσθαι rc c. — 29 τὰ om Ad. — δύο Ad. — 30 πρότερον df. — 33 τόδ'... γεγονέναι om A. — 34 τούτου δὴ θατ. d. — 35 εἶδη pr Bn.

95bl τῷ Α. — 4 οὐδὲ γὰρ corr n ubi pauciora. — γινόμενον rc mgn. — 5 ἄπερ rc d.

λαν ἔχοντα, οὐδὲ γενόμενα· ἄμφω γὰρ ἀδιαίρετα. οὐδὲ
 δὴ γινόμενον γεγεννημένον διὰ τὸ αὐτό· τὸ μὲν γὰρ γινόμε-
 νον διαιρετόν, τὸ δὲ γεγονὸς ἀδιαίρετον. ὥσπερ οὖν γραμμὴ
 πρὸς στιγμὴν ἔχει, οὕτω τὸ γινόμενον πρὸς τὸ γεγονός· ἐν-
 παρῇ γὰρ ἀπειρα γεγονότα ἐν τῷ γινόμενῳ. μᾶλλον δὲ 10
 φανερώς ἐν τοῖς καθόλου περὶ κινήσεως δεῖ λεχθῆναι περὶ
 τούτων.

Promissio
 that more
 fully
 heretofore
 Physics

Περὶ μὲν οὖν τοῦ πῶς ἂν ἐφεξῆς γινουμένης τῆς γενέ-
 σεως ἔχοι τὸ μέσον τὸ αἷτιον ἐπὶ τοσοῦτον εἰληφθῶ. ἀνάγκη
 γὰρ καὶ ἐν τούτοις τὸ μέσον καὶ τὸ πρῶτον ἄμεσα εἶναι. 15
 αἴτιον τὸ Δ γέγονεν, ἔπει τὸ Γ γέγονεν. ὕστερον δὲ τὸ Γ γέ-
 γονεν, ἔμπροσθεν δὲ τὸ A . ἀρχὴ δὲ τὸ Γ διὰ τὸ ἐγγύτερον
 τοῦ νῦν εἶναι, ὃ ἐστὶν ἀρχὴ τοῦ χρόνου. τὸ δὲ Γ γέγονεν, εἰ
 τὸ Δ γέγονεν. τοῦ δὴ Δ γενομένου ἀνάγκη τὸ A γεγονέναι.
 αἷτιον δὲ τὸ Γ · τοῦ γὰρ Δ γενομένου τὸ Γ ἀνάγκη γε- 20
 γέναι, τοῦ δὲ Γ γεγονότος ἀνάγκη πρότερον τὸ A γεγονέναι.
 οὕτω δὲ λαμβάνονται τὸ μέσον στήσεται πον εἰς ἄμεσον, ἢ
 αἰ παρεμπεσεῖται διὰ τὸ ἀπειρον; οὐ γὰρ ἐστὶν ἔχοντα
 γεγονὸς γεγονότος, ὥσπερ ἐλέχθη. ἀλλ' ἄρξασθαι γε ὅμως
 ἀνάγκη ἀπ' ἄμεσου καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν πρώτου. ὁμοίως δὲ 25
 καὶ ἐπὶ τοῦ ἔσται. εἰ γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ἔσται τὸ Δ ,
 ἀνάγκη πρότερον ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι τὸ A ἔσται. τούτου δ'
 αἷτιον τὸ Γ · εἰ μὲν γὰρ τὸ Δ ἔσται, πρότερον τὸ Γ ἔσται.
 εἰ δὲ τὸ Γ ἔσται, πρότερον τὸ A ἔσται. ὁμοίως δ' ἀπειρος
 ἢ τομὴ καὶ ἐν τούτοις· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐσόμενα ἔχοντα ἀλ- 30
 λῶς. ἀρχὴ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἄμεσος ληπτέα. ἔχει δὲ
 οὕτως ἐπὶ τῶν ἔργων. εἰ γέγονεν οἶκλα, ἀνάγκη τετιμῆσθαι
 λίθους καὶ γεγονέναι. τοῦτο διὰ τί; ὅτι ἀνάγκη θεμέλιον
 γεγονέναι, εἴπερ καὶ οἶκλαν γεγονέναι. εἰ δὲ θεμέλιον, πρό-

6 γινόμενα d , γινόμενα n . — διαιρετά ABd , pr cu, ἀδιαίρετα $mg B$.
 — 9 γινόμενον ABu . — 11 δεχθῆναι d . — 13 οὖν om M . — γενο-
 μένης M . — 14 ἔχει M . — μέσον] μὲν Ad . — τὸ om Adf . — τὸ αἷ-
 τος del vult u. — εἰρήσθω f . — 15 pr καὶ om D . — 16 ἐπει... ἔμ-
 προσθεν $rc mg u$. — 17 ἔμπροσθεν] πρῶτον D . — γ] α pr A . —
 18 τοῦ $rc supra$ vs n . — εἰ] ἢ M . — 19 pr δ] α Ad . — alt δ] α Mc .
 — ε] δ M . — 20 ἀνάγκη τὸ γ M . — 21 τοῦ... γεγονέναι om f . —
 παρεμπεσεῖται d . — 24 ὁμοίως n . — 25 ἄμεσον] μέσον $ABMd$ ufc, τοῦ μέ-
 σου D . — τοῦ om M . — νῦν om A . — 26 τὸ δ ἔσται n . — δ] α Ad .
 — 30 οὔτε D . — 31 δὲ] γὰρ D . — ληπτέον M . — 34 γεγονέναι...
 θεμέλιον $rc mg n$. — εἴπερ... γεγονέναι om D .

35 τερον λίθους γερονέναι ἀνάγκη. πάλιν εἰ ἔσται οἶλα, ὥσων
 τως πρότερον ἔσονται λίθοι. δεικνύται δὲ διὰ τοῦ μέσου
 ὁμοίως· ἔσται γὰρ θεμέλιον πρότερον.

cyclical generation
Analyt. Prov. II. 5.
 Ἐπεὶ δ' ὁρῶμεν ἐν τοῖς γινόμενοις κύκλῳ τινὰ γενέ-
 40 σθαν, ἐνδέχεται τοῦτο εἶναι, εἴπερ ἔποιντο ἀλλήλοις τὸ μέ-
 40 σον καὶ οἱ ὄροι· ἐν γὰρ τοῖς τοῖς τὸ ἀντιστρέφειν ἔστιν. δέ
 p. 96 δεικται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς πρώτοις, ὅτι ἀντιστρέφει τὰ συμ-
 περάσματα· τὸ δὲ κύκλῳ τοῦτο ἔστιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἔργων
 φαίνεται ὥδε. βεβρεγμένης τῆς γῆς ἀνάγκη ἀτμίδα γενέ-
 σθαι, τοῦτον δὲ γενομένου νέφος, τοῦτον δὲ γενομένου ὕδωρ
 5 τοῦτον δὲ γενομένου ἀνάγκη βεβρέχθαι τὴν γῆν· τοῦτο δ' ἦν
 ἐξ ἀρχῆς, ὥστε κύκλῳ περιελήλυθεν· ἐνὸς γὰρ αὐτῶν ὁποιοῦ
 ὄντος ἑτερόν ἐστι, κἀκείνου ἄλλο, καὶ τοῦτον τὸ πρῶτον.

γινόμενα
not a new
 Ἔστι δ' ἕνα μὲν γινόμενα καθόλου (αἰεὶ τε γὰρ καὶ
 ἐπὶ παντός οὕτως ἢ ἔχει ἢ γίνεται), τὰ δὲ αἰεὶ μὲν οὐ, ὡς
 10 ἐπὶ τὸ πολὺ δέ, οἷον οὐ πᾶς ἄνθρωπος ἄρῃν τὸ γένειοντι-
 χούται, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. τῶν δὲ τοιούτων ἀνάγκη καὶ
 τὸ μέσον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι. εἰ γὰρ τὸ A κατὰ τοῦ B
 καθόλου κατηγορεῖται, καὶ τοῦτο κατὰ τοῦ Γ καθόλου, ἀνάγκη
 καὶ τὸ A κατὰ τοῦ Γ αἰεὶ καὶ ἐπὶ παντός κατηγορεῖσθαι.
 15 τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ καθόλου, καὶ ἐπὶ παντὶ καὶ αἰεὶ. ἀλλ' ὑπέ-
 κειτο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· ἀνάγκη ἄρα καὶ τὸ μέσον ὡς ἐπὶ
 τὸ πολὺ εἶναι τὸ ἐφ' οὗ τὸ B. ἔσονται τοίνυν καὶ τῶν ὡς
 ἐπὶ τὸ πολὺ ἀρχαὶ ἄμεσοι, ὅσα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὕτως ἔστιν
 ἢ γίνεται.

Indic. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
ἀμεσοί
 13 Πῶς μὲν οὖν τὸ τί ἐστὶν εἰς τοὺς ὄρους ἀποδίδεται, καὶ
 21 τίνα τρόπον ἀπόδειξις ἢ ὁρισμὸς ἔστιν αὐτοῦ ἢ οὐκ ἔστιν, εἰρη-
 ται πρότερον· πῶς δὲ δεῖ θηρεύειν τὰ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατη-
 γορούμενα, νῦν λέγωμεν.

35 εἰ om M. — 37 θεμέλιος Dn. — 38 ἐν rc supra vs n. — γέ-
 νειν AB, fort pr c. — 39 οἶονται d. — 40 ὄροι] ἄροι BDn.

96a2 pr δέ] γὰρ M. — 4 τοῦτον... νέφος rc mg u, om d. — alt
 τοῦτον... ὕδωρ om Ricc. — 5 βεβρέχθαι d. — τὸ om d. — 6 αὐτῶν
 mg n. — 7 τοῦτο πρῶτον d. — 8 ἔστι δέ τινα M. — μὲν om d. —
 8 et 9 αἰεὶ u. — 9 οὕτως om AMdf, rec add c. — pr ἢ om BM.
 — 14 alt καὶ] τὸ D. — 15 pr καὶ] τὸ n. — 16 ἀνάγκη... πολὺ pr
 om n. — 17 tert τὸ et τῶν om D. — 18 πολὺ αἰ ἀρχαὶ d. — ὡς om
 Ddn. — 21 ἢ... alt ἔστιν] ἔστιν αὐτοῦ n. — 22 δεῖ] δὴ D. — 23 λέ-
 γομεν Dn, pr d.

Τῶν δὴ ὑπαρχόντων αἰεὶ ἐκάστω ἕνα ἐπεκτείνει ἐπὶ
 πλεόν, οὐ μέντοι ἔξω τοῦ γένους. λέγω δὲ ἐπὶ πλεόν ὑπάρ- 25
 χειν, ὅσα ὑπάρχει μὲν ἐκάστω καθόλου οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
 ἄλλῃ. οἷον ἔστι τι ὃ πάσῃ τριάδι ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ μὴ
 τριάδι, ὥσπερ τὸ ὄν ὑπάρχει τῇ τριάδι, ἀλλὰ καὶ μὴ
 ἀριθμῷ. ἀλλὰ καὶ τὸ περιττὸν ὑπάρχει τε πάσῃ τριάδι
 καὶ ἐπὶ πλεόν ὑπάρχει· καὶ γὰρ τῇ πεντάδι ὑπάρχει. ἀλλ' 30
 οὐκ ἔξω τοῦ γένους· ἡ μὲν γὰρ πεντάς ἀριθμός, οὐδὲν δὲ ἔξω
 ἀριθμοῦ περιττόν. τὰ δὲ τοιαῦτα ληπτέον μέχρι τούτου, ἕως
 τοσαῦτα ληφθῇ πρῶτον, ὧν ἕκαστον μὲν ἐπὶ πλείον ὑπάρχει,
 ἅπαντα δὲ μὴ ἐπὶ πλεόν· ταύτην γὰρ ἀνάγκη οὐσίαν εἶναι
 τοῦ πράγματος. οἷον τριάδι ὑπάρχει πάσῃ ἀριθμός, τὸ πε- 35
 ριττόν, τὸ πρῶτον ἀμφοτέρως, καὶ ὥς μὴ μετρεῖσθαι ἀρι-
 θμῷ καὶ ὥς μὴ συγκεῖσθαι ἐξ ἀριθμῶν. τοῦτο τοίνυν ἦδη *definition*
 ἐστὶν ἡ τριάς, ἀριθμὸς περιττὸς πρῶτος καὶ ὥδι πρῶτος. τοῦ-
 των γὰρ ἕκαστον, τὰ μὲν καὶ τοῖς περιττοῖς πᾶσιν ὑπάρχει,
 τὸ δὲ τελευταῖον καὶ τῇ δυάδι, πάντα δὲ οὐδενί. ἐπεὶ δὲ b
 καθήλωται ἡμῖν ἐν τοῖς ἄνω ὅτι ἀναγκαῖα μὲν ἐστὶ τὰ ἐν
 αὐτῷ ἐστὶ κατηγορούμενα, τὰ καθόλου δὲ ἀναγκαῖα, τῇ δὲ
 τριάδι καὶ ἐφ' οὗ ἄλλον οὕτω λαμβάνεται ἐν τῷ τί ἐστὶ τὰ
 λαμβανόμενα, οὕτως ἐξ ἀνάγκης μὲν ἂν εἴη τριάς ταῦτα. 5
 καὶ οὐσία, ἐκ τῶνδε δῆλον. ἀνάγκη γὰρ, εἰ μὴ τοῦτο ἦν *τί ἐστι*
 τριάδι εἶναι, οἷον γένος τι εἶναι τοῦτο, ἢ ὀνομασμένον ἢ ἀνω-
 νυμον. ἔσται τοίνυν ἐπὶ πλείον ἢ τῇ τριάδι ὑπάρχον. ὑπο-
 κείσθω γὰρ τοιοῦτον εἶναι τὸ γένος, ὥστε ὑπάρχειν κατὰ δύ-
 ναμιν ἐπὶ πλείον. εἰ τοίνυν μηδενὶ ὑπάρχει ἄλλῃ ἢ ταῖς 10
 ἀτόμοις τριάσι, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ τριάδι εἶναι. ὑποκείσθω γὰρ
 καὶ τοῦτο, ἢ οὐσία ἢ ἐκάστου εἶναι ἢ ἐπὶ ταῖς ἀτόμοις ἔσχα-
 τος τοιαύτη κατηγορία. ὥστε ὁμοίως καὶ ἄλλῃ ὁμοῦν τῶν
 οὕτω δειχθέντων τὸ αὐτῷ εἶναι ἔσται.

25 πλείον D. — 26 ἀλλὰ om M. — 27 τι om n. — 28 μὴ καὶ d.
 — καὶ om A. — 31 οὐδὲ ἔξω pr n. — 33 ληφθῇ ABu. — πλείον dn.
 — 34 πλείον DM. — 35 πάσῃ ὑπάρχει D. — 38 καὶ τοῖς corr f. —
 39 αἰεὶ om n.

96b1 τὰ δὲ καὶ τελευταῖα d. — δυνάμει M. — οὐθενί D. — δὲ
 re a. — 2 ὅτι om A. — 5 οὕτως del vult B. — 8 πλείον Dn. — τῇ
 for pr om f. — ὑπάρχει M. — 9 ante τὸ lit unius vb f. — 10 πλείον
 ABuf. — ὑπάρχει pr om n. — 12 καὶ] ἢ (sic) pr n. — ἐσχάτοις n, ἐσχά-
 τῃ M. — 14 αὐτὸ Mnu, corr Af.

35 τερον λίθους γεγενῆσθαι ἀνάγκη. πάλιν εἰ ἔσται οἰκία, ὡσαύ-
τως πρότερον ἔσονται λίθοι. δεικνύνται δὲ διὰ τοῦ μέσου
ὁμοίως· ἔσται γὰρ θεμέλιον πρότερον.

Ἐπεὶ δ' ὁρῶμεν ἐν τοῖς γινόμενοις κύκλῳ τινὰ γένεσιν
οὐσαν, ἐνδέχεται τοῦτο εἶναι, εἴπερ ἔπαινον ἀλλήλοισι τὸ μέ-
40 σον καὶ οἱ ὄροι· ἐν γὰρ τούτοις τὸ ἀντιστρέφειν ἔστιν. δὲ
p. 96 δεικνύται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς πρώτοις, ὅτι ἀντιστρέφει τὰ συμ-
περάσματα· τὸ δὲ κύκλῳ τοῦτο ἔστιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἔργων
φαίνεται ὡδε. βεβρεγμένης τῆς γῆς ἀνάγκη ἀτμίδα γενέ-
σθαι, τοῦτου δὲ γενομένου νέφος, τοῦτου δὲ γενομένου ὕδαρ
6 τοῦτου δὲ γενομένου ἀνάγκη βεβρέχθαι τὴν γῆν· τοῦτο δ' ἦν
ἐξ ἀρχῆς, ὥστε κύκλῳ περιελήλυθεν· ἐνὸς γὰρ αὐτῶν ὁτονοῦ
ὄντος ἑτερόν ἐστι, κακύνειν ἄλλο, καὶ τοῦτου τὸ πρῶτον.

Ἔστι δ' ἕνα μὲν γινόμενα καθόλου (αἰεὶ τε γὰρ καὶ
ἐπὶ παντός οὕτως ἢ ἔχει ἢ γίνεται), τὰ δὲ αἰεὶ μὲν οὐ, ὡς
10 ἐπὶ τὸ πολὺ δέ, οἷον οὐ πᾶς ἄνθρωπος ἄρῃν τὸ γένειοντι-
χοῦται, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. τῶν δὲ τοιούτων ἀνάγκη καὶ
τὸ μέσον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι. εἰ γὰρ τὸ A κατὰ τοῦ B
καθόλου κατηγορεῖται, καὶ τοῦτο κατὰ τοῦ Γ καθόλου, ἀνάγκη
καὶ τὸ A κατὰ τοῦ Γ αἰεὶ καὶ ἐπὶ παντός κατηγορεῖσθαι·
15 τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ καθόλου, καὶ ἐπὶ παντὶ καὶ αἰεὶ. ἀλλ' ὑπέ-
κειτο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· ἀνάγκη ἄρα καὶ τὸ μέσον ὡς ἐπὶ
τὸ πολὺ εἶναι τὸ ἐφ' οὗ τὸ B. ἔσονται τοίνυν καὶ τῶν ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ ἀρχαὶ ἅμεσοι, ὅσα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὕτως ἔσται
ἢ γίνεται.

13 Πῶς μὲν οὖν τὸ τί ἐστίν εἰς τοὺς ὄρους ἀποδίδεται, καὶ
21 τίνα τρόπον ἀπόδειξις ἢ ὁρισμὸς ἔστιν αὐτοῦ ἢ οὐκ ἔστιν, εἴρη-
ται πρότερον· πῶς δὲ δεῖ θηρεύειν τὰ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατ-
γορούμενα, νῦν λέγωμεν.

35 εἰ om M. — 37 θεμέλιος Dn. — 38 ἐν re supra vs n. — γε-
νησιν AB, fort pr c. — 39 οἰκίαι d. — 40 ὄροι] ἀρχαὶ BDn.

96a2 pr δὲ] γὰρ M. — 4 τοῦτου... νέφος re mg u, om d. — αὐ-
τοῦτου... ὕδαρ om Ricc. — 5 βεβρέχθαι d. — τὸ om d. — 6 ἀντι-
mg n. — 7 τοῦτο πρῶτον d. — 8 ἔστι δὲ τίνα M. — μὲν om d. —
8 et 9 αἰεὶ u. — 9 οὕτως om AMdf, rec add c. — pr ἢ om BM
— 14 alt καὶ] τὸ D. — 15 pr καὶ] τὸ n. — 16 ἀνάγκη... πολὺ p
om n. — 17 tert τὸ et τῶν om D. — 18 πολὺ αἰ ἀρχαὶ d. — ὡς ou
Ddn. — 21 ἢ... alt ἔστιν] ἔστιν αὐτοῦ n. — 22 δεῖ] δὴ D. — 23 λέ-
γομεν Dn, pr d.

Τῶν δὴ ὑπαρχόντων αἰεὶ ἐκάστω ἕνα ἐπεκτείνει ἐπὶ
 πλέον, οὐ μέντοι ἔξω τοῦ γένους. λέγω δὲ ἐπὶ πλέον ὑπάρ-²⁵
 χειν, ὅσα ὑπάρχει μὲν ἐκάστω καθόλου οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
 ἄλλω. οἷον ἔστι τι ὃ πάσῃ τριάδι ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ μὴ
 τριάδι, ὥσπερ τὸ ὄν ὑπάρχει τῇ τριάδι, ἀλλὰ καὶ μὴ
 ἀριθμῷ. ἀλλὰ καὶ τὸ περιττὸν ὑπάρχει τε πάσῃ τριάδι
 καὶ ἐπὶ πλέον ὑπάρχει· καὶ γὰρ τῇ πεντάδι ὑπάρχει. ἀλλ' ³⁰
 οὐκ ἔξω τοῦ γένους· ἡ μὲν γὰρ πεντάς ἀριθμός, οὐδὲν δὲ ἔξω
 ἀριθμῷ περιττὸν. τὰ δὲ τοιαῦτα ληπτέον μέχρι τούτου, ἕως
 τοσαῦτα ληφθῇ πρῶτον, ὧν ἕκαστον μὲν ἐπὶ πλείον ὑπάρχει,
 πάντα δὲ μὴ ἐπὶ πλέον· ταύτην γὰρ ἀνάγκη οὐσίαν εἶναι
 τοῦ πράγματος. οἷον τριάδι ὑπάρχει πάσῃ ἀριθμός, τὸ πε-³⁵
 ριττὸν, τὸ πρῶτον ἀμφοτέρως, καὶ ὥς μὴ μετρεῖσθαι ἀρι-
 θμῷ καὶ ὥς μὴ συγκεῖσθαι ἐξ ἀριθμῶν. τοῦτο τοίνυν *definition*
 ἴσθι ἡ τριάς, ἀριθμὸς περιττὸς πρῶτος καὶ ὠδὶ πρῶτος. τοῦ-
 των γὰρ ἕκαστον, τὰ μὲν καὶ τοῖς περιττοῖς πᾶσιν ὑπάρχει,
 τὸ δὲ τελευταῖον καὶ τῇ δυάδι, πάντα δὲ οὐδενί. ἐπεὶ δὲ ⁴⁰
 ἐδήλωται ἡμῖν ἐν τοῖς ἄνω ὅτι ἀναγκαῖα μὲν ἔστι τὰ ἐν
 αὐτῷ ἔστι κατηγορούμενα, τὰ καθόλου δὲ ἀναγκαῖα, τῇ δὲ
 τριάδι καὶ ἐφ' οὗ ἄλλου οὕτω λαμβάνεται ἐν τῷ τί ἐστι τὰ
 λαμβανόμενα, οὕτως ἐξ ἀνάγκης μὲν ἂν εἴη τριάς ταῦτα. ⁴⁵
 καὶ δ' οὐσία, ἐκ τῶνδε δῆλον. ἀνάγκη γὰρ, εἰ μὴ τοῦτο ἦν
 τριάδι εἶναι, οἷον γένος τι εἶναι τοῦτο, ἢ ὀνομασμένον ἢ ἀνω-
 νυμον. ἔσται τοίνυν ἐπὶ πλείον ἢ τῇ τριάδι ὑπάρχον. ὑπο-
 κεῖσθαι γὰρ τοιοῦτον εἶναι τὸ γένος, ὥστε ὑπάρχειν κατὰ δύ-
 ναμιν ἐπὶ πλείον. εἰ τοίνυν μηδενὶ ὑπάρχει ἄλλω ἢ ταῖς 10
 ἀτόμοις τριάσι, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ τριάδι εἶναι. ὑποκεῖσθαι γὰρ
 καὶ τούτο, ἢ οὐσία ἢ ἐκάστου εἶναι ἢ ἐπὶ ταῖς ἀτόμοις ἔσχα-
 τος τοιαύτη κατηγορία. ὥστε ὁμοίως καὶ ἄλλω ὁμοίουν τῶν
 οὕτω δειχθέντων τὸ αὐτῷ εἶναι ἔσται.

²⁵ πλέον D. — ²⁶ ἀλλὰ om M. — ²⁷ τι om n. — ²⁸ μὴ καὶ d.
 — καὶ om A. — ³¹ οὐδὲ ἔξω pr n. — ³³ ληφθῇ ABu. — πλέον dn.
 — ³⁴ πλέον DM. — ³⁵ πάσῃ ὑπάρχει D. — ³⁸ καὶ τοῖς corr f. —
³⁹ πᾶσιν om n.
^{96b1} τὰ δὲ καὶ τελευταῖα d. — δύναμις M. — οὐθενί D. — δὲ
 re a. — ² ὅτι om A. — ⁵ οὕτως del vult B. — ⁸ πλέον Dn. — τῇ
 fort pr om f. — ὑπάρχει M. — ⁹ ante τὸ lit unius vb f. — ¹⁰ πλέον
 ABu. — ὑπάρχει pr om n. — ¹² καὶ] ἡ (sic) pr n. — ἐσχάτοις n, ἐσχά-
 τῃ M. — ¹⁴ αὐτὸ Mnū, corr Af.

Διαίρεσις¹⁵

Reference to
Categories
ποσα-ποια
for

Division
according to
the number of
specifications

you must
make it a
postulate:

Χρὴ δέ, ὅταν ὅλον τι πραγματεύηται τις, διελῖν τὸ
γένος εἰς τὰ ἄτομα τῷ εἶδει τὰ πρῶτα, οἷον ἀριθμὸν εἰς
τριάδα καὶ δυάδα, εἰδ' οὕτως ἐκείνων ὁρισμοὺς πειραῶσα
λαμβάνειν, οἷον εὐθείας γραμμῆς καὶ κύκλου καὶ ὀρθῆς γω-
νίας, μετὰ δὲ τοῦτο λαβόντα τί τὸ γένος, οἷον πότερον τῶ
20 ποσῶν ἢ τῶν ποιῶν, τὰ ἴδια πάθη θεωρεῖν διὰ τῶν κοινῶν
πρῶτων. τοῖς γὰρ συντιθεμένοις ἐκ τῶν ἀτόμων τὰ συ-
βαίνοντα ἐκ τῶν ὁρισμῶν ἔσται δῆλα, διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι
πάντων τὸν ὁρισμὸν καὶ τὸ ἀπλοῦν καὶ τοῖς ἀπλοῖς καὶ
αὐτὰ ὑπάρχειν τὰ συμβαίνοντα μόνοις, τοῖς δ' ἄλλοις κα-
25 ἐκεῖνα. | αἱ δὲ διαιρέσεις αἱ κατὰ τὰς διαφορὰς χρήσι-
μοι εἰς τὸ οὕτω μετέναι. ὥς μέντοι δεικνύουσιν, εἰρηται
τοῖς πρότερον. χρήσιμοι δ' ἂν εἴεν ὥδε μόνον πρὸς τὸ ἀπ-
λογίζεσθαι τὸ τί ἐστίν. καίτοι δόξειεν γ' ἂν οὐδέν, ἀλλ' ἐ-
κτὸς λαμβάνειν ἅπαντα, ὥσπερ ἂν εἰ ἐξ ἀρχῆς ἐλάβαντο
30 τις ἄνευ τῆς διαίρέσεως. διαφέρει δὲ τι τὸ πρῶτον καὶ ὕστε-
ρον τῶν κατηγορουμένων κατηγορεῖσθαι, οἷον εἰπεῖν ζῶον ἡμε-
ρον δῖπον ἢ δῖπον ζῶον ἡμερον. εἰ γὰρ ἅπαν ἐκ δύο ἐστὶ
καὶ ἐν τι τὸ ζῶον ἡμερον, καὶ πάλιν ἐκ τούτου καὶ τῆς δια-
φορᾶς ὁ ἄνθρωπος ἢ ὁ τι δὴ ποτ' ἐστὶ τὸ ἐν γινόμενον, ἀναγ-
35 καῖον διελόμενον αἰτεῖσθαι. | ἔτι πρὸς τὸ μηδὲν παραλεί-
πειν τῷ τί ἐστίν οὕτω μόνως ἐνδέχεται. ὅταν γὰρ τὸ πρῶτον
ληφθῇ γένος, ἂν μὲν τῶν κάτωθεν τινα διαιρέσεων λα-
βάνη, οὐκ ἐμπεσεῖται ἅπαν εἰς τοῦτο, οἷον οὐ πᾶν ζῶον
ὁλόπερον ἢ σχιζόπερον, ἀλλὰ πτηνὸν ζῶον ἅπαν· τοῦτο
p. 97 γὰρ διαφορὰ αὕτη. πρώτη δὲ διαφορὰ ἐστὶ ζῶον, εἰς ἣν
ἅπαν ζῶον ἐμπίπτει. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστου,
καὶ τῶν ἔξω γενῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτό, οἷον ὄρνιθος, εἰς ἣν
ἅπας ὄρνις, καὶ ἰχθύος, εἰς ἣν ἅπας ἰχθύς. οὕτω μὲν οὐ

17 καὶ δυάδα om A. — 18 pr καὶ om D. — 19 λαβόντα corr A.
— τί om M. — τῶν ποσῶν corr B. — τῷ ποσῷ ἢ τῷ ποιῷ M. —
21 πρῶτον pr A. — 23 τῶν pr B, om AcdM. — ὁρισμῶν d, pr ABM,
corr c. — pr καὶ om M. — 24 ὑπάρχει n. — 25 χρήσιμαί ABDcf.
— 26 ἐν] δὲ ἐν n. — 28 δόξει M. — δ' B, om Dfn. — οὐδέν D. —
29 ἐλάβαντο ἄνευ D. — 30 τι om d. — τὸν A. — 32 πᾶν d. —
33 καὶ ἐκ τῆς D. — 34 ὁ om AMc. — 35 αἰνεῖσθαι M. — παραλεί-
πειν D. — 38 οὐ] εἰ M. — 39 ἀλλ' οὐ πτηνὸν pr A.

97a1 πρώτη γε M. — 2 ζῶον om n. — ἐκάστου n, ζῶον ἐκάστου d.
— 3 ὑφ' αὐτό D. — 4 πᾶς bis D.

βαδίζοντι ἔστιν εἰδέναι ὅτι οὐδὲν παραλέλειπται· ἄλλως δὲ 5
καὶ παραλείπειν ἀναγκαῖον καὶ μὴ εἰδέναι.] οὐδὲν δὲ δεῖ τὸν
ὀριζόμενον καὶ διαιρούμενον ἅπαντα εἰδέναι τὰ ὄντα. καὶ
τοὶ ἀδύνατον φασὶ τινεὶ εἶναι τὰς διαφορὰς εἰδέναι τὰς πρὸς
ἑαυτὸν μὴ εἰδότα ἑαυτὸν· ἀνευ δὲ τῶν διαφορῶν οὐκ εἶναι
ἑαυτὸν εἰδέναι· οὐ γὰρ μὴ διαφέρει, ταῦτόν εἶναι τοῦτο, οὐ δὲ 10
διαφέρει, ἕτερον τοῦτο. πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο ψεῦδος· οὐ γὰρ
κατὰ πᾶσαν διαφορὰν ἕτερον· πολλὰ γὰρ διαφοραὶ ὑπάρ-
χουσι τοῖς αὐτοῖς τῷ εἶδει, ἀλλ' οὐ κατ' οὐσίαν οὐδὲ κατ'
αἰά. εἴτα ὅταν λάβῃ τάντικέλιμενα καὶ τὴν διαφορὰν καὶ
ὅτι πᾶν ἐμπέπτει ἐνταῦθα ἢ ἐνταῦθα, καὶ λάβῃ ἐν θατέρῳ 15
πρῶτον μὲν εἶναι, καὶ τοῦτο γινώσκῃ, οὐδὲν διαφέρει εἰδέ-
ναι ἢ μὴ εἰδέναι ἐφ' ὅσων κατηγοροῦνται ἄλλων αἱ δια-
φοραί. φανερόν γὰρ ὅτι ἂν οὕτω βαδίζων ἔλθῃ εἰς ταῦτα
ὅν μὴ κτί ἐστὶ διαφορὰ, ἔξει τὸν λόγον τῆς οὐσίας. τὸ δ'
ἅπαν ἐμπέπτειν εἰς τὴν διαιρέσιν, ἂν ἢ ἀντικείμενα ὧν μὴ 20
ἔστι μεταξύ, οὐκ αἴτημα· ἀνάγκη γὰρ ἅπαν ἐν θατέρῳ
αὐτῶν εἶναι, εἴπερ ἐκείνον διαφορὰ ἔσται.

Εἰς δὲ τὸ κατασκευάζειν ὅρον διὰ τῶν διαιρέσεων τριῶν
δὲ στοιχεύεσθαι, τοῦ λαβεῖν τὰ κατηγορούμενα ἐν τῷ τί 25
ἐστίν, καὶ ταῦτα τάξαι τί πρῶτον ἢ δεύτερον, καὶ ὅτι ταῦτα
πάντα. ἔστι δὲ τούτων ἐν πρῶτον διὰ τοῦ δύνασθαι, ὥσπερ
πρὸς συμβεβηκὸς συλλογίσασθαι ὅτι ὑπάρχει, καὶ διὰ τοῦ
πρῶτος κατασκευάσαι. τὸ δὲ τάξαι ὡς δεῖ ἔσται, ἐὰν τὸ
πρῶτον λάβῃ. τοῦτο δ' ἔσται, ἐὰν ληφθῇ ὁ πᾶσιν ἀκολου-
θεῖ, ἐκείνῳ δὲ μὴ πάντα· ἀνάγκη γὰρ εἶναι τι τοιοῦτον. 30
ληφθέντος δὲ τούτου ἤδη ἐπὶ τῶν κάτω ὁ αὐτὸς τρόπος·
δεύτερον γὰρ τὸ τῶν ἄλλων πρῶτον ἔσται, καὶ τρίτον τὸ

Doctrine of
Syllogism
(Themistius
92.15)

Διαίρεσις
αὐτῶν
δοξασμάτων
diallectic
προσδοκῶν
(Topica)

5 βαδίζον pr n. — 5 et 16 οὐδὲν D. — παραλέλειπται pr A. —
6 παραλείπειν Dd. — οὐδὲν δεῖ B Ricc, pr u, οὐ δὲ δεῖ d. — 7 ἅπαν
pr n. — 8 τὰ πρὸς d. — 10 οὐ A. — διαφορὰ Ad. — τοῦτο B Ricc.
— οὐ Ad, pr Bc. — 14 εἴτα om A. — τὰ ἀντικείμενα Df. — 15 ὅταν
ἐστίν d. — ἐμπ. ἢ ἐνταῦθα ἢ D. — 16 τούτου d. — γινώσκει n. —
οὐδὲν διαφέρει] διαφοραὶ rc f. — 17 ἀλλ' ὧν d. — ἄλλαι διαφ. M.
— 19 ἔσται B. — 20 ἂν ἢ τι κείμενα d. — 21 αἴτημα init corr n. —
ἐν] μὲν d. — 22 ante αὐτῶν lit duorum vbb f. — ἔστι d. — 24 τὰ
rc supra vs n. — τί] τὸ n. — 25 ἢ] ἢ τί D. — ὅτι πάντα ταῦτα ἐν D.
— 27 πρὸς τὸ συμβεβηκὸς n. — ὑπάρχει d. — 28 τάξαι corr n. —
ἔσται om d. — ἂν M. — 29 ἅπανιν D.

22 κατασκευάζειν = εὐρεῖν συνθετικῶς
ἀποδεικνύει — not ἀποδεικνύει — you cannot
demonstrate a definition (Socratica, a 2

τῶν ἐχομένων· ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἄνωθεν τὸ ἐχόμενον
 τῶν ἄλλων πρῶτον ἔσται. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.
 35 ὅτι δ' ἅπαντα ταῦτα, φανερόν ἐκ τοῦ λαβεῖν τό τε πρῶ-
 τον κατὰ διαίρεσιν, ὅτι ἅπαν ἢ τόδε ἢ τόδε ζῶον, ὑπάρ-
 χει δὲ τόδε, καὶ πάλιν τούτου ὅλον τὴν διαφορὰν· τοῦ δὲ
 τελευταίου μηκέτι εἶναι διαφορὰν, ἢ καὶ εὐθὺς μετὰ τῆς
 τελευταίας διαφορᾶς τοῦ συνόλου μὴ διαφέρειν εἶδει τοῦτα.
 36 δὴλον γὰρ ὅτι οὔτε πλεῖον προσέκειται· πάντα γὰρ ἐν τῷ
 ἔστιν εἰληπταὶ τούτων· οὔτε ἀπολείπει οὐδέν· ἢ γὰρ γένος ἢ
 διαφορὰ ἂν εἴη. γένος μὲν οὖν τό τε πρῶτον, καὶ μετὰ
 τῶν διαφορῶν τοῦτο προσλαμβανόμενον. αἱ διαφοραὶ δὲ πα-
 37σαι ἔχονται· οὐ γὰρ ἔτι ἔστιν ὑστέρα· εἶδει γὰρ ἂν διέφε-
 ρε τὸ τελευταῖον, τοῦτο δ' εἴρηται μὴ διαφέρειν.

Ζητεῖν δὲ δεῖ ἐπιβλέποντα ἐπὶ τὰ ὅμοια καὶ ἀδια-
 φορα, πρῶτον τί ἅπαντα ταῦτόν ἐχουσιν, εἴτα πάλιν ἐφ'
 ἑτέροις, ἃ ἐν ταύτῳ μὲν γένει ἐκείνοις, εἰσὶ δὲ αὐτοῖς μὲν
 38 ταῦτά τῳ εἶδει, ἐκείνων δ' ἕτερα. ὅταν δ' ἐπὶ τούτων λη-
 φθῇ τί πάντα ταῦτόν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, ἐπὶ τῶν
 εἰλημμένων πάλιν σκοπεῖν εἰ ταῦτόν, ὥς ἂν εἰς ἓνα εἶδος
 λόγον· οὗτος γὰρ ἔσται τοῦ πράγματος ὁρισμὸς. ἔαν δὲ με-
 39 βαδίσῃ εἰς ἓνα ἄλλ' εἰς δύο ἢ πλεῖω, δὴλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη
 ἐν τι εἶναι τὸ ζητούμενον, ἀλλὰ πλεῖω. οἷον λέγω, εἰ
 ἔστι μεγαλοφυχία ζητοῦμεν, σκοπεῖτον ἐπὶ τινων μεγα-
 40 φύχων, οὓς ἴσμεν, τί ἐχουσιν ἐν πάντες ἢ τοιοῦτοι. οἷον
 Ἀλκιβιάδης μεγαλόφυχος ἢ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Αἴας, ἢ
 ἐν ἅπαντες; τὸ μὴ ἀνέχεσθαι ὑβριζόμενοι· ὁ μὲν γὰρ ἐπο-
 41 λέμησεν, ὁ δ' ἐμήνισεν, ὁ δ' ἀπέκτεινεν ἑαυτόν. πάλιν ἐφ'
 ἑτέρων, οἷον Λυσάνδρου ἢ Σακράτους. εἰ δὴ τὸ ἀδιάφοροι εἶ-
 ναι εὐτυχοῦντες καὶ ἀτυχοῦντες, ταῦτα δύο λαβὼν σκοπεῖ

35 δὲ πάντα Dn. — τε om n. — 36 κατὰ] καὶ τὸ A. — 37 τοῦ-
 του τοῦ ὅλου τούτου τὴν d. — 39 εἶδει ἔτι τοῦτο Dn, fort B, u
 τι τοῦτο Ad, pr c, τοῦτο ἔτι M, om u.

97b1 δηλονότι οὐδὲ d. — πλεῖω D. — 2 οὔτε] δὲ D, pr n. — οὐ-
 δέν D. — 3 εἴη τὸ γένος n. — καὶ τὸ μετὰ M. — 5 ὑστέρα M. —
 7 διάφορα οἷον πρῶτον D. — 8 πάντα D. — 9 δ om A. — 11 τι co-
 dices. — πάντη D, ἅπαν n. — alt ἐπὶ om Dn. — 12 πάλιν] πάντ d
 — εἴ] ἢ pr A, ἢ pr Bu. — 13 οὕτως d. — ἔστι D. — 14 ἐν D. —
 15 λέγω δὲ οἷον D. — 17 ἢ] οἱ M. — εἰ om n. — 18 ὁ bis om D
 — καὶ] ἢ dM. — 20 ἐμήνησε d. — 21 οἷον] ἢ D.

ΤΣΤΕΡΩΝ Β.

26

Πρὸς δὲ τὸ ἔχειν τὰ προβλήματα λέγειν δεῖ τὰς τε p. 98

23 εἰτε ἀπάθειαν ἢ d. — 24 μηδέν corr n, ubi loc paucioribus
 μηδὲ D. — 26 αἰετ. — 28 δὲ D. — 31 διαφόροις u, pr B. — δὲ] τε d.
 — 31 seq το δὲ σε συλλόγισθαι M, corr c. — 32 συλλογίσασθαι A dcd M.
 — 33 διὰ το τῶν n. — 34 χωρὶς om M. — 35 pr καὶ] ἢ D.
 — 36 ὁρανομία d. — 37 μὴ] μὴ δὲ M, μηδὲ Afc Ricc, μήτε n. — δια-
 φοραῖς d. — 38 οὐδὲν fort pr n. — διορίζεσθαι M. — 39 διαλέγεσθαι
 ... μεταφοραῖς ουδ. — ἔστι d.

98a1 ἔχειν corr c. — τὰ τὰ D. — ἐκλέγειν uf, corr BDuc. —
 2 δὲ om Ad et pr D, — ἐκ-
 λέγειν Duf, corr Bc, λέγειν pr n. — 4 ὑπάρχειν M. — 5 ποίω B,
 pr u. — 6 ποίωσ M. — αἰεὶ n. — ἰγγυτάτω DM. — 7 τῷ d. —
 8 τὸ om n.

98.1. Themistius says - τὰς ἀποδείξεων ἔχοντες
ἐν προτάσεσιν, ὅθεν ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων
(94.11) - also 94.11.11 - 11
(the meaning is that the

13 Not to be satisfied with the traditional class terms
to look for other common properties

λον δὴ διὰ τί τὸ Β ὑπάρχει τῷ Α· διὰ γὰρ τοῦ Α. ὁμοίως
δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις. καὶ αἰετὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ αὐτὸς λόγος.

Νῦν μὲν οὖν κατὰ τὰ παραθεδομένα κοινὰ ὀνόματα
λέγομεν, δεῖ δὲ μὴ μόνον ἐπὶ τούτων σκοπεῖν, ἀλλὰ καὶ
ἐάν ἄλλο τι ὁφθῇ ὑπάρχον κοινόν, ἐκλαμβάνοντα, εἴτα τίς
τοῦτ' ἀκολουθεῖ καὶ ποῖα τούτῳ ἔπεται, οἷον τοῖς κέρασι
ἔχουσι τὸ ἔχειν ἔχινον, τὸ μὴ ἀμφοδοντ' εἶναι. πάλιν τὸ
κέρατ' ἔχειν τίσιν ἔπεται; δῆλον γὰρ διὰ τί ἐκείνοις ὑπάρ-
ξει τὸ εἰρημένον· διὰ γὰρ τὸ κέρατ' ἔχειν ὑπάρξει.

20 Ἐτι δ' ἄλλος τρόπος ἐστὶ κατὰ τὸ ἀνάλογον ἐκλέγειν.
ἐν γὰρ λαβεῖν οὐκ ἐστὶ τὸ αὐτό, ὃ δεῖ καλεῖσθαι σήπιον καὶ
ἄκανθαν καὶ ὁστοῦν· ἐστὶ δ' ἐπόμενα καὶ τοιούτοις ὥσπερ
μίας τινὸς φύσεως τῆς τοιαύτης οὔσης.

15 Τὰ δ' αὐτὰ προβλήματα ἐστὶ τὰ μὲν τῷ τὸ αὐτὸ
25 μέσον ἔχειν, οἷον ὅτι πάντα ἀντιπερίστασις. τούτων δ' ἓνα
τῷ γένει ταῦτά, ὅσα ἔχει διαφορὰς τῷ ἄλλων ἢ ἄλλως
εἶναι, οἷον διὰ τί ἡγεῖ, ἢ διὰ τί ἐμφαίνεται, καὶ διὰ τί
ἱρις· ἅπαντα γὰρ ταῦτα τὸ αὐτὸ πρόβλημα ἐστὶ γένει
(πάντα γὰρ ἀνάκλασις), ἀλλ' εἶδει ἕτερα. τὰ δὲ τῷ τὸ
30 μέσον ὑπὸ τὸ ἕτερον μέσον εἶναι διαφέρει τῶν προβλημά-
των, οἷον διὰ τί ὁ Νεῖλος φθίνοντος τοῦ μηνὸς μᾶλλον δεῖ;
διότι χειμεριώτερος φθίνων ὁ μῆν. διὰ τί δὲ χειμεριώτερος
φθίνων; διότι ἡ σελήνη ἀπολείπει. ταῦτα γὰρ οὕτως ἔμε-
πρὸς ἄλληλα.

16 Περὶ δ' αἰτίου καὶ οὗ αἴτιον ἀπορήσειε μὲν εἴ τις,
35 ἄρα ὅτε ὑπάρχει τὸ αἰτιατόν, καὶ τὸ αἴτιον ὑπάρχει, ὥ-
περ εἰ φυλλορροεῖ ἢ ἐκλείπει, καὶ τὸ αἴτιον τοῦ ἐκλείπειν
ἢ φυλλορροεῖν ἔσται. οἷον εἰ τοῦτ' ἐστὶ τὸ πλατέα ἔχειν τὰ

11 δὴ om M. — δ] γδε D, γ n. — τὸ Dn Ricc. — 12 τῶν κατὰ
ὁ n. — 15 εἰ D. — ἄλλως d. — 16 ποίῳ d. — 17 ἀμφοδοντ' corr
AM. — 18 ὑπάρχει D. — 21 δεῖ] δὴ M. — καλεῖσθαι n. — σήπιον
Acđ, σηπίον BMfu. — 22 ἔσται DMdn. — 24 μὲν om M. — τῷ ou
dM. — 25 ἀντιπερίστασις M. — ἓνα rc c, om Adf. — 26 τῶν Ad
pr B. — 27 οἷον om n. — 29 τῶν τὸ M. — 32 ὁ μῆν... φθίνων ou
ABd et pr c. — ὁ μῆν] καὶ f, ομεῖς n, om uM. — διὰ... φθίνων] δι-
τί τοῦτο f, καὶ διὰ τί τοῦτο rc mg u. — 36 αἴτιον καὶ τὸ οὐ αἴτιον d
— 36 ὥς d. — 37 φυλλορροεῖ BducMf, qui ita solent. — 38 ἐστὶν I
— τὸ corr B pr manu. — τὰ om A Ricc.

φύλλα, τοῦ δ' ἐκλείπειν τὸ τὴν γῆν ἐν μέσῳ εἶναι. εἰ γὰρ ἢ
 μὴ ὑπάρχει, ἄλλο τι ἔσται τὸ αἴτιον αὐτῶν. εἴτε τὸ αἴτιον
 ὑπάρχει, ἅμα καὶ τὸ αἰτιατόν, οἷον εἰ ἐν μέσῳ ἡ γῆ, ἐκ-
 λείπει, ἢ εἰ πλατύφυλλον, φυλλοῤῥοεῖ. εἰ δ' οὕτως, ἅμ'
 ἂν εἴη καὶ δεικνύοιτο δι' ἀλλήλων. ἔστω γὰρ τὸ φυλλοῤ-
 ροεῖν ἐφ' οὗ *A*, τὸ δὲ πλατύφυλλον ἐφ' οὗ *B*, ἄμπελος
 δὲ ἐφ' οὗ *Γ*. εἰ δὴ τῷ *B* ὑπάρχει τὸ *A* (πᾶν γὰρ πλατύφυ-
 λλον φυλλοῤῥοεῖ), τῷ δὲ *Γ* ὑπάρχει τὸ *B* (πᾶσα γὰρ ἄμπε-
 λος πλατύφυλλος), τῷ *Γ* ὑπάρχει τὸ *A*, καὶ πᾶσα ἄμ-
 πελος φυλλοῤῥοεῖ. αἴτιον δὲ τὸ *B* τὸ μέσον. ἀλλὰ καὶ 10
 ὅτι πλατύφυλλον ἢ ἄμπελος, ἔστι διὰ τοῦ φυλλοῤῥοεῖν ἀπο-
 δέχεται. ἔστω γὰρ τὸ μὲν *Δ* πλατύφυλλον, τὸ δὲ *E* τὸ
 φυλλοῤῥοεῖν, ἄμπελος δὲ ἐφ' οὗ *Z*. τῷ δὴ *Z* ὑπάρχει τὸ
E (φυλλοῤῥοεῖ γὰρ πᾶσα ἄμπελος), τῷ δὲ *E* τὸ *Δ* (ἅπαν
 γὰρ τὸ φυλλοῤῥοοῦν πλατύφυλλον). πᾶσα ἄρα ἄμπελος 15
 πλατύφυλλον. αἴτιον δὲ τὸ φυλλοῤῥοεῖν. εἰ δὲ μὴ ἐνδέχεται
 αἴτια εἶναι ἀλλήλων (τὸ γὰρ αἴτιον πρότερον οὐ αἴτιον), καὶ τοῦ
 μὲν ἐκλείπειν αἴτιον τὸ ἐν μέσῳ τὴν γῆν εἶναι, τοῦ δ' ἐν μέσῳ
 τὴν γῆν εἶναι οὐκ αἴτιον τὸ ἐκλείπειν. εἰ οὖν ἡ μὲν διὰ τοῦ αἰ-
 τίου ἀπόδειξις τοῦ διὰ τί, ἡ δὲ μὴ διὰ τοῦ αἰτίου τοῦ ὅτι, ὅτι 20
 μὲν ἐν μέσῳ, οἶδε, διότι δ' οὐ. ὅτι δ' οὐ τὸ ἐκλείπειν αἴτιον
 τοῦ ἐν μέσῳ, ἀλλὰ τοῦτο τοῦ ἐκλείπειν, φανερόν. ἐν γὰρ τῷ
 λόγῳ τῷ τοῦ ἐκλείπειν ἐνυπάρχει τὸ ἐν μέσῳ, ὥστε δηλὸν ὅτι
 διὰ τούτου ἐκεῖνο γνωρίζεται, ἀλλ' οὐ τοῦτο δι' ἐκεῖνον.

Ἡ ἐνδέχεται ἐνὸς πλείω αἴτια εἶναι; καὶ γὰρ εἰ ἔστι 25
 τὸ αὐτὸ πλειόνων πρώτων κατηγορεῖσθαι, ἔστω τὸ *A* τῷ *B*
 πρώτῳ ὑπάρχον, καὶ τῷ *Γ* ἄλλῳ πρώτῳ, καὶ ταῦτα τοῖς
ΔE. ὑπάρξει ἄρα τὸ *A* τοῖς *ΔE*. αἴτιον δὲ τῷ μὲν *Δ* τὸ
B, τῷ δὲ *E* τὸ *Γ*. ὥστε τοῦ μὲν αἰτίου ὑπάρχοντος ἀνάγκη
 τὸ πρᾶγμα ὑπάρχειν, τοῦ δὲ πρᾶγματος ὑπάρχοντος οὐκ 30

98b2 εἰ δὲ *M*. — 3 αἴτιον *pr n*. — 4 ἢ εἰ] εἴη (sic) *pr n*. — δ' ὡς
 οὕτως *d*. — 6 οὗ τὸ *a n*. — ἄμπελοι *ABcdfuM*, *pr n*. — 9 πλατύ-
 φύλλον *Dn*. — 11 ἔσται *D*. — 12 ε] β *c*, *pr A*. — τὸ *om D Ricc*. —
 13 δὲ *Dn*. — 14 ἅπαντα *n*. — 17 τοῦ] οὗ *M*. — 18 τοῦ... εἶναι *om*
M. — 20 ἢ] εἰ *d Ricc*, *pr AB*. — μὴ ἢ διὰ *d*. — διὰ τοῦ] δι' *Dn*. —
 τοῦ ὅτι] τοῦτό τι *pr n*. — ὅτι ὁ ὅτι *pr A*. — 21 αἴτιον... ἐκλείπειν
om pr A. — 22 μέσον *M*. — 23 τῷ *om d*. — τῷ *pr ABcd*. — 24 ἐκεῖ-
 νο *c*, *pr A*. — 25 αἴτιον *M*. — 26 πρώτον *AdfcuMn*, *pr B*. — 27 πρῶ-
 τον ὑπάρχειν *pr M*. — 28 ὑπάρχει *D*.

32. αὖτις καθόλου τὸ πρόβλημα . 6. 6. It ought to
 μὴνενε το δε κατὰ συμβεβηκός.

ἀνάγκη πᾶν ὃ ἂν ᾖ αἷτιον, ἀλλ' αἷτιον μὲν, οὐ μέντοι πᾶν.
 ἢ εἰ αἰε καθόλου τὸ πρόβλημα ἔστι, καὶ τὸ αἷτιον ὅλον τι,
 καὶ οὐ αἷτιον, καθόλου. οἷον τὸ φυλλορρόειν ὁλωτιν ἀφαρι-
 σμένον, καὶ εἶδη αὐτοῦ ἢ, καὶ τοισδι καθόλου, ἢ φντοῖς ἢ τοιοῖς-
 36 δε φντοῖς. ὥστε καὶ τὸ μέσον ἴσον δεῖ εἶναι ἐπὶ τούτων καὶ οὐ αἷ-
 τιον, καὶ ἀντιστρέφειν. οἷον διὰ τί τὰ δένδρα φυλλορρόει; εἰδή
 διὰ πῆξιν τοῦ ὕγρου, εἴτε φυλλορρόει δένδρον, δεῖ ὑπάρχειν πῆ-
 ξιν, εἴτε πῆξις ὑπάρχει μὴ ὁτρουν ἀλλὰ δένδρῳ, φυλλορρόειν.

p. 99 Πότερον δ' ἐνδέχεται μὴ τὸ αὐτὸ αἷτιον εἶναι τοῦ αὐτοῦ

17 πᾶσιν ἀλλ' ἕτερον, ἢ οὐ; ἢ εἰ μὲν κατ' αὐτὸ ἀποδέδεικται
 καὶ μὴ κατὰ σημείον ἢ συμβεβηκός, οὐχ οἷον τε· ὁ γὰρ λό-
 γος τοῦ ἄκρου τὸ μέσον ἔστιν· εἰ δὲ μὴ οὕτως, ἐνδέχεται. ἔσθ
 18 δὲ καὶ οὐ αἷτιον καὶ ὃ δοκοεῖν κατὰ συμβεβηκός· οὐ μὴν
 δοκεῖ προβλήματα εἶναι. εἰ δὲ μὴ, ὁμοίως ἔξει τὸ μέσον·
 εἰ μὲν ὁμώνυμα, ὁμώνυμον τὸ μέσον, εἰ δ' ὡς ἐν γένει,
 ὁμοίως ἔξει. οἷον διὰ τί καὶ ἐναλλάξ ἀνάλογον; ἄλλο γὰρ
 αἷτιον ἐν γραμμαῖς καὶ ἀριθμοῖς, καὶ τὸ αὐτὸ γε· ἢ μὲν
 19 γραμμαί, ἄλλο, ἢ δ' ἔχον αὐξησιν τοιανδί, τὸ αὐτό. οὐ-
 20 τως ἐπὶ πάντων. τοῦ δ' ὁμοιον εἶναι χρώμα χρώματι καὶ
 σχῆμα σχήματι ἄλλο ἄλλῳ. ὁμώνυμον γὰρ τὸ ὁμοιον
 ἐπὶ τούτων· ἔνθα μὲν γὰρ ἴσως τὸ ἀνάλογον ἔχει τὰς πλεν-
 ρὰς καὶ ἴσας τὰς γωνίας, ἐπὶ δὲ χρωμάτων τὸ τὴν αἰσθη-
 25 σιν μίαν εἶναι ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον. τὰ δὲ κατ' ἀναλογίαν τὰ
 αὐτὰ καὶ τὸ μέσον ἔξει κατ' ἀναλογίαν. ἔχει δ' οὕτω τὸ
 παρακολουθεῖν τὸ αἷτιον ἀλλήλοις καὶ οὐ αἷτιον καὶ ὃ αἷ-
 τιον. κατ' ἕκαστον μὲν λαμβάνοντι τὸ οὐ αἷτιον ἐπὶ πλέον,
 οἷον τὸ τέταρτον ἴσας τὰς ἔξω ἐπὶ πλέον ἢ τρίγωνον ἢ τε-

32 ἢ corr n. εἰ corr c. — ἢ εἰ] εἴη corr d. — αἰε Bu. — τι
 corr B. — 33 οὐ] οὐκ pr n. — ἄλλῳ d. — 34 εἰδῇ] εἴη δη pr n. —
 τοῖσδε c, τοῖσδι B, τοῖς δὲ u, τοῖς δ' εἰ pr A, τοῖς δεῖ dn, φντοῖς M.
 — τοιοῖσδι Dn. — 35 φοιτοῖς A. — δεῖ corr Bn, δη M. — 37 δη
 ὑπάρχει M, pr B. — 38 μὴ] ἢ pr u. — ὁτιοῦν pr Bu. — ἄλλο pr u.
 — δένδρῳ pr A, δένδρον d, pr Bu.

99a1 αἷτιον pr om D. — εἶναι καὶ τοῦ M. — 3 τε corr n. —
 4 τοῦ om A. — 5 ὃ d, pr ABcu. — 7 ἐν om A, del Bf. — γένῃ corr
 AB. — 9 γε] γένος corr n. — 10 γραμμή n. — ἔχομεν d. — τοιανδή
 pr Au, τοιανδὲ corr An. — 11 χρώμα om A. — χρώματος f. — 12 σχή-
 ματος f. — 13 γὰρ om dM. — 14 δὲ] δὲ καὶ d. — 15 τοιοῦτο D. —
 16 τῷ παρ. corr D, τοῦ παρ. n. — 17 φ. corr A. — 18 μὲν] μὲν
 γὰρ D. — 19 ἴσως D. — alt ἢ] καὶ n.

13. Similitudo in figuris — and Similitudo
 in coloribus — in demonstrationibus. — See p. 97. § 35.

τράγων, ἅπασι δὲ ἐπ' ἴσον· ὅσα γὰρ τέτταρσιν ὁρθαῖς ἴσας τὰς ἑξῶ, καὶ τὸ μέσον ὁμοίως. ἔστι δὲ τὸ μέσον λόγος τοῦ πρώτου ἄκρου, διὸ πᾶσαι αἱ ἐπιστῆμαι δι' ὁρισμοῦ γίνονται. λόγος = ὁρισμός.
 ὅλον τὸ φυλλοῦροειν ἅμα ἀκολουθεῖ τῇ ἀμτέλῃ καὶ ὑπερέχει, καὶ συκῇ, καὶ ὑπερέχει· ἀλλ' οὐ πάντων, ἀλλ' ἴσον. εἰ δὴ λάβοις τὸ πρῶτον μέσον, λόγος τοῦ φυλλοῦροειν ἔστιν. ἔσται γὰρ πρῶτον μὲν ἐπὶ θάτερα μέσον, ὅτι τοιαῦτα ἅπαντα· εἴτα τοῦτον μέσον, ὅτι ὁπὸς πῆγνυται ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον. τί δ' ἔστι τὸ φυλλοῦροειν; τὸ πῆγνυσθαι τὸν ἐν τῇ συνάψει τοῦ σπέρματος ὁπόν.

Ἐπὶ δὲ τῶν σχημάτων ὧδε ἀποδώσει ζητοῦσι τὴν παρακολούθησιν τοῦ αἰτίου καὶ οὐ αἴτιον. ἔστω τὸ Α τῷ Β ὑπάρχον παντί, τὸ δὲ Β ἑκάστῳ τῶν Α, ἐπὶ πλείον δέ. τὸ μὲν δὴ Β καθόλου ἂν εἴη τοῖς Α. τοῦτο γὰρ λέγω καθόλου δ μὴ ἀντιστρέφει, πρῶτον δὲ καθόλου ὃ ἑκάστον μὲν μὴ ἀντιστρέφει, ἅπαντα δὲ ἀντιστρέφει καὶ παρεκτείνει. τοῖς δὴ Α αἴτιον τοῦ Α τὸ Β. δεῖ ἄρα τὸ Α ἐπὶ πλεον τοῦ Β παρεκτείνειν· εἰ δὲ μή, τί μᾶλλον αἴτιον ἔσται τοῦτο ἐκεῖνον; εἰ δὴ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς Ε τὸ Α, ἔσται τι ἐκεῖνα ἐν ἅπαντα ἄλλο τοῦ Β. εἰ γὰρ μή, πῶς ἔσται εἰπεῖν ὅτι ὃ τὸ Ε, τὸ Α παντί, ὃ δὲ τὸ Α, οὐ παντὶ τὸ Ε; διὰ τί γὰρ οὐκ ἔσται τι αἴτιον, οἷον τὸ Α ὑπάρχει πᾶσι τοῖς Α; ἀλλ' ἄρα καὶ τὰ Ε ἔσται τι ἐν; ἐπισκέψασθαι δεῖ τοῦτο, καὶ ἔστω τὸ Γ. ἐνδέχεται δὴ τοῦ αὐτοῦ πλείω αἷτια εἶναι, ἀλλ' οὐ τοῖς αὐτοῖς τῷ εἶδει, οἷον τοῦ μακρόβια εἶναι τὰ μὲν τετράποδα τὸ μὴ ἔχειν χολήν, τὰ δὲ πτηνὰ τὸ ξηρὰ εἶναι ἢ ἑτερόν τι. εἰ δὲ εἰς τὸ αὐτομον μὴ εὐθὺς ἔρχονται, καὶ μὴ μόνον ἐν τὸ μέσον ἀλλὰ πλείω, καὶ τὰ αἷτια πλείω.

90 ἐπ' ἴσων M, ἐπίσων Bcdusf. — ὁρθὰς ἴσαι ἴσας d. — 21 τὰς] τὰ Bu, pr Ac. — μέσον τὸ πρῶτον λόγος n. — 22 αἱ om n. — 23 γίνονται d. — 24 ὑπάρχει bis pr n. — 25 ἴσων BMsfdu, pr Ac. — λάβοι τις τὸ M. — 27 τοιαυτὸ n, τοιαυτὸ d, pr A. — πάντα nM. — τοῦτον] τοῦ pr n. — ὅτι ὁ ὁπὸς n. — 28 τοιοῦτο d. — 30 ἀποδώσει pr A. — 32 πλεον Dn. — 33 ὃ fort pr B. — 34 ἀντιστρέφει d, pr A. — ὃ pr A. — ἀντιστρέφειν d, pr A. — 36 α. . ἐπὶ B. — β] β τῷ δ n, fort pr B. — 38 δὴ] δὲ δὴ n.

99b2 α τῷ δ ὑπάρχει γὰρ πᾶσι DMn. — ἄρα M. — 3 τὸ An, τῷ f, corr B. — ε] ε εἰπερ f, corr BD. — δὴ Dd, pr ABcn. — 6 pr τῷ] τοῦ d. — τὸ . . . τῷ] τῷ . . . τῷ B. — 7 εἰ D. — 8 ἀλλὰ] ἀλλ' εἰς d, pr A, ἀλλ' αἰ n.

18 Πότερον δ' αἴτιον τῶν μέσων τὸ πρὸς τὸ καθόλου πρῶ-
10 τον ἢ τὸ πρὸς τὸ καθ' ἕκαστον τοῖς καθ' ἕκαστον; δῆλον δὲ ὅτι
τὰ ἐγγύτατα ἐκάστῳ ᾧ αἴτιον. τοῦ γὰρ τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸ
καθόλου ὑπάρχειν, τοῦτο αἴτιον, οἷον τῷ Δ τὸ Γ τοῦ τὸ B
ὑπάρχειν αἴτιον. τῷ μὲν οὖν Δ τὸ Γ αἴτιον τοῦ A , τῷ δὲ Γ
τὸ B , τούτῳ δὲ αὐτό.

19 Περί μὲν οὖν συλλογισμοῦ καὶ ἀποδείξεως, τί τε ἐκά-
15 τερόν ἐστι καὶ πῶς γίνεται, φανερόν, ἅμα δὲ καὶ περὶ ἐπι-
στήμης ἀποδεικτικῆς ταυτὸν γὰρ ἐστίν. περὶ δὲ τῶν ἀρχῶν,
πῶς τε γίνονται γνώριμοι καὶ τίς ἡ γνωρίζουσα ἕξις, ἐντε-
θεν ἐστὶ δῆλον προαπορρήσασθαι πρῶτον.

20 "Οτι μὲν οὖν οὐκ ἐνδέχεται ἐπίστασθαι δὲ ἀποδείξεως
μὴ γινώσκοντι τὰς πρώτας ἀρχὰς τὰς ἀμέσους, εἰρηται
πρότερον. τῶν δ' ἀμέσων τὴν γνῶσιν, καὶ πότερον ἢ αὐτὴ
ἐστὶν ἢ οὐχ ἢ αὐτὴ, διαπορήσειεν ἂν τις, καὶ πότερον ἐπι-
στήμη ἐκατέρου ἢ οὐ, ἢ τοῦ μὲν ἐπιστήμη τοῦ δ' ἑτερόν τι γέ-
25 νος, καὶ πότερον οὐκ ἐνοῦσαι αἱ ἕξεις ἐγγίνονται ἢ ἐνοῦσαι
λεληθασιν. εἰ μὲν δὴ ἔχομεν αὐτάς, ἄτοπον· συμβαίνει
γὰρ ἀκριβεστέρας ἔχοντας γνώσεις ἀποδείξεως λαμβάνειν.
εἰ δὲ λαμβάνομεν μὴ ἔχοντες πρότερον, πῶς ἂν γνωρίζοι-
μεν καὶ μαρτάνοιμεν ἐκ μὴ προὑπαρχούσης γνώσεως; ἀδύ-
30 νατον γὰρ, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως ἐλέγομεν. φα-
νερόν τοίνυν ὅτι οὐτ' ἔχειν οἷόν τε, οὐτ' ἀγνοοῦσι καὶ μηδεμίαν
ἔχουσιν ἕξιν ἐγγίνεσθαι. ἀνάγκη ἄρα ἔχειν μὲν τινα δύνα-
μιν, μὴ τοιαύτην δ' ἔχειν ἢ ἔσται τούτων τιμιωτέρα καὶ
ἀκρίβειαν. φαίνεται δὲ τοῦτό γε πᾶσιν ὑπάρχον τοῖς ζώοις.
35 ἔχει γὰρ δύναμιν σύμφυτον κριτικὴν, ἣν καλοῦσιν αἰσθησιν·
ἐνοῦσης δ' αἰσθησέως τοῖς μὲν τῶν ζώων ἐγγίνεται μονὴ τοῦ

9 pr τὸ rc n. — 10 τοῖς καθ' ἕκαστον om AD Ricc. — δὴ om n.
— 11 τὸ n, om pr A. — ἐγγύτερα M. — ᾧ om n. — τὸ α πρῶτον
M. — ὑπὸ τοῦ d, pr AB. — 12 τῷ corr B. — β] α corr A. — 13 τῷ
bis corr B. — τὸ γ] τοῦ pr B. — 14 β] γ pr B, sed corr pr manu.
— δὲ αὐτῷ du. — 15 ὅ τι τε n, ὅτι τε D. — 16 φανερόν ἐστίν ἅμα
D. — 19 ἔσται n. — 21 γινώσκοντι n. — 22 τῶν διὰ μέσων pr A.
— 23 ἂν om A. — 25 γίνονται D, ἐγγίνονται u. — ἐνοῦσία pr A.
— 27 ἔχοντας τὰς γν. d. — 30 λέγομεν A. — 31 τοίνυν] οὖν f. — alt οὐτ'
... ἐγγίνεσθαι] οὐ γὰρ ἂν ἠγνοοῦμεν οὐτε ἐγγίνεσθαι μὴ δὲ μίαν ἔχου-
σιν ἕξιν D. — ἀγνοοῦμεν οὖσιν pr n. — 32 ἐγγίνεσθαι n. — μὲν τι
pr n. — 34 γε om n. — ὑπάρχειν D. — 35 ἔχει rc n. — 36, 37 bis et
38 ἐγγίνεται n.

ρ-81. 6. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ΤΕΤΕΡΩΝ Β.

αἰσθήματος, τοῖς δ' οὐκ ἐγγίνεται. ὅσοις μὲν οὖν μὴ ἐγγί-
 νεται, ἢ ὁλως ἢ περὶ ἃ μὴ ἐγγίνεται, οὐκ ἔστι τοῦτοις γνω-
 οὖς ἔξω τοῦ αἰσθάνεσθαι· ἐν οἷς δ' ἐνεστὶν αἰσθανομένοις ἔχειν
 ἐν τῇ ψυχῇ. πολλῶν δὲ τοιούτων γινομένων ἤδη διαφορὰ
 γίνεται, ὥστε τοῖς μὲν γίνεσθαι λόγον ἐκ τῆς τῶν τοιού-
 των μονῆς, τοῖς δὲ μὴ. ἐκ μὲν οὖν αἰσθησεως γίνεται μνήμη,
 ὡς περ λέγομεν, ἐκ δὲ μνήμης πολλαὶ αἱ ἐκείνης ἐκείνης
 ἐμπειρία· αἱ γὰρ πολλαὶ μνήμαι τῷ ἀριθμῷ ἐμπειρία
 εἰσὶν ἐκ τῆς ἐμπειρίας ἢ ἐκ παντὸς ἡμεμέσαντος τοῦ κα-
 θόλου ἐν τῇ ψυχῇ, τοῦ ἐνός παρὰ τὰ πολλά, ὃ ἂν ἐν ἀπα-
 ρτῇ ἐκείνοις τὸ αὐτὸ, τέχνης ἀρχὴ καὶ ἐπιστήμης, τὰ πρὸς
 ἐάν μὲν περὶ γένεσιν, τέχνης, ἐάν δὲ περὶ τὸ ὄν, ἐπιστήμης.
 οὔτε δὴ ἐνυπάρχουσιν ἀφωρισμένοι αἱ ἔξεις, οὔτ' ἀπ' ἄλ-
 λων ἔξων γίνονται γνωστικωτέρων, ἀλλ' ἀπὸ αἰσθησεως,
 οἷον ἐν μάχῃ τροπῆς γενομένης ἐνός στάντος ἑτερος ἔσθι, εἰδ'
 ἑτερος, ἔως ἐπὶ ἀρχὴν ἦλθεν. ἡ δὲ ψυχὴ ὑπάρχει τοιαύτη
 οὔσα οἷα δύνασθαι πάσχειν τοῦτο. ὃ δ' ἐλέγχθι μὲν πάλαι,
 οὐ σαφῶς δὲ ἐλέγχθι, πάλιν εἰπωμεν. στάντος γὰρ τῶν 15
 ἀδιαφορῶν ἐνός, πρῶτον μὲν ἐν τῇ ψυχῇ καθόλου (καὶ γὰρ
 αἰσθάνεται μὲν τὸ καθ' ἕναστον, ἢ δ' αἰσθησις τοῦ καθόλου
 ἐστίν, οἷον ἀνθρώπου, ἀλλ' οὐ Καλλίου ἀνθρώπου) πάλιν δ' ἐν 20
 τοῖτοις ἴσεται, ἔως ἂν τὰ ἀμερῇ στή καὶ τὰ καθόλου, οἷον τοι-
 ονδὶ ζῶον, ἔως ζῶον· καὶ ἐν τούτῳ ὁσαύτως. δῆλον δὴ ὅτι
 ἡμῖν τὰ πρῶτα ἐπαγωγῇ γνωρίζειν ἀναγκαῖον· καὶ γὰρ
 καὶ αἰσθησις οὔτω τὸ καθόλου ἐμποιεῖ. ἐπεὶ δὲ τῶν περὶ τὴν 25
 διανοίαν ἔξων, αἷς ἀληθεύομεν, αἱ μὲν αἰεὶ ἀληθεῖς εἰσίν,
 αἱ δὲ ἐπιδέχονται τὸ ψεῦδος, οἷον δόξα καὶ λογισμός, ἀληθῆ
 δ' αἰεὶ ἐπιστήμη καὶ νοῦς, καὶ οὐδὲν ἐπιστήμης ἀκριβέστερον

37 μὴ] οὐκ M. — ἐγγίνεται pr A. — 38 ὅλοις d. — ἐγγίνεται d, pr
 A. — 39 ἐξ αὐτοῦ αἰσθ. M. — ἐνεστὶν ἢ μὴ αἰσθ. D, ἔστιν αἰσθ. f, corr
 val B. — αἰσθ. νῦν ἔχειν M.
 100a1 ἐτι] τι d, corr A, ἐν τι dM, corr Bu. — γενομένων Dd.
 — 5 ἐμπειρία D omisso 6 μία. — 6 ἐστὶ μία M. — ἢ ἐκ παντὸς rc
 n. — ἢ ἐκτὸς ἀριθμίσαντος d. — ἡμεμέσαντος pr A. — 8 ἐν ἡ M,
 ὁ omisso ἐν pr n. — 9 περὶ τὴν γένεσιν M. — 11 γνωρικωτέρων M. — ἀλλ'
 om D. — αἰσθησεων ὡς οἷον n. — 16 διαφορῶν pr A. — μὲν om n.
 100b2 τοιονδὴ pr A, τοιονδὲ d. — 3 δὲ M. — 4 ἢ μὲν pr AB. —
 5 καὶ] καὶ ἡ M, ἡ n, om D. — τὰ D. — ἐπὶ pr n. — τὴν om M. —
 7 ἐνδέχονται d. — δέχονται καὶ τὸ D. — ἀληθῆς D. — ἀληθεῖς M.
 — 8 et 11 οὐδὲν D.

Induction

Schol. ad Top. p. 254 b. 4-15. Alexander says: that
 oral dialectic discussion was common in Aristotle's time,
 but was discontinued now, when argument was carried on
 in books. Both Aristotle & Theophrastus had written concerning
 dialectical argument on both sides of various topics.
 See Plato Theaetetus p. 167 E about the
 different mode of conducting dialogues —
 agonistic or instructive.
 Schol. ad Analyt. Prior. p. 141. b. 12-24. Br
 Alexander declares dialectic to be useless
 and banishes it from study.

ΤΟΠΙΚΟΝ Α.

Η μὲν πρόθεσις τῆς πραγματείας ^{procedure} μέθοδον εὔρειν, ἀφ' ἧς p. 100
 δινησόμεθα συλλογίζεσθαι περὶ παντός τοῦ προτεθέντος προ-
 βλήματος ἐξ ἐνδόξων, καὶ αὐτοὶ λόγον ὑπέχοντες μηδὲν 20
 ἱκνούμεν ὑπεναντίον. πρῶτον οὖν ῥητέον τί ἐστι συλλογισμὸς καὶ
 τίνες αὐτοῦ διαφοραί, ὅπως ληφθῇ ὁ διαλεκτικὸς συλλογι-
 σμὸς· τοῦτον γὰρ ζητοῦμεν κατὰ τὴν προκειμένην πραγμα-
 τείαν.

Ἔστι δὴ συλλογισμὸς λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἔτε- 25
 ρόν τι τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει διὰ τῶν κειμέ-
 νων. ἀπόδειξις μὲν οὖν ἐστίν, ὅταν ἐξ ἀληθῶν καὶ πρώτων
 ὁ συλλογισμὸς ᾗ, ἢ ἐκ τοιούτων ᾧ διὰ τινων πρώτων καὶ
 ἀληθῶν τῆς περὶ αὐτὰ γνώσεως τὴν ἀρχὴν εἴληphen· δια-
 λεκτικὸς δὲ συλλογισμὸς ὁ ἐξ ἐνδόξων συλλογιζόμενος. ἔστι 30
 δὲ ἀληθὴ μὲν καὶ πρῶτα τὰ μὴ δι' ἑτέρων ἀλλὰ δι' αὐ- b
 τῶν ἔχοντα τὴν πίστιν· οὐ δεῖ γὰρ ἐν ταῖς ἐπιστημονικαῖς
 ἀρχαῖς ἐπιζητεῖσθαι τὸ διὰ τί, ἀλλ' ἐκάστην τῶν ἀρχῶν 30
 αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν εἶναι πιστήν. ἐνδοξα δὲ τὰ δοκοῦντα πᾶ-
 σιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς σοφοῖς, καὶ τούτοις ἢ πᾶσιν ἢ
 τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς μάλιστα γνωρῆμοις καὶ ἐνδόξοις. ἐριστι-

Codices AB, ubi C deficit D, u, P p. 100 — 134 et 139 —
 147, quibusdam locis c et f, lib. I o, inde a lib. V q,
 lib. VII N.

Tit. ἡ πολὺμνητος διαλεκτικὴ mg super. o, περὶ διαλεκτικῆς K.
 100a18 τῆς παρούσης πραγματείας o. — 20 μηδὲν f. — 21 πρῶ-
 τον μὲν οὖν C. — 28 ἢ post 27 ἀληθῶν ponit C. — ᾧ τινα διὰ uo.
 — 29 εἴληφει u.
 100b18 αὐτῶν CPco, ἑαυτῶν f. — 21 αὐτὴν Cf. — καθ' ἑαυτὴν
 om Pno. — 22 ἢ τοῖς πᾶσιν u.

f 159. a. 26. Purpose of the work.

κὸς δ' ἔστι συλλογισμὸς ὁ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων, μὴ ὅ-
 25 των δέ, καὶ ὁ ἐξ ἐνδόξων ἢ φαινομένων ἐνδόξων φαινόμενος.
 οὐ γὰρ πᾶν τὸ φαινόμενον ἐνδοξον καὶ ἔστιν ἐνδοξον. οὐδὲν γὰρ
 τῶν λεγομένων ἐνδόξων ἐπιτόλαιον ἔχει παντελῶς τὴν φαι-
 νάσιν, καθάπερ περὶ τὰς τῶν ἐριστικῶν λόγων ἀρχὰς συμ-
 βέβηκεν ἔχειν· παραχορῆμα γὰρ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῖς
 30 καὶ μικρὰ συννορᾶν δυναμένοις κατάδηλος ἐν αὐτοῖς ἢ τοῦ
 p.101 ψεύδους ἐστὶ φύσις. ὁ μὲν οὖν πρότερος τῶν δηθέντων ἐριστι-
 κῶν συλλογισμῶν καὶ συλλογισμὸς λεγέσθω, ὁ δὲ λοιπὸς
 ἐριστικὸς μὲν συλλογισμὸς, συλλογισμὸς δ' οὐ, ἐπειδὴ φαί-
 νεται μὲν συλλογίζεσθαι, συλλογίζεται δ' οὐ.

Ἔτι δὲ παρὰ τοὺς εἰρημένους ἅπαντας συλλογισμοὺς
 οἱ ἐκ τῶν περὶ τινὰς ἐπιστήμας οἰκείων γινόμενοι παραλογι-
 σμοί, καθάπερ ἐπὶ τῆς γεωμετρίας καὶ τῶν ταύτῃ συγ-
 γων συμβέβηκεν ἔχειν. ἔοικε γὰρ ὁ τρόπος οὗτος διαφέρειν
 τῶν εἰρημένων συλλογισμῶν· οὔτε γὰρ ἐξ ἀληθῶν καὶ πρω-
 10 των συλλογίζεται ὁ ψευδογραφῶν, οὔτ' ἐξ ἐνδόξων. εἰς γὰρ
 τὸν ὅρον οὐκ ἐμπίπτει· οὔτε γὰρ τὰ πᾶσι δοκοῦντα λαμβάνει
 οὔτε τὰ τοῖς πλείστοις οὔτε τὰ τοῖς σοφοῖς, καὶ τοῖς οὗτοι οὔτε τὰ
 πᾶσιν οὔτε τοῖς πλείστοις οὔτε τοῖς ἐνδοξοτάτοις, ἀλλ' ἐκ τῶν
 οἰκείων μὲν τῇ ἐπιστήμῃ λημμάτων, οὐκ ἀληθῶν δὲ τὸν συλ-
 15 λογισμὸν ποιεῖται. τῷ γὰρ ἢ τὰ ἡμικύκλια περιγράφει
 μὴ ὡς δεῖ, ἢ γραμμὰς τινὰς ἄγειν μὴ ὡς ἂν ἀχθείησαν,
 τὸν παραλογισμὸν ποιεῖται.

Εἶδη μὲν οὖν τῶν συλλογισμῶν, ὡς τύπῳ περιλαβεῖν,
 ἔστω τὰ εἰρημένα. καθόλου δ' εἰπεῖν περὶ πάντων τῶν εἰρη-
 20 μένων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα δηθησομένων, ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῶν
 διωρίσθω, διότι περὶ οὐδενὸς αὐτῶν τὸν ἀκριβῆ λόγον ἀποδοῦ-
 ναι προαιρούμεθα, ἀλλ' ὅσον τύπῳ περὶ αὐτῶν βουλόμεθα
 διελθεῖν, παντελῶς ἱκανῶν ἡγούμενοι κατὰ τὴν προκειμένην
 μέθοδον τὸ δύνασθαι γνωρίζειν ὅπως οὖν ἕκαστον αὐτῶν.

26 οὐδὲν CPf. — 27 τῶν φαινομένων P. — 28 καθὰ περὶ A. —
 τῆς pr A. — 30 καὶ om A. — μικρὰ B.

101a1 ἐριστικὸς συλλογισμὸς f. — 2 λεγέσθω corr c. — 3 μὲν] μὲν
 φαίνεται o. — 5 δὲ om Ccuo. — 7 ταύτης A, ταύτης BP. — 12 tert
 τὰ om f. — 15 ἢ om o. — 17 ποιεῖται ὁ ψευδογραφῶν. εἶδη Cf. —
 18 τῶν om C. — ὡς τύπῳ περιλαβεῖν om A. — λαβεῖν fort pr u. —
 22 τύπῳ] ὡς τύπῳ u, τύπῳ εἰπεῖν C.

38. Οἰκῆται ἀρχαί. 104. α. 6. δοξίς αἱ
05. 6. 30. πρὸς φιλοσοφίαν, κατ' ἀλήθειαν. 81. δοκῶν.
διαλεκτικῶς, ΤΡΟΠΙΚΩΝ Α. πρὸς δοξάν.
Ἐπόμενον δ' ἂν εἴη τοῖς εἰρημένοις εἰπεῖν πρὸς πόσα 2
καὶ τίνα χρήσιμος ἢ πραγματεία. ἔστι δὴ πρὸς τρία, 35
πρὸς γυμνασίαν, πρὸς τὰς ἐντεύξεις, πρὸς τὰς κατὰ φιλο- Disle-
σοφίαν ἐπιστήμης. ὅτι· μὲν οὖν πρὸς γυμνασίαν χρήσιμος, hanc
ἐξ αὐτῶν καταφανές ἐστι· μέθοδον γὰρ ἔχοντες ὅσον περὶ
τοῦ προτεθέντος ἐπιχειρεῖν δυνησόμεθα. πρὸς δὲ τὰς ἐντεύξεις, 30
διότι τὰς τῶν πολλῶν κατηγορηθῆναι δόξας οὐκ ἐκ τῶν ἀλ-
λοτριῶν ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων δογμάτων ομιλήσομεν πρὸς opinion
αὐτοῖς, μεταβιβάζοντες ὅ τι ἂν μὴ καλῶς φαίνονται λέ-
γαν ἡμῖν. πρὸς δὲ τὰς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμης, ὅτι
δυνάμενοι πρὸς ἀμφοτέρα διαπορῆσαι ὅσον ἐν ἐκάστοις κα- 35
ταφόμεθα ἀληθές τε καὶ τὸ ψεῦδος. ἔτι δὲ πρὸς τὰ πρῶτα
τῶν περὶ ἐκάστην ἐπιστήμην ἀρχῶν. ἐκ μὲν γὰρ τῶν οἰ-
κείων τῶν κατὰ τὴν προτεθεισὴν ἐπιστήμην ἀρχῶν ἀδυνάτων
εἰπεῖν τι περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴ πρῶται αἱ ἀρχαὶ ἀπάντων
αἰοί, διὰ δὲ τῶν περὶ ἕκαστα ἐνδόξων ἀνάγκη περὶ αὐτῶν 4
διελθεῖν. τοῦτο δ' ἴδιον ἢ μάλιστα οἰκεῖον τῆς διαλεκτικῆς
ἐστίν· ἐξεταστικὴ γὰρ οὐσα πρὸς τὰς ἀπασῶν τῶν μεθόδων
ἀρχὰς ὁδὸν ἔχει.
Ἐξομεν δὲ τελῶς τὴν μέθοδον, ὅταν ὁμοίως ἔχωμεν 3
ὥσπερ ἐπὶ ῥητορικῆς καὶ ἱατρικῆς καὶ τῶν τοιούτων δυνάμεων. 6
τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἐκ τῶν ἐνδεχομένων ποιεῖν ἃ προαιρούμεθα.
οὔτε γὰρ ὁ ῥητορικὸς ἐκ παντός τρόπου πείθει, οὔδ' ὁ ἱατρι-
κὸς ὑγιαίνει· ἀλλ' ἐὰν τῶν ἐνδεχομένων μηδὲν παραλείπῃ,
κατὰ αὐτὸν ἔχειν τὴν ἐπιστήμην φήσομεν. 10
Πρῶτον οὖν θεωρητέον ἐκ τίνων ἢ μέθοδος. εἰ δὴ λάβοι- 4
μεν πρὸς πόσα καὶ ποῖα καὶ ἐκ τίνων οἱ λόγοι, καὶ πῶς
τούτων εὐπορήσομεν, ἔχομεν ἂν ἱκανῶς τὸ προκείμενον. ἔστι
δ' ἀριθμῶ ἴσα καὶ τὰ αὐτά, ἐξ ὧν τε οἱ λόγοι καὶ περὶ ὧν
οἱ συλλογισμοί. γίνονται μὲν γὰρ οἱ λόγοι ἐκ τῶν προτά- 15
σεων· περὶ ὧν δὲ οἱ συλλογισμοί, τὰ προβλήματα ἐστὶ.
πᾶσα δὲ πρότασις καὶ πᾶν πρόβλημα ἢ γένος ἢ ἴδιον ἢ
29 ὑπὲρ C. — 33 φαίνονται A, pr C. — 34 διότι ου. — 35 ἐν
ἐκάστοις om f. — 36 τὸ ἀληθές fu. — τὸ om Cu. — 37 ἀρχῶν om
C, del B. — 38 οὐ δυνάτων C. — 39 αἱ om f. — πάντων CP, pr u.
101b1 ἀνάγκη τι περὶ A. — διελθεῖν περὶ αὐτῶν C. — 2 διαλε-
κτικῆς corr B. — 4 ἔξει C. — 7 ὁ C. — 9 παραλείπῃ Bof. — 13 ἐκ-
πορήσομεν pr A. — ante τὸ lit un vbi c. — 14 τὰ πάντα CP, pr u. —
16 δὲ γίνονται οἱ C. — 17 ἴδιον ἢ γένος C.

*Difference
goes along with
genos.*

συμβεβηκὸς δηλοῖ· καὶ γὰρ τὴν διαφορὰν ὡς οὐδὲν γενικὸν
ὁμοῦ τῷ γένει τακτέον. ἐπεὶ δὲ τοῦ ἰδίου τὸ μὲν τὸ τί ἦν εἶναι
20 σημαίνει, τὸ δ' οὐ σημαίνει, διηρησθῶ τὸ ἴδιον εἰς ἅμα
τὰ προειρημένα μέρη, καὶ καλείσθω τὸ μὲν τὸ τί ἦν εἶναι
σημαῖνον ὄρος, τὸ δὲ λοιπὸν κατὰ τὴν κοινὴν περὶ αὐτὰ
ἀποδοθεῖσαν ὀνομασίαν προσαγορευέσθω ἴδιον. δηλον οὖν
τῶν εἰρημένων ὅτι κατὰ τὴν νῦν διαίρεσιν τέτταρα τὰ πάν
25 συμβαίνει γίνεσθαι, ἢ ἴδιον ἢ ὄρον ἢ γένος ἢ συμβεβηκ
μηδεὶς δ' ἡμᾶς ὑπολάβῃ λέγειν ὡς ἕκαστον τούτων κα
αὐτὸ λεγόμενον πρότασις ἢ πρόβλημα ἔστιν, ἀλλ' ὅτι αἱ
τούτων καὶ τὰ προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις γίνονται. δι
φέρει δὲ τὸ πρόβλημα καὶ ἡ πρότασις τῷ τρόπῳ. οὕτω μ
30 γὰρ ῥηθέντος, ἄρ' αὖ γε τὸ ζῶον πεζὸν δίπουν ὀρισμός ἐστι
ἀνθρώπου; καὶ ἄρ' αὖ γε τὸ ζῶον γένος ἐστὶ τοῦ ἀνθρώπου; προ
τάσις γίνεται. ἐὰν δέ, πότερον τὸ ζῶον πεζὸν δίπουν ὀρισ
ἐστὶν ἀνθρώπου ἢ οὐ; πρόβλημα γίνεται. ὁμοίως δὲ καὶ ἐ
τῶν ἄλλων. ὥστ' εἰκότως ἴσα τῷ ἀριθμῷ τὰ προβλήματα
35 καὶ αἱ προτάσεις εἰσὶν· ἀπὸ πάσης γὰρ προτάσεως πρόβλη
ποιήσεις μεταβάλλων τῷ τρόπῳ.

5 Λεκτέον δὲ τί ὄρος, τί ἴδιον, τί γένος, τί συμβεβηκ
ἔστι δ' ὄρος μὲν λόγος ὁ τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνων. ἀποδίδ
p.102 ται δὲ ἢ λόγος ἀντ' ὀνόματος ἢ λόγος ἀντὶ λόγου· δυνα
γὰρ καὶ τῶν ὑπὸ λόγου τινα σημαυνομένων ὀρίσασθαι. ὅ
δ' ὅπως οὖν ὀνόματι τὴν ἀπόδοσιν ποιοῦνται, δηλον ὡς αἱ
ἀποδιδόασιν οὗτοι τὸν τοῦ πράγματος ὀρισμόν, ἐπειδὴ αἱ
6 ὀρισμὸς λόγος τίς ἐστιν. ὀρικὸν μέντοι καὶ τὸ τοιοῦτον θετέ
οῖον ὅτι καλὸν ἐστὶ τὸ πρέπον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πότε
ταυτόν αἰσθησις καὶ ἐπιστήμη ἢ ἕτερον· καὶ γὰρ περὶ τὰ
ὀρισμούς, πότερον ταυτόν ἢ ἕτερον, ἡ πλείστη γίνεται δὲ

19 τὸ μὲν om B. — 20 σημαῖνον o, corr u. — τὸ... σημαίνει om
pr C. — 21 εἰρημένα CP. — 22 περὶ om o. — 24 διότι AB, pr C. —
25 ὄρον ἢ ante ἴδιον C, post γένος ἢ ου. — ὄρος f. — 26 ὑπολάβῃ
ου. — ὅτι f. — τοῦτο o. — 27 πρόβλημα ἢ πρότασις C. — 31 ἐστὶ
om Cou. — 33 ἐστιν] ἐστὶ τοῦ ου. — οὐ;] οὐ; καὶ πότερον τὸ ζῶον
γένος ἐστίν; C. — πρόβλημά τι γίνεται ου. — 34 τὰ] καὶ τὰ C. —
36 μεταβαλὼν C, μεταλαβῶν P, μεταλαμβάνων ABcf. — 37 γένος
ἴδιον ου.

102a7 ταυτόν ἐστιν αἰσθησις C. — 8 γίνεταί u.

ταυτῇ. ἀπλῶς δὲ ὁρικὰ πάντα λεγέσθω τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν
ὄντα μέθοδον τοῖς ὁρισμοῖς. ὅτι δὲ πάντα τὰ νῦν ῥηθέντα 10
τοιαῦτ' ἐστὶ, δῆλον ἐξ αὐτῶν. δυνάμενοι γὰρ ὅτι ταῦτόν
καὶ ὅτι ἕτερον διαλέγεσθαι, τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ πρὸς τοὺς
ὁρισμούς ἐπιχειρεῖν εὐπορήσομεν· δείξαντες γὰρ ὅτι οὐ ταῦτόν
ἐστὶ ἀνθρωπότης ἐδομεθα τὸν ὁρισμόν. οὐ μὴν ἀντιστρέφει γε
τὸ νῦν ῥηθέν· οὐ γὰρ ἱκανὸν πρὸς τὸ κατασκευάσαι τὸν ὁρι- 15
σμόν τὸ δεῖξαι ταῦτόν ὄν. πρὸς μέντοι τὸ ἀνασκευάσαι αὐ-
τῶν τὸ δεῖξαι ὅτι οὐ ταῦτόν.

Ἴδιον δ' ἐστὶν ὃ μὴ δηλοῖ μὲν τὸ τί ἦν εἶναι, μόνῳ δ'
ὑπάρχει καὶ ἀντικατηγορεῖται τοῦ πράγματος, οἷον ἴδιον
ἀνθρώπου τὸ γραμματικῆς εἶναι δεκτικόν· εἰ γὰρ ἀνθρωπός 20
ἐστὶ, γραμματικῆς δεκτικός ἐστὶ, καὶ εἰ γραμματικῆς δε-
κτικός ἐστίν, ἀνθρωπός ἐστίν. οὐθίς γὰρ ἴδιον λέγει τὸ ἐνδε-
χόμενον ἄλλῳ ὑπάρχειν, οἷον τὸ καθεύδειν ἀνθρώπῳ, οὐδ'
ἐν τύχῃ κατὰ τινα χρόνον μόνῳ ὑπάρχον. εἰ δ' ἄρα τι
καὶ λέγοιτο τῶν τοιούτων ἴδιον, οὐχ ἀπλῶς ἀλλὰ ποτὲ ἢ 25
πρὸς τι ἴδιον ῥηθήσεται· τὸ μὲν γὰρ ἐκ δεξιῶν εἶναι ποτὲ
ἴδιον ἐστὶ, τὸ δὲ δίπουν πρὸς τι ἴδιον τυγχάνει λεγόμενον,
οἷον τῷ ἀνθρώπῳ πρὸς ἵππον καὶ κύνα. ὅτι δὲ τῶν ἐνδεχο-
μένων ἄλλῳ ὑπάρχειν οὐδὲν ἀντικατηγορεῖται, δῆλον· οὐ γὰρ
ἀνταναῖον, εἴ τι καθεύδει, ἀνθρώπον εἶναι. 30

Γένος δ' ἐστὶ τὸ κατὰ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ
εἶναι ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορούμενον. ἐν τῷ τί ἐστὶ δὲ κατηγο-
ροῦσθαι τὰ τοιαῦτα λεγέσθω, ὅσα ἀρμόττει ἀποδοῦναι ἐρω-
τηθέντα τί ἐστὶ τὸ προκείμενον, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου
ἀρμόττει, ἐρωτηθέντα τί ἐστὶ τὸ προκείμενον, εἰπεῖν ὅτι ζῶν. 35
γενικὸν δὲ καὶ πότερον ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἄλλο ἄλλῳ ἢ ἐν
ἑτέρῳ. καὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον ὑπὸ τὴν αὐτὴν μέθοδον πίπτει
τῷ γένει· διάλεχθέντες γὰρ ὅτι τὸ ζῶν γένος τοῦ ἀνθρώπου,

9 ὁριστικά pr C. — 10 μέθοδον ὄντα CPou. — 12 λέγεσθαι ο.
— 14 γε om f. — 17 ταῦτόν ἐστιν. ἴδιον ου. — 20 δεκτικόν εἶναι C.
— δεκτικῶ f. — 21 alt ἐστὶ om f. — 22 οὐθίς Cf. — λέγει ἴδιον C.
— 24 ὑπάρχειν ου. — 26 δεξιᾶς C. — 29 ἄλλῳ] καὶ ἄλλῳ C. — οὐ-
δ' f. — 30 καθεύδει ἄλλο ἀνθρ. ο. — 33 ταῦτα f. — ἐρωτηθέντας
ἀποδοῦναι f, ἐρωτηθέντα ἀποδοῦναι uo. — ἐρωτηθέντας CP. — 34 κα-
θάπερ... προκείμενον om c. — 35 ἀρμόττει... ζῶν rc B, ubi loc paucio-
ribus. — ἐρωτηθέντας CPf. — τὸ προκείμενον om Cf. — 36 καὶ τὸ
πότερον Couf. — 37 τῷ γένει πίπτει Cou. — 38 τὸ om pr C.

ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ βοός, διειλεγμένοι ἐδόμεθα ὅτι ἐν τῷ
 b αὐτῷ γένηι. ἂν δὲ τοῦ μὲν ἑτέρου δείξωμεν ὅτι γένος ἐστὶ, τοῦ
 δὲ ἑτέρου ὅτι οὐκ ἔστι, διειλεγμένοι ἐδόμεθα ὅτι οὐκ ἐν τῷ
 αὐτῷ γένηι ταῦτ' ἐστίν.

Συμβεβηκὸς δὲ ἐστὶν ὁ μὴδὲν μὲν τούτων ἐστὶ, μήτ'
 5 ὄρος μήτε ἴδιον μήτε γένος, ὑπάρχει δὲ τῷ πράγματι,
 καὶ ὃ ἐνδέχεται ὑπάρχειν ὁτιοῦν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ καὶ μὴ
 ὑπάρχειν, οἷον τὸ καθῆσθαι ἐνδέχεται ὑπάρχειν τινὶ τῷ
 αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ λευκόν· τὸ γὰρ
 αὐτὸ οὐδὲν κωλύει ὅτε μὲν λευκὸν ὅτε δὲ μὴ λευκὸν εἶναι.
 10 ἔστι δὲ τῶν τοῦ συμβεβηκὸς ὁρισμῶν ὁ δευτέρος βελτίων·
 τοῦ μὲν γὰρ πρώτου ἡθρότος ἀναγκαῖον, εἰ μέλλει τις συν-
 ἦσειν, προειδέναι τί ἐστὶν ὄρος καὶ γένος καὶ ἴδιον, ὃ δὲ
 δευτέρος αὐτοτελής ἐστὶ πρὸς τὸ γνωρίζειν τί ποτ' ἐστὶ τὸ
 λεγόμενον καθ' αὐτό. προσκελίσθωσαν δὲ τῷ συμβεβηκῷ
 15 καὶ αἱ πρὸς ἄλληλα συγκρίσεις, ὅπως οὖν ἀπὸ τοῦ συμβε-
 βηκὸς λεγόμεναι, οἷον πότερον τὸ καλὸν ἢ τὸ συμφέρον
 αἰρετώτερον, καὶ πότερον ὁ κατ' ἀρετὴν ἢ ὁ κατ' ἀπόλυν-
 σιν ἡδίων βίος, καὶ εἴ τι ἄλλο παραπλησίως τυγχάνει τού-
 τοις λεγόμενον· ἐπὶ πάντων γὰρ τῶν τοιούτων, ποτέρῳ μᾶλ-
 20 λον τὸ κατηγορούμενον συμβέβηκεν, ἢ ζήτησις γίνεται. δη-
 λον δ' ἐξ αὐτῶν ὅτι τὸ συμβεβηκὸς οὐδὲν κωλύει ποτὲ καὶ
 πρὸς τι ἴδιον γίνεσθαι, οἷον τὸ καθῆσθαι συμβεβηκὸς ὅς
 ὅταν τις μόνος κάθηται, τότε ἴδιον ἔσται, μὴ μόνον δὲ κα-
 θημένου πρὸς τοὺς μὴ καθημένους ἴδιον. ὥστε καὶ πρὸς τι καὶ
 25 ποτὲ οὐδὲν κωλύει τὸ συμβεβηκὸς ἴδιον γίνεσθαι. ἀπλῶς δ'
 ἴδιον οὐκ ἔσται.

6 Μὴ λανθανέτω δ' ἡμᾶς ὅτι τὰ πρὸς τὸ ἴδιον καὶ τὸ
 γένος καὶ τὸ συμβεβηκὸς πάντα καὶ πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς ἀρ-
 μόσει λέγεσθαι. δείξαντες γὰρ ὅτι οὐ μόνον ὑπάρχει τῷ

39 ὅτι ταῦτα ἐν CPou.

102b3 ταῦτα Po. — 7 ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν ὁτιοῦν ἐνὶ
 καὶ P. — alt ὑπάρχειν post 8 αὐτῷ ου. — τινὶ] ὁτιοῦν ἐνὶ καὶ BC.
 — 9 οὐδὲν f. — 11 μέλλον cf. — τι B. — συνοίσειν P. — 12 τί πο-
 τέ ἐστιν ο. — ἴδιον καὶ γένος C. — 14 δὲ om P. — 15 αἱ om P. —
 18 τοῦτοις τυγχάνει C. — 19 ante ποτέρῳ lit plur vbb B. — 21 οὐ-
 δὲν Pf. — κωλύει καὶ ποτε ου. — 23 τότε ποτὲ ἴδιον ου. — μὴ συ-
 γρα vs C, om ο, del u. — 25 οὐδὲν Cf. — 27 γένος καὶ (πρὸς add
 ου) τὸ ἴδιον CPou. — 28 συμβ. λεγόμενα πάντα Cou. — πάντα λε-
 γόμενα καὶ f. — 29 τὸ f.

ὑπὸ τὸν ὁρισμόν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδίου, ἥ ὅτι οὐ γένος τὸ ἀποδοθὲν ἐν τῷ ὁρισμῷ, ἥ ὅτι οὐχ ὑπάρχει τι τῶν ἐν τῷ λόγῳ ῥηθέντων, ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος ἂν ῥηθείη, ἀπορηκότες ἐδόμεθα τὸν ὁρισμόν· ὥστε κατὰ τὸν ἔμπροσθεν ἀποδοθέντα· λόγον ἅπαντ' ἂν εἴη τρόπον τινὰ ὀρικά τὰ κατηγορημένα. ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο μίαν ἐπὶ πάντων καθόλου μέθοδον ζητητέον· οὔτε γὰρ ῥᾶδιον εὑρεῖν τοῦτ' ἐστίν, εἴ θ' εὐρεθείη, παντελῶς ἀσαφής καὶ δύσχρηστος ἂν εἴη πρὸς τὴν προκειμένην πραγματείαν. ἰδίως δὲ καθ' ἑκάστον τῶν διορισθέντων γενῶν ἀποδοθείσης μεθόδου ῥᾶον ἐκ τῶν περὶ ἑκάστον αἰείων ἢ διέξοδος τοῦ προκειμένου γένοιτ' ἂν. ὥστε τύπῳ μὲν, p. 103 καθάπερ εἴρηται πρότερον, διαίρετέον, τῶν δὲ λοιπῶν τὰ μάλιστα ἑκάστοις οἰκεία προσάπτεον, ὀρικά τε καὶ γενικά προσαγορεύοντας αὐτά. σχεδὸν δὲ προσῆπται τὰ ῥηθέντα πρὸς ἑκάστοις.

obscure & difficult to apprehend

we shall speak of them

Πρῶτον δὲ πάντων περὶ ταύτου διοριστέον, ποσαχῶς λέγεται. δόξειε δ' ἂν το ταῦτον ὡς τύπῳ λαβεῖν τριχῇ διαίρεσθαι. ἀριθμῷ γὰρ ἢ εἶδει ἢ γένει τὸ ταῦτον εἰσάγαμεν προσγορεύειν, ἀριθμῷ μὲν ὡν ὀνόματα πλείω τὸ δὲ πρᾶγμα ἓ, οἷον λωπίον καὶ ἱματίον, εἶδει δὲ ὅσα πλείω ὄντα ἢ διάφορα κατὰ τὸ εἶδος ἐστί, καθάπερ ἄνθρωπος ἀνθρώπων καὶ ἵππος ἵππων· τὰ γὰρ τοιαῦτα τῷ εἶδει λέγεται ταῦτά, ὅσα ὑπὸ ταῦτό εἶδος. ὁμοίως δὲ καὶ γένει ταῦτά, ὅσα ὑπὸ ταῦτό γένος ἐστίν, οἷον ἵππος ἀνθρώπων. δόξειε δ' ἂν τὸ ἀπὸ τῆς αὐτῆς κρήνης ὕδωρ ταῦτον λεγόμενον ἔχειν τινὰ διαφορὰν παρὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους· οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τὸ τοιοῦτόν γε ἐν τῷ αὐτῷ τετάχθω τοῖς καθ' ἐν εἶδος ὁπωσοῦν λεγομένοις. ἅπαντα γὰρ τὰ τοιαῦτα διγγενῇ καὶ παραπλήσια ἀλλήλοις ἔοικεν εἶναι. πᾶν μὲν γὰρ ὕδωρ παντὶ ταῦτόν τῷ εἶδει λέγεται διὰ τὸ ἔχειν τινὰ ὁμοιότητα, τὸ δ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς κρήνης ὕδωρ οὐδενὶ ἄλλῳ διαφέρει ἀλλ' ἢ

7 Same meaning given to the same

33 ὥστε καὶ κατὰ ABC. — 34 λόγον τινὰ P. — 35 καθόλου corr u. — 37 ἀχρηστος P. — 38 γενῶν τῶν διορισθέντων u, pr o. 103al τῶν προκειμένων C. — γίνοιτ' ABPcuf. — ὥστε καθόλου τύπῳ f. — 4 προσαγορεύοντες A. — 7 διαλαβεῖν Cco, corr u. — 8 ἢ γὰρ ἀριθμῷ CPou. — τὸ om Co. — 13 et 14 τὸ αὐτὸ fu. — 13 εἶδος ἐστίν. ὁμοίως ou. — 14 εἰσὶν A. — ἀνθρώπων ἵππος C. — 15 αὐτῆς om pr A. — διαφορὰν τινὰ C. — 17 τοιοῦτο c. — γε] γένος P, om C. — 21 ὕδωρ ταῦτόν λεγόμενον οὐδενὶ ou.

τῷ σφοδροτέρῳ εἶναι τὴν ὁμοιότητα· διὸ οὐ χωρίζομεν αὐτὸ
 τῶν καθ' ἓν εἶδος ὁπωσοῦν λεγομένων. μάλιστα δ' ὁμολογου-
 μένως τὸ ἐν ἀριθμῷ ταυτὸν παρὰ πᾶσι δοκεῖ λέγεσθαι.
 25 εἴωθε δὲ καὶ τοῦτο ἀποδίδοσθαι πλεοναχῶς, κυριώτατα μὲν
 καὶ πρώτως ὅταν ὀνόματι ἢ ὄρου τὸ ταυτὸν ἀποδοθῇ, κα-
 θάπερ ἱμάτιον λωπῖον καὶ ζῶον πεζὸν δίπουν ἀνθρώπων, δεύτε-
 ρον δ' ὅταν τῷ ἰδίῳ, καθάπερ τὸ ἐπιστήμης δεκτικὸν ἀνθρώπων
 καὶ τὸ τῇ φύσει ἄνω φερόμενον πνεύρ, τρίτον δ' ὅταν ἀπὸ
 30 τοῦ συμβεβηκότος, οἷον τὸ καθήμενον ἢ τὸ μουσικὸν Σωκρά-
 τει. πάντα γὰρ ταῦτα τὸ ἐν ἀριθμῷ βούλεται σημαίνειν.
 ὅτι δ' ἀληθὲς τὸ νῦν ῥηθὲν ἐστίν, ἐκ τῶν μεταβαλλόντων
 τὰς προσηγορίας μάλιστ' ἂν τις καταμάθοι. πολλάκις γὰρ
 ἐπιτάσσοντες ὀνόματι καλέσαι τινὰ τῶν καθημένων μετα-
 35 βάλλομεν, ὅταν τύχη μὴ συνιῇς ᾧ τὴν πρόσταξιν ποιού-
 μεθα, ὡς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος αὐτοῦ μᾶλλον συνήδοντος,
 καὶ κελεύομεν τὸν καθηήμενον ἢ διαλεγόμενον καλέσαι πρὸς
 ἡμᾶς, δῆλον ὡς ταυτὸν ὑπολαμβάνοντες κατὰ τε τοῦνομα
 καὶ κατὰ τὸ συμβεβηκὸς σημαίνειν.

^b Τὸ μὲν οὖν ταυτὸν, καθάπερ εἴρηται, τριπλῇ διηρησθαι
 40 ὅτι δ' ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων οἱ λόγοι καὶ διὰ τούτων
 καὶ πρὸς ταῦτα, μία μὲν πίστις ἢ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς· εἰ
 γὰρ τις ἐπισκοποίῃ ἐκάστην τῶν προτάσεων καὶ τῶν προβλη-
 45 μάτων, φαίνοιτ' ἂν ἢ ἀπὸ τοῦ ὄρου ἢ ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἢ ἀπὸ
 τοῦ γένους ἢ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος γεγενημένη. ἄλλη δ'
 πίστις ἢ διὰ συλλογισμοῦ. ἀνάγκη γὰρ πᾶν τὸ περὶ τινος
 κατηγορούμενον ἦτοι ἀντικατηγορεῖσθαι τοῦ πράγματος ἢ μὴ·
 καὶ εἰ μὲν ἀντικατηγορεῖται, ὄρος ἢ ἴδιον ἂν εἴη· εἰ μὲν γὰρ
 10 σημαίνει τὸ τί ἦν εἶναι, ὄρος, εἰ δὲ μὴ σημαίνει, ἴδιον.
 τοῦτο γὰρ ἦν ἴδιον, τὸ ἀντικατηγορούμενον μὲν, μὴ σημαίνον
 δὲ τὸ τί ἦν εἶναι. εἰ δὲ μὴ ἀντικατηγορεῖται τοῦ πρά-
 γματος, ἦτοι τῶν ἐν τῷ ὀρισμῷ τοῦ ὑποκειμένου λεγομένων
 ἐστίν ἢ οὐ. καὶ εἰ μὲν τῶν ἐν τῷ ὀρισμῷ λεγομένων, γένος
 15 ἢ διαφορὰ ἂν εἴη, ἐπειδὴ ὁ ὀρισμὸς ἐκ γένους καὶ δια-

23 τοῦ... λεγομένου om C. — 25 πλεοναχῶς C. — 26 ἀνταποδο-
 θῇ C. — 29 τῇ om f. — 32 ἀληθὲς ἐστὶ τὸ f. — 34 ἐπιτάσσοντες CP.
 — 36 μᾶλλον αὐτοῦ C. — 38 τὸ ὄνομα f. — 39 τὸ om f.

103b6 γεγενημένου ο. — 7 παρὰ P. — ἀντικατηγορεῖται τοῦ πρά-
 γματος (τοῦ πρ. om ο) ἢ (ἢ om C) ὄρος Cou. — 11 τοῦτο... ἴδιον
 om C. — ἦν om ou. — 14 λεγομένων] λεγ. ἢ P, εἴη C.

φορῶν ἐστίν· εἰ δὲ μὴ τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ λεγομένων ἐστί, ὁῖον ὅτι συμβεβηκὸς ἂν εἴη· τὸ γὰρ συμβεβηκὸς ἐλέγξω ὃ μήτε ὅρος μήτε γένος μήτε ἴδιον, ὑπάρχει δὲ τῷ πράγματι.

Μετὰ τούτων ταῦτα δεῖ διορίσασθαι τὰ γένη τῶν κα- 9
τηγοριῶν, ἐν οἷς ὑπάρχουσιν αἱ δηγεῖσαι τέτταρες. ἔστι δὲ 21
ταῦτα τὸν ἀριθμὸν δέκα, τί ἐστι, ποσόν, ποιόν, πρὸς τι, *Τὰ*
ποῦ, ποτέ, κεισθαι, ἔχειν, ποιεῖν, πάσχειν. αἶψα γὰρ τὸ *λογιστικὰ*
συμβεβηκὸς καὶ τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον καὶ ὁ ὁρισμὸς ἐν
μαρτυρίᾳ τῶν κατηγοριῶν ἔσται· πᾶσαι γὰρ αἱ διὰ τού- 25
των προτάσεις ἢ τί ἐστίν ἢ ποιόν ἢ ποσόν ἢ τῶν ἄλλων τινὰ
κατηγοριῶν σημαίνουσιν. δηλὸν δ' ἐξ αὐτῶν ὅτι ὁ τὸ τί ἐστι
σημαίνει ὅτε μὲν οὐσίαν σημαίνει, ὅτε δὲ ποιόν, ὅτε δὲ τῶν
ἄλλων τινὰ κατηγοριῶν. ὅταν μὲν γὰρ ἐκκειμένου ἀνθρώπου
φῇ τὸ ἐκκειμένου ἀνθρώπου εἶναι ἢ ζῶον, τί ἐστι λέγει καὶ 30
οὐσίαν σημαίνει· ὅταν δὲ χρώματος λευκοῦ ἐκκειμένου φῇ τὸ
ἐκκειμένου λευκὸν εἶναι ἢ χρῶμα, τί ἐστι λέγει καὶ ποιόν
σημαίνει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν πηγναίου μεγέθους ἐκκειμένου
φῇ τὸ ἐκκειμένου πηγναῖον εἶναι μέγεθος, τί ἐστίν ἐρεῖ καὶ
ποσόν σημαίνει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἕκαστον 35
τῶν τοιούτων, ἐὰν τε αὐτὸ περὶ αὐτοῦ λέγεται ἐὰν τε
τὸ γένος περὶ τούτου, τί ἐστι σημαίνει. ὅταν δὲ περὶ ἑτέρου, οὐ
τί ἐστι σημαίνει, ἀλλὰ ποσόν ἢ ποιόν ἢ τινα τῶν ἄλ-
λων κατηγοριῶν. ὥστε περὶ ὧν μὲν οἱ λόγοι καὶ ἐξ ὧν
ταῦτα καὶ τοσαῦτά ἐστι· πῶς δὲ ληφόμεθα καὶ δι' ὧν p.104
ἐκτελεσθόμεν, μετὰ ταῦτα λεκτέον.

Πρῶτον τούτων διορίσθω, τί ἐστι πρότασις διαλεκτικὴ 10
καὶ τί πρόβλημα διαλεκτικόν. οὐ γὰρ πᾶσαν πρότασιν οὐδὲ
πάν πρόβλημα διαλεκτικὸν θετέον· οὐδεὶς γὰρ ἂν προτείνειε
νοῦν ἔχον τὸ μηδενὶ δοκοῦν, οὐδὲ προβάλοι τὸ πᾶσι φα-
νερὸν ἢ τοῖς πλείστοις· τὰ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει ἀπορίαν, τὰ

16 ἐστίν om C. — 18 ἴδιον μήτε γένος C. — ἴδιον] ἴδιόν ἐστιν
Ca. — 20 δεῖ om CPou. — διορίσθω Cou. — 21 τέτταρες διαφοραί.
ἐστὶ ouf. — 25 ἔσται τῶν κατηγοριῶν. ἅπασαι γὰρ αἱ ἀπὸ C. — διὰ]
καὶ CP. — 26 ποσόν ἢ ποιόν ou. — 28 ὅτε δὲ ποιόν om C. —
ποιόν] ποσόν, ὅτε δὲ ποιόν Bou. — 29 μὲν om P. — 31 ἐκκειμένου
λευκοῦ ou. — 32 ἢ om ou. — τί τέ ἐστι ou. — 33 καὶ ὅταν P, om
C. — 34 τί τέ ἐστίν u. — λέγει ou. — 26 τε τὸ αὐτὸ ou. — ἐαυτοῦ
u. — 37 τ[] τὸ τί C. — 38 τ[] τὸ τί Cou. — σημαίνη A.

104a1 καὶ προτάσεις δι' ou. — 6 προβάλλοι τὸ P, προβάλλοιτο A.

dialectic
questions
ἐνδόξα

Προτάσεις
διαλεκτικαί

ὁ οὐδείς ἂν θείη. ἔστι δὲ πρότασις διαλεκτικὴ ἐρώτησις ἐν-
δόξος ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς σοφοῖς, καὶ τοῖτοις
10 ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς μάλιστα γνωρίμοις, μὴ πα-
ράδοξος· θείη γὰρ ἂν τις τὸ δοκοῦν τοῖς σοφοῖς, ἔαν μὴ
ἐναντίον ταῖς τῶν πολλῶν δόξαις ἤ. εἰδὶ δὲ προτάσεις δια-
λεκτικαὶ καὶ τὰ τοῖς ἐνδόξοις ὅμοια, καὶ τὰναντία κατ'
20 ἀντίφασιν τοῖς δοκοῦσιν ἐνδόξοις εἶναι προτεινόμενα, καὶ ὅσα
15 δόξαι κατὰ τέχνας εἰδὶ τὰς εὐρημένας. εἰ γὰρ ἐνδοξον τὸ
τὴν αὐτὴν εἶναι τῶν ἐναντίων ἐπιστήμην, καὶ τὸ αἰσθητικὴν
αὐτὴν εἶναι τῶν ἐναντίων ἐνδοξον ἂν φανείη· καὶ εἰ μίαν
ἀριθμῶ γραμματικὴν εἶναι, καὶ ἀνλητικὴν μίαν, εἰ δὲ
πλείους γραμματικὰς, καὶ ἀνλητικὰς πλείους· πάντα γὰρ
20 ὅμοια καὶ συγγενῇ ταῦτ' ἔοικεν εἶναι· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ
τοῖς ἐνδόξοις ἐναντία κατ' ἀντίφασιν προτεινόμενα ἐνδοξα
φανεῖται· εἰ γὰρ ἐνδοξον ὅτι δεῖ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν, καὶ
ὅτι οὐ δεῖ κακῶς ποιεῖν ἐνδοξον. ἔστι δ' ἐναντίον μὲν ὅτι δεῖ
κακῶς ποιεῖν τοὺς φίλους, κατ' ἀντίφασιν δὲ ὅτι οὐ δεῖ κα-
25 κῶς ποιεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ δεῖ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς
ἐχθροὺς οὐ δεῖ. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο κατ' ἀντίφασιν τῶν ἐναντίων·
τὸ γὰρ ἐναντίον ἐστὶν ὅτι δεῖ τοὺς ἐχθροὺς εὖ ποιεῖν. ὁδαντάς
δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἐνδοξον δὲ καὶ ἐν παραβολῇ φανεῖται
καὶ τὸ ἐναντίον περὶ τοῦ ἐναντίου, οἷον εἰ τοὺς φίλους δεῖ εὖ
30 ποιεῖν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς δεῖ κακῶς. φανείη δ' ἂν καὶ ἐναν-
τίον τὸ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν τῷ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς· πότερον
δὲ καὶ κατ' ἀλήθειαν οὕτως ἔχει ἢ οὐ, ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν
ἐναντίων λεγομένοις ῥηθήσεται. δῆλον δ' ὅτι καὶ ὅσαι δόξαι
κατὰ τέχνας εἰδὶ, διαλεκτικαὶ προτάσεις εἰδὶ· θείη γὰρ ἂν
35 τις τὰ δοκοῦντα τοῖς ὑπὲρ τούτων ἐπεσκευμένοις, οἷον περὶ
μὲν τῶν ἐν ἱατρικῇ ὡς ὁ ἱατρός, περὶ δὲ τῶν ἐν γεωμετρικῇ
ὡς ὁ γεωμετρικός· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

8 post πρότασις del μὲν u. — 9 tert ἢ... πλείστοις om o. — 11 ἂν
τοῖς σοφοῖς τὸ δοκοῦν o. — 13 τὰ] κατὰ B, pr u. — τὰ ἐναντία Baf.
— κατ' ἀντίφασιν post εἶναι C. — 15 εὐρημένας B. — 16 τὸ] εἴη τὸ
C. — 17 τῶν ἐναντίων εἶναι C. — ἂν εἴη P. — 18 εἰ] εἶναι εἰ o. —
19 γραμμ.... πλείους om o. — γραμματικαί, καὶ ἀνλητικαί A. — 22 φα-
νεται εἶναι. εἰ C. — 23 ποιεῖν κακῶς o. — ἐνδοξον] τοὺς φίλους ἐνδ.
ou. — 24 τοὺς φίλους post 25 ποιεῖν o, rc adi u. — 26 τῶν κατ' ἀν-
τίφασιν ἐναντίων C. — 28 alt δὲ καὶ] δὲ B, δ' CPu. — 30 καὶ τὸ ἐναν-
τίον B. — 31 τὸ B. — ἐχθροὺς δεῖ κακῶς A. — 32 καὶ om ou. —
33 λεγομένοις rc f. — κατὰ τὰς τέχνας δόξαι C. — 36 ἐν τῇ ἱατρικῇ
o. — ὁ om AB. — 37 γεωμετρικῇ C.

Ἡμετέροις ἐν σχολ. αὐτοῖς, 258, ο 22. καὶ εἰν δὲ
 α διαλεκτικὰ προβλήματα πέντε ἀναγομένα εἰς
 τὴν ζήτησιν τῆς τοῦ ὅτι εἰν, καὶ τῆς εἰς εἰν, α
 εἰν, δύο τῶν τεσσάρων ἀποφαινομένων τῆς
 αὐτοῦ τῶν 15. Α. — τὸ γὰρ διότι εἰν καὶ τὸ εἰν
 Προβλημα δ' ἐστὶ διαλεκτικὸν θεωρημα τὸ συντείνον ἢ 11 διαλεκτικὰ
 πρὸς αἰρεσιν καὶ φυγὴν ἢ πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνωσιν, ἢ αὐτὸ ἢ 11 διαλεκτικὰ
 ὡς συνεργὸν πρὸς τι ἕτερον τῶν τοιούτων. περὶ οὗ ἢ 11 διαλεκτικὰ
 οὐδέτερος δοξάζουσιν ἢ ἐναντίας οἱ πολλοὶ τοῖς σοφοῖς ἢ οἱ
 σοφοὶ τοῖς πολλοῖς ἢ ἑκάτεροι αὐτοὶ ἑαυτοῖς. ἕνια μὲν γὰρ 6
 τῶν προβλημάτων χορήσιμον εἶδέναι πρὸς τὸ ἐλέσθαι ἢ φυ-
 γῆν, οἷον πότερον ἢ ἡδονὴ αἰρετὸν ἢ οὐ, ἕνια δὲ πρὸς τὸ εἶ-
 δέναι μόνον, οἷον πότερον ὁ κόσμος αἰδιος ἢ οὐ, ἕνια δὲ αὐτὰ
 μὲν καθ' αὐτὰ πρὸς οὐδέτερον τοῦτων, συνεργὰ δὲ ἐστὶ πρὸς 15
 αὐτὰ τῶν τοιούτων. πολλὰ γὰρ αὐτὰ μὲν καθ' αὐτὰ οὐ βου-
 λόμεθα γνωρίζειν, ἑτέρων δ' ἕνεκα, ὅπως διὰ τούτων ἄλλο
 τι γνωρίσωμεν. ἐστὶ δὲ προβλήματα καὶ ὧν ἐναντιοὶ εἰσὶ
 συλλογισμοὶ (ἀπορίαν γὰρ ἔχει πότερον οὕτως ἔχει ἢ οὐχ
 οὕτως διὰ τὸ περὶ ἀμφοτέρων εἶναι λόγους πιθανοὺς) καὶ περὶ
 ὧν λόγον μὴ ἔχομεν ὄντων μεγάλων, χαλεπὸν οἰόμενοι εἶ-
 ναι τὸ διὰ τί ἀποδοῦναι, οἷον πότερον ὁ κόσμος αἰδιος ἢ οὐ.
 καὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα ζητήσκειν ἂν τις.

Τὰ μὲν οὖν προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις, καθάπερ Thesis —
 εἰρηται, διωρισθῶ. θέσις δὲ ἐστὶν ὑπόληψις παράδοξος τῶν μαθημάτων
 γνωρίμων τινὸς κατὰ φιλοσοφίαν, οἷον ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀντιλέ-
 γον, καθάπερ ἔφη Ἀντισθένης, ἢ ὅτι πάντα κινεῖται καθ'
 Ἡράκλειτον, ἢ ὅτι ἐν τῷ ὄν, καθάπερ Μελισσὸς φησιν. τὸ
 γὰρ τοῦ τυχόντος ἐναντία ταῖς δόξαις ἀποφνημαμένον φροντί-
 ζειν εὐηθές. ἢ περὶ ὧν λόγον ἔχομεν ἐναντίον ταῖς δόξαις,
 οἷον ὅτι οὐ πᾶν τὸ ὄν ἦτοι γενόμενόν ἐστιν ἢ αἰδιον, καθάπερ 25
 οἱ σοφισταὶ φασιν. μουσικὸν γὰρ ὄντα γραμματικὸν εἶναι
 οὔτε γενόμενον οὔτε αἰδιον ὄντα. τοῦτο γάρ, εἰ καὶ τι μὴ δο-
 καί, δόξειεν ἂν διὰ τὸ λόγον ἔχειν.

Ἔστι μὲν οὖν καὶ ἡ θέσις πρόβλημα. οὐ πᾶν δὲ πρό-
 βλημα θέσις, ἐπειδὴ ἕνια τῶν προβλημάτων τοιαῦτ' ἐστὶ 30

104b4 μηδετέρως C. — ἢ ἐναντίας δοξάζουσιν οἱ σοφοὶ τοῖς πολ-
 τοῖς ἢ οἱ π. τοῖς σ. ἢ P. — πολλοὶ...οἱ om C. — 5 αὐτοῖς C. —
 6 εἶδέναι μόνον πρὸς ABPconf. — 9 καθ' αὐτὰ om APc. — 9 et 10
 ἐντὶ αὐτῶν. — 9 οὐδέτερον ABcf. — 11 ἑτέρων C. — ἕνεκεν Cou. —
 12 εἰσὶν ἐναντιοὶ Cou. — 14 ἀμφοτέρω AB. — λόγους εἶναι ου, εἶναι
 τὸν λόγον P. — 15 ἔχομεν A. — 22 δὲ πᾶν pr C. — ὥσπερ CPou.
 — 23 ἐναντία ταῖς δόξαις om C. — 24 εὐηθές ἐστίν. ἢ u. — ἢ καὶ
 περὶ corr f. — ἔχ. ἐναντίον λόγον ου. — 26 φασιν τὸν μουσικὸν ὄντα
 C. — 27 δοκῇ ABC. — 28 τὸν A. — ἔχειν πιθανόν. ἐστὶ Pc, rc u.

31. Induction on which we have no opinion
at all (σδῶται αὖς δοξαζομεν) are not
noble for dialectic.

περὶ ὧν οὐδετέρως δοξαζομεν. ὅτι δὲ ἐστὶ καὶ ἡ θέσις πρό-
βλημα, δῆλον· ἀνάγκη γὰρ ἐκ τῶν εἰρημένων ἢ τοὺς πολ-
λοὺς τοῖς σοφοῖς περὶ τὴν θέσιν ἀμφισβητεῖν ἢ ὅποτερουσὸν
ἔαντοῖς, ἐπειδὴ ὑπόληψις τις παράδοξος ἢ θέσις ἐστίν. σχε-
δὸν δὲ νῦν πάντα τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα θέσεις κα-
λοῦνται. διαφερέτω δὲ μηδὲν ὁπωσοῦν λεγόμενον· οὐ γὰρ ὁπο-
ματοποιῆσαι βουλόμενοι διείλομεν οὕτως αὐτά, ἀλλ' ἵνα
p. 105 μὴ λανθάνωσιν ἡμᾶς τίνες αὐτῶν τυγχάνουσιν οὐδαί δια-
φοραί.

Οὐδεὶ δὲ πᾶν πρόβλημα οὐδὲ πᾶσαν θέσιν ἐπισκο-
πεῖν, ἀλλ' ἢν ἀπορήσειεν ἂν τις τῶν λόγου δεομένων καὶ μὴ
κολάσεως ἢ αἰσθησεως· οἱ μὲν γὰρ ἀποροῦντες πότερον δεῖ
τοὺς θεοὺς τιμᾶν καὶ τοὺς γονεῖς ἀγαπᾶν ἢ οὐ, κολάσεως δέον-
ται, οἱ δὲ πότερον ἢ χιῶν λευκή ἢ οὐ, αἰσθησεως. οὐδὲ δὴ
ὧν σύνεγγυς ἢ ἀπόδειξις, οὐδ' ὧν λίαν πόρρω· τὰ μὲν γὰρ
οὐκ ἔχει ἀπορίαν, τὰ δὲ πλείον ἢ κατὰ γυμναστικὴν.

12 Διωριζόμενων δὲ τούτων χρὴ διελέσθαι πόδα τῶν λό-
γων εἶδη τῶν διαλεκτικῶν. ἐστὶ δὲ τὸ μὲν ἐπαγωγὴ, τὸ δὲ
συλλογισμὸς. καὶ συλλογισμὸς μὲν τί ἐστίν, εἰρηται πρό-
τερον, ἐπαγωγὴ δὲ ἢ ἀπὸ τῶν καθ' ἕνα καὶ ἐπὶ τὰ καθό-
λου ἐφοδος, οἷον εἰ ἐστὶ κυβερνήτης ὁ ἐπιστάμενος κράτιστος
καὶ ἡρίλος, καὶ ὅλως ἐστὶν ὁ ἐπιστάμενος περὶ ἕνα καὶ ἄρι-
στος. ἐστὶ δ' ἢ μὲν ἐπαγωγὴ πιθανώτερον καὶ σαφέστερον
καὶ κατὰ τὴν αἰσθησιν γνωριμώτερον καὶ τοῖς πολλοῖς
κοινόν, ὁ δὲ συλλογισμὸς βιαστικώτερον καὶ πρὸς τοὺς ἀν-
τιλογικοὺς ἐνεργέστερον.

13 Τὰ μὲν οὖν γένη περὶ ὧν τε οἱ λόγοι καὶ ἐξ ὧν, κα-
τάπερ ἔμπροσθεν εἰρηται, διωρισθῶ· τὰ δ' ὄργανα, δι'
ὧν εὐπορήσομεν τῶν συλλογισμῶν, ἐστὶ τέτταρα, ἐν μὲν
τὸ προτάσεις λαβεῖν, δεύτερον δὲ ποσαχῶς ἕνα καὶ λέγεται

31 ἐστὶ τι πρόβλημα καὶ ἡ θέσις C. — 33 ὅποτερουσὸν u. —
34 ἡ θέσις ἐστὶ παράδοξος ου.

105a] λανθάνουσιν ο. — οὐδαί] αἱ C. — 6 γονεῖς C. — 7 δὴ]
δι' f. — 8 οὐθ' C. — 9 πλείον Bf, pr Ac, πλείω CPou, corr Ac. —
10 διελέσθαι δεῖ ου. — 12 τίς C. — 13 ἢ ἀπὸ] διὰ C. — καθ' ἕνα C.
— τὸ C. — 14 εἰ om A. — 15 ἔσται Cu. — δ] περὶ ἕνα καὶ ὁ C.
— 18 τοὺς om f. — 19 ἐναγγέστερον Cfou. — 20 τε om ου. — 21 δι-
ηγήσθω Pf. — 22 εὐπορήσομεν C. — συλλογισμῶν] συλλογισμῶν καὶ
τῶν ἐπαγωγῶν C. — εἰσὶ ου. — 23 δὲ] δὲ τὸ C. — λέγεται ἕνα καὶ C.

Κερ. in Sibil. 256. 6 36. ἤδη δὲ τινες θέσεις καὶ
 τὰ ἑμπορικὰ καλέουσι προβλημένα, ἐφ' ὧν τὰ τῆς
 υποθέσεως ὄνομα συνθέσθαι τὸ ἐκείναι τὰ
 ὑπάρχοντα ἐν τῇ υποθέσει· οὗτοι τισὶ καὶ ὁμοιογενεῖ
 ὑπάρχει· καινότερον γὰρ τὰ διαλεκτικὰ καὶ
 δυνατόν διελεῖν, τρίτον τὰς διαφορὰς εὐρεῖν, τέταρτον
 δὲ ἢ τοῦ ὁμοίου σκέψις. ἔστι δὲ τρόπον τινὰ καὶ τὰ τρία
 πῶτων προτάσεις· ἔστι γὰρ καθ' ἑκαστον αὐτῶν ποιῆσαι πρό-
 τασιν, οἷον ὅτι αἰρετόν ἐστι τὸ καλὸν ἢ τὸ ἡδὺ ἢ τὸ συμφέρον, καὶ ὅτι διαφέρει αἰσθησις ἐπιστήμης τῇ τὴν μὲν ἀποβα-
 λῶν δυνατόν εἶναι πάλιν λαβεῖν, τὴν δ' ἀδύνατον, καὶ ὅτι ὁμο-
 ὡς ἔστι τὸ ὑγίειν πρὸς ὑγίαν καὶ τὸ εὐεκτικὸν πρὸς εὐεξίαν. 80
 ἔστι δ' ἢ μὲν πρώτη πρότασις ἀπὸ τοῦ πολλαχῶς λεγομέ-
 νου, ἢ δὲ δευτέρα ἀπὸ τῶν διαφορῶν, ἢ δὲ τρίτη ἀπὸ τῶν
 ὁμοίων.

Τὰς μὲν οὖν προτάσεις ἐκλεκτὸν ὁσαυχὼς διωρίσθη 14
 περὶ προτάσεως, ἢ τὰς πάντων δόξας προχειρίζομενον ἢ 85
 τὰς τῶν πλείστων ἢ τὰς τῶν σοφῶν, καὶ τούτων ἢ πάντων
 ἢ τῶν πλείστων ἢ τῶν γνωριμωτάτων, μὴ τὰς ἐναντίας ταῖς
 φαινόμεναις, καὶ ὅσαι δόξαι κατὰ τέχνας εἰσὶν. δεῖ δὲ προ-
 τίπειν καὶ τὰς ἐναντίας ταῖς φαινόμεναις ἐνδόξοις κατ' ἀν-
 τίφασιν, καθάπερ εἴρηται πρότερον. χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ποιεῖν
 αὐτὰς ἐν τῇ ἐκλέγειν μὴ μόνον τὰς οὐσας ἐνδόξους ἀλλὰ
 καὶ τὰς ὁμοίας ταύταις, οἷον ὅτι τῶν ἐναντίων ἢ αὐτῇ αἰ-
 σθησις (καὶ γὰρ ἡ ἐπιστήμη) καὶ ὅτι ὁρῶμεν εἰσδεχόμε-
 νοί τι, οὐκ ἐκπέμποντες· καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰ-
 σθήσεων οὕτως· ἀκούομεν τε γὰρ εἰσδεχόμενοι τι, οὐκ ἐκ-
 πέμποντες, καὶ γενόμεθα ὁσαύτως. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων. ἔτι ὅσα ἐπὶ πάντων ἢ τῶν πλείστων φαίνεται, λη-
 πτόν ὡς ἀρχὴν καὶ δοκοῦσαν θέδιν· τιθέασι γὰρ οἱ μὴ συν-
 ορῶντες ἐπὶ τίνος οὐχ οὕτως. ἐκλέγειν δὲ χρὴ καὶ ἐκ τῶν
 γεγραμμένων λόγων, τὰς δὲ διαγραφὰς ποιῆσθαι περὶ
 ἑκάστου γένους ὑποτιθέντας χωρὶς, οἷον περὶ ἀγαθοῦ ἢ περὶ
 ἴσου καὶ περὶ ἀγαθοῦ παντός, ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ τί ἐστίν. 15

24 τρίτον τὸ τὰς Cu. — 25 pr δὲ om f. — τρόπον τινὰ post 26
 πῶτων ou. — 26 πρότασιν ποιῆσαι C. — 28 ἀποβαλόντα C. — 29 ἀδύ-
 νατον P. — πάλιν om C. — δυνατόν P. — 32 τῶν bis om f. — 37 μὴ]
 ἢ ABe, pr u, ἢ καὶ CProf, corr u.

105b1 τέχνην ou. — 2 καὶ om Pfu. — ἐνδόξοις om Pf. — 6 ἢ
 om pr C. — ἡ ἐπιστήμη corr u. — καὶ γὰρ αἰσθησις ἐπιστήμη P. —
 7 et 8 ti] τι καὶ Cou. — 7 alt καὶ om ABCuf. — 8 οὕτως] ὁσαύτως
 af. — 9 καὶ om ou. — γενόμεθα καὶ ὁσώμεθα ὁσαύτως Cou, ὁμο-
 μεθα ὁσαύτως P. — 12 ἐπὶ τίνος codices. — οὕτως] οὕτως ἔχειν C, οὐ-
 τως ἔχει u. — 13 διαφορὰς Po. — 14 ὑποτιθέντα CP. — alt περὶ
 om Cou. — 15 παντός ἀγαθοῦ C.

παρασημαίνεσθαι δὲ καὶ τὰς ἐκάστων δόξας, οἷον ὅτι Ἐμπειροκλήης τέτταρα ἔφησε τῶν σωμάτων στοιχεῖα εἶναι· θείη γὰρ ἂν τις τὸ ὑπὸ τινος εἰρημένον ἐνδόξου.

Ἔστι δ' ὥς τίπῳ περιλαβεῖν τῶν προτάσεων καὶ τῶν προβλημάτων μέρη τρία. αἱ μὲν γὰρ ἡθικαὶ προτάσεις εἰσὶν, αἱ δὲ φυσικαί, αἱ δὲ λογικαί. ἡθικαὶ μὲν οὖν αἱ τοιαῦται, οἷον πότερον δεῖ τοῖς γονεῦσι μᾶλλον ἢ τοῖς νόμοις πειθαρχεῖν, ἐὰν διαφωνῶσιν· λογικαὶ δὲ οἷον πότερον τῶν ἐναντίων ἢ αὐτῇ ἐπιστήμῃ ἢ οὐ, φυσικαὶ δὲ πότερον ὁ κόσμος αἰδίδιος ἢ οὐ. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ προβλήματα. ποῖα δ' ἔκασται τῶν προειρημένων, ὁρισμῶ μὲν οὐκ εὐπετέες ἀποδοῦναι περὶ αὐτῶν, τῇ δὲ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς συνηθεῖα πειρατέον γνωρίζειν ἐκάστην αὐτῶν, κατὰ τὰ προειρημένα παραδείγματα ἐπισκοποῦντα.

Πρὸς μὲν οὖν φιλοσοφίαν κατ' ἀλήθειαν περὶ αὐτῶν πραγματευτέον, διαλεκτικῶς δὲ πρὸς δόξαν. ληπτέον δ' ὅτι μάλιστα καθόλου πάσας τὰς προτάσεις, καὶ τὴν μίαν πολλὰς ποιητέον, οἷον ὅτι τῶν ἀντικειμένων ἢ αὐτῇ ἐπιστήμῃ εἶδ' ὅτι τῶν ἐναντίων καὶ ὅτι τῶν πρὸς τι. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ταύτας πάλιν διαιρετέον, ἕως ἂν ἐνδέχῃται διαρεῖν, οἷον ὅτι ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, καὶ λευκοῦ καὶ μέλανος, καὶ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Περὶ μὲν οὖν προτάσεως ἱκανὰ τὰ προειρημένα· τὸ δὲ ποσαχῶς, πραγματευτέον μὴ μόνον ὅσα λέγεται καθ' ἕτερον τρόπον, ἀλλὰ καὶ τοὺς λόγους αὐτῶν πειρατέον ἀποδιδόναι, οἷον μὴ μόνον ὅτι ἀγαθὸν καθ' ἕτερον μὲν τρόπον λέγεται δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία, εὐεχτικὸν δὲ καὶ ὑγιεινὸν καθ' ἕτερον, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ μὲν τῷ αὐτῷ ποιά τινα εἶναι, τὰ δὲ τῷ ποιητικῷ τινος καὶ οὐ τῷ ποιά αὐτά τινα εἶναι. ὥσανύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

17 φησὶ τέτταρα C. — φησι Prou. — 18 ἐνδόξου εἰρημένον C. — ἐνδόξου ο, corr u. — 22 οἷον om f. — 23 πεῖθεσθαι C. — οἷον om C. — 24 ἢ αὐτῇ] μία C. — δε] δὲ οἷον Crou. — 25 ὁποῖαι C. — 26 δ' om P. — εἰρημένων C. — 28 ἐκάστην γνωρίζειν C. — 31 πρὸς om A. — 33 αὐτῇ καὶ μία ἐπιστήμη C. — 36 οἷον om P. — ὅτι] ἐπὶ ου. — 37 καὶ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ om C.

106a1 ὑπὲρ C. — προτάσεων ου. — εἰρημένα Cf. — 4 ἕτερον λέγεται τρόπον δικαιοσύνη μὲν καὶ C. — 5 ἀνδρεία Prou. — 6 ἕτερον τρόπον ἀλλ' C. — αὐτὰ ποιά CP. — 7 οὐχὶ τῷ αὐτῷ ποιά ου.

Πότερον δὲ πολλαχῶς ἢ μοναχῶς τῷ εἶδει λέγεται, διὰ τῶνδε θεωρητέον. πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ ἐναντίου σκοπεῖν εἰ 10 πολλαχῶς λέγεται, ἔάν τε τῷ εἶδει ἔάν τε τῷ ὀνόματι διαφωνῇ. ἔνα γὰρ εὐθὺς καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἑτέρα ἔστιν, οἷον τῷ ὀξεί ἐν φωνῇ μὲν ἐναντίον τὸ βαρὺ, ἐν ὄγκῳ δὲ τὸ ἀμβλύν. δῆλον οὖν ὅτι τὸ ἐναντίον τῷ ὀξεί πολλαχῶς λέγεται. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ ὀξύ· καθ' ἑκάτερον γὰρ ἐκείνων 15 ἑρῶν ἔσται τὸ ἐναντίον. οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ ὀξύ τῷ ἀμβλεῖ καὶ τῷ βαρεῖ ἔσται ἐναντίον, ἑκατέρῳ δὲ τὸ ὀξύ ἐναντίον. πάλιν τῷ βαρεῖ ἐν φωνῇ μὲν τὸ ὀξύ ἐναντίον, ἐν ὄγκῳ δὲ τὸ κοῦφον, ὥστε πολλαχῶς τὸ βαρὺ λέγεται, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐναντίον. ὁμοίως δὲ καὶ τῷ καλῷ τῷ μὲν ἐπὶ τοῦ ζῳίου 20 τὸ αἰσχροόν, τῷ δ' ἐπὶ τῆς οἰκίας τὸ μοχθηρόν, ὥστε διμῶνιμον τὸ καλόν.

ὁμῶν νομῶν
τὸ καλόν

Ἐπ' ἐνίων δὲ τοῖς μὲν ὀνόμασιν οὐδαμῶς διαφωνεῖ, τῷ δ' εἶδει κατάδηλος ἐν αὐτοῖς εὐθέως ἢ διαφορὰ ἔστιν, οἷον ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος. φωνῇ γὰρ λευκὴ καὶ μέλαινα 25 λέγεται, ὁμοίως δὲ καὶ χρῶμα. τοῖς μὲν οὖν ὀνόμασιν οὐδὲν διαφωνεῖ, τῷ δ' εἶδει κατάδηλος ἐν αὐτοῖς εὐθέως ἢ διαφορὰ. οὐ γὰρ ὁμοίως τὸ τε χρῶμα λευκὸν λέγεται καὶ ἡ φωνή. δῆλον δὲ τοῦτο καὶ διὰ τῆς αἰσθησεως· τῶν γὰρ αὐτῶν τῷ εἶδει ἢ αὐτῇ αἰσθησεως, τὸ δὲ λευκὸν τὸ ἐπὶ τῆς 30 φωνῆς καὶ τοῦ χρώματος οὐ τῇ αὐτῇ αἰσθησεως κρινόμεν, ἀλλὰ τὸ μὲν ὄψει, τὸ δ' ἀκοῇ. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὀξύ καὶ τὸ ἀμβλύν ὁμῶν νομῶν ἐν χυμοῖς καὶ ἐν ὄγκοις· ἀλλὰ τὸ μὲν ἀφῇ, τὸ δὲ γεύσει. οὐδὲ γὰρ ταῦτα διαφωνεῖ τοῖς ὀνόμασιν, οὐτ' ἐπ' αὐτῶν οὐτ' ἐπὶ τῶν ἐναντίων· ἀμβλύν γὰρ καὶ τὸ ἐναντίον ἑκατέρῳ. 35

Ἔτι εἰ τῷ μὲν ἐστὶ τι ἐναντίον τῷ δ' ἀπλῶς μηδέν, οἷον τῇ μὲν ἀπὸ τοῦ πίνειν ἡδονῇ ἢ ἀπὸ τοῦ διψῆν λύπη ἐναντίον, τῇ δ' ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν ὅτι ἡ διάμετρος τῇ πλευρᾷ ἀσύμμετρος οὐδέν, ὥστε πλεοναχῶς ἢ ἡδονὴ λέγεται. καὶ b

9 μοναχῶς ἢ πολλαχῶς C. — 11 ἂν bis ou. — τε καὶ τῷ f. — 13 ὀξύ P. — 15 γὰρ τούτων f. — 17 ἔσται post 16 ὀξύ c, om P. — 18 πάλιν... ἐναντίον om P. — ἐναντίον τὸ ὀξύ f, τὸ ὀξύ ἔσται ἐναντίον C. — 20 τὸ καλόν f. — τοῦ om P. — 21 τὸ δ' B, pr A. — 24 εὐθέως ἐν αὐτοῖς P. — εὐθέως] ἔστιν ou. — ἔστιν om Cou. — 25 καὶ τοῦ μέλανος f. — 27 ἐν αὐτοῖς εὐθέως κατάδηλος o, pr u. — 31 καὶ ἐπὶ τοῦ C. — 32 ἀμβλύν] βαρὺ P, pr om C. — 33 μὲν ἐν ἀφῇ τὸ δὲ ἐν γεύσει C. — 36 τὸ o. — τί ἐστὶ ou. — οὐδὲν ἀπλῶς Pou. 106b1 πολλαχῶς f.

τῷ μὲν κατὰ τὴν διάνοιαν φιλεῖν τὸ μισεῖν ἐναντίον, τῷ δὲ κατὰ τὴν σωματικὴν ἐνέργειαν οὐδέν· δηλον οὖν ὅτι τὸ φιλεῖν ὁμώνυμον. ἔτι ἐπὶ τῶν ἀνὰ μέσον, εἰ τῶν μὲν ἐστὶ τι 5 ἀνὰ μέσον, τῶν δὲ μηδέν, ἢ εἰ ἀμφοῖν μὲν ἐστὶ, μὴ ταὐτὸν δέ, οἷον λευκοῦ καὶ μέλανος ἐν χρώμασι μὲν τὸ φαῖον, ἐν φωνῇ δ' οὐδέν, ἢ εἰ ἄρα, τὸ σομφόν, καθάπερ τινὲς φασὶ σομφὴν φωνὴν ἀνὰ μέσον εἶναι, ὥσθ' ὁμώνυμον τὸ λεγόν, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μέλαν. ἔτι εἰ τῶν μὲν πλείω τὰ ἀνὰ 10 μέσον, τῶν δὲ ἓν, καθάπερ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν χρωμάτων πολλὰ τὰ ἀνὰ μέσον, ἐπὶ δὲ τῆς φωνῆς ἓν τὸ σομφόν.

Πάλιν ἐπὶ τοῦ κατ' ἀντίφασιν ἀντικειμένου σκοπεῖν εἰ πλεοναχῶς λέγεται πλεοναχῶς λέγεται. εἰ γὰρ τοῦτο πλεοναχῶς λέγεται, καὶ 15 τὸ τοῦτο ἀντικείμενον πλεοναχῶς ῥηθῆσεται, οἷον τὸ μὴ βλέπειν πλεοναχῶς λέγεται, ἐν μὲν τὸ μὴ ἔχειν ὄψιν, ἐν δὲ τὸ μὴ ἐνεργεῖν τῇ ὄψει. εἰ δὲ τοῦτο πλεοναχῶς, ἀναγκαῖον καὶ τὸ βλέπειν πλεοναχῶς λέγεσθαι· ἑκατέρω γὰρ τῷ μὴ βλέπειν ἀντικείμεται τι, οἷον τῷ μὲν μὴ ἔχειν ὄψιν τὸ 20 ἔχειν, τῷ δὲ μὴ ἐνεργεῖν τῇ ὄψει τὸ ἐνεργεῖν.

Ἔτι ἐπὶ τῶν κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν λεγομένων ἐπισκοπεῖν· εἰ γὰρ θάτερον πλεοναχῶς λέγεται, καὶ τὸ λοιπόν, οἷον εἰ τὸ αἰσθάνεσθαι πλεοναχῶς λέγεται κατὰ τὴν 25 τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὸ ἀναίσθητον εἶναι πλεοναχῶς ῥηθῆσεται κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα. ὅτι δὲ κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν ἀντίκεινται τὰ νῦν λεγόμενα, δηλον, ἐπειδὴ πέφυκεν ἑκατέραν τῶν αἰσθήσεων ἔχειν τὰ ζῶα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα.

Ἔτι δ' ἐπὶ τῶν πτώσεων ἐπισκεπτέον. εἰ γὰρ τὸ δι-

3 οὐδέν ου — 4 ἔτι καὶ ἐπὶ C. — τῷ μὲν... τῷ δὲ ABcf, τῶν μὲν... τῷ δὲ C. — ἐστὶ om P. — 5 εἰ om o. — 6 χρώματι C. — 7 οὐδέν Cou. — εἰ om A. — φασὶ τινες C. — 10 καὶ τοῦ μέλανος Pouf. — ἐπὶ μὲν... μέσον om P. — 11 μὲν om f. — ἐπὶ] καθάπερ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος ἐπὶ o, mg rc u. — 16 alt ἐν] ἕτερον Cfou. — 17 πλεοναχῶς λέγεται ἀναγκαῖον C. — 18 τῷ] τὸ Po. — 19 ἀντίκειται Pou. — τι om B. — ὄψιν ἔχειν f. — 20 τὸ pr C. — 21 λεγομένων καὶ ἕξιν ου. — 22 σκεπτέον o. — τὸ ἕτερον... καὶ τὸ ἕτερον Pou. — 24 καὶ] καὶ κατὰ C. — alt καὶ] δηλονότι καὶ f. — 25 τε om A. — τὴν om f. — 26 ἀντίκειται Cef. — τὰ] ἀλλήλοις τὰ o. — τὰ νῦν λεγόμενα] ἀλλήλαις P, pr om u. — 27 τὸ ζῶον (τὰ ζῶα P) κατὰ τε (κατε u) τὴν ψυχὴν καὶ τὸ CouP. — 28 τὴν om f. — 29 δ' om C. — σκοπετέον ου.

καὶ πλεοναχῶς λέγεται, καὶ τὸ δίκαιον πλεοναχῶς ῥη- 80
θῆσεται· καθ' ἑκάτερον γὰρ τῶν δικαίως ἐστὶ δίκαιον, ὅσον
εἰ τὸ δικαίως λέγεται τὸ τε κατὰ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην κρι-
ναι καὶ τὸ ὡς δεῖ, ὁμοίως καὶ τὸ δίκαιον. ὥσαύτως δὲ
καὶ εἰ τὸ ὑγιεινὸν πλεοναχῶς, καὶ τὸ ὑγιεινῶς πλεοναχῶς
ῥηθῆσεται, οἷον εἰ ὑγιεινὸν τὸ μὲν ὑγιείας ποιητικὸν τὸ δὲ 85
φυλακτικὸν τὸ δὲ σημαντικόν, καὶ τὸ ὑγιεινῶς ἢ ποιητι-
κῶς ἢ φυλακτικῶς ἢ σημαντικῶς ῥηθῆσεται. ὁμοίως δὲ
καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅταν αὐτὸ πλεοναχῶς λέγεται, καὶ
ἢ πῶσις ἢ ἀπ' αὐτοῦ πλεοναχῶς ῥηθῆσεται, καὶ εἰ ἢ p. 107
πῶσις, καὶ αὐτό.

Σκοπεῖν δὲ καὶ τὰ γένη τῶν κατὰ τοῦνομα κατηγο-
ριῶν, εἰ ταῦτά ἐστιν ἐπὶ πάντων. εἰ γὰρ μὴ ταῦτά, δηλόν
ὅτι ὁμώνυμον τὸ λεγόμενον, οἷον τὸ ἀγαθὸν ἐν ἐδέσματι
μὲν τὸ ποιητικὸν ἡδονῆς, ἐν ἱατρικῇ δὲ τὸ ποιητικὸν ὑγι-
είας, ἐπὶ δὲ ψυχῆς τὸ ποιεῖν εἶναι, οἷον σώφρονα ἢ ἀν-
δρείαν ἢ δικαίαν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων. ἐνιαχοῦ δὲ
τὸ ποτέ, οἷον τὸ ἐν τῷ καιρῷ ἀγαθόν· ἀγαθὸν γὰρ λέγεται
τὸ ἐν τῷ καιρῷ. πολλάκις δὲ τὸ ποσόν, οἷον ἐπὶ τοῦ 10
μέτριον· λέγεται γὰρ καὶ τὸ μέτριον ἀγαθόν. ὥστε ὁμώνυ-
μον τὸ ἀγαθόν. ὥσαύτως δὲ καὶ τὸ λευκὸν ἐπὶ σώματος
μὲν χροῖα, ἐπὶ δὲ φωνῆς τὸ εὐήκοον. παραπλησίως δὲ
καὶ τὸ ὀξύ· οὐ γὰρ ὥσαύτως ἐπὶ πάντων τὸ αὐτὸ λέγεται·
φωνὴ μὲν γὰρ ὀξεῖα ἢ ταχεῖα, καθάπερ φασὶν οἱ κατὰ 15
τοὺς ἀριθμοὺς ἀρμονικοί, γωνία δ' ὀξεῖα ἢ ἐλάσσων ὀρθῆς,
μάχαιρα δὲ ἢ ὀξυγώνιος.

Σκοπεῖν δὲ καὶ τὰ γένη τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα, εἰ
ἕτερα καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα, οἷον ὄνος τὸ τε ζῶον καὶ τὸ

30 λέγεται ου. — 31 δικαίως] δικαίων ABCPoc, corr u. — 32 εἰ
τὸ] εἰ Pu, om C. — 33 ὁμοίως δὲ καὶ Cu. — 34 εἰ καὶ C. — καὶ om
ou. — πλεοναχῶς (πολλαχῶς u) λέγεται καὶ Pu. — 35 ῥηθῆσεται om
C. — εἰ om Pou. — ὑγιεινὸν (μὲν add o) λέγεται τὸ CPou. — 38 αὐ-
τὸ om A.

107a] ἀπὸ τούτου C. — 2 καὶ] πλεοναχῶς λέγεται καὶ ου. — 3 δὲ
δεῖ καὶ C. — κατόνομα A, κατόνομα P. — προσηγοριῶν ου. — 4 τὰ
ἐντὰ bis u. — ἐπὶ πάντων ἐστὶν CPou. — 9 pr ἀγαθόν... καιρῷ om
f. — 10 τῷ om ου. — οἷον τὸ ἐπὶ C. — 11 ὥστε... ἀγαθόν pr om u.
— 12 alt τὸ om C. — 13 φωνῆς δὲ o. — 14 λέγεται οἷον φωνὴ μὲν
ὀξεῖα C. — 15 γὰρ om ouf. — ἢ P. — περὶ Pou. — 16 ἐλάττων ου. —
18 τῶν] τὰ corr u. — 19 ὄνος τὸ μὲν γὰρ σκεῦος τὸ δὲ ζῶον C.

20 σκευός. ἕτερος γὰρ ὁ κατὰ τοῦνομα λόγος αὐτῶν· τὸ μὲν γὰρ ζῶον ποιόν τι ῥηθῆσεται, τὸ δὲ σκευός ποιόν τι. ἂν δὲ ὑπ' ἄλληλα τὰ γένη ἤ, οὐκ ἀναγκαῖον ἑτέρους τοὺς λόγους εἶναι. οἷον τοῦ κόρακος τὸ ζῶον καὶ τὸ ὄρνεον γένος ἐστίν. ὅταν οὖν λέγωμεν τὸν κόρακα ὄρνεον εἶναι, καὶ ζῶον ποιόν
25 τί φάμεν αὐτὸν εἶναι, ὥστ' ἀμφοτέρα τὰ γένη περὶ αὐτοῦ κατηγορεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ζῶον πτηνὸν δέπουν τὸν κόρακα λέγωμεν, ὄρνεόν φάμεν αὐτὸν εἶναι· καὶ οὕτως οὖν ἀμφοτέρα τὰ γένη κατηγορεῖται κατὰ τοῦ κόρακος, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τῶν μὴ ὑπ' ἄλληλα γενῶν οὐ συμ-
30 βαίνει τοῦτο· οὔτε γὰρ ὅταν σκευός λέγωμεν, ζῶον λέγομεν, οὐδ' ὅταν ζῶον, σκευός.

Σκοπεῖν δὲ μὴ μόνον εἰ τοῦ προκειμένου ἕτερα τὰ γένη καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐναντίου· εἰ γὰρ τὸ ἐναντίον πολλαχῶς λέγεται, δηλὸν ὅτι καὶ τὸ
35 προκείμενον.

Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ἐπὶ τὸν ὀρισμὸν ἐπιβλέπειν τὸν
Definitio ἐκ τοῦ συντιθεμένου γιγνόμενον, οἷον λευκοῦ σώματος καὶ
λευκῆς φωνῆς· ἀφαιρουμένου γὰρ τοῦ ἰδίου τὸν αὐτὸν λόγον δεῖ λείπεσθαι. τοῦτο δ' οὐ συμβαίνει ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων, οἷον
b ἐπὶ τῶν νῦν εἰρημένων. τὸ μὲν γὰρ ἔσται σῶμα τοιόνδε χρῶμα ἔχον, τὸ δὲ φωνὴ εὐήκοος· ἀφαιρεθέντος οὖν τοῦ σώματος καὶ τῆς φωνῆς οὐ ταῦτόν ἐν ἑκατέρῳ τὸ λειπό-
μενον. ἔδει δέ γε, εἴπερ συνώνυμον ἦν τὸ λευκὸν τὸ ἐφ'
c ἑκατέρου λεγόμενον.

Πολλάκις δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς λόγοις λανθάνει πα-
ρακολουθοῦντὸ ὁμώνυμον· διὸ καὶ ἐπὶ τῶν λόγων σκεπτέον.
οἷον ἂν τις τὸ σημαντικὸν καὶ ποιητικὸν ὑγίειας τὸ συμ-
μέτρως ἔχον πρὸς ὑγίαν φῆ εἶναι, οὐκ ἀποστατέον ἀλλ'
10 ἐπισκεπτέον τί τὸ συμμετρως καθ' ἑκάτερον εἰρηκεν, οἷον εἰ

20 αὐτῶν om f. — 21 τι om P. — ῥηθῆσεται ποιόν τι ου. — σκευός ὁποῖον C. — 22 ὑπ' ἄλληλα ABCuf. — 23 alt τὸ om ου. — utrumque τὸ om Pf. — 24 κόρακα καὶ ὄρνεον ου. — καὶ om C. — 27 λέγωμεν εἶναι ὄρνεον C. — αὐτόν φάμεν ου. — 28 τὰ γένη ante καὶ seq. f. — κατὰ om ouf. — καὶ... αὐτῶν om P. — 29 ὑπ' ἄλληλα ABC ut solent, ὑπαλλήλων ouf. — 32 εἰ] ἐπὶ C. — ἕτερα] εἰ ἕτερα re C. — 36 τὸ ἐπὶ om Pou. — 37 ἐκ corr c. — γινόμενον CPou. — 38 δεῖ λόγον f.

107b2 οὖν] δὲ ου. — 3 ἐν om o. — 4 γε om C. — 7 τὸν λόγον f. — 8 ἂν Cu. — καὶ τὸ ποιητικὸν C. — 9 εἶναι φῆ C.

τὸ μὲν τὸ τοσοῦτον εἶναι ὥστε ποιεῖν ὑγίειαν, τὸ δὲ τὸ τοιοῦτον οἷον σημαίνειν ποία τις ἢ ἔξις.

Ἔτι εἰ μὴ συμβλητὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ὁμοίως, οἷον λευκὴ φωνὴ καὶ λευκὸν ἱμάτιον καὶ ὀξύς χυμὸς καὶ ὀξεῖα φωνή· ταῦτα γὰρ οὐδ' ὁμοίως λέγεται λευκὰ ἢ ὀξεῖα, 15 οὔτε μᾶλλον θάτερον. ὥσθ' ὁμώνυμον τὸ λευκὸν καὶ τὸ ὀξύ. τὸ γὰρ συνώνυμον πᾶν συμβλητόν· ἢ γὰρ ὁμοίως δηγήσεται, ἢ μᾶλλον θάτερον.

Ἐπεὶ δὲ τῶν ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα ἔτε- Genus & difference
ραι τῷ εἶδει καὶ αἱ διαφοραί, οἷον ζῶον καὶ ἐπιστήμης 20 (ἔτεροι γὰρ τούτων αἱ διαφοραί), σκοπεῖν εἰ τὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα διαφοραὶ εἶδιν, οἷον τὸ ὀξύ φωνῆς καὶ ὄγκου· διαφέρει γὰρ φωνὴ φωνῆς τῷ ὀξεῖα εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ ὄγκος ὄγκου. ὥστε ὁμώνυμον τὸ ὀξύ· ἑτέρων γὰρ γενῶν καὶ οὐχ ὑπ' ἄλληλα 25 διαφοραὶ εἶδιν.

Πάλιν εἰ αὐτῶν τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔτεροι αἱ διαφοραί, οἷον χρώματος τοῦ τε ἐπὶ τῶν σωμάτων καὶ τοῦ ἐν τοῖς μέλεσιν· τοῦ μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν σωμάτων διακριτικὸν καὶ συγκριτικὸν ὄψεως, τοῦ δ' ἐπὶ τῶν μελῶν οὐχ αἱ αὐταὶ 30 διαφοραί. ὥστε ὁμώνυμον τὸ χρώμα· τῶν γὰρ αὐτῶν αἱ αὐταὶ διαφοραί.

Ἔτι ἐπεὶ τὸ εἶδος οὐδενός ἐστι διαφορά, σκοπεῖν τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα εἰ τὸ μὲν εἶδος ἐστὶ τὸ δὲ διαφορά, οἷον τὸ λευκὸν τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ σώματος εἶδος χρώματος, 35 καὶ δ' ἐπὶ τῆς φωνῆς διαφορά· διαφέρει γὰρ φωνὴ φωνῆς τῷ λευκῇ εἶναι.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ πολλαχῶς διὰ τούτων καὶ τῶν τοιού- 16
των σκεπτέον· τὰς δὲ διαφορὰς ἐν αὐτοῖς τε τοῖς γένεσι Διαφορὰ
τοῖς πρὸς ἄλληλα θεωρητέον, οἷον τίνι διαφέρει δικαιοσύνη p. 108

11 μὲν τῷ Cf, μὲν (sic) co et corr u. — τοιοῦτον pr c, corr u. —
δὲ τῷ CProuf. — 12 οἷον] εἶναι οἷον C. — 15 λευκὰ λέγεται ου. — 19 ἑτε-
ρογενῶν CP, pr c. — ἄλλ. τεταγμένων (ταττομένων f) ἔτεροι P. —
21 τούτων καὶ αἱ C. — εἰ τῶν o, corr u. — 21, 27, 35 ταῦτόν C. —
29 τὸ μὲν pr u. — 31 διαφοραὶ om o. — 33 post διαφορὰ editi o et
u ὁ γὰρ ἀνθρώπος καὶ ὁ βούς οὐκ ἐστὶ διαφορὰ ἀλλ' εἶδος (διαφορὰ καὶ
εἶδος o) ἕκαστον αὐτῶν. — σκοπεῖν χρὴ τῶν C. — σκοπεῖν... διαφορὰ
om P. — 37 λευκῇ pr A. — 38 τοῦ] τῶν Po. — 39 σκοπητέον ου. —
38 om f.

108a1 τοῖς om C, del c, rc adi u. — προσάλληλα pr A.

14. We must exercise ourselves especially in detecting resemblances among things, that seem widely distant & dissimilar (Bain)

98

ΤΟΠΙΚΩΝ Α.

ἀνδρείας καὶ φρόνησις σωφροσύνης (ταῦτα γὰρ ἅπαντα ἐν τοῦ αὐτοῦ γένους ἐστίν), καὶ ἐξ ἄλλου πρὸς ἄλλο τῶν μὴ πολὺν λίαν διεστηκότων, οἷον τίνι αἰσθησις ἐπιστήμης· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν πολὺν διεστηκότων κατάδηλοι παντελῶς αἱ διαφοραί.

17 Τὴν δὲ ὁμοιότητα σκεπτέον ἐπὶ τε τῶν ἐν ἑτέροις γένεσιν, ὡς ἕτερον πρὸς ἕτερόν τι, οὕτως ἄλλο πρὸς ἄλλο, οἷον ὡς ἐπιστήμη πρὸς ἐπιστητόν, οὕτως αἰσθησις πρὸς αἰσθητόν· καὶ ὡς ἕτερον ἐν ἑτέρῳ τινί, οὕτως ἄλλο ἐν ἄλλῳ, οἷον ὡς ὄψις ἐν ὀφθαλμῷ, νοῦς ἐν ψυχῇ, καὶ ὡς γαλήνη ἐν θαλάσῃ, νηρεμία ἐν ἁέρι. μάλιστα δ' ἐν τοῖς πολὺν διεστώσι γυμνάζεσθαι δεῖ· ὅσον γὰρ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δυνήσμεθα τὰ ὅμοια συνορᾶν. σκεπτέον δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα, εἴ τι ἅπασιν ὑπάρχει ταυτόν, οἷον ἀνδράσιν καὶ ἵππῳ καὶ κινί· ἥ γὰρ ὑπάρχει τι αὐτοῖς ταυτόν, ταύτη ὁμοιά ἐστιν.

18 Χρήσιμον δὲ τὸ μὲν ποσαχῶς λέγεται ἐπεσκέφθαι πρὸς τε τὸ σαφές (μᾶλλον γὰρ ἂν τις εἰδείη τί τίθηται ἐμφανισθέντος ποσαχῶς λέγεται) καὶ πρὸς τὸ γίνεσθαι κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ μὴ πρὸς τὸ ὄνομα τοῦς συλλογισμούς. ἀδήλου γὰρ ὄντος ποσαχῶς λέγεται, ἐνδέχεται μὴ ἐπὶ ταῦτόν τὸν τε ἀποκρινόμενον καὶ τὸν ἐρωτῶντα φέρειν τὴν διάνοιαν· ἐμφανισθέντος δὲ ποσαχῶς λέγεται καὶ ἐπὶ τί φέρων τίθησι, γελοῖος ἂν φαίνοιτο ὁ ἐρωτῶν, εἰ μὴ πρὸς τοῦτο τὸν λόγον ποιοῖτο. χρήσιμον δὲ καὶ πρὸς τὸ μὴ παραλογισθῆναι καὶ πρὸς τὸ παραλογισάσθαι. εἰδότες γὰρ ποσαχῶς λέγεται οὐ μὴ παραλογισθῶμεν, ἀλλ' εἰδήσομεν ἂν μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ τὸν λόγον ποιῇται ὁ ἐρωτῶν· αὐτοὶ τε ἐρωτῶντες δυνήσόμεθα παραλογισάσθαι, ἂν μὴ τυγχάνῃ εἰδὼς ὁ ἀποκρινόμενος ποσαχῶς λέγεται. τοῦτο δ' οὐκ ἐστὶν

2 ἀνδρείας Pouf ut solent. — σωφροσύνης pr om c. — πάντα γὰρ ταῦτα C. — γὰρ ἅπαντα corr u. — πάντα P. — 3 ἐστὶ (εἰσὶ om omisso alt ἐστὶ) τῆς ἀρετῆς ἐστὶ καὶ Couf. — 4 τίνι διαφέρει αἰσθησις ου — 5 μὲν om C. — γὰρ om P. — κατάλληλοι C. — 7 ληπτέον C. — 8 τι om ou. — 9 ὡς om A. — 10 pr ἐν om ou. — 11 ἐν τῇ ψυχῇ ου — 13 διεσθηκόσι c. — 19 τε om ABPouf. — τῇ δ C. — 21 τούτοις CPouc. — 23 ἐρωτῶντα καὶ τὸν ἀποκρινόμενον C. — 25 ἀναφαίνονται P. — 27 καὶ πρὸς τὸ] πρὸς τὸ μὴ ο. — 29 ἂν CP. — μὴ om o. — ταῦτά CPc, τοῦτο ou. — ποιῇται τὸν λόγον ou. — 30 παραλογίζεσθαι C

It is not genuine

Dialectic

make the argument turn on the whole meaning of words.

πάντων δυνατόν, ἀλλ' ὅταν ἡ τῶν πολλαχῶς λεγομένων
τὰ μὲν ἀληθῆ τὰ δὲ ψευδῆ. ἔστι δὲ οὐκ οἰκείος ὁ τρό-
πος οὗτος τῆς διαλεκτικῆς· διὸ παντελῶς εὐλαβητέον τοῖς
διαλεκτικοῖς τὸ τοιοῦτον, τὸ πρὸς τοῦνομα διαλέγεσθαι,
ἐὰν μὴ τις ἄλλως ἐξαδυνατῇ περὶ τοῦ προκειμένου διαλέ-
γεσθαι.

Τὸ δὲ τὰς διαφορὰς εὑρεῖν χρήσιμον πρὸς τε τοὺς
συλλογισμοὺς τοὺς περὶ ταύτου καὶ ἑτέρου καὶ πρὸς τὸ γνω-
ρίζειν τί ἕκαστόν ἐστιν. ὅτι μὲν οὖν πρὸς τοὺς συλλογισμοὺς
πρὸς περὶ ταύτου καὶ ἑτέρου χρήσιμον, δῆλον· εὐρόντες γὰρ
διαφορὰν τῶν προκειμένων ὁποιανοῦν δεδειχότες ἐδόμεθα ὅτι
οὐ ταυτόν· πρὸς δὲ τὸ γνωρίζειν τί ἐστι, διότι τὸν ἴδιον τῆς
οὐσίας ἕκαστον λόγον ταῖς περὶ ἕκαστον οἰκείαις διαφοραῖς
χωρίζειν εἰσώδαμεν.

Τὸ ὁμοίον
Θαυμάσιον
Ἰνδιακόν

Ἡ δὲ τοῦ ὁμοίου θεωρία χρήσιμος πρὸς τε τοὺς ἐπα-
κτικούς λόγους καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοὺς καὶ
πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὁρισμῶν. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐπακτι-
κούς λόγους, διότι τῇ καθ' ἕκαστα ἐπὶ τῶν ὁμοίων ἐπαγωγῇ τὸ
ἀπόλου ἀξιουμένον ἐπάγειν· οὐ γὰρ ὁρδιόν ἐστιν ἐπάγειν μὴ εἰ-
κότας τὰ ὁμοία. πρὸς δὲ τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοὺς,
ὅτι ἐνδοξόν ἐστιν, ὥς ποτε ἐφ' ἑνὸς τῶν ὁμοίων ἔχει, οὕτως
καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. ὥστε πρὸς ὃ τι ἂν αὐτῶν εὐπορῶμεν
διαλέγεσθαι, προδιομολογησόμεθα, ὥς ποτε ἐπὶ τούτων ἔχει, 15
οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔχειν. δέξαντες δὲ ἐκείνο καὶ
τὸ προκειμένον ἐξ ὑποθέσεως δεδειχότες ἐδόμεθα· ὑποθέ-
ται γάρ, ὥς ποτε ἐπὶ τούτων ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ προκει-
μένου ἔχειν, τὴν ἀπόδειξιν πεποιήμεθα. πρὸς δὲ τὴν τῶν
ὁρισμῶν ἀπόδοσιν, διότι δυνάμενοι σινοραῖν τί ἐν ἑκάστῳ ταύ- 20
τον, οὐκ ἀπορήσομεν εἰς τί δεῖ γένος ὁριζομένους τὸ προκειμέ-
νον τιθέναι· τῶν γὰρ κοινῶν τὸ μάλιστα ἐν τῷ τί ἐστι κατη-
γορούμενον γένος ἂν εἴη. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς πολλοῖς διεστώσι

Ἐνδοξόν
οὕτως

Definition
quod est
essentia
est
est

32 πάντων ἀεὶ δυνατόν ο. — 36 ἄλλος f, ἄλλω (sic) pr u. — 38 ἐρεῖν
P. — τε om P.
108b1 ἔστιν ἕκαστον CPouf. — 2 γὰρ τὴν διαφορὰν C. — 5 ἐκά-
στης οὐσίας ου. — 6 γνωρίζειν P. — 8 καὶ om ο. — συλλογι-
σμοῦς... οὐν re u ubi loc paucioribus. — 10 ἐπὶ] καὶ ἐπὶ ο, re u.
— 15 προσδιομολογ. ο. — ὥσπερ ἐπ' αὐτῶν ἔχει ου. — 16 δὲ] γὰρ C.
— 18 ἔχει om C. — 19 πεποιημένοι ἐδόμεθα C. — 20 διότι] ὅτι ου.
— 21 γένος δεῖ ο. — τιθέναι τὸ προκειμένον C. — 23 γένος] τὸ γέ-
νος Cou. — ὁμοίως ὃ δὲ ο.

9. Alex. Schol. 264. a. 30. ὅτι δὲ κοινώτερον
τῷ διαλεκτικῷ ἀνασκευάζειν, οἱ κείνους
τὸ κατασκευάζειν, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν
Εὐδομείων ¹⁰⁰ Ἀναλυτικῶν (επιγραφεῖται δὲ

χρήσιμος πρὸς τοὺς ὁρισμούς ἢ τοῦ ὁμοίου θεωρία, οἷον ὅτι
25 ταῦτόν γαλήνη μὲν ἐν θαλάσῃ, νηρεμία δ' ἐν αἰέρι (ἐκότερον
γὰρ ἥσυχία), καὶ ὅτι στιγμή ἐν γραμμῇ καὶ μονὰς ἐν ἀρι-
θμῷ· ἐκότερον γὰρ ἀρχή. ὥστε τὸ κοινὸν ἐπὶ πάντων γένος
ἀποδιδόντες δόξομεν οὐκ ἀλλοτρίως ὀρίζεσθαι. σχεδὸν δὲ καὶ
οἱ ὀρίζομενοι οὕτως εἰσάδασιν ἀποδιδόναι· τὴν τε γὰρ μονάδα
30 ἀρχὴν ἀριθμοῦ φασὶν εἶναι καὶ τὴν στιγμήν ἀρχὴν γραμ-
μῆς. δῆλον οὖν ὅτι εἰς τὸ κοινὸν ἀμφοτέρων γένος τιθέσθαι.

Τὰ μὲν οὖν ὄργανα δι' ὧν οἱ συλλογισμοὶ ταῦτ' ἐστίν·
οἱ δὲ τόποι πρὸς οὓς χρήσιμα τὰ λεχθέντα οἶδε εἶσιν.

B.

*Ἔστι δὲ τῶν προβλημάτων τὰ μὲν καθόλου τὰ δ' ἐκ
μέρους. καθόλου μὲν οὖν οἷον ὅτι πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν καὶ
ὅτι οὐδὲμία ἡδονὴ ἀγαθόν, ἐπὶ μέρους δὲ οἷον ὅτι ἐστὶ τὸ
p.100 ἡδονὴ ἀγαθόν καὶ ἐστὶ τις ἡδονὴ οὐκ ἀγαθόν. ἔστι δὲ πρὸς
ἀμφοτέρω τὰ γένη τῶν προβλημάτων κοινὰ τὰ καθόλου
κατασκευαστικά καὶ ἀνασκευαστικά· δείξαντες γὰρ ὅτι παν-
τὶ ὑπάρχει, καὶ ὅτι τινὶ ὑπάρχει δεδειχότες ἐσόμεθα. ὁμοίως
5 δὲ καὶ ὅτι οὐδενὶ ὑπάρχει δείξωμεν, καὶ ὅτι οὐ παντὶ ὑπάρ-
χει δεδειχότες ἐσόμεθα. πρῶτον οὖν περὶ τῶν καθόλου
ἀνασκευαστικῶν ζητήτων διὰ τε τὸ κοινὰ εἶναι τὰ τοιαῦτα
πρὸς τὰ καθόλου καὶ τὰ ἐπὶ μέρους, καὶ διὰ τὸ μᾶλλον
τὰς θέσεις κομίζειν ἐν τῷ ὑπάρχειν ἢ μὴ, τοὺς δὲ δια-
10 γομένους ἀνασκευάζειν. ἔστι δὲ χαλεπώτατον τὸ ἀντιστρέ-
φειν τὴν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος οἰκείαν ὀνομασίαν· καὶ
γὰρ πῇ καὶ μὴ καθόλου ἐπὶ μόνων ἐνδέχεται τῶν συμ-
βεβηκότων. ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ ὅρου καὶ τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ γένους
ἀναγκαῖον ἀντιστρέφειν, οἷον εἰ ὑπάρχει τινὶ ζῷῳ περὶ
15 ποδὶ εἶναι, ἀντιστρέφαντι ἀληθὲς ἔσται λέγειν ὅτι ζῷον περὶ

24 χρήσιμον P. — 25 μὲν ἐν θαλάσῃ γαλήνη ου. — 26 ὅτι καὶ
ὅτι ὡς στιγμή ἐν γραμμῇ μονὰς C. — 28 οὐκ ἀλλοτρίως δόξομεν C
— 29 οἱ om A. — 33 λεγόμενα f. — 39 ὅτι om P.

109a1 καὶ] καὶ ὅτι Cof. — πρὸς ἀμφοτέρω om P. — 3 ἀνασκευ-
αστικά καὶ κατασκευαστικά C. — 5 ὑπάρχει B, corr A, ὑπάρχειν C.
— ὅτι τινὶ οὐκ ὑπάρχειν C. — 6 πρῶτον μὲν οὖν CP. — 8 πρὸς τὸ κοινόν
P. — 13 ἰδίου καὶ τοῦ ὅρου f. — 14 ὑπάρξει P. — περὶ om C.
— 15 ἔστι λέγειν ζῷον u.

26. Alex. Schol. 264. a 22. says that *προ* is
fine means, not the interrogation, but το ἀριστον
ἦδη καὶ κείμενον. 8. *προ* is said to be
ὅς δ' διαλεκτικός. ΤΟΠΙΚΩΝ. Β. 101
δίκουν ἐστίν. ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ γένους· εἰ γὰρ ζῶν ὑπάρ-
χει τινὶ εἶναι, ζῶν ἐστίν. τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδίου· εἰ
γὰρ ὑπάρχει τινὶ γραμματικῆς δεκτικῶ εἶναι, γραμματι-
κῆς δεκτικὸν ἐστίν. οὐδὲν γὰρ τούτων ἐνδέχεται κατὰ τι ὑπάρ-
χειν ἢ μὴ ὑπάρχειν, ἀλλ' ἀπλῶς ἢ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρ-
χειν. ἐπὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων οὐδὲν κωλύει κατὰ τι ὑπάρ-
χειν, οἷον λευκότητα ἢ δικαιοσύνην, ὥστε οὐκ ἀποχρη τὸ δεῖ-
ξαι ὅτι ὑπάρχει λευκότης ἢ δικαιοσύνη πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι
λευκός ἢ δίκαιός ἐστιν. ἔχει γὰρ ἀμφισβήτησιν ὅτι κατὰ τι
λευκός ἢ δίκαιός ἐστιν. ὥστ' οὐκ ἀναγκαῖον ἐπὶ τῶν συμβε-
βηκότων τὸ ἀντιστρέφειν.
Διορίσασθαι δὲ δεῖ καὶ τὰς ἁμαρτίας τὰς ἐν τοῖς προ-
βλήμασιν, ὅτι εἰσὶ διτταί, ἢ τῷ ψεύδεσθαι ἢ τῷ παρα-
βαίνειν τὴν κειμένην λέξιν. οἳ τε γὰρ ψευδόμενοι καὶ τὸ μὴ
ὑπάρχον ὑπάρχειν τινὶ λέγοντες ἁμαρτάνουσι· καὶ οἱ τοῖς οὐ
ἄλλοις τῶν ὀνόμασι τὰ πράγματα προσαγορεύοντες, οἷον
τὴν πλάτανον ἄνθρωπον, παραβαίνουσι τὴν κειμένην ὀνο-
μασίαν.
Εἰς μὲν δὴ τόπος τὸ ἐπιβλέπειν εἰ τὸ κατ' ἄλλον
πρὸς τὸν τρόπον ὑπάρχον ὡς συμβεβηκὸς ἀποδέδωκεν. ἁμαρ-
τάνεται δὲ μάλιστα τοῦτο περὶ τὰ γένη, οἷον εἴ τις τῷ λευκῷ
φαῖν συμβεβηκέναι χρώματι εἶναι· οὐ γὰρ συμβέβηκε τῷ
λευκῷ χρώματι εἶναι, ἀλλὰ γένος αὐτοῦ τὸ χρώμα ἐστίν.
ἐνδέχεται μὲν οὖν καὶ κατὰ τὴν ὀνομασίαν διορίσαι τὸν τιθέ-
μενον, οἷον ὅτι συμβέβηκε τῇ δικαιοσύνῃ ἀρετῇ εἶναι· πολ-
λάκις δὲ καὶ μὴ διορίζαντι κατὰ δόξαν ὅτι τὸ γένος ὡς
συμβεβηκὸς ἀποδέδωκεν, οἷον εἴ τις τὴν λευκότητα κεχρω-
σθαι φήσκειν ἢ τὴν βράδιον κινεῖσθαι. ἀπ' οὐδενός γὰρ γέ-
νους παρωνύμως ἢ κατηγορία κατὰ τοῦ εἶδους λέγεται, ἀλλὰ
πάντα συνωνύμως τὰ γένη τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται· καὶ γὰρ
τὸ ὄνομα καὶ τὸν λόγον ἐπιδέχεται τὸν τῶν γενῶν τὰ εἶδη. ὁ
οὖν κεχρωσμένος εἶπας τὸ λευκὸν οὔτε ὡς γένος ἀποδέδωκεν,
18 τινὶ om C. — 19 ἐστίν Cu. — οὐδὲν C. — 20 ἢ μὴ ὑπάρχειν
mg u, om C. — ἀλλ'... ὑπάρχειν mg u. — ἢ post ἀπλῶς om BCu. —
21 οὐδὲν C. — 24 et 25 λευκὸν ἢ δίκαιον u. — 24 ἔχει... ἐστίν om
P. — 27 καὶ] κατὰ P. — 28 alt τῷ] τὸ P. — 31 φασκόντες C. —
36 τοῦτο μάλιστα CP. — εἴ om P. — τις om CP. — τὸ λευκὸν BP,
fort pr c.
109b7 τὸ ὄνομα P. — τὸν τῶν] τῶν Acou. — 8 εἰπὼν CPf, corr
Acu.

2

3

Digitized by Google

πὸς φθονερός; τίς ἐκάτερος αὐτῶν; οὕτω γὰρ καταφανές
ἔσται πότερον ἀληθὲς ἢ ψεῦδος τὸ ῥηθέν, οἷον εἰ φθονερός p. 110
μὲν ὁ λυπούμενος ἐπὶ ταῖς τῶν ἀγαθῶν εὐπραγίαις, νεμε-
σητικός δ' ὁ λυπούμενος ἐπὶ ταῖς τῶν κακῶν εὐπραγίαις,
θῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη φθονερός ὁ νεμεσητικός. λαμβάνειν
δὲ καὶ ἀντὶ τῶν ἐν τοῖς λόγοις ὀνομάτων λόγους, καὶ μὴ
ἀφίστασθαι ἕως ἂν εἰς γνώριμον ἔλθῃ. πολλάκις γὰρ ὅλου
μὲν τοῦ λόγου ἀποδοθέντος οὕτω δῆλον τὸ ζητούμενον, ἀντὶ
δὲ πινος τῶν ἐν τῷ λόγῳ ὀνομάτων λόγου ῥηθέντος κατάδη-
λον γίνεται.

Ἐτι τὸ πρόβλημα πρότασιν ἑαυτῷ ποιούμενον ἐνίστα-
σθαι. ἢ γὰρ ἐνστασις ἔσται ἐπιχείρημα πρὸς τὴν θέσιν. ἔστι
δ' ὁ τόπος οὗτος σχεδὸν ὁ αὐτὸς τῷ ἐπιβλέπειν οἷς ὑπάρ-
χιν ἢ πᾶσιν ἢ μηδενὶ εἴρηται. διαφέρει δὲ τῷ τρόπῳ.

Ἐτι διορίζεσθαι ποῖα δεῖ καλεῖν ὥς οἱ πολλοὶ καὶ
ποῖα οὐ. χρήσιμον γὰρ καὶ πρὸς τὸ κατασκευάζειν καὶ 15
πρὸς τὸ ἀνασκευάζειν, οἷον ὅτι ταῖς μὲν ὀνομασίαις τὰ πρᾶ-
γματα προσαγορευτέον καθάπερ οἱ πολλοί, ποῖα δὲ τῶν
πραγμάτων ἔστι τοιαῦτα ἢ οὐ τοιαῦτα, οὐκέτι προσεκτέον
τοῖς πολλοῖς. οἷον ὑγιεινὸν μὲν ῥητέον τὸ ποιητικὸν ὑγίειας,
ὥς οἱ πολλοὶ λέγουσιν. πότερον δὲ τὸ προκείμενον ποιητικὸν 20
ὑγίειας ἢ οὐ, οὐκέτι ὥς οἱ πολλοὶ κλητέον ἀλλ' ὥς ὁ
πατέρος.

Ἐτι ἐὰν πολλαχῶς λέγῃται, κείμενον δὲ ἢ ὥς ὑπάρ-
χει ἢ ὥς οὐκ ὑπάρχει, θάτερον δεκνύναι τῶν πλεοναχῶς
λεγομένων, ἐὰν μὴ ἄμφω ἐνδέχῃται. χρηστέον δ' ἐπὶ τῶν 25
λανθανόντων. ἐὰν γὰρ μὴ λανθάνῃ πολλαχῶς λεγόμενον,
ἔσθησεται ὅτι οὐ διελλεκται ὅπερ αὐτὸς ἠπόρει, ἀλλὰ θά-
τερον. οὗτος δ' ὁ τόπος ἀντιστρέφει καὶ πρὸς τὸ κατασκευ-
άσαι καὶ ἀνασκευάσαι. κατασκευάζειν μὲν γὰρ βουλόμε-

110a2 εὐπραγίαις u. — 6 προαφίστασθαι C. — εἰς τι γνώριμον C.
— 7 οὕτω] οὐ C^{ms}. — 13 pr ἢ om u. — δῆ P. — 14 ἐτι δεῖ διορί-
ζεσθαι C. — 15 χρήσιμα P. — γὰρ δὲ f. — 16 πρὸς τὸ om C. —
20 ποιητικὸν rc mg u. — 21 λεκτέον pr u. — 22 ἱατέρος. οἷον εἰ τι-
θῇ τις ὅτι ὁ κοιμώμενος αἰσθάνεται, οὐδαμῶς χρη διελομένους παρ'
ἐστῶν τὸ αἰσθάνεσθαι εἰς τε τὸ κατ' ἐνέργειαν καὶ κατὰ δύναμιν δει-
κνύει ὅτι ὁ κοιμώμενος αἰσθάνεται. αἰσθάνεσθαι γὰρ λέγονται οἱ
δύναμιν τοῦ αἰσθάνεσθαι ἔχοντες. ἔτι ἐὰν f. — 27 εἰ λανθάνει f. —
28 καὶ om u. — ἀνασκευάσαι καὶ κατασκευάσαι C. — 29 καὶ πρὸς τὸ
ἀνασκευάσαι u, om AP.

= ἐξ υποθέσεως

ὑπόθεσις
preliminary
convention

σοι δείξομεν ὅτι θάτερον ὑπάρχει, ἐὰν μὴ ἄμφω δυνατόμεθα· ἀνασκευάζοντες δὲ ὅτι οὐχ ὑπάρχει θάτερον δείξομεν, ἐὰν μὴ ἄμφω δυνατόμεθα. πλὴν ἀνασκευάζοντι μὲν οὐδὲν δεῖ ἐξ ὁμολογίας διαλέγεσθαι, οὐτ' εἰ παντὶ οὐτ' εἰ μηδενὶ ὑπάρχειν εἰρηται· ἐὰν γὰρ δείξωμεν ὅτι οὐχ ὑπάρχει ὁπωσὺν, ἀνηρηκότες ἐσόμεθα τὸ παντὶ ὑπάρχειν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐνὶ δείξωμεν ὑπάρχον, ἀναιρήσομεν τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν. κατασκευάζουσι δὲ προδιομολογητέον ὅτι εἰ ὁπωσὺν ὑπάρχει παντὶ ὑπάρχει, ἂν πιθανὸν ἢ τὸ ἀξίωμα. οὐ γὰρ ἀπόρησιν πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι παντὶ ὑπάρχει τὸ ἐφ' ἑνὸς διαλεχθῆναι, οἷον εἰ ἢ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατος, διότι ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος, ὥστε προδιομολογητέον ὅτι εἰ ἡτοῦσιν ψυχὴ ἀθάνατος, πᾶσα ἀθάνατος. τοῦτο δ' οὐκ αἰτιότητέον, ἀλλ' ὅταν μὴ εὐπορῶμεν κοινὸν ἐπὶ πάντων ἓνα λόγον εἰπεῖν, καθάπερ ὁ γεωμέτρης ὅτι τὸ τρίγωνον δυοῖν ὁρθαῖς ἴσας ἔχει.

πολλὰ καὶ ὅσα
λέγεται

Ἐὰν δὲ μὴ λανθάνῃ πολλαχῶς λεγόμενον, διελόμενον ὁσαυχὺς λέγεται καὶ ἀναιρεῖν καὶ κατασκευάζειν. οἷον εἰ τὸ δέον ἐστὶ τὸ συμφέρον ἢ τὸ καλόν, πειρατέον ἄμφω κατασκευάζειν ἢ ἀναιρεῖν περὶ τοῦ προκειμένου, οἷον ὅτι καλὸν καὶ συμφέρον, ἢ ὅτι οὐτε καλόν οὐτε συμφέρον. ἐὰν δὲ μὴ ἐνδέχῃται ἄμφοτερά, θάτερον δεικτέον, ἐπισημαινόμενον ὅτι τὸ μὲν τὸ δ' οὐ. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ πλείω
15 εἰς αὐτὸν διαιρεῖται.

καθ' ὅσον
πρὸς τὸ τέλος

8 Πάλιν ὅσα μὴ καθ' ὁμωνυμίαν λέγεται πολλαχῶς ἀλλὰ κατ' ἄλλον τρόπον, οἷον ἐπιστήμη μία πλειόντων ἢ ὡς τοῦ τέλους καὶ τοῦ πρὸς τὸ τέλος, οἷον ἱατρικὴ τοῦ ὑγίαιεν ποιῆσαι καὶ τοῦ διαιτῆσαι, ἢ ὡς ἀμφοτέρων τελῶν, καθάπερ τῶν ἐναντίων ἢ αὐτῇ λέγεται ἐπιστήμη (οὐδὲν γὰρ μᾶλλον τέλος τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου), ἢ ὡς τοῦ καθ' αὐτὸ καὶ τοῦ

32 ἀνασκευάζουσι u. — 34 ὅτι τινα οὐχ ὑπάρχει ὁπωσὺν C. — 36 ὑπάρχειν f. — 37 ὅτι om P. — 38 ὑπάρχειν πιθανόν pr B.

110b2 διαλεχθῆναι C. — διότι] ὅτι corr A, καὶ ὅτι uf. — 3 πᾶσα ψυχὴ CPf. — προδιομολογητέον u. — προδιομολογητέον διότι C. — εἴ τις οὖν Bf, pr A, εἴ τις P. — 4 πᾶσα] καὶ πᾶσα C. — 7 ἔχει] ἔχει τὰς (τρεῖς Pf) γωνίας CPf. — 9 ποσαυχὺς Puf. — 12 ἢ... συμφέρον rc mg u. — ὅτι οὐ καλόν A. — 13 ἐνδέχεται C. — 14 καὶ pr A. — 16 λέγεται BP. — 18 alt τοῦ] τῶν BC. — οἷον ἢ ἱατρικὴ Cf. — 19 ἐμποιεῖται f. — 20 οὐδὲν P. — 21 τέλος τέλους τὸ B.

κατὰ συμβεβηκός, οἷον καθ' αὐτὸ μὲν ὅτι τὸ τρίγωνον δυ-
 ον ὀρθαῖς ἴσας ἔχει, κατὰ συμβεβηκός δὲ ὅτι τὸ ἰσοπλευ-
 ρον· ὅτι γὰρ συμβέβηκε τῷ τριγώνῳ ἰσοπλευρῷ τριγώνῳ
 εἶναι, κατὰ τοῦτο γνωρίζομεν ὅτι δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει. εἰ 25
 οὖν μηδαμῶς ἐνδέχεται τὴν αὐτὴν εἶναι πλειόνων ἐπιστήμην,
 ὅλον ὅτι ὁλως οὐκ ἐνδέχεται εἶναι, ἢ εἴ πως ἐνδέχεται,
 ὅλον ὅτι ἐνδέχεται. διαιρεῖσθαι δὲ ὁσαυχῶς χρήσιμον. οἷον
 βουλόμεθα κατασκευάσαι, τὰ τοιαῦτα προοιστέον ὅσα
 ἐνδέχεται, καὶ διαιρετέον εἰς ταῦτα μόνον ὅσα καὶ χρή- 30
 σιμα πρὸς τὸ κατασκευάσαι· ἂν δ' ἀνασκευάσαι, ὅσα μὴ
 ἐνδέχεται, τὰ δὲ λοιπὰ παραλείπτειν. ποιητέον δὲ καὶ
 ἐπὶ τούτων, ὅταν λανθάνῃ ποσαυχῶς λέγεται. καὶ εἶναι δὲ
 τῷδε τοῦδε ἢ μὴ εἶναι, ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων κατασκευαστέον, 35
 οἷον ἐπιστήμην τήνδε τοῦδε ἢ ὡς τέλους ἢ ὡς τῶν πρὸς τὸ τέ- 36
 λος ἢ ὡς τῶν κατὰ συμβεβηκός, ἢ πάλιν μὴ εἶναι τι κατὰ
 μηδὲνα τῶν ζηθέντων τρόπων. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ
 ἐπιθυμίας, καὶ ὅσα ἄλλα λέγεται πλειόνων. ἔστι γὰρ ἢ
 ἐπιθυμία τούτου ἢ ὡς τέλους, οἷον ὑγίειας, ἢ ὡς τῶν πρὸς τὸ 40
 τέλος, οἷον τοῦ φαρμακευθῆναι, ἢ ὡς τοῦ κατὰ συμβεβηκός,
 καθάπερ ἐπὶ τοῦ οἴνου ὁ φιλόγλυκς οὐχ ὅτι οἶνος ἀλλ' ὅτι
 γλυκὺς ἐστίν. καθ' αὐτὸ μὲν γὰρ τοῦ γλυκέος ἐπιθυμεῖ, τοῦ
 δ' οἴνου κατὰ συμβεβηκός· ἂν γὰρ αὐστηρὸς ἦ, οὐκέτι ἐπιθυ- 45
 μεῖ. κατὰ συμβεβηκός οὖν ἐπιθυμεῖ. χρήσιμος δ' ὁ τόπος οὗτος 46
 ἐν τοῖς πρὸς τι· σχεδὸν γὰρ τὰ τοιαῦτα τῶν πρὸς τί ἐστίν.

Ἔτι τὸ μεταλαμβάνειν εἰς τὸ γνωριμώτερον ὄνομα, οἷον 4
 ἀντὶ τοῦ ἀκριβοῦς ἐν ὑπολήψει τὸ σαφές καὶ ἀντὶ τῆς πολυ-
 πραγμασιότητος ἢ φιλοπραγμοσύνης· γνωριμώτερον γὰρ γι- 10
 νομένου τοῦ ζηθέντος εὐεπιχειρητοτέρα ἢ θέσις. ἔστι δὲ καὶ
 οὗτος ὁ τόπος πρὸς ἅμφω κοινός, καὶ πρὸς τὸ κατασκευά-
 ζειν καὶ ἀνασκευάζειν.

22 τὸ om B. — τρίγωνον τὰς τρεῖς γωνίας δυοῖν C. — 23 ἔχει
 τὰς τρεῖς γωνίας κατὰ Pf. — 24 τῷ τριγώνῳ corr B ubi locus pau-
 cius, re supra vs u. — τριγώνῳ τριγώνῳ ἰσοπλευρῷ C. — 25 κατὰ
 ... ὅτι pr om C. — δύο C. — ἔχει τὰς ἐντὸς εἰ CPf. — 26 πλειόνων
 C. — 27 εἶναι om C. — 29 ἂν μὲν βουλ. C. — ὅσα] εἰς ὅσα C. —
 30 μόνα C. — 31 ἂν CP. — 32 παραλείπτειν AB, pr C. — 36 τῶν]
 τὸ P, om u. — τι om C.

11a2 alt τοῦ om C. — 4 ἐστίν om C. — 7 τοῖς] τῷ A. — τῶν
 ἐν τοῖς πρὸς C. — εἰσιν f. — 9 ἀκριβῶς pr A. — 10 τὴν φιλοπρα-
 γμοσύνην CP, corr Ac. — γιγνομένου Bc, γενομένου Cf. — 11 ἐπι-
 χειρητοτέρα f. — θέσις ἐστίν. ἔστι C. — 12 ἀνασκευάζειν καὶ (πρὸς τὸ
 u) κατασκευάζειν fu.

19. Τὸ κρίνειν γένος 18 αἰσθάνεσθαι
ὅ γὰρ αἰσθανόμενος κρίνει πως.

Πρὸς δὲ τὸ δεῖξαι τὰ ἐναντία τῷ αὐτῷ ὑπάρχοντα σκο-
10 16 πειν ἐπὶ τοῦ γένους, οἷον ἐὰν βουλώμεθα δεῖξαι ὅτι ἔστι περὶ
αἰσθησιν ὀρθότης καὶ ἁμαρτία, τὸ δ' αἰσθάνεσθαι κρίνειν ἔστι,
κρίνειν δ' ἔστιν ὀρθῶς καὶ μὴ ὀρθῶς, καὶ περὶ αἰσθησιν ἂν εἴη
ὀρθότης καὶ ἁμαρτία. νῦν μὲν οὖν ἐκ τοῦ γένους περὶ τὸ εἶδος
ἢ ἀποδείξῃς· τὸ γὰρ κρίνειν γένος τοῦ αἰσθάνεσθαι· ὁ γὰρ αἰ-
20 σθανόμενος κρίνει πως. πάλιν δ' ἐκ τοῦ εἶδους τῷ γένει· ὅσα
γὰρ τῷ εἶδει ὑπάρχει, καὶ τῷ γένει, οἷον εἰ ἔστιν ἐπιστήμη
φύλη καὶ σπονδαία, καὶ διάθεσις φύλη καὶ σπονδαία·
ἢ γὰρ διάθεσις τῆς ἐπιστήμης γένος. ὁ μὲν οὖν πρότερος τό-
πος ψευδής ἐστι πρὸς τὸ κατασκευάσαι, ὁ δὲ δεύτερος ἀλη-
25 θής. οὐ γὰρ ἀναγκαῖον, ὅσα τῷ γένει ὑπάρχει, καὶ τῷ εἶ-
δει ὑπάρχειν· ζῶον μὲν γὰρ ἔστι πτηνὸν καὶ τετράπουν, ἄν-
θρωπος δ' οὐ. ὅσα δὲ τῷ εἶδει ὑπάρχει, ἀναγκαῖον καὶ τῷ
γένει· εἰ γὰρ ἔστιν ἄνθρωπος σπονδαῖος, καὶ ζῶον ἔστι σπον-
δαῖον. πρὸς δὲ τὸ ἀνασκευάζειν ὁ μὲν πρότερος ἀληθής, ὁ δὲ
30 ὕστερος ψευδής· ὅσα γὰρ τῷ γένει οὐχ ὑπάρχει, οὐδὲ τῷ εἶ-
δει· ὅσα δὲ τῷ εἶδει μὴ ὑπάρχει, οὐκ ἀνάγκη τῷ γένει
μὴ ὑπάρχειν.

Ἐπεὶ δ' ἀναγκαῖον, ὧν τὸ γένος κατηγορεῖται, καὶ
11 τῶν εἰδῶν τι κατηγορεῖσθαι, καὶ ὅσα ἔχει τὸ γένος ἢ πα-
36 ρωνύμως ἀπὸ τοῦ γένους λέγεται, καὶ τῶν εἰδῶν τι ἀναγκαῖον
ἔχειν ἢ παρωνύμως ἀπὸ τίνος τῶν εἰδῶν λέγεσθαι, οἷον εἰ
τίνος ἐπιστήμη κατηγορεῖται, καὶ γραμματικὴ ἢ μουσικὴ ἢ
τῶν ἄλλων τις ἐπιστημῶν κατηγορηθήσεται, καὶ εἴ τις ἔχει
b ἐπιστήμην ἢ παρωνύμως ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης λέγεται, καὶ
γραμματικὴν ἔξει ἢ μουσικὴν ἢ τινὰ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν
ἢ παρωνύμως ἀπὸ τίνος αὐτῶν ῥηθήσεται, οἷον γραμματικός
ἢ μουσικός. ἐὰν οὖν τι τεθῇ λεγόμενον ἀπὸ τοῦ γένους ὅπως
5 οὖν, οἷον τὴν ψυχὴν κινεῖσθαι, σκοπεῖν εἰ κατὰ τι τῶν εἰδῶν
τῶν τῆς κινήσεως ἐνδέχεται τὴν ψυχὴν κινεῖσθαι, οἷον αὐ-
ξεσθαι ἢ φθίβεσθαι ἢ γίνεσθαι ἢ ὅσα ἄλλα κινήσεως εἶδη.
εἰ γὰρ κατὰ μηδέν, δῆλον ὅτι οὐ κινεῖται. οὗτος δ' ὁ τόπος

14 τὰναντία Pf, τὰ ἄναντία C. — 17 ἂν εἴη] ἔστιν u. — 20 κρι-
νεῖ C. — δ' om Af. — 22 φύλη] ἔστιν ἄρα φύλη C, εἶναι φύλη f,
ἀρα φύλη P. — 30 δεύτερος Cf. — 31 οὐχ C. — 32 μὴ om P. —
34 τι] δεῖ B. — 36 ἔχει B. — 37 pr ἢ] καὶ ABf, fort pr c.

111b2 τῶν ἄλλων τινὰ C. — 5 οἷον τὸ τὴν C. — 7 γίνεσθαι CPf.
— 8 ὅτι] ὅτι καὶ C. — δ' om C.

κοινὸς πρὸς ἅμω, πρὸς τε τὸ ἀνασκευάζειν καὶ κατασκευ-
άζειν· εἰ γὰρ κατὰ τι τῶν εἰδῶν κινεῖται, δῆλον ὅτι κινεῖται, 10
καὶ εἰ κατὰ μηδὲν τῶν εἰδῶν κινεῖται, δῆλον ὅτι οὐκ κινεῖται.

Μὴ εὐποροῦντι δὲ ἐπιχειρήματος πρὸς τὴν θέσιν, σκο- *Try upon*
πεῖν ἐκ τῶν ὁρισμῶν ἢ τῶν ὄντων τοῦ προκειμένου πράγμα- *Definitions.*
τος ἢ τῶν δοκούντων, κἂν εἰ μὴ ἀφ' ἐνὸς ἀλλ' ἀπὸ πλειόνων. 15
ἔσθ' ὅταν ὁρισμένοις ἐπιχειρεῖν ἔσται· πρὸς γὰρ τοὺς ὁρι-
σμούς ὅσων ἢ ἐπιχειρήσῃς.

Σκοπεῖν δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τίνος ὄντος τὸ προκεί- *Antecedent*
μενόν ἐστιν, ἢ τί ἐστιν ἐξ ἀνάγκης εἰ τὸ προκειμένον ἐστὶ, κα- *consequence*
τασκευάζειν μὲν βουλομένων, τίνος ὄντος τὸ προκειμένον ἐστὶ *of the*
(ἐὰν γὰρ ἐκεῖνο δειχθῇ ὑπάρχον, καὶ τὸ προκειμένον δεδει- *thesis.*
γμένον ἔσται), ἀνασκευάζειν δὲ βουλομένων, τί ἐστιν εἰ τὸ προ-
κειμένον ἐστιν· ἐὰν γὰρ δείξωμεν τὸ ἀκόλουθον τῷ προκει-
μένῳ μὴ ὄν, ἀνηρηγότες ἐσόμεθα τὸ προκειμένον.

Ἔτι ἐπὶ τὸν χρόνον ἐπιβλέπειν, εἴ που διαφανεῖ, οἷον
εἰ τὸ τρεφόμενον ἔφησεν ἐξ ἀνάγκης αὐξέσθαι· τρέφεται 25
μὲν γὰρ αἰεὶ τὰ ζῷα, αὐξεται δ' οὐκ αἰεὶ. ὁμοίως δὲ καὶ
εἰ τὸ ἐπίστασθαι ἔφησε μεμνησθαι· τὸ μὲν γὰρ τοῦ παρελη-
λυθότος χρόνου ἐστὶ, τὸ δὲ καὶ τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλον-
τος. ἐπίστασθαι μὲν γὰρ λεγόμεθα τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλ-
λοντα, οἷον ὅτι ἔσται ἑκλειψς, μνημονεύειν δ' οὐκ ἐνδέχεται 30
ἄλλο ἢ τὸ παρεληλυθός.

Ἔτι ὁ σοφιστικὸς τρόπος, τὸ ἄγειν εἰς τοιοῦτον πρὸς ὃ 5
εὐπορήσομεν ἐπιχειρημάτων. τοῦτο δ' ἔσται ὅτε μὲν ἀναγκαῖον,
ὅτε δὲ φαινόμενον ἀναγκαῖον, ὅτε δ' οὔτε φαινόμενον οὔτ'
ἀναγκαῖον. ἀναγκαῖον μὲν οὖν, ὅταν ἀρνησάμενου τοῦ ἀπο- 35
κριναμένου τῶν πρὸς τὴν θέσιν τι χρησίμων πρὸς τοῦτο τοὺς
λόγους ποιῇται, τυχάνη δὲ τοῦτο τῶν τοιούτων ὄν πρὸς ὃ εὐ-
πορεῖν ἔστιν ἐπιχειρημάτων. ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ἐπαγωγὴν

14 κἂν εἰ] καὶ εἰ B, καὶ ἂν C, κἂν εἰ corr u, καὶ A. — ἀπὸ om
A. — 14 ὅσων u. — ὁρισμένων C. — 17 περὶ C. — τὸ] ἀνάγκη τὸ
f, rc B. — ἐστὶ τὸ προκειμένον P. — 18 πρὲς ἐστὶν] εἶναι f. — tert ἐστὶ]
ἀνάγκη εἶναι C. — 19 ἔσται ἐξ ἀνάγκης ἂν Cf. — 21 τί οὐκ ἐστὶν
corr u. — 24 ἐπιβλέπειν corr c. — πον om P. — 25 ἐφ' ἧς ἐξ pr
A. — 27 ἔφησέ τις μεμνησθαι C. — 28 pr καὶ om u. — alt τοῦ om
P. — 30 ἔσται ἡλίον ἑκλειψς CPuf. — 31 ἀλλ' ἢ Cf. — 32 ἔτι καὶ
σοφιστικὸς ὁ τρόπος rc c. — 32 τρόπος C. — τοιοῦτο Cc, τοιοῦ-
τον corr u. — 36 ἀποκρινόμενον Pf. — 37 τυχάνει BCu, pr c. —
ἐστὶν εὐπορεῖν P. — εὐπορεῖ ἐπιχειρημάτων C.

p.112 πρὸς τι διὰ τοῦ κειμένου ποιησάμενος ἀναιρεῖν ἐπιχειρῇ· τοῦτον γὰρ ἀναιρεθέντος καὶ τὸ προκείμενον ἀναιρεῖται. φαινόμενον δ' ἀναγκαῖον, ὅταν φαίνεται μὲν χρήσιμον καὶ οἰκεῖον τῆς θέσεως, μὴ ἢ δέ, πρὸς ὃ γίνονται οἱ λόγοι, εἴτε ἀρνησάμενου τοῦτον λόγον ὑπέχοντος, εἴτε ἐπαγωγῆς ἐνδόξου διὰ τῆς θέσεως πρὸς αὐτὸ γινομένης ἀναιρεῖν ἐπιχειροῖ αὐτό. τὸ δὲ λοιπὸν, ὅταν μὴτ' ἀναγκαῖον ἢ μῆτε φαινόμενον πρὸς ὃ γίνονται οἱ λόγοι, ἄλλως δὲ παρεξέλεγγεσθαι συμβαίνει τῷ ἀποκρινομένῳ. δεῖ δ' εὐλαβεῖσθαι τὸν ἔσχατον τῶν δηθέντων τρόπων· παντελῶς γὰρ ἀπηρητημένος καὶ ἀλλότριος ἔοικεν εἶναι τῆς διαλεκτικῆς. διὸ δεῖ καὶ τὸν ἀποκρινόμενον μὴ δυσκολαίνειν, ἀλλὰ τιθέναι τὰ μὴ χρήσιμα πρὸς τὴν θέσιν, ἐπισημαινόμενον ὅσα μὴ δοκεῖ, τίθησι δὲ μᾶλλον γὰρ ἀπορεῖν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ συμβαίνει τοῖς ἐρωτῶσι πάντων τιθεμένων αὐτοῖς τῶν τοιούτων, ἐὰν μὴ περαίνωσιν.

Ἔτι πᾶς ὁ εἰρηκῶς οἰοῦν τρόπον τινὰ πολλὰ εἴρηκεν, ἐπειδὴ πλείω ἐκάστω ἕξ ἀνάγκης ἀκόλουθά ἐστιν, οἷον ὁ εἰρηκῶς ἄνθρωπον εἶναι καὶ ὅτι ζῶν ἐστιν εἴρηκε καὶ ὅτι ἐμψυχον καὶ ὅτι δίπουν καὶ ὅτι νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, ὥστε ὅποιον οὖν ἐνὸς τῶν ἀκολουθῶν ἀναιρεθέντος ἀναιρεῖται καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ. εὐλαβεῖσθαι δὲ χρὴ τὰ τοιαῦτα καὶ τὸ χαλεπωτέρου τῆς μετάληψιν ποιεῖσθαι· ἐνίστε μὲν γὰρ ῥᾶν τὸ ἀκόλουθον ἀνελεῖν, ἐνίστε δ' αὐτὸ τὸ προκείμενον.

6 Ὅσοις δ' ἀνάγκη θάτερον μόνον ὑπάρχειν, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ τὴν νόσον ἢ τὴν ὑγίειαν, ἐὰν πρὸς θάτερον εὐπορῶμεν διαλέγεσθαι ὅτι ὑπάρχει ἢ οὐχ ὑπάρχει, καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν εὐπορήσομεν. τοῦτο δ' ἀντιστρέφει πρὸς ἄμφω· δείξαντες μὲν γὰρ ὅτι ὑπάρχει θάτερον, ὅτι οὐχ ὑπάρχει τὸ λοιπὸν δεδειχότες ἐσόμεθα· ἐὰν δ' ὅτι οὐχ ὑπάρχει δείξωμεν,

112a1 ποιησάμενους AB, ποιησάμενου corr Cc, ποιησάμενος pr C. — 5 εἴτε ἀπὸ ἐπαγωγῆς Puf, corr B. — 6 αὐτὸν B. — γινομένης Bu, γενομένης C. — ἐπιχειρεῖ Pfu. — 7 ὅτε C. — ἢ om C. — 8 γίνονται ABcu. — δὲ] τε P. — 9 συμβαίνει BCf. — ἀποκριναμένῳ C. — 10 τρόπων BCPfcu. — 12 alt μὴ rc add u. — 13 ὅσα] ὡς ἄμα C, ὥσπερ fort pr c. — δοκεῖ μὲν τίθησι u. — 14 τὸ om P. — ἐρωτῶσιν ὅταν πάντων αὐτοῖς τιθεμένων C. — 15 ἐὰν μὴ] μηδὲν C. — 18 εἰρηκῶς P. — 20 ἐνὸς ὁποιουσὺν C. — ἀνήρηται C. — 21 τὰ τοιαῦτα BCf. — καὶ τὸ] εἰς τὸ f, corr B, καὶ τὸ ἐκ Pu. — χαλεπωτέρου corr B. — χαλεπωτέρου ποιεῖσθαι μετάληψιν f. — 22 ῥαδιαίτερον τὸ C. — 24 μόνον θάτερον P. — 25 τὴν bis om C. — 28 ὅτι οὐχ ὑπάρχει post 29 ἐσόμεθα P. — 29 ὑπάρχει AB.

τὸ λοιπὸν ὅτι ὑπάρχει δεδειχότες ἐσόμεθα. δῆλον οὖν ὅτι καὶ πρὸς ἄμφω χρήσιμος ὁ τόπος.

Ἔτι τὸ ἐπιχειρεῖν μεταφέροντα τοῦνομα ἐπὶ τὸν λόγον, ὡς μάλιστα προσῆκον ἐκλαμβάνειν ἢ ὡς κεῖται τοῦνομα, οἷον ἐν ψυχῇ μὴ τὸν ἀνδρείον, καθάπερ νῦν κεῖται, ἀλλὰ τὸν ἐν τῇ ψυχῇ ἔχοντα, καθάπερ καὶ εἴελπιν τὸν ἀγαθὰ ἐλπίοντα· ὁμοίως δὲ καὶ εὐδαίμονα, οὐκ ἂν ὁ δαίμων ἢ σπονδαίως, καθάπερ Ξενοκράτης φησὶν εὐδαίμονα εἶναι τὸν τῇ ψυχῇ ἔχοντα σπουδαίαν· ταύτην γὰρ ἐκάστου εἶναι δαίμονα.

Ἐπεὶ δὲ τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ, τὰ δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὰ δ' ὁπότερ' ἔτυχεν, ἐάν τὸ ἐξ ἀνάγκης ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τεθῇ ἢ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξ ἀνάγκης, ἢ αὐτὸ ἢ τὸ ἐναντίον τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, αἰεὶ δίδωσι τόπον ἐπιχειρήματος. ἐάν γὰρ τὸ ἐξ ἀνάγκης ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τεθῇ, δῆλον ὅτι οὐ παντὶ φησὶν ὑπάρχειν, ὑπάρχοντος παντί, ὥστε ἡμάρτηκεν· εἴτε τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεγόμενον ἐξ ἀνάγκης ἔφησε· παντὶ γὰρ φησὶν ὑπάρχειν, οὐκ ὑπάρχοντος παντί. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ ἐναντίον τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξ ἀνάγκης εἰρηκεν· αἰεὶ γὰρ ἐπ' ἑλαττον λέγεται τὸ ἐναντίον τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οἷον εἰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φαῦλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀγαθοὶ ἐπ' ἑλαττον, ὥστ' ἔτι μᾶλλον ἡμάρτηκεν, εἰ ἀγαθοὺς ἐξ ἀνάγκης εἰρηκεν. ὥσαύτως δὲ καὶ εἰ τὸ ὁπότερ' ἔτυχεν ἐξ ἀνάγκης ἔφησεν ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· οὔτε γὰρ ἐξ ἀνάγκης τὸ ὁπότερ' ἔτυχεν οὐδ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. ἐνδέχεται δέ, καὶ μὴ διορίσας εἴπῃ πότερον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ ἐξ ἀνάγκης εἰρηκεν, ἢ δὲ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, διαλέγεσθαι ὡς ἐξ ἀνάγκης εἰρηκότες αὐτοῦ, οἷον εἰ φαύλους τοὺς ἀποκλήρους ἔφησεν εἶναι μὴ διορίσας, ὡς ἐξ ἀνάγκης εἰρηκότες αὐτοῦ διαλέγεσθαι.

Ἔτι καὶ εἰ αὐτὸ αὐτῷ συμβεβηκὸς ἔθηκεν ὡς ἕτερον διὰ τὸ ἕτερον εἶναι ὄνομα, καθάπερ Προδίκος διηγεῖτο τὰς

30 οὖν om P. — 32 κατὰ pr BC. — 33 μᾶλλον C. — προσῆκον A. — ἐκλαμβάνειν pr om BC. — κεῖται καὶ τοῦνομα P. — 34 νῦν om P. — 35 ἐνέλιπιδι u. — 36 δὲ om u. — ἂν et ἢ om C.

112b4 ἦτοι αὐτὸ C. — τὸ B. — 5 ἐάν τε γὰρ C. — 6 et 8 φησιν P. — 7 pr τὸ om P. — 9 δὲ om u. — 10 εἰρηκεν. τὸ γὰρ ἑλαττον C. — 11 οἱ om u. — 12 ὡς P. — 13 εἰ... εἰρηκεν mg u. — εἰρηκεν εἶναι. ὥσαύτως C. — 16 ἢ ὡς ἐξ u. — 21 εἰ καὶ Pf. — καὶ om u. — ἔαυτῷ u, τὸ P.

ἡδονὰς εἰς χαρὰν καὶ τέρψιν καὶ εὐφροσύνην· ταῦτα γὰρ πάντα τοῦ αὐτοῦ τῆς ἡδονῆς ὀνόματά ἐστιν. εἰ οὖν τις τὸ χαί-
 25 ρειν τῷ εὐφραίνεισθαι φήσει συμβεβηκέναι, αὐτὸ ἂν αὐτῷ φαίη συμβεβηκέναι.

7 Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐναντία συμπλέκεται μὲν ἀλλήλοις ἐξα-
 χῶς, ἐναντίωσιν δὲ ποιεῖ τετραχῶς συμπλεκόμενα, δεῖ
 λαμβάνειν τὰ ἐναντία, ὅπως ἂν χρήσιμον ἢ καὶ ἀναιροῦντι
 80 καὶ κατασκευάζοντι. ὅτι μὲν οὖν ἐξαχῶς συμπλέκεται, δῆ-
 λον· ἢ γὰρ ἐκάτερον τῶν ἐναντίων ἐκατέρῳ συμπλακίσε-
 ται· τοῦτο δὲ διχῶς, οἷον τὸ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τὸ τοὺς
 ἐχθροὺς κακῶς, ἢ ἀνάπαλιν τὸ τοὺς φίλους κακῶς καὶ τοὺς
 ἐχθροὺς εὖ. ἢ ὅταν ἄμφω περὶ τοῦ ἐνός· διχῶς δὲ καὶ τοῦτο,
 85 οἷον τὸ τοὺς φίλους εὖ καὶ τὸ τοὺς φίλους κακῶς, ἢ τὸ τοὺς
 ἐχθροὺς εὖ καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς. ἢ τὸ ἐν περὶ ἀμφοτέρων·
 διχῶς δὲ καὶ τοῦτο, οἷον τὸ τοὺς φίλους εὖ καὶ τὸ τοὺς ἐχθροὺς
 εὖ, ἢ τοὺς φίλους κακῶς καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς.

p. 113 Αἱ μὲν οὖν πρῶται δύο ζηθεῖσαι συμπλοκαὶ οὐ ποιοῦσιν
 ἐναντίωσιν· τὸ γὰρ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν τῷ τοὺς ἐχθροὺς κα-
 κῶς οὐκ ἔστιν ἐναντίον· ἀμφοτέρω γὰρ αἰρετὰ καὶ τοῦ αὐτοῦ
 ἡθους. οὐδὲ τὸ τοὺς φίλους κακῶς τῷ τοὺς ἐχθροὺς εὖ· καὶ
 5 γὰρ ταῦτα ἀμφοτέρω φευκτὰ καὶ τοῦ αὐτοῦ ἡθους. οὐ δοκεῖ δὲ
 φευκτὸν φευκτῷ ἐναντίον εἶναι, ἐὰν μὴ τὸ μὲν καθ' ὑπερ-
 βολὴν τὸ δὲ κατ' ἔνδειαν λεγόμενον ἢ· ἢ τε γὰρ ὑπερβολὴ
 τῶν φευκτῶν δοκεῖ εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἔνδεια. τὰ δὲ
 λοιπὰ πάντα τέτταρα ποιεῖ ἐναντίωσιν. τὸ γὰρ τοὺς φίλους
 10 εὖ ποιεῖν τῷ τοὺς φίλους κακῶς ἐναντίον· ἀπὸ τε γὰρ ἐναντίον
 ἡθους ἔστί, καὶ τὸ μὲν αἰρετὸν τὸ δὲ φευκτόν. ὡσαύτως δὲ
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· καθ' ἐκάστην γὰρ συζυγίαν τὸ μὲν
 αἰρετὸν τὸ δὲ φευκτόν, καὶ τὸ μὲν ἐπιεικοῦς ἡθους τὸ δὲ φανύ-

23 πάντα γὰρ ταῦτα u. — 24 ὀνόματος u. — τῷ χαίρειν τὸ C.
 — 25 φαίη τῷ εὐφρ. u. — φαίη C. — αὐτὸ... συμβεβηκέναι om A.
 — 27 τὰναντία C. — συμπλέκεται ABP^f. — ἐξαχῶς ἀλλήλοις C. —
 28 συνεπλεγμένα A. — λαμβάνειν δεῖ C. — 29 ἢ χρήσιμον C. —
 ἢ om u. — 30 συνεπλέκεται Af. — 31 ἢ corr B. — ἐκατέρῳ] ἐκατέ-
 ρῳ τῶν ἐναντίων ABP^f. — 33 ἢ τὸ ἀνάπαλιν P. — κακῶς ποιεῖν
 καὶ τὸ τοὺς CP. — 34 ἢ ἀμφοτέρω περὶ CPu. — 35 et 36 εὖ] εὖ ποι-
 εῖν CPu. — 36 καὶ τὸ τοὺς Cu. — 37 alt τὸ om P.

113a1 δύο πρῶται C. — 4 οὕτε C. — 5 ἡθους. ἀπὸ κακίας γάρ.
 οὐ B. — 7 ἢ post 6 μὴ Cu. — 8 δοκεῖ τῶν φευκτῶν u. — 9 τέττα-
 ρα πάντα Cu. — τό τε γὰρ Cu. — 10 γὰρ] γὰρ τοῦ C.

λον. δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τῷ αὐτῷ πλείονα ἐναντία συμβαίνει γίνεσθαι. τῷ γὰρ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν καὶ 15 τὸ τοὺς ἐχθροὺς εὖ ποιεῖν ἐναντίον καὶ τὸ τοὺς φίλους κακῶς. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστῳ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπισκοποῦσι δύο τὰ ἐναντία φανήσεται. λαμβάνειν οὖν τῶν ἐναντίων ὁπότερον ἂν ᾗ πρὸς τὴν θέσειν χρήσιμον.

Ἔτι εἰ ἔστι τι ἐναντίον τῷ συμβεβηκότι, σκοπεῖν εἰ 20 ὑπάρχει ὥπερ τὸ συμβεβηκὸς εἴρηται ὑπάρχειν· εἰ γὰρ τοῦτο ὑπάρχει, ἐκεῖνο οὐκ ἂν ὑπάρχοι· ἀδύνατον γὰρ τὰναντία ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν.

Ἡ εἰ τι τοιοῦτον εἴρηται κατὰ τινος, οὗ ὄντος ἀνάγκη 25 τὰ ἐναντία ὑπάρχειν. οἷον εἰ τὰς ιδέας ἐν ἡμῖν ἔφησεν εἶ-
ναι· κινεῖσθαι τε γὰρ καὶ ἡρεμεῖν αὐτάς συμβήσεται, ἔτι δὲ αἰσθητὰς καὶ νοητὰς εἶναι. δοκοῦσι γὰρ αἱ ιδέαι ἡρεμεῖν καὶ νοηταὶ εἶναι τοῖς τιθεμένοις ιδέας εἶναι· ἐν ἡμῖν δὲ οὐ-
δὲς ἀδύνατον ἀκίνητους εἶναι· κινουμένων γὰρ ἡμῶν ἀναγκαι-
ον καὶ τὰ ἐν ἡμῖν πάντα συγκινεῖσθαι. δῆλον δ' ὅτι 30 καὶ αἰσθητὰ, εἴπερ ἐν ἡμῖν εἰσὶ· διὰ γὰρ τῆς περὶ τὴν ὄψιν αἰσθησεως τὴν ἐν ἐκάστῳ μορφὴν γνωρίζομεν.

Πάλιν εἰ κεῖται συμβεβηκὸς ὡς ἐστὶ τι ἐναντίον, σκοπεῖν 35 εἰ καὶ τοῦ ἐναντίου δεκτικόν, ὥπερ καὶ τοῦ συμβεβηκός· τὸ γὰρ αὐτὸ τῶν ἐναντίων δεκτικόν. οἷον εἰ τὸ μῖσος ἔπεσθαι 35 ὀργῇ ἔφησεν, εἴη ἂν τὸ μῖσος ἐν τῷ θυμοειδεῖ· ἐκεῖ γὰρ ἡ ὀργή. σκοπεῖτον οὖν εἰ καὶ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ θυμοειδεῖ· b εἰ γὰρ μή, ἀλλ' ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ ἐστὶν ἡ φιλία, οὐκ ἂν ἔποιτο μῖσος ὀργῇ. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ ἐπιθυμητικὸν ἀγνοεῖν ἔφησεν. εἴη γὰρ ἂν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, εἴ-

14 πλείω Cu. — συμβαίνει ἐναντία u. — 15 τὸ B. — καὶ om uf, del A. — 16 τὸ τοὺς... καὶ τὸ om C. — κακῶς] κακῶς ἐναντίον Pf. — 17 ἐκάστῳ κατὰ τὸν C. — ἐπισκοποῦντι C — 18 τὰναντία Cu. — 20 pr εἰ om P. — 21 ὑπάρχει in fin corr C. — ὑπάρχειν om C. — 22 ὑπάρ-
χοι] ὑπάρχει corr BC, ὑπάρχει pr AB. — γὰρ] γὰρ ἀμφοτέρω Cu. —
τὰ ἐναντία AB. — 23 ἅμα om Cu. — ὑπάρχειν. ἄλλος εἰ τι συμβε-
βηκεῖναι τινὶ φησιν, ἔφορᾷ εἰ τῷ συμβεβηκότι ἐναντίον ἐστὶ τι. εἰ
οὖν τὸ ἐναντίον ὑπάρχει τοῦ συμβεβηκός ὡς φησὶ συμβεβηκεῖναι, ἐκεῖ-
νο οὐκ ἂν ὑπάρχοι δ' ἐξ ἀρχῆς ἔφη συμβεβηκεῖναι. ἀδύνατον γὰρ τὰ
ἐναντία ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν. ἡ C. — 24 εἴρηται τοιοῦτον f. —
35 τὰναντία (C) συμβαίνει u. — 26 τε om u. — αὐτάς καὶ ἡρεμεῖν
C. — αὐτὰ pr A. — 28 καὶ] καὶ ἀκίνητοι καὶ Cu. — 29 ἀνάγκη u.
— 30 πάντα] ὄντα C, om u.

113b1 θυμοειδεῖ, ἡ φιλία· εἰ BCu. — 2 ἀλλ' om P. — θυμητικῷ
pr A. — ἐστὶν om Cu. — 3 ἔποιτο τὸ μῖσος BCf, τὸ μῖσος τῇ u.

10 ed
P 172

5 περ και ἀγνοίας· ὅπερ οὐ δοκεῖ, τὸ ἐπιθυμητικὸν δεκτικὸν εἶναι ἐπιστήμης. ἀνασκευάζοντι μὲν οὖν, καθάπερ εἴρηται, χρηστέον· κατασκευάζοντι δέ, ὅτι μὲν ὑπάρχει τὸ συμβεβηκός, οὐ χρήσιμος ὁ τόπος, ὅτι δ' ἐνδέχεται ὑπάρχειν, χρήσιμος. δείξαντες μὲν γὰρ ὅτι οὐ δεκτικὸν τοῦ ἐναντίου, δε-
10 δειχότες ἐσόμεθα ὅτι οὔτε ὑπάρχει τὸ συμβεβηκός οὐτ' ἐνδέχεται ὑπάρξαι· ἐὰν δὲ δείξωμεν ὅτι ὑπάρχει τὸ ἐναντίον ἢ ὅτι δεκτικὸν τοῦ ἐναντίου ἐστίν, οὐδέπω δεδειχότες ἐσόμεθα ὅτι και τὸ συμβεβηκός ὑπάρχει, ἀλλ' ὅτι ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ἐπὶ τοσοῦτον μόνον δεδειγμένον ἔσται.

8 Ἐπεὶ δ' αἱ ἀντιθέσεις τέτταρες, σκοπεῖν ἐκ μὲν τῶν
16 ἀντιφάσεων ἀνάπαλιν ἐκ τῆς ἀκολουθήσεως και ἀναιροῦντι και κατασκευάζοντι, λαμβάνειν δ' ἐξ ἐπαγωγῆς, οἷον εἰ ὁ ἄνθρωπος ζῶν, τὸ μὴ ζῶν οὐκ ἄνθρωπος. ὁμοίως δὲ και ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἐνταῦθα γὰρ ἀνάπαλιν ἢ ἀκολουθήσις· τῷ
20 μὲν γὰρ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶν ἔπεται, τῷ δὲ μὴ ἀνθρώπῳ τὸ μὴ ζῶν οὐ, ἀλλ' ἀνάπαλιν τῷ μὴ ζῶν τὸ οὐκ ἄνθρωπος. ἐπὶ πάντων οὖν τὸ τοιοῦτον ἀξιωτέον, οἷον εἰ τὸ καλὸν ἡδύ, και τὸ μὴ ἡδύ οὐ καλόν· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, οὐδ' ἐκείνο. ὁμοίως δὲ και εἰ τὸ μὴ ἡδύ οὐ καλόν, τὸ καλὸν ἡδύ. δῆλον οὖν ὅτι
25 πρὸς ἄμφω ἀντιστρέφει ἢ κατὰ τὴν ἀντίφασιν ἀκολουθήσις ἀνάπαλιν γινομένη.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἐναντίων σκοπεῖν εἰ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον ἔπεται, ἢ ἐπὶ ταῦτά ἢ ἀνάπαλιν, και ἀναιροῦντι και κατασκευάζοντι· λαμβάνειν δὲ και τὰ τοιαῦτα ἐξ ἐπαγωγῆς,
30 ἔφ' ὅσον χρήσιμον. ἐπὶ ταῦτά μὲν οὖν ἀκολουθήσις, οἷον τῇ ἀνδρείᾳ και τῇ δειλίᾳ· τῇ μὲν γὰρ ἀρετῇ ἀκολουθεῖ, τῇ δὲ κακία, και τῇ μὲν ἀκολουθεῖ τὸ αἰρετόν, τῇ δὲ τὸ φευκτόν. ἐπὶ ταῦτά οὖν και ἡ τούτων ἀκολουθήσις· ἐναντίον γὰρ τὸ αἰρετόν τῷ φευκτῷ. ὁμοίως δὲ και ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἀνά-
35 παλιν δὲ ἢ ἀκολουθήσις, οἷον εὐεξία μὲν ἢ ὑγίεια ἀκολουθεῖ,

8 ὅτι δ'... χρήσιμος om C. — 9 μὲν om u. — τὸ ἐναντίον pr u. — 15 ἀντιθέσεις εἰσὶ τέσσαρες C. — 16 ἀναιροῦντα και κατασκευάζοντα Cu. — 23 τοῦτο μὴ Cu. — 24 εἰ om P. — μὴ τὸ ABc. — 26 γινομένη C. — 28 ἢ om P. — τὰ αὐτά u. — ἢ] ἢ ἀκολουθήσις ἢ u. — και om C. — και] ἢ C, ἢ και u. — τὰ αὐτά ἐξ u. — 30 ἔφ' ὅσον χρήσιμον om ABPef. — ταῦτα u. — 31 ἀνδρεία Puf. — 33 ταῦτα μὲν οὖν P. — και οὕτως ἢ ἀκολουθήσις APf. — 34 τῷ αἰρετῷ τὸ φευκτόν Ac. — 35 οἷον εἰ εὐεξία C. — ἢ om Cu.

11. ἀντίκειται ἡ αἰσθησις τῇ ἀναισθησίᾳ
ὡς ἕξις στερήσει.

καχέξια δὲ νόσος οὐ, ἀλλὰ νόσος καχέξια. δῆλον οὖν ὅτι
ἀνάπαλιν ἐπὶ τούτων ἡ ἀκολούθησις. σπάνιον δὲ τὸ ἀνάπαλιν p. 114
ἐπὶ τῶν ἐναντίων συμβαίνει, ἀλλὰ τοῖς πλείστοις ἐπὶ ταῦτα
ἡ ἀκολούθησις. εἰ οὖν μήτ' ἐπὶ ταῦτα τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντί-
ον ἀκολουθεῖ μήτε ἀνάπαλιν, δῆλον ὅτι οὐδὲ τῶν ῥηθέντων
ἀκολουθεῖ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. εἰ δ' ἐπὶ τῶν ἐναντίων, καὶ ἐπὶ
τῶν ῥηθέντων ἀναγκαῖον τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἀκολουθεῖν.

Ὁμοίως δὲ τοῖς ἐναντίοις καὶ ἐπὶ τῶν στερήσεων καὶ
ἔξω σκεπτέον. πλὴν οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῶν στερήσεων τὸ ἀνάπα-
λιν, ἀλλ' ἐπὶ ταῦτα τὴν ἀκολούθησιν ἀναγκαῖον αἰετίνε-
σθαι, καθάπερ ὅψει μὲν αἰσθησιν, τυφλότῃ δ' ἀναισθη- 10
σίαν. ἀντίκειται γὰρ ἡ αἰσθησις τῇ ἀναισθησίᾳ ὡς ἕξις καὶ
στερήσις· τὸ μὲν γὰρ ἕξις αὐτῶν, τὸ δὲ στερήσις ἔστιν.

Ὁμοίως δὲ τῇ ἔξει καὶ τῇ στερήσει καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς
τι χρηστέον· ἐπὶ ταῦτα γὰρ καὶ τούτων ἡ ἀκολούθησις. οἷον
εἰ τὸ τριπλάσιον πολλαπλάσιον, καὶ τὸ τριτημόριον πολ- 15
λοστημόριον· λέγεται γὰρ τὸ μὲν τριπλάσιον πρὸς τὸ τρι-
τημόριον, τὸ δὲ πολλαπλάσιον πρὸς τὸ πολλοστημόριον.
πάλιν εἰ ἡ ἐπιστήμη ὑπόληψις, καὶ τὸ ἐπιστητὸν ὑπολη-
πτόν· καὶ εἰ ἡ ὄρασις αἰσθησις, καὶ τὸ ὀρατὸν αἰσθητόν.
ἔνστασις ὅτι οὐκ ἀνάγκη ἐπὶ τῶν πρὸς τι τὴν ἀκολούθησιν γί- 20
νεσθαι, καθάπερ εἴρηται· τὸ γὰρ αἰσθητὸν ἐπιστητόν ἔστιν, ἡ
δ' αἰσθησις οὐκ ἐπιστήμη. οὐ μὲν ἀληθὴς γε ἡ ἔνστασις δοκεῖ
εἶναι· πολλοὶ γὰρ οὐ φράσι τῶν αἰσθητῶν ἐπιστήμην εἶναι.
ἐπὶ πρὸς τοῖνναντίον οὐχ ἥττον χρησίμους τὸ ῥηθέν, οἷον ὅτι τὸ
αἰσθητὸν οὐκ ἔστιν ἐπιστητόν· οὐδὲ γὰρ ἡ αἰσθησις ἐπιστήμη. 25

Πάλιν ἐπὶ τῶν σύστοιχων καὶ ἐπὶ τῶν πτώσεων, καὶ ἀναι- 9
ροῦντα καὶ κατασκευάζοντα. λέγεται δὲ σύστοιχα μὲν τὰ τοι-
αῦτε οἷον τὰ δίκαια καὶ ὁ δίκαιος τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τὰ ἀν-
δρεία καὶ ὁ ἀνδρεῖος τῇ ἀνδρείᾳ. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ποιητικά καὶ
τὰ φυλακτικά σύστοιχα ἐκείνων οὐ ἔστι ποιητικά ἢ φυλακτικά, 30

114a2 τὰ αὐτὰ u, τὸ αὐτὸ A, fort pr c. — 3 τὰ αὐτὰ cu. — τῶν
ἐναντίων τὸ P. — τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ C. — 4 τῶν] ἐπὶ τῶν BCu.
— 7 καὶ ἐπὶ τῶν ἔξω Cu. — τῶν om u. — 9 αἰετίνε B. — γίνεσθαι
Abu. — 11 γὰρ καὶ ἡ ABcf, γὰρ καὶ P. — 13 τῇ ἔξει καὶ om P. — 14 τὰ
αὐτὰ u. — τούτων corr u. — 15 πολλαπλάσιον pr om A. — 19 ὅψις
C. — 20 ἀναγκαῖον Cu. — γίνεσθαι u. — 22 γs om Cu. — δόξειεν
u. — 29 ἀνδρεία Puf, ut solent. — καὶ τὰ] ἡ AB. — 30 σύστοιχα...
φυλακτικά om c. — ἐκείνων CPuf. — οὐ] ἔστιν ὡς C, qui hoc signum:
apposuit, ὡς f.

οἷον τὰ ὑγιεινὰ ὑγείας καὶ τὰ εὐεκτικὰ εὐεξίας. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. σύστοιχα μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα εἶωθε λέγεσθαι, πτώσεις δὲ οἷον τὸ δικαίως καὶ ἀνδρείως καὶ ὑγιεινῶς καὶ ὅσα τοῦτον τὸν τρόπον λέγεται. δοκεῖ δὲ
 35 καὶ τὰ κατὰ τὰς πτώσεις σύστοιχα εἶναι, οἷον τὸ μὲν δικαίως τῇ δικαιοσύνῃ, τὸ δὲ ἀνδρείως τῇ ἀνδρείᾳ. σύστοιχα δὲ λέγεται τὰ κατὰ τὴν αὐτὴν συστοιχίαν ἅπαντα, οἷον δικαιοσύνη δίκαιος δίκαιον δικαίως. δῆλον οὖν ὅτι ἐνὸς ὁποιοῦν δειχθέντος τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν συστοιχίαν ἀγαθοῦ ἢ
 b ἐπαινετοῦ καὶ τὰ λοιπὰ πάντα δεδειγμένα γίνεται οἷον εἰ ἡ δικαιοσύνη τῶν ἐπαινετῶν, καὶ ὁ δίκαιος καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ δικαίως τῶν ἐπαινετῶν. ῥηθήσεται δὲ τὸ δικαίως καὶ ἐπαινετῶς κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν ἀπὸ τοῦ ἐπαινετοῦ, καθά-
 5 περ τὸ δικαίως ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης.

Σκοπεῖν δὲ μὴ μόνον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ εἰρημένου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον, οἷον ὅτι τὸ ἀγαθὸν οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἡδύ· οὐδὲ γὰρ τὸ κακὸν λυπηρόν· ἢ εἰ τοῦτο, κακέينو. καὶ εἰ ἡ δικαιοσύνη ἐπιστήμη, καὶ ἡ ἀδικία ἄγνοια· καὶ εἰ τὸ δι-
 10 καίως ἐπιστημονικῶς καὶ ἐμπείρως, τὸ ἀδίκως ἀγνοοῦντως καὶ ἀπείρως. εἰ δὲ ταῦτα μὴ, οὐδ' ἐκεῖνα, καθάπερ ἐπὶ τοῦ νῦν ῥηθέντος· μᾶλλον γὰρ ἂν φανεῖν τὸ ἀδίκως ἐμπείρως ἢ ἀπείρως. οὗτος δ' ὁ τόπος εἴρηται πρότερον ἐν ταῖς τῶν ἐναν-
 15 τίων ἀκολουθήσεσιν· οὐδὲν γὰρ ἄλλο νῦν ἀξιούμεν ἢ τὸ ἐναν-
 15 τίων τῷ ἐναντίῳ ἀκολουθεῖν.

Ἔτι ἐπὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν καὶ ποιητικῶν καὶ φθαρτικῶν, καὶ ἀναιροῦντι καὶ κατασκευάζοντι. ὧν γὰρ αἱ γενέσεις τῶν ἀγαθῶν, καὶ αὐτὰ ἀγαθὰ, καὶ εἰ αὐτὰ ἀγαθὰ, καὶ αἱ γενέσεις· εἰ δὲ αἱ γενέσεις τῶν κακῶν, καὶ αὐτὰ
 20 τῶν κακῶν. ἐπὶ δὲ τῶν φθορῶν ἀνάπαλιν· εἰ γὰρ αἱ φθοραὶ τῶν ἀγαθῶν, αὐτὰ τῶν κακῶν, εἰ δ' αἱ φθοραὶ τῶν κακῶν, αὐτὰ τῶν ἀγαθῶν. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ ποιητικῶν καὶ φθαρτικῶν· ὧν μὲν γὰρ τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ, καὶ αὐτὰ τῶν ἀγαθῶν, ὧν δὲ τὰ φθαρτικὰ ἀγαθὰ, αὐτὰ τῶν κακῶν.

32 δὲ] δὴ P, om u. — 33 οἷον om c. — καὶ τὸ ἀνδρείως C. — 34 ὑγιεινῶς καὶ εὐεκτικῶς καὶ Cu. — 38 δίκαιος pr om u.

114b1 γίνεται] ἐστὶ Pf. — εἰ om Pf. — 2 τὸ δίκαιον καὶ ὁ δίκαιος C. — 9 δικαίως καὶ ἐπιστ. u. — 10 ἀγνοοῦντος pr A et fort pr B. — 14 οὐδὲν C. — 18 καὶ εἰ αὐτὰ ἀγαθὰ om C. — 19 εἰ δὲ... αὐτὰ τῶν κακῶν om P. — εἰ δὲ] καὶ ὧν C. — 24 ταῦτα P.

Πάλιν ἐπὶ τῶν ὁμοίων, εἰ ὁμοίως ἔχει, οἷον εἰ ἐπι- 10
 στήμη μία πλειόνων, καὶ δόξα, καὶ εἰ τὸ ὄψιν ἔχειν ὀράν, καὶ τὸ αἰ
 ἀκοὴν ἔχειν ἀκούειν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ ἐπὶ
 τῶν ὄντων καὶ τῶν δοκούντων. χρήσιμος δ' ὁ τόπος πρὸς ἀμ-
 φω· εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ τινος τῶν ὁμοίων οὕτως ἔχει, καὶ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίων, εἰ δὲ ἐπὶ τινος μὴ, οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλ- 20
 λων. σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ ἐφ' ἑνὸς καὶ εἰ ἐπὶ πολλῶν ὁμοίως
 ἔχει· ἐνιαχοῦ γὰρ διαφωνεῖ. οἷον εἰ τὸ ἐπίστασθαι διανοεῖ-
 σθαι, καὶ τὸ πολλὰ ἐπίστασθαι πολλὰ διανοεῖσθαι. τοῦτο δ'
 οὐκ ἄληθές· ἐπίστασθαι μὲν γὰρ ἐνδέχεται πολλὰ, διανοεῖ-
 σθαι δ' οὐ. εἰ οὖν τοῦτο μὴ, οὐδ' ἐκείνο τὸ ἐφ' ἑνός, ὅτι τὸ αἰ
 ἐπίστασθαι διανοεῖσθαι ἔστιν.

Τόπος

Τοῦν τόπος
Concomitant
Variations

ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἥττον. εἰσὶ δὲ τοῦ μᾶλλον τό-
 ποι τέσσαρες, εἰς μὲν εἰ ἀκολουθεῖ τὸ μᾶλλον τῷ μᾶλλον, οἷον
 εἰ ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ ἡ μᾶλλον ἡδονὴ μᾶλλον ἀγαθόν,
 καὶ εἰ τὸ ἀδικεῖν κακόν, καὶ τὸ μᾶλλον ἀδικεῖν μᾶλλον 115
 κακόν. χρήσιμος δὲ πρὸς ἀμφω ὁ τόπος· εἰ μὲν γὰρ ἀκο-
 λουθεῖ τῇ τοῦ ὑποκειμένου ἐπιδόσει ἢ τοῦ συμβεβηκότος ἐπί-
 δοσις, καθάπερ εἴρηται, δῆλον ὅτι συμβέβηκεν, εἰ δὲ μὴ ἀ-
 κολουθεῖ, οὐ συμβέβηκεν. τοῦτο δ' ἐπαγωγὴ ληπτέον. ἄλλος·
 ἐνὸς περὶ δύο λεγόμενον, εἰ ὃ μᾶλλον εἰκὸς ὑπάρχειν μὴ
 ὑπάρχει, οὐδ' ὃ ἥττον, καὶ εἰ ὃ ἥττον εἰκὸς ὑπάρχειν
 ὑπάρχει, καὶ ὃ μᾶλλον. πάλιν δυοῖν περὶ ἐνός λεγόμενων
 εἰ τὸ μᾶλλον ὑπάρχειν δοκοῦν μὴ ὑπάρχει, οὐδὲ τὸ ἥττον,
 εἰ τὸ ἥττον δοκοῦν ὑπάρχειν ὑπάρχει, καὶ τὸ μᾶλλον. 10
 εἰ δυοῖν περὶ δύο λεγόμενων εἰ τὸ θατέρω μᾶλλον ὑπάρ-
 χειν δοκοῦν μὴ ὑπάρχει, οὐδὲ τὸ λοιπὸν τῷ λοιπῷ, ἢ εἰ τὸ
 ἥττον δοκοῦν τῷ ἐτέρω ὑπάρχειν ὑπάρχει, καὶ τὸ λοιπὸν τῷ
 λοιπῷ.

27 alt ἐπὶ om u. — 28 πρὸς ἀμφω ὁ τόπος u. — 29 ἔχει om Cu.
 — καὶ om P. — 31 σκοπεῖν] τῶν ὁμοίων. σκοπεῖν Cu. — alt εἰ om P.
 — 33 καὶ] ἐστι καὶ P. — τὸ pr om c. — 34 πολλὰ ἐνδέχεται Cu. —
 35 οὖν] δὲ P. — 37 alt μᾶλλον] μᾶλλον καὶ ἥττον Cu. — τόποι ante
 alt τοῦ BCPcu. — 38 τέτταρες C. — τῷ μᾶλλον τὸ μ. u. — 39 ἀγα-
 θὸν... ἡδονὴ pr om C.

115a2 δὲ] δ' οὖν ABf. — 5 οὐδὲ P. — 6 δυοῖν Cu. — μὴ]
 οὐ C. — 7 εἰ om u. — 9 τὸ θατέρω μᾶλλον B. — 10 ἢ εἰ] εἰ δὲ
 Cu, rc add A, qui pr om, καὶ εἰ c. — τὸ ἥττον pr om A. — 11 ἐστι
 δὲ δυοῖν P. — περὶ δυοῖν C. — λεγόμενοι u. — 12 ἢ εἰ] εἰ δὲ Cu.
 — ἢ εἰ... λοιπῷ om A. — 13 ὑπάρχειν τῷ ἐτέρω Cu.

34 15 Ἐτι ἐκ τοῦ ὁμοίως ὑπάρχειν ἢ δοκεῖν ὑπάρχειν τρι-
 χῶς, καθάπερ ἐπὶ τοῦ μᾶλλον ἐπὶ τῶν ὑστερον ῥηθέντων
 τριῶν τόπων. ἐλέγτο. εἴτε γὰρ ἐν τι δυσὶν ὁμοίως ὑπάρ-
 χει ἢ δοκεῖ ὑπάρχειν, εἰ τῷ ἑτέρῳ μὴ ὑπάρχει, οὐδὲ τῷ
 20 αὐτῷ ὁμοίως, εἰ τὸ ἕτερον μὴ ὑπάρχει, οὐδὲ τὸ λοιπόν, εἰ
 δὲ θάτερον, καὶ τὸ λοιπόν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ εἰ δύο
 δυσὶν ὁμοίως ὑπάρχει· εἰ γὰρ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ μὴ ὑπάρ-
 χει, οὐδὲ τὸ λοιπὸν τῷ λοιπῷ, εἰ δὲ ὑπάρχει τὸ ἕτερον
 τῷ ἑτέρῳ, καὶ τὸ λοιπὸν τῷ λοιπῷ.

11 Ἐκ μὲν οὖν τοῦ μᾶλλον καὶ ἦττον καὶ τοῦ ὁμοίως το-
 35 26 σαυταχῶς ἐνδέχεται ἐπιχειρεῖν· ἔτι δ' ἐκ τῆς προσθεσεως,
 εἰς ἕτερον πρὸς ἕτερον προστεθὲν ποιῇ ἀγαθόν ἢ λευκόν, μὴ
 ὃν πρότερον λευκόν ἢ ἀγαθόν, τὸ προστεθὲν ἔσται λευκόν ἢ
 ἀγαθόν, οἷον περ καὶ τὸ ὅλον ποιεῖ. ἔτι εἰ πρὸς τὸ ὑπάρ-
 30 χον προστεθὲν τι μᾶλλον ποιεῖ τοιοῦτον οἷον ὑπῆρχε, καὶ
 αὐτὸ ἔσται τοιοῦτον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. χορήγι-
 μος δὲ οὐκ ἐν ἅπασιν ὁ τόπος, ἀλλ' ἐν οἷς τὴν τοῦ μᾶλλον
 ὑπεροχὴν συμβαίνει γίνεσθαι. οὗτος δὲ ὁ τόπος οὐκ ἀντιστρέφει
 πρὸς τὸ ἀνασκευάζειν. εἰ γὰρ μὴ ποιεῖ τὸ προστιθε-
 35 μενον ἀγαθόν, οὐδέπω δῆλον εἰ αὐτὸ μὴ ἀγαθόν· τὸ γὰρ
 β ἀγαθὸν κακῷ προστιθέμενον οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἀγαθὸν τὸ ὅλον
 ποιεῖ, οὐδὲ λευκὸν μέλανι.

36 Πάλιν εἴ τι μᾶλλον καὶ ἦττον λέγεται, καὶ ἀπλῶς ὑ-
 πάρχει· τὸ γὰρ μὴ ὃν ἀγαθόν ἢ λευκόν οὐδὲ μᾶλλον ἢ
 5 ἦττον ἀγαθόν ἢ λευκόν ῥηθήσεται· τὸ γὰρ κακὸν οὐδενὸς
 μᾶλλον ἢ ἦττον ἀγαθόν, ἀλλὰ μᾶλλον κακὸν ἢ ἦττον ῥη-
 θήσεται. οὐκ ἀντιστρέφει δ' οὐδ' οὗτος ὁ τόπος πρὸς τὸ ἀνα-
 σκευάζειν· πολλὰ γὰρ τῶν οὐ λεγομένων μᾶλλον ἀπλῶς
 ὑπάρχει· ἄνθρωπος γὰρ οὐ λέγεται μᾶλλον καὶ ἦττον, ἀλλ'
 10 οὐ διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος.

18 ἢ εἰ δοκεῖ C. — ὑπάρχει] δοκεῖ ὑπάρχειν u. — οὐδὲ θάτερον
 καὶ εἰ θάτερον ὑπάρχει C. — 19 θάτερον pr u. — 20 εἰ δὲ τὸ P. —
 alt εἰ...λοιπὸν] τῷ λοιπῷ mg u. — 22 δυσὶ τισιν ὁμοίως C. — 25 καὶ
 τοῦ ἦττον C. — 26 δ' om Cu. — 27 ἀγαθὸν ἢ λευκόν Cu. — 28 ἐ
 ...ἀγαθόν om B. — 29 οἷον περ] καὶ τοιοῦτον οἷον περ C, οἷον c.
 115b1 ποιεῖ τὸ ὅλον u. — 2 οὐδὲ τὸ λευκόν Cu. — μέλανι οὐδὲ
 τὸ (τὸ om Pf) γλυκὺ πικρῷ. πάλιν uPf. — 4 οὐδὲν Cc, corr B. — 7 οὐδ'
 om u. — τρόπος P. — 8 οὐ] μὴ C. — μᾶλλον καὶ ἦττον ἀπλῶς Cu.
 — 10 ἔσται C.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον σκεπτέον καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ τι καὶ ποτὲ καὶ ποῦ· εἰ γὰρ κατὰ τι ἐνδέχεται, καὶ ἀπλῶς ἐνδέχεται. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ποτὲ ἢ ποῦ· τὸ γὰρ ἀπλῶς ἀδύνατον οὔτε κατὰ τι οὔτε ποῦ οὔτε ποτὲ ἐνδέχεται. ἐνστασις ὅτι κατὰ τι μὲν εἰσὶ φύσει σπουδαῖοι, οἷον ἐλευθέριοι ἢ σω- 15 φρονικοί, ἀπλῶς δὲ οὐκ εἰσὶ φύσει σπουδαῖοι. ὁμοίως δὲ καὶ ποτὲ μὲν ἐνδέχεται τῶν φθαρτῶν τι μὴ φθαρῆναι, ἀπλῶς δ' οὐκ ἐνδέχεται μὴ φθαρῆναι. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ποῦ μὲν συμφέρει τοιαύτη διαίτη χρῆσθαι, οἷον ἐν τοῖς νοσώδεσι τόποις, ἀπλῶς δ' οὐ συμφέρει. ἔτι δὲ ποῦ μὲν 20 ἓνα μόνον δυνατόν εἶναι, ἀπλῶς δὲ οὐ δυνατόν ἓνα μόνον εἶναι. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ποῦ μὲν καλὸν τὸν πατέρα θύ- ναι, οἷον ἐν Τριβαλλοῖς, ἀπλῶς δ' οὐ καλόν. ἢ τοῦτο μὲν οὐ ποῦ σημαίνει ἀλλὰ τισίν· οὐδὲν γὰρ διαφέρει ὅπου ἂν ὦσιν· πανταχοῦ γὰρ αὐτοῖς ἔσται καλὸν τοῖς Τριβαλλοῖς. πάλιν ποτὲ 25 μὲν συμφέρει φαρμακεύεσθαι, οἷον ὅταν νοσῇ, ἀπλῶς δ' οὐ. ἢ οὐδὲ τοῦτο ποτὲ σημαίνει, ἀλλὰ τῷ διακειμένῳ πως· οὐ- δὲν γὰρ διαφέρει ὅποτεοῦν, ἐὰν οὕτω μόνον διακειμένος ᾖ. τὸ δ' ἀπλῶς ἔστιν ὁ μηδενὸς προστεθέντος ἑρεῖς ὅτι καλόν ἔστιν ἢ τὸ ἐναντίον. οἷον τὸ τὸν πατέρα θύειν οὐκ ἑρεῖς 30 καλὸν εἶναι, ἀλλὰ τισὶ καλὸν εἶναι· οὐκ ἄρα ἀπλῶς καλόν. ἀλλὰ τὸ τοὺς θεοὺς τιμᾶν ἑρεῖς καλόν, οὐδὲν προσθείς· ἀπλῶς γὰρ καλόν ἔστιν. ὥστε ὁ ἂν μηδενὸς προστιθεμένου δοκῇ εἶ- ναι καλόν ἢ αἰσχροὺς ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἀπλῶς ὀρθή- 35 εται.

35

Γ.

Πότερον δ' αἰρετώτερον ἢ βέλτιον δεῖν ἢ πλείονων, ἐκ p.116 τῶνδε σκεπτέον. πρῶτον δὲ διωρισθῶ ὅτι τὴν σκέψιν ποιού-

12 εἰ] δ C. — 13 καὶ ποτὲ καὶ ποῦ Cu. — 15 μὲν τι u. — ἔστιν A. — ἐλευθέροι u. — 16 σπουδαῖοι φύσει u. — ὁμοίως] οὐδὲς γὰρ φύσει φρόνιμος· ὁμοίως BCuf, rc mg c. — 17 καὶ om f. — 18 ἀπλῶς ... φθαρῆναι om P. — 21 pr μόνον om C. — 23 et 25 τριβαλλοῖς CP. — 24 ἀλλὰ μάλλον τισίν u. — 25 ἔσται] ἄρα c, ἔστι C. — τοῖς] οὐσι BCu. — 27 ποτὲ om u. — 28 ἂν C. — 30 ἔστιν om P. — τούναν- τίον Cu. — 31 εἶναι om Cu. — καλόν ἔστιν. ἀλλὰ u. — 32 προστιθείς Cf. — 33 δοκεῖ AP.

116a3 δυοῖν Pf. — ἐκ] ὄντων ἐκ u.

6 μεθα οὐχ ὑπὲρ τῶν πολλῶν διεστώτων καὶ μεγάλην πρὸς ἀλ-
ληλα διαφορὰν ἔχόντων (οὐδεὶς γὰρ ἀπορεῖ πότερον ἢ εὐ-
δαιμονία ἢ ὁ πλοῦτος αἰρετώτερον) ἀλλ' ὑπὲρ τῶν σύνεγγυς,
καὶ περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν ποτέρῳ δεῖ προσθέσθαι μᾶλλον,
διὰ τὸ μηδεμίαν ὁρᾶν τοῦ ἑτέρου πρὸς τὸ ἕτερον ὑπεροχήν.
10 δῆλον οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων ὅτι δεικνείσης ὑπεροχῆς ἢ μᾶς
ἢ πλειόνων συγκρατηθήσεται ἡ διάνοια ὅτι τοῦτ' ἐστὶν αἰρετώ-
τερον, ὁπότερον τυγχάνει αὐτῶν ὑπερέχον.

2 Πρῶτον μὲν οὖν τὸ πολυχρονιώτερον ἢ βεβαιότερον αἰ-
ρετώτερον τοῦ ἡττον τοιούτου. καὶ ὁ μᾶλλον ἀνέλοιτο ὁ φοβ-
15 νυμος ἢ ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ, ἢ ὁ νόμος ὁ ὀρθός, ἢ οἱ σπουδαῖοι
περὶ ἕκαστα αἰρούμενοι ἢ τοιοῦτοί εἰσιν, ἢ οἱ ἐν ἑκάστῳ γένει
ἐπιστήμονες, ἢ ὅσα οἱ πλείους ἢ πάντες, οἷον ἐν ἱατρικῇ ἢ
τεκτονικῇ ἢ οἱ πλείους τῶν ἱατρῶν ἢ πάντες, ἢ ὅσα ὅλος οἱ
πλείους ἢ πάντες ἢ πάντα, οἷον τὰ γὰρ ἀγαθόν· πάντα γὰρ τὰ
20 γὰρ ἐφίεται. δεῖ δ' ἄγειν πρὸς ὃ τι ἀν' ἢ χρησιμὸν τὸ ἡ-
θηρόμενον. ἔστι δ' ἀπλῶς μὲν βέλτιον καὶ αἰρετώτερον τὸ
κατὰ τὴν βελτίω ἐπιστήμην, τινὶ δὲ τὸ κατὰ τὴν οἰκίαν.

3 Ἐπεὶ δὲ τὸ ὅπερ τόδε τι τοῦ μὴ ἐν γένει, οἷον ἡ δι-
καιοσύνη τοῦ δικαίου· τὸ μὲν γὰρ ἐν γένει τῷ ἀγαθῷ, τὸ δ'
25 οὐ, καὶ τὸ μὲν ὅπερ ἀγαθόν, τὸ δ' οὐ· οὐδὲν γὰρ λέγεται
ὅπερ τὸ γένος, ὃ μὴ τυγχάνει ἐν τῷ γένει ὄν, οἷον ὁ λευ-
κὸς ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν ὅπερ χρῶμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων.

4 Καὶ τὸ δι' αὐτὸ αἰρετὸν τοῦ δι' ἕτερον αἰρετοῦ αἰρετώ-
30 ρον, οἷον τὸ ὑγιαίνειν τοῦ γυμνάζεσθαι· τὸ μὲν γὰρ δι' αὐτὸ
αἰρετὸν, τὸ δὲ δι' ἕτερον. καὶ τὸ καθ' αὐτὸ τοῦ κατὰ συμ-
βεβηκός, οἷον τὸ τοὺς φίλους δικαίους εἶναι τοῦ τοὺς ἐχθρούς.

5 ἄλληλα τὴν διαφορὰν C. — 8 ἀμφισβητοῦμεν C. — 10 ἐπὶ
τούτων ὅτι f. — ἢ om f. — 12 ἔχον ὑπεροχὴν u. — 13 οὖν φανερὸν
ὅτι τὸ u, τὸ rc u. — 14 ἀν μᾶλλον f. — 15 pr d om Cu. — tert d pr
om B. — 16 περὶ] οἱ περὶ u. — ἢ corr C. — ἢ om ABc. — 17 ὅσα
om C. — πλείους τῶν ἱατρῶν ἢ c. — ἢ οἱ πάντες Puf. — οἱ ἐν P.
— 18 τεκτονικῇ ἢ d B, pr c. — πλείστοι u. — ἢ d (d om f) οἱ πάν-
τες Cf, om P. — ὅλος] ἀπλῶς c. — οἱ πλείους om P. — 19 τὸ ἀγα-
θόν et τοῦ ἀγ. u. — 20 ἢ om u. — 22 τινί] οἷον εἰ βελτίων ἐπιστή-
μη φιλοσοφία τεκτονικῆς καὶ ἀπλῶς αἰρετώτερον τὰ κατὰ φιλοσοφίαν
τῶν κατὰ τεκτονικὴν, τινί f. — 23 τι ὄν τοῦ C, corr A. — 24 τὸ
ἀγαθόν pr u. — 26 τυγχάνη pr A. — 32 οἷον... συμβεβηκός rc mg c.
— τοῦ] ἢ τὸ C.

τὸ μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ αἰρετόν, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός·
τὸ γὰρ τοὺς ἐχθροὺς δικαίους εἶναι κατὰ συμβεβηκός αἰρού-
μεθα, ὅπως μὴδὲν ἡμᾶς βλάπτωσιν. ἔστι δὲ τοῦτο ταῦτό ^u
τῷ πρὸ τούτου, διαφέρει δὲ τῷ τρόπῳ· τὸ μὲν γὰρ τοὺς φί-
λους δικαίους εἶναι δι' αὐτὸ αἰρούμεθα, καὶ εἰ μὴδὲν ἡμῖν
μέλλει ἔσσεσθαι, καὶ ἐν Ἰνδοῖς ὥσιν· τὸ δὲ τοὺς ἐχθροὺς δι'
ἔτερον, ὅπως μὴδὲν ἡμᾶς βλάπτωσιν.

Καὶ τὸ αἷτιον ἀγαθοῦ καθ' αὐτὸ τοῦ κατὰ συμβεβηκός ^b
αἷτιον, καθάπερ ἡ ἀρετὴ τῆς τύχης· ἡ μὲν γὰρ καθ' αὐτήν
ἡ δὲ κατὰ συμβεβηκός αἰτία τῶν ἀγαθῶν, καὶ εἴ τι ἄλλο
τοιούτου. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐναντίου· τὸ γὰρ καθ' αὐτὸ
κακοῦ αἷτιον φεικτότερον τοῦ κατὰ συμβεβηκός, οἷον ἡ κα- ^e
κία καὶ ἡ τύχη· τὸ μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ κακόν, ἡ δὲ τύχη
κατὰ συμβεβηκός.

Καὶ τὸ ἀπλῶς ἀγαθὸν τοῦ τιπὶ αἰρετώτερον, οἷον τὸ
ὑγιαίνεισθαι τοῦ τέμνεσθαι· τὸ μὲν γὰρ ἀπλῶς ἀγαθόν, τὸ
δὲ τιπὶ τῷ δεομένῳ τομῆς. καὶ τὸ φύσει τοῦ μὴ φύσει, οἷον ¹⁰
ἡ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου· τὸ μὲν γὰρ φύσει, τὸ δ' ἐπίκτη-
τον. καὶ τὸ τῷ βελτίονι καὶ τιμιωτέρῳ ὑπάρχον αἰρετώτε-
ρον, οἷον θεῷ ἢ ἀνθρώπῳ καὶ ψυχῇ ἢ σώματι. καὶ τὸ τοῦ
βελτίονος ἰδίου βέλτιον ἢ τὸ τοῦ χείρονος, οἷον τὸ τοῦ θεοῦ ἢ
τὸ τοῦ ἀνθρώπου· κατὰ μὲν γὰρ τὰ κοινὰ ἐν ἀμφοτέροις οὐδὲν ¹⁵
διαφέρει ἀλλήλων, τοῖς δ' ἰδίῳ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ὑπερέ-
χει. καὶ τὸ ἐν βελτίοσιν ἢ προτέροις ἢ τιμιωτέροις βέλτιον,
οἷον ὑγίεια ἰσχύος καὶ κάλλους. ἡ μὲν γὰρ ἐν ὑγροῖς καὶ
ξηροῖς καὶ θερμοῖς καὶ ψυχροῖς, ἀπλῶς δ' εἰπεῖν ἐξ ὧν
πρώτων συνέστηκε τὸ ζῶον, τὰ δ' ἐν τοῖς ὑστέροις· ἡ μὲν γὰρ ²⁰
ἰσχύς ἐν τοῖς νεύροις καὶ ὀστέοις, τὸ δὲ κάλλος τῶν μελῶν
τις συμμετρία δοκεῖ εἶναι. καὶ τὸ τέλος τῶν πρὸς τὸ τέλος
αἰρετώτερον δοκεῖ εἶναι, καὶ δυοῖν τὸ ἔργιον τοῦ τέλους. καὶ
ὅλος τὸ πρὸς τὸ τοῦ βίου τέλος αἰρετώτερον μᾶλλον ἢ τὸ

33 ἐαυτὸ u. — 35 μὴδὲν CPu. — ταῦτόν τοῦτο u. — ταῦτόν CP.
— 36 πρὸ αὐτοῦ Cu. — 39 μὴδὲν CP.

116b1 αἷτιον τοῦ ἀγαθοῦ om C. — 2 αἷτιον om
CPu. — ἐαυτήν u. — 4 et 6 ἐαυτὸ u. — 6 ἡ δὲ τύχη] τὸ δὲ C. —
9 γυμνάζεσθαι C, pr B. — τοῦ τέμν. τὸ ὑγιαίνεισθαι u. — 12 τῷ om
P. — 13, 14, 25, 29, 34 ἡπερ f. — 15 οὐδενὶ C. — 16 ὑπάρχει A,
διαφέρειν ὑπερέχει f. — 19 καὶ θερμοῖς καὶ ψυχροῖς om ABPc. — 20 πρῶ-
τον ABPc. — τῷ] καὶ τὸ C. — 21 ὀστέοις Ccu. — δοκεῖ εἶναι om 22
P, 23 C et pr u.

25 πρὸς ἄλλο τι, οἷον τὸ πρὸς εὐδαιμονίαν συντεῖνον ἢ τὸ πρὸς
φρόνησιν. καὶ τὸ δυνατόν τοῦ ἀδυνάτου. ἔτι δύο ποιητικῶν, οὗ
τὸ τέλος βέλτιον. ποιητικοῦ δὲ καὶ τέλους ἐκ τοῦ ἀνάλογον,
ὅταν πλείονι ὑπερέχῃ τὸ τέλος τοῦ τέλους ἢ ἐκείνο τοῦ οἰκείου
ποιητικοῦ, οἷον εἰ ἡ εὐδαιμονία πλείονι ὑπερέχει ὑγίειας ἢ
30 ὑγίεια ὑγεινοῦ, τὸ ποιητικὸν εὐδαιμονίας βέλτιον ὑγίειας.
ὅσῳ γὰρ ἡ εὐδαιμονία ὑγίειας ὑπερέχει, τοσοῦτον καὶ τὸ
ποιητικὸν τὸ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ὑγεινοῦ ὑπερέχει. ἢ δὲ
ὑγίεια τοῦ ὑγεινοῦ ἐλάττονι ὑπερεῖχεν, ὥστε πλείονι ὑπερέχει
τὸ ποιητικὸν εὐδαιμονίας τοῦ ὑγεινοῦ ἢ ἡ ὑγίεια τοῦ ὑγεινοῦ.
35 δῆλον ἄρα ὅτι αἰρετώτερον τὸ ποιητικὸν εὐδαιμονίας τῆς
ὑγίειας· τοῦ γὰρ αὐτοῦ πλείονι ὑπερέχει.

8 Ἔτι τὸ κάλλιον καθ' αὐτὸ καὶ τιμιώτερον καὶ ἐπαι-
νετώτερον, οἷον φιλία πλούτου καὶ δικαιοσύνη ἰσχύος. τὰ
μὲν γὰρ καθ' αὐτὰ τῶν τιμῶν καὶ ἐπαινετῶν, τὰ δ'
p. 117 οὐ καθ' αὐτὰ ἀλλὰ δι' ἕτερον· οὐδεὶς γὰρ τιμᾷ τὸν
πλούττον δι' ἑαυτὸν ἀλλὰ δι' ἕτερον, τὴν δὲ φιλίαν καθ'
αὐτό, καὶ εἰ μηδὲν μέλλει ἡμῖν ἕτερον ἀπ' αὐτῆς ἔσε-
σθαι.

2 Ἔτι ὅταν δύο τινὰ ἢ σφόδρα αὐτοῖς παραπλήσια
9 6 καὶ μὴ δυνάμεθα ὑπεροχὴν μηδεμίαν συνιδεῖν τοῦ ἑτέρου πρὸς
τὸ ἕτερον, ὁρᾶν ἀπὸ τῶν παρεπομένων· ὥ γὰρ ἔπεται μεί-
ζον ἀγαθόν, τοῦθ' αἰρετώτερον. ἂν δ' ἢ τὰ ἐπόμενα κακά, ὥ
τὸ ἔλαττον ἀκολουθεῖ κακόν, τοῦθ' αἰρετώτερον. ὄντων γὰρ
10 ἀμφοτέρων αἰρετῶν οὐδὲν κολλῶει δυσχερές τι παρέξεσθαι.
διχῶς δ' ἀπὸ τοῦ ἔπεσθαι ἢ σκέψις· καὶ γὰρ πρότερον καὶ
ὑστερον ἔπεται, οἷον τῷ μανθάνοντι τὸ μὲν ἀγνοεῖν πρότερον,
τὸ δ' ἐπίστασθαι ὑστερον. βέλτιον δ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ὑστε-
ρον ἐπόμενον. λαμβάνειν οὖν τῶν ἐπομένων ὁπότερον ἂν ἢ
15 χρησίμον.

25 alt τὸ om A. — 26 καὶ] τὸ γὰρ πρὸς εὐδαιμονίαν συντεῖνον
αἰρετώτερον. καὶ f. — ποιητικῶν ὄντων οὐ Cf, rc c. — 27 βέλτιον]
αἰτίον P, βέλτιον καὶ αὐτὸ βέλτιον Cf. — 29 εἰ om uf. — ἢ περ ἡ
ὑγίεια f. — 30 ὑγεινοῦ ὥστε ἡ φρόνησις pr u et supra τὸ ποιητικόν.
— ὑγεινοῦ ὥστε τὸ f. — 31 τοσοῦτον Pfu. — 32 τὸ om Cu. — 33 ὑπερ-
έχει Cu. — ὥστε] ἢ ἡ εὐδαιμονία τῆς ὑγίειας ὥστε C. — ὑπερέχει αὐτὸ
34 pr τοῦ u. — 34 ἢ om P. — 35 οὖν CPfcu. — 37 et 39 ἑαυτὸ et
ἑαυτὰ u. — 38 [ισχύος] ὑγίειας καὶ ἰσχύος f.

117a] ἑαυτὰ u. — 2 αὐτὸν C. — 3 ἑαυτὸ u. — 5 αὐτοῖς ABCP,
ἑαυτοῖς u, ἀλλήλοις f. — 8 ἑάν u. — 8 δ'... αἰρετώτερον rc mg B.
— 10 et 18 οὐδὲν C. — 14 οὖν om C.

Ἔτι τὰ πλείω ἀγαθὰ τῶν ἐλαττόνων, ἢ ἀπλῶς, ἢ ὅταν τὰ ἕτερα τοῖς ἑτέροις ἐνυπάρχῃ, τὰ ἐλάττω ἐν τοῖς ἡ πλειοσύν. ἐνστασις, εἴ που θάτερον θατέρου χάριν· οὐδὲν γὰρ εὐστασις αἰρετώτερα τὰ ἄμφω τοῦ ενός, οἷον τὸ ὑγιαίνειν καὶ ἡ ὑγίεια τῆς ὑγίειας, ἐπειδὴ τὸ ὑγιαίνειν τῆς ὑγίειας ἔνεκεν 20 αἰρούμεθα. καὶ μὴ ἀγαθὰ δὲ ἀγαθῶν οὐδὲν κωλύει εἶναι αἰρετώτερα, οἷον εὐδαιμονίαν καὶ ἄλλο τι ὃ μὴ ἔστιν ἀγαθὸν δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας. καὶ ταῦτα μετ' ἡδονῆς μᾶλλον ἢ ἄνευ ἡδονῆς. καὶ ταῦτα μετ' ἀλυσίας ἢ μετὰ λύτης.

Καὶ ἕκαστον ἐν ᾧ καιρῷ μείζον δύνανται, ἐν τούτῳ καὶ 25 αἰρετώτερον, οἷον τὸ ἀλύπως ἐν τῷ γήρῳ μᾶλλον ἢ ἐν τῇ νεότητι· μείζον γὰρ ἐν τῷ γήρῳ δύνανται. κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ἡ φρονήσις ἐν τῷ γήρῳ αἰρετώτερον· οὐδεὶς γὰρ τοῦς νέους αἰρεῖται ἡγεμόνας διὰ τὸ μὴ ἀξιοῦν φρονίμους εἶναι. ἢ 30 δ' ἀνδρεία ἀνάπαλιν· ἐν τῇ νεότητι γὰρ ἀναγκαιοτέρα ἢ κατὰ τὴν ἀνδρείαν ἐνέργεια. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ σωφροσύνη· μᾶλλον γὰρ οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐνοχλοῦνται.

Καὶ ὃ ἐν παντὶ καιρῷ ἢ ἐν τοῖς πλείστοις χρησιμώτε- 35 ρον, οἷον δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη ἀνδρείας· αἱ μὲν γὰρ αἰεὶ ἢ δὲ ποτὲ χρησίμη. καὶ ὃ πάντων ἐχόντων μηδὲν θατέρου δεόμεθα, ἢ ὃ ἐχόντων προσδεόμεθα τοῦ λοιποῦ, καθάπερ ἐπὶ δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας· δικαίων μὲν γὰρ πάντων ὄντων οὐδὲν χρήσιμος ἢ ἀνδρεία, ἀνδρείων δὲ πάντων ὄντων ὃ 40 χρήσιμος ἢ δικαιοσύνη.

Ἔτι ἐκ τῶν φθορῶν καὶ τῶν ἀποβολῶν καὶ τῶν γενέσεων καὶ τῶν λήψεων καὶ τῶν ἐναντίων· ὧν γὰρ αἱ φθοραὶ φεικτότεραι, αὐτὰ αἰρετώτερα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀποβολῶν καὶ τῶν ἐναντίων· εἴτε γὰρ ἡ ἀποβολὴ ἢ τὸ ἐν- 45 αἰτίον φεικτότερον, αὐτὸ αἰρετώτερον. ἐπὶ δὲ τῶν γενέσεων

17 ἕτερα ἐν τοῖς BCPsf. — ὑπάρχῃ f. — ἐλάττωνα u. — 18 τοῦ τέρου CPu. — 19 et 20 γυμνάζεσθαι bis u. — 20 ἔνεκεν καὶ αἰρούμεθα u. — 23 et 24 ταῦτα pr B, τὰ αὐτὰ Pcu. — 23 μᾶλλον om P. — 25 μετ' om P. — ἀλυσίας μᾶλλον ἢ ACu. — 28 δύνανται εἶναι. κατὰ u. — ταῦτά C. — δὲ] γὰρ u. — 30 μὴ δὲ ἀξιοῦν u. — 37 χρήσιμος C. — 38 δ om C. — ἐχοντες ABcu.

117b6 εἴτε] εἰ u, οὐ Cf. — ἢ] καὶ Pu. — 7 φεικτότερον Cuf.

Ethical
remarks

καὶ τῶν λήψεων ἀνάπαλιν· ὧν γὰρ αἱ λήψεις καὶ αἱ γε-
νέσεις αἰρετώτεραι, καὶ αὐτὰ αἰρετώτερα.

τόπος 10 "Ἄλλος τόπος, τὸ ἐγγύτερον τὰγαθοῦ βέλτιον καὶ αἰ-
ρετώτερον. καὶ τὸ ὁμοιότερον τὰγαθῷ, οἷον ἡ δικαιοσύνη
14 δικαίου. καὶ τὸ τῷ βελτίονι αὐτοῦ ὁμοιότερον, καθάπερ τὸ
Αἴαντα τοῦ Ὀδυσσεύς φασὶ βελτίω τινὲς εἶναι, διότι
ὁμοιότερος τῷ Ἀχιλλεῖ. ἔνστασις τούτου ὅτι οὐκ ἀληθές· οὐ
15 δὲν γὰρ κωλύει, μὴ ἢ βέλτιστος ὁ Ἀχιλλεύς, ταύτην
ὁμοιότερον εἶναι τὸν Αἴαντα, τοῦ ἑτέρου ὄντος μὲν ἀγαθοῦ
ἀρε - μαι μὴ ὁμοίου δέ. σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ ἐπὶ τὰ γελοιότερα εἴη ὁμοιω-
καθάπερ ὁ πύθνηκος τῷ ἀνθρώπῳ, τοῦ ἵππου μὴ ὄντος ὁμοίου
οὐ γὰρ κάλλιον ὁ πύθνηκος, ὁμοιότερον δὲ τῷ ἀνθρώπῳ. πύ-
20 λιν ἐπὶ δυοῖν εἰ τὸ μὲν τῷ βελτίονι τὸ δὲ τῷ χείρονι ὁμοιό-
τερον, εἴη ἂν βέλτιον τὸ τῷ βελτίονι ὁμοιότερον. ἔχει δὲ
καὶ τοῦτο ἔνστασιν· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ μὲν τῷ βελτίονι
ἡρέμα ὁμοιον εἶναι, τὸ δὲ τῷ χείρονι σφόδρα, οἷον εἰ ὁ
μὲν Αἴας τῷ Ἀχιλλεῖ ἡρέμα, ὁ δ' Ὀδυσσεὺς τῷ Νέστορι
25 σφόδρα. καὶ εἰ τὸ μὲν τῷ βελτίονι ἐπὶ τὰ χείρω ὁμοιον
εἴη, τὸ δὲ τῷ χείρονι ἐπὶ τὰ βελτίω, καθάπερ ἵππος ὄνρ
καὶ πύθνηκος ἀνθρώπῳ.

15 "Ἄλλος, τὸ ἐπιφανέστερον τοῦ ἥττον τοιούτου, καὶ τὸ γε-
λεπώτερον· μᾶλλον γὰρ ἀγαπῶμεν ἔχοντες ἢ μὴ ἔστι ἡ-
30 δῶς λαβεῖν. καὶ τὸ ἰδιαίτερον τοῦ κοινοτέρου. καὶ τὸ τοῖς
κακοῖς ἀκοινωνητότερον· αἰρετώτερον γὰρ ᾧ μὴδεμία δύ-
χέρεια ἀκολουθεῖ ἢ ᾧ ἀκολουθεῖ.

16 "Ετι εἰ ἀπλῶς τοῦτο τούτου βέλτιον, καὶ τὸ βέλτιστον
τῶν ἐν τούτῳ βέλτιον τοῦ ἐν τῷ ἑτέρῳ βελτίστου, οἷον εἰ βέλ-
35 τιον ἀνθρώπος ἵππου, καὶ ὁ βέλτιστος ἀνθρώπος τοῦ βελτίστου
ἵππου βελτίων. καὶ εἰ τὸ βέλτιστον τοῦ βελτίστου βέλτιον, καὶ
ἀπλῶς τοῦτο τούτου βέλτιον, οἷον εἰ ὁ βέλτιστος ἀνθρώ-
πος βελτίων.

8 αἱ om C. — 11 τῷ ἀγαθῷ u. — δικαιοσύνη τοῦ δικαίου Cu. —
12 βελτίονι corr c. — αὐτῷ Pc, corr C, αὐτῶν u. — 13 εἶναι τινες P.
— 14 τῷ ἢ τῷ C. — 15 ἢ C, pr AB. — 17 καὶ om c. — εἰ ante εἴη c.
— τὸ γελοιότερον AB. — ὁμοιος ABPfcu. — 18 τῷ om Cf. — 19 καλ-
λίων CPfcu. — πύθνης f. — ὁμοιότερος fort u. — 21 αἰρετώτερον εἴη
ἂν τὸ u. — ἂν om C. — 23 εἰ om u. — 24 ante ὁ rc add ὁμοιος u.
— 25 ἐπὶ ὁμοιον ἐπὶ Au. — 30 λαβεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ CPu. — 31 ἀκοι-
νωνητότερον B. — 31 et 32 ὁ B. — 32 ἢ ᾧ ἀκολουθεῖ mg u. —
33 τοῦτο ἀπλῶς f. — 34 εἰ βελτίων u. — 37 εἰ om A.

πος τοῦ βελτίστου ἔπουν βελτίων, καὶ ἀπλῶς ἄνθρωπος ἔπουν βελτίων.

Ἔτι ὧν ἔστι τοὺς φίλους μετασχεῖν, αἰρετώτερα ἢ ὧν p. 118
μῆ. καὶ ἂ πρὸς τὸν φίλον πρᾶξαι μᾶλλον βουλόμεθα ἢ ἂ
πρὸς τὸν τυχόντα, ταῦτα αἰρετώτερα, οἷον τὸ δικαιοπραγεῖν
καὶ εὖ ποιεῖν μᾶλλον ἢ τὸ δοκεῖν· τοὺς γὰρ φίλους εὖ ποιεῖν
βουλόμεθα μᾶλλον ἢ δοκεῖν, τοὺς δὲ τυχόντας ἀνάπαλιν. 6

Καὶ τὰ ἐκ περιουσίας τῶν ἀναγκαίων βελτίω, ἐνίοτε δὲ
καὶ αἰρετώτερα· βέλτιον γὰρ τοῦ ζῆν τὸ εὖ ζῆν, τὸ δὲ εὖ
ζῆν ἔστιν ἐκ περιουσίας, αὐτὸ δὲ τὸ ζῆν ἀναγκαῖον. ἐνίοτε δὲ
καὶ βελτίω οὐχὶ καὶ αἰρετώτερα· οὐ γὰρ εἰ βελτίω, ἀναγ-
καῖον καὶ αἰρετώτερα· τὸ γοῦν φιλοσοφεῖν βέλτιον τοῦ χρη- 10
ματίζεσθαι· ἀλλ' οὐχ αἰρετώτερον τῷ ἐνδεεῖ τῶν ἀναγκαίων.
τὸ δ' ἐκ περιουσίας ἔστιν, ὅταν ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων
ἄλλα τινὰ προσκατασκευάζηται τις τῶν καλῶν. σχεδὸν
δὲ ἴσως αἰρετώτερον τὸ ἀναγκαῖόν ἐστι, βέλτιον δὲ τὸ ἐκ
περιουσίας. 15

Καὶ ὃ μὴ ἔστι παρ' ἄλλου πορίσασθαι ἢ ὃ ἔστι καὶ
παρ' ἄλλου, οἷον πέπονθεν ἢ δικαιοσύνη πρὸς τὴν ἀνδρείαν.
καὶ εἰ τόδε μὲν ἄνευ τοῦδε αἰρετόν, τόδε δὲ ἄνευ τοῦδε μῆ,
οἷον δύναμις ἄνευ φρονήσεως οὐχ αἰρετόν, φρόνησις δ' ἄνευ
δυνάμεως αἰρετόν. καὶ δυοῖν εἰ θάτερον ἀρνούμεθα, ἵνα τὸ λοι- 20
πὸν δόξῃ ἡμῖν ὑπάρχειν, ἐκεῖνο αἰρετώτερον ὃ βουλόμεθα
δοκεῖν ὑπάρχειν, οἷον φιλοπονεῖν ἀρνούμεθα, ἢ εὐφρεῖς εἶ-
ναι δόξωμεν.

Ἔτι οὐ τῇ ἀπουσίᾳ ἤττον ἐπιτιμητέον δυσφοροῦσι, τοῦτο
αἰρετώτερον. καὶ οὐ τῇ ἀπουσίᾳ μῆ δυσφοροῦντι μᾶλλον ἐπι- 25
τιμητέον, τοῦτο αἰρετώτερον.

Ἔτι τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος τὸ ἔχον τὴν οἰκείαν ἀρετὴν 3
τοῦ μὴ ἔχοντος. ἅμφω δ' ἔχόντων τὸ μᾶλλον ἔχον.

Ἔτι εἰ τὸ μὲν ποιεῖ ἀγαθὸν ἐκεῖνο ᾧ ἂν παρῇ, τὸ δὲ
μὴ ποιεῖ, τὸ ποιοῦν αἰρετώτερον, καθάπερ καὶ θερμοτέρον τὸ 30

118a2 μᾶλλον πρᾶξαι C. — βουλόμεθα πρᾶξαι μᾶλλον u. — 4 τὸ
om u. — τοὺς... δοκεῖν tc mg u. — 8 ἐκ περιουσίας ἔστιν u. — 9 εἰ
βέλτιον pr u. — 10 αἰρετώτερον pr u. — τὸ] ἔστι· τὸ P. — τὸ γὰρ
α. — 14 αἰρετώτερον μὲν τὸ C. — ἔστι τὸ ἀναγκαῖον u. — 22 δό-
ξωμεν ὑπάρχειν u. — 25 δυσφοροῦσι C. — 28 ἔχοντος αἰρετώτερον,
ἅμφω C. — 29 ᾧ ἂν παρῇ τὸν ἔχοντα u. — 30 τῷ ποιοῦντι B. —
θερμὸν C.

22. Definition of το αρεος δόξαν.
 If no one were present, you would not
 care about it.

θερμαίνον τοῦ μή. εἰ δ' ἄμφω ποιεῖ, τὸ μᾶλλον ποιοῦν· ἢ δὲ
 τὸ βέλτιον καὶ κυριώτερον ποιεῖ ἀγαθόν, οἷον εἰ τὸ μὲν τὴν
 ψυχὴν τὸ δὲ τὸ σῶμα.

22⁸⁵ Ἐτι ἀπὸ τῶν πτώσεων καὶ τῶν χρήσεων καὶ τῶν πρά-
 ξων καὶ τῶν ἔργων, καὶ ταῦτα δὲ ἀπ' ἐκείνων· ἀκολου-
 θεῖ γὰρ ἀλλήλοις, οἷον εἰ τὸ δικαίως αἰρετώτερον τοῦ ἀν-
 δρείως, καὶ ἡ δικαιοσύνη τῆς ἀνδρείας αἰρετώτερον· καὶ εἰ ἡ
 δικαιοσύνη τῆς ἀνδρείας αἰρετώτερον, καὶ τὸ δικαίως τοῦ ἀν-
 δρείως. παραπλησίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

23^b Ἐτι εἴ τιнос τοῦ αὐτοῦ τὸ μὲν μείζον ἀγαθόν ἐστὶ τὸ δὲ
 ἔλαττον, αἰρετώτερον τὸ μείζον. ἢ εἰ μείζονος μείζον θά-
 τερον. ἀλλὰ καὶ εἰ δύο τινὰ τινὸς εἴη αἰρετώτερα, τὸ μᾶλ-
 λον αἰρετώτερον τοῦ ἥττον αἰρετωτέρου αἰρετώτερον. ἔτι οὐκ
 5 ὑπερβολὴ τῆς ὑπερβολῆς αἰρετωτέρα, καὶ αὐτὸ αἰρετώτερον,
 οἷον φιλία χρημάτων· αἰρετωτέρα γὰρ ἡ τῆς φιλίας ὑπερ-
 βολὴ τῆς τῶν χρημάτων. καὶ οὐ μᾶλλον ἂν ἔλοιτο αὐ-
 τὸς αὐτῷ αἷτιος εἶναι ἢ οὐ ἕτερον, οἷον τοὺς φίλους τῶν χρη-
 μάτων.

10 Ἐτι ἐκ τῆς προσθέσεως, εἰ τῷ αὐτῷ προστιθέμενόν τι
 τὸ ὅλον αἰρετώτερον ποιεῖ. εὐλαβεῖσθαι δὲ δεῖ προτείνειν ἐφ'
 24 ὧν τῷ μὲν ἑτέρῳ τῶν προστιθεμένων χρητῆται τὸ κοινόν ἢ ἄλ-
 λων πως συνεργόν ἐστι, τῷ δὲ λοιπῷ μὴ χρητῆται μηδὲ συν-
 15 εργόν ἐστιν. οἷον πρίονα καὶ δρέπανον μετὰ τεκτονικῆς· αἰ-
 ρετώτερον γὰρ ὁ πρίων συνδυαζόμενος, ἀπλῶς δὲ οὐκ αἰρε-
 τώτερον. πάλιν εἰ ἐλάττονι προστεθὲν τι τὸ ὅλον μείζον ποιεῖ
 ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως· οὐ γὰρ ἀφαιρεθέντος
 ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τὸ λειπόμενον ἔλαττον, ἐκείνω μείζον ἂν εἴη
 ὁπότε ἀφαιρεθὲν τὸ λειπόμενον ἔλαττον ποιεῖ.

20 Καὶ εἰ τὸ μὲν δι' αὐτὸ τὸ δὲ διὰ τὴν δόξαν αἰρετόν,
 25 οἷον ὑγίεια κάλλους. ὁρος δὲ τοῦ πρὸς δόξαν τὸ μηδενὸς συν-
 ειδότος μὴ ἂν σπουδάζειν ὑπάρχειν. καὶ εἰ τὸ μὲν δι' αὐτὸ

31 μὴ θερμαίνοντος. εἰ u. — 32 τὴν om u. — 34 ἔτι δὲ ἀπὸ C.
 — 37 αἰρετώτερον om C. — καὶ εἰ... αἰρετώτερον om A.

118b2 ἢ om C, del B. — μείζον ἢ (ἢ P) θάτερον CuP, θάτερον
 θατέρου P. — 8 ἐαυτῷ uf. — ἕτερος BCfu, corr A. — 10 ἔτι τε ἐκ
 f. — προσθέσεως C. — τι rc c, om A. — 12 προσχρητῆται C. — 13 τῷ
 δὲ... ἐστὶν om A. — 14 ἐστὶν, τῷ δὲ λοιπῷ μὴ χρητῆται μηδὲ συνεργόν
 ἐστὶν, οἷον u. — 15 συνδυαζόμενον ABCP. — 18 ἐλαττοῖ pr AB. —
 19 ἔλαττον τὸ λειπόμενον u. — 21 μηδενὸς ὄντος τοῦ συνειδότος Cu
 — 22 et 26 ἐαυτὸ u.

καὶ διὰ τὴν δόξαν αἰρετόν, τὸ δὲ διὰ θάτερον μόνον. καὶ ὁποτέρων μᾶλλον δι' αὐτὸ τίμιον, τοῦτο καὶ βέλτιον καὶ αἰρετώτερον. τιμιώτερον δ' ἂν εἴη καθ' αὐτό, ὃ μηδενὸς ἄλλου 25 μέλλοντος ὑπάρξειν δι' αὐτὸ αἰρούμεθα μᾶλλον.

Ἐτι διελέσθαι ποσαχῶς τὸ αἰρετόν λέγεται καὶ τίνων τὸ αἰρετὸν χάριν, οἷον τοῦ συμφέροντος ἢ τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ ἡδέος· τὸ γὰρ πρὸς ἅπαντα ἢ πρὸς τὰ πλείω χρήσιμον αἰρετώτερον ἂν ὑπάρχοι τοῦ μὴ ὁμοίως. τῶν δ' αὐτῶν ἀμφοτέροις ὑπαρ- 30 χόντων, ὁποτέρῳ μᾶλλον ὑπάρχει σκεπτέον, πότερον ἥδιον ἢ κάλλιον ἢ συμφερώτερον. πάλιν τὸ τοῦ βελτιονος ἔνεκεν αἰρετώτερον, οἷον τὸ ἀρετῆς ἔνεκεν ἢ ἡδονῆς. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν φευκτῶν· φευκτότερον γὰρ τὸ μᾶλλον ἐμποδιστικὸν τῶν αἰρετῶν, οἷον νόσος αἰσχυρός· καὶ γὰρ ἡδονῆς καὶ τοῦ σπου- 35 δαῖον εἶναι κωλυτικώτερον ἢ νόσος.

Ἐτι ἐκ τοῦ ὁμοίως δεικνύναι φευκτὸν καὶ αἰρετόν τὸ προκείμενον· ἦττον γὰρ αἰρετόν τὸ τοιοῦτον, ὃ καὶ ἔλοιτ' ἂν τις ὁμοίως καὶ φύγοι, τοῦ ἑτέρου ὄντος αἰρετοῦ μόνον.

Τὰς μὲν οὖν πρὸς ἄλληλα συγκρίσεις, καθάπερ εἴρη- p.119 ται, ποιητέον. οἱ αὐτοὶ δὲ τόποι χρήσιμοι καὶ πρὸς τὸ δει- 4 τόποι κνύναι ὅτι οὖν αἰρετόν ἢ φευκτόν· ἀφαιρεῖν γὰρ μόνον δεῖ τὴν πρὸς ἕτερον ὑπεροχήν. εἰ γὰρ τὸ τιμιώτερον αἰρετώτερον, καὶ τὸ τίμιον αἰρετόν, καὶ εἰ τὸ χρησιμώτερον αἰρετώτερον, καὶ 5 τὸ χρήσιμον αἰρετόν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὅσα τοιαύτην ἔχει τὴν σύγκρισιν. ἐπ' ἐνίων γὰρ εὐθέως κατὰ τὴν πρὸς ἕτερον σύγκρισιν καὶ ὅτι αἰρετόν ἐκάτερον ἢ τὸ ἕτερον λέγομεν, οἷον ὅταν τὸ μὲν φύσει ἀγαθὸν τὸ δὲ μὴ φύσει λέγωμεν· τὸ γὰρ φύσει ἀγαθὸν δῆλον ὅτι αἰρετόν 10 ἔστιν.

Ληπτέον δ' ὅτι μάλιστα καθόλου τοὺς τόπους περὶ τοῦ 5 μᾶλλον καὶ τοῦ μείζονος· ληφθέντες γὰρ οὕτως πρὸς πλείω χρήσιμοι ἂν εἴησαν. ἔστι δ' αὐτῶν τῶν εἰρημένων ἐνίους κα- θόλου μᾶλλον ποιεῖν μικρόν παραλλάσσοντα τῇ προσηγο- 15

29 πρὸς om C. — 30 ὑπάρχει APcu, εἴη f. — τοῦ μὴ] τὸ corr C. — μὴ rc supra vs f. — αὐτῶν δ' u. — 31 ἴδιον B. — 35 τῷ C. — αἰρετῶν ABc, αἰρετῶν P. — 38 τοιοῦτο C.

119a1 ἀλλήλας B, fort pr c. — 6 καὶ om C. — 9 λέγομεν... γὰρ φύσει ἀγαθὸν rc supra lit A. — 10 αἰρετόν corr c. — 12 τοῦς om A et pr f. — 14 μᾶλλον καθόλου CP. — 15 παραλλάττοντας C.

ρία, οἷον τὸ φύσει τοιοῦτο τοῦ μὴ φύσει τοιούτου μᾶλλον τοιούτο. καὶ εἰ τὸ μὲν ποιεῖ τὸ δὲ μὴ ποιεῖ τὸ ἔχον τοιόνδε [ἢ ὃ ἂν ὑπάρχῃ], μᾶλλον τοιοῦτο ὃ ποτε ποιεῖ ἢ ὃ μὴ ποιεῖ. εἰ δ' ἄμφω ποιεῖ, τὸ μᾶλλον ποιοῦν τοιοῦτο.

10 20 Ἔτι εἰ τοῦ αὐτοῦ τινὸς τὸ μὲν μᾶλλον τὸ δὲ ἥττον τοιούτο· καὶ εἰ τὸ μὲν τοιούτου μᾶλλον τοιούτο, τὸ δὲ μὴ τοιούτου τοιούτον, δῆλον ὅτι τὸ πρῶτον μᾶλλον τοιούτο. ἔτι ἐκ τῆς προστιθέσεως, εἰ τῷ αὐτῷ προστιθέμενον τὸ ὅλον μᾶλλον ποιεῖ τοιοῦτο, ἢ εἰ τῷ ἥττον τοιούτῳ προστιθέμενον τὸ ὅλον μᾶλλον 25 ποιεῖ τοιοῦτο. ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως· οὐ γὰρ ἀφαιρέθεις τὸ λειπόμενον ἥττον τοιούτο, αὐτὸ μᾶλλον τοιούτο. καὶ τὰ τοῖς ἐναντίοις ἀμικρότερα μᾶλλον τοιαῦτα, οἷον λευκότερον τὸ τῷ μέλανι ἀμικρότερον. ἔτι παρὰ τὰ εἰρημένα πρότερον, τὸ μᾶλλον ἐπιδεχόμενον τὸν οἰκείον τοῦ προκειμένου 30 λόγον, οἷον εἰ τοῦ λευκοῦ ἐστὶ λόγος χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως, λευκότερον ὃ ἐστὶ μᾶλλον χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως.

6 Ἄν δ' ἐπὶ μέρους καὶ μὴ καθόλου τὸ πρόβλημα τεθῇ, πρῶτον μὲν οἱ εἰρημένοι καθόλου κατασκευαστικοὶ ἢ ἀνασκευαστικοὶ τόποι πάντες χρήσιμοι. καθόλου γὰρ ἀναιροῦντες ἢ κατασκευάζοντες καὶ ἐπὶ μέρους δείκνυμεν· εἰ γὰρ παντὶ ὑπάρχει, καὶ τινί, καὶ εἰ μηδενί, οὐδὲ τινί. μάλιστα δ' ἐπικαιροὶ καὶ κοινοὶ τῶν τόπων οἳ τ' ἐκ τῶν ἀντικειμένων καὶ τῶν συστοίχων καὶ τῶν πτώσεων· ὁμοίως γὰρ ἐνδοξον τὸ ἀξιῶσαι, εἰ πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ λύπην πᾶσαν εἶναι κακόν, 35 τῷ εἴ τις ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ λύπην εἶναι τινα κακόν. ἔτι εἰ τις αἰσθησις μὴ ἐστὶ δύναμις, καὶ ἀναισθησία τις οὐκ ἔστιν ἀδυναμία. καὶ εἴ τι ὑποληπτὸν ἐπιστητόν, καὶ ὑπόληψις τις ἐπιστήμη. πάλιν εἴ τι τῶν ἀδίκων ἀγαθόν, καὶ τῶν δικαίων 40 τι κακόν, καὶ εἴ τι τῶν δικαίως κακόν, καὶ τῶν ἀδίκως τι ἀγαθόν. καὶ εἴ τι τῶν ἡδέων φευκτόν, ἡδονὴ τις φευκτόν.

16, 20, 22 τοιούτον C, id 19 et 24 C. — 17 ἢ del AC, om cf. — 23 τὸ αὐτὸ B. — 24 τὸ B, pr A. — τοιοῦτο BC. — 31 λευκότερον ... ὄψεως om P. — ὃ ἐστὶ] ἐστὶ τὸ C. — 32 ἐὰν C. — 33 πρῶτοι AB. — ἢ ἀνασκ. τόποι om u. — 35 καὶ τὰ ἐπὶ C.

119b1 τῷ καὶ τὸ u. — 3 καὶ om f. — τις om A. — 4 ἀδίκως P. — καὶ τῶν... 5 alt κακόν om P. — 5 pr καὶ] πάλιν ABCP. — δικαίως] ἀδίκως u, pr f, ἀδίκων corr f, ἀδίκως κακόν καὶ τῶν δικαίως τι ἀγαθόν, καὶ εἴ τι τῶν ἀδίκων C. — κακῶν pr B. — ἀδίκως] δικαίως u, pr f, ἀδίκων P, δικαίων corr f. — 6 ἀγαθόν] κακόν C. — ἡδέως ABP. — φευκτῶν pr AB, φευκτόν καὶ u. — φευκτὴ C.

κατὰ ταῦτα δὲ καὶ εἴ τι τῶν ἡδέων ὠφέλιμον, ἡδονή τις ὠφέλιμον. καὶ ἐπὶ τῶν φθαρτικῶν δὲ καὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν ὡσαύτως. εἰ γὰρ τι φθαρτικὸν ἡδονῆς ἢ ἐπιστήμης ὄν ἀγαθὸν ἔστιν, εἴη ἂν τις ἡδονή ἢ ἐπιστήμη τῶν κακῶν. 10 ὁμοίως δὲ καὶ εἰ φθορά τις ἐπιστήμης τῶν ἀγαθῶν ἢ ἡ γένεσις τῶν κακῶν, ἔσται τις ἐπιστήμη τῶν κακῶν, οἷον εἰ τὸ ἐκλανθάνεσθαι ἃ τις αἰσχροῦ ἔπραξε τῶν ἀγαθῶν ἢ τὸ ἀναμνήσκεισθαι τῶν κακῶν, εἴη ἂν τὸ ἐπίστασθαι ἃ τις αἰσχροῦ ἔπραξε τῶν κακῶν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἐν πᾶσι γὰρ ὁμοίως τὸ ἐνδοξον.

ενδοξον

Ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ ὁμοίως. εἰ γὰρ μᾶλλον μὲν τῶν ἐξ ἄλλου γένους τι τοιοῦτο ἐκείνων δὲ μηδὲν ἔστιν, οὐδ' ἂν τὸ εἰρημένον εἴη τοιοῦτον, οἷον εἰ μᾶλλον μὲν ἐπιστήμη τις ἀγαθὸν ἢ ἡδονή, μηδεμία δ' ἐπιστήμη ἀγαθόν, οὐδ' ἂν 20 ἡδονή εἴη. καὶ ἐκ τοῦ ὁμοίως δὲ καὶ ἥττον ὡσαύτως· ἔσται γὰρ καὶ ἀναιρεῖν καὶ κατασκευάζειν, πλὴν ἐκ μὲν τοῦ ὁμοίως ἀμφοτέρω, ἐκ δὲ τοῦ ἥττον κατασκευάζειν μόνον, ἀνασκευάζειν δὲ οὐ. εἰ γὰρ ὁμοίως δύναμις τις ἀγαθόν καὶ ἐπιστήμη, ἔστι δὲ τις δύναμις ἀγαθόν, καὶ ἐπιστήμη ἔστιν. εἰ δὲ μηδεμία δύναμις, οὐδ' ἐπιστήμη. εἰ δ' ἥττον δύναμις τις ἀγαθόν ἢ ἐπιστήμη, ἔστι δὲ τις δύναμις ἀγαθόν, καὶ ἐπιστήμη. εἰ δὲ μηδεμία δύναμις ἀγαθόν, οὐκ ἀνάγκη καὶ ἐπιστήμην μηδεμίαν εἶναι ἀγαθόν. δηλον οὖν ὅτι κατασκευάζειν μόνον 30 ἐκ τοῦ ἥττον ἔστιν.

ἡ τοποθεσία
ἐπὶ τῶν
ἀγαθῶν καὶ
κακῶν
ἐν τῇ ψυχῇ

Οὐ μόνον δ' ἐξ ἄλλου γένους ἔστιν ἀνασκευάζειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λαμβάνοντι τὸ μάλιστα τοιοῦτον, οἷον εἰ κεῖται ἐπιστήμη τις ἀγαθόν, δειχθεῖν δ' ὅτι φρόνησις οὐκ ἀγαθόν, οὐδ' ἄλλη οὐδεμία ἔσται, ἐπεὶ οὐδ' ἡ μάλιστα δοκοῦσα. ἐκ ἐξ ὑποθέσεως, ὁμοίως ἀξιόσαντα, εἰ ἐντὶ καὶ πᾶσιν ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν, οἷον εἰ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατος, 35 καὶ τὰς ἄλλας, εἰ δ' αὖτις μὴ, μηδὲ τὰς ἄλλας. εἰ μὲν

7 κατὰ ταῦτα pr AB. — ταῦτα Pu. — 8 ὠφέλιμος καὶ ἀγαθόν καὶ C. ἀγαθόν καὶ P. — δὲ om u. — 11 ἢ om P. — ἡ om Cu. — 13 λανθάνεσθαι u. — 14 ἂν καὶ τὸ C. — αἰσχροῦ om u. — 18 τοιοῦτον C. — 19 εἴη om u. — τοιοῦτο u. — τις ἐπιστήμη C. — 20 τις ἀγαθόν ἢ corr u. — ἂν ἢ ἡδονή C. — 23 ἀμφοτέρω u. — μόνον om u. — 25 δύναμις τις u. — 30 τοῦ ἥττον corr u. — 32 λαμβάνοντα Cu. — ὁποῖον A. — 33 ὅτι ἢ φρόνησις C. — 34 ἐπειδὴ C.

οὖν ὑπάρχειν τινὶ κεῖται, δεικτέον ὅτι οὐχ ὑπάρχει τινί· ἀπο-
λουθήσει γὰρ διὰ τὴν ὑπόθεσιν τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν. εἰ δέ
p. 120 τινι μὴ ὑπάρχον κεῖται, δεικτέον ὅτι ὑπάρχει τινί· καὶ γὰρ
οὕτως ἀκολουθήσει τὸ πᾶσιν ὑπάρχειν. δῆλον δ' ἐστὶν ὅτι ὁ
ὑποτιθέμενος ποιεῖ τὸ πρόβλημα καθόλου ἐπὶ μέρους τεθέν·
τὸν γὰρ ἐπὶ μέρους ὁμολογοῦντα καθόλου ἀξιοῖ ὁμολογεῖν,
εἰπεδὴ, εἰ ἐνί, καὶ πᾶσιν ὁμοίως ἀξιοῖ ὑπάρχειν.

*Indefinite
thesis*

Ἀδιορίστου μὲν οὖν ὄντος τοῦ προβλήματος μοναχῶς ἀνα-
σκευάζειν ἐνδέχεται, οἷον εἰ ἔφησεν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι ἢ
μὴ ἀγαθόν, καὶ μηδὲν ἄλλο προσδιώρισεν. εἰ μὲν γὰρ τινα
ἔφησεν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι, δεικτέον καθόλου ὅτι οὐδεμία,
10 εἰ μέλλει ἀναιρεῖσθαι τὸ προκείμενον. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τις
ἔφησεν ἡδονὴν μὴ εἶναι ἀγαθόν, δεικτέον καθόλου ὅτι πᾶσα
ἄλλως δ' οὐκ ἐνδέχεται ἀναιρεῖν. ἐὰν γὰρ δείξωμεν ὅτι ἐστὶ
τις ἡδονὴ οὐκ ἀγαθὸν ἢ ἀγαθόν, οὐπω ἀναιρεῖται τὸ προκει-
μενον. δῆλον οὖν ὅτι ἀναιρεῖν μὲν μοναχῶς ἐνδέχεται, κα-
15 τασκευάζειν δὲ διχῶς· ἂν τε γὰρ καθόλου δείξωμεν ὅτι πᾶσα
ἡδονὴ ἀγαθόν, ἂν τε ὅτι ἐστὶ τις ἡδονὴ ἀγαθόν, δεδει-
γμένον ἔσται τὸ προκείμενον. ὁμοίως δὲ καὶ δέη διαλεχθῆναι
ὅτι ἐστὶ τις ἡδονὴ οὐκ ἀγαθόν, ἐὰν δείξωμεν ὅτι οὐδεμία ἀγαθόν
ἢ ὅτι τις οὐκ ἀγαθόν, διειλεγμένοι ἐσόμεθα ἀμφοτέρως, καὶ
20 καθόλου καὶ ἐπὶ μέρους, ὅτι ἐστὶ τις ἡδονὴ οὐκ ἀγαθόν. διαρι-
σμένης δὲ τῆς θέσεως οὕσης, διχῶς ἀναιρεῖν ἔσται, οἷον εἰ τεθέν
τινὶ μὲν ὑπάρχειν ἡδονὴ ἀγαθῇ εἶναι, τινὶ δ' οὐχ ὑπάρχειν
εἴτε γὰρ πᾶσα δειχθείη ἡδονὴ ἀγαθὸν εἴτε μηδεμία, ἀνηρη-
μένον ἔσται τὸ προκείμενον. εἰ δὲ μίαν ἡδονὴν μόνην ἀγαθὴν
25 ἔθηκεν εἶναι, τριχῶς ἐνδέχεται ἀναιρεῖν· δείξαντες γὰρ ὅτι
πᾶσα ἢ ὅτι οὐδεμία ἢ ὅτι πλείους μιᾶς ἀγαθόν, ἀνηρηκότες
ἐσόμεθα τὸ προκείμενον. ἐπὶ πλείον δὲ τῆς θέσεως διορισθε-
σης, οἷον ὅτι ἡ φρόνησις μόνη τῶν ἀρετῶν ἐπιστήμη, τετραχῶς
ἔστιν ἀναιρεῖν· δειχθέντος γὰρ ὅτι πᾶσα ἀρετὴ ἐπιστήμη ἢ ὅτι

38 οὐχ et ἀκολουθήσει... τινι om P.

120a1 ὑπάρχειν C. — 3 τεθέντος C. — 4 ὁμολογοῦντα] τιθέντα
C. — 9 ἡδονὴν ἔφησεν P. — ὅτι καθόλου C. — 10 μέλλοι A. —
13 οὐκ ἀγαθόν ἢ om C. — 14 ἐνδέχεται] λέγεται u. — 16 ἐὰν τε C.
— 18 ἐὰν... ἀγαθόν om C. — 19 οὐκ pr om A. — 21 ἔσται ἀναιρεῖν
f. — 22 ἡδονὴ C. — ἀγαθόν CPf. — εἶναι om C. — 23 ἀγαθόν εἶ-
ναι εἴτε C. — 24 δὲ μηδεμίαν pr u. — μόνην ἡδονὴν P. — μόνον u.
— 26 πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν ἢ C. — 28 μόνη om C.

οὐδεμία ἢ ὅτι καὶ ἄλλη τις, οἷον ἡ δικαιοσύνη, ἢ ὅτι αὐτὴ 30
ἢ φρόνησις οὐκ ἐπιστήμη, ἀνυποκείμενον ἔσται τὸ προκείμενον.

Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ἐπιβλέπειν ἐπὶ τὰ καθ' ἕκαστα, ἐν οἷς
ὑπάρχειν τι ἢ μὴ εἶρηται, καθάπερ ἐν τοῖς καθόλου προβλή-
μασιν. ἔτι δ' ἐν τοῖς γένεσιν ἐπιβλεπτόν, διαιροῦντα κατ' εἶδη
μέχρι τῶν ἀτόμων, καθάπερ εἶρηται πρότερον· ἂν τε γὰρ 35
παντὶ φαίνεται ὑπάρχον ἂν τε μηδενί, πολλὰ προενέγκαντι
ἀποτέον καθόλου ὁμολογεῖν ἢ φέρειν ἔνστασιν ἐπὶ τίνος οὐκ
οὕτως. ἔτι ἐφ' ὧν ἔστιν ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ διορίσαι τὸ συμ-
βεβηκός, σκοπεῖον εἰ μηδὲν τούτων ὑπάρχει, οἷον ὅτι ὁ χρό-
νος οὐκ κινεῖται οὐδ' ἔστι κίνησις, καταριθμησάμενον πόσα εἶδη b
κινήσεως· εἰ γὰρ μηδὲν τούτων ὑπάρχει τῷ χρόνῳ, δῆλον
ὅτι οὐκ κινεῖται οὐδ' ἔστι κίνησις. ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ
οὐκ ἀριθμὸς, διελόμενον ὅτι πᾶς ἀριθμὸς ἢ περιττός ἢ ἄρτιος.
εἰ γὰρ ἡ ψυχὴ μήτε περιττὸν μήτε ἄρτιον, δῆλον ὅτι οὐκ 6
ἀριθμὸς.

Πρὸς μὲν οὖν τὸ συμβεβηκός διὰ τῶν τοιούτων καὶ οὕ-
τως ἐπιχειρητέον.

Δ.

Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τῶν πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον
ἐπισκοπεῖον. ἔστι δὲ ταῦτα στοιχεῖα τῶν πρὸς τοὺς ὅρους· περὶ
αὐτῶν δὲ τούτων ὀλιγάκις αἱ σκέψεις γίνονται τοῖς διαλεγο-
μένοις. ἂν δὴ τεθῇ γένος τινὸς τῶν ὄντων, πρῶτον μὲν ἐπι- 15
βλέπειν ἐπὶ πάντα τὰ συγγενῇ τῷ λεχθέντι, εἴ τινος μὴ
κατηγορεῖται, καθάπερ ἐπὶ τοῦ συμβεβηκός, οἷον εἰ τῆς
ἡδονῆς τὰγαθὸν γένος κεῖται, εἴ τις ἡδονὴ μὴ ἀγαθόν· εἰ
γὰρ τοῦτο, δῆλον ὅτι οὐ γένος τὰγαθὸν τῆς ἡδονῆς· τὸ γὰρ
γένος κατὰ πάντων τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος κατηγορεῖται. 20
αἷα εἰ μὴ ἐν τῷ τί ἔστιν κατηγορεῖται, ἀλλ' ὥς συμβεβη-

30 ὅτι οὐδ' αὐτὴ C. — αὐτὴ u. — 31 οὐκ ἐπιστήμη om C. —
4 διαιροῦντας C. — 35 καθάπερ προεῖρηται πρότερον A, καθάπερ
ἐπείτερον ἐρηται uf. — 36 προενέγκαντι Cu. — 38 οὕτως ἔχειν. ἔτι C.
120b2 ὑπάρχον C. — 8 ἐπιχειρητέον. μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τῶν
πρὸς τὸ γένος A. — 12 μετὰ... ἐπισκοπεῖον libro III adiecit a. —
14 δὲ τούτων corr u. — 18 et 19 τὸ ἀγαθόν Cu. — 18 μὴ pr om u.
— 21 αἷα] ἔτι AB, corr u.

κός, καθάπερ τὸ λευκὸν τῆς χιόνος, ἢ ψυχῆς τὸ κινούμενον ὑφ' αὐτοῦ. οὔτε γὰρ ἡ χιών ὅπερ λευκόν, διόπερ οὐ γένος τὸ λευκὸν τῆς χιόνος, οὐδ' ἡ ψυχὴ ὅπερ κινούμενον· συμβέβηκε
 25 δ' αὐτῇ κινεῖσθαι, καθάπερ καὶ τῷ ζῳῳ πολλάκις βαδίζειν τε καὶ βαδίζοντι εἶναι. ἔτι τὸ κινούμενον οὐ τί ἐστιν, ἀλλὰ τι ποιοῦν ἢ πάσχον σημαίνειν ἔοικεν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ λευκόν· οὐ γὰρ τί ἐστιν ἡ χιών, ἀλλὰ ποιόν τι δηλοῖ. ὥστ' οὐδέτερον αὐτῶν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται.

80 Μάλιστα δ' ἐπὶ τὸν τοῦ συμβεβηκότος ὁρισμὸν ἐπιβλέπειν, εἰ ἐφαρμόττει ἐπὶ τὸ δητὲν γένος, οἷον καὶ τὰ νῦν εἰρημμένα. ἐνδέχεται γὰρ κινεῖν τι αὐτὸ ἑαυτὸ καὶ μὴ, ὁμοίως δὲ καὶ λευκὸν εἶναι καὶ μὴ. ὥστ' οὐδέτερον αὐτῶν γένος ἀλλὰ συμβεβηκός, ἐπειδὴ συμβεβηκός ἐλέγομεν ὃ ἐνδέχεται ὑπάρ-
 85 χειν τινὶ καὶ μὴ.

Categories | Ἔτι εἰ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ διαιρέσει τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τὸ μὲν οὐσία τὸ δὲ ποιόν, ἢ τὸ μὲν πρὸς τι τὸ δὲ ποιόν, οἷον ἡ μὲν χιών καὶ ὁ κύκνος οὐσία, τὸ δὲ λευκὸν οὐκ οὐσία ἀλλὰ ποιόν, ὥστ' οὐ γένος τὸ λευκὸν τῆς χιόνος οὐδὲ τοῦ κύ-
 p. 121 κνου. πάλιν ἡ μὲν ἐπιστήμη τῶν πρὸς τι, τὸ δ' ἀγαθὸν καὶ τὸ καλὸν ποιόν, ὥστ' οὐ γένος τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ καλὸν τῆς ἐπιστήμης· τὰ γὰρ τῶν πρὸς τι γένη καὶ αὐτὰ τῶν πρὸς τι δεῖ εἶναι, καθάπερ ἐπὶ τοῦ διπλασίου· καὶ γὰρ τὸ πολλαπλά-
 5 σιον, ὃν γένος τοῦ διπλασίου, καὶ αὐτὸ τῶν πρὸς τί ἐστιν. καθόλου δ' εἰπεῖν, ὑπὸ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν δεῖ τὸ γένος τῷ εἶδει εἶναι· εἰ γὰρ τὸ εἶδος οὐσία, καὶ τὸ γένος, καὶ εἰ ποιόν τὸ εἶδος, καὶ τὸ γένος ποιόν τι, οἷον εἰ τὸ λευκὸν ποιόν τι, καὶ τὸ χρῶμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

10 Πάλιν εἰ ἀνάγκη ἢ ἐνδέχεται τοῦ τεθέντος ἐν τῷ γένει μετέχειν τὸ γένος. ὅρος δὲ τοῦ μετέχειν τὸ ἐπιδέχεσθαι τὸν τοῦ μετεχομένου λόγον. δηλὸν οὖν ὅτι τὰ μὲν εἶδη μετέχει τῶν γενῶν, τὰ δὲ γένη τῶν εἰδῶν οὐ· τὸ μὲν γὰρ εἶδος ἐπιδέχε-

24 οὐδ' C. — 27 ἢ πάσχον pr om u. — 29 κατηγορεῖται, τὸ δὲ οὐ γένος ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορεῖται. μάλιστα BC. — 31 οἷα C. — 32 τι κινεῖν Cf, corr u, qui pr om κινεῖν. — 34 ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ὑπάρχειν u. — 38 τὸ δὲ... οὐσία om A.

121a1 πάλιν ὁμοίως ἢ C. — 2 ποιόν τι ὥστ' C. — 4 καθάπερ] οἷον C. — 5 γένος ὃν C, οἷον γένος u. — 7 εἴτε γὰρ C. — alt καὶ om C. — ποιόν τι τὸ C. — 10 εἰ] ἢ pr u. — εἰ κατ' ἀνάγκην ἐνδέχεται C.

ται τὸν τοῦ γένους λόγον, τὸ δὲ γένος τὸν τοῦ εἶδους οὖ. σκε-
πτόν οὖν εἰ μετέχει ἢ ἐνδέχεται μετέχειν τοῦ εἶδους τὸ ἀπο- 15
δοθὲν γένος, οἷον εἴ τις τοῦ ὄντος ἢ τοῦ ἐνός γένος τι ἀποδοίη·
συμψήσεται γὰρ μετέχειν τὸ γένος τοῦ εἶδους· κατὰ πάντων
γὰρ τῶν ὄντων τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν κατηγορεῖται, ὥστε καὶ ὁ λό-
γος αὐτῶν.

Ἔτι εἰ κατὰ τινος τὸ ἀποδοθὲν εἶδος ἀληθεύεται, τὸ 20
δὲ γένος μὴ, οἷον εἰ τὸ ὄν ἢ τὸ ἐπιστητὸν τοῦ δοξαστοῦ γένος
τεθῇ. κατὰ γὰρ τοῦ μὴ ὄντος τὸ δοξαστὸν κατηγορηθήσεται·
πολλὰ γὰρ τῶν μὴ ὄντων δοξαστά. ὅτι δὲ τὸ ὄν ἢ τὸ ἐπι-
στητὸν οὐ κατηγορεῖται κατὰ τοῦ μὴ ὄντος, δηλόν. ὥστ' οὐ γέ-
νος τὸ ὄν οὐδὲ τὸ ἐπιστητὸν τοῦ δοξαστοῦ· καθ' ὧν γὰρ τὸ εἶ- 25
δος κατηγορεῖται, καὶ τὸ γένος δεῖ κατηγορεῖσθαι.

Πάλιν εἰ μηδενὸς τῶν εἰδῶν ἐνδέχεται μετέχειν τὸ τε-
θὲν ἐν τῷ γένει· ἀδύνατον γὰρ τοῦ γένους μετέχειν μηδενὸς
τῶν εἰδῶν μετέχον, ἂν μὴ τι τῶν κατὰ τὴν πρώτην διαίρε-
σιν εἰδῶν ἢ· ταῦτα δὲ τοῦ γένους μόνον μετέχει. ἂν οὖν ἡ κί- 30
νησις γένος τῆς ἡδονῆς τεθῇ, σκεπτόν εἰ μήτε φορὰ μήτ'
ἐλλοίωσις ἢ ἡδονὴ μήτε τῶν λοιπῶν τῶν ἀποδοθειςῶν κινή-
σεων μηδεμία· δηλόν γὰρ ὅτι οὐδενὸς ἂν τῶν εἰδῶν μετέχοι·
ὥστ' οὐδὲ τοῦ γένους, ἐπειδὴ ἀναγκαῖόν ἐστι τὸ τοῦ γένους μετέ-
χον καὶ τῶν εἰδῶν τινὸς μετέχειν· ὥστ' οὐκ ἂν εἴη εἶδος ἢ 35
ἡδονὴ κινήσεως, οὐδὲ τῶν ἀτόμων [οὐδὲ τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος
τῆς κινήσεως ὄντων]. καὶ γὰρ τὰ άτομα μετέχει τοῦ γένους
καὶ τοῦ εἶδους, οἷον ὁ τις ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπον μετέχει
καὶ ζῴου.

Ἔτι εἰ ἐπὶ πλεόν λέγεται τοῦ γένους τὸ ἐν τῷ γένει τε- 40
θὲν, οἷον τὸ δοξαστὸν τοῦ ὄντος· καὶ γὰρ τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν
δοξαστόν, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη τὸ δοξαστὸν εἶδος τοῦ ὄντος· ἐπὶ
πλεόν γὰρ αἰεὶ τὸ γένος τοῦ εἶδους λέγεται. πάλιν εἰ ἐπ' ἴσων τὸ
εἶδος καὶ τὸ γένος λέγεται, οἷον εἰ τῶν πᾶσιν ἐπομένων 5

15 μετέχει ἢ om u. — 16 τοῦ ὄντος τὸ ἐν ἢ τοῦ ἐνός τὸ ὄν γένος
ἐποδοίη C. — 23 ὅτι δὲ τὸ ὄν ἢ τὸ] τὸ δὲ ὄν ἢ C. — 24 δηλόν om C.
— 27 δέχεται pr A. — 31 φορὰ C, rc B. — 36 ἡδονὴ τῆς κινήσεως
Csf. — 37 τῆς] τῶν τῆς ABC. — μετέχει καὶ τοῦ C. — εἶδους καὶ
τοῦ γένους u.

121b1, 3, 12 πλεόν C. — 1 τὸ εἶδος τὸ ἐν C. — 4 et 8 ἐπ' ἴσων
pr u. — 5 γένος καὶ τὸ εἶδος u.

τὸ μὲν εἶδος τὸ δὲ γένος τεθείη, καθάπερ τὸ ὄν καὶ τὸ ἔν·
παντὶ γὰρ τὸ ὄν καὶ τὸ ἔν, ὥστ' οὐδέτερον οὐδέτερου γένος, ἐπι-
δὴ ἐπ' ἴσων λέγεται. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ πρῶτον καὶ ἡ
ἀρχὴ ἐπ' ἀλλήλα τεθείη· ἡ τε γὰρ ἀρχὴ πρῶτον καὶ τὸ
10 πρῶτον ἀρχή, ὥστ' ἡ ἀμφοτέρω τὰ εἰρημένα ταυτὸν ἔστιν ἡ
οὐδέτερον οὐδέτερου γένος. στοιχεῖον δὲ πρὸς ἅπαντα τὰ τοι-
αῦτα τὸ ἐπὶ πλεόν τὸ γένος ἢ τὸ εἶδος καὶ τὴν διαφορὰν
λέγεσθαι· ἐπ' ἑλαττον γὰρ καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ γένους
λέγεται.

15 Ὅρα ὅτι καὶ εἴ τινας τῶν ἀδιαφόρων εἶδει μὴ ἔστι τὸ
εἰρημένον γένος ἢ μὴ δόξειεν ἂν, κατασκευάζοντι δέ, εἰ ἔστι
τινός. ταυτὸν γὰρ πάντων τῶν ἀδιαφόρων εἶδει γένος. ἂν οὖν
ἐνὸς δειχθῇ, δῆλον ὅτι πάντων, κἂν ἐνὸς μὴ, δῆλον ὅτι οὐδε-
νός, οἷον εἴ τις ἀτόμους τιθέμενος γραμμὰς τὸ ἀδιαίρετον γέ-
20 νος αὐτῶν φήσειεν εἶναι. τῶν γὰρ διαίρεσιν ἔχουσῶν γραμ-
μῶν οὐκ ἔστι τὸ εἰρημένον γένος, ἀδιαφόρων οὐδῶν κατὰ τὸ
εἶδος· ἀδιαφόροι γὰρ ἀλλήλαις κατὰ τὸ εἶδος αἱ εὐθείαι
γραμμαὶ πᾶσαι.

2 Σκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τι ἄλλο γένος ἔστι τοῦ ἀποδοθέντος
25 εἶδους, ὃ μῆτε περιέχει τὸ ἀποδοθὲν γένος μὴδ' ὑπ' ἐκείνῳ
ἔστιν, οἷον εἴ τις τῆς δικαιοσύνης τὴν ἐπιστήμην θείη γένος. ἔστι
γὰρ καὶ ἡ ἀρετὴ γένος, καὶ οὐδέτερον τῶν γενῶν τὸ λοιπὸν
περιέχει, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη ἡ ἐπιστήμη γένος τῆς δικαιοσύνης·
δοκεῖ γάρ, ὅταν ἔν εἶδος ὑπὸ δύο γένη ἢ, τὸ ἕτερον ὑπὸ τοῦ
30 ἑτέρου περιέχεσθαι. ἔχει δ' ἀπορίαν ἐπ' ἐνίων τὸ τοιοῦτον
δοκεῖ γὰρ ἐνίοις ἡ φρόνησις ἀρετὴ τε καὶ ἐπιστήμη εἶναι,
καὶ οὐδέτερον τῶν γενῶν ὑπ' οὐδέτερου περιέχεσθαι· οὐ μὴν
ὑπὸ πάντων γε συγχωρεῖται τὴν φρόνησιν ἐπιστήμην εἶναι. αἱ
δ' οὖν τις συγχωροίη τὸ λεγόμενον ἀληθὲς εἶναι, ἀλλὰ τὸ
35 γε ὑπ' ἀλλήλα ἢ ὑπὸ ταυτὸ ἀμφω γίνεσθαι τὰ τοῦ αὐτοῦ
γένη τῶν ἀναγκαίων δόξειεν ἂν εἶναι, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς

7 πᾶν γὰρ τὸ ὄν ἔν καὶ τὸ ἔν ὄν, ὥστ' C. — 9 εἰς C. — 12 ἢ περ
u. — 15 et 17 εἶδει] τῷ εἶδει Cusf. — 15 γένος τὸ εἰρημένον uf. —
16 ἢ] ἡ εἰ Ccf. — δόξαι ABP. — 17 τῶν ἀδιαφόρων ἀπάντων c.
— ἔαν C. — 18 καὶ A. — μὴ δειχθῇ, δῆλον C. — 21 ἔσται C. — ἔστι
γένος τὸ c. — γένος] ἐνός C. — 26 τὴν δικαιοσύνης τῆς pr u. —
ἐπιστήμης u. — 28 τῆς δικαιοσύνης γένος u. — 29 εἴη A. — 30 τοι-
ούτον u. — 31 γὰρ ἐν ἐνίοις u. — 32 περιέχεται C. — 34 οὖν om u.
— γε τὸ B. — 35 et 37 ταυτὸν C. — 35 τὸ αὐτὸ u. — 36 ἂν om u.

ἀρετῆς καὶ τῆς ἐπιστήμης συμβαίνει· ἄμφω γὰρ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἐστίν· ἐκάτερον γὰρ αὐτῶν ἕξις καὶ διάθεσις ἐστίν. σκοπεῖον οὖν εἰ μῆδέτερον ὑπάρχει τῷ ἀποδοθέντι γένει. εἰ γὰρ μὴδ' ὑπ' ἄλληλά ἐστι τὰ γένη μὴδ' ὑπὸ ταυτὸν ἄμ- p. 122
φω, οὐκ ἂν εἴη τὸ ἀποδοθὲν γένος.

Σκοπεῖν δὲ δεῖ καὶ τὸ γένος τοῦ ἀποδοθέντος γένους, καὶ οὕτως αἰεὶ τὸ ἐπάνω γένος, εἰ πάντα κατηγορεῖται τοῦ εἰ-
δους καὶ εἰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· πάντα γὰρ τὰ ἐπά- 6 γένη
κατηγορεῖσθαι δεῖ τοῦ εἶδους ἐν τῷ τί ἐστίν. εἰ οὖν πον
διαφωνεῖ, δῆλον ὅτι οὐ γένος τὸ ἀποδοθέν. πάλιν εἰ μετέχει
τὸ γένος τοῦ εἶδους, ἢ αὐτὸ ἢ τῶν ἐπάνω τι γενῶν· οὐδενὸς
γὰρ τῶν ὑποκάτω τὸ ἐπάνω μετέχει. ἀνασκευάζοντι μὲν
οὖν καθάπερ εἴρηται χρηστέον· κατασκευάζοντι δέ, ὁμολο- 10
γούμενον μὲν ὑπάρχειν τῷ εἶδει τοῦ ὀρθέντος γένους, ὅτι δ' ὡς
γένος ὑπάρχει ἀμφισβητουμένου, ἀπόρη τὸ δεῖξαι τι τῶν
ἐπάνω γενῶν ἐν τῷ τί ἐστι τοῦ εἶδους κατηγορούμενον. ἐνὸς γὰρ
ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, πάντα καὶ τὰ ἐπάνω τούτου καὶ
τὰ ὑποκάτω, ἅνπερ κατηγορεῖται τοῦ εἶδους, ἐν τῷ τί ἐστι 15
κατηγορηθήσεται· ὥστε καὶ τὸ ἀποδοθὲν γένος ἐν τῷ τί ἐστι
κατηγορεῖται. ὅτι δὲ ἐνὸς ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον πάντα
τὰ λοιπά, ἅνπερ κατηγορεῖται, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορηθή-
σεται, δι' ἐπαγωγῆς ληπτέον. εἰ δ' ἀπλῶς ὑπάρχειν ἄμ- Induction
φισβητεῖται τὸ ἀποδοθὲν γένος, οὐκ ἀπόρη τὸ δεῖξαι τῶν 20
ἐπάνω τι γενῶν ἐν τῷ τί ἐστι τοῦ εἶδους κατηγορούμενον. οἷον εἴ
τις τῆς βαδίσσεως γένος ἀπέδωκε τὴν φορὰν, οὐκ ἀπόρη τὸ
δεῖξαι διότι κινήσις ἐστίν ἢ βάδισις πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι φορὰ
ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ ἄλλαι κινήσεις εἰσὶν, ἀλλὰ προσδεικτέον
ὅτι οὐδενὸς μετέχει ἢ βάδισις τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν 25
εἰ μὴ τῆς φορᾶς. ἀνάγκη γὰρ τὸ τοῦ γένους μετέχον καὶ
τῶν εἰδῶν τινὸς μετέχειν τῶν κατὰ τὴν πρώτην διαίρεσιν. εἰ

37 καὶ ἐπὶ τῆς υ.

122a1 μῆδ'...μῆδ' ABCfu, μῆδ'...μῆδ' Pc. — 3 δεῖ om Pc, pr u.
— 4 εἰ...6 γένη om u. — 9 τὸ ἐπάνω τῶν ὑποκάτω u. — 12 γένους
C. — τῶν ἐπάνω τι C. — 14 ἐστι τοῦ εἶδους κατηγορούμενον C. —
15 ὑποκάτω γένη ἂν C. — τοῦ εἶδους om Pu. — 17 πάντα καὶ τὰ
λοιπά ἅπερ κατηγορεῖται u. — 19 ληπτέον] ὀρθήσεται C. — 22 τις
om Pf, rc adi u. — ἀποδέδωκε BCc. — διαφορὰν pr A. — 23 ὅτι
Cu. — διότι AB. — 24 προσδεικτέον u. — 26 εἰ] τῇ φορᾷ εἰ f. — εἰ
μὴ om c et pr B, εἰ μὴ τῆς rc supra lit A. — τῇ φορᾷ c.

οὖν ἢ βράδισις μήτ' ἀυξήσεως μήτε μειώσεως μήτε τῶν ἄλ-
λων κινήσεων μετέχει, ὁῦλον ὅτι τῆς φορᾶς ἂν μετέχοι,
30 ὥστ' εἴη ἂν γένος ἢ φορὰ τῆς βαδίσσεως.

Πάλιν ἐφ' ὧν τὸ εἶδος τὸ τεθὲν ὡς γένος κατηγορεῖ-
ται, σκοπεῖν εἰ καὶ τὸ ἀποδοθὲν γένος ἐν τῷ τί ἐστὶν αὐτῶν
τούτων κατηγορεῖται ὥνπερ τὸ εἶδος, ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὰ
ἐπάνω τοῦ γένους πάντα. εἰ γὰρ που διαφωνεῖ, ὁῦλον ὅτι οὐ
35 γένος τὸ ἀποδοθὲν· εἰ γὰρ ἦν γένος, ἅπαντ' ἂν καὶ τὰ
ἐπάνω τούτου καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖτο, ὥνπερ
καὶ τὸ εἶδος ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται. ἀνασκευάζοντι μὲν
οὖν χρήσιμον, εἰ μὴ κατηγορεῖται τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστὶ
ὥνπερ καὶ τὸ εἶδος κατηγορεῖται· κατασκευάζοντι δ', εἰ
b κατηγορεῖται ἐν τῷ τί ἐστὶ, χρήσιμον. συμβήσεται γὰρ τὸ
γένος καὶ τὸ εἶδος τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖσθαι,
ὥστε τὸ αὐτὸ ὑπὸ δύο γένη γίνεται. ἀναγκαῖον οὖν ὑπ' ἄλ-
ληλα τὰ γένη εἶναι. ἂν οὖν δειχθῇ, ὃ βουλόμεθα γένος κα-
ε τασκευάσαι, μὴ ὄν ὑπὸ τὸ εἶδος, ὁῦλον ὅτι τὸ εἶδος ὑπὸ
τοῦτ' ἂν εἴη, ὥστε δεδειγμένον ἂν εἴη ὅτι γένος τοῦτο.

Σκοπεῖν δὲ καὶ τοὺς λόγους τῶν γενῶν, εἰ ἐφαρμόττον-
σιν ἐπὶ τε τὸ ἀποδοθὲν εἶδος καὶ τὰ μετέχοντα τοῦ εἶδους.
ἀνάγκη γὰρ τοὺς τῶν γενῶν λόγους κατηγορεῖσθαι τοῦ εἶδους
10 καὶ τῶν μετεχόντων τοῦ εἶδους· εἰ οὖν που διαφωνεῖ, ὁῦλον ὅτι
οὐ γένος τὸ ἀποδοθὲν.

Πάλιν εἰ τὴν διαφορὰν ὡς γένος ἀπέδωκεν, οἷον εἰ τὸ
ἀθάνατον γένος θεοῦ. διαφορὰ γὰρ ἐστὶ ζῴου τὸ ἀθάνατον,
ἐπειδὴ τῶν ζῴων τὰ μὲν θνητὰ τὰ δ' ἀθάνατα. ὁῦλον οὖν
15 ὅτι διημάρτηται· οὐδενὸς γὰρ ἢ διαφορὰ γένος ἐστίν. ὅτι δὲ
τοῦτ' ἀληθές, ὁῦλον· οὐδεμία γὰρ διαφορὰ σημαίνει τί ἐστιν,
ἀλλὰ μᾶλλον ποιόν τι, καθάπερ τὸ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν.

Καὶ εἰ τὴν διαφορὰν εἰς τὸ γένος ἔθηκεν, οἷον τὸ πε-
ριττὸν ὅπερ ἀριθμὸν. διαφορὰ γὰρ ἀριθμοῦ τὸ περιττὸν, οὐκ
20 εἶδος ἐστίν. οὐδὲ δοκεῖ μετέχειν ἢ διαφορὰ τοῦ γένους· πᾶν

32 ἐστὶ τῶν αὐτῶν C. — 33 τὸ] καὶ τὸ CPsfu. — 35 πάντα C.
— 36 κατηγορεῖται pr C. — 36 et 38 κατηγορεῖτο u. — 36 ὥσπερ u. —
37 κατηγορεῖται ante ἐν C. — 39 ὥσπερ pr u.

122b6 ὅτι τὸ γένος C. — 8 καὶ ἐπὶ τὰ C. — 10 ὅτι pr om A. —
12 ἀποδεδωκεν BCc. — 13 θεοῦ γένος C. — 15 ἡμάρτηται C. — 17 τὸ]
καὶ τὸ C. — alt τὸ om Bcf. — 18 ὡς εἶδος add C ante εἰς, f ante οἷον.
— τέθεικεν C. — 19 περιττὸν καὶ οὐκ u.

γὰρ τὸ μετέχον τοῦ γένους ἢ εἶδος ἢ ἄτομόν ἐστιν, ἢ δὲ διαφορὰ οὔτε εἶδος οὔτε ἄτομόν ἐστιν. δηλονοῦν ὅτι οὐ μετέχει τοῦ γένους ἢ διαφορὰ, ὥστ' οὐδὲ τὸ περιττόν εἶδος ἂν εἴη ἀλλὰ διαφορὰ, ἐπειδὴ οὐ μετέχει τοῦ γένους.

Ἔτι εἰ τὸ γένος εἰς τὸ εἶδος ἔθνηκεν, οἶον τὴν ἄψιν ²⁵ ὅπερ συνοχήν ἢ τὴν μῖξιν ὅπερ κῥᾶσιν, ἢ ὡς Πλάτων ὀρί- *Plato* ζεται φορὰν τὴν κατὰ τόπον κίνησιν. οὐ γὰρ ἀναγκαῖον τὴν ἄψιν συνοχήν εἶναι, ἀλλ' ἀνάπαλιν τὴν συνοχήν ἄψιν· οὐ γὰρ πᾶν τὸ ἀπτόμενον συνέχεται, ἀλλὰ τὸ συνεχόμενον ἄπεται. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν· οὔτε γὰρ ἡ μῖξις ³⁰ πᾶσα κῥᾶσις (ἢ γὰρ τῶν ξηρῶν μῖξις οὐκ ἔστι κῥᾶσις) οὔθ' ἢ κατὰ τόπον μεταβολὴ πᾶσα φορὰ· ἢ γὰρ βράδιξις οὐ δοκεῖ φορὰ εἶναι· σχεδὸν γὰρ ἐπὶ τῶν ἀκονοδίως τόπον ἐκ τό- ³⁵ πον μεταβαλλόντων λέγεται, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀψύχων συμβαίνει. δηλον δ' ὅτι καὶ ἐπὶ πλεόν λέγεται τὸ εἶδος τοῦ γέ- ³⁵ νους ἐν τοῖς ἀποδοθῆσι, δέον ἀνάπαλιν γίνεσθαι.

Πάλιν εἰ τὴν διαφορὰν εἰς τὸ εἶδος ἔθνηκεν, οἶον τὸ ἀθάνατον ὅπερ θεόν. συμβήσεται γὰρ ἐπ' ἴσῃς ἢ ἐπὶ πλείον τὸ εἶδος λέγεσθαι· αἰ γὰρ ἡ διαφορὰ ἐπ' ἴσῃς ἢ ἐπὶ πλείον τοῦ εἶδους λέγεται. ἔτι εἰ τὸ γένος εἰς τὴν διαφορὰν, οἶον ^{p. 123} τὸ χρώμα ὅπερ συγκριτικόν ἢ τὸν ἀριθμὸν ὅπερ περιττόν. καὶ εἰ τὸ γένος ὡς διαφορὰν εἶπεν· ἐγχωρεῖ γὰρ τινα καὶ τοιαύτην κομῖσαι θέσιν, οἶον κῥάσεως τὴν μῖξιν διαφορὰν ἢ φορᾶς τὴν κατὰ τόπον μεταβολήν. σκεπτέον δὲ πάντα τὰ ⁵ τοιαῦτα διὰ τῶν αὐτῶν· ἐπικοινωνοῦσι γὰρ οἱ τόποι· ἐπὶ πλεόν τε γὰρ τὸ γένος τῆς διαφορᾶς δεῖ λέγεσθαι, καὶ μὴ μετέχειν τῆς διαφορᾶς. οὕτω δ' ἀποδοθέντος οὐδέτερον τῶν εἰρημένων δυνατόν συμβαίνειν· ἐπ' ἑλαττόν τε γὰρ ῥηθήσε- ¹⁰ ται, καὶ μεθέξει τὸ γένος τῆς διαφορᾶς.

Πάλιν εἰ μηδεμία διαφορὰ κατηγορεῖται τῶν τοῦ γένους κατὰ τοῦ ἀποδοθέντος εἶδους, οὐδὲ τὸ γένος κατηγορηθή-

21 ἢ δὲ... ἐστιν *rc mg u*, *om C*. — 22 οὐν ὡς *u*. — 25 et 28 σύν- *ψιν CPes*, *corr u*. — 29 ἄπαν *C*. — συναπτόμενον *P*. — 30 συνά- *πεται P*. — ἄλλων *CPf*. — 31 οὐδ' ἢ *ABCu*. — 33 γὰρ] γὰρ ἢ φορὰ *BCusf*. — 38 ἐπ'... διαφορὰ *om P*. — ἴσων *f*. — 38 et 39 ἴσον *u*. — 38 πλείωνων *f*. — 39 ἐπὶ ἴσον *CP*.

123a1 διαφορὰν ἔθνηκεν οἶον *C*, *corr u*. — 4 κομίσασθαι *C*. — οἶον τῆς κῥάσεως *C*. — 5 διαφορᾶς *pr A*. — τὰ τοιαῦτα πάντα *C*. — 7 πλείον *C*. — 9 τε *om u*.

σεται, οἷον ψυχῆς οὔτε τὸ περιττὸν οὔτε τὸ ἄρτιον κατηγορεῖται, ὥστ' οὐδ' ἀριθμός. ἔτι εἰ πρότερον φύσει τὸ εἶδος καὶ
 15 συναναρεῖ τὸ γένος· δοκεῖ γὰρ τὸ ἐναντίον. ἔτι εἰ ἐνδέχεται ἀπολείπειν τὸ εἰρημένον γένος ἢ τὴν διαφοράν, οἷον ψυχὴν τὸ κινεῖσθαι ἢ δόξαν τὸ ἀληθὲς καὶ ψεῦδος, οὐκ ἂν εἴη τῶν εἰρημένων οὐδέτερον γένος οὐδὲ διαφορὰ· δοκεῖ γὰρ τὸ γένος καὶ ἡ διαφορὰ παρακολουθεῖν, ἕως ἂν ᾗ τὸ εἶδος.

3 Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ τὸ ἐν τῷ γένει κείμενον μετέχει π-
 21 νὸς ἐναντίου τῷ γένει ἢ εἰ ἐνδέχεται μετέχειν· τὸ γὰρ αὐτὸ τῶν ἐναντίων ἅμα μεθέξει, ἐπειδὴ τὸ μὲν γένος οὐδέποτε ἀπολείπει, μετέχει δὲ καὶ τοῦ ἐναντίου ἢ ἐνδέχεται μετέχειν. ἔτι εἰ τινος κοινωνεῖ τὸ εἶδος, ὃ ἀδύνατον ὅλως ὑπάρχειν τοῖς ὑπὸ
 25 τὸ γένος. οἷον εἰ ἡ ψυχὴ τῆς ζωῆς κοινωνεῖ, τῶν δ' ἀριθμῶν μηδένα δυνατόν ζῆν, οὐκ ἂν εἴη εἶδος ἀριθμοῦ ἢ ψυχῆ.

Σκεπτέον δὲ καὶ εἰ ὁμώνυμον τὸ εἶδος τῷ γένει, στοιχείους χρώμενον τοῖς εἰρημένοις πρὸς τὸ ὁμώνυμον· συνώνυμον γὰρ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος.

30 Ἐπεὶ δὲ παντὸς γένους εἶδη πλείω, σκοπεῖν εἰ μὴ ἐνδέχεται ἕτερον εἶδος εἶναι τοῦ εἰρημένου γένους· εἰ γὰρ μὴ ἔστι, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη ὅλως γένος τὸ εἰρημένον.

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ τὸ μεταφορᾷ λεγόμενον ὡς γένος ἀποδέδωκεν, οἷον τὴν σωφροσύνην συμφωνίαν· πᾶν γὰρ γέ-
 35 νος κυρίως κατὰ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται, ἢ δὲ συμφωνία κατὰ τῆς σωφροσύνης οὐ κυρίως ἀλλὰ μεταφορᾷ· πᾶσα γὰρ συμφωνία ἐν φθόγγοις.

b Ἐτι ἂν ᾗ ἐναντίον τι τῷ εἶδει, σκοπεῖν. ἔστι δὲ πλεοναχῶς ἢ σκέψις, πρῶτον μὲν εἰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει καὶ τὸ ἐναντίον, μὴ ὄντος ἐναντίου τῷ γένει· δεῖ γὰρ τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ γένει εἶναι, ἂν μηδὲν ἐναντίον τῷ γένει ᾗ. ὄντος

14 οὐδ' ὁ ἀριθμός C. — 15 ἔτι] οὐκ ἂν εἴη γένος. ἔτι C, rc u. — 16 ἀπολείπειν Cf. — οἷον τὴν ψυχὴν u. — 17 alt τὸ pr om A. — 20 τῷ om uf. — 21 εἰ om uf. — 23 τοῦναντίον Pcf. — ἢ om f. — 25 τῆς om C. — 26 ἀριθμοῦ εἶδος C. — 28 τὴν ὁμώνυμιαν C. — 30 ἔτι ἐπειδὴ c. — γένους παντὸς f. — 31 εἶδος pr om A. — 32 γένος ὅλως uf. — 33 τὸ κατὰ μεταφορὰν CPfcu. — 34 ἀπέδωκεν u. — γὰρ τὸ γένος ABP. — 36 ἀλλὰ κατὰ μεταφορὰν Cfc, corr B.

123b1 ἐὰν Pcu. — εἴη τὸ εἶδος ἐναντίον τινὶ σκ. C. — τι ἐναντίον c. — τι om AP. — ἔστι δὲ rc o corr. — 2 γένει τὰ ἐναντία u. — 4 εἶναι γένει, ἐὰν μηδὲν ᾗ ἐναντίον τῷ γένει C.

ὁ ἐναντίον τῷ γένει, σκοπεῖν εἰ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ ἐναντίῳ· 5
ἀνάγκη γὰρ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ ἐναντίῳ εἶναι, ἅνπερ ἡ ἐναν-
τίον τι τῷ γένει. φανερόν δὲ τούτων ἕκαστον διὰ τῆς ἐπαγω- *Induction*
γῆς. πάλιν εἰ ὅλως ἐν μηδενὶ γένει τὸ τῷ εἶδει ἐναντίον,
ἀλλ' αὐτὸ γένος, οἷον τὰγαθόν· εἰ γὰρ τοῦτο μὴ ἐν γένει,
οὐδὲ τὸ ἐναντίον τούτου ἐν γένει ἔσται, ἀλλ' αὐτὸ γένος, καθά- 10
περ ἐπὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ συμβαίνει· οὐδέτερον γὰρ
τούτων ἐν γένει, ἀλλ' ἑκάτερον αὐτῶν γένος. ἔτι εἰ ἐναντίον
πᾶσι καὶ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, καὶ τῶν μὲν ἔστι τι με-
ταξύ, τῶν δὲ μὴ. εἰ γὰρ τῶν γενῶν ἔστι τι μεταξύ, καὶ
τῶν εἰδῶν, καὶ εἰ τῶν εἰδῶν, καὶ τῶν γενῶν, καθάπερ ἐπ' 15
ἀρετῆς καὶ κακίας καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας· ἑκατέρων
γὰρ ἔστι τι μεταξύ. ἔνστασις τούτου ὅτι ὑγιείας καὶ νόσου οὐδὲν
μεταξύ, κακοῦ δὲ καὶ ἀγαθοῦ. ἡ εἰ ἔστι μὲν τι ἀμφοῖν ἀνὰ
μέσον, καὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν, μὴ ὁμοίως δέ, ἀλλὰ
τῶν μὲν κατὰ ἀπόφασιν τῶν δ' ὡς ὑποκείμενον. ἔνδοξον 20
γὰρ τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν, καθάπερ ἐπ' ἀρετῆς καὶ κακίας
καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας· ἀμφοῖν γὰρ κατὰ ἀπόφασιν
τὰ ἀνὰ μέσον. ἔτι ὅταν μὴ ἡ ἐναντίον τῷ γένει, σκοπεῖν
μὴ μόνον εἰ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ αὐτῷ γένει, ἀλλὰ καὶ τὸ
ἀνὰ μέσον· ἐν ᾧ γὰρ τὰ ἄκρα, καὶ τὰ ἀνὰ μέσον, οἷον 25
ἐπὶ λευκοῦ καὶ μέλανος· τὸ γὰρ χροῶμα γένος τούτων τε
καὶ τῶν ἀνὰ μέσον χρωμάτων ἀπάντων. ἔνστασις ὅτι ἡ μὲν
ἐνδεῖα καὶ ὑπερβολὴ ἐν τῷ αὐτῷ γένει (ἐν τῷ κακῷ γὰρ
ἀμφοῖν), τὸ δὲ μέτριον ἀνὰ μέσον ὃν τούτων οὐκ ἐν τῷ κακῷ
ἀλλ' ἐν τῷ ἀγαθῷ. σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ τὸ μὲν γένος ἐναν- 30
τίον τινί, τὸ δ' εἶδος μηδενί. εἰ γὰρ τὸ γένος ἐναντίον τινί, καὶ
τὸ εἶδος, καθάπερ ἀρετὴ καὶ κακία καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀδικία.
ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων σκοποῦντι φανερόν ἂν δόξειεν
εἶναι τὸ τοιοῦτον. ἔνστασις ἐπὶ τῆς ὑγιείας καὶ νόσου· ἀπλῶς

5 ἐναντίῳ ἔστιν. ἀνάγκη C. — 6 τι ἐναντίον C. — 7 τι om f. — ἑκα-
στὸν ἔστι διὰ C. — 9 τὸ ἀγαθόν u. — γένει κεῖται οὐδὲ C. — 10 τούτῳ C. —
11 τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ C. — 12 αὐτὸ γένος. ἔτι εἰ εἴη ἐναν-
τίον C. — [ἔτι] εἴτα f. — 13 τινὶ om C. — εἶδος καὶ τὸ γένος c. —
18 ἡ] ἔτι uf, om P. — μέντοι BCc. — 23 τὰ] τὸ uf, corr A. — ἡ]
ἡ τι CPe. — 24 καὶ] εἰ καὶ C. — 25 τὸ ἀνὰ Cuf. — 27 ἀνὰ μέσων
pr A. — ἔνστασις τούτου ὅτι C. — 28 καὶ] καὶ ἡ C. — 29 κακῷ] αὐ-
τῷ CP, fort pr c. — 30 τὸ μὴ γένος u. — 32 εἶδος ἔστι καθάπερ C.
— ἀρετῆς καὶ κακίας καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας C, ἀρετὴ κακία καὶ
δικαιοσύνη ἀδικία ABc. — 34 τὸ τοιοῦτον om u. — καὶ τῆς νόσου uf.

35 μὲν γὰρ ὑγίεια νόσῳ ἐναντίον, ἡ δὲ τις νόσος εἶδος ὃν νόσον οὐδενὶ ἐναντίον, οἷον ὁ πυρετὸς καὶ ἡ ὀφθαλμία καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον.

p. 124 Ἀναιροῦντι μὲν οὖν τοσανταχῶς ἐπισκεπτέον· εἰ γὰρ μὴ ὑπάρχει τὰ εἰρημένα, δῆλον ὅτι οὐ γένος τὸ ἀποδοθέν· κατασκευάζοντι δὲ τριχῶς, πρῶτον μὲν εἰ τὸ ἐναντίον τῷ εἶδει ἐν τῷ εἰρημένῳ γένει, μὴ ὄντος ἐναντίου τῷ γένει· εἰ γὰρ τὸ ἐναντίον ἐν τούτῳ, δῆλον ὅτι καὶ τὸ προκειμένον. ἔτι εἰ τὸ ἀνὰ μέσον ἐν τῷ εἰρημένῳ γένει· ἐν ᾧ γὰρ τὸ ἀνὰ μέσον, καὶ τὰ ἄκρα. πάλιν ἂν ἢ ἐναντίον τι τῷ γένει σκοπεῖν εἰ καὶ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ ἐναντίῳ· ἂν γὰρ ἢ, δῆλον ὅτι καὶ τὸ προκειμένον ἐν τῷ προκειμένῳ.

10 Πάλιν ἐπὶ τῶν πτώσεων καὶ ἐπὶ τῶν συστοίχων, ἡ ὁμοίως ἀκολουθοῦσι, καὶ ἀναιροῦντι καὶ κατασκευάζοντι. ἅμα γὰρ ἐνὶ καὶ πᾶσιν ὑπάρχει ἢ οὐχ ὑπάρχει, οἷον εἰ ἡ δικαιοσύνη ἐπιστήμη τις, καὶ τὸ δικαίως ἐπιστημόνως καὶ ὁ δίκαιος ἐπιστήμων· εἰ δὲ τούτων τι μὴ, οὐδὲ τῶν λοιπῶν οὐδέν.

4 Πάλιν ἐπὶ τῶν ὁμοίως ἐχόντων πρὸς ἄλληλα, οἷον τὸ
16 ἡδὺ ὁμοίως ἔχει πρὸς τὴν ἡδονὴν καὶ τὸ ὠφέλιμον πρὸς τὸ ἀγαθόν· ἑκάτερον γὰρ ἑκατέρου ποιητικόν. εἰ οὖν ἔστιν ἡ ἡδονὴ ὅπερ ἀγαθόν, καὶ τὸ ἡδὺ ὅπερ ὠφέλιμον ἔσται· δῆλον γὰρ ὅτι ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιητικόν, ἐπειδὴ ἡ ἡδονὴ ἀγαθόν. ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν, οἷον εἰ
20 τὸ οἰκοδομεῖν ἐνεργεῖν, τὸ ἀποδομηκέναι ἐνηργηκέναι, καὶ εἰ τὸ μανθάνειν ἀναμνησκεισθαι, καὶ τὸ μεμαθηκέναι ἀναμνησθαι, καὶ εἰ τὸ διαλύεσθαι φθειρεσθαι, τὸ διατελλέσθαι ἐφθάρθαι καὶ ἡ διάλυσις φθορά τις. καὶ ἐπὶ τῶν γε-
25 νητικῶν δὲ καὶ φθαρτικῶν ὥσαύτως, καὶ ἐπὶ τῶν δυνάμεων καὶ χρήσεων, καὶ ὅλως καθ' ὅποιαν οὖν ὁμοιότητα καὶ ἀναιροῦντι καὶ κατασκευάζοντι σκοπεῖτον, καθάπερ ἐπὶ τῆς γενέ-

35 γὰρ] γὰρ πᾶσα AB, γὰρ ἡ f. — ἐναντία uf. — ἢ] εἰ B, pr c. — ὅν] οὐσα Cf. — 36 ἡ om C.

124a2 δῆλον δ' ὅτι pr A. — 3 τῷ εἶδει om u. — 6 τὸ] τὰ corr u. — γένει μὴ ὄντος ἐναντίου τῷ γένει· ἐν P. — ἐν om f. — τὸ] τὰ C. — 7 et 8 ἐὰν f. — 7 τι om u. — 10 alt ἐπὶ om Cu. — στοιχείων pr c. — 14 ἐὰν Cef. — 7 τι om A. — μὴ ἢ οὐδὲ C. — οὐδέν] ἔστι c, οὐδενὶ A. — 17 τῶν ἀγαθῶν CP. — ἑκατέρου γὰρ ἑκατέρου P. — 18 ἢ om P. — 20 καὶ τῶν φθορῶν f. — 22 καὶ om Cef. — 23 φθειρεσθαι καὶ τὸ CPefu. — 24 γεννητικῶν C, corr A, γενετικῶν P.

b. 8-11. τὸ ἡδὺ ὡς ἀγαθόν = τὸ ἀγαθὸν γένος τῆς ἡδύτος.

ὥς καὶ φθορᾶς ἐλέγομεν. εἰ γὰρ τὸ φθαρικὸν διαλυτικόν, καὶ τὸ φθείρεσθαι διαλύεσθαι· καὶ εἰ τὸ γενητικὸν ποιητικόν, τὸ γίνεσθαι ποιεῖσθαι καὶ ἡ γένεσις ποίησις. 30 ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δυνάμεων καὶ χρήσεων· εἰ γὰρ ἡ δύναμις διάθεσις, καὶ τὸ δύνασθαι διακείσθαι, καὶ εἴ τις ἡ χρῆσις ἐνέργεια, τὸ χρῆσθαι ἐνεργεῖν καὶ τὸ κεχρησθαι ἐτηρηγμέναι.

Ἄν δὲ στέρησις ἢ τὸ ἀντικείμενον τῷ εἶδει, διχῶς ἔστιν 35 ἀπλεῖν, πρῶτον μὲν εἰ ἐν τῷ ἀποδοθέντι γένει τὸ ἀντικείμενον· ἢ γὰρ ἀπλῶς ἐν οὐδενὶ γένει τῷ αὐτῷ ἢ στέρησις, ἢ οὐκ ἐν τῷ ἰσχύει, οἷον εἰ ἡ ὄψις ἐν ἰσχύει γένει τῇ αἰσθησί, ἢ τυφλότης οὐκ ἔστι αἰσθησις. δεύτερον δ' εἰ καὶ τῷ γένει καὶ τῷ εἶδει ἀντίκειται στέρησις, μὴ ἔστι δὲ τὸ ἀντικείμενον b ἐν τῷ ἀντικειμένῳ, οὐδ' ἂν τὸ ἀποδοθὲν ἐν τῷ ἀποδοθέντι εἴη. ἀναιροῦντι μὲν οὖν καθάπερ εἴρηται χρηστέον, κατασκευάζοντι δὲ μοναχῶς· εἰ γὰρ τὸ ἀντικείμενον ἐν τῷ ἀντικειμένῳ, καὶ τὸ προκειμενον ἐν τῷ προκειμένῳ ἂν εἴη, οἷον c εἰ ἡ τυφλότης ἀναισθησία τις, ἢ ὄψις αἰσθησις τις.

Πάλιν ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων σκοπεῖν ἀνάπαλιν, καθά- 40 Ἀποφασίς περ ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος ἔλεγετο, οἷον εἰ τὸ ἡδὺ ὅπερ ἀγαθόν, τὸ μὴ ἀγαθὸν οὐκ ἡδύ. εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἔχοι, εἴη ἂν τι καὶ οὐκ ἀγαθὸν ἡδύ. ἀδύνατον γὰρ, εἴπερ τὸ ἀγαθὸν 10 γένος τοῦ ἡδέος, εἶναι τι μὴ ἀγαθὸν ἡδύ. ὅν γὰρ τὸ γένος μὴ κατηγορεῖται, οὐδὲ τῶν εἰδῶν οὐδέν. καὶ κατασκευάζοντι δὲ ὡσαύτως σκεπτέον· εἰ γὰρ τὸ μὴ ἀγαθὸν οὐκ ἡδύ, τὸ ἡδὺ ἀγαθόν, ὥστε γένος τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἡδέος.

Ἐὰν δ' ἢ πρὸς τι τὸ εἶδος, σκοπεῖν εἰ καὶ τὸ γένος 15 πρὸς τι· εἰ γὰρ τὸ εἶδος τῶν πρὸς τι, καὶ τὸ γένος, καθάπερ ἐπὶ τοῦ διπλάσιου καὶ πολλαπλασίου· ἐκάτερον γὰρ τῶν (Catal.) πρὸς τι. εἰ δὲ τὸ γένος τῶν πρὸς τι, οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ εἶδος· ἡμὲν γὰρ ἐπιστήμη τῶν πρὸς τι, ἢ δὲ γραμματικὴ οὐ. ἢ οὐδὲ

29 γεννητικὸν ACP. — 30 τὸ] καὶ τὸ Cc. — γίνεσθαι Bu. — γένεσις B. — 31 καὶ τῶν χρήσεων C. — 33 ἢ om A. — τὸ] καὶ τὸ α. — χρῆσθαι AB. — 35 ἔαν Ccu. — 37 pr ἢ] εἰ BP.

124b6 εἰ om pr A. — alt τις om uf. — 9 ἀγαθόν ἔστι καὶ τὸ Cc. — εἰ... ἡδύ om f. — ἔχει u. — 10 ἡδὺ οὐκ ἀγαθόν u. — γὰρ] δὲ C, corr A, γὰρ δὲ P. — 13 τὸ μὴ corr A.

20 τὸ πρότερον ῥηθὲν ἀληθὲς ἂν δόξειεν· ἡ γὰρ ἀρετὴ ὁπερκαλὸν καὶ ὁπερ ἀγαθόν, καὶ ἡ μὲν ἀρετὴ τῶν πρὸς τι, τὸ δ' ἀγαθὸν καὶ τὸ καλὸν οὐ τῶν πρὸς τι ἀλλὰ ποιὰ.

Πάλιν εἰ μὴ πρὸς ταῦτό λέγεται τὸ εἶδος καθ' αὐτό τε καὶ κατὰ τὸ γένος, οἷον εἰ τὸ διπλάσιον ἡμίσεος λέγε-
25 ται διπλάσιον, καὶ τὸ πολλαπλάσιον ἡμίσεος δεῖ λέγεσθαι. εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἂν εἴη τὸ πολλαπλάσιον γένος τοῦ διπλάσιου.

Ἔτι εἰ μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ κατὰ τε τὸ γένος λέγεται καὶ κατὰ πάντα τὰ τοῦ γένους γένη. εἰ γὰρ τὸ διπλάσιον ἡμί-
30 σεος πολλαπλάσιόν ἐστι, καὶ τὸ ὑπερέχον ἡμίσεος ῥηθήσεται, καὶ ἀπλῶς κατὰ πάντα τὰ ἐπάνω γένη πρὸς τὸ ἡμισὺ ῥηθήσεται. ἔνστασις ὅτι οὐκ ἀνάγκη καθ' αὐτὸ καὶ κατὰ τὸ γένος πρὸς ταῦτό λέγεσθαι· ἡ γὰρ ἐπιστήμη ἐπιστητοῦ λέγεται, ἔξισ δὲ καὶ διάθεσις οὐκ ἐπιστητοῦ ἀλλὰ ψυχῆς.

35 Πάλιν εἰ ὥσαύτως λέγεται τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος κατὰ τὰς πτώσεις, οἷον εἰ τινὶ ἢ τινὸς ἢ ὁσαυτῶς ἄλλως. ὥς γὰρ τὸ εἶδος, καὶ τὸ γένος, καθάπερ ἐπὶ τοῦ διπλάσιου καὶ τῶν ἐπάνω· τινὸς γὰρ καὶ τὸ διπλάσιον καὶ τὸ πολλαπλάσιον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης· τινὸς γὰρ
p. 125 καὶ αὐτὴ καὶ τὰ γένη, οἷον ἢ τε διάθεσις καὶ ἡ ἔξισ. ἔνστασις ὅτι ἐνιαχοῦ οὐχ οὕτως· τὸ μὲν γὰρ διάφορον καὶ τὸ ἐναντίον τινί, τὸ δ' ἕτερον, γένος ὃν τούτων, οὐ τινὶ ἀλλὰ τινός· ἕτερον γὰρ τινος λέγεται.

6 Πάλιν εἰ ὁμοίως τὰ πρὸς τι κατὰ τὰς πτώσεις λεγόμενα μὴ ὁμοίως ἀντιστρέφει, καθάπερ ἐπὶ τοῦ διπλάσιου καὶ τοῦ πολλαπλάσιου. ἐκάτερον γὰρ τούτων τινὸς καὶ αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν ἀντιστροφὴν λέγεται· τινὸς γὰρ καὶ τὸ ἡμισὺ καὶ τὸ πολλοσθημόριον. ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης
10 καὶ τῆς ὑπολήψεως· αὗται γὰρ τινος, καὶ ἀντιστρέφει ὁμοίως· τό τε ἐπιστητὸν καὶ τὸ ὑποληπτὸν τινί. εἰ οὖν ἐπὶ τινων μὴ ὁμοίως ἀντιστρέφει, δῆλον ὅτι οὐ γένος θατέρον θατέρου.

20 δόξειεν εἶναι· ἡ C. — ἀγαθὸν καὶ ὁπερ καλόν Ccf. — 23 τὸ αὐτό u. — 28 ταῦτό Cc. — 29 et 30 τὸ om ABP. — 29 ἡμίσεος καὶ π. C. — 33 ταῦτόν B, τὸ αὐτὸ P. — 36 ἄλλως λέγεται. ὡς f.

125a1 αὕτη u. — 2 ἐνια C. — διαφέρον C. — 5 τὰ et τὰς om P. — 8 pr καὶ om Ccf. — 10 καὶ ἐπὶ τῆς Ccf. — αὗται τε γὰρ Ccu. — 11 τε γὰρ ὑποληπτὸν καὶ τὸ ἐπιστητὸν f.

Πάλιν εἰ μὴ πρὸς ἴσα τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος λέγεται. ὁμοίως γάρ καὶ ἰσαχῶς ἐκάτερον δοκεῖ λέγεσθαι, καθάπερ 15 ἐπὶ τῆς δωρεᾶς καὶ τῆς δόσεως. ἢ τε γὰρ δωρεὰ τινὸς ἢ τιμὴ λέγεται, καὶ ἡ δόσις τινὸς καὶ τινί. ἔστι δὲ ἡ δόσις γένος τῆς δωρεᾶς· ἡ γὰρ δωρεὰ δόσις ἐστὶν ἀναπόδοτος. ἐπ' ἐνίων δ' οὐ συμβαίνει πρὸς ἴσα λέγεσθαι· τὸ μὲν γὰρ διπλάσιον τινὸς διπλάσιον, τὸ δ' ὑπερέχον καὶ τὸ μείζον τι- 20 νὸς καὶ τινί· πᾶν γὰρ τὸ ὑπερέχον καὶ τὸ μείζον τιμὴ ὑπερέχῃ καὶ τινὸς ὑπερέχει. ὥστ' οὐ γένηται εἰρημμένα τοῦ διπλάσιον, ἐπειδὴ οὐ πρὸς ἴσα τῷ εἶδει λέγεται, ἢ οὐ καθόλου ἀληθές τὸ πρὸς ἴσα τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος λέγεσθαι.

Ὅρᾶν δὲ καὶ εἰ τοῦ ἀντικειμένου τὸ ἀντικείμενον γένος, 25 οἷον εἰ τοῦ διπλάσιον τὸ πολλαπλάσιον καὶ τοῦ ἡμίσεος τὸ πολλοστημόριον· δεῖ γὰρ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀντικειμένου γένος εἶναι. εἰ οὖν τις θεῖται τὴν ἐπιστήμην ὅπερ αἰσθησιν, δεήσει καὶ τὸ ἐπιστητὸν ὅπερ αἰσθητὸν εἶναι. οὐκ ἔστι δέ· οὐ γὰρ πᾶν τὸ ἐπιστητὸν αἰσθητὸν· καὶ γὰρ τῶν νοητῶν ἕνα ἐπιστητά. 30 ὥστ' οὐ γένος τὸ αἰσθητὸν τοῦ ἐπιστητοῦ. εἰ δὲ τοῦτο μὴ, οὐδ' αἰσθησίς ἐπιστήμης.

Ἐπεὶ δὲ τῶν πρὸς τι λεγόμενων τὰ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐν ἐκείνοις ἢ περὶ ἐκεῖνά ἐστι πρὸς ᾧ ποτε τυγχάνει λεγόμενα, οἷον ἡ διάθεσις καὶ ἡ ἔξις καὶ ἡ συμμετρία (ἐν 35 ἄλλῳ γὰρ οὐδενὶ δυνατόν ὑπάρχειν τὰ εἰρημμένα ἢ ἐν ἐκείνοις πρὸς ᾧ λέγεται), τὰ δ' οὐκ ἀνάγκη μὲν ἐν ἐκείνοις ὑπάρχειν πρὸς ᾧ ποτε λέγεται, ἐνδέχεται δέ (οἷον εἰ ἐπιστητὸν ἢ ψυχὴ· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὴν αὐτῆς ἐπιστήμην ἔχειν τὴν ψυχὴν, οὐκ ἀναγκαῖον δέ· δυνατόν γὰρ καὶ ἐν ἄλλῳ 40 ὑπάρχειν τὴν αὐτὴν ταύτην), τὰ δὲ ἀπλῶς οὐκ ἐνδέχεται ἢ ἐν ἐκείνοις ὑπάρχειν πρὸς ᾧ ποτε τυγχάνει λεγόμενα, οἷον τὸ ἐναντίον ἐν τῷ ἐναντίῳ οὐδὲ τὴν ἐπιστήμην ἐν τῷ ἐπιστητῷ, ἢ ἂν μὴ τυγχάνῃ τὸ ἐπιστητὸν ψυχὴ ἢ ἄνθρωπος ὅν, σκο-

14 ἴσα καὶ τὸ C. — γένος καὶ τὸ εἶδος cf. — 16 τε om P. — 17 ἢ καὶ C, καὶ cuf. — 17 alt καὶ om P. — 20 μείζον καὶ τινὸς B. — τινὸς... μείζον om u. — 21 pr καὶ om Pf. — 23 pr οὐ om P. — 24 γένος καὶ τὸ εἶδος f. — 26 καὶ] εἴη καὶ C, καὶ εἰ f. — 28 αἰσθη- σις P. — 29 οὐδὲ γὰρ f. — πᾶν om A. — 31 οὐδ' ἢ αἰσθησίς τῆς ἐπιστήμης Cf. — 33 ἐπειδὴ δὲ f. — 39 εἴη adi C post ψυχὴ, f ante ἡ. — ἡ corr B. — αὐτῆς ABf, αὐτῆς u, αὐτῆς corr C.

125b3 pr ἐν om A. — 4 ἂν C. — ὅν f.

5 πᾶν οὖν χρή ἐάν τις εἰς γένος θῇ τὸ τοιοῦτον εἰς τὸ μὴ τοιοῦτον, οἷον εἰ τὴν μνήμην μονὴν ἐπιστήμης εἶπεν. πᾶσα γὰρ μονὴ ἐν τῷ μένοντι καὶ περὶ ἐκεῖνο, ὥστε καὶ ἡ τῆς ἐπιστήμης μονὴ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. ἡ μνήμη ἄρα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐπειδὴ μονὴ τῆς ἐπιστήμης ἐστίν. τοῦτο δ' οὐκ ἐνδέχεται· μνήμη
10 γὰρ πᾶσα ἐν ψυχῇ. ἔστι δ' ὁ εἰρημένος τόπος καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκὸς κοινός· οὐδὲν γὰρ διαφέρει τῆς μνήμης γένος τὴν μονὴν εἰπεῖν ἢ συμβεβηκέναι φάσκειν αὐτῇ τοῦτο· ἡ γὰρ ὁπωσοῦν ἐστὶν ἡ μνήμη μονὴ ἐπιστήμης, ὁ αὐτὸς ἀρμόσει περὶ αὐτῆς λόγος.

5 Πάλιν εἰ τὴν ἔξιν εἰς τὴν ἐνέργειαν ἔθηκεν ἢ τὴν ἐνέργειαν εἰς τὴν ἔξιν, οἷον τὴν αἰσθησὶν κίνησιν διὰ σώματος· ἡ μὲν γὰρ αἰσθησις ἔξις, ἡ δὲ κίνησις ἐνέργεια. ὁμοίως καὶ εἰ τὴν μνήμην ἔξιν καθεκτικὴν ὑπολήψεως εἶπεν· οὐδεμία γὰρ μνήμη ἔξις, ἀλλὰ μᾶλλον ἐνέργεια.

20 Διαμαρτάνουσι δὲ καὶ οἱ τὴν ἔξιν εἰς τὴν ἀκολουθοῦσαν δύναμιν τάττοντες, οἷον τὴν πραότητα ἐγκράτειαν ὁργῆς καὶ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν δικαιοσύνην φόβου καὶ κερδῶν· ἀνδρείος μὲν γὰρ καὶ πρᾶος ὁ ἀπαθὴς λέγεται, ἐγκρατὴς δ' ὁ πάσχων καὶ μὴ ἀγόμενος. ἴσως μὲν οὖν ἀκολουθεῖ δύναμις
25 ἐκατέρω τοιαύτῃ, ὥστ' εἰ πάθοι, μὴ ἄγεσθαι ἀλλὰ κρατεῖν· οὐ μὴν τοῦτό γε ἐστὶ τῷ μὲν ἀνδρείῳ τῷ δὲ πρᾶῳ εἶναι, ἀλλὰ τὸ ὅλως μὴ πάσχειν ὑπὸ τῶν τοιούτων μηδέν.

Ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ παρακολουθοῦν ὁπωσοῦν ὡς γένος τῷ θάσειν, οἷον τὴν λύπην τῆς ὁργῆς καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς
30 πίστεως. ἅμφω γὰρ τὰ εἰρημένα παρακολουθεῖ μὲν τρόπον τινα τοῖς ἀποδοθεῖσιν εἶδουσιν, οὐδέτερον δ' αὐτῶν γένος ἐστίν· ὁ μὲν γὰρ ὁργιζόμενος λυπεῖται προτέρως ἐν αὐτῷ τῆς λύπης γενομένης· οὐ γὰρ ἡ ὁργὴ τῆς λύπης, ἀλλ' ἡ λύπη τῆς ὁργῆς αἰτία, ὥσθ' ἀπλῶς ἡ ὁργὴ οὐκ ἐστὶ λύπη. κατὰ
35 ταῦτα δ' οὐδ' ἡ πίστις ὑπόληψις· ἐνδέχεται γὰρ τὴν αὐτὴν ὑπόληψιν καὶ μὴ πιστεύοντα ἔχειν. οὐκ ἐνδέχεται δ' εἶπερ εἶδος ἢ πίστις ὑπολήψεως· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ εἶναι διαμένειν, ἅνπερ ἐκ τοῦ εἶδους ὅλως μεταβάλλῃ, καθάπερ

5 εἰς] ὡς u. — 6 εἶποι Ccf. — 9 ἡ γὰρ μνήμη Cc. — 16 ἔξιν οὐκ ἐστὶ γένος τὸ τοιοῦτον οἷον f. — τὴν] εἰ τὴν uf. — 22 κερδῶν ἐγκράτειαν· ἀνδρείος f. — 23 δ'... ὁ c. — 26 ταῦτο C. — 32 πρότερον CP. — 35 ταῦτα ABuf. — 36 δ'] δὲ τὴν αὐτὴν C.

36. ὑπόληψις καὶ πίστις αὐτὸν τῆς
40. εἶναι τὴν ἐπιστήμην

οὐδὲ τὸ αὐτὸ ζῶον ὅτε μὲν ἀνθρωπον εἶναι ὅτε δὲ μὴ. ἂν
δέ τις φῇ ἐξ ἀνάγκης τὸν ὑπολαμβάνοντα καὶ πιστεῦναι, ^ω
ἐπ' ἴσον ἢ ὑπόληψις καὶ ἡ πίστις ζητῆσεται, ὥστ' οὐδ' ἂν p.126
οὕτως εἶη γένος. ἐπὶ πλέον γὰρ δεῖ λέγεσθαι τὸ γένος.

Ὅρᾶν δὲ καὶ εἰ ἐν τινι τῷ αὐτῷ πέφυκεν ἅμῳ γίνε-
σθαι. ἐν ᾧ γὰρ τὸ εἶδος, καὶ τὸ γένος, οἷον ἐν ᾧ τὸ λευ-
κόν, καὶ τὸ χροῶμα, καὶ ἐν ᾧ γραμματικὴ, καὶ ἐπιστήμη. ⁵
ἐν οὖν τις τὴν αἰσχύνην φόβον εἶπῃ ἢ τὴν ὀργὴν λύπην, οὐ
συνήσεται ἐν τῷ αὐτῷ τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος ὑπάρχειν.
ἡ μὲν γὰρ αἰσχύνη ἐν τῷ λογιστικῷ, ὁ δὲ φόβος ἐν τῷ θυ-
μοειδεῖ, καὶ ἡ μὲν λύπη ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ (ἐν τοῦτῳ γὰρ
καὶ ἡ ἡδονή), ἡ δὲ ὀργὴ ἐν τῷ θυμοειδεῖ, ὥστ' οὐ γένη ¹⁰
τὰ ἀποδοθέντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ τοῖς εἶδεσι πέφυκε
γίνεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἡ φιλία ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ,
οὐκ ἂν εἴη βοῦλήσις τις. πᾶσα γὰρ βοῦλήσις ἐν τῷ λογιστικῷ.
χρήσιμος δ' ὁ τόπος καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκός. ἐν τῷ αὐτῷ
γὰρ τὸ συμβεβηκός καὶ ᾧ συμβέβηκεν, ὥστ' ἂν μὴ ἐν τῷ ¹⁵
αὐτῷ φαίνεται, δῆλον ὅτι οὐ συμβέβηκεν.

Τόπος
useful for
Accident also

Πάλιν εἰ κατὰ τι τὸ εἶδος τοῦ εἰρημένου γένους με-
τέχει. οὐ δοκεῖ γὰρ κατὰ τι μετέχεσθαι τὸ γένος. οὐ γὰρ
ἔστιν ὁ ἀνθρωπος κατὰ τι ζῶον, οὐδ' ἡ γραμματικὴ κατὰ
τι ἐπιστήμη. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. σκοπεῖν οὖν εἰ ²⁰
ἐκί τινων κατὰ τι μετέχεται τὸ γένος, οἷον εἰ τὸ ζῶον ὅπερ
αἰσθητὸν ἢ ὁρατὸν εἴρηται. κατὰ τι γὰρ αἰσθητὸν ἢ ὁρατὸν
τὸ ζῶον. κατὰ τὸ σῶμα γὰρ αἰσθητὸν καὶ ὁρατὸν, κατὰ
τὴν ψυχὴν οὐ, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη γένος τὸ ὁρατὸν καὶ τὸ αἰ-
σθητὸν τοῦ ζῴου.

25

Λανθάνουσι δ' ἐνίοτε καὶ τὸ ὅλον εἰς τὸ μέρος τιθέντες,
οἷον τὸ ζῶον σῶμα ξιψυχον. οὐδαμῶς δὲ τὸ μέρος τοῦ ὅλου
κατηγορεῖται, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη τὸ σῶμα γένος τοῦ ζῴου, ἐπει-
δὴ μέρος ἔστιν.

39 αὐτὸ τὸ ζῶον f. — ὅτι bis B. — μὴ] μὴ λευκόν P. — ἐὰν f.
126a] ἐπ' ἴσων c, corr A. — ἡ ὑπόληψις corr c. — οὕτως ἂν u.
— 2 πλέον C. — 3 τινι om c. — τὸ αὐτὸ B. — 4 et 7 γένος καὶ τὸ
εἶδος f. — 6 εἰ οὖν u. — 7 τὸ τε εἶδος c. — 13 τις om APc. — 14 ἐν
... συμβεβηκός om A. — 15 ἂν pr om A. — 17 πάλιν] ἔτι f, corr c. —
16 ὁξεῖ u. — 20 εἰ om u. — 21 ὅπερ corr c. — 22 alt ἢ] καὶ f. —
23 γὰρ] γὰρ καὶ C. — 24 τὴν om P. — εἴη om c. — γένη Cf. — αἰ-
σθητὸν καὶ τὸ ὁρατὸν P. — 25 τοῦ ζῴου ante 24 pr τὸ f.

80 Ὅρα ἂν δὲ καὶ εἴ τι τῶν ψεκτῶν ἢ φρενικῶν εἰς δύναμιν ἢ τὸ δυνατόν ἐθῆκεν, οἷον τὸν σοφιστὴν ἢ διάβολον ἢ κλέπτην τὸν δυνάμενον λάθρα τὰ ἀλλότρια κλέπτειν. οὐδεὶς γὰρ τῶν εἰρημένων τῷ δυνατός εἶναι τι τοῦτων τοιοῦτος λέγεται· δύναται μὲν γὰρ καὶ ὁ θεὸς καὶ ὁ σπον-
35 δαῖος τὰ φανῖλα δρᾶν, ἀλλ' οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι· πάντες γὰρ οἱ φανῖλοι κατὰ προαίρεσιν λέγονται. ἔτι πᾶσα δύναμις τῶν αἰρετῶν· καὶ γὰρ αἱ τῶν φανῶν δυνάμεις αἰρεταί, διὸ καὶ τὸν θεὸν καὶ τὸν σπονδαῖον ἔχειν φαιμέν αὐτάς· δυνατοὺς γὰρ
b εἶναι τὰ φανῖλα πράσσειν. ὥστ' οὐδενὸς ἂν εἴη ψεκτοῦ γένος ἢ δύναμις. εἰ δὲ μή, συμβήσεται τῶν ψεκτῶν τι αἰρετὸν εἶναι· ἔσται γὰρ τις δύναμις ψεκτή.

Καὶ εἴ τι τῶν δι' αὐτὸ τιμίων ἢ αἰρετῶν εἰς δύναμιν
c ἢ τὸ δυνατόν ἢ τὸ ποιητικὸν ἐθῆκεν. πᾶσα γὰρ δύναμις καὶ πᾶν τὸ δυνατόν ἢ τὸ ποιητικὸν δι' ἄλλο αἰρετόν.

Ἡ εἴ τι τῶν ἐν δύο γένεσιν ἢ πλειόσιν εἰς θάτερον ἐθῆκεν. ἕνια γὰρ οὐκ ἔστιν εἰς ἓν γένος θεῖναι, οἷον τὸν φέναν καὶ τὸν διάβολον· οὔτε γὰρ ὁ προαιρούμενος ἀδυνατῶν δέ,
10 οὔθ' ὁ δυνάμενος μὴ προαιρούμενος δὲ διάβολος ἢ φένας, ἀλλ' ὁ ἄμφω ταῦτα ἔχων. ὥστ' οὐ θετέον εἰς ἓν γένος ἀλλ' εἰς ἄμφοτερά τὰ εἰρημένα.

Ἐτι ἐνίστε ἀνάπαλιν τὸ μὲν γένος ὡς διαφορὰν τὴν δὲ διαφορὰν ὡς γένος ἀποδιδόασιν, οἷον τὴν ἐκπληξιν ὑπερβο-
15 λὴν θαυμασιότητος καὶ τὴν πίστιν σφοδρότητα ὑπολήψεως· οὔτε γὰρ ἡ ὑπερβολὴ οὔθ' ἡ σφοδρότης γένος, ἀλλὰ διαφορὰ· δοκεῖ γὰρ ἡ ἐκπληξις θαυμασιότης εἶναι ὑπερβάλλουσα καὶ ἡ πίστις ὑπόληψις σφοδρά, ὥστε γένος ἡ θαυμασιότης καὶ ἡ ὑπόληψις, ἡ δ' ὑπερβολὴ καὶ ἡ σφοδρότης διαφορά.

30 εἴ τι corr c. — 31 alt ἢ om P et pr A. — ἢ διάβολον] τὸν δυνάμενον ἀπὸ φαινομένης σοφίας χρηματίζεσθαι ἢ διάβολον τὸν δυνάμενον διαβάλλειν καὶ ἐχθροὺς ποιεῖν τοὺς φίλους u. — 32 τὰ ἀλλότρια λάθρα (λάθρα om f) κλέπτειν uf. — τὰ om AB. — δυνάμενος τὰ ἀλλότρια ὑφαιρεῖσθαι ἢ δυνάμενον διαβάλλειν ἢ σοφίζεσθαι. οὐδεὶς C. — 33 τῶ] τὸ C. — τι τῶν τοιούτων C. — 34 λέγεται τοιοῦτος C. — δυνατός Cf. — γὰρ om f. — 36 πᾶσαι αἱ δυνάμεις f. — 38 γὰρ] γὰρ φαιμέν f.

126b1 πράττειν Cef. — γένους BPe. — 4 ἑαυτὸ u. — 7 τις α-δυσί Cef. — γένεσι δύο P. — 11 ὥστ' οὐδέτερον εἰς τὸ ἓν Cc. — 12 εἰρημένα θετέον. ἔτι Cc. — 14 ἀποδιδῶσι C et ἀποδιδάσκει cf ante 13 τὴν δέ. — ἀποδιδόασιν ὡς γένος P. — 15 θαυμασιότητα καὶ u. — 19 pr ἢ om C. — alt ἢ] ἔστιν ἢ Cf.

ἔτι εἴ τις τὴν ὑπερβολὴν καὶ σφοδρότητα ὡς γένη ἀποδώ-
σει, τὰ ἄφυχα πιστεύσει καὶ ἐκπλαγῆσεται. ἡ γὰρ ἐκά-
στου σφοδρότης καὶ ὑπερβολὴ πάρεστιν ἐκείνῳ οὗ ἐστὶ σφοδρό-
της καὶ ὑπερβολή. εἰ οὖν ἡ ἐκπληξὶς ὑπερβολή ἐστι θαυμα-
σιότητος, παρέσται τῇ θαυμασιότητι ἡ ἐκπληξίς, ὥσθ' ἡ
θαυμασιότης ἐκπλαγῆσεται. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ πίστις παρέσται
τῇ ὑπολήψει, εἴπερ σφοδρότης ὑπολήψεως ἐστίν, ὥστε ἡ
ὑπόληψις πιστεύσει. ἔτι συμβῆσεται τῷ οὕτως ἀποδιδόντι
σφοδρότητα σφοδρὰν λέγειν καὶ ὑπερβολὴν ὑπερβάλλουσαν.
ἔτι γὰρ πίστις σφοδρά· εἰ οὖν ἡ πίστις σφοδρότης ἐστὶ, σφο-
δρότης ἂν εἴη σφοδρά. ὁμοίως δὲ καὶ ἐκπληξίς ἐστίν ὑπερ-
βάλλουσα· εἰ οὖν ἡ ἐκπληξὶς ὑπερβολή ἐστίν, ὑπερβολή ἂν
εἴη ὑπερβάλλουσα. οὐ δοκεῖ δ' οὐδέτερον τούτων, ὥσπερ οὐδ'
ἐκωστήμη ἐπιστητὸν οὐδὲ κίνησις κινούμενον.

Ἐνίοτε δὲ διαμαρτάνουσι καὶ τὸ πάθος εἰς γένος τὸ πε-
πονθὸς τιθέντες, οἷον ὅσοι τὴν ἀθανασίαν ζωὴν αἰδιὸν φασιν
εἶναι· πάθος γὰρ τι ζωῆς ἢ σύμπτωμα ἢ ἀθανασία ἔοικεν
εἶναι. ὅτι δ' ἀληθὲς τὸ λεγόμενον, δῆλον ἂν γένοιτο, εἴ τις
συγχωρήσειεν ἐκ θνητοῦ τινὰ ἀθάνατον γίνεσθαι· οὐδεις γὰρ
φήσει ἐτέραν αὐτὸν ζωὴν λαμβάνειν, ἀλλὰ σύμπτωμά τι
ἢ πάθος αὐτῇ ταύτῃ παραγενέσθαι. ὥστ' οὐ γένος ἢ ζωῆς
τῆς ἀθανασίας. p. 127

Πάλιν εἰ τοῦ πάθους, οὗ ἐστὶ πάθος, ἐκείνο γένος φασὶν εἶ-
ναι, οἷον τὸ πνεῦμα ἀέρα κινούμενον. μᾶλλον γὰρ κίνησις ἀέρος
τὸ πνεῦμα· ὁ γὰρ αὐτὸς ἀήρ διαμένει, ὅταν τε κινῆται καὶ
ὅταν μένῃ. ὥστ' οὐκ ἔστιν ὅλως ἀήρ τὸ πνεῦμα· ἦν γὰρ ἂν
καὶ μὴ κινουμένου τοῦ ἀέρος πνεῦμα, εἴπερ ὁ αὐτὸς ἀήρ δια-
μένει ὥσπερ ἦν πνεῦμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν

20 καὶ τὴν σφ. Cf. — γένος Ρcu. — 22 καὶ] καὶ ἡ C. — alt σφο-
δρότης καὶ om u. — 23 θαυμασιότης pr A. — 24 pr ἡ om C. —
29 γὰρ τις πίστις Cef. — σφοδρά καὶ ἐκπληξὶς ὑπερβάλλουσα. εἰ ABCo.
— εἰ οὖν ἡ] ἡ οὖν P. — 30 ἐκπληξίς τις ἐστίν Cef. — 32 οὐδὲ ἡ ἐπι-
στήμη ἐπιστήμον (ἐπιστητὸν Ρc) οὐδ' ἡ κίνησις PCef. — 34 καὶ οἱ τὸ
τc C. — εἰς τc supra vs f. — 35 ὅσοι] οὐ f. — φάσκοντες f. — 36 τι]
τῆς u. — ἡ] ἡ u. — 38 συγχωρήσοι AB, συγχωρήσει u, συγχωρήσαι P.
— τι Cef. — γενέσθαι ABPc. — 39 αὐτὸ Cf.

127a] αὐτὴν fort pr c. — ταύτῃ om c. — παραγενεῖσθαι Cef. —
3 κύλιν] ἐπὶ Cef. — εἰ om c. — τοῦ...πάθος] οὐ τὸ πάθος corr C
pr manu. — τὸ πάθος BCef. — ἐκείνου BP. — γένος corr C. —
6 ἔσται A. — 7 τοῦ] τὸ pr A. — πνεῦμα pr om c. — 8 ὥσπερ P. —
ὥσπερ ὅτε ἦν τὸ (τὸ om c) πνεῦμα Co.

τοιούτων. εἰ δ' ἄρα καὶ ἐπὶ τούτου δεῖ συγχωρῆσαι ὅτι ἀήρ
 10 ἔστι κινούμενος τὸ πνεῦμα, ἀλλ' οὔτι κατὰ πάντων τὸ τοιοῦ-
 τον ἀποδεκτέον καθ' ὧν μὴ ἀληθεύεται τὸ γένος, ἀλλ' ἐφ'
 ὅσων ἀληθῶς κατηγορεῖται τὸ ἀποδοθὲν γένος. ἐπ' ἐνίων γὰρ
 οὐ δοκεῖ ἀληθεύεσθαι, οἷον ἐπὶ τοῦ πηλοῦ καὶ τῆς χιόνης. τῇ
 μὲν γὰρ χιόνα φασὶν ὕδωρ εἶναι πεπηγός, τὸν δὲ πηλόν
 15 γῆν ὑγρῷ πεφυραμένην· ἔστι δ' οὐθ' ἡ χιὼν ὕδωρ οὐθ' ὁ πη-
 λὸς γῆ, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη γένος οὐδέτερον τῶν ἀποδοθέντων· δι'
 γὰρ τὸ γένος ἀληθεύεσθαι αἶε κατὰ τῶν εἰδῶν. ὁμοίως δ'
 οὐδ' ὁ οἶνός ἐστιν ὕδωρ σεσηπός, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ
 σαπὲν ἐν ξύλῳ ὕδωρ· ἀπλῶς γὰρ οὐκ ἔστιν ὕδωρ.

6 Ἐτι εἰ ὅλως τὸ ἀποδοθὲν μηδενός ἐστι γένος· δηλὸν γὰρ
 21 ὥς οὐδὲ τοῦ λεχθέντος. σκοπεῖν δ' ἐκ τοῦ μηδὲν διαφέρειν
 δεῖ τὰ μετέχοντα τοῦ ἀποδοθέντος γένους, οἷον τὰ λευκά·
 οὐδὲν γὰρ διαφέρει τῷ εἶδει ταυτ' ἀλλήλων. παντὸς δὲ γέ-
 νους ἔστι τὰ εἶδη διάφορα, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη τὸ λευκὸν γένος
 25 οὐδενός.

Πάλιν εἰ τὸ πᾶσιν ἀκολουθοῦν γένος ἢ διαφορὰν εἶπε.
 πλείω γὰρ τὰ πᾶσιν ἐπόμενα, οἷον τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν τῶν πᾶ-
 σιν ἐπομένων ἐστίν. εἰ οὖν τὸ ὄν γένος ἀπέδωκε, δηλὸν ὅτι
 πάντων ἂν εἴη γένος, ἐπειδὴ κατηγορεῖται αὐτῶν· καὶ οὐ-
 30 δενός γὰρ τὸ γένος ἀλλ' ἢ κατὰ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται.
 ὥστε καὶ τὸ ἐν εἶδος ἂν εἴη τοῦ ὄντος. συμβαίνει οὖν κατὰ
 πάντων, ὧν τὸ γένος κατηγορεῖται, καὶ τὸ εἶδος κατηγορεῖ-
 σθαι, ἐπειδὴ τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν κατὰ πάντων ἀπλῶς κατηγο-
 ρεῖται, δεόν ἐπ' ἕλαττον τὸ εἶδος κατηγορεῖσθαι. εἰ δὲ τὸ
 35 πᾶσιν ἐπόμενον διαφορὰν εἶπε, δηλὸν ὅτι ἐπ' ἴσον ἢ ἐπὶ
 πλέον ἢ διαφορὰ τοῦ γένους ῥηθήσεται. εἰ μὲν γὰρ καὶ τὸ
 γένος τῶν πᾶσιν ἐπομένων, ἐπ' ἴσον, εἰ δὲ μὴ πᾶσιν ἔπειτα
 τὸ γένος, ἐπὶ πλέον ἢ διαφορὰ λέγοιτ' ἂν αὐτοῦ.

9 ἔστιν ἀήρ CPc. — 10 κινούμενός ἐστι u. — οὔτι (οὔτε C) ἢ
 κατὰ π. τῶν τοιούτων Cef. — 11 τὸ τοιοῦτον γένος f. — 13 τῆς χιόνης
 καὶ τοῦ πηλοῦ Cef. — καὶ ἐπὶ τῆς A. — 15 πεφυραμένην f. — οὐθ'
 ὁ πηλὸς γῆ οὐθ' ἡ χιὼν ὕδωρ f. — 16 οὐδέτερον γένος C. — οὐδέτε-
 ρον τῶν ἀποδ. γένος P. — δεῖ] γενῶν δεῖ uf. — 17 δ' om f. — 18 ὕδωρ
 ἐστίν f. — 21 μηδὲν et 23 οὐθὲν C. — 23 γὰρ om P. — ταῦτα τῷ
 εἶδει C. — δεῖ] γὰρ C. — 24 τὰ om Cef. — 25 οὐθενός C. — 28 ἀπο-
 δέδωκε Cc, ἀπεδώκαμεν Pu. — 31 ἂν εἴη] ὄν P. — 32 εἶδος] γένος C.
 — 33 ἐπειδὴ καὶ τὸ Cef. — 34 δεῖ δὲ ἐπ' u. — 35 et 37 ἐπίσης f. —
 36 et 38 πλείον C. — 38 γένοιτ' B, ἔπειτα f.

Ἐπὶ εἰ ἐν ὑποκειμένῳ τῷ εἶδει τὸ ἀποδοθὲν γένος λέ-
γεται, καθάπερ τὸ λευκὸν ἐπὶ τῆς χιόνος, ὥστε δηλὸν ὅτι ἐν ὑποκει-
μῇ εἰρηγένης· καθ' ὑποκειμένου γὰρ τοῦ εἶδους μόνον τὸ γέ-
νος λέγεται. καθ' ὑποκει-

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ μὴ συνωνύμων τὸ γένος τῷ εἶδει·
κατὰ πάντων γὰρ τῶν εἰδῶν συνωνύμως τὸ γένος κατηγο-
ρεῖται.

Ἐπὶ ὅταν ὄντος καὶ τῷ εἶδει καὶ τῷ γένει ἐναντίον τὸ
βέλτιον τῶν ἐναντίων εἰς τὸ χεῖρον γένος θῇ· συμβήσεται
γὰρ τὸ λοιπὸν ἐν τῷ λοιπῷ εἶναι, ἐπειδὴ τὰ ἐναντία ἐν τοῖς
ἐναντίοις γένεσιν, ὥστε τὸ βέλτιον ἐν τῷ χείρονι ἔσται καὶ τὸ
χεῖρον ἐν τῷ βέλτιονι· δοκεῖ δὲ τοῦ βελτίονος καὶ τὸ γένος
βέλτιον εἶναι. καὶ εἰ τοῦ αὐτοῦ εἶδους ὁμοίως πρὸς ἄμφω
ἔχοντος εἰς τὸ χεῖρον καὶ μὴ εἰς τὸ βέλτιον γένος ἔθηκεν,
οἷον τὴν ψυχὴν ὅπερ κίνησιν ἢ κινούμενον. ὁμοίως γὰρ ἡ αὐτὴ
στατικὴ καὶ κινητικὴ δοκεῖ εἶναι, ὥστ' εἰ βέλτιον ἢ στάσις,
εἰς τοῦτο ἔδει τὸ γένος θεῖναι.

Ἐπὶ ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἀνασκευάζονται μὲν, εἰ
τὸ γένος δέχεται τὸ μᾶλλον, τὸ δ' εἶδος μὴ δέχεται μήτ'
αὐτὸ μήτε τὸ κατ' ἐκείνο λεγόμενον. οἷον εἰ ἡ ἀρετὴ δέχε-
ται τὸ μᾶλλον, καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ δίκαιος· λέγεται
γὰρ δικαιότερος ἕτερος ἕτερον. εἰ οὖν τὸ μὲν ἀποδοθὲν γένος
τὸ μᾶλλον δέχεται, τὸ δ' εἶδος μὴ δέχεται μήτ' αὐτὸ
μήτε τὸ κατ' ἐκείνο λεγόμενον, οὐκ ἂν εἴη γένος τὸ ἀπο-
δοθέν. 25

Πάλιν εἰ τὸ μᾶλλον δοκοῦν ἢ ὁμοίως μὴ ἔστι γένος,
δηλὸν ὅτι οὐδὲ τὸ ἀποδοθέν. χρήσιμος δ' ὁ τόπος ἐπὶ τῶν
τοιούτων μάλιστα ἐφ' ὧν πλείω φαίνεται τοῦ εἶδους ἐν τῷ τί
ἔστι κατηγορούμενα, καὶ μὴ διώριστα, μηδ' ἔχομεν εἰπεῖν
ποῖον αὐτῶν γένος, οἷον τῆς ὀργῆς καὶ ἡ λύπη καὶ ἡ ὑπό-
ληψις ὀλιγωρίας ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορεῖσθαι δοκεῖ· λυπεῖ-
ται γὰρ ὁ ὀργιζόμενος καὶ ὑπολαμβάνει ὀλιγορεῖσθαι.

127b5 εἶδος τῷ γένει u. — 8 τὸ] καὶ τὸ C. — 10 τὰ ἐναντία C.
— 11 καὶ.. βελτίονι om u. — 12 καὶ τὸ] τὸ δὲ C. — 13 εἶδους om u.
— 22 μᾶλλον δίκαιος C, δίκαιος μᾶλλον c. — 23 δέχεται τὸ μᾶλλον Cc.
— μήτε τοῦτο Cc. — 27 τόπος οὗτος ἐπὶ C. — 28 ἐφ' ὧν Cc. —
φαίνεται πλείω C. — 31 ὀλιγορίας corr u. — δοκεῖ κατηγορεῖσθαι Ccf.
— 32 τε om ACPruf.

ἡ αὐτὴ δὲ σκέψις καὶ ἐπὶ τοῦ εἶδους πρὸς ἄλλο τι συ-
 36 κρίνεται· εἰ γὰρ τὸ μᾶλλον ἢ τὸ ὁμοίως δοκοῦν εἶναι ἐν τῷ
 ἀποδοθέντι γένει μὴ ἔστιν ἐν τῷ γένει, δῆλον ὅτι οὐδὲ τὸ ἀπο-
 δοθὲν εἶδος εἴη ἂν ἐν τῷ γένει.

Ἀναιροῦντι μὲν οὖν καθάπερ εἴρηται χρηστέον· κατα-
 σκευάζοντι δέ, εἰ μὲν ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον τὸ τε ἀπο-
 128 δοθὲν γένος καὶ τὸ εἶδος, οὐ χρήσιμος ὁ τόπος· οὐδὲν γὰρ
 κωλύει ἀμφοτέρων ἐπιδεχομένων μὴ εἶναι θάτερον θατέρου
 γένος. τὸ τε γὰρ καλὸν καὶ τὸ λευκὸν ἐπιδέχεται τὸ μᾶλ-
 λον, καὶ οὐδέτερον οὐδετέρου γένος. ἡ δὲ τῶν γενῶν καὶ τῶν
 5 εἰδῶν πρὸς ἄλληλα σύγκρισις χρήσιμος, οἷον εἰ ὁμοίως τὸδε
 καὶ τὸδε γένος, εἰ θάτερον γένος, καὶ θάτερον. ὁμοίως δὲ
 καὶ εἰ τὸ ἥττον, καὶ τὸ μᾶλλον, οἷον εἰ τῆς ἐγκρατείας
 μᾶλλον ἢ δύναμις ἢ ἡ ἀρετὴ γένος, ἢ δ' ἀρετὴ γένος, καὶ
 ἡ δύναμις. τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἐπὶ τοῦ εἶδους ἀρμόσει λέγε-
 10 σθαι. εἰ γὰρ ὁμοίως τὸδε καὶ τὸδε τοῦ προκειμένου εἶδος,
 εἰ θάτερον εἶδος, καὶ τὸ λοιπὸν· καὶ εἰ τὸ ἥττον δοκοῦν εἶ-
 δός ἐστι, καὶ τὸ μᾶλλον.

Ἔτι πρὸς τὸ κατασκευάζειν σκεπτέον εἰ καθ' ὧν ἀπε-
 δόθη τὸ γένος, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται, μὴ ὄντος ἐνός
 15 τοῦ ἀποδοθέντος εἶδους, ἀλλὰ πλειόνων καὶ διαφόρων· δῆ-
 λον γὰρ ὅτι γένος ἔσται. εἰ δ' ἐν τῷ ἀποδοθέντι εἶδος ἔστι,
 σκοπεῖν εἰ καὶ κατ' ἄλλων εἰδῶν τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστι
 κατηγορεῖται· πάλιν γὰρ συμβήσεται κατὰ πλειόνων καὶ
 διαφορῶν αὐτὸ κατηγορεῖσθαι.

Ἐπεὶ δὲ δοκεῖ τισὶ καὶ ἡ διαφορὰ ἐν τῷ τί ἐστι τῶν
 20 εἰδῶν κατηγορεῖσθαι, χωριστείον τὸ γένος ἀπὸ τῆς διαφορᾶς
 χωριζόμενον τοῖς εἰρημένους στοιχείοις, πρῶτον μὲν ὅτι τὸ γέ-
 νος ἐπὶ πλεόν λέγεται τῆς διαφορᾶς, εἰδ' ὅτι κατὰ τὴν τοῦ
 τί ἐστὶν ἀπόδοσιν μᾶλλον ἀρμόττει τὸ γένος ἢ τὴν διαφο-
 25 ρὰν εἰπεῖν· ὁ γὰρ ζῶον εἶπας τὸν ἄνθρωπον μᾶλλον δηλοῖ
 τί ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ἢ ὁ πεζόν. καὶ ὅτι ἡ μὲν διαφορὰ

36 εἶδος ὅπως εἴη C, ὅπως εἶδος εἴη c.

128a3 τὸ μᾶλλον om u. — 4 εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν CP. — 8 ἢ δ' εἰ ἡ c, pr C, εἰ P, rc c, ἡ corr C, εἰ δ' ἡ f, corr B. — 14 ἐνός ὄν-
 τος u. — ἐνός τινος τοῦ C. — 17 κατὰ τῶν ἄλλων CPu. — τὸ...
 ἐστι om u. — 19 in fin καὶ γένος ὁμολογεῖσθαι add rc u. — 22 μὲν
 om B. — 23 πλείον C. — 24 ἡπερ Pu. — 25 εἰπῶν Cef, corr u. —
 26 διότι u. — διαφορὰ τὴν ποιότητα ABPu.

Τόπος

Differentia

ποιότητα τοῦ γένους αἰετ σημαίνει, τὸ δὲ γένος τῆς διαφορᾶς οὐ· ὁ μὲν γὰρ εἶπας πεζὸν ποιὸν τι ζῶον λέγει, ὁ δὲ ζῶον εἶπας οὐ λέγει ποιὸν τι πεζόν.

Τὴν μὲν οὖν διαφορὰν ἀπὸ τοῦ γένους οὕτω χωριστέον. 20
ἐπεὶ δὲ δοκεῖ τὸ μουσικόν, ἢ μουσικόν ἐστιν, ἐπιστήμον εἶ-
ναι καὶ ἡ μουσικὴ ἐπιστήμη τις εἶναι, καὶ εἰ τὸ βαδίζον
τῇ βαδίσει κινεῖται, ἡ βάδις κίνησις τις εἶναι, σκοπεῖν
ἐν ᾧ ἂν γένει βούλη τι κατασκευάσαι, τὸν εἰρημένον τρό-
πον, οἷον εἰ τὴν ἐπιστήμην ὅπερ πίστιν, εἰ ὁ ἐπιστάμενος ἢ 25
ἐπίσταται πιστεύει· δηλὸν γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστήμη πίστις ἂν τις
ᾖ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων.

Ἔτι ἐπεὶ τὸ παρεπόμενον τινι αἰετ καὶ μὴ ἀντιστρέφον

χαλεπὸν χωρίσαι τοῦ μὴ γένους εἶναι, ἂν τότε μὲν τῷδ' ἐπη-
ται παντί, τότε δὲ τῷδε μὴ παντί, οἷον τῇ νημεῖα ἡ ἡρε-
μία καὶ τῷ ἀριθμῷ τὸ διαιρετόν, ἀνάπαλιν δ' οὐ (τὸ γὰρ 30
διαιρετόν οὐ πᾶν ἀριθμός, οὐδ' ἡ ἡρεμία νημεῖα), αὐτὸν μὲν
ζηῆσθαι ὡς γένους ὄντος τοῦ αἰετ ἀκολουθοῦντος, ὅταν μὴ ἀν-
τιστρέφῃ θάτερον, ἄλλον δὲ προτείνοντος μὴ ἐπὶ πάντων ὑπα-
κοῦναι. ἐνστάσις δ' αὐτοῦ ὅτι τὸ μὴ ὄν ἐπεται παντί τῷ γι-
νομένῳ (τὸ γὰρ γινόμενον οὐκ ἔστι) καὶ οὐκ ἀντιστρέφει (οὐ γὰρ
πάν τὸ μὴ ὄν γίνεται), ἀλλ' ὅμως οὐκ ἔστι γένος τὸ μὴ ὄν
τοῦ γινομένου· ἀπλῶς γὰρ οὐκ ἔστι τοῦ μὴ ὄντος εἶδη.

Περὶ μὲν οὖν τῶν γένους, καθάπερ εἴρηται, μετιτέον. 10

Ε.

Πότερον δ' ἴδιον ἢ οὐκ ἴδιόν ἐστι τὸ εἰρημένον, διὰ τῶνδε
εἰρημένων. 15

Ἀποδίδεται δὲ τὸ ἴδιον ἢ καθ' αὐτὸ καὶ αἰετ ἢ πρὸς

28 γὰρ pr om A. — 28 et 29 εἰπὼν Pcf, corr Cu. — 28 λέγει
ζῶον cf. — 29 ποιὸν τι οὐ λέγει C. — 31 ἢ] καθὸ Pu. — ἐστιν om f.
— ἐπιστήμὸν τι εἶναι BC. — 32 καὶ om P. — τις εἶναι] ἐστὶ Pu. —
ἐπὶ ἐστιν, καὶ pr A. — 34 βούλη ante γένει B, ante τὸν u, βούλει c,
om P. — 35 pr εἰ om u. — alt εἰ corr B. — ἢ] καθὸ u, τι ἢ f. —
36 τις om f. — 39 τὸ μὲν u.

128b1 τόδε] τὸ u. — 3 μὲν οὖν ζηῆσθαι Ccf. — 5 προτείνοντος
C. — ἀκούειν u. — 9 οὐκ ἔστι γὰρ u. — 10 μεθοδευτέον cf, corr u.
— 16 ἦτοι κ. C, ἢ om c.

ἕτερον καὶ ποτέ, οἷον καθ' αὐτὸ μὲν ἀνθρώπου τὸ ζῶον ἡμε-
ρον φύσει, πρὸς ἕτερον δὲ οἷον ψυχῆς πρὸς σῶμα, ὅτι τὸ
μὲν προστακτικόν τὸ δ' ὑπηρετικόν ἐστίν, αἰεὶ δὲ οἷον θεοῦ τὸ
20 ζῶον ἀθάνατον, ποτὲ δὲ οἷον τοῦ τινὸς ἀνθρώπου τὸ περιπατεῖν
ἐν τῷ γυμνασίῳ.

Ἔστι δὲ τὸ πρὸς ἕτερον ἴδιον ἀποδιδόμενον ἢ δύο προ-
βλήματα ἢ τέτταρα. εἰάν μὲν γὰρ τοῦ μὲν ἀποδῶ τοῦ δ'
ἀρνησῇται ταῦτό τοῦτο, δύο μόνον προβλήματα γίνονται, κα-
25 θάπερ τὸ ἀνθρώπου πρὸς ἵππον ἴδιον ὅτι δίπουν ἐστίν. καὶ γὰρ
ὅτι ἀνθρώπος οὐ δίπουν ἐστίν ἐπιχειροῖ τις ἂν, καὶ ὅτι ὁ ἵπ-
πος δίπουν· ἀμφοτέρως δ' ἂν κινεῖτο τὸ ἴδιον. εἰάν δ' ἑκατέ-
ρου ἑκάτερον ἀποδῶ καὶ ἑκάτερον ἀπαρνηθῇ, τέτταρα προ-
βλήματα ἔσται, καθάπερ τὸ ἀνθρώπου ἴδιον πρὸς ἵππον,
30 ὅτι τὸ μὲν δίπουν τὸ δὲ τετράπουν ἐστίν. καὶ γὰρ ὅτι ἀνθρώ-
πος οὐ δίπουν καὶ ὅτι τετράπουν πέφνικεν ἔστιν ἐπιχειρεῖν, καὶ
διότι ὁ ἵππος δίπουν καὶ διότι οὐ τετράπουν οἷον τ' ἐπιχειρεῖν.
ὅπως δ' οὖν δειχθέντος ἀναιρεῖται τὸ κείμενον.

Ἔστι δὲ τὸ μὲν καθ' αὐτὸ ἴδιον ὃ πρὸς ἅπαντα ἀπο-
35 δίδεται καὶ παντὸς χωρίζει, καθάπερ ἀνθρώπου τὸ ζῶον θνη-
τὸν ἐπιστήμης δεκτικόν. τὸ δὲ πρὸς ἕτερον ὃ μὴ ἀπὸ παν-
τὸς ἀλλ' ἀπὸ τινος τακτοῦ διορίζει, καθάπερ ἀρετῆς πρὸς
ἐπιστήμην, ὅτι τὸ μὲν ἐν πλείοσι, τὸ δ' ἐν λογιστικῇ μόνον
καὶ τοῖς ἔχουσι λογιστικὸν πέφνικε γίνεσθαι. τὸ δ' αἰεὶ
p. 129 κατὰ πάντα χρόνον ἀληθεύεται καὶ μηδέποτε ἀπολείπεται,
καθάπερ τοῦ ζῴου τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συγκεκείμενον.
τὸ δὲ ποτὲ ὃ κατὰ τινα χρόνον ἀληθεύεται καὶ μὴ ἔ-
ανάγκης αἰεὶ παρέπεται, καθάπερ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου τὸ πε-
40 ριπατεῖν ἐν ἀγορᾷ.

Ἔστι δὲ τὸ πρὸς ἄλλο ἴδιον ἀποδοῦναι τὸ διαφορὰν ἐ-
πεῖν ἢ ἐν ᾧπασι καὶ αἰεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐν τοῖς
πλείστοις, οἷον ἐν ᾧπασι μὲν καὶ αἰεὶ, καθάπερ τὸ ἀνθρώπου

23 ἂν C. — pr μὲν om Cf et B, qui ead manu add, del u. —
24 ἀπαρνήσεται C. — μόνον δύο προβλήματα γίνεται C. — 25 τοῦ
CPu. — 27 ἀμφοτέρω P, corr A. — δ' om fu. — κινεῖτο τὸ corr A.
— τὸ om u. — ἂν C. — 28 ἀποδιδῶ C. — 29 τοῦ u. — 30 ὅτι ὁ
ἀνθρ. Cu. — 31 δίπουν ἐστὶ καὶ Cf. — ἐστὶ πέφνικεν Cf. — 33 προ-
κείμενον Cf, pr u. — 34 μὲν corr e. — 37 πρὸς] τὸ πρὸς u. — 38 ἐν
τῷ λογ. C. — μόνον Puf, pr e.
129a2 τοῦ om C.

ἴδιον πρὸς ἵππον ὅτι δίδουν· ἄνθρωπος μὲν γὰρ καὶ αἶε καὶ
κᾶς ἐστὶ δίδους, ἵππος δ' οὐδείς ἐστι δίδους οὐδέποτε. ὥς ἐπὶ 10
τὸ πολὺν δὲ καὶ ἐν τοῖς πλείστοις, καθάπερ τὸ λογιστικοῦ ἴδιον
πρὸς ἐπιθυμητικὸν καὶ θυμικὸν τῷ τὸ μὲν προστάττειν τὸ
δ' ὑπηρετεῖν· οὔτε γὰρ τὸ λογιστικὸν πάντοτε προστάττει,
ἀλλ' ἐνίοτε καὶ προστάττεται, οὔτε τὸ ἐπιθυμητικὸν καὶ θυ-
μικὸν αἶε προστάττεται, ἀλλὰ καὶ προστάττει ποτέ, ὅταν 15
ἡ μοιηθερά ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Τῶν δ' ἰδίων ἐστὶ λογικὰ μάλιστα τὰ τε καθ' αὐτὰ *γινοῦμαι*
καὶ αἶε καὶ τὰ πρὸς ἕτερον. τὸ μὲν γὰρ πρὸς ἕτερον ἴδιον *λόγος*
κλείου προβλήματά ἐστι, καθάπερ εἴπομεν καὶ πρότερον·
ἡ γὰρ δύο ἢ τέτταρα ἐξ ἀνάγκης γίνονται τὰ προβλήματα· 20
κλείους οὖν οἱ λόγοι γίνονται πρὸς ταῦτα. τὸ δὲ καθ' αὐτὸ
καὶ τὸ αἶε πρὸς πολλὰ ἔστιν ἐπιχειρεῖν ἢ πρὸς πλείους χρό-
νους παρατηρεῖν, τὸ μὲν καθ' αὐτὸ πρὸς πολλὰ· πρὸς ἕκα-
στον γὰρ τῶν ὄντων δεῖ ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ ἴδιον, ὥστ' εἰ μὴ
πρὸς ἅπαντα χωρίζεται; οὐκ ἂν εἴη καλῶς ἀποδοδομένον 25
τὸ ἴδιον. τὸ δ' αἶε πρὸς πολλοὺς χρόνους τηρεῖν· κἂν γὰρ εἰ
μὴ ὑπάρχει κἂν εἰ μὴ ὑπῆρξε κἂν εἰ μὴ ὑπάρξει, οὐκ
ἔστι ἴδιον. τὸ δὲ ποτέ πρὸς τὸν νῦν λεγόμενον χρόνον
ἐπισκοποῦμεν· οὐκ οὖν εἰσὶ λόγοι πρὸς αὐτὸ πολλοί. λογικὸν
δὲ τοῦτ' ἐστὶ πρόβλημα πρὸς ὃ λόγοι γένοιντ' ἂν καὶ συχνοί 30
καὶ καλοί.

Τὸ μὲν οὖν πρὸς ἕτερον ἴδιον δητὲν ἐκ τῶν περὶ τὸ συμ-
βεβηκὸς τόπων ἐπισκεπτέον ἐστίν, εἰ τῷ μὲν συμβέβηκε τῷ
μὴ συμβέβηκεν· περὶ δὲ τῶν αἶε καὶ τῶν καθ' αὐτὸ
διὰ τῶνδε θεωρητέον.

10 οὐδείς δίδους ἐστίν C. — 11 τοῦ CP. — ἴδιον τὸ ἄρχειν πρὸς
ἐκδ. καὶ θυμητικὸν C. — 12 πρὸς τὸ ἐπιθ. P. — καὶ θυμικὸν om
Pet pr u. — τὸ u, om P. — 13 δὲ προστάττεσθαι· οὐδὲ Pu. — 14 καὶ
τὸ θυμητικὸν Cf. — 15 ἀλλ' ἐνίοτε καὶ C. — ποτέ om Cu. — 16 ἡ
ante ἡ Pu, om A. — τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ P. — 17 τε om u. — αὐτὸ
u. — 18 ἕτερον ABcf. — 20 γίνεται Cu. — 21 οἱ om u. — αὐτὰ CPu. —
22 καὶ pr om c. — τὸ om c. — ἡ] καὶ u. — 24 αὐτὸ u. — 25 ἅπαν
u. — τὸ ἀποδ. u. — 26 πλείους χρ. παρατηρεῖν C. — εἰ γὰρ ABcf.
— γὰρ del volant Au, om CP. — 27 ὑπάρχη ABPcu, fort pr q, ὑπῆρξε
C. — ὑπάρχει C. — ὑπάρξει ABcuq. — 28 ποτέ] ποτὲ οὐκ ἐν ἄλλοις
ἢ Bcf. — τὸ νῦν pr A. — 29 ἐπισκοποῦμεν om C. — εἰσὶν οἱ λόγοι
u. — 30 γίνονται C, γίνονται u, γίνοιτο f. — ἂν om Cu. — γίνον-
ται λόγοι πολλοὶ καὶ καλοί P. — καὶ καλοί καὶ συχνοί q. — 31 κα-
λοί, κατασκευάζονται δὲ ἡ (ei mg, sed ead manu) διὰ γνωριμωτέρων.
τὸ B. — 33 ἐστὶ ante τόπων C. — τῷ] τὸ bis u. — 34 δ' οὐ. περὶ C.

γινοῦμαι
λόγος
λογικὸν
πρόβλημα
τῶν περὶ
τὸ συμβέβηκε
τόπων

First part - Whether τὸ ἴδιον ἀποδίδοται καλῶς.

Second part - Whether ἴδιόν τις ἔστω τὸ εἰρημένον.

Here begins

τὸ ἴδιον
καθ' αὐτὸ

p. 130.

a 3

Πρῶτον μὲν εἰ μὴ καλῶς ἀποδέδοται τὸ ἴδιον ἢ κα-
λῶς. τοῦ δὲ μὴ καλῶς ἢ καλῶς ἐστὶν ἐν μὲν, εἰ μὴ διὰ
γνωριμωτέρων ἢ γνωριμωτέρων κεῖται τὸ ἴδιον, ἀνασκευάζον-
τα μὲν εἰ μὴ διὰ γνωριμωτέρων, κατασκευάζοντα δὲ εἰ διὰ
γνωριμωτέρων. τοῦ δὲ μὴ διὰ γνωριμωτέρων ἐστὶ τὸ μὲν, εἰ
ὅλως ἀγνωστοτέρον ἐστὶ τὸ ἴδιον ὃ ἀποδίδωσι τοῦτον οὐ τὸ ἴδιον
εἴρηκεν· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. γνώσεως γὰρ
ἐνεκα τὸ ἴδιον ποιοῦμεθα· διὰ γνωριμωτέρων οὖν ἀποδοτέον
οὕτω γὰρ ἔσται κατανοεῖν ἱκανῶς μᾶλλον. οἷον ἐπεὶ ὁ θεὸς
10 πυρὸς ἴδιον εἶναι τὸ ὁμοιότατον ψυχῇ ἀγνωστοτέρῳ κέχη-
ται τοῦ πυρὸς τῇ ψυχῇ (μᾶλλον γὰρ ἴσμεν τί ἐστὶ πῦρ ἢ
ψυχὴ), οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον ἴδιον πυρὸς τὸ ὁμοιότατον
ψυχῇ. τὸ δ', εἰ μὴ γνωριμωτέρον ἐστὶ τότε τῷ ὑπάρχει.
δεῖ γὰρ μὴ μόνον εἶναι γνωριμωτέρον τοῦ πράγματος, ἀλλὰ
15 καὶ ὅτι τῷ ὑπάρχον γνωριμωτέρον ὑπάρχειν. ὁ μὴ γὰρ
εἰδὼς εἰ τῷ ὑπάρχει, οὐδ' εἰ τῷ ὑπάρχει μόνον γνωρι-
μῶς ὅποτέρου τούτων συμβάντος ἀσαφὲς γίνεται τὸ ἴδιον.
οἷον ἐπεὶ ὁ θεὸς πυρὸς ἴδιον τὸ ἐν ᾧ πρῶτον ψυχῇ πέφυκεν
εἶναι ἀγνωστοτέρῳ κέχρηται τοῦ πυρὸς τῷ εἰ ἐν τούτῳ ὑπάρ-
20 χει ψυχῇ καὶ εἰ ἐν πρῶτῳ ὑπάρχει, οὐκ ἂν εἴη καλῶς κεί-
μενον ἴδιον πυρὸς τὸ ἐν ᾧ πρῶτον ψυχῇ πέφυκεν εἶναι. κα-
τασκευάζοντα δὲ εἰ διὰ γνωριμωτέρων κεῖται τὸ ἴδιον, καὶ
εἰ διὰ γνωριμωτέρων καθ' ἑκάτερον τῶν τρόπων. ἔσται γὰρ
καλῶς κατὰ τοῦτο κείμενον τὸ ἴδιον· τῶν γὰρ κατασκευασ-
25 τῶν τόπων τοῦ καλῶς οἱ μὲν κατὰ τοῦτο μόνον οἱ δ' ἅπλως

129b1 et 2 μὴ post ἢ C, id 2 q. — 1 ἀποδίδοται P. — 3 ἢ] ἢ διὰ Cf, pr u. — γνωριμωτέρων B, pr u. — ἀνασκευάζοντι... κατασκευάζοντι P. — 5 μὴ om q. — 6 ἐστὶ] κεῖται u, ἐστὶ δι' οὐ CP. — ὁ om CP. — ἀποδίδομαι eq, ἀποδίδοσι (sic) pr u. — 7 γνώσεως... [ἴδιον] τοῦ γὰρ μαθεῖν ἐνεκεν καθάπερ τὸν ὄρον καὶ τὸ ἴδιον C, τοῦ γὰρ μαθεῖν ἐνεκα τὸ (ἐνεκεν καὶ τὸ f) ἴδιον καὶ τοὺς ὄρους P. — 8 ποι-οῦμεν CPsq, ποιοῦμεθα ποιοῦμεν c. — διὰ] τοῦ γὰρ μαθεῖν ἐνε-κεν καὶ τὸ l. κ. τ. δ. ποιοῦμεν. διὰ u. — γοῦν q. — χωριστέον Bcfχρηστέον A. — 10 ὁμοιότητι pr u. — 11 μᾶλλον... ψυχῇ om q. — ἡ καὶ P. — 12 οὐκ] ὥστ' οὐκ P. — ἰδιώτατον ψυχῆς c, ὁμοιότατον τῇ ψυχῇ C. — 13 ἐστὶ τὸ ἀποδοθῆναι τὸ δ' C. — 14 μὴ] οὐ C. — γνωριμωτέρων εἶναι CPu. — 15 ὅτι om CPsq. — τόδ' B, τῶνδ' f. — ὑπάρχειν f. — ὑπάρχει] ὑπάρχει ABcu, εἶναι f, om CP. — ὁ om q. — γὰρ μὴ Pu. — 16 εἰδὼς εἰ τόδ' P. — οὐδ' εἰ τούτῳ μόνον ὑπάρχει Pu. — 18 πρῶτα u. — ψυχῇ B. — 20 ἐν αὐτῷ πρῶτῳ q. — 22 κατασκευάζοντι Pu. — 23 εἰ] τὸ ABcfq, εἰ τὸ u. — 24 κατασκευαστικὸν τόπον u. — 25 τρόπων q. — ὁ μὲν q.

δείξουσιν ὅτι καλῶς. οἷον ἐπεὶ ὁ εἰπας ζῶν ἴδιον τὸ αἰσθη-
σιν ἔχειν διὰ γνωριμωτέρων καὶ γνωριμώτερον ἀποδέδωκε
τὸ ἴδιον καθ' ἑκάτερον τῶν τρόπων, εἴη ἂν καλῶς ἀποδεδο-
μένον κατὰ τοῦτο τοῦ ζῶν ἴδιον τὸ αἰσθησιν ἔχειν.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἴ τι τῶν ὀνομάτων τῶν 20
ἐν τῷ ἰδίῳ ἀποδεδομένων πλεοναχῶς λέγεται ἢ καὶ ὁλος
ὁ λόγος πλείω σημαίνει· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ
ἴδιον. οἷον ἐπεὶ τὸ αἰσθάνεσθαι πλείω σημαίνει, ἐν μὲν τὸ
αἰσθησιν ἔχειν ἐν δὲ τὸ αἰσθῆσαι χρῆσθαι, οὐκ ἂν εἴη τοῦ
ζῶν ἴδιον καλῶς κείμενον τὸ αἰσθάνεσθαι πεφυκός. διὰ τοῦτο 25
ὁ οὐ χρηστέον ἔστιν οὐτ' ὀνόματι πλεοναχῶς λεγόμενῳ οὔτε
λόγῳ τῷ τὸ ἴδιον σημαίνοντι, διότι τὸ πλεοναχῶς λεγόμε-
νον ἀσαφές ποιεῖ τὸ ῥηθέν, ἀποροῦντος τοῦ μέλλοντος ἐπι-
χειρεῖν πότερον λέγει τῶν πλεοναχῶς λεγόμενων· τὸ γὰρ 30
ἴδιον τοῦ μαθεῖν χάριν ἀποδίδεται. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἀναγ-
καζόν ἔστιν ἔλεγχον τινα γίνεσθαι τοῖς οὕτως ἀποδιδούσι τὸ
ἴδιον, ὅταν ἐπὶ τοῦ διαφωνοῦντός τις ποιῇ τὸν συλλογισμόν
τοῦ πλεοναχῶς λεγόμενου. κατασκευάζοντα δὲ εἰ μὴ πλείω
σημαίνει μῆτε τῶν ὀνομάτων μῆδὲν μῆδ' ὁλος ὁ λόγος·
ἔσται γὰρ καλῶς κατὰ τοῦτο κείμενον τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ οὔτε 35
τὸ σῶμα πολλὰ δηλοῖ οὔτε τὸ εὐκίνητότατον εἰς τὸν ἄνω
τόπον οὔτε τὸ σύνολον τὸ ἐκ τούτων συντιθέμενον, εἴη ἂν κα-
λῶς κείμενον κατὰ τοῦτο πυρὸς ἴδιον σῶμα τὸ εὐκίνητότατον
εἰς τὸν ἄνω τόπον.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ πλεοναχῶς λέγεται 40
τοῦτο οὐ τὸ ἴδιον ἀποδίδωσι, μὴ διώρισται δὲ τὸ τίνος αὐτῶν
ἴδιον τίθησιν· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον. δι'
ἧς δ' αἰτίας, οὐκ ἄδηλόν ἔστιν ἐκ τῶν πρότερον εἰρημμένων·
τὰ γὰρ αὐτὰ συμβαίνειν ἀναγκαζόν ἔστιν. οἷον ἐπεὶ τὸ ἐπί-
στασθαι τοῦτο πολλὰ σημαίνει (τὸ μὲν γὰρ ἐπιστήμην ἔχειν 45

27 καὶ γνωριμώτερον om C. — 29 τὸ (τὸ om C) ἴδιον τοῦ ζῶν
τὸ CPu. — 30 ἔπειτα δὲ ἀνασκ. C. — ἀνασκευάζοντι u. — 31 καὶ om
cp. — ὁλος fort pr A, om Pu. — 34 ἔχειν αἰσθησιν ἔτερον δὲ u.

130a1 δ' οὐ] οὐδὲ f. — ὀνόμασι πλ. λεγομένοις οὔτε λόγοις τοῖς
τὸ ἴδιον σημαίνουσι C. — 2 τῷ om Pu. — alt τὸ om APc. — 3 ἔη-
τὸν u. — 4 ὁπότερον Pcpu, corr A, τὸ πότερόν ποτε f, πότερόν ποτε
CP. — 5 δὲ om P. — 6 τι pr A, om C. — γενέσθαι u. — ἀποδιδούσι
om f. — 7 ποιῇ τις C. — ποιήσῃ P. — 9 μῆδὲν C. — μῆδ' ABc. —
ὁλος om CPuf. — 10 κατὰ τοῦτο καλῶς uq. — 13 κείμενον et σῶμα
om q. — 17 ἀποδιδόμενον u. — 19 ἐπεὶ om cp.

αὐτό, τὸ δ' ἐπιστήμη χρῆσθαι αὐτό, τὸ δ' ἐπιστήμην εἶναι αὐτοῦ, τὸ δ' ἐπιστήμη χρῆσθαι αὐτοῦ), οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἐπίστασθαι τοῦτο καλῶς ἴδιον ἀποδομένον μὴ διορισθέντος τοῦ τί-
 νος τίθησιν αὐτῶν τὸ ἴδιον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ μὴ λέγεται
 25 πολλαχῶς τοῦτο οὐ τὸ ἴδιον τίθησιν, ἀλλ' ἔστιν ἐν καὶ ἀπλοῦν·
 ἔσται γὰρ καλῶς κατὰ τοῦτο κείμενον τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ
 ἄνθρωπος λέγεται ἐν, εἴη ἂν καλῶς κείμενον κατὰ τοῦτο ἄν-
 θρώπου ἴδιον τὸ ζῶν ἥμερον φύσει.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ πλεονάκεις εἴρηται τὸ
 30 αὐτὸ ἐν τῇ ἰδίῳ. πολλάκις γὰρ λανθάνουσι τοῦτο ποιοῦντες
 καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ὁροις. οὐκ ἔσται θε
 καλῶς κείμενον τὸ τοῦτο πεπονηδὸς ἴδιον· ταράττει γὰρ τὸν
 ἀκούοντα πλεονάκεις λεχθέν· ἀσαφὲς οὖν ἀναγκαῖόν ἐστι γινε-
 σθαι, καὶ πρὸς τούτοις ἀδολεσχεῖν δοκοῦσιν. ἔσται δὲ συμπί-
 35 πτον τὸ πλεονάκεις εἰπεῖν τὸ αὐτὸ κατὰ δύο τρόπους, καθ'
 ἓνα μὲν ὅταν ὀνομάσῃ πλεονάκεις τὸ αὐτό, καθάπερ εἰ τις
 ἴδιον ἀποδοίῃ πυρὸς σῶμα τὸ λεπτότατον τῶν σωμάτων
 (οὗτος γὰρ πλεονάκεις εἴρηκε τὸ σῶμα), δεύτερον δ' ἂν τις
 μεταλαμβάνῃ τοὺς λόγους ἀντὶ τῶν ὀνομάτων, καθάπερ εἰ
 40 τις ἀποδοίῃ γῆς ἴδιον οὐσία ἢ μάλιστα κατὰ φύσιν φερο-
 μένη τῶν σωμάτων εἰς τὸν κάτω τόπον, ἔπειτα μεταλάβῃ
 ἀντὶ τῶν σωμάτων τὸ οὐσιῶν τοιωνδί· ἐν γὰρ καὶ ταῦτόν ἐστι
 σῶμα καὶ οὐσία τοιαδί. ἔσται γὰρ οὗτος τὸ οὐσία πλεονάκεις
 45 εἰρηκώς, ὥστ' οὐδέτερον ἂν εἴη καλῶς κείμενον τῶν ἰδίων. κα-
 τασκευάζοντα δὲ εἰ μηδενὶ χρῆται πλεονάκεις ὀνόματι τῇ
 αὐτῇ· ἔσται γὰρ κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδομένον τὸ ἴδιον.
 οἷον ἐπεὶ ὁ εἷπας ἀνθρώπου ἴδιον ζῶν ἐπιστήμης δεκτικὸν οὐ

21 χρῆσθαι αὐτῷ u. — 22 τὸ... αὐτοῦ del vult A. — εἴη ἐπὶ τοῦ C. — τὸ uq. — 23 ἀποδιδόμενον ABu. — ante μὴ del οὐδὲν Cu. — 26 κείμενον κατὰ τοῦτο Pu. — 27 λέγεται ἐν] ἀπλῶς λέγεται C, λέγεται ἀπλῶς f, μοναχῶς λέγεται ἐν Pu, sed u ὁ pro ἐν. — κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τοῦ q. — κατὰ τὸ τοῦ C, κατὰ τοῦ τοῦ f, κατὰ τοῦ τὸ u. — κατὰ τοῦ ἀνθρώπου AB. — κατὰ τοῦτο ἂν ἴδιον P. — 29 εἴρηκε C. — 31 δὴ C. — 33 πολλάκις u, τὸ πλεονάκεις C. — γινεσθαι u. — 34 ἔστι u. — 35 τὸ αὐτὸ om u. — 37 ἀποδιδοίῃ C. — 38 ἐὰν Cu.

180b1 ἀποδιδοίῃ C. — οὐσίαν C. — ἢ om cq, τὴν C. — φερομένην C, φερομένων P. — 3 τὸ αὐτό u. — 4 τοιαδε C. — οὕτως uP, καὶ οὕτω C. — πλεονάκεις τὸ οὐσία P. — 7 ἔσται γὰρ] εἴη ἂν q. — καλῶς κείμενον q. — 8 οἷον... 10 ἴδιον om q.

κέχρηται τῷ αὐτῷ πλεονάκις ὀνόματι, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο
καλῶς ἀποδεδωμένον τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἴδιον. 10

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τοιοῦτόν τι ἀποδέδωκεν
ἐν τῷ ἰδίῳ ὄνομα, ὃ πᾶσιν ὑπάρχει. ἀχρεῖον γὰρ ἔσται τὸ
μὴ χωρίζον ἀπὸ τινων, τὸ δ' ἐν τοῖς ἰδίῳις λεγόμενον χω-
ρίζειν δεῖ, καθάπερ καὶ τὰ ἐν τοῖς ὅροις· οὐκ οὖν ἔσται καλῶς
κείμενον τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ θεὸς ἐπιστήμης ἴδιον ὑπόληψιν ¹⁵
ἀμετάπιστον ὑπὸ λόγου, ἐν ᾧ, τοιοῦτον τι κατέχρηται ἐν τῷ
ἰδίῳ τῷ ἐνὶ ᾧ πᾶσιν ὑπάρχει, οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον
τὸ τῆς ἐπιστήμης ἴδιον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ μηδὲν κέχρη-
ται κοινῷ, ἀλλ' ἀπὸ τινος χωρίζοντι· ἔσται γὰρ καλῶς
κείμενον κατὰ τοῦτο τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ εἰπας ζῶον ἴδιον τὸ ²⁰
φυγὴν ἔχειν οὐδὲν κέχρηται κοινῷ, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο κα-
λῶς κείμενον ζῶον ἴδιον τὸ ψυχὴν ἔχειν.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ πλείω ἴδια ἀποδίδωσι
τοῦ αὐτοῦ, μὴ διορίσας ὅτι πλείω τίθησιν· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς
κείμενον τὸ ἴδιον. καθάπερ γὰρ οὐδ' ἐν τοῖς ὅροις δεῖ παρὰ ²⁵
τὸν δηλοῦντα λόγον τὴν οὐσίαν προσκειῖσθαι τι πλέον, οὕτως
οὐδ' ἐν τοῖς ἰδίῳις παρὰ τὸν ποιοῦντα λόγον ἴδιον τὸ ῥηθὲν
οὐδὲν προσαποδοτέον· ἀχρεῖον γὰρ γίνεται τὸ τοιοῦτον. οἷον
ἐπεὶ ὁ εἰπας ἴδιον πυρὸς σῶμα τὸ λεπτότατον καὶ κοινφό-
τατον πλείω ἀποδέδωκεν ἴδια (ἐκότερον γὰρ κατὰ μόνου τοῦ ³⁰
πυρὸς ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν), οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον ἴδιον
πυρὸς σῶμα τὸ λεπτότατον καὶ κοινφότατον. κατασκευά-
ζοντα δ' εἰ μὴ πλείω τοῦ αὐτοῦ τὰ ἴδια ἀποδέδωκεν, ἀλλ'
ἐν· ἔσται γὰρ κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ
ὁ εἰπας ὕγρου ἴδιον σῶμα τὸ εἰς ἅπαν σχῆμα ἀγόμενον ἐν ³⁵
ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον ἀλλ' οὐ πλείω, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο κα-
λῶς κείμενον τὸ τοῦ ὕγρου ἴδιον.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ αὐτῷ προσκέχρηται οὐ ³
τὸ ἴδιον ἀποδίδωσιν, ἢ τῶν αὐτοῦ τινί· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς
κείμενον τὸ ἴδιον. τοῦ γὰρ μαθεῖν χάριν ἀποδίδεται τὸ ἴδιον. p.131

9 χρῆται C. — πολλάκις uq. — καλῶς κατὰ τοῦτο f. — 11 ἀπέ-
δωκεν q. — 12 ὄνομα pr om u. — 13 τινος u. — δ'] γὰρ C. — 14 τὸ
C. — 16 ἀμετάπιστον BC, pr c, fort pr A. — ἐν ᾧ corr C. — 21 οὐ-
δεν... ἔχειν om P. — τοῦτο] τοῦ f. — 22 κείμενον τὸ ζῶον C. —
26 πλείον C. — 31 κείμενον τὸ ἴδιον u. — 38 αὐτὸ pr A.

131a1 ἀποδίδεται pr c.

αὐτὸ μὲν οὖν αὐτῷ ὁμοίως ἄγνωστον ἔστι, τὸ δὲ τι τῶν αὐτοῦ ὑστερον· οὐκ οὖν ἐστὶ γνωριμώτερον. ὥστ' οὐ γίνεται διὰ τούτων μᾶλλον τι μαθεῖν. οἷον ἐπεὶ ὁ εἶπας ζῶον ἴδιον οὐσίαν ἣς εἰ-
 5 δὸς ἔστιν ἄνθρωπος τινὶ προσκέρχεται τῶν τούτου, οὐκ ἂν εἴη
 καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ μήτε αὐτῷ
 μήτε τῶν αὐτοῦ μηδενὶ χρῆται. ἔσται γὰρ καλῶς κατὰ τοῦτο
 κείμενον τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ θεῖς ζῶον ἴδιον τὸ ἐκ ψυχῆς
 καὶ σώματος συγκείμενον οὔτε αὐτῷ οὔτε τῶν αὐτοῦ οὐδενὶ
 10 προσκέρχεται, εἴη ἂν καλῶς κατὰ τοῦτο ἀποδοδομένον τὸ
 τοῦ ζῶου ἴδιον.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων σκεπτέον ἐστὶ
 τῶν μὴ ποιοῦντων ἢ ποιοῦντων γνωριμώτερον, ἀνασκευάζοντα
 μὲν εἴ τιμι προσκέρχεται ἢ ἀντικείμενῳ ἢ ὅλως ἅμα τῇ
 15 φύσει ἢ ὑστέρω τινί· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον.
 τὸ μὲν γὰρ ἀντικείμενον ἅμα τῇ φύσει, τὸ δ' ἅμα τῇ
 φύσει καὶ τὸ ὑστερον οὐ ποιεῖ γνωριμώτερον. οἷον ἐπεὶ ὁ εἶ-
 πας ἀγαθοῦ ἴδιον ὁ κακῷ μάλιστ' ἀντίκειται, τῷ ἀντικε-
 μένῳ προσκέρχεται τοῦ ἀγαθοῦ, οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἀγαθοῦ καλῶς
 20 ἀποδοδομένον τὸ ἴδιον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ μηδενὶ προσ-
 κέρχεται μήτ' ἀντικείμενῳ μήτε ὅλως ἅμα τῇ φύσει μήτ'
 ὑστέρω· ἔσται γὰρ κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδοδομένον τὸ ἴδιον.
 οἷον ἐπεὶ ὁ θεῖς ἐπιστήμης ἴδιον ὑπόληψιν τὴν πιστοτάτην οὐ-
 δενὶ προσκέρχεται οὔτ' ἀντικείμενῳ οὔθ' ἅμα τῇ φύσει οὔθ'
 25 ὑστέρω, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ τῆς ἐπιστι-
 μης ἴδιον.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ μὴ αἰετ παρεπόμενον
 ἴδιον ἀποδέδωκεν, ἀλλὰ τοῦτο ὁ γίνεται ποτε μὴ ἴδιον· οὐ
 γὰρ ἔσται καλῶς εἰρημένον τὸ ἴδιον. οὔτε γὰρ ἐφ' ᾧ κατα-
 30 λαμβάνομεν ὑπάρχον αὐτό, κατὰ τούτου καὶ τοῦνομα ἐξ
 ἀνάγκης ἀληθεύεται· οὔτ' ἐφ' ᾧ καταλαμβάνεται μὴ ὑ-

2 ἔστιν ἄγνωστον C. — δὲ αὐτοῦ τι C, δὲ τινι P_{sq}. — 3 γίνονται B. — 4 οὐσία CP. — 5 ἔστιν ὁ ἄνθρωπος CP_u. — τούτου] τοῦ ζῶου u. — 7 κέρχεται C. — 9 οὐδὲν pr A. — 10 κέρχεται c_{sq}. — κατὰ τοῦτο καλῶς C. — 13 ἢ ποιοῦντων rc add u. — 15 ἔστι AB. — 16 τὸ δ'... φύσει rc add u. — 18 ὅπερ u. — 19 τῷ ἀγαθῷ u. — τοῦ ἀγ. οὐκ ἂν εἴη rc supra lituram A. — τοῦ ἀγαθοῦ ante 20 τὸ u_P, om A. — 22 καλῶς κατὰ τοῦτο C. — 28 ποτε καὶ μὴ q. — 29 ἐν ᾧ κατα- λαμβάνεται C. — 31 ἐν ᾧ μὴ καταλ. C.

8. Every thing which is παρὰ τὸ ἔθος requires to be defined.

πάρχον, κατὰ τοῦτον ἐξ ἀνάγκης οὐ ῥηθήσεται τοῦνομα. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις οὐδ' ὅτε ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, ἔσται φανερόν εἰ ὑπάρχει, εἴπερ τοιοῦτόν ἐστιν οἷον ἀπολείπειν. οὐκ οὖν ἔσται σαφές τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ θεὸς ζῶν ἴδιον τὸ κινεῖσθαι ποτε καὶ ἔσταναι τοιοῦτον ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον ὃ οὐ γίνεται ποτε ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ ὄν ἴδιον ἀποδέδωκεν· ἔσται γὰρ καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον κατὰ τοῦτο. οἷον ἐπεὶ ὁ θεὸς ἀρετῆς ἴδιον ὃ τὸν ἔχοντα ποιεῖ σπουδαῖον τὸ αἰεὶ παρεπόμενον ἴδιον ἀποδέδωκεν, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδομένον τὸ τῆς ἀρετῆς ἴδιον.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ νῦν ἴδιον ἀποδιδούς μὴ διωρίσατο ὅτι τὸ νῦν ἴδιον ἀποδίδωσιν· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ παρὰ τὸ ἔθος γινόμενον ἅπαν διορισμοῦ προσδεῖται· εἰώθασι δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πάντες τὸ αἰεὶ παρακολουθοῦν ἴδιον ἀποδιδόναι. δεύτερον δὲ ἄδηλός ἐστιν ὁ μὴ διορισάμενος εἰ τὸ νῦν ἴδιον ἐβούλετο θῆναι· οὐκ οὖν δοτέον ἐστὶν ἐπιτιμῆσεως σκηψιν. οἷον ἐπεὶ ὁ θεόμενος τοῦ τινὸς ἀνθρώπου ἴδιον τὸ καθῆσθαι μετὰ τινος τὸ νῦν ἴδιον τίθησιν, οὐκ ἂν εἴη καλῶς τὸ ἴδιον ἀποδεδωκώς, εἴπερ μὴ διορισάμενος εἶπεν. κατασκευάζοντα δ' εἰ τὸ νῦν ἴδιον ἀποδιδούς διορισάμενος ἔθηκεν ὅτι τὸ νῦν ἴδιον τίθησιν· ἔσται γὰρ καλῶς κείμενον κατὰ τοῦτο τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ εἷπας τοῦ τινὸς ἀνθρώπου ἴδιον τὸ περιπατεῖν νῦν διαστειλάμενος ἔθηκεν τοῦτο, καλῶς ἂν εἴη κείμενον τὸ ἴδιον.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τοιοῦτο ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, ὃ φανερόν μὴ ἐστὶν ἄλλως ὑπάρχον ἢ αἰσθήσει· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. ἅπαν γὰρ τὸ αἰσθητὸν ἔω γινόμενον τῆς αἰσθήσεως ἄδηλον γίνεται· ἀφανὲς γὰρ

32 τοῦνομα ante κατὰ C. — ἔτι] ὥστ' οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. ἔτι B P f u. — 34 ἀπολείπειν u. — 36 καὶ] ἢ C f u. — τοιοῦτο c. — ὃ γίνεται ποτε μὴ q.

131b1 κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον C. — κατὰ τοῦτο τὸ ἴδιον. Pu. — 3 καλῶς κατὰ τοῦτο C. — 6 διότι c, pr AB. — 7 γινόμενον q. — 8 προσδιορισμοῦ q. — 10 προσδιορισάμενος u. — ἡβούλετο C. — 12 καθίσει u. — τινος ἀνθρώπου τὸ u. — 14 εἶπεν ὅτι νῦν. κατασχ. u. — 15 διότι C P c q u, pr AB. — 16 κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον C. — 17 ἴδιον τοῦ τινὸς ἀνθρ. P. — 19 τοιοῦτον u. — 21 alt τὸ om ABC P c f q.

ἔστιν εἰ ἔτι ὑπάρχει, διὰ τὸ τῇ αἰσθῆσει μόνον γνωρίζεσθαι.
 ἔσται δ' ἀληθὲς τοῦτο ἐπὶ τῶν μὴ ἐξ ἀνάγκης αἰετὰ παρὰ
 25 λουθούντων. οἷον ἐπεὶ ὁ θέμενος ἡλίον ἴδιον ἄστρον φερόμενον
 ὑπὲρ γῆς τὸ λαμπρότατον τοιοῦτον κέχρηται ἐν τῷ ἴδιῳ τῷ
 ὑπὲρ γῆς φέρεσθαι, ὃ τῇ αἰσθῆσει γνωρίζεται, οὐκ ἂν εἴη
 καλῶς τὸ τοῦ ἡλίου ἀποδεδωμένον ἴδιον· ἄδηλον γὰρ ἔσται,
 ὅταν δυνή ὁ ἥλιος, εἰ φέρεται ὑπὲρ γῆς, διὰ τὸ τὴν αἰσθη-
 30 σιν τότε ἀπολείπειν ἡμᾶς. κατασκευάζοντα δ' εἰ τοιούτων
 ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, ὃ μὴ τῇ αἰσθῆσει φανερόν ἐστιν ἢ ὁ αἰ-
 σθητὸν ὃν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον δηλόν ἐστιν· ἔσται γὰρ κατὰ
 τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ θέμενος ἐπιφανείας
 ἴδιον ὃ πρῶτον κέχρωσται αἰσθητῷ μὲν τινι πρόσδεχοντι
 35 τῷ κερῶσθαι, τοιοῦτον δ' ὃ φανερόν ἐστιν ὑπάρχον αἰετὰ, εἴη
 κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδωμένον τὸ τῆς ἐπιφανείας ἴδιον.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸν ὅρον ὡς ἴδιον ἀπο-
 132 δέδωκεν· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον· οὐ γὰρ δὲ
 δηλοῦν τὸ τί ἦν εἶναι τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ εἰπας ἀνθρώπου
 ἴδιον ζῶον πεζὸν δίπουν τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνει ἀποδέδωκε
 τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τὸ τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον καλῶς
 ἀποδεδωμένον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ ἀντικατηγορούμενον μὲν
 5 ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, μὴ τὸ τί ἦν εἶναι δὲ δηλοῦν. ἔσται γὰρ
 κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδωμένον τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ θείας
 ἀνθρώπου ἴδιον ζῶον ἡμερον φύσει ἀντικατηγορούμενον
 ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, οὐ τὸ τί ἦν εἶναι δὲ δηλοῦν, εἴη ἂν κατὰ
 τοῦτο καλῶς ἀποδεδωμένον τὸ ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου.

10 Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ μὴ εἰς τὸ τί ἐστιν ὁ θείας
 ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον. δεῖ γὰρ τῶν ἰδίων, καθάπερ καὶ τῶν
 ὄρων, τὸ πρῶτον ἀποδίδοσθαι γένος, ἔπειθ' οὕτως ἡδὲ πρὸς

23 διὰ] δεῖ P. — τῇ] τῇ ἰδίᾳ C, om A. — μόνη C. — 24 ἐστὶ
 q. — αἰετὰ om u. — 26, 27, 29 ὑπὲρ γῆν f. — 26 τὸ ante 25 φερό-
 μενον C. — ἐν om Pu. — ἐν τῷ om C. — ult τῷ] τὸ P. — 27 φέρεσθαι
 ὑπὲρ γῆς C. — 28 ἀποδεδωμένον τὸ τοῦ ἡλίου u. — ἐστὶ q. — 29 ἐπὶ
 pr u. — 32 ὅν] ἐστὶν q. — καλῶς κατὰ τοῦτο C. — 33 θείας q. —
 34 τὸ πρῶτον κερῶσθαι C. — κέχρηται q. — 35 ἂν pr om u. — 36 κα-
 λῶς κατὰ τοῦτο u.

132a3 τοῦ om u. — τὸ om Pu. — ἀνθρώπου τὸ ἴδιον AC. —
 5 ἀπέδωκε AB. — ἦν om C. — 7 ἴδιον τὸ ζῶον f. — ζῶον] ζῶον
 ἐπιστήμης δεκτικὸν εἰς τὸ τί ἐστὶ θείας ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον q, sed del
 vult quae add. — 8 δὲ om cq. — 10 ἐστὶν] ἦν εἶναι u. — ὁ om C.
 — 11 ἀπέδωκε B. — καὶ om q. — 12 ἀποδεδέσθαι C. — πρὸς δὲ πρὸς
 CPu.

ἔπειθαι τὰ λοιπά, καὶ χωρίζειν. ὥστε τὸ μὴ ταῦτον τὸν τρόπον κείμενον ἴδιον οὐκ ἂν εἴη καλῶς ἀποδοδεόμενον. οἷον ἐπεὶ ὁ εἰκας ζῶον ἴδιον τὸ ψυχὴν ἔχειν οὐκ ἔθηκεν εἰς τὸ τί 15 ἔστι τὸ ζῶον, οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον τὸ τοῦ ζῶου ἴδιον. κατασκευάζοντα δὲ εἴ τις εἰς τὸ τί ἔστι θεὸς οὐ τὸ ἴδιον ἀποδίδωσι, τὰ λοιπὰ προσάπτει· ἔσται γὰρ κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδοδεόμενον τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ θεὸς ἀνθρώπου ἴδιον ζῶον ἐπιστήμης δεκτικὸν εἰς τὸ τί ἔστι θεὸς ἀπέδωκε τὸ ἴδιον, 20 εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου.

Πότερον μὲν οὖν καλῶς ἢ οὐ καλῶς ἀποδίδεται τὸ 4 ἴδιον, διὰ τῶνδε σκεπτέον· πότερον δ' ἴδιον ἔστιν ὅλως τὸ εἰρημένον ἢ οὐκ ἴδιον, ἐκ τῶνδε θεωρητέον. οἱ γὰρ ἀπλῶς κατασκευάζοντες τὰ ἴδιον ὅτι καλῶς κεῖται τόποι οἱ αὐτοὶ 25 ἔσονται τοῖς ἴδιον ὅλως ποιούσιν· ἐν ἐκείνοις οὖν ῥηθήσονται.

ΤΟΤΕ ΟΙ

Πρῶτον μὲν οὖν ἀνασκευάζοντα ἐπιβλέπειν ἐφ' ἑκαστον οὐ τὸ ἴδιον ἀποδέδωκεν, οἷον εἰ μηδενὶ ὑπάρχει, ἢ εἰ μὴ κατὰ τοῦτο ἀληθεύεται, ἢ εἰ μὴ ἔστιν ἴδιον ἐκάστου αὐτῶν κατ' ἐκεῖνο οὐ τὸ ἴδιον ἀποδέδωκεν· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ 30 κείμενον εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ κατὰ τοῦ γεωμετρικοῦ οὐκ ἀληθεύεται τὸ ἀνεξαπάτητον εἶναι ὑπὸ λόγου (ἀπατάται γὰρ ὁ γεωμετρικὸς ἐν τῷ ψευδογραφεῖσθαι), οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἐπιστήμοτος ἴδιον τὸ μὴ ἀπατάσθαι ὑπὸ λόγου. κατασκευάζοντα δ' εἰ κατὰ παντὸς ἀληθεύεται καὶ κατὰ τοῦτ' ἀληθεύεται· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ τὸ 35 ζῶον ἐπιστήμης δεκτικὸν κατὰ παντὸς ἀνθρώπου ἀληθεύεται καὶ ὁ ἀνθρώπος, εἴη ἂν ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ζῶον ἐπιστήμης δεκτικόν. ἔστι δ' ὁ τόπος οὗτος ἀνασκευάζοντι μὲν, εἰ μὴ καθ' οὗτοῦνομα, καὶ ὁ λόγος ἀληθεύεται, καὶ εἰ μὴ καθ' οὗ ὁ λόγος, καὶ τοῦνομα ἀληθεύεται· κατασκευάζοντι δέ, εἰ καθ' 4

ΤΟΤΙ ΟΣ

13 αἰς q. — 15 εἰκας τοῦ ζῶου Cn. — τὸ] δ Pu, om C. — ἔχει Pu. — 16 pr τὸ om P. — 20 ἀποδέδωκε DPcuq. — 21 τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον DPu. — 22 ἢ οὐ καλῶς om A. — 23 διὰ] ἐκ DP. — 25 ὅτι pr om B. — 26 τοῖς τὸ ἴδιον Duf. — ῥηθήσεται f. — 27 ἀνασκευάζοντες DPuf. — ἀποβλέπειν P. — 28 οἷον] ἢ ABCq. — 29 κατὰ... αὐτῶν om f. — 30 ἀπέδωκεν AB. — 31 ἴδιον εἶναι D. — γεωμέτρων q. — 33 γεωμέτρης Dquf. — τοῦ] τοῦτο DPf. — ἐπιστήμης f. — 35 καὶ διὰ τοῦτ' u. — 36 μὴ om DPufq.

132b1 δεκτικόν ἔστι κατὰ P. — 2 καὶ om P. — ἢ] καθὼ DP. — ἂν om AB. — 5 ἀληθεύεται om f.

οὗ τοῦνομα, καὶ ὁ λόγος, καὶ εἰ καθ' οὗ ὁ λόγος, καὶ τοῦνομα κατηγορεῖται.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ μὴ καθ' οὗ τοῦνομα, καὶ ὁ λόγος, καὶ εἰ μὴ καθ' οὗ ὁ λόγος, καὶ τοῦνομα λέγεται.
 10 οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον ἴδιον εἶναι. οἷον ἐπεὶ τὸ μὲν ζῶον ἐπιστήμης μετέχον ἀληθεύεται κατὰ τοῦ θεοῦ, ὃ δ' ἀνθρώπος οὐ κατηγορεῖται, οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον ζῶον ἐπιστήμης μετέχον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ καθ' οὗ ὁ λόγος, καὶ τοῦνομα κατηγορεῖται, καὶ καθ' οὗ τοῦνομα, καὶ ὁ λόγος
 15 κατηγορεῖται. ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ καθ' οὗ τὸ ψυχὴν ἔχειν, τὸ ζῶον ἀληθεύεται, καὶ καθ' οὗ τὸ ζῶον, τὸ ψυχὴν ἔχειν, εἴη ἂν τὸ ψυχὴν ἔχειν τοῦ ζώου ἴδιον.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ ὑποκείμενον ἴδιον
 20 ἀπέδωκε τοῦ ἐν τῇ ὑποκειμένῳ λεγομένου. οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ ἀποδοὺς ἴδιον τοῦ λεπτομερεστάτου σώματος τὸ πῦρ τὸ ὑποκείμενον ἀποδέδωκε τοῦ κατηγορουμένου ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τὸ πῦρ σώματος τοῦ λεπτομερεστάτου ἴδιον. διὰ τοῦτο δ' οὐκ ἔσται τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐν τῇ
 25 ὑποκειμένῳ ἴδιον, ὅτι τὸ αὐτὸ πλείονων ἔσται καὶ διαφόρων τῇ εἶδει ἴδιον. τῇ γὰρ αὐτῇ πλείω τινὰ διάφορα τῇ εἰδει ὑπάρχει κατὰ μόνου λεγόμενα, ὧν ἔσται πάντων ἴδιον τὸ ὑποκείμενον, ἐάν τις οὕτω τιθῇται τὸ ἴδιον. κατασκευάζοντα δ' εἰ τὸ ἐν τῇ ὑποκειμένῳ ἀπέδωκεν ἴδιον τοῦ ὑποκειμένου
 30 ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον, ἐάνπερ κατὰ μόνων κατηγορῇται, ὧν εἴρηται τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ εἰπας γῆς ἴδιον σῶμα τὸ βαρύτερον τῇ εἰδει τοῦ ὑποκειμένου ἀπέδωκε

8 οὖν c. — οὗ ὁ λόγος καὶ τοῦνομα ἀληθεύεται, καὶ εἰ μὴ καθ' οὗ τοῦνομα καὶ ὁ λόγος (ἀληθεύεται add f). οὐ Df. — 10 εἶναι ἴδιον q. — 11 et 13 μετέχον] δεκτικὸν DPf. — 12 ἀνθρώπου] θεοῦ D. — ζῶον] τὸ ζῶον DP. — 13 τοῦνομα καὶ ὁ λόγος P. — 14 καὶ εἰ καθ' DP. — καὶ...κατηγορεῖται om q. — ὁ λόγος καὶ τοῦνομα P. — 15 κατηγορεῖται om DP. — 16 ἐπεὶ τὸ ζῶον ἐπιστήμης δεκτικὸν καθ' q. — 16 et 17 τὸ ante ψυχὴν om D. — 20, 29, 35 DPf et 32 Pf ἀποδέδωκεν. — 21 κείμενον εἶναι ἴδιον. οἷον εἰ τις ἀποδοίη DP. — ἀποδιδούς fq. — 22 τῇ κατηγορουμένῳ AB, τὸ κατηγορούμενον q. — 25 ὑπ. λέγομεν (λεγομένου P) ἴδιον διότι DPf. — διαφερόντων q. — 26 πλείονα DP. — 27 μόνου τοῦ πυρὸς λεγόμενα D. — 30 μόνου fq. — 31 ὧν] ὡς DP, οὐ q.

τὸ ἴδιον κατὰ μόνου λεγόμενον τοῦ πράγματος, καὶ ὡς τὸ ἴδιον κατηγορεῖται, εἴη ἂν τὸ τῆς γῆς ἴδιον ὀρθῶς κείμενον.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ κατὰ μέθεξιν ἀπέδωκε 33 τὸ ἴδιον· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. τὸ γὰρ κατὰ μέθεξιν ὑπάρχον εἰς τὸ τί ἦν εἶναι συμβάλλεται· p. 123 εἴη δ' ἂν τὸ τοιοῦτο διαφορὰ τις κατὰ τινος ἑνὸς εἰδους λεγόμενη. οἷον ἐπεὶ ὁ εἷπας ἀνθρώπου ἴδιον τὸ πεζὸν δίπουν κατὰ μέθεξιν ἀπέδωκε τὸ ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τὰνθρώπου ἴδιον τὸ πεζὸν δίπουν. κατασκευάζοντα δὲ εἰ μὴ κατὰ μέθεξιν 5 ἀπέδωκε τὸ ἴδιον, μηδὲ τὸ τί ἦν εἶναι δηλοῦν, ἀντικατηγορουμένου τοῦ πράγματος· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ θείς ζῶντος ἴδιον τὸ αἰσθάνεσθαι πεφυκὸς οὔτε κατὰ μέθεξιν ἀπέδωκεν ἴδιον οὔτε τὸ τί ἦν εἶναι δηλοῦν, ἀντικατηγορουμένου τοῦ πράγματος, εἴη ἂν ζῶντος ἴδιον τὸ αἰσθάνε- 10 σθαι πεφυκός.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ μὴ ἐνδέχεται ἅμα ὑπάρχειν τὸ ἴδιον, ἀλλ' ἢ ὕστερον ἢ πρότερον ἢ οὐ τοῦτομα· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον, ἢ οὐδέποτε ἢ οὐκ αἰ. οἷον ἐπεὶ ἐνδέχεται καὶ πρότερόν τι ὑπάρξαι καὶ ὕστερον 15 τὸ βαδίζειν διὰ τῆς ἀγορᾶς ἢ τὸ ἀνθρώπος, οὐκ ἂν εἴη τὸ βαδίζειν διὰ τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον, ἢ οὐδέποτε ἢ οὐκ αἰ. κατασκευάζοντα δὲ εἰ ἅμα ἐξ ἀνάγκης αἰ ὑπάρχει, μήτε ὅρος ὃν μήτε διαφορὰ· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ τὸ ζῶν ἐπιστήμης δεκτικὸν ἅμα ἐξ 20 ἀνάγκης αἰ ὑπάρχει καὶ τὸ ἀνθρώπος, οὔτε διαφορὰ ὃν οὐδ' ὅρος, εἴη ἂν τὸ ζῶν ἐπιστήμης δεκτικὸν τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τῶν αὐτῶν, ἢ ταῦτά ἐστι, μὴ ἐστι τὸ αὐτὸ ἴδιον· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον 25 εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι δικαίου τὸ φαίνεσθαι τισιν ἀγα-

33 λεγόμενον D. — 36 pr τὸ] ὡς D.

133a1 τί ἦν om ABq. — 2 δ' om q. — τοιοῦτον DPf. — ἑνὸς om D. — 4 et 9 ἀποδέδωκε DP. — 4 τὸ ἀνθρώπου DP, ἀνθρώπου f, om f. — 6 et 9 ἀποδέδωκε u. — 6 μήτε DPq. — τὸ om u. — 7 εἶναι μὴ Du. — 9 ἴδιον] τὸ ἴδιον BDqu, τὸ εἶναι ἴδιον P. — τί om AB. — ἦν om q. — 13 οὐ del f. — τὸ ὄνομα Aq. — 14 οὐκ] οὐ τῶν q, οὐ τῶν αὐτῶν AB, οὔτε D, pr om u. — 16 ἀγορᾶς τὸν ἀνθρώπου Du. — 18 αἰ om A. — 19 τὸ ... ἴδιον om A. — 20 δεκτικὸν ἐπιστήμης q. — 21 αἰ] καὶ αἰ AB. — 23 ἴδιον] τὸ ἴδιον Du. — 24 ἢ (sic) ταυτά u. — 25 alt ἐστι om q. — 26 ἔσται u.

θὸν ἴδιον, οὐδ' ἂν αἰρετοῦ εἴη ἴδιον τὸ φαίνεσθαι τισιν ἀγαθόν·
ταυτόν γάρ ἐστι τὸ διωκτὸν καὶ τὸ αἰρετόν. κατασκευάζοντα
δ' εἰ τοῦ αὐτοῦ, ἢ ταυτό ἐστι, ταυτό ἴδιον· ἔσται γὰρ ἴδιον
30 τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ἀνθρώπου, ἢ ἀνθρώπος
ἐστι, λέγεται ἴδιον τὸ τριμερῇ ψυχῇ ἔχειν, καὶ βροτοῦ, ἢ
βροτός ἐστιν, εἴη ἂν ἴδιον τὸ τριμερῇ ψυχῇ ἔχειν· χοήσιμος
δ' ὁ τόπος οὗτος καὶ ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος· τοῖς γὰρ αὐ-
τοῖς, ἢ ταυτὰ ἐστι, ταυτὰ δεῖ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν.

35 Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τῶν αὐτῶν τῷ εἶδει μὴ
ταυτόν ἀεὶ τῷ εἶδει τὸ ἴδιόν ἐστιν· οὐδὲ γὰρ τοῦ εἰρημένου ἔσται
b ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ταυτόν ἐστι τῷ εἶδει
ἄνθρωπος καὶ ἵππος, οὐκ ἀεὶ δὲ τοῦ ἵππου ἐστὶν ἴδιον τὸ ἐστάναι
ὑφ' αὐτοῦ, οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον τὸ κινεῖσθαι ὑφ'
αὐτοῦ· ταυτόν γάρ ἐστι τῷ εἶδει τὸ κινεῖσθαι καὶ ἐστάναι
6 ὑφ' αὐτοῦ, ἢ ζῶν ἐστὶν ἑκατέρῳ αὐτῶν τὸ συμβεβηκέναι.
κατασκευάζοντα δ' εἰ τῶν αὐτῶν τῷ εἶδει ταυτόν ἀεὶ τὸ
ἴδιον· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ
ἄνθρωπον ἐστὶν ἴδιον τὸ εἶναι πεζὸν δίπουν, καὶ ὄρνιθος ἂν εἴη
ἴδιον τὸ εἶναι πτηνὸν δίπουν· ἑκάτερον γὰρ τούτων ἐστὶ ταυτόν
10 τῷ εἶδει, ἢ τὰ μὲν ὡς ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἐστὶν εἶδη, ὑπὸ
τὸ ζῶν ὄντα, τὰ δὲ ὡς γένους διαφοραί, τοῦ ζῶντος. οὗτος δ' ὁ
τόπος ψευδής ἐστιν, ὅταν τὸ μὲν ἕτερον τῶν λεχθέντων ἐπὶ
τινὶ μόνῳ ὑπάρχη εἶδει, τὸ δ' ἕτερον πολλοῖς, καθάπερ τὸ
πεζὸν τετράπουν.

15 Ἐπεὶ δὲ τὸ ταυτόν καὶ τὸ ἕτερον πολλαχῶς λέγεται,
ἔργον ἐστὶ σοφιστικῶς λαμβάνοντι ἑνὸς ἀποδοῦναι καὶ μόνον
τινὸς τὸ ἴδιον. τὸ γὰρ ὑπάρχον τινὶ ᾧ συμβεβηκέναι τι, καὶ

27 οὐκ ἂν εἴη αἰρετοῦ D. — ἴδιον ante ταυτόν Du. — 28 alt τὸ
om Du. — 29 ταυτόν DPu. — τὸ αὐτὸ Du. — ἴδιόν ἐστιν· (ἴδιον γὰρ
P) ἔσται Pq. — 31 καὶ... ἔχειν rc mg u. — 34 ἢ ταυτὰ u. — δεῖ δὲ
B, δοκεῖ q. — ἢ μὴ ὑπάρχειν om q. — 36 εἶδει ἡγουν τῷ γένει τὸ D.
— ἐστὶν P.

133b3, 4, 5 ἑαυτοῦ DPu. — 3 οὐδ' DPu. — τοῦ ἀνθρώπου εἴη
— ἴδιον ἀεὶ τὸ DPu. — 4 καὶ τὸ ἐστάναι DPu. — 5 ζῶν DPu. —
ἑκάτερον Bu, pr AP, rc c. — τῷ Du, pr c, corr f, τῷ q. — post
συμβεβηκέναι unum vs del c. — 6 ταυτόν ἀεὶ τῷ εἶδει c. — ταυτό u.
— ἀεὶ om DPf. — 7 ἔσται... ἐστὶν ἴδιον om u. — 8 ἂν om A. —
9 πτηνὸν δίπουν εἶναι q. — 10 ἢ καθὼ DPu. — ταυτό q. — αὐτὸ
om ABc. — ὑπὸ om q. — 11 τῷ ζῶντι τὰ δὲ q. — διαφορὰ pr A. —
δ' om Ac. — 13 ὑπάρχη εἶδει μόνῳ q. — 15 δὴ u. — 17 ὡς D.

τῷ συμβεβηκότι ὑπάρξει λαμβανομένῳ μετὰ τοῦ ᾧ συμ-
βεβηκεν, οἷον τὸ ὑπάρχον ἀνθρώπῳ καὶ λευκῷ ἀνθρώπῳ
ὑπάρξει, ἂν ἢ λευκὸς ἀνθρώπος, καὶ τὸ λευκῷ δὲ ἀνθρώπῳ
ὑπάρχον καὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρξει. διαβάλλοι δ' ἂν τις τὰ
πολλὰ τῶν ἰδίων, τὸ ὑποκείμενον ἄλλο μὲν καθ' αὐτὸ
ποιῶν ἄλλο δὲ μετὰ τοῦ συμβεβηκότος, οἷον ἄλλο μὲν
ἀνθρώπον εἶναι λέγων ἄλλο δὲ λευκὸν ἀνθρώπον, ἔτι δὲ
ἕτερον ποιῶν τὴν ἕξιν καὶ τὸ κατὰ τὴν ἕξιν λεγόμενον. τὸ
γὰρ τῇ ἕξει ὑπάρχον καὶ τῷ κατὰ τὴν ἕξιν λεγόμενῳ ὑ-
πάρξει, καὶ τὸ τῷ κατὰ τὴν ἕξιν λεγόμενῳ ὑπάρχον καὶ
τῇ ἕξει ὑπάρξει. οἷον ἐπεὶ ὁ ἐπιστήμων κατὰ τὴν ἐπιστήμην
λέγεται διακρίσθαι, οὐκ ἂν εἴη τῆς ἐπιστήμης ἴδιον τὸ ἀμε-
τάπειστον ὑπὸ λόγου· καὶ γὰρ ὁ ἐπιστήμων ἔσται ἀμετάπειστος
ὑπὸ λόγου. κατασκευάζοντα δὲ ῥητέον ὅτι οὐκ ἔστιν ἕτερον
ἁπλῶς τὸ ᾧ συμβεβηκε καὶ τὸ συμβεβηκὸς μετὰ τοῦ ᾧ
συμβεβηκε λαμβανόμενον, ἀλλ' ἄλλο λέγεται τῷ ἕτερον
εἶναι αὐτοῖς τὸ εἶναι· οὐ ταῦτόν γάρ ἐστιν ἀνθρώπῳ τε τὸ
εἶναι ἀνθρώπῳ καὶ λευκῷ ἀνθρώπῳ τὸ εἶναι ἀνθρώπῳ λευ-
κῷ. ἔτι δὲ θεωρητέον ἔστι παρὰ τὰς πτώσεις, λέγοντα διότι
οὐδ' ὁ ἐπιστήμων ἔσται τὸ ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου ἀλλ' ὁ
ἀμετάπειστος ὑπὸ λόγου, οὐδ' ἡ ἐπιστήμη τὸ ἀμετάπειστον
ὑπὸ λόγου ἀλλ' ἡ ἀμετάπειστος ὑπὸ λόγου· πρὸς γὰρ τὸν
πάντας ἐνιστάμενον πάντως ἀντιτακτέον ἔστιν.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ φύσει ὑπάρχον βου-
λόμενος ἀποδοῦναι τοῦτον τὸν τρόπον τίθησι τῇ λέξει, ὥστε
τὸ αἰεὶ ὑπάρχον σημαίνει· δόξειε γὰρ ἂν κινεῖσθαι τὸ κει-
μενον εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ εἷπας ἀνθρώπου ἴδιον τὸ δίπουν
βούλεται μὲν τὸ φύσει ὑπάρχον ἀποδιδόναι, σημαίνει δὲ
τῇ λέξει τὸ αἰεὶ ὑπάρχον, οὐκ ἂν εἴη ἀνθρώπου ἴδιον τὸ δι-

18 λαμβανομένου Bcfs. — 20 ἢ] καθὸ P. — τῷ pr A. — δὴ
ABsq. — 21 ὑπάρξει καὶ ἀνθρώπῳ DPu. — διαβάλλοι Dqu. — 22 πολ-
λὰ] τοιαῦτα Dfsq. — τὸ ... 24 ἔτι δὲ om Bc, rc mg A. — 22 μὲν αὐτὸ
q. — 26 ὑπάρξει... 28 ὑπάρξει rc supra lit A. — 27 τῷ om c. —
29 ἀμετάπειστον Bc, pr A, qui id 30. — 31 ὅτι] ὡς cfsq. — ἕτερον om
Bdq, pr A. — ἁπλῶς ἕτερον P. — 32 pr τὸ] ταῦτόν τὸ Bc, καὶ ταῦτό
τὸ D. — καὶ] λαμβανόμενον καὶ B. — 33 τὸ pr Bf. — 34 ταῦτό u. —
u τῷ pr A. — 35 ante τὸ lit duorum vhb c.

134a] οὐδ' BDcfq, fort pr A. — ἐστὶ DPu, corr A. — ἀμετάπειστον
ut solent A et pr B. — 2 οὐδ' ABcfq. — 4 πάντα ἐνιστ. ADfsq et u, qui
bis πάντα. — 8 εἶναι om Du. — 9 ἀποδοῦναι DPuf et 12 DPufsq.

πουν· οὐ γὰρ πᾶς ἀνθρωπὸς ἐστὶ δύο πόδας ἔχων. κατα-
σκευάζοντα δ' εἰ βούλεται τὸ φύσει ὑπάρχον ἴδιον ἀποδι-
δόναι καὶ τῇ λέξει τοῦτον τὸν τρόπον σημαίνει· οὐ γὰρ κ-
νῆσεται κατὰ τοῦτο τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ ἀνθρώπου ἴδιον ἀπο-
15 διδούς τὸ ζῶον ἐπιστήμης δεκτικὸν καὶ βούλεται καὶ τῇ
λέξει σημαίνει τὸ φύσει ὑπάρχον ἴδιον, οὐκ ἂν κινοῖτο κατὰ τοῦ-
το, ὡς οὐκ ἔστιν ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ζῶον ἐπιστήμης δεκτικόν.

Ἔτι ὅσα λέγεται ὡς κατ' ἄλλο τι πρῶτον ἢ ὡς
πρῶτον αὐτό, ἔργον ἐστὶν ἀποδοῦναι τῶν τοιούτων τὸ ἴδιον·
20 ἔαν μὲν γὰρ τοῦ κατ' ἄλλο τι ἴδιον ἀποδῶς, καὶ κατὰ τοῦ
πρώτου ἀληθεύεται, ἔαν δὲ τοῦ πρώτου θῆς, καὶ τοῦ κατ'
ἄλλο κατηγορηθῇσεται. οἷον ἔαν μὲν τις ἐπιφανεῖας ἴδιον
ἀποδῶ τὸ κεχρῶσθαι, καὶ κατὰ σώματος ἀληθεύεται καὶ
κεχρῶσθαι, ἔαν δὲ σώματος, καὶ κατ' ἐπιφανεῖας κατηγορη-
25 θῇσεται. ὥστε οὐ καθ' οὐδ' ὁ λόγος, καὶ τοῦνομα ἀληθεύεται.

Συμβαίνει δ' ἐν ἐνίοις τῶν ἰδίων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γί-
νεσθαι τινα ἁμαρτίαν παρὰ τὸ μὴ διορίζεσθαι πῶς καὶ
τίνων τίθησι τὸ ἴδιον. ἅπαντες γὰρ ἐπιχειροῦσιν ἀποδιδόναι
τὸ ἴδιον ἢ τὸ φύσει ὑπάρχον, καθάπερ ἀνθρώπου τὸ δι-
30 πουν, ἢ τὸ ὑπάρχον, καθάπερ ἀνθρώπου τινὸς τὸ τέτα-
ρας δακτύλους ἔχειν, ἢ εἶδει, καθάπερ πυρὸς τὸ λεπτο-
μερέστατον, ἢ ἀπλῶς, καθάπερ ζῶον τὸ ζῆν, ἢ κατ' ἄλλο,
καθάπερ ψυχῆς τὸ φρόνιμον, ἢ ὡς τὸ πρῶτον, καθάπερ ἐπι-
λογιστικὸν τὸ φρόνιμον, ἢ ὡς τῷ ἔχειν, καθάπερ ἐπι-
35 στήμονος τὸ ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου (οὐδὲν γὰρ ἕτερον ἢ
τῷ ἔχειν τι ἔσται ἀμετάπειστος ὑπὸ λόγου), ἢ τῷ ἔχεσθαι,
b καθάπερ ἐπιστήμης τὸ ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου, ἢ τῷ με-
τέχεσθαι, καθάπερ ζῶον τὸ αἰσθάνεσθαι (αἰσθάνεται μὲν γὰρ

11 ἐστὶν ἀνθρωπος sq. — ἀνθρωπὸς om D. — ἐστὶ om f. — ἔχων
pr AB. — 14 κινηθῇσεται f. — ἐπεὶ om q. — 15 pr καὶ om DPuf. —
16 σημαίνειν DPuf. — 17 ὅτι οὐκ u. — ἴδιον ἀνθρώπου DP. —
18 τι pr om A. — 19 τὸ om DPuf. — 20 γὰρ τι τοῦ f. — ἀποδῶς
DP. — 21 ἀληθεύεται DPuf, id 23 DPuf et 25 DPu. — 22 ἄλλο] ἄ-
λο τι q. — οἷον... 25 κατηγορηθῇσεται om P. — 23 ἀποδέδωκε DPu
— κατὰ τοῦ σώματος u. — 25 τοῦνομα κατηγορηθῇσεται f. — 26 ἐν
om ABPef. — 27 τοῦ pr AB. — 29 τὸ τῇ φύσει DP. — 34 τὸ
BDe, pr f. — 35 οὐδενὶ γὰρ ἕτερον q. — 36 τὸ u, pr Bf. — ἔχειν] ἐπι-
στήμην ἔχειν f, ἔχεσθαι rc q. — ἀμετάπειστον uq. — ἢ] ἔσται ἢ ὡς f

134b1 καθὰ q. — καθάπερ... μετέχεσθαι rc add A. — 2 καθά-
περ] ὡς τοῦ f.

καὶ ἄλλο τι, οἷον ἄνθρωπος, ἀλλὰ μετέχον ἤδη τοῦτο αἰ-
σθάνεται), ἢ τῷ μετέχειν, καθάπερ τοῦ τινὸς ζῴου τὸ ζῆν.
μὴ προσθεῖς μὲν οὖν τὸ φύσει ἀμαρτάνει, διότι ἐνδέχεται
τὸ φύσει ὑπάρχον μὴ ὑπάρχειν ἐκείνῳ ᾧ φύσει ὑπάρχει,
καθάπερ ἀνθρώπῳ τὸ δύο πόδας ἔχειν. μὴ διορίσας δ' ὅτι
τὸ ὑπάρχον ἀποδίδωσιν, ὅτι οὐκ ἔσται τοιοῦτον οἷον ὑπάρ-
χῳ ἐκείνῳ, καθάπερ τὸ τέτταρας δακτύλους ἔχειν τὸν ἄν-
θρωπον. μὴ δηλώσας δὲ διότι ὥς πρῶτον ἢ ὥς κατ' ἄλλο 10
τίθῃσιν, ὅτι οὐ κατ' οὐδ' ὁ λόγος, καὶ τοῦνομα ἀληθεύεται,
καθάπερ τὸ κεχρωσθαι, εἴτε τῆς ἐπιφανείας εἴτε τοῦ σώ-
ματος ἀποδοθὲν ἴδιον. μὴ προείπας δὲ διότι ἢ τῷ ἔχειν
ἢ τῷ ἔχεσθαι τὸ ἴδιον ἀποδέδωκε, διότι οὐκ ἔσται ἴδιον.
ὑπάρξει γάρ, ἐὰν μὲν τῷ ἔχεσθαι ἀποδιδῶ τὸ ἴδιον, τῷ 15
ἔχοντι, ἐὰν δὲ τῷ ἔχοντι, τῷ ἐχομένῳ, καθάπερ τὸ ἀμε-
τάπειστον ὑπὸ λόγου τῆς ἐπιστήμης ἢ τοῦ ἐπιστήμονος τεθὲν
ἴδιον. μὴ προσσημῆσας δὲ τῷ μετέχειν ἢ τῷ μετέχεσθαι,
ὅτι καὶ ἄλλοις τισὶν ὑπάρξει τὸ ἴδιον. ἐὰν μὲν γάρ τῷ
μετέχεσθαι ἀποδῶ, τοῖς μετέχουσιν, ἐὰν δὲ τῷ μετέχειν, 20
τοῖς μετεχομένοις, καθάπερ εἰ τοῦ τινὸς ζῴου ἢ τοῦ ζῴου τι-
θείη τὸ ζῆν ἴδιον. μὴ διαστείλας δὲ τὸ τῷ εἶδει, ὅτι ἐνὶ
μόνῳ ὑπάρξει τῶν ὑπὸ τοῦτο ὄντων οὐ τὸ ἴδιον τίθῃσι· τὸ
γὰρ κατ' ὑπερβολὴν ἐνὶ μόνῳ ὑπάρχει, καθάπερ τοῦ πυρός
τὸ κουφότατον. ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ τῷ εἶδει προσθεῖς διήμαρτεν. 25
βέησει γάρ ἐν εἶδος εἶναι τῶν λεχθέντων, ὅταν τὸ τῷ εἶδει
προσθεθῇ· τοῦτο δ' ἐπ' ἐνίων οὐ συμπίπτει, καθάπερ οὐδ' ἐπὶ
τοῦ πυρός. οὐ γάρ ἐστιν ἐν εἶδος τοῦ πυρός· ἕτερον γάρ ἐστι
τῷ εἶδει ἄνθραξ καὶ φλόξ καὶ φῶς, ἕκαστον αὐτῶν πῦρ
ὄν. διὰ τοῦτο δ' οὐ δεῖ, ὅταν τῷ εἶδει προσθεθῇ, ἕτερον εἶναι 30

τῷ εἶδει

3 οἷον ὁ ἄνθρ. q. — μετέχων D. — τούτου u. — 6 ὑπάρχειν ἐν
ἐκείνῳ f. — ὑπάρχει] τι ὑπάρχει Acuf, ὑπάρχει τι P. — 7 δὲ διότι DP,
τοῖς A. — 8 ἔσται τὸ τοιοῦτον fq. — οἷον] οἷον νῦν DPfq, rc A. — ὑπάρ-
χει BDPf. — 9 ἐκείνο D. — τὸ] ὁ u. — 10 δὲ ὅτι q. — 11 ἀληθεύε-
ται DPcf. — 13 ἀποδοθείη DPf, ἀποδοθῇ u. — καθότι DP, ὅτι fq.
— 14 ἐστιν DP. — ἴδιον] ἴδ. τὸ ἀποδοθέν f. — 15 ὑπάρχει pr A. —
ἀποδῶ P. — ἴδιον καὶ τῷ Df. — 16 εἰ δὲ D. — alt τῷ] καὶ τῷ Dfq.
— 18 προσσημῆσας Bcuf, προσσημάνας DP. — 19 διότι DP. — γάρ om
DPcufq. — 21 εἰ] ἢ A. — τεθείη BDPc, τεθῇ q. — 22 ἴδιον ἐστι.
μὴ DP. — alt τῷ] τῷ pr c, om P. — 24 ὑπάρξει DP, ὑπάρχον q. —
29 τῷ εἶδει post φῶς DP. — ἕκαστον δ' αὐτῶν πῦρ. διὰ DP. —
30 ὅταν om ABc. — τῷ] τὸ τῷ DP. — εἶναι τὸ εἶδος D.

εἶδος τοῦ λεχθέντος, ὅτι τοῖς μὲν μᾶλλον τοῖς δ' ἦτον
 ὑπάρξει τὸ λεχθὲν ἴδιον, καθάπερ ἐπὶ τοῦ πυρὸς τὸ λεπτο-
 μερέστατον· λεπτομερέστερον γὰρ ἐστὶ τὸ φῶς τοῦ ἀνθρώπου
 καὶ τῆς φλογός. τοῦτο δ' οὐ δεῖ γίνεσθαι, ὅταν μὴ καὶ τὸ
 35 ὄνομα μᾶλλον κατηγορεῖται, καθ' οὗ ὁ λόγος μᾶλλον ἀλη-
 θεύεται· εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται, καθ' οὗ ὁ λόγος μᾶλλον, καὶ
 p. 135 τοῦνομα μᾶλλον. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ταῦτόν εἶναι συμβήσε-
 ται τὸ ἴδιον τοῦ τε ἀπλῶς καὶ τοῦ μάλιστα ὄντος ἐν τῷ
 ἀπλῶς τοιούτῳ, καθάπερ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἔχει τὸ λεπτομερέ-
 στατον· καὶ γὰρ τοῦ φωτὸς ἔσται ταῦτό τοῦτο ἴδιον· λεπτο-
 5 μερέστατον γὰρ ἐστὶ τὸ φῶς. ἄλλον μὲν οὖν οὕτως ἀποδιδόντος
 τὸ ἴδιον ἐπιχειρητέον, αὐτῷ δ' οὐ δοτέον ἐστὶ ταύτην τὴν ἐπ-
 στασιν, ἀλλ' εὐθὺς τιθέμενον τὸ ἴδιον διοριστέον ὃν τρόπον ἡ-
 21 ἔνδεον τὸ ἴδιον.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ αὐτὸ αὐτοῦ ἴδιον ἔθηκεν·
 10 οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον· αὐτὸ γὰρ αὐτῷ
 πᾶν τὸ εἶναι δηλοῖ, τὸ δὲ τὸ εἶναι δηλοῦν οὐκ ἴδιον ἀλλ' ὅρος
 ἐστίν. οἷον ἐπεὶ ὁ εἰπας καλοῦ τὸ πρέπον ἴδιον εἶναι αὐτὸ
 ἑαυτοῦ ἴδιον ἀπέδωκε (ταῦτόν γὰρ ἐστὶ τὸ καλὸν καὶ πρέπον),
 οὐκ ἂν εἴη τὸ πρέπον τοῦ καλοῦ ἴδιον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ
 15 μὴ αὐτὸ μὲν αὐτοῦ ἴδιον ἀπέδωκεν, ἀντικατηγορούμενον δ'
 ἔθηκεν· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ
 ὁ θεὸς ζῆλον ἴδιον τὸ οὐσία ξιψυχος οὐκ αὐτὸ μὲν αὐτοῦ ἴδιον
 ἔθηκεν, ἀντικατηγορούμενον δ' ἀποδέδωκεν, εἴη ἂν ἴδιον τοῦ
 ζῆλου τὸ οὐσία ξιψυχος.

20 Ἐπειτ' ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν σκοπεῖον ἐστὶν ἀνασκευά-
 ζοντα μὲν εἰ τὸ τοῦ συνόλου ἴδιον μὴ ἀληθεύεται κατὰ τοῦ
 μέρους, ἢ εἰ τὸ τοῦ μέρους μὴ λέγεται κατὰ τοῦ σύμπαντος·

33 λεπτομερέστατον A, pr f. — 34 μὴ καὶ] μόνον q. — 35 ἀλη-
 θεύεται... μᾶλλον om A, pr D.

135a2 τε om D. — 3 τοιούτου Bug, pr Ac. — 4 τοῦ] καὶ τῷ
 ἀπλῶς πυρὸς καὶ q, τοῦ πυρὸς ἀπλῶς καὶ τοῦ u. — ταῦτό τοῦτο] π
 τὸ τοιούτον D. — 5 μὲν οὕτως ἀποδόντος A. — 6 ἐστὶ] ἐπὶ c, om u.
 — 9 μὲν om u. — ἑαυτοῦ D. — 10 ἑαυτῷ D. — 11 τὸ om D. — ε-
 πας τοῦ καλοῦ D. — 12 αὐτοῦ D. — ἀποδέδωκε D. — 13 et 15 ἀπο-
 δέδωκε f. — 13 ταῦτό u. — καὶ τὸ πρέπον Dq. — 14 ἂν οὖν εἴη D. —
 15 αὐτὸ ἑαυτοῦ ἴδιον ἀποδέδωκεν Df. — 17 ἑαυτοῦ f. — 18 ἀπέδωκε
 uq. — ἴδιον post ξιψυχος vs 19 D. — 21 ὅλον D, fort pr u. — μὴ
 om D. — 22 εἰ om D.

οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον ἴδιον εἶναι. συμβαίνει δ' ἐπ' ἐνίων τοῦτο γίνεσθαι· ἀποδοίη γὰρ ἂν τις ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν ἴδιον ἐνίοτε μὲν ἐπὶ τὸ σύμπαν βλέψας, ἐνίοτε δ' ἐπὶ 25 τὸ κατὰ μέρος λεγόμενον αὐτὸς αὐτὸν ἐπιστήσας· ἔσται δ' οὐδέτερον ὀρθῶς ἀποδομένον. οἷον ἐπὶ μὲν τοῦ σύμπαντος, ἐπεὶ ὁ εἶπας θαλάττης ἴδιον τὸ πλεῖστον ὕδωρ ἁλμυρὸν ὁμοιομεροῦς μὲν τινος ἔθηκε τὸ ἴδιον, τοιοῦτον δ' ἀπέδωκεν ὃ οὐκ ἀληθεύεται κατὰ τοῦ μέρους (οὐ γὰρ ἔστιν ἡ τις θάλαττα 30 τὸ πλεῖστον ὕδωρ ἁλμυρὸν), οὐκ ἂν εἴη τῆς θαλάττης ἴδιον τὸ πλεῖστον ὕδωρ ἁλμυρὸν. ἐπὶ δὲ τοῦ μέρους, οἷον ἐπεὶ ὁ τις ἄερος ἴδιον τὸ ἀναπνευστὸν ὁμοιομεροῦς μὲν τινος εἴρηκε τὸ ἴδιον, τοιοῦτον δ' ἀπέδωκεν ὃ κατὰ τοῦ τινὸς ἄερος ἀληθεύεται, κατὰ δὲ τοῦ σύμπαντος οὐ λέγεται (οὐ γὰρ ἔστιν ὁ 35 σύμπας ἀναπνευστός), οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἄερος ἴδιον τὸ ἀναπνευστὸν. κατασκευάζοντα δὲ εἰ ἀληθεύεται μὲν καθ' ἑκάστου τῶν ὁμοιομερῶν, ἔστι δ' ἴδιον αὐτῶν κατὰ τὸ σύμπαν· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ἀληθεύεται κατὰ πάσης γῆς τὸ κάτω φέρεσθαι κατὰ φύσιν, ἔστι δὲ τοῦτο ἴδιον τῆς τινὸς γῆς κατὰ τὴν γῆν, εἴη ἂν τῆς γῆς ἴδι- 5 ον τὸ κάτω φέρεσθαι κατὰ φύσιν.

Ἐπειτ' ἐκ τῶν ἀντικειμένων σκεπτέον ἔστι πρῶτον μὲν 6 ἐκ τῶν ἐναντίων ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τοῦ ἐναντίου μὴ ἔστι τὸ ἐναντίον ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τοῦ ἐναντίου ἔσται τὸ ἐναντίον ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ἐναντίον ἔστι δικαιοσύνη μὲν ἀδικία, τῷ βέλτιστῳ 10 δὲ τὸ χεῖριστον, οὐκ ἔστι δὲ τῆς δικαιοσύνης ἴδιον τὸ βέλτιστον, οὐκ ἂν εἴη τῆς ἀδικίας ἴδιον τὸ χεῖριστον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον ἴδιον ἔστιν· καὶ γὰρ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον ἴδιον ἔσται. οἷον ἐπεὶ ἐναντίον ἔστιν ἀγα-

23 εἶναι ἴδιον q. — 26 αὐτὸν D. — 28 ἐπεὶ om Dufq. — ὁ εἶ-
πας om q. — 29 et 34 τοιοῦτο u. — 29 et 34 ἀποδέδωκεν Df. — 30 θά-
λασσα D. — 31 οὐκ... ἁλμυρὸν om D. — τῆς et ἴδιον om q. — 33 εἴ-
ρημ] ἔθηκε D.

135b1 κατασκευάζοντι ABDF. — μὲν om D. — 2 ἔστι δ'] ὃ ἔστιν
Du. — κατὰ] καὶ κατὰ q. — πάσης τῆς γῆς DPq. — ἔσται c. — 4 δὲ]
τῷ q. — 5 ἴδιον τοῦτο uq. — ἴδιον om c. — ἴδιον καὶ τῆς DPfq. —
κατὰ τὴν γῆν] (κατὰ τὴν γῆν add B) κατὰ γὰρ τὴν γῆν καὶ (καὶ om q)
τὸ γῆν εἶναι Bq, κατὰ τὸ σύμπαν. κατὰ γὰρ τὴν γῆν Duf. — τῆς γῆς
om q. — 9 ἔσται ἴδιον τὸ ἐναντίον Df. — 10 δικαιοσύνη μὲν ἀδικία
AB. — τὸ βέλτιστον δὲ τῷ χεῖριστῳ D. — 11 τὸ βέλτιστον ἴδιον D.
— 12 τῆς ἀδικίας εἴη f. — 12 et 22 κατασκευάζοντι ABcf. — 13 γὰρ
om D.

15 ὅτῳ μὲν κακόν, αἰρετῷ δὲ φρενκτόν, ἔστι δὲ τοῦ ἀγαθοῦ ἴδιον
τὸ αἰρετόν, εἴη ἂν κακοῦ ἴδιον τὸ φρενκτόν.

Δεύτερον δ' ἐκ τῶν πρὸς τι ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ
πρὸς τι τοῦ πρὸς τι μὴ ἔστιν ἴδιον, οὐδὲ τὸ πρὸς τι τοῦ
πρὸς τι ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ λέγεται διπλάσιον μὲν πρὸς
20 ἡμῖς, ὑπερέχον δὲ πρὸς ὑπερεχόμενον, οὐκ ἔστι δὲ τοῦ δι-
πλάσιον τὸ ὑπερέχον ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἡμίσεος τὸ ὑπε-
εχόμενον ἴδιον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ τοῦ πρὸς τι τὸ πρὸς
τί ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τοῦ πρὸς τι τὸ πρὸς τι ἔσται ἴδιον.
οἷον ἐπεὶ λέγεται τὸ μὲν διπλάσιον πρὸς τὸ ἡμῖς τὸ δὲ
25 ἔν πρὸς δύο, τὰ δὲ δύο πρὸς ἓν, ἔστι δὲ τοῦ διπλάσιον ἴδιον τὸ ὡς
δύο πρὸς ἓν, εἴη ἂν τοῦ ἡμίσεος ἴδιον τὸ ὡς ἓν πρὸς δύο.

Τρίτον ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τῆς ἕξεως τὸ καθ' ἕξιν
λεγόμενον μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τῆς στερησεως τὸ κατὰ
στερησιν λεγόμενον ἔσται ἴδιον. καὶν εἰ δὲ τῆς στερησεως τὸ
30 κατὰ στερησιν λεγόμενον μὴ ἔστιν ἴδιον, οὐδὲ τῆς ἕξεως τὸ
κατὰ τὴν ἕξιν λεγόμενον ἴδιον ἔσται. οἷον ἐπεὶ οὐ λέγεται
τῆς κοφότητος ἴδιον τὸ ἀναισθησίαν εἶναι, οὐδ' ἂν τῆς ἀκού-
σεως εἴη ἴδιον τὸ αἰσθησιν εἶναι. κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ
καθ' ἕξιν λεγόμενόν ἔστι τῆς ἕξεως ἴδιον· καὶ γὰρ τῆς στερη-
35 σεως τὸ κατὰ στερησιν λεγόμενον ἔσται ἴδιον. καὶν εἰ τῆς στε-
ρησεως τὸ κατὰ στερησιν λεγόμενόν ἔστιν ἴδιον, καὶ τῆς ἕξεως
p. 136 τὸ καθ' ἕξιν λεγόμενον ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ τῆς ὀφείας
ἔστιν ἴδιον τὸ βλέπειν, καθὸ ἔχομεν ὄψιν, εἴη ἂν τῆς τυ-
φλότητος ἴδιον τὸ μὴ βλέπειν, καθὸ οὐκ ἔχομεν ὄψιν πε-
φνκότες ἔχουσιν.

6 Ἐπειτα ἐκ τῶν φάσεων καὶ τῶν ἀποφάσεων, πρῶτον
μὲν ἐξ αὐτῶν τῶν κατηγορουμένων. ἔστι δ' ὁ τόπος οὗτος
χρήσιμος ἀνασκευάζοντι μόνον. οἷον εἰ ἡ φάσις ἢ τὸ κατὰ
τὴν φάσιν λεγόμενον αὐτοῦ ἴδιόν ἔστιν· οὐ γὰρ ἔσται αὐτοῦ ἢ

18 ἔσται f, om q. — οὐδὲ] οὐδὲ γὰρ DP. — τοῦ om q. — 22 τὸ
πρὸς τι τοῦ q, id 23 cu. — 23 γὰρ om Df. — ἔστιν uq, pr A. —
24 τὸ δὲ ἔν πρὸς δύο om DPu. — 27 τρίτον δ' ἀνασκ. D. — 28 γὰρ
om f. — 29 καὶν εἰ δὲ] καὶ εἰ D, καὶν εἰ cu f q. — 30 οὐδὲ γὰρ τῆς A cu.
— 31 καθ' ἕξιν D. — ἔσται ἴδιον Du. — 32 κοφότητος D. — εἶναι,
καὶ γὰρ τῶν ἄλλων κοινὸν οὐδ' q. — ἀκούης D. — 33 ἴδιον εἴη f. —
34 γὰρ] γὰρ καὶ D, om f. — 35 καὶν εἰ... ἴδιον om D. — καὶν εἰ δὲ
τῆς q.

136a2 ἴδιόν ἔστι u. — τὸ ὀφείας Df. — 6 δ' om f. — 7 ἢ] καὶ D.
— 8 αὐτοῦ λεγόμενον AD. — ἔστιν ἴδιον D.

ἀπόφασις οὐδὲ τὸ κατὰ τὴν ἀπόφασιν λεγόμενον ἴδιον. κὰν εἰ δ' ἡ ἀπόφασις ἢ τὸ κατὰ τὴν ἀπόφασιν λεγόμενον ἔστιν 10 αὐτοῦ ἴδιον, οὐκ ἔσται ἡ φάσις οὐδὲ τὸ κατὰ τὴν φάσιν λεγόμενον ἴδιον. οἷον ἐπεὶ τοῦ ζῴου ἔστιν ἴδιον τὸ ἔμψυχον, οὐκ ἂν εἴη τοῦ ζῴου ἴδιον τὸ οὐκ ἔμψυχον.

Δεύτερον δ' ἐκ τῶν κατηγορουμένων ἢ μὴ κατηγορουμένων καὶ ἐξ ὧν κατηγορεῖται ἢ μὴ κατηγορεῖται, ἀνα- 15 σκευάζοντα μὲν εἰ ἡ φάσις τῆς φάσεως μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ ἡ ἀπόφασις τῆς ἀποφάσεως ἔσται ἴδιον. κὰν εἰ δ' ἡ ἀπόφασις τῆς ἀποφάσεως μὴ ἔστιν ἴδιον, οὐδ' ἡ φάσις τῆς φάσεως ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ζῶον, οὐδ' ἂν τοῦ μὴ ἀνθρώπου εἴη ἴδιον τὸ μὴ ζῶον. κὰν 20 εἰ δὲ μὴ τοῦ ἀνθρώπου φαίνεται μὴ ἴδιον τὸ μὴ ζῶον, οὐδὲ τοῦ ἀνθρώπου ἔσται ἴδιον τὸ ζῶον. κατασκευάζοντα δ' εἰ τῆς φάσεως ἡ φάσις ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τῆς ἀποφάσεως ἡ ἀπόφασις ἔσται ἴδιον. κὰν εἰ δὲ τῆς ἀποφάσεως ἡ ἀπόφασις ἔστιν ἴδιον, καὶ ἡ φάσις τῆς φάσεως ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ 25 τοῦ μὴ ζῴου ἴδιον ἔστι τὸ μὴ ζῆν, εἴη ἂν τοῦ ζῴου ἴδιον τὸ ζῆν· κὰν εἰ δὲ τοῦ ζῴου φαίνεται ἴδιον τὸ ζῆν, καὶ τοῦ μὴ ζῴου φανεῖται ἴδιον τὸ μὴ ζῆν.

Τρίτον δ' ἐξ αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ ἀποδοδομένον ἴδιον τῆς φάσεως ἔστιν ἴδιον· οὐ γὰρ 30 ἔσται τὸ αὐτὸ καὶ τῆς ἀποφάσεως ἴδιον. κὰν εἰ δὲ τῆς ἀποφάσεως ἴδιον τὸ ἀποδοθὲν, οὐκ ἔσται τῆς φάσεως ἴδιον. οἷον ἐπεὶ τοῦ ζῴου ἴδιον τὸ ἔμψυχον, οὐκ ἂν εἴη τοῦ μὴ ζῴου ἴδιον τὸ ἔμψυχον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ἀποδοθὲν μὴ τῆς φάσεως ἴδιον, εἴη ἂν τῆς ἀποφάσεως. οὗτος δ' ὁ τόπος 35 ψευδής ἐστιν· φάσις γὰρ ἀποφάσεως καὶ ἀπόφασις φάσεως

9 κὰν... 12 pr ἴδιον om q. — 10 εἰ] εἴη Df. — δ' om u. — ἔστιν om Df. — 11 ἴδιον αὐτοῦ B. — 12 ἴδιον ἔστι D. — 13 εἴη ἴδιον τὸ ἔμψυχον ζῴου q. — οὐκ] μὴ D. — 14 ἢ καὶ μὴ D. — ἢ μὴ κατηγορουμένων om A. — 15 ἐξ] καθ' DPf, corr A. — 16 μὴ] οὐκ q. — 17 εἰ δ' om Df. — 19 ἔστιν D. — τοῦ om q. — 20 ἴδιον εἴη D. — 21 εἰ om f et sic 24, 27, 31 Df. — μὴ δὲ τοῦ u, δὲ τοῦ μὴ Pf, corr A. — φαίνεται D. — alt μὴ om q. — 23 καὶ... ἴδιον om q. — 24 ἔστιν Du. — 25 ἔσται Bcu, pr A. — 26 ἔστιν ἴδιον D. — 27 ἴδιον φαίνεται D. — 28 ἴδιον φανεῖται D. — post ζῆν add u quae habemus vs 35 οὗτος... b2 νάγκη, ubi eadem rc mg habet u. — 30 γὰρ om f. — 32 ἀποφάσεως ἔστιν ἴδιον ADufq. — 33 ἴδιον ἔστι τὸ Auf. — οὐκ... ζῶον] τοῦ μὴ ζῴου οὐκ ἔσται D. — 34 μὴ] ἴδιον μὴ D, μὴ ἔστιν Au, ἴδιον μὴ ἔστιν f. — 35 ἴδιον] ἔστιν ἴδιον D. — ἂν] ἂν ἔστι q.

οὐκ ἔστιν ἴδιον. φάσις μὲν γὰρ ἀποφάσει οὐδ' ὅλως ὑπάρχει, ἀπόφασις δὲ φάσει ὑπάρχει μὲν, οὐχ ὡς ἴδιον δὲ ὑπάρχει.

Ἐπειτα δ' ἐκ τῶν ἀντιδιηρημένων ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τῶν ἀντιδιηρημένων μηδὲν μηδενοῦ τῶν λοιπῶν ἀντιδιηρημένων ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ κείμενον ἔσται ἴδιον τούτου οὐ κεῖται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ζῶον αἰσθητὸν οὐδενοῦ τῶν ἄλλων ζῶων ἔστιν ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τὸ ζῶον νοητὸν τοῦ θεοῦ ἴδιον. κατασκευάζοντα δ' εἰ τῶν λοιπῶν τῶν ἀντιδιηρημένων ὁτιοῦν ἔστιν ἴδιον τούτων ἐκάστου τῶν ἀντιδιηρημένων· καὶ γὰρ τὸ
10 λοιπὸν ἔσται τούτου ἴδιον, οὐ κεῖται μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ φρονησεὺς ἔστιν ἴδιον τὸ καθ' αὐτὸ πεφυκέναι λογιστικοῦ ἀρετὴν, καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν οὕτως ἐκάστης λαμβανομένης, εἴη ἂν σωφροσύνης ἴδιον τὸ καθ' αὐτὸ πεφυκέναι ἐπιθυμητικοῦ ἀρετὴν εἶναι.

Ἐπειτ' ἐκ τῶν πτώσεων, ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ ἡ πτώσις τῆς πτώσεως μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ ἡ πτώσις τῆς πτώσεως ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι τοῦ δικαίως ἴδιον τὸ καλῶς, οὐδ' ἂν τοῦ δικαίου εἴη ἴδιον τὸ καλόν. κατασκευάζοντα δὲ εἰ ἡ πτώσις τῆς πτώσεως ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ ἡ πτώσις τῆς
20 πτώσεως ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ τοῦ ἀνθρώπου ἔστιν ἴδιον τὸ πεζὸν δίπουν, καὶ τῷ ἀνθρώπῳ εἴη ἂν ἴδιον τὸ πεζῷ δίποδι λέγεσθαι. οὐ μόνον δ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ εἰρημένου κατὰ τὰς πτώσεις ἔστι σκεπτόν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν πρότερον τόπων εἴρηται, ἀνασκευάζοντα μὲν
25 εἰ ἡ τοῦ ἀντικειμένου πτώσις μὴ ἔστιν ἴδιον τῆς τοῦ ἀντικειμένου πτώσεως· οὐδὲ γὰρ ἡ τοῦ ἀντικειμένου πτώσις ἔσται ἴδιον τῆς τοῦ ἀντικειμένου πτώσεως. οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι τοῦ δικαίως ἴδιον τὸ ἀγαθῶς, οὐδ' ἂν τοῦ ἀδίκως εἴη ἴδιον τὸ κακῶς. κατασκευάζοντα δὲ εἰ ἡ τοῦ ἀντικειμένου πτώσις ἔστιν ἴδιον τῆς τοῦ

37 ὅλως οὐχ D.

136b3 δ' om D. — 4 μηδὲν] τι Du, μηδὲν del vult A. — λοιπῶν τῶν ἀντιδ. usq. — 6 κεῖται εἶναι ἴδιον Df. — ἄλλων θνητῶν ζῶων DPcu, rc B, ἄλλων ζῶων θνητῶν f. — 9 ἐστὶ τὸ ληφθὲν ἴδιον Du, τὸ ληφθὲν ἔστιν ἴδ. f. — καὶ] ὅντος ἴδιον τινὸς τῶν ἀντιδιηρημένων· καὶ u. — τοῦ λοιποῦ f. — 10 ἴδιον εἶναι οὐ f. — 12 ἀρετὴν εἶναι καὶ DPcu, rc A. — 15 εἰ μὴ ἡ u. — 16 μὴ om u. — 17 ἔσται] μὴ ἔστιν pr A. — ἴδιον ἔσται f. — 18 ἴδιον εἴη D. — 20 et 23 ἔστιν om u. — 21 ἂν εἴη D. — τῷ AD. — 24 καὶ om u. — πρότερον f. — 24 et 33 ἀνασκευάζοντι f. — 27 ἐπειδὴ D.

ἀντικειμένου πτώσεως· καὶ γὰρ ἡ τοῦ ἀντικειμένου πτώσις ἔσται 80
ἴδιον τῆς τοῦ ἀντικειμένου πτώσεως. οἷον ἐπεὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἔστιν
ἴδιον τὸ βέλτιστον, καὶ τοῦ κακοῦ ἂν εἴη ἴδιον τὸ χεῖριστον.

Ἐπειτ' ἐκ τῶν ὁμοίως ἔχόντων, ἀνασκευάζοντα μὲν
εἰ τὸ ὁμοίως ἔχον τοῦ ὁμοίως ἔχοντος μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ
τὸ ὁμοίως ἔχον τοῦ ὁμοίως ἔχοντος ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁμοίως 35
ἔχει ὁ οἰκοδόμος πρὸς τὸ ποιεῖν οἰκίαν καὶ ὁ ἱατρός πρὸς
τὸ ποιεῖν ὑγίειαν, οὐκ ἔστι δὲ ἱατροῦ ἴδιον τὸ ποιεῖν ὑγίειαν,
οὐκ ἂν εἴη οἰκοδόμου ἴδιον τὸ ποιεῖν οἰκίαν. κατασκευάζοντα p.137
θὲ εἰ τὸ ὁμοίως ἔχον τοῦ ὁμοίως ἔχοντος ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ
τὸ ὁμοίως ἔχον τοῦ ὁμοίως ἔχοντος ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁμοίως
ἔχει ἱατρός τε πρὸς τὸ ποιητικὸς ὑγείας εἶναι καὶ γυμναστῆς
πρὸς τὸ ποιητικὸς εὐξίας, ἔστι δ' ἴδιον γυμναστοῦ τὸ ποιητι- 5
κὸν εἶναι εὐξίας, εἴη ἂν ἴδιον ἱατροῦ τὸ ποιητικὸν εἶναι
ὑγείας.

Ἐπειτ' ἐκ τῶν ὁσαύτως ἔχόντων, ἀνασκευάζοντα μὲν
εἰ τὸ ὁσαύτως ἔχον τοῦ ὁσαύτως ἔχοντος μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ
γὰρ τὸ ὁσαύτως ἔχον τοῦ ὁσαύτως ἔχοντος ἔσται ἴδιον. εἰ 10
δ' ἔστι τοῦ ὁσαύτως ἔχοντος τὸ ὁσαύτως ἔχον ἴδιον, τοῦτου
οὐκ ἔσται ἴδιον οὐ καίτοι εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁσαύτως ἔχει
φρόνησις πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσχροὺν τῇ ἐπιστήμῃ ἐκατέ-
ρου αὐτῶν εἶναι, οὐκ ἔστι δ' ἴδιον φρονήσεως τὸ ἐπιστήμην εἶ-
ναι καλοῦ, οὐκ ἂν εἴη ἴδιον φρονήσεως τὸ ἐπιστήμην εἶναι αἰ- 15
σχροῦ. εἰ δ' ἔστιν ἴδιον φρονήσεως τὸ ἐπιστήμην εἶναι καλοῦ,
οὐκ ἂν εἴη ἴδιον αὐτῆς τὸ ἐπιστήμην εἶναι αἰσχροῦ· ἀδύνατον
γὰρ εἶναι τὸ αὐτὸ πλείονον ἴδιον. κατασκευάζοντι δὲ οὐδὲν
οὗτος ὁ τόπος ἔστι χρήσιμος· τὸ γὰρ ὁσαύτως ἔχον ἐν πρὸς
πλείῳ ὀνγκρίνεται. 20

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ κατὰ τὸ εἶναι λεγό-
μενον μὴ ἔστι τοῦ κατὰ τὸ εἶναι λεγομένου ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ

34 τοῦ ὁμοῦ ἔχοντος D. — γὰρ om D. — 36 ὁ bis om f. — ὁ
οἰκοδόμος post οἰκίαν D.

137a1 οὐδ' ἂν εἴη τοῦ οἰκ. D. — ἴδιον ante οἰκοδόμου f, post οἰ-
κίαν u. — 1 et 31 κατασκευάζοντι et 8 ἀνασκευάζοντι f. — 2 ὁμοῦ
bis D. — 3 ἔστιν u. — 4 τε om D. — 5 εὐξίας εἶναι ἔστι Df. —
6 εἶναι post εὐξίας f, om D. — ἴδιον ἂν εἴη καὶ ἱατροῦ D. — εἶναι
post ὑγείας f, om D. — 9 μὴ] οὐκ q. — 10 τὸ ὁσαύτως ἔχον ante
ἔσται u. — 11 τοῦτου om ABfq. — 12 οὐκ om ABf. — pr ἴδιον]
καὶ ABfq. — 13 ἐπιστήμην D. — 15 καλοῦ...εἶναι om A. — φρονή-
σεως] αὐτῆς Df. — αἰσχροῦ...εἶναι del vult A. — 19 ὁ τόπος οὗτος
χρήσιμος D. — 22 et 23 alt τὸ] τὸ κατὰ τὸ f.

φθείρεσθαι τοῦ κατὰ τὸ φθείρεσθαι, οὐδὲ τὸ γίνεσθαι τοῦ κατὰ
τὸ γίνεσθαι λεγομένου ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ἀνθρώπου
25 ἴδιον τὸ εἶναι ζῶον, οὐδ' ἂν τοῦ ἀνθρώπου γίνεσθαι εἴη ἴδιον
τὸ γίνεσθαι ζῶον· οὐδ' ἂν τοῦ ἀνθρώπου φθείρεσθαι εἴη ἴδιον
τὸ φθείρεσθαι ζῶον. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ληπτέον ἔστι καὶ
ἐκ τοῦ γίνεσθαι πρὸς τὸ εἶναι καὶ φθείρεσθαι καὶ ἐκ τοῦ
φθείρεσθαι πρὸς τὸ εἶναι καὶ πρὸς τὸ γίνεσθαι, καθάπερ εἰ-
30 ρηται νῦν ἐκ τοῦ εἶναι πρὸς τὸ γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι. κα-
τασκευάζοντα δὲ εἰ τοῦ κατὰ τὸ εἶναι τεταγμένου ἔστι τὸ
κατ' αὐτὸ τεταγμένον ἴδιον· καὶ γὰρ τοῦ κατὰ τὸ γίνεσθαι
λεγομένου ἔσται τὸ κατὰ τὸ γίνεσθαι λεγόμενον ἴδιον καὶ τοῦ
κατὰ τὸ φθείρεσθαι τὸ κατὰ τοῦτο ἀποδιδόμενον. οἷον ἐπεὶ
35 τοῦ ἀνθρώπου ἔστιν ἴδιον τὸ εἶναι βροτόν, καὶ τοῦ γίνεσθαι ἀν-
θρώπου εἴη ἂν ἴδιον τὸ γίνεσθαι βροτόν καὶ τοῦ φθείρεσθαι
ἀνθρώπου τὸ φθείρεσθαι βροτόν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ληπτέον
ἔστι καὶ ἐκ τοῦ γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι πρὸς τε τὸ εἶναι καὶ
πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν, καθάπερ καὶ ἀνασκευάζοντι εἴρηται.

Ἐπειτ' ἐπιβλέπειν ἐπὶ τὴν ἰδέαν τοῦ κειμένου, ἀνασκευ-
άζοντα μὲν εἰ τῇ ἰδέᾳ μὴ ὑπάρχει, ἢ εἰ μὴ κατὰ τοῦτο
4 κατ' ὃ λέγεται τοῦτο οὐ τὸ ἴδιον ἀπεδόθη· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον
τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ αὐτοανθρώπου οὐκ ὑπάρχει
τὸ ἡρεμεῖν ἢ ἀνθρωπὸς ἔστιν, ἀλλ' ἡ ἰδέα, οὐκ ἂν εἴη ἀν-
θρώπου ἴδιον τὸ ἡρεμεῖν. κατασκευάζοντα δὲ εἰ τῇ ἰδέᾳ
ὑπάρχει, καὶ κατὰ τοῦτο ὑπάρχει ἢ λέγεται κατ' αὐτοῦ
10 ἐκείνου οὐ κεῖται μὴ εἶναι ἴδιον· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον
μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὑπάρχει τῷ αὐτοζῳφ τὸ ἐκ ψυχῆς
καὶ σώματος συγκεῖσθαι, καὶ ἡ ζῶον αὐτῷ ὑπάρχει τοῦτο,
εἴη ἂν ζῶον ἴδιον τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συγκεῖσθαι.

8 Ἐπειτα ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἥττον, πρῶτον μὲν ἀνα-
15 σκευάζοντα εἰ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλον μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ
γὰρ τὸ ἥττον τοῦ ἥττον ἔσται ἴδιον, οὐδὲ τὸ ἥμιστα τοῦ ἥμιστα,

24 ἔστι τοῦ ἀνθρώπου Df. — 26 ἂν om u. — τὸ A. — φθείρεσθαι
ἀνθρ. u. — εἴη ἴδιον om u. — 28 pr καὶ] καὶ πρὸς τὸ f. — alt καὶ
... γίνεσθαι om f. — 29 alt πρὸς om D. — 30 καὶ τὸ φθείρεσθαι D.
— 31 τὸ] τοῦ u. — ἔστι τὸ] τὸ ἴδιον D omisso 32 ἴδιον. — 32 αὐτὸ] τὸ
εἶναι Df. — 34 τοῦτο] τὸ φθείρεσθαι D.

137b1 καὶ ἐκ τοῦ φθ. u. — τε et 2 πρὸς om D. — 2 τὰ] τὸ γί-
νεσθαι αὐτὰ B. — 3 ἀνασκευάζοντι Df. — 4 μὲν ἂν u. — 5 αὐταν-
θρώπου D. — 7 εἴη τοῦ ἀνθρώπου u. — 10 μὴ om D. — 12 ζῳφ D,
corr A. — 14 καὶ τοῦ ἥττον D.

οὐδὲ τὸ μάλιστα τοῦ μάλιστα, οὐδὲ τὸ ἀπλῶς τοῦ ἀπλῶς. οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι τὸ μᾶλλον κεχρωσθαι τοῦ μᾶλλον σώματος ἴδιον, οὐδὲ τὸ ἥττον κεχρωσθαι τοῦ ἥττον σώματος εἴη ἂν ἴδιον, οὐδὲ τὸ κεχρωσθαι σώματος ὅλως. κατασκευάζοντα 20 δὲ εἰ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλον ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ ἥττον τοῦ ἥττον ἔσται ἴδιον, καὶ τὸ ἥμιστα τοῦ ἥμιστα, καὶ τὸ μάλιστα τοῦ μάλιστα, καὶ τὸ ἀπλῶς τοῦ ἀπλῶς. οἷον ἐπεὶ τοῦ μᾶλλον ζῶντος τὸ μᾶλλον αἰσθάνεσθαι ἔστιν ἴδιον, καὶ τοῦ ἥττον ζῶντος τὸ ἥττον αἰσθάνεσθαι εἴη ἂν ἴδιον, καὶ τοῦ μάλιστα 25 δὲ τὸ μάλιστα, καὶ τοῦ ἥμιστα τὸ ἥμιστα, καὶ τοῦ ἀπλῶς τὸ ἀπλῶς.

Καὶ ἐκ τοῦ ἀπλῶς δὲ πρὸς ταῦτα σκεπτέον ἔστιν ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ ἀπλῶς τοῦ ἀπλῶς μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλον, οὐδὲ τὸ ἥττον τοῦ ἥττον, οὐδὲ τὸ 30 μάλιστα τοῦ μάλιστα, οὐδὲ τὸ ἥμιστα τοῦ ἥμιστα ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι τοῦ ἀνθρώπου τὸ σπουδαῖον ἴδιον, οὐδ' ἂν τοῦ μᾶλλον ἀνθρώπου τὸ μᾶλλον σπουδαῖον ἴδιον εἴη. κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ἀπλῶς τοῦ ἀπλῶς ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον τοῦ ἥττον καὶ τὸ ἥμιστα τοῦ 35 ἥμιστα καὶ τὸ μάλιστα τοῦ μάλιστα ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ τοῦ πυρὸς ἔστιν ἴδιον τὸ ἄνω φέρεσθαι κατὰ φύσιν, καὶ τοῦ μᾶλλον πυρὸς εἴη ἂν ἴδιον τὸ μᾶλλον ἄνω φέρεσθαι κατὰ φύ- p. 138
σιν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον σκεπτέον ἔστι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πρὸς ἅπαντα ταῦτα.

Δεύτερον δ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλον μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ ἥττον τοῦ ἥττον ἔσται ἴδιον. 40 οἷον ἐπεὶ μᾶλλον ἔστιν ἴδιον ζῶντος τὸ αἰσθάνεσθαι ἢ ἀνθρώπου τὸ ἐπίστασθαι, οὐκ ἔστι δὲ ζῶντος ἴδιον τὸ αἰσθάνεσθαι, οὐκ ἂν εἴη ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ἐπίστασθαι. κατασκευάζοντα δ' εἰ τὸ ἥττον τοῦ ἥττον ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλον ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ἥττον ἔστιν ἴδιον ἀνθρώπου τὸ ἡμερον φύ- 10

19 ἂν εἴη u. — 21 γὰρ καὶ τὸ u. — 25 εἴη ἂν] ἔστιν B. — τοῦ] τὸ u. — 26 δὴ ABcfq, om D. — pr τὸ] τοῦ u. — ἀπλῶς δὴ τὸ f. — 28 δὴ ABc. — ταῦτα ABcfq. — 29 οὐδὲ... τοῦ ἥττον om ABcfq. — 31 οὐδὲ... τοῦ ἥμιστα om f. — 33 εἴη (ἂν u) ἴδιον Du. — 34 ἔστιν ante τοῦ D.

138a1 ἂν εἴη D. — ἴδιον et μᾶλλον om u. — 3 πάντα u. — 4 μὴ ἔστι τοῦ μᾶλλον D. — 6 ἴδιον ante ἢ u. — 6, 11, 16, 23, 28 ἥμιστα D. — 7 δὲ τοῦ ζῶντος u. — ἴδιον ζῶντος D. — 9 τοῦ ἥττον om u.

σε ἢ ζῶον τὸ ζῆν, ἔστι δ' ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ἡμερον φῦσαι,
εἴη ἂν ζῶον ἴδιον τὸ ζῆν.

Τρίτον δ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ οὐ μᾶλλον ἔστιν ἴδιον,
μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ οὐ ἥττον ἔστιν ἴδιον, ἔσται τοῦτον ἴδιον.
15 εἰ δ' ἐκείνου ἔστιν ἴδιον, οὐκ ἔσται τοῦτον ἴδιον. οἷον ἐπεὶ τὸ κε-
χεῶσθαι μᾶλλον τῆς ἐπιφανείας ἢ τοῦ σώματος ἔστιν ἴδιον,
οὐκ ἔστι δὲ τῆς ἐπιφανείας ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τοῦ σώματος ἴδιον
τὸ κεχεῶσθαι. εἰ δ' ἔστι τῆς ἐπιφανείας ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη
τοῦ σώματος ἴδιον. κατασκευάζοντι δὲ ὁ τόπος οὗτος οὐκ ἔπα-
c
8705
20 χορήσιμος· ἀδύνατον γὰρ ἔστι ταῦτο πλείονων ἴδιον εἶναι.

Τέταρτον δ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ μᾶλλον αὐτοῦ
ἴδιον μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ ἥττον αὐτοῦ ἴδιον ἔσται ἴδιον.
οἷον ἐπεὶ μᾶλλον ἔστι τοῦ ζῶου ἴδιον τὸ αἰσθητὸν ἢ τὸ μερι-
στόν, οὐκ ἔστι δὲ τοῦ ζῶου τὸ αἰσθητὸν ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τοῦ
25 ζῶου τὸ μεριστόν ἴδιον. κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ἥττον αὐτοῦ
ὄν ἴδιον ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ μᾶλλον αὐτοῦ ὄν ἴδιον ἔσται
ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ἥττον ἔστιν ἴδιον ζῶου τὸ αἰσθάνεσθαι ἢ τὸ ζῆν,
ἔστι δὲ τοῦ ζῶου τὸ αἰσθάνεσθαι ἴδιον, εἴη ἂν τοῦ ζῶου τὸ ζῆν
ἴδιον.

30 Ἐπειτ' ἐκ τῶν ὁμοίως ὑπαρχόντων πρῶτον μὲν ἀνα-
σκευάζοντα εἰ τὸ ὁμοίως ὄν ἴδιον μὴ ἔστιν ἴδιον τοῦτον οὐ ὁμοί-
ως ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ ὁμοίως ὄν ἴδιον ἔσται ἴδιον τοῦτον
οὐ ὁμοίως ἔστιν ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁμοίως ἔστιν ἴδιον ἐπιθυμη-
κοῦ τὸ ἐπιθυμεῖν καὶ λογιστικοῦ τὸ λογίζεσθαι, οὐκ ἔστι δ' ἴδιον
35 ἐπιθυμητικοῦ τὸ ἐπιθυμεῖν, οὐκ ἂν εἴη ἴδιον λογιστικοῦ τὸ λο-
γίζεσθαι. κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ὁμοίως ὄν ἴδιον ἔστι τοῦ-
του ἴδιον οὐ ὁμοίως ἔστιν ἴδιον· ἔσται γὰρ καὶ τὸ ὁμοίως ὄν
b ἴδιον τοῦτον ἴδιον οὐ ὁμοίως ἔστιν ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁμοίως ἔστιν
ἴδιον λογιστικοῦ τὸ πρῶτον φρόνιμον καὶ ἐπιθυμητικοῦ τὸ
πρῶτον σῶφρον, ἔστι δὲ τοῦ λογιστικοῦ ἴδιον τὸ πρῶ-

11 ἴδιον ἀνθρώπου D. — 12 ἴδιον τοῦ ζῶου D. — 13 ἴδιον ἔστι
D. — 14 pr ἴδιον om D. — 19 κατασκευάζοντα δὲ οὐδὲν ὁ τόπος χο-
ρήσιμος D. — οὐκ ἔστι ὁ τόπος οὗτος u. — 21 δ' om Du. — 22 μὴ
οὐκ D. — 23 ἴδιον τοῦ ζῶου D. — 26 ἴδιον ὄν ἔστιν ἴδ. u. —
27 ἔστιν om D. — 32 οὐδὲ... ἔστιν ἴδιον om f. — tert ἴδιον om D.
— 33 ἔσται cuq. — 34 δ' pr om A. — 35 ἴδιον τοῦ λογιστικοῦ D. —
τὸ om f. — 36 τοῦτον ἔστιν D. — 37 ἔσται om D. — καὶ ante γὰρ
D, om f. — ἔσται... ἔστιν ἴδιον om u.

138b1 τοῦτον ἴδιον] ἔστιν ἴδιον τοῦτον D. — 2, 3, 4 ἴδιον om D.

τον φρόνιμον, εἴη ἂν ἐπιθυμητικοῦ ἴδιον τὸ πρῶτον σῶ-
φρον. 5

Δεύτερον δ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ ὁμοίως ὄν ἴδιον
μὴ ἔστιν ἴδιον αὐτοῦ· οὐδὲ γὰρ τὸ ὁμοίως ὄν ἴδιον ἔσται ἴδιον
αὐτοῦ. οἷον ἐπεὶ ὁμοίως ἔστιν ἴδιον ἀνθρώπου τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ
ἀκοῦν, οὐκ ἔστι δ' ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ὁρᾶν, οὐκ ἂν εἴη ἀν-
θρώπου ἴδιον τὸ ἀκοῦν. κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ὁμοίως 10
αὐτοῦ ὄν ἴδιον ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ ὁμοίως αὐτοῦ ὄν ἴδιον
ἔσται ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁμοίως ἔστιν ἴδιον ψυχῆς τὸ μέρος αὐ-
τῆς ἐπιθυμητικὸν εἶναι καὶ λογιστικὸν πρῶτον, ἔστι δὲ ψυχῆς
ἴδιον τὸ μέρος αὐτῆς εἶναι ἐπιθυμητικὸν πρῶτον, εἴη ἂν ἴδιον
ψυχῆς τὸ μέρος αὐτῆς εἶναι λογιστικὸν πρῶτον. 15

Τρίτον δ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ οὐ ὁμοίως ἔστιν ἴδιον,
μὴ ἔστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ οὐ ὁμοίως ἔστιν ἴδιον, ἔσται ἴδιον. εἰ
δ' ἐκείνου ἔστιν ἴδιον, οὐκ ἔσται θατέρον ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁμοίως
ἔστιν ἴδιον τὸ καίειν φλογὸς καὶ ἀνθρώπου, οὐκ ἔστι δ' ἴδιον
φλογὸς τὸ καίειν, οὐκ ἂν εἴη ἴδιον ἀνθρώπου τὸ καίειν. εἰ δ' 20
ἔστι φλογὸς ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη ἀνθρώπου ἴδιον. κατασκευά-
ζοντι δὲ οὐδὲν οὗτος ὁ τρόπος ἐστὶ χρήσιμος.

Διαφέρει δ' ὁ ἐκ τῶν ὁμοίως ἐχόντων τοῦ ἐκ τῶν ὁμοίως
ὑπαρχόντων, ὅτι τὸ μὲν κατ' ἀναλογίαν λαμβάνεται, οὐκ
ἐκ τοῦ ὑπάρχειν τι θεωρούμενον, τὸ δ' ἐκ τοῦ ὑπάρχειν τι 25
συγκρίνεται.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ δυνάμει τὸ ἴδιον ἀποδι- 9
δοὺς καὶ πρὸς μὴ ὄν ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον τῇ δυνάμει, μὴ ἐν-
δεχομένης τῆς δυνάμεως ὑπάρχειν τῷ μὴ ὄντι· οὐ γὰρ ἔσται
ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ εἶπας ἄερος ἴδιον 30
τὸ ἀναπνευστὸν τῇ δυνάμει μὲν ἀπέδωκε τὸ ἴδιον (τὸ γὰρ τοι-
οῦτον ἴδιον οἷον ἀναπνεῖσθαι ἀναπνευστόν ἐστιν), ἀποδέδωκε
δὲ καὶ πρὸς τὸ μὴ ὄν τὸ ἴδιον· καὶ γὰρ μὴ ὄντος ζῴου, οἷον ἀνα-

4 ἂν] ἂν τοῦ Df. — 6 δ' om B. — 7 μὴ] αὐτοῦ μὴ AB. — ὄν
om u. — 8 pr τὸ] καὶ τὸ u. — 11 ὄν αὐτοῦ bis Df. — ἔσται B, pr
A. — 12 μέρους B, pr A. — 13 εἶναι πρῶτον καὶ u. — πρῶτον q. —
ἴδιον ψυχῆς D. — 14 μέρους ABD. — ἐπιθυμητικὸν εἶναι u. — πρῶ-
τον corr c. — ἂν εἴη u. — 15 μέρους D. — λογιστικοῦ c. — 20 ἀν-
θρώπου ἴδιον D. — εἰ... 21 alt ἴδιον om D. — 22 δὲ οὗτος ὁ τρόπος
πλησιμῶς οὐκ ἔστιν D. — 25 pr τι] τι μόνον D, τινὲς u. — τινὲς Du. —
29 τῷ μὴ ὄντι ὑπάρχειν D. — 31 ἀποδέδωκε Df. — τοιοῦτο cq. —
32 ἴδιον om Df. — 33 pr τὸ om D. — ὄντος τοῦ ζῴου f. — οἷον]
δ D.

πνεῖν πέφυκε τὸν ἀέρα, ἐνδέχεται ἀέρα εἶναι· οὐ μέντοι μὴ ὄν-
 35 τος ζῳον δυνατόν ἐστιν ἀναπνεῖν· ὥστ' οὐδ' ἀέρος ἔσται ἴδιον τὸ
 τοιοῦτον οἷον ἀναπνεῖσθαι, τότε ὅτε ζῳον οὐκ ἔσται τοιοῦτον
 οἷον ἀναπνεῖν. οὐκ ἂν οὖν εἴη ἀέρος ἴδιον τὸ ἀναπνευστόν.

p. 139

Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τῇ δυνάμει ἀποδιδούς τὸ ἴδιον
 ἢ πρὸς ὃν ἀποδίδωσι τὸ ἴδιον ἢ πρὸς μὴ ὄν, ἐνδεχομένης τῆς
 δυνάμεως τῷ μὴ ὄντι ὑπάρχειν· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον
 μὴ εἶναι ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ ἀποδιδούς ἴδιον τοῦ ὄντος τὸ δι-
 5 νατόν παθεῖν ἢ ποιῆσαι, δυνάμει ἀποδιδούς τὸ ἴδιον, πρὸς
 ὃν ἀπέδωκε τὸ ἴδιον· ὅτε γὰρ ὄν ἐστι, καὶ δυνατόν παθεῖν ἢ
 ἢ ποιῆσαι ἔσται· ὥστε εἴη ἂν ἴδιον τοῦ ὄντος τὸ δυνατόν πα-
 θεῖν ἢ ποιῆσαι.

Ἐπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ ὑπερβολῇ τέθεικε τὸ ἴδιον·
 οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. συμβαίνει γὰρ
 τοῖς οὕτως ἀποδιδούσι τὸ ἴδιον οὐ καθ' οὐ τὸν λόγον, τοῦτομα
 ἀληθεύεσθαι· φθαρέντος γὰρ τοῦ πράγματος οὐδὲν ἦτον
 ἔσται ὁ λόγος· τῶν γὰρ ὄντων τινὶ μάλιστα ὑπάρχει. οἷον
 εἴ τις ἀποδοίῃ τοῦ πυρὸς ἴδιον σῶμα τὸ κουφότατον· φθα-
 15 ρέντος γὰρ τοῦ πυρὸς ἔσται τι τῶν σωμάτων δὲ κουφότατον
 ἔσται, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη τοῦ πυρὸς ἴδιον σῶμα τὸ κουφότατον.
 κατασκευάζοντα δὲ εἰ μὴ ὑπερβολῇ τέθεικε τὸ ἴδιον· ἔσται
 γὰρ κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. οἷον ἐπεὶ ὁ θεὸς ἀν-
 θρώπου ἴδιον ζῳον ἡμερον φύσει οἷον ὑπερβολῇ ἀποδέδωκε
 20 τὸ ἴδιον, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον.

Z.

Τῆς δὲ περὶ τοὺς ὅρους πραγματείας μέρη πέντε εἰσὶν.
 25 ἢ γὰρ ὅτι ὁλως οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν, καθ' οὐ τοῦτομα, καὶ

35 ἔσται f. — ὥστ' οὐδ' ὡς δ' ὁ C. — ἀὴς ἔσται τοιοῦτος οἷος Cf.
 corr A. — 36 τοιοῦτο cu. — τότε om D. — ἔστι corr A. — 37 εἴ
 οὖν D.

139a1 κατασκευάζοντι D. — 2 πρὸς ὃν u. — 4 ἀποδούς C. —
 6 ἀποδέδωκε BDFg. — παθεῖν ἢ ποιεῖν C. — τι pr om Bf. — 7 ἢ
 ποιῆσαι corr u. — ἔστιν Cf, om D. — 8 ἢ] τι ἢ D. — 9 et 17 ὑπερ-
 βολῶν D, ὑπερβολῇ pr A. — 13 ὑπάρξει Cdf. — 26 κουφότατον εἰ-
 ναι. κατασκ. C. — 17 τεθείη P. — κατὰ τοῦτο om D. — 19 ἴδιον
 τὸ ζῳον D. — Tit 5^c Cc, τοπικῶν ὄγδοον f. — 24 περὶ] πρὸς P. —
 ἐστὶ πέντε CPcuqf.

τὸν λόγον (δεῖ γὰρ τὸν τοῦ ἀνθρώπου ὁρισμὸν κατὰ παντὸς ἀνθρώπου ἀληθεύειν), ἢ ὅτι ὄντος γένους οὐκ ἔθηκεν εἰς τὸ γένος ἢ οὐκ εἰς τὸ οἰκτεῖον γένος ἔθηκεν (δεῖ γὰρ τὸν ὁριζόμενον εἰς τὸ γένος θέντα τὰς διαφορὰς προσάπτειν· μάλιστα γὰρ πᾶν ἐν τῷ ὁρισμῷ τὸ γένος δοκεῖ τὴν τοῦ ὁριζομένου οὐσίαν σημαίνειν), ἢ ὅτι οὐκ ἴδιος ὁ λόγος (δεῖ γὰρ τὸν ὁρισμὸν ἴδιον εἶναι, καθάπερ καὶ πρότερον εἰρήται), ἢ εἰ πάντα τὰ εἰρημένα πεποιηκῶς μὴ ὠρισταί μὴδ' εἰρηκε τὸ τί ἦν εἶναι τῷ ὁριζομένῳ. λοιπὸν δὲ παρὰ τὰ εἰρημένα, εἰ ὠρισταί μὲν, μὴ καλῶς δ' ὠρισταί.

Εἰ μὲν οὖν μὴ ἀληθεύεται, καθ' οὗ τοῦνομα, καὶ ὁ λόγος, ἐκ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκὸς τόπων ἐπισκεπτέον. καὶ γὰρ ἐκεῖ, πότερον ἀληθές ἢ οὐκ ἀληθές, πᾶσα ἡ σκέψις γίνεται· ὅταν μὲν γὰρ ὅτι ὑπάρχει τὸ συμβεβηκὸς διαλεγόμεθα, ὅτι ἀληθές λέγομεν, ὅταν δ' ὅτι οὐκ ὑπάρχει, ὅτι οὐκ ἀληθές. εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ οἰκτεῖῳ γένει ἔθηκεν, ἢ εἰ μὴ ἴδιος ὁ ἀποδοθεὶς λόγος, ἐκ τῶν πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον ἠρθέντων τόπων ἐπισκεπτέον.

Λοιπὸν δ', εἰ μὴ ὠρισταί ἢ εἰ μὴ καλῶς ὠρισταί, πῶς μετρίον, εἰπεῖν. πρῶτον μὲν οὖν ἐπισκεπτέον εἰ μὴ καλῶς ὠρισταί. ῥᾶρον γὰρ ὅτι οὖν ποιῆσαι ἢ καλῶς ποιῆσαι. δηλὸν οὖν ὅτι ἡ ἁμαρτία περὶ τοῦτο πλείων, ἐπειδὴ ἐργωδέστερον, ὥσθ' ἢ ἐπιχειρήσεις ῥᾶρον ἢ περὶ τοῦτο ἢ ἢ περὶ ἐκεῖνο γίνεται.

Ἔστι δὲ τοῦ μὴ καλῶς μέρη δύο, ἐν μὲν τὸ ἀσαφεῖ καὶ ἐρημνεία κεχορησθαι (δεῖ γὰρ τὸν ὁριζόμενον ὥς ἐνδέχεται σαφεστάτῃ τῇ ἐρημνείᾳ κεχορησθαι, ἐπειδὴ τοῦ γνωρίζαι χάριν ἀποδίδεται ὁ ὁρισμός), δευτέρον δ', εἰ ἐπὶ πλείον εἰρηκε τὸν λόγον τοῦ δέοντος· πᾶν γὰρ τὸ προσκείμενον ἐν τῷ ὁρισμῷ περιέρχον. πάλιν δ' ἐκότερον τῶν εἰρημένων εἰς πλείω μέρη διείληπται.

Εἰς μὲν οὖν τόπος τοῦ ἀσαφῶς, εἰ ὁμῶννυμόν ἐστὶ τι

26 τοῦ om A. — 28 ἢ ὅτι οὐκ C. — 30 τῶν om P. — 33 διωρί-
ται C. — 34 ὠρισμένῳ C.

139b2 λέγομεν] διαλεγόμεθα Cuf. — 5 ῥηθέντων om P. — 7 αὐτ
εἰ om Ca. — 7 εἰπεῖν ἐστίν. πρῶτον οὖν C. — 9 παρὰ P. — 10 ῥᾶρον
Bq. — ἢ om Cf. — πρὸς bis P. — 14 σαφεῖ P. — τῇ om C. — 15 δ
om u. — πλείον u. — 16 ἅπαν Cuf. — 19 ἀσαφούς CP. — εἰ om P.
— ἐστὶ om CPug.

20 τὸ εἰρημένον, οἷον ὅτι ἡ γένεσις ἀγωγή εἰς οὐσίαν καὶ ὅτι ἡ
 ὑγίεια συμμετρία θερμοῦ καὶ ψυχροῦ. ὁμώνυμος γὰρ ἡ
 ἀγωγή καὶ ἡ συμμετρία· ἄδηλον οὖν ὁποτέρου βούλεται λέ-
 γειν τῶν δηλουμένων ὑπὸ τοῦ πλεοναχῶς λεγομένου. ὁμοίως
 δὲ καὶ εἰ τοῦ ὀριζομένου πλεοναχῶς λεγομένου μὴ διελῶν εἰ-
 25 πέν· ἄδηλον γὰρ ὁποτέρου τὸν ὄρον ἀποδέδωκεν, ἐνδέχεται
 ἀνκοφαντεῖν ὥς οὐκ ἐφαρμόττοντος τοῦ λόγου ἐπὶ πάντα τὸν
 τὸν ὀρισμὸν ἀποδέδωκεν. μάλιστα δ' ἐνδέχεται τὸ τοιοῦτον
 ποιεῖν λανθανούσης τῆς ὁμωνυμίας. ἐνδέχεται δὲ καὶ διελό-
 μενον αὐτόν, ποσαχῶς λέγεται τὸ ἐν τῷ ὀρισμῷ ἀποδοθέν,
 30 συλλογισμὸν ποιῆσαι· εἰ γὰρ κατὰ μηδέν τῶν τρόπων
 ἱκανῶς εἴρηται, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν ὀρισμένος εἴη κατὰ τρόπον.

*metaphor
make an
abstraction
indistinct*
 Ἄλλος, εἰ κατὰ μεταφορὰν εἴρηται, οἷον εἰ τὴν ἐπ-
 στήμην ἀμετάπτωτον ἢ τὴν γῆν τιθήνην ἢ τὴν σωφροσύνην
 συμφωνίαν. πᾶν γὰρ ἀσαφές τὸ κατὰ μεταφορὰν λεγ-
 35 μενον. ἐνδέχεται δὲ καὶ τὴν μεταφορὰν εἰπόντα ἀνκοφ-
 τεῖν ὥς κυρίως εἰρηκότα· οὐ γὰρ ἐφαρμόσει ὁ λέχθεις ὅρος
 οἷον ἐπὶ τῆς σωφροσύνης· πᾶσα γὰρ συμφωνία ἐν φθό-
 γοις. ἔτι εἰ γένος ἡ συμφωνία τῆς σωφροσύνης, ἐν δύο γέ-
 140 νεσιν ἔσται ταῦτόν οὐ περιέχουσιν ἄλληλα· οὔτε γὰρ ἡ συ-
 φωνία τὴν ἀρετὴν οὐδ' ἡ ἀρετὴ τὴν συμφωνίαν περιέχει.

Ἔτι εἰ μὴ κειμένοις ὀνόμασι χρῆται, οἷον Πλάτων
 ὀφρυόσκιον τὸν ὀφθαλμόν, ἢ τὸ φαλάγγιον σφηιδαιές, ἢ
 5 τὸν μυελὸν ὀστεογενές· πᾶν γὰρ ἀσαφές τὸ μὴ ἐκιδός.

Ἔνια δ' οὔτε καθ' ὁμωνυμίαν οὔτε κατὰ μεταφορὰν
 10 οὔτε κυρίως εἴρηται, οἷον ὁ νόμος μέτρον ἢ εἰκὼν τῶν φθόν-
 δικαίων. ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα χεῖρα τῆς μεταφορᾶς· ἡ μὲν
 γὰρ μεταφορὰ ποιεῖ πως γινώριμον τὸ σημαίνόμενον διὰ
 τὴν ὁμοιότητα· πάντες γὰρ οἱ μεταφέροντες κατὰ τινα ὁμοι-
 ότητα μεταφέρουσιν· τὸ δὲ τοιοῦτον οὐ ποιεῖ γινώριμον· οὔτε

20 ὁρθεὶν Cusf. — καὶ] ἢ Cusf. — 21 ψυχρῶν καὶ θερμῶν u. —
 24 μὴ] εἰ μὴ AB. — 25 τῶν ὄρων pr A. — ἀπέδωκεν C. — τὲ] γὰρ
 P. — 27 τὸ om P. — 29 ποσαχῶς Cusf. — 30 μηθέν C. — 31 κε-
 λῶς ucf. — 32 alt εἰ om P. — 33 γῆν] ὕλην . . C, mg q. — τιθήνη-
 κόν ABc, τιθηνητικὴν P, corr B. — 34 συμμετρίαν pr q. — 35 τῇ]
 τὸν κατὰ P, τὸν cuf. — εἰπόντα] πάντα P. — 36 οὐδὲ γὰρ ἀρετῇ
 uf. — 37 πᾶσα . . . σωφροσύνης om P. — 38 δυοὶ u.

140a3 οἷον ὁ Πλάτων Cusf. — 5 ὀστεογενές Acuf. — 7 οὔτε κυ-
 ρίως om APc. — εἴρηται om c. — οἷον εἰ ὁ q. — 11 τοιοῦτο u.

γὰρ ἡ ὁμοιότης ὑπάρχει, καθ' ἣν μέτρον ἢ εἰκὼν ὁ νόμος ἐστίν, οὔτε κυρίως εἰσθε λέγεσθαι. ὥστε εἰ μὲν κυρίως μέτρον ἢ εἰκόνα τὸν νόμον φησὶν εἶναι, ψεύδεται· εἰκὼν γὰρ ἐστὶν οὐ ἡ γένεσις διὰ μιμήσεως, τοῦτο δ' οὐχ ὑπάρχει τῷ νόμῳ. 12 εἰ δὲ μὴ κυρίως, δῆλον ὅτι ἀσαφῶς εἰρήκε καὶ χεῖρον ὅποιον οὖν τῶν κατὰ μεταφορὰν λεγομένων.

Ἔτι εἰ μὴ δῆλος ὁ τοῦ ἐναντίου λόγος ἐκ τοῦ λεχθέντος· 13 οἱ γὰρ καλῶς ἀποδιδόμενοι καὶ τοὺς ἐναντίους προσσημαίνουσιν. ἢ εἰ καθ' αὐτὸν λεχθεὶς μὴ φανερός εἴη τίς ἐστιν ὅρι- 20 σμός, ἀλλὰ καθάπερ τὰ τῶν ἀρχαίων γραφῶν, εἰ μὴ τις ἐπιγράψαι, οὐκ ἐγνωρίζετο τί ἐστὶν ἕκαστον.

Εἰ μὲν οὖν μὴ σαφῶς, ἐκ τῶν τοιούτων ἐστὶν ἐπισκε- 3 πτεῖν· εἰ δ' ἐπὶ πλείον εἰρήκε τὸν ὅρον, πρῶτον μὲν σκοπεῖν εἴ τι κέχρηται ὁ πᾶσιν ὑπάρχει ἢ ὅλως τοῖς οὖσιν 25 ἢ τοῖς ὑπὸ ταῦτο γένος τῷ ὀριζομένῳ· ἐπὶ πλείον γὰρ εἰρησθαι ἀναγκαῖον τοῦτο. δεῖ γὰρ τὸ μὲν γένος ἀπὸ τῶν ἄλλων χωρίζειν, τὴν δὲ διαφορὰν ἀπὸ τίνος τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει. τὸ μὲν οὖν πᾶσιν ὑπάρχον ἀπλῶς ἀπ' οὐδενὸς χωρίζει, τὸ δὲ τοῖς ὑπὸ ταῦτο γένος πᾶσιν ὑπάρχον οὐ χω- 30 ρίζει τῶν ἐν ταύτῳ γένει, ὥστε μάταιον τὸ τοιοῦτον προσκείμενον.

Ἡ εἰ ἐστὶ μὲν ἴδιον τὸ προσκείμενον, ἀφαιρεθέντος δὲ τούτου καὶ ὁ λοιπὸς λόγος ἰδιός ἐστι καὶ δηλοῖ τὴν οὐσίαν. οἷον ἐν τῷ τοῦ ἀνθρώπου λόγῳ τὸ ἐπιστήμης δεκτικὸν προὔτε- 35 θεν περιεργον· καὶ γὰρ ἀφαιρεθέντος τούτου ὁ λοιπὸς λόγος ἴδιος καὶ δηλοῖ τὴν οὐσίαν. ἀπλῶς δ' εἰπεῖν, ἅπαν περιεργον οὐ ἀφαιρεθέντος τὸ λοιπὸν δῆλον ποιεῖ τὸ ὀριζό- 40 μενον. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ τῆς ψυχῆς ὅρος, εἰ ἀριθμὸς αὐτός

12 ἢ om Puf. — 13 κυρίως om CPufq. — μὲν om cu. — 14 φη-
σιν εἶναι τὸν νόμον P. — γὰρ om P. — 16 ὅτι καὶ ἀσαφῶς uq. —
εἰρησθαι P. — ὅπου οὖν CPufq. — 18 ὅρος C. — 19 ἀποδιδομένοι C. —
20 αὐτό B. — φανερόν P. — εἴη] ἢ cu, ἐστι q. — ὁ ὀρισμός c. —
22 ἐπιγράψαι Pufq, corr A. — 23 ἐστὶν om Cuf. — 24 et 26 πλείον f.
— 24 ὀρισμόν C, λόγον P. — 26 τοῖς om C. — ἀναγκαῖον εἰρησθαι
u. — 27 τούτῳ C. — 28 τὴν] γενῶν τὴν f. — ταύτῳ C. — 29 ἀπλῶς
ὑπάρχον u. — οὐδενός C. — 31 τῶν] ἀπὸ τῶν CPufq. — 33 εἰ rc
C. — μὲν om q. — 34 ἐστὶ om. P. — 35 οἷον . . . οὐσίαν om P. —
ἐν om C. — τὸ] τῷ u.

140b1 δηλοῖ τὸ u, δηλοῖ τί ἐστὶ τὸ Cf. — 2 δὲ ἐστὶ καὶ Cf. —
εἰρησθαι CPu.

Plato

αὐτὸν κινῶν ἐστίν· καὶ γὰρ τὸ αὐτὸ αὐτὸ κινεῖν ψυχὴ, κα-
θάπερ Πλάτων ὠρισταί. ἢ ἴδιον μὲν ἐστὶ τὸ εἰρημένον, οὐ δη-
6 λοι δὲ τὴν οὐσίαν ἀφαιρεθέντος τοῦ ἀριθμοῦ. ποτέως μὲν οὖν
ἔχει, χαλεπὸν διασαφῆσαι· χρηστέον δ' ἐπὶ πάντων τῶν
τοιούτων πρὸς τὸ συμφέρον. οἷον ὅτι ὁ τοῦ φλέγματος ὄρος
ὕγρον πρῶτον ἀπὸ τροφῆς ἄπετον. ἐν γὰρ τὸ πρῶτον, οὐ
πολλά, ὥστε περιέργον τὸ ἄπετον προσκείμενον· καὶ γὰρ
10 τούτου ἀφαιρεθέντος ὁ λοιπὸς ἔσται ἴδιος λόγος· οὐ γὰρ ἐνδέ-
χεται ἀπὸ τῆς τροφῆς καὶ τοῦτο καὶ ἄλλο τι πρῶτον εἶναι.
ἢ οὐχ ἀπλῶς πρῶτον ἀπὸ τροφῆς τὸ φλέγμα, ἀλλὰ τῶν
ἀπέπτων πρῶτον, ὥστε προσθετέον τὸ ἄπετον· ἐκείνως μὲν
γὰρ ᾗθέντος οὐκ ἀληθὴς ὁ λόγος, εἴπερ μὴ πάντων πρῶ-
15 τὸν ἐστίν.

Ἔτι εἴ τι τῶν ἐν τῷ λόγῳ μὴ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς
ὑπὸ ταῦτο εἶδος· ὁ γὰρ τοιοῦτος χεῖρον ὠρισταί τῶν χρο-
μένων ὃ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς οὖσιν. ἐκείνως μὲν γὰρ ἂν ὁ
λοιπὸς ἴδιος ἢ λόγος, καὶ ὁ πᾶς ἴδιος ἔσται· ἀπλῶς γὰρ
20 πρὸς τὸ ἴδιον ὁτινοῦν προσθεθέντος ἀληθοῦς ὁλος ἴδιος γίνε-
ται. εἰ δέ τι τῶν ἐν τῷ λόγῳ μὴ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ὑπὸ
ταῦτο εἶδος, ἀδύνατον ὅλον τὸν λόγον ἴδιον εἶναι· οὐ γὰρ ἀν-
τικατηγορηθήσεται τοῦ πράγματος. οἷον ζῶον πεζὸν δίπουν
τετράπηγν· ὁ γὰρ τοιοῦτος λόγος οὐκ ἀντικατηγορεῖται τοῦ
25 πράγματος διὰ τὸ μὴ πᾶσιν ὑπάρχειν τοῖς ὑπὸ ταῦτον εἶ-
δος τὸ τετράπηγν.

Πάλιν εἰ ταῦτόν πλεονάκεις εἴρηκεν, οἷον τὴν ἐπιθυμίαν
ὄρεξιν ἡδέος εἰπών· πᾶσα γὰρ ἐπιθυμία ἡδέος ἐστίν, ὥστε καὶ
τὸ ταῦτόν τῇ ἐπιθυμίᾳ ἡδέος ἔσται. γίνεται οὖν ὄρος τῆς ἐπι-

3 αὐτὸ ABP, ἐαυτὸ cuq. — 4 ὠρισταί Πλάτων P. — ἢ εἰ ἴδιον
ἐστὶ τοῦτο τὸ C. — 5 τὴν om P. — ὁποτέρως Cf. — 7· ὅτι] ἐστίν u,
om P. — 10 λόγος ἔσται ἴδιος P. — 11 ἀπὸ τροφῆς post πρῶτον Cf
omisso τῆς. — ἀπὸ ... εἶναι] καὶ ἄλλο τι ἀπὸ τροφῆς εἶναι πρῶτον
cuq. — καὶ τοῦτο om Pf. — τι καὶ ἄλλο B. — 13 πεπτὸν pr A.
— κείνως pr AB. — μὲν om f. — 16 τι om P. — 17 et 22 ταῦτόν C,
τὸ αὐτὸ u. — 18 ὃ u. — οὖσιν om P. — κείνως AB. — ἐάν C, om P.
— 19 λοιπὸς λόγος ἢ ἴδιος P. — 20 ὄλος] ὄλος ὁ λόγος Cu, ὁ λόγος
ὄλος P. — 21 ἐάν C, ἂν Pu. — πᾶσιν om P. — 22 τὸν ὄλον Cu. —
23 οἷον τὸ ζῶον Cc. — πεζὸν καὶ δίπουν cuq. — 24 οὐ κατηγορηθή-
σεται C. — 25 ταῦτο C, corr A, τὸ αὐτὸ u. — 26 τὸ om u et pr A. —
27 οἷον ὁ τὴν C. — 28 ἐστίν ἡδέος cuq. — 29 ἐστίν B. — οὖν... ἐπι-
θυμίας] οὖν ἢ ὄρεξις B, οὖν ἢ ἐπιθυμία P, οὖν... ἐπιθυμίας re su-
pra lit A. — ὁ ὄρος cuq.

θυμίας ὀρεξις ἡδέος ἡδέος· οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἐπιθυμίαν εἰ- 30
 πὴν ἢ ὀρεξιν ἡδέος, ὥσθ' ἐκάτερον αὐτῶν ἡδέος ἔσται. ἢ τοῦτο
 μὲν οὐδὲν ἄτοπον· καὶ γὰρ ὁ ἀνθρώπος δίπουν ἔστιν, ὥστε καὶ
 τὸ ταῦτόν τῳ ἀνθρώπῳ δίπουν ἔσται. ἔστι δὲ ταῦτόν τῳ ἀν-
 θρώπῳ ζῶον πεζὸν δίπουν, ὥστε ζῶον πεζὸν δίπουν δίπουν
 ἔστιν, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο ἄτοπόν τι συμβαίνει· οὐ γὰρ κατὰ ζῴου 35
 πεζοῦ τὸ δίπουν κατηγορεῖται (οὕτω μὲν γὰρ ἂν δις περὶ τοῦ
 αὐτοῦ τὸ δίπουν ἀνκατηγοροῖτο), ἀλλὰ περὶ ζῴου πεζοῦ δίπο-
 δος τὸ δίπουν λέγεται, ὥστε ἅπαξ μόνον τὸ δίπουν κατηγο- p.141
 ρεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιθυμίας· οὐ γὰρ κατὰ τῆς
 ὀρέξεως τὸ ἡδέος εἶναι κατηγορεῖται, ἀλλὰ κατὰ τοῦ σύμ-
 παντος, ὥστε ἅπαξ καὶ ἐνταῦθα ἡ κατηγορία γίνεται. οὐκ
 ἔστι δὲ τὸ δις φθέγγασθαι ταῦτόν ὄνομα τῶν ἀτόπων, ἀλλὰ 6
 τὸ πλεονάκεις περὶ τινος τὸ αὐτὸ κατηγοροῦν, οἷον ὡς *Ξενοκράτης*
τὴν φρόνησιν ὀριστικὴν καὶ θεωρητικὴν τῶν ὄντων
φροῖν εἶναι. ἢ γὰρ ὀριστικὴ θεωρητικὴ τίς ἐστίν, ὥστε δις τὸ
 αὐτὸ λέγει προσθεῖς πάλιν καὶ θεωρητικὴν. ὁμοίως δὲ καὶ
 ὅσοι τὴν κατάψυξιν στέρησιν τοῦ κατὰ φύσιν θερμοῦ φασὶν 10
 εἶναι· πᾶσα γὰρ στέρησις ἐστὶ τοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχοντος,
 ὥστε περιεργὸν τὸ προσθεῖναι τοῦ κατὰ φύσιν, ἀλλ' ἱκανὸν
 ἢ εἰπεῖν στέρησιν θερμοῦ, ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ στέρησις γνωρίζον
 καὶ ὅτι τοῦ κατὰ φύσιν λέγεται.

Πάλιν εἰ τοῦ καθόλου εἰρημένου προσθεῖναι καὶ ἐπὶ μέρους, 15
 οἷον εἰ τὴν ἐπιείκειαν ἐλάττωσιν τῶν συμφερόντων καὶ δι-
 καίων· τὸ γὰρ δίκαιον συμφέρον τι, ὥστε περιέχεται ἐν τῷ
 συμφέροντι. περιττὸν οὖν τὸ δίκαιον, ὥστε καθόλου εἰπας ἐπὶ
 μέρους προσέειπεν. καὶ εἰ τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην τῶν ψυγίων
 ζῳῳ καὶ ἀνθρώπῳ, ἢ τὸν νόμον εἰκόνα τῶν φύσει καλῶν καὶ 20

30 alt ἡδέος supra vs Cc, om ABuq. — οὐδὲ q, οὐ f. — 31 ἐστίν
 ABPcuq. — 32 ὁ om AB. — 35 κατὰ] ἢ P. — 36 δις ἂν u. — 37 ἂν
 om CPcuq.

141a4 κἀνταῦθα C. — 6 pr τὸ om P. — τινων C. — ταῦτό cu,
 αὐτόν f. — κατηγορεῖν Ccuq, κατηγοροῦν P. — οἷον om cuq. —
 οἷον εἰ ὡς ABP. — 8 τίς om AP. — ταῦτόν C, ταῦτό cu. — 9 pr καὶ]
 τὸ καὶ P. — 11 εἶναι om cuq. — ἐστὶ ante ὥστε vs 12 Cc. — 12 τοῦ]
 τὸ q. — 13 ἦν om C. — αὐτὴ ABC. — 15 τοῦ om C. — 16 καὶ] τῶν
 καὶ u. — 17 τὸ γὰρ] καὶ γὰρ τὸ cuq. — ὥστε ... συμφέροντι pr om u.
 — περιέχεται ... ὥστε om ABP. — 18 ὥστε καθόλου] καθόλου γὰρ
 Ccuq. — εἰπὼν Puf. — 20 ζῳῳ καὶ ἀνθρώπων Cc.

δικαίων· τὸ γὰρ δίκαιον καλόν τι, ὥστε πλεονάκις τὸ αὐτὸ λέγει.

4 Πότερον μὲν οὖν καλῶς ἢ οὐ καλῶς, διὰ τούτων καὶ τῶν τοιούτων ἐπισκεπτέον· πότερον δ' εἴρηκε καὶ ὠρισταὶ τὸ τί ἢ
25 εἶναι ἢ οὐχί, ἐκ τῶνδε.

Πρωτὸν μὲν εἰ μὴ διὰ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων πε-
ποιήται τὸν ὀρισμὸν. ἐπεὶ γὰρ ὁ ὅρος ἀποδίδεται τοῦ γνω-
ρίζαι χάριν τὸ λεχθέν, γνωρίζομεν δ' οὐκ ἐκ τῶν τυχόντων
ἀλλ' ἐκ τῶν προτέρων καὶ γνωριμωτέρων, καθάπερ ἐν ταῖς
30 ἀποδείξεσιν (οὕτω γὰρ πᾶσα διδασκαλία καὶ μάθησις ἐστὶν)
φανερόν ἐστι ὁ μὴ διὰ τοιούτων ὀριζόμενος οὐχ ὠρισταί. εἰ δὲ
μὴ, πλείους ἔσονται τοῦ αὐτοῦ ὀρισμοί. δῆλον γὰρ ὅτι καὶ
διὰ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων βέλτιον ὠρισταί, ὥστε ἀμ-
φότεροι ἂν εἴησαν ὅροι τοῦ αὐτοῦ. τὸ δὲ τοιούτον οὐ δοκί-
35 ἐκάστη γὰρ τῶν ὄντων ἐν ἔστι τὸ εἶναι ὅπερ ἐστίν· ὥστ' εἰ πλείους
ἔσονται τοῦ αὐτοῦ ὀρισμοί, ταύτων ἔσται τῷ ὀριζομένῳ
εἶναι ὅπερ καθ' ἑκάτερον τῶν ὀρισμῶν δηλοῦνται. ταῦτα δ'
40 οὐ ταῦτά ἐστιν, ἐπειδὴ οἱ ὀρισμοὶ ἕτεροι. δῆλον οὖν ὅτι οὐ
ὠρισταί ὁ μὴ διὰ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων ὀριστάμενος.

Τὸ μὲν οὖν μὴ διὰ γνωριμωτέρων εἰρησθαι τὸν ὅρον δι-
χῶς ἔστιν ἐκλαβεῖν· ἢ γὰρ εἰ ἀπλῶς ἐξ ἀγνωστοτέρων ἢ
5 ἡμῖν ἀγνωστοτέρων· ἐνδέχεται γὰρ ἀμφοτέρως. ἀπλῶς μὲν
οὖν γνωριμωτέρον τὸ πρότερον τοῦ ὑστερου, οἷον στιγμή γρα-
μμῆς καὶ γραμμῇ ἐπιπέδου καὶ ἐπίπεδον στερεοῦ, καθάπερ
καὶ μονὰς ἀριθμοῦ· πρότερον γὰρ καὶ ἀρχὴ παντὸς ἀρι-
θμοῦ. ὁμοίως δὲ καὶ στοιχεῖον συλλαβῆς· ἡμῖν δ' ἀνάγκη
10 ἐνίοτε συμβαίνει· μάλιστα γὰρ τὸ στερεὸν ὑπὸ τὴν αἰσθησιν
πίπτει ἐπιπέδου, τὸ δ' ἐπίπεδον μᾶλλον τῆς γραμμῆς, γραμμῇ
δὲ σημείου μᾶλλον. οἱ πολλοὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα προγνωρίζου-

21 ταὐτὸ Ccu. — 23 καλῶς ὠρισταί διὰ CPcuq. — τούτων καὶ om
u. — διὰ τῶνδ' ἐπισκεπτέον C. — 24 ὠρισταί καὶ εἴρηκε CPcuq. —
25 οὐ uq. — τῶνδε] τῶνδε σκεπτέον P. — 26 μὲν οὖν εἰ CP. — 27
ἐπειδὴ C. — 31 φανερόν οὖν ὅτι P. — τούτων Ccu. — δὲ μὴ] γὰρ
ὠρισταί Ccu. — 33 γνωριμωτέρων ἐτι βέλτιον CP. — ὡς pr C. — 34
τοιούτω u. — 35 ἕκαστον B. — 37 ταῦτα δ' οὐ pr om C.

141b4 ἀπλῶς εἰ pr C, sed εἰ del. — εἰ utrumque om cfq, alt om
P. — 6 ὑστερον P. — 7 καὶ γραμμῇ ἐπιπέδου om C. — 9 στοιχείου.
— 11 πίπτει om C puncto posito. — ἐπιπέδου om CPcuq. — τὸ δ'
om P. — γραμμῇ δὲ σημείου] ἢ δὲ γραμμῇ τῆς στιγμῆς Cf. — 12 μᾶ-
λλον... προγνωρίζουσιν] διὰ μᾶλλον οἱ πολλοὶ (τὰ CP) τοιαῦτα (ταῦτα
uf) γνωρίζουσι (προγνωρίζουσιν P) PCuf. — ante οἱ lit un vel duo-
rum vbb B.

1. τὰ μὲν γὰρ (1. ε. ποδὲς) ποσειδωνία τῆς τυχεύουσας
 τὰ δὲ ποσειδωνία καὶ τὰ ἀκριβοῦς καὶ περιττῆς
 ἰανθίους καταμετρεῖται εἰσιν.
 ΤΟΠΙΚΩΝ Ζ. 183

ὡν· τὰ μὲν γὰρ τῆς τυχεύουσας τὰ δ' ἀκριβοῦς καὶ περιττῆς
 διανοίας καταμετρεῖται εἰσιν.

Ἀπλῶς μὲν οὖν βέλτιον τὸ διὰ τῶν προτέρων τὰ ὅστε- 15
 ρα περᾶσθαι γνωρίζειν· ἐπιστημονικώτερον γὰρ τὸ τοιοῦτόν ποιεῖται
 εἶναι. οὐ μὴν ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀδυνατοῦντας γνωρίζειν διὰ
 τῶν τοιούτων ἀναγκαῖον ἴσως διὰ τῶν ἐκείνοις γνωρίμων ποι-
 εῖσθαι τὸν λόγον. εἰσὶ δὲ τῶν τοιούτων ὁρισμῶν ὃ τε τῆς
 σιμῆς καὶ ὃ τῆς γραμμῆς καὶ ὃ τοῦ ἐπιπέδου· πάντες γὰρ καὶ
 διὰ τῶν ὑστέρων τὰ πρότερα δηλοῦσιν· τὸ μὲν γὰρ γραμμῆς,
 τὸ δ' ἐπιπέδου, τὸ δὲ στερεοῦ φασὶ πέρας εἶναι. οὐ δεῖ δὲ
 λανθάνειν ὅτι τοὺς οὕτως ὀριζομένους οὐκ ἐνδέχεται τὸ τί ἦν
 εἶναι τῷ ὀριζομένῳ δηλοῦν, ἐὰν μὴ τυγχάνῃ ταυτόν ἡμῖν τε
 γνωριμώτερον καὶ ἀπλῶς γνωριμώτερον, εἴπερ δεῖ μὲν διὰ τοῦ
 γένους καὶ τῶν διαφορῶν ὀρίζεσθαι τὸν καλῶς ὀριζόμε-
 νον, ταῦτα δὲ τῶν ἀπλῶς γνωριμωτέρων καὶ προτέρων τοῦ
 εἶδους εἶσιν. συναναιρεῖ γὰρ τὸ γένος καὶ ἡ διαφορὰ τὸ εἶδος,
 ὥστε πρότερα ταῦτα τοῦ εἶδους. ἐστὶ δὲ καὶ γνωριμώτερα· τοῦ
 γένους γὰρ εἶδους γνωρίζομένου ἀνάγκη καὶ τὸ γένος καὶ τὴν δια-
 φορὰν γνωρίζεσθαι (ὃ γὰρ ἄνθρωπον γνωρίζων καὶ ζῷον καὶ
 περὶ τὸν γνωρίζει), τοῦ δὲ γένους ἢ τῆς διαφορᾶς γνωρίζομένης
 οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ εἶδος γνωρίζεσθαι, ὥστε ἀγνωστότερον τὸ
 εἶδος. ἔτι τοῖς κατ' ἀλήθειαν τοὺς τοιοῦτους ὁρισμούς φασκον-
 τας εἶναι, τοὺς ἐκ τῶν ἐκάστω γνωρίμων, πολλοὺς τοῦ αὐτοῦ
 συμβῆσθαι λέγειν ὁρισμούς εἶναι· ἕτερα γὰρ ἑτέροις καὶ οὐ
 ταῦτα πᾶσι τυγχάνει γνωριμώτερα ὄντα, ὥστε πρὸς ἕναστον
 περὶ ἂν εἷη ὁρισμὸς ἀποδοτέος, εἴπερ ἐκ τῶν ἐκάστοις γνω-
 रिμωτέρων τὸν ὁρισμὸν ποιεῖσθαι χρή. ἔτι τοῖς αὐτοῖς ἄλ-
 λολ' ἄλλα μᾶλλον γνώριμα, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ αἰσθητά,
 ἀκριβετέροις δὲ γινομένοις ἀνάπαλιν, ὥστ' οὐδὲ πρὸς τὸν αὐ-

15 βέλτιον post ὅστερα P. — τὸ om CP. — πρότερον ABPcfuq. —
 ὑστέρον A. — 18 τῶν αὐτῶν γνωριμωποιεῖσθαι P. — 19 ὁρισμοὶ P. —
 20 ὁ bis om u. — 22 φασὶ] φανερὸν P. — πέρας φασὶν Ccu. — 24
 ὃν C. — ἐὰν γὰρ μὴ u. — 25 καὶ] ὃν καὶ u. — ἀπλῶς γνωριμωτά-
 των C. — εἴπερ] ὃν, εἴπερ Pcu. — διὰ τοῦ γένους μὲν C. — 28 γὰρ
 καὶ τὸ Ccu. — 29 τοῦ om P. — δὲ om u. — 30 pr καὶ om u. — 31
 καὶ om C. — 32 γνωριεῖ cu. — ἢ] καὶ u. — γνωρίζομένων u. —
 33 καὶ om u. — 34 εἶδος ἐστὶ ἐτι P. — 35 ἐκάστοις Ccuq, corr B. —
 37 πᾶσι om u.

142a1 ἐκάστω cu. — γνωριμωτάτων δεῖ τὸν ὁρισμὸν (τὸν ὁρισμὸν
 δεῖ cu) ποιεῖσθαι. ἐτι Ccu. — 3 γνώριμα μᾶλλον C. — μὲν γὰρ τὰ
 Ccu. — 4 γινομένοις P.

ἔτον αἰὲς ὁ αὐτὸς ὁρισμὸς ἀποδοτέος τοῖς διὰ τῶν ἐκάστοις
 γνωριμωτέρων τὸν ὁρισμὸν φάσκουσιν ἀποδοτέον εἶναι. δηλοῦν
 οὖν ὅτι οὐχ ὁριστείον διὰ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀπλῶς
 γνωριμωτέρων· μόνως γὰρ ἂν οὕτως εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ὁρισμὸς
 αἰὲς γίνοιτο. ἴσως δὲ καὶ τὸ ἀπλῶς γινώσκον οὐ τὸ πᾶν
 10 γινώσκον ἐστίν, ἀλλὰ τὸ τοῖς ἐν διακειμένοις τῇν διάνοιαν
 καθάπερ καὶ τὸ ἀπλῶς ὑγιεινὸν τὸ τοῖς ἐν ἔχονσι τὸ σώμα
 δεῖ μὲν οὖν ἕκαστα τῶν τοιούτων ἐξακριβοῦν, χρῆσθαι δὲ δια-
 λεγομένους πρὸς τὸ συμφέρον. μάλιστα δ' ὁμολογοῦνται
 ἀναιρεῖν ἐνδέχεται τὸν ὁρισμὸν, ἐὰν μὴτ' ἐκ τῶν ἀπλῶς
 15 γνωριμωτέρων μὴτ' ἐκ τῶν ἡμῖν τυγχάνῃ τὸν λόγον πε-
 ποιημένος.

Εἰς μὲν οὖν τρόπος τοῦ μὴ διὰ γνωριμωτέρων ἐστὶ τὸ διὰ
 τῶν ὑστέρων τὰ πρότερα δηλοῦν, καθάπερ πρότερον εἰπαμεν.
 ἄλλος, εἰ τοῦ ἐν ἡρεμίᾳ καὶ τοῦ ὁριζομένου διὰ τοῦ ἀορίστου καὶ
 20 τοῦ ἐν κινήσει ἀποδέδοται ὁ λόγος ἡμῖν· πρότερον γὰρ τὸ
 μένον καὶ τὸ ὁριζομένον τοῦ ἀορίστου καὶ ἐν κινήσει ὄντος.
 Τοῦ δὲ μὴ ἐκ πρότερων τρεῖς εἶσι τρόποι, πρῶτος μὲν
 διὰ τοῦ ἀντικειμένου τὸ ἀντικείμενον ὁρίζεται, οἷον διὰ τοῦ κα-
 κοῦ τὸ ἀγαθόν· ἅμα γὰρ τῇ φύσει τὰ ἀντικείμενα. ἐνίοις δ'
 25 καὶ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη ἀμφοτέρων δοκεῖ εἶναι, ὥστ' οὐδὲ γνω-
 रिμωτέρον τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου. δεῖ δὲ μὴ λαμβάνειν ὅτι ἐν
 ἴσως οὐκ ἐστὶν ὁρίζεσθαι ἄλλως, οἷον τὸ διπλάσιον ἀνευ τοῦ
 ἡμίσεος, καὶ ὅσα καθ' αὐτὰ πρὸς τι λέγεται· πᾶσι γὰρ
 τοῖς τοιούτοις ταῦτόν τὸ εἶναι τῷ πρὸς τί πως ἔχειν, ὥσ-
 30 τ' ἀδύνατον ἀνευ θατέρου θάτερον γνωρίζειν, διόπερ ἀναγκαῖον
 ἐν τῷ τοῦ ἑτέρου λόγῳ συμπεριελήφθαι καὶ θάτερον. γνω-
 ρίζεσθαι.

5 ἀποδίδεται C. — 6 γνωριμωτάτων C, γνωριμῶν c. — δηλοῦν οὖν
 δηλοῦν A. — 8 γνωριμωτάτων P. — 9 οὐ τὸ] ἐστὶ οὐκ ὃν P. — 10
 ἐστὶν et τὸ om P. — 12 τῶν τοιούτων ἕκαστα (ἕκαστον u) Ceu. —
 ἀκριβοῦν P. — 17 τόπος CPq. — μὴ] εἰ μὴ P. — 18 εἰπομεν Ceuq.
 — 19 ἄλλος δὲ εἰ u. — 20 κινήσει ὄντος απ. C. — ἀποδίδεται euq.
 — ἡμῖν om cfuq. — λόγος. γνωριμωτέρων γὰρ καὶ πρότερον τὸ Cf.
 γὰρ καὶ γνωριμωτέρων τὸ ... μένον P. — 21 ἀορίστου καὶ om q. —
 22 εἶσι τρόποι τρεῖς re supra vs C. — πρῶτον ABPcuq. — 23 οἷον
 εἰ διὰ Ceuq. — 25 οὐδὲν C, οὐδὲν Pcu. — 27 οὐκ ἐστὶν ἴσως C. —
 28 ὅσα μὴ καθ' Ceq. — αὐτὰ ἀλλὰ πρὸς Ceq. — 29 τὸ εἶναι ταῦτόν
 euq. — τὸ εἶναι τῷ] εἶναι τὸ (corr τῷ) A, τὸ εἶναι τὸ P, ἐστὶ. τὸ
 εἶναι τῷ C. — 30 θάτερον ἀνευ θατέρου Cef. — 31 τοῦ om B. —
 συμπεριελήφθαι P.

ξεν μὲν οὖν δεῖ τὰ τοιαῦτα πάντα, χρῆσθαι δ' αὐτοῖς ὡς
 ἂν δοκῇ συμφέρειν.

Ἄλλος, εἰ αὐτῷ κέχρηται τῷ ὀρίζομένῳ. λανθάνει δ',
 ὅταν μὴ αὐτῷ τῷ τοῦ ὀρίζομένου ὀνόματι χρῆσθαι, οἷον εἰ 35
 τὸν ἥλιον ἄστρον ἡμεροφανὲς ὠρίσατο· ὁ γὰρ ἡμέρα χρό-
 νος ἡλίῳ χρῆται. δεῖ δ' ὅπως φωραθῇ τὰ τοιαῦτα μετα-
 λαμβάνειν ἀντὶ τοῦ ὀνόματος τὸν λόγον, οἷον ὅτι ἡμέρα ἡλίου
 φωρὰ ὑπὲρ γῆς ἐστίν· δηλον γὰρ ὅτι ὁ τὴν φωρὰν ἡλίου ὑπὲρ
 γῆς εἰρηκὰς τὸν ἥλιον εἰρηκεν, ὥστε χρῆται τῷ ἡλίῳ ὁ τῇ 5
 ἡμέρα χρησάμενος.

Πάλιν εἰ τῷ ἀντιδιηρημένῳ τὸ ἀντιδιηρημένον ὠρίζεται,
 οἷον περιττὸν τὸ μονάδι μείζον ἄρτιον. ἅμα γὰρ τῇ φύσει
 τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀντιδιηρημένα, τὸ δὲ περιττὸν καὶ ἄρ-
 τιον ἀντιδιήρηται· ἅμω γὰρ ἀριθμοῦ διαφοραί. 10

Ὅμοιως δὲ καὶ εἰ διὰ τῶν ὑποκάτω τὸ ἐπάνω ὠρίζεται,
 οἷον ἄρτιον ἀριθμὸν τὸν δίχα διαιρούμενον ἢ τὸ ἀγαθὸν ἐξιν
 ἀρετῆς· τό τε γὰρ δίχα ἀπὸ τῶν δύο εἴληπται, ἄρτιον ὄν-
 των, καὶ ἡ ἀρετὴ ἀγαθὸν τί ἐστίν, ὥσθ' ὑποκάτω ταῦτα
 ἐκείνων ἐστίν. ἔτι δ' ἀνάγκη τὸν τῷ ὑποκάτω χρόμενον καὶ 15
 αὐτῷ χρῆσθαι. ὅ τε γὰρ τῇ ἀρετῇ χρόμενος χρῆται τῷ
 ἀγαθῷ, ἐπειδὴ ἀγαθὸν τι ἡ ἀρετὴ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τῷ
 δίχα χρόμενος τῷ ἄρτιῳ χρῆται, ἐπειδὴ εἰς δύο διηρησθαι
 σημαίνει τὸ δίχα διηρησθαι, τὰ δὲ δύο ἄρτιά ἐστιν.

Καθόλου μὲν οὖν εἰπεῖν εἰς ἐστὶ τόπος τὸ μὴ διὰ προτέρων 5
 καὶ γνωριμωτέρων ποιησάσθαι τὸν λόγον, μέρη δ' αὐτοῦ τὰ 21
 εἰρημένα. δεύτερος, εἰ ἐν γένει τοῦ πράγματος ὄντος μὴ κεῖται
 ἐν γένει. ἐν ἅπασιν δὲ τὸ τοιοῦτον ἀμάσθημά ἐστίν, ἐν οἷς οὐ
 πρόκειται τοῦ λόγου τὸ τί ἐστίν, οἷον ὁ τοῦ σώματος ὀρισμός,
 τὸ ἔχον τρεῖς διαστάσεις, ἢ εἴ τις τὸν ἄνθρωπον ὀρίσασθαι τὸ 25

32 αὐτοῖς καὶ ἐπὶ τούτων ὡς Cusf.

142b2 ἡλίῳ] καὶ ἡλίῳ CPcu, τῷ ἡλίῳ f. — δὲ πρὸς τὸ φωρασθαι
 Cusf, corr B, δὲ καὶ τῷ φωρασθαι P. — ὅτι ἡ ἡμέρα CPc. — 4 ὑπὲρ
 γῆς om C. — ὁ om ABP. — ἡλίου φωρὰν f. — φωρὰν εἰρηκῶς τοῦ
 ἡλίου τὸν P. — ὑπὲρ γῆς post εἰρηκῶς cu, om fq. — 5 κέχρηται CPsfuq.
 — 7 τὸ ἀντιδ. τῷ ἀντιδ. P. — τὸν pr A. — 9 καὶ τὸ ἄρτιον u. — 17 ἢ
 om C. — δὲ om u. — ὁ om B. — 18 διαιρεῖσθαι C. — 19 συμβαί-
 νει CP. — διηρεῖσθαι B, fort pr C, om Pcufr. — 20 τρόπος ABcq. —
 21 πεποιησθαι Cusf. — 22 δεύτερος (δεύτερον P) δὲ εἰ CPcufr. — 23
 τοιοῦτο u. — 24 τοῦ om C. — ἐστίν] ὄν P, om ABcufr. — 25 ἢ]
 καὶ C. — ἢ... διαστάσεις om P. — τὸ om C.

ἐπιστάμενον ἀριθμεῖν. οὐ γὰρ εἴρηται τί ὄν τρεῖς ἔχει διαστάσεις ἢ τί ὄν ἐπίσταται ἀριθμεῖν· τὸ δὲ γένος βούλεται τὸ τί ἐστὶ σημαίνειν, καὶ πρῶτον ὑποτίθεται τῶν ἐν τῷ ὀρισμῷ λεγομένων.

- 30 Ἔτι εἰ πρὸς πλείω λεγομένου τοῦ ὀριζομένου μὴ πρὸς πάντα ἀποδέδωκεν, οἷον εἰ τὴν γραμματικὴν ἐπιστήμην τοῦ γράφειν τὸ ὑπαγορευθέν· προσδεῖται γὰρ ὅτι καὶ τῶν ἀγνοῦνται· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον τοῦ γράφειν ἢ τοῦ ἀναγνῶναι ἀποδοῦνς ὦρισται, ὥστ' οὐδέτερος, ἀλλ' ὁ ἅμω ταῦτ' εἰπών,
 35 ἐπειδὴ πλείους οὐκ ἐνδέχεται ταύτου ὀρισμούς εἶναι. ἐπ' ἐνίων
 p. 143 μὲν οὖν κατ' ἀλήθειαν ἔχει καθάπερ εἴρηται, ἐπ' ἐνίων δ' οὐ, οἷον ἐφ' ὅσον μὴ καθ' αὐτὸ πρὸς ἅμω λέγεται, καθάπερ ἱατρικὴ τοῦ νόσον καὶ ὑγίαν ποιῆσαι· τοῦ μὲν γὰρ καθ' αὐτὴν λέγεται, τοῦ δὲ κατὰ συμβεβηκός· ἀπλῶς γὰρ ἀλλότριον τῆς ἱατρικῆς τὸ νόσον ποιεῖν. ὥστ' οὐδὲν μᾶλλον ὦρισται ὁ πρὸς ἅμω ἀποδοῦνς τοῦ πρὸς θάτερον, ἀλλ' ἴσως καὶ χεῖρον, ἐπειδὴ καὶ τῶν λοιπῶν ὅστισοῦν δυνατός ἐστι νόσον ποιῆσαι.

Ἔτι εἰ μὴ πρὸς τὸ βέλτιον ἀλλὰ πρὸς τὸ χεῖρον
 10 ἀποδέδωκε, πλείονων ὄντων πρὸς ἃ λέγεται τὸ ὀριζόμενον·
 πᾶσα γὰρ ἐπιστήμη καὶ δύναμις τοῦ βελτίστον δοκεῖ εἶναι.
 Πάλιν εἰ μὴ κεῖται ἐν τῷ οἰκείῳ γένει τὸ λεγόμενον, σκοπεῖν ἐκ τῶν περὶ τὰ γένη στοιχείων, καθάπερ πρότερον εἴρηται.

- 15 Ἔτι εἰ ὑπερβαίνων λέγει τὰ γένη, οἷον ὁ τὴν δικαιοσύνην ἔξιν ἰσότητος ποιητικὴν ἢ διανεμητικὴν τοῦ ἴσου. ὑπερβαίνει γὰρ οὕτως ὀριζόμενος τὴν ἀρετὴν. ἀπολιπὼν οὖν τὸ τῆς δικαιοσύνης γένος οὐ λέγει τὸ τί ἦν εἶναι· ἢ γὰρ οὐσία ἐκαστῷ μετὰ τοῦ γένους. ἔστι δὲ τοῦτο ταῦτόν τῷ μὴ εἰς τὸ ἐργαζάτω γένος θεῖναι· ὁ γὰρ εἰς τὸ ἐργαζάτω θείει πάντα

26 ὃν ὅτι μέγεθος δ' τρεῖς mg u. — 27 ὃν ὅτι ζῶον δ' ἐπίστω. mg u. — 30 εἰ om AP. — 31 ἀπιδόκεν u. — 33 οὐθέν Pcuq. — ἀποδοῦνς C. — ἀποδοῦνς Bcuq. — ἀποδοῦνς f. — 35 τοῦ αὐτοῦ CPcuq.

143a2 ὅσον u. — καθάπερ ἡ ἱατρικὴ (P) τοῦ ὑγίαν καὶ νόσον Ccu. — 3 et 4 τοῦ] τὸ P. — 3 ἐμποιῆσαι C. — αὐτὸ CP. — 4 γὰρ καθ' αὐτὴν λέγεται ἄλλ. C. — 5 νοσοποιεῖν Ccu. — 6 ἐπιστῶνς u. — καὶ om u. — 11 ἀπασα Ccu. — καὶ δύναμις om P. — 12 οὐκείῳ αὐτοῦ γένει Ccu. — 13 πρὸς τὰ u. — εἴρηται πρότερον u. — 15 οἷον] καθάπερ q. — δ] εἰ f, om u. — 17 γὰρ ὁ οὕτως BCcuqf, corr A. — οὖν] γὰρ C. — 18 ἐκαστον P.

τὰ ἐπάνω εἴρηκεν, ἐπειδὴ πάντα τὰ ἐπάνω γένη τῶν ὑποκάτω κατηγορεῖται. ὥστ' ἢ εἰς τὸ ἐγγυτάτω γένος θετέον, ἢ πάσας τὰς διαφορὰς τῷ ἐπάνω γένει προσαπτέον, δι' ὧν ὀρίζεται τὸ ἐγγυτάτω γένος. οὕτω γὰρ οὐδὲν ἂν εἴη παραλειπόμενος, ἀλλ' ἀντ' ὀνόματος λόγῳ εἰρηκῶς ἂν εἴη τὸ ὑποκάτω γένος. ὁ δ' αὐτὸ μόνον τὸ ἐπάνω γένος εἶπας οὐ λέγει καὶ τὸ ὑποκάτω γένος· ὁ γὰρ φυτὸν εἶπας οὐ λέγει δένδρον.

Πάλιν ἐπὶ τῶν διαφορῶν ὁμοίως σκεπτέον εἰ καὶ τὰς 6 διαφορὰς εἶπε τὰς τοῦ γένους. εἰ γὰρ μὴ ταῖς τοῦ πράγμα-
τος ἰδίαις ὥρισταί διαφοραῖς, ἢ καὶ παντελῶς τοιοῦτον εἴρηκεν ὃ μηδενὸς ἐνδέχεται διαφορὰν εἶναι, οἷον τὸ ζῶον ἢ τὴν οὐσίαν, δῆλον ὅτι οὐκ ὥρισταί· οὐδενὸς γὰρ διαφορὰ τὰ εἰρημένα. ὁρᾶν δὲ καὶ εἰς τὴν ἀντιδιχορηγούμενον τι τῇ εἰρημένῃ διαφορᾷ. εἰ γὰρ μὴ ἔστι, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἡ εἰρημένη τοῦ γένους διαφορὰ· πᾶν γὰρ γένος ταῖς ἀντιδιχορηγούμεναις διαφοραῖς διαιρεῖται, καθάπερ τὸ ζῶον τῷ πεζῷ καὶ τῷ πτηνῷ καὶ τῷ ἐνύδρῳ καὶ τῷ ὀλιποδι. ἢ εἰ ἔστι μὲν ἡ ἀντιδιχορηγούμενη διαφορὰ, μὴ ἀληθεύεται δὲ κατὰ τοῦ γένους. δῆλον γὰρ ὅτι οὐδετέρῃ ἂν εἴη τοῦ γένους διαφορὰ· πᾶσαι γὰρ αἱ ἀντιδιχορηγούμεναι διαφοραὶ ἀληθεύονται κατὰ τοῦ οἰκείου γένους. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀληθεύεται μὲν, μὴ ποιεῖ δὲ προσδιτεμένη τῷ γένει εἶδος. δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ ἂν εἴη αὕτη εἰδοποιὸς διαφορὰ τοῦ γένους· πᾶσα γὰρ εἰδοποιὸς διαφορὰ μετὰ τοῦ γένους εἶδος ποιεῖ. εἰ δ' αὕτη μὴ ἔστι διαφορὰ, οὐδ' ἢ λεχθεῖσα, ἐπεὶ ταύτη ἀντιδιήρηται.

Ἐπεὶ ἂν ἀποφάσκει διαίρη τὸ γένος, καθάπερ οἱ τὴν γραμμὴν ὀριζόμενοι μῆκος ἀπλάτεις εἶναι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο
εἰδοποιὸς διαφορὰ
 definition by qualitative character

21 ἐπάνω γένει εἴρηκεν C. — 24 οὐδὲν ἂν ἔτι εἴη C. — παραλειπόμενος... ἂν εἴη mg add A. — παραλειπόμενος B. — 25 ἂν εἴη om C. — 26 αὐτὸ] αὐ P. — 26 et 27 εἰπὼν P. — 29 ἐπισκεπτέον C, διασκεπτέον cu. — 30 τοῦ γένους ὥρισταί corr u. — 31 ἰδίαις om C, pr c. — παντελῶς τι τοιοῦτον (τοιοῦτο u) CP^{ms} παντ. τὸ τοιοῦτο c. — 32 τὸ om P. — ἢ] καὶ u. — 33 οὐ χωρίζεται pr B. — διαφοραὶ AB. — 34 τι ἀντιδ. u. — εἰρημένη τοῦ γένους διαφορᾷ C. — διαφορὰ τοῦ γένους. εἰ P.

143b1 διήρηται f. — καὶ om q. — τῷ om cuf. — 2 καὶ τῷ ἐνύδρῳ om ABCPcuq. — τῷ bis om f. — εἰ pr om A. — ἢ post ἀντιδιχορηγούμενη Cuf. — 3 γὰρ om ABP. — 4 οὐδ' ἢ ἑτέρα C, οὐδ' ἑτέρα pr c. — 7 γὰρ om P. — εἰδοποιὸς ἢ διαφορὰ C. — 8 εἰδοποιὸς post διαφορὰ P, om Cuf. — 9 αὐτὴ B. — 11 ἂν Ccu.

30. The advocate of Ideas affirmed that
τὸ γένος was ἐν ἀριθμῷ.

σημαίνει ἢ ὅτι οὐκ ἔχει πλάτος. συμβήσεται οὖν τὸ γένος
μετέχειν τοῦ εἶδους· πᾶν γὰρ μῆκος ἢ ἀπλατὺς ἢ πλάτος
15 ἔχον ἐστίν, ἐπεὶ κατὰ παντὸς ἢ ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφα-
σις ἀληθεύεται, ὥστε καὶ τὸ γένος τῆς γραμμῆς μῆκος ὃν
ἢ ἀπλατὺς ἢ πλάτος ἔχον ἔσται. μῆκος δ' ἀπλατὺς εἶδους
ἐστὶ λόγος, ὁμοίως δὲ καὶ μῆκος πλάτος ἔχον· τὸ γὰρ
ἀπλατὺς καὶ πλάτος ἔχον διαφοραὶ εἰσιν, ἐκ δὲ τῆς δια-
20 φορᾶς καὶ τοῦ γένους ὁ τοῦ εἶδους ἐστὶ λόγος, ὥστε τὸ γένος
ἐπιδέχου' ἂν τὸν τοῦ εἶδους λόγον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν τῆς
διαφορᾶς, ἐπειδὴ ἡ ἑτέρα τῶν εἰρημένων διαφορῶν ἐξ ἀ-
νάγκης κατηγορεῖται τοῦ γένους. ἔστι δ' ὁ εἰρημένος τόπος
χρήσιμος πρὸς τοὺς τιθεμένους ιδέας εἶναι. εἰ γὰρ ἔστιν αὐτὸ
25 μῆκος, πῶς κατηγορηθήσεται κατὰ τοῦ γένους ὅτι πλάτος
ἔχον ἐστίν ἢ ἀπλατὺς ἐστίν; δεῖ γὰρ κατὰ παντὸς μῆκους τὸ
ἕτερον αὐτῶν ἀληθεύεσθαι, εἴπερ κατὰ τοῦ γένους ἀληθεύε-
σθαι μέλλει. τοῦτο δ' οὐ συμβαίνει· ἔστι γὰρ ἀπλατὴ καὶ
πλάτος ἔχοντα μῆκη. ὥστε πρὸς ἐκείνους μόνους χρήσιμος ὁ
30 τόπος, ὅσοι τὸ γένος ἐν ἀριθμῷ φασὶν εἶναι. τοῦτο δὲ ποιού-
σιν οἱ τὰς ιδέας τιθέμενοι· αὐτὸ γὰρ μῆκος καὶ αὐτὸ ὥρον
γένος φασὶν εἶναι.

Ἰσως δ' ἐπ' ἐνίων ἀναγκαῖον καὶ ἀποφάσει χρῆσθαι
τὸν ὀριζόμενον, οἷον ἐπὶ τῶν στερησεων· τυφλὸν γὰρ ἐστὶ τὸ
35 μὴ ἔχον ὄψιν, ὅτε πέφυκεν ἔχειν. διαφέρει δ' οὐδὲν ἀπο-
φάσει διελεῖν τὸ γένος, ἢ τοιαύτη καταφάσει ἢ ἀπόφασιν
p. 144 ἀναγκαῖον ἀντιδιαριεῖσθαι, οἷον εἰ μῆκος πλάτος ἔχον ὠρι-
σται· τῷ γὰρ πλάτος ἔχοντι τὸ μὴ ἔχον πλάτος ἀντι-
διήρηται, ἄλλο δ' οὐδέν, ὥστε ἀποφάσει πάλιν διαιρεῖται
τὸ γένος.

14 μῆκος corr A, om BP. — pr ἢ om A. — μῆκος ἢ corr C. —
15 ἔχον ante πλάτος P, post ἐστίν q. — ἐπεὶ om Ceuq. — pr ἢ] γὰρ
Ceuq. — alt ἢ om C. — 17 pr ἢ om u. — ἔχον πλάτος P. — 19 καὶ
τὸ πλάτος u. — 20 λόγος ἐστίν C. — 24 γὰρ] γὰρ μὴ corr u. — 25
πῶς rc adi u. — γένους τὸ ὅτι q. — 26 ἔχον om q. — ἔχει ἢ CPcu. —
alt ἐστίν om q. — μήκους .: 28 δ' οὐ rc in lit A. — 26 θάτερον Ceuq,
rc A. — 27 τοῦ om C. — 28 γὰρ] γὰρ καὶ C. — 29 μόνον Cf. —
30 οὐ A, ὁ B. — τὸ] πᾶν AB. — 31 ιδέας μόνας (μόνον C) τιθέμε-
νοι Puq. — μῆκος γὰρ P. — αὐτοῦ ὥρον u. — 33 καὶ ante ἀναγκαῖον
u, om C. — χρῆσασθαι C. — 35 ὅτε] ὅπερ P. — 36 τὸ om C. — ἢ
ἀποφάσει u, pr om C.

144a1 ἀνάγκη C. — ἀντιδιηρησθαι CPu. — μῆκος ἀπλατὺς P. —
ἔχον πλάτος u. — ὠρίσασθαι CPu. — 2 ἀντιδιαριεῖται C. — 3 πάλιν
διαριεῖ u.

Πάλιν εἰ τὸ εἶδος ὡς διαφορὰν ἀπέδωκε, καθάπερ οἱ τὸν προσηλακισμὸν ὕβριν μετὰ χλευασίας ὀριζόμενοι· ἡ γὰρ χλευασία ὕβρις τις, ὥστ' οὐ διαφορὰ ἀλλ' εἶδος ἡ χλευασία.

Ἔτι εἰ τὸ γένος ὡς διαφορὰν εἰρηκεν, οἶον τὴν ἀρετὴν ἔξιν ἀγαθὴν ἢ σπουδαίαν· γένος γὰρ τὰγαθὸν τῆς ἀρετῆς ἐστίν. ἡ οὐ γένος τὰγαθόν, ἀλλὰ διαφορὰ, εἶπερ ἀληθεῖς ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ταῦτόν ἐν δύο γένεσιν εἶναι μὴ περιέχουσιν ἀλλήλα. οὔτε γὰρ τὰγαθὸν τὴν ἔξιν περιέχει οὐδ' ἡ ἔξιν τὰγαθόν· οὐ γὰρ πᾶσα ἔξιν ἀγαθόν, οὐδὲ πᾶν ἀγαθόν ἔξιν, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη γένη ἀμφοτέρω. εἰ οὖν ἡ ἔξιν τῆς ἀρετῆς γένος, δῆλον ὅτι τὰγαθὸν οὐ γένος, ἀλλὰ μᾶλλον διαφορὰ. ἔτι ἡ μὲν ἔξιν τί ἐστι σημαίνει ἡ ἀρετή, τὸ δ' ἀγαθὸν οὐ τί ἐστίν ἀλλὰ ποῖον· δοκεῖ δ' ἡ διαφορὰ ποῖόν τι σημαίνειν.

Ὅρᾶν δὲ καὶ εἰ μὴ ποῖόν τι ἀλλὰ τόδε σημαίνει ἡ ἀποδοθεῖσα διαφορὰ· δοκεῖ γὰρ ποῖόν τι πᾶσα διαφορὰ δηλοῦν.

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχει τῷ ὀριζομένῳ ἡ διαφορὰ. οὐδεμία γὰρ διαφορὰ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπαρχόντων ἐστίν, καθάπερ οὐδὲ τὸ γένος· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὴν διαφορὰν ὑπάρχειν τινὶ καὶ μὴ ὑπάρχειν.

Ἔτι εἰ κατηγορεῖται τοῦ γένους ἡ διαφορὰ ἢ τὸ εἶδος ἢ τῶν κάτωθεν τι τοῦ εἶδους, οὐκ ἂν εἴη ὀρισμένος· οὐδὲν γὰρ τῶν εἰρημένων ἐνδέχεται τοῦ γένους κατηγορεῖσθαι, ἐπειδὴ τὸ γένος ἐπὶ πλείστον πάντων λέγεται. πάλιν εἰ κατηγορεῖται τὸ γένος τῆς διαφορᾶς· οὐ γὰρ κατὰ τῆς διαφορᾶς, ἀλλὰ καθ' ὧν ἡ διαφορὰ, τὸ γένος δοκεῖ κατηγορεῖσθαι, οἶον τὸ ζῶον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ βοῦς καὶ τῶν ἄλλων πεζῶν ζώων, οὐκ αὐτῆς τῆς διαφορᾶς τῆς κατὰ τοῦ εἶδους λε-

5 ἀποδέδωκε CP. — 10 et 11 τὸ ἀγαθόν Cu. — 11 ἐστίν, οὐ διαφορὰ. ἡ ACP, οὐ διαφορὰ del vult A. — εἶπερ] ἀρετῆς ἐστίν. εἶπερ C, ἀρετῆς εἶπερ P. — 12 δυοῖ Puz. — μὴ] καὶ P. — 13 et 16 τὸ ἀγαθόν u. — 14 οὐ ... ἀγαθόν re supra vs A. — 15 εἰ] ἐπεὶ u. — τῆς om C. — γένος τῆς ἀρετῆς u. — 17 ἐτι] ἐστίν. ἐτι Cu. — 18 ὁποῖόν τι P. — 20 τόδε τι σημαίνει C. — 25 ὑπάρχοντα u. — 29 ὀρισμένον AB. — 30 τῶν ὀρισμένων P, τῶν ὀρισμένως εἰρημένων C. — 31 πλείον u. — 32 γὰρ ante ἀλλὰ u. — 34 ἄλλων τῶν πεζῶν P. — 35 ζώων om uq. — οὐκ] οὐ κατ' ACf, καὶ (quod del) κατ' u.

ρομένης. εἰ γὰρ καθ' ἑκάστης τῶν διαφορῶν τὸ ζῶον κατηγορηθήσεται, πολλὰ ζῶα τοῦ εἶδους ἂν κατηγοροῖτο· αἱ γὰρ διαφοραὶ τοῦ εἶδους κατηγοροῦνται. ἔτι διαφοραὶ πᾶσα ἢ εἶδη ἢ ἄτομα ἔσται, εἴπερ ζῶα· ἕκαστον γὰρ τῶν ζῶων ἢ εἶδος ἔστιν ἢ ἄτομον.

Ὅμοιως δὲ σκοπεῖτον καὶ εἰ τὸ εἶδος ἢ τῶν ὑποκάτω 5 τι τοῦ εἶδους τῆς διαφορᾶς κατηγορεῖται· ἀδύνατον γὰρ, ἐπειδὴ ἐπὶ πλέον ἢ διαφορὰ τῶν εἰδῶν λέγεται. ἔτι συμβήσεται τὴν διαφορὰν εἶδος εἶναι, εἴπερ κατηγορεῖται π αὐτῆς τῶν εἰδῶν· εἰ γὰρ κατηγορεῖται ἄνθρωπος, δηλον ὅτι ἡ διαφορὰ ἄνθρωπος ἔστιν. πάλιν εἰ μὴ πρότερον ἢ διαφορὰ 10 τοῦ εἶδους· τοῦ μὲν γὰρ γένους ὕστερον, τοῦ δ' εἶδους πρότερον τὴν διαφορὰν δεῖ εἶναι.

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ ἑτέρου γένους ἢ ῥηθεῖσα διαφορὰ μὴ 15 περιεχομένου μηδὲ περιέχοντος. οὐ δοκεῖ γὰρ ἡ αὐτὴ διαφορὰ δύο γενῶν εἶναι μὴ περιέχοντων ἄλληλα. εἰ δὲ μὴ συμβήσεται καὶ εἶδος τὸ αὐτὸ ἐν δύο γένεσιν εἶναι μὴ περιέχουσιν ἄλληλα· ἐπιφέρει γὰρ ἑκάστη τῶν διαφορῶν τὸ οἰκεῖον γένος, καθάπερ τὸ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν τὸ ζῶον συνεπιφέρει. ὥστε εἰ καθ' οὗ ἡ διαφορὰ, καὶ τῶν γενῶν ἑα- 20 τερον. δηλον οὖν ὅτι τὸ εἶδος ἐν δύο γένεσιν οὐ περιέχουσιν ἄλληλα. ἢ οὐκ ἀδύνατον τὴν αὐτὴν διαφορὰν δύο γενῶν εἶναι μὴ περιέχοντων ἄλληλα, ἀλλὰ προσθετέον μηδ' ἄμ- φω ὑπὸ ταυτὸν ὄντων· τὸ γὰρ πεζὸν ζῶον καὶ τὸ πτηνὸν ζῶον γένη ἔστιν οὐ περιέχοντα ἄλληλα, καὶ ἀμφοτέρων αὐτῶν ἔστι τὸ δίπουν διαφορὰ. ὥστε προσθετέον ὅτι μηδ' ὑπὸ 25 ταυτὸ ὄντων ἄμφω· ταῦτα γὰρ ἄμφω ὑπὸ τὸ ζῶον ἔστιν. δηλον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἀνάγκη τὴν διαφορὰν πᾶν τὸ οἰκεῖον ἐπιφέρειν γένος, ἐπειδὴ ἐνδέχεται τὴν αὐτὴν δύο γενῶν εἶ-

36 ἑκάστην AB. — τὸ om ABuq. — 37 ἂν ante τοῦ ufq, om A. — κατηγορηθῇ P.

144b1 ἔτι αἱ διαφοραὶ CPuf. — 2 pr ἢ om u. — ἔσονται C. — εἴπερ εἴη ζῶα Cuf. — 3 ἢ om ABPuf. — ἡ ἄτομόν ἔστιν C. — 4 π pr om C. — 6 ἐπὶ ἐπ' ἴσον ἢ ἐπὶ P. — πλείον Cu. — λέγεται τῶν εἰδῶν u. — 7 κατηγορηθήσεται uf. — 8 κατηγορηθήσεται AB, κατηγορηθῇ P. — 10 πρότερον τοῦ δ' εἶδους ὕστερον P. — 11 δεῖ om P. — εἰδέναι pr A. — 12 et 13 μήτε u. — 17 alt τὸ om P, tert om B. — 18 εἰ ἢ A, om CPuf, del vult A. — 21 μὴ A, pr f. — 23 ζῶον om AP. — εἶσιν A. — οὐ] μὴ P. — 25 ταυτὸν CPu. — ἄμφω ὄντων u. — ἀμφοῖν C. — 26 ὅτι καὶ u. — καὶ om fq. — διότι AP, pr B. — 27 γένος ἐπιφέρειν uf.

ναι μὴ περιεχόντων ἄλληλα· ἀλλὰ τὸ ἕτερον μόνον ἀνάγκη συνεπιφέρειν καὶ τὰ ἐπάνω τούτου, καθάπερ τὸ δέπουν τὸ πτηνὸν ἢ τὸ πεζὸν συνεπιφέρει ζῶον.

80

Ὅρᾱν δὲ καὶ εἰ τὸ ἐν τινι διαφορὰν ἀποδέδωκεν οὐσίας· οὐ δοκεῖ γὰρ διαφέρειν οὐσία οὐσίας τῷ ποῦ εἶναι. διὸ καὶ τοῖς τῷ πεζῷ καὶ τῷ ἐνύδρῳ διαιρουῦσι τὸ ζῶον ἐπιτιμῶσιν ὡς τὸ πεζὸν καὶ τὸ ἐνύδρον ποῦ σημαῖνον. ἢ ἐπὶ μὲν τούτων οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμῶσιν· οὐ γὰρ ἐν τινι οὐδὲ ποῦ σημαίνει τὸ ἐνύδρον, ἀλλὰ ποιόν τι· καὶ γὰρ ἂν ἢ ἐν τῷ ξηρῷ, ὁμοίως ἐνύδρον· ὁμοίως δὲ τὸ χερσαῖον, κἂν ἐν ὑγρῷ, χερσαῖον ἀλλ' οὐκ ἐνύδρον ἔσται. ἀλλ' ὁμοίως ἑάν ποτε σημαίνῃ p. 145 τὸ ἐν τινι ἢ διαφορὰ, δῆλον ὅτι διημαρτηκὸς ἔσται.

Πάλιν εἰ τὸ πάθος διαφορὰν ἀποδέδωκεν. πᾶν γὰρ πάθος μᾶλλον γινόμενον ἐξίστησι τῆς οὐσίας, ἢ δὲ διαφορὰ πρὸ τοιούτου· μᾶλλον γὰρ σώζειν δοκεῖ ἢ διαφορὰ οὐ ἔστι διαφορὰ, καὶ ἀπλῶς ἀδύνατον εἶναι ἄνευ τῆς οὐκείας διαφορᾶς ἕκαστον· πεζοῦ γὰρ μὴ ὄντος οὐκ ἔσται ἄνθρωπος. ἀπλῶς δ' εἰπεῖν, καθ' ὅσα ἀλλοιοῦνται τὸ ἔχον, οὐδὲν τούτων διαφορὰ ἐκείνου· ἅπαντα γὰρ τὰ τοιαῦτα μᾶλλον γινόμενα ἐξίστησι τῆς οὐσίας. ὥστ' εἴ τινα τοιαύτην διαφορὰν ἀπέδωκεν, ἡμάρτηκεν· ἀπλῶς γὰρ οὐκ ἀλλοιούμεθα κατὰ τὰς διαφορὰς.

Καὶ εἴ τινος τῶν πρὸς τι μὴ πρὸς ἄλλο τὴν διαφορὰν ἀποδέδωκεν· τῶν γὰρ πρὸς τι καὶ αἱ διαφοραὶ πρὸς τι, καθάπερ καὶ τῆς ἐπιστήμης· θεωρητικὴ γὰρ καὶ πρακτικὴ καὶ ποιητικὴ λέγεται, ἕκαστον δὲ τούτων πρὸς τι σημαίνει· θεωρητικὴ γὰρ τινος καὶ ποιητικὴ τινος καὶ πρακτικὴ.

28 ἀλλὰ om P. — 29 τούτου πάντα καθάπερ CPcu. — τὸ καὶ τὸ Cf, om P. — 30 ante pr τὸ del καὶ vel ἢ C. — πεζὸν ἢ τὸ (τὸ te supra vs C) πτηνὸν Ccu. — ζῶον] τὸ ζῶον B, fort pr C. — 31 τινι ὡς διαφ. C. — ἀπέδωκεν u. — 35 οὐ] οὔτε P. — 36 ἐνύδρον] χερσαῖον Ccu. — καὶ] κἂν P. — ἢ post ξηρῷ P. — ἢ... ὑγρῷ] ἐν τῷ ὑγρῷ ἢ, ὁμοίως Ccu, sed u om ὁμοίως. — 37 κἂν ἢ ἐν P.

145a] ἀλλ'... ἔσται om C. — ἂν C. — ποτε om cu. — 2 ἡμαρτηκὸς cu. — 3 διαφορὰ C. — ἀπέδωκε cu. — 5 τοιοῦτο u. — οὐ ἔστι διαφορὰ om C. — 8 οὐδὲν C. — 10 ἀποδέδωκεν CP. — 11 διημαρτηκεν C. — γὰρ οὐκ] δὲ οὐδ' P. — 13 ἄλλο τι τὴν Pu. — 14 ἀπέδωκεν u. — καὶ διαφορὰν P. — 15 καὶ ἐπὶ τῆς CPcu. — θεωρητικὴ... σημαίνει om P. — 15 et 17 ποιητικὴ et πρακτικὴ loc mutat u. — 18 πρακτικὴ] πρακτικὴ τινος u.

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ πρὸς ὃ πέφυκεν ἕκαστον τῶν πρὸς
 20 τι ἀποδιδῶσιν ὃ ὀριζόμενος. ἐνίοις μὲν γὰρ πρὸς ὃ πέφυ-
 κεν ἕκαστον τῶν πρὸς τι μόνον ἔστι χρῆσθαι, πρὸς ἄλλο δ'
 οὐδέν, ἐνίοις δὲ καὶ πρὸς ἄλλο, οἷον τῇ ὄψει πρὸς τὸ ἰδεῖν
 μόνον, τῇ δὲ στελεγγίδι κἂν ἀρύσαιτό τις· ἀλλ' ὅμως εἰ
 25 φρόνιμος τις ὀρίσαιο τὴν στελεγγίδα ὄργανον πρὸς τὸ ἀρύειν, ἡμάρ-
 τηκεν· οὐ γὰρ πρὸς τοῦτο πέφυκεν. ὁρος δὲ τοῦ πρὸς ὃ πέ-
 φυκεν, ἐφ' ὃ ἂν χρῆσαιο ὃ φρόνιμος ἢ φρόνιμος, καὶ ἡ
 30 περὶ ἕκαστον οἰκεία ἐπιστήμη.

Ἡ εἰ μὴ τοῦ πρώτου ἀπέδωκεν, ὅταν τυγχάνῃ πρὸς
 πλείω λεγόμενον, οἷον τὴν φρόνησιν ἀρετὴν ἀνθρώπου ἢ ψυ-
 35 χῆς καὶ μὴ τοῦ λογιστικοῦ· πρώτου γὰρ τοῦ λογιστικοῦ ἀρετὴ
 ἢ φρόνησις· κατὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ὁ ἄνθρωπος
 φρονεῖν λέγεται.

Ἔτι εἰ μὴ δεκτικὸν ἔστιν οὗ εἴρηται τὸ ὀρισμένον πάθος
 ἢ ἡ διάθεσις ἢ ὅτιοῦν ἄλλο, ἡμάρτηκεν. πᾶσα γὰρ διάθεσις
 38 καὶ πᾶν πάθος ἐν ἐκείνῳ πέφυκε γίνεσθαι οὗ ἔστι διάθεσις
 ἢ πάθος, καθάπερ καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐν ψυχῇ διάθεσις οὕσα
 ψυχῆς. ἐνίοτε δὲ διαμαρτάνουσιν ἐν τοῖς τοιοῦτοις, οἷον οἱ
 40 λέγουσιν ὅτι ὕπνος ἔστιν ἀδυναμία αἰσθήσεως, καὶ ἡ ἀπορία
 ἰσότης ἐναντίων λογισμῶν, καὶ ἡ ἀλγηδὼν διάστασις τῶν
 συμφύτων μερῶν μετὰ βίας· οὔτε γὰρ ὁ ὕπνος ὑπάρχει
 τῇ αἰσθήσει, ἔδει δ', εἴπερ ἀδυναμία αἰσθήσεως ἔστιν. ὁμοίως
 45 δ' οὐδ' ἡ ἀπορία ὑπάρχει τοῖς ἐναντίοις λογισμοῖς, οὐδ' ἡ
 ἀλγηδὼν τοῖς συμφύτοις μέρεσιν· ἀλγήσει γὰρ τὰ ἄψυ-
 χα, εἴπερ ἀλγηδὼν αὐτοῖς παρέσται. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ τῆς

19 εἰ μὴ πρὸς P. — 20 ὃ om c. — γὰρ τῶν πρὸς τι πρὸς f. —
 21 ἕκαστον τῶν πρὸς τι om Cusq. — μόνον om B et pr A. — χρῆ-
 σασθαι (χρησθαι C) οἷον τῇ ὄψει πρὸς τὸ ἰδεῖν (ὄραν equ, ἰδεῖν ῥο-
 νον f), ἐνίοις δὲ καὶ πρὸς ἄλλο τι (τι om C), οἷον τῇ στελεγγίδι (στε-
 λγίδι P et 24 στελεγγίδα) CPusq. — 23 ἀρύσει Puf. — 26 ἐφ' οὗ P.
 — ἡ] καὶ ἡ u. — ἡ φρόνιμος om A. — 28 ἡ] ἔτι BPu, καὶ c, pr om
 C. — ἀποδεδωκεν CPu. — 29 λεγόμενα P. — 31 pr καὶ om P. —
 33 δεκτικόν... ὀρισμένον corr A, τὸ δεκτικὸν εἴρηκεν ὀριζόμενος πά-
 θος ἢ τὴν διάθεσιν B, fort pr A, marg B ἐν ἄλλῳ οὕτω, sequitur lect
 vulg. — 34 τὴν διάθεσιν pr A. — 35 καὶ πᾶν] ἡ P. — ἔστιν ἡ διά-
 θεσις q. — 36 καὶ om u.

145bl ὅτι] ὅτι ὃ Cusq, om AB. — αἰσθήσεως οὐ γὰρ αἰσθήσεως
 ἀλλὰ ζῶον re mg C. — καὶ] ὁμοίως καὶ C. — 5 ἐναντίοις] ἴσοις Cusq,
 corr B, om A. — 6 μέρεσιν] μέρεσιν ὑπάρχει Puf. — ἀλγήσει γὰρ
 ἂν τὰ u.

ὕψους ὁρισμός, εἴπερ συμμετρία θερμῶν καὶ ψυχρῶν ἐστίν·
ἀνάγκη γὰρ ὑγιαίνειν τὰ θερμὰ καὶ ψυχρά· ἢ γὰρ ἐκάστου
συμετρία ἐν ἐκείνοις ὑπάρχει ὣν ἐστὶ συμμετρία, ὥσθ' ἡ 10
ὑγία ὑπάρχοι ἂν αὐτοῖς. ἔτι τὸ ποιούμενον εἰς τὸ ποιητι-
κὸν ἢ ἀνάπαλιν συμβαίνει τιθέναι τοῖς οὕτως ὀριζομένοις. οὐ
γὰρ ἐστὶν ἀλγηδὼν ἢ διάστασις τῶν συμφύτων μερῶν, ἀλλὰ
ποιητικὸν ἀλγηδόνης· οὐδ' ἡ ἀδυναμία τῆς αἰσθήσεως ὕπνος,
ἀλλὰ ποιητικὸν θάτερον θατέρου. ἦτοι γὰρ διὰ τὴν ἀδυνα- 15
μίαν ὑπνώσομεν ἢ διὰ τὸν ὕπνον ἀδυνατοῦμεν. ὁμοίως δὲ καὶ
τῆς ἀπορίας δόξειεν ἂν ποιητικὸν εἶναι ἢ τῶν ἐναντίων ἰσό-
της λογισμῶν· ὅταν γὰρ ἐπ' ἀμφοτέρω λογιζομένοις ἡμῶν
ὁμοίως ἅπαντα φαίνεται καθ' ἑκάτερον γίνεσθαι, ἀπορου-
μεν ὁπότερον πράξομεν.

20

ἔτι κατὰ τοὺς χρόνους πάντας ἐπισκοπεῖν εἴ ποιν δια-
φανεῖ, οἷον εἰ τὸ ἀθάνατον ὠρίσαστο ζῶον ἀφθαρτον νῦν
εἶναι· τὸ γὰρ νῦν ἀφθαρτον ζῶον νῦν ἀθάνατον ἔσται. ἢ ἐπὶ
μὲν τοῦτον οὐ συμβαίνει· ἀμφίβολον γὰρ τὸ νῦν ἀφθαρτον
εἶναι· ἢ γὰρ ὅτι οὐκ ἐφθαρται νῦν σημαίνει, ἢ ὅτι οὐ δύ- 25
νατόν φθαρῆναι νῦν, ἢ ὅτι τοιοῦτόν ἐστι νῦν οἷον μηδέποτε
φθαρῆναι. ὅταν οὖν λέγωμεν ὅτι ἀφθαρτον νῦν ἐστὶ ζῶον, τοῦτο
λέγομεν ὅτι νῦν τοιοῦτόν ἐστι ζῶον οἷον μηδέποτε φθαρῆναι.
τοῦτο δὲ τῷ ἀθανάτῳ τὸ αὐτὸ ἦν, ὥστ' οὐ συμβαίνει νῦν
αὐτὸ ἀθάνατον εἶναι. ἀλλ' ὅμως ἂν συμβαίῃ τὸ μὲν κατὰ 30
τὸν λόγον ἀποδοθὲν ὑπάρχειν νῦν ἢ πρότερον, τὸ δὲ κατὰ
τοῦτομα μὴ ὑπάρχειν, οὐκ ἂν εἴη ταῦτόν. χρηστέον οὖν τῷ
τόπῳ καθάπερ εἴρηται.

Τούτος

Σκεπτέον δὲ καὶ εἰ καθ' ἕτερόν τι μᾶλλον λέγεται ὅ
τὸ ὀρισθὲν ἢ κατὰ τὸν ἀποδοθέντα λόγον, οἷον εἰ ἡ δικαιο- 35
σύνη δύναμις τοῦ ἴσου διανεμητική. δίκαιος γὰρ μᾶλλον ὁ
προαιρούμενος τὸ ἴσον διανεῖμαι τοῦ δυναμένου, ὥστ' οὐκ ἂν

8 συμμετρία καὶ θερμῶν C. — ψυχρῶν καὶ θερμῶν Pcu. — 9 γὰρ
om P. — καὶ τὰ θ. καὶ τὰ ψ. C. — τὰ ψ. καὶ τὰ θ. cu. — ἐκάστων
Ccu. — 15 ἀλλὰ τὸ π. C. — 14 ἢ om u. — αἰσθ. ὁ ὕπνος Pcu. —
16 ὑπνώσομεν f, ὑπνοῦμεν ἢ διὰ τὸν rc supra vs C. — 19 ὁμοία
Csq. — πάντα Csqf. — ἕτερον B, ἑκάτερον P. — 20 πράξομεν uq. —
23 ἀφθαρτον ζῶον pr om C. — νῦν post ἀθάνατον in lit C. — 26
et 28 τοιοῦτο C. — 27 ζῶον οὐ τοῦτο BCPsqf. — 28 ἐστὶ τὸ ζῶον
P. — ζῶον ἀλλ' οἷον CPsqf, corr B. — 29 ταῦτόν CPsqf. — 30 αὐ-
τῷ c. — ἂν] ἐάν που Csqf, ἂν που P. — μὲν γὰρ κατὰ P. — 36 ἀπο-
νεμητική AB, διανεμητική ἐστὶν cuq.

p. 146 εἴη ἡ δικαιοσύνη δύναμις τοῦ Ἰσου διανεμητική· καὶ γὰρ δίκαιος εἴη ἂν μάλιστα ὁ δυνάμενος μάλιστα τὸ ἴσον διανεῖμαι.

Ἔτι εἰ τὸ μὲν πρᾶγμα δέχεται τὸ μᾶλλον, τὸ δὲ κατὰ τὸν λόγον ἀποδοθὲν μὴ δέχεται, ἢ ἀνάπαλιν τὸ μὲν 5 κατὰ τὸν λόγον ἀποδοθὲν δέχεται, τὸ δὲ πρᾶγμα μὴ· διὰ γὰρ ἀμφοτέρωθεν δέχεσθαι ἢ μηδέτερον, εἴπερ δὴ ταυτόν ἐστι τὸ κατὰ τὸν λόγον ἀποδοθὲν τῷ πράγματι. ἔτι εἰ δέχεται μὲν ἀμφοτέρωθεν τὸ μᾶλλον, μὴ ἅμα δὲ τὴν ἐπίδοσιν ἀμφοτέρωθεν λαμβάνει, οἷον εἰ ὁ ἔρως ἐπιθυμία συνουσίας ἐστίν· 10 ὁ γὰρ μᾶλλον ἔρως οὐ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ τῆς συνουσίας, ὥστε οὐχ ἅμα ἀμφοτέρωθεν τὸ μᾶλλον ἐπιδέχεται· ἔδει δὲ γὰρ εἴπερ ταυτόν ἦν.

Ἔτι εἰ δύο τινῶν προτεθέντων, καθ' οὗ τὸ πρᾶγμα μᾶλλον λέγεται, τὸ κατὰ τὸν λόγον ἥττον λέγεται, οἷον 15 εἰ τὸ πῦρ ἐστὶ σῶμα τὸ λεπτομερέστατον· πῦρ μὲν γὰρ μᾶλλον ἢ φλόξ ἐστὶ τοῦ φωτός, σῶμα δὲ τὸ λεπτομερέστατον ἥττον ἢ φλόξ τοῦ φωτός· ἔδει δ' ἀμφοτέρωθεν μᾶλλον τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, εἴπερ ταῦτά ἦν. πάλιν εἰ τὸ μὲν ὁμοίως ἀμφοτέροις ὑπάρχει τοῖς προτεθειμένοις, τὸ δ' ἕτερον μὴ ὁμοίως ἀμφοτέροις, ἀλλὰ τῷ ἑτέρῳ μᾶλλον. 20

Ἔτι ἂν πρὸς δύο τὸν ὁρισμὸν ἀποδοῖ καθ' ἑκάτερον, οἷον τὸ καλὸν τὸ δι' ὀφείας ἢ τὸ δι' ἀκοῆς ἡδύ, καὶ τὰ ὅν τὸ δυνατόν παθεῖν ἢ ποιῆσαι· ἅμα γὰρ ταῦτόν καλόν τε καὶ οὐ καλὸν ἐστὶ, ὁμοίως δὲ καὶ ὅν τε καὶ οὐκ ὄν. 25 γὰρ δι' ἀκοῆς ἡδὺ ταυτόν τῷ καλῷ ἐστὶ, ὥστε τὸ μὴ ἡδὺ δι' ἀκοῆς τῷ μὴ καλῷ ταυτόν· τοῖς γὰρ αὐτοῖς καὶ τὰ ἀντικείμενα ταῦτά, ἀντίκειται δὲ τῷ μὲν καλῷ τὸ οὐ καλόν, τῷ δὲ δι' ἀκοῆς ἡδεῖ τὸ οὐκ ἡδὺ δι' ἀκοῆς· δηλοῦν οὖν ὅτι ταῦτόν τὸ οὐκ ἡδὺ δι' ἀκοῆς τῷ οὐ καλῷ. εἰ οὖν π

146a1 ἡ om C. — καὶ om P. — δίκαιος γὰρ P. — 2 ἂν εἴη C. — δυνάμενος ὁ P. — μάλιστα om CPcu. — 3 ἐνδέχεται A. — 5 λέγεται τὸ P. — μὴ] μὴ δέχεται τὸ μᾶλλον C. — 6 γὰρ ἢ ἀμφ. CPc. — δὴ om Ccu. — 11 γε om u. — 14 τὸ δὲ κατὰ P. — 16 ἢ φλόξ C. — τοῦ φωτός ἐστὶ Ccu. — λεπτομερές cu. — 17 ἡ om cu. — ἀμφοτέρωθεν q. — 18 τῷ om C. — 19 προστεθειμένοις P. — 21 ἔτι δὲ ἂν καὶ ἔτι δ' ἂν C. — πρὸς... ἀποδοῖ pr om C. — ἀποδιδῶ Pu, pr c. — ἕτερον B. — 22 tert τὸ om C. — 23 τὸ om ABP. — ταυτόν om cu. — 24 pr τε om P. — ἐστὶν ABP. — καὶ τὸ on cu. — καὶ ante ὅν om C. — 27 τὰ αὐτὰ AB, ταῦτά c, ταῦτά ἐστὶν C, ταῦτά ἐστὶν P. — 28 ἡμῶν ...καλῷ om c. — 29 τὸ] τῷ C, om AB.

ἔστι δι' ὅψεως μὲν ἡδὺ δι' ἀκοῆς δὲ μή, καλὸν τε καὶ οὐ καλὸν ἔσται. ὁμοίως δὲ δείξομεν καὶ διότι ταυτὸν ὃν τε καὶ οὐκ ὃν ἔστιν.

Ἔτι καὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν διαφορῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ἐν τοῖς ὁρισμοῖς ἀποδιδόμενων λόγους ἀπὲρ τῶν ὀνομάτων ποιοῦντα σκοπεῖν εἴ τι διαφωνεῖ.

Ἐὰν δ' ἢ πρὸς τι τὸ ὀριζόμενον ἢ καθ' αὐτὸ ἢ κατὰ τὸ γένος, σκοπεῖν εἰ μὴ εἴρηται ἐν τῷ ὁρισμῷ πρὸς ὃ λέγεται ἢ αὐτὸ ἢ κατὰ τὸ γένος, οἷον εἰ τὴν ἐπιστήμην ὠρίσαστο ὑπόληψιν ἀμετάπειστον ἢ τὴν βούλησιν ὄρεξιν ἄλνπον.

παντὸς γὰρ τοῦ πρὸς τι ἢ οὐσία πρὸς ἕτερον, ἐπειδὴ ταυτὸν ἢ ἐκάστω τῶν πρὸς τι τὸ εἶναι ὅπερ τὸ πρὸς τί πως ἔχειν. ἢ οὖν τὴν ἐπιστήμην εἰπεῖν ὑπόληψιν ἐπιστητοῦ καὶ τὴν βούλησιν ὄρεξιν ἀγαθοῦ. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὴν γραμματικὴν ὠρίσαστο ἐπιστήμην γραμμάτων. ἔδει γὰρ ἢ πρὸς ὃ αὐτὸ λέγεται ἢ πρὸς ὃ ποτε τὸ γένος ἐν τῷ διορισμῷ ἀποδέδοσθαι. ἢ εἰ πρὸς τι εἰρημένον μὴ πρὸς τὸ τέλος ἀποδέδοται. τέλος δ' ἐν ἐκάστω τὸ βέλτιστον ἢ οὐ χάριν ἄλλα. ἢ ἡτέρον δὴ ἢ τὸ βέλτιστον ἢ τὸ ἔσχατον, οἷον τὴν ἐπιθυμίαν οὐχ ἡδέος ἀλλ' ἡδονῆς. ταύτης γὰρ χάριν καὶ τὸ ἡδὺ αἰρούμεθα.

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ γένεσις ἔστι πρὸς ὃ ἀποδέδωκεν ἢ ἐνεργεῖα. οὐδὲν γὰρ τῶν τοιούτων τέλος. μᾶλλον γὰρ τὸ ἐνεργημέναι καὶ γεγενῆσθαι τέλος ἢ τὸ γίνεσθαι καὶ ἐνεργεῖν. ἢ οὐκ ἐπὶ πάντων ἀληθὲς τὸ τοιούτων. σχεδὸν γὰρ οἱ πλείστοι ἡδεσθαι μᾶλλον βούλονται ἢ πεπαῦσθαι ἡδόμενοι, ὥστε τὸ ἐνεργεῖν μᾶλλον τέλος ἂν ποιοῖντο τοῦ ἐνεργημέναι.

Πάλιν ἐπ' ἐνίων εἰ μὴ διώρικε τοῦ πόσου ἢ ποίου ἢ ποῦ κατὰ τὰς ἄλλας διαφοράς, οἷον φιλότιμος ὁ ποίας καὶ πόσης ὀρεγόμενος τιμῆς. πάντες γὰρ ὀρέγονται τιμῆς,

31 ὅτι CP. — 33 pr καὶ om ACcuf. — 34 ἀποδεδόμενων P. — 35 ποιοῦντας Ccu. — τι] πη Ccu. — 36 αὐτὸ C. — 37 τὸ om u. — 146b1 τὸ om u. — 3 τοῖς P. — 4 ἕκαστον pr q. — ὅπερ] ὅπερ Ccu, om P. — τὸ] τῷ P, corr ACf. — 7 δεῖ Ccuq. — 8 ποτε om Ccuq. — ὁρισμῷ ACPrucq. — 9 εἰ] εἴ τις P. — εἰρημένον Pu. — ἀποδίδεται u. — 11 δὴ] οὖν CPcuq. — pr ἢ om AB. — 13 ἀπέδωκεν APf, ἀποδέδοται q. — 14 οὐθὲν C. — alt γὰρ] δὲ u. — 15 καὶ καὶ τὸ utrumque u, alt Cc. — 16 τοιοῦτο u. — 17 πλείστοι τὸ ἡδεσθαι C. — 20 διώριζται P. — ποίου ἢ πόσου Ccu. — ἢ τοῦ ποίου P. — 22 ὁ om CPcuq. — πάντες... τιμῆς rc supra vs Aq, om CP, sed repetit P post 24 διαφοράς verba πάντες... 24 διαφοράς.

ὥστ' οὐκ ἀπόρη φιλότιμον εἰπεῖν τὸν ὀρεγόμενον τιμῇ
 ἀλλὰ προσθετέον τὰς εἰρημένας διαφοράς. ὁμοίως δὲ καὶ
 25 φιλοχρήματος ὁ πόσων ὀρεγόμενος χρημάτων ἢ ἀκρατῆ
 ὁ περὶ πόλας ἡδονάς· οὐ γὰρ ὁ ὑφ' οἰασποτοῦν ἡδονῆς κρα-
 τούμενος ἀκρατῆς λέγεται, ἀλλ' ὁ ὑπὸ τινος. ἢ πάλιν,
 ὀρίζονται τὴν νύκτα σκιὰν γῆς, ἢ τὸν σεισμὸν κίνησιν γῆς
 ἢ τὸ νέφος πύκνωσιν ἀέρος, ἢ τὸ πνεῦμα κίνησιν ἀέρος
 30 προσθετέον γὰρ πόσον καὶ πόλον καὶ ποῦ καὶ ὑπὸ τίνος. ὁμοίως
 δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιοῦτων· ἀπολείπων γὰρ διαφω-
 ρὰν ἡρτινοῦν οὐ λέγει τὸ τί ἦν εἶναι. δεῖ δ' αἰετὸς τὸ ἐνδο-
 ῦ ἐπιχειροῖν· οὐ γὰρ ὁπωσοῦν γῆς κινήσειδος οὐδ' ὁποσησοῦν
 ὁμός ἐσται, ὁμοίως δ' οὐδ' ἀέρος ὁπωσοῦν οὐδ' ὁποσοῦν
 35 νηθέντος πνεῦμα.

Ἔτι ἐπὶ τῶν ὀρέξεων εἰ μὴ πρόσκειται τὸ φαινόμε-
 νον, καὶ ἐφ' ὅσων ἄλλων ἀρμόττει, οἷον ὅτι ἡ βούλησις
 p. 147 ὀρεξίς ἀγαθοῦ, ἢ δ' ἐπιθυμία ὀρεξίς ἡδέος, ἀλλὰ μὴ φα-
 νομένου ἀγαθοῦ ἢ ἡδέος. πολλάκις γὰρ λανθάνει τοὺς ὀρεγ-
 μένους ὅ τι ἀγαθὸν ἢ ἡδὺ ἐστίν, ὥστ' οὐκ ἀναγκαῖον ἀγαθὸν
 ἢ ἡδὺ εἶναι, ἀλλὰ φαινόμενον μόνον. ἔδει οὖν οὕτω καὶ
 5 ἀπόδοσιν ποιήσασθαι. ἐὰν δὲ καὶ ἀποδῶ τὸ εἰρημένον, ἐ-
 τὰ εἶδη ἀκτέον τὸν τιθέμενον ιδέας εἶναι· οὐ γὰρ ἐστὶν ἰ-
 φαινόμενον οὐδενός, τὸ δ' εἶδος πρὸς τὸ εἶδος δοκεῖ λέ-
 σθαι, οἷον αὐτῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ ἡδέος καὶ αὐτῇ βούλῃ
 αὐτοῦ ἀγαθοῦ. οὐκ ἔσται οὖν φαινόμενον ἀγαθοῦ οὐδὲ φαι-

αὐτῇ βούλῃ καὶ αὐτῇ
 φαινόμενον αὐτοῦ

23 εἰπεῖν φιλότιμον Ccu. — τὸν om C. — 24 καὶ] καὶ ὁ C.
 26 οὐδὲ γὰρ Cc. — ὑπὸ ποιοῦν cu, ὑφ' ὁποιοῦν C, ὑφ' οἰασ-
 P. — κρατούμενος ἡδονῆς P. — 27 ἢ om f. — 28 γῆς] γῆς τοῦ ἡ-
 ὑπὸ γῆν ἔντος ἢ rc C. — ἢ... γῆς rc C. — γῆς κίνησιν f. —
 ... πύκνωσιν pr om A. — 30 πόλον καὶ πόσον q. — καὶ ποῦ om A.
 — 31 ἀπολιπὼν CPcu. — 32 ἡρτινοῦν Cuf, ἡρτιν^α οὖν AB. — λέγει
 — πρὸς] καὶ P. — 33 γῆς] τῆς γῆς CPcu. — 34 ἐστὶν P, pr A, om
 C. — οὐδὲ τοῦ ἀέρος Ccu. — 35 πνεῦμα (τὸ C) πνεῦμά ἐστιν CPcu.
 147a2 ἢ om B. — γὰρ pr om A. — 3 τι ἢ f. — ἐστὶν om
 Ccuq. — 4 ἢ pr om A. — εἶναι om P. — 5 καὶ om CPcuq. — προσ-
 ποδῶ CPcuq. — 7 δ'] γὰρ P. — τὸ om P. — 8 αὐτοεπιθυμία αὐτο-
 ἡδέος (αὐτοεἶδος u) καὶ αὐτοβούλησις (P) αὐτοαγαθοῦ cuf, corr AC.
 — 9 αὐτοῦ ἀγαθοῦ] οὐδὲ φαινόμενον ἡδέος αὐτοεπιθυμία P. — οὐ
 ... ἡδέος] φαινόμενον δ' ἀγαθοῦ οὐκ ἔσται (ἐστὶ q) (αὐτοβούλησις
 add corr C) οὐδὲ φαινόμενον ἡδέος (αὐτοεπιθυμία corr add C) Ccuq.
 — ἐστὶν CPcuq, corr A.

μένου ἡδέος· ἄτοπον γὰρ τὸ εἶναι αὐτὸ φαινόμενον ἀγα- 10
θὸν ἢ ἡδύ.

Ἐτι ἐὰν μὲν ἢ τῆς ἕξεως ὁ ὀρισμός, σκοπεῖν ἐπὶ τοῦ θ-
χοντος, ἐὰν δὲ τοῦ ἔχοντος, ἐπὶ τῆς ἕξεως· ὁμοίως δὲ καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. οἷον εἰ τὸ ἡδὺ ὅπερ ὠφέλιμον,
καὶ ὁ ἡδόμενος ὠφελούμενος. καθόλου δ' εἰπεῖν, ἐν τοῖς τοι- 15
ούτοις ὀρισμοῖς τρόπον τινὰ πλείω ἐνὸς συμβαίνει τὸν ὀριζό-
μενον ὀρίζεσθαι· ὁ γὰρ τὴν ἐπιστήμην ὀριζόμενος τρόπον τινὰ
καὶ τὴν ἄγνοιαν ὀρίζεται, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐπιστήμον καὶ
τὸ ἀνεπιστήμον καὶ τὸ ἐπίστασθαι καὶ τὸ ἀγνοεῖν· τοῦ γὰρ
πρώτου δήλου γενομένου τρόπον τινὰ καὶ τὰ λοιπὰ δῆλα γί- 20
νεται. σκεπτέον οὖν ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων μὴ τι διαφωνῇ,
τοιχείοις χρῶμενον τοῖς ἐκ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν συστοίχων.

Ἐτι ἐπὶ τῶν πρὸς τι σκοπεῖν εἰ πρὸς ὃ τὸ γένος ἀποδί-
δοται, τὸ εἶδος πρὸς ἐκεῖνόν τι ἀποδίδεται, οἷον εἰ ἡ ὑπόλη-
ψις πρὸς ὑποληπτόν, ἢ τις ὑπόληψις πρὸς τι ὑποληπτόν, 25
καὶ εἰ τὸ πολλαπλάσιον πρὸς τὸ πολλοστημόριον, τὸ τι πολ-
πλασίον πρὸς τὸ τι πολλοστημόριον· εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἀπο-
δίδεται, δῆλον ὅτι ἡμάρτηται.

Ὅρᾱν δὲ καὶ εἰ τοῦ ἀντικειμένου ὁ ἀντικείμενος λόγος,
ἴσον τοῦ ἡμίσεος ὁ ἀντικείμενος τῷ τοῦ διπλασίου· εἰ γὰρ δι- 30
πλασίον τὸ ἴσῳ ὑπερέχον, ἡμισὺ τὸ ἴσῳ ὑπερεχόμενον. καὶ
ἐπὶ τῶν ἐναντίων δ' ὁσαύτως. ὁ γὰρ ἐναντίος τοῦ ἐναντίου λό-
γος ἔσται κατὰ μίαν τινὰ συμπλοκὴν τῶν ἐναντίων, οἷον εἰ
ὠφέλιμον τὸ ποιητικὸν ἀγαθοῦ, βλαβερόν τὸ ποιητικὸν κακοῦ
ἢ τὸ φθαρτικὸν ἀγαθοῦ· θάτερον γὰρ τούτων ἀναγκαῖον ἐναν- 35
τίον εἶναι τῷ ἐξ ἀρχῆς ῥηθέντι. εἰ οὖν μῆδέτερον ἐναντίον τῷ
ἐξ ἀρχῆς ῥηθέντι, δῆλον ὅτι οὐδέτερος ἂν εἴη τῶν ὕστερον
ἀποδοθέντων τοῦ ἐναντίου λόγος, ὥστ' οὐδ' ὁ ἐξ ἀρχῆς ἀπο-

Relata.

10 ἀγαθὸν γὰρ P. — αὐτοφαινόμενον P, corr A. — 11 τι ante
add P, post ἡδύ cu. — 13 ἂν C. — καὶ pr om A. — 18 καὶ τὸ
ἐπιστήμον pr om A. — 19 τούτου γὰρ P omisso πρώτου, τοῦ πρώ-
του γὰρ A. — 20 γενομένου C. — γιγνομένου (γινομένου f,
γενόμενον u) δήλου qfuc. — καὶ τὰ λοιπὰ τρόπον τινὰ Ccuqf. —
γίνεται CPcuqf. — 21 διαφωνεῖ a, pr C. — 24 ἐκεῖνον C. — τι et ei
om P. — 25 πρὸς τὸ ὑποληπτόν cu. — ἢ] καὶ ἡ Ccu, ἢ P. — 27 ἀπο-
δίδεται Ccu. — 30 οἷον εἰ τοῦ Ccu. — 31 τὸ ἐν ἴσῳ bis u, alt CPc.
— 32 ἐναντίων] ἄλλων pr A. — 33 μίαν γέ τινα P.

147b1 ῥηθέντι . . . 2 ὅτι corr A. — 1 ἐναντίον] ὀρισμός ἐστι P,
ἐναντίον ἐστὶ Ccuqf, re A. — 2 οὐδέτερον pr A. — ὕστερον cuq. —
3 ὥστ'] δῆλον ὡς P, pr om C. — ὁ om P. — ἀποδοθεὶς λόγος ὀρθῶς cu.

- δοθεὶς ὀρθῶς ἀποδέδοται. ἐπεὶ δ' ἕνα τῶν ἐναντίων στερήσει
 5 θατέρον λέγεται, ὅλον ἢ ἀνισότης στέρησις ἰσότητος δοκεῖ εἶναι
 (ἄνισα γὰρ τὰ μὴ ἴσα λέγεται), δῆλον οὖν ὅτι τὸ μὲν κατὰ
 στέρησιν λεγόμενον ἐναντίον ἀναγκαῖον ὀρίζεσθαι διὰ θατέρου
 τὸ δὲ λοιπὸν οὐκ ἐστὶ διὰ τοῦ κατὰ στέρησιν λεγομένου· συμ-
 βαίνει γὰρ ἂν ἐκάτερον δι' ἐκάτερον γνωρίζεσθαι. ἐπισκεπτό-
 10 δ' ἐν τοῖς ἐναντίοις τὴν τοιαύτην ἀμαρτίαν, ὅλον εἴ τις ὀρί-
 σαιτο τὴν ἰσότητα εἶναι τὸ ἐναντίον ἀνισότητι· διὰ γὰρ τοῦ
 κατὰ στέρησιν λεγομένου ὀρίζεται. ἔτι τὸν οὕτως ὀριζόμενον
 ἀναγκαῖον αὐτῷ τῷ ὀριζομένῳ χρῆσθαι. δῆλον δὲ τοῦτο
 ἐὰν μεταληφθῇ ἀντὶ τοῦ ὀνόματος ὁ λόγος· εἰπεῖν γὰρ
 15 ἀνισότητα οὐδὲν διαφέρει ἢ στέρησιν ἰσότητος. ἔσται οὖν ἡ ἰσο-
 της τὸ ἐναντίον στερήσει ἰσότητος, ὥστ' αὐτῷ ἂν εἴη κεχρη-
 μένος. ἂν δὲ μηδέτερον τῶν ἐναντίων κατὰ στέρησιν λέγεται
 ἀποδοθῇ δ' ὁ λόγος ὁμοίως, ὅλον ἀγαθὸν τὸ ἐναντίον κατὰ
 δῆλον ὅτι κακὸν τὸ ἐναντίον ἀγαθῷ ἔσται· τῶν γὰρ οὕτως
 20 ἐναντίων ὁμοίως ὁ λόγος ἀποδοτέος. ὥστε πάλιν αὐτῷ
 ὀριζομένῳ συμβαίνει χρῆσθαι· ἐνυπάρχει γὰρ ἐν τῷ το-
 κακοῦ λόγῳ τὸ ἀγαθόν. ὥστ' εἰ ἀγαθὸν ἔστι τὸ κακῷ ἐναν-
 τίον, τὸ δὲ κακὸν οὐδὲν διαφέρει ἢ τὸ τῷ ἀγαθῷ ἐναντίον
 ἔσται ἀγαθὸν τὸ ἐναντίον τῷ τοῦ ἀγαθοῦ ἐναντίῳ. δῆλον οὖν
 25 ὅτι αὐτῷ κέχρηται.

Ἔτι εἰ τὸ κατὰ στέρησιν λεγόμενον ἀποδιδούς μὴ ἀπο-
 δέδωκεν οὐκ ἔστι στέρησις, ὅλον τῆς ἕξεως ἢ τοῦ ἐναντίου ἢ οὗτου

4 τῶν] τῇ τῶν P. — 5 θατέρου λέγονται BP, λέγεται (quod om c) θα-
 ρον Cuf. — 6 οὖν om CPuf, del vult A. — 7 ἐναντίον
 om Cc. — 8 διὰ] δεῖ διὰ Ccuq. — λεγομένου ὀρίζεσθαι συμβαίνει (C
 δέχεται pro συμβ. u) qu. — λεγομένου ὀρίζεσθαι (ἐν ἄλλῳ add P)
 (ὅν om c) γὰρ ἐνδέχεται (ἐνδέχεται γὰρ c) ἐκάτερον δι' CPc. — 9
 om u. — 10 δ'] οὖν Ccuqf, pr om A. — 11 εἶναι om C. — τὸ ante τ
 P, om u. — 13 ἀνάγκη cu. — 14 ἂν u. — εἰπεῖν... στέρησιν] ἐπ
 (ἐπειδὴ C) γὰρ ἡ ἀνισότης οὐδὲν (οὐδενί C) διαφέρει καὶ ἡ στέρη-
 PuC. — 15 οὖν ἢ om Pu. — 16 εἴη] ἢ C. — κεχρημένος] κεχρ. εἴ-
 τις λέγει ὅτι οὐδὲ τὴν ἀνισότητα οὕτως ὀρίσθαι ἐναντίον ἰσότη-
 ἀλλ' οὐ συμμετρίαν σωμάτων ἢ συμμετρίαν πόσον P, rc mg C ut sch
 — 17 ὅταν f. — δὲ om B. — στέρησιν ἢ ἡ λέγεται P. — 19 δῆλον
 γὰρ ὅτι καὶ κακὸν CPu. — 21 χρῆσθαι συμβαίνει Cu. — 22 εἰ] ἐπὶ
 CPu, εἰπερ f. — τὸ] τὸ τῷ CP. — κακὸν B. — 24 ἔσται] ἔσται οὖν
 Pu. — 25 ὅτι om u. — συγκέχρηται u. — 26 ἀποδιδούς pr om A. —
 27 ἔστιν ἢ στέρησις C. — οὗτου] οὗτου ἔστιν ἢ (quae del vult) u
 τούτων C.

οὐκ ἔστιν ἡ στέρησις· καὶ εἰ μὴ ἐν ᾧ πέφυκε γίνεσθαι προσέ-
 θηκεν, ἢ ἀπλῶς ἢ ἐν ᾧ πρῶτον πέφυκε γίνεσθαι, οἷον εἰ τὴν
 ἄνοιαν εἰπὼν στέρησιν μὴ ἐπιστήμης στέρησιν εἶπεν, ἢ μὴ
 προσέθηκεν ἐν ᾧ πέφυκε γίνεσθαι, ἢ προσθεῖς μὴ ἐν ᾧ
 πρῶτον ἀπέδωκεν, οἷον ὅτι οὐκ ἐν τῷ λογιστικῷ ἀλλ' ἐν ἀν-
 θρώπῳ ἢ ψυχῇ· ἐὰν γὰρ ὁτιοῦν τούτων μὴ ποιήσῃ, ἡμάρ-
 τμεν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὴν τυφλότητα μὴ ὄψεως στέρη-
 σιν ἐν ὀφθαλμῷ εἶπεν· δεῖ γὰρ τὸν καλῶς ἀποδιδόντα τὸ π.
 τίς ἐστι, καὶ τίς ἐστιν ἡ στέρησις ἀποδοῦναι καὶ τί ἐστι τὸ p. 148.
 ἵστερημένον.

Ὅραν δὲ καὶ εἰ μὴ λεγομένου κατὰ στέρησιν στέρησει
 ἐρίδατο, οἷον καὶ ἐπὶ τῆς ἀγνοίας δόξειεν ἂν ὑπάρχειν ἢ
 τοιαύτῃ ἀμαρτία τοῖς μὴ κατ' ἀπόφασιν τὴν ἄνοιαν λέ-
 γουσιν. τὸ γὰρ μὴ ἔχον ἐπιστήμην οὐ δοκεῖ ἀγνοεῖν, ἀλλὰ
 μᾶλλον τὸ διηπατημένον, διὸ οὔτε τὰ ἄψυχα οὔτε τὰ παι-
 δία φαινόμενα ἀγνοεῖν, ὥστ' οὐ κατὰ στέρησιν ἐπιστήμης ἢ ἀγνοία
 λέγεται.

Ἔτι εἰ τῶν ὁμοίων τοῦ ὀνόματος πτώσεων αἱ ὁμοίαι 10
 τοῦ λόγον πτώσεις ἐφαρμοττοῦσιν, οἷον εἰ ὠφέλιμον τὸ ποιη-
 τικὸν ὑγείας, ὠφελίμως τὸ ποιητικῶς ὑγείας καὶ ὠφελή-
 κως τὸ πεποιηκὸς ὑγίαιεν.

Σκοπεῖν δὲ καὶ ἐπὶ τὴν ἰδέαν εἰ ἐφαρμοδίᾳ ὁ λεχθεὶς
 ἔθος. ἐπ' ἐνίων γὰρ οὐ συμβαίνει, οἷον ὡς Πλάτων ὀρίξε- 15
 ται τὸ θνητὸν προσάπτων ἐν τοῖς τῶν ζῴων ὀρισμοῖς· ἢ γὰρ
 ἰδέα οὐκ ἔσται θνητῇ, οἷον αὐτοάνθρωπος, ὥστ' οὐκ ἐφαρμο-
 δίᾳ ὁ λόγος ἐπὶ τὴν ἰδέαν. ἀπλῶς δ' οἷς πρόσκειται τὸ
 ποιητικὸν ἢ παθητικόν, ἀνάγκη διαφωνεῖν ἐπὶ τῆς ἰδέας τὸν
 ἔρον· ἀπαθεῖς γὰρ καὶ ἀκίνητοι δοκοῦσιν αἱ ἰδέαι τοῖς λέ- 20
 γουσιν ἰδέας εἶναι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ τοιοῦτοι λόγοι
 χρήσιμοι.

28 ἢ om u. — γίνεσθαι πέφυκε u. — 29 πέφυκε πρῶτον C. —
 εἰ om AB. — 30 στέρησιν εἰπὼν Cu. — μὴ] ἢ P. — ἢ εἰ μὴ P. —
 31 π] τῷ P. — ἢ] ἢ στέρησις ἢ u. — 32 πρῶτον] πρῶτον πέφυκεν u. —
 ἀποδίδωκεν Cu. — οὐκ om P. — alt ἐν] ἐν τῷ P, οὐκ ἐν u. — 33 ἂν
 Cu. — τῶν τοιούτων C. — 35 τὸ] τὸν ὀρισμὸν τὸ P.

148a1 ἢ om P. — ἀποδιδόναι CPu. — 4 καὶ om P. — 5 μὴ om
 u. del vult C. — 8 λέγομεν u. — 10 εἰ ἐπὶ τῶν f. — ὁμοίαι C. —
 12 ὠφελίμως τὸ π. ὑγ. om C. — 18 ὁ λόγος post ἰδέαν C, om f. —
 δ' ἐν οἷς CPu. — 19 ἢ] ἢ καὶ P. — ἢ παθητικόν om C. — 20 εἶναι
 add ante αἱ C, post ἰδέαι sq. — τοῖς... ἰδέας om u. — 21 ἰδέας. πρὸς
 δὲ τοῖς τοιούτοις C. — τούτοις Cefg, corr AB.

Ἔτι εἰ τῶν καθ' ὁμωνυμίαν λεγομένων ἓνα λόγον πάν-
των κοινὸν ἀπέδωκεν. συνώνυμα γὰρ ὧν εἰς ὁ κατὰ τοῦ-
νομα λόγος, ὥστ' οὐδενὸς τῶν ὑπὸ τοῦνομα ὁ ἀποδοθεὶς
ὅρος, εἰ δὴ ὁμοίως ἐπὶ πᾶν τὸ ὁμώνυμον ἐφαρμόττει. π-
πονθε δὲ τοῦτο καὶ ὁ Διονυσίου τῆς ζωῆς ὅρος, εἴπερ ἐστὶ κ-
νησις γένους θρεπτοῦ σύμφυτος παρακολουθούσα· οὐδὲν γὰρ
μᾶλλον τοῦτο τοῖς ζώοις ἢ τοῖς φυτοῖς ὑπάρχει· ἢ δὲ ζω-
ον καθ' ἓν εἶδος δοκεῖ λέγεσθαι, ἀλλ' ἑτέρα μὲν τοῖς ζώοις
ἑτέρα δὲ τοῖς φυτοῖς ὑπάρχειν. ἐνδέχεται μὲν οὖν καὶ κατὰ
προαίρεσιν οὕτως ἀποδοῦναι τὸν ὅρον ὥς συνωνύμου καὶ καθ'
ἓν εἶδος πάσης τῆς ζωῆς λεγομένης· οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ
συνορῶντα τὴν ὁμωνυμίαν, καὶ θατέρον βουλόμενον τὸν ὅ-
σον ἀποδοῦναι, λαθεῖν μὴ ἴδιον ἀλλὰ κοινὸν ἀμφοῖν λό-
γον ἀποδόντα. ἀλλ' οὐδὲν ἦττον, εἰ ὁποτερωσοῦν πεποιή-
κεν, ἡμάρτηκεν. ἐπεὶ δ' ἓνα λανθάνει τῶν ὁμωνύμων, ἐφα-
ρμόττει μὲν ὡς συνωνύμοις χρηστέον (οὐ γὰρ ἐφαρμόσει ὁ θα-
τέρου ὅρος ἐπὶ θατέρον, ὥστε δόξει οὐχ ὠρίσθαι κατὰ τρόπον
δεῖ γὰρ ἐπὶ πᾶν τὸ συνώνυμον ἐφαρμόττειν), αὐτῷ δ' ἀπο-
κρινόμενῳ διαιρετέον. ἐπεὶ δ' ἔτι τῶν ἀποκρινομένων τὸ μὲν
συνώνυμον ὁμώνυμόν φασι εἶναι, ὅταν μὴ ἐφαρμόττηται
πᾶν ὁ ἀποδοθεὶς λόγος, τὸ δ' ὁμώνυμον συνώνυμον, ἢ
ἐπ' ἄμφω ἐφαρμόττηται, προδιομολογητέον ὑπὲρ τῶν τοιού-
των ἢ προσυλλογιστέον ὅτι ὁμώνυμον ἢ συνώνυμον, ὅποτε-
ρον ἂν ᾖ· μᾶλλον γὰρ συγχωροῦσιν οὐ προορῶντες τὸ συν-
βησόμενον. ἂν δὲ μὴ γενομένης ὁμολογίας φῇ τις τὸ συν-
ώνυμον ὁμώνυμον εἶναι διὰ τὸ μὴ ἐφαρμόττειν καὶ ἐπὶ τοῦτο
τὸν ἀποδοθέντα λόγον, σκοπεῖν εἰ ὁ τοῦτου λόγος ἐφαρμόττει
καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ· δηλὸν γὰρ ὅτι συνώνυμον ἂν εἴη τοῖς
λοιποῖς. εἰ δὲ μὴ, πλείους ἔσονται ὁρισμοὶ τῶν λοιπῶν· οὐδ-
ὲν γὰρ οἱ κατὰ τοῦνομα λόγοι ἐφαρμόττουσιν ἐπ' αὐτά, ὅτε

23 εἰ] ἐπὶ u, corr B. — λεγ. ἐπὶ ἓνα u. — πάντων Cu. — 24 ἀπο-
δέδωκε C. — 25 ἀποθεῖς C. — 26 λόγος u. — ἐπειδὴ Cufq, corr AB.
— πάντων ὁμωνύμων u. — 30 ζώοις...31 φυτοῖς pr om C. — 31 ἐπ' ἄμφ-
ω Cu. — 32 ἀποδιδόναι u. — 34 ὁμ. καθ' ἑτέρον C. — 36 ἀποδόντι
u. — εἰ om C.

148b1 ἀρμόσει u. — 2 ὅρος] λόγος Cu. — 3 παντὸς συνωνύμου A.
παντὸς συνωνύμου pr B. — 7 ἀμφοῖν C. — 8 ὁπότερον] ἢ ὁπότερον
u. — 10 ἔάν u. — 11 τοῦτου Ccu, corr A. — 13 δηλόν...λοιποῖς re
mg A. — ἂν om C. — 14 τοῖς λοιποῖς u.

πρότερον ἀποδοθῆς καὶ ὁ ὕστερον. πάλιν εἴ τις ὀριζόμενος τῶν πολλαχῶς τι λεγομένων, καὶ τοῦ λόγου μὴ ἐφαρμογ-
τοπος ἐπὶ πάντα, ὅτι μὲν ὁμώνυμον μὴ λέγοι, τὸ δ' ὄνομα
μὴ φαίη ἐπὶ πάντα ἐφαρμόττειν, ὅτι οὐδ' ὁ λόγος, ζητέον
πρὸς τὸν τοιοῦτον ὅτι τῇ μὲν ὀνομασίᾳ δεῖ χρῆσθαι τῇ πα-
ραδεδομένῃ καὶ παρεπομένῃ καὶ μὴ κινεῖν τὰ τοιαῦτα, ἔνια
δ' οὐ λεκτέον ὁμοίως τοῖς πολλοῖς.

Ἐὰν δὲ τῶν συμπεπλεγμένων τινὸς ἀποδοθῇ ὄρος, σκο- 11. ὅρος
πᾶν ἀφαιροῦντα τὸν θατέρου τῶν συμπεπλεγμένων λόγον,
καὶ ὁ λοιπὸς τοῦ λοιποῦ· εἰ γὰρ μὴ, δῆλον ὅτι οὐδ' ὁ
ὅλος τοῦ ὅλου. οἷον εἰ ὠρίσατο γραμμὴν πεπερασμένην εὐ-
θεῖαν πέρας ἐπιπέδου ἔχοντος πέρατα, οὐ τὸ μέσον ἐπιπροσ-
θεῖ τοῖς πέρασιν, εἰ τῆς πεπερασμένης γραμμῆς ὁ λόγος
ἐστὶ πέρας ἐπιπέδου ἔχοντος πέρατα, τοῦ εὐθέος δεῖ εἶναι τὸ
λοιπὸν, οὐ τὸ μέσον ἐπιπροσθεῖ τοῖς πέρασιν. ἀλλ' ἡ ἀπει- 20
ρος οὔτε μέσον οὔτε πέρατα ἔχει, εὐθεῖα δ' ἐστίν, ὥστ' οὐκ ἔστιν
ὁ λοιπὸς τοῦ λοιποῦ λόγος.

Ἐτι εἰ συνθέντον ὄντος τοῦ ὀριζομένου ἰσόκωλος ὁ λόγος
ἀπεδόθη τῷ ὀριζομένῳ. ἰσόκωλος δὲ λέγεται ὁ λόγος εἶναι,
ὅταν ὅσαπερ ἂν ἡ τὰ συγκείμενα, τοσαῦτα καὶ ἐν τῷ λόγῳ 25
ὀνόματα καὶ ῥήματα ἦ. ἀνάγκη γὰρ αὐτῶν τῶν ὀνομάτων ἐν
τοῖς τοιούτοις μεταλλαγὴν γίνεσθαι, ἢ πάντων ἢ τινῶν, ἐπειδὴ
οὐδὲν πλείων ἢ πρότερον ὀνόματα εἴρηται· δεῖ δὲ τὸν ὀριζό- p.149
μενον λόγον ἀντὶ τῶν ὀνομάτων ἀποδοῦναι, μάλιστα μὲν πάν-
των, εἰ δὲ μὴ, τῶν πλείστων. οὕτω γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλῶν ὁ
τοῦνομα μεταλαβὼν ὠρισμένος ἂν εἴη, οἷον ἀντὶ λωπίου ἱμάτιον.

Ἐτι δὲ μείζων ἁμαρτία, εἰ καὶ ἀγνωστοτέρων ὀνομά- 6
των τὴν μετάληψιν ἐποιήσατο, οἷον ἀντὶ ἀνθρώπου λευκοῦ
βροτὸν ἀργόν· οὔτε γὰρ ὠρίσται ἡττόν τε σαφὲς οὕτω ῥηθέν.

16 πρότερος Ccu. — ὕστερος Cc. — 17 τι τῶν πολλαχῶς C. —
18 ὁμώνυμα C. — 19 φαίη μὴ C. — 21 καὶ παρεπομένη om C. —
23 ὁ λόγος C. — 25 alt ὁ om u. — 26 ὠρίσαιο AB. — 27 ἔχον ABq,
pr C. — 28 ὁ λόγος γραμμῆς AB. — ὁ om cufq. — 29 τὸ λοιπὸν δεῖ
εἶναι Ccuq. — 34 δ' ὁ λόγος λέγεται C. — 35 ὅτε u. — ἂν om AB.
— καὶ τὰ ἐν Cuf. — 36 καὶ τὰ ῥήματα u. — αὐτῶν om A. — ἐν
τοῖς τοιούτοις αὐτῶν τῶν ὀνομάτων cufq. — 37 γίνεσθαι πάντων C.
149a1 οὐθέν C. — 3 οὕτω μὲν γὰρ Ccuq. — 4 μεταβαλὼν u, pr
A. — οὐχ ὠρισμένος C, οὐχ ὀριζόμενος f, corr A, οὐχ (re supra vs)
ὀρισμένος c. — 6 ἀντὶ τοῦ Ccuq. — λευκοῦ ἀνθρώπου q. —
7 σαφὲς οὕτω τὸ ῥηθέν C.

σκοπεῖν δὲ καὶ ἐν τῇ μεταλλαγῇ τῶν ὀνομάτων εἰ οὐ
ταυτόν ἐστι σημαίνει, οἷον ὁ τὴν θεωρητικὴν ἐπιστήμην ὑπόλη-
10 ψιν θεωρητικὴν εἰπών. ἡ γὰρ ὑπόληψις τῇ ἐπιστήμῃ οὐ ταύ-
τόν, δεῖ δὲ γε, εἴπερ μέλλει καὶ τὸ ὅλον ταυτόν εἶναι· τὸ
μὲν γὰρ θεωρητικὸν κοινὸν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς λόγοις ἐστὶ,
τὸ δὲ λοιπὸν διάφορον.

Ἔτι εἰ θατέρου τῶν ὀνομάτων τὴν μετάληψιν ποιούμενος
15 μὴ τῆς διαφορᾶς ἀλλὰ τοῦ γένους τὴν μεταλλαγὴν ἐποιή-
σατο, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ἀρτίως ῥηθέντος. ἀγνωστότερον γὰρ ἢ
θεωρητικὴ τῆς ἐπιστήμης· τὸ μὲν γὰρ γένος, τὸ δὲ διαφορὰ,
πάντων δὲ γνωριμώτατον τὸ γένος· ὥστ' οὐ τοῦ γένους ἀλλὰ
τῆς διαφορᾶς ἔδει τὴν μετάληψιν ποιήσασθαι, ἐπειδὴ ἀγνω-
20 στότερόν ἐστιν. ἢ τοῦτο μὲν γελοῖον τὸ ἐπιτίμημα· οὐδὲν γὰρ
κωλύει τὴν μὲν διαφορὰν τῷ γνωριμωτάτῳ ὀνόματι εἰρη-
σθαι, τὸ δὲ γένος μὴ· οὕτω δ' ἐχόντων δῆλον ὅτι τοῦ γένους
καὶ οὐ τῆς διαφορᾶς κατὰ τοῦνομα καὶ τὴν μετάληψιν ποιη-
τέον. εἰ δὲ μὴ ὄνομα ἀντ' ὀνόματος ἀλλὰ λόγον ἀντ' ὀνό-
25 ματος μεταλαμβάνει, δῆλον ὅτι τῆς διαφορᾶς μᾶλλον ἢ
τοῦ γένους ὀρισμὸν ἀποδοτέον, ἐπειδὴ τοῦ γνωρίσαι χάριν ὁ
ὀρισμὸς ἀποδίδεται· ἦττον γὰρ ἢ διαφορὰ τοῦ γένους γνω-
ριμον.

Εἰ δὲ τῆς διαφορᾶς τὸν ὅρον ἀποδέδωκε, σκοπεῖν εἰ καὶ
30 ἄλλου τινὸς κοινὸς ὁ ἀποδοθεὶς ὀρισμὸς, οἷον ὅταν τὸν περι-
τὸν ἀριθμὸν ἀριθμὸν μέσον ἔχοντα εἴπῃ, ἐπιδιοριστέον τὸ πῶς
μέσον ἔχοντα. ὁ μὲν γὰρ ἀριθμὸς κοινὸς ἐν ἀμφοτέροις τοῖς
λόγοις ὑπάρχει, τοῦ δὲ περιττοῦ μετείληπται ὁ λόγος. ἔχει
δὲ καὶ γραμμὴ καὶ σῶμα μέσον, οὐ περιττὰ ὄντα. ὥστ' οὐκ
35 ἂν εἴῃ ὀρισμὸς οὗτος τοῦ περιττοῦ. εἰ δὲ πολλαχῶς λέγεται
τὸ μέσον ἔχον, διοριστέον τὸ πῶς μέσον ἔχον. ὥστ' ἢ ἐπιτί-
μησις ἔσται, ἢ συλλογισμὸς ὅτι οὐχ ὥριστα.

12 Πάλιν εἰ οὐ μὲν τὸν λόγον ἀποδίδωσι τῶν ὄντων ἐστὶ,
τὸ δ' ὑπὸ τὸν λόγον μὴ τῶν ὄντων, οἷον εἰ τὸ λευκὸν ὥρι-

8 ἐν] εἰ corr c. — εἰ οὐ] εἰ u, οὐ corr c. — 11 ἔδει Bf, fort corr C. — 12 ἀμφοτέροις τοῖς λόγοις BCcuqf, corr A, ἀμφοτέρων τῶν λόγων pr A. — 14 τὴν om u. — 20 τὸ om C. — 23 διαφορᾶς κατὰ corr A. — alt καὶ om Bcuq, del C, del vult A. — 25 ἀντιμεταλαμβάνει AB, ἀντι del vult A. — 28 γνώριμος u. — 30 ὅρος cuqf. — τὸν om f. — 31 alt ἀριθμὸν pr om C. — ἐπιδιοριστέον... ἔχοντα om C. — 35 εἴη ὁ ὀρισμὸς Ccu.

24. Some desire the thing, but desire it in the thing perfect or excellent.

σατο χρώμα πνρὶ μεμιγμένον· ἀδύνατον γὰρ τὸ ἀσώμα-
τον σώματι μεμῖχθαι, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη χρώμα πνρὶ μεμι-
γμένον· λευκὸν δ' ἔστιν.

Ἔτι ὅσοι μὴ διακροῦσιν ἐν τοῖς πρὸς τι πρὸς ὃ λέγεται,
ἀλλ' ἐν πλείοσι περιλαβόντες εἶπαν, ἢ ὅλως ἢ ἐπὶ τι ψεύ-
δονται, οἷον εἴ τις τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην ὄντος εἶπεν. εἰ μὲν
γὰρ μηδενὸς τῶν ὄντων ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη, δῆλον ὅτι ὅλως
ἔψευσται, εἰ δὲ τινὸς μὲν τινὸς δὲ μή, ἐπὶ τι ἔψευσται· δεῖ
γὰρ παντός, εἶπερ καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς ὄντος
εἶναι λέγεται, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει τῶν πρὸς τι·¹⁰
πάν γὰρ ἐπιστητὸν πρὸς ἐπιστήμην λέγεται. ὁμοίως δὲ καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐπειδὴ ἀντιστρέφει πάντα τὰ πρὸς τι. ἔτι
εἶπερ ὁ μὴ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς τὴν ἀπό-
δοσιν ποιούμενος ὀρθῶς ἀποδίδωσιν, οὐ πρὸς ἓν ἀλλὰ πρὸς
πλείω ἕκαστον ἂν τῶν πρὸς τι λέγοιτο. οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ ¹⁵
αὐτὸ καὶ ὄν καὶ λευκὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι, ὥστε πρὸς ὅποι-
ονοῦν τούτων ἀποδοὺς ὀρθῶς ἂν εἴη ἀποδοὺς, εἶπερ ὁ κατὰ
συμβεβηκὸς ἀποδιδούς ὀρθῶς ἀποδίδωσιν. ἔτι δ' ἀδύνατον τὸν
τοιούτου λόγον ἴδιον τοῦ ἀποδοθέντος εἶναι· οὐ γὰρ μόνον ἡ
ἱατρικὴ ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν αἱ πολλαὶ πρὸς ὃν ²⁰
λέγονται, ὥσθ' ἕκαστη ὄντος ἐπιστήμη ἔσται. δῆλον οὖν ὅτι ὁ
τοιούτος οὐδεμιᾶς ἐστὶν ἐπιστήμης ὀρισμὸς· ἴδιον γὰρ καὶ οὐ
κωδὸν δεῖ τὸν ὀρισμὸν εἶναι.

Ἐνίστε δ' ὀρίζονται οὐ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα
εὖ ἔχον ἢ τετελεσμένον· τοιούτος δ' ὁ τοῦ δῆτορος καὶ ὁ τοῦ ²⁵
κλέπτου ὄρος, εἶπερ ἐστὶ δῆτωρ μὲν ὁ δυνάμενος τὸ ἐν ἐκά-
στῳ πιθάνον θεωρεῖν καὶ μηδὲν παραλείπειν, κλέπτῃς δ' ὁ
λάθρα λαμβάνων· δῆλον γὰρ ὅτι τοιούτος ὢν ἐκάτερος ὁ μὲν
ἀγαθὸς δῆτωρ ὁ δ' ἀγαθὸς κλέπτῃς ἔσται· οὐ γὰρ ὁ λάθρα
λαμβάνων ἀλλ' ὁ βουλόμενος λάθρα λαμβάνειν κλέπτῃς ἔστιν.³⁰

Πάλιν εἰ τὸ δι' αὐτὸ αἰρετὸν ὡς ποιητικὸν ἢ πρακτι-

149b1 πῶς μεμ. ἀδ. σώματων (sic) pr C. — 2 μεμῖχθαι σώματι c, σ.
μηδῆναι C. — 5 εἶπον Ccu. — 7 ἢ om AB. — 8 ψεύδεται εἰ AB. —
9 ὄντος om A. — 10 εἶναι om C. — ἐπὶ] καὶ ἐπὶ C. — 12 τι· πάν
γὰρ ἐπιστητὸν πρὸς τι. ἔτι u. — 13 ὁ om c, pr A. — 16 πρὸς] ὁ πρὸς
f, corr A. — 17 ἀποδιδούς bis Bf. — 18 δ' om u. — 20 ἄλλων] ἄλ-
λων δ' pr C, om u. — 22 ἐπιστήμης ἐστὶν Cc. — 25 εὖ] τὸ εὖ corr A.
— 26 μὲν om u. — 27 παραλείπειν B, παραλείπων Cuf. — 30 λαβεῖν
u. — 31 πρακτικὸν ἢ ποιητικὸν u.

κὸν ἢ ὁπωσοῦν δι' ἄλλο αἰρετὸν ἀποδέδωκεν, οἷον τὴν δικαιοσύνην νόμων σωστικὴν εἰπὼν ἢ τὴν σοφίαν ποιητικὴν εὐδαιμονίας· τὸ γὰρ ποιητικὸν ἢ σωστικὸν τῶν δι' ἄλλο αἰρετῶν.
 35 ἢ οὐδὲν μὲν κωλύει τὸ δι' αὐτὸ αἰρετὸν καὶ δι' ἄλλο εἶναι αἰρετόν, οὐ μὴν ἄλλ' οὐδὲν ἡττον ἡμάρτηκεν ὁ οὕτως ὀριζόμενος τὸ δι' αὐτὸ αἰρετόν· ἐκάστου γὰρ τὸ βέλτιστον ἐν τῇ οὐσίᾳ μάλιστα, βέλτιον δὲ τὸ δι' αὐτὸ αἰρετὸν εἶναι τοῦ δι' ἕτερον, ὥστε τοῦτο καὶ τὸν ὀρισμὸν ἔδει μᾶλλον σημαίνειν.

p. 150

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τις ὀρισμὸν ἀποδιδούς τάδε ἢ τὸ
 13 ἐκ τούτων ἢ τόδε μετὰ τοῦδε ὀρίσατο. εἰ μὲν γὰρ τάδε, συμβήσεται ἀμφοῖν καὶ μηδετέρῳ ὑπάρχειν, οἷον εἰ τὴν δικαιοσύνην σωφροσύνην καὶ ἀνδρείαν ὀρίσατο· δύο γὰρ ὄντων
 5 ἐὰν ἐκάτερος θάτερον ἔχη, ἀμφοτέροι δίκαιοι ἔσονται καὶ οὐδέτερος, ἐπειδὴ ἀμφοτέροι μὲν ἔχουσι δικαιοσύνην, ἐκάτερος δ' οὐκ ἔχει. εἰ δὲ μήπω τὸ εἰρημένον σφόδρα ἄτοπον διὰ τὸ καὶ ἐπ' ἄλλων συμβαίνειν τὸ τοιοῦτον (οὐδὲν γὰρ κωλύει ἀμφοτέροισι ἔχειν μὴν μηδετέρου ἔχοντος), ἀλλ' οὖν τὸ
 10 γε τὰναντία ὑπάρχειν αὐτοῖς παντελῶς ἄτοπον ἂν δόξειεν εἶναι. συμβήσεται δὲ τοῦτο, ἐὰν ὁ μὲν αὐτῶν σωφροσύνην καὶ δειλίαν ἔχη, ὁ δὲ ἀνδρείαν καὶ ἀκολασίαν· ἄμφω γὰρ δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν ἔχουσιν. εἰ γὰρ ἡ δικαιοσύνη σωφροσύνη καὶ ἀνδρεία ἐστίν, ἡ ἀδικία δειλία καὶ ἀκολασία ἔσται.
 15 ὅπως τε ὅσα ἔστιν ἐπιχειρεῖν ὅτι οὐ ταῦτόν ἐστι τὰ μέρη καὶ τὸ ὅλον, πάντα χρήσιμα πρὸς τὸ νῦν εἰρημένον· ἔοικε γὰρ ὁ οὕτως ὀριζόμενος τὰ μέρη τῷ ὅλῳ ταῦτά φάσκειν εἶναι μάλιστα δ' οἰκείοι γίνονται οἱ λόγοι, ἐφ' ὅσων κατάδηλός ἐστιν ἡ τῶν μερῶν σύνθεσις, καθάπερ ἐπ' οἰκίας καὶ τῶν ἄλ-
 20 λων τῶν τοιούτων· δηλὸν γὰρ ὅτι τῶν μερῶν ὄντων οὐδὲν κωλύει τὸ ὅλον μὴ εἶναι, ὥστ' οὐ ταῦτόν τὰ μέρη τῷ ὅλῳ.

Εἰ δὲ μὴ ταῦτα ἀλλὰ τὸ ἐκ τούτων ἔφησεν εἶναι τὸ ὀριζόμενον, πρῶτον μὲν ἐπισκοπεῖν εἰ μὴ πέφυκεν ἐν γίνεσθαι ἐκ τῶν εἰρημέρων· ἔνια γὰρ οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα

32 ὅπως οὖν B. — 34 διασωστικὸν C. — 36 διορισάμενος u. — 38 εἶναι αἰρετὸν Ccu.

150a1 τόδε ἢ u. — 5 εἰ... ἔχοι Ccu. — 6 ἐπεὶ AC. — 9 τὸ om B. — 10 δόξειεν ἂν u. — 12 ἀμφοτέροι Cc, ἀμφοτέρα u, pr c. — 13 ἢ om u. — 14 ἐστίν Ccu. — 15 μέρη τε καὶ u. — 17 τὰ αὐτὰ u. — 19 ἡ τῶν μερῶν ἐστι Ccu. — ἐπ'] ἐστίν u. — 22 ταῦτα corr c, ταῦτο u. — pr τὸ om C.

ὥστε μηδὲν ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι, οἷον γραμμή καὶ ἀριθμός. 25
 ἔτι εἰ τὸ μὲν ὠρισμένον ἐν ἐνί τινι πέφυκε τῷ πρώτῳ γίνε-
 σθαι, ἐξ ὧν δ' ἔφησεν αὐτὸ εἶναι, μὴ ἐν ἐνί τῷ πρώτῳ,
 ἀλλ' ἐκάτερον ἐν ἐκατέρῳ· δηλον γὰρ ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἐκ τού-
 των ἐκεῖνο· ἐν οἷς γὰρ τὰ μέρη, καὶ τὸ ὅλον ἀνάγκη ὑπάρ-
 χειν, ὥστ' οὐκ ἐν ἐνί τὸ ὅλον πρώτῳ, ἀλλ' ἐν πλείοσιν. εἰ 30
 δὲ καὶ τὰ μέρη καὶ τὸ ὅλον ἐν ἐνί τινι πρώτῳ, σκοπεῖν εἰ
 μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ τὸ ὅλον καὶ ἐν ἑτέρῳ τὰ
 μέρη. πάλιν εἰ τῷ ὅλῳ συμφυεῖται τὰ μέρη· ἀνάπαλιν
 γὰρ δεῖ συμβαίνειν, τῶν μερῶν φθαρέντων φθειρεσθαι τὸ
 ὅλον· τοῦ δ' ὅλου φθαρέντος οὐκ ἀναγκαῖον καὶ τὰ μέρη 35
 ἐφθάρθαι. ἢ εἰ τὸ μὲν ὅλον ἀγαθὸν ἢ κακόν, τὰ δὲ μηδέ-
 τερα, ἢ ἀνάπαλιν τὰ μὲν ἀγαθὰ ἢ κακά, τὸ δ' ὅλον μη-
 δέτερον· οὔτε γὰρ ἐκ μηδετέρου δυνατόν ἢ ἀγαθόν τι ἢ κακόν
 γενέσθαι, οὔτ' ἐκ κακῶν ἢ ἀγαθῶν μηδέτερον. ἢ εἰ μᾶλλον 40
 μὲν θάτερον ἀγαθὸν ἢ θάτερον κακόν, τὸ δ' ἐκ τούτων μὴ
 μᾶλλον ἀγαθὸν ἢ κακόν, οἷον εἰ ἡ ἀναλδεια ἐξ ἀνδρείας καὶ
 ψευδοῦς δόξης. μᾶλλον γὰρ ἀγαθὸν ἢ ἀνδρεία ἢ κακόν ἢ
 ψευδὴς δόξα· ἔδει οὖν καὶ τὸ ἐκ τούτων ἀκολουθεῖν τῷ μᾶλ- 45
 λον, καὶ εἶναι ἢ ἀπλῶς ἀγαθὸν ἢ μᾶλλον ἀγαθὸν ἢ κακόν.
 ἢ τοῦτο μὲν οὐκ ἀναγκαῖον, ἔαν μὴ ἐκάτερον ἢ καθ' αὐτὸ
 ἀγαθὸν ἢ κακόν· πολλὰ γὰρ τῶν ποιητικῶν καθ' αὐτὰ μὲν
 οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ, μιχθέντα δέ, ἢ ἀνάπαλιν, ἐκάτερον μὲν
 ἀγαθόν, μιχθέντα δὲ κακόν ἢ οὐδέτερον. μάλιστα δὲ κατα- 50
 φανὲς τὸ νῦν ῥηθὲν ἐπὶ τῶν ὑγιεινῶν καὶ νοσωδῶν· ἔνια γὰρ
 τῶν φαρμάκων οὕτως ἔχει ὥστ' ἐκάτερον μὲν εἶναι ἀγαθόν,
 ἔαν δ' ἄμφοι δοθῇ μιχθέντα, κακόν.

Πάλιν εἰ ἐκ βελτίονος καὶ χείρονος ὃν μὴ ἔστι τὸ ὅλον
 τοῦ μὲν βελτίονος χείρον, τοῦ δὲ χείρονος βέλτιον. ἢ οὐδὲ τοῦτ' 55

25 μηδὲν C. — 26 τῷ πρώτῳ πέφυκε u. — 27 ἐξ... πρώτῳ mg u.
 — 28 ἐν ἐκατέρῳ pr om C. — εἴη τὸ ἐκ C. — 29 ἀνάγκη om u, pr c. —
 31 δὲ om u. — τινι τῷ πρώτῳ Ccu. — 35 δ' om u. — ἀνάγκη Ccu.
 — 36 εἰ om cu. — δέ] δὲ μέρῃ Ccu. — 38 μηδετέρων C. — δυνα-
 τὸν post bl γίνεσθαι (hoc enim habent Cc) Cc et u, qui γενέσθαι. —
 pr ἢ om cu.

150b1 pr ἢ pr om A. — μηδ' ἑτερον B. — 5 τὸ] τῷ q, corr f.
 — τὸ Bugf, pr c. — 9 ἢ] τισι γίνεται ἀγαθὰ τὰ δὲ u. — 10 κακὰ
 BC. — 11 καὶ] καὶ τῶν Ccuq. — 12 ὥστ'] ὥς u. — 13 ἂν C. — μι-
 χθέντα δοθῇ C. — 14 βελτίονος... ὃν rc in lit A. — ὃν corr c, ὧν u.
 — 15 μὲν om B.

ἀναγκαῖον, ἐὰν μὴ καθ' αὐτὰ ἢ τὰ ἐξ ὧν σύγκειται ἀγαθὰ, ἀλλ' οὐδὲν κωλύει τὸ ὅλον μὴ γίνεσθαι ἀγαθόν, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀρετῶς ῥηθέντων.

Ἔτι εἰ συνώνυμον τὸ ὅλον θατέρω· οὐ δεῖ γάρ, καθά-
περ οὐδ' ἐπὶ τῶν συλλαβῶν· οὐδενὶ γάρ τῶν στοιχείων ἐξ ὧν
σύγκειται ἡ συλλαβὴ συνώνυμός ἐστιν.

Ἔτι εἰ μὴ εἴρηκε τὸν τρόπον τῆς συνθέσεως. οὐ γὰρ
αὐταρχες πρὸς τὸ γνωρίζαι τὸ εἰπεῖν ἐκ τούτων· οὐ γὰρ τὸ
ἐκ τούτων, ἀλλὰ τὸ οὕτως ἐκ τούτων ἐκάστου τῶν συνθέσεων
οὐσία, καθάπερ ἐπ' οἰκίας· οὐ γὰρ ἀνὸπωσοῦν συντεθεῖ ταῦτα,
οἰκία ἐστίν.

Εἰ δὲ τότε μετὰ τοῦδε ἀποδέδωκε, πρῶτον μὲν ῥητέον
ὅτι τότε μετὰ τοῦδε ἢ τοῖσδε ταῦτόν ἢ τῷ ἐκ τῶνδε· ὁ γὰρ
λέγων μέλι μεθ' ὕδατος ἦτοι μέλι καὶ ὕδαρ λέγει ἢ τὸ
ἐκ μέλιτος καὶ ὕδατος, ὥστ' ἐὰν ὁποτέρω τῶν εἰρημένων
ταῦτόν ὁμολογήσῃ εἶναι τὸ τότε μετὰ τοῦδε, ταῦτα ἀρμό-
σει λέγειν ἅπερ πρὸς ἐκάτερον τούτων ἔμπροσθεν εἴρηται. ἐν
διελλόμενον ὁσαυτὼς λέγεται ἕτερον μεθ' ἑτέρου, σκοπεῖν εἰ
μηδαμῶς τότε μετὰ τοῦδε. οἷον εἰ λέγεται ἕτερον μεθ' ἑτέ-
ρου ἢ ὡς ἐν τινι ταῦτῳ δεκτικῷ, καθάπερ ἡ δικαιοσύνη καὶ
ἡ ἀνδρεία ἐν ψυχῇ, ἢ ἐν τόπῳ τῷ αὐτῷ ἢ ἐν χρόνῳ τῷ αὐτῷ,
μηδαμῶς δ' ἀληθὲς τὸ εἰρημένον ἐπὶ τούτων, δηλὸν ὅτι οὐδε-
νὸς ἂν εἴη ὁ ἀποδοθεὶς ὁρισμός, ἐπειδὴ οὐδαμῶς τότε μετὰ
p. 151 τοῦδε ἐστίν. εἰ δὲ τῶν διαιρεθέντων ἀληθὲς τὸ ἐν ταῦτῳ χρόνῳ
ἐκάτερον ὑπάρχειν, σκοπεῖν εἰ ἐνδέχεται μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ
λέγεσθαι ἐκάτερον. οἷον εἰ τὴν ἀνδρείαν ὠρίσατο τόλμαν μετὰ
διανοίας ὀρθῆς· ἐνδέχεται γὰρ τόλμαν μὲν ἔχειν τοῦ ἀποστε-
ρεῖν, ὀρθὴν δὲ διάνοιαν περὶ τὰ ὑγιεινά· ἀλλ' οὐδέπω ἀν-

16 ἀν C. — τὰ om C. — 17 ἀλλ' ἐπὶ γὰρ τῶν μὴ καθ' αὐτὰ
ἀγαθῶν f, rc C et rc mg A. — 21 συνώνυμόν C. — 24 ἐκάστῳ C. —
ἢ om C. — 26 ἔσται C. — 27 ἀπέδωκε u. — 28 ὅτι τὸ τότε qf. —
ἢ τὸ τοῖσδε C, ἐπὶ τῷ τότε f. — ἦτοι τότε καὶ τότε λέγεται ἢ τότε q.
— ταῦτόν ἐστιν ἢ f. — τῷ τὸ A. — 30 ἀν Ccu. — 31 τὸ om corr
C. — μετὰ τοῦδε pr om C. — ταῦτα Ccu. — ἀρμόττει C. — 33 πο-
σαυτὼς C. — 36 τῷ αὐτῷ om C. — 37 τὸ] ἢ τὸ u. — ἐπὶ τούτων εἰ-
ρημένον C. — ἐπὶ] ὑπὸ u. — 38 ἐπὶ C.

151a] διαιρεθέντων ὁσαυτὼς λέγεται ἕτερον μεθ' ἑτέρου ἀληθὲς f,
corr A, rc mg C. — τὸ] ἢ τὸ q, corr A, εἴη τὸ f. — αὐτῷ A, τῷ αὐ-
τῷ Ccuqf, corr A. — 2 ὑπάρχειν ἐκάτερον cuqf. — σκοπεῖν corr c. —
ταῦτόν cuqf. — 3 ἐκάτερον λέγεσθαι Ccu. — 5 οὐπω Ccu.

δρείος ὁ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τόδε μετὰ τοῦδε ἔχων. ἔτι εἰ καὶ πρὸς ταῦτόν ἀμφω λέγεται, οἷον πρὸς τὰ ἱατρικά· οὐδὲν γὰρ καλῶναι καὶ τόλμαν καὶ ὀρθὴν διάνοιαν ἔχειν πρὸς τὰ ἱατρικά· ἀλλ' ὅμως οὐδ' οὗτος ἀνδρείος ὁ τόδε μετὰ τοῦδε ἔχων. οὔτε γὰρ πρὸς ἕτερον αὐτῶν ἐκάτερον δεῖ λέγεσθαι ^u οὔτε πρὸς ταῦτόν τὸ τυχόν, ἀλλὰ πρὸς τὸ τῆς ἀνδρείας τέλος, οἷον πρὸς τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους ἢ εἴ τι μᾶλλον τοῦτου τέλος.

Ἔτι δὲ τῶν οὕτως ἀποδιδομένων οἰδαμῶς ὑπὸ τὴν εἰρημὴν πίπτει διαίρεσιν, οἷον εἰ ἡ ὀργὴ λύπη μεθ' ὑπολή- ^u φως τοῦ ὀλιγωρεῖσθαι. ὅτι γὰρ διὰ τὴν ὑπόληψιν τὴν τοιαύτην ἡ λύπη γίνεται, τοῦτο βούλεται δηλοῦν· τὸ δὲ διὰ τόδε γίνεσθαι τι οὐκ ἔστι ταῦτόν τῳ μετὰ τούτου τόδ' εἶναι κατ' οὐδένα τῶν εἰρημένων τρόπων.

Πάλιν εἰ τὴν τούτων σύνθεσιν εἴρηκε τὸ ὅλον, οἷον τῆς ¹⁴ ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος σύνθεσιν ζῶον, πρῶτον μὲν σκο- ^u πειν εἰ μὴ εἴρηκε ποία σύνθεσις, καθάπερ εἰ σάρκα ὀριζόμενος ἢ ὅσπου τὴν πυρὸς καὶ γῆς καὶ ἀέρος εἶπε σύνθεσιν. οὐ γὰρ ἀπόρηξ τὸ σύνθεσιν εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ ποία τις προσδιοριστέον· οὐ γὰρ ὅπως οὖν συντεθέντων τούτων σαρξ γίνεται, ^u ἀλλ' οὕτως μὲν συντεθέντων σαρξ, οὕτως δ' ὅσπου. ἔοικε δ' οὐδ' εἶναι τὸ παρὰ παν συνθέσει ταῦτόν οὐδέτερον τῶν εἰρημένων· συνθέσει μὲν γὰρ πάσῃ διάλυσιν ἐναντίον, τῶν δ' εἰρημένων οὐδέτερον οὐδέν. ἔτι εἰ ὁμοίως πιθανὸν πᾶν τὸ σύνθετον σύνθε- ^u σιν εἶναι ἢ μηδέν, τῶν δὲ ζώων ἕκαστον σύνθετον ὃν μὴ ἔστι ^u σύνθεσις, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν τῶν συνθέτων σύνθεσις ἂν εἴη.

Πάλιν εἰ ὁμοίως ἐν τινι πέφυκεν ὑπάρχειν τὰναντία, ὥρισται δὲ διὰ θατέρου, δηλὸν ὅτι οὐχ ὥρισται. εἰ δὲ μὴ, πλείους τοῦ αὐτοῦ συμβήσεται ὀρισμοὺς εἶναι· τί γὰρ μᾶλλον ὁ διὰ τούτου ἢ ὁ διὰ τοῦ ἑτέρου ὀριστάμενος εἴρηκεν, ἐπεὶ ὁ- ^u μοίως ἀμφοτέρω πέφυκε γίνεσθαι ἐν αὐτῷ; τοιοῦτος δ' ὁ

6 ταὐτῳ C. — 8 τόλμαν τινὰ καὶ u. — 9 οὐδ' οὕτως c, supra vs C. — 10 ἐκάτερον αὐτῶν Ccu. — 12 πρὸς om C. — 14 ἀποδοδομένων u. — 15 λύπη ἀποδοθῇ μεθ' C. — 17 τόδε] τοῦτε Ccu. — 18 ταὐτό Bf, pr A. — 19 τρόπων u. — 21 τοῦ om Ccu. — σύνθεσιν τὸ ζῶον cu, corr A. — 23 ἀέρος (εἶναι add u) σύνθεσιν εἶπεν Ccu. — 24 τὸ om C. — 27 οὐδ' om u. — 29 οὐδέτερον B. — ἔτι δ' εἰ Cf. — 32 ἐν τι u. — 33 οὐχ ὥρισται] οὐκ ἔσται C. — 35 alt ὁ διὰ om C. — ἐπειδὴ C. — 36 ἐν om C. — δὲ καὶ ὁ u.

only one Definition admissible p. 208

β τῆς ψυχῆς ὄρος, εἰ ἔστιν οὐσία ἐπιστήμης δεκτικῆ· ὁμοίως γὰρ καὶ ἀγνοίας ἔστι δεκτικῆ.

Δεῖ δὲ καὶ ἂν μὴ πρὸς ὅλον ἔχη τις ἐπιχειρεῖν τὸν ὀρισμὸν διὰ τὸ μὴ γνώριμον εἶναι τὸ ὅλον, πρὸς τῶν μερῶν τι ἐπιχειρεῖν, ἂν ἢ γνώριμον καὶ μὴ καλῶς ἀποδοδεμένον φαίνεται· τοῦ γὰρ μέρους ἀναιρεθέντος καὶ ὁ πᾶς ὀρισμὸς ἀναιρεῖται. ὅσοι τ' ἀσφαεῖς τῶν ὀρισμῶν, συνδιορθώσαντα καὶ συσχηματίζαντα πρὸς τὸ δηλοῦν τι καὶ ἔχειν ἐπιχειρήματα, οὕτως ἐπισκοπεῖν· ἀναγκαῖον γὰρ τῷ ἀποτεινόμενῳ ἢ 10 δέχεσθαι τὸ ἐκλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ ἐρωτῶντος, ἢ αὐτὸν διασαφῆσαι τί ποτε τυγχάνει τὸ δηλούμενον ὑπὸ τοῦ λόγου. ἔτι καθάπερ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις νόμον εἰσάδασιν ἐπεισφέρειν, κἂν ἢ βελτίων ὁ ἐπεισφερόμενος, ἀναγοῦσι τὸν ἔμπροσθεν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ὀρισμῶν ποιητέον καὶ αὐτὸν ὀρισμὸν ἕτερον 15 οἷστέον· ἂν γὰρ φαίνεται βελτίων καὶ μᾶλλον δηλῶν τὸ ὀριζόμενον, δῆλον ὅτι ἀνηρημένος ἔσται ὁ κείμενος, ἐπειδὴ οὐκ εἰσὶ πλείους τοῦ αὐτοῦ ὀρισμοί.

Πρὸς ἅπαντας δὲ τοὺς ὀρισμοὺς οὐκ ἐλάχιστον στοιχεῖον τὸ πρὸς ἑαυτὸν εὐστόχως ὀρίσασθαι τὸ προκείμενον ἢ καλῶς 20 εἰρημένον ὅρον ἀναλαβεῖν· ἀνάγκη γάρ, ὥσπερ πρὸς παράδειγμα θεωρούμενον, τό τ' ἔλλειπον ὧν προσῆκεν ἔχειν τὸν ὀρισμὸν καὶ τὸ προσκείμενον περιέργως καθορᾶν, ὥστε μᾶλλον ἐπιχειρημάτων εὐπορεῖν.

Τὰ μὲν οὖν περὶ τοὺς ὀρισμοὺς ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθαι.

H.

Πότερον δὲ ταῦτόν ἢ ἕτερον κατὰ τὸν κυριώτατον τῶν ῥηθέντων περὶ ταύτου τρόπων (ἐλέγετο δὲ κυριώτατα ταῦτον 20 τὸ τῷ ἀριθμῷ ἔν) σκοπεῖν ἔκ τε τῶν πτώσεων καὶ τῶν συ-

151b1 εἰ] ἔστιν, εἴπερ u. — 3 κἂν μὴ Ccu. — ἐπιχειρεῖν τὸν con C. — 5 ἂν Ccu. — φαίνεται ἀποδοδεμένον Ccu. — 7 δ' Ccuf. — συνδιορθώσαντα f, corr AC. — 8 σχηματίζαντα C. — 12 εἰσάδαι νόμον Ccu. — 13 εἰσφερόμενος C, ἐπιφερόμενος cu. — 14 pr καὶ om u, alt C. — ἕτερον ὀρισμὸν C. — 17 ταύτου πλείονες C, τοῦ αὐτοῦ πλείονες cu. — 18 ὅρους Ccu. — 19 ἑαυτὸ u. — ἢ καὶ καλῶς C. — 22 προκείμενον u. — 24 ὅρους uf. — Tit ζ' Cc. — 28 δὲ pr om A. — 29 τοῦ αὐτοῦ uq. — τρώπον u, τρώπον ῥητέον CqN. — 30 τὸ om Cc.

στοίχων καὶ τῶν ἀντικειμένων. εἰ γὰρ ἡ δικαιοσύνη ταύτων
τῇ ἀνδρείᾳ, καὶ ὁ δίκαιος τῷ ἀνδρείῳ καὶ τὸ δικάως τῷ
ἀνδρείως. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων· εἰ γὰρ τάδε
ταῦτά, καὶ τὰ ἀντικείμενα τούτοις ταῦτά καθ' ὅποιαν οὖν τῶν
λεγομένων ἀντιθέσεων. οὐδὲν γὰρ διαφέρει τὸ τούτῳ ἢ τούτῳ
ἀντικείμενον λαβεῖν, ἐπειδὴ ταυτόν ἐστιν. πάλιν ἐκ τῶν ποιη-
τικῶν καὶ φθαρτικῶν καὶ γενέσεων καὶ φθορῶν καὶ ὅλως τῶν
ὁμοίως ἔχόντων πρὸς ἑκάτερον· ὅσα γὰρ ἀπλῶς ταῦτά, καὶ
αἱ γενέσεις αὐτῶν καὶ αἱ φθοραὶ αἱ αὐταί, καὶ τὰ ποιη-
τικὰ καὶ φθαρτικά.

Σκοπεῖν δὲ καὶ ὧν θάτερον μάλιστα λέγεται ὅτι οὖν, εἰ
καὶ θάτερον τῶν αὐτῶν τούτων κατὰ τὸ αὐτὸ μάλιστα λέγε-
ται, καθάπερ Ξενοκράτης τὸν εὐδαίμονα βίον καὶ τὸν σπον-
δαῖον ἀποδείκνυσιν τὸν αὐτόν, ἐπειδὴ πάντων τῶν βίων αἰρε-
τώτατος ὁ σπονδαῖος καὶ ὁ εὐδαίμων· ἔν γὰρ τὸ αἰρετώτα-
τον καὶ μέγιστον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων.
δεῖ δ' ἑκάτερον ἐν ἀριθμῷ εἶναι τὸ λεγόμενον μέγιστον ἢ αἰ-
ρετώτατον. εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἔσται δεδειγμένον ὅτι ταυτόν· οὐ
γὰρ ἀναγκαῖον, εἰ ἀνδρεϊότατοι τῶν Ἑλλήνων Πελοποννήσιοι
καὶ Λακεδαιμόνιοι, τοὺς αὐτοὺς εἶναι Πελοποννησίους Λακε-
δαίμονιους, ἐπειδὴ οὐκ εἰς ἀριθμῷ Πελοποννησίους οὐδὲ Λακε-
δαίμονιους. ἀλλὰ περιέχεσθαι μὲν τὸν ἕτερον ὑπὸ τοῦ ἑτέρου
ἀναγκαῖον, καθάπερ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν Πελοποννη-
σίων. εἰ δὲ μὴ, συμβήσεται ἀλλήλων εἶναι βελτίους, ἂν
ἢ περιέχονται οἱ ἕτεροι ὑπὸ τῶν ἑτέρων. ἀναγκαῖον γὰρ
τοὺς Πελοποννησίους βελτίους εἶναι τῶν Λακεδαιμονίων, εἴπερ
ἢ περιέχονται οἱ ἕτεροι ὑπὸ τῶν ἑτέρων· πάντων γὰρ τῶν
λοιπῶν εἰσὶ βελτίους. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀνάγ-
η βελτίους εἶναι τῶν Πελοποννησίων· καὶ γὰρ καὶ οὗτοι
πάντων τῶν λοιπῶν εἰσὶ βελτίους. ὥστε ἀλλήλων βελτίους γί-
νονται. δῆλον οὖν ὅτι ἐν ἀριθμῷ δεῖ εἶναι τὸ βέλτιστον καὶ

32 τὸ] τῷ BN. — τῷ] τὸ Ac, καὶ τῷ N. — 34 καὶ ... ταῦτά γε
A. — 35 γὰρ om u. — ἢ] ἢ τὸ CN. — 36 ταῦτά Ccu, corr A.
152a] καὶ τῶν φθαρτικῶν Ccu. — 3 αὐτῶν om A. — καὶ αἱ] καὶ
— διαφοραὶ αἱ u. — 4 καὶ τὰ φθ. Nuf. — 6 τῶν αὐτῶν om CN. —
τὸν αὐτὸν ἀποδ. N. — 9 alt d om C. — 10 καὶ τὸ μ. u. — 11 ἢ] ἢ
αἱ u. — 12 ἔστι u. — οὐδὲ u. — 13 εἰ] εἰ οἱ C, οἱ u. — 14 (τοὺς
id N) πελ. τοῖς λακ. CcuN. — 15 et 28 οὐδὲ] καὶ Ccu. — 16 μὲν om
l. — 21 οἱ ἕτεροι pr om C. — 23 alt καὶ om Cc. — 24 εἰσὶ] γίνον-
τι u. — 25 τὸν AB. — καὶ τὸ μέγ. N.

Genos μέγιστον λεγόμενον, εἰ μέλλει ὅτι ταῦτόν ἀποδείκνυσθαι. διὸ
καὶ Ξενοκράτης οὐκ ἀποδείκνυσιν· οὐ γὰρ εἰς ἀριθμὸν ὁ εὐδαί-
μων οὐδ' ὁ σποῦδαῖος βίος, ὥστ' οὐκ ἀναγκαῖον τὸν αὐτὸν εἶ-
ναι, διότι ἄμφω αἰρετώτατοι, ἀλλὰ τὸν ἕτερον ὑπὸ τῶν
20 ἕτερον.

Πάλιν σκοπεῖν εἰ ὃ θάτερον ταῦτόν, καὶ θάτερον· εἰ
γὰρ μὴ ἄμφοτερά τῷ αὐτῷ ταῦτά, δῆλον ὅτι οὐδ' ἀλλήλοις.

Ἔτι ἐκ τῶν τοῦτοις συμβεβηκότων, καὶ οἷς ταῦτα συμ-
βέβηκεν, ἐπισκοπεῖν· ὅσα γὰρ θάτερον συμβέβηκε, καὶ θα-
35 τέρον δεῖ συμβεβηκέναι, καὶ οἷς θάτερον αὐτῶν συμβέβηκε,
καὶ θάτερον δεῖ συμβεβηκέναι. εἰ δέ τι τοῦτων διαφανέ,
δῆλον ὅτι οὐ ταῦτά.

Category Ὅραν δὲ καὶ εἰ μὴ ἐν γένει κατηγορίας ἄμφοτερά,
ἀλλὰ τὸ μὲν ποιὸν τὸ δὲ ποσὸν ἢ πρὸς τι δηλοῖ. πάλιν εἰ
τὸ γένος ἑκατέρου μὴ ταῦτόν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγαθὸν τὸ δὲ
κακόν, ἢ τὸ μὲν ἀρετὴ τὸ δ' ἐπιστήμη. ἢ εἰ τὸ μὲν γένος
ταῦτόν, αἱ διαφοραὶ δὲ μὴ αἱ αὐταὶ ἑκατέρου κατηγοροῦνται,
ἀλλὰ τοῦ μὲν ὅτι θεωρητικὴ ἐπιστήμη, τοῦ δ' ὅτι πρακτικὴ.
6 ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον, εἰ τὸ μὲν δέχεται τὸ μᾶλλον τὸ
δὲ μὴ, ἢ εἰ ἄμφω μὲν δέχεται, μὴ ἅμα δέ, καθάπερ
μᾶλλον ἐρῶν οὐ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ τῆς συνουσίας, ὥστ' οὐ ταῦ-
τὸν ἔρως καὶ ἐπιθυμία συνουσίας.

10 Ἔτι ἐκ τῆς προσθέσεως, εἰ τῷ αὐτῷ ἑκάτερον προσ-
θέμενον μὴ ποιεῖ τὸ ὅλον ταῦτόν. ἢ εἰ τοῦ αὐτοῦ ἀφ' ἑκα-
τέρου ἀφαιρεθέντος τὸ λοιπὸν ἕτερον, οἷον εἰ διπλάσιον ἡμί-
σεος καὶ πολλαπλάσιον ἡμίσεος ταῦτόν ἐφησεν εἶναι. ἀφα-
ρεθέντος γὰρ ἀφ' ἑκατέρου τοῦ ἡμίσεος τὰ λοιπὰ ταῦτόν ἐφα-
15 δηλοῦν, οὐ δηλοῖ δέ· τὸ γὰρ διπλάσιον καὶ πολλαπλάσιον
οὐ ταῦτόν δηλοῖ.

Σκοπεῖν δὲ μὴ μόνον εἰ ἥδη τι συμβαίνει ἀδύνατον
διὰ τῆς θέσεως, ἀλλὰ καὶ εἰ δυνατόν ἐξ ὑποθέσεως ὑπάρ-

26 μέλλοι AB. — 29 διότι ἄμφω αἰρετώτατοι om C. — 34 γὰρ
θάτερον u. — 35 καὶ... συμβεβηκέναι om N. — 36 εἰ καὶ εἰ N. —
39 ἢ] τὸ δὲ u.

152b3 δὲ διαφοραὶ Ccu. — 6 ἐπιδέχεται Ccu. — 8 ὥστε... συν-
ουσίας rc mg C. — 10 τὸ αὐτὸ N. — 11 ταῦτοῦ C. — 17 συνεκτίον C.

ἔαι, καθάπερ τοῖς τὸ κενὸν καὶ τὸ πλήρες ἀέρος ταῦτόν φά-
σκουσιν. δηλὸν γὰρ ὅτι ἐὰν ἐξέλθῃ ὁ αἶρ, κενὸν μὲν οὐχ ἦσ-
σον ἀλλὰ μᾶλλον ἔσται, πλήρες δ' ἀέρος οὐκέτι ἔσται. ὥστε
ὑποθεθέντος τινὸς εἴτε ψευδοῦς εἴτ' ἀληθοῦς (οὐδὲν γὰρ διαφέ-
ρει) τὸ μὲν ἕτερον ἀναιρεῖται αὐτῶν, τὸ δ' ἕτερον οὐ. ὥστ'
οὐ ταῦτόν.

Καθόλου δ' εἰπεῖν, ἐκ τῶν ὁπωσοῦν ἑκατέρου κατηγο-
ρουμένων, καὶ ὧν ταῦτα κατηγορεῖται, σκοπεῖν εἴ πον διαφω-
νί· ὅσα γὰρ θατέρου κατηγορεῖται, καὶ θατέρου κατηγορεῖ-
σθαι δεῖ, καὶ ὧν θάτερον κατηγορεῖται, καὶ θάτερον κατη-
γορεῖσθαι δεῖ.

Ἐτι ἐπεὶ πολλαχῶς ταῦτόν λέγεται, σκοπεῖν εἰ καθ' ἑ-
κρόν τινα τρόπον ταῦτά ἐστιν· τὰ γὰρ εἶδει ἢ γένει ταύ-
τῃ ἢ οὐκ ἀνάγκῃ ἢ οὐκ ἐνδέχεται ἀριθμῶι ταῦτά εἶναι,
ἐπισκοποῦμεν δὲ πότερον οὕτω ταῦτά ἢ οὐχ οὕτως.

Ἐτι εἰ δυνατόν θάτερον ἄνευ θατέρου εἶναι· οὐ γὰρ ἂν
ἦν ταῦτόν.

Οἱ μὲν οὖν πρὸς ταῦτόν τόποι τοσοῦτοι λέγονται. δηλὸν 2
ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἅπαντες οἱ πρὸς ταῦτόν ἀνασκευ-
αστικοὶ τόποι καὶ πρὸς ὅρον χρήσιμοι, καθάπερ ἐμπροσθεν 5
ῥηται· εἰ γὰρ μὴ ταῦτόν δηλοῖ τό τ' ὄνομα καὶ ὁ λόγος, πρὸς τὸ αὐτόν
δηλὸν ὅτι οὐκ ἂν εἴη ὁρισμὸς ὁ ἀποδοθεὶς λόγος. τῶν δὲ 153
κατασκευαστικῶν τόπων οὐδεὶς χρήσιμος πρὸς ὅρον· οὐ γὰρ
ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ταῦτόν τὸ ὑπὸ τὸν λόγον καὶ τοῦτομα πρὸς
τὸ κατασκευάσαι ὅτι ὁρισμὸς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα πάντα
ἔχειν τὰ παρηγγελμένα τὸν ὁρισμόν.

Ἀναιρεῖν μὲν οὖν ὅρον οὕτως καὶ διὰ τούτων αἰεὶ πειρα- 8
τόν· ἐὰν δὲ κατασκευάζειν βουλώμεθα, πρῶτον μὲν εἰδέναι
δεῖ ὅτι οὐδεὶς ἢ ὀλίγοι τῶν διαλεγόμενων ὅρον συλλογίζονται,

19 τὸ αὐτὸ N. — φάσκουσιν εἶναι. δηλὸν CN. — 20 ἂν C. — ἦσαν
CNcu. — 21 πλήρης N. — 22 γὰρ om N, om corr C. — διαφέρει εἰ τὸ A,
pr B, corr C. — 27 δεῖ κατηγορεῖσθαι u. — 30 πολλαχῶς τὸ ταῦτόν
BCNf, ταῦτά q. — εἰ εἰ καὶ BN, pr A, corr f. — 31 ταῦτα B.
— εἰδὲν corr B pr manu. — 32 pr ἢ del vult A. — ἢ οὐκ ἀνάγκῃ om
CNcuq. — alt ἢ om ABCNcu. — οὐκ ἐνδέχεται del vult A. — ἐνδέ-
χεται καὶ ἀριθμῶ C. — 33 σκοποῦμεν N. — ταῦτά οὕτω f. — 36 πρὸς
τὸ ταῦτόν cuf, corr A, id 37 Nuf, corr A.

153a4 τὰλλα u. — ἄλλα ... ὁρισμέν om C. — 4 δεῖ πάντα cu. —
ἢ ὅρον καὶ οὕτως N. — τούτων] πάντων N. — 8 δεῖ om N. — διότι
AB. — ὅρον f, ὅρον pr A.

ἀλλὰ πάντες ἀρχὴν τὸ τοιοῦτον λαμβάνουσιν, οἷον οἱ τε περὶ
 10 γεωμετρίαν καὶ ἀριθμοὺς καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας μα-
 θήσεις· εἰδ' ὅτι δι' ἀκριβείας μὲν ἄλλης ἐστὶ πραγματείας
 ἀποδοῦναι καὶ τί ἐστὶν ὅρος καὶ πῶς ὀρίζεσθαι δεῖ, νῦν δ'
 ὅσον ἱκανὸν πρὸς τὴν παροῦσαν χρεῖαν, ὥστε τοσοῦτον μόνον
 15 λεκτέον ὅτι δυνατόν γενέσθαι ὀρισμοῦ καὶ τοῦ τί ἦν εἶναι συλ-
 λογισμόν. εἰ γὰρ ἐστὶν ὅρος λόγος ὁ τὸ τί ἦν εἶναι τῷ πρά-
 γματι δηλῶν, καὶ δεῖ τὰ ἐν τῷ ὅρῳ κατηγορούμενα ἐν τῷ
 τί ἐστὶ τοῦ πράγματος μόνον κατηγορεῖσθαι, κατηγορεῖται
 δ' ἐν τῷ τί ἐστὶ τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραί, φανερόν ὡς εἰ-
 20 τις λάβοι ταῦτα μόνον ἐν τῷ τί ἐστὶ τοῦ πράγματος κα-
 τηγορεῖσθαι, ὅτι ὁ ταῦτα ἔχων λόγος ὅρος ἐξ ἀνάγκης ἂν
 εἴη· οὐ γὰρ ἐνδέχεται ἕτερον εἶναι ὅρον, ἐπειδὴ οὐδὲν ἕτερον
 ἐν τῷ τί ἐστὶ τοῦ πράγματος κατηγορεῖται.

Ὅτι μὲν οὖν ἐγκωρεῖ συλλογισμόν ὅρον γενέσθαι, φα-
 νερόν· ἐκ τίνων δὲ δεῖ κατασκευάζειν, διώρισται μὲν ἐν ἐπεί-
 25 ροις ἀκριβέστερον, πρὸς δὲ τὴν προκειμένην μέθοδον οἱ αὐτοὶ
 τόποι χρήσιμοι. σκεπτέον γὰρ ἐπὶ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν
 ἄλλων τῶν ἀντικειμένων, καὶ ὅλους τοὺς λόγους καὶ κατὰ
 μέρος ἐπισκοποῦντα· εἰ γὰρ ὁ ἀντικείμενος τοῦ ἀντικειμένου,
 καὶ τὸν εἰρημένον τοῦ προκειμένου ἀνάγκη εἶναι. ἐπεὶ δὲ τῶν
 30 ἐναντίων πλείους συμπλοκαί, ληπτέον τῶν ἐναντίων, ὁποῖον
 ἂν μάλιστα φανῇ ὁ ἐναντίος ὀρισμός. ὅλους μὲν οὖν τοὺς λό-
 γους καθάπερ εἴρηται σκεπτέον, κατὰ μέρος δ' ὥδε. πρῶτον μὲν
 οὖν ὅτι τὸ ἀποδοθὲν γένος ὀρθῶς ἀποδέδοται. εἰ γὰρ τὸ ἐναν-
 τίον ἐν τῷ ἐναντίῳ, τὸ δὲ προκείμενον μὴ ἐστὶν ἐν τῷ αὐτῷ,
 35 δῆλον ὅτι ἐν τῷ ἐναντίῳ ἂν εἴη, ἐπειδὴ ἀνάγκη τὰ ἐναντία
 ἐν τῷ αὐτῷ ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσθαι εἶναι. καὶ τὰς δια-
 φοράς δὲ τὰς ἐναντίας τῶν ἐναντίων ἀξιοῦμεν κατηγορεῖσθαι,

9 πάντες ὡς ἀρχὴν N. — τοιοῦτο BCu. — 13 ὥστε om N. —
 14 ὀρισμὸν u, om N. — τοῦ] τὸ A. — 15 ὀρισμὸς u. — εἶναι om f.
 — 16 alt ἐν] καὶ ἐν cuq. — 17 μόνον om Nq. — κατηγοροῦντες u. —
 19 ταῦτα] α C deletis post μόνον litt quinque, ταῦτα α Nf, corr C.
 — κατηγορεῖται f. — 20 ὅτι] δεῖ ὅτι CN. — ἂν om u. — 23 γί-
 σθαι C. — 24 μὲν οὖν ἐν u. — 25 κειμένην A. — 28 ἐπισκοποῦντας N.
 — εἴτε B. — γὰρ ὁ corr A. — 29 καὶ ὁ εἰρημένος τοῦ εἰρημένου ἐξ
 ἀνάγκης ἐσται Cf. — εἶναι pr om A. — ἐπὶ Cf. — 30 ὁποῖος pr C
 ὅπου N. — 31 ἂν om Cf. — μάλιστα om f. — φανεῖν Cuq, corr
 A, φανερόν ἢ B, fort pr A. — 33 ἀποδίδεται pr AB. — τὸ ἐναντίον
 ἐν pr om C. — 34 αὐτῷ γένει δῆλον N. — 35 ἐν τῷ pr om C. —
 37 δὲ om q.

καθάπερ λευκοῦ καὶ μέλανος· τὸ μὲν γὰρ διακριτικόν· τὸ
 δὲ συγκριτικόν ὄψεως. ὥστ' εἰ τοῦ ἐναντίου αἱ ἐναντίαι κατη-
 γοροῦνται, τοῦ προκειμένου αἱ ἀποδοθεῖσαι κατηγοροῦντ' ἄν.
 ὥστ' ἐπεὶ καὶ τὸ γένος καὶ αἱ διαφοραὶ ὀρθῶς ἀποδέδονται,
 δῆλον ὅτι ὁρισμὸς ἂν εἴη ὁ ἀποδοθεὶς. ἢ οὐκ ἀναγκαῖον τῶν
 ἐναντίων τὰς ἐναντίας διαφορὰς κατηγορεῖσθαι, ἂν μὴ ἐν
 τῷ αὐτῷ γένει ἢ τὰ ἐναντία· ὧν δὲ τὰ γένη ἐναντία, οὐδὲν
 καλύει τὴν αὐτὴν διαφθοράν κατ' ἀμφοῖν λέγεσθαι, οἷον
 κατὰ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας· τὸ μὲν γὰρ ἀρετὴ τὸ δὲ
 κακία ψυχῆς, ὥστε τὸ ψυχῆς διαφθορὰ ἐν ἀμφοῖν λέγε-
 ται, ἐπειδὴ καὶ σώματος ἐστὶν ἀρετὴ καὶ κακία. ἀλλ' οὖν 10
 τούτῳ γ' ἀληθές, ὅτι τῶν ἐναντίων ἢ ἐναντία ἢ αἱ αὐταὶ
 διαφοραὶ εἰσιν. εἰ οὖν τοῦ ἐναντίου ἢ ἐναντία κατηγορεῖται,
 τούτου δὲ μὴ, δῆλον ὅτι ἡ εἰρημένη τούτου ἂν κατηγοροῖτο.
 καθόλου δ' εἰπεῖν, ἐπεὶ ὁ ὁρισμὸς ἐστὶν ἐκ γένους καὶ διαφο-
 ρῶν, ἂν ὁ τοῦ ἐναντίου ὁρισμὸς φανερός ἦ, καὶ ὁ τοῦ προκει- 15
 μένου ὁρισμὸς φανερός ἔσται. ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ
 αὐτῷ γένει ἢ ἐν τῷ ἐναντίῳ, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ διαφοραὶ ἢ
 ἐναντία τῶν ἐναντίων ἢ αἱ αὐταὶ κατηγοροῦνται, δῆλον ὅτι
 οὐ προκειμένου ἦτοι τὸ αὐτὸ γένος ἂν κατηγοροῖτο ὅπερ καὶ
 τοῦ ἐναντίου, αἱ δὲ διαφοραὶ ἐναντία, ἢ ἅπασαι ἢ τινές, 20
 αἱ δὲ λοιπαὶ αἱ αὐταί· ἢ ἀνάπαλιν αἱ μὲν διαφοραὶ αἱ
 αὐταὶ τὰ δὲ γένη ἐναντία· ἢ ἄμφοι ἐναντία, καὶ τὰ γένη
 καὶ αἱ διαφοραί. ἀμφοτέρω γὰρ ταῦτα εἶναι οὐκ ἐνδέχε-
 ται· εἰ δὲ μὴ, ὁ αὐτὸς ὁρισμὸς τῶν ἐναντίων ἔσται.

Ἔτι ἐκ τῶν πτώσεων καὶ τῶν συστοίχων· ἀνάγκη γὰρ 25
 ἀκολουθεῖν τὰ γένη τοῖς γένεσι καὶ τοὺς ὄρους τοῖς ὄροις. οἷον
 εἰ ἡ λήθη ἐστὶν ἀποβολὴ ἐπιστήμης, καὶ τὸ ἐπιλανθάνεσθαι
 ἀποβάλλειν ἐπιστήμην ἔσται καὶ τὸ ἐπιλελῆσθαι ἀποβε-
 βληκέναι ἐπιστήμην. ἐνὸς οὖν ὁποιοουσὶν τῶν εἰρημένων ὁμο-
 λογηθέντος ἀνάγκη καὶ τὰ λοιπὰ ὁμολογεῖσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ 30

38 καθάπερ καὶ λευκοῦ N. — τὸ ... τὸ τοῦ ... τοῦ C.
 153b3 pr καὶ om N. — 4 ἀποδοθεὶς λόγος ἢ B. — 5 ἐὰν Ncu, re
 B. — 6 τὰ ἐναντία ἢ u. — 9 ἐν] ἐπ' u. — 10 ἐπεὶ u. — ἐστὶν] καὶ
 ψυχῆς N. — οὖν om AB. — 11 pr ἢ] ἢ αἱ u. — αἱ om B. — 13 et
 19 κατηγορεῖτο N. — 14 ἐπειδὴ C, εἰπερ cu. — 15 ἂν ἢ τοῦ ἐν. ὁ
 ὅ. φ. cu. — 16 τὰ ἐναντία N. — 17 alt ἢ] ἢ αἱ Ncu, om C. — 20
 πᾶσαι Ccu. — 23 γὰρ] μὲν q, μὲν γὰρ cuf, pr C. — ταῦτα BCcuq. —
 εἶναι om AB, fort pr C. — 25 καὶ ἐκ τῶν C.

εἰ ἢ φθορὰ διάλυσίς οὐσίας, καὶ τὸ φθίρεσθαι διαλύεσθαι οὐσίαν καὶ τὸ φθαρτικῶς διαλυτικῶς, εἴ τε τὸ φθαρτικὸν διαλυτικὸν οὐσίας, καὶ ἢ φθορὰ διάλυσίς οὐσίας. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ὥσθ' ἐνὸς ὁποιοῦν ληφθέντος καὶ τὰ
 35 λοιπὰ πάντα ὁμολογεῖται.

Καὶ ἐκ τῶν ὁμοίως δ' ἐχόντων πρὸς ἄλληλα. εἰ γὰρ τὸ ὑγιεινὸν ποιητικὸν ὑγίειας, καὶ τὸ εὐεκτικὸν ποιητικὸν εὐεξίας ἔσται καὶ τὸ ὠφέλιμον ποιητικὸν ἀγαθοῦ. ὁμοίως
 p. 154 γὰρ ἕκαστον τῶν εἰρημένων πρὸς τὸ οἰκεῖον τέλος ἔχει, ὥσθ' εἰ ἐνὸς αὐτῶν ὁ ὁρισμὸς ἔστι τὸ ποιητικὸν εἶναι τοῦ τέλους, καὶ τῶν λοιπῶν ἕκαστου οὗτος ἂν εἴη ὁρισμὸς.

Ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ τοῦ ὁμοίως, ὅσαχῶς ἐνδέχεται
 5 κατασκευάσαι δύο πρὸς δύο συγκρίνοντα, οἷον εἰ μᾶλλον ὁδε τοῦδε ἢ ὁδε τοῦδε ὁρισμὸς, ὁ δὲ ἦττον ὁρισμὸς, καὶ ὁ μᾶλλον. καὶ εἰ ὁμοίως ὁδε τοῦδε καὶ ὁδε τοῦδε, εἰ ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου, καὶ ὁ λοιπὸς τοῦ λοιποῦ. ἐνὸς δ' ὁρισμοῦ πρὸς δύο συγκρινομένου, ἢ δύο ὁρισμῶν πρὸς ἓνα, οὐδὲν χρήσιμος ἢ
 10 τοῦ μᾶλλον ἐπίσκεψις· οὔτε γὰρ ἓνα δυοῖν οὔτε δύο τοῦ αὐτοῦ ὅρους δυνατόν ἐστιν εἶναι.

4 Εἰσὶ δὲ καὶ ἐπικαιρότατοι τῶν τόπων οἳ τε νῦν εἰρημέ-
 νοι καὶ οἱ ἐκ τῶν συστοίχων καὶ οἱ ἐκ τῶν πτώσεων. διὸ καὶ
 δεῖ μάλιστα κατέχειν καὶ προχείρους ἔχειν τούτους· χρησιμώ-
 15 τατοι γὰρ πρὸς πλείστα. καὶ τῶν ἄλλων δὲ τοὺς μάλιστα κοινούς· οὗτοι γὰρ ἐνεργότατοι τῶν λοιπῶν, οἷον τότ' ἐπιβλέ-
 πειν ἐπὶ τὰ καθ' ἕκαστα, καὶ ἐπὶ τῶν εἰδῶν σκοπεῖν ἐφαρμόττει ὁ λόγος, ἐπειδὴ συνώνυμον τὸ εἶδος. ἔστι δὲ
 20 πρὸς πρότερον εἰρηγία. ἔτι εἰ μεταφέρων εἰρηκε τοῦνομα, ἢ

31 δικφθορὰ ABN. — καὶ... οὐσίας om q. — 32 καὶ... οὐσίας om f. — φθαρτικὸν διαλυτικὸν C. — γε corr AC. — 33 διάλυσίς C. — καὶ... οὐσίας om ACu. — 36 καὶ om C.

154a2 δ om Ccu. — 3 αὐτὸς B, ὁ αὐτὸς f. — 4 ἔτι δ' ἐκ C. — alt τοῦ om u. — ποσαχῶς C. — ἐκδέχεται (corr videtur pr manu) A. — 5 συγκρίνονται u. — 6 ὁρισμὸς ante ἢ C. — ἦττον δοκῶν ὁρισμὸς ἔστιν καὶ N. — 9 ἐν C. — οὐδὲ N. — 10 δυαῖν B. — 11 ὅρους εἶναι δυνατόν N. — 13 οἱ om B. — πτώσεων καὶ οἱ ἐκ (οἱ ἐκ om cu) τῶν συστοίχων equ. — alt οἱ om CN. — 14 δη pr A. — 17 τὸ N. — 18 συνώνυμος pr A. — εἶδος ἔστιν. ἔστι Ccu. — 19 χρήσιμος ὁ τέπος πρὸς Ccuq. — τοιοῦτο B. — 20 ἢ εἰ N.

αὐτὸ αὐτοῦ κατηγοροῖται ὡς ἕτερον. καὶ εἴ τις ἄλλος κοινοῶς καὶ ἐνεργῶς τῶν τόπων ἐστί, τοῦτω χρηστέον.

Ὅτι δὲ χαλεπώτερον κατασκευάζειν ἢ ἀνασκευάζειν 5 ὄρον, ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ζητησομένων φανερόν. καὶ γὰρ ἰδεῖν αὐτὸν καὶ λαβεῖν παρὰ τῶν ἐρωτωμένων τὰς τοιαύτας 22 προτάσεις οὐκ εὐπετές, οἷον ὅτι τῶν ἐν τῷ ἀποδοθέντι λόγῳ πῶς μὲν γένος τὸ δὲ διαφορά, καὶ ὅτι ἐν τῷ τί ἐστὶ τὸ γένος καὶ αἱ διαφοραὶ κατηγοροῦνται. ἄνευ δὲ τούτων ἀδύνατον ὁρισμοῦ γενέσθαι συλλογισμόν· εἰ γὰρ τινα καὶ ἄλλα ἐν τῷ τί ἐστὶ τοῦ πράγματος κατηγορεῖται, ἄδηλον πότερον ὁ 30 ἥδη τις ἢ ἕτερος αὐτοῦ ὁρισμὸς ἐστίν, ἐπειδὴ ὁρισμὸς ἐστὶ λόγος ὁ τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνων. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶνδε. ῥᾶρον γὰρ ἐν συμπεράνασθαι ἢ πολλά. ἀναιροῦντι μὲν οὖν ἀπόχρη πρὸς ἓνα διαλεγῆναι (ἐν γὰρ ὁποιοῦν ἀνασκευάσαντες ἀνη- 35 κηρώτες ἐδόμεθα τὸν ὄρον), κατασκευάζοντι δὲ πάντα ἀνάγκη συμβιβάζειν ὅτι ὑπάρχει τὰ ἐν τῷ ὄρῳ. ἔτι κατασκευάζοντι μὲν καθόλου οἰστέον συλλογισμόν· δεῖ γὰρ κατὰ παντός οὐ τοῦνομα κατηγορεῖσθαι τὸν ὄρον, καὶ ἔτι πρὸς τοὺς 40 τοὺς ἀντιστρέφειν, εἰ μέλλει ἴδιος εἶναι ὁ ἀποδοθεὶς ὄρος. ἀνασκευάζοντα δ' οὐκέτι ἀνάγκη δεῖξαι τὸ καθόλου· ἀπόχρη γὰρ τὸ δεῖξαι ὅτι οὐκ ἀληθεύεται περὶ τινὸς τῶν ὑπὸ τοῦνομα ὁ λόγος. εἴτε καὶ καθόλου δεοὶ ἀνασκευάσαι, οὐδ' ὡς 45 τὸ ἀντιστρέφειν ἀναγκαῖον ἐπὶ τοῦ ἀνασκευάζειν· ἀπόχρη γὰρ ἀνασκευάζοντι καθόλου τὸ δεῖξαι ὅτι κατὰ τινὸς ὧν τοῦνομα κατηγορεῖται ὁ λόγος οὐ κατηγορεῖται. τὸ δ' ἀνάγκη οὐκ ἀναγκαῖον πρὸς τὸ δεῖξαι, ὅτι καθ' ὧν ὁ λόγος μὴ κατηγορεῖται τοῦνομα κατηγορεῖται. ἔτι εἰ καὶ παντὶ 10 ὑπάρχει τῷ ὑπὸ τοῦνομα, μὴ μόνῳ δέ, ἀνηρημένος γίνεται ὁ ὁρισμὸς.

Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ γένος ἔχει· ἐν

22 τοῦτω χρηστέον om CNf, del vult A. — 24 φανερώων pr N. — 27 διότι pr ABCf. — γένος μόνον καὶ C. — 33 συμπεραίνεσθαι Cc. — 34 ἐν C. — ἀνασκ.] ἀναιροῦντες C. — 35 ἀνασκευάζοντα Nu, id 36 CNu. — 36 ἰστέον u.

154b1 κατηγορεῖσθαι C. — 2 ἀντιστρέφειν, καθ' οὗ τὸν λόγον καὶ τοῦνομα, εἰ CcuN, rc mg A. — 3 ἀνασκευάζοντι cu. — δὲ οὐκ ἀν. CNcu. — δεῖξαι τὸ om CN. — 4 τῶν om u. — 5 ἔτι εἰ AB. — καί] γὰρ f, om cuq. — 6 ἀνασκευάσαι N. — 7 ἀνασκευάζοντα u, id 21 uN, id 25, 29, 35 N. — 7 κατ' οὐδενὸς ὧν τοῦνομα κατ. καὶ ὁ λόγος κατ. CN. — 10 τοῦνομα] οὐδὲ τοῦνομα CN. — 11 μόνον N.

ἀμφοτέροις γὰρ ἀνασκευάζειν ἢ κατασκευάζειν ῥᾶον. περὶ
 16 μὲν οὖν τοῦ ἰδίου φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων· ὥς γὰρ ἐπὶ τὸ
 πολὺ ἐν συμπλοκῇ τὸ ἴδιον ἀποδίδεται, ὥστ' ἀνασκευάζειν
 μὲν ἔστιν ἐν ἀνελόντα, κατασκευάζοντι δὲ ἀνάγκη πάντα
 συλλογίζεσθαι. σχεδὸν δὲ καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, ὅσα πρὸς
 τὸν ὀρισμὸν, καὶ πρὸς τὸ ἴδιον ἀρμόσει λέγεσθαι· παντὶ γὰρ
 20 γὰρ δεῖ τῷ ὑπὸ τοῦνομα τὸν κατασκευάζοντα δεικνύναι ὅτι
 ὑπάρχει, ἀνασκευάζοντι δ' ἀπόρη ἐνὶ δεῖξαι μὴ ὑπάρχειν.
 εἴ τε καὶ παντὶ ὑπάρχει, μὴ μόνῳ δέ, καὶ οὕτως ἀνασκευασμένον
 γίνεται, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ὀρισμοῦ λέγεται. περὶ δὲ τοῦ γένους,
 25 ὅτι κατασκευάζειν μὲν ἀνάγκη μονάχως παντὶ δειξάντα
 ὑπάρχειν, ἀνασκευάζοντι δὲ διχῶς· καὶ γὰρ μὴδενὶ καὶ εἰ
 τινὶ δέδεικται μὴ ὑπάρχειν, ἀνήρηται τὸ εἰ ἀρχῇ. ἔτι
 κατασκευάζοντι μὲν οὐκ ἀπόρη ὅτι ὑπάρχει δεῖξαι, ἀλλὰ
 καὶ διότι ὥς γένος ὑπάρχει δεικτέον· ἀνασκευάζοντι δ'
 30 ἵκανόν τὸ δεῖξαι μὴ ὑπάρχειν ἢ τινὶ ἢ παντὶ. ἔοικε δ',
 ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ διαφθεῖραι τὸ ποιῆσαι ῥᾶον,
 οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων τὸ ἀνασκευάσαι τοῦ κατασκευάσαι.

Ἐπὶ δὲ τοῦ συμβεβηκότος τὸ μὲν καθόλου ῥᾶον ἀνασκευάζειν
 ἢ κατασκευάζειν· κατασκευάζοντι μὲν γὰρ δεῖξαι μὴ
 35 κτέον ὅτι παντὶ, ἀνασκευάζοντι δ' ἀπόρη ἐνὶ δεῖξαι μὴ
 ὑπάρχειν. τὸ δ' ἐπὶ μέρους ἀνάπαλιν ῥᾶον κατασκευάσαι
 ἢ ἀνασκευάσαι· κατασκευάζοντι μὲν γὰρ ἀπόρη δεῖξαι
 p.155 ξαι τινὶ ὑπάρχειν, ἀνασκευάζοντι δὲ δεικτέον ὅτι οὐδεὶς
 ὑπάρχει.

Φανερόν δὲ καὶ διότι πάντων ῥᾶστον ὅρον ἀνασκευάσαι
 πλεῖστα γὰρ ἐν αὐτῷ τὰ δεδομένα πολλῶν εἰρημένων, ἐπεὶ
 40 δὲ τῶν πλειόνων θᾶττον γίνεται συλλογισμὸς· εἰκὸς γὰρ ἐν
 τοῖς πολλοῖς μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς ὀλίγοις ἀμάρτημα γίνεσθαι.

17 κατασκευάζοντα uN, id 27 u, 34 uN, 37 N. — 17 πάντα συν-
 ἀνάγκη u. — 19 πρὸς om N. — 20 τῷ] τὸ N. — 21 ἐν B. — 23 κα-
 θάπερ καὶ ἐπὶ uN. — ἐλέγετο CcuN. — 24 κατασκευάζοντι C. — post
 μὲν lit quinque litt C. — 25 δεῖξαι ὑπάρχειν Cf. — 28 ὅτι CN. —
 29 παντὶ] μὴ παντὶ Cq, pr A, μηδενὶ N. — 33 ἐπεὶ N. — 34 κατα-
 σκευάζειν. καὶ δι' ἐνὸς γὰρ ἀνασκευάζεται τὸ καθόλου (ἢ κατασκευά-
 ζεται adi C). κατασκευάζοντι CN. — 36 πάλιν pr B. — ῥᾶον γὰρ
 κατασχ. C. — 37 ἀπόρη τὸ δεῖξαι Csq, corr A.

155a1 ἀνασκευάζοντα N. — δὲ τὸ δεῖξαι u. — 3 ὅτι fN.

ἔτι πρὸς μὲν ὅρον ἐνδέχεται καὶ διὰ τῶν ἄλλων ἐπιχειρεῖν·
εἴτε γὰρ μὴ ἴδιος ὁ λόγος, εἴτε μὴ γένος τὸ ἀποδοθέν, εἴτε
μὴ ὑπάρχει τι τῶν ἐν τῷ λόγῳ, ἀνηρημένος γίνεται ὁ ὀρι-
σμός· πρὸς δὲ τὰ ἄλλα οὔτε τὰ ἐκ τῶν ὁρῶν οὔτε τὰ ἄλλα ἐν- 10
δέχεται πάντ' ἐπιχειρεῖν· μόνα γὰρ τὰ πρὸς τὸ συμβεβη-
κὸς κοινὰ πάντων τῶν εἰρημένων ἐστίν. ὑπάρχειν μὲν γὰρ δεῖ
ἕαστον τῶν εἰρημένων· εἰ δὲ μὴ ὡς ἴδιον ὑπάρχει τὸ γένος,
οὐδέπω ἀνήρηται τὸ γένος. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἴδιον οὐκ ἀναγ-
κίον ὡς γένος, οὐδὲ τὸ συμβεβηκὸς ὡς γένος ἢ ἴδιον, ἀλλ' 15
ὑπάρχειν μόνον. ὥστ' οὐ δυνατόν ἐκ τῶν ἐτέρων πρὸς τὰ ἕτερα
ἐπιχειρεῖν ἀλλ' ἢ ἐπὶ τοῦ ὀρισμοῦ. δηλὸν οὖν ὅτι ἕαστον πάν-
των ὅρον ἀναιρεῖν, κατασκευάζειν δὲ χαλεπώτατον· ἐκείνῃ
τε γὰρ δεῖ πάντα συλλογίσασθαι (καὶ γὰρ ὅτι ὑπάρχει
τὰ εἰρημένα καὶ ὅτι γένος τὸ ἀποδοθέν καὶ ὅτι ἴδιος ὁ λό- 20
γος), καὶ ἔτι παρὰ ταῦτα, ὅτι δηλοῖ τὸ τί ἦν εἶναι ὁ λό-
γος, καὶ τοῦτο καλῶς δεῖ πεποιηκέναι.

Τῶν δ' ἄλλων τὸ ἴδιον μάλιστα τοιοῦτον· ἀναιρεῖν μὲν
γὰρ ἕατον διὰ τὸ ἐκ πολλῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, κατασκευά-
ζειν δὲ χαλεπώτατον, ὅτι τε πολλὰ δεῖ συμβιβᾶσαι, καὶ 25
πρὸς τοῦτο ὅτι μόνῳ ὑπάρχει καὶ ἀντικατηγορεῖται τοῦ πρᾶ-
γματος.

Ῥᾶστον δὲ πάντων κατασκευᾶσαι τὸ συμβεβηκός· ἐν
μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις οὐ μόνον ὑπάρχον, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐ-
τως ὑπάρχει, δεικτέον· ἐπὶ δὲ τοῦ συμβεβηκός, ὅτι ὑ- 30
πάρχει μόνον, ἱκανὸν δεῖξαι. ἀνασκευάζειν δὲ χαλεπώτατον
τὸ συμβεβηκός, ὅτι ἐλάχιστα ἐν αὐτῷ δέδοται· οὐ γὰρ
προσσημαίνει ἐν τῷ συμβεβηκότι πῶς ὑπάρχει, ὥστ' ἐπὶ
μὲν τῶν ἄλλων διχῶς ἔστιν ἀνελεῖν, ἢ δείξαντα ὅτι οὐχ ὑ-
πάρχει ἢ ὅτι οὐχ οὕτως ὑπάρχει, ἐπὶ δὲ τοῦ συμβεβηκός 35
οὐκ ἔστιν ἀνελεῖν ἀλλ' ἢ δείξαντα ὅτι οὐχ ὑπάρχει.

Οἱ μὲν οὖν τόποι δι' ὧν εὐπορήσομεν πρὸς ἕκαστα τῶν
προβλημάτων ἐπιχειρεῖν, σχεδὸν ἱκανῶς ἐξηρίδμηνται.

7 καὶ om c. — διὰ corr A, τὰ B. — ἐγχειρεῖν AB. — 8 ὁ om
A. — 10 τὰ ἄλλα Ncuq. — τὰ ἄλλα Cf. — ὁρων τέταται οὔτε C. — 17
ὀρισμοῦ μόνον δηλὸν N. — 18 κείνῃ AB. — 19 τε om f. — πάντα δεῖ
Ccuq. — συλλογίσασθαι CNcuq. — γὰρ om u, del vult A. — εἰρημένα
πάντα καὶ CN. — 24 πολὺ συνίστασθαι (συνίστ.) εἶναι c) κατασκ.
CeN. — 25 τε τὰ πολλὰ N. — 34 ἀναιρεῖν u. — 36 ἀν^{ελεῖν}αιρεῖν C.

Θ.

^b Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τάξεως, καὶ πῶς δεῖ ἐρωτᾶν, λεκτέον. δεῖ δὲ πρῶτον μὲν ἐρωτηματίζειν μέλλοντα τὸν τόπον εὑρεῖν ὅθεν ἐπιχειρητέον, δεύτερον δὲ ἐρωτηματῖσαι καὶ τάξαι καθ' ἑκάστα πρὸς ἑαυτὸν, τὸ δὲ λοιπὸν καὶ τρίτον εἰπεῖν ταῦτα ἤδη πρὸς ἕτερον. μέχρι μὲν οὖν τοῦ εὑρεῖν τὸν τόπον ὁμοίως τοῦ φιλοσόφου καὶ τοῦ διαλεκτικοῦ ἢ σπέφης, τὸ δ' ἤδη ταῦτα τάττειν καὶ ἐρωτηματίζειν ἴδιον τοῦ διαλεκτικοῦ· πρὸς ἕτερον γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον, τῷ δὲ φιλοσόφῳ καὶ ζητοῦντι καθ' ἑαυτὸν οὐδὲν μέλει, ἐὰν ἀληθὴ μὲν ἢ καὶ γνώριμα δι' ὧν ὁ συλλογισμὸς, μὴ θῆ δ' αὐτὰ ὁ ἀποκρινόμενος διὰ τὸ σύνεγγυς εἶναι τοῦ ἐξ ἀρχῆς καὶ προορᾶν τὸ συμβησόμενον· ἀλλ' ἴσως καὶ σπουδάσειεν ὅτι μάλιστα γνώριμα καὶ σύνεγγυς εἶναι τὰ ἀξιώματα· ἐκ τούτων γὰρ οἱ ἐπιστημονικοὶ συλλογισμοί.

Τοὺς μὲν οὖν τόπους ὅθεν δεῖ λαμβάνειν, εἴρηται πρότερον· περὶ τάξεως δὲ καὶ τοῦ ἐρωτηματῖσαι λεκτέον διελογόμενον τὰς προτάσεις, ὅσαι ληπτέαι παρὰ τὰς ἀναγκαίας· ἀναγκαῖαι δὲ λέγονται δι' ὧν ὁ συλλογισμὸς γίνεται. αἱ δὲ παρὰ ταύτας λαμβανόμεναι τέτταρές εἰσιν· ἡ γὰρ ἐπαγωγὴ χάριν τοῦ δοθῆναι τὸ καθόλου, ἡ εἰς ὄγκον τοῦ λόγου, ἡ πρὸς κρήνην τοῦ συμπεράσματος, ἡ πρὸς τὸ σαφέστερον εἶναι τὸν λόγον. παρὰ δὲ ταύτας οὐδεμίαν ληπτέον πρότασιν, ἀλλὰ διὰ τούτων αὔξειν καὶ ἐρωτηματίζειν πειρατέον. εἰσὶ δ' αἱ πρὸς κρήνην ἀγῶνος χάριν· ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶσα ἡ τοιαύτη πραγματεία πρὸς ἕτερόν ἐστιν, ἀνάγκη καὶ ταύταις χρῆσθαι.

Τὰς μὲν οὖν ἀναγκαίας, δι' ὧν ὁ συλλογισμὸς, οὐκ εὐθύς αὐτὰς προτατέον, ἀλλ' ἀποστατέον ὅτι ἀνωτάτω, οἷον μὴ τῶν ἐναντιῶν ἀξιοῦντα τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην, ἀν τοῦτο βούληται

155b1 Tit η^τ Ccf. — 4 δὲ et μὲν om q. — ἐρωτηματίζει pr A, ἐρωτᾶν Ccuq, corr A. — ἐρωτηματῖσαι pr A. — 6 ἑκαστον C. — 7 ἤδη ταῦτα Ccu. — τοῦ] τὸ u. — τὸν om C. — 9 ἤδη om C. — 11 οὐδὲν u. — μὲν ἢ supra vs c. — 12 alt ὁ om B. — 13 τὸ] τοῦ f. — τοῦ] τὸ pr A. — 14 καὶ] ἀν καὶ Ccu, corr A, ἀν corr B. — 25 αἱ ἢ Ccu. — καὶ] ἢ u. — 30 αὐτὰς om Ccuq.

λαβεῖν, ἀλλὰ τῶν ἀντικειμένων· τεθέντος γὰρ τούτου, καὶ
 ὅτι τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ συλλογιεῖται, ἐπειδὴ ἀντικείμενα
 τὰ ἐναντία. ἂν δὲ μὴ τιθῇ, δι' ἐπαγωγῆς ληπτέον, προτείνοντα ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος ἐναντίων. ἢ γὰρ διὰ συλλογισμοῦ 33
 ἢ δι' ἐπαγωγῆς τὰς ἀναγκαίας ληπτέον, ἢ τὰς μὲν ἐπα-
 γωγῇ τὰς δὲ συλλογισμῶ, ὅσαι δὲ λίαν προφανεῖς εἰσὶ,
 καὶ αὐτὰς προτείνοντα· ἀδηλότερόν τε γὰρ αἰεὶ ἐν τῇ ἀπο-
 σάσει καὶ τῇ ἐπαγωγῇ τὸ συμβησόμενον, καὶ ἅμα τὸ p.156
 αὐτὰς τὰς χρησίμους προτείνειν καὶ μὴ δυνάμενον ἐκείως
 λαβεῖν ἔτοιμον. τὰς δὲ παρὰ ταύτας εἰρημένας ληπτέον
 μὲν τούτων χάριν, ἐκάστη δ' ὡςδε χρηστέον, ἐπάγοντα μὲν Induction
 ἀπὸ τῶν καθ' ἕναστον ἐπὶ τὸ καθόλου καὶ τῶν γνωρίμων
 ἐπὶ τὰ ἀγνωστα· γνώριμα δὲ μᾶλλον τὰ κατὰ τὴν αἰσθη- f. om. scilicet
 σιν, ἢ ἀπλῶς ἢ τοῖς πολλοῖς. κρύπτοντα δὲ προσυλλογι-
 ζεσθαι δι' ὧν ὁ συλλογισμὸς τοῦ ἐξ ἀρχῆς μέλλει γίνεσθαι,
 καὶ ταῦτα ὡς πλείστα. εἴη δ' ἂν τοῦτο, εἰ τις μὴ μόνον τὰς
 ἀναγκαίας ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸς ταῦτα χρησίμων τινὰ συλ- 30
 λογίζοιτο. ἔτι τὰ συμπεράσματα μὴ λέγειν, ἀλλ' ὅστερον
 ἀθρόα συλλογίζεσθαι· οὕτω γὰρ ἂν πορρωτάτω ἀποστήσει
 τῆς ἐξ ἀρχῆς θέσεως. καθόλου δ' εἰπεῖν, οὕτω δὲ ἑρωτᾶν τὸν
 κρυπτικῶς πυνθανόμενον, ὥστ' ἡρωτημένου τοῦ παντός λόγου
 καὶ εἰπόντος τὸ συμπέρασμα ζητεῖσθαι τὸ διὰ τί. τοῦτο δ' 15
 ἔσται μάλιστα διὰ τοῦ λεχθέντος ἐμπροσθεν τρόπου· μόνον γὰρ
 τοῦ ἐσχάτου δηθέντος συμπεράσματος ἀδηλον πῶς συμβαί-
 νει, διὰ τὸ μὴ προορᾶν τὸν ἀποκρινόμενον ἐκ τίνων συμβαί-
 νει, μὴ διαρῥωθέντων τῶν πρότερον συλλογισμῶν. ἦκιστα
 δ' ἂν διαρῥοῖτο ὁ συλλογισμὸς τοῦ συμπεράσματος μὴ τὰ 20
 τούτου λήμματα ἡμῶν τιθέντων, ἀλλ' ἐκεῖνα ὅφ' ὧν ὁ συλ-
 λογισμὸς γίνεται.

Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ μὴ συνεχῇ τὰ ἀξιόματα λαμ-

33 τῶν ἀντικειμένων cu. — 34 ἐὰν Ccu. — δὲ om u. — 37 συλ-
 λογισμοῖς corr u. — 38 ταύτας C. — τε om f. — αἰεὶ om C. — ἀπο-
 σάσει B.

156a1 alt τὸ] τῷ cu, corr C, τὸ καὶ pr C. — 2 καὶ om C, del
 vult c. — ἐκείως f, corr A. — 3 ἔτοιμον corr A, ἐτοιμῶς Bq. — εἰ-
 λημένας corr A. — 5 ἐπὶ τὰ u. — 9 εἰ μὴ τις u. — 10 ταύτας cff.
 — 12 συλλ. ἀθρόα u. — 14 κρυπτῶς A. — 16 πρόσθεν u. — 17 ἐσχ.
 λεχθέντος f. — 18 τίνος u. — 19 προτέρων Causf. — 20 διαρῥωθεῖν
 Cc, rc u. — τὰ τούτου] αὐτὰ τὰ f. — 21 ὁ om u.

βάνειν ἐξ ὧν οἱ συλλογισμοί, ἀλλ' ἐναλλάξ τὸ πρὸς ἕτερον
 25 καὶ ἕτερον συμπέρασμα· τιθεμένων γὰρ τῶν οἰκείων παρ'
 ἀλλήλα μᾶλλον τὸ συμβησόμενον ἐξ αὐτῶν προφανές.

Χρὴ δὲ καὶ ὀρισμῶ λαμβάνειν, ἐφ' ὧν ἐνδέχεται
 τὴν καθόλου πρότασιν, μὴ ἐπ' αὐτῶν ἀλλ' ἐπὶ τῶν συστοίχων·
 παραλογίζονται γὰρ ἑαυτούς, ὅταν ἐπὶ τοῦ συστοίχου λη-
 30 φθῇ ὁ ὀρισμός, ὡς οὐ τὸ καθόλου σιγησώμενος, οἷον εἰ δέοι
 λαβεῖν ὅτι ὁ ὀριζόμενος ὀρέγεται τιμωρίας διὰ φαινομένην
 ὀλιγωρίαν, ληφθῆναι δ' ἢ ὀργὴν ὀρέξεις εἶναι τιμωρίας διὰ
 φαινομένην ὀλιγωρίαν· δηλὸν γὰρ ὅτι τοῦτου ληφθέντος ἔχοι-
 μεν ἂν καθόλου ὁ προαιρούμεθα. τοῖς δ' ἐπ' αὐτῶν προτείνουσι
 35 πολλάκις ἀνανεύειν συμβαίνει τὸν ἀποκρινόμενον διὰ τὸ
μᾶλλον ἔχειν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἔνστασιν, οἷον ὅτι ὁ ὀριζόμενος
 οὐκ ὀρέγεται τιμωρίας· τοῖς γὰρ γονεῦσιν ὀριζόμεθα μὲν,
 οὐκ ὀρεγόμεθα δὲ τιμωρίας. ἴσως μὲν οὖν οὐκ ἱκανὴ ἢ ἔνστα-
 σις· παρ' ἐνίων γὰρ ἱκανὴ τιμωρία τὸ λυπηῖσθαι μόνον καὶ
 40 ποιῆσαι μεταμέλῃσθαι· οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει τι πιθανὸν πρὸς
 τὸ μὴ δοκεῖν ἀλόγως ἀρνεῖσθαι τὸ προτεινόμενον. ἐπὶ δὲ τοῦ
 τῆς ὀργῆς ὀρισμοῦ οὐκ ὁμοίως ῥᾳδίον ἐστὶν εὐρεῖν ἔνστασιν.

Ἔτι τὸ προτείνειν μὴ ὡς δι' αὐτὸ ἀλλ' ἄλλον χάριν
 5 προτείνοντα· εὐλαβοῦνται γὰρ τὰ πρὸς τὴν θέσιν χρησίμου
ἀπλῶς δ' εἰπεῖν, ὅτι μάλιστα ποιεῖν ἀδύνατον πότερον τὸ προ-
τεινόμενον ἢ τὸ ἀντικείμενον βούλεται λαβεῖν· ἀδύνατον γὰρ
ὄντος τοῦ πρὸς τὸν λόγον χρησίμου μᾶλλον τὸ δοκοῦν αὐτοῖς
τιθεῖσθαι.

10 Ἔτι διὰ τῆς ὁμοιότητος πυνθάνεσθαι· καὶ γὰρ πιθα-
 νὸν καὶ λανθάνει μᾶλλον τὸ καθόλου. οἷον ὅτι ὥσπερ ἐπι-
 στήμη καὶ ἄγνοια τῶν ἐναντίων ἢ αὐτῇ, οὕτω καὶ αἰσθησις
 τῶν ἐναντίων ἢ αὐτῇ, ἢ ἀνάπαλιν, ἐπειδὴ αἰσθησις ἢ αὐτῇ,
 καὶ ἐπιστήμη. τοῦτο δ' ἐστὶν ὁμοίον ἐπαγωγῇ, οὐ μὴν ταύτων

24 ὧν εἰσιν οἱ C. — 25 παράλληλον C. — 29 αὐτούς C. — 30 ὁ
 om B. — 31 διὰ... ὀλιγωρίαν om uf, rc mg C. — 32 ἢ om C. —
 36 ὁ] πᾶς ὁ u, οὐ πᾶς ὁ f. — 37 οὐκ] οὐ πᾶς corr C, om uf. —
 38 οὐκ ἀληθής Cuq. — ἔνστασις ὑπάρχει· παρ' ἐνίων (μὲν C add)
 γὰρ Cf.

156b1 μεταμελεῖσθαι Cu. — 3 ἐστὶν om Cu. — 4 τὸ προτ.] προ-
 δεῖ f. — ὡς οὐ uf. — αὐτὸ Af. — 5 προτείναντα f. — 6 πότερον rc
 u. — 8 πρὸς τὴν θέσιν uf. — αὐτοῖς uf. — 10 ἔτι τὸ διὰ f. — 11 ἔτι
 om AB. — 12 καὶ ἢ αἰσθησις Cu. — 13 ἐπειδὴ ἢ αἰσθ. C. — αὐτῇ
 τῶν ἐναντίων καὶ uf, corr C.

γε· ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστα τὸ καθόλου λαμ- 15
βάνεται, ἐπὶ δὲ τῶν ὁμοίων οὐκ ἔστι τὸ λαμβανόμενον τὸ
καθόλου, ὅφ' ὃ πάντα τὰ ὁμοιά ἐστιν.

Δεῖ δὲ καὶ αὐτόν ποτε αὐτῷ ἔνστασιν φέρειν· ἀνυπό- 2
πως γὰρ ἔχουσιν οἱ ἀποκρινόμενοι πρὸς τοὺς δοκοῦντας δι-
κῶς ἐπιχειρεῖν. χρησίμῳ δὲ καὶ τὸ ἐπιλέγειν ὅτι σύνηδες 20
καὶ λεγόμενον τὸ τοιοῦτον· ὁκνοῦσι γὰρ κινεῖν τὸ εἰσθὸς ἔνστα-
σιν μὴ ἔχοντες. ἅμα δὲ καὶ τῷ χρησθῆναι καὶ αὐτοὶ τοῖς
τοιούτοις φυλάττονται κινεῖν αὐτά. ἔτι τὸ μὴ σπουδάζειν,
κἂν ὅλως χρησίμῳ ᾗ· πρὸς γὰρ τοὺς σπουδάζοντας μᾶλλον
ἀντιτείνουσιν. καὶ τὸ ὡς ἐν παραβολῇ προτείνειν· τὸ γὰρ δι' 25
ἄλλο προτεινόμενον καὶ μὴ δι' αὐτὸ χρησίμῳ τιθέασι μᾶλ-
λον. ἔτι μὴ αὐτὸ προτείνειν ὃ δεῖ ληφθῆναι, ἀλλ' ὃ τοῦτο ὅ
ἔπεται ἐξ ἀνάγκης· μᾶλλον τε γὰρ συγχωροῦσι διὰ τὸ μὴ
ὁμοίως ἐκ τούτου φανερόν εἶναι τὸ συμβησόμενον, καὶ λη-
φθέντος τούτου εἰληπται καὶ κεῖνο. καὶ τὸ ἐπ' ἐσχάτῳ ἐρωτᾶν 30
ὃ μάλιστα βούλεται λαβεῖν· μάλιστα γὰρ τὰ πρῶτα ἀνα-
νεύουσι διὰ τὸ τοὺς πλείστους τῶν ἐρωτῶντων πρῶτα λέγειν
περὶ ὃ μάλιστα σπουδάζουσιν. πρὸς ἐνίους δὲ πρῶτα τὰ τοι-
αῦτα προτείνειν· οἱ γὰρ δύσκολοι τὰ πρῶτα μάλιστα συγ- 35
χωροῦσιν, ἂν μὴ παντελῶς φανερόν ᾗ τὸ συμβησόμενον, 35
ἐπὶ τελευτῆς δὲ δυσκολευνόντων· ὁμοίως δὲ καὶ ὅσοι οἴονται
θρημῖς εἶναι ἐν τῷ ἀποκρίνεσθαι· θέντες γὰρ τὰ πλείστα
ἐπὶ τέλους τεθροενονται ὡς οὐ συμβαινόντος ἐκ τῶν κειμένων·
τιθέασι δὲ προχείρως, πιστεύοντες τῇ ἔξει καὶ ὑπολαμβάν-
οντες οὐδὲν πείσεσθαι. ἔτι τὸ μηκύνειν καὶ παρεμβάλλειν p. 157
τὰ μηδὲν χρήσιμα πρὸς τὸν λόγον, καθάπερ οἱ ψευδογρα-
φοῦντες· πολλῶν γὰρ ὄντων ἀδηλον ἐν ὁποίῳ τὸ ψεῦδος. διὸ
καὶ λανθάνουσιν ἐνίοτε οἱ ἐρωτῶντες ἐν παραβύστῳ προστιθέν-
τες ἢ καθ' αὐτὰ προτεινόμενα οὐκ ἂν τευθίη. 5

15 ἕκαστον u. — 17 ὅ u, pr AB. — ἅπαντα Cqf. — τὰ om C.
— 18 ἐαυτῷ C, corr A. — ἐαυτῷ ποτὲ u. — 20 καὶ om u. — 21 τοι-
ούτο u. — 22 τῷ] διὰ τὸ BCqf, τὸ u. — αὐτοὺς C. — 26 ἄλλο
u. — 29 τούτων u. — 30 ἐκεῖνο. καὶ οὐ τὸ C. — 31 πρῶτα
τῶν ἐρωτημάτων ἀνανεύουσι BCf. — 33 ὅν q. — 35 ἐάν Cu. —
37 γὰρ (πρὸς add B) τὰ πρῶτα (τὰ add Bf) Bqf. — 39 προχείρως
om C.

157a1 πῆσεσθαι pr A, corr B. — 2 μηδὲν C. — 3 ἀδηλότερον τὸ
p. C. — 4 τιθέντες C.

Kēphic —
Hēphic —

Induction
Dilemmas

Syllogism
Induction
Dilemmas

Conclusion
Induction

Conclusion
Induction

Εἰς μὲν οὖν κοῦφιν τοῖς εἰρημέτοις χρηστέον, εἰς δὲ κο-
σμον ἐπαγωγὴ καὶ διαιρέσει τῶν συγγενῶν. ἡ μὲν οὖν ἐπα-
γωγὴ ὅποιον τί ἐστι δῆλον, τὸ δὲ διαιρεῖσθαι τοιοῦτον οἷον
ὅτι ἐπιστήμη ἐπιστήμης βελτίων ἢ τῷ ἀκριβεστέρα εἶναι ἢ τῷ
10 βελτιόνων, καὶ ὅτι τῶν ἐπιστημῶν αἱ μὲν θεωρητικαὶ αἱ δὲ
πρακτικαὶ αἱ δὲ ποιητικαί. τῶν γὰρ τοιούτων ἕκαστον συνε-
πικουμει μὲν τὸν λόγον, οὐκ ἀναγκαῖα δὲ ῥηθῆναι πρὸς τὸ
συμπέρασμα.

Εἰς δὲ σαφήνειαν παραδείγματα καὶ παραβολὰς οἷ-
15 στέον, παραδείγματα δὲ οἰκέα καὶ ἐξ ὧν ἴσμεν, οἷα Ὀμη-
ρος, μὴ οἷα Χοιρίλος· οὕτω γὰρ ἂν σαφέστερον εἴη τὸ προτα-
νόμενον.

2 Χρηστέον δ' ἐν τῷ διαλέγεσθαι τῷ μὲν συλλογισμῷ
πρὸς τοὺς διαλεκτικούς μᾶλλον ἢ πρὸς τοὺς πολλούς, τῇ δ'
20 ἐπαγωγῇ τοῦναντίον πρὸς τοὺς πολλούς μᾶλλον· εἰρηται δ'
ὕπερ τούτου καὶ πρότερον. ἔστι δὲ ἐπ' ἐνίων μὲν ἐπάγοντα
δυνατὸν ἐρωτῆσαι τὸ καθόλου, ἐπ' ἐνίων δ' οὐ ῥᾶδιον διὰ τὸ
μὴ κεῖσθαι ταῖς ὁμοιότησιν ὄνομα πάσαις κοινόν· ἀλλ' ὅταν
δέξῃ τὸ καθόλου λαβεῖν, οὕτως ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων φανί-
25 τούτο δὲ διορίσαι τῶν χαλεπωτάτων ἐστίν, ὅποια τῶν προ-
φερομένων τοιαῦτα καὶ ποῖα οὐ. καὶ παρὰ τούτο πολλάκις ἀλλή-
λους παρακρούονται κατὰ τοὺς λόγους, οἱ μὲν φάσκοντες ὅμοια
εἶναι τὰ μὴ ὄντα ὅμοια, οἱ δ' ἀμφισβητοῦντες τὰ ὅμοια
μὴ εἶναι ὅμοια. διὸ πειρατέον ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ὄνο-
30 ματοποιεῖν αὐτόν, ὅπως μήτε τῷ ἀποκρινομένῳ ἐξῆ ἀμφι-
σβητεῖν ὥς οὐχ ὁμοίως τὸ ἐπιφερόμενον λέγεται, μήτε τῷ
ἐρωτῶντι σικοφαντεῖν ὥς ὁμοίως λεγόμενον, ἐπειδὴ πολλὰ
τῶν οὐχ ὁμοίως λεγομένων ὁμοίως φαίνεται λέγεσθαι.

Ὅταν δ' ἐπάγοντος ἐπὶ πολλῶν μὴ διδῶ τὸ καθόλου,
35 τότε δίκαιον ἀπαιτεῖν ἔνστασιν. μὴ εἰδόντα δ' αὐτόν ἐπὶ τι-
νων οὕτως, οὐ δίκαιον ἀπαιτεῖν ἐπὶ τίνων οὐχ οὕτως· δεῖ γὰρ
ἐπάγοντα πρότερον οὕτω τὴν ἔνστασιν ἀπαιτεῖν. ἀξιωτέον τε
τὰς ἐνστάσεις μὴ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προτεινομένου φέρειν, εἴην μὴ
ἐν μόνον ἢ τὸ τοιοῦτον, καθάπερ ἡ δυνὰς τῶν ἀρτίων μόνος

10 αἱ δὲ πρακτικαὶ om C. — 11 τοιούτων γὰρ f. — τοιούτων (sic) p.
A. — 12 εἰς Cu. — 16 σαφέστερον ἂν Cu. — 21 τούτων uq. — 22 αἱ
μὴ om C. — 24 τὸ om A. — 26 ὅποια u. — 37 δὲ C, om u. —
38 ἂν μὴ μόνον ἐν C. — 39 τοιοῦτο u. — ἀριθμὸς μόνος Cu.

ἀριθμὸς πρῶτος· δεῖ γὰρ τὸν ἐνιστάμενον ἐφ' ἑτέρου τὴν ἐν- b
 στασιν φέρειν, ἢ λέγειν ὅτι τοῦτο μόνον τοιοῦτο. πρὸς δὲ τοὺς
 ἐνσταμένους τῷ καθόλου, μὴ ἐν αὐτῷ δὲ τὴν ἐνστασιν φέρον-
 τας ἀλλ' ἐν τῷ ὁμωνύμῳ, οἷον ὅτι ἔχοι ἂν τις τὸ μὴ αὐ-
 τοῦ χροῶμα ἢ πόδα ἢ χεῖρα (ἔχοι γὰρ ἂν ὁ ζωγράφος ὁ
 χροῶμα καὶ ὁ μάγειρος πόδα τὸν μὴ αὐτοῦ) διελόμενον οὖν
 ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐρωτητέον· λανθανούσης γὰρ τῆς ὁμωνυμίας
 εὐ δόξει ἐνσταῖναι τῇ προτάσει. ἐὰν δὲ μὴ ἐν τῷ ὁμωνύμῳ
 ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἐνιστάμενος κωλύῃ τὴν ἐρώτησιν, ἀφαιροῦντα
 δεῖ ἐν ᾧ ἡ ἐνστασις προτείνειν τὸ λοιπὸν καθόλου ποιοῦντα, 10
 ὥς ἂν λάβῃ τὸ χρήσιμον. οἷον ἐπὶ τῆς λήθης καὶ τοῦ ἐπι-
 μελησθαι· οὐ γὰρ συγχωροῦσι τὸν ἀποβεβληκότα ἐπιστήμην
 ἐπιμελησθαι, διότι μεταπεσόντος τοῦ πράγματος ἀποβέ-
 βληκε μὲν τὴν ἐπιστήμην, ἐπιλέλησται δ' οὐ. ῥητέον οὖν ἀφε-
 λόντα ἐν ᾧ ἡ ἐνστασις τὸ λοιπόν, οἷον εἰ διαμένοντος τοῦ πρά- 15
 γματος ἀποβέβληκε τὴν ἐπιστήμην, διότι ἐπιλέλησται.
 ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐνισταμένους διότι τῷ μείζονι ἀγαθῷ
 μείζον ἀντίκειται κακόν· προφέρουσι γὰρ ὅτι τῇ ὑγιείᾳ,
 ἁπτόντι ὄντι ἀγαθῷ τῆς εὐεξίας, μείζον κακὸν ἀντίκειται·
 τὴν γὰρ νόσον μείζον κακὸν εἶναι τῆς καχεξίας. ἀφαιρετέον 20
 οὖν καὶ ἐπὶ τούτου ἐν ᾧ ἡ ἐνστασις· ἀφαιρεθέντος γὰρ μᾶλλον
 ὡς θεῖν, οἷον ὅτι τῷ μείζονι ἀγαθῷ μείζον κακὸν ἀντίκει-
 ται, ἐὰν μὴ συννεπιφέρειν θάτερον θάτερον, καθάπερ ἡ εὐεξία
 τὴν ὑγίειαν. οὐ μόνον δ' ἐνισταμένου τοῦτο ποιητέον, ἀλλὰ καὶ
 πρὸ ἐνστάσεως ἀρνήται διὰ τὸ προορᾶν τι τῶν τοιούτων· ἀφαι- 25
 ρθέντος γὰρ ἐν ᾧ ἡ ἐνστασις, ἀναγκασθήσεται τιθέναι διὰ
 τὸ μὴ προορᾶν ἐν τῷ λοιπῷ ἐπὶ τίνος οὐχ οὕτως· ἐὰν δὲ μὴ
 πρὸ τοῦ ἀπαιτούμενου ἐνστασιν οὐ μὴ ἔχῃ ἀποδοῦναι. εἰσὶ δὲ τοι-
 οῦται τῶν προτάσεων αἱ ἐπὶ τι μὲν ψευδεῖς ἐπὶ τι δ' ἀλη-
 θεῖς· ἐπὶ τούτων γὰρ ἔστιν ἀφελόντα τὸ λοιπὸν ἀληθὲς κατα- 30
 λπεῖν. ἐὰν δ' ἐπὶ πολλῶν προτείνοντος μὴ φέρῃ ἐνστασιν,

foreseeing

157b1 ἀριθμὸς pr om C. — ἕτερον u. — 2 τοιοῦτο μένον τοῦτο
 C. — 3 τὸ u. — 4 ἐαυτοῦ Cu, idem 6 u, αὐτοῦ A, idem 6, ubi f δν-
 τα αὐτοῦ. — 11 λάβης C. — 12 ἀποβ. τὴν ἐπιστήμην u. — 13 διὰ
 τὸ μ. τ. πρ. ἀποβεβλημέναι C. — 14 μὲν om AB. — ἐπιμελησθαι C,
 pr A. — 16 ὅτι corr A. — 20 εἶναι ante κακόν u, pr om C. — 21 τού-
 των Cu. — 23 alt θάτερον om u et pr C. — 24 τούτου C. — 27 οὐχ
 C. — 28 οὐχ ἔξει Cu. — 31 φέρῃ τὴν ἐνστ. u.

διεκλεκτικῇ ἀξιοτέον τιθέναι· διαλεκτικῇ γάρ ἐστι πρότασις πρὸς ἡν οὐ-
πρὸτασις τως ἐπὶ πολλῶν ἔχουσιν μὴ ἔστιν ἐνστάσις.

ἴf true in many particular διαλεγόμενῳ οὐδὲν διαφέρει οὕτως ἢ ἐκείνῳ συλλογισασθαι; must be admitted διαλεγόμενῳ δὲ πρὸς ἄλλον οὐ χρηστέον τῷ διὰ τοῦ ἀδυνάτου οὐ συλλογισμῷ. ἄνευ μὲν γὰρ τοῦ ἀδυνάτου συλλογισαμένου ἴf no exception can be produced 158 ἂν μὴ λίαν ἢ περιφανὲς ψεῦδος ὄν, οὐκ ἀδύνατόν φασι εἶ-
ναι, ὥστ' οὐ γίνεται τοῖς ἐρωτῶσιν ὁ βούλονται.

Stratagem of the argument Δεῖ δὲ προτείνειν ὅσα ἐπὶ πολλῶν μὲν οὕτως ἔχει, ἐ-
στάσις δὲ ἢ ὅλως μὴ ἔστιν ἢ μὴ ἐπιπολῆς τὸ συνιδεῖν· μὴ 5 δυνάμενοι γὰρ συνορᾶν ἐφ' ὧν οὐχ οὕτως, ὥς ἀληθὲς ὄν τι-
θέασιν.

Οὐ δεῖ δὲ τὸ συμπέρασμα ἐρώτημα ποιεῖν· εἰ δὲ μὴ ἀνανεύσαντος οὐ δοκεῖ γεγονέναι συλλογισμός. πολλάκις γὰρ
καὶ μὴ ἐρωτῶντος ἀλλ' ὥς συμβαῖνον ἐπιφέροντος ἀρνοῦνται, 10 καὶ τοῦτο ποιοῦντες οὐ δοκοῦσιν ἐλέγχεσθαι τοῖς μὴ συνορῶσιν
ὅτι συμβαίνει ἐκ τῶν τεθέντων. ὅταν οὖν μηδὲ φήσας συμ-
βαίνειν ἐρωτήσῃ, ὁ δ' ἀρνηθῇ, παντελῶς οὐ δοκεῖ γεγονέναι
συλλογισμός.

Οὐ δοκεῖ δὲ πᾶν τὸ καθόλου διαλεκτικῇ πρότασις εἶναι, 15 οἷον τί ἐστιν ἄνθρωπος, ἢ ποσαχῶς λέγεται τάγαθόν; ἔσται
γὰρ πρότασις διαλεκτικῇ πρὸς ἣν ἔστιν ἀποκρίνασθαι καὶ ἢ
οὐ· πρὸς δὲ τὰς εἰρημένας οὐκ ἔστιν. διὸ οὐ διαλεκτικὰ ἐστὶν τα-
τοιαῦτα τῶν ἐρωτημάτων, ἂν μὴ αὐτὸς διορίσας ἢ διελόμε-
νος εἴπῃ, οἷον ἀρά γε τὸ ἀγαθόν οὕτως ἢ οὕτως λέγεται; πρὸς 20 γὰρ τὰ τοιαῦτα ῥαδία ἢ ἀπόκρισις ἢ καταφῆσαντι ἢ ἀπο-
φῆσαντι. διὸ πειρατέον οὕτω προτείνειν τὰς τοιαύτας τῶν
πρωτάσεων. ἅμα δὲ καὶ δίκαιον ἴσως παρ' ἐκείνου ζητεῖν πο-

32 γὰρ om u. — 34 ἄνευ τε] καὶ ἄνευ C, ἄνευ u. — 35 συλλο-
γίζεσθαι C. — καὶ μὴ διαλεγόμενῳ om C. — 36 ἢ οὕτως ἢ u. —
37 δὲ... συλλογισμῷ om u. — 38 γὰρ om u. — συλλογισαμένου C. —
39 συλλογίζονται C, συλλογίζονται u.

158a1 ἔάν C. — περιφανὲς τὸ ψ. C. — 2 γίνονται Aq. — 3 C.
— 4 ἐπὶ πολλῆς f. — τὸ] ἢ τὸ (sic) A, ἢ τὸ B, pr C, ἢ τὸ ufg — 5 γὰρ
τὸ συνορᾶν q. — 11 δ τι codices. — 15 τὸ ἀγαθόν u. — 16 ἀποκρι-
σεσθαι Bq. — 18 ἔάν Cu. — 19 τάγαθόν uq, id 23 uqf. — οὕτως
om u. — 21 post τοιαύτας quatuor vel quinque vbb del C.

19. If the Respondent does not answer, you remove him & break off

σαχῶς λέγεται τὸ ἀγαθόν, ὅταν αὐτοῦ διαιρουμένου καὶ προτει-
νοντος μηδαμῶς συγχωρῇ.

Ὅστις δ' ἔνα λόγον πολὺν χρόνον ἐρωτᾷ, κακῶς πυν-
θάνεται. εἰ μὲν γὰρ ἀποκρινόμενος τοῦ ἐρωτωμένου τὸ ἐρωτώ-
μενον, δηλὸν ὅτι πολλὰ ἐρωτήματα ἐρωτᾷ ἢ πολλάκις
ταῦτά, ὥστε ἢ ἀδολεσχεῖ ἢ οὐκ ἔχει συλλογισμόν· ἐξ ὁλλ-
γων γὰρ πᾶς συλλογισμὸς· εἰ δὲ μὴ ἀποκρινόμενος, ὅτι οὐκ
ἐπιμῶ ἢ ἀφίσταται.

Ἔστι δ' ἐπιχειρεῖν τε χαλεπὸν καὶ ὑπέχειν ῥᾴδιον τὰς
αὐτὰς ὑποθέσεις. ἔστι δὲ τοιαῦτα τὰ τε φνύσει πρῶτα καὶ
τὰ ἔσχατα. τὰ μὲν γὰρ πρῶτα ὅρου δέεται, τὰ δ' ἔσχατα
διὰ πολλῶν περαίνεται βουλομένῳ τὸ συνεχὲς λαμβάνειν
ἀπὸ τῶν πρώτων, ἢ σοφισματώδη φαίνεται τὰ ἐπιχειρή-
ματα· ἀδύνατον γὰρ ἀποδείξαι τι μὴ ἀρξάμενον ἀπὸ τῶν
οἰκείων ἀρχῶν καὶ συνειράντα μέχρι τῶν ἐσχάτων. ὀρίζε-
σθαι μὲν οὖν οὐτ' ἀξιούσιν οἱ ἀποκρινόμενοι, οὐτ' ἂν ὁ ἐρωτῶν
ὀρίξῃται προσέχουσιν· μὴ γενομένου δὲ φανεροῦ τί ποτ' ἔστι τὸ
προκείμενον, οὐ ῥᾴδιον ἐπιχειρεῖν. μάλιστα δὲ τὸ τοιοῦτον περὶ
τὰς ἀρχὰς συμβαίνει· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα διὰ τούτων δει-
κνύται, ταῦτα δ' οὐκ ἐνδέχεται δι' ἑτέρων, ἀλλ' ἀναγκαῖον
ὀρισμῶ τῶν τοιούτων ἕκαστον γνωρίζειν.

Ἔστι δὲ δυσεπιχειρήτα καὶ τὰ λίαν ἐγγὺς τῆς ἀρχῆς·
οὐ γὰρ ἐνδέχεται πολλοὺς πρὸς αὐτὰ λόγους πορίσασθαι, ὁλλ-
γων ὄντων τῶν ἀνὰ μέσον αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀρχῆς, δι' ὧν
ἀνάγκη δείκνυσθαι τὰ μετὰ ταῦτα. τῶν δὲ ὅρων δυσεπι-
χειρητότατοι πάντων εἰσὶν ὅσοι κέχρηται τοιούτοις ὀνόμασιν,
ὁ πρῶτον μὲν ἀδηλὰ ἔστιν εἴτε ἀπλῶς εἴτε πολλαχῶς λέ-
γεται, πρὸς δὲ τούτοις μηδὲ γνώριμα πότερον κυρίως ἢ κατὰ
μεταφορὰν ὑπὸ τοῦ ὀρισσαμένου λέγεται. διὰ μὲν γὰρ τὸ
ἀσαφὲς εἶναι οὐκ ἔχει ἐπιχειρήματα, διὰ δὲ τὸ ἀγνοεῖσθαι,
εἰ παρὰ τὸ κατὰ μεταφορὰν λέγεσθαι τοιαῦτ' ἔστιν, οὐκ
ἔχει ἐπιτίμησιν.

15

24 συγχωρήσῃ Cu. — 26 τοῦ ἐρωτωμένου om Cu. — τὸ ἠρωτημένον
u. — 28 pr ἢ om C. — 31 τε om u. — 32 δὲ] δὲ τὰ u. — 36 τι] τὸν
u. — 37 συνειράντα C. — 38 οὐτ'...οὐτ'] οὐκ...οὐδ' Cu. — 39 γε-
νομένου u. — τι] τοῦ τί C.

158b1 τοιοῦτο BCuq. — 5 ἐτι q. — δὲ om u. — τῆς om C. —
6 πορίσασθαι λόγους C. — 7 αὐτῶν C. — ἐξ ὧν u. — 8 μετὰ B.
— 9 πάντων] πάντων μάλιστα u, μάλιστα C. — 11 πότερα A. —
12 ὀρισμένον u. — 14 τοιοῦτό B.

Προβλεπόμενα ὅμως δὲ πᾶν πρόβλημα, ὅταν ἡ δυσεπιχείρητος, ἡ
 ὁρον δεῖσθαι ὑποληπτέον, ἡ τῶν πολλαχῶς ἡ τῶν κατὰ με-
 ταφορὰν εἶναι λεγομένων, ἡ οὐ πόρρω τῶν ἀρχῶν, ἡ διὰ τὸ
 μὴ φανερόν εἶναι πρῶτον ἡμῖν τοῦτ' αὐτό, κατὰ τίνα ποτὲ
 20 τῶν εἰρημένων τρόπων ἐστὶν ὃ τὴν ἀπορίαν παρέχεται· φανε-
 ροῦ γὰρ ὄντος τοῦ τρόπου δηλόν ὅτι ἡ ὀρίζεσθαι ἂν δέοι ἡ
 διαιρεῖσθαι ἡ τὰς ἀνὰ μέσον προτάσεις πορίζεσθαι· διὰ τού-
 των γὰρ δείκνυται τὰ ἔσχατα.

Πολλαῖς τε τῶν θέσεων μὴ καλῶς ἀποδιδομένου τοῦ
 25 ὁρισμοῦ οὐ ῥᾶδιον διαλέγεσθαι καὶ ἐπιχειρεῖν, οἷον πότερον
 ἐν ἐνὶ ἐναντίον ἡ πλείω· ὁρισθέντων δὲ τῶν ἐναντίων κατὰ
 τρόπον ῥᾶδιον συμβιβάζει πότερον ἐνδέχεται πλείω τῷ
 αὐτῷ εἶναι ἐναντία ἡ οὐ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων τῶν ὁρισμῶν δεομένων. ἔοικε δὲ καὶ ἐν τοῖς μαθη-
 30 μασι ἐνία δι' ὁρισμοῦ ἔλλειψιν οὐ ῥᾶδιως γράφεσθαι, οἷον
 καὶ ὅτι ἡ παρὰ τὴν πλευρὰν τέμνουσα τὸ ἐπίπεδον ὁμοίως
 διαιρεῖ τὴν τε γραμμὴν καὶ τὸ χωρίον. τοῦ δὲ ὁρισμοῦ ἡ-
 θέντος εὐθέως φανερόν τὸ λεγόμενον· τὴν γὰρ αὐτὴν ἀπο-
 ναίρεσιν ἔχει τὰ χωρία καὶ αἱ γραμμαί· ἔστι δ' ὁρισμὸς
 35 τοῦ αὐτοῦ λόγου οὗτος. ἀπλῶς δὲ τὰ πρῶτα τῶν στοιχείων τι-
 θεμένων μὲν τῶν ὁρισμῶν, οἷον τί γραμμὴ καὶ τί κύκλος,
 ῥᾶστα δεῖξαι, πλὴν οὐ πολλά γε πρὸς ἕνασιν ἔστι τούτων ἐπι-
 χειρεῖν διὰ τὸ μὴ πολλά τὰ ἀνὰ μέσον εἶναι· ἂν δὲ μὴ
 τιθῶνται οἱ τῶν ἀρχῶν ὁρισμοί, χαλεπὸν, τάχα δ' ὅπως
 p.159 ἀδύνατον. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς λόγους
 ἔχει.

Οὐκ οὖν δεῖ λανθάνειν, ὅταν δυσεπιχείρητος ἡ ἡ θέσις,
 ὅτι πέπονθέ τι τῶν εἰρημένων. ὅταν δ' ἡ πρὸς τὸ ἀξιωμα-
 5 καὶ τὴν πρότασιν μείζον ἔργον διαλεγεῖν ἡ τὴν θέσιν, δια-
 πορήσειεν ἂν τις πότερον θετέον τὰ τοιαῦτα ἡ οὐ. εἰ γὰρ μὴ

18 alt ἡ om Cuy. — 19 πρῶτον ἡμῖν om q. — 27 τῷ αὐτῷ πλείω
 u. — 28 δὲ τρόπον et 29 τῶν ὁρισμῶν δεομένων pr om C. — 30 ἔλλει-
 ψιν u. — 31 ὅτι καὶ q. — καὶ del valt A. — ἐπίπεδον γραμμῇ ὁμοίως
 f, corr C. — 37 πλὴν... ἐπιχειρεῖν rc mg C ut schol. — αὐτῶν C.
 — αὐτῶν ἐστὶν f. — ἐγχειρεῖν ABf. — 38 διὰ τὸ corr C. — οὐ C.
 ἐὰν C.

159a3 δεῖ om et λανθάνει corr B. — ἡ om C. — 4 πρὸς pr om
 AB. — 5 ἔργον] ἔργον εἶναι uf, ἔργον τοῦ vel τῷ corr A. — 6 εἰ μὴ
 γὰρ (u) τιθεῖ C.

θήσει ἀλλ' ἀξιῶσει καὶ πρὸς τοῦτο διαλέγεσθαι, μείζον
προσάξει τοῦ ἐν ἀρχῇ κειμένου· εἰ δὲ θήσει, πιστεύσει ἐξήρ-
τον πιστῶν. εἰ μὲν οὖν δεῖ μὴ χαλεπώτερον τὸ πρόβλημα
ποιεῖν, θετέον· εἰ δὲ διὰ γνωριμωτέρων συλλογίζεσθαι, οὐ¹⁰
θετέον· ἢ τῷ μὲν μανθάνοντι οὐ θετέον, ἂν μὴ γνωριμώτερον
ἢ, τῷ δὲ γυμναζομένῳ θετέον, ἂν ἀληθὲς μόνον φαίνεται.
ὥστε φανερόν ὅτι οὐχ ὁμοίως ἐρωτῶντί τε καὶ διδάσκοντι
ἑωτέον τιθέναι.

Πῶς μὲν οὖν ἐρωτηματίζειν καὶ τάττειν δεῖ, σχεδὸν 4
ἡκὰν τὰ εἰρημένα· περὶ δ' ἀποκρίσεως πρῶτον μὲν διορί-¹⁵
στέον τί ἐστὶν ἔργον τοῦ καλῶς ἀποκρινόμενου, καθάπερ τοῦ κα-
λῶς ἐρωτῶντος. ἔστι δὲ τοῦ μὲν ἐρωτῶντος τὸ οὕτως ἐπαγα-
γεῖν τὸν λόγον ὥστε ποιῆσαι τὸν ἀποκρινόμενον τὰ ἀδοξό-²⁰
τα λέγειν τῶν διὰ τὴν θέσιν ἀναγκαίων, τοῦ δ' ἀποκρι-
νόμενου τὸ μὴ δι' αὐτὸν φαίνεσθαι συμβαίνειν τὸ ἀδύνατον
ἢ τὸ παράδοξον, ἀλλὰ διὰ τὴν θέσιν· ἑτέρα γὰρ ὥς ἀναγ-
γία τὸ θέσθαι πρῶτον ὃ μὴ δεῖ καὶ τὸ θέμενον μὴ φυλάξαι
κατὰ τρόπον.

Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἀδιόριστα τοῖς γυμνασίας καὶ πείρας ἕνεκα 5
τοὺς λόγους ποιουμένοις· οὐ γὰρ οἱ αὐτοὶ σκοποὶ τοῖς διδά-
σκουσιν ἢ μανθάνουσι καὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις, οὐδὲ τοῦτοις τε
καὶ τοῖς διατρέβουσι μετ' ἀλλήλων σκέψεως χάριν. τῷ μὲν γὰρ
μανθάνοντι θετέον αἰετὰ δοκοῦντα· καὶ γὰρ οὐδ' ἐπιχειρεῖ
ψεύδος οὐδεὶς διδάσκειν· τῶν δ' ἀγωνιζομένων τὸν μὲν ἐρω-³⁰
τῶντα φαίνεσθαι τι δεῖ ποιεῖν πάντως, τὸν δ' ἀποκρινόμενον
μηδὲν φαίνεσθαι πάσχειν. ἐν δὲ ταῖς διαλεκτικαῖς συνόδοις
τοῖς μὴ ἀγῶνος χάριν ἀλλὰ πείρας καὶ σκέψεως τοὺς λόγους
ποιουμένοις, οὐ διήθροσται πῶτενος δεῖ στοχάζεσθαι τὸν ἀπο-
κρινόμενον καὶ ὅποια δίδοναι καὶ ποῖα μὴ, πρὸς τὸ καλῶς 35
ἢ μὴ καλῶς φυλάττειν τὴν θέσιν. ἐπεὶ οὖν οὐδὲν ἔχομεν πα-
ραδεδομένον ὑπ' ἄλλων, αὐτοὶ τι πειραθῶμεν εἰπεῖν.

Ἀνάγκη δὴ τὸν ἀποκρινόμενον ὑπέχειν λόγον θέμενον
ἢ τοῖς ἐνδοξον ἢ ἀδοξον θέσιν ἢ μηδέτερον, καὶ ἦτοι ἀπλῶς

7 ἀξιῶσει Bq. — 8 προσάξει corr u. — 10 εἰ... θετέον om u. —
12 τῷ... φαίνεται om q. — 16 μὲν] μὲν οὖν u. — 18 μὲν] καλῶς u.
— 22 τὸ om C. — 25 ἕνεκεν καὶ πείρας C. — 26 τοῖς] τοῖς τε u. —
27 ἢ] καὶ Cufq. — καὶ pr om AB. — 34 πως C. — 35 ποῖα Cu.
— 36 καλῶς om u. — οὐθέν u. — 37 τι om C. — 38 ἀναγκαῖον f.
— 39 ἢ μηδέτερον om B, corr A, tc supra vs q, μηδέτερον Cf.

- ἢ ἐνδοξον ἢ ἄδοξον ἢ ὠρισμένως, οἷον τῷδὲ τινι ἢ αὐτῷ ἢ ἄλλῳ. διαφέρει δ' οὐδὲν ὅπως οὖν ἐνδόξου ἢ ἀδόξου οὕσης· ὁ γὰρ αὐτὸς τρόπος ἔσται τοῦ καλῶς ἀποκρίνεσθαι καὶ δοῦναι ἢ μὴ δοῦναι τὸ ἐρωτηθέν. ἀδόξου μὲν οὖν οὕσης τῆς θέσεως ἐνδοξον
- ἀνάγκη τὸ συμπέρασμα γίνεσθαι, ἐνδόξου δ' ἄδοξον. τὸ γὰρ ἀντικείμενον αἰεὶ τῇ θέσει ὁ ἐρωτῶν συμπεραίνεται. εἰ δὲ μήτ' ἄδοξον μήτ' ἐνδοξον τὸ κείμενον, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται τοιοῦτον. ἐπεὶ δ' ὁ καλῶς συλλογισόμενος ἐξ ἐνδοξοτέρων καὶ γνωριμωτέρων τὸ προβληθὲν ἀποδείκνυσι, φανερόν ὡς ἀδόξου μὲν
- ὅντος ἀπλῶς τοῦ κειμένου οὐ δοτέον τῷ ἀποκρινομένῳ οὐθ' ἢ μὴ δοκεῖ ἀπλῶς, οὐθ' ὁ δοκεῖ μὲν ἥττον δὲ τοῦ συμπεράσματος δοκεῖ. ἀδόξου γὰρ οὕσης τῆς θέσεως ἐνδοξον τὸ συμπέρασμα, ὥστε δεῖ τὰ λαμβανόμενα ἐνδοξα πάντ' εἶναι καὶ μᾶλλον ἐνδοξα τοῦ προκειμένου, εἰ μέλλει διὰ τῶν γνωριμωτέρων τὸ
- ἥττον γνωριμὸν περαίνεσθαι. ὥστ' εἴ τι μὴ τοιοῦτόν ἐστι τῶν ἐρωτωμένων, οὐ θετέον τῷ ἀποκρινομένῳ. εἰ δ' ἐνδοξος ἀπλῶς ἢ θέσις, δηλὸν ὅτι τὸ συμπέρασμα ἀπλῶς ἄδοξον. θετέον οὖν τὰ τε δοκοῦντα πάντα, καὶ τῶν μὴ δοκούντων ὅσα ἥττον ἐστὶν ἄδοξα τοῦ συμπεράσματος· ἱκανῶς γὰρ ἂν δόξειε διαλέχθαι. ὁμοίως δὲ εἰ μήτ' ἄδοξος μήτ' ἐνδοξός ἐστιν ἢ θέσις· καὶ γὰρ οὕτως τὰ τε φαινόμενα ἅπαντα δοτέον, καὶ τῶν μὴ δοκούντων ὅσα μᾶλλον ἐνδοξα τοῦ συμπεράσματος· οὕτω γὰρ ἐνδοξοτέρους συμβήσεται τοὺς λόγους γίνεσθαι. εἰ μὲν οὖν ἀπλῶς ἐνδοξον ἢ ἄδοξον τὸ κείμενον, πρὸς τὰ δο-
- κοῦντα ἀπλῶς τὴν σύγκρισιν ποιητέον· εἰ δὲ μὴ ἀπλῶς ἐνδοξον ἢ ἄδοξον τὸ κείμενον ἀλλὰ τῷ ἀποκρινομένῳ, πρὸς αὐτόν τὸ δοκοῦν καὶ μὴ δοκοῦν κρίνοντα θετέον ἢ οὐ θετέον· ἢ δ' ἑτέρου δόξαν διαφυλάττει ὁ ἀποκρινόμενος, δηλὸν ὅτι πρὸς τὴν ἐκείνου διάνοιαν ἀποβλέποντα θετέον ἕκαστα καὶ ἀρνητέον.
- διὸ καὶ οἱ κομίζοντες ἀλλοτριᾶς δόξας, οἷον ἀγαθὸν καὶ κακὸν εἶναι ταυτόν, καθάπερ Ἡράκλειτός φησιν, οὐ διδάσκει

159b1 ἄδοξον ἢ ἐνδοξον C. — τῷδὲ C. — ἐαυτῷ C. — 2 οὐδὲν u. — 3 ἀποκρίνασθαι C. — μὴ δίδοναι pr AB. — 4 οὖν om B. — τῆς θέσεως οὕσης uq. — 6 ἀναγκαῖον f. — 7 ἐνδοξον μήτ' ἄδοξον Cu. — 10 et 14 δ u. — 11 τοῦ om u. — 13 πάντ' ἐνδοξα Cu. — 14 κειμένον Cu. — μέλλοι u. — 17 ἀπλῶς om Cu. — 18 ἅπαντα C. — 19 δόξη u. — 20 δὲ καὶ εἰ Cuq, corr A. — 21 τε om Cf. — πάντα Cuf. — 24 οὖν om u. — ἢ ἄδοξον om A. — 27 ἐαυτὸν f, αὐτὸν corr A. — καὶ τὸ μὴ q, rc C. — καὶ μὴ δοκοῦν rc mg A, pr om C. — κρίνοντα f. — ἐάν Cf. — 30 καὶ οἱ κομ. corr A.

a. 16. Liberty to the Respondent. 1. He may say, I do not understand. 2. If the question is put in equivocal terms, it is not bound to answer affirmatively or negatively.

μη παρῆναι ἅμα τῷ αὐτῷ τάναντία, οὐχ ὡς οὐ δοκοῦν ἀν-
τι τοῖς τοῦτο, ἀλλ' ὅτι καθ' Ἡράκλειτον οὕτω λεκτέον. ποιοῦσι
δὲ τοῦτο καὶ οἱ παρ' ἀλλήλων δεχόμενοι τὰς θέσεις· στο-
χάζονται γὰρ ὡς ἂν εἴποιεν ὁ θέμενος.

Φανερόν οὖν τίνων στοχαστέον τῷ ἀποκρινομένῳ, εἴτε 6
ἀπλῶς ἐνδοξον εἴτε τινὶ τὸ κείμενόν ἐστιν. ἐπεὶ δ' ἀνάγκη πᾶν
τὸ ἐρωτώμενον ἢ ἐνδοξον εἶναι ἢ ἄδοξον ἢ μηδέτερον, καὶ
ἢ πρὸς τὸν λόγον ἢ μὴ πρὸς τὸν λόγον εἶναι τὸ ἐρωτώμενον,
ἂν μὲν ἢ δοκοῦν καὶ μὴ πρὸς τὸν λόγον, δοτέον φήσαντα p. 160
δοκεῖν, ἂν δὲ μὴ δοκοῦν καὶ μὴ πρὸς τὸν λόγον, δοτέον μὲν,
ἐπισημαντέον δὲ τὸ μὴ δοκοῦν πρὸς εὐλάβειαν εὐηθείας. ὅν-
τος δὲ πρὸς τὸν λόγον καὶ δοκοῦντος, λεκτέον ὅτι δοκεῖ μὲν,
ἀλλὰ λῖαν σύνεργως τοῦ ἐν ἀρχῇ ἐστὶ καὶ ἀναιρεῖται τούτου
τεθέντος τὸ κείμενον. εἰ δὲ πρὸς τὸν λόγον, λῖαν δ' ἄδοξον
τὸ ἀξίωμα, συμβαίνει μὲν φάτεον τούτου τεθέντος, ἀλλὰ
λῖαν εὐηθὲς εἶναι τὸ προτεινόμενον. εἰ δὲ μήτ' ἄδοξον μήτ'
ἔδοξον, εἰ μὲν μηδὲν πρὸς τὸν λόγον, δοτέον μηδὲν διορί-
σαντι, εἰ δὲ πρὸς τὸν λόγον, ἐπισημαντέον ὅτι ἀναιρεῖται 10
τεθέντος τὸ ἐν ἀρχῇ. οὕτω γὰρ ὁ τ' ἀποκρινόμενος οὐδὲν δό-
ξει δι' αὐτὸν πᾶσχειν, ἂν προσρῶν ἕκαστα τιδῇ, ὁ τ' ἐρω-
τῶν τεύχεται συλλογισμοῦ τιθεμένων αὐτῷ πάντων τῶν ἐνδο-
ξοτέρων τοῦ συμπεράσματος. ὅσοι δ' ἐξ ἀδοξοτέρων τοῦ συμ-
περάσματος ἐπιχειροῦσι συλλογίζεσθαι, δῆλον ὡς οὐ καλῶς 15 p. 23
συλλογίζονται· διὸ τοῖς ἐρωτῶσιν οὐ θετέον.

Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀσαφῶς καὶ πλεοναχῶς λε- 7
γόμενων ἀπαντητέον. ἐπεὶ γὰρ δέδοται τῷ ἀπακρινομένῳ
μὴ μανθάνοντι εἰπεῖν ὅτι οὐ μανθάνω, καὶ πλεοναχῶς λε- 9
γόμενον μὴ ἐξ ἀνάγκης ὁμολογῆσαι ἢ ἀρνήσασθαι, δῆλον
ὡς πρῶτον μὲν, ἂν μὴ σαφὲς ἢ τὸ ζητῆναι, οὐκ ἀποκνητέον
τὸ φάναι μὴ συνιέναι· πολλάκις γὰρ ἐκ τοῦ μὴ σαφῶς
ἐρωτηθέντας διδόναι ἀπαντᾷ τι δυσχερές. ἂν δὲ γνώριμον
μὲν ἢ πλεοναχῶς δὲ λεγόμενον, ἂν μὲν ἐπὶ πάντων ἀλη-
θὲς ἢ ψεῦδος ἢ τὸ λεγόμενον, δοτέον ἀπλῶς ἢ ἀρνητέον, 25

32 οὐ om u. — 33 δεκτέον C. — 35 εἴποιεν B, corr AC, εἴποι
qf. — οἱ θέμενοι C. — 38 ἢ ἄδοξον εἶναι u. — 39 pr ἢ om Cu.

160a1, 2, 24 ἂν Cu et 26 C. — 1 μὲν οὖν ἢ Bf. — 2 καὶ ἢ καὶ
B, μὲν ἢ f. — λόγον δὲ δοτέον f. — 3 δὲ ὅτι οὐ δοκεῖ f. — 5 ἐστὶ
om C. — 6 δ' om u. — 7 συμβαίνει pr A. — μὲν om C. — 12 αὐτὸν
u. — ἐάνπερ Cu. — 17 ἀσαφῶς pr A. — 22 μὴ φάναι C. — 23 ἐάν Cu.

ἐὰν δ' ἐπὶ τι μὲν ψευδὸς ἢ ἐπὶ τι δ' ἀληθές, ἐπισημα-
 ντέον ὅτι πλεοναχῶς λέγεται καὶ διότι τὸ μὲν ψευδὸς τὸ
 δ' ἀληθές· ὕστερον γὰρ διαιρουμένου ἀδηλον εἰ καὶ ἐν ἀρχῇ
 συνεώρα τὸ ἀμφίβολον. ἐὰν δὲ μὴ προῖδῃ τὸ ἀμφίβολον
 30 ἀλλ' εἰς θάτερον βλέψας θῇ, ῥητέον πρὸς τὸν ἐπὶ θάτερον
 ἄγοντα ὅτι οὐκ εἰς τοῦτο βλέπων ἔδωκα ἀλλ' εἰς θάτερον αἰ-
 τῶν· πλειόνων γὰρ ὄντων τῶν ὑπὸ ταῦτόν ὄνομα ἢ λόγον
 ῥαδία ἢ ἀμφισβήτησις. ἐὰν δὲ καὶ σαφές ἢ καὶ ἀπλοῦν
 τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ναὶ ἢ οὐ ἀποκριτέον.

8 Ἐπεὶ δὲ πᾶσα πρότασις συλλογιστικὴ ἢ τούτων τίς ἐστὶν
 35 ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς ἢ τινος τοιῶπων ἕνεκα (δῆλον δ' ὅτι
 ἑτέρου χάριν λαμβάνηται τῷ πλείω τὰ ὅμοια ἐρωτᾶν· ἢ γὰρ
 δι' ἐπαγωγῆς ἢ δι' ὁμοιότητος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ καθόλου
 λαμβάνουσιν), τὰ μὲν οὖν κατ' ἕκαστα πάντα θετέον, ἂν ἢ
 10 ἀληθῇ καὶ ἔνδοξα, πρὸς δὲ τὸ καθόλου πειρατέον ἕνστασι
 φέρειν· τὸ γὰρ ἄνευ ἐνστάσεως, ἢ οὔσης ἢ δοκούσης, καλῶς
 τὸν λόγον δυσκολαίνειν ἐστίν. εἰ οὖν ἐπὶ πολλῶν φαινομένων
 μὴ δίδωσι τὸ καθόλου μὴ ἔχων ἕνστασι, φανερόν ὅτι δυσκο-
 5 λαίνει. ἔτι εἰ μὴδ' ἀντεπιχειρεῖν ἔχει ὅτι οὐκ ἀληθές, πολ-
 λῷ μᾶλλον ἂν δόξειε δυσκολαίνειν. καίτοι οὐδὲ τοῦτ' ἱκανόν·
 πολλοὺς γὰρ λόγους ἔχομεν ἐναντίους ταῖς δόξαις, οὓς χα-
 λεπὸν λῦειν, καθάπερ τὸν Ζήνωνος ὅτι οὐκ ἐνδέχεται κινεῖσθαι
 οὐδὲ τὸ στάδιον διελθεῖν· ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο τάντι κείμενα τού-
 10 τοις οὐ θετέον. εἰ οὖν μήτ' ἕνστασι μὴτ' ἀντεπιχειρεῖν ἔχων μὴ
 τίθησι, δῆλον ὅτι δυσκολαίνει· ἔστι γὰρ ἢ ἐν λόγοις δυσκο-
 λία ἀποκρισις παρὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους, συλλογισμοῦ
 φθαρτικῇ.

9 Ὑπέχειν δὲ καὶ θέσιν καὶ ὁρισμὸν αὐτὸν αὐτῷ διὰ
 15 προεργηγήσαντα· ἐξ ὧν γὰρ ἀναιρουσιν οἱ πυκνυόμενοι τὸ
 κείμενον, δῆλον ὅτι τούτοις ἐναντιωτέον.

28 post ἀληθές del un vel duo vbb C. — γὰρ] δὲ u. — 29 ἐν δὲ
 — μὴ rc u. — 30 βλέψας θῇ] βίασθῇ C, ἐμβλέψας θῇ q. — θῇ] θῇ
 ἢ μὴ AB. — 31 ἔδωκεν u. — 32 ταῦτο Cu. — 36 ὁ pr om C. —
 39 πάντα om f. — ἐὰν B.

160b3 φαινομένων q, in φαινομένον A litteram v corr. — 4 μὴ]
 οὐ rc add u. — 5 ἔτι δ' εἰ Cu. — ἔχει C qui pr om. — πολλῷ om u. —
 7 ἐναντίους ἔχομεν u. — 8 καθάπερ τοῦ Ζήνωνος u. — 9 τὰ ἀντι-
 κείμενα Cu. — 10 ἐνίστασθαι corr A. — μὴτ' ἀντεπιχ. ἔχων μὴτ' ἐν-
 στασθαι Cuqf. — μὴ] οὐ uq. — 14 δεῖ] δὴ u. — 15 προεργηγήσαντα
 A, προεπιχειρήσαντα f, corr C.

Ἀδοξον δ' ὑπόθεσιν εὐλαβητέον ὑπέχειν. εἴη δ' ἂν Ἀδοξον
 ἄδοξος διχῶς· καὶ γὰρ ἐξ ἧς ἄτοπα συμβαίνει λέγειν, *p. 227.*
 οἷον εἰ πάντα φαίη τις κινεῖσθαι ἢ μηδέν, καὶ ὅσα χειρο-
 νος ἤθους ἐλέσθαι καὶ ὑπεναντία ταῖς βουλήσεσιν, οἷον ὅτι ἡδο-
 νή τὰγαθὸν καὶ τὸ ἀδικεῖν βέλτιον τοῦ ἀδικεῖσθαι. οὐ γὰρ ὡς λό-
 γου χάριν ὑπέχοντα ἀλλ' ὡς τὰ δοκοῦντα λέγοντα μισοῦσιν.

Ὅσοι δὲ τῶν λόγων ψεῦδος συλλογίζονται, λιτέον **10**
 ἀναιροῦντα παρ' ὃ γίνεται τὸ ψεῦδος. οὐ γὰρ ὁ ὅτι οὖν ἀνελὼν
 λέλκεν, οὐδ' εἰ ψευδὸς ἐστὶ τὸ ἀναιρούμενον. ἔχει γὰρ ἂν *25*
 πλείω ψεύδη ὁ λόγος, οἷον ἔάν τις λάβῃ τὸν καθήμενον
 γράφειν, Σωκράτη δὲ καθῆσθαι· συμβαίνει γὰρ ἐκ τούτων
 Σωκράτη γράφειν. ἀναιρεθέντος οὖν τοῦ Σωκράτη καθῆσθαι
 οὐδὲν μᾶλλον λέλκεται ὁ λόγος· καίτοι ψεῦδος τὸ ἀξίωμα.
 ἀλλ' οὐ παρὰ τοῦτο ὁ λόγος ψευδής· ἂν γὰρ τις τύχῃ κα- *30*
 θήμενος μὲν μὴ γράφων δέ, οὐκέτι ἐπὶ τοῦ τοιοῦτου ἢ αὐτὴ λύ-
 σις ἀρμόσει. ὥστε οὐ τοῦτο ἀναιρετέον, ἀλλὰ τὸ τὸν καθεμέ-
 νον γράφειν· οὐ γὰρ πᾶς ὁ καθήμενος γράφει. λέλκε μὲν
 οὖν πάντως ὁ ἀνελὼν παρ' ὃ γίνεται τὸ ψεῦδος, οἶδε δὲ τὴν
 λύσιν ὁ εἰδὼς ὅτι παρὰ τοῦτο ὁ λόγος, καθάπερ ἐπὶ τῶν *35*
 ψευδογραφουμένων· οὐ γὰρ ἀπόχρη τὸ ἐνστήναι, οὐδ' ἂν ψευ-
 δος ἢ τὸ ἀναιρούμενον, ἀλλὰ καὶ διότι ψεῦδος ἀποδεικτέον·
 οὕτω γὰρ ἂν εἴη φανερόν πότερον προορῶν τι ἢ οὐ ποιεῖται *for εις εις*
 τὴν ἐνστασιν. *p. 229-230*

Ἔστι δὲ λόγον καλῶσαι συμπεράνασθαι τετραχῶς. ἢ *p. 161*
 γὰρ ἀνελόντα παρ' ὃ γίνεται τὸ ψεῦδος, ἢ πρὸς τὸν ἐρω-
 τῶντα ἐνστασιν εἰπόντα· πολλάκις γὰρ οὐδὲ λέλκεν, ὁ μὲν-
 τοι πυκθανόμενος οὐ δύναται ποδῶν πτέρω προαγαγεῖν. τρίτον δὲ
 πρὸς τὰ ἠρωτημένα· συμβαίνει γὰρ ἂν ἐκ μὲν τῶν ἠρωτημέ- *6*
 νων μὴ γίνεσθαι ὃ βούλεται διὰ τὸ κακῶς ἠρωτηῆσθαι, προσ-
 τεθέντος δὲ τινος γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. εἰ μὲν οὖν μη-
 κέτι δύναται προάγειν ὁ ἐρωτῶν, πρὸς τὸν ἐρωτῶντα εἴη ἂν ἡ
 ἐνστασις, εἰ δὲ δύναται, πρὸς τὰ ἠρωτημένα. τετάρτη δὲ

18 πλεοναχῶς Cu. — 20 ὅτι] ὅτι εἰ C, ὅτι ἡ u. — 21 ἀγαθὸν Cu.
 — 22 ὑπερχόμενον ABu, fort pr C. — 23 ὅσοι corr A. — 24 τὸ om C
 et pr A. — 25 ἔχει u. — 26 εἴ τις λάβοι Cu. — 30 παρὰ corr B. —
 ἐάν Cf.

161a3 οὐ λέλκε μὲν ὁ u, corr C. — 4 προάγειν Cu. — 5 συμβαί-
 νει u. — 6 βουλόμεθα u. — προτεθέντος u. — 8 πρὸς] εἰς Cuq, εἰ
 πρὸς pr A. — 9 ἢ om q.

10 καὶ χειρίστη τῶν ἐνστάσεων ἢ πρὸς τὸν χρόνον· ἔτιοι γὰρ τοιαῦτα ἐνίστανται πρὸς αὐτὰ διαλεχθῆναι πλείονός ἐστι χρόνον ἢ τῆς παρούσης διατριβῆς.

Αἱ μὲν οὖν ἐνστάσεις, καθάπερ εἶπαμεν, τετραχῶς γίνονται· λύσις δ' ἐστὶ τῶν εἰρημένων ἢ πρώτη μόνον, αἱ δὲ λοιπαὶ κωλύσεις τινὲς καὶ ἐμποδισμοὶ τῶν συμπερασμάτων.

6.5-15 39 11 Ἐπιτίμησις δὲ λόγου κατ' αὐτόν τε τὸν λόγον, καὶ ὅταν ἐρωτᾶται, οὐχ ἡ αὐτή· πολλάκις γὰρ τοῦ μὴ καλῶς διειλέχθαι τὸν λόγον ὁ ἐρωτώμενος αἴτιος διὰ τὸ μὴ συχωρεῖν ἐξ ὧν ἦν διαλεχθῆναι καλῶς πρὸς τὴν θέσιν· οὐ γὰρ 20 ἔστιν ἐπὶ θατέρῳ μόνον τὸ καλῶς ἐπιτελεσθῆναι τὸ κοινὸν ἔργον. ἀναγκαῖον οὖν ἐνίστε πρὸς τὸν λέγοντα καὶ μὴ πρὸς τὴν θέσιν ἐπιχειρεῖν, ὅταν ὁ ἀποκρινόμενος τάναντία τῷ ἐρωτῶντι παρατηρῇ προσεπηρεάζων. δυσκολαίνοντες οὖν ἀγωνιστικὰς καὶ οὐ διαλεκτικὰς ποιοῦνται τὰς διατριβὰς. ἔτι δ' 25 ἐπεὶ γυμναστὰς καὶ πείρας χάριν ἀλλ' οὐ διδασκαλίας οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων, δῆλον ὡς οὐ μόνον ἀληθῆ συλλογιστέον ἀλλὰ καὶ ψεύδος, οὐδὲ δι' ἀληθῶν ἀεὶ ἀλλ' ἐνίστε καὶ ψευδῶν. πολλάκις γὰρ ἀληθοῦς τεθέντος ἀναιρεῖν ἀνάγκη τὸν διαλεγόμενον, ὥστε προτατέον τὰ ψευδῆ. ἐνίστε δὲ καὶ 30 ψεύδους τεθέντος ἀναιρετέον διὰ ψευδῶν· οὐδὲν γὰρ κωλύει τινὶ δοκεῖν τὰ μὴ ὄντα μᾶλλον τῶν ἀληθῶν, ὥστ' ἐκ τῶν ἐκείνῳ δοκούντων τοῦ λόγου γινόμενον μᾶλλον ἔσται πεπεισμένος ἢ ὠφελημένος. δεῖ δὲ τὸν καλῶς μεταβιβάζοντα διαλεκτικῶς καὶ μὴ ἐριστικῶς μεταβιβάζειν, καθάπερ τὸν γεωμέτρην γεωμετρικῶς, ἂν τε ψεύδος ἂν τ' ἀληθὲς ἢ τὸ συμπεραίνόμενον· ποῖοι δὲ διαλεκτικοὶ συλλογισμοί, πρότερον εἴρηται. ἐπεὶ δὲ φανῶλος κοινωνός ὁ ἐμποδίζων τὸ κοινὸν ἔργον, δῆλον ὅτι καὶ ἐν λόγῳ. κοινὸν γὰρ τι καὶ ἐν τούτοις προκείμενόν ἐστι, πλὴν τῶν ἀγωνιζομένων. τούτοις δ' οὐκ ἔστιν 40 ἀμφοτέροις τυχεῖν τοῦ αὐτοῦ τέλους· πλείους γὰρ ἐνὸς ἀδυνατον νικᾶν. διαφέρει δ' οὐδὲν ἂν τε διὰ τοῦ ἀποκρίνεσθαι ἢ

13 εἶπομεν Cu, corr A. — 16 δὲ rc u. — λόγῳ C. — αὐτόν Cu. — 17 ἐπερωτᾶται u. — 20 κοινὸν corr B. — 25 οἱ] χάριν οἱ C. — 27 ἀεὶ om u, corr C. — 30 γὰρ pr om A. — 33 διαλεκτικῶς ... μεταβ. rc mg C. — 34 γεωμετρικόν B, fort pr A. — 36 ὁποῖοι Cf. — δὲ] δὲ οἱ f. — εἴρηται AB. — 38 τι om f. — τούτοις τὸ προκείμενον Af. — προκ. καὶ ἐν τούτοις uq.

161b1 οὐδὲν C. — 1 et 3 ἀποκρίνεσθαι C.

τε διὰ τοῦ ἐρωτᾶν ποιῇ τοῦτο· ὃ τε γὰρ ἐριστικῶς ἐρωτῶν φανύλως διαλέγεται, ὃ τ' ἐν τῷ ἀποκρίνεσθαι μὴ διδούς τὸ φαινόμενον μηδ' ἐκδεχόμενος ὃ τί ποτε βούλεται ὁ ἐρωτῶν πυνθῆσθαι. δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημέσεων ὅτι οὐχ ὁμοίως ἐπιτιμητέον καθ' αὐτόν τε τῷ λόγῳ καὶ τῷ ἐρωτῶντι· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸν μὲν λόγον φανύλον εἶναι, τὸν δ' ἐρωτῶντα ὡς ἐνδέχεται βέλτιστα πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον διειλέχθαι. πρὸς γὰρ τοὺς δυσκολαίνοντας οὐ δυνατόν ἴσως εὖθὺς οἶους ηςβούλεται ἀλλ' οἶους ἐνδέχεται ποιεῖσθαι τοὺς συλλογισμούς. 10

Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἀδιόριστον πότε τάναντία καὶ πότε τὰ ἐν ἀρχῇ λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι (πολλάκις γὰρ καθ' αὐτοὺς λέγοντες τὰ ἐναντία λέγουσι, καὶ ἀνανεύσαντες πρότερον διδάσιν ὕστερον· διόπερ ἐρωτῶμενοι τάναντία καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ πολλάκις ὑπακούουσιν), ἀνάγκη φανύλους γίνεσθαι τοὺς λό- 15 γους. αἴτιος δ' ὁ ἀποκρινόμενος, τὰ μὲν οὐ διδούς, τὰ δὲ τοιαῦτα διδούς. φανερόν οὖν ὡς οὐχ ὁμοίως ἐπιτιμητέον τοῖς ἐρωτῶσι καὶ τοῖς λόγοις.

Καθ' αὐτόν δὲ τῷ λόγῳ πέντ' εἶδιν ἐπιτιμήσεις, πρῶ- 20 τη μὲν ὅταν ἐκ τῶν ἐρωτωμένων μὴ συμπεραίνηται μήτε τὸ πρὸς τὸν προτεθέν μήτε ὅλως μηδὲν ὄντων ψευδῶν ἢ ἀδόξων, ἢ ἀπάντων ἢ τῶν πλείστων, ἐν οἷς τὸ συμπέρασμα, καὶ μήτ' ἀφαιρεθέντων τινῶν μήτε προστεθέντων μήτε τῶν μὲν ἀφαιρεθέντων τῶν δὲ προστεθέντων γίνηται τὸ συμπέρασμα. δευτέρα δὲ εἰ πρὸς τὴν θέδιν μὴ γένοιτο ὁ συλλογισμὸς ἐκ τοιούτων 25 τε καὶ οὕτως ὡς εἴρηται πρότερον. τρίτη δ' εἰ προστεθέντων τινῶν γένοιτο συλλογισμὸς, ταῦτα δ' εἴη χεῖρω τῶν ἐρωτηθέντων καὶ ἥττον ἔνδοξα τοῦ συμπεράσματος. πάλιν εἰ ἀφαιρεθέντων τινῶν· ἐνίοτε γὰρ πλείω λαμβάνουσιν ἀναγκαίων, ὥστε οὐ τῷ ταῦτ' εἶναι γίνεται ὁ συλλογισμὸς. ἔτι 30 εἰ ἐξ ἀδοξοτέρων καὶ ἥττον πιστῶν τοῦ συμπεράσματος, ἢ εἰ ἐξ ἀληθῶν ἀλλὰ πλείονος ἔργου δεομένων ἀποδείξαι τοῦ προβλήματος.

2 ταυτό u. — ἐριστικῶς corr A. — 11 πότε] τὸ πότε u. — τὰ ἐναντία Cu. — 13 τὰ om Cu. — 14 τὰ ἐναντία C, corr A. — καὶ τὰ ἐναντία καὶ τὰ ἐν u. — 17 ὡς om uq. — 19 τῷ om B et pr C. — λόγων B. — 20 ἡρωτημένων C. — μήτε πρὸς τὸ τεθέν C. — τὸ om u. — 21 ἢ ψευδῶν ἢ u. — πάντων Cu. — 23 μηδὲ u, corr C, καὶ μὴ q. — 24 γίνεται Cu. — 25 μὴ rc u. — 31 alt εἰ om u.

34. Not all. *quod* I have argued. *εἰ μὴ*
 ἔνδοξα καὶ πιθανά. — you must take the
 word that the case furnishes.
 234 ΤΟΠΙΚΑΝ Θ.

Οὐ δεῖ δὲ πάντων τῶν προβλημάτων ὁμοίως ἀξιῶν
 35 τοὺς συλλογισμοὺς ἐνδόξους εἶναι καὶ πιθανοὺς· φνύσει γὰρ ἐν-
 θὺς ὑπάρχει τὰ μὲν ῥᾶ καὶ τὰ δὲ χαλεπώτερα τῶν ζητου-
 μένων, ὥστε ἂν ἐξ ὧν ἐνδέχεται μάλιστα ἐνδόξων συμβι-
 βάσῃ, διέλκεται καλῶς. φανερόν οὖν ὅτι οὐδὲ λόγῳ ἢ αὐτῇ
 ἐπιτίμησις πρὸς τὸ προβληθὲν καὶ καθ' αὐτόν. οὐδὲν γὰρ
 40 κωλύει καθ' αὐτόν μὲν εἶναι τὸν λόγον ψεκτόν, πρὸς δὲ τὸ
 p.162 πρόβλημα ἐπαινετόν, καὶ πάλιν ἀντεστραμμένως καθ' αὐ-
 τὸν μὲν ἐπαινετόν, πρὸς δὲ τὸ πρόβλημα ψεκτόν, ὅταν ἐκ
 πολλῶν ἢ ῥᾶδιον ἐνδόξων συμπεράνασθαι καὶ ἀληθῶν. εἴη
 δ' ἂν ποτε λόγος καὶ συμπεπερασμένος μὴ συμπεπερα-
 5 σμένου χείρων, ὅταν ὁ μὲν ἐξ εὐηθῶν συμπεραίνηται μὴ
 τοιούτου τοῦ προβλήματος ὄντος, ὁ δὲ προσδέηται τοιούτων
 ἔστιν ἔνδοξα καὶ ἀληθῆ, καὶ μὴ ἐν τοῖς προσλαμβανομέ-
 νοις ἢ ὁ λόγος. τοῖς δὲ διὰ ψευδῶν ἀληθῆς συμπερανομέ-
 νοις οὐ δίκαιον ἐπιτιμᾶν· ψευδὸς μὲν γὰρ αἰετὶ ἀνάγκη διὰ
 10 ψεύδους συλλογίζεσθαι, τὸ δ' ἀληθῆς ἔστι καὶ διὰ ψευ-
 δῶν ποτὲ συλλογίζεσθαι. φανερόν δ' ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν.
 "Ὅταν δ' ἀποδείξῃς ἢ τινὸς ὁ εἰρημένος λόγος, εἴ τι
 ἔστιν ἄλλο πρὸς τὸ συμπέρασμα μηδαμῶς ἔχον, οὐκ ἔστι
 περὶ ἐκείνου συλλογισμὸς· ἂν δὲ φαίνεται, δόγμα ἔστι,
 15 οὐκ ἀπόδειξις. ἔστι δὲ φιλοσόφημα μὲν συλλογισμὸς ἀπο-
 δεικτικός, ἐπιχείρημα δὲ συλλογισμὸς διαλεκτικός, δόγμα
 σμα δὲ συλλογισμὸς ἐριστικός, ἀπόρημα δὲ συλλογισμὸς
 διαλεκτικός ἀντιφάσεως.

Εἰ δ' ἐξ ἀμφοτέρων τι δοκούντων δειχθεῖη, μὴ ὁμοίως
 20 δὲ δοκούντων, οὐδὲν κωλύει τὸ δειχθὲν μᾶλλον ἐκατέρου δο-
 κεῖν. ἀλλ' εἰ τὸ μὲν δοκοίη τὸ δὲ μηδετέρως, ἢ εἰ τὸ μὲν
 δοκοίη τὸ δὲ μὴ δοκοίη, εἰ μὲν ὁμοίως, ὁμοίως ἂν εἴη καὶ
 μὴ, εἰ δὲ μᾶλλον θάτερον, ἀκολουθήσει τῷ μᾶλλον.

"Ἔστι δὲ τις ἀμαρτία καὶ αὕτη κατὰ τοὺς συλλογι-

37 ἐνδέχεται u. — 39 αὐτό u.

162a2 ὅτι Cu. — 3 ἢ om Cu. — 7 προσλαμβανομένοις u. — 8 συμ-
 περαίνουσιν u, corr A. — 9 γὰρ αἰετὶ om C. — 10 ψευδῶν Cu. —
 11 συλλογίσασθαι Cu. — 14 ἐκείνους B. — ἐάν Cuq. — 15 ἀποδει-
 κτικός, ἐπιχ. δὲ συλλ. pr om C. — 20 οὐδὲν u. — τοῦ ἑτέρου corr A.
 — 21 post δοκοίη plura vbb del C. — 23 τὸ u. — 24 καὶ αὕτη ἀμαρ-
 τία Cf. — αὕτη B. — περὶ A.

ομοίως, ὅταν δειξῇ διὰ μακροτέρων, ἐνὸν δι' ἐλαττόνων καὶ 25
ἐν τῷ λόγῳ ὑπαρχόντων, οἷον ὅτι ἐστὶ δόξα μᾶλλον ἐτέρα
ἐτέρας, εἴ τις αἰτῆσαιτο αὐτοέκαστον μάλιστα εἶναι, εἶναι δὲ
δοξαστὸν ἀληθῶς αὐτό, ὥστε τῶν τινῶν μᾶλλον εἶναι αὐτό.
πρὸς δὲ τὸ μᾶλλον μᾶλλον τὸ λεγόμενον εἶναι· εἶναι δὲ
καὶ αὐτοδόξαν ἀληθῆ, ἥ ἔσται μᾶλλον ἀκριβῆς τῶν τινῶν. 30
ἤτηται δὲ καὶ αὐτοδόξαν ἀληθῆ εἶναι καὶ αὐτοέκαστον μᾶ-
λιστα εἶναι· ὥστε αὕτη ἡ δόξα ἀκριβεστέρα ἐστίν. τίς
δὲ ἡ μοχθηρία; ἥ ὅτι ποιεῖ, παρ' ὃ ὁ λόγος, λανθάνειν τὸ
αἴτιον.

Λόγος δ' ἐστὶ δῆλος ἓνα μὲν τρόπον καὶ δημοσιώτα- 12 vulgar
τον, ἔαν ἡ συμπεπερασμένος οὕτως ὥστε μηδὲν δεῖν ἐπερω- 36
τῆσαι· ἓνα δέ, καὶ ὃς μάλιστα λέγεται, ὅταν εἰλημμένα μὲν
ἡ ἔξ ὧν ἀναγκαῖον εἶναι, ἡ δὲ διὰ συμπερασμάτων συμ- b
παιραινόμενος· ἔτι εἰ ἐλλείπει σφόδρα ἐνδόξων.

Ψευδὴς δὲ λόγος καλεῖται τετραχῶς, ἓνα μὲν τρόπον
ὅταν φαίνεται συμπεραίνεσθαι μὴ συμπεραίνόμενος, ὃ κα-
λεῖται ἐριστικὸς συλλογισμὸς· ἄλλον δὲ ὅταν συμπεραίνεται 5
μὲν μὴ μέντοι πρὸς τὸ προκείμενον, ὅπερ συμβαίνει μάλι-
στα τοῖς εἰς ἀδύνατον ἄγουσιν· ἡ πρὸς τὸ κείμενον μὲν συμ-
παιραινεται, μὴ μέντοι κατὰ τὴν οἰκίαν μέθοδον. τοῦτο δ'
ἐστίν, ὅταν μὴ ὧν ἱατρικὸς δοκῇ ἱατρικὸς εἶναι ἢ γεωμετρι-
κὸς μὴ ὧν γεωμετρικὸς ἢ διαλεκτικὸς μὴ ὧν διαλεκτικὸς, 10
ἂν τε ψεῦδος ἂν τ' ἀληθὲς ἢ τὸ συμβαῖνον. ἄλλον δὲ τρό-
πον ἔαν διὰ ψευδῶν συμπεραίνεται. τούτου δ' ἔσται ποτὲ μὲν
τὸ συμπέρασμα ψεῦδος, ποτὲ δ' ἀληθές· τὸ μὲν γὰρ ψευ-
δος αἰεὶ διὰ ψευδῶν περαίνεται, τὸ δ' ἀληθὲς ἐγχωρεῖ καὶ
μὴ ἐξ ἀληθῶν, ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον. 15

25 ἐνὸν] ἐνδεχόμενον u. — 27 αἰτῆσαι τὸ B. — αὐτὸ ἕκαστον u
et sic in seqq scr u et pr C. — 28 αὐτὸ ἀληθῶς Cu. — εἶναι om u.
— 31 ἤτηται ab init corr u. — αὐτὸ ἕκαστον B. — 32 αὕτη δόξα A,
αὕτη δόξα B, ἡ αὐτοδόξα f. — δόξα] δόξα ἡ (ἡ om u) μάλιστα ἀλη-
θὴς uq, δόξα ἀληθὴς BCf. — 33 ἡ om C. — 34 λανθάνει pr A. —
36 μηδὲν Cu. — 37 ὥς BCuq.

162b1 ἀναγκαῖων Bu, fort pr A. — εἶναι om Cu. — ἡ] εἰ u. —
2 συμπεραίνόμενα f, corr C. — εἰ τι ἐλλείπει εἴη δὲ τοῦτο σφ. f. —
ἐνδοξον corr Cf. — 4 ὃς f. — 5 συλλογισμὸς ἐριστικὸς Cf. — 6 κεί-
μενον Cf. — 7 εἰς τὸ ἀδύνατον uq. — προκείμενον uq. — 9 ἔαν ὃ
μὴ Cu. — 12 ἂν C. — τὸ συμπέρασμα ποτὲ μὲν C. — 15 δι' Cu.

16. ψευδὴς λόγος - τὸ λέγοντος ἀμάρτημα, ὡς
καὶ δαει κατ' ἐμεναι. 19. τὸ ἐνδοξον ὅτι
μεγαλοῦ τοῦ ταλάντου. 28. ψευδὴ καὶ ἐνδοξ
λογικὸς - ὄντα καὶ ἀδόξα, φανύσας.

Τὸ μὲν οὖν ψευδὴ τὸν λόγον εἶναι τοῦ λέγοντος ἀμάρτημα
μᾶλλον ἢ τοῦ λόγου, καὶ οὐδὲ τοῦ λέγοντος αἰετὸ ἀμάρτη
μα, ἀλλ' ὅταν λανθάνῃ αὐτόν, ἐπεὶ καθ' αὐτόν γε πολλῶν ἀλη
θῶν ἀποδεχόμεθα μᾶλλον, ἢ ἐξ ὅτι μάλιστα δοκοῦντων ἀνα
20 ρῇ τι τῶν ἀληθῶν. τοιοῦτος γὰρ ὢν ἐτέρων ἀληθῶν ἀποδείξις
ἐστίν· δεῖ γὰρ τῶν κειμένων τι μὴ εἶναι παντελῶς, ὥστ' ἐστὶ
τοῦτου ἀποδείξις. εἰ δ' ἀληθὲς συμπεραίνοντο διὰ ψευδῶν καὶ
λίαν εὐηθῶν, πολλῶν ἂν εἴη χείρων ψεύδος συλλογισμέ
νων· εἴη δ' ἂν τοιοῦτος καὶ ψεύδος συμπεραίνόμενος. ὥστε
25 δῆλον ὅτι πρώτη μὲν ἐπίσκεψις λόγου καθ' αὐτόν εἰ συμ
περαίνεται, δευτέρα δὲ πότερον ἀληθὲς ἢ ψεύδος, τρίτη δ'
ἐκ ποίων τινῶν. εἰ μὲν γὰρ ἐκ ψευδῶν ἐνδόξων δέ, λογικὸς,
εἰ δ' ἐξ ὄντων μὲν ἀδόξων δέ, φανύλος. εἰ δὲ καὶ ψευδὴ
καὶ λίαν ἀδόξα, δῆλον ὅτι φανύλος, ἢ ἀπλῶς ἢ τοῦ πρῶ
30 γματος.

13 Τὸ δ' ἐν ἀρχῇ καὶ τὰ ἐναντία πῶς αἰτεῖται ὁ ἐρω
τῶν, κατ' ἀλήθειαν μὲν ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς εἴρηται, κατ'
δόξαν δὲ νῦν λεκτέον.

Αἰτεῖσθαι δὲ φαίνονται τὸ ἐν ἀρχῇ πενταχῶς, φανε
35 ρώτατα μὲν καὶ πρῶτον εἴ τις αὐτὸ τὸ δείκνυσθαι θεόν αἰ
τήσῃ. τοῦτο δ' ἐπ' αὐτοῦ μὲν οὐ ῥᾷδιον λανθάνειν, ἐν δευτέρῳ
συνωνύμοις, καὶ ἐν ὅσοις τὸ ὄνομα καὶ ὁ λόγος τὸ αὐτὸ
p. 163 σημαίνει, μᾶλλον. δευτέρον δὲ ὅταν κατὰ μέρος θεόν ἀπο
δείξαι καθόλου τις αἰτήσῃ, οἷον ἐπιχειρῶν ὅτι τῶν ἐναντίων
μία ἐπιστήμη, ὅλως τῶν ἀντικειμένων ἀξιώσειε μίαν εἶναι·
δοκεῖ γὰρ ὁ ἔδει καθ' αὐτὸ δεῖξαι μετ' ἄλλων αἰτεῖσθαι
6 πλειόνων. τρίτον εἴ τις καθόλου δεῖξαι προκειμένου κατὰ με
ρος αἰτήσῃ, οἷον εἰ πάντων τῶν ἐναντίων προκειμένου τῶν
τινῶν ἀξιώσειε· δοκεῖ γὰρ καὶ οὗτος, ὁ μετὰ πλειόνων ἔδει
δείξαι, καθ' αὐτὸ χωρὶς αἰτεῖσθαι. πάλιν εἴ τις διελών,

16 τὸν om B. — 17 ἢ] εἶναι ἢ q. — τὸ ἀμάρτημα om Cuf. —
18 αὐτόν, ὅτι ψευδὴ λόγον εἰπέ τινα. ἐπεὶ Cuf. — 19 ἀποδεχόμεθα
corr A, ἀντεχόμεθα Bq. — 20 ἐτέρων om u. — 23 πολλῶν ABf. —
χείρων q, χείρων τῶν f. — ψεύδος ὡς συλλ. C. — 24 ἂν] ἂν ὁ C. —
28 εἰ ... φανύλος om q. — 29 καὶ ἀνάδοξα B, ἐνδοξα u. — φανύ
λος u. — 35 πρῶτα q. — αἰτήσῃ Cu. — 36 ῥᾷδιον Cu. — λαθεῖν C.
— 37 τῶν Cu.

163a2 οἷον εἰ fort pr u. — 4 μετὰ καὶ ἄλλων C. — 5 τις] τις τὸ B,
τις οὐ f. — προκειμένου Cf. — 7 ἀξιώσει u. — δεῖ pr C. — 8 καὶ
(om u) καθ' αὐτὸ καὶ χωρὶς Cu.

αίτεται τὸ πρόβλημα οἷον εἰ δέον δεῖξαι τὴν ἱατρικὴν ὑγι-
νου καὶ νοσώδους, χωρὶς ἐκάτερον ἀξιῶσειεν. ἢ εἴ τις τῶν 10
ἐπομένων ἀλλήλοις ἐξ ἀνάγκης θάτερον αἰτήσκειν, οἷον τὴν
πλευρὰν ἀσύμμετρον τῇ διαμέτρῳ, ὅτε ἀποδείξαι ὅτι ἡ
διάμετρος τῇ πλευρᾷ.

Ἰσαχῶς δὲ καὶ τάναντία αἰτοῦνται τῷ ἐξ ἀρχῆς. *Petilio*
πρῶτον μὲν γὰρ εἴ τις τὰς ἀντικειμένας αἰτήσαιο φάσιν καὶ 15
ἀποφασιν, δεύτερον δὲ τάναντία κατὰ τὴν ἀντίθεσιν, οἷον
ἀγαθὸν καὶ κακὸν ταυτόν. τρίτον εἴ τις τὸ καθόλου ἀξιῶσας
ἐπὶ μέρους αἰτοῖτο τὴν ἀντίφασιν, οἷον εἰ λαβὼν τῶν ἐναν-
τιῶν μίαν ἐπιστήμην, ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους ἑτέραν ἀξιῶσειεν,
ἢ τοῦτο αἰτησάμενος ἐπὶ τοῦ καθόλου τὴν ἀντίθεσιν πειρᾶτο 20
λαμβάνειν. πάλιν ἐάν τις αἰτήσῃ τὸ ἐναντίον τῷ ἐξ ἀνάγκης
συμβαίνειν διὰ τῶν κεμένων, καὶν εἴ τις αὐτὰ μὲν μὴ
λάβοι τὰ ἀντικείμενα, τοιαῦτα δ' αἰτήσαιο δύο ἐξ ὧν ἔσται
ἡ ἀντικείμενη ἀντίφασις. διαφέρει δὲ τὸ τάναντία λαμβά-
νειν τοῦ ἐν ἀρχῇ ὅτι τοῦ μὲν ἔστιν ἡ ἁμαρτία πρὸς τὸ συμ- 25
πέρασμα (πρὸς γὰρ ἐκεῖνο βλέποντες τὸ ἐν ἀρχῇ λέγομεν
αἰτεῖσθαι), τὰ δ' ἐναντία ἔστιν ἐν ταῖς προτάσεσιν τῇ ἔχειν
πρὸς ταύτας πρὸς ἀλλήλας.

Πρὸς δὲ γυμνασίαν καὶ μελέτην τῶν τοιούτων λόγων 14 *Usc d*
πρῶτον μὲν ἀντιστρέφειν ἐδίδεσθαι χρὴ τοὺς λόγους. οὕτως 30 *concordant*
γὰρ πρὸς τε τὸ λεγόμενον εὐπορώτερον ἔσομεν, καὶ ἐν ὀλίγοις *U. Sy. 6. 30.*
πολλοὺς ἐξεπιστησόμεθα λόγους. τὸ γὰρ ἀντιστρέφειν ἐστὶ τὸ
μεταλαμβάνοντα τὸ συμπέρασμα μετὰ τῶν λοιπῶν ἐρωτημά-
των ἀνελεῖν ἐν τῶν δοθέντων· ἀνάγκη γάρ, εἰ τὸ συμπέ-
ρασμα μὴ ἔστι, μίαν τινὰ ἀναιρεῖσθαι τῶν προτάσεων, εἴ- 35
περ πασῶν τεθεισῶν ἀνάγκη ἦν τὸ συμπέρασμα εἶναι. | πρὸς
ἅσας τε θέσιν καὶ ὅτι οὕτως καὶ ὅτι οὐχ οὕτως τὸ ἐπι-
χρήμα σκεπτέον, καὶ εὐρόντα τὴν λύσιν εὐθὺς ζητητέον· b
οὕτω γὰρ ἅμα συμβήσεται πρὸς τε τὸ ἐρωτᾶν καὶ πρὸς τὸ
ἀποκρίνεσθαι γεγυμνάσθαι. καὶν πρὸς μηδένα ἄλλον ἔχω-

9 προβληθὲν Cusq. — 12 σύμμετρον u. — τῇ] εἶναι τῇ Cu. —
14 τὰ ἐναντία u. — 15 τὰ ἀντικείμενα C. — ἀποφασιν u. — 18 αἰ-
τοίη u. — 20 τὴν ἀντίφασιν u, idem post πειρᾶτο C. — 22 καὶ C. —
23 λάβῃ Au. — τάναντικείμενα C. — 25 ἀρχῇ τοσοῦτον ὅτι Cu. — 27 τῷ
γὰρ ἔχειν Cu. — 30 χρὴν ἐδίδεσθαι u. — 31 τε om C. — 36 πασῶν]
πασῶν αὐτῶν u. — 37 πᾶσας corr C. — alt ὅτι om C. — τό pr om C.

μεν, πρὸς αὐτούς. παράλληλά τε παραβάλλειν, ἐκλέγον-
τα πρὸς τὴν αὐτὴν θέσιν ἐπιχειρήματα· τοῦτο γὰρ πρὸς τιὸ
βιάζεσθαι πολλὴν εὐπορίαν ποιεῖ καὶ πρὸς τὸ ἐλέγχειν με-
γάλην ἔχει βοήθειαν, ὅταν εὐπορῇ τις καὶ ὅτι οὕτως καὶ ὅα
οὐχ οὕτως· πρὸς τὰ ἐναντία γὰρ συμβαίνει ποιεῖσθαι τὴν
φυλακὴν. πρὸς τε γινώσκειν καὶ τὴν κατὰ φιλοσοφίαν φρό-
νησιν τὸ δύνασθαι συνορᾶν καὶ συνεωρακέναι τὰ ἀφ' ἐκατέ-
ρας συμβαίνοντα τῆς ὑποθέσεως οὐ μικρὸν ὄργανον· λοιπὸν
γὰρ τοιούτων ὀρθῶς ἐλέσθαι θάτερον. δεῖ δὲ πρὸς τὸ τοιοῦτο
ὑπάρχειν εὐφυνᾶ· καὶ τοῦτ' ἔστιν ἡ κατ' ἀλήθειαν εὐφυνᾶ,
τὸ δύνασθαι καλῶς ἐλέσθαι τάληθες καὶ φνεῖν τὸ φευ-
δος· ὅπερ οἱ πεφυκότες εὐ δύνανται ποιεῖν· εὐ γὰρ φιλοῦντες
καὶ μισοῦντες τὸ προσφερόμενον εὐ κρίνουσι τὸ βέλτιστον.

Πρὸς τε τὰ πλειστάκις ἐπιπίπτοντα τῶν προβλημάτων
ἐξεπίστασθαι δεῖ λόγους, καὶ μάλιστα περὶ τῶν πρώτων θέ-
σεων· ἐν τούτοις γὰρ ἀποδυσπετοῦσιν οἱ ἀποκρινόμενοι πολ-
λάκις. ἔτι τε ὅρων εὐπορεῖν δεῖ, καὶ τῶν ἐνδόξων τε καὶ
τῶν πρώτων ἔχειν προχείρους· διὰ γὰρ τούτων οἱ συλλογι-
σμοὶ γίνονται. πειρατέον δὲ καὶ εἰς ἃ πλειστάκις ἐπιπίπτουσιν
οἱ ἄλλοι λόγοι κατέχειν. ὥσπερ γὰρ ἐν γεωμετρίᾳ πρὸ ἔρ-
γου τὸ περὶ τὰ στοιχεῖα γεγυμνάσθαι, καὶ ἐν ἀριθμοῖς τὸ περὶ
τούς κεφαλαισμούς προχείρως ἔχειν, καὶ μέγα διαφέρει πρὸς
τὸ καὶ τὸν ἄλλον ἀριθμὸν γινώσκειν πολλαπλασιούμενον,
ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς λόγοις τὸ πρόχειρον εἶναι περὶ τὰς ἀρ-
χὰς καὶ τὰς προτάσεις ἀπὸ στόματος ἐξεπίστασθαι· καθά-
περ γὰρ ἐν τῷ μνημονικῷ μόνον οἱ τόποι τεθέντες εὐδὴς
ποιοῦσιν αὐτὰ μνημονεῦειν, καὶ ταῦτα ποιήσει συλλογισί-
κωτερον διὰ τὸ πρὸς ὠρισμένας αὐτὰς βλέπειν κατ' ἀρ-
θμόν. πρότάσιν τε κοινὴν μᾶλλον ἢ λόγον εἰς μνήμην θετέον·
ἀρχῆς γὰρ καὶ ὑποθέσεως εὐπορεῖσθαι μετρίως χαλεπόν.

163b4 πρὸς] καθ' Cf. — παραβάλλειν A, om Cf. — ἐκλετέον C,
ἐκλέγοντας us. — 5 πρὸς] τὰ πρὸς Cusf. — 6 ἐλέγχειν καὶ μεγ-
λήν Cusf. — 7 ἔχειν B. — pr ὅτι] τὸ A. — 8 γὰρ ἂν (οὕτω add q. ἂν
om u) συμβαίνει Cusf. — 9 τε τὴν γινώσκιν u. — 10 καὶ τὸ συνεωρα-
κέναι τὰ ἀφ' ἐκατέρω C. — 12 τοιοῦτον Cu. — 13 εὐφυνῆ C. — ἡ
om u. — 14 τάληθες rc mg C, τὸ ἀλήθες u. — 15 εὐ] οἱ C. — δὴ
ναιντ' ἂν u. — 20 τε corr C, om A. — 22 γίνονται om C. — τε C.
23 οἱ διάλογοι Cu. — 24 ἔργον τὰ corr A. — 25 καὶ om Cusf. —
27 ὁμοίως δὲ καὶ (A) τοὺς λόγους Cusf. — τὸ ... ἀρχὰς om Cusf. —
28 καὶ om f. — ἀπὸ στ. ἐξεπίστασθαι om q. — 30 αὐτῶν q. — 31 ὠ-
ρισμένα αὐτὰ C. — κατ'] καὶ pr C. — 32 εἰς λόγον ἢ AB.

Ἔτι τὸν ἓνα λόγον πολλοὺς ποιεῖν ἐπιστέον, ὡς ἀθλό-το ^{repetit} τατα κρύπτοντας. εἴη δ' ἂν τὸ τοιοῦτον, εἴ τις ὅτι πλείστον ^{discrepan-} ἀφίσταται τῆς συγγενείας περὶ ὧν ὁ λόγος. ἔσονται δὲ δύνα-το ^{seu} νατοὶ τῶν λόγων οἱ μάλιστα καθόλου τοῦτο πάσχειν, οἷον ὅτι οὐκ ἔστι μία πλειόνων ἐπιστήμη· οὕτω γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς p. 164 ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹

Οὐχ ἅπαντι δὲ διαλεκτέον, οὐδὲ πρὸς τὸν τυγχόνα
 γυμναστέον. ἀνάγκη γὰρ πρὸς ἐπίους φανίλους γίνεσθαι τοὺς
 10 λόγους· πρὸς γὰρ τὸν πάντως πειρώμενον φαίνεσθαι διαφεύ-
 γειν δίκαιον μὲν πάντως πειρᾶσθαι συλλογίσασθαι, οὐκ εὐ-
 σχημον δέ. διόπερ οὐ δεῖ συνεστάναι εὐχερῶς πρὸς τοὺς τυ-
 χόντας· ἀνάγκη γὰρ πονηρολογίαν συμβαίνειν· καὶ γὰρ οἱ
 γυμναζόμενοι ἀδυνατοῦσιν ἀπέχεσθαι τοῦ διαλέγεσθαι μὴ
 15 ἀγωνιστικῶς.

Δεῖ δὲ καὶ πεποιημένους ἔχειν λόγους πρὸς τὰ τοιαῦτα
 τῶν προβλημάτων, ἐν οἷς ἐλαχίστων εὐπορήσαντες πρὸς
 20 πλεῖστα χρησίμους ἔχομεν. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ καθόλου, καὶ
 πρὸς οὓς πορίζεσθαι χαλεπώτερον ἐκ τῶν παρὰ πόδας.

167. b. 35. he admits that these ^{fallacies are given} ^{unpersuading} ^{those who employ}

20 Περὶ δὲ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων καὶ τῶν φαινομένων μὲν
 ἐλέγχων ὄντων δὲ παραλογισμῶν ἄλλ' οὐκ ἐλέγχων λέγο-
 μεν, ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν ἀπὸ τῶν πρώτων.

Ἵτι μὲν οὖν οἱ μὲν εἰδὶ συλλογισμοί, οἱ δ' οὐκ ὄντες
 δοκοῦσι, φανερόν. ὥσπερ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοῦτο γί-
 25 νεται διὰ τινος ὁμοιότητος, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ὡσαύτως
 ἔχει. καὶ γὰρ τὴν ἔξιν οἱ μὲν ἔχουσιν εὖ, οἱ δὲ φαίνονται
 φυλετικῶς φουρήσαντες καὶ ἐπισκευάσαντες αὐτούς, καὶ
 30 καλοὶ οἱ μὲν διὰ κάλλος, οἱ δὲ φαίνονται, κομμάσαντες
 αὐτούς. ἐπὶ τε τῶν ἀψύχων ὡσαύτως· καὶ γὰρ τοῦτων τὰ
 μὲν ἄργυρος τὰ δὲ χρυσός ἐστιν ἀληθῶς, τὰ δ' ἐστὶ μὲν οὐ,
 φαίνεται δὲ κατὰ τὴν αἰσθησιν, οἷον τὰ μὲν λιθαργύρεα

10 πάντα q. — διαφεύγειν om q. — 11 συλλογίσεσθαι u, rc supra
 vs C. — 14 μὴ om corr C. — 17 πρὸς τὰ πλεῖστα C. — 18 χρησί-
 μως u. — 19 ἐκ τοῦ q.

Codices *ABC*uī, ubi scriptura antiquior; *T* usque ad p. 178,
D inde a p. 176 b 17, c et f quibusdam locis.

Tit σοφιστικοὶ ἔλεγχοι CT Vat 244, περὶ σοφιστικῶν ἐλέγχων i
 περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων ABucf Vat 242. In duo libros dividitur
 Laurent 89 sup 77.

164a20 δὲ om i. — 21 ἄλλ' om u. — λέγομεν Ti. — 26 φαίνονται
 εὐκτιχοὶ φυλ. C. — 27 ἐαυτούς· Tciu, corr C, αὐτούς B, pr AC.

164b20 κομμάσαντες A, κομμάσαντες pr T. — 21 ἐαυτούς CcuTi. —
 ἀψύχων] μετὰλλων C.

καὶ τὰ καττιτέρινα ἀργυρᾶ, τὰ δὲ χολοβάρινα χρυσᾶ.
 τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ συλλογισμὸς καὶ ἔλεγχος ὁ μὲν 25
 ἔστιν, ὁ δ' οὐκ ἔστι μὲν, φαίνεται δὲ διὰ τὴν ἀπειρίαν· οἱ
 γὰρ ἄπειροι ὥσπερ ἂν ἀπέχοντες πόρῳθεν θεωροῦσιν. ὁ μὲν
 γὰρ συλλογισμὸς ἐκ τινῶν ἐστὶ τεθέντων ὥστε λέγειν ἕτερον p. 165
 ἐξ ἀνάγκης τι τῶν κειμένων διὰ τῶν κειμένων, ἔλεγχος δὲ
 συλλογισμὸς μετ' ἀντιφάσεως τοῦ συμπεράσματος. οἱ δὲ
 τοῦτο ποιοῦσι μὲν οὐ, δοκοῦσι δὲ διὰ πολλὰς αἰτίας, ὧν εἰς
 τόπος εὐφρεστάτος ἐστὶ καὶ δημοσιώτατος ὁ διὰ τῶν ὀνομά- 6
 των. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστιν αὐτὰ τὰ πράγματα διαλέγεσθαι
 φέροντας, ἀλλὰ τοῖς ὀνόμασιν ἀντὶ τῶν πραγμάτων χρῶ-
 μεθα συμβόλοις, τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν ὀνομάτων καὶ ἐπὶ
 τῶν πραγμάτων ἡγούμεθα συμβαίνειν, καθάπερ ἐπὶ τῶν
 ψήφων τοῖς λογιζομένοις. τὸ δ' οὐκ ἔστιν ὁμοιον. τὰ μὲν 10
 γὰρ ὀνόματα πεπέρανται καὶ τὸ τῶν λόγων πλῆθος, τὰ δὲ
 πράγματα τὸν ἀριθμὸν ἄπειρά ἐστιν. ἀναγκαῖον οὖν πλείω
 τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοῦνομα τὸ ἐν σημαίνειν. ὥσπερ οὖν
 καὶ οἱ μὴ δεινοὶ τὰς ψήφους φέρειν ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων
 παρακρούονται, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν λόγων οἱ τῶν 15
 ὀνομάτων τῆς δυνάμεως ἄπειροι παραλογίζονται καὶ αὐτοὶ
 διαλεγόμενοι καὶ ἄλλων ἀκούοντες. διὰ μὲν οὖν ταύτην τε τὴν
 αἰτίαν καὶ τὰς λεχθησομένας ἔστι καὶ συλλογισμὸς καὶ
 ἔλεγχος φαινόμενος οὐκ ὧν δέ. ἐπεὶ δ' ἐστὶ τισι μᾶλλον πρὸ
 ἔργου τὸ δοκεῖν εἶναι σοφοῖς ἢ τὸ εἶναι καὶ μὴ δοκεῖν 20
 (ἔστι γὰρ ἡ σοφιστικὴ φαινομένη σοφία οὕσα δ' οὐ, καὶ ὁ
 σοφιστὴς χρηματιστὴς ἀπὸ φαινομένης σοφίας ἀλλ' οὐκ
 οὐσης), δῆλον ὅτι ἀναγκαῖον τούτοις καὶ τὸ τοῦ σοφοῦ ἔργον
 δοκεῖν ποιεῖν μᾶλλον ἢ ποιεῖν καὶ μὴ δοκεῖν. ἔστι δ' ὡς ἐν
 πρὸς ἐν εἰπεῖν ἔργον περὶ ἕκαστον τοῦ εἰδότος ἀφενδεῖν μὲν 25
 αὐτὸν περὶ ὧν οἶδε, τὸν δὲ ψευδόμενον ἐμφανίζειν δύνα-

chiefly
through
names

24 pr τὰ om TCu. — καττιτέρινα Q* — 26 οἱ] οἱ μὲν T.
 165a1 συλλέγειν corr T, συνάγειν Bi. — 2 τι ἐξ ἀνάγκης i. — διὰ τῶν
 κειμένων om ACuTif. — 5 ἔστι om Tu. — δημοσιώτατος u. — 6 αὐτὰ
 καθ' αὐτὰ τὰ u. — 8 καὶ om CoT. — 10 συλλογίζομενος u. — 13 τὸ
 om u. — τὸ ἐν om C. — 14 ἐπισταμένων Cu, fort pr c. — 17 τε om
 ABf. — 21 ἡ om C. — 22 σοφίας οὐκ οὐσης δέ, δῆλον T. — 24 μᾶλ-
 λον δοκεῖν ποιεῖν u. — ἐν pr om Cc. — 25 περὶ om T. — ἐκάστων pr
 A. — τοῦ περὶ ἕκαστον i. — 26 ante τὸν lit un vel duorum vbb c. —
 δὲ pr om A. — ψευδ.] φαινόμενον C.

σθαι. ταῦτα δ' ἐστὶ τὸ μὲν ἐν τῷ δύνασθαι δοῦναι λόγον, τὸ δ' ἐν τῷ λαβεῖν. ἀνάγκη οὖν τοὺς βουλομένους σοφιστεῖν τὸ τῶν εἰρημένων λόγων γένος ζητεῖν· πρὸ ἔργου γὰρ ἐστίν· ἢ γὰρ τοιαύτη δύναμις ποιήσει φαίνεσθαι σοφόν, οὐ τυγχάνουσι τὴν προαίρεσιν ἔχοντες.

Ὅτι μὲν οὖν ἐστὶ τι τοιοῦτον λόγων γένος, καὶ ὅτι ταύτης ἐφίενται δυνάμεις οὕς καλοῦμεν σοφιστάς, δηλονότι πόσα δ' ἐστὶν εἶδη τῶν λόγων τῶν σοφιστικῶν, καὶ ἐκ πόσων τὸν ἀριθμὸν ἡ δύναμις αὕτη συνέστηκε, καὶ πόσα μέρη τυγχάνει τῆς πραγματείας ὄντα, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν συντελούντων εἰς τὴν τέχνην ταύτην ἤδη λέγωμεν.

Ἔστι δὴ τῶν ἐν τῷ διαλέγεσθαι λόγων τέτταρα γένη διδασκαλικοὶ καὶ διαλεκτικοὶ καὶ πειραστικοὶ καὶ ἐριστικοί, διδασκαλικοὶ μὲν οἱ ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἐκάστου μαθήματος καὶ οὐκ ἐκ τῶν τοῦ ἀποκρινομένου δοξῶν συλλογισμοί (δεῖ γὰρ πιστεῦναι τὸν μανθάνοντα), διαλεκτικοὶ δ' οἱ ἐκ τῶν ἐνδόξων συλλογιστικοὶ ἀντιφάσεως, πειραστικοὶ δ' οἱ ἐκ τῶν δοκούντων τῷ ἀποκρινομένῳ καὶ ἀναγκαῶν εἶδέναι τῷ προσποιουμένῳ ἔχειν τὴν ἐπιστήμην (ὃν τρόπον δέ, διώρισται ἐν ἑτέροις), ἐριστικοὶ δ' οἱ ἐκ τῶν φαινομένων ἐνδόξων μὲν ὄντων δὲ συλλογιστικοὶ ἢ φαινόμενοι συλλογιστικοί. πρῶτον μὲν οὖν τῶν ἀποδεικτικῶν ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς εἴρηται, περὶ δὲ τῶν διαλεκτικῶν καὶ πειραστικῶν ἐν ἄλλοις· περὶ δὲ τῶν ἀγωνιστικῶν καὶ ἐριστικῶν νῦν λέγωμεν.

Πρῶτον δὴ ληπτέον πόσων στοχάζονται οἱ ἐν τοῖς λόγοις ἀγωνιζόμενοι καὶ διαφιλονεικοῦντες. ἔστι δὲ πέντε ταῦτα τὸν ἀριθμὸν, ἔλεγχος καὶ ψεῦδος καὶ παράδοξος καὶ δο-
λοικισμὸς καὶ πέμπτον τὸ ποιῆσαι ἀδολεσχεῖν τὸν προσ-
διαλεγόμενον (τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ πολλάκις ἀναγκάζεσθαι ταῦτο

27 δύνασθαι om c. — λόγον δοῦναι T. — 28 λαμβάνειν CT. — ἀναγκαῖον οὖν ταῖς βουλομένοις CcTu. — 30 ἢ γὰρ pr om C. — τοσαύτη T. — 32 τι om C. — τοιοῦτο c, τοιούτων f, pr B. — ταύτης f. — 35 τῶν ἀριθμῶν i. — αὐτῇ C. — 37 λέγωμεν i. — 38 δὴ om i. — 39 ἐριστικοὶ καὶ διδασκ. cu.

165b1 μὲν οὖν οἱ CT. — 2 καὶ rc c. — οὐκ om BT et pr c. — τοῦ ἀποκρ. corr u. — 5 ἀναγκαῖον BC. — 6 δὲ ante τρόπον C, om fi. — 7 μὴ... 8 ἢ om ACTf. — 8 συλλογιστικοὶ ἢ om c. — 9 τῶν διδασκαλικῶν καὶ ἀποδ. cu. — 10 ἄλλοις] τοῖς ἄλλοις i, τοῖς πρότερον c. — 11 καὶ om T. — λέγωμεν Tt. — 12 δὲ ci. — 13 ταῦτα πέντε u.

ἔκω τὴν λέξιν
ἔκω τὴν λέξιν

λέγειν)· ἢ τὸ μὴ ὄν, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον ἕκαστον εἶναι τούτων. μάλιστα μὲν γὰρ προαιροῦνται φαίνεσθαι ἐλέγχοντες, δεύτερον δὲ ψευδόμενόν τι δεικνύναι, τρίτον εἰς παράδοξον ἄγειν, τέταρτον δὲ σολοικίζειν ποιεῖν (τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ποιῆσαι τῇ λέξει βαρβαρίζειν ἐκ τοῦ λόγου τὸν ἀποκρινόμενον)· τελευταῖον δὲ τὸ πλεονάκως ταῦτό λέγειν.

Τρόποι δ' εἰσὶ τοῦ μὲν ἐλέγχειν δύο· οἱ μὲν γὰρ εἰσὶ 4 παρὰ τὴν λέξιν, οἱ δ' ἔξω τῆς λέξεως. ἔστι δὲ τὰ μὲν παρὰ τὴν λέξιν ἐμποιοῦντα τὴν φαντασίαν ἐξ τὸν ἀριθμόν· καὶ ταῦτα δ' ἐστὶν ὁμωνυμία, ἀμφιβολία, σύνθεσις, διαίρεσις, κροσθρία, σχῆμα λέξεως. τούτου δὲ πίστις ἢ τε διὰ τῆς παραγωγῆς καὶ συλλογισμός, ἃν τε ληφθῇ τις ἄλλος, καὶ ὅτι τοσαυταχῶς ἂν τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις μὴ ταῦτό δηλοῦσαιμεν. εἰσὶ δὲ παρὰ μὲν τὴν ὁμωνυμίαν οἱ τοιοῦτε τῶν λόγων, οἷον ὅτι μανθάνουσιν οἱ ἐπιστάμενοι· τὰ γὰρ ἀποστοματιζόμενα μανθάνουσιν οἱ γραμματικοί. τὸ γὰρ μανθάνειν ὁμώνυμον, τὸ τε ξυνιέναι χρώμενον τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τὸ λαμβάνειν ἐπιστήμην. καὶ πάλιν ὅτι τὰ κακὰ ἀγαθὰ· τὰ γὰρ δέοντα ἀγαθὰ, τὰ δὲ κακὰ δέοντα. διττὸν γὰρ καὶ δέον, τὸ τ' ἀναγκαῖον, ὃ συμβαίνει πολλάκις καὶ ἐπὶ τῶν κακῶν (ἐστὶ γὰρ κακόν τι ἀναγκαῖον), καὶ τὰγαθὰ δὲ δέοντά φαμεν εἶναι. ἔτι τὸν αὐτὸν καθῆσθαι καὶ ἐστάναι, καὶ κάμνειν καὶ ὑγιαίνειν. ὅσπερ γὰρ ἀνίστατο, ἔστηκεν, καὶ ὅσπερ ὑγιάζετο, ὑγιαίνει· ἀνίστατο δ' ὁ καθήμενος καὶ ὑγιάζετο ὁ κάμων. τὸ γὰρ τὸν κάμνοντα ὀτιοῦν ποιεῖν ἢ πάσχειν οὐχ ἔνθαίμειν, ἀλλ' ὅτε μὲν ὅτι ὁ νῦν κάμων ἢ καθήμενος, ὅτε δ' ὅς ἐκαμνε πρότερον. πλὴν ὑγιάζετο μὲν καὶ κάμων καὶ ὁ κάμων· ὑγιαίνει δ' οὐ κάμων, ἀλλ' ὁ κάμων, οὐ νῦν, ἀλλ' ὁ πρότερον. παρὰ δὲ τὴν ἀμφιβολίαν οἱ τοιοῦτε, τὸ βούλεσθαι λαβεῖν με τοὺς πολεμίους. καὶ ἄρ' ὁ τις γινώσκει, τοῦτο γινώσκει; καὶ γὰρ τὸν γινώσκοντα καὶ τὸ γινωσκόμενον ἐνδέ-

17 ἄλλα τὸ φαιν. post τούτων i. — τὸ φαιν. om u. — 18 γὰρ μὲν i. — 19 δὲ] δὲ τὸ T. — 20 τέταρτον] τελευταῖον C. — δὲ om cu. — τοῦτο] σολοικισμός T, καὶ πλεονάκως ταῦτό λέγειν. σολοικισμός C. — 22 τὸ αὐτὸ cu, ταῦτα T. — τελευταῖον . . . λέγειν om C. — 23 pr μὲν om C. — ἐλέγχον T. — 27 ἢ om C. — 30 τὸ αὐτὸ C, ταῦτα Tui. — μὲν om ABfi. — 34 τὰ om i. — 39 ὅπερ bis C. — 166a1 ἀνίσταται u. — 3 ὅτι ὁ νῦν corr c. — ὁ pr om A. — 4 κάμων καὶ om C, del vult A. — ὁ del vult A. — 5 alt ὁ om Tui et pr c. — 7 ἄρ' om C.

χεται ὡς γινώσκοντα σημεῖναι τούτω τῷ λόγῳ· καὶ ἄρα ὁρᾷ
 10 τις, τοῦτο ὁρᾷ; ὁρᾷ δὲ τὸν κίονα, ὥστε ὁρᾷ ὁ κίων. καὶ ἄρα
 ὁ σὺ φῆς εἶναι, τοῦτο σὺ φῆς εἶναι; φῆς δὲ λίθον εἶναι,
 σὺ ἄρα φῆς λίθος εἶναι. καὶ ἄρ' ἔστι σιγῶντα λέγειν; δι-
 τὸν γὰρ καὶ τὸ σιγῶντα λέγειν, τὸ τε τὸν λέγοντα σιγᾶν
 καὶ τὸ τὰ λεγόμενα. εἰσὶ δὲ τρεῖς τρόποι τῶν παρὰ τὴν
 15 ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν, εἰς μὲν ὅταν ἡ ὁ λόγος
 ἢ τοῦνομα κυρίως σημαίνῃ πλείω, οἷον αἰτὸς καὶ κίων· εἰς
 δὲ ὅταν εἰσθότες ὦμεν οὕτω λέγειν· τρίτος δὲ ὅταν τὸ συντετα-
 πλείω σημαίνῃ, κεχωρισμένον δὲ ἀπλῶς, οἷον τὸ ἐπίσταται
 γράμματα. ἐκάτερον μὲν γάρ, εἰ ἔτυχε, ἔν τι σημαίνει, τὸ
 20 ἐπίσταται καὶ τὰ γράμματα· ἄμφω δὲ πλείω, ἢ τὸ τὰ
 γράμματα αὐτὰ ἐπιστήμην ἔχειν ἢ τῶν γραμμάτων ἄλλον.

Ἡ μὲν οὖν ἀμφιβολία καὶ ὁμωνυμία παρὰ τούτοις τοῖς
 25 τρόποις ἐστίν, παρὰ δὲ τὴν σύνθεσιν τὰ τοιάδε, οἷον τὸ δύ-
 νασθαι καθήμενον βαδίζειν καὶ μὴ γράφοντα γράφειν. οὐ
 γὰρ ταῦτό σημαίνει, ἂν διελών τις εἴπῃ καὶ συνθεῖς, ὡς
 δυνατόν τὸ καθήμενον βαδίζειν καὶ μὴ γράφοντα γρά-
 φειν· καὶ τοῦθ' ὁσαύτως ἂν τις συνθῇ, τὸ μὴ γράφοντα
 γράφειν· σημαίνει γὰρ ὡς ἔχει δύναμιν τοῦ μὴ γράφον-
 30 τος γράφειν. ἐὰν δὲ μὴ συνθῇ, ὅτι ἔχει δύναμιν, ὅτε οὐ γρά-
 φει, τοῦ γράφειν. καὶ μανθάνει νῦν γράμματα, εἴπερ ἑμὰ
 θανεν ἂ ἐπίσταται. ἔτι τὸ ἐν μόνον δυνάμενον φέρειν πολλὰ
 δύνασθαι φέρειν.

Παρὰ δὲ τὴν διαίρεσιν, ὅτι τὰ πέντ' ἐστὶ δύο καὶ τρία
 καὶ περιττὰ καὶ ἄρτια, καὶ τὸ μείζον ἴσον· τοσοῦτον γὰρ
 35 καὶ ἔτι πρὸς. ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος διηρημένος καὶ συγ-
 μενος οὐκ αἰεὶ ταῦτό σημαίνειν ἂν δόξειεν, οἷον „ἐγὼ σ' ἐθη-
 κα δοῦλον ὄντ' ἐλεύθερον” καὶ τὸ „πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἐκ-
 τὸν λίπε δῖος Ἀχιλλεύς”.

9 σημαίνει Cui, σημαίνει T. — τούτω om C. — 10 ἄρα om C. —
 11 pr σὺ om T. — λίθος u. — 12 διττὸν... 13 λέγειν re mg C omissio
 γὰρ. — 13 γὰρ ἐστὶ καὶ cuT. — καὶ om i et C. — τὸ om C. — τὸν
 τὸ T. — 15 τὴν om cuT. — ἡ B, om uT. — 16 πλείω om C. —
 καὶ] ἡ cuT. — 18 ἐπίστασθαι cuT, ἐπίσταται τὰ Ci. — 20 ἐπίστασθαι
 C. — 21 ἐαυτὰ C. — 24 οὐ... 26 γράφειν om i. — 25 ταῦτόν Cu.
 ἐὰν Cuo. — 26 δύναται C. — τὸν Tif, corr c. — καὶ τὸ μὴ γράφον-
 27 καὶ... γράφειν om cT. — Θῆ A. — τὸν Tuf. — 28 σημαί-
 νοι B, pr A. — ἔχοι B. — τοῦ μὴ γράφοντα γράφειν... 29 δύναμιν re
 mg A. — 28 γράφον C, pr f. — 30 μανθάνειν Bui, pr A. — 31 ἄπερ f.
 — 33 παρὰ T. — 34 γὰρ τὸ μείζον καὶ BT. — 36 αἰεὶ B. — ταῦτόν C.

Παρά δὲ τὴν προσφθίαν ἐν μὲν τοῖς ἀνευ γραφῆς^b διαλεκτικοῖς οὐ ῥᾶδιον ποιῆσαι λόγον, ἐν δὲ τοῖς γεγραμμένοις καὶ ποιήμασι μᾶλλον, οἷον καὶ τὸν Ὅμηρον ἔνιοι διορθοῦνται πρὸς τοὺς ἐλέγχοντας ὡς ἀτόπως εἰρηκότα „τὸ μὲν οὐ καταπύνθεται ὄμβρῳ“. λύνουσι γὰρ αὐτὸ τῇ προσφθίᾳ, λέγοντες τὸ οὐ ὀξύτερον. καὶ τὸ περὶ τὸ ἐνύπνιον τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτι οὐκ αὐτὸς ὁ Ζεὺς εἶπεν „δίδομεν δέ οἱ εὖχος ἀρέσθαι“, ἀλλὰ τῷ ἐνυπνίῳ ἐνετέλλετο δίδόναι. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα παρὰ τὴν προσφθίαν ἔστιν.

Οἱ δὲ παρὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως συμβαίνουσιν, ὅταν¹⁰ τὸ μὴ ταῦτὸ ὡσαύτως ἐξημενύηται, οἷον τὸ ἄρῳεν θῆλυ ἢ τὸ θῆλυ ἄρῳεν, ἢ τὸ μεταξὺ θάτερον τούτων, ἢ πάλιν τὸ ποῖον ποσὸν ἢ τὸ ποσὸν ποῖον, ἢ τὸ ποιοῦν πάσχον ἢ τὸ διακείμενον ποιεῖν, καὶ τᾶλλα δ', ὡς διήρηται πρότερον. ἔστι γὰρ τὸ μὴ τῶν ποιεῖν ὄν ὡς τῶν ποιεῖν τι τῇ λέξει ση-¹⁵ βαίνειν. οἷον τὸ ὑγιαίνειν ὁμοίως τῷ σχήματι τῆς λέξεως λέγεται τῷ τέμνειν ἢ οἰκοδομεῖν· καίτοι τὸ μὲν ποῖον τι καὶ διακείμενόν πως δηλοῖ, τὸ δὲ ποιεῖν τι. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Οἱ μὲν οὖν παρὰ τὴν λέξιν ἑλεγχοὶ ἐκ τούτων τῶν τό-⁵πων εἰσὶν· τῶν δ' ἔξω τῆς λέξεως παραλογισμῶν εἶδη ἔστιν ἡ ἐκείνη, ἐν μὲν παρὰ τὸ συμβεβηκός, δεῦτερον δὲ τὸ ἀπλῶς ἢ μὴ ἀπλῶς ἀλλὰ πῇ ἢ ποῦ ἢ ποτὲ ἢ πρὸς τι λέγεσθαι, τρίτον δὲ τὸ παρὰ τὴν τοῦ ἐλέγχου ἀγνοίαν, τέταρτον δὲ τὸ παρὰ τὸ ἐπόμενον, πέμπτον δὲ τὸ παρὰ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμ-²⁵βάνειν, ἕκτον δὲ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον τιθέναι, ἑβδομον δὲ τὸ τὰ πλείω ἐρωτήματα ἐν ποιεῖν.

Οἱ μὲν οὖν παρὰ τὸ συμβεβηκός παραλογισμοὶ εἰσιν, ὅταν ὁμοίως ὁτιοῦν ἀξιοθῇ τῷ πράγματι καὶ τῷ συμβε-³⁰βηκότι ὑπάρχειν. ἐπεὶ γὰρ τῷ αὐτῷ πολλὰ συμβέβηκεν, οὐκ ἀνάγκη πᾶσι τοῖς κατηγορουμένοις, καὶ καθ' οὐ κατηγορεῖται, ταῦτα πάντα ὑπάρχειν. οἷον εἰ ὁ Κορίσκος ἔτερον

166b1 περὶ T. — 4 ἄτερον ABC. — εἰρηκότος B, pr A. — 5 οὐ ABCuf, pr i. — αὐτὸ om C. — 6 οὐ AB. — βαρύτερον καὶ τὸ cT. — 11 τὸ αὐτὸ C, ταῦτὸν cu. — 14 ποιοῦν uT. — τὰ ἄλλα u. — εἰρηται Δ. — 15 τῶν μὴ τὸ pr B. — ὄν τι ὡς i. — 16 ὁμοίῳ u. — τῷ om Tu. — 18 δεικνυμένον T. — 22 ἀλλὰ ἢ πῇ C. — 28 συλλογισμοὶ B. — 29 πράγματι τῷ ὑποκειμένῳ καὶ C. — 32 οἷον εἰ] πάντα γὰρ οὐτως ἔσται ταῦτά, οἷον (ὥσπερ cu) φασιν οἱ σοφισταί, εἰ (οἷον εἰ ucT, sed c pr om εἰ) CcuifT. — ἔτερος uT.

ἄνθρωπον, αὐτὸς αὐτοῦ ἕτερος· ἔστι γὰρ ἄνθρωπος. ἢ εἰ Σωκράτους ἕτερος, ὁ δὲ Σωκράτης ἄνθρωπος, ἕτερον ἄνθρωπον
 85 φασὶν ὁμολογηκέναι διὰ τὸ συμβεβηκέναι, οὐ ἔφησεν ἕτερον εἶναι, τοῦτον εἶναι ἄνθρωπον.

Οἱ δὲ παρὰ τὸ ἀπλῶς τόδε ἢ πῇ λέγεσθαι καὶ μὴ κυρίως, ὅταν τὸ ἐν μέρει λεγόμενον οἷς ἀπλῶς εἰρημένον
 167 ληφθῇ, οἷον εἰ τὸ μὴ ὄν ἐστι δοξαστόν, ὅτι τὸ μὴ ὄν ἐστίν·
 οὐ γὰρ ταῦτόν ἐστιν τί τι καὶ εἶναι ἀπλῶς. ἢ πάλιν ὅτι τὸ
 ὄν οὐκ ἐστίν ὄν, εἰ τῶν ὄντων τι μὴ ἐστίν, οἷον εἰ μὴ ἄνθρωπος.
 οὐ γὰρ ταῦτό μὴ εἶναι τι καὶ ἀπλῶς μὴ εἶναι· φασὶν
 5 νεται δὲ διὰ τὸ πάρεργυς τῆς λέξεως, καὶ μικρὸν διαφέρε
 ρειν τὸ εἶναι τι τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μὴ εἶναι τι τὸ μὴ εἶναι
 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ παρὰ τὸ πῇ καὶ τὸ ἀπλῶς. οἷον εἰ
 Ἰνδὸς ὄλος μέλας ὢν λευκός ἐστι τοὺς ὀδόντας· λευκός ἄρ
 καὶ οὐ λευκός ἐστίν. ἢ εἰ ἄμφο πῇ, ὅτι ἅμα τὰ ἐναντία
 10 ὑπάρχει. τὸ δὲ τοιοῦτον ἐκ' ἐνίων μὲν παντὶ θεωρηῆσαι ὁ
 διον, οἷον εἰ λαβὼν τὰν Αἰθίοπα εἶναι μέλανα τοὺς ὀδόντας
 ἔροιτ' εἰ λευκός· εἰ οὖν ταύτη λευκός, ὅτι μέλας καὶ οὐ μέ
 λας οἶοιτο διειλέχθαι συλλογιστικῶς τελειώσας τὴν ἐρώ
 τησιν. ἐκ' ἐνίων δὲ λανθάνει πολλάκις, ἐφ' ὅσων, ὅταν π
 15 λέγηται, καὶ τὸ ἀπλῶς δόξειεν ἀκολουθεῖν, καὶ ἐν ὅσοις
 μὴ ῥέδιον θεωρηῆσαι πότερον αὐτῶν κυρίως ἀποδοτέον· γίνε
 ται δὲ τὸ τοιοῦτον ἐν οἷς ὁμοίως ὑπάρχει τὰ ἀντικείμενα
 δοκεῖ γὰρ ἢ ἅμφο ἢ μηδέτερον δοτέον ἀπλῶς εἶναι κατὰ
 γορεῖν, οἷον εἰ τὸ μὲν ἡμῖς λευκὸν τὸ δ' ἡμῖς μέλαν
 20 πότερον λευκὸν ἢ μέλαν;

Οἱ δὲ παρὰ τὸ μὴ διακρίσθαι τί ἐστι συλλογισμὸς
 τί ἔλεγχος, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἔλλειψιν γίνονται τοῦ λόγου
 ἔλεγχος μὲν γὰρ ἀντίφρασις τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐνός, μὴ ὀνόμα
 τος ἀλλὰ πράγματος, καὶ ὀνόματος μὴ συνωνύμου ἀλλὰ τοῦ
 25 αὐτοῦ, ἐκ τῶν δοθέντων ἐξ ἀνάγκης, μὴ συναριθμουμένου τοῦ

34 ἄνθρωπον A. — ἕτερον ἔφησεν uT.

167a2 ταῦτόν C, ταῦτό τὸ ABi, ταῦτόν τὸ f. — εἶναι τε τι C. —
 6 τι... τι pr om c. — alt ταῦ et τὸ] τοῦ cu. — τοῦ μὴ εἶναι om B.
 — 7 pr τὸ om cuT, del C. — tert τὸ om CcuT. — εἰ om A. —
 Ἰνδὸς om T. — 8 μέλας ὄλος i. — 9 ἐστίν om CcuT. — ἢ supra vs 6.
 — τὰναντία C. — 10 ὑπάρξει Bif. — 11 μέλανα εἶναι uT. — 15 καὶ
 ATif. — ἐν om u. — 17 ὅσοις uT. — 22 ἀλλὰ om i. — 22 γὰρ] γὰρ
 ἐστίν CcuT.

ἐν ἀρχῇ, κατὰ ταὐτὸ καὶ πρὸς ταὐτὸ καὶ ὁμοαίτως καὶ ἐν
τῷ αὐτῷ χρόνῳ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸ ψεύσασθαι
περί τινος. ἔτι οἱ δὲ ἀπολιπόντες τι τῶν λεχθέντων φαίνονται
ἐλέγχειν, ὡς ὅτι ταὐτὸ διπλάσιον καὶ οὐ διπλάσιον· τὰ
γὰρ δύο τοῦ μὲν ἐνὸς διπλάσια, τῶν δὲ τριῶν οὐ διπλάσια. 30
ἢ εἰ τὸ αὐτὸ τοῦ αὐτοῦ διπλάσιον καὶ οὐ διπλάσιον, ἀλλ' οὐ
κατὰ ταὐτό· κατὰ μὲν γὰρ τὸ μῆκος διπλάσιον, κατὰ δὲ
τὸ πλάτος οὐ διπλάσιον. ἢ εἰ τοῦ αὐτοῦ καὶ κατὰ ταὐτὸ καὶ
ὁμοαίτως, ἀλλ' οὐχ ἅμα· διόπερ ἐστὶ φαινόμενος ἔλεγχος.
ἔτι οἱ δ' ἂν τις τοῦτον καὶ εἰς τοὺς παρὰ τὴν λέξιν.

ἑκαστοῦ
ἐν τῷ

φαινόμενος
ἐλεγχος

Οἱ δὲ παρὰ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν γίνονται μὲν οὕτως
καὶ τοσαυταχῶς ὁμοαίτως ἐνδέχεται τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτεῖσθαι,
φαίνονται δ' ἐλέγχειν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι συνορᾶν τὸ ταύ-
τον καὶ τὸ ἕτερον.

ἑκαστοῦ
ἐν τῷ

Ὅ δὲ παρὰ τὸ ἐπόμενον ἔλεγχος διὰ τὸ οἶσθαι ἂν
πιστεύειν τὴν ἀκολούθησιν. ὅταν γὰρ τοῦδε ἄντος ἐξ ἀνάγκης
τοδὲ ἢ, καὶ τοῦδε ἄντος οἶονται καὶ θάτερον εἶναι ἐξ ἀνάγκης.
ὅθεν καὶ αἱ περὶ τὴν δόξαν ἐκ τῆς αἰσθητικῆς ἀπάται γίνον-
ται. πολλάκις γὰρ τὴν χολὴν μέλι ὑπέλαβον διὰ τὸ ἐπε-
σθᾶν τὸ ξανθὸν χροῖμα τῷ μέλιτι· καὶ ἐπεὶ συμβαίνει τὴν
γῆν ὑδατος γίνεσθαι διάβροχον, καὶ ἢ διάβροχος, ὑπολαμ-
βάνομεν ὑδαί. τὸ δ' οὐκ ἀναγκαῖον. ἐν ταῖς ὁηγορικοῖς αἱ
κατὰ τὸ σημεῖον ἀποδείξεις ἐκ τῶν ἐπομένων εἰσὶν. βουλόμε-
νοι γὰρ δεῖξαι ὅτι μοιχός, τὸ ἐπόμενον ἔλαβον, ὅτι καλλω-
πιστὴς ἢ ὅτι νύκτωρ ὁράται πλανώμενος. πολλοῖς δὲ ταῦτα
μὲν ὑπάρχει, τὸ δὲ κατηγορούμενον οὐκ ὑπάρχει. ὁμοίως δὲ
καὶ ἐν τοῖς συλλογιστικοῖς, ὡς ὁ Μελίσσου λόγος ὅτι ἅπει-
ρον τὸ ἅπαν, λαβὼν τὸ μὲν ἅπαν ἀγέννητον (ἐκ γὰρ μὴ
ἄντος οὐδὲν ἂν γενέσθαι), τὸ δὲ γεγνημένον ἐξ ἀρχῆς γε-
σθαι. εἰ μὴ οὖν γέγονεν, ἀρχὴν οὐκ ἔχει τὸ πᾶν, ὥστ' ἅπει-
ρον. οὐκ ἀνάγκη δὲ τοῦτο συμβαίνειν· οὐ γὰρ εἰ τὸ γεγνημένον

ἑκαστοῦ
ἐν τῷ

ἑκαστοῦ
ἐν τῷ

26 κατὰ] καὶ κατὰ cu T, corr C. — τὸ αὐτὸ bis cu. — 28 ἀπο-
λείποντες C. — 29 et 33 τὸ αὐτὸ C. — 31 ἢ εἰς τὸ i. — 32 κατ'
αὐτὸ T. — 33 pr καὶ om T. — 34 διό T. — 35 ἔλκοιτο i. — 36 οἱ
μὲν οὖν παρὰ rc C pr om. — τὸ] τὸ τὸ B, corr c. — 37 αἰτήσασθαι
Cu T. — 38 φαίνεται T.

167b1 ἔλεγχος δοκεῖ ἐλέγχειν διὰ C. — 2 τουδὲ iu. — 3 τὸδε u.
— οἰόμεθα C. — 4 παρὰ T. — 5 ὑπολαμβάνομεν εἶναι διὰ u T. —
10 ὅτι] ὁ bis T. — 14 πᾶν pr c. — 15 γίνεσθαι T. — γίνεσθαι u. —
16 οὖν μὴ Cu T. — τὸ om u, pr c. — 17 τοῦτο] τὸ i.

ἅπαν ἀρχὴν ἔχει, καὶ εἴ τι ἀρχὴν ἔχει, γέγονεν, ὥ-
περ οὐδ' εἰ ὁ πυρέττων θερμός, καὶ τὸν θερμὸν ἀνάγκη πυ-
20 ρέττειν.

Ὁ δὲ παρὰ τὸ μὴ αἰτιον ὥς αἰτιον, ὅταν προσληφθῇ
τὸ ἀναίτιον ὥς παρ' ἐκεῖνο γινομένου τοῦ ἐλέγχου. συμβαίνει
δὲ τὸ τοιοῦτον ἐν τοῖς εἰς τὸ ἀδύνατον συλλογισμοῖς· ἐν τού-
τοις γὰρ ἀναγκαῖον ἀναιρεῖν τι τῶν κειμένων. ἔαν οὖν ἐγκα-
25 ταριθμηθῇ ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ἐρωτήμασι πρὸς τὸ συμβαίνειν
ἀδύνατον, δόξει παρὰ τοῦτο γίνεσθαι πολλάκις ὁ ἔλεγχος,
οἷον ὅτι οὐκ ἔστι ψυχὴ καὶ ζωὴ ταῦτόν· εἰ γὰρ φθορὰ γέ-
νεσις ἐναντίον, καὶ τῇ τινὶ φθορᾷ ἔσται τις γένεσις· ὁ δὲ θά-
νατος φθορὰ τις καὶ ἐναντίον ζωῇ, ὥστε γένεσις ἡ ζωὴ καὶ
30 τὸ ζῆν γίνεσθαι· τοῦτο δ' ἀδύνατον· οὐκ ἄρα ταῦτόν ἡ ψυ-
χὴ καὶ ἡ ζωὴ. οὐ δὴ συλλελογίσται· συμβαίνει γάρ, κἂν μὴ
τις ταῦτό φῃ τὴν ζωὴν τῇ ψυχῇ, τὸ ἀδύνατον, ἀλλὰ μό-
νον ἐναντίον ζωὴν μὲν θανάτῳ ὄντι φθορὰ, φθορὰ δὲ γέ-
νεσιν. ἀσυλλόγιστοι μὲν οὖν ἀπλῶς οὐκ εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι λό-
35 γοι, πρὸς δὲ τὸ προκειμένον ἀσυλλόγιστοι. καὶ λανθάνει
πολλάκις οὐχ ἦττον αὐτοὺς τοὺς ἐρωτῶντας τὸ τοιοῦτον.

Οἱ μὲν οὖν παρὰ τὸ ἐπόμενον καὶ παρὰ τὸ μὴ αἰτιον
λόγοι τοιοῦτοι εἰσιν· οἱ δὲ παρὰ τὰ τὰ δύο ἐρωτήματα ἔ-
ποιεῖν, ὅταν λανθάνῃ πλείω ὄντα καὶ ὥς ἐνὸς ὄντος ἀποδοθῇ
168 ἀπόκρισις μία. ἐπ' ἐνίων μὲν οὖν ῥᾶδιον ἰδεῖν ὅτι πλείω καὶ
ἑνὶ οὐ δοτέον ἀπόκρισιν, οἷον πότερον ἡ γῆ θάλαττά ἐστιν ἢ
ὁ οὐρανός; ἐπ' ἐνίων δ' ἦττον, καὶ ὥς ἐνὸς ὄντος ἡ ὁμολο-
γοῦσι τῷ μὴ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ἐλέγχεσθαι
5 φαίνονται, οἷον ἂν οὗτος καὶ οὗτός ἐστιν ἄνθρωπος; ὥστε ἂν
τις τύπτῃ τοῦτον καὶ τοῦτον, ἄνθρωπον ἀλλ' οὐκ ἄνθρωπος
τυπήσει. ἢ πάλιν, ὦν τὰ μὲν ἐστὶν ἀγαθὰ τὰ δ' οὐκ ἀγαθὰ,
πάντα ἀγαθὰ ἢ οὐκ ἀγαθὰ; ὁπότερον γὰρ ἂν φῃ, ἔστι μὲν

18 τε] τε i. — 21 οἱ i. — παρὰ τὸ μὴ αἰτιον ὥς corr A. — ληφθῇ T, προσλαμβάνῃ i. — 22 τὸ ἀναίτιον om i. — ἐκεῖνον T. — γενομένου u. — 25 ἐν om C. — πρὸς] πρὸ τοῦ συμπεράσματος cui T, corr A, om f, del πρὸς C. — 27 γὰρ τῇ φθ. C. — 28 γένεσις ἐναντίον· ὁ C. — 29 ζωὴ T. — 31 ἡ ζωὴ καὶ ἡ ψυχὴ C. — 32 μόνον] μόνον τὸ C. — 35 κείμενον u T. — 37 οὖν τὸ παρὰ B. — καὶ τῶν παρὰ B. — μὴ τὸ παρὰ i. — 39 λαμβάνῃ i. — δοθῇ u, δοθεῖ i.

168a1 μία om u. — 3 ὁ om cui T, del vult A. — 4 τὸ ἀποκρίνεσθαι pr C. — 5 ὅταν BCif. — 6 ἀλλ' om u. — τύπτει u, pr B. — 8 πάντα] πάντα ταῦτα C, ταῦτα πάντα u, ταῦτα πότερον ἐστὶ ci T.

ὡς ἔλεγχον ἢ ψεῦδος φαινόμενον δόξειεν ἂν ποιεῖν· τὸ γὰρ φάναι τῶν μὴ ἀγαθῶν τι εἶναι ἀγαθὸν ἢ τῶν ἀγαθῶν 10 μὴ ἀγαθὸν ψεῦδος. ὅτε δὲ προσληφθέντων τινῶν καὶ ἔλεγχος γίνοιτο ἀληθινός, οἷον εἴ τις δοίῃ ὁμοίως ἐν καὶ πολλὰ λέγεσθαι λευκά καὶ γυμνά καὶ τυφλά. εἰ γὰρ τυφλὸν τὸ μὴ ἔχον ὄψιν πεφυκός δ' ἔχειν, καὶ τυφλά ἔσται τὰ μὴ 15 ἔχοντα ὄψιν πεφυκότες δ' ἔχειν. ὅταν οὖν τὸ μὲν ἔγῃ τὸ δὲ μὴ ἔγῃ, τὰ ἄμφω ἔσται ἢ ὀρώντα ἢ τυφλά· ὅπερ ἀδύνατον.

Ἡ δὲ οὕτως διαιρετέον τοὺς φαινόμενους συλλογισμοὺς 6 καὶ ἔλεγχους, ἢ πάντας ἀνακτεόν εἰς τὴν τοῦ ἔλεγχου ἀγνοίαν, ἀρχὴν ταύτην ποιησαμένους· ἔστι γὰρ ἀπαντας ἀνα- Ignorantia
λέγειν τοὺς λεχθέντας τρόπους εἰς τὸν τοῦ ἔλεγχου διορισμόν. 20 ἢ πρῶτον μὲν εἰ ἀσυλλόγιστοι· δεῖ γὰρ ἐκ τῶν κειμένων συμ-
βαίνειν τὸ συμπέρασμα, ὥστε λέγειν ἐξ ἀνάγκης ἀλλὰ μὴ φαίνεσθαι. ἔπειτα καὶ κατὰ τὰ μέρη τοῦ διορισμοῦ. τῶν μὲν γὰρ ἐν τῇ λέξει οἱ μὲν εἰσι παρὰ τὸ διττόν, οἷον ἢ τε ὁμωνυμία καὶ ὁ λόγος καὶ ἡ ὁμοιοσχημοσύνη (σύνθετες 25 γὰρ τὸ πάντα ὡς τότε τι σημαίνειν), ἢ δὲ σύνθεσις καὶ
διαίρεσις καὶ προσῳδία τῇ μὴ τὸν αὐτὸν εἶναι τὸν λόγον ὡς τὸ οὐ
ἢ τὸ ὄνομα τὸ διαφέρων. ἔδει δὲ καὶ τοῦτο, καθάπερ καὶ τὸ πρᾶγμα ταυτόν, εἰ μέλλει ἔλεγχος ἢ συλλογισμὸς ἔσε-
σθαι, οἷον εἰ λῶπιον, μὴ ἱμάτιον συλλογίσασθαι ἀλλὰ λῶ- 30 πιον. ἀληθὲς μὲν γὰρ κἀκεῖνο, ἀλλ' οὐ συλλελόγισται, ἀλλ' ἔτι ἑρωτήματος δεῖ, ὅτι ταυτόν σημαίνει, πρὸς τὸν ζητοῦντα τὸ διὰ τί.

Οἱ δὲ παρὰ τὸ συμβεβηκός ὀρισθέντος τοῦ συλλογι-
σμοῦ φανεροὶ γίνονται. τὸν αὐτὸν γὰρ ὀρισμόν δεῖ καὶ τοῦ 35 ἔλεγχου γίνεσθαι, πλὴν προσκειῖσθαι τὴν ἀντίφασιν· ὁ γὰρ ἔλεγχος συλλογισμὸς ἀντιφάσεως. εἰ οὖν μὴ ἔστι συλλο-
γισμὸς τοῦ συμβεβηκτός, οὐ γίνεται ἔλεγχος. οὐ γὰρ εἰ τούτων ὄντων ἀνάγκη τόδ' εἶναι, τοῦτο δ' ἔστι λευκόν, ἀνάγκη λευκὸν εἶναι διὰ τὸν συλλογισμόν. οὐδ' εἰ τὸ τρίγωνον 40

9 ἔλεγχος C. — 10 εἶναι τι uT. — 14 δ' om u. — 15 ὄψιν om uT. — 21 εἴ[] οἱ u. — 23 τὰ pr om c. — διορισμοῦ corr c. — 26 et 27 καί] καὶ ἡ C. — 28 τοῦτομα CcuT. — alt τὸ om cu. — 30 οἷον ... συλλογίσασθαι om u. — 32 ταυτό u. — 35 γὰρ αὐτὸν C. — 37 ἔστιν ὁ συλλ. u.

how is συμβεβηκός distinguished from γένος

β δυνὸν ὁρθεῖν ἴσας ἔχει, συμβέβηκε δ' αὐτῷ σχήματι εἶναι ἢ πρῶτον ἢ ἀρχῇ, ὅτι σχῆμα ἢ ἀρχή ἢ πρῶτον τοῦτο. οὐ γὰρ ἢ σχῆμα οὐδ' ἢ πρῶτον, ἀλλ' ἢ τρίγωνον, ἢ ἀπόδειξις. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ὥστ' εἰ ὁ ἔλεγχος συλλογισμός τις, οὐκ ἂν εἴη κατὰ συμβεβηκός ἔλεγχος, ἀλλὰ παρὰ τοῦτο καὶ οἱ τεχνῖται καὶ ὅλως οἱ ἐπιστήμονες ὑπὸ τῶν ἀνεπιστημόνων ἐλέγχονται· κατὰ συμβεβηκός γὰρ ποιοῦνται τοὺς συλλογισμοὺς πρὸς τοὺς εἰδότας. οἱ δ' οὐ δυνάμενοι διαιρεῖν ἢ ἐρωτῶμενοι διδόντες ἢ οὐ δόντες οἴονται δε-
10 δωκέναι.

Οἱ δὲ παρὰ τὸ πῇ καὶ ἀπλῶς, ὅτι οὐ τοῦ αὐτοῦ ἢ κα-
τάφασις καὶ ἢ ἀπόφασις. τοῦ γὰρ πῇ λευκοῦ τὸ πῇ οὐ
λευκόν, τοῦ δ' ἀπλῶς λευκοῦ τὸ ἀπλῶς οὐ λευκόν ἀπόφα-
σις. εἰ οὖν δόντος πῇ εἶναι λευκόν ὥς ἀπλῶς εἰρημένον λα-
15 βάνει, οὐ ποιεῖ ἔλεγχον, φαίνεται δὲ διὰ τὴν ἄγνοιαν τοῦ
τί ἔστιν ἔλεγχος.

Φανερώτατοι δὲ πάντων οἱ πρότερον λεχθέντες παρὰ
τὸν τοῦ ἔλεγχου διορισμόν· διὸ καὶ προσηγορεύθησαν οὕτως·
παρὰ γὰρ τοῦ λόγου τὴν ἔλλειψιν ἢ φαντασία γίνεται, κα-
20 διαιρουμένοις οὕτως κοινὸν ἐπὶ πᾶσι τούτοις θετέον τὴν τοῦ
λόγου ἔλλειψιν.

Οἱ τε παρὰ τὸ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ καὶ τὸ ἀνα-
τιον ὡς αἷτιον τιθέναι δῆλοι διὰ τοῦ ὁρισμοῦ. δεῖ γὰρ τὸ συμ-
πέρασμα τῷ ταῦτ' εἶναι συμβαίνειν, ὅπερ οὐκ ἦν ἐν τοῖς ἀνα-
25 τίοις· καὶ πάλιν μὴ ἐναριθμουμένου τοῦ ἐξ ἀρχῆς, ὅπερ οὐκ
ἔχουσιν οἱ παρὰ τὴν αἴτησιν τοῦ ἐν ἀρχῇ.

Οἱ δὲ παρὰ τὸ ἐπόμενον μέρος εἰσὶ τοῦ συμβεβηκός·
τὸ γὰρ ἐπόμενον συμβέβηκε, διαφέρει δὲ τοῦ συμβεβη-
τός, ὅτι τὸ μὲν συμβεβηκός ἔστιν ἐφ' ἑνὸς μόνου λαβάν-
30 οῖον ταυτό εἶναι τὸ ξανθὸν καὶ μέλι καὶ τὸ λευκὸν καὶ κό-
κρον, τὸ δὲ παρεπόμενον αἰεὶ ἐν πλείοσιν· τὰ γὰρ ἐν ταύτῃ

168b2 ἢ ἀρχῇ pr c. — σχῆμα ἢ B. — τοιοῦτον T. — οὐ] ἐστιν.
οὐ uT. — 7 κατὰ τὸ συμβ. C. — 8 οἱ] εἰ A. — 12 καὶ] ἢ u. — ἢ om
T. — 17 πρότεροι u. — 19 τὴν ἔλλειψιν τοῦ λόγου u. — 22 οἱ δὲ C.
— 24 γρ. τῷ πάντ' T. — εἶναι] εἶναι αἷτια τοῦ ABCsf, εἶναι αἷτια
οὕτω i. — 25 ἀριθμουμένου A. — 28 παρεπόμενον u, παρὰ τὸ ἐπόμενον
i. — 29 μόνον f. — 30 ταυτόν u. — alt τὸ om uT. — 31 παρὰ τὸ
ἐπόμενον T, corr C. — ἐν] ἐνια C, ἐνὶ καὶ cuT.

8. Πάν τὸ γεγονός· ἔχει ἀρχὴν. — *une*
πάν τὸ ἔχειν ἔχον γέγονε — *not true*
mistake of metaphor in saying the last from the
ΠΙΚΑΝ I. 251 *fact*

ταῦτά καὶ ἀλλήλοις ἀξιούμεν εἶναι ταῦτά· διὸ γίνεται
παρὰ τὸ ἐπόμενον ἔλεγχος. ἔστι δ' οὐ πάντως ἀληθές, οἷον *Fallacia*
ἂν ἡ κατὰ συμβεβηκός· καὶ γὰρ ἡ χιὼν καὶ ὁ κύκνος τῷ *Consequenti*
λευκῷ ταυτόν. ἢ πάλιν, ὥς ἐν τῷ Μελίσσου λόγῳ, τὸ 35
αὐτὸ εἶναι λαμβάνει τὸ γεγονέναι καὶ ἀρχὴν ἔχειν, ἢ τὸ
ἴσως γίνεσθαι καὶ ταῦτ' ὁ μέγεθος λαμβάνειν. ὅτι γὰρ τὸ
γεγονός ἔχει ἀρχὴν, καὶ τὸ ἔχον ἀρχὴν γεγονέναι ἀξιῶ,
ὥς ἄμφω ταῦτά ὄντα τῷ ἀρχὴν ἔχειν, τό τε γεγονός καὶ
τὸ πεπερασμένον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἴσων γινομένων, 40
εἰ τὰ τὸ αὐτὸ μέγεθος καὶ ἐν λαμβάνοντα ἴσα γίνεται, P. 169
καὶ τὰ ἴσα γινόμενα ἐν μέγεθος λαμβάνειν. ὥστε τὸ ἐπόμενον
λαμβάνει. ἐπεὶ οὖν ὁ παρὰ τὸ συμβεβηκός ἔλεγχος
ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τοῦ ἐλέγχου, φανερόν ὅτι καὶ ὁ παρὰ τὸ
ἐπόμενον. ἐπισκεπτέον δὲ τοῦτο καὶ ἄλλως. 5

Οἱ δὲ παρὰ τὸ τὰ πλεῖστα ἐρωτήματα ἐν ποιεῖν ἐν τῷ
μὴ διαφθερῶν ἡμᾶς τὸν τῆς προτάσεως λόγον. ἡ γὰρ προ-
τάσις ἐστὶν ἐν καθ' ἑνός. ὁ γὰρ αὐτὸς ὅρος ἐνός μόνου καὶ *plusium*
ἀπλῶς τοῦ πράγματος, οἷον ἀνθρώπου καὶ ἐνός μόνου ἀν- *interrogationis*
θρώπου· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. εἰ οὖν μία πρότα- 10
σις ἡ ἐν καθ' ἑνός ἀξιούσα, καὶ ἀπλῶς ἔσται πρότασις ἡ τοι-
αύτη ἐρώτησις. ἐπεὶ δ' ὁ συλλογισμὸς ἐκ προτάσεων, ὁ
δ' ἔλεγχος συλλογισμὸς, καὶ ὁ ἔλεγχος ἔσται ἐκ προτά-
σεων. εἰ οὖν ἡ πρότασις ἐν καθ' ἑνός, φανερόν ὅτι καὶ οὗτος
ἐν τῇ τοῦ ἐλέγχου ἀγνοίᾳ· φαίνεται γὰρ εἶναι πρότασις ἡ 15
οὐκ οὐσα πρότασις. εἰ μὲν οὖν δέδωκεν ἀποκρίσιν ὥς πρὸς μί-
αν ἐρώτησιν, ἔσται ἔλεγχος, εἰ δὲ μὴ δέδωκεν ἀλλὰ φαίνε-
ται, φαινόμενος ἔλεγχος. ὥστε πάντες οἱ τόποι πίπτουσιν *all the cases*
ἐς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἀγνοίαν, οἱ μὲν οὖν παρὰ τὴν λέξιν, ὅτι *will really*
φαινόμενη ἀντίφασις, ὅπερ ἦν ἴδιον τοῦ ἐλέγχου, οἱ δ' ἄλλοι *come under*
παρὰ τὸν τοῦ συλλογισμοῦ ὅρον. *the*

Ἡ δ' ἀπάτη γίνεται τῶν μὲν παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ 7

33 παρὰ] δ παρὰ CuiT. — 34 ἐὰν C. — εἴη f. — ἡ] ἡ λευ-
κὸν C, rc c. — 35 ταῦτά i. — τῷ om AC. — 36 λαμβάνει εἶναι
uiT. — 39 τε pr om c. — 40 γινομένων u.

169a2 λαμβάνει CTanf. — 5 δὲ ἡ τοῦτο i. — ἄλλως βέλτιον. οἱ
uiT. — 7 ἡμᾶς om B. — ante τὸν add ἡ μὴ διαφθερῶν T, rc c, del vult
C. — τὸν] ἡμαρτον B. — λόγον τῆς πρ. cuT. — 8 ἐν καὶ καθ' C. —
10 μία μόνη πρ. Cu, fort pr c. — 12 et 13 ἐκ προτάσεως u. —
15 ἀγνοίᾳ ἔσται· φαίνεται T. — 20 ἀντίφασις φαινόμενη u.

τὸν λόγον τῷ μὴ δύνασθαι διαμεῖναι τὸ πολλαχῶς λεγόμενον (ἓνια γὰρ οὐκ εὐπορον διελεῖν, οἷον τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ ταυτόν), τῶν δὲ παρὰ σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν τῷ μὴ οἶσθαι διαφέρειν συντιθέμενον ἢ διαιρούμενον τὸν λόγον, καὶ θάπερ ἐπὶ τῶν πλείστων. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν παρὰ τὴν προσομοίαν· οὐ γὰρ ἄλλο δοκεῖ σημαίνειν ἀντίμενος καὶ ἐπιτιμώμενος ὁ λόγος, ἐπ' οὐδενὸς ἢ οὐκ ἐπὶ πολλῶν. τῶν δὲ παρὰ τὸ σχῆμα διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς λέξεως. χαλεπὸν γὰρ διελεῖν ποῖα ὡσαύτως καὶ ποῖα ὡς ἑτέρως λέγεται (σχῆμα γὰρ ὁ τοῦτο δυνάμενος ποιεῖν ἐγγύς ἐστι τοῦ θεωρεῖν τὰ ληθές, μάλιστα δ' ἐπίσταται συνεπινεύειν), ὅτι πᾶν τὸ κατηγορούμενόν τινος ὑπολαμβάνομεν τόδε τι καὶ ὡς ἐν ὑπακοῇ οὐ μὲν τῷ γὰρ ἐνὶ καὶ τῇ οὐσίᾳ μάλιστα δοκεῖ παρέπεσθαι τὸ τόδε τι καὶ τὸ ὄν. διὸ καὶ τῶν παρὰ τὴν λέξιν οὗτος ὁ τρόπος θετέος, πρῶτον μὲν ὅτι μᾶλλον ἢ ἀπάτη γίνεται μετ' ἄλλων σκοπούμενοις ἢ καθ' αὐτούς (ἡ μὲν γὰρ μετ' ἄλλου σκέψις διὰ λόγων, ἡ δὲ καθ' αὐτὸν οὐχ ἥττον ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος), εἴτα καὶ καθ' αὐτὸν ἀπατᾶσθαι συμβαίνει, ὅταν ἐπὶ τοῦ λόγου ποιῇται τὴν σκέψιν· ἔτι ἡ μὲν ἀπάτη ἐκ τῆς ὁμοιότητος, ἡ δ' ὁμοιότης ἐκ τῆς λέξεως τῶν δὲ παρὰ τὸ συμβεβηκός διὰ τὸ μὴ δύνασθαι διαμεῖναι τὸ ταυτόν καὶ τὸ ἕτερον καὶ ἐν καὶ πολλά, μὴδὲ τὸ ποίοις τῶν κατηγορημάτων πάντα ταῦτα καὶ τῷ πράγματι συμβεβηκεν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν παρὰ τὸ ἐπόμενον· μέρος γὰρ τι τοῦ συμβεβηκός τὸ ἐπόμενον. ἔτι καὶ ἐπὶ πολλὰ φαίνεται καὶ ἀξιούται οὕτως, εἰ τόδε ἀπὸ τοῦδε μὴ χωρίζεται, μὴδ' ἀπὸ θατέρου χωρίζεσθαι θάτερον. τῶν δὲ παρὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ λόγου καὶ τῶν παρὰ τὸ πῆ καὶ ἀπλῶς ἐν τῷ παρὰ μικρὸν ἢ ἀπάτη· ὡς γὰρ οὐδὲν προσσημαίνει τὸ τί ἢ πῆ ἢ πῶς ἢ τὸ νῦν καθόλου συγχωροῦμεν. ὁμοίως

23 τῷ ἐν τῷ uT, τὸ i. — τὸ... διελεῖν om T. — 24 εὐλογον pr c. — διαμεῖναι cu. — καὶ om C. — καὶ τὸ ὄν om B. — 25 τῷ τὸ pr ABc. — μὴδὲν C. — 27 καὶ ἐπὶ τῶν u. — 30 τὸ om T. — 32 τὸ om i. — 33 ἐπίσταται pr C. — 36 ὡν pr A, ἐν C. — τῶν τοῖς corr A. — 38 ἀλλήλων uT. — ἐαυτούς u, αὐτούς i. — 39 λόγον T. — αὐτὸν i. — 40 καὶ om T. — ἐαυτὸν C.

169b2 pr ἐκ διὰ CuiT. — τὴν ὁμοιότητα uT. — 4 ταῦτο C. — τὸ om cuT. — 5 ἀπαντα u. — πάντα ταῦτα c, ταῦτα πάντα C. — καὶ om uT. — 6 τὸ παρὰ T. — μέρος... ἐπόμενον om A. — μέρος μὲν γὰρ i. — 7 ἔτι δὲ καὶ CuiT. — 11 οὐδὲν cuT. — προσσημαίνει Bcf. — 12 τί ἢ om u et pr c. — ἢ πῶς ἢ] ἢ τὸ πῶς ἢ Acu, ἢ τὸ πῶς ἢ ἀπλῶς ἢ T, ἢ τὸ ἀπλῶς ἢ (τὸ πῶς ἢ add B) Bf.

καὶ ἐπὶ τῶν τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβανόντων καὶ τῶν ἀναιτίων,
καὶ ὅσοι τὰ πλείω ἐρωτήματα ὥς ἐν ποιοῦσιν· ἐν ἅσιν γὰρ
ἡ ἀπάτη διὰ τὸ παρὰ μικρόν· οὐ γὰρ διακριβοῦμεν οὔτε τῆς 15
προτάσεως οὔτε τοῦ συλλογισμοῦ τὸν ὅρον διὰ τὴν εἰρημένην
αἰτίαν.

Ἐπεὶ δ' ἔχομεν παρ' ὅσα γίνονται οἱ φαινόμενοι συλ- 8
λογισμοί, ἔχομεν καὶ παρ' ὅποσα οἱ σοφιστικοὶ γένοιντ' ἂν
συλλογισμοὶ καὶ ἔλεγχοι. λέγω δὲ σοφιστικὸν ἔλεγχον καὶ 20
συλλογισμόν οὐ μόνον τὸν φαινόμενον συλλογισμόν ἢ ἔλεγ-
χον, μὴ ὄντα δέ, ἀλλὰ καὶ τὸν ὄντα μὲν, φαινόμενον δὲ
οἰκίον τοῦ πράγματος. εἰσὶ δ' οὗτοι οἱ μὴ κατὰ τὸ πρᾶγμα
ἔλεγχοντες καὶ δεικνύντες ἀγνοοῦντας, ὅπερ ἦν τῆς πειραστι-
κῆς. ἔστι δ' ἡ πειραστικὴ μέρος τῆς διαλεκτικῆς. αὕτη δὲ 25
δύναται συλλογίζεσθαι ψεῦδος δι' ἀγνοίαν τοῦ διδόντος τὸν
λόγον. οἱ δὲ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι, ἂν καὶ συλλογίζονται τὴν
ἀπίσταν, οὐ ποιοῦσι δῆλον εἰ ἀγνοεῖ· καὶ γὰρ τὸν εἰδῶτα
ἐμποδίζουνσι τοῦτοις τοῖς λόγοις.

Ὅτι δ' ἔχομεν αὐτοὺς τῇ αὐτῇ μεθόδῳ, δῆλον· παρ' 30
ὅσα γὰρ φαίνεται τοῖς ἀκούουσιν ὥς ἡρωτημένα συλλελογί-
σθαι, παρὰ ταῦτα καὶ τῷ ἀποκρινομένῳ δόξειεν, ὥστ' ἔσον-
ται συλλογισμοὶ ψευδεῖς διὰ τούτων ἢ πάντων ἢ ἐνίων· ὁ
γὰρ μὴ ἐρωτηθεὶς οἶεται δεδωκέναι, καὶ ἐρωτηθεὶς θείη. πλὴν
ἐπὶ γέ τινων ἅμα συμβαίνει προσερωτᾶν τὸ ἐνδεὲς καὶ τὸ 35
ψεῦδος ἐμφανίζειν, οἷον ἐν τοῖς παρὰ τὴν λέξιν καὶ τὸν σο-
λοικισμόν. εἰ οὖν οἱ παραλογισμοὶ τῆς ἀντιφάσεως παρὰ
τὸν φαινόμενον ἔλεγχον εἰσι, δῆλον ὅτι παρὰ τοσαῦτά ἂν
καὶ τῶν ψευδῶν εἴησαν συλλογισμοὶ παρ' ὅσα καὶ ὁ φαι-
νόμενος ἔλεγχος. ὁ δὲ φαινόμενος παρὰ τὰ μόρια τοῦ ἀλη- 40
θινοῦ· ἐκάστου γὰρ ἐκλείποντος φανείη ἂν ἔλεγχος, οἷον ὁ
παρὰ τὸ μὴ συμβαῖνον διὰ τὸν λόγον, ὁ εἰς τὸ ἀδύνατον,
καὶ ὁ τὰς δύο ἐρωτήσεις μίαν ποιῶν παρὰ τὴν πρότασιν, καὶ
ἀντὶ τοῦ καθ' αὐτὸ ὁ παρὰ τὸ συμβεβηκός, καὶ τὸ τούτου

15 ἀκριβοῦμεν C. — 16 προεξηγήμενην ci. — 19 παρὰ πόσα i. —
γένοιντ' pr A. γίνονται cT. — 21 ἢ καὶ uT. — 23 τὸ om T. — 26 τὸν]
περὶ (παρὰ T) τὸ πρᾶγμα τὸν uT. — 27 συλλογίζονται uT. — 32 δό-
ξη C. — 35 ἐπεὶ pr A. — 40 φαιν. ἔλεγχος παρὰ C.

170a1 ἐλλείποντος T. — ὁ del vult A. — 2 μὴ supra vs u, pr om
c. — ὁ om u et pr C. — 4 ἑαυτὸ C. — alt τὸ om uT.

6 μόριον, ὃ παρὰ τὸ ἐπόμενον· ἔτι τὸ μὴ ἐπὶ τοῦ πράγματος
ἀλλ' ἐπὶ τοῦ λόγου συμβαίνειν· εἴτ' ἀντὶ τοῦ καθόλου τὴν ἀν-
τίφασιν καὶ κατὰ ταῦτὸ καὶ πρὸς ταῦτὸ καὶ ὁσαύτως παρὰ
τε τὸ ἐπὶ τι ἢ παρ' ἑαστον τούτων· ἔτι παρὰ τὸ μὴ ἐναρ-
θμονύμενον τοῦ ἐν ἀρχῇ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν. ὥστ' ἔχομεν
10 ἂν παρ' ὅσα γίνονται οἱ παραλογισμοί· παρὰ πλείω μὲν
γὰρ οὐκ ἂν εἶεν, παρὰ δὲ τὰ εἰρημένα ἔδονται πάντες.

Ἔστι δ' ὁ σοφιστικὸς ἔλεγχος οὐχ ἀπλῶς ἔλεγχος
ἀλλὰ πρὸς τινα· καὶ ὁ συλλογισμὸς ὁσαύτως. ἂν μὲν
γὰρ μὴ λάβῃ ὃ τε παρὰ τὸ ὁμώνυμον ἐν σημαίνειν καὶ ὁ
15 παρὰ τὴν ὁμοιοσχημοσύνην τὸ μόνον τότε καὶ οἱ ἄλλοι
ὁσαύτως, οὐτ' ἔλεγχοι οὐτε συλλογισμοὶ ἔδονται, οὐθ' ἀπλῶς
οὐτε πρὸς τὸν ἐρωτώμενον· ἐὰν δὲ λάβωσι, πρὸς μὲν τὸν
ἐρωτώμενον ἔδονται, ἀπλῶς δ' οὐκ ἔδονται· οὐ γὰρ ἐν σημαί-
νον εἰλήφασιν, ἀλλὰ φαινόμενον, καὶ παρὰ τοῦδε.

9 Παρὰ πόσα δ' ἐλέγχονται οἱ ἐλεγχόμενοι, οὐ δεῖ πε-
21 ρᾶσθαι λαμβάνειν ἄνευ τῆς τῶν ὄντων ἐπιστήμης ἀπάντων.
τοῦτο δ' οὐδεμιᾶς ἐστὶ τέχνης· ἅπειροι γὰρ ὥσως αἱ ἐπιστήμαι,
ὥστε δῆλον ὅτι καὶ αἱ ἀποδείξεις. ἔλεγχοι δ' εἰσὶ καὶ ἀλη-
θεῖς· ὅσα γὰρ ἔστιν ἀποδείξαι, ἔστι καὶ ἐλέγξαι τὸν θέμε-
25 νον τὴν ἀντίφασιν τοῦ ἀληθοῦς, οἷον εἰ σύμμετρον τὴν διαμέ-
τρον ἔθηνεν, ἐλέγξειεν ἂν τις τῇ ἀποδείξει ὅτι ἀσύμμετρον.
ὥστε πάντων δεῖσαι ἐπιστήμονας εἶναι· οἱ μὲν γὰρ ἔδονται
παρὰ τὰς ἐν γεωμετρίας ἀρχὰς καὶ τὰ τούτων συμπερέ-
σματα, οἱ δὲ παρὰ τὰς ἐν ἱατρικῇ, οἱ δὲ παρὰ τὰς τῶν
30 ἄλλων ἐπιστημῶν. ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ ψευδεῖς ἔλεγχοι ὁμοίως
ἐν ἀπείροις· καθ' ἑκάστην γὰρ τέχνην ἐστὶ ψευδὴς συλλογι-
σμός, οἷον κατὰ γεωμετρίαν ὁ γεωμετρικὸς καὶ κατὰ ἱα-
τρικὴν ὁ ἱατρικὸς. λέγω δὲ τὸ κατὰ τὴν τέχνην τὸ κατὰ
τὰς ἐκείνης ἀρχὰς. δῆλον οὖν ὅτι οὐ πάντων τῶν ἐλέγχων
35 ἀλλὰ τῶν παρὰ τὴν διαλεκτικὴν ληπτέον τοὺς τόπους· οὐτοι
γὰρ κοινοὶ πρὸς ἅπασαν τέχνην καὶ δύναμιν. καὶ τὸν μὲν

6 εἴτε uT. — 9 τὸ δ' ἐν Bif. — ὥς i. — 10 παρ' ὅσοις i, πρὸς
d B. — γὰρ μὲν i. — 11 γὰρ] γὰρ ἂν C. — 12 ὁ om uT. — 15 τότε
τι σημαίνει καὶ T. — 17 πρ τὸν] τὸ Cc. — 19 τοῦδε] τὰ λοιπὰ T. —
20 παρ' ὅποσα cuiT. — 22 οὐδεμιᾶς om u. — πολλοὶ γὰρ καὶ ἅπειροι
ὥσως C. — 25 σύμμετρον ἔφησε τὴν πλευρὰν τῇ διαμέτρῳ, ἐξελέγειν
C. — 29 τῶν ἄλλων ἐκ.] ἄλλας T. — 30 ὁμοίως ἂν εἶεν ἐν C. —
31 τέχνην om T et pr c.

καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἔλεγχον τοῦ ἐπιστήμονός ἐστι θεωρεῖν,
 εἴτε μὴ ὧν φαίνεται εἴ τ' ἐστι, διὰ τί ἐστι· τὸν δ' ἐκ τῶν
 κοινῶν καὶ ὑπὸ μηδεμίαν τέχνην τῶν διαλεκτικῶν. εἰ γὰρ
 ἔχομεν ἐξ ὧν οἱ ἐνδοξοὶ συλλογισμοὶ περὶ οὐτιοῦν, ἔχομεν ^{ἐνδοξοὶ}
 ἐξ ὧν οἱ ἔλεγχοι· ὁ γὰρ ἔλεγχός ἐστιν ἀντιφάσεως συλ- ^{συλλογισμοί}
 λογισμός, ὥστ' ἢ εἰς ἢ δύο συλλογισμοὶ ἀντιφάσεως ἔλεγ-
 χός ἐστιν. ἔχομεν ἄρα παρ' ὁπόσα πάντες εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι.
 αἱ δὲ τοῦτ' ἔχομεν, καὶ τὰς λύσεις ἔχομεν· αἱ γὰρ τούτων
 ἐπιδάσεις λύσεις εἰσὶν. ἔχομεν δέ, παρ' ὁπόσα γίνονται, ^{ἐνστάσεις}
 καὶ τοὺς φαινόμενους, φαινόμενους δὲ οὐχ ὁτρουῖν ἀλλὰ τοῖς ^{λύσεις}
 τοιοῦσι· ἀόριστα γάρ ἐστιν, ἂν τις σκοπῇ παρ' ὁπόσα φαί-
 νονται τοῖς τυχοῦσιν. ὥστε φανερόν ὅτι τοῦ διαλεκτικοῦ ἐστὶ τὸ
 δύνασθαι λαβεῖν παρ' ὅσα γίνεται διὰ τῶν κοινῶν ἢ ὧν ἔλεγ-
 χος ἢ φαινόμενος ἔλεγχος, καὶ ἡ διαλεκτικὸς ἢ φαινόμε-
 νος διαλεκτικὸς ἢ πειραστικός.

Οὐκ ἐστὶ δὲ διαφορὰ τῶν λόγων ἣν λέγουσι ¹⁰ τινες, ¹⁰ ὅτι
 εἶναι τοὺς μὲν πρὸς τοῦ νομα λόγους, ἑτέρους δὲ πρὸς τὴν ¹¹ διάνοιαν.
 ἄτοπον γὰρ τὸ ὑπολαμβάνειν ἄλλους μὲν εἶναι ¹² πρὸς τοῦ νομα
 λόγους, ἑτέρους δὲ πρὸς τὴν διάνοιαν, ἀλλ' οὐ ¹³ τοὺς αὐτοὺς.
 τί γὰρ ἐστὶ τὸ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν ἀλλ' ἢ ¹⁴ τὸ μὴ
 καὶ μὴ χρῆται τῷ ὀνόματι, οἰόμενος ἐρωτᾶσθαι, ἐφ' ᾧ ¹⁵ ἐρωτῶ-
 μένος ἔδωκεν; τὸ δ' αὐτὸ τοῦτό ἐστι καὶ πρὸς τοῦ νομα.
 καὶ δὲ πρὸς τὴν διάνοιαν, ὅταν ἐφ' ᾧ ἔδωκεν διανοηθεῖς. εἰ
 ἢ τις πλείω σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος οἶοιτο ἐν σημαίνειν ¹⁶
 καὶ ὁ ἐρωτῶν καὶ ὁ ἐρωτῶμενος, οἷον ἴσως τὸ ὄν ἢ τὸ ἐν
 πολλὰ σημαίνει, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀποκρινόμενος καὶ ὁ ἐρωτῶν
 [Ζήταν] ἐν οἰόμενος εἶναι ἠρώτησε, καὶ ἐστὶν ὁ λόγος ὅτι ἐν
 πάντα, οὗτος πρὸς τοῦ νομα ἐστὶ ἢ πρὸς τὴν διάνοιαν τοῦ ἐρω-
 τώμενου διειλεγμένος. εἰ δὲ γέ τις πολλὰ οἶται σημαίνειν, ¹⁷
 δῆλον ὅτι οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν. πρῶτον μὲν γὰρ περὶ τοὺς
 κοινούτους ἐστὶ λόγους τὸ πρὸς τοῦ νομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν

39 οὐδεμίαν u. — 40 ὁτρουῖν corr A.

170b1 ἀντιφάσεώς ἐστιν u. — 2 pr ἢ om C. — ἢ δύο ἢ εἰς T. —
 ante ἔλεγχος lit plur vbb c. — 3 ἅπαντές T. — 4 αἱ] καὶ T. — 5 ἐνστ.
 αἱ λύσεις uT. — πᾶσα T. — 8 τυχοῦσιν corr c. — 10 ἔλεγχος om T.
 — 11 ἢ πειραστικός om C. — 13 λόγους ἑτέρους] τοὺς T. — 16 ἀλλ'
 om corr C. — 17 ὁ B, pr A. — 18 τὸ αὐτὸ δὲ ἐστὶ T. — 19 ὁ AB,
 r C. — ἔδωκεν ὁ διαν. u. — 20 δέ T. — 23 παρμενίδης superscr c.
 — 24 ἐστὶν uT. — 26 παρὰ τοὺς T. — 27 alt πρὸς om T.

ὅσοι πλείω σημαίνουνσιν, εἴτα περὶ ὄντινου ἔστιν· οὐ γὰρ ἐν τῷ λόγῳ ἔστι τὸ πρὸς τὴν διάνοιαν εἶναι, ἀλλ' ἐν τῷ τὸν ἀπο-
 30 κρινόμενον ἔχειν πῶς πρὸς τὰ δεδομένα. εἴτα πρὸς τοῦνομα
πάντας ἐνδέχεται αὐτοὺς εἶναι. τὸ γὰρ πρὸς τοῦνομα τὸ μὴ πρὸς
 τὴν διάνοιαν εἶναι ἔστιν ἐνταῦθα. εἰ γὰρ μὴ πάντες, ἔδονται
 τινες ἕτεροι οὔτε πρὸς τοῦνομα οὔτε πρὸς τὴν διάνοιαν· οἱ δὲ
 35 φασὶ πάντας, καὶ διαιροῦνται ἢ πρὸς τοῦνομα ἢ πρὸς τὴν δι-
νοίαν εἶναι πάντας, ἄλλους δ' οὐ. ἀλλὰ μὴν ὅσοι συλλογισμοὶ
 εἰσι παρὰ τὸ πλεοναχῶς, τούτων εἰσὶ τινες οἱ παρὰ τοῦνομα.
 ἀτόπως μὲν γὰρ καὶ εἴρηται τὸ παρὰ τοῦνομα φάναι πάντας
 τοὺς παρὰ τὴν λέξιν· ἀλλ' οὖν εἰσὶ τινες παραλογισμοὶ οὐ τῷ
 τὸν ἀποκρινόμενον πρὸς τούτους ἔχειν πῶς, ἀλλὰ τῷ τοιοῦτῳ
 40 ἐρώτημα τὸν λόγον αὐτὸν ἔχειν, ὃ πλείω σημαίνει.

p. 171 Ὅλως τε ἄτοπον τὸ περὶ ἐλέγχου διαλέγεσθαι, ἀλλὰ
 μὴ πρότερον περὶ συλλογισμοῦ· ὁ γὰρ ἔλεγχος συλλογι-
 5 σμός ἐστιν, ὥστε χρὴ καὶ περὶ συλλογισμοῦ πρότερον ἢ περὶ
 ψευδοῦς ἐλέγχον· ἔστι γὰρ ὁ τοιοῦτος ἔλεγχος φαινόμενος
 6 συλλογισμὸς ἀντιφάσεως. διὸ ἢ ἐν τῷ συλλογισμῷ ἔστι
 τὸ αἴτιον ἢ ἐν τῇ ἀντιφάσει (προσκεισθαι γὰρ δεῖ τὴν ἀν-
 7 τίφασιν), ὅτε δ' ἐν ἀμφοῖν, ἂν ἢ φαινόμενος ἔλεγχος. ἔστι
 δὲ ὁ μὲν τοῦ σιγῶντα λέγειν ἐν τῇ ἀντιφάσει, οὐκ ἐν τῷ συλ-
 8 λογισμῷ, ὁ δὲ, ἃ μὴ ἔχει τις, δοῦναι, ἐν ἀμφοῖν, ὁ δὲ
 10 ὅτι ἢ Ὁμήρου ποιήσις σχῆμα διὰ τοῦ κύκλου ἐν τῷ συλλο-
 γισμῷ. ὁ δ' ἐν μηδετέρῳ ἀληθοῦς συλλογισμός.

Ἀλλὰ δὴ ὅθεν ὁ λόγος ἦλθε, πότερον οἱ ἐν τοῖς μα-
 θήμασι λόγοι πρὸς τὴν διάνοιαν εἰδιν ἢ οὐ; καὶ εἴ τιτι δοκεῖ
 15 πολλὰ σημαίνειν τὸ τρίγωνον, καὶ ἔδωκε μὴ ὡς τοῦτο τὸ
 σχῆμα ἐφ' οὗ συνεπεράνατο ὅτι δύο ὄρθαι, πότερον πρὸς τὴν
 διάνοιαν οὗτος διελέκται τὴν ἐκείνου ἢ οὐ;

Ἔτι εἰ πολλὰ μὲν σημαίνει τοῦνομα, ὃ δὲ μὴ νοεῖ μὴ
 οἶεται, πῶς οὗτος οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν διελέκται; ἢ πῶς ὅα

28 ὄντιναοῦν CuT. — 31 ἐνδέχεται πάντας T. — 33 ἕτεροι εἰ
 οὔτε uT. — 35 ἀλλ' οὐς pr A. — 36 οἱ] οὐ T, corr Ac. — 37 πᾶν-
 τας εἶναι τοὺς C. — 38 τινές εἰσι C. — 39 αὐτοὺς CcT. — τὸ τοῦ-
 δε T. — 40 αὐτὸν om T.

171a3 καὶ om C. — συλλογισμοῦ corr ABCc, παραλογισμοῦ pr
 B. — 5 ἢ om f. — ἔστι CT. — 6 τὴν ἀντιφάσιν om Acuf, del volunt
 BC. — 7 ὅτε corr f. — 9 ἔχει CcT. — δοίη corr Cc, δοίη ἂν T. —
 10 ἢ om T. — 17 σημαίνει et νοεῖ in fin corr C. — τὸ ὄνομα CT. —
 18 οὐ om u. — διελέκται; καίτοι ὁ λόγος δοκεῖ τῶν παρὰ τὸ ὄνομα. ἢ C.

ἐρωτῶν πλὴν διδόναι διαίρεσιν, εἴτ' ἐρωτήσῃ τις εἴ ἐστι σι-
γῶντα λέγειν ἢ οὐ, ἢ ἐστι μὲν ὡς οὐ, ἐστι δ' ὡς ναί; εἰ δὴ το-
υτοῦτο δοίη μηδαμῶς, ὃ δὲ διαλεχθεῖη, ἄρ' οὐ πρὸς τὴν διὰ-
νοίαν διελλεκται; καίτοι ὁ λόγος δοκεῖ τῶν παρὰ τὸ ὄνομα
εἶναι. οὐκ ἄρα ἐστὶ γένος τι λόγων τὸ πρὸς τὴν διάνοιαν. ἀλλ'
οἱ μὲν πρὸς τοῦτομα εἰσι, καὶ τοιοῦτοι οὐ πάντες, οὐχ ὅτι οἱ
ἐλεγχοι, ἀλλ' οὐδ' οἱ φαινόμενοι ἐλεγχοι. εἰσι γὰρ καὶ μὴ
παρὰ τὴν λέξιν φαινόμενοι ἐλεγχοι, οἷον οἱ παρὰ τὸ συμ-
βεβηκός καὶ ἕτεροι.

Εἰ δὲ τις ἀξιοῖ διαίρεῖν, ὅτι λέγω δὲ σιγῶντα λέγειν
τὰ μὲν ὡδὶ τὰ δ' ὡδί. ἀλλὰ τοῦτό γ' ἐστὶ πρῶτον μὲν ἄτο-
πον τὸ ἀξιούν (ἐνίοτε γὰρ οὐ δοκεῖ τὸ ἐρωτώμενον πολλα-
χῶς ἔχειν, ἀδύνατον δὲ διαίρεῖν ὃ μὴ οἶεται). ἔπειτα τὸ
διδάσκειν τί ἄλλο ἐσται; φανερόν γὰρ ποιήσει ὡς ἔχει τῷ
μὴ ἐσκεμμένῳ μὴτ' εἰδῶτι μὴτ' ὑπολαμβάνοντι ὅτι ἄλ-
λως λέγεται. ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς μὴ διπλοῖς τί καλῶναι τοῦτο
παθεῖν; ἄρα ἴσαι αἱ μονάδες ταῖς δυνάσιν ἐν τοῖς τέτταρσιν; αἱ
οἱ δὲ δυνάδες αἱ μὲν ὡδὶ ἐνοῦσαι αἱ δὲ ὡδί. καὶ ἄρα τῶν
παντίων μία ἐπιστήμη ἢ οὐ; ἐστὶ δ' ἐναντία τὰ μὲν γνωστά
τὰ δ' ἄγνωστα. ὥστ' εἰσὶν ἀγνοεῖν ὃ τοῦτο ἀξίων ὅτι ἕτερον
διδάσκειν τοῦ διαλέγεσθαι, καὶ ὅτι δεῖ τὸν μὲν διδάσκοντα
ἐρωτᾶν ἀλλ' αὐτὸν δηλὰ ποιεῖν, τὸν δ' ἐρωτᾶν.

ἔτι τὸ φάναι ἢ ἀποφάναι ἀξιούν οὐ δεικνύντος ἐστίν, 11
ἀλλὰ πείραν λαμβάνοντος. ἢ γὰρ πειραδτική ἐστὶ διαλε-
κτική τις καὶ θεωρεῖ οὐ τὸν εἰδῶτα ἀλλὰ τὸν ἀγνοοῦντα καὶ
προσποιούμενον. ὃ μὲν οὖν κατὰ τὸ πρᾶγμα θεωρῶν τὰ κοινὰ
διαλεκτικός, ὃ δὲ τοῦτο φαινομένως ποιῶν σοφιστικός. καὶ
συλλογισμὸς ἐριστικός καὶ σοφιστικός ἐστίν εἰς μὲν ὃ φαι-
νόμενος συλλογιστικός, περὶ ὧν ἡ διαλεκτικὴ πειραδτικὴ ἐστὶ,
τῶν ἀληθῆς τὸ συμπέρασμα ἢ τοῦ γὰρ διὰ τί ἀπατητικός 10

19 πρὶν u, fort pr c. — διδόντα C. — διαίρεσιν corr c. — εἴτα
pr C, corr B. — 20 ναί] οὐ T. — 22 καίτοι οὗτος ὁ T. — 23 ἀλλ'
... εἰσι] ἄλλο τῶν (pr c) πρὸς τοῦτομα ... c. — 24 καίτοι οὗτοι
4uTy, pr C, καὶ οὗτοι pr c. — 25 ἀλλ'... ἐλεγχοι om C. — μὴ om C.
— 26 ὃ cT. — 29 pr μὲν om T. — 30 ποσυχῶς C. — 33 ἐπισκεμ-
μένῳ (sic) T. — 35 ποιεῖν T. — ταῖς δυνάσιν δυνάσιν pr C. — ἐν ταῖς
τέτταρσιν T. — τέσσαρσιν C. — 36 δὲ] δὲ αἱ c, om T.

171b2 δηλόν T. — τὸ pr A. — 5 τις. διὸ περὶ πάντων ἐπισκοπεῖ
καὶ CuT. — 10 ἢ τὸ συμ. T.

ἔστι· καὶ ὅσοι μὴ ὄντες κατὰ τὴν ἐκάστου μέθοδον παραλο-
γισμοὶ δοκοῦσιν εἶναι κατὰ τὴν τέχνην. τὰ γὰρ ψευδογρα-
φήματα οὐκ ἐριστικά (κατὰ γὰρ τὰ ὑπὸ τὴν τέχνην οἱ
παραλογισμοί), οὐδὲ γ' εἴ τί ἐστι ψευδογραφῆμα περὶ ἀλη-
15 θείας, οἷον τὸ Ἰπποκράτους ἢ ὁ τετραγωνισμὸς ὁ διὰ τῶν μη-
νίσκων. ἀλλ' ὡς Βρύδων ἐτετραγώνιζε τὸν κύκλον, εἰ καὶ τε-
τραγωνίζεται ὁ κύκλος, ἀλλ' ὅτι οὐ κατὰ τὸ πρᾶγμα, διὰ
τοῦτο σοφιστικός. ὥστε ὁ τε περὶ τῶνδε φαινόμενος συλλο-
γισμὸς ἐριστικός λόγος, καὶ ὁ κατὰ τὸ πρᾶγμα φαινόμε-
20 νος συλλογισμὸς, κἂν ἢ συλλογισμὸς, ἐριστικός λόγος· φαι-
νόμενος γὰρ ἔστι κατὰ τὸ πρᾶγμα, ὥστ' ἀπατητικός καὶ
ἀδικος. ὥσπερ γὰρ ἡ ἐν ἀγῶνι ἀδικία εἶδος τι ἔχει καὶ ἔστι
ἀδικομαχία τις, οὕτως ἐν ἀντιλογίᾳ ἀδικομαχία ἢ ἐριστική
ἔστιν· ἐκεῖ τε γὰρ οἱ πάντως νικᾶν προαιρούμενοι πάντων ἀ-
25 πτονται καὶ ἐνταῦθα οἱ ἐριστικοί. οἱ μὲν οὖν τῆς νίκης αὐτῆς
χάριν τοιοῦτοι ἐριστικοὶ ἀνθρώποι καὶ φιλέριδες δοκοῦσιν εἶναι·
οἱ δὲ δόξης χάριν τῆς εἰς χρηματισμὸν σοφιστικοί· ἡ γὰρ
σοφιστική ἐστιν, ὥσπερ εἶπομεν, χρηματιστική τις ἀπὸ σο-
φίας φαινομένης, διὸ φαινομένης ἀποδείξεως ἐφίενται. κα-
30 τῶν λόγων τῶν αὐτῶν μὲν εἰσιν οἱ φιλέριδες καὶ σοφισταί,
ἀλλ' οὐ τῶν αὐτῶν ἕνεκεν. καὶ λόγος ὁ αὐτὸς μὲν ἔσται σο-
φιστικός καὶ ἐριστικός, ἀλλ' οὐ κατὰ ταῦτόν, ἀλλ' ἢ μὲν νί-
κης φαινομένης, ἐριστικός, ἢ δὲ σοφίας, σοφιστικός· καὶ γὰρ
ἡ σοφιστική ἐστι φαινομένη σοφία τις ἀλλ' οὐκ οὐσα. ὁ δὲ
35 ἐριστικός ἐστὶ πῶς οὕτως ἔχων πρὸς τὸν διαλεκτικὸν ὡς ὁ ψευ-
δογράφος πρὸς τὸν γεωμετρικόν· ἐκ γὰρ τῶν αὐτῶν τῇ δι-
λεκτικῇ παραλογίζεται καὶ ὁ ψευδογράφος τὸν γεωμετρικόν·
ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐριστικός, ὅτι ἐκ τῶν ἀρχῶν καὶ συμπέρασ-
p.172 ματῶν τῶν ὑπὸ τὴν τέχνην ψευδογραφεῖ· ὁ δ' ὑπὸ τὴν δι-
λεκτικὴν περὶ μὲν τᾶλλα ὅτι ἐριστικός ἔσται δῆλον. οἷον

11 καὶ ὅσοι οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῶν τῆς προκειμένης κα-
ἔσοι T. — ἐκάστων ACTf, ἐκάστω Bc. — 16 ὡς] ὡς ὁ C. — 18 ὁ δὲ
ὁ u et rc supra vs C. — 19 ἐριστικός... συλλογισμὸς om u. — 20
T, καὶ pr A. — 23 οὕτως ἢ ἐναντιολογία f. — ἐναντιολογία omissio
CuiT. — ἢ] ἐστὶν f, om CcT. — 27 εἰς] εἰς τὸν pr T. — 30 καὶ
σοφισταί u. — 31 ἕνεκα C — καὶ ὁ λόγος i. — 32 καταντόν pr A.
ἢ] ὁ u. — 34 ἔσται pr A. — φαινομένη om u. — τις σοφία u.
37 παραλογίζονται καθάπερ (παραλογίζεται add C) καὶ uC. — γεω-
μετρικόν CcT.

172a2 περὶ μὲν] παρὰ T. — τὰ ἄλλα CcT.

τετραγωνισμός ὁ μὲν διὰ τῶν μηνίσκων οὐκ ἑριστικός, ὁ δὲ ἀρχῶν
 Βρύδωνος ἑριστικός· καὶ τὸν μὲν οὐκ ἔστι μετενεγκεῖν ἀλλ' ἢ
 πρὸς γεωμετρίαν μόνον διὰ τὸ ἐκ τῶν ιδίων εἶναι ἀρχῶν, τὸν δὲ
 πρὸς πολλοὺς, ὅσοι μὴ ἴσασιν τὸ δυνατόν ἐν ἐκάστῳ καὶ
 τὸ ἀδύνατον· ἀρμόσει γάρ. ἢ ὡς Ἀντιφῶν ἐτετραγώνισεν.
 ἢ εἰ τις μὴ φαίη βέλτιον εἶναι ἀπὸ δείπνου περιπατεῖν διὰ
 τὸν Ζήνωνος λόγον, οὐκ ἱατρικός· κοινὸς γάρ. εἰ μὲν οὖν πάντα
 ὁμοίως εἶχεν ὁ ἑριστικός πρὸς τὸν διαλεκτικὸν τῷ ψευδογρά- 10
 φῳ πρὸς τὸν γεωμέτρην, οὐκ ἂν ἦν περὶ ἐκείνων ἑριστικός. νῦν
 δ' οὐκ ἔστιν ὁ διαλεκτικός περὶ γένος τι ὠρισμένον, οὐδὲ δει-
 κτικός οὐθενός, οὐδὲ τοιοῦτος οἶος ὁ καθόλου. οὔτε γὰρ ἔστιν
 πάντα ἐν ἐνί τινι γένει, οὔτε εἰ εἴη, οἷόν τε ὑπὸ τὰς αὐτὰς
 ἀρχὰς εἶναι τὰ ὄντα. ὥστ' οὐδεμία τέχνη τῶν δεικνυνουσῶν 15
 πρὸς τὸν ἐρωτητικὴν ἔστιν· οὐ γὰρ ἔξεστιν ὁποτερονοῦν τῶν
 ὀρίων δοῦναι· συλλογισμὸς γὰρ οὐ γίνεται ἐξ ἀμφοῖν. ἡ δὲ
 διαλεκτικὴ ἐρωτητικὴ ἔστιν. εἰ δ' ἐδείκνυνεν, εἰ καὶ μὴ πάν-
 τα, ἀλλὰ τὰ γε πρῶτα καὶ τὰς οἰκείας ἀρχὰς οὐκ ἂν
 πρῶτα. μὴ διδόντος γὰρ οὐκ ἂν ἔτι εἶχεν ἐξ ὧν ἔτι διαλέ- 20
 σται πρὸς τὴν ἔνστασιν. ἢ δ' αὐτὴ καὶ πειραδτική. οὐδὲ γὰρ
 πειραδτικὴ τοιαύτη ἔστιν οἷα ἡ γεωμετρία, ἀλλ' ἦν ἂν
 καὶ μὴ εἰδώς τις. ἔξεστι γὰρ πείραν λαβεῖν καὶ τὸν
 εἰδῶτα τὸ πρᾶγμα τοῦ μὴ εἰδότος, εἴπερ καὶ δίδωσιν
 καὶ ἐξ ὧν οἶδεν οὐδ' ἐκ τῶν ιδίων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπομένων, 25
 καὶ τοιαῦτά ἐστιν ἃ εἰδῶτα μὲν οὐδὲν καλύει μὴ εἰδέναι
 τὴν τέχνην, μὴ εἰδῶτα δ' ἀνάγκη ἀγνοεῖν. ὥστε φανερόν ἐστι
 ὅθεν ὠρισμένου ἢ πειραδτικῆς ἐπιστήμης ἔστιν. διὸ καὶ περὶ
 πάντων ἔστί· πᾶσαι γὰρ αἱ τέχναι χρῶνται καὶ κοινοῖς τι-
 νων. διὸ πάντες καὶ οἱ ἰδιῶται τρόπον τινὰ χρῶνται τῇ δια- 30
 κτικῇ καὶ πειραδτικῇ· πάντες γὰρ μέχρι τινὸς ἐγχειροῦσιν
 ἀνακρίνειν τοὺς ἐπαγγελλομένους. ταῦτα δ' ἔστι τὰ κοινά·
 αὐτὰ γὰρ οὐδὲν ἥττον ἴσασιν αὐτοί, κἂν δοκῶσι λίαν ἔξω
 ἔχειν. ἐλέγχουσιν οὖν ἅπαντες· ἀτέχνως γὰρ μετέχουσιν τοῦτου

3 μὲν om uT. — 4 ἔσται u. — 6 οἱ T. — 7 ἀρμόσει u. — 11 παρὰ
 μόνον i. — 12 παρὰ i. — 14 τινι om T. — εἰ ἦν T. — 16 ἐρωτημα-
 τική A. — 19 οὐκ ἂν ἡρώτα ante 18 εἰ καὶ T. — 22 γεωμετρική i. —
 23 om T. — 23 ἔχη i. — ἔνεστι C. — 24 alt μὴ om C. — 25 alt ἐκ
 T. — 26 τὴν τέχνην μὴ εἰδέναι C. — 28 οὐθενός T. — 29 αἰ om
 T. — 31 καὶ τῇ πειρᾷ. T. — 32 τὰ om u. — 33 οὐδὲν cT omisso ἡ-
 τυν. — λίαν... ἐλέγχουσι corr c. — ἔξω λίαν u. — 34 γὰρ pr om c.

35 οὐ ἐντέχνως ἢ διαλεκτικῇ ἐστὶ, καὶ ὁ τέχνη συλλογιστικῇ
πειραστικός διαλεκτικός. ἐπεὶ δ' ἐστὶ πολλὰ μὲν ταῦτα καὶ
κατὰ πάντων, οὐ τοιαῦτα δ' ὥστε φύσιν τινὰ εἶναι καὶ γέ-
νος, ἀλλ' οἷον αἱ ἀποφάσεις, τὰ δ' οὐ τοιαῦτα ἀλλὰ ἴδια
ἐστὶν ἐκ τούτων περὶ πάντων πείραν λαμβάνειν, καὶ εἶνα
τέχνην τινὰ, καὶ μὴ τοιαύτην εἶναι οἶαι αἱ δεικνύουσαι. διό-
περ ὁ ἐριστικός οὐκ ἐστὶν οὕτως ἔχων πάντῃ ὡς ὁ ψευδογρά-
φος· οὐ γὰρ ἐστὶ παραλογιστικός ἐξ ὁρισμένου τινὸς γένους
ἀρχῶν, ἀλλὰ περὶ πᾶν γένος ἐστὶ ὁ ἐριστικός.

6 Τρόποι μὲν οὖν εἰσὶν οὗτοι τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων· ὅτι
δ' ἐστὶ τοῦ διαλεκτικοῦ τὸ θεωρῆσαι περὶ τούτων καὶ δύνασθαι
ταῦτα ποιεῖν, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν· ἢ γὰρ περὶ τὰς προτάσεις
μέθοδος ἅπασαν ἔχει ταύτην τὴν θεωρίαν.

12 Καὶ περὶ μὲν τῶν ἐλέγχων εἴρηται τῶν φαινομένων
10 περὶ δὲ τοῦ ψευδόμενον τι δεῖξαι καὶ τὸν λόγον εἰς ἀδόξον
ἀγαγεῖν (τοῦτο γὰρ ἦν δεύτερον τῆς σοφιστικῆς προαιρέσεως)
πρῶτον μὲν οὖν ἐκ τοῦ πυνθάνεσθαι πῶς καὶ διὰ τῆς ἐρω-
σεως συμβαίνει μάλιστα. τὸ γὰρ πρὸς μηδὲν ὁρίσαντα κα-
15 μενον ἐρωτᾶν θρηνητικόν ἐστὶ τούτων· εἰκὴ γὰρ λέγοντες ἀμα-
τάνουσι μᾶλλον· εἰκὴ δὲ λέγουσιν, ὅταν μηδὲν ἔχωσι προ-
μενον. τό τε ἐρωτᾶν πολλὰ, καὶ ὁρισμένον ἢ πρὸς ὃ δι-
λέγεται, καὶ τὸ τὰ δοκοῦντα λέγειν ἀξιούν ποιεῖ τιν' εὐπορίαν
τοῦ εἰς ἀδόξον ἀγαγεῖν ἢ ψεύδος· ἐάν τε ἐρωτώμενος φη-
20 ἀποφῇ τούτων τι, ἄγειν πρὸς ἃ ἐπιχειρήματος εὐπορεῖ.
ὅτι νῦν ἦττον κακουργεῖν διὰ τούτων ἢ πρότερον· ἀπὸ
τοῦνται γὰρ τί τοῦτο πρὸς τὸ ἐν ἀρχῇ. στοιχείον δὲ τοῦ τυ-
ῆ ψεύδους τινὸς ἢ ἀδόξου τὸ μηδεμίαν εὐθὺς ἐρωτᾶν θέλει
ἀλλὰ φάσκειν ἐρωτᾶν μαθεῖν βουλούμενον· χώραν γὰρ ἐν
25 χειρήματος ἢ σκέψις ποιεῖ.

Πρὸς δὲ τὸ ψευδόμενον δεῖξαι ἴδιος τόπος ὁ σοφιστικῶν

35 τέχνης pr c. — 36 ταῦτα BCif. — καὶ om ABT, pr c, del
— 39 ἐστὶν pr om C. — λαβεῖν i.

172b1 οὖν ABCcTf. — 2 ψευδογραφῶν A. — 3 ἐστὶ CciT, ἐστὶ
δ B. — 4 παρὰ i. — δ om Cc. — 6 τούτων πάντων καὶ T. — καὶ
... ποιεῖν om C. — 10 ἀδόξον τι ἀγαγεῖν C. — 11 δεύτερον ἦν T.
12 οὖν om uT. — 13 et 15 μηδὲν T. — 15 ἔχωσι] ἢ T. — 16 καὶ
A. — 17 τὴν Af. — 18 ἢ εἰς ψ. C. — 19 δυνατόν ci, δύναται CT.
22 ἢ τινος ψ. CoT. — τὸ] τοῦ i. — 23 μαθάνειν C. — ἐπιχειρή-
ματος ABCfT, ἐπιχειρήματος i. — 24 ἢ] εὐθὺς ἢ C. — σκέψις corr C.
— 25 δ om Ci, del vult A.

ως, τὸ ἄγειν πρὸς τοιαῦτα πρὸς ἃ εὐπορεῖ λόγων. ἔστι δὲ ⁷⁰ καλῶς καὶ μη καλῶς τοῦτο ποιεῖν, καθάπερ ἐλέχθη ⁷¹ πρότερον.

Πάλιν πρὸς τὸ παράδοξα λέγειν σκοπεῖν ἐκ τίνος γένους ὁ διαλεγόμενος, εἴτ' ἐπερωτᾷν ὁ τοῖς πολλοῖς οὗτοι λέ- ⁸⁰ γουσι παράδοξον· ἔστι γὰρ ἐκάστοις τι τοιοῦτον. στοιχεῖον δὲ τούτων τὸ τὰς ἐκάστων εἰληφέναι θέσεις ἐν ταῖς προτάσεσιν. λόγῳ δὲ καὶ τούτων ἡ προσήκονσα φέρεται τὸ ἐμφανίζεῖν ὅτι οὐ διὰ τὸν λόγον συμβαίνει τὸ ἄδοξον· αἰεὶ δὲ τοῦτο καὶ βού- ⁸⁵ λεται ὁ ἀγανιζόμενος.

Ἔτι δ' ἐκ τῶν βουλήσεων καὶ τῶν φανερῶν δοξῶν. οὐ γὰρ ταῦτα βούλονται τε καὶ φασίν, ἀλλὰ λέγουσι μὲν τοὺς εὐσημονεστάτους τῶν λόγων, βούλονται δὲ τὰ φαινόμενα ἀσυνεχεῖν, οἷον τεθνάναι καλῶς μᾶλλον ἢ ζῆν ἡδέως φασί ^{p.173} ναι καὶ πένεσθαι δικαίως μᾶλλον ἢ πλουτεῖν αἰσχροῶς, βού- λονται δὲ τάναντία. τὸν μὲν οὖν λέγοντα κατὰ τὰς βουλήσεις εἰς τὰς φανεράς δοξὰς ἀκτέον, τὸν δὲ κατὰ ταύτας εἰς τὰς ἀποκρινυμένας· ἀμφοτέρως γὰρ ἀναγκαῖον παράδοξα λέ- ⁹⁰ γειν· ἢ γὰρ πρὸς τὰς φανεράς ἢ πρὸς τὰς ἀφανεῖς δοξὰς ἵκνῃσιν ἐναντία.

Πλείστος δὲ τόπος ἔστι τοῦ ποιεῖν παράδοξα λέγειν, ὥσ- ⁹⁵ περ καὶ ὁ Καλλικλῆς ἐν τῷ Γοργίᾳ γέγραπται λέγων, καὶ ἀρχαῖοι δὲ πάντες ᾤοντο συμβαίνειν, παρὰ τὸ κατὰ φύ- ¹⁰⁰ σιν καὶ κατὰ τὸν νόμον· ἐναντία γὰρ εἶναι φύσιν καὶ νόμον, καὶ τὴν δικαιοσύνην κατὰ νόμον μὲν εἶναι καλὸν κατὰ φύ- ¹⁰⁵ σιν δ' οὐ καλόν. δεῖν οὖν πρὸς μὲν τὸν εἰπόντα κατὰ φύσιν κατὰ νόμον ἀπαντᾶν, πρὸς δὲ τὸν κατὰ νόμον ἐπὶ τὴν φύ- ¹¹⁰ σιν ἄγειν· ἀμφοτέρως γὰρ εἶναι λέγειν παράδοξα. ἦν δὲ τὸ μὲν κατὰ φύσιν αὐτοῖς τὸ ἀληθές, τὸ δὲ κατὰ νόμον ἡ ¹¹⁵ τὸ τοῖς πολλοῖς δοκοῦν. ὥστε δῆλον ὅτι κἀκεῖνοι, καθάπερ καὶ οἱ νῦν, ἢ ἐλέγξει ἢ παράδοξα λέγειν τὸν ἀποκρινόμενον ¹²⁰ πεχεύον ποιεῖν.

26 τὸ] τοῦ i. — πρὸς] εἰς Cc. — ταῦτα pr f. — εὐπορεῖν pr e.
— 27 pr καὶ om i. — 31 ἄδοξον C. — 37 ταῦτα A. — 39 οἷον τὸ τ. C.
173a5 ἢ... λέγειν mg c. — 6 ἐναντίον C. — 10 καὶ τὸ κατὰ i. —
τὸν τε u. — 11 κατὰ τὸν νόμον pr f. — 12 δεῖ ABCTf, corr e. — 13 alt
κατὰ] κατὰ τὸν i. — 14 ἀμφοτέρως i. — λέγειν ante εἶναι Cī, post
παρὰ. cT, om u. — παράδοξον i. — 15 ἀληθές u. — 16 τὸ prom u.
— τοῖς om i.

Ἔνια δὲ τῶν ἐρωτημάτων ἔχει ἀμφοτέρως ἀδοξον εἶ-
 20 ναι τὴν ἀπόκρισιν, οἷον πότερον τοῖς σοφοῖς ἢ τῷ πατρὶ δεῖ
 πείθεσθαι, καὶ τὰ συμφέροντα πράττειν ἢ τὰ δίκαια, καὶ
 ἀδικεῖσθαι αἰρετώτερον ἢ βλάπτειν. δεῖ δ' ἄγειν εἰς τὰ τοῖς
 πολλοῖς καὶ τοῖς σοφοῖς ἐναντία, ἐὰν μὲν λέγῃ τις ὡς οἱ
 περὶ τοὺς λόγους, εἰς τὰ τοῖς πολλοῖς, ἐὰν δ' ὡς οἱ πολλοί,
 25 ἐπὶ τὰ τοῖς ἐν λόγῳ. φασὶ γὰρ οἱ μὲν ἐξ ἀνάγκης τὸν εὐ-
 δαιμονα δίκαιον εἶναι· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀδοξον τὸ βασιλεῦ-
 μὴ εὐδαιμονεῖν. ἔστι δὲ τὸ εἰς τὰ οὕτως ἀδοξα συνάγειν τὸ
 αὐτὸ τῷ εἰς τὴν κατὰ φύσιν καὶ κατὰ νόμον ἀπεναντίαςιν
 ἄγειν· ὁ μὲν γὰρ νόμος δόξα τῶν πολλῶν, οἱ δὲ σοφοί
 30 κατὰ φύσιν καὶ κατ' ἀλήθειαν λέγουσιν.

13 Κατὰ τὰ μὲν παράδοξα ἐκ τούτων δεῖ ζητεῖν τῶν τόπων·
 περὶ δὲ τοῦ ποιῆσαι ἀδολεσχεῖν, ὃ μὲν λέγομεν τὸ ἀδολε-
 35 σχεῖν, εἰρήκαμεν ἤδη. πάντες δὲ οἱ τοιοῦδε λόγοι τοῦτο βού-
 λονται ποιεῖν· εἰ μὴδὲν διαφέρει τὸ ὄνομα ἢ τὸν λόγον εἶ-
 πειν, διπλάσιον δὲ καὶ διπλάσιον ἡμίσεος ταυτό, εἰ ἄρα
 ἔστιν ἡμίσεος διπλάσιον, ἔσται ἡμίσεος ἡμίσεος διπλάσιον.
 καὶ πάλιν ἂν ἀντὶ τοῦ διπλάσιον διπλάσιον ἡμίσεος τεθῇ
 τρις ἔσται εἰρημένον, ἡμίσεος ἡμίσεος ἡμίσεος διπλάσιον. καὶ
 ἄρα ἔστιν ἡ ἐπιθυμία ἡδέος; τοῦτο δ' ἔστιν ὄρεξις ἡδέος· ἔστιν
 40 ἄρα ἡ ἐπιθυμία ὄρεξις ἡδέος ἡδέος.

Ἡ Εἰσὶ δὲ πάντες οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων ἐν τε τοῖς πρὸς
 45 τι, ὅσα μὴ μόνον τὰ γένη ἀλλὰ καὶ αὐτὰ πρὸς τι λέ-
 γεται, καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ἀποδίδοται. οἷον ἢ τε ὄρεξις
 τινὸς ὄρεξις καὶ ἡ ἐπιθυμία τινὸς ἐπιθυμία, καὶ τὸ διπλά-
 50 σιον τινὸς διπλάσιον καὶ διπλάσιον ἡμίσεος. καὶ ὅσων ἡ οὐ-
 σία οὐκ ὄντων πρὸς τι ὅλως, ὧν εἰσὶν ἕξεις ἢ πάθη ἢ τι τοι-
 οῦτον, ἐν τῷ λόγῳ αὐτῶν προσδηλοῦνται κατηγορουμένων ἐπὶ
 τούτοις. οἷον τὸ περιττὸν ἀριθμὸς μέσον ἔχων· ἔστι δ' ἄρα-

19 ἔχει τὸ ἀμφ. Cu. — ἀμφοτέροις i. — 20 δεῖ om C. — 22 ἢ
 ἢ τὸ C. — ἀδικεῖν cT. — 23 καὶ τὰ τοῖς i. — 24 παρὰ τοὺς T. —
 οἱ om u. — 25 ἐν λόγῳ] σοφοῖς cT. — 27 εἰς om T. — τὸ οὕτως
 τὰδοξα u. — οὕτως τὰ T. — 28 κατὰ τὸν νόμον u. — 33 εὐρήκαμεν
 T. — τοιοῦτοι cT. — 36 ἔστιν] ἐστὶ διπλάσιον C. — 37 καὶ πάλιν ἀντὶ
 C. — pr διπλάσιον] διπλάσιον T, om C. — 38 alt ἡμίσεος rc ms C. —
 39 ἄρα γέ ἐστιν cu. — 40 ἄρα καὶ ἡ C.

173b1 δὲ rc supra vs C. — τε om uT. — 5 καὶ διπλ. ἡμίσεος om
 u. — 6 ὅλως] καὶ ὅλως corr C, om u et pr c. — εἰσὶν] εἰσὶν ἢ Cu. —
 7 αὐτῶν] τῷ αὐτῷ Tu. — 8 alt ἀριθμὸς pr om C. — μέσον ἔχων ἀρ-
 θμὸς Tcu.

Παράδοξα

Relatives
 both genitive
 173b1

θμός περιττός· ἔστιν ἄρα ἀριθμὸς ἀριθμὸς μέσον ἔχων. καὶ εἰ τὸ σιμὸν κοιλότης ῥινός ἐστίν, ἔστι δὲ ῥίς σιμή, ἔστιν ἄρα 12 ῥίς ῥίς κοίλη.

Φαίνονται δὲ ποιεῖν οὐ ποιοῦντες ἐνίστε διὰ τὸ μὴ προσ-
πυνθάνεσθαι εἰ σημαίνει τι καθ' αὐτὸ λεχθὲν τὸ διπλάσιον
ἢ οὐδέν, καὶ εἴ τι σημαίνει, πότερον τὸ αὐτὸ ἢ ἕτερον, ἀλλὰ
τὸ συμπέρασμα λέγειν εὐθύς. ἀλλὰ φαίνεται διὰ τὸ τὸ 15
ὄνομα ταῦτό εἶναι ταῦτό καὶ σημαίνειν.

Σολοικισμὸς δ' οἷον μὲν ἐστίν εἴρηται πρότερον. ἔστι δὲ 14
τοῦτο καὶ ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντα φαίνεσθαι καὶ ποιοῦντα μὴ *Soloeisim*
δοκεῖν, καθάπερ ὁ Πρωταγόρας ἔλεγεν, εἰ ὁ μῆρις καὶ ὁ
πῆληξ ἄρῃεν ἐστίν· ὁ μὲν γὰρ λέγων οὐλομένην σολοικίζει 20
μὲν κατ' ἐκείνον, οὐ φαίνεται δὲ τοῖς ἄλλοις, ὁ δὲ οὐλόμενον
φαίνεται μὲν ἀλλ' οὐ σολοικίζει. δῆλον οὖν ὅτι καὶ τέχνη τις
τοῦτο δύναται ποιεῖν· διὸ πολλοὶ τῶν λόγων οὐ συλλογίζομε-
νοι σολοικισμὸν φαίνονται συλλογίζεσθαι, καθάπερ ἐν τοῖς
ἡλέγκοις. 25

Εἰσὶ δὲ πάντες σχεδὸν οἱ φαινόμενοι σολοικισμοὶ παρὰ
τὸ τόδε, καὶ ὅταν ἡ πτώσις μήτε ἄρῃεν μήτε θῆλν δηλοῖ ἀλ-
λὰ τὸ μεταξὺ. τὸ μὲν γὰρ οὗτος ἄρῃεν σημαίνει, τὸ δ' αὕτη
θῆλν· τὸ δὲ τοῦτο θέλει μὲν τὸ μεταξὺ σημαίνειν, πολλά-
κις δὲ σημαίνει κακείνων ἑκάτερον, οἷον τί τοῦτο; Καλλιόπη, 30
ἔϋλον, Κορίσκος. τοῦ μὲν οὖν ἄρῃενος καὶ τοῦ θήλεος διαφέ-
ρουσιν αἱ πτώσεις ἅπασαι, τοῦ δὲ μεταξὺ αἱ μὲν αἱ δ' οὐ. δο-
θέντος δὴ πολλάκις τοῦτο, συλλογίζονται ὡς εἰρημένου τοῦτον·
ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλην πτώσιν ἀντ' ἄλλης. ὁ δὲ παραλογι-
σμός γίνεται διὰ τὸ κοινὸν εἶναι τὸ τόδε πλειόνων πτώ- 35
σεων· τὸ γὰρ τοῦτο σημαίνει ὅτε μὲν οὗτος ὅτε δὲ τοῦτον. δεῖ
δ' ἐναλλάξ σημαίνειν, μετὰ μὲν τοῦ ἔστι τὸ οὗτος, μετὰ δὲ
τοῦ εἶναι τὸ τοῦτον, οἷον ἔστι Κορίσκος, εἶναι Κορίσκον. καὶ

10 δὲ καὶ ῥίς u. — ἔσται u. — 12 προσπυνθάνεσθαι corr C. —
14 οὐδέν uT. — ταῦτόν C. — 15 διὰ τὸ ὄν. T. — 16 τοῦτο εἶναι
ABCif. — εἶναι τοῦτο cT. — 18 ποιεῖν καὶ μὴ corr C, om T. —
καὶ ante μὴ om u. — 19 pr ὁ om T. — 22 καὶ u. — τεχνίτης pr T.
— 24 σολοικισμὸν] κατὰ σολοικ. i. — 27 τὸ om G. — 31 οὖν om Λι.
— τοῦ om T. — 33 δὲ uT. — τοῦτο] οὗτος u, οὕτως T. — εἰρημένον
C. — 35 alt τὸ om u et pr c. — τόδε] τοῦτο ταῦτό C, sed ταῦτά
del vult, τοῦτο u, pr c. — πτώσεων πλειόνων f. — 38 τοῦτο T. —
ἱππόνικος, εἶναι ἱππόνικον uT.

ἐπὶ τῶν θηλέων ὀνομάτων ὡσαύτως, καὶ ἐπὶ τῶν λεγομένων
 40 μὲν σκευῶν, ἔχοντων δὲ θηλείας ἢ ἄρρενος κλήσιν. ὅσα γὰρ
 p. 174 εἰς τὸ δ καὶ τὸ θ τελευταῖα, ταῦτα μόνον σκεύους ἔχει κλή-
 σιν, οἷον ξύλον, σχοινίον, τὰ δὲ μὴ οὕτως ἄρρενος ἢ θήλειος,
 ὧν ἓνα φέρομεν ἐπὶ τὰ σκεύη, οἷον ἄσκιος μὲν ἄρρεν τοῦνο-
 μα, κλίνη δὲ θήλη, διόπερ καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων ὡσαύτως
 5 τὸ ἔστι καὶ τὸ εἶναι διοίσει. καὶ τρόπον τινὰ ὁμοίος ἐστὶν ὁ
 σολοικισμὸς τοῖς παρὰ τὸ τὰ μὴ ὁμοία ὁμοίως λεγομένοις
 ἐλέγχους. ὥσπερ γὰρ ἐκείνοις ἐπὶ τῶν πραγμάτων, τοῖσι
 ἐπὶ τῶν ὀνομάτων συμπύπτει σολοικίζειν· ἄνθρωπος γὰρ καὶ
 λευκὸν καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα ἐστίν.

10 Φανερόν οὖν ὅτι τὸν σολοικισμόν πειρατέον ἐκ τῶν εἰρη-
 μένων πτώσεων συλλογίζεσθαι.

Εἶδη μὲν οὖν ταῦτα τῶν ἀγωνιστικῶν λόγων καὶ μέρη
 τῶν εἰδῶν καὶ τρόποι οἱ εἰρημένοι. διαφέρει δ' οὐ μικρόν, ἵνα
 ταχθῇ πως τὰ περὶ τὴν ἐρώτησιν πρὸς τὸ λανθάνειν, ὥσπερ
 15 ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς. ἐφεξῆς οὖν τοῖς εἰρημένοις ταῦτα πρῶ-
 τον λεκτέον.

15 Ἔστι δὴ πρὸς τὸ ἐλέγχειν ἐν μὲν μῆκος· χαλεπὸν γὰρ
 ἅμα πολλὰ συνοράν. εἰς δὲ τὸ μῆκος τοῖς προειρημένοις στοι-
 χείοις χρηστέον. ἐν δὲ τάχος· ὑστερίζοντες γὰρ ἥττον προο-
 20 ρῶσιν. ἔτι δ' ὀργή καὶ φιλονεικία· ταραττόμενοι γὰρ ἥττον
 δύνανται φυλάττεσθαι πάντες. στοιχεῖα δὲ τῆς ὀργῆς τὸ
 φανερόν ἐαντὸν ποιεῖν βουλόμενον ῥαδικεῖν καὶ τὸ παράπαν
 ἀναισχυρτεῖν. ἔτι τὸ ἐναλλάξ τὰ ἐρωτήματα τιθέναι, ἵνα
 τε πρὸς ταῦτο πλείους τις ἔχη λόγους, ἵνα τε καὶ ὅτι οὕτως
 25 καὶ ὅτι οὐχ οὕτως· ἅμα γὰρ συμβαίνει ἢ πρὸς πλείω ἢ
 πρὸς τὰ ἐναντία ποιεῖσθαι τὴν φυλακὴν. ὅπως δὲ πάντα τὰ
 πρὸς τὴν κρύψιν λεχθέντα πρότερον χρηδίσμα καὶ πρὸς τοὺς
 ἀγωνιστικοὺς λόγους· ἢ γὰρ κρύψις ἐστὶ τοῦ λαθεῖν χάριν, τὸ
 δὲ λαθεῖν τῆς ἀπάτης.

30 Πρὸς δὲ τοὺς ἀνανεύοντας ἀτ' ἂν οἰηθῶσιν εἶναι πρὸς
 τὸν λόγον, ἐξ ἀποφάσεως ἐρωτητέον, ὥς τοῦναντίον βουλόμε-

40 μὲν om T.

174a3 τοῦνομα om uT. — 5 τὸ εἶναι καὶ ἔστι διοίσει cuT. — 6 τὸ
 om cuT, pr C. — 8 ἐμπύπτει u. — 14 παρὰ τὴν T. — 17 δὲ C. —
 22 παρὰ πάντας C. — 24 αὐτὸ B. — ἔχη τις uT. — ἔχοι f. — ὅτι
 οὕτως καὶ om T. — 26 ἀναντία Tu. — ποιήσασθαι C.

ων, ἡκαὶ ἐξ ἑσού ποιοῦντα τὴν ἐρώτησιν· ἀδήλου γὰρ ὄντος τοῦ τί βούλεται λαβεῖν ἤττον δυσκολαίνουσιν. ὅταν ἔ' ἐπὶ τῶν μερῶν διδῶ τις τὸ καθ' ἕκαστον, ἐπάγοντα τὸ καθόλου πολ-
λάκις οὐκ ἐρωτητέον, ἀλλ' ὡς δεδομένῳ χρηστέον· ἐνίοτε γὰρ 35 αἰσθάνονται καὶ αὐτοὶ δεδοκέναι καὶ τοῖς ἀκούουσι φαίνονται διὰ τὴν τῆς ἐπαγωγῆς μνείαν, ὡς οὐκ ἂν ἤρωτημένα μάτηρ. ἐν οἷς τε μὴ ὀνόματι σημαίνεται τὸ καθόλου, ἀλλὰ τῇ ὁμοιότητι χρηστέον πρὸς τὸ συμφέρον· λανθάνει γὰρ ἡ ὁμοιότης 253. 31
πολλάκις. πρὸς τε τὸ λαβεῖν τὴν πρότασιν τούναντίον παρα- 40 βάλλοντα χρῆ πυνθάνεσθαι. οἷον εἰ δέοι λαβεῖν ὅτι δεῖ ἅπαντα τῷ πατρὶ πεῖθεσθαι, πότερον ἅπαντα δεῖ πεῖθεσθαι τοῖς γονεῦσιν ἢ πάντ' ἀπειθεῖν; καὶ τὸ πολλάκις πολλά, πότερον πολλὰ συγχωρητέον ἢ ὀλίγα; μᾶλλον γὰρ, εἴπερ ἀνάγκη, δόξειεν ἂν εἶναι πολλά· παρατιθεμένων γὰρ ἐγγὺς τῶν ἐναντίων, καὶ μείζω καὶ μεγάλα φαίνεται καὶ χείρω καὶ βελτίω τοῖς ἀνθρώποις.

Σφοδρὰ δὲ καὶ πολλάκις ποιεῖ δοκεῖν ἐληλέγχθαι τὸ μάλιστα σοφιστικὸν συκοφάντημα τῶν ἐρωτῶντων, τὸ μηδὲν 50 συλλογισαμένους μὴ ἐρώτημα ποιεῖν τὸ τελευταῖον, ἀλλὰ 10 συμπερασματικῶς εἰπεῖν, ὡς συλλελογισμένους, οὐκ ἄρα τὸ καὶ τό. Σοφιστικὸν δὲ καὶ τὸ κείμενον παραδόξον τὸ φαινόμενον ἐξιοῦν ἀποκρίνεσθαι προκειμένου τοῦ δοκοῦντος ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὴν ἐρώτησιν τῶν τοιούτων οὕτω ποιεῖσθαι, πότερόν σοι δοκεῖ; ἀνάγκη γὰρ, ἂν ἡ τὸ ἐρώτημα ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός, ἡ 15 ἔλεγχον ἢ παράδοξον γίνεσθαι, δόντος μὲν ἔλεγχον, μὴ δόντος δὲ μηδὲ δοκεῖν φάσκοντος ἄδοξον, μὴ δόντος δὲ δοκεῖν δ' ὁμολογοῦντος ἔλεγχου εἰδές.

Ἔτι καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς, καὶ ἐν τοῖς ἐλεγκτικοῖς ὁμοίως τὰ ἐναντιώματα θεωρητέον ἢ πρὸς τὰ ὑφ' αὐτοῦ λεγόμενα, ἢ πρὸς οὓς ὁμολογεῖ καλῶς λέγειν ἢ πρᾶτ-

32 καὶ om C. — 33 τοῦ om u. — δ' corr C pr om. — 34 τὸ om uT. — ἐπαγαγόντα ABci. — 35 δεδομένῳ in fin corr C. — 36 καὶ αὐτοὶ... φαίνονται supra vs A, sed pr manu. — 38 ὅσοις u. — 40 χρῆ παραβαλόντα C.

174b1 ἅπαντα δεῖ πεῖθεσθαι τῷ π. uT. — 2 πάντα Ci. — 3 καὶ τὰ u. — 4 συγχωρητέον om u. — 5 πολλὰ δοξ. ἂν εἶναι uT. — 8 δοκεῖν ποιεῖ uT. — ἐληλέχθαι c, pr A. — 9 τὸ] διὰ τὸ T. — μηδὲν CuiT. — 17 alt δόντος] διδόντος C. — 19 pr καὶ om u. — 20 ὑπεναντιώματα uT. — 21 ἑαυτοῦ u.

τειν, ἔτι πρὸς τοὺς δοκοῦντας τοιοῦτους ἢ πρὸς τοὺς ὁμοίους ἢ πρὸς τοὺς πλείστον ἢ πρὸς πάντας. ὥσπερ τε καὶ ἀποκρινόμενοι πολλάκις, ὅταν ἐλέγχωνται, ποιοῦσι διττόν, ἂν μὲν ²⁸ λη συμβαίνειν ἐλεγχθῆσθαι, καὶ ἐρωτῶντας χρηστέον ποτὶ τοῦτω πρὸς τοὺς ἐνισταμένους, ἂν ὡδὶ μὲν συμβαίνειν ὡδὶ δὲ μή, ὅτι οὕτως εἴληφεν, οἷον ὁ Κλεοφῶν ποιεῖ ἐν τῷ Μανδροβοῦλῳ. δεῖ δὲ καὶ ἀφισταμένους τοῦ λόγου τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπιτέμνειν, καὶ ἀποκρινόμενον, ἂν προαισθάνηται, ³⁰ προενίστασθαι καὶ προαγορεύειν. ἐπιχειρητέον δ' ἐνίστη καὶ πρὸς ἄλλα τοῦ εἰρημένου, ἐκεῖνο ἐκλαβόντας, εἰ μὴ πρὸς τὸ κείμενον ἔχη τις ἐπιχειρεῖν· ὅπερ ὁ Λυκόφρων ἐποίησε προβληθέντος λύραν ἐγκωμιάζειν. πρὸς δὲ τοὺς ἀπαιτοῦντας πρὸς τι ἐπιχειρεῖν, ἐπειδὴ δοκεῖ δεῖν ἀποδιδόναι τὴν αἰτίαν, ³² λεχθέντων δ' ἐνίων εὐφυλακτότερον τὸ καθόλου συμβαίνειν ἐν τοῖς ἐλέγχοις, λέγειν τὴν ἀντίφασιν, ὅτι ὁ ἔφησεν ἀποφῆσαι, ἢ ὁ ἀπέφησε φῆσαι, ἀλλὰ μὴ ὅτι τῶν ἐναντίων ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη ἢ οὐχ ἢ αὐτή. οὐ δεῖ δὲ τὸ συμπέρασμα προτατικῶς ἐρωτᾶν· ἐνια δ' οὐδ' ἐρωτητέον, ἀλλ' ὥς ³⁴ ὁμολογουμένῳ χρηστέον.

p.175 ¹⁶ Ἐξ ὧν μὲν οὖν αἱ ἐρωτήσεις, καὶ πῶς ἐρωτητέον ἐν ταῖς ἀγωνιστικαῖς διατριβαῖς, εἰρηται· περὶ δὲ ἀποκρίσεως, καὶ πῶς χρὴ λύειν καὶ τί, καὶ πρὸς τίνα χρῆσιν οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων ὠφέλιμοι, μετὰ ταῦτα λεκτέον.

⁵ Χρήσιμοι μὲν οὖν εἰσὶ πρὸς μὲν φιλοσοφίαν διὰ δύο. πρῶτον μὲν γὰρ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ γινόμενοι παρὰ τὴν λέξιν ἄμεινον ἔχειν ποιοῦσι πρὸς τὸ ποσυχῶς ἕκαστον λέγεται, καὶ ποῖα ὁμοίως καὶ ποῖα ἐτέρως ἐπὶ τε τῶν πραγμάτων συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ὀνομάτων. δεύτερον δὲ πρὸς τὰς ¹⁰ καθ' αὐτὸν ζητήσεις· ὁ γὰρ ὕψ' ἐτέρου ῥαδίως παραλογιζόμενος καὶ τοῦτο μὴ αἰσθανόμενος κἂν αὐτὸς ὕψ' αὐτοῦ τοῦτο πάθοι πολλάκις. τρίτον δὲ καὶ τὸ λοιπὸν ἔτι πρὸς δόξαν,

23 πρὸς τοὺς πάντας u. — γε B. — 24 ἐὰν CcuT. — 25 ἐλέγχεσθαι CcuT. — 26 τοῦτο c, pr A. — ἐὰν cuT. — 27 ὁ Κλ. ποιεῖ] καὶ ὁ Κλ. T. — 29 καὶ] καὶ τὸν Cui. — ὅταν προαισθάνηται u. — 30 προανίστασθαι pr Rif. — 31 ἐκεῖνο] ἐκεῖνο κείσθαι T. — ἐκλαμβάνοντας uT. — 34 τὴν αἰτίαν pr om c. — 35 συμβαίνειν corr c. — 36 ὁ τι ἔφησεν u, pr c. — 37 ὁ] ὁ τι uT. — 39 προτατικῶς Cui.

175a5 alt μὲν om uT. — 8 ἐπὶ om C. — τε om u. — 10 ἐναντίον C. — παραλογιζόμενος ῥαδίως C. — 11 διαισθανόμενος CcuT.

τὸ περὶ πάντα γεγυμνάσθαι δοκεῖν καὶ μηδενὸς ἀπειρώ-
 χειν· τὸ γὰρ κοινωνοῦντα λόγων ψέγειν λόγους, μηδὲν ἔχον-
 τα διορίζειν περὶ τῆς φανυλότητος αὐτῶν, ὑποψίαν δίδωσι 15
 τοῦ δοκεῖν δυσχεραίνειν οὐ διὰ τάληθές ἀλλὰ δι' ἀπειρίαν.

Ἀποκρινόμενοις δὲ πῶς ἀπαντητέον πρὸς τοὺς τοιοῦτους
 λόγους, φανερόν, εἴπερ ὀρθῶς εἰρήκαμεν πρότερον ἐξ ὧν εἶ-
 δὴν οἱ παραλογισμοί, καὶ τὰς ἐν τῷ πυνθάνεσθαι πλεονέ-
 χιας ἱκανῶς διείλομεν. οὐ ταῦτ' ὁ ἐστὶ λαβόντα τε τὸν λό-
 γον ἰδεῖν καὶ λύσαι τὴν μοχθηρίαν, καὶ ἐρωτώμενον ἀπαν-
 τῶν δύνασθαι ταχέως. ὁ γὰρ ἴσμεν, πολλάκις μετατιθέ-
μενον ἀγνοοῦμεν. ἔτι δ', ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ θάττον
 καὶ τὸ βραδυτέρον ἐκ τοῦ γεγυμνάσθαι γίνεται μᾶλλον,
 οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ἔχει, ὥστε, ἂν δῆλον μὲν ἡμῖν ἦ,
 ἀμελέτητοι δ' ὦμεν, ὑστεροῦμεν τῶν καιρῶν πολλάκις. συμ-
 βαίνει δέ ποτε, καθάπερ ἐν τοῖς διαγράμμασιν· καὶ γὰρ
 ἐκεῖ ἀναλύσαντες ἐνίστε συνθεῖναι πάλιν ἀδυνατοῦμεν· οὕτω
 καὶ ἐν τοῖς ἐλέγχοις εἰδότες παρ' ὃ ὁ λόγος συμβαίνει
 συνεῖραι διελῦσαι τὸν λόγον ἀποροῦμεν.

Πρῶτον μὲν οὖν, ὥσπερ συλλογίζεσθαι φαιμεν ἐνδόξως
 ποτὲ μᾶλλον ἢ ἀληθῶς προαιρεῖσθαι δεῖν, οὕτω καὶ λυτέον
 ποτὲ μᾶλλον ἐνδόξως ἢ κατὰ τάληθές. ὅλως γὰρ πρὸς
 τοὺς ἐριστικὸν μαχετέον οὐχ ὥς ἐλέγχοντας ἀλλ' ὥς φαινομέ-
 νους· οὐ γὰρ φαιμεν συλλογίζεσθαι γε αὐτούς, ὥστε πρὸς τὸ
 μὴ δοκεῖν διορθωτέον. εἰ γὰρ ἐστὶν ὁ ἔλεγχος ἀντίφασις μὴ
 ὁμῶνυμος ἐκ τινῶν, οὐδὲν ἂν δεοί προαιρεῖσθαι πρὸς τὰ ἀμφί-
 βολα καὶ τὴν ὁμῶνυμίαν· οὐ γὰρ ποιεῖ συλλογισμόν. ἀλλ'
 οὐδενὸς ἄλλου χάριν προσδιαιρετέον ἀλλ' ἢ ὅτι τὸ συμπέ-
 ρασμα φαίνεται ἐλεγχοειδές. οὐκ οὖν τὸ ἐλεγχθῆναι ἀλλὰ τὸ
 δοκεῖν εὐλαβητέον, ἐπεὶ τὸ γ' ἐρωτᾶν ἀμφίβολα καὶ τὰ
 παρὰ τὴν ὁμῶνυμίαν, ὅσαι τ' ἄλλαι τοιαῦται παρακρούσεις,
 καὶ τὸν ἀληθινὸν ἔλεγχον ἀφανίζει καὶ τὸν ἐλεγχόμενον
 καὶ μὴ ἐλεγχόμενον ἄδηλον ποιεῖ. ἐπεὶ γὰρ ἔξεστιν ἐπὶ τέ-

14 λόγων] λόγῳ C, λόγῳ i. — μηδὲν cu T. — 16 δοκεῖν οὕτω δυσχ.
 u, pr c. — 20 ταῦτόν AT. — 22 om Tu. — 24 τὸ om T. — 30 δια-
 λύσαι om u T. — 33 ποτὲ] πολλά T. — ἀληθές cu. — 34 μαχετέον
 BCcu T. — 35 οὐ] ἐλέγχειν· οὐ u T. — 37 ἀμφίβολα T. — 39 προ-
 διαιρετέον u. — 40 τὰ] τὸ T.
 175b3 ἐπὶ] ἐν τῷ u.

8. Existens formerly required an answer yet now
They require it less now.

λοι συμπεραναμένον μὴ ὅπερ ἔφησεν ἀποφῆσαι λέγειν, ἀλλ'
ὁμωνύμως, εἰ καὶ ὅτι μάλιστ' ἔτυχεν ἐπὶ ταῦτό φέρων, ἀ-
δηλον εἰ ἐλήλεκται· ἀδηλον γὰρ εἰ ἀληθῆ λέγει νῦν. εἰ
δὲ διελὼν ἦρετο τὸ ὁμωνύμιον ἢ τὸ ἀμφίβολον, οὐκ ἂν ἀ-
δηλος ἦν ὁ ἔλεγχος, ὃ τ' ἐπιζητοῦσι νῦν μὲν ἦττον πρότε-
ρον δὲ μᾶλλον οἱ ἐριδτικοί, τὸ ἢ ναι ἢ οὐ ἀποκρίνεσθαι
τὸν ἐρωτώμενον, ἐρίνετ' ἂν. νῦν δὲ διὰ τὸ μὴ καλῶς ἐρω-
τᾶν τοὺς πυνθανομένους ἀνάγκη προσἀποκρίνεσθαι τι τὸν ἐρω-
τώμενον, διορθοῦντα τὴν μοχθηρίαν τῆς προτάσεως, ἐπεὶ διε-
λομένον γε ἱκανῶς ἢ ναι ἢ οὐ ἀνάγκη λέγειν τὸν ἀποκρι-
νόμενον.

Εἰ δέ τις ὑπολήψεται τὸν κατὰ ὁμωνύμιαν ἔλεγχον
εἶναι, τρόπον τινὰ οὐκ ἔσται διαφνεῖν τὸ ἐλέγχεσθαι τὸν
ἀποκρινόμενον· ἐπὶ γὰρ τῶν ὁρατῶν ἀναγκαῖον ὃ ἔφησεν
ἀποφῆσαι ὄνομα, καὶ ὃ ἀπέφησε φῆσαι. ὥς γὰρ διορθοῦν-
ται τινες, οὐδὲν ὄφελος. οὐ γὰρ Κορίσκον φασὶν εἶναι μουσι-
κὸν καὶ ἄμουσον, ἀλλὰ τοῦτον τὸν Κορίσκον μουσικὸν καὶ τοῦ-
τον τὸν Κορίσκον ἄμουσον. ὃ γὰρ αὐτὸς ἔσται λόγος τὸ τὸν
Κορίσκον τῷ τοῦτον τὸν Κορίσκον ἄμουσον εἶναι ἢ μουσικόν·
ὅπερ ἅμα φησί τε καὶ ἀπόφησιν. ἀλλ' ἴσως οὐ ταῦτο ση-
μαίνει· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖ τοῦνομα. ὥστε τι διαφέρει. εἰ δὲ τῷ
μὲν τὸ ἀπλῶς λέγειν Κορίσκον ἀποδώσει, τῷ δὲ προσθή-
σει τὸ τινὰ ἢ τόνδε, ἄτοπον· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον θατέρω·
ὁποτέρω γὰρ ἂν οὐδὲν διαφέρει.

Οἱ μὲν ἀλλ' ἐπειδὴ ἀδηλος μὲν ἔστιν ὃ μὴ διοριζά-
μενος τὴν ἀμφιβολίαν πότερον ἐλήλεκται ἢ οὐκ ἐλήλεγ-
κεται, δέδοται δ' ἐν τοῖς λόγοις τὸ διελεῖν, φανερόν ὅτι τὸ
μὴ διορίζοντα δοῦναι τὴν ἐρώτησιν ἀλλ' ἀπλῶς ἀμάρτημά
ἐστιν, ὥστε καὶ εἰ μὴ αὐτός, ἀλλ' ὃ γε λόγος ἐληλεγμένον
ὁμοίως ἔστιν. συμβαίνει μέντοι πολλάκις ὁρῶντας τὴν ἀμ-

4 συμπερανομένον u, pr c. — λέγων pr A. — 5 εἰ] ἢ (καὶ pro ἢ
T) ἀμφιβολίως εἰ uT. — ταῦτόν Tuf, pr c. — 6 ἐλήλεκται BC, pr A.
— 7 ἔφρετο pr A. — 10 διὰ rc supra vs A. — 11 τὸν ἐρωτώμενον om
u. — 15 κατὰ τὴν ὁμ. T. — 19 sqq Κορίσκον] Ἰππόκρινον cuT. —
21 τὸ τὸν] τοῦ τὸν Bfi, pr A, τοῦτον u, τὸ τὸν Tc, corr C ubi
locus pluribus. — 22 τοῦ τὸν Bi, pr C. — τὸν om ABciTu. — ἄμου-
σον...μουσικόν om u, pr c. — ἢ] εἶναι f. — 23 φῆσειν τε u. — ἀπό-
φησιν corr C. — 25 Κορίσκον om u, pr c. — 26 οὐδὲ T. — 27 ἂν
om uT.

φιβολίαν ὀκνεῖν διαιρεῖσθαι διὰ τὴν πικνότητα τῶν τὰ τοιαῦτα προτεινόντων, ὅπως μὴ πρὸς ἅπαν δοκῶσι δυσκολεῖσθαι· εἴτ' οὐκ ἂν οἰηθέντων παρὰ τοῦτο γενέσθαι τὸν λόγον, πολλάκις ἀπήντησε παράδοξον. ὥστ' ἐπειδὴ δέδοται διαιρεῖν, οὐκ ὀκνητέον, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον.

Εἰ δὲ τὰ δύο ἐρωτήματα μὴ ἔν ποιεῖ τις ἐρώτημα, οὐδ' ἂν ὁ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν ἐγίνετο παραλογισμός, ἀλλ' ἢ ἔλεγχος ἢ οὐ. τί γὰρ διαφέρει ἐρωτῆσαι εἰ Καλλίας καὶ Θεμιστοκλῆς μουσικοί εἰσιν ἢ εἰ ἀφοτέροις ἔν ὄνομα ἦν ἑτέροις οὖσιν; εἰ γὰρ πλείω δηλοῖ ἑνός, πλείω ἠρώτησεν. εἰ οὖν μὴ ὀρθὸν πρὸς δύο ἐρωτήσεις μίαν ἀποκρισιν ἀξιοῦν λαμβάνειν ἀπλῶς, φανερόν ὅτι οὐδενὶ προσήκει τῶν ὁμωνύμων ἀποκρίνεσθαι ἀπλῶς, οὐδ' εἰ κατὰ πάντων ἀληθές, ὥσπερ ἀξιοῦσιν οἱ τινες. οὐδὲν γὰρ τοῦτο διαφέρει ἢ εἰ ἦρετο, Κορίσκος καὶ Καλλίας πότερον οἴκοι εἰσιν ἢ οὐκ οἴκοι, εἴτε παρόντων ἀμφοῖν εἴτε μὴ παρόντων· ἀμφοτέρως γὰρ πλείους αἱ προτάσεις· οὐ γὰρ εἰ ἀληθές εἰπεῖν, διὰ τοῦτο μία ἢ ἐρώτησις. ἐγχωρεῖ γὰρ καὶ μυρία ἕτερα ἐρωτήματα ἐρωτῆματα ἅπαντα ἢ ναὶ ἢ οὐ ἀληθές εἶναι λέγειν· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀποκριτέον μὴ ἀποκριθεῖ· ἀναιρεῖται γὰρ τὸ διαλέγεσθαι. τοῦτο δ' ὁμοιον ὥς εἰ καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα τεθείη τοῖς ἑτέροις. εἰ οὖν μὴ δεῖ πρὸς δύο ἐρωτήσεις μίαν ἀποκρισιν διδόναι, φανερόν ὅτι οὐδ' ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων τὸ ναὶ ἢ οὐ λεπτέον. οὐδὲ γὰρ ὁ εἰπὼν ἀποκρίνεται ἀλλ' εἰρηκεν. ἀλλ' ἀξιοῦνται πως ἐν τοῖς διαλεγόμενοις διὰ τὸ λανθάνειν τὸ συμβαῖνον.

Ὡσπερ οὖν εἵπομεν, ἐπειδήπερ οὐδ' ἔλεγχοί τινες ὄντες δοκοῦσιν εἶναι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ λύσεις δόξουσιν εἶναι τινες οὐκ οὔσαι λύσεις· ἃς δὴ φαμεν ἐνίοτε μᾶλλον δεῖν φέρειν ἢ τὰς ἀληθεῖς ἐν τοῖς ἀγωνιστικοῖς λόγοις καὶ τῇ πρὸς τὸ διττὸν ἀπαντήσῃ. ἀποκριτέον δ' ἐπὶ μὲν τῶν δοκούντων τὸ ἔστω λέγοντα· καὶ γὰρ οὕτως ἥμισυ γίνονται ἂν παρ-

36 εἴτε T. — 37 παρὰ δόξαν u. — ἐπει T. — 39 ποιοὶ C. — τις] τ' u. — alt τὴν om T.

176a1 pr εἰ om T. — μεθιστοκλῆς A. — 3 ὀρθὸν μὴ u. — 7 εἰ om B, pr C. — εἴρετο C, pr AB. — K.] ὁ K. bis f. — Κορίσκος] Ἰκόνικος cuT. — 9 οὐδὲ T. — 10 ἢ om T. — 11 pr ἢ om uT. — 13 ὁμοῦς omisso ὥς u. — 15 διδόντα i. — ἢ τὸ οὐ C. — 20 κατὰ om uT. — 24 γένοιτ' uT.

25 ἐξέλεγχος· ἂν δέ τι παράδοξον ἀναγκάζεται λεγέιν, ἐν-
ταῦθα μάλιστα προσθετέον τὸ δοκεῖν· οὕτω γὰρ ἂν οὐτ' ἔλεγ-
χος οὔτε παράδοξον ἂν γίνεσθαι δόξειεν. ἐπεὶ δὲ πῶς αἰτεῖται
τὸ ἐν ἀρχῇ δηλον, οἴονται δὲ πάντως, ἂν ἢ σύνεγγυς, ἀναι-
ρετέον καὶ μὴ συγχωρητέον εἶναι ἕνα ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ αἰ-
30 τοῦντος, ὅταν τε τοιοῦτον ἀξιοῖ τις ὃ ἀναγκαῖον μὲν συμβαί-
νειν ἐκ τῆς θέσεως, ἢ δὲ ψεύδος ἢ ἄδοξον, ταῦτο λεκτέον·
τὰ γὰρ ἐξ ἀνάγκης συμβαίνοντα τῆς αὐτῆς εἶναι δοκεῖ θέ-
σεως. ἔτι ὅταν τὸ καθόλου μὴ ὀνόματι ληφθῇ ἀλλὰ πα-
ραβολῇ, λεκτέον ὅτι οὐχ ὡς ἐδόθη οὐδ' ὡς προϋτενε λαμβά-
35 νει· καὶ γὰρ παρὰ τοῦτο γίνεται πολλάκις ἔλεγχος.

συ Cc
πορευτέον, ἀπαντῶντα κατὰ τὸν εἰρημένον διορισμόν.

Ἐν μὲν οὖν τοῖς κυρίως λεγομένοις ὀνόμασιν ἀνάγκη
ἀποκρίνεσθαι ἢ ἀπλῶς ἢ διαιρούμενον. ἂ δὲ συνυπονοοῦντες
40 τίθεμεν, οἷον ὅσα μὴ σαφῶς ἀλλὰ κολοβῶς ἐρωτᾶται,
b παρὰ τοῦτο συμβαίνει ὁ ἔλεγχος, οἷον ἀρ' ὃ ἂν ἢ Ἀθηναίων,
κτῆμά ἐστιν Ἀθηναίων; ναί. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.
ἀλλὰ μὴν ὁ ἀνθρωπός ἐστι τῶν ζώων; ναί. κτῆμα ἄρα ὁ
ἄνθρωπος τῶν ζώων. τὸν γὰρ ἄνθρωπον τῶν ζώων λέγομεν,
5 ὅτι ζῷον ἐστι, καὶ Λύσανδρον τῶν Λακωνίων, ὅτι Λάκων.
δηλον οὖν ὡς ἐν οἷς ἀσαφές τὸ προτεινόμενον οὐ συγχωρη-
τέον ἀπλῶς.

Ὅταν δὲ δυοῖν ὄντων θατέρον μὲν ὄντος ἐξ ἀνάγκης
θάτερον εἶναι δοκῇ, θατέρον δὲ τοῦτο μὴ ἐξ ἀνάγκης, ἐρω-
10 τώμενον πότερον δεῖ τὸ ἕλαττον διδόναι· χαλεπώτερον γὰρ
συλλογίσασθαι ἐκ πλειόνων. ἔάν δ' ἐπιχειρῇ ὅτι τῷ μὲν
ἐστὶν ἐναντίον τῷ δ' οὐκ ἐστὶν, ἂν ὁ λόγος ἀληθής ἢ, ἐναντίον
φάναι, ὄνομα δὲ μὴ κείσθαι τοῦ ἐτέρου.

Ἐπεὶ δ' ἕνα μὲν ὦν λέγουσιν οἱ πολλοὶ τὸν μὴ συγ-
15 χωροῦντα ψεύδεσθαι ἂν φράϊεν ἕνα δ' οὐ, οἷον ὅσα ἀμφιδο-
ξοῦσιν (πότερον γὰρ φθαρτὴ ἢ ἀθάνατος ἢ ψυχὴ τῶν ζώων,
οὐ διωρίζεται τοῖς πολλοῖς), ἐν οἷς οὖν ἄδηλον ποτέρως εἶωθε

25 ἔάν CcuT. — 26 ἂν om uT. — 27 ἂν om AB. — 28 πάντες
BTu. — 31 ἢ δὲ] ἢ B, pr Cc. — 36 ἐξεργόμενος BC, pr Ac. — 39 ἀπο-
κρίνασθαι BC. — 40 κολοβὰ u.

176b2 ἐστὶν om C. — 10 πρότερον pr ABCc. — 12 ἔάν C. —
17 ὅσαις T, ὅσαις corr c.

λέγεσθαι τὸ προτεινόμενον πότερον, ὥς αἱ γινώμαι· καλοῦσι γὰρ γνώμας καὶ τὰς ἀληθεῖς δόξας καὶ τὰς ὅλας ἀποφάσεις, ὥς ἡ διάμετρος ἀσύμμετρος. ἔτι οὐ τὸ ἀληθὲς ἀμφιδοξείται, μάλιστα μεταφέρων ἂν τις λανθάνοι τὰ ὀνόματα περὶ τούτων. διὰ μὲν γὰρ τὸ ἄδηλον εἶναι ποτέρως ἔχει τὰ ληθές, οὐ δόξει σοφίζεσθαι, διὰ δὲ τὸ ἀμφιδοξεῖν οὐ δοξεῖ ψεύδεσθαι· ἢ γὰρ μεταφορὰ ποιήσει τὸν λόγον ἀνεξήγητον.

25

ἔτι ὅσα ἂν τις προαισθάνηται τῶν ἐρωτημάτων, προστάτεον καὶ προαγορευτέον· οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα τὸν πυνθιζόμενον καλύσειεν.

Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἡ μὲν ὀρθὴ λύσις ἐμφάνισις ψευδοῦς 18 συλλογισμοῦ, παρ' ὁποῖαν ἐρώτησιν συμβαίνει τὸ ψεῦδος, οὐ δὲ ψευδὴς συλλογισμὸς λέγεται διχῶς (ἢ γὰρ εἰ συλλελογισται ψεῦδος, ἢ εἰ μὴ ὦν συλλογισμὸς δοκεῖ εἶναι συλλογισμὸς), εἴη ἂν ἡ τε εἰρημένη νῦν λύσις καὶ ἡ τοῦ φαινομένου συλλογισμοῦ παρὰ τί φαίνεται τῶν ἐρωτημάτων διόρθωσις. ὥστε συμβαίνει τῶν λόγων τοὺς μὲν συλλελογισμένους 25 ἐνελόντα, τοὺς δὲ φαινομένους διελόντα λύειν. πάλιν δ' ἐπεὶ τῶν συλλελογισμένων λόγων οἱ μὲν ἀληθεῖς οἱ δὲ ψεῦδος ἔχουσι τὸ συμπέρασμα, τοὺς μὲν κατὰ τὸ συμπέρασμα ψευδεῖς διχῶς ἐνδέχεται λύειν· καὶ γὰρ τῷ ἀνελεῖν τι τῶν ἡρωτημένων, καὶ τῷ δεῖξαι τὸ συμπέρασμα ἔχον οὐχ οὕτως· 30 τοὺς δὲ κατὰ τὰς προτάσεις τῷ ἀνελεῖν τι μόνον· τὸ γὰρ 177 συμπέρασμα ἀληθές. ὥστε τοῖς βουλομένοις λύειν λόγον ἐκῶτον μὲν σκεπτέον εἰ συλλελογισται ἢ ἀσυλλογιστος, εἴτα πότερον ἀληθὲς τὸ συμπέρασμα ἢ ψεῦδος, ὅπως ἡ διαιρουμένης ἢ ἀναιρουμένης λύνωμεν, καὶ ἀναιρουμένης ἢ ὥδε ἢ ὧδε, καθάπερ ἐλέγχθη πρότερον. διαφέρει δὲ πλεῖστον ἐρωτώμενον

19 γνώμην D. — ἀποφάνσεις f. — 20 ὥς] ἢ ὥς Bf, pr c, ἢ C. — ἐτι] τῶν ὁμολογουμένων. ἔτι T. — τὰ ληθές DT. — 23 δὲ om D. — 24 γὰρ] δὲ DT, pr c. — 26 προαισθάνεται C, pr A, corr B, προστάτεον c, mg C. — 27 τὸν] καὶ τὸν T. — 29 μὲν ἢ u. — ψεῦδος r A, εἰς ψεῦδος f. — 30 παρὰ ποῖαν BC. — 31 γίνεσθαι DT. — εἰ r om c. — 35 συλλογισμένους T. — 36 δ' om D. — ἐπὶ pr A. — 7 ψευδὲς T. — 39 τὸ BTc et 40 BT, pr A. — 40 ἔχων pr A. — 7 del volunt Cc. — οὕτως corr c.

177 καὶ τὸ T. — γὰρ om D. — 3 σκεπτέον D.

27. You must answer with a qualification
ἔστιν ὡς — ἔστιν ὡς 8.

c. 16. p. 175 a. 10. τε καὶ μὴ λῦειν λόγον· τὸ μὲν γὰρ προοιδεῖν χαλεπὸν, τὸ δὲ κατὰ σχολὴν ἰδεῖν ῥᾶν.

19 Τῶν μὲν οὖν παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν ἐλέγχων οἱ μὲν ἔχουσι τῶν ἐρωτημάτων τι πλείω σημαίνουν, οἱ δὲ τὸ συμπέρασμα πολλαχῶς λεγόμενον, οἷον ἐν μὲν τῷ διγῶντα λέγειν τὸ συμπέρασμα διττόν, ἐν δὲ τῷ μὴ συνεπίστασθαι τὸν ἐπιστάμενον ἐν τῶν ἐρωτημάτων ἀμφίβολον. καὶ τὸ διττόν ὅτε μὲν ἔστιν ὅτε δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ
15 σημαίνει τὸ διττόν τὸ μὲν ὄν τὸ δ' οὐκ ὄν.

Ὅσοις μὲν οὖν ἐν τῷ τέλει τὸ πολλαχῶς, ἂν μὴ προσλάβῃ τὴν ἀντίφασιν, οὐ γίνεται ἔλεγχος, οἷον ἐν τῷ τὸν τυφλὸν ὁρᾶν· ἄνευ γὰρ ἀντιφάσεως οὐκ ἦν ἔλεγχος. ὅσοις δ' ἐν τοῖς ἐρωτήμασιν, οὐκ ἀνάγκη προαποφῆσαι τὸ διττόν· οὐ
20 γὰρ πρὸς τοῦτο ἀλλὰ διὰ τοῦτο ὁ λόγος. ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν τὸ διπλοῦν καὶ ὄνομα καὶ λόγον οὕτως ἀποκριτέον, ὅτι ἔστιν ὡς, ἔστι δ' ὡς οὐ, ὥσπερ τὸ διγῶντα λέγειν, ὅτι ἔστιν ὡς, ἔστι δ' ὡς οὐ. καὶ τὰ δέοντα πρακτέον ἔστιν ἃ, ἔστι δ' ἃ οὐ· τὰ γὰρ δέοντα λέγεται πολλαχῶς. ἐὰν δὲ λάθῃ, ἐπὶ τῇ
25 λει προστιθέντα τῇ ἐρωτήσῃ διορθωτέον· ἄρ' ἔστι διγῶντα λέγειν; οὐ, ἀλλὰ τόνδε διγῶντα. καὶ ἐν τοῖς ἔχουσιν δὲ τὰ πλεοναχῶς ἐν ταῖς προτάσεσιν ὁμοίως. οὐκ ἄρα συνεπίστανται ὅ τι ἐπίστανται; ναί, ἀλλ' οὐχ οἱ οὕτως ἐπιστάμενοι· οὐ γὰρ ταῦτόν ἐστιν ὅτι οὐκ ἔστι συνεπίστασθαι καὶ ὅτι τοὺς αὐτοὺς
30 ἐπισταμένους οὐκ ἔστιν. ὅπως τε μαχετέον, ἂν καὶ ἅλως συλλογίζηται, ὅτι οὐχ ὁ ἔφησεν ἀπέφησε πρᾶγμα, ἀλλ' ὄνομα· ὥστ' οὐκ ἔλεγχος.

20 Φανερόν δὲ καὶ τοὺς παρὰ τὴν διαίρεσιν καὶ σύνθεσιν πῶς λυτέον· ἂν γὰρ διαιρούμενος καὶ σύνθετός τις ὁ λόγος

7 λῦειν τὸν λόγον CT. — 8 ῥᾶδιον T. — 9 περὶ T. — alt τὴν om D. — 10 τι om u. — 14 τὸ om u, fort pr c. — 15 sec et tert τὸ] ὅτε T. — ὄν, ὡς ἐπὶ τοῦδε ὁ ἐπιστάμενός τι λέγειν ἢ πράττειν καὶ ἐκεῖνο συνεπίσταται ὁ λέγει ἢ πράττει, οὗτος δὲ ἐπίστανται λέγειν λαμβεῖα, οὗτος ἄρα ἐπίστανται λαμβεῖα. ἐν τῶν ἐρωτημάτων... (vs 13) T. — 16 ὅσοι pr c. — οὖν om T. — προλάβῃ Bu, pr C. — 17 ἡ ἀντίφασιν D. — τὸ om B. — 22 pr ὡς] μὲν ὡς T, ὡς καὶ u. — 25 ὡς οὐ. ὥσπερ τὰ διγῶντα ὅτι ἔστιν ὡς, ἔστι δ' ὡς οὐ. καὶ τὰ T. — 25 προστεθέντα T. — ἔστιν ἄρα u. — ἄρα T. — 26 οὐ] ἢ οὐ T. — δὲ om T. — 27 ἄρα u. — 29 καὶ... 30 ἔστιν om T. — 30 ἔστιν] ἔστι συνεπίστασθαι B. — μαχετέον CDcu T. — ἂν καὶ] κἂν u. — 31 ὅτι] ὥστε T. — ἀπέφησε om u, pr c. — 32 οὐνομα A. — 33 σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν T. — 34 ἐν u T. — ὁ om D.

ἕτερον σημαίνῃ, συμπεραινομένου τούναντίον λεκτέον. εἰσὶ δὲ αὖ πάντες οἱ τοιοῦτοι λόγοι παρὰ τὴν σύνθεσιν ἢ διαίρεσιν. ἂρ' ὡς εἶδες σὺ τοῦτον τυπτόμενον, τοῦτ' ἐτύπτετο οὗτος; καὶ ὡς ἐτύπτετο, τοῦτ' σὺ εἶδες; ἔχει μὲν οὖν τι καὶ τῶν ἀμφιβάλλων ἐρωτημάτων, ἀλλ' ἔστι παρὰ σύνθεσιν. οὐ γὰρ ἔστι διττὸν τὸ παρὰ τὴν διαίρεσιν· οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς λόγος γίνεται διαιρούμενος, εἴπερ μὴ καὶ τὸ ὅρος καὶ ὅρος τῇ προσορδίᾳ λεγθὲν σημαίνει ἕτερον. ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς γεγραμμένοις τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὅταν ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων γεγραμμένον ἦ καὶ ὁμοιωτάως, κακεῖ δ' ἤδη παρὰ ὁμοίαν ποιοῦνται, τὰ δὲ φθγγόμενα οὐ ταῦτά. ὥστ' οὐ διττὸν τὸ παρὰ διαίρεσιν. φανερόν ἐστι καὶ ὅτι οὐ πάντες οἱ ἔλεγχοι παρὰ τὸ διττὸν, καθάπερ πρὸς φασιν.

Διαιρετέον οὖν τῷ ἀποκρινόμενῳ· οὐ γὰρ ταῦτ' ἰδεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς τυπτόμενον καὶ τὸ φάναι ἰδεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς τυπτόμενον. καὶ ὁ Εὐθύδημος δὲ λόγος, ἂρ' οἶδας σὺ νῦν οὗδας ἐν Πειραιεὶ τριήρεις ἐν Σικελίᾳ ὦν; καὶ πάλιν, ἂρ' ἔστιν ἀγαθὸν ὄντα σκυτεὰ μοχθηρὸν εἶναι; εἴη δ' ἂν τις ἀγαθὸς ὁ σκυτεὺς μοχθηρὸς· ὥστ' ἔσται ἀγαθὸς σκυτεὺς μοχθηρὸς. 16 ὡς ὅν αἱ ἐπιστῆμαι σπονδαῖαι, σπονδαῖα τὰ μάρθημα; τοῦ κακοῦ σπονδαῖον τὸ μάρθημα· σπονδαῖον ἄρα μάρθημα τὸ κακόν. ἀλλὰ μὴν καὶ κακὸν καὶ μάρθημα τὸ κακόν, ὥστε κακὸν μάρθημα τὸ κακόν. ἀλλ' ἔστι κακῶν σπονδαῖα ἐπιτήρημα. ἂρ' ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν ὅτι σὺ γέγονας; γέγονας ἄρα 20 νῦν. ἢ ἄλλο σημαίνει διαιρεθέν· ἀληθὲς γὰρ εἰπεῖν νῦν ὅτι σὺ γέγονας, ἀλλ' οὐ νῦν γέγονας. ἂρ' ὥς δύνασθαι καὶ ἀδύνασθαι, οὕτως καὶ ταῦτα ποιήσας ἂν; οὐ καθαρίζων δ' ἡμεῖς δύναμιν τοῦ καθαρίζειν· καθαρίσας ἂν ἄρα οὐ καθαρί-

36 τὴν om cu. — ἦ] καὶ cu. — ἢ διαίρεσιν om D. — 37 et 38 ἴδεις AB. — 38 τοῦτο B, οὗτος D. — καὶ DuT.

177b3 εἴπερ καὶ μὴ T. — καὶ ὁ ὅρος Dcu. — 4 λεγθὲν D. — λεγθὲν ὡς εἶ. σημαίνει u. — ταῦτ' om DT, ταῦτ' cu. — 5 γεγραμμένων D. — 6 δ' ἤδη] δὴ τὰ D, δὴ cu. — 7 παρὰ τὴν διαίρεσιν CuT. — 10 ταῦτ' om DTuf, corr C. — εἰπεῖν corr c. — 11 καὶ... 2 τυπτόμενον om D. — 12 δὲ om DcuT. — 13 ὅσας D, om i. — καὶ πάλιν om u. — 15 ὥστ'... μοχθηρὸς pr om u. — 17 σπονδαῖα missis τὸ μάρθημα u, pr c. — ἄρα] ἄρα τὸ D. — 18 pr καὶ] τὸ u. — 19 ἀλλ'... ἐπιστήμη om u, pr D. — κακοῦ CT. — 20 αὐτὸ γέγονας m i, pr A. — 21 νῦν om D. — 22 σὺ om u, pr c. — ἀλλ'... γέγονας m DT. — γέγονας om u, pr c. — 23 καὶ οὕτως D.

25 ζων. ἢ οὐ τοῦτου ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ οὐ καθαρίζων καθαρίζων, ἀλλ' ὅτε οὐ ποιεῖ, τοῦ ποιεῖν.

Λύουσι δέ τινες τοῦτον καὶ ἄλλως. εἰ γὰρ ἔδωκεν ὡς δύναται ποιεῖν, οὐ φασι συμβαίνειν μὴ καθαρίζοντα καθαρίζων· οὐ γὰρ πάντως ὡς δύναται ποιεῖν, δεδοσθαι ποιῆσαι· οὐ ταὐτὸ δ' εἶναι ὡς δύναται καὶ πάντως ὡς δύναται ποιεῖν. ἀλλὰ φανερόν ἐστι οὐ καλῶς λύουσιν· τῶν γὰρ παρὰ ταῦτον λόγων ἢ αὐτῇ λύσις, αὕτη δ' οὐχ ἀρμόδιον ἐπὶ πάντα οὐδὲ πάντως ἐρωτωμένους, ἀλλ' ἔστι πρὸς τὸν ἐρωτῶντα, οὐ πρὸς τὸν λόγον.

21 Παρὰ δὲ τὴν προσφθίαν λόγοι μὲν οὐκ εἰσὶν, οὔτε τῶν γεγραμμένων οὔτε τῶν λεγομένων, πλὴν εἴ τινες ὀλλοὶ γινόντ' ἄν, οἷον οὗτος ὁ λόγος. ἄρ' ἔστι τὸ οὐ καταλύει οἰκία; ναί. οὐκοῦν τὸ οὐ καταλύεις τοῦ καταλύεις ἀπόφασις; ναί. ἔφησας δ' εἶναι τὸ οὐ καταλύεις οἰκίαν· ἡ οἰκία ἄρα ἀπόφασις. ὡς δὴ λυτέον, δηλόν· οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ σημαίνει ὀξύτερον τὸ δὲ βαρύτερον δηθέν.

22 Δῆλον δὲ καὶ τοῖς παρὰ τὸ ὁσαύτως λέγεσθαι τὰ μεταξὺ ταῦτα πῶς ἀπαντητέον, ἐπεὶ περ ἔχομεν τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν. ὁ μὲν γὰρ ἔδωκεν ἐρωτηθεὶς μὴ ὑπάρχειν τι τῶν ὅσα τί ἐστι σημαίνει· ὁ δ' ἔδειξεν ὑπάρχον τι τῶν πρὸς τι ἢ ποσῶν, δοκούντων δὲ τί ἐστι σημαίνειν διὰ τὴν λέξιν οἷον ἐν τῷδε τῷ λόγῳ. ἄρ' ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ἅμα ποιεῖν τε καὶ πεποιημέναι; οὐ. ἀλλὰ μὴν ὁρᾶν γέ τι ἅμα πεποιεῖσθαι καὶ τὸ αὐτὸ κατὰ ταῦτο ἐνδέχεται. ἄρ' ἐστὶ τῶν πάσχειν ποιεῖν τι; οὐ. οὐκοῦν τὸ τέμνεται καίεται ἀσθάνεται ὁμοίως λέγεται, καὶ πάντα πάσχειν τι σημαίνει· πάλιν δὲ τὸ λέγειν τρέχειν ὁρᾶν ὁμοίως ἀλλήλοις λέγεται.

25 pr οὐ om D. — τοιούτου u. — καθαρίζει D. — 26 τοῦ τοῦτο D. — 27 τοῦτον τινες D. — δέδωκεν T. — 28 συμβαίνειν corr C. — 29 ποιεῖν u, pr c, corr vult B. — 30 ταὐτόν DT. — εἶναι corr e. — ὡς] τὸ ὡς cu. — 32 ταὐτὸ i. — λόγον pr C. — αὐτὸ δ' i. — ἀρμόδιον T. — 33 πάντα u. — οὐδὲ πάντως om i. — ἐρωτώμενος T. — 35 μὴ οὐν om D. — 36 τινος pr A. — γένοιτ' pr A. — 37 οὗτος ὁ] ὁ (adi) αὐτός corr A. — οὐ pr Acu. — καταλύσεις pr A. — 38 οὐ om D.

178a1 ναί om u. — οὐ Ccu, pr Ai. — 2 ταὐτό DTcu. — 3 τὸ δ corr c, ἡ u. — βαρύτερον A, corr C. — 4 τοῖς] τὸ T, om B. — 7 ὑπάρχειν T. — 8 ποσῶν Bc. — 10 οὐ om T. — ἅμα om u. — καὶ om D. — 11 τὸ αὐτὸ c. — τι om T. — 12 τὸ u, τῷ T. — τι om u, pr c. — οὐ om ABCDcuist. — 14 λέγει τρέχει ὁρᾶ u.

ἀλλὰ μὴν τό γ' ὁρᾶν αἰσθάνεσθαι τί ἐστίν, ὥστε καὶ πᾶ- 15
 σχειν τι ἅμα καὶ ποιεῖν. εἰ δέ τις ἐκεῖ δούς μὴ ἐνδέχεσθαι
 ἅμα ταῦτό ποιεῖν καὶ πεποιηκέναι, τὸ ὁρᾶν καὶ ἑωρακέναι
 φαίη ἐγκωρεῖν, οὐπω ἐλήλεγκται, εἰ μὴ λέγοι τὸ ὁρᾶν ποιεῖν
 ἢ ἀλλὰ πάσχειν· προσδεῖ γὰρ τούτου τοῦ ἐρωτήματος· *mallem*
 ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἀκούοντος ὑπολαμβάνεται δεδοκέναι, ὅτε τὸ *πο* *nos*
 τέμνειν ποιεῖν τι καὶ τὸ τετημηκέναι πεποιηκέναι ἔδωκε, καὶ *ex professo*
 ὅσα ἄλλα ὁμοίως λέγεται. τὸ γὰρ λοιπὸν αὐτὸς προστί- *but understood*
 θησιν ὁ ἀκούων ὡς ὁμοίως λεγόμενον· τὸ δὲ λέγεται μὲν *elliptical*
 οὐχ ὁμοίως, φαίνεται δὲ διὰ τὴν λέξιν. τὸ αὐτὸ δὲ συμ- *specific*
 βαίνει ὅπερ ἐν ταῖς ὁμωνυμίαις· οἰεται γὰρ ἐν τοῖς ὁμωνύ- 25
 μοις ὁ ἀγνώστῳ τῶν λόγων ὁ ἔφησεν ἀποφῆσαι πρᾶγμα, οὐκ
 ὄνομα· τὸ δὲ ἔτι προσδεῖ ἐρωτήματος, εἰ ἐφ' ἐν βλέπων λέ-
 γει τὸ ὁμώνυμον· οὕτως γὰρ δόντος ἔσται ἔλεγχος.

Ὅμοιοι δὲ καὶ οἷδε οἱ λόγοι τούτοις, εἰ ὁ τις ἔχων
 ὑστέρον μὴ ἔχει ἀπέβαλεν· ὁ γὰρ ἓνα μόνον ἀποβαλὼν 30
 ἀστράγαλον οὐχ ἔξει δέκα ἀστράγαλους. ἢ ὁ μὲν μὴ ἔχει
 πρότερον ἔχων, ἀποβέβληκεν, ὅσον δὲ μὴ ἔχει ἢ ὅσα, οὐκ
 ἀνάγκη τοσαῦτα ἀποβαλεῖν. ἐρωτήσας οὖν ὁ ἔχει, συνάγει
 ἐπὶ τοῦ ὅσα· τὰ γὰρ δέκα ποσά. εἰ οὖν ἦρετο ἐξ ἀρχῆς εἰ
 ὅσα τις μὴ ἔχει πρότερον ἔχων, ἄρά γε ἀποβέβληκε το- 35
 σαῦτα, οὐδεὶς ἂν ἔδωκεν, ἀλλ' ἢ τοσαῦτα ἢ τούτων τι. καὶ
 οὔτις δοίη ἂν τις ὁ μὴ ἔχει. οὐ γὰρ ἔχει ἓνα μόνον ἀστράγα-
 λον. ἢ οὐ δέδωκεν ὁ οὐκ εἶχεν, ἀλλ' ὡς οὐκ εἶχε, τὸν ἓνα.
 εἰ γὰρ μόνον οὐ τότε σημαίνει οὐδὲ τοιόνδε οὐδὲ τοσόνδε, ἀλλ'
 ὡς ἔχει πρὸς τι, οἷον ὅτι οὐ μετ' ἄλλον. ὥσπερ οὖν εἰ ἦρετο *b*
 ἂν ὁ μὴ τις ἔχει δοίη ἂν, μὴ φάντος δὲ ἔροιτο εἰ δοίη ἂν
 τίς τι ταχέως μὴ ἔχων ταχέως, φήσαντος δὲ συλλογίζοιτο
 ὅτι δοίη ἂν τις ὁ μὴ ἔχει. καὶ φανερόν ὅτι οὐ συλλελόγι-
 σται· τὸ γὰρ ταχέως οὐ τότε διδόναι ἀλλ' ὥδε διδόναι ἐστίν· *s*

16 καὶ] δὲ καὶ ABDiT. — δὴ ABDCTuif. — δούς] μὲν δὴ u. —
 ἐνδέχεται f. — 17 τὸ αὐτὸ cu, om D. — 18 ἐλήλεγκται T. — λέγει D.
 — 19 προσδεῖται ABCDi. — 21 δέδωκε u. — 22 προτιθῆσιν i. —
 26 ἀγνώστῳ u omisso· ὁ. — οὐκ] ἀλλ' οὐκ T, οὐχ i D. — 27 τῷ ABCuif.
 — 28 τῷ T. — ἔσται δόντος uT. — ἐστίν ὁ ἔλεγχος C. — 29 δὲ...
 λόγοι corr A. — οὗτοι T. — εἰ τίς τι T. — ἔχων ἐστίν ὑστέρον C. —
 31 ἔχει T. — 37 τις om u. — μόνον ἓνα T. — 39 οὐδὲ τὸ τοιόνδε
 omisso οὐδὲ τοσόνδε D. — τοσόνδε τι ἀλλ' cu.

178b2 ἔχει ci, pr B. — ἔχει ἢ δοίη D. — φήσαντος i. — 3 τι om
 A. — 5 ἀλλ' ὥδε διδόναι om u.

ὥς δὲ μὴ ἔχει τις, δοίη ἄν, οἷον ἡδέως ἔχων δοίη ἄν λυπηρῶς.

Ὅμοιοι δὲ καὶ οἱ τοιοῖδε πάντες. ἄρ' ἢ μὴ ἔχει χειρὶ τύπτοι ἄν; ἢ ᾧ μὴ ἔχει ὀφθαλμῷ ἴδοι ἄν; οὐ γὰρ ἔχει ἓνα μόνον. λύνουσι μὲν οὖν τινὲς λέγοντες καὶ ὥς ἔχει ἓνα μόνον καὶ ὀφθαλμὸν καὶ ἄλλ' ὅτι οὖν ὁ πλείω ἔχων. οἱ δὲ καὶ ὥς ὁ ἔχει ἔλαβεν· ἐδίδου γὰρ μίαν μόνον οὗτος ψῆφον· καὶ οὗτός γ' ἔχει, φασί, μίαν μόνην παρὰ τούτου ψῆφον. οἱ δ' εὐθύς τὴν ἐρώτησιν ἀναιροῦντες, ὅτι ἐνδέχεται ὁ μὴ ἔλαβεν ἔχειν, οἷον οἶνον λαβόντα ἡδύν, διαφθαρέντος ἐν τῇ λήψει, ἔχειν ὀξύ. ἀλλ' ὅπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον, οὗτοι πάντες οὐ πρὸς τὸν λόγον ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀνθρώπου λύνουσι. εἰ γὰρ ἦν αἴτη λύσις, δόντα τὸ ἀντικείμενον οὐχ οἷον τε λύνειν, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων· οἷον εἰ ἔστι μὲν ὁ ἔστι δ' ὁ οὐ ἢ λύσις, ἄν ἀπλοῶς δῶ λέγεσθαι, συμπεραίνεται· ἐὰν δὲ μὴ συμπεραίνεται, οὐκ ἄν εἴη λύσις· ἐν δὲ τοῖς προειρημένοις πάντων διδομένων οὐδὲ φαμεν γίνεσθαι συλλογισμόν.

Ἔτι δὲ καὶ οἷδ' εἰσι τούτων τῶν λόγων. ἄρ' ὁ γέγραπται, ἔγραφέ τις; γέγραπται δὲ νῦν ὅτι σὺ κἀθησάμενος ψευδὴς λόγος· ἦν δ' ἀληθής, ὅτ' ἐγράφετο· ἅμα ἄρα ἐγράφετο ψευδὴς καὶ ἀληθής. τὸ γὰρ ψευδῆ ἢ ἀληθῆ λόγον ἢ δόξαν εἶναι οὐ τόδε ἀλλὰ τοιόνδε σημαίνει· ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς δόξης. καὶ ἄρ' ὁ μανθάνει ὁ μανθάνων, τοῦτ' ἐστὶν ὁ μανθάνει; μανθάνει δὲ τις τὸ βραδὺ ταχὺ οὐ τοίνυν ὁ μανθάνει ἀλλ' ὥς μανθάνει εἰρηκεν. καὶ ἄρ' ὁ βαδίζει τις πατεῖ; βαδίζει δὲ τὴν ἡμέραν ὅλην. ἢ οὐχ ὁ βαδίζει ἀλλ' ὅτε βαδίζει εἰρηκεν· οὐδ' ὅταν τὴν κύλικα πίνειν ὁ πίνει ἀλλ' ἐξ οὗ. καὶ ἄρ' ὁ τις οἶδεν ἢ μαθὼν ἢ εὐρὼν οἶδεν; ὦν δὲ τὸ μὲν εὐρε τὸ δ' ἔμαθε, τὰ ἅμφοι οὐδέτερον

6 οἷον... ἄν om D. — 8 καὶ οἷδε πάντες u. — 11 pr καὶ om u. — ἄλλο Co. — πλείους u. — οἱ] ὁ pr c. — 12 δ pr om c. — μόνον c. — 12 et 13 οὕτως D. — 13 γ' om D. — μίαν pr om c. — μόνον Bf. — τούτω D. — ψῆφον ἔλαβε γὰρ παρὰ τούτου (τούτω D). — ABCDif, rc c, del vult A. — 16 λείπει pr u. — 21 εἴη] ἢ ἢ D. — 22 οὐ u. — γενέσθαι C. — 25 γέγραφε Dcu. — 26 ἦν] εἰ i. — ἀληθής c. — ὅτε corr c, ὅτι u. — ἀρ' ἅμα D. — 27 ἀληθῆ λέγειν λόγον u. — 30 ὁ μανθάνει om D. — βραχὺ B. — 31 τοίνυν] γὰρ u. — ἅρα AB. — 33 ὅτε u. — πίνῃ CD. — 34 ἢ εὐρὼν ἢ μαθὼν u.

Τρίτος ἀνθρώπος
ἅπαν κοινόν - ὅτι τὸν τοιοῦτον, καὶ τὸν τοιοῦτον

ἢ ὁ μὲν ἅπαν, τὸ δ' οὐχ ἅπαντα. καὶ ὅτι ἔστι τις τρίτος ἀν-
θρώπος παρ' αὐτὸν καὶ τοὺς καθ' ἕναστον. τὸ γὰρ ἄνθρωπος
καὶ ἅπαν τὸ κοινὸν οὐ τότε τι, ἀλλὰ τοιόνδε τι ἢ πρὸς τι
ἢ πῶς ἢ τῶν τοιούτων τι σημαίνει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ Κο-
ρίσκου καὶ Κορίσκου μουσικός, πότερον ταυτὸν ἢ ἕτερον; τὸ
μὲν γὰρ τότε τι τὸ δὲ τοιόνδε σημαίνει, ὥστ' οὐκ ἔστιν αὐτὸ
ἐκτίθεσθαι· οὐ τὸ ἐκτίθεσθαι δὲ ποιεῖ τὸν τρίτον ἄνθρωπον, ἀλλὰ
τὸ ὅπερ τότε τι εἶναι συγχωρεῖν. οὐ γὰρ ἔσται τότε τι εἶναι,
ὅπερ Καλλίας καὶ ὅπερ ἄνθρωπος ἔστιν. οὐδ' εἴ τις τὸ ἐκτίθε-
μενον μὴ ὅπερ τότε τι εἶναι λέγοι ἀλλ' ὅπερ ποιόν, οὐδὲν δι-
οίσει· ἔσται γὰρ τὸ παρὰ τοὺς πολλοὺς ἐν τι, οἷον τὸ ἄνθρω-
πος. φανερόν οὖν ὅτι οὐ δοτέον τότε τι εἶναι τὸ κοινῇ κατη-
γορούμενον ἐπὶ πᾶσιν, ἀλλ' ἥτοι ποιόν ἢ πρὸς τι ἢ ποσὸν ἢ
τῶν τοιούτων τι σημαίνει.

Ὅπως δ' ἐν τοῖς παρὰ τὴν λέξιν λόγοις αἰεὶ κατὰ τὸ 23
ἀντικείμενον ἔσται ἢ λύσις ἢ παρ' ὃ ἔστιν ὁ λόγος. οἷον εἰ
παρὰ σύνθεσιν ὁ λόγος, ἢ λύσις διελόντι, εἰ δὲ παρὰ δι-
αίρεσιν, συνθέντι. πάλιν εἰ παρὰ προσωδίαν ὀξεῖαν, ἢ βα-
ρεῖα προσωδία λύσις, εἰ δὲ παρὰ βαρεῖαν, ἢ ὀξεῖα. εἰ δὲ 15
παρ' ὁμωνυμίαν, ἔστι τὸ ἀντικείμενον ὄνομα εἰπόντα λύειν,
οἷον εἰ ἔμφυχον συμβαίνει λέγειν ἀποφήσαντα μὴ εἶναι,
θηλοῦν ὡς ἔστιν ἔμφυχον· εἰ δ' ἄψυχον ἔφησεν, ὃ δ' ἔμ-
ψυχον συνελογίσατο, λέγειν ὡς ἔστιν ἄψυχον. ὁμοίως δὲ
καὶ ἐπὶ τῆς ἀμφιβολίας. εἰ δὲ παρ' ὁμοιότητα λέξεως, τὸ 20
ἀντικείμενον ἔσται λύσις. ἂν δ' οὐ μὴ ἔχει, δοίη ἂν τις; ἢ οὐχ
ὃ μὴ ἔχει, ἀλλ' ὡς οὐκ ἔχει, οἷον ἓνα μόνον ἀστράγαλον.
ἂν δ' ἐπίσταται, μαθὼν ἢ εὐρῶν ἐπίσταται; ἀλλ' οὐχ ἂ ἐπί-
σταται. καὶ εἰ ὁ βαδίζει πατεῖ, ἀλλ' οὐχ ὅτε. ὁμοίως δὲ
καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Πρὸς δὲ τοὺς παρὰ τὸ συμβεβηκὸς μία μὲν ἢ αὐτῇ 24
λύσις πρὸς ἅπαντας. ἐπεὶ γὰρ ἀδιόριστόν ἐστι τὸ πότε λε-

36 δὲ D. — τὸ δ' αὖ δὲ u, pr c. — ἅπαν if, corr c. — 39 pr ἢ
om ABCcuif. — Ἰαπόνικος bis Cu.

179a1 πότερον τούτων ταυτὸν u. — 4 ἔστι u. — 7 τὸ] ὃ cu et
pr B, qui τὸ pr manu corr. — 9 ἥτοι] ἢ τι D, ἥτοι ποσὸν ἢ u. —
13 ὃ] ἔστιν ὃ C. — 15 λύσις] ἢ λύσις u. — 17 ἔμφ. ὃν συμβ. u. —
18 δὲ i, pr A, corr B, ὅτι Df. — ἔστιν om D. — ἄψυχον· εἰ Di. —
19 δὲ i, pr A. — ἄψυχος Di, pr A. — 21 ἔχει ACc. — 23 οὐχ ὃ i,
οὐχ i D. — 24 δὲ om C.

κτέον ἐπὶ τοῦ πράγματος, ὅταν ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος ὑπάρ-
 χῃ, καὶ ἐπ' ἐνίων μὲν δόκει καὶ φασίν, ἐπ' ἐνίων δ' οὐ φα-
 σιν ἀναγκαῖον εἶναι, ζητέον οὖν συμβιβασθέντας ὁμοίως πρὸς
 30 ἅπαντας ὅτι οὐκ ἀναγκαῖον. ἔχειν δὲ δεῖ προσφέρειν τὸ οἶον.
 εἰσὶ δὲ πάντες οἱ τοιοῖδε τῶν λόγων παρὰ τὸ συμβεβηκός.
 ἄρ' οἶδας ὃ μέλλω σε ἐρωτᾶν; ἄρ' οἶδας τὸν προσιόντα ἢ
 τὸν ἐγκεκαλυμμένον; ἄρ' ὁ ἀνδριάς σὸν ἐστὶν ἔργον, ἢ σὸς
 35 ὁ κύων πατήρ; ἄρα τὰ ὀλίγαις ὀλίγα ὀλίγα; φανερόν
 γὰρ ἐν ἅπασι τούτοις ὅτι οὐκ ἀνάγκη τὸ κατὰ τοῦ συμβε-
 βηκότος καὶ κατὰ τοῦ πράγματος ἀληθεύεσθαι· μόνοις γὰρ
 τοῖς κατὰ τὴν οὐσίαν ἀδιαφόροις καὶ ἐν οὐδὲν ἅπαντα δο-
 κεῖ ταῦτά ὑπάρχειν· τῷ δ' ἀγαθῷ οὐ ταῦτόν ἐστιν ἀγαθῷ
 40 τ' εἶναι καὶ μέλλοντι ἐρωτᾶσθαι, οὐδὲ τῷ προσιόντι ἢ ἐγ-
 κεκαλυμμένῳ προσιόντι τε εἶναι καὶ Κορίσκῳ· ὥστ' οὐκ εἰ
 οἶδα τὸν Κορίσκον, ἀγνοῶ δὲ τὸν προσιόντα, τὸν αὐτὸν οἶδα
 καὶ ἀγνοῶ· οὐδ' εἰ τοῦτ' ἐστὶν ἐμόν, ἔστι δ' ἔργον, ἐμόν ἐστιν
 45 ἔργον, ἀλλ' ἢ κτήμα ἢ πρᾶγμα ἢ ἄλλο τι. τὸν αὐτὸν
 δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Λύουσι δὲ τινες ἀναιροῦντες τὴν ἐρώτησιν· φασὶ γὰρ
 ἐνδέχεσθαι ταῦτό πρᾶγμα εἰδέναι καὶ ἀγνοεῖν, ἀλλὰ μὴ
 κατὰ ταῦτό· τὸν οὖν προσιόντα οὐκ εἰδότες, τὸν δὲ Κορίσκον
 10 εἰδότες, ταῦτό μὲν εἰδέναι καὶ ἀγνοεῖν φασίν, ἀλλ' οὐ κατὰ
 ταῦτό. καίτοι πρῶτον μὲν, καθάπερ ἤδη εἵπομεν, δεῖ τῶν
 παρὰ ταῦτό λόγων τὴν αὐτὴν εἶναι διόρθωσιν· αὕτη δ' οὐκ
 ἔσται, ἂν τις μὴ ἐπὶ τοῦ εἰδέναι ἀλλ' ἐπὶ τοῦ εἶναι ἢ πῶς ἔχει
 τὸ αὐτὸ ἀξίωμα λαμβάνῃ, οἷον εἰ ὅδε ἐστὶ πατήρ, ἔστι δὲ
 15 σὸς· εἰ γὰρ ἐπ' ἐνίων τοιούτ' ἐστὶν ἀληθές καὶ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ
 εἰδέναι καὶ ἀγνοεῖν, ἀλλ' ἐνταῦθα οὐδὲν κοινῶναι τὸ λεγθῆναι.
 οὐδὲν δὲ κωλύει τὸν αὐτὸν λόγον πλείους μοχθηρίας ἔχειν.
 ἀλλ' οὐχ ἢ πάσης ἀμαρτίας ἐμφάνις λύσις ἐστίν· ἔγω-
 ρεῖ γὰρ ὅτι μὲν ψεῦδος συλλελόγισται δεῖξαι τινα, καὶ

29 δοκῇ pr B. — 30 οὖν del C. — συμβιβασθέντος AC. — 31 δὲ
 δὴ προσφέρειν C. — 35 ἄρα το u. — 36 ὥς οὐκ ἀν. τοῦ κατὰ c. u.
 — 37 ἀληθεύεσθαι om D. — 39 ταῦτα u.
 179b4 ἐστὶν ἔργον, ἐμόν δὲ ἐστὶν u. — 5 ἄλλο ὁτιοῦν u. — 6 δὲ
 om u. — 7 τινες οὐ διαιροῦντες D, fort pr c. — 9 et 11 ταῦτόν u.
 μὴ D. — 15 ταῦτά Duc. — 18 οὐχὶ πάσης C. — μοχθηρίας ABCD.
 — 19 γὰρ del u. — ψεῦδος μὲν u.

ὁ δὲ μὴ δεῖξαι, οἷον τὸν Ζήνωνος λόγον, ὅτι οὐκ ἔστι κινή- 20
θῆναι. ὥστε καὶ εἴ τις ἐπιχειροίη συνάγειν ὡς ἀδύνατον,
ἀμαρτάνει, κἂν εἰ μυριάκις ἢ συλλελογισμένος, ἀλλ' οὐκ ἔστιν
αὕτη λύσις. ἦν γὰρ ἡ λύσις ἐμφάνις ψευδοῦς συλλογι-
σμοῦ, παρ' ὃ ψευδής· εἰ οὖν μὴ συλλελόγισται ἡ καὶ ἀλη-
θὲς ἡ ψευδὸς ἐπιχειρεῖ συνάγειν, ἡ ἐκείνου δήλωσις λύσις 25
ἔστιν. ἴσως δὲ καὶ τοῦτ' ἐπ' ἐνίων οὐδὲν κωλύει συμβαίνειν·
πλὴν ἐπὶ γε τούτων οὐδὲ τοῦτο δόξειεν ἂν· καὶ γὰρ τὸν
Κορίσκον ὅτι Κορίσκος οἶδε, καὶ τὸ προσιὸν ὅτι προσιόν.
ἐνδέχεται δὲ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶδέναι καὶ μὴ, οἷον ὅτι μὲν
λευκὸν εἶδέναι, ὅτι δὲ μουσικὸν μὴ γνωρίζειν· οὕτω γὰρ 30
τὸ αὐτὸ οἶδε καὶ οὐκ οἶδεν, ἀλλ' οὐ κατὰ ταῦτόν. τὸ δὲ
προσιὸν καὶ Κορίσκον, καὶ ὅτι προσιόν καὶ ὅτι Κορίσκος,
οἶδεν.

Ὅμοιως δ' ἀμαρτάνουσι καὶ οἱ λύνοντες, ὅτι ἅπας
ἁριθμὸς ὀλίγος, ὥσπερ οὗς εἶπομεν· εἰ γὰρ μὴ συμπεραι- 35
νομένου, τοῦτο παραλιπόντες, ἀληθὲς συμπεπεράνθαι φασί,
πάντα γὰρ εἶναι καὶ πολὺν καὶ ὀλίγον, ἀμαρτάνουσιν.

Ἔνιοι δὲ καὶ τῷ διττῷ λύνουσι τοὺς συλλογισμούς, οἷον
ὅτι σὸς ἔστι πατήρ ἢ υἱὸς ἢ δοῦλος. καίτοι φανερόν ὡς εἰ
παρὰ τὸ πολλαχῶς λέγεσθαι φαίνεται ὁ ἔλεγχος, δεῖ p. 180
τοῦνομα ἢ τὸν λόγον κυρίως εἶναι πλειόνων· τὸ δὲ τόνδ'
εἶναι τοῦδε τέκνον οὐδὲις λέγει κυρίως, εἰ δεσπότης ἔστι τέ-
κνον· ἀλλὰ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς ἢ σύνθεσις ἔστιν. ἄρ' ἔστι
τοῦτο σὸν; ναί. ἔστι δὲ τοῦτο τέκνον· σὸν ἄρα τοῦτο τέκνον· 5
ὅτι συμβεβήκεν εἶναι καὶ σὸν καὶ τέκνον, ἀλλ' οὐ σὸν
τέκνον.

Καὶ τὸ εἶναι τῶν κακῶν τι ἀγαθόν· ἡ γὰρ φρόνησις

21 τι f. — ἐπιχειρεῖ cu. — ἀδύνατον] εἰς ἀδύνατον Du, fort pr
ε, ἀδύνατον (δυνατὸν f) συνάγων εἰς ἀδύνατον ABCif, rc c. — 22 καὶ
pr A. — ἀλλ' οὐκ] οὐ γὰρ Dc. — 24 ἢ] εἰ Cf, corr A. — 25 ἢ] ὡς
Dcu. — 27 οὐδὲν C. — τούτων i. — δεῖξειεν pr c, οὐ δόξειεν D. —
29 δὲ om D. — δὲ δοκεῖ om u, pr c. — 30 ὅτι om u, pr c. — δὲ post
μουσικὸν u, pr om c. — οὗτος D. — 31 ταῦτό iu. — 35 συμπεπερα-
μένον B. — 36 ἀληθῶς A, pr i. — συμπεπεράνθαι u, συμπεραίνεσθαι f.
— 37 πολὺ u. — 38 οἷον om u. — 39 ἢ δοῦλος om C. — καὶ φα-
νερόν T.

180al ante παρὰ lit duarum litt A. — φαίνεται λέγεσθαι u. —
2 κύριον Dcu. — 4 ἔστι om u. — 5 τοῦτο τὸ τέκνον D. — 8 τι τῶν
κακῶν u.

ἔστιν ἐπιστήμη τῶν κακῶν. τὸ δὲ τοῦτο τούτων εἶναι οὐ λέ-
 10 γεται πολλαχῶς, ἀλλὰ κτῆμα. εἰ δ' ἄρα πολλαχῶς
 (καὶ γὰρ τὸν ἄνθρωπον τῶν ζώων φασὶν εἶναι, ἀλλ' οὐ π
 κτῆμα καὶ ἔάν τι πρὸς τὰ κακὰ λέγῃται ὡς τινός, διὰ
 τοῦτο τῶν κακῶν ἔστιν, ἀλλ' οὐ τοῦτο τῶν κακῶν), παρὰ τὸ
 πῇ οὖν καὶ ἀπλῶς φαίνεται. καίτοι ἐνδέχεται ἴσως ἀγαθόν
 15 εἶναι τι τῶν κακῶν διττῶς, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοῦ λόγου τούτου,
 ἀλλ' εἴ τι δοῦλον εἴη ἀγαθὸν μοχθηροῦ, μᾶλλον. ἴσως δ'
 οὐδ' οὕτως· οὐ γὰρ εἰ ἀγαθὸν καὶ τούτου, ἀγαθὸν τούτου
 ἅμα. οὐδὲ τὸ τὸν ἄνθρωπον φάναι τῶν ζώων εἶναι οὐ λέ-
 γεται πολλαχῶς· οὐ γὰρ εἴ ποτέ τι σημαίνομεν ἀφελόν-
 20 τες, τοῦτο λέγεται πολλαχῶς· καὶ γὰρ τὸ ἡμῖς εἰπόντες
 τοῦ ἔπους δὲς μοι Ἰλιάδα σημαίνομεν, οἶον τὸ μῆνιν ἁε-
 δε θεά.

25 Τούς δὲ παρὰ τὸ κυρίως τόδε ἢ πῇ ἢ ποῦ ἢ πῶς ἢ
 πρὸς τι λέγεσθαι καὶ μὴ ἀπλῶς, λυτίον σκοποῦντι τὸ συμ-
 26 πέρασμα πρὸς τὴν ἀντίφασιν, εἰ ἐνδέχεται τούτων τι πε-
 πονθέναι. τὰ γὰρ ἐναντία καὶ τὰ ἀντικείμενα καὶ φάσι
 καὶ ἀπόφασιν ἀπλῶς μὲν ἀδύνατον ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ,
 πῇ μέντοι ἐκάτερον ἢ πρὸς τι ἢ πῶς, ἢ τὸ μὲν πῇ τὸ δ'
 ἀπλῶς, οὐδὲν κωλύει. ὥστ' εἰ τόδε μὲν ἀπλῶς τόδε δὲ πῇ
 30 οὐπω ἔλεγχος. τοῦτο δ' ἐν τῷ συμπεράσματι θεωρητέον πρὸς
 τὴν ἀντίφασιν.

Εἰσὶ δὲ πάντες οἱ τοιοῦτοι λόγοι τοῦτ' ἔχοντες. ἂν
 ἐνδέχεται τὸ μὴ ὄν εἶναι; ἀλλὰ μὴν ἔστι γέ τι μὴ ὄν. ὁμοίως
 δὲ καὶ τὸ ὄν οὐκ ἔσται· οὐ γὰρ ἔσται τι τῶν ὄντων. ἀρ' ἐν-
 35 δέχεται τὸν αὐτὸν ἅμα εὐορκεῖν καὶ ἐπιορκεῖν; ἀρ' ἐρχο-
 ρεῖ τὸν αὐτὸν ἅμα τῷ αὐτῷ πεῖθεσθαι καὶ ἀπειθεῖν; ἢ οὔτε
 τὸ εἶναι τι καὶ εἶναι ταυτόν; τὸ δὲ μὴ ὄν, οὐκ εἰ ἔστι τι,
 καὶ ἔστιν ἀπλῶς· οὔτ' εἰ εὐορκεῖ τόδε ἢ τῇδε, ἀνάγκη καὶ

11 γὰρ] γὰρ καὶ D. — τὸν ἄνθρ. post εἶναι D. — φασιν τῶν
 ζώων C. — οὐ τι] οὔτε D. — 14 ἴσως] ὡς u. — 16 ἀγαθὸν ὄν μοχθ.
 Du, corr c, ubi pluribus locus. — 18 ἅμα ἀλλ' οὐδὲ cu, ἅμα δ' οὐδὲ
 D. — 19 σημαίνόμενον A. — 23 ἢ πῶς om C. — 25 τὴν om D. —
 τοῦτο u. — τι om u, pr c. — 29 τὸ μὲν... τὸ δὲ u. — δὲ om C. —
 32 τοιοῖδε C. — 33 τι om D. — 35 καὶ] τε καὶ u. — ἐνδέχεται u. —
 36 τῷ αὐτῷ om C. — ἢ ὅτι οὔτε Cf. — 37 τι καὶ εἶναι om Af. —
 τὸ... οὐκ] οὐ γὰρ u, fort pr c. — εἰ om f. — 38 ἀπλῶς ἔστιν u. —
 τόδε] τῇδε D. — τῇδε] πῇ u.

εὐορκεῖν, ὁ δ' ὁμόσας ἐπιορκήσκειν εὐορκεῖ ἐπιορκῶν τοῦτο
μόνον, εὐορκεῖ δὲ οὐ· οὐδ' ὁ ἀπειθῶν πείθεται, ἀλλὰ τι β
πείθεται. ὁμοίως δ' ὁ λόγος καὶ περὶ τοῦ ψεύδεσθαι τὸν
αὐτὸν ἅμα καὶ ἀληθεύειν· ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ εἶναι εὐθεώρη-
τον, ποτέρως ἂν τις ἀποδοίῃ τὸ ἀπλῶς ἀληθεύειν ἢ ψεύδε-
σθαι, δύσκολον φαίνεται. κωλύει δ' αὐτὸν οὐδὲν ἀπλῶς μὲν ε
εἶναι ψευδῇ, πῇ δ' ἀληθῇ ἢ τινός, καὶ εἶναι ἀληθῇ τινά,
ἀληθῇ δὲ μὴ. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τι καὶ ποῦ καὶ
πότε· πάντες γὰρ οἱ τοιοῦτοι λόγοι παρὰ τοῦτο συμβαίνουσιν.
ἂν ἡ ὑγίεια ἢ ὁ πλοῦτος ἀγαθόν; ἀλλὰ τῷ ἄφρονι καὶ μὴ
ὀρθῶς χρωμένῳ οὐκ ἀγαθόν· ἀγαθόν ἄρα καὶ οὐκ ἀγαθόν. 10
ἄρα τὸ ὑγιαίνειν ἢ δύνασθαι ἐν πόλει ἀγαθόν; ἀλλ' ἔστιν ὅτε
οὐ βέλτιον· ταυτὸν ἄρα τῷ αὐτῷ ἀγαθόν καὶ οὐκ ἀγαθόν.
ἢ οὐδὲν κωλύει ἀπλῶς ὄν ἀγαθόν τῷδε μὴ εἶναι ἀγαθόν,
τῷδε μὲν ἀγαθόν, ἀλλ' οὐ νῦν ἢ οὐκ ἐνταῦθ' ἀγαθόν. ἀρ'
δὲ μὴ βούλοιτ' ἂν ὁ φρόνιμος, κακόν; ἀποβαλεῖν δ' οὐ βού- 15
λεται τἀγαθόν· κακόν ἄρα τἀγαθόν. οὐ γὰρ ταυτὸν εἰπεῖν
τἀγαθόν εἶναι κακόν καὶ τὸ ἀποβαλεῖν τἀγαθόν. ὁμοίως
καὶ ὁ τοῦ κλέπτου λόγος. οὐ γὰρ εἰ κακόν ἔστιν ὁ κλέ-
πτης, καὶ τὸ λαβεῖν ἔστι κακόν· οὐκ οὖν τὸ κακόν βούλεται,
ἀλλὰ τἀγαθόν· τὸ γὰρ λαβεῖν ἀγαθόν ἀγαθόν. καὶ ἡ νό- 20
σος κακόν ἔστιν, ἀλλ' οὐ τὸ ἀποβαλεῖν νόσον. ἄρα τὸ δι-
καίον τοῦ ἀδίκου καὶ τὸ δικαίως τοῦ ἀδίκως αἰρετώτερον; ἀλλ'
ἀποθανεῖν ἀδίκως αἰρετώτερον. ἄρα δίκαιόν ἔστι τὰ αὐτοῦ
ἔχειν ἕκαστον; ἂν δ' ἂν τις κρίνῃ κατὰ δόξαν τὴν αὐτοῦ, κἂν
ἢ ψευδῆς, κύρια ἔστιν ἐκ τοῦ νόμου· τὸ αὐτὸ ἄρα δίκαιον καὶ 25
οὐ δίκαιον. καὶ πότερα δεῖ κρίνειν τὸν τὰ δίκαια λέγοντα ἢ
τὸν τὰ ἄδικα; ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ἀδικούμενον δίκαιόν ἔστιν
ικανῶς λέγειν ἂν ἔπαθεν· ταῦτα δ' ἦν ἄδικα. οὐ γὰρ εἰ πα-
θεῖν τι ἀδίκως αἰρετόν, τὸ ἀδίκως αἰρετώτερον τοῦ δικαίως·

39 ὁ δ'] οὐ γὰρ u. — τοῦτο] πλην τοῦτο D.

180b4 πότερον u. — ἐπιδοίῃ i. — τὸ om u., pr c. — ἢ C. —
5 δυσκόλως Dcu, pr A. — 6 καὶ] ἢ C. — 7 ποῦ] πῶς D, ποῖ u. —
καὶ om i. — 11 ἔστιν ἄρα ὅτι D. — 12 ταυτὸ BDi. — ταυτῷ ἄρα
τὸ αὐτό C. — 15 et 17 ἀποβάλλειν cu. — 16 et 17 τὸ ἀγαθόν Cu,
17 alt c. — 16 ταυτὸ A. — 20 ἀγαθόν om Dcu. — 21 ἀποβάλλειν
De. — 22 τοῦ ἀδίκως τὸ δικαίως u. — 23 ἔστι om u. — 24 αὐτοῦ
ACui. — 25 ψευδῇ Duc. — 26 καὶ om D. — κρίνειν] εἰκάζειν mg c.
— τὰ om u. — 27 pr τὸν om D. — 28 ἱκανός pr A. — 29 τινα D.

80 ἀλλ' ἀπλῶς μὲν τὸ δικαίως, τοδὶ μέντοι οὐδὲν κωλύει ἀδίκως ἢ δικαίως. καὶ τὸ ἔχειν τὰ αὐτοῦ δίκαιον, τὸ δὲ τὰ λόττρια οὐ δίκαιον· κρίσιν μέντοι ταύτην δικαίαν εἶναι οὐδὲν κωλύει, οἷον ἂν ἦ κατὰ δόξαν τοῦ κρίνατος· οὐ γὰρ εἰ δίκαιον τοδὶ ἢ ᾧδὶ, καὶ ἀπλῶς δίκαιον. ὁμοίως δὲ καὶ ἄδικα
85 ὄντα οὐδὲν κωλύει λέγειν γε αὐτὰ δίκαιον εἶναι· οὐ γὰρ εἰ λέγειν δίκαιον, ἀνάγκη δίκαια εἶναι, ὥσπερ οὐδ' εἰ ὠφέλιμον λέγειν, ὠφέλιμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δικαίων. ὥστ' οὐκ εἰ τὰ λεγόμενα ἄδικα, ὁ λέγων ἄδικα νικᾷ· λέγει γὰρ ἃ λέγειν ἐστὶ δίκαια, ἀπλῶς δὲ καὶ παθεῖν ἄδικα.

p. 181

Τοῖς δὲ παρὰ τὸν ὁρισμὸν γινόμενοις τοῦ ἐλέγχου, κα-

26 θάπερ ὑπεγράφη πρότερον, ἀπαντητέον σκοποῦσι τὸ συμ-
πέρασμα πρὸς τὴν ἀντίφασιν, ὅπως ἔσται τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ
τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ
5 χρόνῳ. ἔαν δ' ἐν ἀρχῇ προσέξηται, οὐχ ὁμολογητέον ὡς
ἀδύνατον τὸ αὐτὸ εἶναι διπλάσιον καὶ μὴ διπλάσιον, ἀλλὰ
φαστέον, μὴ μέντοι ᾧδὶ, ὥς ποτ' ἦν τὸ ἐλέγχεσθαι διωμο-
λογημένον. εἰδὶ δὲ πάντες οἶδ' οἱ λόγοι παρὰ τὸ τοιοῦτο. ἔφ'
ὁ εἰδὼς ἕκαστον ὅτι ἕκαστον, οἶδε τὸ πρᾶγμα; καὶ ὁ ἀγνοῶν
10 ὡσαύτως; εἰδὼς δέ τις τὸν Κορίσκον ὅτι Κορίσκος, ἀγνοοῖ
ἂν ὅτι μουσικός, ὥστε ταὐτὸ ἐπίσταται καὶ ἀγνοεῖ. ἄρα τὸ
τετράπηγν τοῦ τριπλήχεος μείζον; γένοιτο δ' ἂν ἐκ τριπλήχεος
τετράπηγν κατὰ τὸ μῆκος· τὸ δὲ μείζον ἐλάττωτος μείζον
αὐτὸ ἄρα αὐτοῦ κατὰ ταὐτὸ μείζον καὶ ἔλαττον.

27 Τούς δὲ παρὰ τὸ αἰτεῖσθαι καὶ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ
16 πυνθανομένῳ μὲν, ἂν ἢ δῆλον, οὐ δοτέον, οὐδ' ἂν ἐνδοξόν,
λέγοντα τάληθές. ἂν δὲ λάθῃ, τὴν ἀγνοίαν διὰ τὴν μοχθη-
ρίαν τῶν τοιούτων λόγων εἰς τὸν ἐρωτῶντα μεταστρεπτέον ὡς οὐ

30 τοῦ D. — τοδὶ καὶ μέντοι u. — 31 αὐτοῦ ABci. — τὸ δὲ τὰ
ἀλλότρια Di, τὰ δὲ ἀλλότρια c, τὰ δὲ ἄλλα u, τὸ δὲ τὰ ἄλλα C. —
32 κρίνοντος u. — 35 οὐδὲν u. — ταῦτα λέγειν δίκ. u. — 36 δίκαιον
u. — ὠφέλιμα u. — 38 λέγειν γὰρ C.

181a] λεγόμενοις i, γενομένοις D. — 3 πρὸς] τὸ πρὸς ABCf, con
c. — 4 ταὐτὸ pr C. — 6 εἶναι] εἶναι καὶ C. — 8 δι'] δ' οἱ D. — τὸν
ὄνδε uc, τοιοῦτο οἷον C, τοιοῦτον D. — 9 alt ὁ pr om C. — 10 ἱππ-
νικ. bis cu. — ἀγνοεῖ D. — 11 ταὐτὸ καὶ ἐπίσταται u. — 12 δ' om D.
τριπλήχεος Ccu. — 13 pr τὸ om D. — alt μείζον om i. — 14 κατὰ
ταὐτὸ om Dcu. — 15 τὸ ἐν ἀρχῇ καὶ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ u. —
16 πυνθανομένων BDef. — μὲν om D. — 17 τάληθῃ. ἔαν u. — 18 με-
ταστρεπτέον CD.

διαλεγμένον· ὁ γὰρ ἔλεγχος ἀνευ τοῦ ἐξ ἀρχῆς. εἶδ' ὅτι ἐδόθη οὐχ ὡς τούτῳ χρησόμενον, ἀλλ' ὡς πρὸς τοῦτο συλλογιον- 20 μένον, τὸναντίον ἢ ἐπὶ τῶν παρεξελέγχων.

Καὶ τοὺς διὰ τοῦ παρεπομένου συμβιβάζοντας ἐπ' αὐτοῦ 28 τοῦ λόγου δεικτέον. ἔστι δὲ διττὴ ἡ τῶν ἐπομένων ἀκολουθία- *Consequentis* σις. ἢ γὰρ ὡς τῷ ἐν μέρει τὸ καθόλου, οἷον ἀνθρώπῳ ζῶον· ἀξιοῦται γάρ, εἰ τόδε μετὰ τοῦδε, καὶ τόδ' εἶναι μετὰ τοῦδε. 25 ἢ κατὰ τὰς ἀντιθέσεις· εἰ γὰρ τόδε τῷδε ἀκολουθεῖ, τῷ ἀντικειμένῳ τὸ ἀντικείμενον. παρ' ὃ καὶ ὁ τοῦ Μελίσσου λό- *ἢ ἀνάπαλιν* γος· εἰ γὰρ τὸ γεγονὸς ἔχει ἀρχήν, τὸ ἀγέννητον ἀξιοῖ μὴ *ἀκολουθεῖ* ἔχειν, ὥστ' εἰ ἀγέννητος ὁ οὐρανός, καὶ ἄπειρος. τὸ δ' οὐκ ἔστιν· *ἀνάπαλιν γὰρ ἢ ἀκολουθεῖσις.*

Ὅσοι τε παρὰ τὸ προστιθέναι τι συλλογίζονται, σκο- 29 πῶν εἰ ἀφαιρουμένον συμβαίνει μηδὲν ἦν τὸ ἀδύνατον. *Πρόσθεσις* ἅπαντα τοῦτο ἐμφανιστέον, καὶ λεκτέον ὡς ἔδωκεν οὐχ ὡς δοκοῦν ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν λόγον, ὁ δὲ κέχρηται οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον. 35

Πρὸς δὲ τοὺς τὰ πλείω ἐρωτήματα ἐν ποιοῦντας εὐθὺς 30 *Plurimum* ἐν ἀρχῇ διοριστέον. ἐρωτήσις γὰρ μία πρὸς ἣν μία ἀποκρι- *Interrogationis* σις ἔστιν, ὥστ' οὔτε πλείω καθ' ἑνὸς οὔτε ἐν κατὰ πολλῶν, ἀλλ' ἐν καθ' ἑνὸς φατέον ἢ ἀποφατέον. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῶν ἀμυνύμων ὅτε μὲν ἀμφοῖν ὅτε δ' οὐδετέρῳ ὑπάρχει, ὥστε β βῆ ἀπλοῦ ὄντος τοῦ ἐρωτήματος ἀπλῶς ἀποκρινομένοις οὐδὲν συμβαίνει πάσχειν, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τούτων. ὅταν β βῆ μὲν οὖν τὰ πλείω τῷ ἐνὶ ἢ τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς ὑπάρχη, τῷ ἀπλῶς δόντι καὶ ἀμαρτόντι ταύτην τὴν ἀμαρτίαν οὐδὲν ὑπε- 6 ναντίωμα συμβαίνει· ὅταν δὲ τῷ μὲν τῷ δὲ μή, ἢ πλείω κατὰ πλειόνων, καὶ ἔστιν ὡς ὑπάρχει ἀμφοτέρω ἀμφοτέ-

20 τούτῳ] οὕτω D. — 21 τοῦ ἐναντίου u. — 22 συμβιβάζοντας D. — 23 δὲ] ὡς u, fort pr c. — ἢ post ἐπομ. u, om C. — 24 ἢ γὰρ ὡς om f. — τὸ pr AB. — 25 τοῦ C. — 26 alt τὸ] καὶ τὸ cu. — 28 et 29 ἀγέννητ. D, pr C. — 29 ὁ ἀνθρώπος καὶ u. — τὸ] τοῦτο cu. — 32 ἀφαιρουμένον συμβ. μὴθὲν u. — 34 ὃ D, corr c. — 35 γῆται u. — οὐδὲν cu. — 36 ἐν π.] ἐμποιοῦντας u. — 37 ἦν et 38 ἔστιν om u. — 39 δὲ καὶ ἐπὶ C.

181b1 ὥστε τοῖς μὴ u. — 2 ἀπλοῦν ἐρώτημα u. — 3 et 5 οὐθὲν u, id 3 c. — 3 καὶ] δὲ καὶ Df, fort pr c. — 4 οὖν] ἢ u. — πλείονα D. — ὑπάρχη ἢ μὴ ὑπάρχη τῷ u. — 5 ἀμαρτάνονται AC. — 6 μὲν] μὲν ἢ D. — 7 ὑπάρχει πάλιν ἀμφοτέρω C omisso 8 πάλιν.

ροισ, ἔστι δ' ὡς οὐχ ὑπάρχει πάλιν, ὥστε τοῦτ' εὐλαβητέον.
οἷον ἐν τοῖσδε τοῖς λόγοις. εἰ τὸ μὲν ἔστιν ἀγαθὸν τὸ δὲ κα-
10 κόν, ὅτι ταῦτα ἀληθῆς εἰπεῖν ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ πά-
λιν μὴτ' ἀγαθὸν μὴτε κακόν· οὐκ ἔστι γὰρ ἑκάτερον ἑκά-
τερον, ὥστε ταὐτὸ ἀγαθὸν καὶ κακόν καὶ οὐτ' ἀγαθὸν οὐτε
κακόν. καὶ εἰ ἕκαστον αὐτὸ αὐτῷ ταύτόν, καὶ ἄλλον ἕτερον
ἐπεὶ δ' οὐκ ἄλλοις ταῦτά ἀλλ' αὐτοῖς, καὶ ἕτερα αὐτῶν,
15 ταῦτά ἑαυτοῖς ἕτερα καὶ ταῦτά. ἔτι εἰ τὸ μὲν ἀγαθὸν κα-
κὸν γίνεται, τὸ δὲ κακὸν ἀγαθὸν ἔστιν, δύο γένοιτ' ἂν. δυοῖς
τε καὶ ἀνίσωον ἑκάτερον αὐτὸ αὐτῷ ἴσον, ὥστε ἴσα καὶ ἄνισα
αὐτὰ αὐτοῖς.

Ἐμπίπτουσι μὲν οὖν οὗτοι καὶ εἰς ἄλλας λῖσεις· κα-
20 γὰρ τὸ ἄμφω καὶ τὸ ἅπαντα πλείω σημαίνει· οὐκ οὖν ταύ-
τόν, πλὴν ὄνομα, συμβαίνει φῆσαι καὶ ἀποφῆσαι· τοῦτο
δ' οὐκ ἦν ἔλεγχος. ἀλλὰ φανερόν ὅτι μὴ μιᾶς ἐρωτήσεως
τῶν πλείονων γινομένων, ἀλλ' ἐν καθ' ἑνὸς φάντος ἢ ἀπο-
φάντος, οὐκ ἔσται τὸ ἀδύνατον.

31 Περὶ δὲ τῶν ἀπαγόντων εἰς τὸ αὐτὸ πολλακίς εἰπεῖν
25 φανερόν ὡς οὐ δοτέον τῶν πρὸς τι λεγομένων σημαίνει
χωριζόμενας καθ' αὐτὰς τὰς κατηγορίας, οἷον διπλάσιον
ἄνευ τοῦ διπλάσιον ἡμίσεος, ὅτι ἐμφαίνεται. καὶ γὰρ τὸ
δέκα ἐν τοῖς ἐνὸς δέουσι δέκα καὶ τὸ ποιῆσαι ἐν τῷ μὴ πο-
ῶν ἡσθαι, καὶ ὅλως ἐν τῇ ἀποφάσει ἢ φάσει· ἀλλ' ὅμως οὐ
εἴ τις λέγοι τοδὶ μὴ εἶναι λευκόν, λέγει αὐτὸ λευκὸν εἶναι
τὸ δὲ διπλάσιον οὐδὲ σημαίνει οὐδὲν ἴσως, ὥσπερ οὐδὲ τὸ
τῷ ἡμίσει· εἰ δ' ἄρα καὶ σημαίνει, ἀλλ' οὐ ταὐτὸ καὶ συνη-
ρημένον. οὐδ' ἡ ἐπιστήμη ἐν τῷ εἶδει, οἷον εἰ ἔστιν ἡ ἱατρικὴ
35 ἐπιστήμη, ὅπερ τὸ κοινόν· ἐκεῖνο δ' ἦν ἐπιστήμη ἐπιστητοῦ.
δὲ τοῖς δι' ὧν δηλοῦται κατηγορουμένοις τοῦτο λεκτέον, ὡς
οὐ τὸ αὐτὸ χωρὶς καὶ ἐν τῷ λόγῳ τὸ δηλούμενον. τὸ γὰρ

8 οὐχ om D. — τοῦτ' del c. — 10 τοῦτ' u. — 11 ἑκατέρω u. —
12 ταὐτὸ τὸ ἀγαθὸν D. — 13 εἰ om u, pr c. — ταὐτό ABi. — 14 A
et 15 ABCDf bis τὰ αὐτά. — 14 αὐτῶν uf. — 16 ἔστιν om u. — γέ-
νοιτ' BCDf. — δυοῖν C. — 17 ἑαυτῷ u. — 19 οὖν om D. — αὐτοῖς C.
— καὶ] οἱ λόγοι καὶ u. — 20 τὰ Bf. — τὰ ABDf, corr c. — πάντα D.
— οὐκ ὄν ταῦτό u. — 25 ταὐτὸ Dcu. — 26 alt τι] τι καθ' αὐτά C. — 27 αὐ-
τὰ Cu. — οἷον τὸ διπλ. u. — 28 ὅτι ἐν φαίνεται u. — 31 λέγει Aa.
— 32 ἴσως μόνον ὥσπερ D. — τὸ om Af. — 34 alt ἡ om CD. —
36 δηλοῦνται D.

κοῖλον κοινῇ μὲν τὸ αὐτὸ δηλοῖ ἐπὶ τοῦ σιμοῦ καὶ τοῦ ροι-
κοῦ, προστιθέμενον δὲ οὐδὲν κωλύει, ἀλλὰ τὸ μὲν τῇ ῥινὶ τὸ
δὲ τῷ σκέλει σημαίνειν· ἐνθα μὲν γὰρ τὸ σιμόν, ἐνθα δὲ p.182
τὸ ραιβὸν σημαίνει· καὶ οὐδὲν διαφέρει εἰπεῖν ῥίς σιμὴ ἢ ῥίς
κοίλη. ἔτι οὐ δοτέον τὴν λέξιν κατ' εὐθὺν· ψευδὸς γὰρ ἔστιν.
οὐ γὰρ ἔστι τὸ σιμόν ῥίς κοίλη ἀλλὰ ῥινὸς τοδί, οἷον πάθος,
ὅστ' οὐδὲν ἄτοπον, εἰ ἡ ῥίς ἢ σιμὴ ῥίς ἔστιν ἔχουσα κοιλό- 5
τητα ῥινός.

Περὶ δὲ τῶν σολοικισμῶν, παρ' ὃ τι μὲν φαίνονται 32
συμβαίνειν, εἵπομεν πρότερον, ὥς δὲ λυτέον, ἐπ' αὐτῶν τῶν *Soloeism*
λόγων ἔσται φανερόν. ἅπαντες γὰρ οἱ τοιοῖδε τοῦτο βούλονται
κατασκευάζειν. ἄρ' ὃ λέγεις ἀληθῶς, καὶ ἔστι τοῦτο ἀλη- 10
θῶς; φῆς δ' εἶναι τι λίθον· ἔστιν ἄρα τι λίθον. ἢ τὸ λέ-
γειν λίθον οὐκ ἔστι λέγειν ὃ ἀλλ' ὄν, οὐδὲ τοῦτο ἀλλὰ τοῦτον·
οὐκ ἔροίτο τις, ἄρ' ὄν ἀληθῶς λέγεις, ἔστι τοῦτον, οὐκ ἂν
ἐποικὴ ἐλληγνίζειν, ὥσπερ οὐδ' εἰ ἔροίτο, ἄρ' ἦν λέγεις εἶναι, *he would*
οὐκ οὗτος; ξύλον δ' εἰπεῖν οὗτος, ἢ ὅσα μῆτε θῆλυ μῆτ' ἄρ- 15
ῶν σημαίνει, οὐδὲν διαφέρει. διὸ καὶ οὐ γίνεται σολοικισμός,
ὃ δὲ λέγεις εἶναι, ἔστι τοῦτο; ξύλον δὲ λέγεις εἶναι· ἔστιν ἄρα
ξύλον. ὃ δὲ λίθος καὶ τὸ οὗτος ἄρῳενος ἔχει κλήσιν. εἰ δὴ
ἔροίτο, ἄρ' οὗτός ἐστιν αὕτη; εἴτα πάλιν, τί δ'; οὐχ οὗτός
ἐστὶ Κορίσκος; εἴτ' εἵπειν, ἔστιν ἄρα οὗτος αὕτη, οὐ συλλελό- 20
ῳται τὸν σολοικισμόν, οὐδ' εἰ τὸ Κορίσκος σημαίνει ὅπερ
αὕτη, μὴ δίδωσι δὲ ὁ ἀποκρινόμενος, ἀλλὰ δεῖ τοῦτο προσ-
κατηθῆναι. εἰ δὲ μῆτ' ἔστιν μῆτε δίδωσιν, οὐ συλλελό-
ῳται οὔτε τῷ ὄντι οὔτε πρὸς τὸν ἠρωτημένον. ὁμοίως οὖν
καὶ κακεῖ τὸν λίθον σημαίνειν οὗτος. εἰ δὲ μῆτε ἔστι μῆτε 25
δίδεται, οὐ λεκτέον τὸ συμπέρασμα· φαίνεται δὲ παρὰ τὸ
τὴν ἀνόμοιον πτωδὶν τοῦ ὀνόματος ὁμοίαν φαίνεσθαι. ἄρ'
ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν ὅτι ἔστιν αὕτη, ὅπερ εἶναι φῆς αὐτήν;

38 ροικοῦ D, ραιβοῦ i, corr Cc. — 39 προστιθεμένων C.

182a1 σημαίνει ABCDucif. — ἐνθα μὲν... σημαίνει om ACDcu. —
τὸ κοῖλον B. — 3 τῇ λέξει C. — 5 alt ἡ om ABCDif. — 7 ὃ τι
om c, τι u. — φαίνεται D, φαίνονται i. — 9 γὰρ οὔδε u. — 13 λέ-
γειν D. — 15 οὕτως D, pr A. — εἶπεν ABuif, corr c, ἔστιν C. —
8 κλίσιν Di. — δέ u. — 19 οὕτως ἐστὶν αὕτη D. — 20 εἰκοιεν D,
λοι u, εἴπη Cc. — 22 ὃ om Dci. — τοῦτον f. — 23 μῆδὲ i. — συλ-
λογισθαι pr A. — 24 ἐρωτώμενον u. — 25 δεῖ C. — κακεῖ
u. — 26 δέδοται D. — παρὰ τὸ] τῷ corr c.

εἶναι δὲ φῆς ἀσπίδα· ἔστιν ἄρα αὕτη ἀσπίδα. ἢ οὐκ ἀνάγκη,
 30 εἰ μὴ τὸ αὕτη ἀσπίδα σημαίνει ἀλλ' ἀσπίς, τὸ δ' ἀσπίδα
 ταύτην. οὐδ' εἰ ὁ φῆς εἶναι τοῦτον, ἔστιν οὗτος, φῆς δ' εἶναι
 Κλέωνα, ἔστιν ἄρα οὗτος Κλέωνα· οὐ γὰρ ἔστιν οὗτος Κλέωνα·
 εἴρηται γὰρ ὅτι ὁ φημι εἶναι τοῦτον, ἔστιν οὗτος, οὐ τοῦτον·
 οὐδὲ γὰρ ἂν ἑλληνίζοι οὕτως τὸ ἐρώτημα λεχθέν. ἄρ' ἐπίστασαι
 35 τοῦτο; τοῦτο δ' ἔστι λίθος· ἐπίστασαι ἄρα λίθος. ἢ οὐ ταῦτα
 σημαίνει τὸ τοῦτο ἐν τῷ ἄρ' ἐπίστασαι τοῦτο καὶ ἐν τῷ τοῦτο
 δὲ λίθος, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τοῦτον, ἐν δὲ τῷ ὑστερῷ
 οὗτος. ἄρ' οὐ ἐπιστήμην ἔχεις, ἐπίστασαι τοῦτο; ἐπιστήμην δ'
 ἔχεις λίθον· ἐπίστασαι ἄρα λίθον. ἢ τὸ μὲν τούτου λίθον λέ-
 40 γεις, τὸ δὲ τοῦτον λίθον· ἐδόθη δ', οὐ ἐπιστήμην ἔχεις, ἐπίστα-
 σθαι, οὐ τούτου, ἀλλὰ τοῦτο, ὥστ' οὐ λίθον ἀλλὰ τὸν λίθον.
 Ὅτι μὲν οὖν οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων οὐ συλλογίζονται δο-
 λωκισμὸν ἀλλὰ φαίνονται, καὶ διὰ τί τε φαίνονται κα-
 45 πῶς ἀπαντητέον πρὸς αὐτούς, φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων.
 33 Δεῖ δὲ καὶ κατανοεῖν ὅτι πάντων τῶν λόγων οἱ μὲν
 εἰσι ῥήτους κατιδεῖν οἱ δὲ χαλεπώτεροι, παρὰ τί καὶ ἐν ταῖς
 παραλογίζονται τὸν ἀκούοντα, πολλάκις οἱ αὐτοὶ ἐκείνοι
 50 ὄντες. τὸν αὐτὸν γὰρ λόγον δεῖ καλεῖν τὸν παρὰ ταῦτο
 νόμενον· ὁ αὐτὸς δὲ λόγος τοῖς μὲν παρὰ τὴν λέξιν τῶν
 δὲ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῖς δὲ παρ' ἑτερον δόξειεν ἂν
 55 εἶναι διὰ τὸ μεταφερόμενον ἕκαστον μὴ ὁμοίως εἶναι δῆλα
 ὥσπερ οὖν ἐν τοῖς παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ὅσπερ δοκεῖ τρῶας
 εὐηθέστατος εἶναι τῶν παραλογισμῶν, τὰ μὲν καὶ τοῖς
 60 χοῦσίν ἐστι δῆλα (καὶ γὰρ οἱ λόγοι σχεδὸν οἱ γελοῖοι πλε-
 οντεῖς εἰσι παρὰ τὴν λέξιν, οἷον ἀνὴρ ἐφέρετο κατὰ κλίμακα
 δίφρον, καὶ ὅπου στέλλεσθε; πρὸς τὴν κεράϊαν. καὶ ποτὶ
 τῶν βοῶν ἔμπροσθεν τέξεται; οὐδετέρα, ἀλλ' ὀπισθεν ἄμφω

30 σημαίνῃ D. — 33 ὃν Du, pr c. — τοῦτον εἶναι u. — 34 γὰρ
 ἑλληνίζει u. — ἐξελληνίζει C. — 35 ἔστι δὲ τοῦτο u. — οὐ om u. —
 37 δὲ om D. — μὲν om u, pr c. — ὑστερόν D. — 39 pr λίθον) μ-
 θος D.

182b1 τοῦτο u. — ἐπίστασαι uī. — 2 οὐ τοῦ λίθου BCif. — τὸ
 om u. — 4 καὶ διὰ τί τε φαίνονται om A. — 5 πρὸς] ὡς D. — 8 πα-
 ραλογίζεται D. — ἐκείνοι pr A. — 9 pr τὸν pr om A. — ταῦτον C.
 — ταῦτό λεγόμενον u. — 13 ὅπερ D, ὅσπερ corr c. — 14 συνηθέστα-
 τος u. — μὲν] μέντοι D. — 17 στέλλεσθαι BDuif, pr c. — κατὰ
 A. — 18 τέξεται ἔμπροσθεν C.

5. Embana-fring para lo que - not easily solved.
ms - some say, τὸ δὲ αὐτὸ τὸ ἐν αὐτῷ ἀλλὰ χυῖς

καὶ καθαρὸς ὁ βορέας; οὐ δῆτα· ἀπεκτόνηκε γὰρ τὸν πτωχὸν
καὶ τὸν ὠνούμενον. ἄρ' Εὐαρχος; οὐ δῆτα, ἀλλ' Ἀπολλω-
νίδης. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν ἄλλων σχεδὸν οἱ πλεί-
στοι, τὰ δὲ καὶ τοὺς ἐμπειροτάτους φαίνεται λανθάνειν· ση-
μείον δὲ τούτων ὅτι μάχονται πολλάκις περὶ τῶν ὀνομά-
των, οἷον πότερον ταὐτὸ σημαίνει κατὰ πάντων τὸ ὄν καὶ
τὸ ἐν ἢ ἕτερον. τοῖς μὲν γὰρ δοκεῖ ταὐτὸ σημαίνειν τὸ ὄν
καὶ τὸ ἐν· οἱ δὲ τὸν Ζήνωνος λόγον καὶ Παρμενίδου λύνουσι
διὰ τὸ πολλαχῶς φάναι τὸ ἐν λέγεσθαι καὶ τὸ ὄν. ὁμοί-
ως δὲ καὶ περὶ τοῦ συμβεβηκότος καὶ περὶ τῶν ἄλλων
ἕκαστον οἱ μὲν ἔχονται ῥάους ἰδεῖν οἱ δὲ χαλεπότεροι τῶν
λόγων· καὶ λαβεῖν ἐν τίνι γένει, καὶ πότερον ἑλεγχος ἢ οὐκ
ἑλεγχος, οὐ ῥάδιον ὁμοίως περὶ πάντων.

Ἔστι δὲ δριμύς λόγος ὅστις ἀπορεῖν ποιεῖ μάλιστα·
ἀνακτεῖ γὰρ οὗτος μάλιστα. ἀπορία δ' ἐστὶ διττή, ἡ μὲν ἐν
τοῖς συλλελογισμένοις, ὃ τι ἀνέλη τις τῶν ἐρωτημάτων, ἡ
δ' ἐν τοῖς ἐριστικοῖς, πῶς εἴπη τις τὸ προταθέν. διόπερ ἐν
τοῖς συλλογιστικοῖς οἱ δριμύτεροι λόγοι ζητεῖν μᾶλλον ποι-
οῦσιν. ἔστι δὲ συλλογιστικὸς μὲν λόγος δριμύτατος, ἂν ἐξ
τοῦ μάλιστα δοκούντων ὅτι μάλιστα ἐνδόξον ἀναιρή. εἰς γὰρ
ὃν ὁ λόγος μετατιθεμένης τῆς ἀντιφάσεως ἅπαντας ὁμοίους
καὶ τοὺς συλλογισμούς· αἰεὶ γὰρ ἐξ ἐνδόξων ὁμοίως ἐνδο-
ξον ἀναιρήσει ἢ κατασκευάσει, διόπερ ἀπορεῖν ἀναγκαῖον.
μάλιστα μὲν οὖν ὁ τοιοῦτος δριμύς, ὁ ἐξ ἴσου τὸ συμπέρα-
σμα ποιῶν τοῖς ἐρωτήμασι, δεύτερος δ' ὁ ἐξ ἀπάντων ὁμοί-
ων· οὗτος γὰρ ὁμοίως ποιήσει ἀπορεῖν ὁποῖον τῶν ἐρωτημά-
των ἀναιρετέον. τοῦτο δὲ χαλεπὸν· ἀναιρετέον μὲν γὰρ, ὃ
τι δ' ἀναιρετέον, ἀδηλον. τῶν δ' ἐριστικῶν δριμύτατος μὲν ὁ
πρῶτον εὐθὺς ἀδηλος πότερον συλλελόγισται ἢ οὐ, καὶ πότερον

19 ἀπέκτεινε u. — 20 ὀνομάμενον D. — 22 φαίνεται C. — 23 τοῦ-
του u. — 24 ταῦτα D. — 25 τὸ ἐν ante 24 κατὰ u. — 24 καὶ τὸ ὄν
u. — 25 ταὐτὸν CDe, τὸ αὐτὸ f. — τὸ] καὶ ἐν τὸ pr c. — τὸ ὄν om
Du. — 26 τὸ om Du. — ἐν· οἱ] ἐνιοι D. — λόγον post λύναι cu. —
καὶ] τε καὶ i. — 27 διὰ] παρὰ u. — φαίνεται τὸ u, pr c. — ἐν et
δὲ loc mut Cē. — 28 δὲ om u. — παρὰ τὸ συμβεβηκός u. — 30 λα-
θεῖν C. — 34 συλλεγομένοις pr A. — ἡ] οἱ pr B. — 35 εἴποι u. —
37 λόγος μὲν B. — 38 δοκούντων ἐνδόξων ὅτι u. — ἀναιρή... καὶ
κατασκευάζη. εἰς u, pr c. — 39 ὁ om D.

183a3 οὖν om u. — 4 τοῖς re C. — δ' om C.

παρὰ ψεύδους ἢ διαίρεσιν ἐστὶν ἡ λύσις, δεύτερος δὲ τῶν
10 ἄλλων ὁ δῆλος μὲν ὅτι παρὰ διαίρεσιν ἢ ἀναίρεσιν ἐστὶ,
μὴ φανερός δ' ὢν διὰ τίνος τῶν ἠρωτημένων ἀναίρεσιν ἢ
διαίρεσιν λυτέος ἐστίν, ἀλλὰ πότερον αὕτη παρὰ τὸ συμ-
πέρασμα ἢ παρὰ τι τῶν ἐρωτημάτων ἐστίν.

Ἐνίοτε μὲν οὖν ὁ μὴ συλλογισθεὶς λόγος εὐήθης ἐστίν,
15 ἔαν ἢ μὴ ἀδοξα ἢ ψευδῇ τὰ λήμματα· ἐνίοτε δ' οὐκ
ἄξιός καταφρονεῖσθαι. ὅταν μὲν γὰρ ἑλλείπη τι τῶν τοιού-
των ἐρωτημάτων, περὶ οὗ ὁ λόγος καὶ δι' ὃ, καὶ μὴ προσ-
λαβὼν τοῦτο καὶ μὴ συλλογισάμενος εὐήθης ὁ συλλογι-
σμός, ὅταν δὲ τῶν ἔξωθεν, οὐκ εὐκαταφρόνητος οὐδαμῶς, ἀλλ'
20 ὁ μὲν λόγος ἐπεικίης, ὁ δ' ἐρωτῶν ἠρώτησεν οὐ καλῶς.

Ἔστι τε, ὥσπερ λύειν ὅτε μὲν πρὸς τὸν λόγον ὅτε δὲ
πρὸς τὸν ἐρωτῶντα καὶ τὴν ἐρώτησιν ὅτε δὲ πρὸς οὐδέτερον
τούτων, ὁμοίως καὶ ἐρωτᾶν ἔστι καὶ συλλογιζέσθαι καὶ πρὸς
τὴν θέσιν καὶ πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον καὶ πρὸς τὸν χρόνον,
25 ὅταν ἢ πλείονος χρόνου δεομένη ἢ λύσις ἢ τοῦ παρόντος και-
ροῦ τὸ διαλεχθῆναι πρὸς τὴν λύσιν.

34 Ἐκ πόσων μὲν οὖν καὶ ποίων γίνονται τοῖς διαλεγόμε-
νοις οἱ παραλογισμοί, καὶ πῶς δειξόμεν τε ψευδόμενον καὶ
παράδοξα λέγειν ποιήσομεν, ἔτι δ' ἐκ τίνων συμβαίνει ὁ
30 συλλογισμός, καὶ πῶς ἐρωτητέον καὶ τίς ἢ τάξις τῶν ἐρω-
τημάτων, ἔτι πρὸς τί χρήσιμοι πάντες εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι λό-
γοι, καὶ περὶ ἀποκρίσεως ἀπλῶς τε πάσης καὶ πῶς λυ-
τέον τοὺς λόγους καὶ τοὺς συλλογισμούς, εἰρήσθω περὶ πάν-
των ἡμῖν ταῦτα. λοιπὸν δὲ περὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς προθέσεως
35 ἀναμνήσασιν εἰπεῖν τι βραχὺ περὶ αὐτῆς καὶ τέλος ἐπιθε-
ναι τοῖς εἰρημένοις.

Προειλόμεθα μὲν οὖν εὐρεῖν δύναμιν τινα συλλογιστικῆς
περὶ τοῦ προβληθέντος ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἐνδοξοτάτων·
τοῦτο γὰρ ἔργον ἐστὶ τῆς διαλεκτικῆς καθ' αὐτὴν καὶ τῆς
b πειραστικῆς. ἐπεὶ δὲ προσκατασκευάζεται πρὸς αὐτὴν διὰ

9 ἐστὶν om D. — 10 παρὰ τὴν δ. C. — ἢ ἀναίρεσις u. — 11 ὅ
pr A. — 12 λυτέον Du, pr c. — 16 ἑλλείπη A ambiguo B. — 17 ὅ
οὐ D. — 18 ὅ] ἐστὶν ὁ C. — 19 οὐδαμῶς om u. — 20 ἠρώτησεν C
— 21 δὲ Dcu. — λύει D. — 31 ἔτι δὲ πρὸς CDeui. — 32 περὶ om u.
— 33 πάντων u. — 36 προειρημένοις u. — 37 δύναμιν εὐρεῖν C. — τινα
om u. — 38 προληφθέντος D. — 39 alt τῆς om D.

183b1 προκατασκευάζεται u.

πείραν λαβεῖν διὰ τὴν αἰτίαν
ὡς εἰσὺς

τὴν τῆς σοφιστικῆς γεινέσθαι, ὥς οὐ μόνον πείραν δύναται
λαβεῖν διαλεκτικῶς ἀλλὰ καὶ ὡς εἰδώς, διὰ τοῦτο οὐ μόνον
τὸ λεγθὲν ἔργον ὑπεθέμεθα τῆς πραγματείας, τὸ λόγον
δύνασθαι λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ ὅπως λόγον ὑπέχοντες φυλά-
ξομεν τὴν θέσιν ὡς δι' ἐνδοξοτάτων ὁμοτρόπως. τὴν δ' αἰ-
τίαν εἰρήκαμεν τοῦτου, ἐπεὶ καὶ διὰ τοῦτο Σωκράτης ἡρώτα,
ἀλλ' οὐκ ἀπεκρίνετο· ὁμολογεῖ γὰρ οὐκ εἰδέναι. δεδήλωται
ἐν τοῖς πρότερον καὶ πρὸς πόδα καὶ ἐκ πόδων τοῦτο ἔσται,
καὶ ὅθεν εὐπορήσομεν τούτων, ἔτι δὲ πῶς ἐρωτητέον ἢ τα-
πτόν τὴν ἐρωτήσιν πᾶσαν, καὶ περὶ τε ἀποκρίσεων καὶ λύ-
σεων τῶν πρὸς τοὺς συλλογισμούς. δεδήλωται δὲ καὶ περὶ
τῶν ἄλλων, ὅσα τῆς αὐτῆς μεθόδου τῶν λόγων ἔστιν. πρὸς
ἐκ τούτοις περὶ τῶν παραλογισμῶν διεληλύθαμεν, ὥσπερ εἰ-
ρήκαμεν ἤδη πρότερον. | ὅτι μὲν οὖν ἔχει τέλος ἱκανῶς ἀ-
ποκρίμεθα, φανερόν· δεῖ δ' ἡμᾶς μὴ λεληθέναι τὸ συμ-
βηκὸς περὶ ταύτην τὴν πραγματείαν. τῶν γὰρ εὐρι-
σκομένων ἀπάντων τὰ μὲν παρ' ἑτέρων ληφθέντα πρότερον
ἐκπονημένα κατὰ μέρος ἐπιδέδοκεν ὑπὸ τῶν παραλαβόντων
πρότερον· τὰ δ' ἐξ ὑπαρχῆς εὐρισκόμενα μικρὰν τὸ πρῶτον
πίδοσιν λαμβάνειν εἴωθε, χρησιμώτερον μέντοι πολλῷ τῆς
πρότερον ἐκ τούτων αὐξήσεως. μέγιστον γὰρ ἴσως ἀρχὴ παν-
τός, ὥσπερ λέγεται· διὸ καὶ χαλεπώτατον· ὅσω γὰρ κρά-
τος τῇ δυνάμει, τοσοῦτω μικρότατον ὂν τῷ μεγέθει χα-
λεπώτατόν ἐστιν ὀφθῆναι. ταύτης δ' εὐρημένης ῥᾶον προστι-
θεῖται καὶ συναύξειν τὸ λοιπὸν ἔστιν· ὅπερ καὶ περὶ τοὺς ὀνη-
τοὺς λόγους συμβέβηκε, σχεδὸν δὲ καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἀ-
πάσας τέχνας. οἱ μὲν γὰρ τὰς ἀρχὰς εὐρόντες παντελῶς
ἐκ μικρόν τι προήγαγον· οἱ δὲ νῦν εὐδοκимоῦντες παραλα-
βόντες παρὰ πολλῶν οἶον ἐκ διαδοχῆς κατὰ μέρος προα-
γόντων οὕτως-ἡυξήκασι, Τισίας μὲν μετὰ τοὺς πρῶτους,

2 δύναται πείραν u. — 4 τὸν Ci, pr Af. — 5 φυλάξομεν ACuf,
ut i ambiguous B. — 7 τούτων CD. — καὶ om D. — 8 ἀπεκρίνατο u.
— 9 πόσων καὶ ἐκ ποίων τοῦτο B. — 10 πόθεν BCDif. — εὐπορήσαμεν
ACuf. — πῶς] πῶς γε D, πῶς τι u, πῶς τε C. — 11 ἀποκρίσεως D.
— 19 παραλαμβανόντων D. — 20 ἐξ ἀρχῆς C. — 21 χρησιμώτερον u.
— 23 ὅσον C. — 24 τοσοῦτον C. — χαλεπὸν C. — 25 ληφθῆναι γρ.
— A pr manu. — δ' om i. — ῥᾶον] ῥᾶον τὸ Acu. → προσθεῖναι cu.
— 26 συναύξει i. — πολιτικούς cu, mg A pr manu add γρ. — 28 πά-
ς A, om D. — ἐλόντες D. — 29 ἐς μικρόν C. — 30 παραγαγόντων A,
προεταγόντων (sic) D, προαγόντων cu, προαγαγόντες f.

Θρασύμαχος δὲ μετὰ Τισίαν, Θεόδωρος δὲ μετὰ τοῦτον, καὶ πολλοὶ πολλὰ συνενηρόχασι μέρη· διόπερ οὐδὲν θαν-
μαστὸν ἔχειν τι πληθὸς τὴν τέχνην. ταύτης δὲ τῆς πρα-
35 γματείας οὐ τὸ μὲν ἦν τὸ δ' οὐκ ἦν προεξεργασμένον, ἀλλ'
οὐδὲν παντελῶς ὑπῆρχεν. καὶ γὰρ τῶν περὶ τοὺς ἐριστικὸν
λόγους μισθαγορούντων ὁμοία τις ἦν ἡ καίδευσις τῇ Γοργίου
πραγματείᾳ. λόγους γὰρ οἱ μὲν ῥητορικοὺς οἱ δὲ ἐρωτητικούς
ἐδίδοσαν ἐκμανθάνειν, εἰς οὓς πλειστάκις ἐμπίπτειν φήθησαν
p.184 ἑκάτεροι τοὺς ἀλλήλων λόγους. διόπερ ταχεῖα μὲν ἄτερος
δ' ἦν ἡ διδασκαλία τοῖς μανθάνουσι παρ' αὐτῶν· οὐ γὰρ
τέχνην ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τῆς τέχνης διδόντες παιδεύειν ὑπ-
λάμβανον, ὥσπερ ἂν εἰ τις ἐπιστήμην φάσκων παραδίδωκεν
ἐπὶ τὸ μηδὲν ποιεῖν τοὺς πόδας, εἴτα σκντοτομικὴν μὲν μ-
διδάσκει, μὴδ' ὅθεν δυνήσεται πορίζεσθαι τὰ τοιαῦτα, δοῖν
δὲ πολλὰ γένη παντοδαπῶν ὑποδημάτων· οὗτος γὰρ βε-
βοήθηκε μὲν πρὸς τὴν χρείαν, τέχνην δ' οὐ παρέδωκεν. καὶ
περὶ μὲν τῶν ῥητορικῶν ὑπῆρχε πολλὰ καὶ παλαιὰ τὰ
b λεγόμενα, περὶ δὲ τοῦ συλλογίζεσθαι παντελῶς οὐδὲν εἶρη-
μεν πρότερον ἄλλο λέγειν, ἀλλ' ἡ τριβῇ ζητοῦντες πολὺν
χρόνον ἐπονοῦμεν. εἰ δὲ φαίνεται θεασαμένοις ὑμῖν ὡς ἡ
τοιούτων ἐξ ἀρχῆς ὑπαρχόντων ἔχειν ἡ μέθοδος ἱκανῶς παρ-
5 τὰς ἄλλας πραγματείας τὰς ἐκ παραδόσεως ἠρξήμενας
λοιπὸν ἂν εἴη πάντων ὑμῶν ἢ τῶν ἡκροαμένων ἔργον τοῦ
μὲν παραλελειμμένοις τῆς μεθόδου συγγνώμην τοῖς δ' ἐν-
ρημένοις πολλὴν ἔχειν χάριν.

34 δὲ om i. — τῆς πραγματείας om D. — 35 οὐ] ὅτι i. — προ-
εξεργασμένων pr C. — 38 ἐρωτητικούς D, ἐρωτηματικούς Ci, fort pr A
γρ. σοφιστικούς u, c mg. — 39 ἐδιδάσκον Bif, pr A, qui ἐδίδοσαν com
pr manu. — ἐκλαμβάνειν i. — φήθησαν i. — ἐμπίπτειν ante 184a1
λόγους C.

184a1 τῶν i. — λόγοι i. — 3 τῆς om D. — 4 εἴ om u. — φά-
σκων ἐπιστήμην u. — παραδίδωσι C. — 5 τῷ Cif. — μὴθ' ἐν cu. —
ποιεῖν u, pr A. — σκντοτομεῖν cu. — 6 διδάξειν cu. — δυνήσεται
BDi, om c. — 7 οὐτοσί u. — 8 παραδέδωκε C. — 9 ὑπῆρχεν i. —
πολλὰ u.

184b2 λέγειν ἄλλο c. — ἄλλο om u. — ἡ om cu. — 3 δὴ cu. —
ἡμῖν CDcui, pr ABf. — 4 ἐξ] τῶν ἐξ u. — 6 ἡμῶν CDcui, pr ABf. —
ἡκροαμένων C. — 7 τῆς i.

per b. 1. 1.

COMMENTARIUS.

per a. 1. 1.
comparat supra p. 227

Entequeque
supra p. 227

ANALYTICA POSTERIORA.

In omnibus Aristotelis scriptis quae ad logicam pertinent hoc primum est et maximum, ut investigetur et quomodo fiat vera demonstratio et qua ratione per demonstrationem certa quaedam doctrina artificio et via tradenda conficiatur: nam omnia Aristotelis scripta quibus coniunctis Organi nomen inditum est, aut argumentandi quandam rationem tradunt aut de iis agunt sine quibus argumentatio fieri omnino nequeat. Quare mirum non est quod Analytica posteriora, quae a graecis interpretibus etiam simpliciter appellantur τὰ ἀποδεικτικά (v. schol. 38 b 4, 39 b 32, 98 b 4), ἀποδεικτικὴ πραγματεία (schol. 143 b 43) vel ἀποδεικτικὴ (schol. 145 a 27) — titulum δεύτερον ἀναλυτικά habemus schol. 142 b 2, Aristoteles ipse vero simpliciter dicit ἀναλυτικά (v. e. g. 1005 b 4, 1037 b 8), quamquam eodem nomine etiam Analytica priora significantur 162 a 11 — pro capite scriptorum Aristotelis ad logicam pertinentium semper sint habita. Inde factum est, ut et doctrina Analytica ab Alexandro (schol. 141 b 25) et ipsa demonstratio a Io. Philopono (schol. 37 b 46, 36 a 12) dicatur *δργανον*, hoc est instrumentum quo philosophia utatur ad cognoscendam veritatem. Idem fere legitur ap. Nicephorum Blemm. *ἐπιτομή λογικῆς* Lips. 1784. κεφ. ζ'. p. 23 πρὸς τὴν τοιαύτην διάκρισιν (veri et falsi, boni et mali intell.) ἐξεῦρεν ἡ φιλοσοφία τὴν ἀπόδειξιν δργανον ἐπιτηδείστατον· ὅπερ ἐστὶ τὸ λογικόν, ἡγουν περὶ ὃ καταγίνεται ἡ λογικὴ πραγματεία, καὶ ἐστὶ τὸ λογικὸν φιλοσοφίας ἐργαλεῖον χρεωδέστατον ὑπ' αὐτῆς κατεσκευασμένον. Quare haud improbable est quod contendit O. Mielach (Diss. inaug. de nomine Organi Aristotelici Aug. Vindel. 1838), reliquos Aristotelis libros ad logicam pertinentes

a parte principali Organi nomen accepisse, quod auctor comm. anonym. lib. I. Anal. post. cod. Monac. disertis verbis dicat: λέγεται δὲ ἡ ἀποδεικτικὴ ἐπιστήμη ὄργανον, ἐξ ἧς καὶ τὸ ὅλον βιβλίον ὄργανον ἐκλήθη, unde apparet quomodo intelligendum sit quod dicit C. Weinholtz (Diss. de finibus atque pretio logicae Aristotelicae. Rostoch. 1825. p. 3), nihil praeter Analytica ad Organon pertinere. Quem sensum illud vocabulum apud Aristotelem habeat, ex his potissimum locis apparet: 1253 b 28 τῶν δ' ὀργάνων τὰ μὲν ἄψυχα τὰ δ' ἔμψυχα, ὅλον τῷ κυβερνήτῃ ὁ μὲν οὐαξ ἄψυχον, ὁ δὲ πωρεὺς ἔμψυχον· ὁ γὰρ ὑπηρέτης ἐν ὀργάνῳ εἶδει ταῖς τέχναις ἐστίν. οὕτως καὶ τὸ κτήμα ὄργανον πρὸς ζῶν ἐστι, καὶ ἡ κτήσις πλῆθος ὀργάνων ἐστὶ, καὶ ὁ δοῦλος κτήματι ἔμψυχον, καὶ ὥσπερ ὄργανον πρὸ ὀργάνων πᾶς ὁ ὑπηρέτης (quare manum 687 a 21 appellat ὥσπερ ὄργανον πρὸ ὀργάνων)... τὰ μὲν οὖν λεγόμενα ὄργανα ποιητικὰ ὄργανα ἐστὶ, τὸ δὲ κτήμα πρακτικόν et quae seq. 1254 a 2—11. Etiam artem ὄργανον vocat alteram alterius, cui illa inserviat: 1094 a 12 καθάπερ ὑπὸ τὴν ἱππικὴν ἢ χαλινοποικίῃ. Quare ὀργανικὰ μέρη τῶν ζῶων non ea dicit quae nos (705 b 22), sed ea quibuscunque ad arbitrium utuntur animalia: unde fit ut ὄργανα dicat quaecunque ad aliquam rem faciendam adiumentum afferant, v. 163 b 11, 105 a 21. Ad eam verbi significationem, quae ipsa demonstratio appellatur ὄργανον, proxime Aristoteles accedere videtur 955 b 23 ὁ θεὸς ὄργανα ἐν ἑαυτοῖς ἡμῖν δίδωκε δύο, ἐν οἷς χρῆσόμεθα τοῖς ἐκτὸς ὀργάνοις, σῶματι μὲν χεῖρα, ψυχῇ δὲ νοῦν. ἐστὶ γὰρ καὶ ὁ νοῦς τῶν φύσει ἐν ἡμῖν ὥσπερ ὄργανον ὑπάρχων et ib. vs. 35 ὕστερον δὲ τῆς τῶν χειρῶν δυνάμεως ὁ νοῦς παραγίνεται ἡμῖν, ὅτι καὶ τὰ τοῦ νοῦ ὄργανα ἐστὶ τῶν τῆς χειρὸς. ἐστὶ γὰρ νοῦ μὲν ὄργανον ἐπιστήμη, τοῦτο γὰρ ἐστὶ χρῆσιμος, καθάπερ αὐτοὶ ἀλλήτῃ. Coll. 432 a 1 ὥστε ἡ ψυχὴ ὥσπερ ἡ χεὶρ ἐστίν· καὶ γὰρ ἡ χεὶρ ὀργανόν ἐστιν ὀργάνων, de quo l. v. Trdlb. de an. p. 331. — Aristoteles quum in Analyticis prioribus artem syllogisticam tradiderit, ut pateat quibus ex partibus omnis syllogismus componi debeat et in quas dissolvatur, iam in Analyticis posterioribus demonstrandi artem exponit, ut doceat quomodo arte syllogistica utendum sit, ut certa quaedam et vera doctrina constituatur: quare optime Brandis Ueber die Reihenfolge der Bücher des Organon in Abhh. d. Berl. Akad. 1833. p. 261 ἐπιστήμην ἀποδεικτικὴν quae in his libris traditur reddidit per nostrum „Wissen-

Reductio ad absurdum is called by Aristotle
ἐξέλις - not ἀποδείξις

schaftslehre". Unde apparet eam disciplinam quam in Analy-
ticis posterioribus tradat Aristoteles cum ipsa philosophia na-
tura arctissime coniunctam esse, quod comprobatur iis quae
leguntur 1005 b 6 οὗ μὲν οὖν τοῦ φιλοσόφου καὶ τοῦ περὶ πά-
σης τῆς οὐσίας θεωροῦντος ἢ πέφυκεν, καὶ περὶ τῶν συλλογι-
στικῶν ἀρχῶν ἐστὶν ἐπισκέψασθαι, δῆλον. προσήκει δὲ τὸν μά-
λιστα γνωρίζοντα περὶ ἕκαστον γένος ἔχειν λέγειν τὰς βεβαι-
ωτάτας ἀρχὰς τοῦ πράγματος, ὥστε καὶ τὸν περὶ τῶν ὄντων ἢ ὄντα
τὰς πάντων βεβαιωτάτας. ἐστὶ δ' οὗτος ὁ φιλόσοφος. 1006 a 6 ἐστὶ
γὰρ ἀπαιδευσία τὸ μὴ γινώσκειν τίνων δεῖ ζητεῖν ἀπόδειξιν
καὶ τίνων οὐ δεῖ. ὅλως μὲν γὰρ ἀπάντων ἀδύνατον ἀπόδειξιν
εἶναι· εἰς ἀπειρον γὰρ ἂν βαδίζοι, ὥστε μὴδ' οὕτως εἶναι ἀπό-
δειξιν. Quare dicit 162 a 15 ἐστὶ δὲ φιλοσόφημα μὲν συλλογι-
σμός ἀποδεικτικός (cf. Trdlb. Elem. logic. Aristotelic. p. 99),
quamquam latius patet φιλοσόφημα de coel. 294 a 19 ὥστε τὸ
μὲν ἀπορεῖν εἰκότως ἐγένετο φιλοσόφημα πᾶσιν: nam φιλοσό-
φημα hic vocatur quaestio quaecunque ad philosophiam perti-
net. ἀπόδειξις (de qua v. Trdlb. de an. p. 195—198), quae non
nisi veram demonstrationem apud Aristotelem significare solet,
tamen etiam de falso syllogismo dicitur 55 a 4, 28 b 31. coll.
43 b 11 et de eo qui ad absurdum deducit (27 b 3), qui ab Ari-
stotele δειξις, non ἀπόδειξις appellari solet: quare mirum non
est quod dicit 1355 a 5 ἡ δὲ πίστις ἀπόδειξις τις (τότε γὰρ πι-
στεύομεν μάλιστα ὅταν ἀποδεδειχθῇ ὑπολάβωμεν), ἐστὶ δ' ἀπό-
δειξις ῥητορικὴ ἐνθύμημα. Item etiam significatio adiectivi
ἐποδεικτικός non premenda est 1377 b 23 ἐπεὶ δ' ἔνεκα κρίσεως
ἐστὶν ἡ ῥητορικὴ . . . ἀνάγκη μὴ μόνον πρὸς τὸν λόγον ὄραν,
ὅπως ἀποδεικτικός ἐστὶ καὶ πιστός. Iam vero quum appareat
doctrinam Analyticam principalem quandam esse universae philo-
sophiae partem, non alienum videtur ab hoc loco adscribere locos
ex quibus pateat quid de philosophia universa Aristoteles senserit:
1141 a 9 τὴν δὲ σοφίαν ἐν τε ταῖς τέχναις τοῖς ἀκριβεστάτοις
τὰς τέχνας ἀποδίδομεν . . . ἐνταῦθα μὲν οὖν οὐδὲν ἄλλο σημαί-
νοντες τὴν σοφίαν ἢ ὅτι ἀρετὴ τέχνης ἐστίν. Ib. vs. 16 ὥστε
δῆλον ὅτι ἡ ἀκριβεστάτη ἂν τῶν ἐπιστημῶν εἴη ἡ σοφία. δεῖ
ἄρα τὸν σοφὸν μὴ μόνον τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν εἰδέναι, ἀλλὰ καὶ
περὶ τὰς ἀρχὰς ἀληθεύειν. ὥστ' εἴη ἂν ἡ σοφία νοῦς καὶ ἐπι-
στήμη ὥσπερ κεφαλὴν ἔχουσα ἐπιστήμη τῶν τιμωτάτων. 982 b 25
δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἑτέραν, ἀλλ'
ὥσπερ ἀνθρωπὸς φάμεν ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλ-

ἀπαιδευσία

ἀπόδειξις

Analyt.
Part
principale
philosophie

χρηστική επιστήμη - καθόσον ὅντα τὰ ὑποκ-
μενὰ ἐστὶ, ~~καὶ~~ ἀλλ' ὅχι ἢ ἑτερόν τι.

λου ὦν, οὕτω καὶ αὕτη μόνη ἐλευθέρα οὖσα τῶν ἐπιστημῶν.
μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἐνεκὲν ἐστίν. 992a24 ὅλως δὲ ζητούσης
τῆς σοφίας περὶ τῶν φανερῶν τὸ αἷτιον... In his σοφία idem
est quod φιλοσοφία, quamquam etiam φιλοσοφία ab Aristotele ita
usurpatur, ut eam virtutem significet quae ἀνδρία, σωφροσύνη
et δικαιοσύνη opponitur: 1334a23 ἀνδρίας μὲν οὖν καὶ καρτε-
ρίας δεῖ πρὸς τὴν ἀσχολίαν, φιλοσοφίας δὲ πρὸς τὴν σχολήν.
σωφροσύνης δὲ καὶ δικαιοσύνης ἐν ἀμφοτέροις τοῖς χρόνοις.
Eundem sensum quo nos hac voce utimur φιλοσοφία saepius
habet apud Aristotelem, v. e. g. 191a25 ζητοῦντες γὰρ οἱ κατὰ
φιλοσοφίαν πρῶτοι τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν φύσιν τὴν τῶν ὄν-
των ἐξετάραξαν οἷον ὁδὸν τινα ἄλλην. Cf. 185a20 ἐπειδὴ
περὶ φύσεως μὲν οὐ, φυσικὰς δὲ ἀπορίας συμβαίνει λέγειν αὐ-
τοῖς, ἴσως ἔχει καλῶς ἐπὶ μικρὸν διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν· ἔχει
γὰρ φιλοσοφίαν ἢ σκέψιν. 175a5 χρήσιμοι μὲν οὖν εἰσὶ πρὸς
μὲν φιλοσοφίαν (ad veritatem inveniendam, quae hoc loco op-
ponitur disputationi dialecticae) et quae dicemus ad 96b15.
De prima philosophia v. 1004a3 τοσαῦτα μέρη φιλοσοφίας ἐστὶν
ὅσαι περὶ αὐτῶν· ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι πρῶτην τινὰ καὶ ἑρ-
μηνεύειν αὐτῶν. 318a6 τούτων δὲ περὶ μὲν τῆς ἀκινήτου ἀρχῆς
τῆς ἑτέρας καὶ προτέρας διελεῖν ἐστὶ φιλοσοφίας ἔργον. 1025b25
πᾶσα διάνοια ἢ πρακτικὴ ἢ ποιητικὴ ἢ θεωρητικὴ. 1026a16
ὥστε τρεῖς ἂν εἴεν φιλοσοφαί θεωρητικαί, μαθηματικὴ φυσικὴ
θεολογικὴ. ἡ δὲ πρῶτη καὶ περὶ χωριστὰ καὶ ἀκίνητα. ἀνάγκη
δὲ πάντα μὲν τὰ αἷτια αἰδία εἶναι, μάλιστα δὲ ταῦτα· ταῦτα
γὰρ αἷτια τοῖς φανεροῖς τῶν θείων. 1064a18 ὅτι μὲν τοίνυν
οὔτε πρακτικὴν οὔτε ποιητικὴν ἀλλὰ θεωρητικὴν ἀναγκαῖον
εἶναι τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην, δῆλον ἐκ τούτων· εἰς ἓν γὰρ τι
τούτων τῶν γενῶν ἀνάγκη πίπτειν αὐτήν. 1005b1 ἐστὶ δὲ σο-
φία τις καὶ ἡ φυσικὴ, ἀλλ' οὐ πρῶτη. 1037a15 τρόπον τινα
τῆς φυσικῆς καὶ δευτέρας φιλοσοφίας ἔργον ἢ περὶ τὰς αἰσθη-
τὰς οὐσίας θεωρία. 1061b19 ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ μαθηματικὸς χρή-
ται τοῖς κοινοῖς ἰδίως, καὶ τὰς τούτων ἀρχὰς ἂν εἴη θεωρεῖσθαι
τῆς πρώτης φιλοσοφίας... ἡ δὲ φιλοσοφία περὶ τῶν ἐν μέρῃ
μὲν, ἢ τούτων ἑκάστῳ τι συμβέβηκεν, οὐ σκοπεῖ, περὶ τὸ ὅν δ',
ἢ ὅν τῶν τοιούτων ἑαστον θεωρεῖ... τὴν δὲ πρῶτην εἰρη-
καμεν ἐπιστήμην τούτων εἶναι καθ' ὅσον ὄντα τὰ ὑποκείμενα
ἐστίν, ἀλλ' οὐχ ἢ ἑτερόν τι. διὸ καὶ ταύτην καὶ τὴν μαθημα-
τικὴν ἐπιστήμην μέρη τῆς σοφίας εἶναι θετέον. Cf. Biese l.
p. 360, Ritter Gesch. der Phil. III. p. 71. not. 3, p. 60. not. 1.

Philosophia
Prima

Primam philosophiam describit 1003a21 *ἔστιν ἐπιστήμη τις ἢ θεωρεῖ τὸ ὄν ἢ ὄν καὶ τὰ τούτῳ ὑπάρχοντα καθ' αὐτό· αὕτη δ' ἐστὶν οὐδεμιᾶ τῶν ἐν μέρει λεγομένων ἢ αὐτῇ· οὐδεμία γὰρ τῶν ἄλλων ἐπισκοπεῖ καθόλου περὶ τοῦ ὄντος ἢ ὄν, ἀλλὰ μέγας αὐτοῦ τι ἀποτεμνόμεναι περὶ τούτου θεωροῦσι τὸ συμβεβηκός.* — Reliquum est, ut patefaciamus quam rationem doctrina Analytica ad dialecticam habeat, quod optime intelligetur ex iis quae utrique sunt communia: velut de definitione et in Analyticis agitur et in Topicis, sed ita ut in his (lib. VI. c. 4 sqq.) doceatur qualis definitio impugnari possit, qualis non possit, in illis vero quid sit vera definitio et quomodo conficiatur. Item et in Analyticis post. (I. c. 26) et in Topicis (VIII. c. 2) rectam demonstrationem ei praestare ostenditur quae ad absurdum ducat, quamquam ratio ob quam altera praestet diversa sit: in Analyticis enim demonstrationem rectam praefendam esse probatur inde, quod, quum ex principiis rei demonstrandae propriis conficiatur, natura sit praestantior, in Topicis vero, quod difficilius sit eam impugnare. Denique qua in re doctrina Analytica et dialectica differant Aristoteles ipse pluribus locis significavit (cf. 46a8, 162b32), ubi illi dicit propositum esse, ut ipsam veritatem quaerat, huic vero, ut probabilem quandam veritatis speciem efficiat.

Analyt.
and
Dialectic

Lib. I. cap. 1. Qui discit cognitionem quandam iam habere debet, 11 eamque duplicem. 18 Quae universe et generaliter scimus ea in rebus singulis interdum nescimus, quamquam non eodem modo, 29 unde solvitur difficultas quaedam in Platonis Menone obvia.

71a1 Simile initium est Eth. Nicomach. *πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πρᾶξις τε καὶ προαίρεσις, ἀγαθοῦ τινὸς ἐφίεσθαι δοκεῖ*, ubi μέθοδος, quum vel viam et rationem significet qua cognitio quaecumque ad artis formam redigatur, vel etiam disciplinam ipsam quae artificio et via tradatur (cf. 402a14, 20), idem fere significat quod hoc loco μάθησις διανοητική. Deinde μέθοδον vocat disputationem ipsam quae de aliqua re instituitur: 1289a26 *ἐν τῇ πρώτῃ μεθόδῳ περὶ τῶν πολιτειῶν διελλόμεθα τρεῖς μὲν τὰς ὁρθὰς πολιτείας. 1317b34 καθάπερ εἴρηται πρότερον ἐν τῇ μεθόδῳ τῇ πρὸ ταύτης.* Unde factum est, ut μέθοδος 338a25 idem sit quod alias ab Aristotele dici solet *πραγματεία*: *λοιπὸν δ' ἐστὶ μέ-*

ρος τῆς μεθόδου ταύτης ἐτι θεωρητίον, ὃ πάντες οἱ πρότερον μετεωρολογίαν ἐκάλουν. Cf. quae dicit C. Heyder Krit. Darst. u. Vergl. d. Arist. u. Hegelschen Dialektik. Erl. 1845. I. p. 216 not. — Opponitur μάθησις διανοητική (πρὸς ἀντιδιαστολήν τῆς αἰσθητικῆς γνώσεως schol. 196 b 8), quod bene observavit Trdlbg. Elem. logic. Arist. p. 79 (ed. III. p. 80), experientiae quae usu edocta ratione non ducitur (die rationale Erkenntniss der empirischen). 1025 b 6 ὅλως δὲ πᾶσα ἐπιστήμη διανοητική ἢ μετέχουσα τι διανοίας περὶ αἰτίας καὶ ἀρχάς ἐστιν ἢ ἀκριβεστέρας ἢ ἀπλουστερας. Eadem fere oppositio locum habet 1103 a 14 διττῆς δὲ τῆς ἀρετῆς οὐσης, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς δὲ ἡθικῆς, ἣ μὲν διανοητική τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν αὐξήσιν, διόπερ ἐμπειρίας δεῖται καὶ χρόνου· ἣ δ' ἡθική ἐξ ἔθους περιγίνεται: quare dicit 1450 a 2 πέφυκεν αἷτια δύο τῶν πράξεων εἶναι, διάνοια καὶ ἡθος. De διανοίᾳ v. Biese I. p. 89 a 2 „Die im Denken vorgehende Thätigkeit des Trennens und Verbindens (ἡ συμπλοκή und ἡ διαίρεσις) wird von Aristoteles διάνοια genannt”: quare Trdlbg. Elem. log. p. 66 (ed. III. p. 67) recte opponit τῷ διανοεῖσθαι, quod veri inveniendi studium significet, τὸ ὑπολαμβάνειν (de quo v. quae dix. ad 66 b 19), quod veri inventi decretum constituat. Ubi sensu latiori usurpatur, διάνοια recte vertitur „die intellectuelle Kraft des Geistes” (Biese II. p. 540), „die reflectirende Thätigkeit des Geistes” (τὸ διανοητικόν — Biese II. p. 245), „das Abstraktionsvermögen des Verstandes” (id. ib. p. 219): quare coniunguntur 1324 a 20 διάνοια καὶ θεωρία, 1325 b 20 θεωρεῖν καὶ διανοήσεις. Quomodo differant τὸ διανοεῖσθαι et τὸ νοεῖν, exposuit Trdlbg. de anim. p. 272. Aliam eiusdem vocabuli significationem habemus 1456 a 34 λοιπὸν δὲ περὶ λέξεως ἢ διανοίας εἰπεῖν . . . ἔστι δὲ κατὰ τὴν διάνοιαν ταῦτα, ὅσα ὑπὸ τοῦ λόγου δεῖ παρασκευασθῆναι. μέρη δὲ τούτων τό τε ἀποδεικνύναι καὶ τὸ λύειν καὶ τὸ πάθη παρασκευάζειν, οἷον ἔλεον ἢ φόβον ἢ ὀργὴν καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ἐτι μέγεθος καὶ μικρότητα: apparet enim διάνοιαν hic significare certam quandam animi affectionem, quae oratione se duci patiatur. — Universam loci sententiam non satis accurate expressit Biese I. p. 231 „Jede besondere Wissenschaft muß von allgemeinen Grundsätzen ausgehen und diese voraussetzen, wenn das Lernen oder Lehren überhaupt möglich seyn soll”: conveniunt enim cum

τῶν φανλῶς γνωστῶν, αὐτῷ δὲ γνωστῶν,
ὡς ὅλως γνωστὰ γινῶναι πειρατέον.

nostro loco quae legimus 1029b4 ἡ γὰρ μάθησις οὕτω γίνεται πᾶσι διὰ τῶν ἥτιον γνωρίμων φύσει εἰς τὰ γνώριμα μᾶλλον· καὶ τοῦτο ἔργον ἐστίν, ὥσπερ ἐν ταῖς πράξεσι τὸ ποιῆσαι ἐκ τῶν ἐκάστω ἀγαθῶν τὰ ὅλως ἀγαθὰ ἐκάστω ἀγαθὰ, οὕτως ἐκ τῶν αὐτῷ γνωριμωτέρων τὰ τῇ φύσει γνώριμα αὐτῷ γνώριμα. τὰ δ' ἐκάστοις γνώριμα καὶ πρῶτα πολλὰκις ἡφέμα ἐστὶ γνώριμα, καὶ μικρὸν ἢ οὐδὲν ἔχει τοῦ ὄντος· ἀλλ' ὅμως ἐκ τῶν φανλῶς μὲν γνωστῶν, αὐτῷ δὲ γνωστῶν, τὰ ὅλως γνωστὰ γινῶναι πειρατέον μεταβατίνοντας.

992b26 ὥσπερ γὰρ τῷ γεωμετρεῖν μαθηθάνοντι ἄλλα μὲν ἐνδέχεται προειδέναι, ὧν δὲ ἡ ἐπιστήμη καὶ περὶ ὧν μέλλει μαθηθάνειν οὐδὲν προγιγνώσκει, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων... πᾶσα μάθησις διὰ προγιγνωσκομένων ἢ πάντων ἢ τινῶν ἐστὶ, καὶ ἡ δι' ἀποδείξεως ἢ δι' ὀρισμῶν· δεῖ γὰρ ἐξ ὧν ὁ ὀρισμὸς προειδέναι καὶ εἶναι γνώριμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ δι' ἐπαγωγῆς. 1139b26 ἐκ προγιγνωσκομένων δὲ πᾶσα διδασκα-

λία, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς λέγομεν· ἡ μὲν γὰρ δι' ἐπαγωγῆς, ἡ δὲ συλλογισμῷ. ἡ μὲν δὴ ἐπαγωγή ἀρχὴ ἐστὶ καὶ τοῦ καθόλου, ὁ δὲ συλλογισμὸς ἐκ τῶν καθόλου. εἰσὶν ἄρα ἀρχαὶ ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς, ὧν οὐκ ἐστὶ συλλογισμὸς· ἐπαγωγή ἄρα. ἡ μὲν ἄρα ἐπιστήμη ἐστὶν ἐξὶς ἀποδεικτικῆς. 413a11 ἐκ τῶν ἀσαφῶν φανερωτέρων δὲ γίνεται τὸ σαφές καὶ κατὰ τὸν λόγον γνωριμώτερον.

11a3 αἶ τε γὰρ... Etenim, ait, etiam disciplinae mathematicae, quae a sensibus et ab experientia quam maxime remotae sunt, comprobant veritatem eorum quae modo diximus: nam non discuntur nisi ab iis qui quandam cognitionem iam sibi comparaverunt.

11a5 οἷ τε διὰ... v. Anal. pr. II. c. 23 et quae ibi diximus. Expectabas ut diceret aut αἶ τε διὰ συλλογισμῶν καὶ αἶ... aut τοὺς τε διὰ συλλογισμῶν καὶ τοὺς... Similem in scribendo negligentiam notavimus ad 67a35.

11a7 οἱ μὲν, intell. οἱ διὰ συλλογισμῶν. — Male Biese II. p. 7. not. 3 ξυνιέντας vertit „die Gebildeten”: nam quamquam Aristoteles dicit 1142b34 ἐστὶ δὲ καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἀσυνεσία... οὐδ' ὅλως τὸ αὐτὸ ἐπιστήμη ἢ δόξη... οὔτε τις μὴ τῶν κατὰ μέρος ἐπιστημῶν... οὔτε γὰρ περὶ τῶν αἰεὶ ὄντων καὶ ἀκινήτων ἢ σύνεσις ἐστὶν οὔτε περὶ τῶν γιγνομένων ὁπουοῦν, ἀλλὰ περὶ ὧν ἀπορρήσειεν ἂν τις καὶ βουλευσάιτο... ἡ δὲ σύνεσις κριτικὴ μόνον, tamen hoc loco ξυνιέντας vocat eos

ρος τῆς μεθόδου ταύτης ἐτι θεωρητέον, ὃ πάντες οἱ πρότερον μετεωρολογίαν ἐκάλουν. Cf. quae dicit C. Heyder Krit. Darst. u. Vergl. d. Arist. u. Hegelschen Dialektik. Erl. 1845. I. p. 216 not. — Opponitur μάθησις διανοητική (πρὸς ἀντιδιαστολήν τῆς αἰσθητικῆς γνώσεως schol. 196 b 8), quod bene observavit Trdlbg. Elem. logic. Arist. p. 79 (ed. III. p. 80), experientiae quae usu edocta ratione non ducitur (die rationale Erkenntniss der empirischen). 1025 b 6 ὅλως δὲ πᾶσα ἐπιστήμη διανοητική ἢ μετέχουσα τι διανοίας περὶ αἰτίας καὶ ἀρχάς ἐστιν ἢ ἀκριβεστέρας ἢ ἀπλουστέρας. Eadem fere oppositio locum habet 1103 a 14 διττῆς δὲ τῆς ἀρετῆς οὐσης, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς δὲ ἡθικῆς, ἢ μὲν διανοητική τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἀφ᾽ ἑκείνης, διόπερ ἐμπειρίας δέεται καὶ χρόνου· ἢ δ' ἡθική ἐξ ἑθους περιγίνεται: quare dicit 1450 a 2 πέφυκεν αἷτια δύο τῶν πράξεων εἶναι, διάνοια καὶ ἡθος. De διανοίᾳ v. Biese I. p. 89 a 2 „Die im Denken vorgehende Thätigkeit des Trennens und Verbindens (ἡ συμπλοκή und ἡ διαίρεσις) wird von Aristoteles διάνοια genannt”: quare Trdlbg. Elem. log. p. 66 (ed. III. p. 67) recte opponit τῷ διανοεῖσθαι, quod veri inveniendi studium significet, τὸ ὑπολαμβάνειν (de quo v. quae dix. ad 66 b 19), quod veri inventi decretum constituat. Ubi sensu latiori usurpatur, διάνοια recte vertitur „die intellectuelle Kraft des Geistes” (Biese II. p. 540), „die reflectirende Thätigkeit des Geistes” (τὸ διανοητικόν — Biese II. p. 245), „das Abstraktionsvermögen des Verstandes” (id. ib. p. 219): quare coniunguntur 1324 a 20 διάνοια καὶ θεωρία, 1325 b 20 θεωρεῖν καὶ διανοήσεις. Quomodo differant τὸ διανοεῖσθαι et τὸ νοεῖν, exposuit Trdlbg. de anim. p. 272. Aliam eiusdem vocabuli significationem habemus 1456 a 34 λοιπὸν δὲ περὶ λέξεως ἡ διανοίας εἰπεῖν . . . ἔστι δὲ κατὰ τὴν διάνοιαν ταῦτα, ὅσα ὑπὸ τοῦ λόγου δεῖ παρασκευασθῆναι. μέρη δὲ τούτων τό τε ἀποδεικνύναι καὶ τὸ λύειν καὶ τὸ πάθη παρασκευάζειν, ὅλον ἔλεον ἢ φόβον ἢ ὀργὴν καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ἐτι μέγεθος καὶ μικρότητα: apparet enim διάνοιαν hic significare certam quandam animi affectionem, quae oratione se duci patiatr. — Universam loci sententiam non satis accurate expressit Biese I. p. 231 „Jede besondere Wissenschaft muß von allgemeinen Grundsätzen ausgehen und diese voraussetzen, wenn das Lernen oder Lehren überhaupt möglich seyn soll”: conveniunt enim cum

ἡ τῶν φανύσων γνῶσις, αὐτῷ δὲ γνῶσις
 καὶ ὅπως γνῶσις γινῶναι πειρατέον.

nostro loco quae legimus 1029b4 ἡ γὰρ μάθησις οὕτω γί-
 νεται. πᾶσι διὰ τῶν ἥττον γνωρίμων φύσει εἰς τὰ γνωρίμα
 μᾶλλον· καὶ τοῦτο ἔργον ἐστίν, ὥσπερ ἐν ταῖς πράξεσι τὸ
 ποιῆσαι ἐκ τῶν ἐκάστω ἀγαθῶν τὰ ὅλως ἀγαθὰ ἐκάστω ἀγα-
 θά, οὕτως ἐκ τῶν αὐτῷ γνωριμωτέρων τὰ τῇ φύσει γνώ-
 ριμα αὐτῷ γνωρίμα. τὰ δ' ἐκάστοις γνωρίμα καὶ πρῶτα πολ-
 λάκις ἡρέμα ἐστὶ γνωρίμα, καὶ μικρὸν ἢ οὐθὲν ἔχει τοῦ ὄν-
 τος· ἀλλ' ὅμως ἐκ τῶν φανύσων μὲν γνωστῶν, αὐτῷ δὲ γνω-
 στῶν, τὰ ὅλως γνωστὰ γινῶναι πειρατέον μεταβαίνοντας.
 992b26 ὥσπερ γὰρ τῷ γεωμετρεῖν μανθάνοντι ἄλλα μὲν ἐν-
 δέχεται προειδέναι, ὧν δὲ ἡ ἐπιστήμη καὶ περὶ ὧν μέλλει
 μανθάνειν οὐθὲν προγιγνώσκει, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 ... πᾶσα μάθησις διὰ προγιγνώσκομένων ἢ πάντων ἢ τινῶν
 ἐστὶ, καὶ ἡ δι' ἀποδείξεως ἢ δι' ὁρισμῶν· δεῖ γὰρ ἐξ ὧν ὁ
 ὁρισμὸς προειδέναι καὶ εἶναι γνωρίμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ δι'
 ἐπαγωγῆς. 1139b26 ἐκ προγιγνώσκομένων δὲ πᾶσα διδασκα-
 λία, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς λέγομεν· ἡ μὲν γὰρ δι'
 ἐπαγωγῆς, ἡ δὲ συλλογισμῷ. ἡ μὲν δὴ ἐπαγωγή ἀρχὴ ἐστὶ
 καὶ τοῦ καθόλου, ὁ δὲ συλλογισμὸς ἐκ τῶν καθόλου. εἰσὶν
 ἄρα ἀρχαὶ ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς, ὧν οὐκ ἔστι συλλογισμὸς·
 ἐπαγωγή ἄρα. ἡ μὲν ἄρα ἐπιστήμη ἐστὶν ἐξὶς ἀποδεικτική.
 413a11 ἐκ τῶν ἀσαφῶν φανερωτέρων δὲ γίγνεται τὸ σαφές
 καὶ κατὰ τὸν λόγον γνωριμώτερον.

11a3 αἶ τε γὰρ ... Etenim, ait, etiam disciplinae mathematicae, quae a sensibus et ab experientia quam maxime remotae sunt, comprobant veritatem eorum quae modo diximus: nam non discuntur nisi ab iis qui quandam cognitionem iam sibi comparaverunt.

11a5 οἷ τε διὰ ... v. Anal. pr. II. c. 23 et quae ibi diximus. Exspectabas ut diceret aut αἶ τε διὰ συλλογισμῶν καὶ αἶ ... aut τοὺς τε διὰ συλλογισμῶν καὶ τοὺς... Similem in scribendo negligentiam notavimus ad 67a35.

11a7 οἱ μὲν, intell. οἱ διὰ συλλογισμῶν. — Male Biese II. p. 7. not. 3 ξυνιέντας vertit „die Gebildeten”: nam quamquam Aristoteles dicit 1142b34 ἐστὶ δὲ καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἀσυνεσία ... οὐθ' ὅλως τὸ αὐτὸ ἐπιστήμη ἢ δόξη ... οὔτε τις μία τῶν κατὰ μέρος ἐπιστημῶν ... οὔτε γὰρ περὶ τῶν αἰεὶ ὄντων καὶ ἀκινήτων ἢ σύνεσις ἐστὶν οὔτε περὶ τῶν γιγνομένων ὁπουοῦν, ἀλλὰ περὶ ὧν ἀπορήσειεν ἄν τις καὶ βουλευσάιτο ... ἡ δὲ σύνεσις κριτική μόνον, tamen hoc loco ξυνιέντας vocat eos

qui non ipsi ignorent quod concesserint, sed intelligant quid propositiones, quas dederint et ex quibus syllogismus fieri debeat, sibi velint. Cf. 1005 b 15 ἦν γὰρ ἀναγκαῖον ἔχειν τὸν ὁτιοῦν ξυνιέντα τῶν ὄντων, τοῦτο οὐχ ὑπόθεσις. 1062 a 12 τοὺς δὴ μέλλοντας ἀλλήλοις λόγου κοινωνήσκειν. δεῖ τι συνιέναι αὐτῶν ... δεῖ τοίνυν τῶν ὀνομάτων ἕκαστον εἶναι γνώριμον καὶ δηλοῦν τι, καὶ μὴ πολλά, μόνον δ' ἓν· ἂν δὲ πλείω σημαίῃ, φανερόν ποιεῖν ἐφ' ὃ φέρει τοῦνομα τούτων.

71 a 10 δι' ἐνθυμημάτων. De enthymemate v. 70 a 10 et quae diximus ad 68 b 38 et ad 70 a 3.

71 a 12 τὰ μὲν γὰρ ... Qualia haec sint cognoscimus ex iis quae dicit 1098 b 1 ἱκανὸν ἐν τισι τὸ ὅτι δειχθῆναι, ὅλον καὶ περὶ ἀρχάς. 76 a 31 λέγω δ' ἀρχάς ἐν ἑκάστῳ γένει ταύτας, ὥς ὅτι ἐστι μὴ ἐνδέχεται δεῖξαι. Cf. 76 b 6 sq. et 37 τοὺς δ' ὅρους μόνον ξυνιέσθαι δεῖ. Quae, antequam disciplina ipsa quaecunque nobis tradatur, cognoscere debemus ὅτι ἐστιν, axiomata sunt, quae vero cognoscere debemus τί τὸ λεγόμενον ἐστὶ, definitiones sunt: unde fit ut disciplinam ipsam quaecunque praecedere debeant axiomata et definitiones, quod monemus, ne quis cum intpp. graecis τὸ ὅτι ἐστὶν et τὸ τί σημαίνει de iis intelligat quae sunt δεδομένα et ζητούμενα. Nam etsi definitio rei naturam non patefaciat, tamen quam vim habeat nomen quo res significetur exponit, ut etiam definitio nominalis, quae dicitur, utilitatem quandam habeat: quare dicit Aristoteles 213 b 30 πρὸς δὲ τὸ ποτέρως ἔχει (περὶ κενού intell., εἰ ἐστὶν ἢ μὴ, v. ib. a 13) δεῖ λαβεῖν τί σημαίνει τοῦνομα.

71 a 18 Si quis notitiam habet generalem, simulatque aliquid occurrit quod genere, quod novit, continetur, id agnoscit (ἅμα λαμβάνων τὴν γνώσιν) ut quod generi subiectum sit. Qua in re quomodo falli possimus, expositum est 67 a 9 sqq. — Vs. 21 ἐπαρόμενος et vs. 24 ἐπαχθῆναι, quod bene explicatur schol. 197 b 16 τὴν αἰσθησιν προσβάλλειν, ostendunt, quo iure dicatur ἐπαγωγή ea demonstrandi ratio quae a singulis ad universalia procedit. Trendelenburg (El. log. Arist. p. 82 sq., ed. III. p. 84) ἐπαγωγὴν non ab auditoribus inducendis, sed ab exemplis afferendis (ἐπάγειν παραδείγματα) dictam putat. Adstipulatur C. Heyder Krit. Darst. u. Vergl. der Arist. u. Hegelschen Dialektik I. p. 219. not. — Uncinis inclusimus verba ἐνίων vs. 21 — 24 τινός, quia quae sequuntur πρὶν δ' ἐπαχθῆναι arctissime cohaerent cum iis quae praecesserunt vs. 21.

Axiomata &
definitiones

11a22 οὐ διὰ τοῦ μέσου τὸ ε. γν. h. e. οὐ συλλογισμῷ γνωρίζεται τὸ ζητούμενον, ἀλλ' ἀναγνωρίζεται μόνον τὸ καθ' ἑκαστον, καθ' οὗ ὑποκειμένου λέγεται τὸ καθόλου. — Quem συλλογισμὸν dicat bene explicat Philop. (v. schol. 197b7). — Ἰσως modeste loquentis est. Similia collegimus ad 32a16.

11a26 ὁ γὰρ... Etenim quod quis ita ignorat, ut de ipsa eius existentia incertus sit, quomodo fieri potest, ut id ipsum duos angulos rectos habere sciat, si alterum ἀπλῶς eum nescire, alterum ἀπλῶς eum scire ponamus? Hoc certe absurdum esset: nam qui uno quodam modo (e. g. ἀπλῶς) scit qualis sit aliqua res, is num eadem res existat necne eodem modo (ἀπλῶς) nescire non potest. Apparet igitur quodam modo eum scire, quodam modo nescire rem, quae qualis esset compertum haberet, nisi num existeret ignoraret. ἀπλῶς εἰδέναι dicitur qui et num res sit novit et quid sit, ut nihil eum fugiat quod ad rem pertineat. Cf. quae diximus ad 21a5. — Vs. 29 τὸ ἐν τῷ Μέν. ἀπόρ. Locus est in Plat. Men. 80, D καὶ τίνα τρόπον ζητήσεις, ὃ Σώκρατες, τοῦτο δ μὴ οἶσθα τὸ παράπαν ὃ τι ἔστι; ποῖον γὰρ ὦν οὐκ οἶσθα προθέμενος ζητήσεις; ἢ εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἐντύχοις αὐτῷ, πῶς εἴσει, ὅτι τοῦτό ἐστιν, δ σὺ οὐκ ᾔδησθα; — Idem sophisma videtur in mente habuisse 1049b33 sqq.

11a33 Non bene difficultati medentur qui quae e. g. in mathematica de triangulo vel de alia re quacunque tradantur non de universo triangulo accipienda esse dicunt, sed non nisi de iis triangulis quae cognoscat qui discat, quod subtilitate disciplinae indignum est et quam maxime ab ea alienum: neque enim mathematica discentibus eam conditionem facit, ut, si quid triangulum esse intelligant, id duos rectos angulos habere debeat, sed potius ita mathematicam discunt, ut triangulum quodcunque, sive notum sive etiam ignotum, duos rectos angulos non habere non posse certissimum sit. Etenim minime absurdum est (b7) eum qui discat quandam cognitionem iam habere eius quod discat, sed absurdum esset, si quis hoc modo illud iam nosset, scilicet si quatenus et quomodo rem disceret, eam iam cognitam haberet. — Vs. 6 ἔστιν ὡς ἐπίστασθαι. Cf. 959a13 ἐπὶ μὲν τῆς ὀψείας ἔστιν ὥστε φαίνεσθαι τὸ ἐν δύο. 1027a5 διὸ συνέβη φαμέν, καὶ ἔστιν ὡς ποιεῖ, ἀπλῶς δ' οὐ. Cum iis autem quae habemus vs. 8 cf. 1011a24 διὸ καὶ φυλακτέον... ὅτι οὐ τὸ φαινομε-

νόν ἐστιν, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον ᾧ φαίνεται καὶ ὅτε φαίνεται καὶ ἡ καὶ ὥς. 1068 b 23 τὸ δὲ ἀκίνητον τό τε ὅλως ἀδύνατον κινήσῃναι... καὶ τὸ πεφυκὸς μὲν κινεῖσθαι, μὴ δυνάμενον δὲ ὅτε πέφυκε καὶ οὐ καὶ ὥς. 1109 a 28 τὸ δ' ᾧ καὶ ὅσον καὶ ὅτε καὶ οὐ ἔνεκα καὶ ὥς, οὐκέτι παντὸς οὐδὲ ῥάδιον. De coel. 311 a 5 φανερόν δὴ ὅτι δυνάμει ὄν, εἰς ἐντελέχειαν ἰὸν ἐργετῇ ἐκεῖ καὶ εἰς τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον, οὐ ἢ ἐντελέχεια καὶ ὅσον καὶ οἶον καὶ ὅπου.

Cap. 2. Scientia est cognitio rei, quatenus necessario prodit ex causis unde fluxit. 17 Qualia esse debeant, ex quibus vera scientia per demonstrationem comparari possit exponitur. 72 a 7 De principio demonstrationis. 15 Quid sit thesis, axioma, hypothesis, definitio. 25 Quum ea ex quibus demonstratur, tum etiam ea quae iis opposita sunt magis stabilia et perspicua esse debent quam id quod demonstratur.

71 b 9 ἐπίστασθαι δὲ οἴομεθ' ἕκαστον. Cf. 184 a 12 τότε γὰρ οἴομεθα γινώσκειν ἕκαστον, ὅταν τὰ αἰτία γνωρίσωμεν τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς πρώτας καὶ μέχρι τῶν στοιχείων. 1028 a 28 οἱ μὲν γὰρ ἔμπειροι τὸ ὅτι μὲν ἴσασι, διότι δ' οὐκ ἴσασιν· οἱ δὲ τὸ διότι καὶ τὴν αἰτίαν γνωρίζουσιν. Ib. b 28 τὴν ὀνομαζομένην σοφίαν περὶ τὰ πρῶτα αἰτία καὶ τὰς ἀρχὰς ὑπολαμβάνουσι πάντες (coll. 194 b 18). 1028 a 36 καὶ εἰδέναι τότε οἴομεθα ἕκαστον μάλιστα, ὅταν τί ἐστιν ὁ ἄνθρωπος γνῶμεν ἢ τὸ πῦρ, μᾶλλον ἢ τὸ ποῖον ἢ τὸ ποσόν ἢ τὸ ποῦ, ἐπεὶ καὶ αὐτῶν τούτων τότε ἕκαστον ἴσμεν, ὅταν τί ἐστι τὸ ποσόν ἢ τὸ ποῖον γνῶμεν. 765 b 5 ἀλλὰ λίαν τὸ λέγειν οὕτω πόρρωθεν ἐστὶν ἄπτεσθαι τῆς αἰτίας, δεῖ δ' ὅτι μάλιστα προσάγειν ἐκ τῶν ἐνδεχομένων ἐγγὺς τῶν πρώτων αἰτίων.

71 b 10 τὸν κατὰ συμβεβηκός, v. quae diximus ad 43 a 34. De eo quod dicitur κατὰ συμβεβηκός optime disputaverunt Trendelenburg. de an. p. 188, Ritter Gesch. d. Phil. III. p. 132. not. 2. 1064 b 27 τοῦτο δὲ (τὸ συμβεβηκός intell.) οὐδεμία ζητεῖ τῶν ὁμολογουμένως οὐσῶν ἐπιστημῶν πλὴν ἡ σοφιστική· περὶ τὸ συμβεβηκός γὰρ αὕτη μόνη πραγματεύεται· διὸ Πλάτων οὐ κακῶς εἴρηκε φήσας τὸν σοφιστὴν περὶ τὸ μὴ ὄν διατρέβαν (cf. 1026 b 14). 1065 a 1 ἐστὶ δὴ τὸ συμβεβηκός ὃ γίγνεται μὲν, οὐκ ἀεὶ δ' οὐδ' ἐξ ἀνάγκης οὐδ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ. 265 b 10 οὐ γὰρ ἀναγκαῖον τὸ συμβεβηκός, ἀλλ' ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι.

1026b3 πρῶτον περὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκός λεπτέον, ὅτι οὐδεμία ἐστὶ περὶ αὐτοῦ θεωρία. σημεῖον δέ· οὐδεμία γὰρ ἐπιστήμη ἐπιμελὲς περὶ αὐτοῦ οὔτε πρακτικῇ οὔτε ποιητικῇ οὔτε θεωρητικῇ. Ib. 21 φαίνεται γὰρ τὸ συμβεβηκός ἐγγύς τι τοῦ μὴ ὄντος. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν τοιοῦτων λόγων· τῶν μὲν γὰρ ἄλλον τρόπον ὄντων ἔστι γενεαίς καὶ φθορά, τῶν δὲ κατὰ συμβεβηκός οὐκ ἔστιν. 1027a5 τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐνίοτε δυνάμεις εἰσὶν αἱ ποιητικαί, τῶν δ' οὐδεμία τέχνη οὐδὲ δύναμις ὠρισμένη· τῶν γὰρ κατὰ συμβεβηκός ὄντων ἡ γινομένην καὶ τὸ αἰτιόν ἐστι κατὰ συμβεβηκός. Quare dicitur φθίσεσθαι κατὰ συμβεβηκός quod interit cum eo et non nisi per ipsum eius interitum in quo inest vel cui adhaeret: 465b4 φθίσκεται γὰρ τὰ μὲν ὑπάρχοντα τοῖς ἐναντίοις κατὰ συμβεβηκός, τῷ ἐκείνῳ (intell. οἷς ὑπάρχει) φθίσεσθαι: unde apparet haud male a Biesio (II. p. 91) κατὰ συμβεβηκός verti „beziehungsweise”. 1025a14 συμβεβηκός λέγεται ὃ ὑπάρχει μὲν τινι καὶ ἀληθὲς εἰπεῖν, οὐ μέντοι οὐτ' ἐξ ἀνάγκης οὐτ' ἐπὶ τὸ πολὺ... οὐδὲ δὴ αἴτιον ὠρισμένον οὐδὲν τοῦ συμβεβηκότος ἀλλὰ τὸ τυχόν· τοῦτο δ' ἀόριστον... γέγονε μὲν δὴ καὶ ἔστι τὸ συμβεβηκός, ἀλλ' οὐχ ἡ αὐτὸ ἀλλ' ἡ ἕτερον... λέγεται δὲ καὶ ἄλλως συμβεβηκός, οἷον ὅσα ὑπάρχει ἐκάστῳ καθ' αὐτὸ μὴ ἐν τῇ οὐσίᾳ ὄντα, οἷον τῷ τριγώνῳ τὸ δύο ὁρθὰς ἔχειν. καὶ ταῦτα μὲν ἐνδέχεται ἀτὶδια εἶναι, ἐκείνων δ' οὐδέν: dicuntur igitur συμβεβηκότα quaecunque non sunt substantiae neque per se ipsa consistunt, sed de aliis praedicantur (1017a12 τὸ γὰρ τόδε εἶναι τόδε σημαίνει τὸ συμβεβηκέναι τῷδε τόδε) vel quocunque alio modo illis adhaerent, v. Biese I. p. 63. not. 1: quare τὸ συμβεβηκός et τῇ οὐσίᾳ opponitur (cf. 83a27, 1017a31 τοῦτῳ γὰρ διῳρίζεται οὐσία καὶ τὸ συμβεβηκός· τὸ γὰρ λευκὸν τῷ ἀνθρώπῳ συμβέβηκεν, ὅτι ἐστὶ μὲν λευκός ἀλλ' οὐχ ὅπερ λευκόν, cf. Biese I. p. 82. not. 5 et p. 259. not.) et τοῖς καθ' αὐτὰ ὑπάρχουσιν (cf. 73b9, 1015b16, Biese I. p. 130. not.) vel τοῖς φύσει γινομένοις: 406a15 εἰ δὲ κινεῖται μὴ κατὰ συμβεβηκός, φύσει ἂν ὑπάρχοι κίνησις αὐτῇ. Simul etiam apparet quomodo explicanda sit repugnantia quae in eo esse videtur, quod τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα aliis locis dicuntur συμβεβηκότα, aliis vero iis opponuntur: namque συμβεβηκότα appellantur tum omnia quae non sunt substantiae, etiamsi necessario de his praedicentur, tum maxime ea quae substantiis ita adhaereant, ut non ne-

cessario cum iis coniuncta sint. Quare dicit 75 b 1 τὰ πάθη καὶ τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα δηλοῖ ἢ ἀποδείξεις. 75 a 18 τῶν δὲ συμβεβηκότων μὴ καθ' αὐτὰ . . . οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη ἀποδεικτική, ut non mirum sit, quod, quamquam iis locis quos supra adscripsimus scientiam dari συμβεβηκότων aperte negaverit, tamen 1355 b 30 dicat: *λατρικὴ περὶ ὑγιεινὸν καὶ νοσερὸν καὶ γεωμετρία περὶ τὰ συμβεβηκότα πάντα τοῖς μεγέθει καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμόν*. 465 b 1 ἀναγκαῖον δὲ πρῶτον τὰ συμβεβηκότα διελεῖν περὶ ἕκαστον γένος, ὅσα καθ' αὐτὰ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ζώοις. 402 b 17 ἔοικε δ' οὐ μόνον τὸ τί ἔστι γινῶναι χρήσιμον εἶναι πρὸς τὸ θεωρῆσαι τὰς αἰτίας τῶν συμβεβηκότων ταῖς οὐσίαις . . . ἀλλὰ καὶ ἀνάπαλιν τὰ συμβεβηκότα συμβάλλεται μέγα μέρος πρὸς τὸ εἰδέναι τὸ τί ἔστιν. ἐπειδὴν γὰρ ἔχωμεν ἀποδιδόναι κατὰ τὴν φαντασίαν περὶ τῶν συμβεβηκότων, ἢ πάντων ἢ τῶν πλείστων, τότε καὶ περὶ τῆς οὐσίας ἔξομεν λέγειν κάλλιστα. 193 b 27 εἰ γὰρ τοῦ φυσικοῦ τὸ τί ἔστιν ἥλιος ἢ σελήνη εἰδέναι, τῶν δὲ συμβεβηκότων καθ' αὐτὰ μηδὲν, ἄτοπον. Item 203 b 33 et 955 b 20 τῇ οὐσίᾳ opponitur τὸ συμβεβηκὸς καθ' αὐτό. 186 b 18 συμβεβηκὸς τε γὰρ λέγεται τοῦτο, ἢ ὃ ἐνδέχεται ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, ἢ οὐ ἐν τῷ λόγῳ ὑπάρχει τὸ ᾧ συμβέβηκεν, ἢ ἐν ᾧ ὁ λόγος ὑπάρχει ᾧ συμβέβηκεν . . . ἔτι ὅσα ἐν τῷ ὁριστικῷ λόγῳ ἔνεστιν ἢ ἐξ ὧν ἔστιν, ἐν τῷ λόγῳ τῷ τούτων οὐκ ἐνυπάρχει ὁ λόγος ὁ τοῦ ὅλου.

71 b 15 Veram scientiam non dari nisi eorum quae aeterna sint nec unquam mutantur et hic docet et in seqq.: v. 74 b 36—39, 75 b 24. Pugnare cum his videntur quae dicit 32 b 18 ἐπιστήμη δὲ καὶ συλλογισμὸς ἀποδεικτικὸς τῶν μὲν ἀορίστων οὐκ ἔστι διὰ τὸ ἄτακτον εἶναι τὸ μέσον, τῶν δὲ πεφνηκότων (h. e. τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὄντων) ἔστιν, quod, quum Aristoteles in Analyticis prioribus scientiam non definiat, sed de syllogismo agat, facile excusatur ita, ut ἐπιστήμη sensu latiori accipienda sit. Item quamquam opponitur αἰσθησί 87 b 28, tamen 451 a 27 αἰσθήσις ipsa dicitur ἐπιστήμη. Cf. quae de ἐπιστήμη disseruit Biese I. p. 230 sqq. not. C. Heyder Krit. Darst. u. Vergl. der Arist. u. Hegelschen Dialektik. Erlang. 1845. I. p. 307. not. Ambiguitatem verbi ἐπίστασθαι Aristoteles ipse explicuit 67 b 4 τὸ γὰρ ἐπίστασθαι λέγεται τριχῶς, ἢ ὡς τῇ καθόλου ἢ ὡς τῇ οικείᾳ ἢ ὡς τῷ ἐνεργεῖν. 1146 b 31 διχῶς λέγομεν τὸ ἐπίστασθαι· καὶ γὰρ ὁ ἔχων μὲν οὐ χρο-

μενος δὲ τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ὁ χρώμενος λέγεται ἐπίστασθαι. Quomodo παιδεία opponatur ἐπιστήμῃ, exposuit Ritter Gesch. der Phil. III. p. 26. not. 1.

71 b 16 Plerumque per demonstrationem scientia comparatur: quare quae ad veram demonstrationem requiruntur (vs. 21 sqq.) ex ipsa scientiae notione fluere debent. Iam igitur ut vera demonstratio fiat, ea ex quibus conficitur vera esse debent (v. 43 b 11 ὅσῳ δ' ἀληθεστέρων — εὐπορῇ τις intell. — μᾶλλον ἀποδείξει coll. iis quae habuimus 53 b 8 sqq.), deinde prima, quod quid sibi velit explicat 72 a 5 dicens ἐκ πρώτων δ' ἐστὶ τὸ ἐξ ἀρχῶν οἰκείων: unde apparet verbis οὕτω vs. 22 . . . 25 ἐπιστήμῃ non tam explicari, cur ἄμεσα, γνωριμώτερα et αἷτια τοῦ συμπεράσματος esse debeant ex quibus demonstratio conficiatur, quam cur πρῶτα esse debeant. Eandem fere vim habet τὸ πρῶτον 7 a 1 οὐ γὰρ οἰκείως τὸ πρῶτον ἀποδέδοται περὶ δυνάμειος. Cf. 323 a 7 τόπου δὲ διαφορὰ πρώτη (h. e. ἡ οἰκειοτάτη) τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀντικειμένων. ἀρχαὶ οἰκείαι autem sunt eae quae scientiae quam efficere volunt propriae sunt et ipsa natura cum ea coniunctae, v. quae dedimus ad 46 a 10. De notione vocis πρώτος cf. 100 b 18 ἐστὶ δὲ ἀληθὴ μὲν καὶ πρῶτα τὰ μὴ δι' ἐτέρων ἀλλὰ δι' αὐτῶν ἔχοντα τὴν πίστιν: quare dicit 982 a 26 ἀκριβέσταται δὲ τῶν ἐπιστημῶν αἱ μάλιστα τῶν πρώτων εἰσὶν, h. e. quae principiis utuntur quam simplicissimis. 335 a 29 autem iunguntur τὰ ἀτδιά τε καὶ πρῶτα. Deinde v. quae diximus ad 16 a 6, I. p. 372 extr., et ad 66 b 20, quibus addimus 1014 a 26 στοιχεῖον λέγεται ἐξ οὗ σύγκειται πρώτου ἐνυπάρχοντος, ἀδιαίρετον τῷ εἶδει εἰς ἕτερον εἶδος. 410 b 15 τὰ δὲ στοιχεῖα φασι πρῶτα τῶν δυνατῶν εἶναι, ubi τὸ πρῶτον, sicut 72 a 6, idem est quod τὸ αἰτιον s. ἡ ἀρχή: quare etiam 998 a 23 τὰ στοιχεῖα circumscribit dicens ἐξ ὧν ἐνυπαρχόντων ἐστὶν ἕκαστον πρῶτον, quamquam ex iis quae sequuntur facile aliquis coniciat scribendum esse πρώτων pro πρῶτον: pergunt enim οἷον φωνῆς στοιχεῖα καὶ ἀρχαὶ δοκοῦσιν εἶναι ταῦτ' ἐξ ὧν σύγκεινται αἱ φωναὶ πᾶσαι πρώτων. Sed nihil mutandum: nam plus semel hac voce sic usus est Aristoteles: e. g. πρώτην πόλιν 1291 a 17 dicit τὴν τῶν ἀναγκαίων χάριν συνεστηκυῖαν πᾶσαν, eam quae non nisi ea complectitur quae civitati maxime sunt necessaria et sine quibus esse omnino nequit. 1326 b 7 πρώτην μὲν εἶναι πόλιν ἀναγκαῖον τὴν ἐκ τοσούτου πλήθους ὃ πρῶτον πλήθος αὐταρ-

κες πρὸς τὸ εὖ ζῆν ἐστὶ κατὰ τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν. Quo sensu
 quae opponantur τῷ πρώτῳ videmus 1310 b 4 ἡ δὲ τυραννὶς ἐξ ὀλι-
 γαρχίας τῆς ὑστάτης σύγκειται καὶ δημοκρατίας. 1312 b 5 καὶ γὰρ
 ἡ δημοκρατία ἡ τελευταία τυραννὶς ἐστίν. Ib. 35 ὅσας αἰτίας ἐι-
 ρήκαμεν τῆς τε ὀλιγαρχίας τῆς ἀκράτου καὶ τελευταίας καὶ τῆς δη-
 μοκρατίας τῆς ἐσχάτης, τοσαύτας καὶ τῆς τυραννίδος θετέον.
 1320 a 17 ἐπεὶ δ' αἱ τελευταῖαι δημοκραταὶ πολυάνθρωποι τε εἶσι
 καὶ χαλεπὸν ἐκκλησιάζειν ἀμύσθους... Unde collatis iis quae dixi-
 mus ad 25 b 33 facile intelligitur quid sit ὕλη πρώτη et τελευταία
 quam dicit 1017 a 5. Quibus addimus quae leguntur 416 b 22 τὸ μὲν
 τρέφον ἐστὶν ἡ πρώτη ψυχὴ. 474 a 29 διόπερ ἐν ᾧ πρώτῳ
 τόπῳ τοῦ σώματος καὶ ἐν ᾧ πρώτῳ τοῦ τόπου τούτου μο-
 ρίῳ τὴν ἀρχὴν ἀναγκαῖον εἶναι τὴν τοιαύτην, ἐνταῦθα καὶ
 τὴν πρώτῃν τὴν θρεπτικὴν ψυχὴν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν. 778 b 33
 τότε πρῶτόν ἐστι ζῆον, ὅταν αἰσθηθεὶς γένηται πρῶτον. 413 b 4
 αἰσθηθείσως δὲ πρῶτον ὑπάρχει πᾶσιν ἀφή: quare 455 b 10 τὸ
 τυχὸν αἰσθητήριον opponitur τῷ πρώτῳ ᾧ αἰσθάνεται πάν-
 των: nam τὸ πρῶτον αἰσθητικὸν 451 a 17 est id in quo omnis
 sensus originem habet s. id quod primum est quod rebus ex-
 ternis afficitur. Singularis usus est vocis πρῶτον 999 b 12
 τὸ δὲ γεγονὸς ἀνάγκη εἶναι ὅτε πρῶτον γέγονεν, ubi ὅτε πρῶ-
 τον idem fere significare videtur quod latine dicimus „ut
 primum”. — ἄμεσα sunt quae vs. 27 dicuntur ἀναπόδεικτα.
 71 b 17 ὕστερον ἐροῦμεν, v. 72 b 19 sqq. et 76 b 16 sqq., ubi eam
 scientiam primam omnium et perfectam esse ostendit, quae
 principia cognoscat quae ipsa demonstrari nequeant.
 71 b 21 Haud male Preller histor. phil. graeco-romanae ex fon-
 tium locis context. Hamb. 1838. p. 247 „τὰ πρῶτα et τὰ πρό-
 τερα ita distinguenda dixeris, ut illa significent propositionem
 maiorem, haec minorem quae alicui scientiae propria esse de-
 bet coll. 88 b 27—29.” De iis quae dicantur πρότερα iam egi-
 mus. ad 14 a 26, quibuscum cf. Trendelenbg. Elem. logic. Arist.
 p. 79—81, Biese I. p. 333 sqq. Quae hoc loco πρότερα di-
 cit Aristoteles, ea, ut ipse explicat vs. 31 sqq., duplici sensu
 sunt. πρότερα τοῦ συμπεράσματος, tum quia sunt αἰτία τοῦ
 συμπεράσματος (πρότερα τῇ φύσει), tum quia praenosci de-
 bent (προγινωσκόμενα h. e. πρὸς ἡμᾶς πρότερα). Convenire
 videntur cum hoc loco quae habentur 184 a 16 πῆρυνε δὲ ἐκ
 τῶν γνωριμωτέρων ἡμῖν ἡ ὁδὸς καὶ σκορροτέρων ἐπὶ τὰ σκ-
 ορροτέρα τῇ φύσει καὶ γνωριμωτέρα· οὐ γὰρ ταῦτά ἡμῖν τε
 γνώριμα καὶ ἀπλῶς... At quae sequuntur pugnant cum iis

quae dicit 72a4: pergit enim ἔστι δ' ἡμῖν πρότερον δηλαδὴ σαφὴ τὰ συγκεχυμένα μᾶλλον· ὕστερον δ' ἐκ τούτων γίνεταί γνωριμα τὰ στοιχεῖα καὶ αἱ ἀρχαὶ διαιροῦσι ταῦτα. διδὲ ἐκ τῶν καθόλου ἐπὶ τὰ καθ' ἕκαστα δεῖ προῖέναι. τὸ γὰρ ὅλον κατὰ τὴν αἰσθησιν γνωριμώτερον, τὸ δὲ καθόλου ὅλον τι ἔστιν· πολλὰ γὰρ περιλαμβάνει ὥς μέρη τὸ καθόλου. Quae quidem repugnantia quomodo explicanda sit, optime exposuit C. Heyder Darst. u. Vergl. der Arist. u. Hegelschen Dialektik I. p. 164 sqq. Deinde de iis quae sint γνωριμώτερα cf. 142a2—4, 9—11 et 188b32, ubi distinguit γνωριμώτερα κατὰ τὸν λόγον et γνωριμώτερα κατὰ τὴν αἰσθησιν, quod illustrat 189a5 dicens τὸ μὲν γὰρ καθόλου κατὰ τὸν λόγον γνωριμον, τὸ δὲ καθ' ἕκαστον κατὰ τὴν αἰσθησιν· ὁ μὲν γὰρ λόγος τοῦ καθόλου, ἡ δ' αἰσθησις τοῦ κατὰ μέρος. 1077b1 ἀλλ' οὐ πάντα ὅσα τῷ λόγῳ πρότερα, καὶ τῇ οὐσίᾳ πρότερα. τῇ μὲν γὰρ οὐσίᾳ πρότερα ὅσα χωριζόμενα τῷ εἶναι ὑπερβάλλει, τῷ λόγῳ δὲ ὅσων οἱ λόγοι ἐκ τῶν λόγων· ταῦτα δὲ οὐχ ἅμα ὑπάρχει. Distinguit igitur Aristoteles causam existendi (τὸ οὐσία πρότερον, den Realgrund, die Ursache) et rationem cognoscendi (τὸ λόγῳ πρότερον, den Erkenntnisgrund): quamquam ne hoc quidem discrimen semper ab eo servatur: 1035b12 ὡς δ' ὅσα μὲν μέρη ὥς ὕλη καὶ εἰς ἃ διαίρεται ὥς ὕλην ὕστερα· ὅσα δὲ ὥς τοῦ λόγου (definitionem intelligit) καὶ τῆς οὐσίας τῆς κατὰ τὸν λόγον πρότερα, ἡ πάντα ἢ ἕνια. 1084b7 καὶ ἔστι μὲν ὥς ἡ ὁρθὴ πρότερα τῆς ὀξείας, ὅτι ὠρίσται καὶ τῷ λόγῳ· ἔστι δ' ὥς ἡ ὀξεῖα, ὅτι μέρος καὶ εἰς ταύτην διαίρεται. ὥς μὲν δὴ ὕλη ἡ ὀξεῖα καὶ τὸ στοιχεῖον καὶ ἡ μονὰς πρότερον, ὥς δὲ κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν οὐσίαν τὴν κατὰ τὸν λόγον ἡ ὁρθὴ καὶ τὸ ὅλον τὸ ἐκ τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἶδους· ἐγγύτερον γὰρ τοῦ εἶδους καὶ οὐ ὁ λόγος τὸ ἄρρω, γενέσει δ' ὕστερον. Opponuntur etiam τὸ τῇ γενέσει (χρόνῳ) et τὸ τῇ οὐσίᾳ πρότερον 1077a1 τὸ γὰρ ἀτελὲς μέγεθος γενέσει μὲν πρότερόν ἐστι, τῇ οὐσίᾳ δ' ὕστερον, ὅλον ἄψυχον ἐμφύχου. 999a12 ἐν δὲ τοῖς ἀτόμοις οὐκ ἔστι τὸ μὲν πρότερον τὸ δ' ὕστερον. Ut initio doctrinae physicae mentio sit discriminis quod est inter τὰ ἡμῖν γνωριμα et τὰ ἀπλῶς γνωριμα, sic etiam idem innuit Aristoteles doctrinam de moribus expositorus 1095b2 ἀρκτέον μὲν οὖν ἀπὸ τῶν γνωρίμων, ταῦτα δὲ διττῶς· τὰ μὲν γὰρ ἡμῖν τὰ δ' ἀπλῶς. Idem discrimen quo sensu acceptum servaverint alii, e. g. Athena-

goras et Origenes, exposuit Ritter Gesch. der Phil. V. p. 309. et 487.

71b27 ὅτι οὐκ ἐπιστήσεται, intell. τὰ ἀπόδεικτα.

72a9 De propositione dialectica v. quae diximus ad 20b22 coll. iis quae dedimus ad 24a25.

72a15 θέσιν non semper eo sensu usurpat Aristoteles quem hic indicat: nam 65b14, 66a2, 73a9 sq. idem fere est quod ὑπόθεσις s. ὑποκείμενον, id quod non demonstratum sumitur. Idem appellat φάσιν 65b20: quocum convenit quod 72a20—24 θέσιν et ὑπόθεσιν distinguit sicut φάσιν et κατάφασιν: nam definitionem θέσιν appellat, quippe quae explicet quid aliquid sit, propositionem vero quae decernat, num aliquid sit an non sit, ὑπόθεσιν vocat. Hoc loco (72a15) θέσιν non nisi per negationem definit; affirmationem habemus 104b19 θέσις δέ ἐστιν ὑπόληψις παράδοξος τῶν γνωρίμων τινὸς κατὰ φιλοσοφίαν... ἢ περὶ ὧν λόγον ἔχομεν ἐναντίον ταῖς δόξαις. Ib. 35 σχεδὸν δὲ νῦν πάντα τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα θέσεις καλοῦνται. Cf. schol. 98a47. — De ὑποθέσει egimus ad 40b25. Quibus adiiciendum est, quod sicut ὑπόθεσις saepius idem est quod ὁμολογία (v. I. p. 433), ita etiam ὑποτίθεσθαι (λαβεῖν ὑπόθεσιν ἀπ' ἄλλου) 120a3 est uti concessione quam fecit adversarius.

72a17 De axiomate v. quae dicit 75a42 τρία γὰρ ἐστὶ τὰ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν, ἓν μὲν τὸ ἀποδεικνύμενον... ἓν δὲ τὰ ἀξιώματα· ἀξιώματα δ' ἐστὶν ἐξ ὧν. 76b14 τὰ κοινὰ λεγόμενα ἀξιώματα, ἐξ ὧν πρώτων ἀποδείκνυσθαι. 997a5 εἰ δὲ ἀποδεικτικὴ περὶ αὐτῶν (τῶν κοινῶν δοξῶν) ἐστὶ, δεήσει τι γένος εἶναι ὑποκείμενον, καὶ τὰ μὲν πάθη τὰ δ' ἀξιώματ' αὐτῶν. περὶ πάντων γὰρ ἀδύνατον ἀπόδειξιν εἶναι· ἀνάγκη γὰρ ἐκ τινῶν εἶναι καὶ περὶ τι καὶ τινῶν τὴν ἀπόδειξιν· ὥστε συμβαίνει πάντων εἶναι γένος ἓν τι τῶν δεικνυμένων· πᾶσαι γὰρ αἱ ἀποδεικτικαὶ χρῶνται τοῖς ἀξιώμασιν... καθόλου γὰρ μάλιστα καὶ πάντων ἀρχαὶ τὰ ἀξιώματ' ἐστὶν. Alium sensum habet 62a13 (coll. vs. 16 sq.), ubi ἀξίωμα ἐνδοξον appellat quod, quum speciem veritatis habeat, si petatur, facile concedatur. Sic 1001b7 ἀξίωμα dixit quod θέσιν alias vel etiam simpliciter λόγον vocare solet: εἰ ἀδιαίρετον αὐτὸ τὸ ἐν, κατὰ μὲν τὸ Ζήνωνος ἀξίωμα οὐθὲν ἂν εἴη.

72a26 τοιοῦτον, quem significavit 71b21 sqq.

72a28 ἢ πάντα ἢ ἓν, aut omnia aut certe nonnulla, si qui-

dem, ut demonstramus quod volumus, non omnibus utique principiis opus est, sed interdum demonstratio nonnisi quibusdam principiis utitur, ut conficiat quod velit. Item atque hoc loco addidit ἡ πάντα ἡ ἕνια 1035 b 14 (cf. ib. vs. 6 et 19), quem locum modo adscripsimus ad 71 b 21.

72 a 34 μήτε βέλτιον . . . h. e. καὶ πρὸς ἃ μὴδὲ βέλτιον διακρίνεται ἢ εἰ ἐτύγχανεν εἰδῶς s. μήτε βέλτιον ἔχων πρὸς αὐτὰ ἢ ὁ εἰδῶς. Cf. 83 b 34 ὧν δ' ἐστὶν ἀπόδειξις, οὐτε βέλτιον ἔχειν ἐγγωρεῖ πρὸς αὐτὰ τοῦ εἰδέναι, οὐτ' εἰδέναι ἀνευ ἀποδείξεως. Fieri, ait, non potest, ut quis ea quae neque sciat neque magis in potestate habeat et quasi sua fecerit quam is qui sciat, certiora putet quam ea quae sciat (quod non satis clare expressit Biese I. p. 237 „Es ist unmöglich, dass man dem mehr Glauben schenkt, was ohne das Andere nicht gewusst werden kann und allein für sich die Erkenntniss nicht fördert"). Scit autem ea quorum demonstrationem intellexit: quare si ea non scit, unde demonstratio fluxit, sequitur eum pro certioribus habuisse ea quae nesciat (propositiones intell. ex quibus demonstratio confecta est) quam ea quae sciat (id quod demonstratum est). Quae sequuntur Biese vertit: „Dies ist aber der Fall, wenn man vorher nicht das kennt, was vermittelst des Beweises die Ueberzeugung bewirkt", quasi scriptum exstaret εἰ μὴ τις προγινώσεται τὰ δι' ἀπόδειξιν πιστοῦντα. Imo ad προγινώσεται mente intelligendum est τὰ ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς (vs. 27) s. τὰς ἀρχάς (vs. 36). „Si nemo eorum (h. e. nisi omnes) qui propter demonstrationem fidem habeant iis quae demonstrata sint, praenoverit ea ex quibus demonstratio facta sit."

72 b 1 Non solum demonstrationis principia certiora esse debent quam id ipsum quod demonstratum est, sed etiam iis quae principiis illis opposita sunt nihil clarius esse debet. Nam scientia non satis firma esset et stabilis, nisi certissimum esset ea non vera esse quae principiis ex quibus demonstratum sit opposita sint: ex his enim cogitur quod repugnat ei quod probatum est. — Quem hic vocat συλλογισμὸν τῆς ἐναντίας ἀπάτης, eum 64 a 9 dixit συλλογισμὸν ἐναντίον τῷ πράγματι, ubi v. quae dixit Aristoteles.

Cap. 3. Redarguuntur et qui scientiam esse negant, 15 et qui omnia demonstrari posse dicunt. 18 Aristotelis de

hac re sententia. 25 *Circulo nihil demonstratur*, 73 a 6 *exceptis iis quae inter se convertuntur.*

72 b 6 τοῖς δ', de quibus dicit 1011 a 8 πάντων γὰρ λόγον ἀξιούσιν οὗτοι εἶναι· ἀρχὴν γὰρ ζητοῦσι, καὶ ταύτην δι' ἀποδείξεως λαμβάνειν, ἐπεὶ ὅτι γε οὐ πεπεισμένοι εἰσὶ, φανεροὶ εἰσιν ἐν ταῖς πράξεσιν. ἀλλ' ὅπερ εἵπομεν, τοῦτο αὐτῶν τὸ πάθος ἐστίν· λόγον γὰρ ζητοῦσιν ὧν οὐκ ἔστι λόγος· ἀποδείξεως γὰρ ἀρχὴ οὐκ ἀπόδειξις ἐστίν. 1105 b 2 ὅσα δ' ἐγγειροῦσι τῶν λεγόντων τινὲς περὶ τῆς ἀληθείας, ὃν τρόπον δεῖ ἀποδέχεσθαι, δι' ἀπαιδευσίαν τῶν ἀναλυτικῶν τοῦτο δοῶσιν· δεῖ γὰρ περὶ τούτων (τὰς ἀρχὰς intell.) ἦκειν προεπισταμένους, ἀλλὰ μὴ ἀκούοντας ζητεῖν.

72 b 8 εἰς ἀπειρον, de qua re cf. quae dicit 994 b 20 ἔτι τὸ ἐπιστασθαι ἀναιροῦσιν οἱ οὕτως (οἱ ἀπειρα τὰ αἷτια τῶν ὄντων) λέγοντες. οὐ γὰρ οἶόν τε εἰδέναι πρὶν ἢ εἰς τὰ άτομα ἐλθεῖν. καὶ τὸ γινώσκειν οὐκ ἔστιν· τὰ γὰρ οὕτως ἀπειρα πῶς ἐνδέχεται νοεῖν; οὐ γὰρ ὅμοιον ἐπὶ τῆς γραμμῆς, ἢ κατὰ τὰς διαιρέσεις μὲν οὐχ ἴσταιται· νοῆσαι δ' οὐκ ἔστι μὴ στήσαντα· διόπερ οὐκ ἀριθμήσει τὰς τομὰς τὴν ἀπειρον διεξιών· ἀλλὰ καὶ τὴν ὕλην ἐν κινουμένῳ νοεῖν ἀνάγκη, καὶ ἀπείρῳ οὐδενὶ ἔστιν εἶναι· εἰ δὲ μή, οὐκ ἀπειρόν γ' ἐστὶν τὸ ἀπείρῳ εἶναι. ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ ἀπειρὰ γ' ἦσαν πλήθει τὰ εἶδη τῶν αἰτίων, οὐκ ἂν ἦν οὐδ' οὕτω τὸ γινώσκειν· τότε γὰρ εἰδέναι οἰόμεθα, ὅταν τὰ αἷτια γνωρίσωμεν· τὸ δ' ἀπειρον κατὰ τὴν πρόσθεσιν οὐκ ἔστιν ἐν πεπερασμένῳ διεξελεῖν. Alii nihil omnino sciri posse contendunt, quia qui sciret prima teneret principia, unde scientia fluxisset, ad quae pervenire non liceat, quoniam in iis quae infinita sint, quum nihil detur primum, alterum altero neque prius sit neque posterius. Sin autem dentur principia, ea non posse sciri dicunt nisi demonstrata, quoniam vero demonstrari non possint, neque ea sciri simpliciter quae ex iis fluant, sed non sciri nisi conditione quadam assumpta, hac scilicet, ut principia sint quae consistent. Alii omnia circulo demonstrari volunt.

72 b 18 ἡμεῖς δὲ φάμεν. Cf. cum his quae dicit 1098 b 1 αὐτὴ ἀπαιτητέον δ' οὐδὲ τὴν αἷτιαν ἐν ἅπασιν ὁμοίως, ἀλλ' ἕκαστον ἐν τισι τὸ ὅτι δειχθῆναι καλῶς, οἶον καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς· τὸ δ' ὅτι πρῶτον καὶ ἀρχή. τῶν δ' ἀρχῶν αἱ μὲν ἐκ γωγῇ θεωροῦνται, αἱ δ' αἰσθῆται, αἱ δ' ἐπιστήμῃ τι, καὶ ἄλλαι δ' ἄλλως. 42 b 29 τὸ μὲν οὖν μὴ πάντων ἀξιούσιν ζητεῖν ἀρχὴν λέγεται καλῶς, τὸ δὲ τῶν ὄντων αἰ καὶ γινόμε-

των πάντων οὐ καλῶς, ἀλλ' ὅσαι τῶν ἀδίων ἀρχαὶ τυγχάνουσιν οὕσαι· τῆς γὰρ ἀρχῆς ἄλλη γινώσκεις καὶ οὐκ ἀπόδειξις. ἀρχὴ δ' ἐν μὲν τοῖς ἀκινήτοις τὸ τί ἔστιν, ἐν δὲ τοῖς γινόμενοις ἤδη πλείους, τρόπον δ' ἄλλον καὶ οὐ πᾶσαι τὸν αὐτόν. 407a25 λόγος δὲ πᾶς ὁρισμὸς ἢ ἀπόδειξις. αἱ δ' ἀποδείξεις καὶ ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἔχουσιν πῶς τέλος τὸν συλλογισμὸν ἢ τὸ συμπέρασμα· εἰ δὲ μὴ περατοῦνται, ἀλλ' οὐκ ἀναγκάπτουσιν γε πάλιν ἐκ' ἀρχῆν, προσλαμβάνουσιν δ' αἱ μέσον καὶ ἄκρον εὐθυποροῦσιν... οἱ δ' ὁρισμοὶ πάντες πεπερασμένοι.

72b27 τὰ αὐτὰ τῶν αὐτῶν... quod accidit, si circulo demonstratur: nam si continua demonstratio ad ea revertitur, unde egressa est, ut hanc formam habeat *ABCD... AB...*, eadem propositiones easdem et antecedunt et sequuntur: nisi quis demonstrationem quae circulo fiat ita excusare velit, ut dicat minime absurdum esse, quod eadem in eadem demonstratione et sint antecedentia et consequentia, quum eadem quae natura sint priora et clariora nobis sint obscuriora et parum manifesta: namque inductionem a rebus quae sensibus subiectae sint procedere ad universalia, syllogismum vero ab iis quae sint ἀπλῶς πρότερα ad ea quae sint πρότερα πρὸς ἡμᾶς. Quod si verum est (εἰ δ' οὕτως vs. 30), aut, quum duplex sit via et ratio, qua scientia comparari possit, ambiguitatem quandam habet scientiae definitio quam proposuimus, aut (vs. 31) non simpliciter demonstratio dicenda erit altera ista demonstrandi ratio (inductionem innuit), quae fit ex iis quae nobis sunt propiora et clariora. — Articulus ἡ (vs. 32), quem a Bkk. deletum omnes codices praebent, etiam Philoponus videtur habuisse (v. schol. 201b44). Alio loco articulum collocavit cod. F, quo quid sibi vellet magis eluceret.

Induction

72b32 Demonstrationem quae circulum faciat τὰυτόλογον committere, quum idem per idem probet, hoc modo ostendit. Sit *B* consequens τοῦ *A*, *Γ* consequens τοῦ *B*. Iam ut circulo demonstretur, ponendum est et *B* esse consequens τοῦ *A* et *A* esse consequens τοῦ *B*: quare quum demonstrantem procedere liceat tum ab *A* ad *B* et a *B* ad *Γ*, tum ab *A* ad *B* et a *B* ad *A*, *A* et *Γ* eadem esse apparet: utrumque enim plane eodem modo et ex iisdem demonstratur. Ponamus igitur demonstrationem processisse, ut exposuimus, ad terminum *A*, qui idem sit cum termino *Γ* (κλείσω τὸ *A*, ἐφ' οὗ τὸ *Γ*). Iam vero qui dicit *A* esse consequens τοῦ *B*, *Γ* consequens esse

τοῦ *B* simul dicat necesse est, cuius rei causa in eo est (τοῦτο δ' ὅτι 73 a 3), quod ex *A* demonstratur *Γ* termino *B* medio interposito. At quum *A* idem erat quod *Γ*, sequitur eum qui dicat *A* esse consequens τοῦ *B* et simul *Γ* esse consequens τοῦ *B*, quoniam *Γ* demonstratur ex *A*, nihil aliud dicere nisi *A* demonstrari ex *A*.

72b36 ἀνακάμπειν non solum de terminis syllogismorum, sed etiam de rebus physicis dicitur, a quibus videtur ad logica translatum esse: 337 a 6 ὅταν γὰρ ἐξ ὕδατος ἀήρ γένηται καὶ ἐξ ἀέρος πῦρ καὶ πάλιν ἐκ πυρὸς ὕδωρ, κύκλῳ φαιμέν περιελλυθέναι τὴν γένεσιν διὰ τὸ πάλιν ἀνακάμπειν. 338 a 5 εἰ ἄρα τινὸς ἐξ ἀνάγκης ἀπλῶς ἡ γένεσις, ἀνάγκη ἀνακυκλεῖν καὶ ἀνακάμπειν. Ib. vs. 14 καὶ τοῦτο αἰεὶ δὴ συνεχῶς· οὐδὲν γὰρ τοῦτο διαφέρει λέγειν διὰ δύο ἢ πολλῶν, quibuscum cf. quae legimus vs. 37. De coel. 280 a 24 τὸ δ' ὅλως γενόμενον φθαρεῖν καὶ μὴ ἀνακάμπειν ὄντος μὲν ἐνὸς ἀδύνατόν ἐστιν.

73 a 6 οὐ μὴν ἀλλὰ... Verum enim vero circulo demonstrari non nisi ea possunt quae ita inter se convertuntur, ut alterum utrum alterius sit consequens. — Verbo δέδεικται vs. 8 respicit ad ea quae habuimus 34 a 16 sqq., vs. 14 sq. vero nos delegat ad *Analyt. prior. II. c. 5—7*.

Cap. 4. Quid sit demonstratio, 28 quid dicatur praedicari de omni, 34 quid sit τὸ καθ' αὐτό, b 25 quid τὸ ἢ αὐτό et τὸ καθόλου explicatur.

73 a 24 ληπτέον, investigandum est. Sic 24 b 10 λαμβάνεσθαι dicitur id quod per syllogismum cogitur. 1053 b 11 λαμβάνειν τι περὶ τινος est statuere aliquid de aliqua re: dicit enim ζητητέον... τί τὸ ἐν ἐστὶ καὶ πῶς δεῖ περὶ αὐτοῦ λαβεῖν. — ἐκ τίνων καὶ ποίων. 646 a 8 ἐκ τίνων μὲν οὖν μορίων καὶ πόσων συνέστη, quae quidem locutio Aristoteli ita familiaris est, ut exemplis eam comprobare opus non sit.

73 a 31 εἰ νῦν... Temporis praesentis notionem adiecit pro quocunque alio tempore, cuius notionem omnino abesse debere dixit (vs. 29) ab eo quod dicatur κατὰ παντός.

73 a 33 Namque si quid contradicimus, utpote de omni interrogati ita contradicimus, ut quaeramus num vel de quadam parte vel aliquando non valeat quod propositum sit. — Quamquam optimi codices praebent ἐρωτώμενον, tamen Bkki le-

ctionem servavimus, quum eandem et Boethius et Philoponus (v. schol. 203 a 25) habuisse videantur.

13a 34 καθ' αὐτά, de quibus v. quae dedimus ad 5 b 16 et ad 49 a 7, dicuntur quae cum ipsa rei natura arctissime coniuncta sunt (τὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα, cf. quae diximus ad 2 a 20), deinde (vs. 37) ea quae in aliis (αὐτοῖς) ita inhaerent, ut ea ipsa (αὐτά) in quibus inhaereant ad definitionem pertineant quae illorum naturam exprimat. Sic quod rectum dicitur vel circulare de linea utique dicitur, in qua ita quasi inhaeret (b 1), ut quid sit rectum et circulare definiri nequeat, nisi lineae notione, de qua illa praedicantur, utaris eamque ad definitionem adhibeas. Biese I. p. 239 locum sic vertit: „Dann wird zweitens durch das Ansich auch diejenige Eigenschaft bezeichnet, welche einem Gegenstande so ganz eigenthümlich ist, daß dieser die Definition derselben enthält“, imo dicendum erat „daß diese die Definition desselben enthält“. Obscurius, sed rectius hoc expressit I. p. 264 init. Cf. C. Heyder I. p. 310. not. — Constructioni quam habemus vs. 37 simile est quod legimus 186 b 24, quem locum adscripsimus ad 71 b 10. Cf. 84 a 13, 173 b 7, 1030 b 24 ταῦτα (καθ' αὐτά ὑπάρχοντα) δ' ἐστὶν ἐν ὅσοις ὑπάρχει ἡ ὁ λόγος ἡ τοῦνομα, οὗ ἐστὶ τοῦτο τὸ πάθος καὶ μὴ ἐνδέχεται δηλωσαὶ χωρὶς, ὥσπερ τὸ λευκὸν ἀνευ τοῦ ἀνθρώπου ἐνδέχεται, ἀλλ' οὐ τὸ θῆλυ ἀνευ τοῦ ζῴου.

13a 40 τὸ πρῶτον καὶ σύνθετον . . . v. schol. 203 b 16 sqq.

13b 6 ὅλον τὸ βαδίζον οὐ λέγεται καθ' αὐτό, ὅτι ἔτερόν τι ὄν, ὅλον ζῶον ἢ ἄνθρωπος, βαδίζον ἐστὶ καὶ λευκόν.

13b 10 τὸ καθ' αὐτό latius patere dicit Biese I. p. 241. not. 1 quam τὸ δι' αὐτό: argutius quam verius. Conferre iubet 116 a 29 sqq., ubi utrumque eodem sensu poni ostendit vs. 35.

13b 16 Ad primos duos modos quibus dicebatur τὸ καθ' αὐτό (vs. 34 et 37), quippe qui in demonstratione potissimum locum habeant, nos reducit: nam si quid praedicatur utrovis modo, id sic utique praedicabitur, ut vera demonstratio alterum de altero praedicari postulat: nam aut ipsum aut quod ei oppositum est simpliciter praedicari semper debet. — Quod dicit vs. 17 ὡς ἐνυπάρχειν τοῖς κατηγορουμένοις, id de secundo modo τοῦ καθ' αὐτό accipiendum esse apparet coll. vs. 1 sq., id vero quod sequitur ἢ ἐνυπάρχεσθαι (h. e. ἢ ὡς αὐτὰ τὰ κατηγορούμενα ἐνυπάρχειν ἐν τῷ ὁρισμῷ τοῦ ὑπο-

καίμενον) de prime mode. Similem verbi passivi usum, quo non habet notionem passivi propriam, sed nihil significat nisi aliquid pati ab alio id (τὸ ἐνυπάρχειν dicimus) quod verbo activo ab ipso effici indicatur, explicuimus ad 47 b 1.

73 b 21 Addit rationem, propter quam, si quid praedicetur καθ' αὐτό, aut ipsum simpliciter praedicari debeat aut quod ei contrarium sit: ratio autem in eo est, quod quaecunque contraria sunt aut ἔξει et privatione aut affirmatione et negatione declarantur, ita tamen, ut non in diversis generibus insint, sed in eodem utrumque: nam vera demonstratio, quamquam semper conficienda est ex iis quae sunt καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα, tamen ex alio genere in aliud transire non debet, quod fieret, si notiones contrariae quibus uteretur diversis generibus subiectae essent. 1018 a 25 ἐναντία λέγεται τὰ τε μὴ δυνάτὰ ἅμα τῷ αὐτῷ παρεῖναι τῶν διαφερόντων κατὰ τὸ γένος καὶ τὰ πλείστον διαφέροντα τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει. — Quum ἀντιφασίς latius pateat quam τὰ ἐναντία (v. quae diximus ad 11 b 34), caute addidit ἐν τῷ αὐτῷ γένει, quod mente repetendum est vs. 23 ad φάναι ἢ ἀποφάναι. Quod adiecit ἢ ἔπεται vs. 22, id eandem fere vim habet: significat enim eodem semper genere contineri debere notiones contrarias, quibus uti possit vera demonstratio: nam plenius diceret ὅλον ἄρτιόν ἐστιν ἐν ἀριθμοῖς τὸ μὴ περιττὸν οὐκ ἄλλη ἢ ἢ ἔπεται αὐτῷ τὸ μὴ περιττὸν.

73 b 25 διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον. Imperativi, quo ab alia re quae iam pertractata sit ad aliam transiri indicetur, frequens usus est apud Aristotelem, quamquam imperativi notio sensui non semper ita convenit ut hoc loco, quo Aristoteles nihil agit, quam ut definiat quo modo intelligi velit quod dicat κατὰ παντός et καθ' αὐτό. Cf. 664 a 12 περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ μορίων ταύτῃ διωρίσθω. 786 b 5 καὶ περὶ μὲν χρωμάτων καὶ τριγῶν διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον. 195 b 29 ὅσα μὲν οὖν τὰ αἰτία καὶ ὃν τρόπον αἰτία, ἔστω ἡμῖν διωρισμένα ἱκανῶς. 191 a 22 πόσαι μὲν οὖν καὶ τίνες εἰσὶν αἱ ἀρχαί, ἐκ τούτων θεωρεῖσθωσαν. 1048 b 36 τὸ μὲν οὖν ἐνεργεῖα τί τί ἐστι καὶ ποῖον, ἐκ τούτων καὶ τῶν τοιούτων δῆλον ἡμῖν ἔστω. 731 a 13 καὶ τῆς μὲν τῶν ὀμμάτων διαφορᾶς ἔστωσαν αἰτιαὶ αἱ αἰτίαι. 1404 b 1 ἔστω οὖν ἐκείνα τεθεωρημένα, καὶ ὠρίσθω λέξεως ἀρετὴ σαφὴ εἶναι.

73 b 26 Non ubique sibi constare Aristotelem in usu vocis κα-

θόλου ex iis patebit quae diximus ad 17a 39 coll. schol. 205a 13—20. Quod καθόλου profertur, ait, id et praedicari debet de quolibet quod quis promere velit ex eo genere de quo praedicatur (quod probat vs. 33—37) et de eo primo, cui tribuitur (quod ostendit vs. 38 sq.), h. e. dari non debet aliud genus, illo de quo quid praedicetur καθόλου superius, de quo idem recte edicatur (nam πρώτου vs. 33 est ἐπὶ τοῦ δι μέλιστα καθόλου): Aristoteles igitur non nisi id καθόλου praedicari hoc loco decernit quod neque minus late neque latius pateat eo de quo praedicatur. — Verba καὶ τὸ εὐθύ uncinis inclussit Trdlbg. Elem. log. Arist. ed. III. p. 15, quod cur fecerit, in not. explicuit dicens „falsum enim, nisi quid exciderit”. Nobis quidem haec verba videntur retinenda esse, quum 73a 38 τὸ εὐθύ expresse nominatum sit ab Aristotele inter ea quae sint καθ’ αὐτὰ ὑπάρχοντα τῇ γραμμῇ. — Constructionem ἀνακόλουθον esse ostendit particula οὕτως vs. 34: namque dicturus fuisse videtur Aristoteles οἷον τὸ δύο ὀρθὰς ἔχειν οὕτως τῷ σχήματι ἐστὶ καθόλου οὕτως τῷ ἰσοσκελεῖ. — De praepositione κατὰ non repetita vs. 35 ante τοῦ τυχόντος v. quae diximus ad 3b 13. — Articulum ante δεικνύς vs. 36 in omnibus codicibus omissum delevimus, quum pronomen indefinitum, quod subiecti locum teneat, haud rare ab Aristotele omitti ostenderimus ad 3b 22.

Cap. 5. Tribus potissimum modis accidit, ut fallamur in conficienda demonstratione universali.

74a 6 Primum quidem fallimur in iis quae de iis rebus singularibus probamus, quarum nomina non notiones quasdam generales, sed certas res sensibus subiectas significant. Etenim demonstratio numquam accedit ad res singulares quae sub sensus cadunt, sed semper consistit in conclusione sive magis sive minus universali: quare si quod probandum est nominibus generalibus exprimi nequit (ὅταν μηδὲν ἢ λαβεῖν ἀνώτερον παρὰ τὸ καθ’ ἑκάστον ἢ τὰ καθ’ ἑκάστα), vere demonstrari omnino non poterit: nam quodcumque de rebus singularibus demonstravisse putamus, id non proprie et proxime (πρώτως, ὁμολως) ad has ipsas referendum est, sed potius (πρότερον) ad notionem quandam magis universalem (v. quae dicemus ad 75b 25). Quod si non vident qui demonstrant, fallantur in eo, quod de ipsis rebus singularibus aliquid πρώ-

τως et οὐκ οὕτως (καθόλου) demonstravisse opinantur. Exemplum huius erroris, quum res satis aperta esset, non adiecit Aristoteles: falli enim Philoponum in iis quae dicit schol. 206 a 45 ex iis apparebit quae mox de exemplis ipsis dicemus. Male autem Biese hunc locum vertit I. p. 242 „Zuerst wenn für das Einzelne nichts Anderes das Allgemeine ist als das Besondere”: nam τὰ καθ’ ἑκάστα, quae hic vertit „das Besondere”, paullo ante ipse rectius interpretatus est „das Einzelne”. — Deinde fallimur (vs. 8), si demonstratio quam fecimus ad plures res pertinet easque specie ita diversas, ut uno nomine eas complecti non liceat, quamquam in ipsa demonstratione arctissimo quodam vinculo coniuncta esse debeant: unde fit, ut, quum unum nomen non habeat id quod iis commune sit, in demonstratione alteram ab altera seiungentes seorsum probemus singula, quae coniuncta per unam solam demonstrationem probari debebant. Exemplum huius erroris exponit vs. 18 — 25. Erit fortasse qui proportionis membra (καὶ τὸ ἀνάλογον ὅτι ἐναλλάξ ἐδόκει ἂν ὑπάρχειν τοῖς ἀριθμοῖς ἢ ἀριθμοὶ καὶ ταῖς γραμμαῖς ἢ γραμμαί...) inter se converti seorsum recte probari opinetur in arithmetica de numeris, in geometria de lineis, in stereometria de corporibus, in physica de temporibus, quod revera factum est, quamquam quod longe rectius est, una demonstratione haec omnia complecti licet. Sed quum non unum esset nomen quo significaretur id quod his omnibus commune esset, seorsum idem de singulis demonstrabatur. Quae quidem demonstrationes in unam coniungendae sunt: nam quod demonstratur (proportionis membra converti), id non de numeris demonstratur quatenus numeri sunt (vs. 24) neque de lineis quatenus lineae, sed demonstratio pertinet ad id quod commune est numeris lineis corporibus temporibus. Quare item (vs. 25 — 32) si quis singulas trianguli species enumeraverit, etiamsi nullam praetermiserit, et uniuscuiusque angulos duobus rectis aequales esse doceat, sive eadem demonstratione usus sive alia cuique speciei adaptata (ἢ μὴ ἢ ἐτέρα vs. 26), tamen, quum non unam de triangulo universo demonstrationem fecerit, quae ex ipsa trianguli, non aequilateri vel scaleni vel alius cuiusdam speciei, sed universi natura fluat, non probavit quod voluit nisi κατὰ συμβεβηκός. De iis quae habentur vs. 32 — 35 nihil dicimus, quum quid sibi

velint satis appareat ex iis quae modo disputavimus. — Denique fallimur (vs. 9), si demonstratio quam fecimus revera non nisi partem probat eius quod demonstrari debebat, dum ipsi totum quod evincendum erat demonstratum esse opinamur (ὅταν ὡς ἀληθῶς μὲν τυγχάνῃ ἐν μέρει ὃν ἐφ' ᾧ δεικνύται, δεικνύεται δ' ὡς ὅλον h. e. ὅταν τυγχάνῃ μὲν ἐν μέρει ὃν τὸ δειχθέν, δεικνύεται δ' ὡς εἰ ἐφ' ὅλῳ ἐδείκνυτο): quae quidem in re fallimur, quoniam demonstratio quam fecimus revera universalis est, si accipiatur non nisi de parte eius quod probandum erat, ut revera κατὰ παντός demonstratum esse dicendum sit (vs. 10), sed tamen demonstratio non est τούτου πρώτου καθόλου (vs. 11), quia, quum plura completi debeat quam revera complectitur, angustioribus quam par est finibus circumscripta est. Exempla dedit vs. 13—17. Si quis duas lineas rectas παραλλήλους esse probet ex eo, quod uterque angulus, quos alia linea quae illas secet cum iis faciat, sit rectus, bonam demonstrationem confecisse videbitur, quum eadem omnibus lineis rectis conveniat. Tamen male demonstravit, siquidem verum argumentum quo utendum erat non in eo est, quod certo quodam modo (eum dicit quo uterque angulus rectus sit) summa angulorum duobus rectis aequalis est, sed quia, quamcunque rationem isti anguli inter se habent (h. e. etiam si alter maior sit recto, alter minor) summa eorum duos rectos aequat (οὐκ ἔστι δὲ τούτου πρώτου καθόλου ἀπόδειξις, εἴπερ ἡ ἀληθὴς καὶ κυρία τούτου ἀπόδειξις γίνεται μὴ διότι ὡδὲ ἵσαι εἶσιν, ἀλλὰ ταύτη γίνεται ἥ εἰδὼν ὁπωσοῦν ἵσαι vs. 15). Quare qui ista ratione lineas παραλλήλους esse probavit, in eo peccavit, quod rationem per quam demonstravit minus universalem fecit quam debebat. Item si triangulum non esset praeter id quod latera habet aequalia, summa angulorum trianguli duos rectos aequaret, quatenus triangulum aequilaterum esset, ut non peccaret qui angulos omnis trianguli duobus rectis aequales esse ex eo probaret, quod latera essent aequalia. — Vs. 9 non recte expressit Biese I. p. 243 „Endlich läßt man sich noch dadurch zum Irrthume verleiten; daß man das Allgemeine von einem Gegenstande darthut, welcher eine Gattung von mehreren Besonderheiten ist“, quod absurdum est. Dicendum erat „daß man das Allgemeine nur von einer besonderen Art der Gattung darthut, auf welche sich der Beweis erstrecken sollte“.

74a 27 Dedimus *σκαληνόν*, quam quidem formam etiam Bktus tulit 84b 7: quare haud scio, an resituenda sit 224a 5 et 11 ex codicibus *FH*.

74a 35 Denique signum quoddam quaerit, ex quo cognosci possit, num vere et proprie demonstratum sit. Quod quidem signum in eo consistit, quod id de quo demonstretur ita constitutum esse debeat, ut neque si quid dematur ab eius notione (per abstractionem quae dicitur), quo fiat magis universale, neque si quid addatur (per determinationem quae dicitur), quo eius notio arctioribus finibus circumscribatur, demonstratio salva esse possit. Sic angulos trianguli, etiam si non addatur triangulum esse aequilaterum et aeneum, duobus angulis rectis aequales esse demonstratur, non demonstratur, si notionem trianguli ita amplifices, ut non triangulum, sed omnem figuram vel etiam omnem terminum duos angulos rectos habere demonstrare velis.

74b 2 ἀλλ' οὐ πρώτων, intell. τούτων — τοῦ σχήματος καὶ χέ-
ρατος — ἢ ἀπόδειξις ἐστίν: quaesivit enim supra a 37 καὶ κα-
θόλου τίνος ἢ ἀπόδειξις; — Quae dicit τὰ ἄλλα vs. 3 ea sunt
quae minus universalia quam trianguli notio huic ipsi subie-
cta sunt.

Cap. 6. *Vera demonstratio non nisi ex propositionibus necessariis efficitur.* 16 *Si propositiones ex quibus cogitur necessariae sunt, vere utique demonstratur.* 21 *Ad veram demonstrationem conficiendam non sufficit, quod propositiones manifesto verae sint,* 26 *sed principia necessaria esse debent.* 75a 1 *Si conclusio necessaria est, propositiones possunt esse non necessariae,* 8 *si non necessaria, necessariae esse non possunt.* 18 *Quae non necessaria sunt, quamquam in demonstrando usum non habent, in disputando non negligenda sunt.* 28 *Qui aliquid scit nosse debet quae cum eius natura coniuncta sint, quatenus et quomodo cum ea coniuncta sint.*

74b 7 ἂ μὲν γὰρ . . . h. e. ἔστι μὲν γὰρ ἂ . . . De re ipsa cf.

73a 34 sq. et cum iis quae sequuntur vs. 8 cf. 73b 19 sqq.

74b 13 Syllogismum, qui ita demonstret, ut veram scientiam efficiat, non cogi nisi ex propositionibus necessariis, aut ita colligitur, ut ponamus omnis scientiae quae demonstratione comparatur principia esse necessaria (quod sumtum est vs. 5), aut ita, ut ab initio sumamus omnem veram demonstrationem

necessario cogere quod cogat, unde sequatur necessario evenire quaecumque recte cogantur.

14b15 ἐξ ἀληθείων μὲν γὰρ... Quamquam e veris propositionibus nihil falsi cogi posse vidimus 53b11, tamen, quum ea quae nascentur et intereant non semper eadem maneant, ut quod alio tempore vere de iis dicatur alio falsum sit, scientia non efficitur ex omnibus propositionibus veris: nam scientia non nisi ad ea pertinet quae necessario sunt talia qualia sunt et quae mutationi non sunt obnoxia.

14b17 τοῦτο, intell. τὸ ἐξ ἀναγκαίων εἶναι. — Vs. 18 ὅτι positum in eodem enuntiato haud parvam in scribendo negligentiam praedit. Cf. quae diximus ad 14b30 et ad 47b26 coll. 130b3. sq.

14b25 Principium demonstrationis est id quod in quoque genere primum est: principium enim natura coniunctum (ὁλκσιον — in eodem genere igitur) esse debet cum eo quod demonstratur, ut quodcunque verum sit id etiam demonstrationis principium facere minime liceat, sed nihil aliud quam id ex quo primo suspensum sit quod demonstrare velimus. — Vs. 27 deductione ad absurdum facta probat verum syllogismum ex necessariis utique fieri propositionibus. Namque, ait, si ponimus *A* de omni *C* necessario praedicari, quamquam terminus medius *B*, qui hanc ipsam conclusionem (*AC*) necessariam fecit, non necessario coniungatur cum terminis *A* et *C*, conclusionem non revera effectam esse per terminum medium *B* (οὐκ ἔστι τοῦτο διὰ τὸ μέσον vs. 30 sq.) concedendum erit: nam ex propositionibus non necessariis non fit conclusio necessaria (v. 32a12 sqq.). Iam quum non nisi eum aliquid scire dixerimus qui causam rei perspectam habeat, is vero, qui conclusionem necessariam per terminum medium qui nihil necessarii habeat effici opinetur, veram causam, unde conclusio fluxerit, ignoret (οὐκ οἶδε διότι vs. 30), eundem rem nescire apparet. — Contertam Aristotelis argumentationem facile eo expeditivimus, quod singula argumenta alio ordine collocavimus: haud raro enim ei accidit, ut morae impatiens singula non eo ordine exposuerit, quem orationis perspicuitas requirit.

14b32 Scientia quam quis habet non perditur, nisi aut ipse perit aut obliviscitur aut res quam scivit interit. Iam si ponamus aliquem scire aliquid quod per medium terminum non necessarium demonstratum sit, scientia quam habere opinatur, etiam

si mutatur vel perit quod termino medio exprimitur, eadem manet (ἔξει μὲν τὸν λόγον vs. 35). Quamquam igitur neque ipse perierit neque res quam scivit (σῶζομένου τοῦ πράγματος, quod eodem sensu legitur 428 b 6 al.) neque oblitus sit, tamen veram scientiam non habet, quia ignorat τὸ διότι: periit enim id, unde scientia nata est (terminus medius): neque igitur priusquam hoc periit veram scientiam habuit. Etiam si autem non perierit (vs. 37), tamen, quum possit perire (nam non est necessarium), absurdum quod inde sequi modo ostendimus (τὸ συμβαῖνον, intell. ὡς ἔξει μὲν τὸν λόγον σῶζόμενος σῶζομένου τοῦ πράγματος, οὐκ οἶδε δέ) idem manet: fieri enim semper certe poterit, ut intreat quod termino medio exprimitur. — Satis obscure Biese (I. p. 245), ut solet in iis quae difficiliora sunt, haec ultima reddidit „Das was eintreten kann wird das bloß Mögliche und Zufällige seyn“, quae quem sensum habeant equidem non intelligo.

75 a 1 De necessitate conclusionis et propositionum dicendum est, quod ratio quam inter se habeant quadruplex esse potest.

Si conclusio necessaria est, propositiones possunt esse non necessariae.

Si conclusio non necessaria est, propositiones utique sunt non necessariae.

Si propositiones sunt necessariae, conclusio semper est necessaria.

Si propositiones non necessariae sunt, conclusio necessaria esse potest.

75 a 3 ὥσπερ καὶ ἀληθὲς μὴ ἐξ ἀληθῶν, v. *Analyt. prior. II. c. 2—4*.

— Vs. 12 δεῖ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, intell. τὸ πρῶτον τῷ ἐσχατῷ h. e. δεῖ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ συμπέρασμα.

75 a 14 ἢ h. e. εἰ δὲ μὴ ἔχει τὴν ἀπόδειξιν διὰ μέσον ἀναγκαῖον, neque rationem ob quam conclusio necessaria sit perspiciet, neque omnino sciet conclusionem esse necessariam, sed aut, quamquam veram scientiam non habet, habere eam opinabitur, si necessarium putet quod non est necessarium (coniunctionem intelligit termini medii cum maiore et minore), aut non opinabitur, ut qui ex propositionibus non necessariis veram demonstrationem fieri non posse intelligat, sive scit conclusionem, licet non necessariam, veram esse, quippe quae coacta sit ex propositionibus non necessariis quidem, sed veris, quae aliunde probari et possint et debeant, sive etiam cur vera esse debeat

perspectum habet, propterea scilicet quod coacta sit ex propositionibus quae ipsae demonstrationem non admittant.

75a18 Quare quum eorum quae non necessaria sint non detur scientia, erit fortasse qui dubitet, cur omnino in disputando petatur, ut concedantur ab adversario propositiones quae nihil necessarii habeant (vs. 22 ταῦτα, h. e. τὰ μὴ ἀναγκαῖα — περὶ τούτων, h. e. περὶ ὧν διαλέγονται), si ex his conclusio utique fiat non necessaria: nam ad veram demonstrationem nihil attinet, si quis sumat quae in casu posita et mutationi obnoxia sint et quae inde consequantur declaret (satis negligenter Biese I. p. 246 „Man kann ja ohne Unterschied auf jedes Beliebige beim Disputiren einen Schlufssatz aussprechen"). Quae quidem dubitatio eo solvitur, quod, quamquam non est necessarium id quod ex propositionibus non necessariis colligitur, tamen et necessario conceditur ab eo qui propositiones concessit et verum est, si ex propositionibus veris coactum est: quare quamquam veram demonstrationem non faciunt quae non sunt necessaria, tamen in disputando maximi momenti sunt.

75a32 ὥστ' οὐκ ἀνάγκη, intell. τῷ τὰ συμβεβηκότα εἰδότε καὶ ἐκ τούτων συλλογιζομένῳ. Veram rei causam ignorat qui ex propositionibus non necessariis colligit, etiamsi propositiones ex quibus colligat omni tempore verae quidem sint, neque tamen in ipsa rei natura positae (μὴ καθ' αὐτὸ δὲ vs. 33), quod iis accidit qui ex signis aliquid cogunt (v. 70a7 sqq.). Nam qui colligit ex propositionibus non necessariis (vs. 34), non ex ipsa rei natura cognoscit quod necessario cum ea coniunctum est, ut veram rei causam eum ignorare appareat.

Cap. 7. *Demonstrationem in alio genere factam ad aliud genus transferre non licet.*

75b2 Axiomata pluribus generibus communia esse possunt, quamquam alius axiomatis in alio genere alius est usus. — Vs. 4 expectabas ut pergeret οὐκ ἔστιν ἐν τούτοις τὴν ἐν θατέρῳ γένει ἀπόδειξιν ἐφαρμόσαι ἐπὶ θάτερον, sed quod universe proferre debebat statim adaptavit exemplo quod modo commemoravit.

75b5 εἰ μὴ τὰ . . . nisi quae continua sint numerorum rationem habeant, ut arithmetica demonstrationem admittant: nam

arithmetica (vs. 7), sicut omnis demonstratio, genus suum (numerum dicit) non excedere, sed in eo consistere debet.

75 b 9 ἡ πῆ. Exemplum habuimus 74 a 18. — Vs. 11 εἰ μὴ καθ' αὐτά, h. e. εἰ μὴ καθ' αὐτά ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους τὰ ἄκρα καὶ τὰ μέσα ἔσται καὶ οὐκ εἰα τῷ γένει θάτερον θάτερον. — Vs. 13 ὅτι οἱ δύο κύβοι κύβος, v. Reimeri librum de duplicatione cubi. — Vs. 17 οὐδ' εἰ τι . . . , h. e. οὐδ' ἔστι δεῖξαι τῇ γεωμετρίᾳ, εἰ τι . . . — Vs. 2 τὸ ἴδιον γένος (γεωμετρικῶν intell.) αὐτῶν, h. e. τὸ γραμμῇ εἶναι.

Cap. 8. *Res sensibus subiectae, ut quae mutationi obnoxiae sint, simpliciter et per se neque demonstrantur neque definiuntur.*

75 b 23 τῆς τοιαύτης, quod explicat sequente καί: cuius quidem usus, quo particula καί explicandi vim habet, v. quae exempla collegimus ad 93 b 26.

75 b 24 οὐκ ἔστιν ἄρα . . . 1039 b 28 διὰ τοῦτο δὲ καὶ τῶν οὐσιῶν τῶν αἰσθητῶν τῶν καθ' ἕκαστα οὐδ' ὁρισμὸς οὐτ' ἀπόδειξις ἔστιν, ὅτι ἔχουσιν ὕλην ἧς ἡ φύσις τοιαύτη ὥστ' ἐνδέχεται καὶ εἶναι καὶ μὴ· διὸ φθαρετὰ πάντα τὰ καθ' ἕκαστα αὐτῶν. εἰ οὖν ἦ τ' ἀπόδειξις τῶν ἀναγκαίων καὶ ὁ ὁρισμὸς ἐπιστημονικός, καὶ οὐκ ἐνδέχεται, ὥσπερ οὐδ' ἐπιστήμην ὅτι μὲν ἐπιστήμην ὅτι δ' ἀγνοίαν εἶναι, ἀλλὰ δόξα τὸ τοιοῦτόν ἐστιν, οὕτως οὐδ' ἀπόδειξιν οὐδ' ὁρισμόν, ἀλλὰ δόξα ἐστὶ τοῦ ἐνδεχομένου ἄλλως ἔχειν, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη αὐτῶν οὐτε ὁρισμὸς οὐτε ἀπόδειξις.

75 b 25 Alterius lectionis, quam commemorat Philoponus (schol. 210 b 46), vestigia habet codex d: nostra vero, quam etiam Boethius habuit, retinenda est propter particulam ἀλλά vs. 26, quae si abesset, etiam altera bonum sensum praeberet. Sententia loci haec est. Vera demonstratio quae scientiam efficiat non descendit ad singula quae sensibus subiecta sunt, sed consistit in proximis generibus, quibus illa continentur: quare de rebus singularibus nihil probatur, nisi quatenus quae magis universalis sunt de iis praedicantur (ὥσπερ κατὰ συμβεβηκότος). Si quid autem de iis probatur (ὅταν δ' ἦ vs. 26), altera syllogismi propositio neque potest semper vera esse et necessaria, sed φθαρετή, quia conclusio φθαρετή esse non potest, nisi etiam altera propositio sit φθαρετή (75 a 8), neque reuera universalis (καθόλου, h. e. ita comparata, ut omni tempore

Necessary &
Contingent
Necessary

necessario praedicetur alterum de altero universo) esse potest, quia quod praedicatur in conclusione (terminus maior) edicitur quidem de iis de quibus praedicatur in conclusione (de termino minore, quem verbis ἐφ' ὧν significavit vs. 29), ita tamen, ut aliquando possit de iis praedicari et aliquando non praedicari (ὅ μὲν ἔσται ὅ δ' οὐκ ἔσται): nam quum quod conclusioni subiectum sit res sit singularis quae sub sensus cadat, ut mutationis non sit expers et impatiens, etiam altera propositio, sicut ipsa conclusio, alio tempore et de aliquo vera, alio et de aliquo non vera esse debebit (v. 32a 10).

15b 30 ὁμοίως δ' ἔχει . . . Item res se habet in definitionibus: namque si quis definiat rem singularem quae sub sensus cadat, definitio quam proponit et φθαρτή erit et μὴ καθόλου, quia ad veram definitionem conficiendam eadem requiruntur quae ad veram demonstrationem — nam utraque et necessaria esse et intimam rei naturam patefacere debet — aliquidem definitio aut principium est a quo demonstratio incipit (ἀρχὴ ἀποδείξεως: quare dicit 1078 b 24 ἀρχὴ δὲ τῶν συλλογισμῶν τὸ τί ἐστίν) aut conclusio ad quam tendit aut propositio quae a demonstratione non nisi eo differt; quod ipsa ponit quod haec syllogismo facto probat (ἀπόδειξις θέσει διαφέρουσα, cf. 94a 11 sqq.). Eorum autem quae secundum naturae leges fiunt (τῶν πολλάκις γινομένων, τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) datur quidem demonstratio et scientia, quatenus universa quaedam natura cognoscitur, quae a sensibus sevocata singulis rebus, quae certo tempore fiunt et oculorum aspectui subiectae sunt, legem praescribit; non datur, quatenus non universa quaedam lex, sed singula quasi eius exempla cognoscuntur, quae ex illa suspensa sunt. — Lectionem τοιοῦδ' εἶναι, quam recipere non dubitavimus, Philoponi explicatio videtur comprobare (v. schol. 211 b 10 sqq. coll. schol. 228 a 5). Quid Boethius habuerit incertum est: vertit enim: „secundum quod huiusmodi sunt”. Deinde nostram lectionem veram esse et optimorum codd. vestigia comprobant et sensus ipse docet: nam quod Aristoteles dicit hoc est: αἱ ἐπιστῆμαι, ἥ μὲν τοιοῦδὲ τινός εἰσιν ἐπιστῆμαι h. e. quatenus universae cuiusdam legis, non rei singularis cognitionem efficiunt, αἱ εἰσιν, ἥ δ' οὐκ αἰεὶ . . . Bene C. Heyder I. p. 324 not.: „Das Wesen der Mondfinsternisse” (τοῦ τοιοῦδε) „bleibt sich gleich, so oft die Erde zwischen Sonne und Mond tritt; diese selbst aber ge-

schieht nicht immer, sondern zeit- und theilweise". Expectabas ut pergeret ἢ δὲ κατὰ μέρος, οὐκ ἀέλ. Ut hoc loco op-
ponuntur τὸ τοιόνδε et τὸ κατὰ μέρος, sic 1060 b 20 τὸ τοιόνδε
et τὸ τόδε τι, quod rem sensibus subiectam significat: παρέχει
δ' ἀπορίαν καὶ τὸ πᾶσαν μὲν ἐπιστήμην εἶναι τῶν καθόλου
καὶ τοῦ τοιουδί, τὴν δ' οὐσίαν μὴ τῶν καθόλου εἶναι, μᾶλλον
δὲ τόδε τι καὶ χωριστόν.

Cap. 9. *Vera demonstratio non fit nisi ex principiis rei demonstratae propriis, ut termini, per quos demonstretur, aut ex eodem genere esse debeant aut e duobus quorum alterum altero contineatur.* 76 a 16 *Principia cuiusque rei propria non demonstrantur: ex quibus summis si demonstratur, perfecte demonstratur: 26 quare num quis revera aliquid sciat necne, difficillimum est ad diiudicandum.*

75 b 40 Bryson circulum quadrare voluit non usus principiis geometriae propriis, sed iis quae omnibus disciplinis sunt communia (κοινά): quod quomodo fecerit v. in schol. 306 b 27 sqq. coll. paraphr. sophist. elench. ed. Spengel. Monach. 1842. p. 60. I. Ch. Heilbronner Hist. matheseos universae. Lips. 1742. p. 149 de eadem re haec habet: „Sit quadrandus circulus *ABCD*, cui circumscribatur quadratum *EFGH*, ad septimam eius partem inscribatur aliud *INLM*; si in medio horum quadratorum *OPQR* delineatur, erit secundum Brysonem istius ambitus aequalis circuli peripheriae". Cf. Ios. Blancanus locc. Aristotelis math. explicata. Bonon. 1615. p. 70. (I. E. Montucla) Histoire des recherches sur la quadrature du cercle. Paris 1754: „Bryson raisonnait bien mal pour un géomètre, si c'en était un, lorsqu'il prétendait, que le cercle était moyen proportionel entre le quarré inscrit et le circonscrit. Il était aisé de voir dès-lors, que ce moyen proportionel était seulement l'octogone; car en général deux polygones semblables étant inscrits et circonscrits au cercle, le moyen proportionel entre eux deux est l'inscrit qui a le double des côtés". Brysonis exemplo Aristoteles saepius utitur, v. 171 b 16, 172 a 4—1. Brysonem sophistam vocat 563 a 7 et 615 a 10, ubi etiam eius patrem Herodorum commemorat. 1405 b 9 ἔτι δὲ τολίτον, δ' ὡς τὸν σοφιστικὸν λόγον· οὐ γὰρ ὡς ἔφη Βρύσαν οὐδένα αἰσχρολογεῖν, εἴπερ τὸ αὐτὸ σημαίνει τόδε ἀντὶ τοῦ τόδε εἶπαι. Praeterea de quadratura circuli frustra a veteribus tentata

v. quae diximus ad 69a32 et de Antiphonte ad 172a7 coll. Procl. in Euclid. Elem. III. prop. I. p. 121.

76a4 Revera scimus quod cum alia re et coniunctum esse et quatenus cum ea coniunctum sit ita intelligimus, ut ex ipsa eius rei, quacum coniunctum sit, natura eiusque principiis et quasi fontibus illud cognoscamus, quatenus rei natura talis est qualis revera est: sic si quid dicitur duos angulos rectos habere, cum cuius natura hoc necessario coniunctum sit, revera cognoscitur ex principiis eius rei propriis, de qua hoc dicitur. Quare *A* de *B* praedicari revera scimus, si ex ipsa natura rei quae termino *B* significatur terminum *A* de *B* praedicandum esse cognovimus: quare (vs. 8), si etiam illud (*B* dico) ita praedicetur de alio (*C*), ut cum eius natura necessario coniunctum sit, terminus medius (*B*) in eodem genere, in quo reliqui, non esse non poterit. Terminis igitur sic se habentibus conclusionem *AC* revera demonstratam esse dicendum erit.

76a6 Zell ad Eth. Nic. VI, 5, 6 multos locos collegit, quibus eodem exemplo Aristoteles utitur: „Dici vix potest quantopere hoc exemplum frequentet: habet enim ubique fere, quotiescunque e ratione geometrica documentum petiturus est. Quae res notabilis mihi videtur et Aristotelis propria, quum Plato in hoc genere copiosior sit”.

76a11 τὸ μὲν γὰρ οὕτως . . . Si altera disciplina alteri ita subiecta est, ut in speciem transferat quod altera de genere universo demonstravit, ea disciplina, quae est de specie, rei quidem ipsius cognitionem efficit, quamquam veram eius causam investigare et explanare debet altera, quippe quae universi generis τὰ καθ’ αὐτὰ συμβεβηκότα (haec enim sunt quae dicit τὰ καθ’ αὐτὰ vs. 13 cf. b 13) contempletur. Principia autem (vs. 15) utrique generi sunt communia.

76a20 ὥστ’ ἐλ μᾶλλον . . . Biese I. p. 251 iis quae dicit Philop. (schol. 212b 30), ut videtur, inductus hunc locum non recte reddidit dicens: „Daher je höher er emporsteigt zu der ersten Ursache, desto mehr ist er wissend; und kann man diefs noch ein vermitteltes Wissen nennen, so besteht hierin der höhere und höchste Grad der Wissenschaft”. Quod Aristoteles dicit hoc est. Si igitur fieri potest, ut alius alio magis sciat (namque qui ex principiis cuiusque rei propriis rem demonstravit magis intelligens dicendus est quam is qui

alio quocunque modo idem demonstravit) et ut quis quam optime sciat, etiam scientia ipsa gradum admittit, ut ea, quae ex principiis cuiusque rei propriis comparata sit, magis quam alia quaecunque et maxime inter omnes dicenda sit scientia.

Cap. 10. Principii definitio. Quae quid significant et quae num sint an non sint scire debeamus exponitur. 37 Quae cuiusque demonstrationis propria sint, quae communia. b 11 Omnis demonstratio tribus partibus constat, 16 quarum duas interdum negligere licet. 23 Quid differant ἀξιώματα, ὑπόθεσις et αἴτημα. 35 Definitio non est hypothesis.

76 a 32 καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ ἐκ τούτων. Prima dicit τὰς ἀρχάς: namque quum in omni demonstratione tria distinguenda sint, genus, de quo demonstretur, axiomata, ex quibus, et τὰ ἀρχῶντα καθ' αὐτὰ τῷ γένει, quae demonstrantur, genus et axiomata dicit τὰ πρῶτα, reliqua vero omnia quae demonstrantur τὰ ἐκ τούτων. Quare non probandum erit quod dicit Philop. schol. 213 a 13 neque quod dedit Biese l. p. 252 locum vertens: „was sie (die Principien) bedeuten und was aus dieser Bedeutung folgt (τὰ ἐκ τούτων), wird vorausgesetzt”.

76 a 38 τὰ μὲν ἴδια, intell. τὸ γένος καὶ τὰ καθ' αὐτὰ τούτου πάθη (de quibus cogitandum esse docent quae habemus 77 a 27 sq.), axiomata vero communia sunt κατ' ἀναλογίαν: nam quod in arithmetica de numeris valet (aequalia si demuntur ab aequalibus, quae restant aequalia sunt), idem in geometria de lineis, siquidem axioma quodcunque (vs. 39) in singulis disciplinis usum non habet nisi quatenus ad id semper genus transfertur quod singulis proprium est: quare (vs. 42) in arithmetica de numeris, in geometria de lineis τὰ ἀξιώματα accipere satis est, quamquam per se spectata latius patent.

76 b 3 Quae cuiusque disciplinae propria sunt et quae esse quaeque disciplina sumit ea sunt, quorum τὰ ὑπάρχοντα καθ' αὐτὰ contemplatur, τὰ ὑποκείμενα τῇ ἐπιστήμῃ. Non satis accurate sibi respondent μὲν vs. 3 et δὲ vs. 6: expectabas enim ut pergeret ἂ δὲ τί μὲν σημαίνει ἕκαστον λαμβάνουσι, ὅτι δ' ἔστι δεικνύουσι, τὰ τούτων πάθη εἰσὶ καθ' αὐτά. Longius orationis membrum quod interpositum est effecit, ut constructio non servaretur, sed inde a vs. 6 iis similis fieret quae proxime praecesserunt. Similia collegimus ad 61 a 19.

76 b 17 φανερός idem significat quod vs. 19 δῆλος, et vs. 21 γνώ-

ρμος: quare φανερόν ὅτι eodem modo ponitur atque δῆλον ὅτι: 456a7 τῆς μὲν οὖν κινήσεως φανερόν ὅτι καὶ ἡ τοῦ πνεύματος ἀρχὴ καὶ ὅλως ἡ τῆς καταψύξεως ἐστὶν ἐνταῦθα (ἐν τῇ καρδίᾳ). Cf. 491b30 ὅλως μὲν γὰρ οὐδ' ὁρᾷ οὐτ' ἔχει εἰς τὸ φανερόν δῆλους ὀφθαλμούς (ὁ ἀσπάλαξ), h. e. oculos non habet conspicuos, „sie liegen nicht zu Tage" (εἰς τὸ φανερόν). φανερός et δῆλος hic differunt: namque φανερόν dicitur quod oculis cernitur, δῆλον quod menti lustranti manifestum est — est enim aliud, si dicimus φανερόν ὅτι ὀφθαλμούς ἔχει (nam φανερόν est τὸ ὁρώμενον: 196a33 τὸν δ' οὐρανὸν καὶ τὰ θειότατα τῶν φανερῶν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γενέσθαι), aliud, si dicimus δῆλον ὅτι ὀφθαλμούς ἔχει. Idem discrimen habemus inter φαίνεσθαι et δοκεῖν 461b5 φαίνεται μὲν οὖν πάντως, δοκεῖ δὲ οὐ πάντως τὸ φαινόμενον, ἀλλ' ἐὰν τὸ ἐκκαρῖνον κατέχηται ἢ μὴ κινῆται τὴν οἰκίαν κίνησιν. 428b1 τὸ οὖν φαίνεσθαι ἐστὶ τὸ δοξάζειν ὅπερ αἰσθάνεται μὴ κατὰ συμβεβηκός. φαίνεται δὲ καὶ ψευδῇ, περὶ ὧν ἅμα ὑπόληψιν ἀληθῆ ἔχει, ὅλον φαίνεται μὲν ὁ ἥλιος ποδιαῖος, πεπίστευται δ' εἶναι μείζων τῆς οἰκονόμενης. Differt ab eo quod dicitur φανερόν et δῆλον, quae haud raro sine discrimine ponuntur, τὸ σαφές: nam σαφές non dicitur id quod apertum est et manifestum, sed id cuius accuratam et exactam cognitionem habemus: 111a8 ἔτι τὸ μεταλαμβάνειν εἰς τὸ γνωριμώτερον ὄνομα, ὅλον ἀντὶ τοῦ ἀκριβοῦς ἐν ὑπολήψει τὸ σαφές. 413a11 ἐπεὶ δ' ἐκ τῶν ἀσαφῶν μὲν φανερωτέρων δὲ γίγνεται τὸ σαφές καὶ κατὰ τὸν λόγον γνωριμώτερον: cf. Trdlbg. de an. p. 337. Quamquam ne hoc quidem discrimen ab Aristotele ubique servatur: 131a33 οὐδ' ὅτε ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, ἐστὶ φανερόν εἰ ὑπάρχει, εἴπερ τοιοῦτόν ἐστιν ὅλον ἀπολείπειν. οὐκ οὖν ἐστὶ σαφές τὸ ἴδιον.

16b23 Quodcumque natura per se necessitatem quandam habet axioma est, non hypothesis vel αἰτήμα. Nam si quis hypothesis vel αἰτήμα esse velit quodcumque ita comparatum sit, ut ab adversario contradici possit, dicendum est neque syllogismum neque demonstrationem id agere, ut ei qui contradicere velit nulla exceptio relinquatur (nam contradicendi semper erit copia, etiam si quid certissimum sit), sed ut ratio (ὁ ἔξω λόγος, ὁ ἐν τῇ ψυχῇ) convincatur, non oratio (ὁ ἔξω λόγος).

76 b 33 ἡ δ' ἄν τις... Aliam αληθείας definitionem proponit quae latius patet.

76 b 35 οὐδέν, quod et Boethius et Philop. (schol. 214 a 27) habuisse videntur et sensus flagitat, ex optt. codd. recepimus. Nam quod Aristoteles dicit est hoc. Definitio ab hypothesis eo differt, quod nihil edicit de exsistentia rei quae definitur: nam si quis contendat definitionem, licet non ponat aliquid esse vel non esse, sed intelligi tantum velit id quod dicat, tamen esse hypothesis, quodcunque auribus percipimus, si quod dictum est intelleximus, hypothesis dicenda erit. Verum ὑποθέσεις dicuntur quibus positis (ὁσων ὄντων vs. 38) et ex quibus aliud quid colligitur; neque enim concedendum est in geometria non cogi ex iis ipsis quae posita sint: nam nihil cogitur ex ea ipsa figura quae nonnisi exempli gratia adscribitur, sed ex iis quae mente sola cogitantur, figura descripta significantur et illustrantur. Cf. quae diximus ad 49 b 36. Apparet ex iis quae modo disputavimus non opus esse Themistii explicatione, qui quae legimus vs. 39 sqq. coniungenda putavit cum iis quae habuimus vs. 24—27.

77 a 3 Alia causa, cur definitio non appellari possit hypothesis, in eo est, quod haec aut universalis est aut particularis, in illa vero quod subiectum est aequale esse debet ei quod praedicatur.

Cap. 11. Sine notione universali demonstratio esse non potest, quamquam sine ideis. 10 De usu quem principium contradictionis quod dicitur in demonstratione habeat. 26 De communi quo singulae disciplinae inter se coniunctae sint vinculo.

77 a 10 Principium contradictionis quod dicitur in ipsam demonstrationem non assumitur, nisi etiam in conclusione expressum esse debeat: si *A* de omni *B* praedicari verum, non praedicari non verum sit, *B* vero de omni *C* praedicetur, *A* de omni *C* praedicari verum, non praedicari non verum est: in quo quidem syllogismo nihil interest (vs. 14), num *A* praedicetur et de *B* et de *Non-B*, *B* autem et de *C* et de *Non-C*. Nam si datum est animal praedicari de omni homine (ἐλ γὰρ ἐδόθη ζῷον εἶναι τοῦτο καθ' οὗ ἄνθρωπον ἀληθές ἐστιν εἶπεν vs. 15), etiam si verum sit animal praedicari etiam de *Non-homine*, dummodo homo sit animal, *Non-animal* vero non praedicetur de homine, eadem utique proveniet conclusio, hanc dico, hominem quendam e. g. Calliam esse animal.

(Perspicuitatis causa hic adiecimus apodosin, qualis esse debebat, quam Aristoteles et cogitandi et scribendi alacritate abreptus non omisit quidem, sed turbavit.) Item enim, etiam si Non-Callias homo sit, de Callia homo praedicabitur, Non-homo vero non praedicabitur. Quare etiam si *A* et de *B* praedicatur et de *Non-B* (εἰ τὸ πρῶτον οὐ μόνον κατὰ τοῦ μέσου λέγεται ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλον vs. 19), *B* autem et de *C* et de *Non-C* (εἰ τὸ μέσον καὶ αὐτὸ ἐστὶ καὶ μὴ αὐτὸ vs. 20), dummodo *Non-A* neque de *B* praedicetur neque de *C*, tamen conclusio eadem utique erit „*A* praedicari de *C*“. Verum principio contradictionis (vs. 22) non uti solemus in demonstratione recta, sed in deductione ad absurdum quae dicitur, quamquam ne in hac quidem hoc principium adhibetur universum, sed quantum in quaque re satis est. Nam quod habuimus 76a42 de axiomatis communibus, idem etiam de principio contradictionis valet.

77a26 Cf. 996b28 λέγω δὲ ἀποδεικτικᾶς (ἀρχᾶς) τὰς κοινὰς δόξας, ἐξ ὧν ἅπαντες δεικνύουσιν, οἷον ὅτι πᾶν ἀναγκαῖον ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι καὶ ἀδύνατον ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι καὶ ὅσαι ἄλλαι τοιαῦται προτάσεις. — Vs. 28 περὶ ὧν, intell. τὰ γένη. δ, intell. τὰ τούτοις ὑπάρχοντα καθ' αὐτά.

axiom

77a32 οὐ γὰρ ἂν ἤρώτα: nam quod respondetur ex arbitrio pendet eius qui interrogatus est (οὐκ ἐστὶν ὠρισμένον τι), ut qui alium interrogaverit de iis ex quibus demonstrandum sit neque ut vera sint quae respondeantur neque ut talia sint, ex quibus demonstratio perfecta fiat, efficere possit. — Vs. 34 nos remittit ad ea quae dixit 64b7 sqq.

Cap. 12. Quomodo diiudicandum sit quae ad quamque doctrinam propositio pertineat. 16 Quomodo inveniatur doctrina ad quam quisque falsus syllogismus pertineat. 34 Quando exceptio non sit facienda. 40 Quae non coguntur interdum tamen syllogismi speciem habent. 78a14 Novis terminis mediis interpositis demonstratio ipsa non procedit.

77a36 et 38 ἐρώτημα significare id quod ponatur concedente adversario docuimus ad 42a39, quod non satis perspexit Biese: dicit enim obscurius I. p. 257 „es können zwar in wissenschaftlichen Beweisen Fragen angewendet werden, aber nur unter der Bedingung, daß diese der Bestimmung des Vordersatzes

entsprechen, der immer nur auf einen Theil des Widerspruchs sich bezieht". Vs. 40 *ἐρώτημα γεωμετρικὸν* vel *λατρικὸν* est propositio, cuius veritas diiudicari possit ex principiis geometriae vel medicinae propriis, ut geometram vel medicum eam concedere vel non concedere deceat, si interrogetur.

77b1 *ἢ ἐκ τῶν . . .* Quomodo à quod praebent codices *Ο* omitti potuerit ex iis apparebit quae dedimus ad 25b35. Brandisius (Variet. lect. Aristot. in Abhh. der Berl. Akad. 1832) addendum putavit *ἄ*, quod asterisco addito significavit. — Vs. 5 *οὐχ ὑπεκτείν τῷ γεωμέτρῳ*, intell. *ἀλλὰ τῷ πρώτῳ φιλοσόφῳ*.

77b10 *οὕτως*, h. e. *ὥστ' ἐρωτᾶν τὰ κατὰ τὴν ἐπιστήμην διορθέιντα*, quae qualia sint indicavit vs. 1 sq. Si quis autem non ita disputat, ut ea tantum sibi velit concedi quae cum principiis geometriae propriis stare possint et ex iis cogantur, neque disserendi leges servat neque geometram, si convincit, redarguit quatenus est geometra: quae quidem prava disputandi artificia ne eos fugiant qui disputationi intersint, disceptandum non est de rebus geometricis, nisi si qui adsint geometriae sint periti, ut diiudicare possint num sic disputetur uti geometriae ratio postulet.

77b16 Quod interpretes (schol. 216b14 sqq., ib. 32 sqq.) dicunt de accentus mutatione quum ex codicum auctoritate diiudicari nequeat, dedimus quod loco ipsi maxime convenire videbatur. Ne quem offendat articulus ante *πολὸν*, cf. 226b20 et 227b2 *τοῖς πολοῖς ἕκαστον τούτων ὑπάρχει εἰρηται*. Leo Magentenus legisse videtur *ποῖά ἐστιν*, v. schol. nostra ad 77b18 l. p. 51. Boethius vertit: „et quae sunt secundum unamquamque scientiam et quae secundum ignorantiam qualis geometrica est?“, ut quam quidem lectionem habuerit non appareat, sed veram lectionem eum non habuisse certum sit. Eicimus autem quod Bekkerus addidit vs. 18 *ἢ ἀγεωμέτρῳ* post *ἐστιν*, quod neque codd. agnoscunt neque Boethius neque vet. intp. Goth. habet neque sensus requirit. Nam *γεωμετρικά* dixit pro iis quae unius scientiae cuiuscunque propria sint et ad eam pertineant, siquidem exemplam posuit pro re universali cuius est exemplum. Quod qui non viderent — idem fere etiam 75b4 factum esse supra commemoravimus — adadiendum putaverunt *ἢ ἀγεωμέτρῳ*. Difficultas enim huius loci omnis in eo est, quod, quamquam Ari-

stoteles modo de omni doctrina dixerit (vs. 17 παρ' ἐνόςτην ἐπιστήμην), tamen vs. 18 ita pergit ac si de geometria sola sermo esset. Bene haberent omnia, si dixisset καὶ παρ' ἐκόςτην ἐπιστήμην τὰ κατὰ πόλιν ἄγνοίαν γινόμενα ἐρωτήματα ἐρωτητέον τὸν ἐκάστης ἐπιστήμης ἐπιστήμονα; vel καὶ πρὸς τὰ κατὰ πόλιν ἄγνοίαν γινόμενα ἐρωτήματα ἀποκριτέον τῷ ἐκάστης ἐπιστήμης ἐπιστήμονι; Quare Aristoteles quum dicit „Et secundum qualem in unaquaque doctrina ignorantiam quaestiones fieri debent, ut propositiones quae respondeantur, geometricae dicendae sint?” quod quaerit hoc est. Qualia esse debent in unaquaque doctrina quae ignoramus, ut propositiones falsae quas defendamus tamen geometriae sive alius doctrinae cuiuscunque, de qua disputetur, propriae dicendae sint (οὐ πᾶν γὰρ ἕκαστον ἐπιστήμονα ἐρώτημα ἐρωτητέον vs. 7)? Utrum syllogismus ἀγεωμέτρητος (ὁ κατὰ τὴν ἄγνοίαν vs. 19) dicendus est is qui fiat ex propositionibus veritati repugnantibus (ἐκ τῶν προτάσεων τῶν τὸ ἀντικείμενον τῷ ἀληθεῖ δοξαζουσῶν) sive etiam qui ex propositionibus veris non recte colligat (ὁ παραλογισμός), dummodo propositiones ex quibus fiat geometriae sint propriae, an syllogismus qui ex alia doctrina desumptus ad geometriam omnino non pertineat? — Copiosius haec ultima exposuimus, ne quis priorem particulam ἢ vs. 20 respondere putet particulae πρότερον quae praecessit. Articulum cur non tulerit Bkk. vs. 20, quum eundem servaverit vs. 19 ὁ ἐκ..., non video, praesertim quum etiam Philop. (schol. 216 b 43) eum agnoscere videatur. — Vs. 22 τὸ δὲ τὰς παραλλήλους συμπλπτειν (sive hoc coactum est ex propositionibus veritati repugnantibus sive non recte collectum ex propositionibus veris) γεωμετρικὸν dicendum est, quia quodcunque de lineis parallelis probatur ad geometriam pertinet, ἀγεωμέτρητον vero, quia lineas παραλλήλους numquam inter se concurrere geometria docet.

77 b 25 τῷ μὴ ἔχειν, cf. 1022 b 35 ἀόρατον δὲ (λέγεται) καὶ τῷ ὅλως μὴ ἔχειν χροῶμα καὶ τῷ φανύλως καὶ ἄπουν καὶ τῷ μὴ ἔχειν ὅλως πόδας καὶ τῷ φανύλους. — ὥσπερ τὸ ἁρμόδιον. Similia repetitionis exempla collegimus ad 61 b 7. Haud scio an καὶ post οὕτη, quod omnes codd. praebent, quamquam neque apud Boethium legitur neque in vet. intp. cod. Goth., Bkko. retinendum fuerit, siquidem ita intelligi potest ut et explicet, et amplificet ea quae praecesserunt. Nam quod Aristote-

les dicit hoc est: καὶ ἡ ἀγνοία αὐτῇ, ἡ γίνεταί τῃ φασύλως ἔχειν περὶ γεωμετρίας, καὶ ὅλως ἡ ἀγνοία ἡ ἐκ τῶν τοιούτων ἀρχῶν (s. προτάσεων) γινομένη, ἐξ ὧν καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιστήμη ἐστίν, ἐναντία ἐστὶν τῇ ἐπιστήμῃ. Veri similis certe est καὶ deletum esse quam adiectum aliena manu, quum, si adiciatur, locus fiat difficilior ad intelligendum.

77 b 28 Articulum ante διττόν ex optimis libris adiecimus, praesertim quum Afistoteles non dicat „medius terminus semper ambiguus est“, sed „ambiguitas (τὸ διττόν), quam paralogismus habet, in medio semper termino posita est“.

77 b 30 τὸ δὲ κατ. οὐ λέγεται πᾶν, quod hic addit, quia, si quod praedicatur universum praedicaretur, neque medius terminus quidquam haberet ambigui neque omnino fieret paralogismus, sed syllogismus verus: e. g. si recte praedicatur σχῆμα κατὰ παντός κύκλου, si etiam πᾶς κύκλος κατὰ τῶν ἐπῶν recte praedicaretur, syllogismus ὅτι τὰ ἐπη κύκλος verus esset. — Mathematica vero (ταῦτα vs. 30) mentis oculis quasi intuemur (valde simile est quod Kantio de mathematicis placuit). Non ita est in rebus dialecticis (ἐν τοῖς λόγοις), quae quum minus conspicua sint, ut non cerni velint, sed cogitari, facilius addubitantur et sententiarum diversitatem admittunt.

77 b 34 Quum exceptio quam facimus aut ipsa sit propositio aut eius locum tenere possit, propositio vero, ut ad demonstrandum idonea sit, universalis esse debeat, contra propositionem, qua ad inductionem conficiendam utitur adversarius — tali enim propositione, quippe quae ad res singulares pertineat quae sub sensu cadunt, in vera demonstratione omnino non est utendum —, quoniam neque necessaria neque universalis esse potest, exceptio facienda non est: inductio enim omnia vera demonstratione aliena est.

77 b 40 διὰ τὸ λαμβάνειν. Cf. 43 b 36 τὰ πᾶσιν ἐπόμενα οὐκ ἐκλεκτέον· οὐ γὰρ ἔσται συλλογισμὸς ἐξ αὐτῶν et quae ibi diximus.

78 a 3 Ut syllogismus fieret in prima figura, quem Caeneus male facit in secunda, terminus maior esse deberet ἡ πολλαπλάσιος ἀναλογία, medius ἡ ταχίστη ἀναλογία, minor τὸ πῦρ. Quamquam autem interdum (scilicet si termini inter se convertantur) vera exit conclusio affirmans in secunda figura, tamen syllogismus non bene habet, quia conclusio non semper et necessario vera est: quare quum ipsa concludendi ratio in

his nihil conficiat quod necessario verum sit, non manifestum est (οὐχ ὁρᾶται vs. 6) ex ipso syllogismo, num in secunda figura colligere liceat quod cogimus an non liceat.

78a5 Quum interdum non fiat verus syllogismus ex iis quae syllogismi speciem habeant, difficilius est ad diiudicandum ex quibus propositionibus coactum sit quod syllogismus confecit (τὸ ἀναλύν), quoniam quod verum est et e veris et e falsis propositionibus (v. Anal. pr. II. c. 2—4) colligi potest. Quod longe facilius esset, si quod verum esset non cogeretur nisi ex propositionibus veris: nam si esset *A* (significantur autem termino *A* propositiones, unde colligitur, termino *B* conclusio), sequeretur *B*, et si colligeretur *B*, hoc ex *A* conclusum esse necesse esset.

78a14 Demonstratio non amplificatur novis terminis mediis interiectis, sed ut progrediatur, novi qui adiiciuntur termini non interponi debent reliquis, sed apponi et extrinsecus assumi, ita ut non medium locum occupent, sed locos τῶν ἀκρῶν.

Cap. 13. *Ut et conclusionem veram esse (τὸ ὄν) et quam ob causam vera sit (τὸ διότι) intelligatur, necesse est, ut et propositiones ex quibus demonstratur ipsae demonstrari nequeant et terminus medius ipsam causam proximam conjunctionis quae inter maiorem et minorem intercedat, exprimat: quod non fit (28) ubi vel ex effectu probatur (b13) vel terminus medius externam tantum maioris cum minore quandam conjunctionem efficit. 32 Si res ipsa et causa rei ad diversas doctrinas pertinent, causam investigare doctrinae difficilioris est et accuratioris, cuius exemplar est mathematica.*

78a24 Si quod demonstratur ita demonstratur ut id ex quo colligatur non amplius probari possit per aliud, sed primam et proximam eius rei causam exprimat quae demonstratur, non solum verum esse quod probatum sit, sed etiam quam ob causam verum sit intelligitur. Sin autem accidit, ut probari quidem aliunde nequeat id per quod demonstratum sit, quamquam veram rei causam non exprimat, intelligitur quidem τὸ ὄν, non intelligitur τὸ διότι. Namque si terminum *A* de termino *C* praedicari demonstratur medio *B* interposito et si *B* non causam exprimit ob quam *A* de *C* praedicetur, sed potius *A* causam significet ob quam *B* de *C* praedicari debeat,

ita tamen, ut effectus *B* e nulla alia causa provenire possit nisi ex causa *A*, h. e. ita ut non solum ex causa qualis effectus esse debeat, sed etiam ex effectu qualis causa sit colligere liceat — hoc est enim quod Aristoteles dicit ἀντιστρέφειν vs. 27 et ἀντικατηγορεῖσθαι vs. 28 — bene quidem procedit demonstratio, quamquam conclusio, quippe quae ex effectu, non ex causa probata sit, quam ob causam vera sit minime intelligitur, h. e. fit συλλογισμὸς τοῦ ὅτι, οὐ τοῦ διότι. Quae quidem demonstrandi ratio, quamquam a vera scientia aliena esse debet (nam non ex effectu, quem vs. 29 appellat τὸ μὴ αἴτιον et b12 τὸ ἀναίτιον, causam, sed ex causa effectum vera demonstratio derivare debet, ut eadem via progrediatur qua procedendum esse ipsa rerum natura docet), tamen haud raro adhibetur, quoniam effectus a quo incipit facilius intelligitur (γνωριμώτερόν ἐστι πρὸς ἡμᾶς vs. 28) quam causa. — Cur planetae non splendeant exponitur de coel. 290a17 ἡ γὰρ ὄψις ἀποτεينوμένη μακρὰν ἐλλίσσεται διὰ τὴν ἀσθενείαν. ὅπερ αἴτιον ἴσως καὶ τοῦ στίλβειν φαίνεσθαι τοὺς ἀστέρας τοὺς ἐνδεδεμένους, τοὺς δὲ πλανήτας μὴ στίλβειν· οἱ μὲν γὰρ πλανῆτες ἐγγὺς εἰσιν, ὥστ' ἐγκρατὴς οὐσα πρὸς αὐτοὺς ἀφικνεῖται ἡ ὄψις· πρὸς δὲ τοὺς μένοντας κραινεται διὰ τὸ μῆκος, ἀποτεينوμένη πόρῳ λίαν.

78b2 Omnes codd. excepto *n* quibuscum convenit quod vel intp. Goth. praebet post τὸ *A* habent καὶ τὸ *A* τῷ *B* τὸ μὴ στίλβειν, quae Bkkus cum edd. prr. ita transposuit, ut ante ὥστε collocaverit; quod quomodo defendi possit non video. Nos, quum quae codices exhibeant non sana esse appareat, aliquid delendum quam singula verba transponenda esse facilius nobis persuadentes, verborum ordine qualem codices praebent servato omisimus verba καὶ τὸ *A* τῷ *B* quae in codd. leguntur post τὸ *A*: nam τὸ *A* per scribentis negligentiam repetitum in causa videtur fuisse, ut adiectum sit τῷ *B* et particula καὶ quam cod. *p* omisit. Etiam Boëthii versionem pravam lectionem exhibere patet: videtur enim legisse ἡ ἀσθενεία δὲ καὶ τὸ *B* τῷ *Γ* τὸ μὴ στίλβειν, ὥστε καὶ τῷ *Γ*.

78b11 ἐφ' ὧν δὲ τὰ μέσα . . . In quibus vero syllogismis terminus medius non exprimit unam causam proximam ob quam maior de minore praedicetur, ex iis, quum non converti possit terminus medius cum maiore, verum quidem esse quod colligatur, si ex effectu, ut qui nobis sit notior, causa de-

monstretur, intelligemus, quamquam causa ob quam verum sit nos lateat.

78b13 *ἔτι ἐφ' ὧν τὸ μέσον ἔξω τίθεται*. Denique syllogismum et verum esse et quam ob causam verum sit non simul intelligitur ex iis, in quibus terminus medius extrinsecus assumitur, h. e. quorum terminus medius nihil est nisi vinculum quoddam externum, quo terminus maior cum minore copuletur — non de secunda et tertia syllogismorum figura hic sermonem esse ut evinceret, frustra laboravit Philoponus: nam quae habentur vs. 32 *κατὰ τὴν τῶν μέσων θέσιν* de secunda et tertia figura haec accipienda esse aperte docent, cum quibus praeterea cf. quae leguntur cap. 14 — docet enim in his terminus medius (*ἡ τοιαύτη αἰτία* vs. 23) coniunctum quidem cogitandum esse maiorem cum minore (logice coniunctum esse, quod dicunt), quamquam quae ratio in rerum natura (physice vel metaphysice) inter eos obtineat minime patefacit. Quare addit Aristoteles vs. 28 eodem fere modo rem se habere in iis quae dicantur *καθ' ὑπερβολήν*, h. e. in iis quae ex causa longius remota et nimis quaesita tanquam ex causa propria et proxima probentur. Biese I. p. 273. not. 1 cum hoc loco conferri iubet Diog. Laert. I, 103 ibique Menag. p. 60.

78b32 Quid quaeque res sit et quae sit eius causa aut eadem disciplina investigat aut diversae, quarum altera (*ἡ τοῦ ὄντι*) minus exacta subiecta est alteri (*τῇ τοῦ διότι*), quae ab experientia per sensus comparata remotior in ratione sola posita est. Unde facile intelligitur, quod aliis locis (v. cap. 27) non in omni disciplina eandem quaerendam esse subtilitatem Aristoteles ostendit: v. Ritter Gesch. der Phil. III. p. 69 coll. p. 45. not. 2. 1328a20 *οὐ γὰρ τὴν αὐτὴν ἀκριβείαν δεῖ ζητεῖν διὰ τὰ τῶν λόγων καὶ τῶν γιγνομένων διὰ τῆς αἰσθησεως*. 995a15 *τὴν δ' ἀκριβολογίαν τὴν μαθηματικὴν οὐκ ἐν ἁπασιν ἀπαιτητέον, ἀλλ' ἐν τοῖς μὴ ἔχουσιν ὕλην. διόπερ οὐ φυσικὸς ὁ τρόπος· ἅπαντα γὰρ ἴσως ἢ φύσις ἔχει ὕλην*. 1078a10 *ὅσῳ δὲ ἂν (εἴη ἐπιστήμη) περὶ προτέρων τῷ λόγῳ καὶ ἀπλουστεῶν, τοσούτῳ μᾶλλον ἔχει τάκριβες· τοῦτο δὲ τὸ ἀπλοῦν ἐστίν. ὥστε ἀνευ τε μεγέθους μᾶλλον ἢ μετὰ μεγέθους, καὶ μάλιστα ἀνευ κινήσεως. ἐὰν δὲ κίνησιν, μάλιστα τὴν πρώτην· ἀπλουστεῖται γὰρ, καὶ ταύτης ἡ ὁμαλή*. 982a26 *ἀκριβέσταται δὲ τῶν ἐπιστημῶν αἱ μάλιστα τῶν πρώτων εἰ-*

σιν· αἱ γὰρ ἐξ ἐλαττόνων ἀκριβέστεραι τῶν ἐκ προσθέσεως λαμβανομένων (de quo v. quae dicemus ad 81 b 3), ὅλον ἀριθμητικὴ γεωμετρία. 1094 b 24 πεπαιδευμένου γὰρ ἐστὶν ἐπὶ τοσοῦτον τὰκριβὲς ἐπιζητεῖν καθ' ἑαστον γένος, ἐφ' ὅσον ἡ τοῦ πράγματος φύσις ἐπιδέχεται· παραπλήσιον γὰρ φαίνεται μαθηματικοῦ τε πιθανολογοῦντος ἀποδέχεσθαι καὶ ῥητορικὸν ἀποδείξεις ἀπαιτεῖν. 1b. 13 τὸ γὰρ ἀκριβὲς οὐχ ὁμοίως ἐν ἅπασιν τοῖς λόγοις ἐπιζητητέον, ὥσπερ οὐδ' ἐν τοῖς δημιουργουμένοις. 1104 a 1 ἐκείνο δὲ προδιομολογείσθω, ὅτι πᾶς ὁ περὶ τῶν πρακτῶν λόγος τύπῳ καὶ οὐκ ἀκριβῶς ὀφείλει λέγεσθαι, ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς εἰπομεν ὅτι κατὰ τὴν ὕλην οἱ λόγοι ἀπαιτητέοι· τὰ δ' ἐν ταῖς πράξεσι καὶ τὰ συμφέροντα οὐδὲν ἐστηκὸς ἔχει, ὥσπερ οὐδὲ τὰ ὑγιεινά. τοιούτου δ' ὄντος τοῦ καθόλου λόγου, ἔτι μᾶλλον ὁ περὶ τῶν καθ' ἑαστα λόγος οὐκ ἔχει τὰκριβές.

78 b 35 τοιοῦτο, h. e. ἐν οἷς τὸ διότι καὶ τὸ ὅτι δι' ἄλλης ἐκστήμης θεωρεῖται ἑκάτερον. — Vs. 39 συνώνυμοι εἰσιν: nam synonyma dicuntur quorum alterum alteri subiectum est ut generi species: v. quae diximus ad 1 a 6.

79 a 3 οὗτοι γὰρ... Quomodo fieri possit, ut eum qui scientiam universalem (τὴν τῶν αἰτίων ἀπόδειξιν) habeat, singula quaedam quae universali scientiae subiecta sint fugiant, docuit Anal. pr. II. c. 21, 67 a 9 — b 11. Namque quamquam singula non cognoscuntur nisi quatenus universali quadam scientia, quae ad illa transfertur, comprehenduntur (κέχρηται τοῖς εἶδεσιν vs. 7), tamen (ἔτερόν τι ὄντα τὴν οὐσίαν) ἡ οὐσία eorum non est universalis, sed singulare quiddam quod sub sensu cadit: scientia enim accurata et exacta (τὰ μαθήματα) speciem rerum universalem (τὰ εἶδη) mente sola cognoscit, materiam vero (τὸ ὑποκείμενον), quae sub hanc speciem cadat eamque induat, aut ipsa plane ignorat aut non cognoscit quatenus talis (certa quaedam materia, τόδς τι) est et sensibus subiecta, sed non cognoscit nisi quatenus speciem universalem refert et, ut ita dicam, in se suscepit. Brandis (Variet. lect. Arist. Abhh. der Berl. Akad. 1832) legi vult ἀλλ' οὐχ ἡ γεωμετρικὰ καθ' ὑπ., quod Boethius habuit. At quam etiam nostra lectio bonum sensum praebeat, ne quid codicum auctoritati detrachere videremur, eam servavimus, praesertim quum alteram ex praecedente voce γεωμετρικὰ ortam esse haud sit verè dissimile.

79a10 Eandem rationem alia doctrina (physicam dicit) ad opti-
cam habet, quam optica ad geometriam: retinae enim quae
sit natura, physicus docet, causas ob quas talis sit, qualis est,
ut oculum videntem faciat, opticus explorat, aut quatenus
opticus est aut quatenus universalem eamque subtiliorem ar-
tis suae cognitionem sibi comparare eamque a primo fonte,
unde fluat, derivare studet (κατὰ τὸ μάθημα). — Articulum
ante κατὰ, quem omnes codd. praebent et Philoponus habet
(schol. 221 b3), servavimus. Eundem etiam editionum prr.
nonnullae retinuerunt.

Cap. 14. *Accurata doctrina prima potissimum figura
utilitur.*

79a24 Quum quaeritur, quid aliqua res sit, quod respondetur,
quum rei naturam exprimere debeat, neque negante propo-
sitione neque particulari exprimi potest: quare neque in se-
cunda neque in tertia figura cogi potest. Cf. 90 b3 sqq., ib. c. 4.

79a29 Quaecunque probantur per primam figuram demonstrari
possunt, secunda vero et tertia, ut propositiones, ex quibus
ipsae cogant, veras esse demonstrent (quod fieri debet ubi-
cunque propositiones syllogismi demonstrationem admittunt),
novis terminis mediis interpositis — quam quidem interposi-
tionem Aristoteles significat verbis καταπυκνωσθαι et αὔξε-
σθαι — figuram primam non adhibere non possunt: illae igitur
hac indigent, dum haec sine illis esse possit.

Cap. 15. *Sunt etiam propositiones negantes quae demon-
strationem non admittunt.*

79a37 Demonstrationem admittit propositio negans AB , sive
de termino A — sicut totum de parte quae illo continetur,
v. 24 b27 — praedicatur aliquid (C), quod non praedicatur
de B (vs. 38 — b1), sive de termino B praedicatur aliquid (D),
quod non praedicatur de A (b1—4. Vs. 3 cur Brandisius
[Variet. lect. Arist.] scribendum putaverit τῷ δὲ A οὐδενὶ τὸ A ,
non intelligo), sive (b5) de termino A aliud praedicatur,
aliud de B . Ultimum quum non statim manifestum sit, quo-
modo probetur breviter exponamus. Namque si E de A et
 F de B praedicatur (ita ut utrumque sit ἐν ὅλῳ τινί), de-
monstrabitur propositio negans AB , si F non praedicatur de
 E : etenim F non praedicatur de E , E vero de A , F igitur
II.

tur non praedicatur de A : quae quidem conclusio si coniungitur cum propositione „ F praedicatur de B “, consequitur A non praedicari de B : quod quum per syllogismum coactum sit, non ἀτόμως non praedicatur A de B .

79 b 6 Quod sumsit a 38 sq. et b 2 sq., iam fieri posse demonstrat: namque docet fieri posse, ut, si A de B non praedicetur, de A praedicetur aliud quod de B non praedicetur et vice versa. Namque si ponimus terminos $ΑΓΔ$ ita comparatos esse, ut nihil commune habeant cum terminis $ΒΕΖ$, terminum A vero contineri termino $Θ$, etiam terminum B eodem genere contineri non posse patet. Item si B insit in genere H , terminum A in eodem inesse non posse apparet. — De iis quae dicantur σύστοιχα v. quae habet Biese I. p. 210. not. 3 et quae ipsi diximus ad 16 b 1. Elementa dicuntur σύστοιχα, quasi συστοιχεία: natura enim eorum, quatenus elementa sunt, ex quibus omnia constant, eadem est. 315 a 25 λέγω δὲ πῦρ καὶ γῆν καὶ τὰ σύστοιχα τούτων. De coel. 302 a 29 ὁ μὲν γὰρ πῦρ καὶ γῆν καὶ τὰ σύστοιχα τούτοις στοιχεῖα φησὶν εἶναι τῶν σωμάτων. Dicuntur igitur σύστοιχα quae sunt κατὰ στοιχόν (324 b 31), h. e. quae natura eundem ordinem tenent (res vel notiones coordinatae quae dicuntur): quare συστοιχεία 986 a 23 idem fere est quod συνδυασμός: dicit enim: ἔτεροι δὲ τῶν αὐτῶν τούτων τὰς ἀρχὰς δέκα λέγουσιν εἶναι τὰς κατὰ συστοιχίαν λεγομένας, πέρας καὶ ἄπειρον, περιττὸν καὶ ἀρτιον . . . Quod hic συστοιχίαν appellat, id aliis locis ἀντιστοιχίαν vocat: 894 a 19 ἀντιστοιχία τῶν ποδῶν, 708 b 8 et 13 ἀντιστοιχοὶ πόδες sunt pedes, quorum bini ex adverso stantes simul moventur. Explicari inde poterit, quis dicat 707 a 11 τὰς ἀντιστοιχοὺς et τὰς συστοιχοὺς τῶν κινήσεων ἀρχάς: namque αἱ ἀντιστοιχοὶ ἀρχαὶ erunt τὸ ἔμπροσθεν et τὸ ὀπίσθεν, τὸ δεξιὸν et τὸ ἀριστερόν, τὸ ἄνω et τὸ κάτω, αἱ σύστοιχοι vero (collatis iis quae paullo infra dicemus de iis quae leguntur 448 a 16) τὸ ἔμπροσθεν, τὸ δεξιὸν et τὸ ἄνω, deinde τὸ ὀπίσθεν, τὸ ἀριστερόν et τὸ κάτω. Deinde dicuntur σύστοιχα quaecumque eodem genere continentur, sive eundem in hoc genere ordinem tenent, sive alterum alteri subiectum est (cf. quae diximus ad 66 b 19) — τὰ ἐν τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ: quare dicit 1055 a 1 τὰ μὲν (τῶν ἐναντίων) τὸ γένος ἕτερον, τὰ δ' ἐν τῇ αὐτῇ συστοιχίᾳ τῆς κατηγορίας, ὥς ἐν ταῦτῳ γένει καὶ ταῦτὰ τῷ εἶδει. 1096 b 6 πιθανώτερον δ'

ἰσχυασιν οἱ Πυθαγόρειοι λέγειν περὶ αὐτοῦ, τιθέντες ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν συστοιχίᾳ τὸ ἐν, h. e. τὸ ἐν eodem genere contineri putant, quo τὸ ἀγαθόν. Sic 189 a 1 philosophos, quorum alii calidum et frigidum, alii humidum et siccum, alii amorem et odium generationis principia faciant, dicit ταῦτὰ λέγειν πως καὶ ἕτερα ἀλλήλων, ἕτερα μὲν ὥσπερ καὶ δοκεῖ τοῖς πλείστοις, ταῦτὰ δὲ ἢ ἀνάλογον· λαμβάνουσι γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας, h. e. in re universa consentiunt, in singulis discrepant: nam contraria generationis principia esse omnes volunt: συστοιχίαν enim quam hic intelligit Aristoteles est τὸ ἐναντίον εἶναι, ἢ ἐναντίωσις. Eundem fere sensum habet συστοιχία 319 a 15 ὅσα οὖν μὴ οὐσίαν σημαίνει, οὐ λέγεται ἀπλῶς ἀλλὰ τι γίνεσθαι. οὐ μὲν ἀλλ' ὁμοίως ἐν πᾶσι γένεσις μὲν κατὰ τὰ ἐν τῇ ἑτέρᾳ συστοιχίᾳ λέγεται, ὅλον ἐν μὲν οὐσία ἐὰν πῦρ ἀλλ' οὐκ ἐὰν γῆ, ἐν δὲ τῷ ποιῶ ἐὰν ἐπιστήμον ἀλλ' οὐχ ὅταν ἀνεπιστήμον. In his τὰ ἐν τῇ ἑτέρᾳ συστοιχίᾳ sunt τὰ καταφάσει δηλούμενα, quibus opponitur altera συστοιχία quae complectitur τὰ φθειρόμενα s. τὰ ἀποφάσει δηλούμενα: altera συστοιχία generationem et compositionem, altera interitum et dissolutionem continet. Sic 1004 b 27 τῶν ἐναντίων ἢ ἑτέρα συστοιχία στέρησις, καὶ πάντα ἀνάγεται εἰς τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν, ubi quae per particulam καὶ adiecta sunt ea explicant quae praecesserunt. Item res se habet 1072 a 31: namque distinxit in iis quae antecesserunt τὸ κινούμενον et τὸ κινοῦν, quibus addit vs. 26 τὸ ὁρεκτόν καὶ τὸ νοητόν κινεῖ οὐ κινούμενα. Deinde pergit: νοῦς δὲ ὑπὸ τοῦ νοητοῦ κινεῖται, νοητὴ δὲ ἢ ἑτέρα συστοιχία καθ' αὐτήν, h. e. τῇ ἑτέρᾳ συστοιχίᾳ (τὸ κινοῦν dicit: nam altera συστοιχία complectitur τὸ κινούμενον, quod illi opposuit), αὐτῇ καθ' αὐτήν ὑπάρχει τὸ νοητὴν αὐτήν εἶναι. Cf. Ritter Gesch. der Phil. III. p. 188. not. 2. et Biese II. p. 257. Quae quum ita sint, mirum esse non potest, quod, ubi significatio vocis συστοιχία minus prematur, etiam ea quae diversorum sensuum ἐνέργειαν ἀνάλογον efficiant, h. e. quibus diversi sensus afficiuntur ἀνάλογον, dicantur σύστοιχα: 448 a 16 λέγω δ' ὅλον τὸ γλυκὺ καὶ τὸ λευκὸν καλῶ σύστοιχα, γένει δ' ἕτερα, cf. ib. vs. 14 συστοίχως λεγόμενα et 447 b 30, ubi causam indicat, cur haec appellentur σύστοιχα: dicit enim: ὥς ἢ γεῦσις τὸ γλυκὺ, οὕτως ἢ ὄψις τὸ λευκόν· ὥς δ' αὕτη τὸ μέλαν (intell. κρίνει), οὕτως ἐκείνη τὸ πικρόν. In his iam non dicuntur σύστοιχα

quorum idem genus est, attamen ea in quibus utrisque mansit aliquid quod alteri cum altero commune sit, quamquam non nisi κατ' ἀναλογίαν, et hoc ipsum est id, propter quod appellantur σύστοιχα. — His expositis revertamur ad id, unde degressi sumus. Iam enim patet quae συστοιχῆαι dici possint ἀλλήλαις ἐπαλλάττειν, eae scilicet, quae ita comparatae sint, ut quod altera contineatur ab altera non prorsus alienum esse possit, sed aliquid certe inter se commune habeant.

79 b 12 εἰν δὲ μῆδετέρον... Quum igitur, neque si terminus *A*, neque si terminus *B* solus in genere aliquo, quod de eo praedicatur, contineatur, neque si uterque in genere aliquo insit, *A* de *B* ἀτόμως negari possit, relinquitur, ut alter de altero ἀτόμως negetur, si neuter in genere aliquo insit: quare ἀπέσως non negatur alterum de altero, nisi ambo sint summa genera, ut neutrum alio genere contineatur. Nam si cogitur propositio negans *AB*, aut cogitur per secundum syllogismum figurae primae, in quo terminus minor (*B*) in genere aliquo inesse debet, aut (nam τὴν πρὸς τοῦτο πρότασιν vs. 17 propositionem minorem dicit) per duos primos figurae secundae syllogismos, ut aut *B* terminus minor (quod fit in primo), aut *A* maior (quod fit in secundo huius figurae syllogismo) in alio inesse debeat ut pars in toto.

79 b 20 ἀμφοτέρων δ'... Adhuc de secunda figura loquitur, in qua quum non fiat syllogismus e binis propositionibus negantibus, h. e. si terminorum *AB* ea sit ratio, ut idem de utroque negetur, apparet propositionem negantem *AB* cogi non posse, si neuter terminus genere aliquo contineatur: nam si neuter in genere aliquo inest, quum de neutro quidquam affirmetur, idem de utroque praedicari vel de altero affirmari, de altero negari numquam poterit, sed negari utique debebit de utroque: unde apparet verum esse quod dixit vs. 12 sqq. — Vs. 17 et 21 restituimus quod meliores codd. praebent. γένεσθαι vs. 17 et Boethius et Pacii mss. habent, vs. 21 autem edd. Bkko priores veram lectionem exhibuerunt.

Cāp. 16. Si propositio negans AB demonstrationem non admittit, syllogismi falsi, qui A de B praedicari cogit, aut utraque propositio falsa est (40) aut minor. 80 a 6 Si propositio affirmans AB non admittit demonstrationem, syllogismi falsi, per quem in prima figura A de B non praedicari cogitur, aut utraque

propositio falsa est aut altera utra, 27 in secunda figura vero aut utraque falsa ex parte (33) aut altera utra contraria vero.

79b23 ἀγνοεῖ κατ' ἀπόφασιν qui rem aliquam prorsus ignorat, ἀγνοεῖ κατὰ διάθεσιν qui de ea fallitur. Idem discrimen est quod tetigit 77b25: alter enim dicitur ἀγνοεῖν τῷ ὅλως μὴ ἔχειν ἐπιστήμην, alter vero τῷ φανύλως ἔχειν s. τῷ φανύλην διάθεσιν ἔχειν.

79b25 αὕτη δ' ἐν μὲν... Orationem esse anacoluthon recte observavit Philoponus (schol. 222b13). Namque Aristoteles, postquam τὴν κατὰ διάθεσιν ἀγνοίαν per syllogismum fieri dixit, — bene enim perspectum habebat in doctrina Analytica, quippe quae esset de demonstratione, nonnisi de ea deceptione agendum esse, quae fieret per syllogismum — ipse se corrigens addit fieri quidem posse, ut ἡ κ. διάθ. ἀγνοία in iis quae demonstrationem non admittant etiam sine syllogismo fiat, sed hanc iam ab hoc loco alienam esse; in hac enim simpliciter (sine ratiocinatione) aliquid falsi pro vero sumi (ἀπλή ἢ ἀπάντη vs. 28). Iam vero quum per falsum syllogismum demonstravimus quod repugnat propositioni verae quae demonstrationem omnino non admittit, pluribus modis decepti esse possumus. Ac primum quidem decipimur, si propositio negans *AB* demonstrationem non admittit, nos vero propositionem affirmantem *AB* aliunde colligimus, quod fit, quum *A* de omni *C*, *C* de omni *B* praedicari ponimus: cuius quidem syllogismi utraque propositio falsa esse potest: nam si utraque falsa est, verae erunt propositiones „*A* de nullo *C*” et „*C* de nullo *B*”, quae stare possunt cum eo quod ab initio sumimus, terminum *A* ἀτόμως negari de *B*. Etenim ut ἀτόμως negetur *A* de *B*, neque *A* neque *B* in alio inesse poterunt ut partes in toto (v. supra vs. 12), quod minime contradicunt propositiones „*A* de nullo *C*, *C* de nullo *B*”. Deinde (vs. 40) fieri etiam potest, ut propositio maior falsi syllogismi quem fecimus (*A* de omni *C*, *C* de omni *B*, ergo *A* de omni *B*) vera sit: nihil enim impedit quin neque *A* neque *B* alio genere contineantur, simul vero *A* de omni *C* recte praedicetur, dummodo *C* de *B* praedicari non verum sit: nam propositio minor vera esse non potest, quia, si neque *A* neque *B* in alio genere insunt (h. e. si propositio negans *AB* demonstrationem non admittit), propositio quae *C* de *B* prae-

dicari dicit non falsa esse non poterit: si enim vera esset, terminus *B* generi *C* subiectus esset.

80a 3 *ὑπάρχει* recte Alex. de praedicato universo intellexit, sive affirmatur sive negatur: affirmatur enim *A* de *C*, negatur de *B* (19 b 29 sq.). Similem Aristotelis in negatione omit-tenda negligentiam notavimus ad 25 a 37 p. 318, 27 b 21, 63 b 33. Eundem sensum habet verbum *κατηγορεῖται* quod sequitur. Dicit enim hoc. Si neque propositio affirmans *AC* neque propositio negans *AB* demonstrationem admittit, propositio *CB* negans esse debet (οὐδέτερον οὐδέτερον ἔσται). Veruntamen non refert utrum illae propositiones demonstrari possint an non: nam etiam si possint, propositio *CB* negans non esse non poterit: unde apparet (hoc autem reticuit Aristoteles, quippe quod manifestum sit) propositionem *CB*, si *AC* vera sumpta sit et affirmans, falsam utique sumi debere (affirmantem sc.), ut fiat deceptio, qua propositionem *AB* affirmantem esse per syllogismum demonstravisse putemus: nam si vera sumitur *CB* et negans, deceptio, qua propositionem *AB* affirmantem esse opinemur, accidere non potest propterea, quod ex affirmante *AC* et negante *CB* efficeretur conclusio negans *AB*. — Lectionem difficiliorem *πρῶτον* quam vet. intp. Goth. et nonnullae edd. Paclo priores servant ex optt. codd. restitnimus, de quo cf. quae diximus ad 66 b 20. Versum 5 quem Boethius, vet. intp. et Philop. habuerunt, quamquam in optt. libris non legitur, eicere non ausi sumus. Quod cur non fecerimus, ex iis patebit quae supra diximus.

80a 6 In iis quae praecesserunt falsa conclusio erat affirmans. Iam ponamus propositionem affirmantem *AB* veram esse et demonstrationem non admittere. Si igitur in prima figura fit conclusio negans *AB*, coacta erit ex propositionibus „*A* de omni *C* negatur, *C* de omni *B* affirmatur”, quae ambae falsae non esse non possunt: sunt enim falsae, si *A* non solum de *B* (quod ab initio sumsimus), sed etiam de *C* ἀτόμως affirmatur — nam *C* de omni *B* praedicari non poterit, si propositio quae *A* de omni *B* praedicari dicit, vera est, sed demonstrationem non admittit, ita ut *B* in nullo alio genere inesse possit nisi in genere *A* — h. e. si *B* et *C* in eodem genere *A* duae species sunt eiusdem ordinis (ἀντιδιηρημέτα). Potest etiam altera utra falsa esse. Namque primum vera sit propositio negans *AC*, ab initio autem sumsimus *A* de *B* ἀτόμως

praedicari, unde apparet propositionem minorem, *CB*, quae in secundo syllogismo figurae primae affirmans esse debet, ut colligatur quod velimus „*A* non praedicari de *B*“, falsam non esse non posse: nam *C*, de quo omni negatur *A*, de *B* praedicari non potest (vs. 18). Etenim si *C* de *B* recte praedicaretur, quum *A* de *B* ἀτόμως praedicetur, propositio negans *AC* vera esse non posset. Accedit, quod, si et propositio negans *AC* et affirmans *CB* verae essent, etiam conclusio negans *AB* vera esse deberet (quod repugnaret ei quod ab initio sumsimus). Consequitur igitur propositionem affirmantem *CB* falsam esse, si vera sit negans *AC*. — Quod dedit Bkk. vs. 18 ὑπάρχει pro ὑπάρχειν mendum putarem, nisi idem etiam in ed. minore legeretur. In nostra lectione codd. intpp. et edd. priores consentiunt. — Deinde (vs. 21) si *A* ἀτόμως praedicatur de *B*, etiam decipimur, si conclusionem negantem facimus *AB* ex propositione falsa *AC* eaque negante et vera *CB* eaque affirmante, quod fieri posse apparet, si *B* insit in genere *A* (idque ἀτόμως, ut ab initio sumsimus) et *A* in genere *C*: nam propositio maior, qua *A* de omni *C* negatur, quum de aliquo non negari debeat, siquidem *A* insit in genere *C*, falsa erit. Male hunc locum intellexit Philoponus (schol. 223 b 10 sqq.).

80a27 Si *A* de omni *B* ἀτόμως praedicatur, in secunda figura, ut colligatur *A* de nullo *B* praedicari, non ambae propositiones ita sumi possunt, ut vero contrariae sint (ὅλαι ψευδεῖς, cf. quae diximus ad 54 b 20 et ad 54 a 1): nam si *A* de omni *B* et *C* de omni *A* praedicatur, consequitur *C* de omni *B*; sin autem *A* de omni *B* et *C* de omni *B*, erit *A* de aliquo *C*. Non poterit igitur, si *A* de omni *B* praedicetur, quod verum esse ab initio sumsimus, tertium aliquid (*C*) de altero omni affirmari et de altero omni negari, quod postulat secunda figura. Iam si nihilominus tamen sumantur propositiones *CA* et *CB* (vs. 32), quales postulat secunda figura, altera de omni affirmabit, altera de omni negabit. At falsas eas esse et vero contrarias posuimus. Si igitur convertuntur in eas quae ipsis contrariae sunt, verae exhibunt; at ne hoc quidem esse potest, quia eadem conclusio falsa proveniet, quum ex universali propositione affirmante facta sit universalis negans et vice versa. Non poterunt igitur ambae vero contrariae esse, ut conclusio falsa exeat.

80 a 33 Ex parte falsae erunt, si *CA* sumatur universalis et affirmans, *CB* vero universalis et negans vel (ἀνάπαλιν τεθέντος τοῦ στερ. vs. 37) *CA* universalis et negans, *CB* vero universalis et affirmans, quamquam et *CA* et *CB* particulares et affirmantes esse deberent, quod non adversari τῷ τὸ *A* τῷ *B* ἀτόμως ὑπάρχειν ex iis patet quae supra diximus.

80 a 38 Altera sola vero contraria (ψευδὴς enim et hic et in seqq. idem est quod ὅλη ψευδής) sumi poterit. Nam si *C* de omni *A*, etiam de omni *B* praedicabitur, quum ab initio sumserimus *A* de omni *B* praedicari ἀτόμως. Iam quum *CB* sumitur vero contraria, exit conclusio falsa *AB* universe negans. Deinde (b 2) si *C* de nullo *B*, etiam de nullo *A* praedicabitur: nam si praedicaretur de *A*, etiam de *B* praedicaretur: negatur autem de *B*, quare negabitur etiam de *A*. (Haec argumentatio facile intelligitur, si pro termino *A* genus, pro termino *B* aliquam speciem substituimus: verum eius fundamentum in eo est quod habuimus 53 b 12.) Quare si sumitur propositio vera „*C* de nullo *B*” et falsa „*C* de omni *A*”, propositio falsa erit vero contraria. — Vs. 40 ὑπάρχει et codd. optimi et edd. priores habent omnes praeter Basil.

80 b 6 Quae de altero syllogismo figurae secundae dicuntur tam similia sunt iis quae praecesserunt, ut facile ex iis intelligantur.

Cap. 17. De propositionibus affirmantibus quae demonstrationem admittunt decipimur et vero termino medio utentes, si propositionem maiorem falsam sumimus, 26 et falso, si vel maiorem 32 vel utramque 40 vel minorem ὅλῃαν falsas sumimus. 81 a 5 In secunda figura, si altera utra propositio falsa sumitur. 15 Eadem ratione de propositionibus negantibus decipimur.

80 b 17 Delendum putarem ἢ μὴ ὑπάρχουσιν, nisi omissio scribentium negligentiam prodere videretur propter ὑπάρχουσιν quod praecessit. Etiam versio Boeth. ista verba retinet. — Fallitur Philop. in eo quod dicit (schol. 224 a 14) παραδίδου δὲ πρότερον... Ipse enim se redarguit per ea quae legimus schol. 224 b 25 sqq.

89 b 21 De ἀντιφάσει v. quae diximus ad 17 a 33. Hoc loco ἀντιφάσις est τὸ ἀληθὲς τὸ κατ' ἀντίφασιν τῷ ψευδεὶ ἀντιφασίζον.

80 b 25 οὐ γὰρ ἀντιστρέφεται. Propositionem *CB* non con-

vertere licebit in contrariam (de quo sensu verbi *ἀντιστp.* diximus ad 25 a 6), quia, si propositio negans *CB* quae est minor, cum propositione *AC* sive affirmante sive negante coniungitur in prima figura, nihil omnino colligitur. Quare si per syllogismum primae figurae decipimur, falsa utique erit propositio maior, minor non erit.

80b 26 Si terminus medius sumitur is, per quem recte demonstratur *AB*, qui syllogismo facto decipitur, propositionem maiorem falsam posnit; si alius terminus medius sumitur, deceptio pluribus modis fieri potest. Ac primum quidem, si maior falsa est, eodem modo decipimur atque iam expositum est. Deinde (vs. 32) etiam utramque propositionem falsam sumere licet, si terminus medius ponatur, qui a vera demonstratione alienus sit. Namque veri syllogismi conclusio affirmans *AB* coacta erat per terminum medium *C*. Iam si *A* recte praedicatur de omni *D* et *D* de nullo *B*, sumta falsa utraque propositione (*A* de nullo *D*, *D* de omni *B*) exit falsa conclusio *A* de nullo *B*. Nam altera propositione sola in contrariam conversa aut nihil omnino cogitur (intell. conversa maiore) aut (minore conversa) nihil falsi colligitur. Denique (vs. 40) si sumitur terminus medius *D*, qui a vera demonstratione alienus esse debeat, etiam propositio minor sola falsa esse potest, ut conclusio falsa exeat. Nam si et *A* recte negatur de omni *D* et *D* de omni *B*, quum sumimus *A* de nullo *D*, *D* de omni *B*, quod colligitur ex propositione maiore vera et minore falsa, falsum est. — Vs. 4 Brandis. (Variet. lect. Aristot.) scribi vult *ψευδής*, quod, quum emendatio et facilis esset et sensui conveniens, libenter recepissem, nisi obstaret codicum auctoritas.

81a 5 Si *A* de omni *B* praedicari recte cogitur termino medio *C* interiecto, in secunda figura colligi non potest *A* de nullo *B* praedicari, quia, ut hoc cogeretur, aut *D* de omni *A* et de nullo *B* aut de nullo *A* et de omni *B* praedicari deberet, quod, quum *A* de omni *B* praedicetur, fieri nequit. Causam exposuit 80 a 27 sqq.

81a 9 Sin autem altera utra propositio falsa sumitur, altera vera, *A* de nullo *B* praedicari in secunda figura cogi poterit. — Vs. 10 ex optt. codd. dedimus *ὑπάρχουσι*, Bkk. cum edd. prr. *ὑπάρχει*.

81a 15 Si *A* de nullo *B* praedicari recte demonstratur per ter-

minum medium *C*, propositionem minorem veram, maiorem falsam sumsit qui per eundem terminum medium *A* de omni *B* praedicari falso coegit. Eadem deceptio locum habet, si alio termino medio usus est. Causa est eadem quam exposuit 80b 17—32. Sin autem (vs. 24), ut faciamus falsam conclusionem „*A* de omni *B* praedicari”, termino medio *D* utimur, qui a vera demonstratione alienus est, aut recte praedicatur *A* de *D* (vs. 25) aut non praedicatur (vs. 27). Iam si recte praedicatur *A* de *D*, ut prodeat falsa conclusio „*A* de omni *B*”, falsa esse debet propositio minor *DB* quae affirmat, quia etiam conclusio affirmat. Quae quidem deceptio locum habet, si *A* praedicatur de *D* et *B*, ita tamen, ut affirmetur de *D* et negetur de *B* (hanc enim vim esse τοῦ ὑπόκειν (vs. 26), quam etiam habuimus 80a 3, bene animadvertit Philop. schol. 225a 8), *D* vero et *B* ita comparata sint, ut neutrum in neutro insit ut pars in toto. Sin autem (vs. 27) *A* recte negatur de *D*, propositio maior *AD*, ut falsa conclusio exeat eaque affirmans *AB*, non falsa sumi non poterit, minor *BD*, quae affirmans sumi debet, quia conclusio falsa fieri debet affirmans, et vera esse poterit et falsa. Nam cum vera conclusione negante *AB*, quam ab initio sumsimus, et negante propositione maiore *AD* stare poterit minor *DB* sive recte affirmans (cuius syllogismi exemplum habemus vs. 31) sive negans (vs. 32). — Vs. 29 dedimus quod ed. Sylb. et Casaub., Boethii versio et omnes codd. habent *AB* et ipsa res postulat: nam in propositione minore terminus medius *A* praedicatur de minore *B*: quare etiam invitis codd. plerisque eandem lectionem cum Boethio servavimus vs. 2, quamquam vs. 19 et Boethio et codd. invitis *AI* scribere non ausi sumus.

Cap. 18. Propositiones universales, ex quibus comparatur scientia, inductione nituntur, quae fit ex iis quae sensibus percipiuntur.

81a 38 Si sensus quidam deficeret, deficeret etiam inductio, quare etiam scientia quaedam deficeret: nam propositiones universales, quibus substructis scientia ut fundamento nititur, quamquam non demonstrantur, tamen firmanur, ut ita dicam, et stabiliuntur per inductionem. De inductione v. quae diximus ad 68b 15 et ad 71a 21.

81b 3 τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως λεγόμενα sunt eae notionis culaeque

partes quae cogitatione separari et a reliquis selunctae considerari possunt eo sensu quo habuimus verbum ἀφαιρείσθαι 74a37. De ἀφαιρέσει optime disseruit Trdlbg. de an. p. 478 sqq. Quae sint τὰ ἐν ἀφαιρέσει ὄντα, ut dicit e. g. 429b18, intelligimus ex contrario: opponuntur enim τὰ ἐκ προσθέσεως, de quibus v. Biese I. p. 274. not., 431. not.3. De coel. 299a16 τὰ μὲν γὰρ ἐπ' ἐκείνων (τῶν μαθηματικῶν intell.) ἀδύνατα συμβαλνόντα καὶ τοῖς φυσικοῖς ἀκολουθήσει, τὰ δὲ τούτοις ἐπ' ἐκείνων οὐχ ἅπαντα διὰ τὸ τὰ μὲν ἐξ ἀφαιρέσεως λέγεσθαι τὰ μαθηματικά, τὰ δὲ φυσικὰ ἐκ προσθέσεως, h. e. διὰ τὸ τοῖς φυσικοῖς μὲν ὕλην προσεῖναι, τοῖς μαθηματικοῖς δὲ μή. Eundem sensum habet τὸ ἐκ προσθέσεως 982a27, quem locum adscripsimus ad 78b32, cf. 87a35. De rebus mathematicis copiosius dicit 1061a28 ὁ μαθηματικὸς περὶ τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως τὴν θεωρίαν ποιεῖται· περιελὼν γὰρ πάντα τὰ αἰσθητὰ θεωρεῖ, ὅλον βάρος καὶ κουφότητα καὶ σκληρότητα καὶ τούναντίον, ἔτι δὲ καὶ θερμότητα καὶ ψυχρότητα καὶ τὰς ἄλλας τὰς αἰσθητὰς ἐναντιώσεις, μόνον δὲ καταλείπει τὸ ποσὸν καὶ συνεχές, τῶν μὲν ἐφ' ἐν τῶν δ' ἐπὶ δύο τῶν δ' ἐπὶ τρία, καὶ τὰ πάθη τὰ τούτων ἢ ποσά ἐστι καὶ συνεχῆ, καὶ οὐ καθ' ἑτερόν τι θεωρεῖ, καὶ τῶν μὲν τὰς πρὸς ἀλλήλα θέσεις σκοπεῖ καὶ τὰ ταύταις ὑπάρχοντα, τῶν δὲ τὰς συμμετρίας καὶ ἀσυμμετρίας, τῶν δὲ τοὺς λόγους, ἀλλ' ὁμως μίαν πάντων καὶ τὴν αὐτὴν τίθεμεν ἐπιστήμην τὴν γεωμετρικὴν. Mathematica non χωριστὰ esse (de quo v. quae diximus ad 1a25) probat Met. M. c. 2 et 3, attamen cogitantur ὡς κεχωρισμένα, h. e. cogitatione separari debent et seiungi a materia: 431b12 τὰ δὲ ἐν ἀφαιρέσει λεγόμενα νοεῖ (ὁ νοῦς) ὥσπερ ἂν εἰ τὸ σιμόν, ἢ μὲν σιμόν, οὐ κεχωρισμένως (causa in eo est quod habemus 1030b30 διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι εἰπεῖν τὸ σιμόν ἄνευ τοῦ πράγματος οὗ ἐστὶ πάθος καθ' αὐτό· ἐστὶ γὰρ τὸ σιμόν κοιλότης ἐν ῥινί: unde apparet cur dicat 1031a4 τὸ δ' ἐκ προσθέσεως λέγω ἐν οἷς συμβαίνει δις τὸ αὐτὸ λέγειν, nam (1030b32) τὸ εἶνα σιμὴν εἰπεῖν ἢ οὐκ ἔστιν ἢ δις τὸ αὐτὸ ἔσται εἰρημένον, ῥίς ῥίς κοιλῆ), ἢ δὲ κοῖλον, εἴ τις ἐνόει ἐνεργείᾳ, ἄνευ τῆς σαρκὸς ἂν ἐνόει ἐν ἢ τὸ κοῖλον. οὕτω τὰ μαθηματικά οὐ κεχωρισμένα ὡς κεχωρισμένα νοεῖ, ὅταν νοῇ ἐκεῖνα. — Sententia nostri loci haec est. Universales propositiones omnes inductione comparantur, quum etiam in iis, quae a sensibus maxime aliena videntur et quae, ut

mathematica (τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως), cogitatione separantur a materia quacum coniuncta sunt, inductione probentur ea quae de genere (e. g. de linea vel de corpore mathematico), ad quod demonstratio pertineat, praedicentur καθ' αὐτά et cum eius natura coniuncta sint. Inductio autem iis nititur quae sensibus percipiuntur: nam res singulares sentiuntur, scientia vero rerum singularium non datur sine inductione, non datur inductio sine sensu.

Cap. 19. Si propositiones ipsae AB et BC, ex quibus syllogismus factus est, demonstrari possunt, quaeritur num infinita esse possit terminorum series qui praedicentur de C, vel infinita terminorum series de quibus praedicetur A, 82 a 2 deinde num terminorum mediorum, qui interponendi sint inter A et C, numerus infinitus esse possit. 9 Eadem dubitatio locum habet in syllogismo negante, 15 locum non habet in iis propositionibus quarum termini converti possunt.

81 b 18 τὸ κατὰ δόξαν et τὸ διαλεκτικῶς opponuntur τῇ ἀληθείᾳ, quod iam habuimus 46 a 9, de quo discrimine dicemus init Topic.

81 b 21 Nostram lectionem et comprobant Boeth., vet. intp. Goth., Philop. (schol. 225 b 4 — 6) et edd. Bkko priores hoc solo discrimine, quod vet. intp. videtur legisse δοκεῖ δὲ μὴ εἶναι ἀναγκαῖον, ὁ . . . , reliqui vero δοκεῖ δὲ μὴ εἶναι, ὁ Nos delendum putavimus εἶναι, quum facilius aliena manu addi quam eici potuisse videatur: nam eiciendi iusta causa cogitari vix potest. Lectio Bekkeri facillior, nostra difficilior est. Dicit enim hoc. Conclusio dialectica AC bene habet in syllogismo dialectico, si propositio AB terminum medium habere non videatur, quamquam revera habeat, ut, cui propositum sit non ut scientiae speciem sectetur, sed ut veram sibi comparet scientiam, ei non acquiescendum sit in propositione AB, sed ipsam demonstrare debeat.

81 b 25 κατὰ συμβεβηκός, de quo v. quae diximus ad 43 a 34.

81 b 27 ὁ μὲν γὰρ . . . h. e. ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος (διὰ τὸ χωριστόν τι εἶναι καὶ καθ' αὐτό) οὐχ ἑτερόν τι ὦν ἢ ἀνθρώπος λευκός ἐστιν, τὸ δὲ λευκόν (cf. 73 b 6) διὰ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι (v. 1 a 24) ἑτερόν τι ὄν λευκόν ἐστιν, ὅτι συμβέβηκε τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι λευκῷ.

81 b 31 Expectabas ut diceret καὶ οὐκ ἔστω Indicativum

posuit, quia in mente adhuc habebat indicativum *ὑπάρχει* qui praecessit. Similem constructionis negligentiam, qua quae sequuntur conformata sunt ad ea quae proxime antecesserunt, habemus 216 b 25 *εἰ δὲ τοῦτο μὴ εἴη, ἥ ὅλως κίνησις οὐκ ἔσται ἢ κυμανεῖ τὸ ὅλον, ὥσπερ ἔφη Ἐρῶδοτος, ἥ εἰς ἴσον μεταβάλλειν ὕδωρ καὶ αἶερα.* 317 a 18 *ἀλλ' οὐχ ἡ ἀπλή καὶ τελεία γένεσις συγκρίσει καὶ διακρίσει ὥρισταί, ὥς τινὲς φασιν, τὴν δ' ἐν τῷ συνεχεῖ μεταβολὴν ἀλλοίωσιν.* 667 b 30 *διὰ μὲν οὖν τὸ ἐν ἐνὶ εἶναι μορίῳ τὴν αἰσθητικὴν ἀρχὴν καὶ τὴν τῆς θερμοτήτος καὶ τοῦ αἵματος (expectabas καὶ τὸ αἷμα) ἀπὸ μιᾶς ἐστὶν ἀρχῆς.* 81 b 32 *ἄρ' οὖν τοῦτο, intell. τὴν ἄνω ὁδόν (cf. 82 a 23), h. e. τὸ ἄλλο ἄλλον κατηγορεῖσθαι, ὥστε τὸ B τοῦ Γ, τὸ Z τοῦ B, τὸ E τοῦ Z καὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον. — Vs. 39 ἀλλ' ἄλλο ἐκείνω. Expectabas ἀλλ' ὃ ἄλλο.* Eandem structurae negligentiam notavimus ad 25 b 35.

82 a 2 Tres sunt igitur quaestiones quas hic proponit; primum, num in propositionibus *AB BΓ* infinita sit series τῶν ἐπομέων τῷ *Γ*, ut, si a termino *Γ* incipias, pervenire non possis ad terminum *A*, deinde num infinita sit series eorum οἷς ἐκτεταται τὸ *A*, ut ei qui a termino *A* incipiat procedere non liceat usque ad terminum *Γ*, denique num spatium quod interiectum sit inter terminum *A* et *Γ* nonnisi infinito terminorum mediorum numero interposito expleri possit: debet enim expleri, ut proveniat conclusio. Apparet autem tertia quaestione contineri reliquas. Signis has quaestiones sic exprimere licet:

Γ... A (ἄνω), *A... Γ* (κάτω), *A... Γ*.

82 a 7 *εἰ αἱ ἀποδείξεις εἰς ἄπειρον ἐρχονται:* de qua re quid statuendum sit, vidimus cap. 3. — Vs. 8 *πρὸς ἄλληλα περιενοῖσθαι* dicuntur quorum termini medii non infiniti sunt, ut sive uno sive pluribus terminis mediis interiectis maior cum minore continua ratiocinatione connectatur in conclusione. — Quae Albertus Magnus habet de vs. 10 corrupta esse apparet: dicit enim: „Unde quidam libri habent sic: Et si *A* non inest in *B*, nulli autem primo: aut erit aliquid infra, cui priori non inest, ut si est proprium *C*, quod in *B* est omni, et iterum hoc in alio etiam priori, ut si *C* est, quod est in omni *C*, et namque aut infinita sunt, quibus non inest prioribus aut statur?” Quibus addit: „Et haec littera melior est et est translatio Ioannis a Graeco facta, sicut translatio Boethii”.

82a 15 Si plures termini inter se convertuntur, eodem quisque iure praedicatur de reliquis, quo reliqui de ipso: quare in his neque alterum altero πρότερον est neque ὕστερον, sed et quatenus praedicantur et quatenus orationi subiiciuntur (ταύτη γὰρ vs. 17, h. e. ἡ ἀντικατηγορεῖται) nullum eorum discrimen est, sive quae praedicantur infinita sunt sive et quae praedicantur et de quibus praedicantur, quamquam excipienda sunt quae recte (κατὰ φύσιν) et quae per abusum (κατὰ φύσιν) praedicantur: nam haec etiam si inter se convertantur, tamen non eodem iure praedicantur utraque, sed alterum πρότερον erit altero, alterum ὕστερον. — Vs. 16 dedimus quod et sensus aperte postulat et Boethii et intp. Goth. versio habet. Bkkus codicum auctoritate motus veram lectionem, quam ante eum omnes edd. exhibuerunt, non recepit.

Cap. 20. Si est aliquid summum quod praedicatur et aliquid infimum, de quo, terminorum mediorum series infinita esse non potest.

82a 24 Si numerus terminorum mediorum, qui inter *A* et *Z* intericiendi sunt, infinitus esset, neque ab *A* ad *Z* neque a *Z* ad *A* procedere liceret, quod absurdum esset: summus enim praedicari *A* de *Z*. Qua in re nihil refert, si quis terminos quarundam propositionum huius seriei ita cohaerere dicat, ut non detur novus terminus qui medius inter eos interponi possit, sicut *AB*, *BB'* et *B'B''* in serie *ABB'B''...Z*, quae ita comparata sit, ut *A* et *B''* non alios terminos medios habeant praeter *B* et *B'*, quamquam infinitus sit numerus eorum quibus coniungantur *B''* et *Z*. — Apparet inde quod dicat vs. 34 ἀπ' οὗ δὴ πρῶτον ἀκμαῖα, sicut in illa serie inde a termino *B''*, εἴτ' εὐθὺς (sive iam inde a termino *A*) εἴτ' μὴ εὐθὺς (sive inde a termino *B''*).

82a 31 Restituimus quod sensus flagitat *ABZ*, quamquam codices omnes aut praebent *ABΓ* (quod probavit Brandis. Variet. lect. Arist.) aut *AB*, quae ab hoc loco aliena esse iam inde apparet, quod littera *Γ* neque in iis reperitur quae proxime sequuntur neque in iis quae praecesserunt. Codicum error a versionibus latinis ortus videtur: namque et Boethius et vet. intp. lat. habent *ABC*, quod hoc loco graece vertendum est *ABZ*, quia eadem versiones vs. 25, 27 — 29 et 33 litteram *Z* littera *C* reddiderunt. Quod vero sensum hanc lectionem flagitare diximus, facile inde elucet, quod littera *B* non unum

terminum significat, sed (quod Aristoteles ipse dixit *va*, 25) omnes quicunque medii interponendi sint inter *A* et *Z*, ut series quam supra habuimus *ABB'B''...Z* Aristoteli exprimenda sit *AB...Z*. Quae quum ita sint, hanc lectionem restituere non dubitavimus.

Cap. 21. Si conclusionis affirmantis non infinitus est terminorum mediorum numerus, neque negantis erit: b5 neque enim in prima figura, 13 neque in secunda, 22 neque in tertia, 29 neque si omnes coniungantur, infinitus datur terminorum mediorum numerus.

82b5 Si cogitur in prima figura *A* de nullo *B*, *B* de omni *C*, erge *A* de nullo *C*, propositio minor, quia affirmans est, non infinitos terminos medios habebit: hoc est enim quod ab initio sumsimus. Relinquitur igitur ut maior „*A* de nullo *B*” per alios terminos medios cogatur in prima figura: quod ut fiat (cf. 82a10 — 13), *A* de nullo *D* et *D* de omni *B* praedicari debet; deinde *A* de nullo *E* vel alio quocunque termino et *E* de omni *D*, ut terminorum series haec exeat: *A* de nullo ... *EDB*, in qua quum non infinitus sit numerus eorum quae de termino *B* praedicantur (... *ED*) — affirmantur enim —, etiam eorum de quibus non praedicatur *A* series finita erit (est enim eadem ... *ED*). Unde apparet ferri non posse quod Boeth., vet. intp. et omnes edd. tuerentur: primum enim recte observat Philop. (schol. 227a5) τὴν ἐπὶ τὸ ἀνω ὁδὸν hoc loco de affirmantibus propositionibus dictum esse (nam in serie *A* de nullo ... *EDB* ἡ ἐπὶ τὸ ἀνω ὁδὸς incipit a termino *B*), probat autem Aristoteles propositionum negantium non infinitos esse terminos medios, si affirmantium finiti sint, demonstrat igitur ὅτι, ἐπεὶ ἡ ἐπὶ τὸ ἀνω ἵσταται ὁδὸς, καὶ ἡ ἐπὶ τὸ κάτω (quae ex propositionibus negantibus constat: incipit enim a termino *A*) στήσεται. Deinde nostram lectionem veram esse docent quae sequuntur καὶ ἔσται τι πρῶτον ὃ οὐχ ὑπόκειται (τὸ *A* intell.): quibus verbis ea quae proxime praecesserunt (ἡ ἐπὶ τὸ κάτω στήσεται) explicari nemo erit qui neget. Nam si quis dicit esse aliquid de quo primo negetur *A*, τὴν κάτω ὁδὸν finitam esse contendit: nam ἡ κάτω ὁδὸς ab eo incipit quod praedicatur, transit ad ea de quibus praedicatur. Denique nostram lectionem etiam id comprobatur quod dicit vs. 21 τῷ ἀνωτέρῳ.

82 b 13 In secunda figura syllogismus negans fit hoc modo: *B* de omni *A* et de nullo *C*, ergo *A* de nullo *C*. Alio termino medio interposito propositio minor *B* de nullo *C* aut in prima figura (διὰ τοῦ ἄνω τρόπου vs. 15) demonstrabitur, in qua terminos medios infinitos esse non posse iam exposuimus, aut in secunda aut in tertia. In secunda autem demonstrabitur, si propositio quaedam affirmans assumitur (εἰ ἀνάγκη ὑπάρχειν τι τῷ *B* vs. 18) hoc modo: *D* de omni *B* et de nullo *C*, ergo *B* de nullo *C*. Deinde (vs. 19) ut demonstretur propositio negans, qua modo usi sumus, *D* de nullo *C*, alius terminus assumi debet qui affirmetur de *D*, negetur de *C*. Quare quum syllogismus negans propositione affirmante, cuius demonstratio non infinita est, semper indigeat, neque propositionis negantis demonstratio infinita esse potest.

82 b 21 τῷ ἀνωτέρω, h. e. ἴσεται ἐν τῇ ἐπὶ τὸ ἄνω ὁδῷ. Dativus negligentius positus est et eadem fere ratione explicandus qua 177 b 3 τῇ προσωδία λεχθέν. 788 b 34 εἰσὶ δ' ἐλαττους οὔτοι τῷ μεγέθει τῶν γομφίων. 786 b 33 τῷ μὲν γὰρ γένει ὁρθῶς ἔοικε λέγεσθαι τὸ βαρὺ ἐν μεγέθει τινὶ εἶναι τοῦ κινουμένου. 686 b 27 αἷτιον δ', ὥσπερ εἴρηται πρότερον, ὅτι ἡ τῆς ψυχῆς ἀρχὴ πολλῷ δὴ δυσκίνητός ἐστι καὶ σωματώδης. 755 b 12 οἴονται γὰρ διαφέρειν τῶν νομιζομένων ἀφ' ἑαυτῶν τοὺς θήλεις αὐτῶν ὥσπερ τῶν φυτῶν, ἐν ὅσοις τὰ μὲν κερποφορεῖ τὸ δ' ἄκαρπὸν ἐστὶν . . . ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἰχθύς πλην τῶν σελαχῶν· τούτοις γὰρ οὐκ ἀμφισβητοῦσιν. 694 b 21 οἱ μὲν παχύτερον ἔχοντες (αὐχένα) πέτονται ἐκτεταμένῳ τῷ αὐχένι, οἱ δὲ λεπτόν καὶ μακρὸν συγκεκαμμένῳ. 714 a 23 διὰ δὲ τὸ μὴ τὸ σῶμα μέγεθος ἔχειν, ἀλλὰ πλείονι λόγῳ τὴν ἀσφαρίαν ὑπερβάλλειν τῆς εἰς τὸ κύημα τροφῆς, δύναται τε συνίστασθαι ζῶα καὶ ὕστερον καὶ ταῦτ' ἐκτρέφειν. 745 a 30 πλείονι γὰρ λόγῳ καθαιροῦνται (οἱ ὀδόντες) τῆς αὐξήσεως. 889 b 25 οὐδὲ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ αἰεὶ μέλαινα (αἰ οὐλά), ἀλλ' ἀποκαδίστανται τῷ χρόνῳ. Quare quamquam plerumque Aristoteles dicit ἴσα τὸν ἀριθμὸν (e. g. 89 b 23), occurrit tamen etiam ἴσα τῷ ἀριθμῷ 680 b 4 al. 889 b 27 (coll. 33) διὰ τὸ ὁ νάρθηξ τὰ κύκλω τῆς πληγῆς ποιεῖ ἐρυθρά, τὸ δὲ μέσον λευκόν;

82 b 22 Iam in tertia figura negetur *C* de *B*, *A* vero praedicatur de omni *B*, unde cogitur *C* de aliquo *A* non praedicari, cuius syllogismi propositio maior „*C* non praedicatur de *B*”

aut in prima vel secunda (διὰ τῶν ἄνω εἰρημένων vs. 24, ἐκείνως vs. 25) aut in tertia (ὁμοίως) demonstratur. Si in tertia, propositio affirmans *BE* coniungi debebit cum propositione negante de parte *CE*, quae si ipsa demonstratur, item propositio quaedam affirmans assumi debebit (καὶ τοῦτο πάλιν ὁμοίως vs. 26). Unde apparet propositionis negantis demonstrationem desinere, si deficient propositiones affirmantes. Tertia figura autem ab ambabus primis eo differt, quod in his, si propositio negans novo termino medio interiecto demonstratur, series terminorum mediorum ἐπὶ τὸ ἄνω procedit, in tertia vero ἐπὶ τὸ κάτω, quia in hac, si novus terminus medius adlicitur, non praedicatur de alio, sed semper aliud de ipso, h. e. novus terminus οὐκ ἄνω προβαίνει, ἀλλὰ κάτω.

82b32 Quum et figurarum et terminorum, qui in quaque medii interponi possint, finitus sit numerus, finitus autem in finitum multiplicatus finitum numerum efficiat, propositionum quibus demonstratio utitur finitus semper erit numerus. Verbum πεπερασμένάκις non ferendum putavit Buhle (cf. tamen ἰσάκις quod usu receptum est, 193a28 ἀπειράκις), qui ex iis quae dicit Philop. (schol. 227a27) „πεπερασμένως πολλάκις” hoc verbum consutum esse coniecit. At lectionem nostram, quam omnes fere codd. tuentur, etiam Boethii et vet. intp. lat. auctoritas confirmat.

82b35 λογικῶς μὲν θεωροῦσιν... v. Brandis Ueber die Reihenfolge der Bücher des Organon in Abhh. der Berl. Akad. hist.-phil. Cl. 1833. p. 258. not. H. Rassow Aristotelis de notionis definitione doct. Berol. 1843. p. 19. not. Opponitur τῷ λογικῶς τὸ ἀναλυτικῶς 84a8 (cf. 88a19, 86a22 ibique Philopon.), accurata demonstratio, quae veris ipsius rei principiis nititur, ei quae probabili quadam ratiocinatione contenta est. Quare hand male Biese I. p. 261 λογικῶς vertit „aus allgemeinen Gründen”, ἀναλυτικῶς „aus den wesentlichen Bestimmungen des Beweises”. 1029b13 καὶ πρῶτον εἰπόμεν ἓνα περὶ αὐτοῦ λογικῶς, ὅτι ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἕκαστον ὃ λέγεται καθ’ αὐτό. 1041a28 φανερόν τολύνην ὅτι ζητεῖ τὸ αἶτιον· τοῦτο δ’ ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ὡς εἰπεῖν λογικῶς. 1030a25 ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος λογικῶς φασὶ τινες εἶναι τὸ μὴ ὄν οὐχ ἀπλῶς ἀλλὰ μὴ ὄν. 1069a28 τὰ γὰρ γένη καθόλου ἃ φασιν ἀρχὰς καὶ οὐσίας εἶναι μᾶλλον διὰ τὸ λογικῶς ζητεῖν, cf. 264a8.

Unde fit ut λογικὸν idem fere sit quod διαλεκτικόν (cf. quae dicemus init. Topic., Biese I. p. 47), id quod non ad ipsam veritatem pertinet, sed ad disserendi artem, qua sententiam sive veram sive falsam defendimus: quare dicit 1087 b 20 διαφέρει δὲ τούτων οὐδὲν ὥς εἰπεῖν πρὸς ἕνια τῶν συμβαινόντων, ἀλλὰ πρὸς τὰς λογικὰς μόνον δυσχερείας, ἃς φυλάττονται διὰ τὸ καὶ αὐτοὶ λογικὰς φέρειν τὰς ἀποδείξεις. 129 a 30 λογικὸν δὲ τοῦτ' ἐστὶ πρόβλημα πρὸς ὃ λόγοι γίνονται' ἂν καὶ συχνοὶ καὶ καλοὶ. 162 b 27 εἰ μὲν γὰρ ἐκ ψευδῶν ἐνδόξων δὲ (ὁ λόγος περαινεται), λογικός. Apparet inde quo sensu 93 a 15 λογικός συλλογισμός opponatur verae demonstrationi (ἀποδείξει), quamquam 1355 a 13, ubi dicit δῆλον δ' ὅτι ὁ μάλιστα δυνάμενος τοῦτο θεωρεῖν ἐκ τίνων καὶ πῶς γίνεται συλλογισμός, οὗτος καὶ ἐνθυμηματικός ἂν εἴη μάλιστα, προσλαβὼν περὶ ποῖα τ' ἐστὶ τὰ ἐνθυμήματα καὶ τίνας ἔχει διαφορὰς πρὸς τοὺς λογικοὺς συλλογισμοὺς, quum λογικός συλλογισμός et hic et in iis quae proxime sequuntur opponatur rhetorico syllogismo (ἐνθυμήματι), veram demonstrationem significare videatur. Saepius τὸ λογικῶς λέγειν idem fere est quod 232 a 5 expressit verbis ἔοικε τὸ οὕτω λέγειν πλάσματι μᾶλλον. 1082 b 3 λέγω δὲ πλασματῶδες τὸ πρὸς ὑπόθεσιν βεβιασμένον, h. e. τὸ λόγου χάριν (1011 b 2, 1280 b 8) s. λόγου ἕνεκα (1012 a 6) λεγόμενον. Quare ut opponitur τὸ πεπλασμένως τῷ πεφνυκῶς 1404 b 19 διὸ δεῖ λανθάνειν ποιούντας, καὶ μὴ δοκεῖν λέγειν πεπλασμένως ἀλλὰ πεφνυκῶς, ita etiam τὸ λογικῶς τῷ φυσικῶς 316 a 11 ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐκ τούτων ὅσον διαφέρουσιν οἱ φυσικῶς καὶ λογικῶς σκοποῦντες, quorum alteri res contemplantur, ut verbo utar nobis familiari, in concreto, alteri in abstracto. Idem discrimen τοῦ λογικῶς et τοῦ φυσικῶς habemus 204 b 4 et 10: quare 202 a 22 λογικὴν ἀπορίαν vocat dubitationem, quae non e rerum singularium (physicarum) contemplatione, sed e ratiocinatione sola orta est. Eodem fere sensu sibi opponuntur τὸ φυσικῶς et τὸ καθόλου. De coel. 280 a 32 πρὸς οὓς φυσικῶς μὲν περὶ τοῦ οὐρανοῦ μόνον εἰρηται, καθόλου δὲ περὶ ἅπαντος σκεψαμένοις ἔσται καὶ περὶ τούτου δῆλον. Ib. 283 b 17 καὶ φυσικῶς δὲ καὶ μὴ καθόλου σκοποῦσιν ἀδύνατον ἢ αἰδῖον ὃν πρότερον φθαρῆναι ὑστερον, ἢ πρότερον μὴ ὃν ὑστερον αἰδῖον εἶναι. Cf. 747 b 28 ἴσως δὲ μᾶλλον ἂν δόξειεν ἀποδείξεις εἶναι πιθανὴ τῶν εἰρημένων λογική· λέγω δὲ λογικὴν διὰ τοῦτο, ὅτι ὅσα καθόλου μᾶλλον,

λογικός
συλλογισμός
σφραγισμένος
ἀποδείξεις
αὐτοσφραγισμένος
ἐνθυμητικός
συλλογισμός

h. 435

πορρωτέρω τῶν οἰκείων ἐστὶν ἀρχῶν. Iam patebit ex iis quae diximus, quomodo intelligendum sit quod legitur de coel. 215 b 12 λογικώτερον δ' ἐστὶν ἐπιχειρεῖν καὶ ᾧδε. Cf. 1080 a 10 ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ διὰ λογικωτέρων καὶ ἀκριβεστέρων λόγων ἐστὶ πολλὰ συναγαγεῖν ὅμοια τοῖς τεθεωρημένοις. Apparet ex iis quae adscripsimus quo sensu post Aristotelem doctrinae physicae opposita sit λογική et quo iure e. g. Cicero (de finib. I, 7) λογικὴν dicat eam „philosophiae partem, quae sit quaerendi ac disserendi”.

Cap. 22. Si cognosci potest quid aliqua res sit, infinita esse non possunt quae de ea praedicantur. 83 a 1 Praedicatur autem alterum de altero aut sensu proprio aut per abusum. 24 Quae vere praedicantur aut quid res sit de qua praedicantur definiunt, aut συμβεβηκότα sunt, 30 quae non per se consistunt, sed per id quod iis subiectum est. 36 Neque eorum quae quid res sit definiant neque τῶν συμβεβηκότων series infinita esse potest, quum ipsa categoriarum natura praedicandi infinitatem respuat. b 32 Si infinitus est numerus eorum quae praedicantur, non datur demonstratio, 84 a 7 quod rectius probatur ex ipsa eorum natura quae praedicantur καθ' αὐτά, ex qua apparet neque quae praedicentur infinita esse neque de quibus praedicentur, 29 neque terminorum mediorum seriem dari infinitam.

83 a 1 Quod in sequentibus fusius explicat, id iam habuimus 73 b 6 et 81 b 24 sqq. Cf. quae diximus ad 2 a 20. — De pronomine ὅπερ vs. 7, 13 sqq. v. quae dicta sunt ad 49 a 18, ubi iis quae collegimus addenda sunt quae habentur 1007 a 31 τοῦτω γὰρ διωρίσται οὐσία καὶ τὸ συμβεβηκός· τὸ γὰρ λευκὸν τῷ ἀνθρώπῳ συμβεβηκεν, ὅτι ἐστὶ μὲν λευκός ἀλλ' οὐχ ὅπερ λευκόν, cf. quae dicit Alex. inschol. ad 116 a 23. Quare hic Aristoteles vs. 7 dicit οὐθ' ὅπερ λευκόν τι ἐγένετο ξύλον, h. e. οὐχ ἐστὶ τὸ ξύλον εἶναι τὸ λευκὸν εἶναι· ὅταν γὰρ γένηται ξύλον, οὐχ οὕτως γίγνεται ὥστ' εἶναι τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τὸ λευκὸν εἶναι.

83 a 9 οὐχ ὅτι ἕτερον... h. e. οὐ τοῦτο λέγω, ὥσπερ πρότερον (vs. 5), ὅτι ἕτερόν τι, ᾧ συμβεβηκε ξύλον εἶναι, λευκὸν ἐστὶν.

83 a 17 In aliis enuntiationibus id quod praedicatur etiam locum praedicati tenet, in aliis vero id de quo praedicatur: et in illis quidem vere praedicatur alterum de altero, in his non

nisi per abusum praedicatur. — Particula *καί* vs. 19 coniungenda est cum adverbio *ἀπλῶς* quod sequitur.

83 a 24 τὰ μὲν . . . ὅσα δέ minus bene sibi respondent, sed talia frequentissima sunt apud Aristotelem. Sic 78 a 5 sibi respondent ἐνίοτε μὲν — ὅτε δέ. Idem habemus 360 b 2. 236 a 3 ἐν τῷ μὲν — ἐν δὲ τῷ. 353 b 27 τὰ μὲν — ταῦτα δέ. 386 a 26 ταῦτα μὲν — τὰ δέ. 682 b 31 ταῦτα μὲν — ἐκεῖνα δέ. 781 a 24 ἐνίοις μὲν — τοῖς δέ. Haud dissimile est quod habetur 756 a 9 ὅσῳ ἂν ἡ ἑγγυτέρῳ ἢ θήλειᾳ τοῦ τίκτειν, τότε πλείων καὶ ὑγρότερος ὁ θορός ἐν τῷ ἄρρῳ ἐγγίνεται. Cf. 789 b 9 οἶον — οὕτως. Saepius etiam alterum membrum plane omittitur: 178 a 3 οὐ γὰρ ταῦτό σημαίνει ὀξύτερον τὸ δὲ βαρύτερον ἦν θέν. 320 a 2 ὅταν δὲ μηδὲν ὑπομένῃ οὐ θάτερον πάθος ἢ συμβεβηκὸς ὅλως, γένεσις, τὸ δὲ φθορά. 712 a 1 γίνεται μείζων ὁ δ' ἐλάττων ἄνθρωπος καὶ τῶν ἄλλων ζώων ὅτιοῦν. Ex Platonis scriptis similia collegit Stallb. ad Protag. 330 A, ad Critiam 119 C.

83 a 34 Sin autem sunt ideae, ad demonstrationem conficiendam minime sunt idoneae, quia demonstratio esse nequit nisi sit ἐν κατὰ πολλῶν (cf. 77 a 6—8), illae vero, quum per se solae consistant (χωριστά εἰσιν), non possunt praedicari de aliis.

83 a 36 At, ait, fortasse erit qui terminos ex quibus propositiones constent, sive sensu proprio sive per abusum praedicetur alter de altero, inter se converti posse contendat, unde eorum seriem infinitam esse eliciat (cf. 82 a 15 sqq.): quod cur concedi non possit in sequentibus ostenditur. Tota argumentatio autem satis negligenter scripta est, quod in causa fuisse videtur, quod graeci interpretes loci sententiam non satis perspexerint. — Quum id quod praedicatur exprimere debeat quale sit id de quo praedicetur, termini propositionis inter se converti nequeunt: nam si v. c. *A* est qualitas τοῦ *B*, *B* non potest esse qualitas τοῦ *A*, quia, si esset, *B* qualitatis qualitatem exprimeret, quod ineptum esset. — Vs. 39 alio argumento allato neque infinitam dari terminorum seriem qui de aliis praedicentur neque eos converti posse probat. Ostendit enim eorum seriem infinitam esse non posse, neque si sensu proprio (ὡς οὐσία vs. 39) praedicentur, neque si alio modo quocunque. — Bene vidit Philoponus orationem esse ἀνακλόουθον: nam quum dixerit ἡ γὰρ τοι ὡς οὐσία κατηγορηθήσεται, pergere debebat b 10 ἢ ὡς ποιὸν ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν.

83 b 3 Exemplum dat τῆς ἀνω ὁδοῦ, vs. 4 τῆς κάτω.

83 b 9 ὥς μὲν δὴ ... Concludit priorem orationis partem dicens „quare si genus est alterum alterius, termini ex quibus propositio constat non poterunt converti: nam si converterentur, genus in se ipso ut in genere inesse deberet”.

83 b 10 οὐδὲ μὴν ..., intell. ἀντικατηγορηθήσεται.

83 b 12 ἀλλὰ δὴ ὅτι... Complectitur quod in ambobus orationis membris ostensum est: consequitur ex iis quae diximus non infinitam esse seriem eorum quae praedicentur, nam quae praedicantur aut substantiam exprimunt aut ad aliam categoriam quamcunque referenda sunt: finita sunt autem et quae singulis categoriis subiecta sunt (ταῦτα vs. 15) et categoriarum ipsarum numerus finitus est: τὰ δὲ πεπερασμένα πεπερασμέναις ἀνάγκη πεπεράνθαι πάντα (82 b 32).

83 b 18 αὐτὰ δὲ αὐτῶν, h. e. ita vero, ut termini converti possint, alterum de altero praedicari negamus, nisi alter alterius naturam exprimat, h. e. nisi definitionem det alter alterius: in definitione enim quod praedicatur aequale esse debet ei de quo praedicatur.

83 b 24 Aliam lectionem Philoponus commemorat (schol. 229 b 13), quae explicationis gratia videtur adscripta esse. Recepimus ἄλλοις πρὸ ἄλλου: illud enim et Boethius et omnes codd. habent. Mente intelligendum est ὑπάρχει, quod facile elicitur e verbo κατηγορεῖσθαι, quod habuimus vs. 21. ἄλλον correctum videtur propter id quod sequitur καθ’ ἑτέρου, sed ἄλλοις praeferendum videtur etiam propterea, quod pergit καὶ ἄλλ’ ἅττα, h. e. καὶ τούτων ἅττα. — Vs. 25 ὑπάρχειν, intell. εἰς ἀπειρον. — Vs. 26 ὅσα, h. e. τοσαῦτά ἐστιν ὅσα. — Vs. 27. Lectionem ἐκάστου quum etiam Boethius habuerit, retinuimus. ταῦτα, intell. τὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐκάστου, h. e. ἡ ἐπὶ τὸ ἀνω ὁδός.

83 b 32 οὗτος, quem habuimus vs. 29, εἰ ἔστι τι οὗ πρῶτόν τι κατηγορεῖται καὶ τούτου ἄλλο. — Vs. 33 εἰ ὢν πρότερα ἅττα..., h. e. εἰ ταῦτα, ὢν πρότερα ἅττα κατηγορεῖται, διὰ τούτων τῶν πρότερον κατηγορουμένων αὐτὰ ἀποδείκνυνται: e. g. si in syllogismo „AB, BD, ergo AD”, C propius praedicatur de D et arctius cum ipsa eius natura coniunctum sit quam B, ut AD demonstrari et possit et debeat per syllogismum „BC, CD, ergo BD”. Apparet inde demonstrationem compositam, qua ipsae propositiones ex quibus cogatur

novis syllogismis interiectis probentur, hic opponi demonstrationi simplici quae uno syllogismo perficiatur.

83 b 34 οὐτε βέλτιον ἔχειν τοῦ εἰδέναι significat quamcunque animi ἔξιν qua quis rem melius intelligere putet quam qui eam sciat per demonstrationem, ut si quis veritatem non per accuratam ratiocinationem se consecuturum putet, sed ipsis sensibus eam percipere vel etiam mentis oculis intueri (intellectuelle Anschauung) opinetur. Cf. quae diximus ad 72 a 34.

83 b 38 Iam si vera scientia demonstratione comparari potest, quae necessario vera sit, ut non pendeat ex aliis conditionibus quibuscunque, quae et esse possint et non esse, terminorum mediorum, quibus demonstratio utitur, numerus non erit infinitus: nam si esset, et omnia demonstrari possent et, quia infinitam demonstrationem perficere non liceret, quaedam demonstrari non possent, ut demonstratio non efficeret veram scientiam, sed hypotheticam, h. e. non cogeretur quod demonstratur ex propositionibus certis, sed ex propositionibus quae, quamquam ipsae demonstrari deberent, tamen pro certis sumtae essent. — Quid sit τὸ ἐξ ὑποθέσεως exposuimus ad 30 b 33, 32 b 8, 40 b 25. ὑπόθεσις hoc sensu est id, quod, quamquam per se non certum sit, tamen sumitur. Sic dixit 76 b 37 τοῦτο (τὸ ἐννέσθαι τοὺς ὄρους) δ' οὐχ ὑπόθεσις, εἰ μὴ καὶ τὸ ἀκούειν ὑπόθεσιν τις εἶναι φήσῃ. Hoc loco vs. 38 ὑπόθεσις idem fere est quod significatur verbis ἐκ τι-
νῶν, quae praecesserunt. Aliter idem exprimit 782a 22 τι-
νων δ' ὑπαρχόντων καὶ διὰ τίνος ἀνάγκας συμβαίνει τούτων
ἕκαστον, δηλῶσαι τῆς μεθόδου τῆς νῦν ἐστίν. 111 b 17 σκο-
πεῖν δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τίνος ὄντος τὸ προκειμένον
ἐστίν, ἢ τί ἐστίν ἐξ ἀνάγκης εἰ τὸ προκειμένον ἐστι. 455 b 26
λέγω δ' ἐξ ὑποθέσεως τὴν ἀνάγκην (necessitatem aliunde sus-
pensam), ὅτι εἰ ζῶον ἐστὶ ἔχον τὴν αὐτοῦ φύσιν, ἐξ ἀνάγ-
κης τιν' ὑπάρχειν αὐτῷ δεῖ, καὶ τούτων ὑπαρχόντων ἕτερα
ὑπάρχειν. Trdlbg. Log. Untersuchungen II. p. 34 sq. De ea-
dem necessitate loquitur 775 b 16 ὀφθαλμὸν μὲν γὰρ ἐξ ἀ-
νάγκης ἔξει (τοιόνδε γὰρ ζῶον ὑπόκειται ὄν), τοιόνδε δὲ ὀ-
φθαλμὸν ἐξ ἀνάγκης μέν, οὐ τοιαύτης δ' ἀνάγκης, ἀλλ' ἄλλον
τρόπον, ὅτι τοιονδὶ ἢ τοιονδὶ ποιεῖν πέφυκε καὶ πάσχειν. Quae
Met. Δ. c. 5 de diversis necessarij notionibus disputat vocem
magis quam rem illustrent iis exceptis quae in fine leguntur
1015 b 10 τῶν μὲν δὴ ἕτερον αἴτιον τοῦ ἀναγκαῖα εἶναι, τῶν

δὲ οὐθέν, ἀλλὰ διὰ ταῦτα ἔτερά ἐστιν ἐξ ἀνάγκης. ὥστε τὸ πρῶτον καὶ κυρίως ἀναγκαῖον τὸ ἀπλοῦν ἐστίν· τοῦτο γὰρ οὐκ ἐνδέχεται πλεοναχῶς ἔχειν, ὥστ' οὐδὲ ἄλλως καὶ ἄλλως· ἤδη γὰρ πλεοναχῶς ἂν ἔχοι. εἰ ἄρα ἐστὶν ἅττα αἰδία καὶ ἀκίνητα, οὐθὲν ἐκείνοις ἐστὶ βίαιον οὐδὲ παρὰ φύσιν. Apparet inde quomodo sibi opponantur τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον et τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖον: illud enim aliunde pendet, hoc aeternum est et per se solum consistit. Quare ubi de scientia agit addit 1139 b 23 αἰδίων ἄρα (τὸ ἐπιστητόν)· τὰ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὄντα ἀπλῶς πάντα αἰδία, τὰ δ' αἰδία ἀγένητα καὶ ἀφθαρτα. 337 b 35 τὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης καὶ αἰεὶ ἄμα· ὃ γὰρ εἶναι ἀνάγκη οὐχ οἶόν τε μὴ εἶναι· ὥστ' εἰ ἔστιν ἐξ ἀνάγκης, αἰδιόν ἐστι, καὶ εἰ αἰδιόν, ἐξ ἀνάγκης. Idem discrimen exponit 639 b 21 τὸ δ' ἐξ ἀνάγκης οὐ πάσιν ὑπάρχει, τοῖς κατὰ φύσιν ὁμοίως, εἰς ὃ πειρῶνται πάντες σχεδὸν τοὺς λόγους ἀνάγειν, οὐ διελόμενοι ποδαχῶς λέγεται τὸ ἀναγκαῖον (eosdem reprehendit 789 b 12 ὁμοιον δ' ἔοικε τὸ λέγειν τὰ αἰτία ἐξ ἀνάγκης κἂν εἴ τις διὰ τὸ μαχαίριον οἶοιτο τὸ ὕδωρ ἐξηλλυθῆναι μόνον τοῖς ὕδρωπιώσιν, ἀλλ' οὐ διὰ τὸ ὑγιάειν, οὐ ἔνεκα τὸ μαχαίριον ἔτεμεν). ὑπάρχει δὲ τὸ μὲν ἀπλῶς τοῖς αἰδίοις, τὸ δ' ἐξ ὑποθέσεως καὶ τοῖς ἐν γενέσει πάσιν, ὥσπερ ἐν τοῖς τεχναστοῖς, οἶον οἰκίᾳ καὶ τῶν ἄλλων ὀτροφούν τῶν τοιούτων. ἀνάγκη δὲ τοιάνδε τὴν ὕλην ὑπάρξαι, εἰ ἔσται οἰκία ἢ ἄλλο τι τέλος· καὶ γενέσθαι τε καὶ κινηθῆναι δεῖ τόδε πρῶτον, εἶτα τόδε, καὶ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον ἐφεξῆς μέχρι τοῦ τέλους καὶ οὐ ἔνεκα γίνεται ἕκαστον καὶ ἔστιν. ὥσαύτως δὲ καὶ ἐν τοῖς φύσει γιγνομένοις. ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς ἀποδείξεως καὶ τῆς ἀνάγκης ἕτερος ἐπὶ τε τῆς φυσικῆς καὶ τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν. (In seqq. 640 a 8 ad nostrum locum respicere videtur.) Necessitas igitur (ἡ ἐξ ὑποθέσεως) proposito fini inservit, quamquam alio sensu huic ipsi opponitur 642 a 1 εἰσὶν ἄρα δύο αἰτίαι αὐται, τό θ' οὐ ἔνεκα καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης· πολλὰ γὰρ γίνεται ὅτι ἀνάγκη. ἴσως δ' ἂν τις ἀπορήσειε ποίαν λέγουσιν ἀνάγκην οἱ λέγοντες ἐξ ἀνάγκης... ἔστι δ' ἐν γε τοῖς ἔχουσι γένεσιν ἢ τρίτῃ (reliquae duae quae sint iam vidimus)· λέγομεν γὰρ τὴν τροφὴν ἀναγκαῖον τι κατ' οὐδέτερον τούτων τῶν τρόπων, ἀλλ' ὅτι οὐχ οἶόν τ' ἀνευ ταύτης εἶναι. τοῦτο δ' ἐστὶν ὥσπερ ἐξ ὑποθέσεως. 717 a 15 εἰ δὴ πᾶν ἢ φύσις ἢ διὰ τὸ ἀναγκαῖον ποιεῖ ἢ διὰ

τὸ βέλτιον... 776b33 ἔστι δ' ἐκάστοις τοιοῦτος ὁ τῶν μα-
στῶν τόπος δι' ἀμφοτέρως τὰς αἰτίας ἕνεκά τε τοῦ βελτίστου
γεγονῶς τοιοῦτος καὶ ἐξ ἀνάγκης. Cf. 672b34. De tactu
locutus 435b20 pergit τὰς δ' ἄλλας αἰσθήσεις ἔχει τὸ ζῶον,
ὥσπερ εἴρηται, οὐ τοῦ εἶναι ἕνεκα, ἀλλὰ τοῦ εἶναι. 420b19
ἡ μὲν γεῦσις ἀναγκαῖον (διὸ καὶ πλείοσιν ὑπάρχει), ἡ δ' ἐρ-
μηνεία ἕνεκα τοῦ εἶναι. Ritter Gesch. der Phil. III. p. 169.
200a13 ἐξ ὑποθέσεως δὴ τὸ ἀναγκαῖον, ἀλλ' οὐχ ὥς τέλος·
ἐν γὰρ τῇ ὕλῃ τὸ ἀναγκαῖον, τὸ δ' οὐ ἕνεκα ἐν τῷ λόγῳ.
Mirum est quod habetur 767b14 τὸ δὲ τέρας οὐκ ἀναγκαῖον
πρὸς τὴν ἕνεκά του καὶ τὴν τοῦ τέλους αἰτίαν, ἀλλὰ κατὰ
συμβεβηκὸς ἀναγκαῖον.

84a13 καὶ οἷς αὐτὰ... Et rem et constructionem explicuimus
ad 73a34, hoc solo discrimine, quod nostro loco accuratius
dicendum fuisset καὶ οἷς ὑπάρχουσιν αὐτοῖς αὐτὰ ἐν τῷ τί
ἐστὶν ἐνυπάρχει.

84a18 οὐδ' ὥς τὸ... Alterum οὕτως in oratione anacolutho
omissum est (idem habemus e. g. 1313b35), quamquam al-
terum orationis membrum, quod hic deest, adicitur vs. 25.

84a19 ᾧ (ἐν τῷ λόγῳ τῷ τί ἐστὶ δηλοῦντι) ἐνυπήρχεν ὑπάρ-
χοντι, h. e. quod, quamquam praedicatur de impari, tamen
sine ipsa imparis notione definiri non potest. Aliam lectio-
nem habuisse videtur Magentenus; v. schol. nostra ad h. l. l.
p. 51.

84a21 τοιαῦτα, h. e. τὰ ἐπὶ τὸ κάτω: nam numerus, quum et
par sit et impar, latius patet quam notio imparis, quae sine
numeri notione definiri non potest, notio imparis latius quam
id quod sine imparis notione definiri non potest.

84a22 οὐδ' ἐπὶ τὸ ἄνω ἔσται ἄπειρα: cuius rei causam ipsis
Aristotelis verbis (202a19) exprimere licet: τὸ αὐτὸ διάστημα
ἐν πρὸς δύο καὶ δύο πρὸς ἐν, καὶ τὸ ἀναντες καὶ τὸ κάτω-
τες· ταῦτα γὰρ ἐν μὲν ἐστὶν, ὁ μὲντοι λόγος οὐχ εἰς.

84a32 Verbis κατ' ἀρχάς aut respicit ad 84a1 aut ad 72b6.
Magentenus habuit καὶ τὰς ἀρχάς, in aliis libris reperit καὶ
κατ' ἀρχάς. Nostram lectionem Boethius et vet. intp. con-
firmant.

84a36 τῷ γὰρ ἐντὸς ἐμβάλλεσθαι... Ut demonstretur propo-
sitio AB, debet praedicari A de C et C de B, non A
de B et B de C.

Cap. 23. Si *A* praedicatur et de *C* et de *D*, non consequitur commune aliquid esse, propter quod *A* et de *C* et de *D* praedicatur. 19 Si datur aliquid medium, propter quod *A* de *B* vel praedicatur vel negatur, demonstrationem admittit propositio *AB*. Sunt propositiones et affirmantes et negantes, quarum termini non coniunguntur per alium. 31 Quem locum occupare debeat terminus qui connectat reliquos in propositione affirmante et (85 a 3) in propositione negante, exponitur.

84b3 Si *A* praedicatur de omni *C* et de omni *D*, *C* vero negatur sive de omni sive de aliquo *D*, causa ob quam *A* et de *C* et de *D* praedicatur non utique eadem esse debet. Nam si eadem utique esset, haec ipsa causa exprimi posset termino medio (*B*), per quem et *A* cum *C* et *A* cum *D* ad propositionem affirmantem coniungendum esse demonstraretur, ut exstarent duo syllogismi „*AB*, *BC*, ergo *AC*“, et „*AB*, *BD*, ergo *AD*“: alius igitur daretur terminus (*B*), qui et de *C* et de *D* praedicaretur, cuius rei — hoc est enim quod ab initio sumsimus — communis inveniri posset causa, quae etiam alio termino medio exprimeretur et sic porro: terminorum mediorum igitur numerus infinitus esse deberet, quod absurdum esse demonstravimus. Brevius idem demonstrari poterat sic: κατὰ κοινόν τι ὑπάρχειν οὐκ ἀνάγκη αἰεὶ τὸ αὐτὸ πλείοσιν· ὃ μὲν γὰρ κατὰ τι ὑπάρχει οὐ πρῶτως ὑπάρχει, ἀλλ' ἀποδεικτόν ἐστιν, ἐπεὶ δ' οὐχ ἓν ἐνὶ αἰεὶ ἀνάγκη κατὰ τι ὑπάρχειν ἀλλὰ καθ' αὐτὸ καὶ πρῶτως, οὐδὲ ταὐτὸ πλείοσιν. — Cur vs. 11 Bkk. scribendum putaverit καὶ τῷ *A* melioribus codd. invitis, quum 82a29 dederit τοῦ *A* καὶ *Z*, non video. Articulum omittendum esse facile mihi persuasi ex iis quae collegi ad 3a21 et ad 26b32.

84b14 Magentenus habuit μέσα διαστήματα, quod etiam in nonnullis nostrorum codicum reperitur, ut sensus sit ἐπείπερ, εἰ ἀνάγκη κατὰ κοινόν τι αἰεὶ ὑπάρχειν τὸ αὐτὸ πλείοσιν, αἰεὶ ἂν ἦν μέσον τινα ὄρον ἐμβάλλειν, ὅπερ ἀδύνατον. Quo quidem sensu tempus futurum saepius ponitur ab Aristotele, sed quum deesset αἰεὶ, praetulimus lectionem ἄμεσα, quam etiam Boethius et vet. intp. habuerunt, de qua dubitari non posset, si pro ἔσται scriptum exstaret ἐστίν.

84b15 ἐκ τῶν αὐτῶν ἀτόμων, h. e. ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας

ε. ἐκ τῶν ἀτόμων, ἃ κατὰ τὸ γένος ταῦτά ἐστιν. — Vs. 17 οὐ γὰρ ἦν... v. c. 7.

84 b 21 στοιχεῖα, de quibus v. quae diximus ad 14 a 39. De coel.

302 a 15 ἔστω δὴ στοιχεῖον τῶν σωμάτων, εἰς ὃ τὰλλα σώματα διαιρεῖται, ἐνυπάρχον δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ· τοῦτο γὰρ ποτέρως, ἔτι ἀμφισβητήσιμον. αὐτὸ δ' ἐστὶν ἀδιαίρετον εἰς ἕτερα τῷ εἶδει· τοιοῦτον γάρ τι τὸ στοιχεῖον ὅπαντες καὶ ἐν ᾧ πασι βούλονται λέγειν. 1014 a 26 στοιχεῖον λέγεται ἐξ οὗ σύγκαιται πρῶτον ἐνυπάρχοντος, ἀδιαίρετου τῷ εἶδει εἰς ἕτερον εἶδος... ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῶν σωμάτων στοιχεῖα λέγουσιν οἱ λέγοντες, εἰς ἃ διαιρεῖται τὰ σώματα ἔσχατα, ἐκεῖνα δὲ μηκέτ' εἰς ἄλλα εἶδει διαφέροντα. Quare dicit 410 a 21 ἀδύνατον ἐκ τῶν τοῦ ποσοῦ στοιχείων οὐσίαν εἶναι καὶ μὴ ποσόν: *opponitur enim στοιχεῖον ἀρχῇ, sicut ὕλη (τὸ ὑποκείμενον) εἶδει* 1041 b 31 στοιχεῖον δ' ἐστὶν εἰς ὃ διαιρεῖται ἐνυπάρχον ὡς ὕλην, ὅλον τῆς συλλαβῆς τὸ α καὶ τὸ β . 378 b 10 τέτταρα διώρισται αἰτία τῶν στοιχείων, τούτων δὲ κατὰ τὰς συζυγίας καὶ τὰ στοιχεῖα τέτταρα συμβέβηκεν εἶναι, ὧν τὰ μὲν δύο ποιητικά, τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν, τὰ δὲ δύο παθητικά, τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὕγρὸν. In Topicis στοιχεῖα vocat quae alio nomine τόπους appellat, universa quaedam argumenta, ex quibus cum veritatis quadam specie aliquid vel probetur vel refellatur, v. 120 b 13, 121 b 11, 128 a 22, 143 a 13, 151 b 18, 172 b 21 et 31, 174 a 21. Elementa artis disserendi in his vocantur, quae, si nobis in promptu sint, ansam nobis praebeant ad causam nostram rite defendendam, sive quae nobis viam monstrent qua procedendum sit in disputatione. Eundem fere sensum etiam habet 1309 b 16 καὶ τὸ πολλάκις ἐρημένον μέγιστον στοιχεῖον, τὸ τηρεῖν ὅπως κρεῖττον ἔσται τὸ βουλούμενον τὴν πολιτείαν πλῆθος τοῦ μὴ βουλομένου.

84 b 23 ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ὁδὸς αἵτη· ἐστὶν, intell. ἡ προβεβηκότες εὐρήκαμεν ἤδη τὰς προτάσεις ὧν μηκέτι ἔστι μέσον, h. e. ἐπ' αὐτὰς τὰς ἀρχὰς προβεβήκαμεν. Quare bene Biese l. p. 265 „sobald eine neue Vermittelung nicht weiter möglich ist, so ist der Weg zu den Principien gewonnen". — Vs. 25 ὃ ὑπάρχει, intell. τὸ A , ὅλον τῷ Γ , καὶ εἰ τοῦτο ὑπάρχει τῷ B . — Vs. 26 codices secuti dedimus ἀρχή, quod Brandisius (Variet. lect. Aristot.) mutari vult in ἀρχαί: quam quidem lectionem Boethius et Philoponus videntur habuisse. Eandem etiam edd. Bas. et Pac. praebent. Nobis quidem

servata lectione quam codices ad unum omnes exhibent, locus sic videtur intelligendus esse: εἰ δὲ μὴ ἔστι τι μέσον τοῦ *A* καὶ τοῦ *B*, οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις, ἀλλ' ἀρχὴ ἥδη αὐτῇ ἢ πρότασις ἔστιν (ἢ *AB* intell.) s. ἀλλ' εὐρήκαμεν ἥδη αὐτὴν τὴν τῆς ἀποδείξεως ἀρχήν (cf. quae modo diximus ad v. 23). Si legitur ἀλλ' ἀρχαί, particula ἀλλὰ sensum turbare videtur: nam orationis membra quae opponuntur non recte sibi respondent „non datur demonstratio, sed tot sunt principia quot termini”. — Praeterea notandum est, quod στοιχεῖα hic terminos appellat, dum vs. 22 ipsas propositiones intelligat.

84b 33 καὶ οὕτως... Iam habemus syllogismum „*AC, CB*, ergo *CB*”, cuius propositio minor est ἄμεσος (vs. 32): quare ut demonstratio perficiatur per novum terminum medium (*D*), probari debet maior hoc modo: *AD, DC*, ergo *AC* et sic porro: numquam igitur novus terminus medius qui assumitur extra terminum *A* poni poterit (cf. 84a 36), ut intervallum quod relictum sit inter terminos *A* et *B* constipatis terminis mediis sensim expleatur, donec perveniamus ad id (e. g. *F*), de quo primo praedicetur *A*, quorum terminorum (*AF*) coniunctio, quum tam arcta sit, ut novo termino medio interposito alter ab altero separari nequeat, ab Aristotele vocatur τὸ ἀδιαίρετον (vs. 35), quam quidem vocem non satis intelligens Biese de terminis *A* et *B* interpretatus est: dicit enim I. p. 265 „bis endlich kein neues Mittelglied mehr zwischen ihnen (den äußersten Begriffsmomenten) möglich ist und beide somit eine untheilbare Einheit bilden”. V. Trdlbg. de an. p. 174.

85a 1 ἐν δ' ἀποδείξει καὶ ἐπιστήμῃ, h. e. ἐν δὲ τῇ ἀποδεικτικῇ ἐπιστήμῃ ὁ νοῦς. Cf. 100b 12 et quae ibi diximus. — Vs. 3 ἐνθα μὲν, h. e. in prima figura. Pro ὃ δεῖ (μὴ) ὑπάρχειν, quibus verbis significatur id quod in conclusione praedicatur, accuratius dixisset ὃ δεῖ μὴ ὑπάρχειν: nam conclusio syllogismi est negans. — Vs. 7 οὕτως, h. e. ὥστε λαμβάνεσθαι μέσον ὅρον οὐκ ἔξω πλπτοντα τοῦ μεζονος ἀκρου πρὸς τὸ δεῖξαι τὴν στερεητικὴν πρότασιν.

85a 7 ἐὰν δὲ δέη... Ut in secunda figura per novum terminum medium probetur propositio negans — e. g. si demonstravimus *C* de omni *D* et de nullo vel non de omni *E*, ergo *D* de nullo vel non omni *E*, ut probetur propositio negans huius syllogismi — sic ratiocinabimur: *B* de omni *C* et de nullo

vel non de omni *E*, ergo *C* de nullo vel non de omni *E*: quam demonstrationem si ita producimus, ut ad probandam propositionem negantem novum syllogismum exstruamus, termino *E* in hoc syllogismo non uti non poterimus (τοῦ *E* οὐδέποτε ἔξω πεσεῖται vs. 9). Terminus *E* autem erat is de quo negabatur *D* in syllogismo primo (ὃ οὐ δεῖ ὑπάρχειν). 85 a 10 Denique in tertia figura si cogitur *A* de non omni et *B* de omni *C*, ergo *A* de non omni *B*, ut per novum syllogismum demonstretur propositio negans, hic syllogismus faciendus erit: *A* de non omni *D* et *C* de omni *D*, ergo *A* de non omni *C*: qua in demonstratione si pergitur, terminus *A* (qui in prima conclusionem praedicatur, ὃ δεῖ στερῆσαι) semper manebit et praedicabitur in omnibus syllogismis, quum vero *B* (subiectum primae conclusionis, ἀφ' οὗ δεῖ στερῆσαι) de *C* et *C* de *D* praedicetur, praedicabitur etiam de omnibus mediis terminis qui assumantur: quare quancumque assumuntur, terminis *A* et *B* ut certis finibus circumscripti erunt omnes.

Cap. 24. De quibus rebus in sequentibus agatur. 20 Demonstratio particularis (quae pertinet ad τὰ άτομα) universali praestare videtur, tum quia ad singula quae cognoscere vult propius accedit, 31 tum quia ab errore, quo notiones universales per se solas consistere opinamur, animum abducit. 64 Utrumque refutatur. 23 Praestat universalis, primum quia verarum causas sola cognoscit, 27 tum quia non per aliud, sed per se vera est, 86 a 3 tum quia a singularum rerum infinitate quam maxime est aliena, 13 deinde quia propius abest a principiis ex quibus demonstrari debet, 22 denique quia particularem complectitur.

85 a 21 εἰ γὰρ... Oratio ἀνακλόουδος est: namque prius orationis membrum, quum longius factum esset, ut in memoriam nobis revocaretur, de integro exorsus esset verbis εἰ δὲ... (vs. 28 sq.). Idem etiam in sequentibus accidit: nam quod inceptum est vs. 31, id repetitur b 1.

85 a 26 ἡ δὲ καθόλου ἐπιδείκνυσσι θάτερον θατέρον ὑπάρχειν δι' ἄλλο οὐ δι' αὐτό, οἷον ὅτι τὸ ἰσοσκελὲς δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας, οὐχ ὅτι ἰσοσκελὲς ἀλλ' ὅτι τρίγωνον.

85 a 37 Iustos demonstrandi fines non servant, sed ultra eos progredi videntur qui universali demonstratione utuntur (προῖ-

ὄντες δεικνύουσιν) item atque ii qui ratiocinantur ἐκ τοῦ ἀνάλογον: nam si quid probaverunt de linea, numero et corpore, idem valere dicunt de omnibus quae his sint similia, quamquam praeter lineam, numerum et corpus, quae in demonstratione nominaverunt, revera nihil existat, in quod haec demonstratio conveniat: latius iusto igitur demonstrationem extendunt. Sic etiam qui universali argumentatione utuntur sic ratiocinantur ac si res universales a singulis diversae et separatae existant.

85 b 4 Cum hoc loco universo cf. C. Heyder, Krit. Darst. der Arist. u. Hegelschen Dialektik I. p. 188 sqq. c. nott. At nonne primum quidem altera ratio, qua scientiam particularem universali potiore esse probavimus (a 20—31), non minus convenit ei quod universale est quam ei quod de parte est, ut eodem argumento scientiam particularem potiore esse demonstrare liceat? (De particula ἥ v. quae diximus ad 66 a 1: quare non opus est emendatione quam probavit Brandisius (Variet. lect. Aristot.), qui pro ἥ πρῶτον scribi vult καὶ πρῶτον). Namque quum scientia cognoscere debeat τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα, si triangulum duos rectos angulos habet non quatenus aequilaterum est, sed quatenus triangulum, is qui triangulum duos rectos habere ex ipsius trianguli natura demonstravit, hoc melius scit et rectius quam qui ex eo quod aequilaterum est. Nam si quis (vs. 8) de triangulo aliquid demonstravit quod cum natura trianguli non coniunctum est, non demonstravit; si vero coniunctum est cum natura trianguli, optime semper scit qui e vero rei principio demonstravit, h. e. ex ipsa natura trianguli. Quare etiam si (vs. 10) notio trianguli latius patet quam notio aequilateri, eadem utique universali trianguli notione utentes, ut nihil ambigui in ea insit, triangulum non quatenus aequilaterum sit, sed aequilaterum quatenus sit triangulum, duos rectos habere recte demonstrabimus. — Vs. 14 delevimus τὸ quod neque codd. neque edd. agnoscunt.

85 b 15 Deinde notiones universales, si unitatem quandam exprimunt et si alius earum est usus quam ut orationem ambiguum faciant, quum singula quae illis subiecta sint pereant, illae vero non corrumpantur, etiam rectius ipsae existere dicentur quam τὰ άτομα.

85 b 18 Denique erroris, quo notiones universales per se solas consistere opinamur, causa non in demonstratione est, sed in eo qui illam male intellexit (*ἀκούων*, de quo verbo Biese conferre iubet Wyttēb. animadvss. in Moral. Tom. I. p. 303 sq.): nam demonstratio ipsa minime postulat, ut notiones universales pro rebus capiantur quae per se consistant et χωριστὰ sint.

85 b 25 τοῦτο αὐτὸ αὐτῷ αἴτιον, intell. τοῦ ὑπάρχειν αὐτῷ τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα.

85 b 29 ὅταν μὴ ᾗ τοῦτο γινόμενον ἢ ὃν ὅτι τι ἄλλο γένηται, ἀλλ' ὅτι αὐτό (h. e. ὅταν μὴ ᾗ δι' ἄλλο μὴδ' ἄλλον ἔνεκα, ἀλλὰ δι' αὐτό).

85 b 32 καὶ οὕτως λόντες, ὅταν τι λάβωμεν ὃ μὴκέτι δι' ἄλλο ἐστὶν μὴδ' ἄλλου ἔνεκα, διὰ τοῦτο...

85 b 36 οὕτως, h. e. εἰ ἴσμεν τὸ μὴκέτι δι' ἄλλο γινόμενον. — Vs. 37 particula ἄρα melius abesset: quam quidem negligentiam Aristotelis stilo valde familiarem esse docuimus ad 17 b 1 et ad 52 b 19.

85 b 39 ἔτι λείπεται διὰ τὸ ἰσοσκελὲς τέτταρσιν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἔξω γωνίας, τοῦτο δ' ἐστὶν ὅτι τρίγωνον.

86 a 4 Scientia particularis singulas res, quae sensibus subiectae sunt, cognoscere studet: hae vero quum infinitae sint, scientiam non admittunt, sed sciri non possunt, nisi quatenus certis quibusdam finibus, quos notiones universales constituent, circumscribuntur et comprehenduntur. — Vs. 5 ad ἔστι δ' intell. τὰ κατὰ μέρος s. τὰ ἅτομα.

86 a 9 ἅμα γὰρ μᾶλλον τὰ πρὸς τι. Quum ἀπόδειξις et ἀποδεικτὸν sint τῶν πρὸς τι et gradum admittant (cf. 6 b 20), simul et augentur et minuuntur: quare quod dicit hoc est: τῶν πρὸς τι εἰ θάτερον μᾶλλον λέγεται καὶ θάτερον ἅμα λέγεται μᾶλλον, ὥστ' εἰ μᾶλλον ἀποδεικτά ἐστὶ τὰ καθόλου, καὶ μᾶλλον ἀπόδειξις ἔσται ἢ τῶν καθόλου ἀπόδειξις.

86 a 10 Pro ἔτι dedimus ἔτι εἰ quod et Boethii versio et opti codd. habent. Deletum videtur εἰ, ne oratio esset ἀνακόλουθος. Sed quum eadem anacoluthia occurrat 85 a 21 et 31, b 23 et 35 (cf. quae diximus ad vs. 37), 86 a 38, b 30 al., illud servandum duximus. — Haud parvam Aristotelis in scribendo negligentiam prodit, quod argumentum quod hic affert tam simile est eius quod exponit vs. 24 sqq., ut separari ab eo non debuerit.

86a14 Quum demonstratio incipere debeat a propositione quae ipsa demonstrari nequeat, id quod a vero demonstrationis principio propius abest meliorem efficit demonstrationem quam quod longius abest: quare, quum principium ipsum maxime universale esse debeat, demonstratio quae fit ex propositionibus universalibus praestabit ei quae fit ex particularibus.

86a24 προτέραν πρότασιν intelligit maiorem propositionem syllogismi affirmantis, ὑστέραν eam quaecunque illa continetur, h. e. et conclusionem et propositionem minorem. Α τριγωνον, Β ἰσοσκελές, Γ τὸ δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας.

86a29 Propositionem universalem mente intuemur (v. quae dicemus ad 100 b 12), particularis vero a sensuum perceptione originem habet (τελευτᾷ).

Cap. 25. Demonstratio quae propositionem affirmantem cogit praestat ei quae negantem colligit, tum quia in illa pluribus opus est quam in hac, b 10 tum quia propositio negans, ut demonstretur, affirmante indiget, affirmans negante non indiget, 30 deinde quia propositio affirmans, qua alteranitur, potior est et prior negante, quae principium est alterius, 37 denique quia affirmatio ad principii naturam propius accedit quam negatio.

86a33 Demonstratio brevior per se spectata praeferenda est ei quae fit per ambages, si utraque conficitur ex propositionibus aequae manifestis. Nam si AE et tribus mediis terminis ($BΓΔ$) et duobus interpositis (ZH) demonstrari potest, propositio AA (b 2) in priore demonstratione aequae manifesta est atque conclusio alterius demonstrationis: nam utraque colligitur duobus terminis mediis interiectis. Quoniam autem AE cogi potest ex propositionibus AA et $ΔE$, id vero ex quo probetur (AA) etiam magis constare debeat quam quod probetur (AE), consequitur conclusionem AE per tres terminos medios demonstratam minus certam esse quam propositio AA : unde apparet conclusionem AE per duos medios terminos demonstratam certiore esse, quam si per tres demonstretur. Colligit inde Aristoteles (b 7) demonstrationem quae propositionem affirmantem cogat, quum et conclusio negans et affirmans (ἀμφοτέρω) e binis propositionibus cogi debeat, potiore esse ea quae negantem faciat conclusionem, quia haec nihil ponat nisi quod affirmet,

illa vero et affirmantem et negantem propositionem habere debeat. Quam quidem argumentationem stare non posse facile apparet: nam quum in iis quae antecesserunt non nisi de numero propositionum locutus sit, de diversa earum qualitate cur idem valeat, certe non per se intelligitur.

86 a 34 Quid differant *αἰτήματα, ὑπόθεσις, πρότασις* ex iis apparebit quae diximus ad 64 b 28, 40 b 25, 24 a 16.

86 a 37 Ratio, inquit, eius quod modo diximus, si rem universam spectamus, sic se habet. Omnibus codd. invitis dedimus ὧδε, quod Boeth. et vet. intp. habuerunt. Eandem lectionem, quae etiam Brandisio probatur (v. Variet. lect. Aristot.), iam exhibuerunt edd. Basil., Paris., Sylb., Casaub. Quem sensum praebat lectio Bkki, equidem non video, lectio vulgaris vero ὅδε alienae correctionis speciem habet.

86 b 2 Restituimus δὴ pro δὲ ex codd. *np*, quibuscum consentiunt Boeth. et vet. intp. Hoc enim sensus totius loci flagitat, quem modo exposuimus.

86 b 6 τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὑπαρχόντων, h. e. τῶν μέσων ὁμοίως γνωρίμων ὄντων ἐν ἀμφοτέροις. — Ad vs. 7 διὰ τὸ ὄρων... cf. quae diximus ad 44 b 6 et I. p. 372 extr.

86 b 12 τὴν μὲν δεῖ στερητικὴν εἶναι, τὴν δὲ καταφατικὴν.

86 b 13 Si demonstratio amplificatur eo, quod propositiones ex quibus facta est ipsae aliunde probantur, propositiones syllogismi affirmantis, dum ipsae affirmantes esse debeant, non demonstrantur nisi ex affirmantibus, quamquam aliter res se habet in syllogismo negante. Nam e. g. si propositiones *A* de nullo *B* et *B* de omni *C*, ex quibus cogitur *A* de nullo *C*, probantur terminis mediis interiectis *D* et *E* — *A* de nullo *D*, *D* de omni *B*, ergo *A* de nullo *B*; *B* de omni *E*, *E* de omni *C*, ergo *B* de omni *C* — propositiones affirmantes (vs. 13—15), ut omnes illius syllogismi propositiones novis syllogismis confectis probentur, plures accedunt (*DB*, *BE*, *EC*), negans semper una (*AD*). Eadem ratio obtinebit (vs. 23), si in quacunque alia figura syllogismus negans fiat. Item enim in his, quum alteram propositionem habere debeant affirmantem, alteram negantem, propositio affirmans demonstrabitur (vs. 24) per syllogismum, cuius medius terminus cum ambobus reliquis coniunctus propositiones affirmantes faciat, propositio negans vero per syllogismum, cuius altera propositio sola negans sit, ut, si propositiones syllo-

gismi negantis cuiuscunque demonstrentur, una propositio negans et tres affirmantes assumendae sint. Quare propositio negans ut demonstretur, indiget affirmante (quod parum accurate Aristoteles dixit verbis *δείκνυται δ' ἡ μὲν στερητική διὰ τῆς κατηγορικῆς* vs. 28. Accuratius idem expressit vs. 38), affirmans negante non indiget.

86 b 22 ἡ τὸ *ΑΔ*. Ne quis delendum putet articulum τὸ, videat quae collegimus ad 54 a 8 coll. 87 a 24. Uncinis haec verba circumdeditimus, quippe quae absint a versione Boethii, vet. intp. lat. et edd. nonnullis.

86 b 30 ἀρχὴν συλλογισμοῦ hic appellat propositionem προτέραν (a 24), ἣν ἔχοντες ἴσμεν πως καὶ τὴν ὑστέραν καὶ ἔχομεν δύναμει: illa enim et conclusionem et minorem complectitur, conclusio vero eandem semper qualitatem habere debet quam ipsa.

Cap. 26. *Exemplo proposito discrimen declaratur quod intersit inter demonstrationem quae recta procedat et eam quae ad absurdum deducat. 17 Ex ipsa utriusque demonstrationis natura rectam potiore esse ostenditur.*

87 a 7 εἰ δέοι... Iam si servatis iisdem terminis propositio maior syllogismi quem modo habuimus per deductionem ad absurdum probanda sit, sumamus *A* de *B* et *B* de *C* praedicari, cogitur *A* de *C*, quod si absurdum esse aliunde cognovimus, altera huius syllogismi propositio falsa est: quare quum vera sit *BC*, relinquitur ut falsa sumta sit *AB*, ut appareat *A* non praedicari de *B*. (De deductione ad absurdum quae dicitur v. quae habuimus 41 a 31 coll. 45 a extr., 61 a 19 sqq.) Difficultates quas in hac argumentatione invenerunt veteres intpp. (v. schol. 234 b 12—24) Philop. ita solvit, ut dicat Aristotelem hoc modo ratiocinari. Si non datur conclusio syllogismi praecedentis *A* de nullo *C*, vera erit propositio *A* de aliquo *C*, quae si coniungitur cum altera propositione *B* de omni *C*, cogitur in tertia figura *A* de aliquo *B*, quod quum repugnet iis quae ab initio sumsimus, vera esse non poterit propositio *A* de nullo *B*. At hunc sensum nullo modo extorqueri posse ex iis quae dicit Aristoteles facile intelligitur: imo Aristotelis verba tam clara sunt, ut nullam aliam interpretationem admittant quam eam quam modo dedimus. Difficultates autem, quas interpretes in his invenire sibi videbantur, facile tolluntur eo, quod ille hoc loco

non id agit, ut quae recte et quae non recte demonstrarentur deductione facta ad absurdum exponat, sed ut discrimen declararet quod sit inter demonstrationem quae recta procedat et deductionem ad absurdum: quod ut appareat, non curat ut quod cogatur verum sit, sed ut via et ratio qua utraque procedat *ὡς ἐν τύπῳ εἰπεῖν* fiat conspicua. Difficultatum igitur, in quibus haeserunt interpretes, ipsi fuerunt auctores, non Aristoteles.

87a 12 Termini igitur, quibus utraque ratiocinatio utitur, idem sunt, differunt in propositione negante quae probatur: nam deductio demonstrat propositionem *AB*, recta demonstratio propositionem *AC*. Quare quum id quod minus manifestum sit et difficilius intelligatur probari semper debeat ex eo quod magis perspicuum sit et manifestum, deductio facienda est, si conclusio syllogismi *AC* facilius intelligitur quam *AB*, rectus vero syllogismus, si propositio *AB* magis manifesta est et aperta quam *AC*. Unde apparet demonstrationem rectam potiore esse: nam quia *AC* colligitur ex *AB* et *BC*, propositio *AB* (*τὸ ἐξ οὗ τὸ συμπεράσμα* vs. 20) magis manifesta esse debet quam conclusio *AC*.

87a 19 Demonstrationis rectae, ait, conclusio erat *AC*, *AB* vero propositio qua coniuncta cum propositione *BC* provenire debebat conclusio. Iam vero quum per deductionem ad absurdum propositionem *AB* negantem esse debere non continuo cogatur, deductio, quippe quae per ambages cogat, postponenda erit demonstrationi rectae (cf. 81a 37 — b 9) — hanc enim sententiam etsi non expressam Aristotelem in mente habuisse patet ex iis quae sequuntur — namque si quid redargatur, non fit continua conclusio quae falsum esse doceat quod redarguatur (*οὐ τοῦτο συμπεράσμα ἐστίν* vs. 21, h. e. *οὐ τοῦτ' αὐτὸ ὃ δεῖ ἀναιρεῖσθαι μὴ εἶναι συμπεραίνεται*, quod bene expressit Biese I. p. 270 extr. „wenn etwas zu widerlegen ist, so folgt das Gegentheil nicht sogleich in Form eines Schlusses”), sed cogitur absurdum esse aliquid eorum quae pro veris sumta sint et ex quibus collectum sit id quod redarguatur (*ἐκεῖνα δὲ ἐξ ὧν*, h. e. *ἐκεῖνων δὲ τι*, *ἐξ ὧν συνεπαράγῃ δὲ δεῖ ἀναιρεῖσθαι, συμπεράσμα γίνεται*).

87a 22 Locum ita distinxit Bkhus, ut intelligi nequeat: nam comma aut ponendum erat post *συλλογισμός* aut plane omitendum. Sententia plana est. Ea ex quibus syllogismus con-

ficitur hunc rationem habere debent, ut alterum altero continetur, sicut pars toto, quod non ita habet in deductione ad absurdum: haec enim propositionem *AB* affirmantem submit, propositionem *AC* vero affirmantem esse posse negat (vs. 9).

Cap. 27. Alia doctrina alia subtilior est et accuratior.

De diversa doctrinarum subtilitate diximus ad 78 b 32, quibus- cum cf. Plat. Phileb. 55 E.

87a 32 ἐπιστήμη μία οὐσα καὶ ἡ αὐτὴ τοῦ ὅτι καὶ διότι ἀκριβέστερα ἐστὶ τῆς τοῦ διότι μόνον, ἀλλὰ μὴ χωρὶς ὄντος τοῦ ὅτι (h. e. ἀλλ' οὐχ ἡ τοῦ ὅτι μόνον οὐσα ἐπιστήμη) ἀκριβέστερα ἐστὶ τῆς τοῦ διότι.

87a 34 τῆς ἐκ προσθέσεως, cf. quae diximus ad 81 b 3.

87a 36 οὐσία ἀθეტος, cf. quae diximus ad 5 a 15. Procl. in Encl. Elem. lib. II. ἀθետος ἡ μονὰς ὡς αὐλὸς καὶ παντὸς ἔξω διαστήματος καὶ τοῦ πού.

Cap. 28. Quid scientiam faciat unam, quid diversas, exponitur.

Quaecumque demonstrantur ex principiis quae ad unum genus pertinent unam disciplinam constituunt, diversae sunt quarum principia neque ex communi quodam fonte fluunt neque ita comparata sunt, ut altera ex alteris derivari possint: namque principia (b 2), quae ipsa non demonstrantur, eodem genere contineri debent atque ea quae ex iis demonstrantur, quoniam omnia (b 4) quae ex iis demonstrantur eidem generi subiecta esse debent.

Cap. 29. Idem pluribus modis demonstrari potest, ut termini medii et ex eodem genere desumpti esse possint et e diversis.

87b 7 Si *B* inest in genere *Z*, *Z* in genere *Δ* et *Δ* in *Γ*, denique *Γ* in *A*, propositio *AB* demonstrari poterit et per terminum *Γ* solum vel etiam per terminum *Δ* vel *Z* solum, et per *Γ* et *Δ* coniunctos et sic perro.

87b 15 ἀνάγκη γὰρ . . . Si praedicatur *A* de *Δ* et *Δ* de *B*, deinde si *A* de *H* et *H* de *B*, consequitur ex propositionibus *AB* et *HB* *Δ* praedicari de aliquo *H*, quare *Δ* de aliqua parte eius termini (*B*) praedicabitur de quo praedicatur *H*.

Sic certe argumentatus videtur Aristoteles, quamquam vix intelligo quomodo acciderit, ut hoc falsum esse non viderit.
87 b 16 ἐπισκέψασθαι δὲ... cf. quae diximus ad 48 a 21.

Cap. 30. Eorum quae in casu posita sunt non datur scientia.

Cum iis quae hoc loco dicit cf. quae habuimus 32 b 17—22 et quae ibi diximus.

87 b 19 De τύχῃ v. 195 b 31 λέγεται δὲ καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον τῶν αἰτίων, καὶ πολλὰ καὶ εἶναι καὶ γίνεσθαι διὰ τύχην καὶ διὰ τὸ αὐτόματον. 196 b 21 ἔστι δ' ἕνεκά του ὅσα τε ἀπὸ διανοίας ἂν πραχθεῖη καὶ ὅσα ἀπὸ φύσεως. τὰ δὲ τοιαῦτα ὅταν κατὰ συμβεβηκὸς γένηται, ἀπὸ τύχης φασὲν εἶναι... τὸ μὲν οὖν καθ' αὐτὸ αἴτιον ὠρισμένον, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἀόριστον (1025 a 24 οὐδὲ δὴ αἴτιον ὠρισμένον οὐθέν τοῦ συμβεβηκότος ἀλλὰ τὸ τυχόν· τοῦτο δ' ἀόριστον). 197 a 13 ἔστιν αἴτιον ὥς συμβεβηκὸς ἡ τύχη, ὥς δ' ἀπλῶς οὐδενός, οἷον οἰκίας οἰκοδόμος μὲν αἴτιος, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ αὐλήτης. 1065 a 25 τὸ δ' οὐκ ἀναγκαῖον ἀλλ' ἀόριστον, λέγω δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκός· τοῦ τοιούτου δ' ἄτακτα καὶ ἄπειρα τὰ αἴτια. τὸ δὲ ἕνεκά του ἐν τοῖς φύσει γιγνομένοις ἡ ἀπὸ διανοίας ἐστίν. τύχη δ' ἐστίν ὅταν τι τούτων γένηται κατὰ συμβεβηκός. ὥσπερ γὰρ καὶ ὅν ἐστι τὸ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός, οὕτω καὶ αἴτιον. ἡ τύχη δ' αἴτιον κατὰ συμβεβηκός ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν ἕνεκά του γιγνομένοις. διὸ περὶ ταῦτ' οὗτος καὶ διάνοια· προαίρεσις γὰρ οὐ χωρὶς διανοίας. τὰ δ' αἴτια ἀόριστα ἀφ' ὧν ἂν γένοιτο τὰ ἀπὸ τύχης· διὸ ἀδηλὸς ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ καὶ αἴτιον κατὰ συμβεβηκός, ἀπλῶς δ' οὐθενός. 197 a 18 καὶ τὸ φάναι εἶναι τι παρὰλογον τὴν τύχην ὁρθῶς· ὁ γὰρ λόγος ἡ τῶν αἰεὶ ὄντων ἢ τῶν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἡ δὲ τύχη ἐν τοῖς γιγνομένοις παρὰ ταῦτα. Ib. 36 διαφέρει δ' ὅτι τὸ αὐτόματου ἐπὶ πλείον ἐστι· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τύχης πᾶν ἀπὸ ταύτομάτου, τοῦτο δ' οὐ πᾶν ἀπὸ τύχης. Ib. b 20 φανερόν ἐστι ἐν τοῖς ἀπλῶς ἕνεκά του γιγνομένοις, ὅταν μὴ τοῦ συμβάντος ἕνεκα γένηται οὐ ἔξω τὸ αἴτιον, τότε ἀπὸ ταύτομάτου λέγομεν· ἀπὸ τύχης δὲ τούτων ὅσα ἀπὸ ταύτομάτου γίνεται τῶν προαιρειτῶν τοῖς ἔχουσι προαίρεσιν. Ib. 31 ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἄρα κατέπεσεν ὁ λῖθος, ὅτι πέσοι ἂν ὑπὸ τινος καὶ τοῦ πατάξαι ἕνεκα. Cf. 333 b 7. 1323 b 28 τῶν μὲν γὰρ ἐκτὸς ἀγα-

θᾶν τῆς ψυχῆς αἰτιον ταυτόματον καὶ ἡ τύχη, δίκαιος δ' οὐδεὶς οὐδὲ σώφρων ἀπὸ τύχης οὐδὲ διὰ τὴν τύχην ἐστίν.
701 b 2 et 10 αὐτόματα ea sunt quae etiam nos eodem nomine significamus.

Cap. 31. *Sensuum perceptio non efficit scientiam*, 88 b 9 *quamquam sunt quae nesciuntur, quia non percipiuntur sensibus.*

Cf. cum hoc cap. quae disputat K. Heyder Krit. Darstellung und Vergleichung der Aristotelischen u. Hegelschen Dialektik p. 164 sqq. et p. 173 not.

87 b 28 εἰ γὰρ καὶ ... Etiam si concedatur sensu percipi non solum τὸ ἄτομον, sed qualitatem quandam rerum quodammodo universalem („etwas comparativ, relativ Allgemeines,” cf. 100 a 17), tamen sensuum perceptio certis semper et temporis et loci finibus circumscripta est, quibus notiones universales non coarctantur, ut quod universale sit sensibus percipi nequeat. Quare quum scientia sit cognitio universalis quae demonstratione facta e veris rerum causis comparatur, etiam si triangulum duos rectos habere vel lunam deficere oculis cerneremus, tamen harum rerum causas, quas novisse debet qui scientiam habet, non cerneremus oculis, sed ut intelligeremus, ratiocinatione utendum esset quae notionibus universalibus niteretur.

88 a 1 νῦν quod post ὅτι adiecit Bkk. et in Boethii versione deest et in plerisq. edd. prr. Illatum autem videtur in contextum ex Philoponi explicatione (schol. 236 b 37). Accedit quod etiam propterea omittendum videtur, quod h. l. non sibi opponuntur τὸ ὅτι νῦν et τὸ διότι ὅλως, sed simpliciter τὸ ὅτι τῷ διότι. Dicit enim hoc. ἡσθανόμεθα γὰρ ἂν τὸ ὅτι, οὐχ ὅλως τὸ διότι, quod apparet ex iis quae antecesserunt.

88 a 2 οὐ μὴν ἀλλ' ... Quomodo comparetur cognitio universalis ex singulis quae sensibus subiecta sint, videbimus Anal. post. II. c. 19.

88 a 6 Quare in iis quorum causa aliunde suspensa est (ὅσων ἕτερον τὸ αἰτιον) cognitio quam maxime universalis potior est omni alia, quae vel ex sensuum affectione gignatur vel etiam ex cogitatione sola originem habeat: eorum vero (vs. 8) quae non aliunde probantur, quippe quibus nitatur omnis ra-

tiocinatio, alia ratio est: haec enim mente ipsa intuemur et quasi amplectimur (100 b 12).

88 a 10 Reduximus ex codd. *nf* quod ante Bkkum legebatur ἀποδεικτῶν: sensus enim hoc flagitat. Boeth. et vet. intp. vertunt „demonstratorum”. Cf. quae diximus ad 48 a 37. — εἰ μὴ τις..., h. e., ut dicit 1096 a 2, εἰ μὴ θεοῖν διαφνύλλων.

88 a 11 Bene animadvertit Philop. (schol. 237 a 9 sqq.) addi haec ab Aristotele propter ea quae dixit c. 18, ne quis putet ea quae modo disputaverit repugnare iis quae supra dixerit.

88 a 13 ἀλλ' ὥς ἔχοντες..., quod explicatur vs. 16: non ita quidem, ait, ut ipsa sensuum perceptio scientiam efficiat, sed ita, ut quod in singulis accidere videamus idem etiam in omnibus accidere coniicientes universe intelligamus.

88 a 16 Bkkus scripsit τῷ ex coniectura, quam ne unus quidem liber confirmat, nos τό: nam praepositio διὰ explicationis gratia addita videtur in quibusdam libris: cuius omissionis exempla collegimus ad 3 b 13.

Cap. 32. Non eadem sunt omnium disciplinarum principia.

88 a 19 λογικῶς, cui opponitur vs. 30 ἐκ δὲ τῶν κειμένων, h. e. ex iis quae de ipsis artis demonstrandi principiis adhuc exposuit Aristoteles. Non possunt omnium syllogismorum eadem esse principia, quum alii falsi sint, alii veri. Nam si quis dicat veri et falsi idem principium esse posse, quia fieri possit, ut ex falsis propositionibus vera proveniat conclusio, redarguitur eo, quod hoc non nisi semel fit. Etenim sint falsae propositiones *A* de omni *B*, *B* de omni *C*, ex quibus vera exeat conclusio *A* de omni *C*. Iam si demonstrationem ita producimus, ut propositiones falsas ex quibus coactum est *AC*, ipsas per novos syllogismos demonstrare velimus, hoc fieri non poterit nisi ex propositionibus falsis, quia falsum est id quod probari debet. Patet igitur veri et falsi non eadem esse principia: nam etiam si semel factum sit, ut ex propositionibus non veris vera proveniat conclusio, tamen, simulatque demonstratio producitur εἰς τὸ ἄνω, ut probentur propositiones ipsae, unde conclusum sit, falsae ratiocinationis falsum utique esse principium apparet, verae ratiocinationis verum (vs. 26), principia vero falsa et vera reapse diversa sunt. — Vs. 20 Brandisius (Variet. lect. Aristot.) legi mavult

καὶ γὰρ αὐτῇ, quod Boeth. videtur habuisse, qui vertit „et si enim sit verum”.

88a 27 Deinde ne ea quidem quae falsa sunt ex iisdem semper principiis cogi possunt: sunt enim ipsius falsitatis differentiae: nam alia falsa sunt, quia ponunt contraria, ut si quis dicat iustitiam esse iniustitiam vel id quod aequale sit esse maius vel minus; alia, quia connectunt quae coniungi nequeunt, ut si quis dicat hominem esse equum.

88a 31 At neque eorum quae vera sunt eadem principia esse possunt: nam si essent, ex his continua demonstratione derivari possent omnia, ut nulla daretur scientiae pars, quae non cum quacunque alia parte connexa colligataque esset: quod si ita esset, etiam singularum disciplinarum principia non genere diversa, sed ita comparata esse deberent, ut alterum ex altero fluere (ἐφαρμόττουσαι), quod intelligeretur per continuam ratiocinationem, in qua notiones universales (principia) alterius doctrinae cum notionibus alterius ita copulari deberent, ut altera inter altera aut interponerentur sicut terminus medius inter maiorem et minorem, aut de alteris praedicarentur ut genus de specie (ἀνωθεν vs. 35) aut iis subiecta essent (κάτωθεν) aut simul et medium et extremum locum utrumcunque (primum et tertium) in iis occuparent, ut partim antecederent partim consequerentur.

88a 36 Neque esse possunt quaedam propositiones universales ex quibus omnia demonstrantur: nam unaquaeque disciplina certam quandam habet regionem, quae genere ad quod pertinet definitur. Unicuique generi autem quaedam sunt propria: ad haec igitur si accommodantur propositiones istae universales, cum his coniunctae singulas doctrinas demonstratione facta gignunt et procreant.

88b 3 Deinde numerus propositionum ex quibus colligitur certe haud multo minor esse poterit quam numerus conclusionum, imo maior esse debet — nam nova conclusio non provenit, nisi novus terminus sive medius intericiatur sive extrinsecus adiciatur vel ἀπὸ τοῦ ἀνω vel ἀπὸ τοῦ κάτω — si autem ex iisdem principiis omnes disciplinae derivari possent, conclusionum numerum infinitum esse (nam quae demonstrari possunt in quaque doctrina nullis finibus circumscripta sunt), terminorum vero finitum concedendum erit: nam qui omnia ex iisdem principiis demonstrari contendit, haec ipsa principia cognita habere debebit, ut ea numerare possit.

88 b 7 *Alia principia necessaria sunt, alia non necessaria: quare si ex utrisque demonstratur, non eadem sunt omnium disciplinarum principia, sed diversa τῷ εἶδει. — αἱ ἀρχαὶ (non τῶν ἀρχῶν) αἱ μὲν ... αἱ δέ, cf. 690 b 24 οἱ γὰρ ἰχθύες, καθάπερ εἴρηται πρότερον, οἱ μὲν οὐ δοκοῦσιν ἔχειν ... οἱ δ' ἀδιάφθωτον ἔχουσιν (γλῶττην intell.). 489 a 15 ὅσα μὲν οὖν ἀναγκαιότατα μόρια τοῖς ζῴοις τὰ μὲν πᾶσιν ἔχειν συμβέβηκε τὰ δὲ τοῖς πλείστοις, ταῦτ' ἐστίν.*

88 b 11 *Si quis alia principia geometriae, alia arithmeticorum, alia medicinae esse dicat, diversa esse singularum disciplinarum principia contendit: nam qui eadem omnium esse principia statuit, hoc certe non ita intelliget, ut omnia principia eadem sint quae sint, neque ita, ut quodcunque placeat (vs. 15) demonstrari possit ex principiis quibuscunque: apparet enim hoc fieri non posse et in iis disciplinis quae, sicut mathematica, certam quandam viam et rationem sequuntur et quarum aditus patet omnibus (φανερῶς vs. 17), et in syllogismorum analysi: nam si syllogismi ad propositiones reducuntur ex quibus confecti sunt, ad novam conclusionem faciendam etiam nova propositione opus esse patet. Si quis autem eas propositiones principia demonstrationis esse dicat, quae ipsae demonstrari nequeant et ex quibus primis omnes syllogismi conficiantur, in unoquoque genere una erit propositio, unde doctrina quae ad hoc genus pertineat manet, ut eadem disciplinarum omnium principia esse non possint.*

88 b 22 *εἰ δὲ μήτε λέγοι τις οὕτως τὰς αὐτὰς εἶναι ἀπάντων ἀρχὰς ὥς δεῖον δεικνυσθαι ἐξ ἀπασῶν ὅτι οὖν. Iam si ponamus neque ex quocunque principio demonstrari posse propositionem quamcunque, neque tamen ita diversa esse principia, ut alia alius doctrinae sint, reliquum est, ut videamus num fieri possit, ut, quamquam neque plane eadem sint neque plane diversa, tamen cognationem quandam inter se habeant, ita ut alia ex aliis demonstrantur. Sed ne hoc quidem (vs. 26) fieri potest: nam si quae demonstranda sunt genere differunt, principia ipsa genere differre supra demonstravimus. Etenim (vs. 27) quamquam sunt principia omnibus disciplinis communia (nam propositionibus quibusdam universalibus omnes utuntur sine discrimine), tamen etiam sunt alia quae singulis propria sunt. — Vs. 23 Brandisius (Variet. lect. Aristot.) legi mavult λείπεται ὅτι συγγ., at nostra lectio optime*

habet: nam sententia haec est: *λείπεται ὅτι σκοπῶμεν εἰ ἐνδέχεται συγγενεῖς εἶναι πάσας.*

Cap. 33. *Quid intersit inter scientiam et opinionem, exponitur.* 89a11 *Res, in quibus scientia et opinio versantur, quodammodo eadem sunt, quamquam, quum cognoscendi ratio diversa sit, etiam res ipsae quae cognoscuntur differunt.* 38 *Opinari simul et scire idem nemo potest.*

88b35 οὐδὲ νοῦς, intell. ἐστὶ περὶ τὰ ἐνδεχόμενα ἄλλως ἔχειν: nam hic scientiam habet eorum quae demonstrationem non admittunt, primas propositiones easque necessarias, ex quibus demonstrantur omnia, sola cogitatione comprehendit et per se intelligit.

89a1 Postquam exposuit qua in re differant scientia et opinio (male Biese I. p. 278 sqq. δόξαν vertit „Vorstellung” Hegelii locutionem imitatus), addit qua in re convenient: namque utraque in his versatur et ad ea pertinet, quae vel vera vel falsa sunt. Consequitur opinionem versari in iis quae neque demonstrari possint neque necessario talia eveniant qualia eveniant: quod etiam communi consuetudine sermonis comprobatur.

89a11 Si igitur scientia est eorum quae necessario eveniunt, opinio eorum quae non necessario, aut non videtur eiusdem rei opinio dari et scientia, aut opinionis et scientiae nullum erit discrimen (parum accurate Biese I. p. 279 huius loci sententiam reddidit): ratiocinatur enim et qui scit et qui opinatur, uterque igitur, si demonstrationem persequatur ἐπὶ τὸ ἀνω, donec ad eas propositiones ascendat quae demonstrationem non admittant, eodem modo ratiocinabitur, quamvis alterum opinari, alterum scire dicamus: quare scientia non differre videtur ab opinione. Quam quidem difficultatem Aristoteles solvit hoc modo. Profecto, ait, qui necessaria quibus ratiocinatio quam fecit nititur principia pro aequae certis habet atque definitiones a quibus omnis vera demonstratio incipit, is non opinabitur, sed sciet: sin autem pro veris quidem habeat neque tamen necessaria putet et cum ipsius rei natura coniuncta, opinionem, non scientiam habebit: quae quidem opinio si propositionibus nitatur quae demonstrationem non admittant, et verum esse quod contendat et cur verum sit intelligere opinabitur (namque veram rei causam perspectam habere putabit), sin autem primas propositiones, ex qui-

bus probari possit quod contendat, ignoret, fundamentum quidem et primam causam qua argumentatio sua nitatur nescire, rem vero ipsam quam contendat veram esse opinabitur.

89 a 12 Dedimus *ἔσται* ex codd., cum quibus Boethii versio conspirat. Eadem vs. 13 habet „consequitur”, quod mendum videtur esse pro „consequetur”: quare nos exhibuimus *ἀκολουθήσει*, non *ἀκολουθοῦσι*; quod codd. praebent, praesertim quum etiam Philop. illam lectionem habuisse videatur (schol. 239 a 22). — Vs. 17 verborum collocatio locum difficilem reddidit: nam nemo certe haereret, si verbum *ἔχεν* vs. 18 haberetur ante *ὑπολήπεται* vs. 17. — Vs. 23 interrogationis signum deleuimus, quamquam in simili loco adieci-mus 85 b 5, quod hoc loco propterea factum est, quia Aristotelem ipsum inceptae interrogationis oblitum esse e fine orationis apparet vs. 22 sq.

89 a 23 Ut opinio eiusdem rei quodam modo et vera et falsa esse potest, quia ad eandem rem refertur utraque (utraque idem habet *ὑποκείμενον*), sic etiam opinio et scientia eiusdem rei sunt, quia ad eandem rem referuntur. Si quis vero opinionem veram et falsam eiusdem rei esse ita dicat, ut eandem opinionem modo veram modo falsam esse contendat, quod Protagorae placuit, inter alia quae inde consequuntur absurda etiam dicendum erit eum qui quid falso opinetur ne opinari quidem: nam qui falsam opinionem habet aut opinatur id quod vero contrarium est aut ne opinatur quidem.

89 a 27 *ἄτοκα συμβαίνει*... Oratio parum cohaeret: pergitenim ac si praecessisset *τῷ λέγοντι τοῦ αὐτοῦ εἶναι δόξαν ἀληθῆ καὶ ψευδῆ*.

89 a 31 οὕτω τοῦ αὐτοῦ, intell. *δόξαν ἀληθῆ καὶ ψευδῆ εἶναι ἐνδέχεται*. Res ipsa (das Object der Meinung), de qua aliquid opinamur, eadem manet, sive veram sive falsam opinionem habemus, id vero quod res est quatenus cogitatione comprehenditur (τὸ τί ἦν εἶναι κατὰ τὸν λόγον) et ratio cognoscendi differt.

89 a 35 εἰ ἡ μὲν κατ' αὐτὸ γνωρίζει τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ ἄνθρωπος, ἡ δὲ κατὰ συμβεβηκός· τὸ αὐτὸ γὰρ ὑποκείμενον ἔστιν ἑκατέρω, ὁ δὲ τρόπος τῆς γνώσεως διαφέρει.

89 b 2 Quod alius opinatur idem alius scire potest, idem homo simul non potest: nam si simul sciret et opinaretur, simul intelligeret hominem non esse non posse animal et hominem

posse non esse animal: nam si qui opinatur id quod verum esse putat etiam non esse posse sibi persuadet, is qui hominem animal esse opinatur non necessario hoc ita esse putat. τοῦτο γὰρ ἔστω τὸ ἐνδέχασθαι ἄλλως ἔχειν, h. e. nam verbum ἐνδέχασθαι hic ita accipimus, ut qui opinetur etiam contrarium eius quod pro vero habet esse posse sibi persuadeat. — Imperativum ἔστω et optt. codd. praebent et Boethius legisse videtur: vertit enim „hoc enim sicut contingere”, in quibus pro „sicut” scribendum esse „sit” per se intelligitur. Accedit quod talis imperativi usus frequentissimus est apud Aristotelem, v. quae diximus ad 73 b 25. — Vs. 3 suspicionem movet vox οὐδ’, quam Boethius vertit „nihil”. Melius esset, si haberetur οὐχ.

Cap. 34. Quid sit sagacitas, explicatur.

89b13 ἢ διαλεγόμενον ἰδὼν πλουσίῳ ἔγνω διὰ τί διαλέγεται, διότι δανείζεται.

89b14 πάντα γὰρ... Nam qui sagax est omnes causas quae in medio esse possint videt, simulatque novit eos terminos qui per illas coniungendi sunt.

Lib. II. cap. 1. Quod quaeritur quadruplex est: num res sit, quid sit, quale sit, per quid vel propter quid sit.

Totius libri argumentum bene enarravit C. Kühn de notionis definitione qualem Aristot. constituerit. Hal. 1844.

89b23 V. Trdlbg. El. log. p. 74 sq. Quum quaeritur εἰ ἔστιν, quaestio est de ipsius rei exsistentia (hoc est enim quod va. 33 significat verbo ἀπλῶς), quum quaeritur τὸ ὅτι, quaestio est de qualitate, quae rei adhaereat et cum ea quo modo cunque coniuncta sit, quamquam non ipsius rei naturam exprimat: nam quae ad ipsam rei naturam pertinent, ea continentur τῷ τί ἔστιν: quare saepissime Aristoteles distinguit τὸ τί ἔστιν et τὸ ὁποῖόν τι ἔστιν (h. e. τὸ ὅτι: cf. enim schol. 240 b 31, 11 a 19, 12 a 15, 16 b 37 al.). 1274 b 32 τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἐκάστη καὶ ποία τις, σχεδὸν πρώτη σχέψις περὶ πόλεως ἰδεῖν... 1098 a 32 ὁ γὰρ τέκτων καὶ γεωμέτρης διαφερόντως ἐπιζητοῦσι τὴν ὁρθήν· ὁ μὲν γὰρ ἐφ’ ὅσον χρησίμη πρὸς τὸ ἔργον, ὁ δὲ τί ἔστιν ἢ ποῖόν τι, al. De quaestione τοῦ διότι v. 1041 a 10 ζητεῖται δὲ τὸ διὰ τί αἰεὶ οὕτως, διὰ τί ἄλλο ἄλλω τινὶ ὑπάρχει. Quare pergit

vs. 14 τὸ μὲν οὖν διὰ τί αὐτό ἐστιν αὐτό, οὐθέν ἐστι ζητεῖν. δεῖ γάρ τὸ ὅτι καὶ τὸ εἶναι ὑπάρχειν δῆλα ὄντα, λέγω δ' οἶον ὅτι ἡ σελήνη ἐκλείπει. Quibuscum consentiunt quae cap. 2 leguntur. De eo quod dicit vs. 34 v. 698 a 10 ὅτι τὸ πρῶτον κινεῖν ἀναγκαῖον ἀκίνητον εἶναι, διωρίζεται πρότερον, ὅτι περὶ καὶ περὶ κινήσεως αἰδίου, πρότερον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστι, καὶ εἰ ἔστι, τίς ἔστιν.

89 b 25 εἰς ἀριθμὸν θέντες, quum singulas propositae quaestio-
nis partes, quippe quae se invicem excludant, enumeramus:
debent enim numerari, quia, si quid praetermissum est, pro-
posita quaestio non pertractatur.

Cap. 2. *Quadruplex illa quaestio ad duplicem redigitur:
nam aut num sit terminus medius aut, si est, quis sit quaeritur. In omni quaestione igitur terminus medius investiga-
tur, qui causam exprimat, ob quam maior de minore praedi-
cari debeat.*

89 b 37 Si quaeratur τὸ ὅτι, quaeri dicit τὸ ἐπὶ μέρους, quia non
de re universa, h. e. non de existentia rei quaestio sit, sed
de aliqua parte eorum quae cum ea coniuncta sint (εἰ ἔστι
τι ἢ μὴ ἔστι τι 90 a 3): si vero quaeritur τὸ εἰ ἔστιν, res
universa (ἀπλῶς) in dubium vocatur. Convenit autem altera
quaestio cum altera in eo, quod in ambabus quaeritur, num
sit terminus medius, differunt in eo, quod altera (quae est
τοῦ εἰ ἔστιν) quaerit num sit terminus medius, qui causam
exprimat, ob quam res ipsa (τὸ ὑποκείμενον vs. 12) existat
(αἴτιον τοῦ εἶναι ἀπλῶς τὴν οὐσίαν vs. 10), altera vero quaerit,
num sit terminus medius, qui exprimat causam, ob quam
aliud quid (τὸ τί vs. 13) de re ipsa praedicetur (τὸ αἴτιον
τοῦ εἶναι μὴ ἀπλῶς ἀλλὰ τι vs. 10), sive καθ' αὐτὸ praedi-
cetur sive κατὰ συμβεβηκός (vs. 11). Iam vero si comper-
tum habemus, num res ipsa existat vel num quid de ea praedi-
cetur, quaestionem instituimus τοῦ διὰ τί ἔστιν vel τοῦ τί
ἔστιν. Namque dum antea quaerebatur num sit terminus
medius, nunc quis sit (τί οὖν τοῦτ' ἔστι vs. 9) investigatur:
qua in re utraque quaestio (ἢ τοῦ τί ἔστιν et ἢ τοῦ διὰ τί
ἔστιν) convenit, quum omnis quaestio iam in eo versetur, ut
rei subiectae naturam s. causam per quam res ipsa existat
vel ob quam aliud quid de ea praedicetur, exploremus, quam
quidem causam terminus medius exprimere debet. Utam-

que quaestionem revera eandem esse exemplis allatis probat vs. 15 sqq. Apparet in his quaestionem omnium gravissimam esse τοῦ διότι, quamquam aliter res se habet in ea philosophiae parte quae ad vitam et mores pertinet: quare ut doceat non subtili argumentatione, sed factis opus esse ad virtutem colendam, quod saepius inculcat, 1095 b6 ἀρχὴ γὰρ, inquit, τὸ ὅτι· καὶ εἰ τοῦτο φαίνοιτο ἀρκούντως, οὐδὲν προσδεῖσθαι τοῦ διότι. Praeterea cf. cum iis quae diximus 1041 a 24 οἷον διὰ τί βροντᾷ; διότι ψόφος γίγνεται ἐν τοῖς νέφεσιν· ἄλλο γὰρ οὕτως κατ' ἄλλου ἐστὶ τὸ ζητούμενον. καὶ διὰ τί ταδί, οἷον πλίνθοι καὶ λίθοι, οἰκία ἐστίν; φανερόν τοίνυν ὅτι ζητεῖ τὸ αἴτιον· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ὥς εἰπεῖν λογικῶς. ὃ ἐκ' ἐνίων μὲν ἐστὶ τίνος ἕνεκα, οἷον ἴσως ἐκ' οἰκίας ἢ κλήνης, ἐκ' ἐνίων δὲ τί ἐκίνησε πρῶτον· αἴτιον γὰρ καὶ τοῦτο. ἀλλὰ τὸ μὲν τοιοῦτον αἴτιον ἐπὶ τοῦ γίνεσθαι ζητεῖται καὶ φθείρεσθαι, θάτερον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ εἶναι.

90a14 Verba εἰ ἐν μέσῳ ἢ μὴ satis negligenter addidit in fine, quum quod dicere voluisse videtur hoc sit: τὸ δὲ τί ζητεῖν λέγω, ὅταν ζητῶμεν εἴ τινα καθ' ὑποκειμένου λεγόμενα, οἷον ἔλκειψις ἰσότης ἀνισότης, ἐν μέσῳ τινὶ ἐστὶν ἢ μὴ, h. e. ὅταν ζητῶμεν, εἴ τινα καθ' ὑποκειμένου λεγόμενα ἐνυπάρχει ἐν μέσῳ τινί, δι' ὃ κατηγορεῖται καθ' ὧν κατηγορεῖται· τὸ γὰρ μέσον τὸ αἰτιῶν ἐστὶ τοῦ κατηγορεῖσθαι θάτερον θατέρου, ὥστ' ἐν τούτῳ πρότερον δεῖ ἐνυπάρχειν τὸ κατηγοροῦμενον.

90a21 Exemplo probat quod vs. 8 seq. universe dixit.

90a24 Si et res ipsa et causa unde orta est sub sensus cadit, medium terminum, per quem probemus verum esse id quod sensibus percipimus, non quaerimus: unde apparet terminum medium quaeri, si nos lateat quae sit rei causa.

Cap. 3. *Non quaecunque demonstrantur etiam per definitionem sciri possunt, b18 neque quaecunque definiuntur, per demonstrationem. 28 Imo nihil quod definiri potest demonstrationem admittit.*

90a37 ἀναγωγῆς, h. e. ἀναλύσεως, quo sensu saepissime legimus verbum ἀνάγειν in Anal. pr., ut significet investigare propositiones ex quibus aliquid coactum sit.

90a38 διαπορήσαντες πρῶτον. Solet Aristoteles, antequam quid ipse sentiat accuratius exponat, quaestionem incipere a difficultatibus, quibus via, qua procedendum sit, obstruatur, vel

etiam ab eo quod alii de eadem re statuerint et quod primo aspectu maxime placere videatur. Cf. 1145 b 2 δὲ δ', ὥσαι ἐπὶ τῶν ἄλλων, τιθέντας τὰ φαινόμενα καὶ πρῶτον διαπορήσαντας οὕτω δεικνύναι μάλιστα μὲν πάντα τὰ ἐνδοξα περὶ ταῦτα τὰ πάθη, εἰ δὲ μή, τὰ πλείστα καὶ κυριώτατα· ἐὰν γὰρ λύηται τε τὰ δυσχερῆ καὶ καταλείπηται τὰ ἐνδοξα, δεδειγμένον ἂν εἴη ἱκανῶς. Ritter l. I. III. p. 100 sq. Zell ad Eth. Nic. VI. 12, 3. 349 a 14 περὶ δ' ἀνέμων καὶ πάντων πνευμάτων, ἐν δὲ ποταμῶν καὶ θαλάττης λέγωμεν, πρῶτον καὶ περὶ τούτων προαπορήσαντες πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. 464 b 21 ἀρχὴ δὲ τῆς οὐψιως ἀναγκαῖα πρῶτον ἐκ τοῦ διαπορῆσαι περὶ αὐτῶν. 995 a 27 ἔστι δὲ τοῖς εὐπορῆσαι βουλομένοις προὔργον τὸ διαπορῆσαι καλῶς· ἡ γὰρ ὑστερον εὐπορία λύσις τῶν πρότερον ἀπορουμένων ἐστὶ, λύειν δ' οὐκ ἔστιν ἀγνοοῦντας τὸν θεσμόν... διὸ δεῖ τὰς δυσχερεῖας τεθεωρηκέναι πάσας πρότερον, τούτων τε χάριν καὶ διὰ τὸ τοὺς ζητοῦντας ἄνευ τοῦ διαπορῆσαι πρῶτον ὁμολογῆσαι εἶναι τοῖς ποῖ δεῖ βαδίζειν ἀγνοοῦσι, καὶ πρὸς τοῖς οὐδ' εἴ ποτε τὸ ζητούμενον εὗρηκεν ἢ μὴ γινώσκειν· τὸ γὰρ τέλος τούτῳ μὲν οὐ δῆλον, τῷ δὲ προηπορηκότι δῆλον. Quare verbum διαπορεῖν explorandi notionem habet 1086 a 34 ταῦτα δ' ὅτι οὐκ ἐνδέχεται διηπόρηται πρότερον. 899 b 9 ὡ γὰρ θάττον ὀξύ, ὥσπερ καὶ διηπόρηται. 699 a 26 ὅτι μὲν ὅν ἔχει τι καὶ πρὸς τὴν ὕλην φύσιν οὕτως ὥσπερ ἡ γῆ πρὸς τὰ ζῷα καὶ τὰ κινούμενα δι' αὐτῶν, ἐκ τῶν τοιούτων ἂν τις διαπορήσειεν. Eodem sensu quo ἀπορία usurpatur etiam δυσκολία ab Aristotele, v. e. g. 1074 b 17. Negligentiam quandam habet quod dicit 770 a 30 περὶ δὲ τῆς πολυτοκίας καὶ τοῦ πλεονασμοῦ καὶ τῆς ὀλιγοτοκίας καὶ μονοτοκίας καὶ τῆς ἐνδείας τῶν μερῶν ἀπορήσειεν ἂν τις: nam quid dubitetur exponitur 771 a 14 ἡ δὲ σκέψις ἐστὶν ἡ περὶ τούτων, πότερον τὴν αὐτὴν αἰτίαν δεῖ νομίζειν τῆς μονοτοκίας καὶ τῆς ἐνδείας τῶν μερῶν καὶ τοῦ πλεονασμοῦ καὶ τῆς πολυτοκίας ἢ μὴ τὴν αὐτήν.

90 b 3 Non quaecunque demonstrantur etiam definiri possunt: definitur enim quid aliqua res sit, quod universali semper affirmatione exprimi debet, dum per syllogismos secundae et tertiae figurae propositio universae affirmans cogi nequit. Deinde (vs. 7) ne id quidem quod in prima figura colligitur definitionem admittit, quia quae demonstrari possunt non sciuntur nisi per demonstrationem, ut, si definitionem ad-

mitterent, scirentur et quatenus definita et quatenus demonstrata essent. (Eodem modo argumentatur Aristoteles 993a7, nisi quod pro ἀποδείξει ponit αἰσθησιν: ἐτι δὲ ὧν ἐστὶν αἰσθησις, ταῦτα πῶς ἂν τις μὴ ἔχων τὴν αἰσθησιν γνῶνῃ;) Denique (vs. 14) etiam inductione facta probatur nihil eorum quae demonstrantur per definitionem cognosci: numquam enim adhuc per definitionem cognovimus quidquam eorum quae de alia re praedicantur, sive cum eius natura coniuncta necessario de ea praedicantur sive non necessario (nam τὰ συμβεβηκότα vs. 15 sunt τὰ ἐνδεχόμενα καὶ ἄλλως ἔχειν καὶ μὴ ἀναγκαῖα, quum opponantur τοῖς καθ' αὐτὸ ὑπάρχουσιν, quod non monerem, nisi expresse hoc contradiceret H. Rassow Aristot. de notionis def. doct. p. 9. not. 3, cuius sententiam merito improbavit C. Heyder Krit. Darst. u. Vgl. der Aristot. u. Hegelschen Dial. I. p. 277. not.), et vice versa (vs. 16) si definitione facta ipsius rei naturam cognoscimus, ea quae demonstrationem admittant non per se consistere, sed de aliis praedicari apparet. — Vs. 10 recepimus quod pleraeque habent edd. Bkko prr.: hoc enim et aperte postulat sensus et ea confirmant quae habentur vs. 21. Eandem lectionem etiam Brandisius praefendam esse indicavit (v. Variet. lect. Aristot.). Boethius vertit „demonstrabile“, vet. intp. „demonstrantem“, ut illum certe nostram lectionem habuisse probabile sit. Verae lectionis vestigia habet cod. A, a codd. BD vero, quorum auctoritatem hic deseruimus, etiam vs. 16 recedendum putavimus, praesertim quum lectio οὐσίας τις γνωσμός etiam propterea praefenda videatur, quod in capp. seqq. agatur de definitione, ut qualem rei cognitionem definitione facta nobis comparemus, hoc loco Aristoteles in dubio adhuc relinquere voluisse videatur.

90b18 Non quaecunque definiuntur etiam demonstrari possunt: ac primum quidem eadem ratio in his valet atque in iis quae praecesserunt, hanc dico, quod una eademque res nonnisi una via et ratione vere cognoscitur, aut demonstratione aut definitione, ut sciat aut qui demonstret aut qui definiat. Deinde (vs. 24), quum demonstratio a definitionibus quibusdam incipiat, quae demonstrationem non admittant, aut ipsorum principiorum demonstratio in infinitum produci potest, aut definitiones quibus demonstratio nititur, ipsae demonstrari non possunt.

90b28 Neque definiri quidquam potest quod demonstratur ne-

que demonstrari quidquam quod definitur: nam quod definitio constituit (τὸ τί ἐστὶ), id non evincit et probat demonstratio, sed sumit. Deinde (vs. 33) demonstratio aliquid de aliqua re praedicandum esse docet, in definitione vero, quippe quae universam rem ita complectatur, ut quid sit exprimere velit, non praedicatur alterum de altero, ut totum de parte: nam in definitione ὁ ἀνθρώπος ἐστὶ ζῷον δίπουν neque differentia quae dicitur specifica (τὸ δίπουν) praedicatur de genere neque genus de differentia, sed in unam notionem quasi coaluit utrumque (cf. quae diximus ad I b 17). Item in altero exemplo τὸ ἐμπέδον differentia est generis σχήματος. Denique (vs. 38) quaestio quid aliqua res sit et quaestio quid de ea praedicandum sit ita diversae sunt, ut altera ad alteram reduci et per eam probari nequeat. Ea autem, quae non ita comparata sunt, ut alterius demonstratio altera contineatur sicut pars toto (ut, si triangulum duos rectos habere probatum sit, simul probatum est triangulum aequilaterum totidem rectos habere), sed reapse diversa sunt, etiam diversam demonstrationem requirunt: quare τὸ ὅτι et τὸ τί ἐστὶ, si demonstratur utrumque, diversa ratione demonstrabuntur. Apparet inde quam caute adiecerit 90 b 2 κατὰ τὸ αὐτό.

91 a 3 Rassow Aristot. de not. def. doctr. p. 10. not. 2 scribi vult τοῦ ὅλου, quia vs. 5 legatur τὸ δ' ὅλον: quod Aristotelis stilum eum non satis nosse ostendit.

91 a 11 τὰ ὑποκείμενα h. e. finis ad quem tendit utraque vel id quod utraque conficere vult: qui quidem huius vocis usus haud frequens est apud Aristotelem, quamquam facile excusatur eo, quod id cuius causa quaestio instituitur dici potest τὸ ὑποκείμενον, quoniam quod efficere volumus id ad probandum proponitur et quasi subiicitur demonstrationi.

Cap. 4. Ut syllogismo facto cogatur quid aliqua res sit, terminus medius definitionem rei, quae quid sit conficitur, exprimere debet. 33 Quare qui definitionem syllogismo facto probant, principii petitionem admittunt.

91 a 15 Definitio, quum et quod rei proprium sit et cum eius natura coniunctum exprimere debeat, cum re ipsa converti potest. Quare ut termino medio *B* interiecto cogatur *A* praedicari de *C*, ita, ut illud significet quod terminus *C* proprium sit, et *A* exprimere debebit quod termino *B* et *B* quod ter-

mino *C* proprium sit. Item, ut colligatur *A* cum ipsa natura termini *C* necessario coniunctum esse, etiam propositiones ex quibus colligitur (*AB* et *BC*) ita comparatae esse debent, ut quod praedicetur necessario coniunctum sit cum natura eius de quo praedicetur. Quod si non ita habet in utraque propositione (vs. 21), neque conclusio exhibet qualem volumus, si quidem *A* praedicatur de *B* ἐν τῷ τί ἐστιν, quamquam non praedicatur ἐν τῷ τί ἐστὶ de quibuscunque quo modo eunque praedicatur *B* (vs. 23): namque si *B* de *C* praedicatur κατὰ συμβεβηκός, *A* de *C* non poterit praedicari ἐν τῷ τί ἐστιν. Sed (vs. 24) ut conclusio habeat τὸ τί ἐστιν, in utraque propositione eadem praedicandi ratio obtinere debet atque in conclusione. Apparet igitur terminum medium, per quem cogatur τὸ τί ἐστὶ, ipsum prius sumi debere ita, ut exprimat τὸ τί ἐστιν. At si demonstratur τὸ τί ἐστιν, propositiones ipsae, ex quibus conclusum est, demonstrari debent (vs. 30): quae quum non possint demonstrari nisi ex aliis propositionibus quae alterum de altero ἐν τῷ τί ἐστὶ praedicari sumant, pro concessio sumi patet quod demonstrari debebat.

¶ 24 Boethium et codd. potiores secuti reduximus quod edd. prr. habent. Idem legisse interpretem anon. prava explicatio prodit (schol. 242 b 28). Inde a vs. 27 oratio parum cohaeret: nam prius orationis membrum εἰ ἐστὶ δεῖξαι τι omissa apodosi repetitur vs. 28 εἰ τοίνυν... Quid Aristoteles sibi velit facile intelligitur, si tenemus (coll. 83 a 14) pro κατηγορεῖσθαι plenius dicendum fuisse κατηγορεῖσθαι ἐν τῷ τί ἐστὶν, quod apparet ex sequentibus.

¶ 30 τοῦτο intelligit id quod modo dixit ἄλλον λόγον μέσον, novum medium terminum, per quem demonstretur propositio *AB*.

¶ 33 Maxime elucet quod diximus in syllogismo simplici qui e duabus propositionibus consistit quae ipsae demonstrari non possunt; e. g. si quis per syllogismum conficere velit animae definitionem (cf. Trdlbg. de an. p. 273), ut probet animam esse id quod vitae suae causam in se ipso habeat, praeter propositionem, quae id quod ipsum vitae suae causa sit numerum esse dicit se ipsum moventem, etiam sumere debebit animae eandem esse naturam quam numeri se ipsum moventis: nam si non sumeret termini *A* eandem esse na-

turam quam termini *B* et termini *B* eandem quam termini *C*, sed si *A* de *B* et *B* de *C* praedicari tantum poneret, definitionem certe non cogeret, sed nihil nisi id quod vere praedicaretur; neque enim (b3) si *A* de *B* praedicaretur ut genus de specie, definitionem cogeret, quia, quamquam natura alterum cum altero coniunctum est, tamen genus-speciem non ita definit, ut alterum alteri aequale sit, definitio vero et id quod definitur unum et idem esse debent. (vs. 1). Quare si qui definitionem cogere vult terminos non ita sumit (οὕτω vs. 1), ut alter alteri plane aequalis sit, definitionem non colligit, si vero aequales sumit, definitionem sumit.

91 a35 οἱ μὲν οὖν... Ut oratio concinna esset, pergere debebat οἱ δὲ λαβόντες τὸ *A*. ὅπερ τὸ *B* τί καὶ τὸ *B* ὅπερ τὸ *Γ* οὐ συλλογίζονται ὅτι τὸ *A* ἐστὶ τῷ *Γ* τὸ τί ἦν εἶναι. Alterum autem orationis membrum quod respondet verbis οἱ μὲν οὖν incipit b3 οὐδ' εἰ ἐστὶ...

91 b3 ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν ἔσται μόνον: Boethius quum verat „verum erit dicere *C* solum” non habuisse videtur ἦν, quod, nisi excusaretur praecedente τί ἦν εἶναι, ferri sane non posset. Quod Aristoteles dicit est hoc: οὐκ ἔσται τῷ *Γ* τὸ *A* τὸ τί ἦν εἶναι, ἀλλ' ἔσται μόνον συλλογίζεσθαι τὸ ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν θάτερον θάτερον, h. e. ὅτι ἀληθὲς ἦν τὸ *A* τοῦ *Γ* κατηγορεῖν. — De usu imperfecti ἦν et casus dativi cum infinitivo coniuncti vs. 4 sqq. v. Trdlbg. in Mus. Rhenan. 1828. II, 4.

91 b7 ἀλλ' οὐχ οὕτως ὥστε ἐν εἶναι, cf. 92 b9. Quod in Analyticis inceptit, id in metaphysicis pertractavit, cf. enim cum hoc loco et cum cap. seq. Met. Z. c. 12.

91 b10 Boethius „prius erit accipiens in se („in *C*” fort. leg.) quoniam est quod quid erat esse *B*”. Videtur igitur legisse ὅτι ἐστὶ, non τί ἐστὶ, quod sane, quum non videam quomodo explicari possit, mihi suspectum est. Bene haberent omnia, si abessent aut verba τί ἐστὶ ut in edd. prr. aut τὸ *B*. Si legimus τί ἐστὶ, unum relictum videtur, ut pronomen interrogativum τί pro relativo ὃ usurpatum dicamus. Quod si admittitur, sententia haec exit: πρότερον ἔσται εἰληφώς ὃ ἐστὶ τῷ *Γ* τὸ τί ἦν εἶναι, ἡγοῦν τὸ *B*.

Cap. 5. Divisione facta definitio non cogitur, quamquam divisio ad definitionem cognoscendam utilis est.

91 b13 εἰρηται, v. Anal. pr. I. c. 31. Quod Aristoteles hic re-

prehendit in primis cadit in Platonem, qui praecipue in Sophista et Politico divisione facta definitionem demonstrare voluit.

91 b 15 Buhlius hunc locum corruptum esse sibi persuasit. Imo omnia optime habent: sententia enim haec est. Ex singulis divisionis membris (*τωνδὲ ὄντων*) non necessario efficitur (sicut ex propositionibus conclusio) rem talem esse qualem vult definitio, sed quod inde consequitur non magis necessario colligitur quam quod inductione probatur. Nam in iusta demonstratione non interrogatur adversarius num conclusio vera sit, sed, quum non pendeat ex concessione, ita cogitur, ut non dari non possit ab eo qui propositiones concesserit. (Bene observavit C. Heyder p. 295 not. ad eam disserendi rationem, qua Platonem in dialogis usum esse videamus, Aristotelem hic respicere.) Aliter res se habet in divisione (vs. 18): interrogatur enim num homo sit animans vel inanimatum, deinde sumitur, non cogitur, hominem esse animal. Rursus sumitur omne animal aut terrestre esse aut aquatile, hominem vero referendum esse ad terrestria. Denique non demonstratur, sed sumitur quod ex utraque divisione componitur (*τὸ ὅλον* vs. 20), hominem esse animal terrestre.

91 b 24 *τῶν ἐνδεχομένων συλλογισθῆναι*. 46 a 32 *ἔστι γὰρ ἡ διαίρεσις οἷον ἀσθενῆς συλλογισμός*, qui quomodo fiat ibidem exposuit. Namque (addit vs. 25) etiam si concedatur fieri posse, ut praedicetur animal terrestre (*τὸ πᾶν* idem est quod paullo ante dixit *τὸ ὅλον*) de homine, tamen iustam hanc hominis definitionem esse minime consequitur. Nihil enim impedit, quin, ut iusta definitio e divisione proveniat, divisionis membris vel aliquid addendum sit vel demendum, vel quin, si singula membra componantur, definitio fines rei definiendae transeat.

91 b 28 Iam si genus ita dividitur, ut singulae species veram generis naturam referant et omnes deinceps collocatae servato ordine a primis usque ad eas descendant, quae iam ipsae dividi nequeant, definitio certe non demonstratur, quamquam alio quodam modo definitionem e divisione elici posse, et si non demonstretur, minime absurdum est. — Vs. 30 *αἰτούμενον τὸ πρῶτον*, h. e. *οὐ συλλογιζόμενον ἀλλὰ λαβόντα τὸ γένος, οἷον τὸ ζῷον* vs. 18. — Quod Bkktus ex codd. recepit interpolationis speciem habet: nam repetita

verba τοῦτο δ' ἀναγκαῖον neque Boeth. legit neque vet. intp. lat. Eadem desunt in pluribus edd. Verba εἰ ἅπαν... ἐλλείπει omisit vet. intp., servavit Boeth. Haec abesse debere bene viderunt Sylb. et Casaub. qui uncinis ea circumdederunt: nam si servantur, vertendum erit „hoc autem necessario evenit, si et omnis species quam sumsimus revera pertinet ad divisionem quam fecimus neque ulla praetermissa est". Sed quum in iis quae praecesserunt nihil aliud sit nisi τὸ μηδὲν παραλείπειν, ad quod pronomen τοῦτο referri possit, haec delenda esse apparet: nam absurdum esset, si Aristoteles diceret ἀναγκαῖον δὲ μηδὲν παραλείπειν, εἰ... μηδὲν ἐλλείπει. Etiam si autem concedatur pronomen τοῦτο commode referri posse ad τὸ λαμβάνειν ἐν τῷ τί ἐστι πάντα vel ad τὸ ποιεῖν τὸ ἐφεξῆς τῇ διαίρεσει (quod, quum interpositum sit τὸ μηδὲν παραλείπειν, dari vix poterit), tamen alterum τοῦτο (vs. 32) non referri non poterit ad ea quae proxime antecedunt: diceret igitur Aristoteles ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ τὸ ἅπαν εἰς τὴν διαίρεσιν ἐμπίπτειν καὶ μηδὲν ἐλλείπειν ἄτομον γὰρ ἤδη (vel εἶδει) δεῖ εἶναι, quae omnino non cohaerent: quare etiam Eustrat. (schol. 243 b 16) hunc locum ita explicat ac si scriptum exstaret τοῦτο δ' ἀναγκαῖον (intell. τὸ μηδὲν ἐλλείπειν), εἰ εἰς τὸ ἄτομον προβαίνει ἡ διαίρεσις. Quae quum ita sint, nostra lectio praestare videtur, cui ne quis obiiciat quod verisimile sit negligentiae scribentium, qui verba εἰ ἅπαν... ἀναγκαῖον praeterierint, quum quae praecesserint in eadem verba desinerent, hanc omissionem debere, animadvertendum est in Boethii versione non praetermissa esse verba εἰ ἅπαν... ἀναγκαῖον, sed ea sola quae vulgo repetita leguntur τοῦτο δ' ἀναγκαῖον. Explicanda est autem nostra lectio hoc modo. Necesse est, ait Aristoteles, ut singulae species et natura cum genere coniunctae sint et deinceps sumantur neque ulla praetermittatur, quia, nisi hoc ita fieret, divisio non desineret in species quae ipsae divisionem non admitterent: debet enim divisio procedere usque ad id quod ipsum dividi nequeat. — Lectionem εἶδει, quam etiam Brandisius probavit in Variet. lect. Aristot., quum ἤδη alienae correctionis speciem habeat, Boethii et vet. intp., cuius codex Gothan. certe totum locum talem exhibet qualem nos dedimus, auctoritatem secuti praetulimus. — Vs. 36 Bran-

disius pro λέγων scribi voluit ἐκλέγων, quod habent edd. Bas. Pac. Sylb. Casanb. Idem etiam Boethius videtur legisse.

91b37 Sicut in syllogismis, in quibus propositio minor praetermissa est, quam ob causam conclusio necessario consequatur, non satis apparet, ut interrogare liceat quo iure coacta sit, ita etiam in definitione, quae divisione nititur, de unaquaque definitionis parte quae adiicitur (καρ' ἐκάστην πρόσθεσιν 92a2) interrogari licet quo iure addatur: ad quod qui definitionem constituit ita respondebit, ut demonstret (ipse enim demonstrare putat, quamquam revera nihil cogit) quomodo e divisione definitio nascatur. At quod inde efficitur non est vera definitio, ut, etiam si demonstrationem bene habere concederetur, tamen non cogeretur definitio. — Monendum est quod συλλογισμὸς vs. 5 conclusionem significat, de quo usu v. quae diximus I. p. 372. Accuratus Aristoteles dixisset ἀλλ' ὁ συλλογισμὸς οὐχ ὁρίσμὸς γίνεται.

Cap. 6. *Definitio non cogitur, neque si altera syllogismi propositio definitionem ipsam definiat, 20 neque per alium syllogismum hypotheticum quemcunque.*

92a6 At nonne etiam ita definitio certae cuiusdam rei (τὸ τι ἐστὶ κατ' οὐσίαν, quod non recte intellexit Rassow Aristot. de not. def. p. 13, quamquam idem optime de hoc loco „τὸ τι ἦν εἶναι“, inquit, „generalem definitionis notionem, τὸ τι ἐστὶ certam quandam definitionem significare perspicuum est“) demonstrari potest — particula καὶ difficultatem non habet, si haec ita dicta putes ac si Aristoteli obiciantur ab adversario qui divisione factā definitionem confici iam concessum esse opinetur — ut propositio maior ponat (ἐξ ὑποθέσεως, v. quae diximus de hypothetico syllogismo ad 40b25 et I. p. 433) definitionem exprimi coniunctione eorum quaecunque in natura rei definiendae posita sint et quorum coniunctio rei proprietatem declaret, deinde propositio minor promat singula (e. g. *ABC*) quae sola in rei definiendae natura posita sint et coniuncta (τὸ πᾶν) eius proprietatem constituent? His enim ita positis colligeretur definitio quam volumus. Ad quae Aristoteles: imo, ne sic quidem definitio recte demonstraretur: nam (vs. 9) etiam in his fit petitio principii quae dicitur; sumitur enim definitio quae demonstrari debebat. Namque quum in termino medio omnis demonstratio posita sit, hic

ipse in illo syllogismo ita sumtus est, ut definitionem exprimat quae demonstranda erat. Deinde (vs. 11) etiam hoc obstat, quod, ut definitio demonstretur, non utendum est definitionis definitione, quam sumimus in propositione maiore: neque enim ut syllogismus conficiatur, in propositione maiore sumitur syllogismi definitio, sed altera semper propositio (maiorem intelligit) ad alteram habet sicut totum ad partem (vs. 12) eamque complectitur. Syllogismi definitione autem non utendum est nisi contra eum qui recte conclusum, et definitionis definitione non nisi contra eum qui recte definitum esse neget: quare quodcunque demonstratur id et sine syllogismi et sine definitionis definitione cogi debet. — Bene C. Kühn de not. def. qualem Arist. constituerit p. 13 not. „*verba τὸ τί ἐστι κατ' οὐσίαν* significant definitionem, quae essentiam rei assequitur, quam scholastici realem nominarunt". Idem ib. vs. 8 scribendum esse coniecit *ἴδιον* pro *ἰδιαν*, quod licet Boethio et codd. invitis recipere non dubitavimus: nam et sensus ipse et quae sequuntur hanc lectionem veram esse docent. Etenim definitio non exprimit coniunctionem quamcunque eorum quae et rei propria et in eius natura posita sint (ita ut etiam omitti possint nonnulla eorum quae cum rei natura coniuncta sint), sed coniunctionem eorum quae in rei natura posita sint omnium, quorum quidem coniunctio quod rei definiendae proprium sit ita exprimat, ut cum ipsa converti possit. Eandem lectionem, quae etiam Bonitzio placet (Jen. Littztg. 1845. no. 215), comprobant quae leguntur 101 b 19 sqq. et 140 a 34, unde patet definitionem esse *λόγον ἴδιον καὶ δηλοῦντα τὴν οὐσίαν*. — Vs. 18. Brandisius (Variet. lect. Aristot.) restituendam putavit lectionem codicis *D*, quam exhibuerunt edd. Bas. Pac. Sylb. al.

92a20 Sin autem qui definitionem demonstrare velit alia quamcunque hypothesi utatur, v. c. si sumat definitionem eius quod rei definiendae contrarium sit, demonstratio non bene habet: sumit enim definitionem, ut definitionem syllogismo facto probet. Quamquam enim in omni demonstratione sumi debet propositio qua alterum praedicetur de altero, tamen id quod sumitur ab eo quod cogitur re vera diversum esse debet (*ἐτερον μέντοι ἔστω* vs. 25) et ita comparatum, ut alterum non simul concessum sit cum altero et per se ex eo intelligatur, quod locum habet *ἐν τοῖς πρὸς τι*, in quibus numeranda sunt *τὰ ἐναντία*: 6b28 *πάντα δὲ τὰ πρὸς τι πρὸς*

ἀντιστρέφοντα λέγεται. 8a36 ἐάν τις εἰδῇ τι ὁρισμένως τῶν πρὸς τι, καὶ κεῖνο πρὸς δ λέγεται ὁρισμένως εἶσεται. — Recipimus vs. 20 τὸ κακῶ, quod legendum esse coniecit Trdlbg. in Mus. Rhenan. 1828. p. 464 (cf. Rassow p. 14. not. 2): sequitur enim τὸ διαίρετῶ εἶναι et vs. 23 τὸ ἀγαθῶ εἶναι et τὸ ἀδιαίρετῶ εἶναι. — Vs. 25 Rassow. ib. sic interpungi vult ἔστων μέντοι· ἔστω: qua in re cur eum non secuti simus ex iis apparet quae modo diximus. — Vs. 27 expectabas καὶ ὁ ἀντιστρέφει, cuius brevitatis similia exempla collegimus ad 25 b 35.

92a27 Denique et qui e divisione et qui ex hypothesis definitionem demonstrat eandem difficultatem (quam persequitur Met. Z. c. 12) habet hanc, quod non probat, cur singulae partes ex quibus definitio constet in unam notionem quasi coalescant: nam res quidem quae definitur est una, at quo arctiore vinculo definitionis datae partes inter se connexae sint quam si idem homo musicus dicatur et grammaticus — nam notiones musici et grammatici non necessario coniunguntur, dum singulae definitionis partes ita comparatae esse debent, ut inter se coniunctae unius rei notionem aequent et in unam notionem ipsae quasi coeant — ex ipsa demonstratione certe non intelligitur.

Cap. 7. Quaeritur num definitio, quum neque per demonstrationem neque per inductionem conficiatur, alio quocunque modo cogi possit. b4 Primum obstat, quod et rem esse et quid sit per eandem demonstrationem colligi non potest; 12 deinde, quum demonstratione opus esset ut colligeretur aliquid esse, qui definiret, quid res esset sciret, num esset necne ignoraret; 19 denique qui definit non simul patefacit cur vera sit definitio. 26 Relinquitur ut definitio non rei naturam, sed nominis significationem exprimat. 35 Quare quid res sit neque qui definit neque qui demonstrat cognoscit.

92a34 Cf. cum hoc cap. quae leguntur 1064 a5 τῶν δὲ λεχθεῖσων ἐπιστημῶν ἐκάστη λαβοῦσά πως τὸ τί ἐστίν ἐν ἐκάστῳ γένει περᾶται δεικνύσαι τὰ λοιπὰ μαλακώτερον ἢ ἀκριβέστερον. λαμβάνουσι δὲ τὸ τί ἐστίν αἱ μὲν διὰ τῆς αἰσθητικῆς αἱ δ' ὑποτιθέμεναι· διὸ καὶ δῆλον ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπαγωγῆς ὅτι τῆς οὐσίας καὶ τοῦ τί ἐστίν οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις. 1025 b8 ἀλλὰ πᾶσαι αὐταὶ περὶ ἐν τι καὶ γένος τι περιγραφόμεναι περὶ

τούτου πραγματεύονται, ἀλλ' οὐχὶ περὶ οὗτος ἀπλῶς, οὐδὲ ἢ ὃν οὐδὲ τοῦ τί ἐστὶν οὐθέννα λόγον ποιοῦνται· ἀλλ' ἐκ τούτου αἱ μὲν αἰσθῆσαι ποιήσασαι αὐτὸ δηλόν, αἱ δ' ὑπόθεσιν λαβοῦσαι τὸ τί ἐστὶν, οὕτω τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα τῷ γένει περὶ ὃ εἰσὶν ἀποδεικνύουσιν ἢ ἀναγκαιότερον ἢ μαλακώτερον. διόπερ φανερόν ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀπόδειξις οὐσίας οὐδὲ τοῦ τί ἐστὶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπαγωγῆς, ἀλλὰ τις ἄλλος τρόπος τῆς δηλώσεως.

92a38 ὅτι πᾶν... Qui inductione facta propositionem universalem colligit, is nihil occurrere probat in rebus singularibus quod propositioni universali adversetur: unde fit, ut per inductionem non quid res sit, probari possit, sed quid de ea praedicetur.

92b4 Quod non est, id quid sit scire nemo potest (nam si sciret quid esset, nihil esse sciret): quare si quis scit quid aliqua res sit, eandem esse simul sciat necesse est (cf. 1025b16 ὁμοίως δὲ οὐδ' εἰ ἐστὶν ἢ μὴ ἐστὶ τὸ γένος περὶ ὃ πραγματεύονται — αἱ ἐπιστῆμαι intell. — οὐθὲν λέγουσι, διὰ τὸ τῆς αὐτῆς εἶναι διανοίας τὸ τε τί ἐστὶ δηλόν ποιῆν καὶ εἰ ἐστὶν). Quid vero? Num, si quis quid res sit demonstraret, simul rem esse demonstratum erit? et quonam modo fieri potest, ut una et eadem ratione vel etiam eadem rationatione (τῷ αὐτῷ λόγῳ vs. 9) demonstraretur utrumque? Apparet hoc fieri nullo modo posse: nam si unum est et quod definitio et quod demonstratio patefacit, quaestiones vero „quid res sit?” et „num sit?” diversae sunt, neque una definitione proposita neque una demonstratione facta responderi potest ad utramque. — Patet ex iis quae diximus quod iure interpunctione vs. 9 mutata particulam καὶ ex edd. pr., Boethio et vet. intp., qui vertit „et quare et qualiter eadem ratione demonstrabit”, reduxerimus.

92b12 Deinde quum demonstratione opus sit, ut aliquid esse probemus — excepta sola substantia, quam esse probari non potest: quare τὸ εἶναι, quum nullius rei substantiam exprimat, demonstrari utique poterit, si quidem, ubi non de substantia praedicatur, sed alii cuicunque notioni adiungitur, non existendi, sed copulae quae dicitur notionem habet — singulae disciplinae quid nomen (e. g. trianguli) significet ponunt, rem vero quae nominis significationi conveniat esse demonstrant. Quare quid est quod definienti ad demonstran-

dum relinquitur? At demonstrabit quid res sit. Ad quae Aristoteles: intelligens igitur definitione facta quid res sit, num sit ignorabit (nam ut patefiat num sit, demonstratione opus esse modo probavimus), quod absurdum esse supra demonstratum est.

92b20 *εἰ γὰρ...* Nam etiam si cogitatione fingimus lineam quae a centro ex aequo spatio distet, tamen ex hac definitione ipsa minime apparet, cur talis linea circulus sit, ut eodem iure alius rei cuiuscunque hanc definitionem esse diceremus: neque enim nihil absurdi notionem definitam includere neque rem definiendam revera definitam esse definitio probat. — Vs. 21 restituimus quod Boethius et vet. intp. habuerunt et Philoponum (v. schol. 244 b 15) legisse verisimile est. — Vs. 22 *εἴη γὰρ...*, intell. *εἴη γὰρ ἂν καὶ φάναι τὸν ἀποδεδομένον τοῦ κύκλου ὁρισμὸν εἶναι ὁρειχάλλου ὁρισμὸν*.

92b33 Delevimus vocem *ἐπιστήμη*, quae etiam in paraphr. Riccard. omittitur: explicationis gratia aliena manu videtur addita esse. Talia haud raro ab Aristotele omitti docuimus ad 65 b 1. Rectius, ni fallor, ex sequente verbo *ἀποδείξειεν* mente repetitur *ἀπόδειξις*. Sententia haec est. Quum nulla demonstratione probari possit, quae nominum quibus utamur sit significatio, neque per definitionem hoc demonstrari poterit.

Cup. 8. *Demonstratur definitio alia eiusdem rei definitione sumta. 14 Causam per quam aliquid sit et qua eius natura definiatur aut postquam illud esse compertum habemus, investigamus aut simul intelligimus utrumque, quod si fit, aut fit per terminum medium, ex quo simul rem esse et quae sit eius natura cognoscamus, ita ut propositiones ex quibus demonstretur aliunde probari nequeant, aut per terminum medium ex quo nihil nisi rem esse intelligamus, ita ut propositiones ipsae aliunde probari et possint et debeant.*

93a4 Nostram lectionem Boethius, vet. intp. lat., Philoponus (v. schol. 244 b 36 et 39), paraphr. Riccard. (v. supra I. p. 58), codices meliores et edd. ante Pac. pleraeque tuentur: quae quomodo explicanda sit facile intelligitur ex huius libri cap. 1 et 2, ubi opponitur *τὸ εἰ ἔστι τῷ τί ἔστιν*. Nam si ad quaestionem *τοῦ εἰ ἔστιν* affirmatione responsum est *ὅτι ἔστιν*,

quaeritur τὸ τί ἐστίν, sive quod idem esse docuit (90a 14 sq.) τὸ διὰ τί ἐστίν, h. e. τὸ αἰτιον τοῦ εἶναι ἀπλῶς τὴν οὐσίαν (ut dixit 90a 10). Omnis autem difficultas in eo est, quod Aristoteles non dixit τὸ αἰτιον τοῦ ὅτι ἐστίν. Apparet autem cur non sic dixerit: ambiguum est enim τὸ ὅτι ἐστίν, quum et alterum de altero praedicari (τὸ ἐπὶ μέρους, v. quae diximus ad 89b 37) et rem ipsam existere significet: nam si affirmatur quaestio τοῦ εἰ ἐστίν, non responderi non poterit ὅτι ἐστίν, quo quidem sensu si accipiatur τὸ ὅτι ἐστίν, a quaestione τοῦ εἰ ἐστίν non nisi eo differt, quod alterum affirmat quod per alterum (εἰ ἐστίν) dubitanter pronuntiatur et in incerto relinquitur. Hoc loco igitur Aristoteles dixit εἰ ἐστίν pro affirmatione quae respondetur ad quaestionem τοῦ εἰ ἐστίν, quam quidem affirmationem verbis ὅτι ἐστίν exprimere noluit, ne quis haec (ὅτι ἐστίν) eo sensu hic dicta putet quem habuimus cap. 1 et 2.

93a 5 Quum scimus quid aliqua res sit, causam per quam est cognoscimus, quod fieri non posset, nisi reuera esset aliqua illius rei causa (notandum est quod λόγος hic non tam significat rationem propter quam aliquid fiat quam conditionem sine qua fieri omnino non possit). Quae quidem causa, si non in re ipsa posita est, sed aliunde petitur, demonstrationem definitionis in prima figura ita efficiet, ut definitio cogatur alia definitione interposita, quae termini medii locum occupet et causam exprimat, ob quam definitio quae demonstraretur vera sit. Quare quum definitio demonstrari non possit, nisi alia definitione assumpta, quodammodo definitio demonstrari potest, quodammodo non potest: nam altera sumitur, cogitur altera. — Vs. 6 dedimus εἰ, quod satis defensum putamus iis quae diximus ad 65a 19. Lectionem ἦ, si prima fuisset et vera, in εἰ mutatam esse certe non est verisimile.

93a 14 οὐκ ἂν εἴη ἀπόδειξις, quum non fiat sine principii petitione; v. 91a 31 et 36. — Vs. 15 λογικὸς συλλογισμὸς, h. e. διαλεκτικός, qui opponitur τῷ ἀποδεικτικῷ, v. quae diximus ad 82b 35. Plura quam quae Aristoteles et dixit et in mente habuit e voce λογικὸς extorsit Biese I. p. 293: „Dieses gehört der Thätigkeit des Denkens an, welche das Allgemeine als wesentliche Bestimmung daraus ableitet“, neque rectius quod hoc loco illa voce significetur interpretatus est Rassow p. 20 not.

93a16 εἰπόντες πάλιν ἐξ ἀρχῆς. Hanc et alias similes locutiones Aristoteli usitatissimas esse ostendit Ritter *Gesch. der Phil.* III. p. 293. Cf. 316 b18 ἀλλὰ ταῦτα πειρατέον λύειν· διὸ πάλιν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀπορίαν λεκτέον. 1355 b24 πάλιν οὖν οἷον ἐξ ὑπαρχῆς ὁρισάμενοι αὐτὴν τίς ἐστι, λέγωμεν τὰ λοιπὰ. 1041 a7 τί δὲ χρὴ λέγειν καὶ ὁποῖόν τι τὴν οὐσίαν, πάλιν ἄλλην οἷον ἀρχὴν ποιησάμενοι λέγωμεν. 1300 a10 ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω νῦν, περὶ δὲ τὰς τῶν ἀρχῶν καταστάσεις πειρατέον ἐξ ἀρχῆς διελθεῖν. 655 b28 νῦν δὲ λέγωμεν οὖν ἀπ' ἀρχῆς πάλιν ἀρξάμενοι πρῶτον ἀπὸ τῶν πρώτων. Cul quidem dicendi formulae, per quam ad quaestionem ab initio institutam revertitur, similes sunt aliae, per quas propositam quaestionem ipsam incipere solet: 1396 b23 πρῶτον δ' εἰπωμεν περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἰπεῖν πρῶτον. 646 a3 τὰς δ' αἰτίας πειραθῶμεν εἰπεῖν περὶ τε τῶν κοινῶν καὶ τῶν ἰδίων ἀρξάμενοι, καθάπερ διωρίσαμεν, πρῶτον ἀπὸ τῶν πρώτων. 1447 a12 ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα τῆς αὐτῆς ἐστὶ μεθόδου, λέγωμεν, ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν πρῶτον ἀπὸ τῶν πρώτων. Idem fere habemus 164 a22. 436 a6 περὶ δὲ τῶν λοιπῶν λέγωμεν, καὶ πρῶτον περὶ τῶν πρώτων. 339 a10 ὧδ' οὖν ἀρξάμενοι λέγωμεν περὶ αὐτῶν πρῶτον. 539 a2 περὶ τῶν γενέσεων αὐτῶν λοιπὸν διελθεῖν, καὶ πρῶτον περὶ τῶν πρώτων. - 737 b25 νῦν δ' ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρχτέον πρῶτον.

93a17 Sicut causam rei quaerimus, si eam esse cognovimus — interdum autem simul rem esse et per quam causam sit intelligimus, neque tamen causam novisse possumus, priusquam, num res sit necne, perspectum habeamus — ita etiam rei naturam explorare non licet, antequam sciamus num ipsa sit an non sit. Iam (vs. 21) num aliqua res sit cognoscere putamus et quum novimus aliquid eorum quae non necessario cum ea coniuncta sunt et quum novimus aliquid eorum quae in ipsa rei natura posita sunt (cf. 402 b17, quem locum adscriptimus ad 71 b10 sub fin.). Ac illa quidem, quippe ex quibus ne colligi quidem recte possit num res ipsa sit necne, nullo modo referri possunt ad ipsam rei naturam: nam quum quid res sit explorare nequeat qui nūm sit ignoret, ad ipsam rei naturam quam definitio exprimere debet investigandam ista certe nihil omnino faciunt. Ex iis vero (vs. 27) quae necessario cum re coniuncta sunt facilius est de rei natura

coniecturam capere, ita quidem ut quo melius illa cognoscamus, eo melius etiam ipsam rei naturam perspectam habeamus.

93 a 27 Dedimus *μηδέν*, quod etiam Boethius habet, quamquam auctor paraphr. Riccard. et Prodr. legisse videntur *μηδέ* (v. supra I. p. 58). Cf. 1041 a 24 *εἰ γὰρ μὴ οὕτως, οὐθὲν ζητεῖ*. 1025 b 30 *ἀνευ γε τούτου τὸ ζητεῖν μηδέν ἐστι ποιεῖν*, coll. quae diximus ad 16 a 26 et ad 16 b 4.

93 a 32 τοῦτο, intell. τὸ ζητεῖν τὸ B, τὸ μέσον. Qui medium terminum investigat, in causam inquit, ex qua demonstrari possit terminum A de termino Γ praedicari (*εἰ ἔστι λόγος αὐτοῦ*, h. e. τοῦ ἐκλείπειν τὴν σελήνην), vel quaerit causam (vs. 34), ob quam alterum de altero aut praedicandum sit aut negandum (*ποτέρας τῆς ἀντιφάσεως ἐστὶν ὁ λόγος*, h. e. *πότερόν ἐστι λόγος τῆς καταφάσεως ἢ τῆς ἀποφάσεως, πότερον τὴν θέσιν αἰρεῖ ὁ λόγος ἢ τὴν ἀντίθεσιν*).

93 a 36 Dedimus δι' ἀμέσων, quod bene notatum est in marg. ed. Isingr., quamquam vulgarem lectionem Boethius, vet. intp. lat. et plerique codd. exhibent. Nostram, quam Prodr. et paraphr. Riccard. praebent, sensus requirit: nam quod Aristoteles dicit est hoc. Et rem esse et causam per quam sit intelligimus, si propositiones, ex quibus demonstravimus, ipsae aliunde probari non possunt; si possunt, rem esse cognoscimus, causam vero ignoramus. Quare quum nostram lectionem omnia quae Aristoteles antea disputavit de cognitione τοῦ διότι et de discrimine, quod intersit inter scientiam τοῦ ὅτι et τοῦ διότι, et ipsa exempla quae sequuntur comprobent, non video quo iure C. Kühn, qui (l. l. p. 23 not.) unus lectionem δι' ἀμέσων restitui vult, reprehendatur a Bonitzio (Jen. Littztg. 1845. 215). Namque in exemplo quod adiicitur vs. 37 maiorem terminum (A) de medio (B) praedicari vere demonstratur per novum terminum medium, qui veram defectionis causam patefaciat, *τὴν ἀντίφραξιν τῆς γῆς*, vel, si alia causa sit, *τὴν στροφὴν τῆς σελήνης ἢ τὴν ἀπόσβεσιν*: significatur enim novus terminus medius b 6 verbis τοῦτο δ' ἐστὶν...

93 a 37 Quum nihil appareat (*ὄντος φανεροῦ*: nam φανερόν est id quod oculis cernitur, v. quae dedimus ad 76 b 17), quod inter nos et lunam interiectum sit, fieri non potest, ut luna, dum plena sit, obscuretur (*σκιὰν μὴ δύνασθαι ποιεῖν*, intell. *τὴν σελήνην*). — Dedimus πανσελήνου, quam quidem for-

nam etiam Bkkus recepit 372 a 27, 599 b 16, 777 b 21, 912 a 5; πανσπερμία 404 a 4, 769 a 29 et b 2: quare etiam 680 a 32 scribendum erit πανσελήνοις. — Similem genitivi usum (nam πανσελήνου idem est quod πανσελήνου ὄντος) habes 347 b 26 γίνεται δ' ἄμφω αἰθρίας τε καὶ νηνεμίας. Ib. b 1 αἷτιον δ' ὁμοίως ὥσπερ ὅτι εὐδίας μὲν γίνεται, χειμῶνος δ' οὐ. 889 b 18 οὐδὲ γὰρ ἀφαιροῦσιν (τὰ δέρματα) ἡμερῶν τινῶν. Adiici-mus alios quosdam locos quibus genitivo liberius utitur, quam-quam horum non eadem ratio est. 352 a 9 ὅπερ συμβέβηκε τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ τὴν Ἀργείων καὶ Μυκηναίων χώραν. 893 b 3 ξηραίνόμεναι δὲ (αἱ τρίχες) ξηρότεραι γίνονται· τὸ γὰρ ὑγρὸν μαλακόν. αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἐλάττω μὲν, μάλ-λον δὲ τῆς ἀρχῆς (quod quomodo et intelligendum et excu-sandum sit docet quod praecessit a 39 μακρὰν τῆς ἀρχῆς). 695 b 2 τὸ δὲ τῶν ἰχθύων γένος ἐτι μᾶλλον κεκολλώσεται τῶν ἐκτὸς μορίων. — 1124 b 11 καὶ ἀντενεργετικὸς πλειόνων (ὁ μεγαλόψυχός ἐστιν). — 740 a 26 διὸ χρῆται τῇ ὑστέρα καὶ τῇ ἐχούσῃ, ὥσπερ γῇ φυτὸν, τοῦ λαμβάνειν τροφήν.

93 b 13 Sin autem etiam alius terminus medius inveniri potest, per quem cogatur propositio *AB*, is quoque una ex reliquis definitionibus notionis *A* non esse non poterit.

93 b 15 Apparet, ait, ex iis quae disputavimus, non demonstrari quidem definitionem, sed tamen syllogismo facto patefieri, unde clarum est ipsam rei naturam, quae definitione exprimi debet, si causam quandam habeat externam, ut aliunde pro-banda sit, neque cognosci sine demonstratione neque per ipsam demonstrationem. — Particulae μὲν vs. 15 respondere vide-tur δὲ vs. 21, particulae μὲν vero vs. 16 respondet μέντοι vs. 17. — Vs. 20 ἐν τοῖς διαφορήμασιν, v. cap. 3.

Cap. 9. *Sunt quaedam scientiae principia, quas neque esse neque cur talia sint qualia sunt demonstrari potest.*

93 b 23 ἄλλον τρόπον, sive inductione sive syllogismo facto, qui posita alia definitionē aliam cogat, sive quacunque alia ra-tione effici possit, ut principia manifesta fiant. Cf. 1098 b 1, quem locum dedimus ad 72 b 18: unde apparet non proban-dam esse explicationem quam dedit Rassow p. 25.

93 b 25 τῶν δ' ἐχόντων... Quum vs. 2 praecesserit τῶν τί ἐστι τὰ μὲν ἄμεσα..., pergere debebat τὰ δ' ἔχοντα μέσον. Par-ticula καὶ vs. 26 explicandi vim habet. Eundem eius sensum

habuimus 75 b 23, 65 b 10, quibus add. 255 b 33 καὶ τὰ τε βία καὶ παρὰ φύσιν (κινούμενα κινεῖται) πάντα ὑπὸ τινος καὶ ὑπ' ἄλλου. 161 b 28 ταῦτα δ' εἴη χεῖρω τῶν ἐρωτηθέντων καὶ ἥτιον ἐνδοξα τοῦ συμπεράσματος. 1004 b 27, quem locum adscripsimus ad 79 b 6.

Cap. 10. *Definitio aut nomen rei explicat, 37 aut causam per quam res est, patefacit, quae quidem definitio num demonstretur an non demonstrata sumatur, non refert. 94 a 14 Breviter recensentur quae adhuc exposita sint.*

93 b 31 οἷον τὸ ..., h. e. οἷον τὸ τί σημαίνει ὁ λόγος τοῦ τριγώνου καθ' αὐτό. — Vs. 33 χαλεπὸν δ' οὕτως ..., h. e. ἀδύνατον δ' ἐστὶ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ τί σημαίνει λέγοντος λαβεῖν... Difficile enim hic dicit quod fieri omnino nequit. Cf. quae dedimus ad 8 a 29. — Vs. 34 verba εἰρηται πρότερον respiciunt ad 92 b 28—30. — Vs. 35 λόγος δ' εἰς, de quo v. quae diximus ad 17 a 15.

94 a 1 Definitio rei, qua eius causa explicatur, quasi demonstrat quid res sit et non nisi θέσει a demonstratione differt: nam qui demonstrat cogit τὸ *A* (τὸ βροντᾶν) ὑπάρχειν τῷ *Γ* (τῷ νέφει) διὰ τὸ *B* (τὴν ἀπόσβεσιν πυρός), dicit igitur εἶναι τὸ *A* διὰ τὸ *B*. Qui definit idem dicit, licet alio modo: quaerit enim τί ἐστὶ βροντή; respondet πυρὸς ἀπόσβεσις ἐν νέφει. Quare qui definit, is conclusionem, quam cogit qui definitionem demonstrat, non demonstratam pronuntiat. Aliud exemplum e libris περὶ ψυχῆς desumptum illustravit C. Kühn p. 21. Aristotelis verba haec sunt: 413 a 13 οὐ γὰρ μόνον τὸ ὅτι δεῖ τὸν ὁριστικὸν λόγον δηλοῦν, ὥσπερ οἱ πλείστοι τῶν ὄρων λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν ἐνυπάρχειν καὶ ἐμφαίνεσθαι. νῦν δ' ὥσπερ συμπεράσμαθ' οἱ λόγοι τῶν ὄρων εἰσὶν· οἷον τί ἐστὶ τετραγωνισμός; τὸ ἴσον ἑτερομήκει ὀρθογώνιον εἶναι ἰσόπλευρον. ὁ δὲ τοιοῦτος ὄρος λόγος τοῦ συμπεράσματος. ὁ δὲ λέγων ὅτι ἐστὶν ὁ τετραγωνισμός μέσης εὐθεσίας, τοῦ πράγματος λέγει τὸ αἰτίον. Cf. C. Heyder Krit. Darst. der Arist. u. Heg. Dial. I. p. 280.

94 a 11 Definitio aut sumitur non demonstrata aut non nisi θέσει (sive πτώσει, de qua v. quae diximus ad 16 b 1) differt a demonstratione (quod modo habuimus) aut conclusione syllogismi exprimitur, qui alia definitione sumta aliam cogit (v. cap. 8). Quid sit ὁρισμός Aristoteles dixit 72 a 1, ubi defi-

ὁρισμός

notionis notionem per negationem exprimit, quamquam ipse
 unumquodque melius per affirmationem quam per negatio-
 nem definiri intellexit (quod patet ex iis quae dicit 102 b 10
 ἔστι δὲ τῶν τοῦ συμβεβηκότος ὁρισμῶν ὁ δεύτερος βελτίων).
 Quare melior est definitio quam habemus 1037 b 25· δεῖ δὲ γὰρ
 εἶναι ὅσα ἐν τῷ ὁρισμῷ· ὁ γὰρ ὁρισμὸς λόγος τίς ἐστιν
 εἰς καὶ οὐσίας, ὥσθ' ἑνὸς τινος δεῖ αὐτὸν εἶναι λόγον· καὶ
 γὰρ ἡ οὐσία ἐν τι καὶ τότε τι σημαίνει... οὐθὲν γὰρ ἑτερόν
 ἐστιν ἐν τῷ ὁρισμῷ πλὴν τό τε πρῶτον λεγόμενον γένος καὶ
 αἱ διαφοραί. 103 b 15 ὁ ὁρισμὸς ἐκ γένους καὶ διαφορῶν
 ἐστίν. 143 b 20 ἐκ δὲ τῆς διαφορᾶς καὶ τοῦ γένους ὁ τοῦ
 εἰδους ἐστὶ λόγος. 101 b 39 ἐστὶ δ' ὅρος μὲν λόγος ὁ τὸ τί
 ἦν εἶναι σημαίνων. ἀποδίδεται δὲ ἡ λόγος ἀντ' ὀνόματος ἡ
 λόγος ἀντὶ λόγου. 1012 a 23 ὁ γὰρ λόγος, οὗ τὸ ὄνομα ση-
 μείον, ὁρισμὸς γίνεται. Subtilius de hac re disserit 1030 a 7
 ὁρισμὸς δ' ἐστὶν οὐκ ἂν ὄνομα λόγῳ ταῦτό σημαίνῃ, πάντες
 γὰρ ἂν εἴεν οἱ λόγοι ὅροι... ἀλλ' ἐὰν πρῶτον τινὸς ἡ· τοι-
 αῦτα δ' ἐστὶν ὅσα λέγεται μὴ τῷ ἄλλο κατ' ἄλλον λέγεσθαι.
 De ὁριστικῷ λόγῳ v. quae disputavit Trendelenbg. de anim.
 in Addend. Eodem sensu, quo ὅρος saepius significat rem
 vel conditionem sine qua aliquid esse vel fieri non possit
 (v. quae diximus ad 24 b 16), usurpatur etiam verbum ὀρί-
 ζαν: 435 b 16 παντὸς μὲν γὰρ αἰσθητοῦ ὑπερβολὴ ἀναιρεῖ
 τὸ αἰσθητήριον, ὥστε καὶ τὸ ἀπτόν τὴν ἀφήν, ταύτῃ δὲ ὥρι-
 σται τὸ ζῆν. Praeter ea quae iam habuimus definitionis no-
 tio variis modis ab Aristotele exprimitur: 678 a 34 ὁ λόγος
 ὁ ὀρίζων τὴν οὐσίαν, 1020 a 18 ὁ λόγος ὁ τί ἐστὶ λέγων,
 1023 b 23 ὁ λόγος ὁ δηλῶν ἕκαστον, 715 a 5 ὁ λόγος τῆς οὐ-
 σίας, ibid. vs. 8 ὁ λόγος (cf. quae diximus I. p. 270), ubi ὁ
 λόγος, quum numeretur in quattuor causis, de quibus dice-
 mus ad 94 a 20, idem est quod τὸ εἶδος s. ἡ μορφή. Conf.
 335 b 7 διὸ καὶ ὥς μὲν ὕλη τοῦτ' ἐστὶν αἷτιον τοῖς γενητοῖς,
 ὥς δὲ τὸ οὐ ἔνεκεν ἡ μορφή καὶ τὸ εἶδος· τοῦτο δ' ἐστὶν ὁ
 λόγος ὁ τῆς ἑκάστου οὐσίας: quare ut synonyma copulantur
 1025 b 29 τὸ τί ἦν εἶναι καὶ ὁ λόγος, 1197 a 7 ἡ οὐσία καὶ ὁ
 λόγος ὁ τί ἦν εἶναι λέγων, 1017 b 22 ὁ λόγος τοῦ τί ἦν εἶ-
 ναι, 1030 b 26 τὸ τί ἦν εἶναι καὶ ὁ ὁρισμὸς. 1031 a 12 οὕ-
 μιν οὖν ἐστὶν ὁ ὁρισμὸς ὁ τοῦ τί ἦν εἶναι λόγος, καὶ τὸ τί
 ἦν εἶναι ἡ μόνων τῶν οὐσιῶν ἐστὶν ἡ μάλιστα καὶ πρῶτως
 καὶ ἀπλῶς, δηλόν. De formula τὸ τί ἦν εἶναι v. praeclaram

ὅρος =
 ὁρισμὸς

ὅρος
 conditio
 sine qua
 non

Trdlbgii commentationem in Mus. Rhenan. 1828. II, 4. p. 457, de anim. p. 192, Biese I. p. 427. not. 4, Rassow p. 54—66, Zell ad Eth. Nicomach. II, 6, 7. Quomodo differant τὸ τί ἦν εἶναι et τὸ τί ἐστὶ bene exposuit Kühn p. 6. not., Bonitz. Jen. Littztg. 1845. no. 215 sq., C. Heyder Krit. Darst. u. Vergl. etc. p. 251 sqq. not., Biese I. p. 366. not. 1. II. p. 35. De quibus quum ab aliis copiose disputatum sit, paucis has formulas illustrare satis habuimus: 988 a 34 τὸ δὲ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν σαφῶς μὲν οὐθεὶς ἀπέδωκε, μάλιστα δ' οἱ τὰ εἶδη τιθέντες λέγουσιν. 1029 b 13 καὶ πρῶτον εἰπωμεν ἓνια περὶ αὐτοῦ λογικῶς, ὅτι ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἕκαστον δ λέγεται κατ' αὐτὸ... οὐδὲ δὴ τοῦτο πᾶν... ἐν ᾧ ἄρα μὴ ἐνέσται λόγος αὐτό, λέγοντι αὐτό, οὗτος δ λόγος τοῦ τί ἦν εἶναι ἕκαστου. 1030 a 4 ὅταν δ' ἄλλο κατ' ἄλλου λέγεται, οὐκ ἔστιν ὅπερ τότε τι, οἷον ὁ λευκὸς ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν ὅπερ τότε τι, εἴπερ τὸ τότε τι ταῖς οὐσίαις ὑπάρχει μόνον. ὥστε τὸ τί ἦν εἶναι ἐστὶν ὅσων ὁ λόγος ἐστὶν ὁρισμὸς... οὐκ ἔσται ἄρα οὐθενὶ τῶν μὴ γένους εἰδῶν ὑπάρχον τὸ τί ἦν εἶναι, ἀλλὰ τούτοις μόνον. Ib. b 5 ἐκείνο δὲ φανερόν ὅτι ὁ πρῶτος καὶ ἀπλῶς ὁρισμὸς καὶ τὸ τί ἦν εἶναι τῶν οὐσιῶν ἐστίν. 1031 b 20 ἔκ τε δὴ τούτων τῶν λόγων ἐν καὶ ταῦτ' οὐ κατὰ συμβεβηκὸς αὐτὸ ἕκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ ὅτι γε τὸ ἐπίστασθαι ἕκαστον τοῦτό ἐστι τὸ τί ἦν εἶναι ἐπίστασθαι, ὥστε καὶ κατὰ τὴν ἐκθεῖν ἀνάγκη ἐν τι εἶναι ἄμφω. 1032 b 11 συμβαίνει τρόπον τινα ἐξ ὑγείας τὴν ὑγίαν γίνεσθαι καὶ τὴν οἰκίαν ἐξ οἰκίας, τῆς ἀνευ ὕλης τὴν ἔχουσαν ὕλην· ἡ γὰρ λατρικὴ ἐστὶ καὶ ἡ οἰκοδομικὴ τὸ εἶδος τῆς ὑγείας καὶ τῆς οἰκίας. λέγω δ' οὐσίαν ἀνευ ὕλης τὸ τί ἦν εἶναι. 1035 b 32 εἶδος δὲ λέγω τὸ τί ἦν εἶναι. 1030 a 29 τὸ τί ἦν εἶναι ὁμοίως ὑπάρξει πρῶτος μὲν καὶ ἀπλῶς τῇ οὐσίᾳ εἶτα καὶ τοῖς ἄλλοις, ὥσπερ καὶ τὸ τί ἐστὶν οὐκ ἀπλῶς τί ἦν εἶναι, ἀλλὰ ποιῶ ἢ ποσῶ τί ἦν εἶναι. Quomodo explicandum sit tempus imperfectum in formula τί ἦν εἶναι, haec exempla ostendunt: 1415 a 13 ἐν δὲ τοῖς λόγοις καὶ ἔπεισι δειγμά ἐστι τοῦ λόγου, ἵνα προειδῶσι περὶ οὗ ἦν ὁ λόγος καὶ μὴ κρέμῃται ἡ διάνοια. 1363 a 9 οὐ γὰρ πάντες ἐφίενται, τοῦτ' ἀγαθὸν ἦν. 741 a 15 εἰ οὖν τὸ ἀρῶν ἐστὶ τὸ τῆς τοιαύτης ποιητικὸν ψυχῆς, ὅπου κεχώρισται τὸ θῆλυ καὶ τὸ ἀρῶν, ἀδύνατον τὸ θῆλυ αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ γεννᾶν ζῶον· τὸ γὰρ εἰρημένον ἦν τὸ ἀρῶν εἶναι. 424 a 31 τοῦτο δ' ἦν ἡ αἰσθησις (sic enim constitutus est sensus et definitus et

quum recte definitus sit, haec semper est eius natura), ὥσπερ καὶ ἡ συμφωνία καὶ ὁ τόνος κρουομένων σφόδρα τῶν χορδῶν. Unde patet quomodo intelligendum sit et explicandum quod legitur 419a9 τοῦτο γὰρ ἦν αὐτὸ (sic Trdlbg., αὐτῷ Bkk.) τὸ χρώματι εἶναι τὸ κινητικῶ εἶναι τοῦ κατ' ἐνέργειαν διαφανοῦς, et quae his sunt similia. De casu dativo cum verbo εἶναι coniuncto v. quae diximus ad 67b12.

Cap. 11. *Rerum causae sunt quattuor, quae omnes per terminum medium et exprimuntur et cognoscuntur.* b27 *Etiam eiusdem rei duae simul esse possunt causae, ut si quid et consilio fit et necessario.*

94a20 De quattuor rerum causis v. Forchhammer Verhandlungen der sechsten Versammlung deutscher Philoll. und Schulmm. Cassel 1844. p. 84—89. 778b8 οὐχ ἑώρων (οἱ ἀρχαῖοι φυσιολόγοι) πλείους οὐσας τὰς αἰτίας, ἀλλὰ μόνον τὴν τῆς ὕλης καὶ τὴν τῆς κινήσεως, καὶ ταύτας ἀδιορίστως, τῆς δὲ τοῦ λόγου καὶ τῆς τοῦ τέλους ἀνεπισκἐπτως εἶχον. 983a24 ἐπεὶ δὲ φανερόν ἐστι τῶν ἐξ ἀρχῆς αἰτίων δεῖ λαβεῖν ἐπιστήμην (τότε γὰρ εἰδέναι φαμὲν ἕκαστον, ὅταν τὴν πρώτην αἰτίαν οἰώμεθα γνωρίζειν), τὰ δ' αἰτία λέγεται τετραχῶς, ὣν μίαν μὲν αἰτίαν φαμὲν εἶναι τὴν οὐσίαν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι (ἀνάγεται γὰρ τὸ διὰ τί εἰς τὸν λόγον ἔσχατον, αἰτιον δὲ καὶ ἀρχὴ τὸ διὰ τί πρῶτον), ἑτέραν δὲ τὴν ὕλην καὶ τὸ ὑποκείμενον, τρίτην δὲ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, τετάρτην δὲ τὴν ἀντικειμένην αἰτίαν ταύτη, τὸ οὐ ἔνεκα καὶ ἀγαθόν· τέλος γὰρ γενέσεως καὶ κινήσεως πάσης τοῦτ' ἐστίν. 194b24 ἓνα μὲν οὖν τρόπον αἰτιον λέγεται τὸ ἐξ οὗ γίνεται τι ἐνυπάρχοντος (cf. 1013a24)... ἄλλον δὲ τὸ εἶδος καὶ τὸ παράδειγμα· τοῦτο δ' ἐστίν ὁ λόγος ὁ τοῦ τί ἦν εἶναι καὶ τὰ τοῦτου γένη... ἔτι ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς ἡ πρώτη ἡ τῆς ἡρεμήσεως... ἔτι ὡς τὸ τέλος· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ οὐ ἔνεκα. Cf. 455b15. 1044a32 ὅταν δὴ τις ζητῇ τί τὸ αἰτιον, ἐπεὶ πλεοναχῶς τὰ αἰτία λέγεται, πάσας δεῖ λέγειν τὰς ἐνδεχομένας αἰτίας. οἷον ἀνθρώπου τίς αἰτία ὡς ὕλη; ἄρα τὰ κατὰ μῆλια; τί δ' ὡς κινουῦν; ἄρα τὸ σπέρμα; τί δ' ὡς τὸ εἶδος; τὸ τί ἦν εἶναι. τί δ' ὡς οὐ ἔνεκα; τὸ τέλος. ὥς δὲ ταῦτα ἄμφω τὸ αὐτό. δεῖ δὲ τὰ ἐγγύτατα αἰτία λέγειν. τίς ἡ ὕλη; μὴ πῦρ ἢ γῆν, ἀλλὰ τὴν ἴδιον, et quae sequuntur, quamquam 195b22 δεῖ δ' αἰεὶ, inquit, τὸ αἰτιον ἕκαστον τὸ ἀκρό-

τατον ζητεῖν. 715a4 ὑπόκεινται γὰρ αἰτίαι τέτταρες, τὸ τε οὐ ἔνεκα ὡς τέλος, καὶ ὁ λόγος τῆς οὐσίας. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἐν τι σχεδὸν ὑπολαβεῖν δεῖ (199a31 καὶ ἔπει ἡ φύσις διττῇ, ἡ μὲν ὡς ὕλη ἡ δ' ὡς μορφή, τέλος δ' αὕτη, τοῦ τέλους δ' ἔνεκα τᾶλλα, αὕτη ἂν εἴη ἡ αἰτία ἡ οὐ ἔνεκα), τρίτον δὲ καὶ τέταρτον ἡ ὕλη καὶ ὁθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως. Quatre quattuor causae, quas Aristoteles plerumque agnoscit, ad tres reducuntur 335b5 ὡς μὲν ὕλη τοῦτ' ἐστὶν αἰτιον τοῖς γενητοῖς (τὸ δυνατόν εἶναι καὶ μὴ εἶναι intell.), ὡς δὲ τὸ οὐ ἔνεκεν ἡ μορφή καὶ τὸ εἶδος, τοῦτο δ' ἐστὶν ὁ λόγος ὁ τῆς ἐκάστου οὐσίας. δεῖ δὲ προσεῖναι καὶ τὴν τρίτην, quam significat ib. vs. 30 dicens τῆς μὲν γὰρ ὕλης τὸ πάσχειν ἐστὶ καὶ τὸ κινεῖσθαι, τὸ δὲ κινεῖν καὶ ποιεῖν ἐτέρας δυνάμεως. (Cf. 324b14 ἐστὶ δὲ τὸ ποιητικὸν αἰτιον ὡς ὁθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, τὸ δ' οὐ ἔνεκα οὐ ποιητικόν.) Interdum etiam tres causae ad unam reduci possunt: 198a25 ἔρχεται δὲ τὰ τρία εἰς τὸ ἐν πολλάκις· τὸ μὲν γὰρ τί ἐστὶ καὶ τὸ οὐ ἔνεκα ἐν ἐστὶ, τὸ δ' ὁθεν ἡ κίνησις πρῶτον τῷ εἶδει ταῦτο τοῦτοῖς· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ.

Primum agamus de ὕλῃ, quam vs. 24 verbis τὸ τε γὰρ οὐ ὄντος... (cf. 24b19 τεθέντων τινῶν) significat, quod illustratur iis quae leguntur 195a18 αἱ ὑποθέσεις τοῦ συμπεράσματος ὡς τὸ ἐξ οὗ αἰτία ἐστίν. 1013a15 καὶ γὰρ αὕτη ἀρχὴ λέγεται τοῦ πράγματος, οἷον τῶν ἀποδείξεων αἱ ὑποθέσεις. 1013b17 τὰ μὲν γὰρ στοιχεῖα τῶν συλλαβῶν καὶ ἡ ὕλη τῶν σκευαστῶν καὶ τὸ πῦρ καὶ ἡ γῆ καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τῶν σωμάτων, καὶ τὰ μέρη τοῦ ὅλου καὶ αἱ ὑποθέσεις τοῦ συμπεράσματος, ὡς τὸ ἐξ οὗ αἰτία ἐστίν: unde apparet verbis οὐ ὄντος significari τὴν ὡς ἐν ὕλης εἶδει τιθεμένην αἰτίαν, ut dicit 318a9. 192a31 λέγω γὰρ ὕλην τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ἐκάστῳ, ἐξ οὗ γίνεταί τι ἐνυπάρχοντος μὴ κατὰ συμβεβηκός. εἴτε φθαίρεται εἰς τοῦτο ἀφίξεταί ἔσχατον, ὥστε ἐφθαρμένη ἐστὶ πρὶν φθαρῆναι. 194b7 ἐν μὲν οὖν τοῖς κατὰ τέχνην ἡμεῖς ποιοῦμεν τὴν ὕλην τοῦ ἔργου ἔνεκα, ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς ὑπάρχει οὐσα. ἔτι τῶν πρὸς τι ἡ ὕλη· ἄλλῃ γὰρ εἶδει ἄλλῃ ὕλῃ. 724a24 ὅσα ὡς ἐξ ὕλης γίνεσθαι τὰ γιγνόμενα λέγομεν, ἐκ τινος ἐνυπάρχοντος καὶ σχηματισθέντος τὸ ὅλον ἐστίν: quare 786b21 τὴν φωνὴν appellat ὕλην τοῦ λόγου et 641b25 τὴν φύσιν διχῶς λέγεσθαι dicit, τῇ μὲν ὡς ὕλην τὴν δ' ὡς οὐσίαν, ubi ὕλη οὐσία item plane oppo-

nitur sicut μορφή 335a 30: nam illo loco οὐσία idem significat quod εἶδος vel μορφή. Eandem significationem οὐσία videtur habere 1049a 25 εἰ δὲ τί ἐστι πρῶτον, ὃ μηκέτι κατ' ἄλλο (Bkk. ἄλλου, quamquam lectionem ἄλλο, quam codd. A et E marg. praebent coll. schol. Brandis. 782a 8—10, et sensus aperte postulat et ea comprobant quae leguntur in fine: κατὰ τὴν ὕλην καὶ τὰ πάθη) λέγεται ἐκείνινον, τοῦτο πρῶτη ὕλη· οἶον εἰ ἡ γῆ ἀερίνη, ὃ δ' ἀήρ μὴ πῦρ ἀλλὰ πύρινος, τὸ πῦρ ὕλη πρῶτη ὡς τόδε τι καὶ οὐσία... ὅσα μὲν οὖν οὕτω (h. e. ὅσα μὲν οὖν οὕτως ἔχει, ὥσθ' ὑποκείσθαι τοῖς πάθεσι καὶ πρῶτα λέγεσθαι ἐκείνινον), τὸ ἔσχατον οὐσία· ὅσα δὲ μὴ οὕτως ἀλλ' εἶδος τι καὶ τόδε τι τὸ κατηγορούμενον, τὸ ἔσχατον ὕλη καὶ οὐσία ὕληκή. καὶ ὁρθῶς δὴ συμβαίνει τὸ ἐκείνινον λέγεσθαι κατὰ τὴν ὕλην καὶ τὰ πάθη· ἀμφω γὰρ ἀόριστα. 324b 4 ὅσα μὲν οὖν μὴ ἐν ὕλῃ ἔχει τὴν μορφήν, ταῦτα μὲν ἀπαθῆ τῶν ποιητικῶν, ὅσα δ' ἐν ὕλῃ, παθητικά. τὴν μὲν γὰρ ὕλην λέγομεν ὁμοίως ὡς εἰπεῖν τὴν αὐτὴν εἶναι τῶν ἀντικειμένων ὅποτερουοῦν, ὥσπερ γένος ὄν. Ib. 18 τὰ δ' εἶδη καὶ τὰ τέλη ἕξεις τινές, ἡ δ' ὕλη ἢ ὕλη παθητικόν. 1024b 9 τὸ μὲν οὖν γένος τοσαυταχῶς λέγεται, τὸ μὲν κατὰ γένεσιν συνεχῆ τοῦ αὐτοῦ εἶδους, τὸ δὲ κατὰ τὸ πρῶτον κινήσαν ὁμοειδέες, τὸ δ' ὡς ὕλη· οὐ γὰρ ἡ διαφορὰ καὶ ἡ ποιότης ἐστὶ, τοῦτ' ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον, ὃ λέγομεν ὕλην. 1054b 28 πᾶν γὰρ τὸ διαφέρειν διαφέρει ἢ γένει ἢ εἴδει, γένει μὲν ὡν μὴ ἐστι κοινὴ ἡ ὕλη μηδὲ γένεσις εἰς ἀλλήλα. 1036a 9 ὕλη δ' ἡ μὲν αἰσθητὴ ἐστὶν ἡ δὲ νοητὴ, αἰσθητὴ μὲν οἶον χαλκός καὶ ξύλον καὶ ὅση κινήτῃ ὕλη, νοητὴ δὲ ἡ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὑπάρχουσα μὴ ἢ αἰσθητά, οἶον τὰ μαθηματικά. 1042b 6 οὐ γὰρ ἀνάγκη, εἰ τι ὕλην ἔχει τοπικὴν, τοῦτο καὶ γεννητὴν καὶ φθοαρτὴν ἔχειν. 1036b 35 ἐστὶ γὰρ ὕλη ἐνίων καὶ μὴ αἰσθητῶν· καὶ παντὸς γὰρ ὕλη τίς ἐστὶν δ μὴ ἐστὶ τί ἦν εἶναι καὶ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ τόδε τι... ἔσται γὰρ ἡ ὕλη ἡ μὲν αἰσθητὴ ἡ δὲ νοητὴ. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ οὐσία ἡ πρῶτη, τὸ δὲ σῶμα ὕλη, ὃ δ' ἀνθρώπος ἢ τὸ ζῷον τὸ ἕξ ἀμφοῖν ὡς καθόλου. 1042a 27 ἐστὶ δ' οὐσία τὸ ὑποκείμενον, ἄλλως μὲν ἡ ὕλη (ὕλην δὲ λέγω ἢ μὴ τόδε τι οὐσα ἐνεργείᾳ δυνάμει ἐστὶ τόδε τι), ἄλλως δ' ὁ λόγος καὶ ἡ μορφή, ὃ τόδε τι ὄν τῷ λόγῳ χωριστόν ἐστιν. 1045a 36 ὅσα δὲ μὴ ἔχει ὕλην, μήτε νοητὴν μήτε αἰσθητὴν, εὐθὺς

ὅπερ ἐν τι εἶναι ἐστὶν ἑκαστον, ὥσπερ καὶ ὅπερ ὄν τι, τὸ τὸδε, τὸ ποιόν, τὸ ποσόν.

Plerumque opponitur τῇ ὕλῃ τὸ εἶδος s. ἡ μορφή (de qua quidem oppositione v. quae disputavit C. Heyder Kritische Darst. u. Vergl. der Arist. u. Hegelschen Dialektik. Erlangen 1845. I. p. 182. not.) ea causa, quae efficit, ut quaeque res certam quandam formam induat: 190b20 φανερόν οὖν ὥς, εἴπερ εἰσὶν αἰτίαι καὶ ἀρχαὶ τῶν φύσει ὄντων, ἐξ ὧν πρῶτων εἰσὶ, καὶ γεγόνασιν μὴ κατὰ συμβεβηκὸς ἀλλ' ἑκαστον ὃ λέγεται κατὰ τὴν οὐσίαν, ὅτι γίννεται πᾶν ἐκ τε τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς μορφῆς. 412a8 λέγομεν δὴ γένος ἐν τι τῶν ὄντων τὴν οὐσίαν, ταύτης δὲ τὸ μὲν ὥς ὕλην, ὃ καθ' αὐτὸ μὲν οὐκ ἔστι τὸδε τι, ἕτερον δὲ μορφήν καὶ εἶδος, καθ' ἣν ἡδὴ λέγεται τὸδε τι, καὶ τρίτον τὸ ἐκ τούτων. (Quare etiam coniunguntur τὸ εἶδος καὶ οὐσία: 1050a5 τὰ τῇ γενέσει ὕστερα τῷ εἶδει καὶ τῇ οὐσίᾳ πρότερα.) 193a30 ἓνα μὲν οὖν τρόπον οὕτως ἡ φύσις λέγεται, ἡ πρώτη ἐκάστω ὑποκειμένη ὕλη τῶν ἔχόντων ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν κινήσεως καὶ μεταβολῆς, ἄλλον δὲ τρόπον ἡ μορφή καὶ τὸ εἶδος τὸ κατὰ τὸν λόγον. 735a2 ἡ γὰρ τέχνη ἀρχὴ καὶ εἶδος τοῦ γινομένου, ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ· ἡ δὲ τῆς φύσεως κίνησις ἐν αὐτῷ ἀπ' ἑτέρας οὐσα φύσεως τῆς ἐχούσης τὸ εἶδος ἐνεργείᾳ. 379b25 τὸ δὲ τέλος τοῖς μὲν ἡ φύσις ἐστὶ, φύσις δὲ ἦν λέγομεν ὥς εἶδος καὶ οὐσίαν. 1032b1 ἀπὸ τέχνης δὲ γίννεται ὅσων τὸ εἶδος ἐν τῇ ψυχῇ. 730b12 οὐδ' ἀπὸ τοῦ τέκτονος πρὸς τὴν τῶν ξύλων ὕλην οὐτ' ἀπέρχεται οὐθέν, οὔτε μόριον οὐθέν ἐστὶν ἐν τῷ γιγνομένῳ τῆς τεκτονικῆς, ἀλλ' ἡ μορφή καὶ τὸ εἶδος ἀπ' ἐκείνου ἐγγίννεται διὰ τῆς κινήσεως ἐν τῇ ὕλῃ, καὶ ἡ μὲν ψυχὴ ἐν ἣ τὸ εἶδος καὶ ἡ ἐπιστήμη κινουῦσι τὰς χεῖρας ἡ τι μόριον ἕτερον ποίῃ τινὰ κίνησιν... αἱ δὲ χεῖρες καὶ τὰ ὄργανα τὴν ὕλην. 403b2 τούτων δὲ ὁ μὲν τὴν ὕλην ἀποδίδωσιν, ὁ δὲ τὸ εἶδος καὶ τὸν λόγον. ὁ μὲν γὰρ λόγος εἶδος τοῦ πράγματος, ἀνάγκη δ' εἶναι τοῦτον ἐν ὕλῃ τοιαδί, εἰ ἔσται, ὥσπερ οἰκίας ὁ μὲν λόγος τοιοῦτος, ὅτι σκέπασμα κωλυτικὸν φθορᾶς ὑπ' ἀνέμων καὶ ὀμβρῶν καὶ καυμάτων, ὁ δὲ φήσει λίθους καὶ πλίνθους καὶ ξύλα, ἕτερος δ' ἐν τούτοις τὸ εἶδος, ἕνεκα τωνδὶ. 414a9 τούτων δ' ἡ μὲν ἐπιστήμη τε καὶ ὕληια μορφή καὶ εἶδος τι καὶ λόγος καὶ οἶον ἐνεργεία τοῦ δεκτικοῦ (item 328b11 τὸ δεκτικὸν opponitur τῷ εἶδει, ut illud ὕλην significet), ἡ μὲν τοῦ ἐπιστημονικοῦ, ἡ δὲ τοῦ ὕγιαστικοῦ... ἡ ψυχὴ δὲ τοῦτο φ

ζῶμεν καὶ αἰσθανόμεθα καὶ διανοούμεθα πρῶτως, ὥστε λό-
 γος τις ἂν εἴη καὶ εἶδος, ἀλλ' οὐχ ὕλη καὶ τὸ ὑποκείμενον.
 Item 640 a 25 opponuntur εἶδος et ὕλη, additur autem vs. 28
 ἡ γὰρ κατὰ τὴν μορφήν φύσις κυριωτέρα τῆς ὕλης φύ-
 σεως (cf. 1041 b 8 τὸ αἴτιον ζητεῖται τῆς ὕλης· τοῦτο δ' ἐστὶ
 τὸ εἶδος ᾧ τί ἐστίν· τοῦτο δ' ἡ οὐσία): 729 a 1 τὸ μὲν ἄρῶεν
 παρέχεται τὸ τε εἶδος καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως, τὸ δὲ
 θῆλυ τὸ σῶμα καὶ τὴν ὕλην. 732 a 3 βελτιόνος δὲ καὶ θειο-
 τέρας τὴν φύσιν οὐσης τῆς αἰτίας τῆς κινούσης πρῶτης, ἥ
 ὁ λόγος ὑπάρχει καὶ τὸ εἶδος τῆς ὕλης, βέλτιον καὶ τὸ κε-
 χωρίσθαι τὸ κρεῖττον τοῦ χειρόνος. διὰ τοῦτ' ἐν ὅσοις ἐν-
 δέχεται καὶ καθ' ὅσον ἐνδέχεται, κερῶριστα τοῦ θήλεος τὸ
 ἄρῶεν. βέλτιον γὰρ καὶ θειότερον ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἡ
 ἄρῶεν ὑπάρχει τοῖς γινομένοις, ὕλη δὲ τὸ ἡ θῆλυ. Conf.
 740 b 25 sqq. 765 b 11 ἀλλ' ἐπεὶ τὸ ἄρῶεν καὶ τὸ θῆλυ διώ-
 ρισται δυνάμει τινὶ καὶ ἀδυναμίᾳ, τὸ μὲν γὰρ δυνάμενον
 πέττειν καὶ συνιστάναι τε καὶ ἐκκρίνειν, σπέρμα ἔχον τὴν
 ἀρχὴν τοῦ εἶδους (quam 192 a 34 dicit τὴν κατὰ τὸ εἶδος ἀρ-
 χήν) ἄρῶεν... Denique quomodo opponantur ὕλη et εἶδος
 vel maxime ex iis manifestum est quae de infinito dicuntur:
 207 a 26 ἔστι γὰρ τὸ ἄπειρον τῆς τοῦ μεγέθους τελειότητος
 ὕλη καὶ τὸ δυνάμει ὅλον, ἐντελεχεία δ' οὐ... διὸ καὶ ἀγνω-
 στον ἡ ἄπειρον· εἶδος γὰρ οὐκ ἔχει ἡ ὕλη. Ib. b 1 περιέχε-
 ται γὰρ ὥς ἡ ὕλη ἐντὸς καὶ τὸ ἄπειρον, περιέχει δὲ τὸ εἶδος.
 Quare τὸ πέρας et τὰ πάθη constituunt τὸ εἶδος: 209 a 9
 ἔστι δὲ τοιοῦτον ἡ ὕλη καὶ τὰ ἀόριστον· ὅταν γὰρ ἀφαιρεθῇ
 τὸ πέρας καὶ τὰ πάθη τῆς σφαίρας, λείπεται οὐδὲν παρὰ τὴν
 ὕλην. Quum supra viderimus sine discrimine saepius usur-
 pare Aristotelem τὴν μορφήν et τὸ εἶδος, mirum esse non
 potest quod coniungit 335 b 35 τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν μορ-
 φήν, quamquam latius patet μορφή 1323 b 35 ἀνδρία δὲ πό-
 λεως καὶ δικαιοσύνη καὶ φρόνησις τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν
 καὶ μορφήν et 737 b 4 τῆς δ' αὐτῆς μορφῆς ἐστὶ καὶ δέγμα
 καὶ φλὲψ καὶ ὕμην καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον γένος, ubi μορφή
 non externam rei figuram, sed ipsius materiae speciem signi-
 ficat ex qua aliquid constet. Aliis locis τὸ εἶδος sensu la-
 tiori accipiendum est: 339 a 29 πῦρ μὲν καὶ γῆν καὶ τὰ συγ-
 γενῇ τοῦτοις ὥς ἐν ὕλης εἶδει (ut quae materiae — τοῦ ὑπο-
 κειμένου — speciem habeant) τῶν γιγνομένων αἰτία χρὴ νο-
 μίζειν, τὸ γὰρ ὑποκείμενον καὶ πάσχον τοῦτον προσαγορεύο-

Action
compared to
Syllogism

What is
meant by
μᾶλλον εἶδος

μεν τὸν τρόπον. 665 b 8 αἱματωδέστερα γὰρ (τὰ σπλάγχνα τῶν νεογνῶν) καὶ μέγιστα κατὰ λόγον διὰ τὸ εἶναι τὸ εἶδος τῆς ὕλης (τοῦ αἵματος intell.) καὶ τὸ πλῆθος ἐμφανεστάτον κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν, ubi τὸ εἶδος externam speciem significat quam materia quaedam habeat, ut quodammodo opponatur τῇ μορφῇ eo sensu acceptae quem modo habuimus 737 b 4. Postquam actionis cum syllogismo similitudinem ostendit (de qua v. supra I. p. 372), addit 701 a 23 ὅτι μὲν οὖν ἡ πράξις τὸ συμπέρασμα, φανερόν· αἱ δὲ προτάσεις αἱ ποιητικαὶ διὰ δύο εἰδῶν γίνονται, διὰ τε τοῦ ἀγαθοῦ καὶ διὰ τοῦ δυνατόυ et 703 b 20 τὰ γὰρ εἶδη τῶν ποιητικῶν προσφέρουσιν (ἡ νόησις καὶ ἡ φαντασία): propositiones, ex quibus provenit actio tanquam conclusio, duplicem speciem habent; nam si quid agimus aut quod bonum sit consequi aut quod fieri possit efficere volumus. De εἶδει et μορφῇ cf. praeterea quae dixit Biese I. p. 439. not. 1. — Quomodo alia elementa μᾶλλον εἶδος dici possint aliis, quod habemus 318 b 32: πνεῦμα γὰρ καὶ ἀήρ κατὰ μὲν τὴν αἰσθησιν ἡττόν ἐστιν... κατὰ δ' ἀλήθειαν μᾶλλον τόδῃ τι καὶ εἶδος ταῦτα, ex iis apparet quae leguntur 339 a 16 τεττάρων δ' ὄντων τούτων, πυρὸς καὶ αἰέρος καὶ ὕδατος καὶ γῆς, τὸ μὲν τούτοις πᾶσιν ἐμπολάζον εἶναι πῦρ, τὸ δ' ὑφίστάμενον γῆν et 335 a 16 εὐλογον ἤδη τὸ μόνον τῶν ἀπλῶν σωμάτων τρέφεσθαι τὸ πῦρ ἀπάντων ἐξ ἀλλήλων γινομένων... μόνον γὰρ ἐστὶ καὶ μάλιστα τοῦ εἶδους τὸ πῦρ διὰ τὸ πεφυκέναι φέρεσθαι πρὸς τὸν ὄρον. ἕκαστον δὲ πέφυκεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ χώραν φέρεσθαι· ἡ δὲ μορφή καὶ τὸ εἶδος ἀπάντων ἐν τοῖς ὅροις. Cf. 209 a 9, quem locum v. supra, et de coel. 285 a 25, quem infra dabimus. — Haud raro etiam ἰδέα eodem sensu usurpatur atque τὸ εἶδος: nam illa voce etiam Aristoteles eo sensu saepius utitur quem apud Platonem habere solet (v. e. g. 137 b 3), a quo quidem usu haud multum differt is quem habemus 656 a 3 ἡ μὲν οὖν τῶν φυτῶν φύσις οὕσα μόνιμος οὐ πολυειδὴς ἐστὶ τῶν ἀνομοιομερῶν· πρὸς γὰρ ὀλίγας πράξεις ὀλίγων ὁργάνων ἡ κηρῆσις· διὸ θεωρητέον καθ' αὐτὰ περὶ τῆς ἰδέας αὐτῶν. τὰ δὲ πρὸς τῷ ζῆν αἰσθησιν ἔχοντα πολυμορφότεραν ἔχει τὴν ἰδέαν: est enim in his ἰδέα quod alias dicit τὴν οὐσίαν vel τὸ τί ἦν εἶναι, quasi exemplar quod naturae, dum singula procrearet, propositum esset. Cf. 380 b 30 λέγεται δὲ καὶ χρόνος εἶσεσθαι καὶ ξύλου καὶ ἄλλα πολλὰ, κατὰ μὲν τὴν ἰδέαν

οὐ τὴν αὐτήν, μεταφορᾷ δέ. 1458 a 26 αἰνέγματος γὰρ ἰδέα αὕτη ἐστὶ, τὸ λέγοντα ὑπάρχοντα ἀδύνατα συνάφαι. 1449 b 8 τῶν δὲ Ἀθήνησι Κράτης πρῶτος ἤρξεν ἀφέμενος τῆς ἱαμβικῆς ἰδέας καθόλου ποιεῖν λόγους καὶ μύθους, de quo loco recte Biese II. p. 695. not. 2 „wo die individuelle Verspotzung durch ἱαμβικὴ ἰδέα bezeichnet wird": haec enim carminis iambici propria est, quare ἱαμβικὴ ἰδέα hic iambicorum, qualia et primitus erant et esse debent, carminum naturam significat. Aliis locis ἰδέα non tam rei naturam quam externam eius speciem significat: 1129 a 29 ἡ γὰρ διαφορὰ πολλή (τῶν ὁμωνύμων) ἡ κατὰ τὴν ἰδέαν, ὅλον ὅτι καλεῖται κλείς ὁμωνύμως ἢ τε ὑπὸ τὸν αὐχένα τῶν ζώων καὶ ἢ τὰς θύρας κλείουσιν. Cf. 530 a 30 et 1167 a 5. Simile est quod habetur de coel. 285 a 25 εἰ τὸ μὲν ἄνω ἐστὶ τὸ ὄθεν ἡ κίνησις, τὸ δὲ δεξιὸν ἀφ' οὗ, τὸ δ' εἰς τὸ πρόσθεν ἐφ' ὃ, καὶ οὕτως ἂν ἔχοι τινὰ δύναμιν ἀρχῆς τὸ ἄνω πρὸς τὰς ἄλλας ἰδέας, quamquam hand scio an hoc loco ἰδέα rectius ita accipiat, ut significet speciem generi subiectam (coll. 205 b 32), sicut 504 b 14 τῶν δ' ἐνύδρων ζώων τὸ, τῶν ἰχθύων γένος ἐν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀφώρισται, πολλὰς περιέχον ἰδέας.

Motus causam appellat 1033 a 25 τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεως. Cf. 735 b 27 τί μὲν οὖν ἐστὶν αἷτιον ὥς ἀρχὴ τῆς περὶ ἑαυστον γενέσεως, κινουὶν πρῶτον καὶ δημιουργοῦν, εἴρηται. Eandem 192 b 28 vocat τὴν ἀρχὴν τῆς ποιήσεως, 762 b 3 et 3 τὴν κινουσαν ἀρχήν. Cf. 1044 a 31 δῆλον ὅτι ἡ τέχνη καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ ὥς κινουσα ἡ αὐτή. Eandem denique dicit 989 a 25 τὴν τῶν κινουμένων ἀρχήν, 441 a 9 τὸ ποιοῦν αἷτιον, 992 a 26 τὴν αἰτίαν ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς, 742 a 30 τὴν ἀρχὴν τὴν κινήτικὴν καὶ γεννητικὴν, 729 a 13 τὴν ἀρχὴν τὴν συνιστασαν.

De causa quae dicitur τὸ οὗ ἕνεκα v. quae disputavit Trendlb. de anim. p. 355. 194 a 28 ἡ δὲ φύσις τέλος καὶ οὗ ἕνεκα. ὦν γὰρ συνεχοῦς τῆς κινήσεως οὐσης ἐστὶ τι τέλος τῆς κινήσεως, τοῦτο ἔσχατον καὶ τὸ οὗ ἕνεκα. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς γελοιῶς προήχθη εἰπεῖν „ἔχει τελευτήν, ἥσπερ οὐνεκ' ἐγένετο". βούλεται γὰρ οὐ πᾶν εἶναι τὸ ἔσχατον τέλος, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον. 415 b 13 φανερόν δ' ὥς καὶ οὗ ἕνεκεν ἡ ψυχὴ αἰτία· ὥσπερ γὰρ ὁ νοῦς ἕνεκά του ποιεῖ, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ φύσις, καὶ τοῦτ' ἐστὶν αὐτῇ τέλος. τοιοῦτον δ' ἐν τοῖς ζώοις ἡ ψυχὴ καὶ κατὰ φύσιν· πάντα γὰρ τὰ φυσικὰ σώ-

ματα τῆς ψυχῆς ὄργανα, καὶ καθάπερ τὰ τῶν ζώων, οὕτω καὶ τὰ τῶν φυτῶν, ὡς ἔνεκα τῆς ψυχῆς ὄντα. διτιτῶς δὲ τὸ οὐ ἔνεκα, τό τε οὐ καὶ τὸ ᾧ. 194 a 26 διχῶς γὰρ τὸ οὐ ἔνεκα εἴρηται δ' ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας. 742 a 22 δύο δὲ διαφορὰς ἔχει καὶ τὸ οὐ ἔνεκα· τὸ μὲν γὰρ ἔστιν ὄθεν ἡ κίνησις, τὸ δὲ ᾧ χρῆται τὸ οὐ ἔνεκα. λέγω δ' ὅλον τό τε γεννητικὸν καὶ τὸ ὁργανικὸν τῷ γενομένῳ.

94 a 22 Ex coniectura dedimus ἡ τί pro ἡ τι, quod vulgo legitur. Ratio emendationis in promptu est coll. τί et τίνων vs. 21 et τίνος vs. 23. Eandem ipso sensu postulari apparet. — Vs. 24 μιᾶς μὲν... Cf. quae dedimus ad 34 a 17. — Vs. 28 et 34 vulgarem lectionem Boethium secuti servavimus.

94 a 34 Terminus medius, ait, quem sumsimus in syllogismo praecedente definitio est termini maioris, ut exemplum quod modo habuimus et τὸ ἐξ οὐ et τὸ τί ἦν εἶναι per terminum medium exprimi posse probet, quamquam (ἀλλὰ μὴν vs. 35) non erat opus, ut hoc probaretur, quum supra (cap. 8) iam demonstratum sit, quomodo fiat ut ea causa quam dicimus τὸ τί ἦν εἶναι termino medio exprimatur, sed satis erat hoc loco ostendere quomodo τὸ ἐξ οὐ termino medio continetur. — Apparet ex interpretatione quam modo dedimus (coll. b 8) retinendam esse vs. 35 lectionem vulgarem τό, quamquam τοῦ et Boethius et codices habent.

94 a 36 Aliud exemplum proponit, quo doceat, quomodo τὸ πρῶτον κινήσαν termino medio exprimatur. Brevius autem dixit τὸ δὲ διὰ τί... Nam sententia haec est: τὸ δὲ πρῶτον κινήσαν ζητεῖ ὁ ἐρωτῶν διὰ τί...

94 b 8 ὅσων δ' αἰτίον τὸ ἔνεκά τινος (intell. τούτων τοιοῦτόν ἐστι τὸ αἰτίον), ὅλον... Accuratius pro ἔνεκά τινος dixisset οὐ ἔνεκα: nam quod fit ἔνεκά τινος, id non causam exprimit, sed effectum (τὸ αἰτιατόν): 742 a 20 τό τε γὰρ οὐ ἔνεκα καὶ τὸ τούτου ἔνεκα διαφέρει, καὶ τὸ μὲν τῇ γενέσει πρότερον αὐτῶν ἐστί, τὸ δὲ τῇ οὐσίᾳ. 1328 a 29 ὅταν δ' ἡ τὸ μὲν τούτου ἔνεκεν τὸ δ' οὐ ἔνεκεν, οὐθὲν ἐν γε τούτοις κοινὸν ἀλλ' ἡ τῷ μὲν ποιῆσαι τῷ δὲ λαβεῖν.

94 b 18 Quid igitur in causa est, quod terminus A, qui exprimit τὸ οὐ ἔνεκα, praedicatur de termino Γ? Terminus B, qui definitionem quandam exprimit termini A. Iam videt Aristoteles per syllogismum quem modo proposuit non id confectum esse quod voluit: namque demonstrandum erat

etiam quartam causam, quam dixit τὸ οὐ ἔνεκα, termino medio exprimi posse, in eo syllogismo vero quem modo habuimus termino maiore declarari τὸ οὐ ἔνεκα (τὸ ὑγιαίνειν): quare vs. 20 sic pergit. Cur autem praedicatur B de Γ? Quia terminus B (τὸ οὕτως ἔχειν ὥστε μὴ ἐπιπολάζειν τὰ σιτία) definit terminum A (τὸ ὑγιαίνειν): quare terminorum loci mutandi erunt (δεῖ μεταλαμβάνειν τοὺς λόγους) ita, ut medio termino A interposito, qui exprimat τὸ οὐ ἔνεκα, cogatur terminum B praedicari de Γ. (Haec ultima aut neglexisse aut certe non recte intellexisse videtur C. Kühn, qui p. 19 τὸ οὐ ἔνεκα termini medii locum occupare posse negat.) Ordo autem (vs. 23) eorum quae in rerum natura fiunt (κατὰ κίνησιν) non idem est atque ἐν τοῖς τελικοῖς, sed invertitur: nam in his id quod nunc medio loco posuimus (τὸ A, τὸ οὐ ἔνεκα) primum est (sanitas enim in causa est, ut quis ambulet — qua re simul excusatur quod Aristoteles paullo ante in eo peccavit, quod terminum A, qui, ut demonstraret quod ipse vellet, medium locum tenere debebat, maiorem fecit), ea vero quae fiunt κατὰ κίνησιν incipiunt a termino Γ, desinunt in terminum A: διὰ τὸ περιπατεῖν οὐκ ἐπιπολάζει τὰ σιτία καὶ διὰ τὸ μὴ ἐπιπολάζειν ὑγιαίνει.

94b21 ἐνδέχεται δὲ... Sic in rebus naturalibus et eae causae investigandae sunt, ex quibus necessario provenit effectus (τὸ ἐξ ἀνάγκης) et id propter quod singula procreantur (τὸ τίνος ἔνεκα): 663b13 ἔστι δὲ τὰ κέρατα δι' ὅλου στερεὰ τοῖς ἐλάφοις μόνοις, καὶ ἀποβάλλει μόνον, ἔνεκεν μὲν ὠφελείας κουφιζόμενον, ἐξ ἀνάγκης δὲ διὰ τὸ βάρος. 739b28 συννότος δὲ τοῦ σωματώδους ἐκκρίνεται τὸ ὑγρὸν, καὶ περιστανται κύκλω ξηραίνομένων τῶν γεγηρῶν ὑμένες, καὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ ἔνεκά τινος· καὶ γὰρ θερμαινομένων ξηραίνεσθαι ἀναγκαῖον τὰ ἔσχατα καὶ ψυχομένων καὶ δεῖ μὴ ἐν ὑγρῷ τὸ ζῶον εἶναι ἀλλὰ κεχωρισμένον. 743b16 πάντα δὲ ταῦτα, καθάπερ εἰπομεν, λεκτέον γίνεσθαι τῇ μὲν ἐξ ἀνάγκης τῇ δ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἀλλ' ἔνεκά τινος: quare 744b14 opponuntur τὰ τιμωτάτα μόρια καὶ μετεληφότα τῆς κυριωτάτης ἀρχῆς et τὰ ἀναγκαῖα μόρια καὶ τούτων ἔνεκεν, h. e. ea quae illis (τοῖς τιμωτάτοις) ita inserviant, ut quod illa velint exsequantur. 672b21 καὶ διεῖλε (ἢ φύσις) τό τε τιμιώτερον καὶ τὸ ἀτιμώτερον, ἐν ὅσοις ἐνδέχεται διελεῖν τὸ ἄνω καὶ κάτω· τὸ μὲν γὰρ ἄνω ἔστιν οὐ ἔνεκεν καὶ βέλτιον τὸ δὲ κάτω τὸ τούτου

ἔνεκεν καὶ ἀναγκαῖον. 670 b 23 οἱ δὲ νεφροὶ τοῖς ἔχουσιν
 οὐκ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ τοῦ εὖ καὶ καλῶς ἔνεκεν ὑπάρχουσιν.
 τῆς γὰρ περιττώσεως χάριν τῆς εἰς τὴν κύστιν ἀθροισμένης
 εἰσεῖ κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν ἐν ὅσοις πλεῖον ὑπόστημα γίνεται
 τὸ τοιοῦτον, ὅπως βέλτιον ἀποδιδῶ ἢ κύστις τὸ αὐτῆς ἔργον.
 767 b 13 τὸ δὲ τέρας οὐκ ἀναγκαῖον πρὸς τὴν ἔνεκά του καὶ
 τὴν τοῦ τέλους αἰτίαν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς ἀναγκαῖον,
 ἐπεὶ τὴν γ' ἀρχὴν ἐντεῦθεν δεῖ λαβεῖν. 663 b 22 πῶς δὲ τῆς
 ἀναγκαίας φύσεως ἐχούσης τοῖς ὑπάρχουσιν ἐξ ἀνάγκης ἢ κατὰ
 τὸν λόγον φύσιν ἔνεκά του κατακέχρηται, λέγωμεν. Sic sem-
 per Aristoteles in rebus naturalibus scrutandis et causas ef-
 ficientes et quem ad finem singula quaeque fiant explorat,
 quamquam et in quibusdam rebus τὸ οὐ ἔνεκα difficiliter esse
 ad cognoscendum fatetur: 390 a 3 τὸ γὰρ οὐ ἔνεκα ἥκιστα ἐν-
 ταῦθα δῆλον ὅπου πλεῖστον τῆς ὕλης, et finibus quibusdam
 cognitionem τοῦ οὐ ἔνεκα (die teleologische Naturbetrach-
 tung) circumscriptam esse docet: 778 a 31 ὅσα γὰρ μὴ τῆς
 φύσεως ἔργα κοινῇ μὴδ' ἴδια τοῦ γένους ἐκάστων, τούτων
 οὐδὲν ἔνεκά του τοιοῦτον οὐτ' ἐστὶν οὔτε γίνεται. ὁφθαλμὸς
 μὲν γὰρ ἔνεκά του, γλαυκὸς δ' οὐχ ἔνεκά του, πλὴν ἂν ἴδιον
 ἢ τοῦ γένους τοῦτο τὸ πάθος. 667 a 16 καταχρήται μὲν οἷον
 ἐνίοτε ἢ φύσιν εἰς τὸ ὠφέλιμον καὶ τοῖς περιττώμασιν, οὐ μὴ
 διὰ τοῦτο δεῖ ζητεῖν πάντα ἔνεκα τίνος, ἀλλὰ τίνων ὄντων
 τοιούτων ἕτερα ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει διὰ ταῦτα πολλά. —
 Vs. 28 Brandisius in Variet. lect. Aristot. probat lectionem
 quam Bas. Pac. Sylb. praebent οἷον διὰ τί δλεῖσθι διὰ τοῦ.
 Nos codices secuti sumus, praesertim quum ne id quidem
 quod Boethius vertit „ut per lucernae pellem lumen egredi“
 alteram lectionem comprobare videatur: nam haud raro Boe-
 thius, ubi Aristotelem nimia brevitate usum esse putavit, ex-
 plicationis gratia unum vel alterum verbum addidit. — Ad
 vs. 29 cf. quae habuimus 88 a 14.

94 b 35 In rebus naturalibus et τὸ οὐ ἔνεκα locum habet et τὸ
 ἐξ ἀνάγκης, ex iis vero (95 a 3) quae consilio fiunt et quo-
 rum arbitrium nobis permissum est, alia semper fiunt ἔνεκά
 του, alia fortuito, quod maxime fit in iis, quae, quamquam
 non casu fiunt, sed consilio et arte parata ac facta sunt (vs. 7
 ὅταν μὴ...), eventum habent incertum. Quare quod bonum
 est et propter quod fiunt reliqua omnia, id aut natura fit
 aut arte, neutiquam casu. Cf. quae collegimus ad 87 b 19.

95a7 Boethius nostram lectionem habuit. Eustratius in aliis libris nostram lectionem invenit, in aliis ὅν δὲ τὸ τέλος ἀγαθόν, quam habent ed. Bas. Pac. Cas. mg., in aliis denique ὅσας εἰ τὸ τέλος ἀγαθόν. Alia v. in schol. nostris I. p. 61.

Cap. 12. *Causa et id quod efficitur eodem tempore esse debent.* 22 Non demonstrantur quae tempore consequuntur ex iis quae antecesserunt, sed ex iis quae tempore sunt posteriora, priora; b1 neque quia tempus est continuum, etiam quae fiant continua sint necesse est, sed etiam in his sive praeteritis sive futuris aliquid esse debet primum, quod demonstrationis principium sit et ipsum demonstrari nequeat. 38 Quae in rerum natura circulo circumferuntur, ea etiam demonstranda sunt circulo. 96a8 Quae non semper fiunt, sed fieri solent, eorum etiam principia non necessaria, sed plerumque vera esse debent.

95a22 τὸ οὕτως αἰτιον, ea causa quae ipsam rei naturam exprimit, τὸ τί ἦν εἶναι, cuius exempla dedit in iis quae proxime antecesserunt. Huic igitur opponit reliquas causas, τὴν ἑλπὴν, τὸ πρῶτον κινῆσαν et τὸ οὐ ἔνεκα, quae non simul sint cum iis quae ex ipsis proveniant. Iam ex his causis quum alia apta sint quae ex iis consequantur, ut ex causis futuris futura, ex praeteritis praeterita fluant, cognitio quam per syllogismum nobis comparamus, ab eo quod tempore posterius est, pergit ad id quod prius fuit, non a priore ad posterius: quare etiam principium huius cognitionis iis continetur quae tempore posteriora sunt (vs. 28 sq.). A priore vero ad posterius demonstrantem procedere non licet, sive infinitum sive finitum tempus interiectum est inter causam et effectum: nam quo tempore causa existit, effectus vero nondum ex ea provenit, eo tempore ex causa effectum cogere non licebit, quia conclusionis veritatem eventus nondum comprobavit. Eadem autem ratio etiam in rebus futuris valet. Ex praeteritis vero futura colligere non licet etiam propterea, quod causam et effectum temporis ratione non differre, sed eodem semper tempore contineri supra probavimus.

95a40 Quod vs. 32 de rebus praeteritis dixit, idem etiam valere ostendit contra eos qui ex praeteritis futura colligere velint.

95 b 1 Sin autem e rebus praeteritis nihil colligi potest de futuris, quid est quod praeterita cum futuris ita coniungat et colliget, ut alterum proveniat ex altero? Verumtamen neque praeterita praesentibus neque praeterita ipsa inter se contigua sunt et continua: nam quod continuum est dividi potest in infinitum, quae praeterierunt perfecta sunt et individua (discreta, quae nos dicimus). Quare quod factum est puncti, quod fit lineae simile est, quae, licet ipsa continua, punctorum, quae non continua sint, infinitum numerum in se continet: nam ut linea continet puncta, ita etiam id quod fit causas, ex quibus fit, omnes easque tempore priores complectitur. Quod quum male intellexisset Biese, I. p. 303, satis obscure locum expressit „es ergeben sich in dem Werden eine unendliche Reihe von qualitativen Unterschieden“. Etiam obscurius est quod in not. adiecit, ut rem illustraret: „es ist daher das Werden theilbar wie die Linie, aber nicht ein stetiges, indem sich in demselben qualitative Unterschiede plötzlich ergeben, die wie die Punkte in der Linie unbegrenzt (!) sind“.

95 b 15 Etiam in his syllogismis (in quibus quum quod tempore prius sit ex posteriore colligatur, id ex quo cogitur a praesenti tempore propius abesse debet quam id quod cogitur) id quod in medio positum est ($\tau\omicron$ Γ , quod connectit id ex quo colligitur, $\tau\omicron$ Δ , et id quod colligitur, $\tau\omicron$ A) cum eo quod tempori praesenti proximum est et a quo ratiocinatio initium sumit ($\tau\omicron$ $\pi\rho\acute{\omega}\tau\omicron\nu$, $\tau\omicron$ Δ) ita coniunctum esse debet, ut quo iure connexa sint non aliunde demonstrandum; sed per se manifestum sit.

95 b 22 Si quis igitur colligat esse Γ , quia sit Δ , et esse A , quia sit Γ , quaeritur, utrum finitus sit numerus terminorum mediorum qui interici possint an infinitus. Fortasse enim erit, qui infinitum eum esse dicat, quia quae in rerum natura fiant non continua sint, sed sicut puncta ita iuxta posita, ut inter se non communicent (discret), ea vero quae demonstrationem non admittant ($\tau\acute{\alpha}$ $\acute{\alpha}\mu\epsilon\sigma\alpha$) ita comparata esse debeant, ut alterum cum altero continuo ($\sigma\upsilon\nu\epsilon\chi\acute{\omega}\varsigma$) et necessario cohaereat. Nihilominus tamen (vs. 24) demonstratio incipere debet $\acute{\alpha}\pi'$ $\acute{\alpha}\mu\epsilon\sigma\omicron\nu$ $\kappa\alpha\iota$ $\acute{\alpha}\nu\theta$ $\tau\omicron\upsilon$ $\nu\upsilon\nu$ $\pi\rho\acute{\omega}\tau\omicron\nu$, h. e. a termino medio (Γ) qui cum termino maiore (Δ) ita coniunctus sit, ut propositio $\Delta\Gamma$ aliunde demonstrari nequeat (quod, quum

in omni demonstratione fieri debere probaverit lib. I. cap. 9, etiam in his syllogismis faciendum esse iam dixit vs. 15) et ab eo quod tempori praesenti proximum sit (Δ): namque quum quod prius fuit probetur ex eo quod posterius est, tempus praesens autem sit novissimum, si termino Δ significetur id quod praesenti tempore proximum sit, ab hoc ipso termino demonstratio incipere debet, ut ἀρχὴν ἀμεσον habeat τὴν $\Delta\Gamma$. — Lectionem ἀμεσον quam sensus postulat (coll. vs. 15 et vs. 31) unum codicem *n* secuti recepimus.

95b29 Quum item etiam eorum quae futura sunt, series sit infinita, non ita videntur inter se coniungi posse, ut sint ἀμεσα, h. e., ut nihil inter ea interponi possit medium, quo vel artius connectantur: quare quum ea quae fiunt in rerum natura non sint continua (συνεχῇ, ἐχόμενα), qualia esse debent τὰ ἀμεσα, semper interponi poterit aliquid medium, ut series mediorum infinita detur.

95b32 Δ οἰκία, Γ θεμέλιον, Λ λίθοι. Syllogismus idem manet quem habuimus vs. 16—21. Idem syllogismus etiam exhibet vs. 35, si pro verbo γέγονε ponamus ἔσται, ut terminus medius sit ἔσται θεμέλιον. — Vs. 36 Boeth., Themist., edd. Ald. al. Bas. et Casaub. marg. habent ἔδονται τοῖχοι, quam quidem lectionem Brandisius in Variet. lect. Aristot. praefereendam esse iudicavit.

95b38 Quum quaedam in rerum natura ita fiant, ut circulo circumagantur, idem etiam in demonstratione fieri posse apparet, si terminus medius cum reliquis convertatur, ut, quum et conclusio ex propositionibus et altera utra propositio ex altera et conclusione cogi possit, etiam conclusiones inter se convertantur: qua re demonstrationem quae circulo fieri dicatur contineri exposuit Analyt. pr. II. c. 5 (ἐν τοῖς πρώτοις 96a1). — Vs. 40 dedimus οἱ ὅροι, quod etiam Boeth. et vet. intp. habuerunt: nam οἱ ἄκροι, quod Bkk. exhibuit, haud scio an nullo alio loco hoc sensu usurpatum ab Aristotele occurrat, quamquam neutrum τὰ ἄκρα saepissime apud eum maiorem et minorem terminum significet, qui quod hic dicantur οἱ ὅροι offendere non potest, quia opponuntur τῷ μέσῳ: hunc enim certis finibus circumscribunt (ὁρίζουσι), quos ille, quum latius pateat minore, dum maioris ambitu superetur ipse, transire nequit.

Cap. 13. *Ut definitio comparatur, investiganda sunt ea, quae, si singula sumantur, latius pateant quam quod definiendum sit, si vero coniuncta, illud exaequent. b13 Qua ratione quaestio instituenda sit, ut doctrina rite constituatur. 25 De divisionis usu in definiendo: etsi definitio non demonstratur per divisionem, tamen per eam conficitur. 35 Nihil praetermissum esse in definitione non nisi divisione facta intelligitur. 97a6 Non necesse est, ut qui rem definiat, etiam reliqua cognoscat omnia a quibus eam distinguat. 23 Ut definitio constituatur, primum quae cum re ipsa coniuncta sint investiganda sunt, 29 deinde ordine collocanda, 35 denique nihil praetermissum esse demonstrandum. b7 Quomodo definitio comparari possit ex iis quae singulae species inter se habeant communia. 26 Quod maxime universale est, id ad definiendum est difficillimum.*

96a21 *Ut sumantur quae cum natura rei definiendae coniuncta sint, sumenda sunt ea quae latius patent quam id quod definiendum est, ita tamen, ut genus, ad quod res definienda referatur, non excedant: velut si τὸ ὄν praedicatur de ternione, id quod praedicatur fines generis, quo ternio continetur (numerus intell.), migrat.*

96a33 *Bene adiecit πρῶτον, ut significet definitionem neque latius patere debere quam rem definiendam neque arctioribus quam par sit finibus eam circumscribendam esse: nam ut primum coniunctio eorum, quae, si singula sumantur, latius pateant quam quod definiendum sit, rem definiendam exaequat, nihil amplius definitioni adiciendum est, quoniam, si quid adiceretur, definitio angustior esset, si quid demeretur, latius pateret. — Vs. 36 ἀμφοτέρως quid significet ex iis intelligitur quae proxime sequuntur. — Vs. 39 τὰ μὲν, intell. ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ περιττόν. τὸ δὲ τελευταῖον, intell. τὸ πρῶτον ἀμφοτέρως.*

96b1 *Quum autem quae naturam rei expriment, necessario cum ea coniuncta esse debeant, ea vero quae universalia sint, necessario de ea praedicentur — unde consequitur definitionem sive ternionis sive alius rei cuicunque ita constituendam esse, ut componatur ex iis quae universalia sint et necessario cum ea coniuncta (ὅτῳ vs. 4, ut dictum est a 32 sqq.) — ternionem (a 38) recte a nobis definitum esse apparet. Veram autem eius naturam expressam esse inde patet, quod, si non*

esset, definitio quam dedimus latius patere deberet quam id quod definiendum erat (ἡ τριάς), ut generi cuidam sive nominato sive non nominato (quid sit ἀνώνυμον explicuimus ad 19 b 6), cui res definienda subiecta esset, conveniret; sin autem proposita definitio non convenit nisi in singula eaque individua (die einzelnen, concreten Dinge), quae notioni definiendae subiecta sunt et quorum revera eadem esse debet definitio (vs. 13 sq. τῶν οὕτω δειχθέντων, h. e. τῶν ἀτόμων, ἐφ' οἷς ἡ ἔσχατος κατηγορία ἡ αὐτὴ διὰ τὸ μὴ διαφέρειν τῷ εἶδει), definitio bene habet. — Philoponus (schol. 241 b 42) aliam lectionem commemorat, quam, quum neque Boethius neque codices habeant, non recepimus.

96 b 15 *πραγματεύεσθαι* dicitur qui cognitionem aliquam ad artem et praecepta revocare studet, v. Trdlbg. de anim. p. 199. 987 a 21 *περὶ τοῦ τί ἐστὶν ἤρξαντο μὲν λέγειν καὶ ὀρίξεσθαι, ἅπαν δ' ἀπλῶς ἐπραγματεύθησαν*. 989 b 33 *διαλέγονται μέντοι καὶ πραγματεύονται περὶ φύσεως πάντα*. 202 b 35 *προσῆκον ἂν εἴη τὸν περὶ φύσεως πραγματευόμενον θεωρῆσαι περὶ ἀπείρου*. Quare *πραγματεία* aut doctrinam quandam significat certis finibus circumscriptam, sicut 183 b 17 al. de coel. 308 a 1 *φυσικὴ πραγματεία* (quae 464 b 33 *φυσικὴ φιλοσοφία* dicitur: nam *φιλοσοφία* et ita dicitur, ut universam philosophiam, et ita, ut singulas eius partes significet: 1096 b 31 *ἐξακριβοῦν γὰρ ὑπὲρ αὐτῶν ἄλλης ἂν εἴη φιλοσοφίας οἰκειότερον*, ad quem locum v. Zell. coll. 203 a 2 et 1059 b 21), ant etiam philosophi cuiusdam disciplinam: 987 a 30 *μετὰ δὲ τὰς εἰρημύνας φιλοσοφίας ἡ Πλάτωνος ἐπεγένετο πραγματεία*, ubi *πραγματεία* idem est quod *φιλοσοφία*. Quare τὸ *πραγματεύεσθαι* 1088 b 25 *καθάπερ ἐν ἄλλοις λόγοις συνέβη πραγματευθῆναι*, quaerendi et explicandi notionem habet, sicut etiam *φιλοσοφία* idem interdum significat quod *σκέψις*: 1099 b 14 *ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἴσως ἄλλης ἂν εἴη σκέψεως οἰκειότερον* coll. 1096 b 31, quem locum modo adscripsimus. 1282 b 23 *ἔχει γὰρ τοῦτ' ἀπορίαν καὶ φιλοσοφίαν πολιτικὴν*. Cf. 1394 a 6, ubi τὸ ἐκ φιλοσοφίας opponitur τοῖς πράγμασιν, exempla quae excogitantur et finguntur his quae e rebus veris sumuntur. 1331 a 16 ut synonyma coniunguntur *ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν*. Alius verbi *πραγματεύεσθαι* est usus 759 a 36 *πάντα γὰρ θσα πραγματεύεται περὶ τὰ τέκνα* (omnia animalia quae prolem curant et fovēt), *περὶ τὸν φαινόμενον οἰκεῖον διαπονεῖται*

γόνον. — Sententia loci haec est. Si quis doctrinam quandam pertractare velit, explicare debet quomodo inter se cohaereant et connexa sint quaecunque ad unum genus pertineant (nam quaeque doctrina una est eo, quod ad unum genus pertinet — v. 87a38 — quod hic dicitur *ὅλον τι*). Quod ut fiat, primum quidem generis, de quo agitur, species individuae singulae sunt enumerandae, h. e. eae quibus aliae species non subiectae sunt: quibus definitis (*ὁστῶς* vs. 17 bene interpretatur Rassow p. 38. not. 1 „ut praescriptum erat”, vel potius „quod si ita factum est”, cf. C. Heyder p. 289 sq. not.) etiam genus quo continentur definiendum est. Deinde quae generi propria sunt investigari debent adhibitis iis propositionibus quae omnibus disciplinis communes sunt (v. 77a26 — Rassow hoc non recte intellexit, v. p. 38. not. 2). Nam (vs. 21) quum species individuae (quas hic Aristotelem dicere *τὰ συντιθέμενα ἐκ τῶν ἀτόμων* bene perspexit C. Heyder p. 290 not.), ex quibus coniunctis genus componitur, definitae sint, ex his ipsis definitionibus patefiet, quae generi, ad quod doctrina pertineat quam constituere velimus, propria sint *καθ’* et in eius natura posita (*τὰ καθ’ αὐτὰ ὑπάρχοντα* quae Aristoteles simpliciter hic dixit *τὰ συμβαλόντα* vs. 21): nam omnis institutio a definitione proficisci debet et ab eo quod quam simplicissimum sit (genus intelligit et quae ei subditae sint species), quia quodcunque de rebus simplicibus dicitur non aliunde pendet, quodcunque vero de iis quae non simplicia sunt alienam causam habet et repetendum est et explicandum ex iis quae simplicia sunt.

96 b 25 Apparet ex iis quae diximus quem usum habeat, si quis genus in species dividat secundum differentias quae dicuntur specificae, quamquam hanc ipsam divisionem in demonstrando nullius momenti esse iam supra (cap. 5) probavimus. Nam etiam si nihil cogitur divisione (vs. 28), sed omnia non demonstrata sumuntur, tamen ad definitionem constituendam divisio haud parvam utilitatem habet. Multum autem interest (vs. 30) num quid eorum quae praedicentur vel primo vel alio loco collocatum praedicetur. Nam si omnis divisio bipertita est et genus cum differentia proxima coniunctum (*ζῷον ἡμερον*) unam eamque novam notionem format, quae item nova differentia bipertita adiecta definienda vel (ut vocabulo utar nobis usitatori) determinanda est, alteram utram

bipertitae differentiae partem assumere necesse est: unde apparet non idem esse, quo ordine singulae differentiae cum genere coniungantur, quum differentiarum ordo ipsam dividendi rationem indicet.

96b35 Deinde num quid praetermissum sit eorum quae cum natura rei definiendae coniuncta sint, non intelligitur nisi divisione facta. Nam si quis genus ita dividat, ut non primas et proximas species, sed his praetermissis easumat quae primis subiectae sint, non quodcumque genere continetur, idem etiam in aliqua specie semper inerit, quamquam genus singulas species, si coniungantur, ambitu exaequare debet.

97a5 ἀλλως δὲ... Sin autem divisio non procedat ordine, neque nihil praetermitti neque, si quid praetermissum sit, hoc animadverti necesse est.

97a6 Deinde erit fortasse (Speusippum Aristoteli in mente fuisse discimus ex schol.) qui quidquam definiri posse prorsus neget, propterea quod qui rem definiret eam distinguere deberet a reliquis omnibus, quod fieri non posset, nisi omnia cognita haberet. Cui quidem argumentationi (vs. 11) primum obiciendum est hoc, quod non quae quo modo cunque differunt revera diversa sunt: nam multa sunt rerum discrimina, quae ad earum naturam, quae definitione exprimi debet, non pertinent, quum quaecunque eidem speciei individuae subiecta sint non reapse, sed non nisi in iis differant quae sensu proprio dicuntur *συμβεβηκότα* (cf. 96b10 sqq. Biese hunc locum non recte intellexit: vertit enim I. p. 310 „nicht jeder Unterschied der Art bestimmt die Verschiedenheit einer Sache von der andern, weil die Artunterschiede — dicendum erat „weil alle andern Unterschiede aufser den Artunterschieden“ — auch die Bedeutung des Accidentellen haben und daher nicht das Wesen und das Ansich bezeichnen“). Deinde (vs. 14) si quis genus bipertito dividat in duas species sibi oppositas, *A* et *Non-A*, et differentiam cognoscat qua haec divisio nitatur, deinde si quodcumque generi subiectum sit aut in specie *A* aut in specie *Non-A* esseumat et rem definiendam in altera earum inesse non solum ponat, sed etiam sciat, ad naturam rei definiendae cognoscendam nihil attinet num sciat an ignoret quaecunque alia insint in utraque specie. Nam si divisionem persequatur et ad finem perducatur, ad ea perveniet, quorum iam nulla est differentia: quod si

II.

27

factum est, definitio quam quaesivit inventa erit. Quod vero diximus unumquodque eorum quae generi subiecta sint in altera utra semper specie inesse, id ut concedatur non petimus (vs. 20); imo hoc necesse est, quoniam, si vera generis differentia sumpta est, nihil quod in genere inest a differentia, quae generi propria est, ita alienum esse potest, ut cum ea non communicet: a differentia autem species in quas genus dividitur, ut a communi fonte, derivantur.

97a 26 Primum, ut ea quae definitionem constituent sumantur ita ut in ipsa rei natura posita sint, generis ratio habenda est: nam sicut ea quae κατὰ συμβεβηκός de aliqua re praedicantur ex iis colligimus quae non necessario cum rei natura coniuncta sunt, ita quae necessario cum ea coniuncta sunt e genere ipso elicienda et derivanda sunt. Deinde (vs. 28), ut ordine procedat definitio, primum sumendum est genus, quippe quod maxime universale sit: generi enim reliqua omnia subiecta sunt, ipsum vero non continetur alio. Quod si tenemus, iam eligendum est id quod primum est et maxime universale ex iis quae generi subiecta sunt. Hoc autem si inventum est, eodem ordine et ratione pergitur: nam misso eo quod magis universale est, quippe quod iam inventum sit, e reliquis omnibus id semper primum erit et maxime universale, quod illi quam proximum est.

97a 35 Nihil praetermissum esse in definitione et ex eo apparet, quod id sumitur quod in divisione primum est — ita ut e. g. in divisione animalis omne animal aut ad speciem *A* aut ad speciem *Non-A* referatur, quae se invicem excludunt; refertur autem ad speciem *A* (hoc enim sumit divisio) — et ex eo (vs. 37 καὶ πάλιν, intell. ἐκ τοῦ λαβεῖν), quod differentia, ex qua species nascuntur, totius generis differentia est, non partis cuiuscunque; deinde etiam ex eo (vs. 37), quod ultima species ad quam pervenimus novam differentiam non habet vel quod id cui iam adiungitur ultima differentia specie non differt ab eo quod definiendum est (hoc enim appellat τὸ σύνολον, quum definitio composita sit e genere cuiusque differentiis). Apparet enim, quum omnia quae sumimus cum re ipsa coniuncta sint, neque quidquam adiectum esse quod abesse deberet, neque quidquam praetermissum esse, quum et genus sumtum sit — atque hoc quidem et primum idque nude positum et cum differentiis coniunctum.

h. e. ἡ ἀνομασμένον ἢ ἀνώνυμον, ut dicit 96 b 7 — et differentiae omnes, quarum una si deesset, nova ultimae speciei differentia inveniri posset. — Non recte Biese I. p. 311 „weil diese (Unterschiede) bis zu dem äußersten unmittelbar miteinander zusammenhangen (πάσαι ἔχονται vs. 5).

91a39 Pro εἶδει τοῦτο scripsissem ἐτι τοῦτο vel εἶδει ἐτι τοῦτο, nisi Boethius vulgarem lectionem tueretur.

97b7 Cf. ad h. I. Kühn. p. 35. et C. Heyder p. 287 sq. Ut definitio notionis universalis constituatur, investigandum est quid ea, quae inter se sint similia et specie non diversa, inter se habeant commune, deinde idem faciendum est in aliis quae cum illis, quorum similitudinem iam exploravimus, in eodem genere sint, specie vero ab iis differant, quamquam inter se non diversa sint specie. His igitur consideratis, si invenitur aliquid quod idem est in utrisque, id utrique speciei commune erit. Item considerata sunt alia quorum genus quidem idem sit atque eorum quae iam exploravimus, species vero diversa, ut investigetur num etiam his idem sit commune quod iis commune erat quae iam exploravimus: hac igitur ratione (quam qui nondum satis perspicit exemplum videat quo Aristoteles rem illustrat) si quaerere pergitur id quod alteri speciei cum altera commune sit, denique inveniemus quod omnes species commune habeant quas, ut definitionem notionis universalis qua continentur investigaremus, consideravimus. Quod si non ambiguum est, definitionem exprimet quam quaerimus, si vero ambiguum, apparet non unam notionem esse id quod ad definiendum proposuimus, sed plures, quarum etiam definitio non una esse debet, sed plures, quod in exemplo adiecto significatur verbis δύο εἶδη ἂν εἶη vs. 24. De μεγαλοφυχία v. Eth. Nic. IV. c. 7 sq. coll. 1107 b 22.

97b11 Recepimus quod dedit Trdlbg. Elem. log. p. 17 τί pro τι: quam quidem lectionem, etsi a codd. alienam, et Boeth. et edd. Bkko priores tuentur. Praeterea coll. vs. 8, 17, 18 et 23 dubium esse vix potest, quin τί (intell. ἔχουσιν) sit vera lectio.

97b28 τὸ καθ' ἑκάστων hic non dicit id quod sub sensus cadit (hoc enim definiri omnino nequit: 1039 b 28, quem I. dedimus ad 75 b 24. Cf. 1040 a 6 διὸ δεῖ τῶν πρὸς ὅρον, ὅταν τις ὀρίζηται τι τῶν καθ' ἑκάστα, μὴ ἀγνοεῖν ὅτι αἱ ἀναιρεῖν ἔστιν. οὐ γὰρ ἐνδέχεται ὀρίσασθαι... ἀναγκαῖον δ' ἐξ ὀνομάτων εἶ-

ναι τὸν λόγον. ὄνομα δ' οὐ ποιήσει ὁ ὀριζόμενος· ἀγνωστὸν γὰρ ἔσται. τὰ δὲ κείμενα κοινὰ πᾶσιν. ἀνάγκη ἄρα ὑπάρχειν καὶ ἄλλω ταῦτα), sed speciem individuum, quam vs. 31 dicit τὸ ἀδιάφορον, διὰ τὸ τοῦ τελευταίου μηκέτι εἶναι διαφορὰν (97a38).

97b29 δεῖ ἀπὸ τῶν καθ'... quod quomodo fieri debeat exposuit 96b15 sqq.

97b30 λανθάνουσι μᾶλλον... nam notio acuti ambigua est, id vero quod minus universale, v. g. notio vocis acutae vel anguli acuti, non ambiguum.

97b32 Dedimus συλλελογίσθαι quod etiam paraphr. Ricc. exhibet. Boeth. et vet. intp. vertunt tempore praesente „sylogizari”, unde colligi non licet utrum habuerint συλλογίσθαι an συλλελογίσθαι, quum etiam 92a12 συλλελογίσθαι reddant „sylogizari”. — Sententia loci haec est. Sicut in demonstratione quod cogitur conspicuum esse debet et facile ad intelligendum ex propositionibus unde colligitur, sic etiam definitionis omnis virtus in perspicuitate est: quam quidem perspicuitatem ut consequamur, notio universalis quam definire volumus non statim ab initio una definitione comprehendenda est, ne, si ambigua sit, falsam definitionem constituamus, sed antequam eam definiamus, seorsum per ea quae singulis propria sunt πᾶθῃ et καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα definiendae sunt singulae illius notionis partes, quae diversis generibus subiectae sunt: e. g. ut definiatur similitudo, antequam hanc ipsam definiamus, definiendum est quid sit colorum, quid figurarum similitudo, vel ut definiatur quid sit acutum, antea definiendum est quid sit acutum, si de voce, quid, si de angulo praedicetur: quo facto etiam quod univcrse dicatur acutum definiri poterit. Sin autem (vs. 37) ne in disputando quidem ambiguitas ferenda est, neque definitio ambigua esse debet neque id quod definitur: nam si definitio ambiguitatem habet, a disputatione, quippe quae a definitionibus proficiscatur, ambiguitas aliena esse non poterit.

Cap. 14. Ut problemata quae cuique doctrinae propriae sint recte proponantur, divisione opus est: qua in re non solum generis ad quod doctrina pertinet ratio habenda est, 13 sed etiam investigandum quodcunque singula quae ei subiecta sint commune habeant, etsi nomine careat, 20 et num quae inter se sint ἀνάλογα.

98a1 Quae in quaque disciplina tractanda sint problemata divisione et partitione facta intelligitur. (Bene Biese I. p. 314: „Um nun die Probleme richtig zu wählen, muß man sowohl von der Zergliederung des Ganzen in seine Theile als auch von der Eintheilung der Gattung in die Arten Gebrauch machen".) Ac primum quidem quae de universo genere praedicentur investiganda sunt, deinde quae sint singulae generis species: quae quidem ratio hanc utilitatem habebit, quod, quum quae de universo genere dicantur ea ad singulas species transferre liceat, simul causa intelligetur, ob quam de iis quae generi subiecta sint (h. e. de unaquaque specie vs. 8) eadem recte praedicentur quae etiam de genere universo. — Vs. 1 dedimus λέγειν quod et intpp. graeci (schol. 248 b 27 et 30 sq.) excepto Eustratio (v. ib. vs. 41) habuerunt et optimi codd. praebent — idem etiam probavit Brandisius in Variet. lect. Aristot. —, vs. 2 vero διαλέγειν, quod Eustratium habuisse constat (ib. vs. 42), dum quid reliqui intpp. habuerint ignoramus. Boethius et vet. intp. utrumque vertunt „eligere".

98a12 τοῖς ἄλλοις, intell. Γ et E. — τῶν ἄλλων bene explicat paraphr. Riccard. τῶν ἐφεξῆς et cod. n τῶν κάτω.

98a13 Eadem ratio est eorum quibus quod commune est nomine caret s. quorum genus ἀνώνυμον: namque investigandum est de quibus praedicetur τὸ ἀνώνυμον et quae de ipso praedicentur. Item enim in his atque in iis, quae modo habuimus vs. 9 — 11, syllogismo facto apparebit quam ob causam de iis quae generi, licet ἀωνόμῳ, subiecta sint eadem praedicentur quae de genere ipso: οἷον εἰ τοῖς κέρατα ἔχουσιν ὑπάρχει τὸ ἔχειν ἐχῖνον ἢ τὸ μὴ ἀμφώδοντ' εἶναι καὶ πάλιν τὸ κέρατ' ἔχειν ἔπεται τῷ A, ὁῦλον ὅτι διὰ τὸ κέρατ' ἔχειν (τὸ μέσον καὶ αἷτιον) ὑπάρχει τῷ A τὸ ἔχειν ἐχῖνον ἢ τὸ μὴ ἀμφώδοντ' εἶναι. De re ipsa v. 674 b 5 καὶ μερῶς δ' ἡ κάμηλος ὥσπερ τὰ κερατοφόρα, διὰ τὸ τὰς κοιλίας ὁμοίας ἔχειν τοῖς κερατοφόροις. τούτων δ' ἕκαστον πλείους ἔχει κοιλίας... ὅπως ἐπειδὴ τῆς ἐργασίας ἐλλείπει περὶ τὴν τροφήν ἢ λειτουργίαν ἢ τοῦ στόματος διὰ τὴν ἐνδειαν τῶν ὀδόντων, ἢ τῶν κοιλιῶν ἑτέρα πρὸς ἑτέρας δεχομένη τὴν τροφήν, ἢ μὲν ἀκατέργαστον, ἢ δὲ κατειργασμένην μᾶλλον, ἢ δὲ πᾶμπαν, ἢ δὲ λείαν... καλοῦνται δὲ ταῦτα κοιλία καὶ κεκρύφαλος καὶ ἐχῖνος καὶ ἡνυστρον. 507 b 7 μεγέθει δὲ πολὺν ἐλάττων ἐστὶν ὁ κεκρύφαλος τῆς κοιλίας. τούτου δ' ἔχεται ὁ ἐχί-

νος, τὰ ἐντὸς αὐτῶν τραχὺς καὶ πλακώδης, τὸ δὲ μέγεθος κεραπλήσιος τῷ κεκρυφάλῳ. cf. Biese II. p. 183 et Aristot. 676 a 11. Deinde de κερατοφόροις 501 a 12 ὅσα μὲν γὰρ ἐστὶ κερατοφόρα οὐκ ἀμφώδοντά ἐστιν· οὐ γὰρ ἔχει τοὺς προσθίους ὀδόντας ἐπὶ τῆς ἀνω διαγόνου. ἔστι δ' ἕνια οὐκ ἀμφώδοντα καὶ ἀκέραια ὅλον κάμηλος. 663 b 31 τὴν γοῦν τοιοῦτου σώματος (intell. τοῦ ὀστέωδους ἐν τοῖς σώμασι τῶν ζῴων καὶ γεώδους) περισσωματικὴν ὑπερβολὴν ἐν τοῖς μείζουσι τῶν ζῴων ὑπάρχουσαν ἐπὶ βοήθειαν καὶ τὸ συμφέρον καταχρῆται ἡ φύσις καὶ τὴν ῥέουσάν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὸν ἀνω τόπον τοῖς μὲν εἰς ὀδόντας καὶ χαυλιόδοντας ἀπένειμε, τοῖς δ' εἰς κέρατα. διὰ τῶν κερατοφόρων οὐδὲν ἐστὶν ἀμφώδον· ἀνω γὰρ οὐκ ἔχει τοὺς προσθίους ὀδόντας· ἀφελούσα γὰρ ἐντεῦθεν ἡ φύσις τοῖς κέρασι προσέθηκε, καὶ ἡ διδομένη τροφή εἰς τοὺς ὀδόντας τούτους εἰς τὴν τῶν κεράτων αἰξίναν ἀναλίσκται. Cf. 651 a 30, b 30.

98 a 20 Denique etiam alia ratio est, qua quae alicui rei propriae sint et cum eius natura coniuncta explorentur: nam etiam si quae non in eodem genere sunt, sive nominato sive anonymo, tamen interdum accidit, ut sint *ἀνάλογα*: ex qua quidem *ἀναλογία*, quippe quae communem quandam rerum naturam exprimat, colligi possunt quae singulis rebus quamvis diversis sint communia. Etenim sicut quod de genere praedicatur idem etiam de iis quae generi subiecta sunt recte dicitur, ita etiam quod de universa quadam *ἀναλογία* valet, id etiam de singulis quorum eadem est *ἀναλογία* recte dicitur: nam una demonstratione complecti licet quaecunque sunt *ἀνάλογα* (74 a 20). — Eandem quam nostro loco *ἀναλογίαν* commemorat 644 b 12 τὰ γὰρ μόρια διαφέρουσι τούτων οὐ τῇ ἀνάλογον ὁμοιότητι, ὅλον ἐν ἀνθρώπῳ καὶ ἰχθύϊ πέπονθεν ὅσπου πρὸς ἀκάνθαν. 654 a 20 ὑπάρχει δ' ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ ἀνάλογον ταῖς τῶν ἰχθύων ἀκάνθαις, ὅλον ἐν μὲν ταῖς σήπιδας τὸ καλούμενον σήπιον (Bkk. σήπιον, quamquam 679 a 21 dedit σήπιον, quod, ut scriptura aequalis esset, etiam 98 a 21 exhibuimus) ἐν δὲ ταῖς τευθίδας τὸ καλούμενον ξίφος.

Cap. 15. Eadem problemata sunt quorum aut idem est terminus medius aut quorum alter alteri subiectus est.

98 a 25 ὅτι πάντα ἀντιπερίστασις: haec enim causa est pluviae et somni et febris: 360 b 31 ὕσαντός τε γὰρ ἡ γῆ ξηρανο-

μένη ὑπὸ τε τοῦ ἐν αὐτῇ θερμοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνωθεν ἀνα-
θυμιάται, τοῦτο δ' ἦν ἀνέμου σῶμα. καὶ ὅταν ἡ τοιαύτη ἀπό-
κρισις ἢ καὶ ἀνεμοὶ κατέχωσι, πανομένων διὰ τὸ ἀποκρίνε-
σθαι τὸ θερμὸν αἰὲ καὶ ἀναφέρεσθαι εἰς τὸν ἀνωτόπον συν-
ίσταται ἢ ἀτμὶς ψυχομένη καὶ γίνεται ὕδωρ· καὶ ὅταν εἰς
ταῦτόν συνωσθῶσι τὰ νέφη καὶ ἀντιπεριστῇ εἰς αὐτὰ ἡ ψύ-
ξις, ὕδωρ γίνεται καὶ καταψύχει τὴν ξηρὰν ἀναθυμίασιν. Coll.
348 b 2 sqq. 458 a 25 τί μὲν οὖν τὸ αἷτιον τοῦ καθεύδειν, εἴ-
ρηται, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ σωματώδους τοῦ ἀναφερομένου ὑπὸ
τοῦ συμφύτου θερμοῦ ἀντιπερίστασις ἀθρόως ἐπὶ τὸ πρῶ-
τον αἰσθητήριον. Cf. 451 b 1 ὥστε φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων
ὅτι ὁ ὕπνος ἐστὶ σὺνοδός τις τοῦ θερμοῦ εἶσω καὶ ἀντιπερί-
στασις φυσικὴ διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. 458 a 10 ἐγείρεται
δ' ὅταν πεφθῇ καὶ κρατήσῃ ἡ συνεωσμένη θερμότης ἐν ὀλίγῃ
πολλῇ ἐκ τοῦ περιεστῶτος, καὶ διακριθῇ τό τε σωματώδες τε-
ρον αἶμα καὶ τὸ καθαρώτατον. Coll. 963 a 9 sqq. 909 a 22 διὰ τί
ἐν τῇ ψυχροτάτῃ χώρα οἱ καῦσοι μᾶλλον γίνονται; ἢ διότι
ἀντιπερίστησι τὸ ψύχος εἶσω τὴν θερμότητα; ἐν δὲ τῷ θερεῖ
τοῖναντίον συμβαίνει τὰ εἶσω ψυχρότερα. ὁ δὲ καῦσος πυ-
ρετός τῶν ἔξω κατεψυγμένων τὰ ἔσω θερμότητι ὑπερβάλλει.
Haec igitur omnia ex eadem causa gignuntur: efficiuntur enim
per caloris quandam densationem. Sunt alia quorum causa
genere eadem est, velut sonorum, imaginum quas quaedam
corpora reddunt et arcus pluvii: nam communis omnium causa
in eo est, quod aliquid refringitur, differunt autem (vs. 26)
aut in eo quod aut quomodo refringitur: refringitur enim aut
aer aut lumen, sed aliter, si in speculo imago, aliter, si arcus
pluvii apparet.

98 a 30 διαφέρει. Expectabas ut diceret ταῦτά ἐστιν, sed quum
differentiam quandam exposuerit in iis quae proxime ante-
cedunt (vs. 26), negligentius dixit διαφέρει.

Cap. 16. *Etiam si simul sint et inter se convertantur id
quod probetur et id ex quo, tamen non demonstrandum est
alterum utrum ex altero, sed ut vera comparetur scientia,
terminus medius exprimere semper debet causam eius quod
cogitur.* b 25 *Unius et eiusdem rei una sola est causa ex qua
recte colligitur et cum qua convertitur.*

98 a 35 Quaesitur num id quod demonstretur et id ex quo (ef-
fectus et causa) simul esse possint: οἷον εἰ τὸ τί ἦν εἶναι

τῷ φυλλορρόσειν ἐστὶ τὸ πλατέα ἔχειν τὰ φύλλα (vs. 38), τοῦ δ' ἐκλείπειν ἐστὶν ὁρισμὸς καὶ αἷτιον τὸ τὴν γῆν ἐν μέσῳ εἶναι, τὸ αἷτιον καὶ τὸ αἰτιατὸν ἅμα ὑπάρχει· εἰ γὰρ μὴ ἅμα, ὅτε ὑπάρχει τὸ αἰτιατὸν, τὸ αἷτιον οὐχ ὑπάρξει καὶ ἐστὶ ἄλλο τι αἷτιον τῶν αἰτιατῶν (b 2). Si igitur simul sunt quod probatur et id ex quo, alterum utrum demonstrari poterit ex altero: tamen (b 17), quum causa effectui prior sit, fieri non potest, ut utrumque sit causa alterius. Quae quidem difficultas tollitur eo, quod altera demonstratio, quae ex causa effectum colligit, patefacit τὸ διὰ τί, quod intelligere debet qui veram rei habet scientiam; altera vero, quae causam ex effectui, nihil cogit nisi τὸ ὅτι, ex quo solo ipsa rei natura non intelligitur.

98 a 37 εἰ φυλλορρόσει, cf. 783 b 10 τῶν φυτῶν τὰ μὲν αἰφύλλα τὰ δὲ φυλλοβολεῖ. Ib. 18 αἷτιον δὲ τοῦ πάθους ἐνδεια ὑγρότητος θερμῆς, τοιοῦτον δὲ μάλιστα τῶν ὑγρῶν τὸ λιπαρὸν διὸ καὶ τῶν φυτῶν τὰ λιπαρὰ αἰφύλλα μᾶλλον. — Vs. 38 Brandisius in Variet. lect. Aristot. scribi vult τοῦ μὲν ἐστὶ ex coniectura Casauboni, quam comprobare videtur Boethii auctoritas. Sylb. coniecit τούτου ἐστίν.

98 b 22 ἐν γὰρ τῷ λόγῳ — v. quae habuimus 93 b 6.

98 b 25 Eidem difficultati de qua modo diximus num alio modo mederi possit, exponit: sumsit enim pro concessio (vs. 2) eiusdem rei unam solam dari causam, ex qua rite cogatur; iam igitur quaerit num plures esse possint. Ac videntur quidem diversae esse posse eiusdem rei (*A*) causae, velut si *A* eodem iure praedicetur de *B* quo etiam de *C*, *B* vero de *D* et *C* de *E*, consequitur *A* praedicari et de *D* et de *E*: diversis igitur terminis mediis interpositis (*B* et *C*) idem (*A*) praedicari cogitur: unde apparet (vs. 29) ex certis quibusdam causis (*B* et *C*) colligi quidem posse certum quendam effectum (*D* et *E*), ex effectui vero causam (quum eidem rei plures eaeque diversae subesse possint causae) non ita derivari posse, ut ex qua causa proveniret recte cogatur: nam quum terminum *A* de alio praedicari et termino *B* et termino *C* medio interposito colligi possit, ex conclusione ipsa non intelligitur per utrum terminum medium coacta sit.

98 b 26 Codd. invitis servavimus πρώτων, quod et Bkkus recepti et sequentia postulant: nam vs. 27 bis legitur πρώτῳ. Boeth. „de pluribus primis praedicari primo”, ut legisse videatur

πρώτων κατηγορεῖσθαι πρώτως: quare neque ex Boethii versione neque ex iis quae habent paraphr. Ricc. et Prodr. (v. l. p. 65) quae vera sit lectio colligi potest. Edd. prr. κατηγορεῖσθαι πρώτως. Accedit quod πρώτον mendii speciem habet, quare alteram lectionem praetulimus. Ceterum v. quae diximus ad 66 b 20.

98 b 32 Iam refellit ea quae dixit in antecedentibus. Si, inquit, universale esse debet quodcunque ad demonstrandum proponitur, et terminus medius (id ex quo demonstratur) universalis esse et de eo quod demonstratur universo praedicari debet, ut neutrum neutro neque latius pateat neque angustius: quia in re nihil refert utrum id ad quod demonstratio pertineat plures (diversas) habeat species (e. g. etiam si id de quo praedicatur τὸ φυλλορρόειν plures habeat species, tamen de hisce ipsis — sive plantae intelliguntur universe sive certa quaedam plantarum species — praedicabitur omnibus) an non habeat. Quare (vs. 35) in iis syllogismis quorum medius terminus exprimit τὸ τί ἦν εἶναι, id quod probatur et id ex quo eundem ambitum habere debent, ut converti possint. Velut si τοῦ φυλλορρόειν vera causa est ἡ πῆξις τοῦ ὕγροϋ, et ex illo recte colligetur ἡ πῆξις et ex hac τὸ φυλλορρόειν, quamquam servato eo discrimine quod indicatum est vs. 20. — Verba μὴ ὁπωροῦν ἀλλὰ δένδρῳ vs. 38 adiecit, ut significet non latius patere debere id ex quo demonstratur (τὴν πῆξιν) quam id quod demonstratur (τὸ φυλλορρόειν): alterum enim ex altero non demonstrabitur, nisi quatenus utrumque refertur ad id ad quod omnis haec demonstratio pertinet (τὸ δένδρον).

Cap. 17. Si idem de pluribus praedicatur, id, nisi demonstretur κατὰ συμβεβηκός, ex eadem causa demonstrandum est: conclusionis ambiguae terminus medius ambiguus est. 16 Terminus maior minorem ambitu exaequare debet, quamquam latius patere debet singulis quae in illo insunt. 30 Idem, si praedicatur de rebus specie diversis, per diversos terminos medios demonstrari potest.

99 a 1 Eandem quaestionem, de qua modo egit, iam ita discernit, ut dicat diversam esse non posse causam. (terminum medium intell.), ex qua idem de pluribus praedicari demonstratur, si neque ex signo (v. Anal. pr. c. 27, exempla v.

167 b 5 sqq.) neque *κατὰ συμβεβηκός*, sed ex ipsa rei natura cogatur quod colligatur, quia terminus medius definitionem (*τὸ τί ἦν εἶναι*, δ λόγος vs. 3) maioris termini exprimat; si vero non exprimat, idem diversis terminis mediis interpositis cogi posse. Potest quidem etiam quaeri, quisnam fiat syllogismus, si terminus medius cum maiore (*οὐ αἰτιον* sc. *τὸ μέσον* — namque medius definitionem maioris constituit) et minore (*ᾧ αἰτιον* — namque medius in causa est, quod de minore praedicatur maior) non natura coniunctus sit, sed *κατὰ συμβεβηκός*, quamquam a vera scientia talia quaerere alienum est (v. 32 b 22. — *προβλήματα*, intell. *ἀποδεικτικά*, agitur enim de vera demonstratione). Si nihilominus tamen cogatur aliquid *κατὰ συμβεβηκός*, termini medii eadem utique erit ratio atque conclusionis ipsius: namque si ambiguum est quod cogitur, etiam terminus medius ambiguitatem habebit; si maiorem ad minorem generis rationem habere colligitur, item medius in maiore inerit sicut in genere species: e. g. si quis quaerat causam ob quam proportionis membra inter se convertantur, alia causa afferenda est, si de lineis, alia, si de numeris agatur, eadem vero, si (quod fieri debere exposuit 74 a 18) una demonstratio complectatur quaecunque sint *ἀνάλογα*: namque si de lineis illud demonstratur, quatenus lineae sunt, de numeris, quatenus numeri, alia causa est in singulis (demonstraretur autem *κατὰ συμβεβηκός*), si vero una demonstratione complectimur haec omnia, ex eadem causa simul de omnibus proportionis membra converti posse demonstramus, quatenus eadem ratione (*ἀνὰ λόγον*) aucta sunt omnia. (Vs. 9 interpunctionem mutavimus, ut sententia magis perspicua fieret.) Similitudinis vero (vs. 11) colorum et figurarum non eadem est causa, sed alia utriusque: nam similitudo in his ambigua vox est. Eorum autem (vs. 15) quae sunt *ἀνάλογα* quum communis quaedam natura sit, etiam terminus medius, ut qui communem eorum causam exprimat, eandem rationem habere debet.

99 a 16 De singulorum terminorum ratione dicendum est, quod maior (*τὸ οὐ αἰτιον*) latius patet minore (*ᾧ αἰτιον*), si de singulis eius partibus in conclusione praedicatur, coniectis vero partibus aequalis est: nam, si vel trianguli vel quadrati anguli externi quattuor rectis aequales esse dicuntur, id quod de iis praedicatur latius patet quam triangulum et quadra-

tum, non latius quam ea de quibus coniunctis per eundem terminum medium angulos externos quattuor rectis aequales esse demonstrari potest (omnes figuras intelligit quae latera habent directa): nam in vera demonstratione terminus medius maioris definitionem exprimit, quae unam semper et eandem declarare debet causam ob quam idem praedicetur de singulis quae termino minori subiecta sint: quare etiam a definitione proficiscitur omnis scientia quae demonstratione nititur. Item v. c. τὸ φυλλορρόσιν et de vite et de ficu praedicatur, quamquam etiam latius patet et de pluribus praedicatur, non latius patet tota specie τῶν πλατυφύλλων: quare ut cogatur τὸ φυλλορρόσιν praedicari de vite et ficu, termini medii locum tenere debet causa prima et proxima τοῦ φυλλορρόσιν, quae definitione exprimitur: namque primus et proximus terminus medius, si a minore (a vite et ficu intell.) incipias (πρῶτον ἐπὶ θάτερα μέσον), certam quandam plantarum speciem exprimit (speciem τῶν πλατυφύλλων, in qua insunt vitis et ficus (ὅτι τοιαυτὰ ἅπαντα)); deinde alio termino medio opus erit, qui definiat quid sit τὸ φυλλορρόσιν: quare demonstratio procedet sic: τὸ φυλλορρόσιν *A* (terminus maior), τὸ πηγνυσθαι τὸν ὀπὸν *B* (terminus medius), τὰ πλατύφυλλα (τοιαυτὰ ἅπαντα) *Γ* (medius alter), ἀμπελος καὶ συκὴ καὶ πάντα τὰ κατ' ἑκάστα πλατύφυλλα *Δ* (terminus minor). Bene hoc exposuit Biese I. p. 317.

99a29 Pro σπέρματος ed. Isingr. legi vult ὀράνου: significat enim σπέρμα hoc loco id ex quo incrementum capit planta et quod efficit ut crescat, semen quod singulas gemmas agit, τὴν ἀρχὴν τῆς αὐξήσεως.

99a30 σχῆμα hic latius patet (v. quae diximus ad 26 b 33 et 34): nam σχῆμα hic nihil aliud est quam terminorum coniunctio quaecunque: idem esset enim, si dixisset στοιχείων, pro σχημάτων. — Vs. 32 ἐπὶ πλείον δέ, intell. οὐχ ἅπασιν δὲ τοῖς *Δ* ἐπὶ πλείον, ἀλλ' ἐπ' ἴσον.

99a35 παρσκεῖναι, h. e. alterum secundum alterum ita extenditur, ut aequalia ea esse appareat, cf. ἐπεσκέιναι, quod habuimus 96 a 24.

99a36 *B* in causa est, quod *A* praedicatur de *D*: unde consequitur *A* latius patere quam *B*, nam si non latius pateret, sed aequale esset termino *B*, quo iure *AD* cogitur per terminum medium *B*, eodem etiam *BD* cogi posset per termi-

num medium *A*. Quare si *A* latius patet termino *B*, etiam de termino *E* omni praedicari poterit, quae quidem propositio *AE*, sicut *AD* demonstrabatur per terminum medium *B*, ita ipsa demonstrabitur per alium terminum medium, qui ambitu exaequet coniunctas partes termini *E* (ἔσται τι ἐκείνη ἐν ᾧ πάντα): nam si nihil esset quod terminis *A* et *E* commune esset et quo alterum cum altero connecteretur, neque terminum *A* de eo omni, de quo *E*, praedicari neque (quod conversa propositione *AE* consequitur) terminum *E* de eo aliquo, de quo *A*, praedicari verum esset: quare (b1) nihil prohibet, quin, sicut *A* de *D* praedicari per terminum medium *B* demonstrabatur, ita etiam *A* de *E* praedicari per alium terminum medium demonstraretur: investigandus erit igitur terminus *C*, qui partes termini *E* coniunctas ambitu exaequet easque definiat.

99 b4 τοῦ αὐτοῦ (τοῦ *A* intell.) πλεῖον (*B* et *Γ*), ἀλλ' οὐ τοῖς αὐτοῖς τῷ εἶδει: nam specie differre debent *A* et *E*, quia eorum quae eadem specie continentur eadem est definitio, ut per eundem terminum medium demonstrantur. — μακρόβια εἶναι *A*, μὴ ἔχειν χολήν *B*, τετράποδα εἶναι *A*, πτηνὰ εἶναι *E*, ξηρὰ εἶναι *Γ*. — Vs. 7 εἰς τὸ άτομον μὴ εὐθὺς ἐρεσθαι, h. e. μὴ εἶναι άτομα εἶδει ὥστε μηδὲ ταῦτά τῷ εἶδει.

Cap. 18. Si quid colligitur non de specie aliqua universa, sed de singulis quae ei subiecta sunt, terminus medius quo utendum est non termini maioris definitionem exprimere, sed singulis rebus, de quibus colligitur, propior esse debet.

99 b9 Facile intelliguntur haec omnia, si exemplum quod supra exposuimus ad 99 a 16 extr. ante oculos habemus: iam igitur quaerit utrum propositio *AD* demonstranda sit per terminum medium *B* (τὸ μέσον τὸ πρὸς τὸ καθόλου πρῶτον) an per *Γ* (τὸ μέσον τὸ πρὸς τὸ καθ' ἑκάστον). Respondet enim semper adhibendum esse terminum medium, qui termino minori (ᾧ αἴτιον) proximus sit. Hic enim (τὸ *Γ*) in causa est, quod terminus minor (*A*, quem vs. 11 appellat τὸ πρῶτον, intell. πρὸς ἡμᾶς, τὸ καθ' ἑκάστον, id de quo demonstratur et quod proinde primum est in demonstratione) continetur termino maiore (hunc enim dicit τὸ καθόλου), ὅλον τοῦ τὸ *B* ὑπάρχειν τῷ *A* τὸ *Γ* αἴτιον. τὸ μὲν οὖν *Γ* αἴτιον τῷ *A* τοῦ *A* (h. e. τοῦ τῷ *A* ὑπάρχειν τὸ *A*), τὸ δὲ *B* αἴτιον τοῦ

A τῷ Γ, τοῦ δὲ τούτῳ (τῷ Β) ὑπάρχειν τὸ Α, αὐτὸ αἴτιον:
nam propositio *AB* aliunde demonstrari nequit.

Cap. 19. *Quaeritur quomodo fiat, ut scientiae principia cognoscantur. 32 Describitur qua ratione a rebus singulis quae sensibus subiectae sint perveniamus ad artem quandam et scientiam. 100 b 3 Principia, quibus vera scientia nititur, mens ipsa percipit et sola intelligit.*

99b22 ἡ αὐτῇ, intell. τῷ ἐπίστασθαι δι' ἀποδείξεως. — Vs. 24 ἐκατέρου, h. e. τῶν ἀποδεικτικῶν καὶ τῶν ἀμέσων ἀρχῶν καὶ ἀναποδείκτων. — Vs. 25 ἔξεις dicit τῶν ἀμέσων τὴν γνῶσιν.
99b26 Si principia ex quibus demonstratur iam cognita habemus, absurdi aliquid exit: haberemus enim cognitionem demonstratione potiore et certiore, quamquam hoc ipsi nesciremus; si vero scientiae principia non natura in animis nostris inhaerent, sed comparantur quo modo cunque, unde cognoscantur, quum principii cognitione nulla prior sit, dubitatur: nam (quod dictum est Anal. post. init.) fieri omnino non potest quia aliquid cognoscatur, nisi quid sit quod iam cognitum habeamus. Unde apparet principiorum scientiam neque natura nobis datam esse neque ullo modo comparari posse, nisi animus noster natura ita conformatus sit, ut facultate quadam, qua principia cognoscat, praeditus sit (μηδεμίαν ἔχουσιν ἔξιν vs. 32). Habemus igitur facultatem quandam qua principia cognoscimus, quamquam haec facultas, qualem natura nobis dedit, non ita comparata est, ut cognitio quae ex ea fluat praestet ei quam per demonstrationem consequimur. — Vs. 39 comma post δ' delevimus, quum non repetendum sit ἐγγίνεται ex antecedentibus, sed ἐν οἷς δὲ h. l. idem sit quod ἔστι δ' ἐν οἷς.

99b34—100b17 v. Trdlbg. de an. p. 170—174. Eiusdem El. log. p. 136 sqq. C. Heyder Kritische Darstellung und Vergleichung der Aristot. u. Hegelschen Dialektik I. p. 163 et p. 167. not. Conferenda sunt cum hoc loco quae habemus
980a29 φύσει μὲν οὖν αἰσθησιν ἔχοντα γίνεται τὰ ζῷα, ἐκ δὲ τῆς αἰσθησεως τοῖς μὲν αὐτῶν οὐκ ἐγγίνεται μνήμη, τοῖς δ' ἐγγίνεται. καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα φρονιμώτερα καὶ μαθητικώτερα τῶν μὴ δυναμένων μνημονεύειν ἐστίν. φρόνιμα μὲν ἀνευ τοῦ μανθάνειν, ὅσα μὴ δύναται τῶν ψόφων ἀκούειν, οἷον μέλιττα, καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο γένος ζῳῶν ἐστίν.

μανθάνει δ' ὅσα πρὸς τῇ μνήμῃ καὶ ταύτην ἔχει τὴν αἰσθη-
 σιν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ταῖς φαντασίαις ζῇ καὶ ταῖς μνήμας,
 ἐμπειρίας δὲ μετέχει μικρόν· τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος καὶ
 τέχνη καὶ λογισμοῖς. Sensuum perceptione omnia animalia
 praedita sunt, quamquam in aliis manet eorumque animis
 inhaeret quod senserunt, in aliis non inhaeret. Iam ea, in
 quibus nihil manet, nihil omnino cognoscunt praeter ea quae
 sentiuntur, aut certe eas res, quarum imago in animis non
 inhaeret, non cognoscunt nisi per sensum, h. e. non cogno-
 scunt nisi quae sentiuntur, quum sensu percipiuntur et qua-
 tenus sensu percipiuntur; aliis vero animalibus sentientibus
 etiam postea (h. e. postquam senserunt) aliquid manet et in-
 haeret in animo. (Quod Trdlbgi lectionem (v. El. log. p. 22 coll.
 p. 136) *ἐνεστι μὴ αἰσθανομένοις* non recepimus, et codicum
 nos movit auctoritas et insignis Aristotelis in scribendo negli-
 gentia, de qua saepissime diximus: namque nobis quidem
 videtur ferri posse vulgaris lectio, si locum ita intelligas ut
 significat cod. *M ἐν οἷς δ' ἐνεστιν, αἰσθανομένοις νῦν, ἔχον*
ἔτι ὑστερον ἐν τῇ ψυχῇ ἃ ἥσθετο. Praeterea notandum est
 quod Brandisius (Variet. lect. Aristot.) scribi vult *ἐν τι* pro *ἐν*
 100a 1, quod et edd. Bas. Pac. Sylb. al. exhibuerunt et Bee-
 thii versio videtur confirmare.) Sin autem hoc saepe factum
 est (100a 1), ut eorum, quae sensibus percepta sint, quasi
 imagines in animo inhaeserint, iam alia aliter his imaginibus
 utuntur (*ἡδη διαφορὰ τις γίνεται*, non recte Biese I. p. 332, „er-
 zeugt sich nach öfterer Wiederholung solcher Erinnerungen
 und Bilder eine gewisse Art des Unterscheidens"): alia enim
 ratione ducuntur, alia ratione destituta sunt: nam eorum
 quae sensu percepta in animo inhaerent fit recordatio, e re-
 cordatione vero eiusdem rei quae saepius repetitur fit *ἐμπει-
 ρία*, quae in eo consistit, ut quod universale sit et singulis
 rebus quas sensu percepimus commune cognoscatur et animo
 conceptum penitus in memoria inhaerescat, quasi infixum et
 stabilitum (*ἡρεμήσαντος* vs. 6, cf. 16 b 21. Biese I. p. 328.
 not. 4. 247 b 10 *ἢ δ' ἐξ ἀρχῆς λήψις τῆς ἐπιστήμης γίνεται*
*οὐκ ἔστιν· τῷ γὰρ ἡρεμήσαι καὶ στήναι τὴν διάνοιαν ἐπὶ αἰσ-
 θῆναι καὶ φρονεῖν λέγομεν...* διὸ καὶ τὰ παιδία οὐτε μανθά-
 νειν δύναται οὐτε κατὰ τὰς αἰσθησεις ὁμοίως κρῖναι τοῖς
 πρεσβυτέροις· πολλὴ γὰρ ἡ ταραχὴ καὶ ἡ κίνησις. καθίστα-
 ται δὲ καὶ ἡρεμίζεται πρὸς ἓνα μὲν ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς,

πρὸς ἓνα δ' ὅπ' ἄλλων): sic igitur ex singulis quae sensu percepimus una quaedam notio universalis formatur, quae, si ad agendum et faciendum pertinet, artis, si ad id quod est, scientiae est principium. Quare (vs. 10) principiorum certa cognitio neque natura animo nostro data est, neque ex alia cognitione eaque potiori qualicunque elicitur vel derivatur, sed ex singulis quae sensu percipiuntur colligitur: nam sicut in pugna acies in fugam coniecta per unum qui revertitur, ut impetum sustineat, ad ordinem reducit, ita etiam eorum quae sensu percipiuntur fuga sistitur et ad ordinem revocatur, ut primum aliquid in loco manet et in animo inhaeret, quo innixa reliqua consistere possint. Quod Aristoteles addidit ἕως ἐπὶ ἀρχὴν ἦλθεν Trdlbg. interpretatur „donec res ad imperium redierit”. At ne uno quidem verbo res significatur quae ad imperium redeat, neque omnino de redeundo quidquam dicitur, sed de eundo (ἦλθεν). Quare equidem haec verba de aciei et fugae principio dicta et ita explicanda putaverim, ut, quum similitudo non in singulis quaeri debeat, sed in re universa quae Aristotelis animo obversabatur, singula verba non premenda sint. Namque vera mens Aristotelis videtur haec esse, ut dicat „donec, sicut inordinata acies universa ad ordinem reducit — quod fit, si etiam qui primus fugit ad ordinem redit — sic etiam omnia quae sensu percepta praeterfugiunt colliguntur et consistere coguntur”. Eadem qua hoc loco similitudine Aristoteles utitur 917a 31 et 941a 11. De re universa cf. 980b 28 γίνεσθαι δ' ἐκ τῆς μνήμης ἐμπειρία τοῖς ἀνθρώποις· αἱ γὰρ πολλαὶ μνήμαι τοῦ αὐτοῦ πράγματος μιᾷς ἐμπειρίας δύναμιν ἀποτελοῦσιν. καὶ δοκεῖ σχεδὸν ἐπιστήμη καὶ τέχνη ὁμοιον εἶναι ἢ ἐμπειρία... γίνεται δὲ τέχνη, ὅταν ἐκ πολλῶν τῆς ἐμπειρίας ἐννοημάτων μίαν καθόλου γίνηται περὶ τῶν ὁμοίων ὑπόληψις, et quae sequuntur. Cf. Trdlbg. l. l. p. 137.

100a 14 πάσαι respicere videtur ad 97b 7 sqq.

100a 15 Iam si quid eorum, quae sensu percepta specie non differunt, constitit, ea prima est notio universalis quam animus concepit (quamquam enim singula sensu percipiuntur, tamen etiam notiones generales sensu quodam modo cognoscuntur), deinde ex primis illis notionibus universalibus alia formatur, quae complectitur ea quae illis communia sunt et

sic porro, donec ad summa genera perventum sit, quae ipsa nulla alia notione continentur sicut pars toto et ex quibus aliae notiones universales, sicut ex partibus totum, non gignuntur: unde apparet quo iure eae quae maxime universales sint dicantur τὰ ἀμερῇ (b2). Cf. 1023 b 24 ἐτι τὰ ἐν τῷ λόγῳ τῷ δηλοῦντι ἕκαστον καὶ ταῦτα μόρια τοῦ ὅλου διὸ τὸ γένος τοῦ εἶδους καὶ μέρος λέγεται (si consideretur quod genus *δυνάμει* insit in specie), ἄλλως δὲ τὸ εἶδος τοῦ γένους μέρος;

100 b 1 Trendlbg. El. log. p. 22 ex coniectura dedit πάλιν δ' ἐν, quamquam ipse ib. p. 139 (ed. III. p. 144) particulam δὲ non omnino necessariam esse indicavit.

100 b 5 Quum aliae cognitiones (eae quae in intellectu positae sunt) semper et necessario verae sint, aliae hanc necessitatem non habeant, sed etiam falsae esse possint, in illis vero numeranda sint quum ea quae per demonstrationem sciuntur tum etiam ea quae sola mentis contemplatione (unmittelbare intellectuelle Anschauung) intelligantur, ut nulla cognitio certior sit ea quae mentis contemplatione comparetur, deinde quum principia (vs. 9), ex quibus demonstretur, demonstratione ipsa certiores esse debeant, mentis contemplationem ad principia pertinere apparet (νοῦς ἂν εἴη τῶν ἀρχῶν vs. 11 Cf. 85 a 1, 88 b 36. Ordinem singulorum membrorum orationis mutavimus, quum ab Aristotele — quod saepius ei accidit — non ita disposita sint, ut sententia exeat quam clarissima: nam tum quia prior pars orationis vs. 5 — 10 longior facta est, tum quia singula argumenta, quae in ea afferuntur, sine ordine exposita sunt, repeti debebat vs. 10 ἐπεὶ... νοῦν, quod iam habuimus vs. 8 καὶ οὐδὲν...). Quoniam autem (vs. 10) scientia sine ratiocinatione esse non potest, scientia quidem principiorum non datur: simul autem neque eorum quae demonstrantur principia ipsa demonstrari neque eorum quae sciuntur principia sciri consequitur (dixit enim scientiam hic eam intelligi quae demonstrari possit). Quare, si praeter scientiam, quae in iis rebus quae demonstrari possunt ipsi mentis contemplationi (τῇ νοήσει) praestat (88 a 6), nulla alia nobis data est veri cognoscendi facultas, unum relinquitur, ut mens ipsa, quae principia intueatur, scientiae sit principium (cf. 1141 a 3 εἰ δὲ οἷς ἀληθεύομεν καὶ μηδέ-

ποτε διαψευδόμεθα περὶ τὰ μὴ ἐνδεχόμενα ἢ καὶ ἐνδεχόμενα ἄλλως ἔχειν, ἐπιστήμη καὶ φρόνησις ἐστὶ καὶ σοφία καὶ νοῦς, τούτων δὲ τῶν τριῶν μὴδὲν ἐνδέχεται εἶναι (λέγω δὲ τρία φρόνησιν ἐπιστήμην σοφίαν), λείπεται νοῦν εἶναι τῶν ἀρχῶν). Quid? quod mens, quum omnium rerum, quarumcunque detur scientia, principia cognoscat et quasi amplectatur, ipsius principii (h. e. eius a quo omnis scientia proficisci debeat) principium esse recte dicatur.

De mentis notione et actione quid senserit Aristoteles exposuit de anim. III. cap. 4—6, ubi conf. quae disputavit Trendlb. Biese I. p. 327. not. 4. Rassow p. 72 sqq. 430a26 ἢ μὲν οὖν τῶν ἀδιαίρετων νόησις ἐν τούτοις, περὶ δ' οὐκ ἐστὶ τὸ ψεῦδος· ἐν οἷς δὲ καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθές, σύνθεσις τις ἡδηνοημάτων ὥσπερ ἐν ὄντων. Ib. b5 τὸ δὲ ἐν ποιοῦν, τοῦτο ὁ νοῦς ἕκαστον. Ib. 26 ἐστὶ δ' ἡ μὲν φάσις τι κατὰ τινος, ὥσπερ ἡ κατὰφάσις, καὶ ἀληθείης ἢ ψευδῆς πᾶσα· ὁ δὲ νοῦς οὐ πᾶς, ἀλλ' ὁ τοῦ τί ἐστὶ κατὰ τὸ τί ἦν εἶναι ἀληθείης, καὶ οὐ τί κατὰ τινος· ἀλλ' ὥσπερ τὸ ὄραν τοῦ ἰδίου ἀληθές, εἰ δ' ἀνθρώπος τὸ λευκὸν ἢ μὴ, οὐκ ἀληθές ἀεὶ, οὕτως ἔχει ὅσα ἔνεν ὕλης. 1051b24 τὸ μὲν διγχεῖν καὶ φάναι ἀληθές (περὶ τὰ ἀσύνθετα intell.)... τὸ δ' ἀγνοεῖν μὴ διγγάνειν. 1072a30 νοῦς δὲ ὑπὸ τοῦ νοητοῦ κινεῖται. Ib. b20 αὐτὸν δὲ νοεῖ ὁ νοῦς κατὰ μετάληψιν τοῦ νοητοῦ· νοητὸς γὰρ γίγνεται διγγάνων καὶ νοῶν, ὥστε ταῦτόν νοῦς καὶ νοητόν. τὸ γὰρ δεκτικὸν τοῦ νοητοῦ καὶ τῆς οὐσίας νοῦς. ἐνεργεῖ δὲ ἔχων ὥστ' ἐκεῖνο μᾶλλον τούτου ὃ δοκεῖ ὁ νοῦς θεῖον ἔχειν, καὶ ἡ θεωρία τὸ ἡδιστον καὶ ἀριστον... καὶ ζωὴ δὲ γε ὑπάρχει· ἡ γὰρ νοῦ ἐνέργεια ζωή. 1143a35 καὶ ὁ νοῦς τῶν ἐσχάτων ἐκ' ἀμφοτέρων· καὶ γὰρ τῶν πρώτων ὄρων καὶ τῶν ἐσχάτων νοῦς ἐστὶ καὶ οὐ λόγος, καὶ ὁ μὲν κατὰ τὰς ἀποδείξεις τῶν ἀληθῶν ὄρων καὶ πρώτων, ὁ δ' ἐν ταῖς πρακτικαῖς τοῦ ἐσχάτου καὶ ἐνδεχομένου καὶ τῆς ἐτέρας προτάσεως· ἀρχαὶ γὰρ τοῦ οὐ ἔνεκα αὗται· ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα γὰρ τὸ καθόλου. τούτων οὖν ἔχειν δεῖ αἰσθησιν, αὕτη δ' ἐστὶ νοῦς... διὸ καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος νοῦς. 1334b15 ὁ δὲ λόγος ἡμῖν καὶ ὁ νοῦς τῆς φύσεως τέλος. 1169a17 πᾶς γὰρ νοῦς αἰρεῖται τὸ βέλτιστον ἑαυτῷ, ὁ δ' ἐπιεικὴς πειθαρχεῖ τῷ νῷ. 1177b30 εἰ δὲ θεῖον ὁ νοῦς πρὸς τὸν ἀνθρώπον, καὶ ὁ κατὰ τοῦτον βλος θεῖος πρὸς τὸν ἀνθρώπινον βλον, coll. 1178a7, 1179a27. 1254b5 ἡ μὲν γὰρ ψυχὴ τοῦ σώματος ἀρχεὶ δεσποτικὴν ἀρ-

χήν, ὁ δὲ νοῦς τῆς ὁρέξεως πολιτικὴν καὶ βασιλικήν· ἐν οἷς φανερόν ἐστιν ὅτι κατὰ φύσιν καὶ συμφέρον τὸ ἀρχεῖσθαι τῷ σώματι ὑπὸ τῆς ψυχῆς καὶ τῇ παιδητικῇ μορίᾳ ὑπὸ τοῦ νοῦ καὶ τοῦ μορίου τοῦ λόγον ἔχοντος, τὸ δ' ἐξ ἴσου ἢ ἀνάγκην βλαβερόν παῖσιν. 1334 b20 τῆς ψυχῆς ὁρῶμεν δύο μέρη, τὸ τε ἄλογον καὶ τὸ λόγον ἔχον, καὶ τὰς ἑξῆς τὰς τούτων δύο τὸν ἀριθμόν, ὧν τὸ μὲν ἐστὶν ὁρεῖς τὸ δὲ νοῦς. Denique cf. 955 b26, ib. vs. 35, quem locum in prooem. Analyt. poster. adscripsimus. Quid differant νοῦν et φρονεῖν exposuit Trdlbg. de anim. p. 452.

T O P I C A.

Libri Topicorum, qui etiam simpliciter ab interpretibus graecis dicuntur οἱ Τόποι (ut a Davide schol. 22 a 21, 27 b 38 et 41, a Simplicio schol. 25 a not. coll. 30 a 41, a Philopono ib. 142 b 3, ab Alexandro ib. 311 b 21) vel ἡ τοπικὴ πραγματεία (ab Ammonio schol. 136 b 14, ab Alexandro ib. 278 a 1), quamquam Aristot. ipse eosdem appellare solet τὰ Τοπικά (v. 20 b 26, 24 b 12, 64 a 37, 1356 b 12, 1358 a 29, 1399 a 6 al.), eam doctrinam tractant quam Aristoteles vocare solet *διαλεκτικὴν*, de qua v. quae disputavit Trdlbg. Elem. log. p. 99 (ed. III. p. 101), C. Heyder I. p. 341 seqq., Rassow p. 77. Opponitur autem saepissime ars dialectica τῇ ἀποδεικτικῇ ἐπιστήμῃ, sicut ἡ δόξα τῇ ἀληθείᾳ, qua de re v. quae habuimus 46 a 9, 65 a 37, 72 a 9, 81 b 18—23 coll. iis quae diximus ad 82 b 35 et quae Io. Saresberiensis in Metalogico II. c. 4, 5 et 14: nam scientia quid verum sit investigat, disserendi ars (ἡ διαλεκτική) non quid verum sit curat, sed quid dicendum sit ei qui thesin propositam defendere velit (cf. 142 a 13 πρὸς τὸ συμφέρον et ib. 32 ὡς ἂν δοκῇ συμφέρειν). Quid utrique commune sit, quid differant exponitur 155 b 8 sqq. 1004 b 17 οἱ γὰρ διαλεκτικοὶ καὶ σοφισταὶ ταῦτόν μὲν ὑποδύονται σχῆμα τῷ φιλοσόφῳ· ἡ γὰρ σοφιστικὴ φαινομένη μόνον σοφία ἐστὶ, καὶ οἱ διαλεκτικοὶ διαλέγονται περὶ πάντων... περὶ μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ γένος στρέφεται ἡ σοφιστικὴ καὶ ἡ διαλεκτικὴ τῇ φιλοσοφίᾳ, ἀλλὰ διαφέρει τῆς μὲν τῷ τρόπῳ τῆς δυνάμεως, τῆς δὲ τοῦ βίου τῇ προαιρέσει. ἔστι δὲ ἡ διαλεκτικὴ πειραστικὴ περὶ ὧν ἡ φιλοσοφία γνωριστικὴ, ἡ δὲ σοφιστικὴ φαινομένη, οὕσα δ' οὕ. Quod dixit 77 a 29 et 31, dialecticam omnibus artibus et disciplinis communem esse, id ex iis explicari potest quae legimus 1062 a 2 (coll. vs. 30) καὶ περὶ

7 Rhetoric & Dialectic, both of them, τὰ ἀντίθετα
συλλογίζονται - no other πραγματέια does so

436

Topica.

τῶν τοιούτων (τῶν ἀρχῶν intell.) ἀπλῶς μὲν οὐκ ἔστιν ἀπό-
δειξις, πρὸς τόνδε δ' ἔστιν, h. e. cuiuscunque doctrinae prin-
cipia, ex quibus demonstrantur quaecunque demonstrantur,
quamquam veram demonstrationem ipsa non admittunt, tamen
cum specie quadam veritatis (διαλεκτικῶς) probari possunt ei
qui nobiscum disputet: quare dicit 1355 a 9 περὶ δὲ συλλογισμοῦ
ὁμοίως ἅπαντος τῆς διαλεκτικῆς ἔστιν ἰδεῖν. Ib. 14 τό τε γὰρ
ἀληθές καὶ τὸ ὅμοιον τῷ ἀληθεῖ τῆς αὐτῆς ἔστι δυνάμεως ἰδεῖν,
ἀμα δὲ καὶ οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὸ ἀληθές πεφύκασιν ἱκανῶς καὶ
τὰ πλείω τυγχάνουσι τῆς ἀληθείας· διὸ πρὸς τὰ ἔνδοξα στοχα-
στικῶς ἔχειν τοῦ ὁμοίως ἔχοντος καὶ πρὸς τὴν ἀληθειάν ἔστιν.
172 a 36 ὁ τέχνη συλλογιστικῇ πειραστικὸς διαλεκτικὸς. 164 b 3
ἔστι γὰρ ὥς ἀπλῶς εἰπεῖν διαλεκτικὸς ὁ προτατικὸς καὶ ἐνστατι-
κός. Apparet inde quam arcta inter dialecticam et rhetoricam
intercedere debeat cognatio (unde fit, ut in utraque investigen-
tur τόποι quibus uti possimus in argumentatione, cf. 1380 b 31,
1395 b 21, 1397 a 7 al.): 1354 a 1 ἡ ῥητορικὴ ἔστιν ἀντίστροφος
τῇ διαλεκτικῇ· ἀμφοτέραι γὰρ περὶ τοιούτων τινῶν εἰδὶν ἢ κοινὰ
τρόπον τινὰ ἁπάντων ἔστι γνωρίζειν καὶ οὐδεμιᾶς ἐπιστήμης
ἀφωρισμένης. 1355 a 34 τῶν μὲν οὖν ἄλλων τεχνῶν οὐδεμία
τὰναντία συλλογίζεται, ἡ δὲ διαλεκτικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ μόναι
τοῦτο ποιοῦσιν. Per rhetoricam autem Aristoteles τὴν λογικὴν
πραγματείαν cum πολιτικῇ connecti voluit: 1356 a 25 ὥστε συ-
βαίνει τὴν ῥητορικὴν οἷον παραφνές τι τῆς διαλεκτικῆς εἶναι
καὶ τῆς περὶ τὰ ἥδη πραγματείας, ἣν δίκαιόν ἐστι προσαγορεύειν
πολιτικὴν... ἔστι γὰρ μῦθόν τι καὶ ὁμοίωμα, καθάπερ καὶ ἀρ-
χόμενοι εἰπομεν· περὶ οὐδενὸς γὰρ ὠρισμένου οὐδετέρα αὐτῶν
ἔστιν ἐπιστήμη, πῶς ἔχει, ἀλλὰ δυνάμεις τινὲς τοῦ πορίσαι λό-
γους. περὶ μὲν οὖν τῆς δυνάμεως αὐτῶν, καὶ πῶς ἔχουσι πρὸς
ἀλλήλας, εἴρηται σχεδὸν ἱκανῶς. τῶν δὲ διὰ τοῦ δεικνύναι ἢ φα-
νεσθαι δεικνύναι, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς τὸ μὲν ἐπα-
γωγὴ ἔστι τὸ δὲ συλλογισμὸς τὸ δὲ φαινόμενος συλλογισμὸς,
καὶ ἐνταῦθα ὁμοίως ἔχει. 1359 b 10 ἡ ῥητορικὴ σύγκειται μὲν
ἐκ τε τῆς ἀναλυτικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς περὶ τὰ ἥδη πολιτικῆς,
ὁμοία δ' ἔστι τὰ μὲν τῇ διαλεκτικῇ τὰ δὲ τοῖς σοφιστικοῖς λόγοις,
ὅσα δ' ἂν τις ἢ τὴν διαλεκτικὴν ἢ ταύτην μὴ καθάπερ ἂν δυ-
νάμεις ἀλλ' ἐπιστήμης πειράται κατασκευάζειν, λήσεται τὴν φθ-
σιν αὐτῶν ἀφανίσας τῷ μεταβαίνειν ἐπισκευάζων εἰς ἐπιστήμης
ὑποκειμένων τινῶν πραγμάτων, ἀλλὰ μὴ μόνον λόγων. 1356 b 33
οὐδὲ ἡ ῥητορικὴ τὸ καθ' ἕκαστον ἔνδοξον θεωρήσει, οἷον Σο-

Diurnal. They ought to be. Διαλεκτικὴ

See above X X

κράτει ἢ Ἰσπία, ἀλλὰ τὸ τοιοῦσδε, καθάπερ καὶ ἡ διαλεκτικὴ. καὶ γὰρ ἐκείνη συλλογίζεται οὐκ ἐξ ὧν ἔτυχε (φαίνεται γὰρ ἅπαντα καὶ τοῖς παραληροῦσιν), ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἐκ τῶν λόγου δεομένων, ἡ δὲ ῥητορικὴ ἐκ τῶν ἤδη βουλευέσθαι εἰωθότων. *Haud minus arcte quam cum rhetorica ars dialectica cum sophistica coniuncta est, quod iam inde apparet, quod haud raro coniunguntur*: v. 1004 b 17, quem locum modo adscripsimus, 1061 b 8 ἢ γε μὴν διαλεκτικὴ καὶ ἡ σοφιστικὴ τῶν σύμβεβηκότων μὲν εἶσι τοῖς οὖσιν, οὐκ ἢ δ' ὄντα, οὐδὲ περὶ τὸ ὄν αὐτὸ καθ' ὅσον ὄν ἐστιν. Deinde v. 1355 b 15 τῆς αὐτῆς (ἐπιστήμης ἐστὶ) τό τε πιθανόν καὶ τὸ φαινόμενον ἰδεῖν πιθανόν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς διαλεκτικῆς συλλογισμόν τε καὶ φαινόμενον συλλογισμόν. ὁ γὰρ σοφιστικὸς οὐκ ἐν τῇ δυνάμει ἀλλ' ἐν τῇ προαιρέσει· πλὴν ἐνταῦθα μὲν ἔσται ὁ μὲν κατὰ τὴν ἐπιστήμην ὁ δὲ κατὰ τὴν προαίρεσιν ῥήτωρ, ἐκεῖ δὲ σοφιστὴς μὲν κατὰ τὴν προαίρεσιν, διαλεκτικὸς δὲ οὐ κατὰ τὴν προαίρεσιν ἀλλὰ κατὰ τὴν δύναμιν. 171 b 7 ὁ μὲν οὖν κατὰ τὸ πρᾶγμα θεωρῶν τὰ κοινὰ διαλεκτικός, ὁ δὲ τοῦτο φαινομένως ποιῶν σοφιστικός, coll. ib. vs. 35, Io, Saresberiensis *Metalogic*. IV. c. 23. — *Artem dialecticam ante Socratem nullam fere fuisse dicit* 1078 b 25, cf. 987 b 32. *Aliam Platonem constituisse dialecticae artis notionem videmus inter alia ex Sophist.* 253, D τὸ κατὰ γένη διαίρεσθαι καὶ μήτε ταῦτόν εἶδος ἕτερον ἡγήσασθαι μήτε ἕτερον ὄν ταῦτόν μῶν οὐ τῆς διαλεκτικῆς φήσομεν ἐπιστήμης εἶναι;... ἀλλὰ μὴν τό γε διαλεκτικὸν οὐκ ἄλλω δώσεις, ὥς ἐγώ μαι, πλὴν τῷ καθαρῶς τε καὶ δικαίως φιλοσοφοῦντί. *Phileb.* 57 extr. ἀλλ' ἡμᾶς, ὦ Πρώταρχε, ἀναίνοιτ' ἂν ἡ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις, εἴ τινα πρὸ αὐτῆς ἄλλην κρίναιμεν; *ΠΡΩΤ.* τίνα δὲ ταύτην αὐ δεῖ λέγειν; *ΣΩ.* δῆλον ὅτι ἡ πᾶσαν τὴν γε νῦν λεγομένην γνώσιν. τὴν γὰρ περὶ τὸ ὄν καὶ τὸ ὄντως καὶ τὸ κατὰ ταῦτόν αἰεὶ πέφυκε πάντως ἐγῶγε οἶμαι ἡγεῖσθαι ξύμπαντας, ὅσοις νοῦ καὶ σμικρὸν προσήρτηται, μακρῷ ἀληθεστάτην εἶναι γινώσκιν. *Quamquam etiam Plato dialecticae notionem eandem constituit quam Aristoteles*: *Cratyl.* 390, C τὸν ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστάμενον ἄλλο τι σὺ καλεῖς ἢ διαλεκτικόν; οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο. *Brandis Gesch. der griech.-röm. Phil.* II. p. 215, ib. p. 278. *De ratione quae inter dialecticam et eristicam intercedat* v. *Plat. de rep.* V, 454, A. — *Latius quam apud Aristotelem dialecticae notio saepius patet apud graecos interpretes* (e. g. apud Davidem, v. *schol.* 18 a 34), qui ut vocabula synonyma interdum coniungunt *λογικὴν* et *διαλεκτικὴν* (v. e. g. *schol.* 143 a 4), ut

doctrinam de syllogismis et de demonstratione (quae ut a nobis ita etiam ab illis logica proprie dici solet) cum disserendi arte, quae doceat quomodo logica utendum sit in disputando, conjunctam significant. — Quid titulus sibi velit bene expressit Kant Krit. der r. Vft. p. 268: „Man kann einen jeden Begriff, einen jeden Titel darunter viele Erkenntnisse gehören, einen logischen Ort nennen. Hierauf gründet sich die logische Topik des Aristoteles, deren sich Schullehrer und Redner bedienen konnten, um unter gewissen Titeln des Denkens nachzusehen, was sich am besten für eine vorliegende Materie schickte, und darüber mit einem Scheine von Gründlichkeit zu vernünfteln oder wortreich zu schwatzen“. Vocabulum ipsum lingua Anglica servavit significatione haud multum mutata, v. Cowley Essays in verse and prose VIII: „Men who praise philosophy from this topic“; sunt enim τόποι loci, ex quibus quasi conspiciatur via quam insistere debeamus, ut et adversarium refutemus et quod nobis placeat evincamus, cf. schol. 252a 10 sqq. et quae dixit Iul. Pacius in comm. ad h. l.: unde apparet quomodo fiat, ut τόπος et τρόπος idem fere significant apud Aristotelem 1416a 6, 13, 36. Praeterea v. 1403a 18 τὸ δ' αὖτε καὶ μειοῦν οὐκ ἔστιν ἐνδυμήματος στοιχείον· τὸ γὰρ αὐτὸ λέγω στοιχείον καὶ τόπον· ἔστι γὰρ στοιχείον καὶ τόπος εἰς ὃ πολλὰ ἐνδυμήματα ἐμπέπτει, coll. 1395b 21 et 1396b 21. 1358a 10 λέγω γὰρ διαλεκτικούς τε καὶ ῥητορικούς συλλογισμούς εἶναι περὶ ὧν τοὺς τόπους λέγομεν· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ κοινῇ περὶ δικαίων καὶ φυσικῶν καὶ περὶ πολιτικῶν καὶ περὶ πολλῶν διαφερόντων εἶδει, ὅλον δὲ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον τόπος... καὶ κεῖνα μὲν οὐ ποιήσει περὶ οὐδὲν γένος ἑμφορὸνα· περὶ οὐδὲν γὰρ ὑποκείμενόν ἐστιν· ταῦτα δὲ (eas propositiones intell. quae ad certam quandam doctrinam pertinent eiusque sunt propriae), ὅσα τις ἂν βέλτιον ἐκλέγεται τὰς προτάσεις, λήσει ποιήσας ἀληθινὴν ἐπιστήμην τῆς διαλεκτικῆς καὶ ῥητορικῆς· ἂν γὰρ ἐν τῇ ἀρχαίς, οὐκέτι διαλεκτικῇ οὐδὲ ῥητορικῇ ἀλλ' ἐκείνῃ ἔσται ἣς ἔχει τὰς ἀρχάς... λέγω δ' εἶδη μὲν τὰς καθ' ἑκάστον γένος ἰδίαις προτάσεις, τόπους δὲ τοὺς κοινούς ὁμοίως πάντων (de quo quidem discrimine v. quae dixit Biese II. p. 582 extr.). — Quid iudicandum sit de eo quod dixit Hegel (Geschichte der Philos. Wke XIV. p. 408): „Cicero und Jordanus Bruno haben die Topik näher bearbeitet“ ostendit Brandis Ueber die Reihenfolge der Bücher des Organon in. Abhh. der Berl. Akad.

p 436

Hist.-phil. Kl. 1839. p. 253; id vero quod legitur in Pauly Real-encycl. der Alterthumswiss. I. p. 787: „Aristoteles begründete zuerst wissenschaftlich die Lehre von der rednerischen Erfindung (Topica)“, quamvis aliquid veri habeat, tamen nimis late patere et ex iis apparet quae modo diximus et eo ipso comprobatur quod dicitur initio Topicorum (100a20 καὶ αὐτοὶ λόγον ὑπέχοντες). — Praeterea notandum est, quod, quum Topica non iis scripta sint qui veri studio ducti scientiam quaererent, sed iis qui disserendi artem discere vellent, brevis in dicendo, qua in aliis scriptis Aristoteles excellit, ab his libris ita aliena est, ut nimiam verborum auctori interdum exprobrare possis (v. v. c. quae legimus 120b36 — 121a9, 122b18 — 24): unde factum est, ut commentarius quem ipsi de iis scripsimus longe brevior sit iis quos de reliquis Organi partibus composuimus.

the
Topica
are not
concise,
but prolix

Lib. I. Cap. 1. Quid libris Topicis propositum sit definitur. 27 Argumentationi dialecticae demonstratio opponitur. b24 De syllogismo eristico. 101a5 De paralogismis cuiusque disciplinae propriis. 18 Disserendi ars non id agit, ut veram et accuratam scientiam componat qualemcunque.

100a21 Expectabas ut diceret aut εἰρεῖν, quod penderet e verbo δυνησόμεθα, aut αὐτοὶ λόγον ὑπέχειν μηδὲν φάσκοντες ὑπεναντίον. — De syllogismi notione v. quae diximus ad 24b18.

100a27 ἐξ ἀληθῶν καὶ πρώτων, v. quae dedimus ad 71b16 coll. 74b24. — τινῶν vs. 28 adiecit eadem cautione usus qua 72a28 dixit ἢ πάντα ἢ ἓνα.

100b18 dedimus αὐτῶν (coll. iis quae diximus ad 55a14) ex optt. codd. Idem praebet ed. Bip. — Vs. 19 ἐπιστημονικαῖς idem est quod ἀποδεικτικαῖς: nam scientiam (ἐπιστήμην) non nisi per demonstrationem comparari docuit 100b10 sq. — Vs. 20 τὸ διὰ τί, intell. ἀπόδειξιν.

100b24 Contentiosi syllogismi duo sunt genera: unum complectitur syllogismos qui recte cogunt (quare etiam hi simpliciter appellantur syllogismi 101a2, reliqui vero syllogismi quidem simpliciter vocari non possunt, sed μετὰ προσθήκης dicendi sunt syllogismi contentiosi) ex iis quae speciem tantum habent probabilitatis, quamquam revera non sunt ἔνδοξα, alterum eos, qui non recte cogunt (φαινόμενος vs. 25) sive

ἐπιστημονικαῖς = ἀποδεικτικαῖς

ex his quae revera sunt probabilia sive ex his quae speciem tantum habent τῶν ἐνδόξων. — Praeterea observandum est, quod syllogismus contentiosus, qui a sophistico nonnisi τῇ προαιρέσει differt (v. 171 b 30—33 coll. 169 b 20 sqq.), maxime propterea a dialectico hic distingui videtur, quod de illo seorsum acturus est in ultimo Topicorum libro, qui vulgo inscribitur de sophisticis elenchis.

100 b 27 ἐπιπόλαιον ἔχειν τὴν φαντασίαν est κατάδηλον ἔχειν τὴν τοῦ ψεύδους φύσιν: nam φαντασία hoc loco nihil significat nisi τὸ εὐθὺς φαινόμενον (φανερὸν) ψεῦδος, v. 428 b 1, quem locum adscripsimus ad 76 b 17, et 439 b 6, ubi φαντασία eandem fere notionem habet quam verbum φαίνεσθαι: dicit enim ἐν δὲ τοῖς σώμασιν εἶναι μὴ τὸ περιέχον ποιῇ τὸ μεταβάλλειν, ὥρισται καὶ ἡ φαντασία τῆς χροῆας. Cf. de coel. 297 b 31. Trdlbg. de-an. p. 462 et quae idem ib. disputavit de φαντασίᾳ p. 166 sqq., p. 453 sqq., p. 538 sq. Biese I. p. 325, II. p. 26. not., 160. not. 2, 210, 673. not. 4. Praeterea v. Aristot. 427 b 28 τούτου δὲ (τοῦ νοεῖν intell.) τὸ μὲν φαντασία δοκεῖ εἶναι τὸ δὲ ὑπόληψις. 428 a 24 τῶν δὲ θηρίων ἐνίοις φαντασία μὲν ὑπάρχει, λόγος δ' οὐ. Ib. b 10 ἀλλ' ἐπειδὴ ἐστὶ κινήθεις τοῦδὲ κινεῖσθαι ἕτερον ὑπὸ τούτου, ἡ δὲ φαντασία κίνησις τις δοκεῖ εἶναι (v. 254 a 29 ἡ γὰρ φαντασία καὶ ἡ δόξα κινήσεις τινὲς εἶναι δοκοῦσιν) καὶ οὐκ ἄνευ αἰσθήσεως γίνεσθαι ἀλλ' αἰσθανομένοις καὶ ὧν αἰσθήσεις ἐστίν, ἐστὶ δὲ γίνεσθαι κίνησιν ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τῆς αἰσθήσεως, καὶ ταύτην ὁμοίαν ἀνάγκη εἶναι τῇ αἰσθήσει, εἴη ἂν αὕτη ἡ κίνησις οὔτε ἄνευ αἰσθήσεως ἐνδεχομένη οὔτε μὴ αἰσθανομένοις ὑπάρχειν, καὶ πολλὰ κατ' αὐτὴν καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν τὸ ἔχον, καὶ εἶναι καὶ ἀληθὴ καὶ ψευδῆ. Quare φαντασίαν 429 a 1 sic definit: ἡ φαντασία ἂν εἴη κίνησις ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς κατ' ἐνέργειαν γιγνομένης. Unde patet quo iure, quamquam minus accurate, dicatur 1370 a 28 ἡ δὲ φαντασία ἐστὶν αἰσθήσις τις ἀσθενής.

100 b 28 restituimus quod edd. prr. praebent καθάπερ περ. — Vs. 29 καὶ negligentius adiectum est; videtur autem additum esse ab Aristotele, quoniam in mente habebat alterum καὶ quod sequitur vs. 30. — Vs. 30 ἡ τοῦ ψεύδους φύσις circumscribit τὸ ψεῦδος, de quo usu v. quae diximus I. p. 283.

101 a 5 Praeter eos syllogismos, ait, quos commemoravimus (ἀπόδειξιν dicit, διαλεκτικὸν et ἐριστικὸν συλλογισμόν) sunt

etiam alii paralogismi, qui conficiuntur ex principiis cuiusque disciplinae propriis: docuit enim 77 b 16 sqq. syllogismum ἀγεωμέτρητον non tam eum dicendum esse qui a geometria omnino alienus sit quam eum qui principiis geometriae propriis non recte utatur. Quos quidem syllogismos revera diversos esse ab iis de quibus modo egit eo probat, quod horum definitio in eos non conveniat (εἰς τὸν ὅρον οὐκ ἐμπίπτει vs. 11): neque enim ex ipsis veris scientiae principiis conficiuntur (nam coguntur ex propositionibus manifesto falsis) neque ἐξ ἐνδόξων (nam utuntur isti paralogismi propositionibus non veris quidem, sed propriis eius doctrinae ad quam pertinent). — Vs. 14 οἰκείων λημμάτων, h. e. θέσεων (cf. 72 a 15) ταῖς οἰκείαις τῆς ἐπιστήμης ἀρχαῖς συγγενῶν.

101 a 18 ὥς τύπῳ περιλαβεῖν et 22 ὅσον τύπῳ, v. Trdlbg. El. log. p. 55 (ed. III. p. 49). Zell ad Eth. Nic. I, 2, 3. Saepius Aristoteles, antequam subtiliorem quaestionem instituit, naturam rei quam expositurus est breviter describit ὥς τύπῳ, v. 1302 a 19, 1323 a 10 ὥς ἐν τύπῳ. Primam et principalem notionem habet τύπος ubi de memoria sermo est: 450 a 31 ἡ γὰρ γινόμενη κίνησις (τῆς αἰσθήσεως intell.) ἐνσημαίνεται οἷον τύπον τινὰ τοῦ αἰσθημένου, καθάπερ οἱ σφραγισμένοι τοῖς δακτυλίοις. Ib. b 5 τοῖς δὲ διὰ τὸ ψήχεσθαι... καὶ διὰ σκληρότητα τοῦ δεχομένου τὸ πάθος οὐκ ἐγγίνεται ὁ τύπος.

Cap. 2. De artis dialecticae utilitate.

101 a 29 μέθοδον, h. e. τὴν ζητουμένην (100 a 18). — ἔντευξις (vs. 30) est disserendi ratio qua utimur (v. 1355 a 29): namque quum alius aliam defendat sententiam, alia ratione cum aliis disputandum est: quare dicit 1009 a 17 ἔστι δ' οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος πρὸς πάντας τῆς ἐντεύξεως· οἱ μὲν γὰρ περὶ θεῶν δέονται, οἱ δὲ βίης. ὅσοι μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἀπορῆσαι ὑπέλαβον οὕτως, τούτων εὐτατος ἡ ἀγνοία· οὐ γὰρ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλὰ πρὸς τὴν διάνοιαν ἡ ἀπάντησις αὐτῶν· ὅσοι δὲ λόγου χάριν λέγουσι, τούτων δ' ἑλεγχος ἱσχύς τοῦ τ' ἐν τῇ φωνῇ λόγου καὶ τοῦ ἐν τοῖς ὀνόμασιν. Ne quis putet probare hic Aristotelem paralogismorum divisionem quam reprehendit soph. el. (Top. IX) c. 10, non de hac divisione hic cogitandum esse monemus, sed de eo syllogismorum discrimine, quod commemoratur 177 b 33, ubi v. quae diximus: est enim

τὸ πρὸς τὸν λόγον idem quod τὸ πρὸς τὸ πρᾶγμα, id vero quod hic dicitur πρὸς τὴν διάνοιαν idem est quod 177b33 appellatur πρὸς τὸν ἐρωτῶντα vel πρὸς τὸν τάναντία λέγοντα.

- 101a 35 δυνάμενοι πρὸς ἀμφοτέρω... nam dialectica et rhetorica solae ex omnibus artibus et disciplinis contraria cogunt, et qui investigare scit quod veri simile est et veritatis speciem habet, idem etiam veritatem ipsam indagare sciet, v. 1355a 14 et 34, quos locos supra adscripsimus in prooemio.
- 101a 36 ἔτι δὲ... Triplicem dialectices utilitatem esse dixit vs. 26, tamen quartam hic adiicit, quamquam quod quarto loco commemorat iam in eo contineri quod tertium erat bene animadvertit Alexander. Praeterea notandum est saepius Aristoteli accidisse, ut, quum duas vel tres quaestionis partes indicaverit, quibus tota quaestio absolveretur, tamen de pluribus egerit. Sic 14a26 quattuor esse dicit significationes τοῦ πρότερον, 14b9 quintam addit, de qua antea nondum videtur cogitavisse. Eidem negligentiae tribuendum est, quod habetur 1014a 16 ἀλλ' ὁμῶς ἅπαντά γε ταῦτ' ἐστὶ τὸ μὲν πλῆθος ἔξ, λεγόμενα δὲ διχῶς· ἡ γὰρ ὥς τὸ καθ' ἑαυτοῦ, ἡ ὥς τὸ γένος αὐτοῦ, ἡ ὥς τὸ συμβεβηκός, ἡ ὥς τὸ γένος τοῦ συμβεβηκότος, ἡ ὥς συμπλεκόμενα ταῦτα, ἡ ἀπλῶς λεγόμενα, ἔτι ὥς ἐνεργοῦντα ἢ κατὰ δύναμιν. 1285b20 βασιλείας μὲν οὖν εἶδη ταῦτα, τέτταρα τὸν ἀριθμόν... vs. 29 πέμπτον δ' εἶδος βασιλείας, ὅταν ἡ πάντων κύριος εἰς ἑν... 1301b6 διὸ καὶ αἱ μεταβολαὶ γίνονται διχῶς· ὅτε μὲν γὰρ πρὸς τὴν πολιτείαν... ὅτε δ' οὐ πρὸς τὴν καθεστηκυίαν πολιτείαν... vs. 13 ἔτι περὶ τοῦ μᾶλλον καὶ ἥττον... vs. 17 ἔτι πρὸς τὸ μέρος τι κινῆσαι τῆς πολιτείας. 617b 16 κολοίων δ' ἐστὶν εἶδη τρία, ἓν μὲν ὁ κορακίας... ἄλλος ὁ λύκος καλούμενος· ἔτι δ' ὁ μικρός, ὁ βωμολόχος. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο γένος κολοίων περὶ τὴν Λυδίαν καὶ Φρυγίαν, ὃ στεγανόπουν ἐστὶν. 175a5 χρήσιμοι μὲν οὖν εἰσὶ πρὸς μὲν φιλοσοφίαν διὰ δύο. πρῶτον μὲν... δεύτερον δὲ... vs. 12 τρίτον δὲ καὶ τὸ λοιπὸν ἔτι πρὸς δόξαν. Item etiam accidit, ut motus (τῆς ὑπ' ἄλλου φορᾶς), cuius quattuor fecit genera (243a 17 ἔλξιν, ὤσιν, ὀχνησιν, δίνησιν), divisionem ita corrigat (243b 17), ut nonnisi duo eius genera agnoscat, quum ὀχνησις et δίνησις ad ἔλξιν et ὤσιν reducendas esse doceat.
- 101a 39 περὶ αὐτῶν, τῶν ἀρχῶν intell. vel τῶν πρώτων: nam-

que unaquaeque disciplina, quum ex certis quibusdam principiis fluat, haec ipsa principia, quae, ut habeat unde argumentetur, ponere debet, demonstrare ipsa non valet: quare iam dialecticae, quippe quae ex iis argumentetur quae ab omnibus aut certe a plerisque concedi soleant (ἐξ ἐνδόξεων), hoc munus delegandum est, ut de principiorum certitudine nobis persuadeat. Quod si ita est, dialectices eae sunt partes, ut et ipsum veritatis additum patefaciat et verae scientiae viam muniat.

Cap. 3. Qua re contineatur dialectices peritia.

Non tam in cognoscendo quam in agendo versatur dialectica, quae non est certa quaedam doctrina, sed ars et facultas (δύναμις), qua, sicut orator et medicus, iis quae suppeditent ad finem quem nobis proposuimus consequendum quam optime utamur: neque enim orator quodcunque ~~valde~~ auditoribus persuadere, neque medicus omnem morbum sanare potest, sed uterque artem suam optime callet, si consideratis omnibus quae pro re nata et pro tempore fieri possint nihil negligat quod ad finem propositum conducatur. — Vs. 9 dedimus παραλήρη, quod et edd. prr. exhibent et Boethius videtur legisse: vertit enim „omiserit”.

potest

Cap. 4. In omni propositione et in omni problemate aut de genere agitur, ad quod etiam differentia pertinet, aut de proprietate, quae et definitionem et id quod sensu proprio dicitur proprium complectitur, aut de contingente.

101 b 14 dedimus τὰ αὐτὰ, quod et codd. optt. et edd. prr. praebent.

101 b 18 De differentia non seorsum agendum esse dicit, quia a genere seiungi nequeat, sed cum eius natura ita coniuncta sit, ut qui de genere quaestionem instituat differentiam simul non contemplari non possit. Cur differentia cum genere coniungenda sit, etiam ex argumentatione apparet quae habetur 103 b 7 sqq.

101 b 27 ὅτι ἀπὸ τούτων ... Ab his proficiscitur omnis quaestio: nam de una ex his quattuor notionibus in quaque propositione et in quoque problemate agitur.

101 b 29 Discrimen propositionis et problematis quod hic indicat Aristoteles optime exposuit Alexander schol. 256 a 14 sqq.

101 b 33 Cur Bkk. ex cod. C solo receperit quae et edd. ante Pacium omnes et vet. intp. lat. et Boethius iure omiserunt, equidem non intelligo: satis enim apertum videtur verba καὶ πρότερον τὸ ζῷον γένος ἐστίν; quibus alii etiam addiderunt verba. ἀνθρώπου ἢ οὐ; aliena manu adiecta esse, ut, quum duo propositionis exempla praecesserint, etiam problematis duo exempla haberemus. Bkkus Pacii acumini, ut saepius (v. e. g. 102 a 33, 103 b 18, 105 a 22 al.), etiam hic nimium videtur tribuisse.

Cap. 5. Quid sit definitio et quae quaestiones cum definitione investiganda coniunctae sint (ὁρίσασθαι), 101 a 18 quid sit proprium, 31 quid genus et quae quaestiones cum eo cohaereant, b 4 quid accidens et quae sint quaestiones cum eo cognatae, exponitur.

102 a 2 ὅσοι δ' ὁπωσοῦν... Qui uno nomine rei definiendae naturam declarat, is rem non definit; nam omnis definitio est oratio, quae non existit nisi pluribus verbis coniunctis, quamquam etiam hoc ipsum (si quis rem alio nomine in eius locum substituto definire velit) ad definitionis quaestionem pertinet. Etenim disputatione instituta iam evincendum est, cur talis definitio non probanda sit. Item ad definitionis quaestionem pertinent de quibuscunque ambigitur utrum eadem sint an diversa: nam qui definit is definitionem idem exprimere contendit quod res definienda, quamquam non vice versa quodcunque idem exprimit quod res definienda, vera rei definitio est (ἄνθρωπος — ζῷον γελαστικόν, λωπλόν — ἱμάτιον). — Doctrinam quae ad definitionem pertinet exponit libro VI: ad eandem etiam referenda sunt (coll. 102 a 11 sqq.) quae leguntur lib. VII. cap. 1 cum maxima parte reliquorum quae hoc libro continentur, dum reliqua pars libri VII ad universam doctrinam Topicam spectat. De proprietate agit libro V, genus tractat libro IV, de accidente libro II et III disputat. Cf. Io. Saresberiensis Metalogicum III. c. 5—10.

102 a 32 ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι, de quo v. quae diximus ad 2 a 20. — Vs. 35 scripsimus ἐρωτηθέντα, in quo edd. pleraeque cum optt. codd., Boeth. et vet. intp. consentiunt.

102 a 37 ὑπὸ τὴν αὐτὴν μέθοδον πίπτει. Item ad eandem generis quaestionem pertinet utrum alia res cum alia eodem genere contineatur an in diversis generibus insint.

102b14 Ad quaestionem de accidente accedunt etiam eae quae-
stiones per quas inter se comparantur gradus eorum quae aliis
accidunt, velut si quaeritur utrum utri praestet, utrum utro sit
iucundius. Et de his quidem libro III disserit: unde factum
est, ut hic ab Io. Italo et aliis graecis intpp. inscriptus sit
περὶ τῶν συγκριτικῶν τόπων.

102b23 Edd. Bkko priores omiserunt μή, quod et optt. codices
praebent et sensus requirit: opponit enim hic Aristoteles
τὸ ποτὲ ἴδιον et τὸ πρὸς τι ἴδιον. Et illud quidem, ait, lo-
cum habet, si quid (velut τὸ καθῆσθαι), quamquam non sem-
per, tamen aliquando non nisi de uno solo praedicatur, hoc
vero etiam, si quid non de uno solo praedicatur, sed pluri-
bus commune est: nam si τὸ καθῆσθαι de aliis praedicatur,
de aliis non praedicatur, eorum omnium qui sedent proprium
est τὸ καθῆσθαι, si comparentur cum iis qui non sedeant
(πρὸς τοὺς μὴ καθήμενους, h. e. οὐ πρὸς πάντας, ὥς τὸ ποτὲ
ἴδιον, ἀλλὰ μόνον πρὸς τοὺς μὴ καθήμενους).

Cap. 6. Quae contra genus, contra proprium et contra
accidens disputantur, eadem etiam ad definitionem refutandam
apta sunt, neque tamen quaecunque disputantur ad definitio-
nis quaestionem revocanda sunt.

102b29 Nam quum de definitione disputatur, et rei definien-
dae soli propositam definitionem convenire demonstrandum
(sicut etiam, quum de proprietate alicuius rei disserimus, hanc
ei soli tribui probandum est) et genus rei definiendae quod
posuimus revera eius genus esse et quodcunque definitione
contineatur (τὰ ἐν τῷ λόγῳ ὀφθέντα) revera de re definienda
praedicari evincendum est: ex quibus si quid redarguitur,
definitio ipsa tollitur. Cf. lib. VI. c. 1.

102b33 ἔμπροσθεν respicit ad ea quae cap. antecedente dicta
sunt de genere, proprio et accidente.

103a22 τῶν δὲ λοιπῶν... E reliquis vero, h. e. ex iis autem
quae capitibus vel generibus quae proposuimus 101b25 (ὅρον
dicit, ἴδιον, γένος, συμβεβηκός) non subiecta sunt, sed ab
iis aliena videntur, singula, prout cum unoquoque capite ma-
xime cognata sunt, singulis adiicienda sunt.

Cup. 7. Idem aliud cum alio est aut numero aut specie
aut genere. 23 Eadem potissimum dicuntur ea quae numero

non differunt, quod fit, quum eadem res alio nomine vel definitione exprimitur aut quum id quod rei proprium est vel accidens locum tenet rei ipsius.

Cf. cum hoc cap. quae diximus ad 1 b6.

103 a 15 ἔχειν τινὰ διαφορὰν, ὥστε μήτ' ἀριθμῷ μήτ' εἶδει μήτ' γένει τὰύτων εἶναι: attamen aqua quae ex eodem fonte fluit specie eadem esse dicenda est: nam ab iis quae specie eadem esse dicuntur cum ipsa (ab omni eiusdem aquae specie) non nisi eo differt, quod singularum eius partium similitudo quam maxima est, dum maius sit discrimen inter diversas aquae species: quare aqua quae ex eodem fonte fluit iis adnumeranda est quae specie sunt eadem (vs. 22 sq.).

103 a 29 ὅταν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, quum id quod cum aliqua re idem est ab accidente petitur (h. e. accidente eiusdem rei exprimitur). Expectabas ut diceret τῷ συμβεβηκότι, at talem Aristotelis in scribendo negligentiam iam saepius notavimus.

Cap. 8. Omnem quaestionem aut ad definitionem aut ad genus aut ad proprietatem aut ad accidens pertinere et per inductionem et per syllogismum probatur.

103 b 18 Bkkus Iul. Pacium secutus dedit ἰδιὸν εἶναι, ὑπόκειν, quamquam neque editi libri neque mss. plerique habent εἶναι, quod etiam Boethius omisit.

Cap. 9. Decem categoriae conferuntur cum iis generibus, ex quibus ars disserendi suspensa est, ut haec illis contineri doceatur.

103 b 21 Vocem διαφορὰν, quam Boeth., vet. intp. et Magent. (v. schol. nostra I. p. 68) habuerunt, explicationis gratia aliena manu adiectam esse docet scholion Alexandri (schol. 258 a 28). Non cogitandum esse de voce διαφορὰν, sed ex antecedentibus repetendum esse κατηγορίαι recte iam observavit Petrus Victorius, var. lectt. XVIII, 18. Aristoteles ipse 102 b 39 γέννη appellavit quae hic τέτταρας κατηγορίας vocat.

103 b 27 Parum subtiliter hic argumentatur Aristoteles: probaturus enim omnes propositiones, quae vel definitionem vel genus vel proprium vel accidens expriment (αἱ διὰ τούτων προτάσεις vs. 25), ad decem categorias reduci posse, non id egit, ut demonstraret quomodo definitionis, generis, proprie-

tatis et accidentis quaestiones ad singulas categorias redigerentur et quam ad eas rationem haberent, sed satis habuit exponere, quod non fieri non possit quin una ex decem categoriis in quaque propositione utamur, sive per eam exprimendum sit τὸ τί ἐστὶ sive aliud quodcunque: quare non tam illa ipsa quattuor genera decem categoriis subiecta esse, quam nihil esse posse quod decem categoriis non comprehensum sit evincit. — Praeterea notandum est, quod sensu quo usurpantur verba τί ἐστὶ alius est vs. 22, alius vs. 27 sqq.: illic enim primam categoriam (τὴν οὐσίαν) significant, hic vero naturam rei cuiuscunque, ut non solum de prima, sed de omnibus categoriis intelligenda sint.

103 b 35 ὁμολῶς δὲ... Item etiam res se habet in reliquis categoriis: nam si de quaque re vel res ipsa (verum rei nomen) vel eius genus praedicatur (sicut de eo quod album est vel album vel color), id quod res est exprimitur; si non de re ipsa, sed de alia quacunque vel ipsa vel eius genus praedicatur, enuntiatio non primam categoriam (id quod res est) exprimit, sed aliam quamcunque. Unde apparet in omni enuntiatione unam decem categoriarum locum habere: quare propositiones omnes de quibus et ex quibus (h. e. quibus positis) disputatur, decem categoriis continentur.

Cap. 10. De propositione dialectica.

104 a 5 Quod Aristoteles dixit 101 b 29, propositionem et problema non nisi τῷ τρόπῳ differre, id pugnare videtur cum his quae hoc loco legimus, quod bene animadvertit Alexander (schol. 258 b 4 sqq.); facile autem repugnantia tollitur eo, quod altero loco non nisi de forma dixit quam propositio et problema habere debeant, hic vero exponit quomodo comparatae esse debeant, ut in disserendo usum habeant.

104 a 8 ἐστὶ δὲ πρ. διαλεκτικῇ ἐρώτησις: v. quae diximus ad 20 b 22, 24 a 25, 42 a 39.

104 a 13 τὰ τοῖς ἐνδόξοις ὁμοία (quorum exempla dat vs. 15 — 20), καὶ τὰναντία... Deinde, ait, propositio probabilis (s. dialectica) exit, quum negatur (κατ' ἀντίφασιν προτίθεται) quod contrarium est ei quod pro probabili habetur et concedi solet. Exemplis rem illustrat vs. 20 — 28 aliumque modum valde similem ei quem modo habuimus adiicit vs. 28 — 33, quae propositio probabilis reddi possit: eum scilicet, quod, si

probabile sit aliquid praedicari de aliquo, item etiam contrarium de contrario praedicari probabile reddatur, si iuxta ponantur utraque (ἐν παραβολῇ vs. 28).

104 a 14 καὶ ὅσαι δόξαι... quarum exempla sequuntur vs. 33 — 37.

104 a 28 ἐνδοξον δὲ καὶ. Particulam καὶ Bkkus non recepit: est enim supervacanea, sed hoc ipsum nos movit, ut eam reciperemus, praesertim quum neque in Boethii neque in vet. intp. cod. Goth. versione neque in edd. prr. desit: talis enim in scribendo negligentia Aristotelis stilo convenit. Plane eodem modo atque hoc loco repetitum habuimus καὶ 91 b 23 sq.; praeterea cf. quae diximus ad 14 b 30 et ad 153 a 20.

104 a 32 ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν... v. de Interpret. c. 14. — Vs. 37 dedimus γεωμετρικός, quippe quod et in optt. codd. reperiatur et 132 a 31 et 33 a Bkko ipso receptum sit. Boethius et γεωμέτρης et γεωμετρικός reddit „geometer”.

Cap. 11. Quid sit problema dialecticum, 18 quid thesis, 29 et quae ratio intercedat inter utrumque exponitur. 105 a 3 Qualia esse debeant problemata quae disputanti examinanda sint.

104 b 12 ἔστι δὲ... Non nova problematum genera hic enumerat, sed alia quaedam exponit quae nonnullis eorum propria sint et ex quibus cognosci possit quomodo tractanda sint: dicit enim problemata dialectica ita interdum comparata esse, ut et ipsa et quae iis contraria sint ratiocinatione aequae probabili evinci possint, vel ita ut, quamvis gravia sint, tamen quid de iis statuendum sit nobis non constet.

104 b 19 θέσις (de qua v. quae diximus ad 72 a 15) est propositio παράδοξος quae vel viri insignis auctoritate vel (vs. 24) ratiocinatione παραδόξῳ defenditur.

104 b 31 περὶ ὧν οὐδέτερος δοξάζομεν, quod haud raro in problematis diiudicandis nobis accidere ex iis apparet quae habuimus vs. 12 sqq.; de thesi vero quid statuendum sit non dubitamus, quod ex ipsa eius definitione (vs. 19) patet. — Verba sequentia corrupta putavit Buhlius, cuius quidem coniecturae rationem equidem video nullam.

104 b 32 ἐκ τῶν εἰρημένων, thesis definitionem, quam modo proposuit, intelligit.

105 a 3 Non omne problema aptum est ad disputandum, sed id quod ratiocinationem aliquam admittat, qua utraque pars de-

fendi possit. (Cum iis quae leguntur vs. 6 cf. quae similiter, quamquam alio sensu, dicuntur 1009 a 17 οἱ μὲν γὰρ πείθουσιν δέονται οἱ δὲ βλάσ.) Quare (vs. 8) neque ea quorum demonstratio in promptu est et per se intelligitur neque ea quae doctrinam quandam reconditam et disputationem abstrusiorum requirunt ad disserendum proponenda sunt: nam dialectica non nisi hoc propositum habet, ut animi facultates disputando exercitentur. — Vs. 9 dedimus πλείον' ex conjectura, qua variam codicum lectionem conciliarem, quorum alii ique optimi habent πλείον alii πλείω.

Cap. 12. Quod volumus id in disputatione evincimus aut per syllogismum aut per inductionem.

105 a 12 πρότερον, v. 100 a 25. — De ἐπαγωγῇ v. quae diximus ad 68 b 15 et ad 71 a 21.

Cap. 13. Ad quae potissimum capita respiciendum sit, ut syllogismi in disputando nobis suppeditent, exponitur.

105 a 22 Bkkus Iul. Pacium secutus lectionem codicis C recepit invitis et codd. optimis et plerisque edd. prr. Etiam Boethium, vet. intp. et Alexandrum (v. schol. 260 b 5 coll. ib. a 43, 255 b 19 et eiusd. comm. in Anal. prior. fol. 136 b ed. Iunt. 1521. 4, ubi hic locus ab eo affertur) nostram lectionem habuisse constat, ut verba καὶ τῶν ἐπαγωγῶν ex capite antecedente intrusa esse appareat.

105 a 25 ἔστι δὲ... Quum autem etiam reliqua tria in propositionibus investigandis versentur, ad primum caput (h. e. ad propositiones conquirendas) reducuntur omnia.

105 a 27 οἶον ὅτι τὸ αἰρετὸν πολλαχῶς λεγόμενον δεῖ διελεῖν εἰς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὰ λοιπὰ. — Quae adduntur vs. 31 ἔστι — 33 ὁμοίων delenda esse facile mihi persuaderem, nisi et in omnibus codd. et in omnibus libris, quibus veteres interpretes usos esse constat, exstarent.

Cap. 14. De propositionibus eligendis. b 19 Dividuntur propositiones in ethicas, físicas et logicas. 31 Quod ponitur id quam maxime universale sumendum est, ut quam plurima ex eo fluant.

105 a 34 διωρίσθη respicit ad cap. 10, ubi quae leguntur 104 a 8 — 15 ita ἐκ παραλλήλου dicta sunt iis quae hic habemus vs. 35 — b 5,

ut paene iisdem verbis expressa sint: quare vix erit, opinor, qui probet quod Buhlius voluit, qui verba b1 καὶ δοῦναι — 2 φαινόμεναις aliena manu intrusa putavit; nam verba καὶ δοῦναι κατὰ τέχνας εἰδὲν (coll. 104 a 15) ut expungantur iusta causa inveniri vix poterit. Imo vera loci difficultas non in iis est, quae Buhlius aliena manu adiecta esse putavit, sed in iis quae proxime praecesserunt: quare pro ἡ τὰς vs. 37 quod in omnibus libris et mss. et edd. legitur scribendum putamus μὴ τὰς, quae quidem coniectura, quamquam Boethius, vet. intp. et Alexander vulgarem lectionem tuentur, ita nobis arrisit, ut in contextum eam receperimus. Hac enim admissa tollitur difficultas omnis. Namque respondent verba μὴ τὰς ἐναντίας ταῖς φαινόμεναις iis quae legimus 104 a 11 μὴ παρὰ-δοξος· διη... δόξαις ἡ, quibus indicatur discrimen quod inter propositionem et thesin intercedat. Deinde quod ἡ scriptum sit pro μὴ, quum ἡ saepius repetitum praecederet, mirum esse non potest. Similiter collocatam habemus particulam μὴ 1068 a 29 μεταβεβληκός ἐσται... εἰς μὴ τὴν τυχοῦσαν ἀεὶ et quae alia huiusmodi dedimus exempla ad 4 b 22.

105 b 10 Deinde quae de genere aliquo universo vel de plurimis quae ei subiecta sunt recte dici omnes opinantur, ea prae veris principiis in disputando sumenda sunt: talia enim conceduntur, quum perspicui non soleat ab adversario, quam exceptionem habeat regula quam concedit. Apparet inde scribendum esse vs. 12 ἐπὶ τίνος (nam pronomen interrogativum pro relativo usurpatur) pro ἐπὶ τίνος, quod bene iam animadvertit Buhlius. Idem habemus 109 b 28.

105 b 15 καὶ περὶ ἀγαθοῦ παντός adiecit, ut propositiones universales disputanti sumendas esse significaret, quod cur faciendum sit, exponit in sequentibus, v. vs. 31 sqq.

103 b 20 Ne quis ex hoc loco colligat tres Aristotelem omnis philosophiae partes fecisse ethicam, physicam, logicam — nam hanc divisionem hic proponit, ut qua disputantes commodissime utantur —, videat quae dicit Alexander schol. 261 a 8—12 et quae disputat ipse Aristoteles Met. E. cap. 1, ubi dicit πᾶσαν διάνοιαν ἢ πρακτικὴν ἢ ποιητικὴν (ex qua artes originem habent) ἢ θεωρητικὴν εἶναι. 1026 a 18 ὥστε τρεῖς ἀν εἰς φιλοσοφίαι θεωρητικαί, μαθηματικὴ φυσικὴ θεολογικὴ. Praeterea v. quae dedimus init. Anal. post.

105 b 32 τὴν μίαν πολλὰς ποιητέον, ita scilicet ut propositione uni-

versali sumta ea ex illa eliciamus quae inde fluant. De exemplo τῶν ἀντικειμένων quod additur v. Categ. c. 10.

Cap. 15. Qui disputat non solum multiplicem cuiusque vocis potestatem novisse, sed etiam uniuscuiusque definitionem investigare debet. 9 Ambiguitas vocis cognoscitur ex contrariorum diversitate (23) vel e diversa quam contrarium induit specie. 36 Deinde ambiguum est quod et ita dicitur, ut habeat aliquid contrarium vel ἀνὰ μέσον et non habeat. b 13 Deinde ambigua est vox, si id quod ei repugnat ambiguum est, 21 vel id quod ei opponitur sicut privatio. 29 Deinde excutendum est num casus vel quae quo modo cunque ab ea deriventur ambigua sint, 107a 3 et num illa vox non ad eandem semper categoriam, sed ad diversas pertineat, 18 num subiecta sit diversis generibus, quorum alterum non contineatur altero, ut una definitione eius natura exprimi non possit. 32 Eadem ratione etiam examinandum est quod ei contrarium est. 36 Examinandae sunt et definitiones eorum quae cum ea composita sunt (b 6) et definitio ipsius. 13 Deinde quaeritur, num quae illa voce significantur non gradu, sed reapse diversa, 19 vel num diversorum generum differentiae sint. 27 Deinde num ipsa plures habeat differentias, 33 denique num simul et speciem et differentiam exprimat.

106a 2 τὸ δὲ ποσυχῶς, quod secundo loco posuit cap. 13. Constructionis ἀσυνθέτου, qua verba τὸ δὲ ποσυχῶς cum verbo sequente non coniunguntur, v. quae dedimus similia exempla ad 52a 29. — καὶ ἕτερον τρόπον, h. e. ὁμωνύμως.

106a 6 ἀλλ' ὅτι καὶ... Namque iustitia et fortitudo dicuntur bonae, quatenus ipsae animi quandam qualitatem exprimunt, salubritas vero dicitur bona, non quatenus quale aliquid sit exprimit, sed quatenus aliquid efficit (sanitatem intell.).

106b 4 De eo quod dicitur ἀνὰ μέσον v. quae dedimus ad 12a 2. — εἰ τῶν μὲν... Si duo quae inter se contraria sunt (ut λευκὸν et μέλαν) vel et ita dicuntur, ut aliquid iis sit ἀνὰ μέσον, et ita, ut non sit, vel ita, ut semper quidem aliquid habeant ἀνὰ μέσον, sed hoc ipsum non semper idem sit, vel ut τὸ μὲν σομφὸν ἐν φωνῇ, τὸ δὲ φαιδὸν ἐν χρώματι τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος ἀνὰ μέσον, voces ambiguas esse apparet.

106b 26 Quod numerum pluralem ἀντίκεινται ex optimis libris

recepimus, id satis defensum videtur exemplis quae dedimus ad 69 b 3. — Ad vs. sq. cf. 12 a 28.

106 b 29 De *πρώσει* diximus ad 16 b 1. — De pronomine *αὐτό* vs. 38 v. quae dedimus ad 6 a 8.

107 a 3 Considerandum est, num eadem vox quocunque modo usurpata (*ἐπὶ πάντων*) in eadem semper categoria sit: namque bonum ita dicitur, ut et ad categoriam *τοῦ ποιεῖν* et ad *τὸ ποιοῦν* et ad *τὸ ποτὲ* et ad *τὸ ποσὸν* pertinere appareat, unde patet ambiguum esse boni notionem. Item *τὸ λευκὸν* si de colore praedicatur, qualitatem, si de voce, actionem quandam exprimit (schol. 262 a 4), et *τὸ ὀξὺ* si de voce, actionem, si de angulo, quantitatem significat.

107 a 18 Deinde, etiam si quae vox in eadem semper categoria (in eodem summo genere) insit, tamen videndum est, num genera inferiora et proxima quae dicuntur diversa sint, quorum alterum si non continetur altero, duas habebimus definitiones diversas, ut vocis ambiguitas manifesta sit. Sic e.g. quae voce *ὄνος* significantur (*τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα*), quamquam ad categoriam substantiae semper pertinent, tamen in eo differunt, quod et animalia esse possunt et supellex. Sin autem genera, quibus eadem vox subiecta est, ita diversa sunt, ut alterum altero contineatur, vocem ambiguum esse non consequitur: nam utrumque genus, quum quod in altero (in eo intell. quod minus late pateat) insit ab altero non prorsus sit alienum, sed simul utrique subiectum esse et possit et debeat, de eadem re vere praedicabitur, ut rei natura eadem maneat, sive per hoc genus definiatur sive per illud.

107 a 37 Praepositio *ἐκ* cum participio *γινόμενον* melius, ni fallor, abesset. — Quod dicat vs. 38 *τοῦ ἰδίου* ipse explicat b 2 sq.

107 b 4 et 17 Quum alias *συνώνυμοι* dici soleant duae voces vel duae res, quae in eodem genere sint eandemque naturam vel qualitatem exprimant (v. quae diximus ad 1 a 6), hic *συνώνυμος* dicitur una vox, quae quo modo cunque usurpata eandem semper significationem habeat, vox non ambigua: nihil enim hic significat *τὸ συνώνυμον* nisi *τὸ μὴ ὁμώνυμον*.

107 b 8 *τὸ σημαντικὸν καὶ ποιητικὸν ὑγείας*, h. e. *τὸ ὑγιανὸν ὁμώνυμον ὄν* (106 b 35). Si quis vocem ambiguum una definitione complexus est, definitio examinanda est, ut quam ipse reconditam habeat ambiguitatem appareat. — Vs. 11 dedimus

τοσοῦτον, quod et Alexander habuit (v. schol. 262a28 et 31) et optimi codd. praebent, praesertim quum appareat quam facile per scribentium incuriam hoc mutari potuerit in τοιοῦτον, sequitur enim τὸ δὲ τὸ τοιοῦτον. Praeterea sensus ipse requirit lectionem τοσοῦτον: nam ut ambiguitas vocis ὑμεινὸν ostenderetur, probandum erat genus quo contineatur modo ad hanc categoriam pertinere (τὸ ποσὸν intell.) modo ad illam (τὸ ποιόν).

107b13 Deinde quae una voce significantur aut, si eandem rem aut certe eiusdem rei diversos gradus eadem ratione exprimunt, inter se comparari possunt (quod semper fieri potest, si vox non est ambigua) (συμβλητὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ὁμοίως) aut, si res ipso genere diversas significant, quarum altera, quum alterius plane dissimilis sit et cum ea componi nequeat, nihil nisi gradum alterius exprimere non potest, comparisonem non admittunt. Utrumque autem si locum habet, vocem ambiguum esse apparet. ἡ γὰρ λευκὴ φωνὴ λευκοῦ ἱματίου οὕτε μᾶλλον λευκὴ λέγεται οὐδ' ὁμοίως τῷ ἱματίῳ λέγεται λευκὴ, οὐδ' οὐ συμβλητά.

107b19 ἐπεὶ δὲ... Cf. quae habuimus 1b16 sqq.

Cap. 16. De differentiarum inventione.

107b39 τὰς δὲ διαφοράς, quas quaerendas esse tertio loco commemoravit cap. 13.

108a1 τοῖς ex optt. codd. addidimus, quum sensus requirat: apparet enim e verbis sequentibus ταῦτα γὰρ ἅπαντα ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐστίν et ex ipso exemplo τὰ γένη τὰ πρὸς ἄλληλα esse τὰ ἀντιδιηρημένα, quae hoc loco dixit πρὸς ἄλληλα, quum adhuc in mente haberet quae iis opposita sunt τὰ ὑπἄλληλα γένη. — Vs. 2 et in seqq. dedimus ἀνδρείας pro ἀνδρίας, quippe quam scripturam optimi libri exhibere soleant.

Cap. 17. De inventione similitudinis.

108a7 τὴν δὲ ὁμοιότητα, quae quarta erat quaestio quam cap. 13 proposuit.

Cap. 18. Quam utilitatem in disputando habeat, si quis multiplicem vocum potestatem, 38 differentias (b7) et similitudines exploraverit, exponitur.

108a21 Opponuntur τὸ πρὸς τὸ πρᾶγμα συλλογιζέσθαι et τὸ πρὸς τὸ ὄνομα, de qua quidem oppositione v. quae diximus ad 101a29 sub fin. — Scripsimus τὸ ὄνομα et vs. 29 τὸ αὐτό, quia cum emphasi haec verba pronuntiantur.

108a27 sq. παραλογισθῆναι passivè usurpatur, sicut συλλελογισθῆναι 1357a8, quem locum adscripsimus I. p. 373, quamquam eadem forma etiam sensu active ab Aristotele ponitur 174b11, 175b31, 35 et 37.

108a32 Hoc vero non semper accidere potest, sed non nisi si verum est quod defendimus, quum unam, falsum vero, quum alteram vocis cuiusdam ambiguae significationem intelligimus. Nam si utravis significatione accepta vera exiret propositio, etiam ratiocinatio, per quam coacta est, non esset paralogismus, sed verus syllogismus, quamvis reprehendendus propterea quod non unum, sed plura simul coegerit.

108b11 οὐ γὰρ ῥᾷδιόν ἐστιν . . . εἰ μὴ ῥᾷδιον δεῖ λέγειν τὸ ἀδύνατον, ut alio loco dicit Aristoteles: v. quae diximus ad 8a29: nam ipsi notioni inductionis hoc repugnat.

108b12 τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμούς, h. e. τοὺς δι' ὁμολογίας περαινομένους, de quibus v. quae diximus I. p. 433. Concessionem, qua nituntur syllogismi de quibus hic loquitur, ipse indicat vs. 13 et 15. De una re vel specie verum esse quod defendimus, probamus et, quum reliquarum eandem rationem esse concesserit adversarius, de omnibus valere quod volumus per hanc ipsam concessionem (ἐξ ὑποθέσεως) colligimus. — Numeri mutati (nam verba ἐπὶ τούτων vs. 15 et 18 ad id referuntur quod vs. 14 singulari numero indicavit voce ὅτι et vs. 16 voce ἐκεῖνο) exempla collegimus ad 69b3, cum quibus cf. quae diximus ad 16b1 sub fin. et ad 28a6.

108b21 οὐκ ἀπορήσομεν . . . nam genus est id ipsum quod singulis omnibus commune est (τὸ ἐν ἑκάστῳ ταύτῳ) et necessario cum eorum natura coniunctum.

Lib. II. cap. 1. Problemata aut universalialia sunt aut particularia. 109a6 Primum docendum est quomodo propositio universe affirmans refutetur. 10 Problema quod pertinet ad accidens a reliquis eo differt, quod accidens ad ipsam rei naturam nihil facit. 27 Duo problematis sunt vitia.

109a7 διὰ τε τὸ . . . Primum indicat cur non incipiendum sit a propositionibus particularibus, deinde (καὶ διὰ τὸ vs. sq.) cur

primo non dicendum sit *περὶ τῶν κατασκευαστικῶν*: ratio in eo est, quod quae ad disputandum proponuntur saepius sunt affirmantia quam negantia, ut qui disputationem aggrediatur non propositionem affirmantem probare, sed evertere debeat id quod ab adversario affirmatum sit.

109 a 10 Brevius haec dixit quam clarius; sententia enim haec est: ἔστι δὲ χαλεπώτατον τὸ ἀντιστρέφειν τὴν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκὸς ὀνομασίαν (κατηγορίαν), ὥστ' εἶναι οὐκ εἰσὶν τοῦ πράγματος, h. e. quod praedicatur sicut accidens id cum re ipsa de qua praedicatur, plerumque non potest converti, quum veram eius naturam non exprimat (quamquam interdum hoc fieri posse vidimus 103 a 30). Namque si definitio vel genus vel proprium de ea re praedicantur ad quam pertinent, ipsam eius naturam exprimunt, cum qua necessario coniuncta converti possunt (v. vs. 13—19). Quod longe aliter se habet in accidente: nam quod accidens est, id quodammodo quidem (πῇ, κατὰ τι) praedicatur, neque tamen simpliciter et sensu proprio praedicatur (cf. 83 a 14). Quare (vs. 22), si quid de aliqua re praedicatur ὡς συμβεβηκός, non consequitur rem esse tale aliquid quale exprimit τὸ συμβεβηκός, velut si color albus vel iustitia de aliquo praedicantur κατὰ συμβεβηκός, non sequitur colorem album vel iustitiam ita cum re ipsa, de qua praedicantur, coniunctum esse, ut cum ea converti possint. — Pro λευκός et δίκαιος (vs. 24) clarius dixisset λευκὸν τι et δίκαιόν τι.

Cap. 2. *Primus locus, quo refutetur, quod aliud alius sit accidens, est, ut probemus non ut accidens praedicari alterum de altero, sed alio modo quocunque, b 13 alius, ut videamus de quibus praedicetur, 30 alius, ut definiamus et accidens et id de quo praedicatur, 110 a 10 deinde, ut ipsi nobiscum reputantes et adversarii sententiam nostram facientes ei occurramus, 14 denique, ut definiamus quoad communi mori verborum vel obtemperandum sit vel ab eo recedendum.*

109 a 34 κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον, quem definit b 8 sq. ὡς γένος, ὡς ἴδιον ἢ ὡς ὁρισμός.

109 a 39 Interdum fit, ut qui genere utatur pro accidente, accidens prius ita definiverit, ut eius nomine genus comprehenderit, saepe tamen, ubi fines accidentis non constituti sunt, ex ipsa locutione genus pro accidente haberi apparet:

fit enim hoc, quum praedicatur de specie quod a genere derivatur; nam genus semper ipsum praedicatur de specie et ita quidem, ut et nomen et notio (natura) eius speciei tribuendum sit. Quare non quod derivatur a genere, sed genus ipsum de specie praedicari debet. Qui autem de specie praedicat quod a generis nomine derivatur, genus pro accidente habet, quod probatur b 8—12.

109 b 21 οὐδὲν εἰ... Singulae cuiusque oppositorum speciei quam commemoravit vs. 18 sq. exemplum addit. Mendum est quod in Bkki ed. legitur vs. 26 ἀνασκευάζειν καὶ κατασκευάζειν pro κατασκευάζειν καὶ ἀνασκευάζειν. — Vs. 25 ὁ τόπος ἀντιστρέφει est ὁ τόπος πρὸς ἀμφοτέρωθεν χρήσιμος ἔστιν: quare docetur in iis quae sequuntur quomodo κατασκευάζονται hoc loco, qui divisione continetur, utendum sit.

109 b 31 ἀμφοτέρων καθ' ἑκάτερον, h. e. θατέρων μὲν καθὸν ἑκάτερος θατέρων δὲ καθὸν κατηγορεῖται καὶ συμβέβηκε τῷ πρῶτῳ.

110 a 20 Alexandrum pro ὥς legisse ἢ ὥς ex scholiis (266 a 3 sqq.) apparet.

Cap. 3. Si vocis ambiguitas adversarium latet, non nisi ea notione utendum est, quae commodè conciliari possit cum eo quod vel defendimus vel refellimus; b 8 si non latet, explanata et adoptata multiplici eius potestate vel adstruendum vel destruendum est id quod volumus. 16 Item etiam omnibus, quae etsi non ambigua non eadem semper ratione dicuntur, utendum est prouti disputationis ratio postulat.

110 a 32 πλὴν ἀνασκευάζονται... Quum adversarium refutantes vocem ambiguam de alia non praedicari ostendimus, nulla concessione opus est: nam etiam si omissa altera vocis notione alteram solam cum aliquo eorum, de quibus vocem praedicari dixit adversarius, conciliari non posse doceamus, satis confutatum est quod volumus; sin autem, ut refellamus quod ille contendit, vocem ambiguam de alia praedicari probamus, alteram solam vocis ambiguae notionem de aliquo eorum, de quibus vocem praedicari non posse contendit adversarius, revera praedicari demonstrandum est. Quum vero non refellimus, sed ipsi probamus vocem ambiguam vel praedicari vel negari de alia, prius ab adversario petendum est, ut concedat de reliquis quod de uno solo probetur, quam-

quam hoc (b 4) non faciendum est nisi ubi communem argumentationem, quae diversas vocis ambiguae notiones ita complectatur ut simul ad omnes pertineat, frustra quaesivimus.

110 b 2 διότι πᾶσα... Brevius haec et negligentius dicta sunt.

Locum interpretantes Boethius et vet. intp. vertunt „propter hoc”, quasi pro διότι scriptum esset διὰ τοῦτο. Sensus apertus est: οἷον εἰ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατος, οὐκ ἀποχρη τοῦτο πρὸς τὸ δεῖξαι, ὅτι ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος, quod sic exprimere voluit Aristoteles: οἷον εἰ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατος, οὐκ ἔστι τοῦτο τὸ δι’ ὃ τι ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος. Qua quidem artificiosa explicatione non opus est, si διότι pro simplici ὅτι usurpatum esse dicas, cuius usus alia exempla ex Topicis collegimus ad 58 b 7 extr.

110 b 16 Ex iis quae hic dicit apparet non idem esse τὸ πολλαχῶς s. πλεοναχῶς λεγόμενον et τὸ ὁμώνυμον. Nam illud latius patet: cf. 1003 b 33 τὸ δὲ ὃν λέγεται μὲν πολλαχῶς, ἀλλὰ πρὸς ἓν καὶ μίαν τινὰ φύσιν, καὶ οὐχ ὁμωνύμως ἀλλ’ ὥσπερ καὶ τὸ ὑγιεινὸν ἅπαν πρὸς ὑγίαν, τὸ μὲν τῷ φυλάττειν, τὸ δὲ τῷ ποιεῖν, τὸ δὲ τὸ σημεῖόν εἶναι τῆς ὑγείας, τὸ δ’ ὅτι δεκτικὸν αὐτῆς. Orationem ἀνακόλουθον fecit exemplorum copia interposita (idem accidit 111 b 33 sqq.): quare aliud initium sumpsit vs. 25 dicens εἰ οὖν μηδαμῶς...

110 b 26 Si igitur nullus modus (ex iis quos commemoravimus vs. 18 sqq.), quo unam esse plurium doctrinam intelligi possit, locum habet, non unam esse doctrinam plurium dicendum est, si vero quodam modo verum est, plurium esse unam doctrinam contendendi poterit. Si quid autem pluribus modis intelligi potest, non nisi ea proferenda sunt quae consentanea sunt et facile conciliantur cum eo quod ipsi defendimus, ea vero quae repugnant reticenda.

110 b 36 ἢ πάλιν... Brevius haec dixit: plenius enim dicendum erat ἢ πάλιν μὴ εἶναι τόδε τοῦδε ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων κατασκευαστέον, ἡγουν ἐκ τοῦ κατὰ μηδένα τῶν ῥηθέντων τῶν τόπων τόδε τοῦδε εἶναι.

Cap. 4. Pro obscuro nomine sumendum est nomen perspicuum. 14 Quod de genere praedicatur, idem etiam de aliqua specie et vice versa, 33 et de quo genus, de eodem etiam species aliqua praedicabitur; si autem nulla species, neque genus. b 12 Perscrutandae sunt etiam definitiones rei ad quam disputatio pertinet, 17 deinde quae consequentia sint eius con-

tra quod disputamus et ex quibus ipsum consequatur. 24 Deinde temporis ratio habenda est, ut videamus num simul consistere possint quae contendat adversarius.

111 a 10 Restituimus lectionem quam cum Boethio et codicibus optimis pleraeque editiones tuentur. Altera lectio τὴν φιλοπραγμοσύνην ab iis profecta videtur, qui verbum λαμβάνειν ex antecedentibus repetendum putarent, quamquam eodem iure oratio suppletur per verbum ἐστὶ, quod nostra lectio postulat.

111 a 26 ζῶον μὲν... Miror quod Aristoteles, quum de accidente agat, differentiam vero (101 b 18) generi cognatam dixerit, exemplum hic ita sumsit, ut non accidens, sed differentiam expresserit (cf. 1 b 18 et quae ibi diximus). — Vs. 30 ὅσα γὰρ... quod colligitur secundo modo figurae primae. — Vs. 31 ὅσα δὲ... Idem hic exemplum ante oculos habuisse videtur Aristoteles quod dedit vs. 26.

111 a 34 ὅσα ἔχει τὸ γένος, intell. ὡς ὑπάρχον αὐτοῖς, h. e. ὅσοις ὑπάρχει τὸ γένος.

111 b 7 ἢ ὅσα ἄλλα κινήσεως εἶδη, de quibus v. quae diximus ad 15 a 13.

111 b 14 Dedimus quod edd. Bkko priores exhibent omnes. Idem habet Boethius. Accedit quod etiam sensus nostram lectionem requirit: nam Aristoteles non dicit ab una definitione sola peti non posse argumenta quibus impugnetur quod contendat adversarius, sed a rei definitionibus, ait, sive veris sive falsis quae adversario probentur argumenta quibus eum refellamus petenda sunt, etiam si non sumantur ab una eaque vera rei definitione (plures enim eiusdem rei eaeque verae definitiones non dantur), sed a pluribus: quare oratio sic supplenda est: καὶν εἰ μὴ ἀφ' ἐνὸς ὁρισμοῦ ἐξελθὲν ἐπιχειρεῖν, ἀλλ' ἀπὸ πλειόνων ἐπιχειρητέον. Similem particulae ἀλλὰ usum habemus 172 a 19. Nam particula ἀλλὰ quamquam non proprie refertur ad particulam μὴ quae praecessit, tamen negatione praecedente excusatur.

111 b 31 Lectionem nostram codicum optimorum et Boethii auctoritas defendit, quum formula ἀλλ' ἢ tam trita sit, ut facilius in contextum inferri quam expungi potuerit. Quod hic recepimus etiam aliis locis occurrit: e. g. 253 a 6 οὐδὲν γὰρ ἀλλ' ἀπορεῖ ὁ τοῦτο λέγων ἢ διὰ τί οὐκ αἰετὰ μὲν ἡρώων τῶν ὄντων τὰ δὲ κινεῖται.

Cap. 5. Disputatio traducenda est ad ea quae nobis facilia sunt ad impugnandum. 112a16 Satis confutatur adversarius, si quidquam refellitur ex iis quae consequentia sunt eius quod ipse contendit.

111b35 Ab ipso problemate ad aliud quid disputatio traducenda est, si adversarius neget aliquid, quod disputanti concedi debeat, ut illum refellat, vel (vs. 38) si is qui alterum confutare velit inductione facta ex ea propositione quam defendat adversarius (διὰ τοῦ κειμένου 112a1, διὰ τῆς θέσεως vs. 6), ipse refellere studeat id quod per inductionem probatum sit. Sit e. g. thesis quam defendat adversarius *A* praedicari de *B*. Iam qui hoc redarguere vult inductionem facit hoc modo: sicut *A* praedicatur de *B* (quod tu sumsisti), ita etiam de *C*, de *D* et de *E*, *BCD* et *E* autem species vel etiam individua sunt quae continentur communi genere *F*: quare praedicari debet *A* de genere *F*; quod si redarguitur, satis refutatum erit etiam id quod contendit adversarius *A* praedicari de *B*. Apparet inde non opus esse coniectura Pacii qui vs. 38 ἀπαγωγὴν et 112a5 ἀπαγωγῆς scribi voluit, quae quidem lectio, quamquam (coll. Anal. pr. II. c. 25) veri quadam specie non caret, praesertim quum vs. 5 quidam codices habeant ἀπὸ ἐπαγωγῆς, tamen hac difficultate laborat, quod ἡ διὰ τοῦ κειμένου vel διὰ τῆς θέσεως ἀπαγωγή eum sensum habere vix poterit, quem deprehendere in his sibi visus est Iul. Pacius: vertit enim: „abductio ab (διὰ 112a1 et 6) eo quod positum est vel a thesi”. Accedit quod Boethius et Alexander lectionem vulgarem habent. Alia huius loci difficultas est in verbo ποιησάμενος: nam tum Alexander (schol. 267b42) refert ab aliis scribi ποιησάμενον tum quod codices praebent ita comparatum est, ut quae vera sit lectio inde elicere non possis. Boethius habuit ποιησάμενος, quod recepimus, quum altera lectio ab iis profecta videatur, qui hoc orationis membrum prioris, in quo habetur ἀρνησάμενον τοῦ ἀποκρινάμενου, simile esse debere putarent: quamquam etiam si vera lectio esset ποιησάμενον, tamen hoc de eo qui responderet (τοῦ ἀποκρινάμενου) dictum esse non posset propterea, quod ὁ ἀποκρινάμενος ipse non facit inductionem, sed aut concedit aut non concedit, quum non interroget, sed respondeat. Deinde quis est qui ipse faciat inductionem, qua quod probetur fa-

cilius fiat ad evertendum quam id quod ab initio ad defendendum sibi proposuit?

112 a 5 *εἴτε ἀρνησάμενον*, intell. τοῦτο, εἰς ὃ ἀγομεν τὸν λόγον καὶ πρὸς ὃ εὐποροῦμεν ἐπιχειρημάτων, quod vss. sqq. significavit simplici voce αὐτό.

112 a 7 Tertium denique quod commemoravimus locum habet, quum disputatio traducitur ad aliud quid quod plane alienum est ab eo de quo disputatur, ut non id ipsum quod defendat adversarius refellatur, sed aliud quidquam (*ἄλλως παρεξελέγχεται*) quod nobis quidem facilius sit ad evertendum, cum eo vero de quo agatur omnino non cohaereat. Quod si fieri animadvertit qui respondet, non aegre ferre debet, si quae concedenda sint quae ad ipsam rem de qua agatur non pertineant, sed haec quidem prompte dare adiicientem simul quae concedat quidem, quamquam non probet. Nam qui disputationem traducit ad id quod a re plane alienum est, quum plura interrogare debeat quam quae ad thesin ipsam refutandam pertineant, quo plura sibi conceduntur, eo facilius perturbatur et confunditur, si ex iis cogi aut nihil possit aut non nisi id quod ad disputationem ipsam nihil faciat.

112 a 21 Boethius: „Cavere autem oportet in huiusmodi difficilioris assumptionem facere”, vetus interpres: „Cavere autem oportet et huius eo quod difficilioris suppositio fiat”, ut utrumque aut lectionem codicis *A* ipsam (quam etiam propterea recipiendam putavimus, quod codices *BCf* et in iis quae proxime antecesserunt et in iis quae sequuntur a vero aherravisse videntur) aut aliam eamque haud multum diversam habuisse appareat.

Cap. 6. Si e duobus de aliqua re aut unum praedicatur aut alterum, eadem argumentatio utrumque complectitur. 32 Deinde quid nomen ipsum significet et unde ductum sit estimandum est. b1 Deinde videndum num confusa sint quae necessario fiant iis quae fieri soleant vel iis quae casu fiant, 21 et num notiones quae non nisi nomine differant ita usurpatae sint, quasi altera sit accidens alterius.

112 a 32 *ἐπὶ τὸν λόγον* sc. τὸν λέγοντα τί σημαίνει τοῦνομα, ὥς μάλιστα προσήκον ἐκλαμβάνειν τοῦτον τὸν λόγον ἢ ὥς κεῖται τοῦνομα, h. e. quasi propria nominis potestas melius perspiceretur ex eius origine quam ex communi more ver-

borum. — Notandum est quod superlativus *μάλιστα* pro comparativo usurpatur sequente particula *ἤ*, quod facile explicatur eo, quod summus gradus inferiores complectitur omnes: quare quod hic habemus sic intelligendum est: *ὥς μάλιστα προσῆκον οὕτως ἐκλαμβάνειν καὶ μᾶλλον δὴ οὕτως ἢ ὥς κεῖται τοῦνομα*. Simile est quod legitur 226 b 23, quem locum adscripsimus ad 12 a 2. 893 b 7 *ἐκ περιττώματος γὰρ πλείστον ἢ τοῦ ἀνθρώπου θοῖξ ἢ ἡ τοῦ προβάτου*. Item ex superlativo comparativus elicendus est 669 b 6 *διόπερ ἀνθρώπος μὲν τῶν ἄλλων ὀρθότατον, τὰ δὲ ζωοτόκα τῶν ἄλλων τετραπόδων*. 441 a 24 *λεπτότατον γὰρ τῶν πάντων ὕγρων τὸ ὕδωρ ἐστὶ, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐλαίου*. 653 a 28 *ἔχει δὲ τῶν ζώων ἐγκέφαλον πλείστον ἀνθρώπος ὥς κατὰ μέγεθος, καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ ἄρρενες τῶν θηλειῶν*. De qua quidem dictionis negligentia auctores qui disseruerunt collegit Zell ad Eth. Nicomach. II, 8, 4. Similiter etiam comparativum pro superlativo ab Aristotele usurpatum videmus 777 b 3 *πάντων γὰρ ἀνθρώπος πλείω ξῆ χρόνον, πλὴν ἐλέφαντος*. Quae quum ita sint, mirum non est, quod diversi comparationis gradus coniungantur, velut cum superlativo positivus: 776 a 29 *πάντων δ' ἢ τροφή τὸ γλυκύτατον καὶ πεπεμμένον* vel cum comparativo superlativus 458 a 12 *ἐγείρεται δ', ὅταν... διακριθῇ τὸ τε σωματωδέστερον αἷμα καὶ τὸ καθαρώτατον*. 891 a 36 *διὰ τί ἀνθρώπος μόνον ἴσχει λευκὴν; πότερον ὅτι λεπτοδερμότατον τῶν ζώων ἐστίν, ἅμα δὲ καὶ πνευματωδέστερον*; Conf. 1337 a 18 *ἀεὶ δὲ τὸ βέλτιστον ἥθος βελτίονος αἷτιον πολιτείας, h. e. ὅσῳ δὲ βέλτιον τὸ ἥθος, τοσούτῳ βελτίονος ἀεὶ καὶ πολιτείας αἷτιόν ἐστιν, ὥστε τὸ βέλτιστον τῆς βελτίστης*. Per similem in scribendo negligentiam positivus ponitur praecedente comparativo 896 a 2 *τὸ δὲ ἡμέρον βέλτιον, τὸ δὲ ἄγριον φαῦλον*. Quomodo explicandus sit comparativus quem habemus 1364 b 31 in promptu est: dicit enim *καὶ τὰ πολυχρονιώτερα (μεῖζω ἐστὶν ἀγαθὰ) τῶν ὀλιγοχρονιωτέρων καὶ τὰ βεβαιότερα τῶν μὴ βεβαιοτέρων* (h. e. τῶν ἀβεβαιοτέρων).

Cap. 7. Si plures propositiones eidem contrariae sunt, ea sumenda est pro contraria quae maxime consentanea est cum eo quod defendimus. 113 a 20 Deinde videndum est num quod accidenti contrarium sit de eadem re praedicetur de qua etiam accidens, 24 vel num quid dictum sit de aliqua re,

unde contraria de ea praedicari consequatur, 33 et num quod accidens in se suscipiat etiam id quod ei contrarium sit in se suscipere possit.

113a 6 ἐὰν μὴ ... v. 1108 b 11 τριῶν δὲ διαθέσεων οὐσῶν, δύο μὲν κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειπιν, μιᾶς δ' ἀρετῆς τῆς μεσότητος, πᾶσαι πάσαις ἀντίκεινται πως· αἱ μὲν γὰρ ἄκραι καὶ τῇ μέσῃ καὶ ἀλλήλαις ἐναντία εἰσίν, ἡ δὲ μέσῃ ταῖς ἄκραις et quae sequuntur.

113a 20 Hunc locum non eundem esse atque eum quem habuimus 112a 24 per se intelligitur; nam alter docet quomodo refellere possimus adversarium, si quid contrarium sit accidenti, quod ille defendat, alter vero omnem demonstrationem quae pertineat ad accidens, cui aliud contrarium sit, per ἀντίφασιν transferri posse ad contrarium. Apparet igitur alterum quidem ex altero fluere, neque tamen propter hoc alter eorum ex contextu omnino eiiciendus erit, quod quosdam interpretes faciendum putavisse auctor est Alexander (schol. 269a 27). Notandum est autem quod saepius accidit in Topicis, ut duo loci enumerentur qui revera non diversi sint: cuius rei causa in eo est, quod Aristoteles his libris non tam id egit, ut certam quandam doctrinam ordine et ratione explicaret, quam ut quaedam proponeret quae utilia esse possent iis qui argumenta quaererent quibus rem suam defenderent. Quare minime probandum est quod fecit Alexander, ut singulorum locorum discrimina argute explicentur: talis enim subtilitas a doctrina Topicorum aliena esse debet: nam Aristoteles ipse saepius dicit non tradi in his libris disciplinam quae a certis principiis proficiscens via et ratione quae inde consequantur exponat, sed artem quandam quae non veritatis studio ducatur, sed veri speciem persequatur, ut eius praecepta non geometrica subtilitate exponi et inter se distingui, sed ita adumbrari velint (ὥς τῷ πρὸ περιλαβεῖν), ut qui disputent quam facillime iis uti possint.

113a 31 καὶ αἰσθηταί... nam singulae ideae certam quandam rerum speciem et formam exprimunt: species autem et forma oculis cernitur.

113b 1 Vet. intp. cod. Goth. omittit verba ἡ φιλία, Boethius vero vertit „an in concupiscentia”, quasi pro ἡ φιλία habuisset ἡ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ, quod quum ab hoc loco alienum esse

debere appareat, nos quoque ista expunximus. Item etiam in sequentibus Boethii et veteris interpretis auctoritatem codicibus potiorē habuimus, quum iam in antecedentibus haud raro ab eorum librorum fide recedere coacti essemus, qui alias optimam lectionem exhibere solent.

113b3 οὐκ ἂν..., h. e. οὐδὲ τὸ μῖσος ἂν εἴη ἐν τῷ θυμοειδεῖ, ἀλλ' ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ, ὥστε μὴ ἐπισθῆναι ὀργήν.

Cap. 8. Quattuor oppositorum generibus ita utendum est, ut videamus num, si B sit consequens termini A, etiam Non-A sit consequens termini Non-B, 27 deinde num contrarium sit contrarii consequens, 114a7 num privationis privatio, 13 denique num etiam in iis quae dicuntur πρὸς τι oppositum sit oppositi consequens.

113b15 σκοπεῖν ἐκ μὲν..., h. e. σκοπεῖν εἰ ἀκολουθήσει τῇ προτάσει τὸ ἀντάκλιον τῆς κατηγορίας κατ' ἀντίφασιν τῶν ὄρων λαμβανομένων, videndum est num termini propositionis ita converti possint, ut, utroque sumto κατ' ἀντίφασιν s. sumtis iis quae utrique repugnent, quod orationi subiectum erat in praedicati locum et quod praedicatum in subiecti locum substitui possit: qua quidem conversione facta (eandem iam habuimus 53b12 et 57b1—3) propositionem veram vel falsam exire per inductionem probandum est.

113b25 πρὸς ἄμφω ἀντιστρέφει. Et propositio negans affirmantis et affirmans negantis consequens esse debet.

114a4 Praepositionem ἐπὶ, quam ex sequentibus adiectam receperunt editiones priores, deleuimus, quum neque Boethius eam exhibeat.

Cap. 9. Quod probatur de uno ex iis quae ab eodem verbo derivantur, id simul probatur de omnibus. b6 Si quid praedicatur de alio, videndum est num etiam contrarium praedicetur de contrario. 16 Deinde e generatione et corruptione rei colligendum est, num ipsa sit bonum an malum.

114a26 De συστοίχοις et de πτώσει diximus ad 16b1 et ad 79b6. — Vs. 29 Boethium et veterem interpretem secuti pro ἧ dedimus καὶ τὰ. — Vs. 30 recepimus ἐκείνῳ quod et codices optimi et Boeth. et vet. intp. praebent.

114b1 Recepimus γίνεσθαι quod meliores codd. praebent omnes:

cf. 154 b 23 ἀνεσκευασμένον γίνεται et 155 a 9 ἀνηρημένος γίνεται.

114 b 3 Dicturus δηθήσεται δὲ τὸ δικαίως καὶ ἐπαινετῶς κατὰ τὴν αὐτὴν πτωσιν, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐπαινετοῦ τὸ δ' ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης orationem ita turbavit, ut aut verba δικαίως καὶ omittenda fuissent aut pro καθάπερ τὸ δικαίως ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης dicendum fuisset καὶ ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης.

114 b 11 εἰ δὲ ταῦτα μὴ, h. e. εἰ δὲ τὸ ἀδίκως οὐκ ἀπειρώς. Fortasse enim erit (vs. 12) qui quod iniuste fiat non imperite, sed perite fieri dicat: quare etiam quod iuste fiat imperite fieri dicet (οὐδ' ἐκεῖνα vs. 11). — Vs. 13 εἴρηται πρότερον, v. 113 b 27.

Cap. 10. *Videndum est num similia de similibus et num quod de uno idem etiam de multis vere dicatur.* 31 *Alia argumenta petuntur a graduum comparatione, 115 a 15 a similitudine (ἀναλογία) vel a verisimilitudine.*

114 b 35 εἰ οὖν ..., h. e. εἰ οὖν μὴ ἀληθὲς ἐπὶ πολλῶν, οὐτὶ τὸ ἐπιστασθαι διανοεῖσθαι ἔστιν, οὐδ' ἐφ' ἑνὸς ἀληθὲς ἔσται. — Vs. 38 verba καὶ ἦττον quae addi solent ante τόποι ex Boethii, vet. intp. optimorumque codd. auctoritate omisimus.

115 a 2 Particulam οὖν quam omisimus neque Boeth. neque vet. intp. habet.

115 a 5 τοῦτο, intell. τὸ εἰ ἀκολουθεῖ ἢ μὴ τῇ τοῦ ὑποκειμένου ἐπιδόσει ἢ τοῦ συμβεβηκότος ἐπιδόσει.

Cap. 11. *Si quid rei adicitur quod qualitatis vel mutationem vel accessionem efficit, id quod adicitur eadem qualitate praeditum sit necesse est.* b 3 *Quale aliquid comparate dicitur, tale etiam simpliciter.* 11 *Quod quodammodo dici potest, id etiam simpliciter verum est.*

115 a 31 ὁμοίως, intell. ὡς ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἐδείξαμεν. Utilem autem dicit hunc locum non nisi in iis quorum qualitas augeri vel minui possit, quod non de eo loco quem exposuit vs. 29—31, sed de eo quem habuimus vs. 26—29, dictum esse per se intelligitur, quum, si haec de altero acciperentur, plane supervacanea essent. Quare etiam quae adduntur vs. 33 de loco priori intelligenda sunt, quod etiam ex exemplo (vs. 35) apparet. Nam si, ait, quod adicitur

non bonum facit id cui adicitur, id ipsum quod adiciatur non bonum esse non necessario consequitur.

115 b 4 τὸ γὰρ... Nam nisi quid simpliciter sit bonum vel album, neque magis vel minus bonum vel album dici poterit.

115 b 7 οὐκ ἀντιστρέφει... Non vice versa colligere licet non simpliciter dici id cuius gradus neque augeatur neque minuatur; nam multa eorum quae gradum non admittunt (τῶν οὐ λεγομένων μᾶλλον) tamen simpliciter dicuntur.

115 b 13 τὸ γὰρ... Nam quum quod fieri omnino nequeat nullo modo fieri possit, id quod aliquo modo fieri possit, simpliciter fieri posse putamus.

115 b 16 Quae vulgo adduntur οὐδεις γὰρ φύσει φρόνιμος, quum explicationis gratia aliena manu adiecta videantur, vet. intp. cod. Goth. secuti, licet invito Boethio qui ea retinuit, omisimus. — Vs. 26 Boethius et vetus interpres vertunt: „erit bonum in Triballis”, quod non fecissent, si habuissent οὐδὲ Τριβάλλοις. Accedit quod nostra lectio, quum negligentiam quandam in scribendo admissam prodat, Aristotelis stilo magis videtur convenire. — Vs. 33 lectionem προσθεῖς cur non receperit Bkkus non intelligo, quum vs. 30 praecesserit μηδενὸς προστεθέντος ἐρεῖς.

Lib. III. cap. 1. Praeferendum esse aliud alii cognoscitur, 13 primum si alterum est stabilius et praefertur a viro sapiente. 23 Deinde species et genus accidenti praestant, 29 deinde quod per se eligitur ei quod propter aliud, b 1 quod per se causa est boni ei quod per accidens, 8 quod simpliciter bonum est ei quod non simpliciter, 13 quod rei praestantiori proprium est, 22 quod proposito fini propius et cuius finis melior, 31 denique quod per se spectatum pulchrius est et praestantius.

116 a 20 δεῖ δ' ἀγειν... Haec enim communis artis dialecticae lex est, ut non tam argumentis veris quam iis utamur, per quae evincamus quod ad defendendum nobis proposuerimus.

116 a 23 τὸ ὅπερ τόδες τι genus et speciem rei significant, quippe quae accidente (τοῦ μὴ ἐν γένει) sint potiora et praestantiora, quum in ipsa rei natura sint posita.

116 b 24 αἰρετώτερον μᾶλλον. Similia habemus 1364 b 2 καὶ τὸ φιλέταιρον εἶναι τοῦ φιλοχρήματον μᾶλλον κάλλιον, ὥστε καὶ φιλειταιρία φιλοχρηματίας. 608 b 5 τούτων δ' ἕκνη μὲν

τῶν ἡθῶν ἐστὶν ἐν πᾶσιν ὥς εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ φανερώτερα ἐν τοῖς ἔχουσι μᾶλλον ἡθος καὶ μάλιστα ἐν ἀνθρώπῳ. 725 b 32 εὐεκτικοὶ γὰρ ὄντες καὶ γινόμενοι πολύσαρκοι ἢ πιότεροι μᾶλλον ἤττον προΐενται σπέρμα. 876 a 20 μᾶλλον ὑπνωκότεροί εἰσιν οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων. 955 b 7 οἱ τοιοῦτοι (οἱ μικροκεφαλοὶ) μᾶλλον τῶν μεγαλοκεφάλων φρονιμώτεροι. 907 a 35 διὰ τί δριμύτερον ὄξει μᾶλλον τῶν ἀρωμάτων ἐκ τέφρας θυμωμένων ἢ ἐπὶ τοῦ πυρός; 853 b 17 ἐὰν δὲ ἀρας τὸν πέλεκυν τις πατάξῃ αὐτῷ, διασχίζει, ἔλαττον βάρος ἔχοντος τοῦ τύπτοντος πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦ ἐπικειμένου καὶ πιζοῦντος. 347 b 7 ἐν δὲ τῷ Πόντῳ ὁ μὲν νότος οὐχ οὕτως ποιᾷ εὐδρίαν ὥστε γίγνεσθαι ἀτμίδα, ὁ δὲ βορέας διὰ τὴν ψυχρότητα ἀντιπεριστάς τὸ θερμὸν ἀθροίζει, ὥστε πλείον ἀτμίζειν μᾶλλον. 684 a 23 εὐρυχωρότερα γὰρ ὄντα καὶ μείζω χώραν ἔχει τοῖς φῶϊς μᾶλλον. 957 b 8 ἤττον οὖν ὀρῶσιν ἀκριβέστερον. *Alia ratio est eorum quae habemus* 857 a 26 ὅταν γὰρ ἡ μακρότερον (τὸ βάρος), τὰ ἄκρα σαλεύεται, ὥστε εἴη ἂν καὶ τὸν φέροντα χαλεπώτερον φέρειν μᾶλλον, h. e. ὥστε συμβαίνειν ἐν μᾶλλον αἰρεῖσθαι τὸν φέροντα καὶ χαλεπώτερον φέρειν βάρος ἢ μακρότερον, οὗ τὰ ἄκρα σαλεύεται. *Cui quidem loco hand dissimilis est alius Eth. Nic.* 1120 a 17 καὶ ὄρον δὲ τὸ μὴ λαβεῖν τοῦ δοῦναι· τὸ γὰρ οἰκεῖον ἤττον προΐενται μᾶλλον ἢ οὐ λαμβάνουσι τὸ ἀλλότριον: nam etiam in his in verbo μᾶλλον latere videtur notio τοῦ βούλεσθαι vel τοῦ μᾶλλον αἰρεῖσθαι, quasi diceret Aristoteles τὸ γὰρ οἰκεῖον μᾶλλον βούλονται ἤττον προΐεσθαι, ut non probandum sit quod Zellius vocem μᾶλλον supervacaneam esse dixerit: auget enim vim eius quod pronuntiatur. Cf. 1405 b 20 διαφέρει δ' εἰπεῖν, οἶον ῥοδοδάκτυλος ἡὼς μᾶλλον ἢ φοινικοδάκτυλος, ἢ ἔτι φανλώτερον ἐρυθροδάκτυλος, ubi simplici μᾶλλον significatur τὸ βέλτιον εἶναι. Item simplici μάλιστα significatur id quod est optimum 1295 b 37 τὰς τοιαύτας ἐνδέχεται εὖ πολιτεύεσθαι πόλεις ἐν αἷς δὴ πολὺ τὸ μέσον, καὶ κρεῖττον μάλιστα μὲν ἀμφοῖν, ἐδὲ μὴ, θατέρου μέρους. Quod 1453 a 16 comparativo adicitur μᾶλλον, id facile excusatur eo quod vs. 13 praecessit μᾶλλον: nam hic locus similis est iis quos dedimus ad 14 b 30 sub fin.

116 b 27 A propositione universali ad exemplum quo illa illustratur tam subito transit, ut, quamquam priori orationis membro universalem enuntiationem expressit, tamen in apodosis

(vs. 30) relictā oratione universali exemplum exponat. Argumentatio qua utitur haec est. Si vita beata multo magis sanitāte praestantior est quam sanitas eo quod sanitatem efficit, quum quanto vita beata praestantior sit sanitate, tanto etiam quod vitam beatam efficiat praestantius sit eo quod sanitatem, consequitur — ἐκ τοῦ ἀνάλογον vs. 27 ($A: B = C: D$, si A sit vita beata, C id quod eam facit, B sanitas, D quod eam facit), h. e. si in priori enuntiatione (in hypothesi) pro vita beata et sanitate (A et B) ea substituamus quae eandem rationem habeant (C et D) — id quod vitam beatam efficiat (C) multo magis esse praestantius eo quod sanitatem faciat (D) quam sanitatem ipsam (B) eo quod sanitatem faciat (D). Quum igitur terminus C longius superet terminum D quam terminus B , terminum C praestantiorē esse termino B consequitur.

Cap. 2. Deinde de praestantia rerum iudicandum est ex consequentibus, 16 e numero bonorum, 26 e temporis opportunitate. 35 Deinde praestat quod omni tempore utile est, b 3 id cuius amissio fertur aegrius, 10 id quod bono propius est vel similius, 28 quod magis manifestum est, quod difficilius, quod incommodo liberius. 33 Quod simpliciter sumtum alteri praestat, id, etiam si quam optimum sit utrumque, praestat et vice versa, 118 a 1 quod cum amicis participare licet. 6 Quod abundat praestat ei quod necessarium est, 16 quod ab alio suppeditari non potest, quod alia re non adiecta praefertur, quod habere simulamus, id cuius defectus minus reprehenditur in homine misero, magis in felici.

117 a 5 Dedimus αὐτοῖς quod Boeth. et vet. intp. habuerunt qui vertunt „sibimet ipsis”: quare quod optimi codices praebent αὐτοῖς mutavimus in αὐτοῖς. Bkkus scripsit ἀλλήλοις, quod neque codicum neque intpp. auctoritate defenditur. — Item vs. 17 et 25 Boethii et vet. intp. lectionem exhibuimus cum optimis codicibus consentaneam.

117 a 21 καὶ μὴ ἀγαθὰ μετ' ἀγαθῶν ἀγαθῶν πλεόνων οὐδὲν κωλύει εἶναι αἰρετώτερα.

117 b 6 Lectio vulgaris οὗ γὰρ correctionis speciem habet, quum et praecesserit ὧν et sequatur: quare recepimus quod Boethius, vet. intp. et optt. codd. praebent. Etiam vs. 17 et 25 dedimus quod praebent Boethii versio et vet. intp.

118 a 6 τὰ ἐκ περιουσίας quae sint et exemplo adiecto et disertis verbis vs. 12 patefecit. Similiter τοῖς περιττοῖς (de quibus v. Biese II, 556, „die höheren geistigen Bestrebungen der Kunst u. Wissenschaft“) opponuntur 1337 a 42 τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον et τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν. 983 b 2 εἰ δὴ λέγουσί τι οἱ ποιηταὶ καὶ πέφυκε φθονεῖν τὸ θεῖον, ἐπὶ τούτου (ἐπὶ τῆς μάλιστα καὶ καθ' αὐτὸ ἐπιστήμης) συμβαίνειν μάλιστα εἰκὸς καὶ δυστυχεῖς εἶναι πάντας τοὺς περιττοὺς. Cf. 480 b 27 τῶν τε γὰρ λατρῶν ὅσοι κομφοὶ ἢ περιεργοί, λέγουσί τι περὶ φύσεως καὶ τὰς ἀρχὰς ἐκείθεν ἀξιούσι λαβάνειν. De coel. 290 b 14 τὸ φάναι γίνεσθαι φερομένων ἀρμονίαν... κομψῶς μὲν εἴρηται καὶ περιττῶς ὑπὸ τῶν εἰπόντων, οὐ μὴν οὕτως ἔχει τάληθές. Opponitur τῷ ἀναγκαίῳ τὸ περιττὸν 531 a 9: τὰ δὲ καλούμενα τήθνα τούτων πάντων ἔχει τὴν φύσιν περιττοτάτην. κέρνυπται γὰρ αὐτῶν μόνων τὸ σῶμα ἐν τῷ ὀστέακῳ πᾶν. Neque ab hac vocis significatione alienum est quod habetur 622 b 6 ἔστι δὲ καὶ ὁ νατίλος πολύπους τῇ τε φύσει καὶ οἷς ποιεῖ περιττός. 532 b 18 ἔστι δ' ἕνια ζῶα περιττὰ καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ, ἃ διὰ τὸ σπᾶν εἶναι οὐκ ἔστι θεῖναι εἰς γένος.

Cap. 3. Deinde praefendum est quod praeditum est maxima, quae eidem speciei propria est, virtute, 29 quod bonum reddit id cum quo coniunctum est. 34 Deinde ex alio casu vel ex effectu de praestantia iudicandum est, b 1 e diversa, quam ad aliud utrumque habet, ratione. 4 Deinde praestat id cuius excessus praefertur et quod nobis ipsis quam alii debere malimus. 10 Deinde ex adiectione et detractone iudicandum est. 20 Praestat quod per se eligitur ei quod ostentationis causa. 27 Deinde videndum est num pluribus modis conducatur quod eligendum dicatur et propter quid eligatur. 37 Denique id quod appetitur praestat ei quod aequae appetitur ac fugitur.

118 a 35 καὶ ταῦτα δὲ ἀπ' ἐκείνων. Quum aliam rem alii praestare dixerit, si idem verbum alio casu positum alteri praestet, vel si usus usui vel effectus effectui, etiam vice versa, ait, si alia res alii praestet, casum casui et effectum effectui et usum usui praestare consequitur.

118 b 2 ἢ εἰ..., h. e. ἢ εἰ θάτερον μεῖζόν ἐστιν ἀγαθὸν τούτου ὃ μεῖζόν ἐστι θάτερον, quod re idem est atque id quod modo dixit vs. 1, quamquam verbis differt.

118b4 τὸ μᾶλλον αἰρετώτερον, h. e. τὸ μείζονι ἀγαθῷ ὑπερέχον τούτου οὗ ἄμφω ἐστὶν αἰρετώτερα. Unde apparet vocis μᾶλλον quae comparativo adiecta est hic aliam esse rationem quam in iis exemplis quae dedimus ad 116b24.

118b8 Boethio et codd. invitis qui habent ἕτερος Bkki lectio- nem retinimus, quum exemplo adiecto probabile fiat de fortuna Aristotelem cogitavisse: namque amicitiam aliorum non nobismet ipsis, sed fortunae debere nolumus, opes fortunae debere non ignominiosum existimamus.

118b12 τὸ κοινόν, intell. τοῦτο ᾧ προστίθεται ἄμφω. Non locum habet, ait, quod diximus (e duobus id esse praestantius, quod, si utrumque cum alia re coniungatur, hanc praestantiores reddat, quam si alterum cum ea coniunctum esset), si id, quocum utrumque coniungitur, altero ita uti potest, ut ipsum melius fiat, altero vero non potest. — Vs. 14 punctum posuimus ante οἶον, ne quis exemplum quod adiicitur ad exceptionem pertinere putet: nam non quae proxime antecedunt, sed quae dixit vs. 10 exemplo illustrantur. — Vs. 15 ut legatur συνδυαζόμενος quod Bkkus dedit sensus postulat, nisi forte pro eo quod codd. praebent συνδυαζόμενον scribendum est συνδυαζομένων, coll. iis quae diximus ad 19b37. — Quae leguntur vs. 21 sq. ea Buhlius „aperte corrupta” dixit, quamquam et sana sunt et ad intelligendum facillima.

118b30 τῶν δ' αὐτῶν (intell. τῶν πρὸς ἃ χρησιμὰ ἐστὶν) ἀμφοτέροις ὑπαρχόντων, h. e. ἀμφοτέρων δὲ πρὸς ταῦτα ὄντων χρησίμων.

118b35 Quamquam Boethius, vet. intp. et optt. codd. lectio- nem ἀρετῶν praebent, tamen Bkkum secuti dedimus αἰρετῶν, quod sensus requirit. Absurdum enim esset, si diceretur: „Magis fugiendum est quod virtutem magis impedit, sicut morbus et voluptatem et virtutem magis impedit quam deformitas”. Deinde etiam ex iis quae praecesserunt apparet legendum esse αἰρετῶν: nam quum dixerit τὸ τοῦ βελτίονος ἕνεκεν αἰρετώτερον, vice versa dicendum est τὸ μᾶλλον τοῦ βελτίονος ἐμποδιστικὸν φευκτότερον: virtus autem exemplo est, quo utraque sententia illustratur.

Cap. 4. Si comparatio tollitur in iis quae adhuc exposuimus, per eosdem locos aliquid eligendum vel fugiendum esse demonstratur.

119a6 *ὅσα τοιαύτην*... quaecunque gradum admittunt, qui et augeri possit et minui. Idem quod hoc loco iam habuimus 115b3. — Quae sequuntur *ἐκ' ἐνίων γὰρ*... aliquid retinuisse Aristotelem produnt; nam his verbis non exprimi causam eorum quae proxime antecesserunt facile intelligitur: quare oratio sic supplenda videtur: *οὐκ ἐπὶ πάντων δ' ἔχει οὕτως· ἐκ' ἐνίων γὰρ*..., h. e. quamquam non omnia quae eligenda vel fugienda sunt ita comparata esse debent, ut gradum admittant qui augeri possit et minui; sunt enim quae eligenda esse statim apparet, si inter se conferantur, ut, si hoc colligere velimus, non opus sit eo argumento quod modo habuimus (vs. 4), quo a comparativo gradu ad positivum progredimur. Simile est quod habemus 122b39, ubi ante *ἀεὶ γὰρ*... mente intelligendum est *τοῦτο δὲ ψεῦδος· ἀεὶ γὰρ*...

Cap. 5. Quidam loci ex iis quos habuimus etiam magis universales faciendi sunt.

Ut propositiones universales quae subsequuntur facilius intelligentur, adscribamus eos locos, unde nati sunt ii quos hic tradit: cf. igitur 116b10 ad vs. 16, 118a29 ad vs. 17 — verba *ἢ ὅ ἂν ὑπόκεινται* uncinis inclusimus; nam quid sit *ἔχον* tam clarum est, ut tali interpretatione non indigeat. Accedit quod et in codd. et in versione Boethii et vet. intp. abest particula *ἢ*, unde verba *ὅ ἂν ὑπόκεινται* in margine prius adscripta postea adiecta ista particula in contextum migravisse probabile fit — 118b1 ad vs. 20. Ei loco quem habemus vs. 21 nullus est similis eorum qui praecesserunt: nam si eum transferas ad *τὸ αἰρετόν*, sic se habebit: *εἰ τὸ μὲν αἰρετοῦ αἰρετώτερον, τὸ δὲ μὴ αἰρετοῦ αἰρετώτερον, καὶ ἐκείνο τούτου ἔσται αἰρετώτερον*. Deinde cf. 118b10 et 16 ad vs. 23 sq., 118b27 ad vs. 26.

Cap. 6. Eosdem locos quos lib. II. et III. exposuit etiam in problemata particularia quadrare et qui maxime iis accommodandi sint et quomodo, ostendit. 120b6 Propositio indefinita non nisi uno modo redarguitur, duobus probatur, 20 definita particularis duobus modis vel etiam pluribus refellitur. 32 Alii quidam loci qui utiles sint iis qui de problemate particulari disputent.

119 b 18 εἴ τι τῶν ἐκ θατέρου γένους μᾶλλον τῶν ἐκ θατέρου ἐστὶ τοιοῦτο, ἐκείνων δὲ μηδὲν ἐστίν, οὐδ' ἂν τὸ εἰρημένον εἴη τοιοῦτον.

119 b 38 οὐχ ὑπάρχει τι, h. e. τι, οὐχ ὑπάρχει, sicut habuimus a 36 οὐδὲ τι, pro καὶ τι, οὐδ' cf. quae diximus ad 24 a 19.

120 a 3 ὁ ὑποτιθέμενος, h. e. ὁ ἀξιῶσας τὴν ὑπόθεσιν (v. 119 b 35) καὶ διὰ ταύτης περαινῶν, de quo quidem usu v. quae diximus ad 72 a 15.

120 a 6 Etiam in sequentibus de particulari problemate solo agitur: nam indefinita propositio idem valet quod particularis (17 b 36).

120 a 27 θέσιν ἐπὶ πλεῖον διορισθεῖσαν eam dicit, in qua notio eius quod orationi subiectum est etiam accuratius et arctius circumscribitur quam in iis propositionibus quas habuimus vs. 22 et 24.

120 a 32 Loci qui sequuntur satis ostendunt quam verum sit quod diximus ad 113 a 20 sub fin. Nam quae hic de propositionibus particularibus dicuntur, eadem iam continentur iis quae habuimus de universalibus 109 b 13. Cum 120 b 1 cf. 111 b 5. Deinde notandum est, quod etiam id ipsum quod dicit vs. 32 eo contineri videtur quod habetur vs. 34, nisi verba ἐν οἷς ὑπάρχειν vs. 33 ita accipienda dicas, ut non significant alterum inesse in altero, sicut species in genere insit, sed ὥς ἐν ὑποκειμένῳ θατέρῳ (cf. 1 a 24), quamquam de iis quae sint in alio ὥς ἐν ὑποκειμένῳ nihil dixit libro II. 109 b 13 sqq., ad quem locum Aristotelem respicere apparet adiectis verbis καθάπερ ἐν τοῖς καθόλου προβλήμασιν. At verum discrimen in eo est, quod τὰ καθ' ἕκαστα vs. 32 sunt res singulae quae sub sensus cadunt, τὰ ἅτομα vero vs. 35 intelligenda sunt τὰ ἅτομα εἶδει, quae etiam 109 b 16 et 21 simpliciter dicuntur ἅτομα.

120 a 35 ἂν τε γὰρ... Namque, ait, qui propositionem particularem refellere velit, universalem quae ei repugnet inductione facta probare debet, ita ut multis prolatis quae cum ea consentanea sint propositionem universalem ipsam, quam efficere velit, ab adversario sibi dari aut cur non concedenda sit, exponi postulet. — Lectionem καθάπερ εἰρηται πρότερον et codices praebent et Boethius et vet. intp., qui vertunt: „sicut prius dictum est”. — Vs. 38 ἐτι ἐφ' ὧν..., h. e. ἐτι ἐφ' ὧν ἐστι διελεῖν τὸ συμβεβηκὸς εἰς τὰ ἅτομα ἢ

εἰδῆν ἢ ἀκριβῶς, ἐπὶ τούτων διαίρετόν καὶ σκεπτόν εἰ μὴδὲν
τούτων ὑπάρχει ὃ εἴρηται ὑπάρχειν.

Lib. IV. cap. 1. Generis loco usurpatur quod revera non est genus, si non praedicatur de omnibus quae in eadem specie sunt cum eo de quo praedicatur, 21 vel si non coniunctum est cum natura eorum quae ei subiecta dicuntur, 30 vel si accidentis definitio generi convenit; 36 deinde si eadem divisio non simul complectitur genus et speciem, 121 a 10 si definitio eius quod in genere inest (speciem intell.) de genere praedicatur, 20 si de quo species praedicatur, de eo non praedicatur genus, 27 si quod genere continetur nulli speciei subiectum est, b 1 si quod generi subiectum est genere ipso latius patet aut ambitum aequalem habet, 5 si quae in eadem specie non in genere insunt.

120 b 13 στοιχεῖα, de quibus v. quae diximus ad 14 a 39 et ad 84 b 21 coll. Top. I. c. 6 init., schol. nostra ad 121 b 11.

120 b 14 αὐτῶν δὲ τούτων, h. e. τῶν πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον, quod non adicerem, nisi Alexandrum etiam de definitione haec dicta putavisse viderem.

120 b 16 τῷ λεχθέντι, h. e. οὗ ἀποδέδοται τὸ γένος. — Vs. 11 καθάπερ ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος. Nam quod accidens est, non simul de omnibus quae eidem generi subiecta sunt, praedicari debet.

120 b 26 Aliud argumentum affert cur τὸ κινούμενον non sit genus animae: alterum enim, ait, in alia categoria inest quam alterum; quod quidem argumentum copiosius exponitur vs. 36.

121 a 13 cf. 3 a 38 — b 9 coll. 121 b 12 et 122 b 9.

121 a 29 Quod nulla specie continetur, id neque genere continetur, exceptis iis quae species sunt proximae generis: nam primae species, in quas genus dividitur, solae ex omnibus alii speciei non subiectae in genere insunt.

121 a 36 Quae uncinis inclusimus explicationis gratia in margine adiecta postea in contextum ipsum videntur transposita esse. Bkkus particula οὐδὲ deleta dedit τὸ τῆς pro τῶν τῆς ex coniectura, quod audacius factum est. Accedit quod lectio Bkki hac difficultate laborat, quod, quum motus non una sit species, sed plures, ut sensus exiret quem ille voluit, dicendum erat τῶν ὑπ' εἰδός τι τῆς κινήσεως ὄντων vel τῶν ὑπὸ τὰ εἶδη τὰ τῆς κινήσεως ὄντων. Quare haec omnia,

quae et Alexandrum (v. schol. 278 b 43) et Boethium sic legisse constat ut nos uncinis circumscripta exhibuimus, aliena manu adiecta videntur, praesertim quum etiam Alexander haec ἐκ παραλλήλου dicta esse putaverit cum iis quae proxime antecesserint. Boethius: „neque individuorum neque eorum quicquam quae sub specie motus sunt”, vet. intp. Goth.: „neque individuorum aliquid quae sub specie motus sunt”.

121 b 2 οἶον, intell. εἰ τὸ ὄν ἐφησεν γένος τοῦ δοξαστοῦ.

121 b 9 Conicio legendum esse ὅπ' ἄλληλα sicut vs. 35, 107 a 19, 29 al.: recte enim Pacius vertit: „si primum et principium alterum sub altero positum sit”, quamquam retinuit lectionem vulgarem.

Cap. 2. Deinde videndum est num etiam aliud sit eiusdem rei genus. 122 a 3 Investigandum in quo genere genus ipsum insit, 31 num cum quorum natura coniuncta sit notio speciei, cum eorundem natura etiam generis notio sit coniuncta, b 7 num generis definitio praedicetur de specie et de iis quae speciei subiecta sint, 12 num differentia pro genere sumpta sit, 18 vel pro specie; 25 num quod genus perhibeatur speciei, 37 vel quod differentia sit speciei, vel quod genus sit differentiae subiectum esse dicatur vel genus differentiae loco positum sit; 123 a 11 num nulla generis differentia de specie praedicetur vel species natura prior sit genere, vel genus aut differentia non necessario cum specie coniuncta sit.

121 b 34 Etiam si concedatur duo interdum esse eiusdem rei genera, tamen aut alterum alteri subiectum sit aut utrumque eodem genere contineatur necesse est. Quare quamquam interdum quidem concedere debeamus adversario duo esse genera rei de qua agatur (quippe quod nihil absurdi habeat), tamen videndum erit num neque alterum in altero neque utrumque in eodem genere insit: quorum neutrum si locum habere probaverimus, simul genus rei quod posuit adversarius, non recte constitutum esse demonstratum erit.

121 b 36 τῶν ἀναγκαίων. Sic dicit 1371 a 35 τὸ εὖ ποιεῖν καὶ τὸ εὖ πάσχειν τῶν ἡδέων. 1294 a 1 δοκεῖ δ' εἶναι τῶν ἀδυνάτων τὸ μὴ εὐνομεῖσθαι τὴν ἀριστοκρατουμένην πόλιν. 242 b 32 τούτων δ' ἑκάτερον τῶν ἀδυνάτων. 1287 b 22 περὶ ὧν γὰρ βουλευόνται νομοθετῆσαι τῶν ἀδυνάτων ἐστίν. Plenius dicit 1291 b 9 μὴ γὰρ ἐν τῶν ἀδυνάτων ἢ πόλιν ἀξίον

εἶναι καλεῖν τὴν φύσει δούλην. Item 1332 b 32, 1340 b 24, 406 a 2, de coel. 271 b 4 ἔν τι τῶν ἀδυνάτων ἐστίν. Eundem genitivi usum habemus 1372 b 37 οἱ τοιοῦτοι γὰρ οὔτε προαιροῦνται, φοβούμενοι τοὺς κριτάς, οὔτε δύνανται πείθειν· ὧν οἱ μισούμενοι καὶ φθονοῦμενοί εἰσιν. 929 a 28 ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν τοῖς ἀλφίτοις ἐξατμίζεται τοῦ ὕδατος. 955 b 27 αἱ δὲ ἄλλαι ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι τῶν ὑφ' ἡμῶν ποιητῶν εἰσίν, ὁ δὲ νοῦς τῶν φύσει. 223 b 13. ἐπεὶ δ' ἐστὶ φορὰ καὶ ταύτης ἢ κύκλω... 1290 b 14 ὀλίγοι ὄντες πολλῶν. Eadem genitivi ratio est 114 b 18 et 176 b 4, quam per ellipsin explicandam esse quum ex iis patet quae modo adscriptissimum tum maxime ex iis quae legimus 389 b 24 ἐπεὶ δὲ περὶ τούτων διωρίζεται, καθ' ἕκαστον λέγωμεν τί σὰρξ ἢ ὅσπουν ἢ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοιομερῶν (intell. ὅσπουν). 1386 a 2 καὶ ὅλως δὴ (πάντας οἰήσεται ἀέλους εἶναι κακοῦ) ὅταν ἐχῇ οὕτως ὥστ' ἀναμνησθῆναι τοιαῦτα συμβεβηκότα ἢ αὐτῷ ἢ τῶν αὐτοῦ, ἢ ἐλπίσαι γενέσθαι ἢ αὐτῷ ἢ τῶν αὐτοῦ (intell. τινί, quod in simili constructione adiectum est 1385 b 18. 1297 b 31 δημοκρατία τε γὰρ οὐ μία τὸν ἀριθμὸν ἐστὶ, καὶ τῶν ἄλλων (intell. πολιτειῶν ἑκάστη) ὁμοίως. Cf. 669 a 10, ubi ad genitivum τῶν πεζῶν repetendum est ἓν ex eo quod praecessit πολλὰ τῶν ζώων: sequitur enim vs. 12 τῶν ἐν τῷ ὕμῳ ἓν). Substantivum quod praecessit repetendum est ad genitivum explicandum 491 a 2: ἔχει δὲ ῥαφὰς τῶν μὲν γυναικῶν (intell. τὸ κράνιον) μίαν κύκλω, τῶν δ' ἀνδρῶν τρεῖς εἰς ἓν συναπτούσας. Similiter explicandum est quod legitur 134 b 24. Alia ratio genitivi est 383 a 6 ὅσα μὲν οὖν ἐστὶν ὕδατος, οὐ πῆγνυται· ὑπὸ πυρός. 384 a 1 οὐ· μόνον διότι γλίσχρον, ἀλλὰ καὶ διότι ἀέρος ἐστίν. Ib. 8 ὥστε ὅσοις λεπταί τι, τοῦτο γῆς. 385 b 6 μαλακὰ δ' ἐστὶ τῶν πεπηγόνων ὅσα μὴ ἐξ ὕδατος, οἷον κρύσταλλος (πᾶς γὰρ κρύσταλλος ὕδατος), ἀλλ' ὅσα γῆς μᾶλλον. 435 a 25 καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ὅσοις καὶ ταῖς θριξὶ καὶ τοῖς τοιοῦτοις μορίοις οὐκ αἰσθανόμεθα, ὅτι γῆς ἐστίν. Quibus quidem exemplis haud dissimile esse videtur quod habetur 963 b 29 διότι λεπτῶν πόρων εἰσίν (οἱ ὀδόντες), ἐν οἷς μικρὸν τὸ θερμόν.

122 a 15 et 18 ἀν περ κατηγορεῖται addidit, quia ultimae species (τὰ ἄτομα εἶδει) non praedicantur de prioribus: quare si speciei, cuius genus quaeritur, aliae species subiectae sunt, non omnes species quae ex eadem divisione natae sunt (ἐκ

τῆς αὐτῆς οὐστοιχίας) de illa praedicari poterunt, sed non nisi eae quibus ipsa subiecta est.

123a 19 δι' ἐπαγωγῆς ληπτέον. Nam inductione facta in arte dialectica probanda sunt omnia, quorum vera demonstratio certis scientiae principiis nixa, quum subtiliorem quandam et reconditiorem doctrinam requirat, a disserendi arte aliena esse debet. *Induction*

123a 20 οὐκ ἀπόρη... Nam etiam si summum genus de specie, de cuius genere proximo dubitatur, praedicatur, non consequitur genus proximum recte constitutum esse, quum omnia, in quae prima summum genus dividatur, de iis praedicentur, de quibus summum genus ipsum. Sit summum genus *A*, quod dividatur in genera proxima *B*, *B'*, *B''*... Iam si *A* praedicatur de specie *C*, incertum manet utrum *B* an *B'* an *B''* praedicetur de *C*.

123b 28 cf. quae diximus ad 4b 20. — Vs. 33 omisimus cum editionibus plerisque et Boethio verba ἡ ποσά, quippe quae facile intelligantur. Vet. intp. transposita habet, adiecit enim vs. sq. post λέγεται.

123a 8 οὕτω δ' ἀποδοθέντος, intell. ὡς εἴπομεν ἐν τοῖς πρότερον inde a vs. 37.

Cap. 3. Genus non recte constitutum est, si quod generi subiectum est vel contrarium participat vel quodcumque cum genere ipso coniunctum esse non potest, 21 si species et genus non eodem sensu dicuntur, 30 si generis una sola est species, 33 si genus non sensu proprio accipitur. b1 Pluribus modis idem probari potest, si quid speciei contrarium est. 124a 1 Genus recte constitutum esse, si quid speciei contrarium est, tribus modis probatur. 10 Ex iis quae ab eodem verbo derivantur argumenta petuntur et ad probandum et ad redarguendum utilia.

123a 27 Videndum est num genus voce ambigua exprimatur, ut, quum praedicetur de specie, non eo semper sensu accipi debeat, quo quod in speciei natura positum sit declaratur: nam genus non solum de nomine speciei, sed de specie ipsa praedicari et cum eius natura coniunctum esse debet (v. quae diximus ad 1a 1 et 6). — Vs. 28 τοῖς εἰρημένους v. lib. I. c. 15.

123b 20 τῶν μὲν... Lucem affert huic loco quod habuimus

12 a 22, unde patet ὡς ὑποκείμενον ἀνὰ μέσον hic dici id, quod duabus rebus contrariis ita interiectum sit, ut res quaedam esse videatur quae per se sola constet διὰ τὸ εὐπορον εἶναι ἐνὶ ὀνόματι αὐτὸ ἀποδοῦναι.

123 b 24 εἰ τὸ ἐναντίον, intell. τῷ εἶδει, nam de hoc solo hic agitur.

123 b 32 recepimus lectionem quam Boethius, vet. intp. et edd. prr. habent; altera enim correctionis speciem habet quae facta videtur, ut verba ἀρετὴ κακία καὶ δικαιοσύνη ἀδικία iis similia essent quae praecesserunt. — Vs. 35 πᾶσα ante γὰρ ex contextu eiecimus, quum et sensum turbet (nam quod de omnibus valet, idem de singulis non praedicari numquam poterit, ut, si omnis valetudo morbo esset contraria, item etiam singulae singulis contrariae esse deberent) et in versione Boethii et vet. intp. desit et in edd. prr. Adiectum autem videtur ab iis qui priorem enuntiationis partem alteri respondere vellent πᾶσα ὑγίεια — τὴν νόσος, quamquam apparet in verbis ἀπλῶς πᾶσα aut pleonasmum quendam inesse aut (quum e. g. νόσος ἀπλῶς non significet coniunctas morbi species omnes, sed universalem generis „morbi” notionem quae per se spectetur) repugnantiam.

Cap. 4. Alia argumenta petuntur ex similitudine. 35 Quomodo de genere disputandum sit exponitur, si id quod speciei opponatur vel privatio sit vel (b 7) quod repugnet vel (15) relatione exprimitur; namque si species refertur ad aliud, item etiam genus. 23 Species, genus et reliqua genera in quibus insunt referri debent ad idem. 35 Eodem casu proferri debet id ad quod referuntur. 125 a 5 Etiam si convertuntur, casus idem manere debet. 14 Quot modis species refertur ad aliud, totidem etiam genus et vice versa. 25 Genus eius quod refertur ad aliud oppositum esse debet generi eius ad quod refertur. 33 Denique si genus et species ad aliquid relata dicuntur, eandem rationem habere debent ad ea quibus inhaerent.

124 a 35 Si speciei opponitur privatio, genus non recte constitutum esse primum colligitur, si etiam privatio speciei in eodem genere inest, in quo species ipsa: nam species et privatio aut nullum genus commune habent aut certe generi proxima (quae hic appellat ἔσχατα, quippe quae quam proxime accedant ad τὰ κατ' ἑκάστα), quibus continentur, di-

versa sunt; deinde, ubi et generi et speciei privatio opponitur, si speciei privatio ad generis privationem non eandem rationem habet quam species ad genus.

124 b 7 ἀνάπαλιν v. 113 b 16.

124 b 10 recepimus lectionem difficiliorem codicum et vet. intp. lat. auctoritatem secuti, quamquam Boethio invito. Quae quomodo explicanda sit dubium esse non potest coll. iis quae diximus ad 47 b 26. Namque alterum γὰρ post ἀδύνατον non causam indicat, sed explicandi vim habet (nämlich), nisi quis ante ἀδύνατον γὰρ mente intelligendum putet τοῦτο δ' οὐκ ἐνδέχεται. ἀδύνατον γὰρ ... coll. iis quae diximus ad 119 a 6.

124 b 24 κατὰ τὸ γένος, quatenus genus de specie praedicatur et cum eius natura necessario coniunctum est.

125 a 6 ἀντιστρέφει. De conversione τῶν πρὸς τι cf. 6 b 27. Notandum est quod τὸ ὁμοίως ἀντιστρέφειν κατὰ τὰς πτώσεις non significat cum eodem semper casu coniunctum esse debere id quod convertatur (ἐπιστήμη) atque id cum quo convertatur (τὸ ἐπιστητόν), quod non semper verum esse dixit 6 b 33, sed speciem conversam cum eodem semper casu coniungi debere cum quo genus conversum coniungatur, quod patefecit exemplo ἐπιστήμης et ὑπολήψεως.

125 a 25 Quod 124 b 1 de ἔξει et στερεῶσαι habuimus, idem etiam dicendum est de iis quae sunt πρὸς τι.

125 a 38 οἷον ἐνδέχεται ἐπιστήμην εἶναι ἐν ἐπιστητῷ, εἰ ἐπιστητόν ἢ ψυχῇ. Nam sic haec intelligenda esse aperte docent quae leguntur b 4: quare relicienda est lectio quam vertunt Boeth. et vet. intp., qui pro ἢ ψυχῇ vs. 39 habuerunt ἐν ψυχῇ.

125 a 40 οὐκ ἀναγκαῖον δ' ἐν ἐπιστητῷ εἶναι τὴν ἐπιστήμην. δυνατὸν γὰρ καὶ ἐν ἄλλῳ ἢ ἐν ἐπιστητῷ (h. e. ἐν οὐκ ἐπιστητῷ, in animo qui cognitionem sui habeat nullam) τὴν ἐπιστήμην ὑπάρχειν. Apparet inde non probandum esse quod coniecit Alexander schol. 281 b 22.

125 b 5 Quum tres fecerit ordines τῶν πρὸς τι, considerandum dicit, si de genere disputetur, num genus et species non eodem ordini adnumerandae sint, sed diversam habeant rationem ad ea quibus inhaereant (εἰάν τις θῇ τὸ τοιοῦτον εἰς τὸ μὴ τοιοῦτον). — Articuli τὸ post εἰς adiecti eadem fere ratio est quam habemus 189 b 23, quem locum adscripsimus ad 10 b 10 coll. iis quae diximus ad 3 a 21 sub fin.

125 b 11 οὐδὲν γὰρ διαφέρει, intell. πρὸς τὸ ἀνασυσυδέειν. Argumentatio eadem manet, sive genus sive accidens dictum est alterum alterius.

Cap. 5. Deinde peccant in genere constituendo qui pro habitu actum (20) vel facultatem sumunt (28) vel pro genere quod quomodocunque speciei sit consequens. 126 a 3 Genus et species in eodem inesse vel fieri debent. 17 Species genus participare debet simpliciter, non quodammodo. 26 Peccant qui pro genere speciei partem sumunt, 30 qui quod malum (b4) vel quod per se bonum est in facultate ponunt, 7 qui uni generi subiiciunt quod in pluribus est, 13 qui differentiam generis loco et genus differentiae loco collocant, 34 qui id quod afficitur affectionis genus faciunt.

125 b 32 τῇ ὀργῇ ἔπεται πρότερον ἢ λύπη, v. 117 a 11. Quare irae natura non exprimitur (ἀπλῶς) doloris notione, sicut genere speciei natura definiri debet. Nam quamquam eum qui irascatur dolore antea affectum esse sequitur, ut dolor sit irae causa, tamen dolor non est genus irae, quia genus, quamquam speciei semper est consequens, tamen ex ea elici, sicut ex effectu causa unde fluxit effectus, nunquam potest: nam generis et speciei alia utique est ratio quam causae et effectus. — Vs. 35 dedimus ταῦτὰ pro ταῦτα, quae saepius in codd. confusa sunt (cf. quae diximus ad 16 a 6 sub fin.): nam ταῦτὰ sensui magis convenire videtur, quum exemplum de quo dicturus est iam commemoraverit vs. 29, ut nihil novi adiciat (quod si fieret, alteram lectionem praeferendam putarem), sed id exponat quod ab initio indicavit, cuius eadem ratio est atque eius exempli quod modo expositum est.

125 b 37 οὐ γὰρ ἐνδέχεται ἔτι διαμένειν τι τὸ αὐτό, ἂν περ ἐκ τοῦ εἶδους μεταβάλῃ εἰς τὴν ἀντίφασιν, ὅσον πίστις εἰς ἀπιστίαν, ὥστ' οὐχ ἡ αὐτὴ ὑπόληψις ὅτι μὲν πίστις ἔσται ὅτι δὲ μὴ. Desideramus in his quod alias admirari solemus Aristotelis ingenii acumen. Namque saepissime fit, ut idem genus contrarias species complectatur (cf. 123 b 3 sq.): videntur igitur et πίστις et ἀπιστία species ὑπολήψεως esse posse. τὸ γὰρ μὴ ἀριθμῶ ταῦτὸ ὃν ἀλλὰ γένει ἐκ τοῦ εἶδους μεταβαλεῖ εἰς τὸ κατ' ἀντίφασιν ἀντικείμενον, ὥστ' ἡ αὐτὴ τῷ γένει οὕσα ὑπόληψις ὅτι μὲν πίστις ἔσται ὅτι δ' ἀπιστία.

125 b 40 Negligentius dixit τὸν ὑπολαμβάνοντα καὶ πιστεύοντα,

quum ei qui evincere velit *ὑπόληψιν* fidei genus esse, dicendum sit ἐξ ἀνάγκης τὸν πιστεύοντα καὶ ὑπολαμβάνειν.

126a21 μετέχεται. Sic 129a14 sq. προστάττεται.

126a32 Veram lectionem quam Boethius, vet. intp. et optt. codices praebent restituimus. Verbum *κλέπτειν* deleverunt, opinor, qui definitionem *κλέπτου* hic proponi putarent, quippe in qua eadem voce uti non liceret. At primum quidem verbum *κλέπτειν* hoc loco ita accipi posset, ut non esset furari, sed dolo uti vel clam aliquid agere, ut verba τὸν δυνάμενον . . . *κλέπτειν* et ad sophistam et ad calumniatorem et ad furem pertinerent, aut, etiam si de fure solo dicta essent, certe non offenderet, quod de calumniatore et sophista nihil adiectum esset, quum uno exemplo res satis illustraretur. Deinde vero hic non id agit Aristoteles, ut furis definitionem det, sed ut exemplo proposito doceat quomodo fiat, ut facultas interdum pro mali genere habeatur: quare quod dicit est hoc: οἷον κλέπτῃν τίθῃσι οὐ τὸν κλέπτοντα ἀλλὰ τὸν δυνάμενον κλέπτειν. Unde apparet definitionem furis hic non proponi, ut nulla causa sit, ob quam verbum *κλέπτειν* non ferendum sit. Nostram lectionem etiam Alexander habuit (schol. 282a17).

126b20 Dedimus *γένη* quod et codd. et Boethius et vet. intp. habent.

126b24 παρόσται τῇ θανασιότητι ἢ ὑπερβολῇ, ὥστε καὶ ἡ ἐκ-
πληξίς. — Quod vs. 29 addunt codd. *ABCc*, quum in Boethii versione desit, Bkkum secuti omisimus.

127a3 Boethius et vet. intp.: „rursus si passionem cuius est passio, illius genus dicit”, quam lectionem probarem, nisi et codicum auctoritas et exempla quae sequuntur adversarentur. Locus quem hic habemus verbis differt ab eo qui proxime antecessit, re idem est.

127a6 ὥστ' οὐχ, ὥς τὸ γένος τοῦ εἶδους, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται ὁ ἀπὸ τοῦ πνεύματος. De hac demonstratione idem dicendum est quod observavimus ad 125b37: quod Aristoteles, licet non perspexit, tamen videtur sensisse, quum adiecerit ea quae legimus vs. 9.

127a10 τὸ τοιοῦτον, h. e. τὸ τοῦ πάθους εἶναι γένος τὸ πε-
πονθός. — Vs. 11 verba καθ' ὧν . . . γένος explicationis gratia addita sunt: οὔτι κατὰ πάντων ἡγουν οὐκ ἀποδεκτέον κατὰ τούτων καθ' ὧν μὴ ἀληθεύεται τὸ ἀποδοθῆν γένος.

Cap. 6. *Videndum est num ei quod genus perhibeatur species subiectae sint nullae, 26 num quod omnium sit consequens pro genere vel differentia sumtum sit, b1 num genus in specie inhaereat, 5 num ei non synonymum sit, 8 num species melior non in meliore genere insit, 18 num, si genus gradum admittat, item etiam species, 26 num quod maiore vel eodem iure genus dicatur non sit genus. 37 Quod vs. 18 habuimus non nisi ad redarguendum utile est, id vero quod vs. 26 etiam ad constituendum. 128 a 13 Genus constituendum est id quod plures species complectitur cum quarum natura coniunctum est. 20 Quomodo genus a differentia distinguendum sit. 30 Colligendum est e nomine et ex iis quae ab eo derivantur quid pro genere sumendum sit. 38 Denique videndum num alterum alterius sit consequens, ita ut non convertantur.*

127 a 28 Si quis τὸ ὄν pro genere sumsit, omnia huic generi subiecta sint necesse est: nam τὸ ὄν praedicatur de omnibus. Quare quum τὸ ὄν latissime pateat et omnia complectatur, sicut genus species et individua, etiam τὸ ἔν species esse debet τοῦ ὄντος. Quod si conceditur, de iisdem et genus et speciem praedicari consequitur (de omnibus enim et τὸ ὄν et τὸ ἔν), ut alterum altero non latius pateat, quod absurdum est.

127 b 18 Alterum orationis membrum, quod promittit particula μέν, priore repetito sequitur vs. 37. Cf. quae collegimus ad 61 a 19.

128 a 31 Lectionem quam Bkkus exhibuit, quum codicum auctoritate destituta sit, reiecimus, quamvis speciosa sit coniectura; nostram Boethius et Alex. (schol. 283 b 8) videntur habuisse. Eandem edd. prr. et plurimi codd. praebent. Vox τι vs. 31 adiecta videtur in codd. BC propter ea quae sequuntur ἐπιστήμη τις. Ne quis verba male coniungat, minus accurate haec ab Aristotele expressa esse monemus: nam quae particula καὶ minus arcte coniunxit revera ita connexa sunt, ut alterum alterius rationem reddat: nam collatis iis quae proxime sequuntur apparet dicendum fuisse ἐπεὶ δὲ δοκεῖ, εἰ τὸ μουσικόν, ἢ μουσικόν, ἐπιστήμὸν ἐστὶ, καὶ ἡ μουσικὴ ἐπιστήμη τις εἶναι...

128 a 35 οἷον εἰ βούλει κατασκευάσαι τὴν ἐπιστήμην διαφαισιν εἶναι σκοπεῖν δεῖ...

Lib. V. cap. 1. Quod proprium est aut per se et semper aut ad aliquid relatum et aliquando proprium dicitur. 22 Quod refertur ad aliud duobus vel quattuor modis impugnari potest. 34 De discrimine eius quod per se et quod relatum ad aliud, eius quod semper et quod aliquando proprium dicitur. 129a 6 Quod refertur ad aliud, id aut semper aut plerumque proprium est. 17 Disputantibus maxime est quaestio de eo quod per se proprium est et quod semper et quod refertur ad aliud.

128 b 27 Nostram lectionem Boethius, vet. intp. et edd. prr. habent omnes, ut quod Bkkus dedit *κινῶι τὸ μέν* esse videatur, coll. 134 a 7, 13, 16. — Quod dedimus vs. 33 *κείμενον*, id sensus postulare videbatur: nam τὸ κείμενον est τὸ τεθέν, ἡ θέσις, τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον. Boethius vertit: „quod propositum est”, vet. intp.: „quod positum est”.

129 a 22 Ad verba *πρὸς πολλὰ* mente intelligendum esset τοὺς λόγους ποιοῦντα s. τῶν λόγων γινομένων (hoc enim vel aliud quid huiusmodi elici posset ex iis quae antecesserunt οἱ λόγοι γίνονται πρὸς ταῦτα), si Aristotelem ipsum hoc in mente habuisse verisimile esset. Nam *πρὸς πολλὰ* est „multarum rerum ratione habita, in vieler Beziehung, aus vielen Gesichtspunkten”, coll. iis quae diximus ad 50 a 11. — Docet autem hic cur in sequentibus agatur de eo quod per se et semper proprium sit praetermisso eo quod aliquando proprium sit et quod relatum ad aliud, quippe quorum alterum (vs. 28) non sit argumentum artis dialecticae proprium (λογικόν), alterum vero (vs. 32) numerandum sit in accidentibus. — Vs. 28 delevimus verba οὐκ ἐν ἄλλοις ἢ quae neque Boethius habuit qui vertit: „quod vero aliquando ad aliud quod nunc dicitur tempus consideramus”, neque vet. intp. cod. Goth. qui habet: „quod vero quando ad id quod nunc dicitur tempus tempus (sic) consideramus”, neque intp. anonymus videtur legisse, cuius verba dedit Brandis schol. 283 b 46.

Cap. 2. Proprietas rei, nisi et quid sit et (13) quo iure de ea praedicetur re ipsa sit manifestius, male constituta est. 22 Iisdem argumentis utendum est, ut proprietatem recte constitutam esse doceatur. 30 Deinde videndum est num quid ambigui habeat quod rei proprietatem exprimat, 130 a 15 num ambiguum sit id cuius proprietas constituatur, 29 num idem plus semel dictum sit, b 11 num in proprietate aliquid insit

quod commune sit omnibus, 23 num plura quae rei propria sint comprehendantur.

129 b 1 *πρῶτον μὲν* ... cf. 132 a 22—24.

129 b 3 Magentenus (v. schol. nostra I. p. 72) habuit lectionem codicis

Β γνωριμώτερον. Interpretationem autem quam ille proponit falsam esse facile intelligitur: nam sententia haec est: *ἔστιν ἐν μὲν τοῦ μὲν μὴ καλῶς εἰ μὴ διὰ γνωριμωτέρων, τοῦ δὲ καλῶς, εἰ διὰ γνωριμωτέρων*. Ei vero quod incepit per *ἐν μὲν* ... respondet quod sequitur vs. 13. *τὸ δ'* ...

129 b 15 Veram lectionem solus habet cod. *q*: hanc enim et Boethius et vet. intp. praebet, qui vertunt: „sed huic inesse notius esse”, et sensus requirit. Nam quod Aristoteles dicit est hoc. Non solum quae sit rei proprietas quae constituta est, sed etiam de re ipsa eam praedicari s. cum re ipsa eam coniunctam esse clarius nobis esse debet et certius quam quid sit res cuius proprietas constituitur. Quem sensum tolerabilem habeat Bkki lectio equidem non intelligo. Quod editiones priores exhibent idem exprimit quod nostra lectio, sed aliis verbis: namque habent *ἀλλὰ καὶ τῷδ' ὑπάρχειν γνωριμώτερον εἶναι*. — De collocatione verborum *ὁ μὴ γὰρ* cf. 167 b 16 et quae habuimus ad 4 b 22.

129 b 17 *ὁποτέρου τούτων συμβάντος*, h. e. τοῦ εἰ μὴ γνωριμωτέρον ἔστι τοῦ πράγματος ἢ τοῦ εἰ μὴ γνωριμωτέρον ἔστιν ὅτι αὐτῷ ὑπάρχει. Alterius rei exemplum dedit vs. 9, alterius exemplum sequitur vs. 18.

129 b 24 *τῶν γὰρ* ... Explicat cur in antecedentibus adiecerit *κατὰ τοῦτο*. Cf. quae dixit Alexander in schol. 287 a 7 coll. ib. vs. 34, ubi pro verbis *οὐ γὰρ* ... *ἴδιον* legenda sunt verba quae habemus vs. 24 *ἔστι γὰρ καλῶς* ... *ἴδιον*; nam de his Alexandrum loqui apparet.

130 a 7 *ὅταν ἐπὶ* ... si, qui redarguat vocem ambiguam, quae rei proprietas exprimat, eo sensu eam accipiat, qui a re de qua agatur alienus sit.

130 a 27 Bkkus cum edd. prr. dedit *κατὰ τοῦ*, nos cum Boethio et vet. intp. *κατὰ τοῦτο*, quae quidem lectio, quum conveniat loquendi usui qui et in antecedentibus et in sequentibus locis exponendis observatus est, a nobis praelata est. Altera lectio, quamquam ferri potest, improbanda videtur maxime propterea, quod in rebus similibus eandem dicendi formulam ab Aristotele diligenter servari videmus.

130a38 δευτερον δ' ... Deinde si quis non aperte quidem his posuerit eandem vocem, sed proprietatem rei ita constituerit, ut definita una vel altera notione qua usus sit idem vocabulum non iterari non possit.

130b9 dedimus πλεονάκως ex optt. codd., quod Boethius et vet. intp. et hic et a29 vertunt „frequenter”.

130b20 Quod Alexander (schol. 284b1) reprehendit facile excusatur eo, quod Aristoteles addidit κατὰ τοῦτο, h. e. κατὰ τὸ πρόξενον ἀπὸ τινῶν (cf. enim 132a15, ubi redarguitur quod hic probatur), ut appareat non animam animalis propriam dici simpliciter, sed non nisi καθὸ τὸ ψυχὴν ἔχειν οὐ πᾶσι κοινὸν ἔστιν, ὥσπερ τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν.

Cap. 3. Deinde videndum est num eo quod rei proprium dicatur res ipsa contineatur cuius proprietas constituitur, 131a12 vel num pro proprio sumtum sit id quod rei oppositum vel quodcunque re ipsa sit obscurius aut certe non clarius, 27 deinde num id quod aliquando cum re non coniunctum sit, b5 num non indicaverit adversarius se non quod semper, sed quod nunc proprium sit constituisse, 19 num quod pro proprio sumtum sit non nisi sensu cognoscatur, 31 num quod proprii loco ponatur definitio rei sit, 132a10 vel in eius natura non necessario positum.

131a2 τι τῶν αὐτοῦ non dicit id quod in alia re inhaeret, τὸ ἐν ὑποκειμένῳ, sed quod alii subiectum est sicut species generi: nam vs. 5 τινὲ τῶν τούτου est ζῷον τινί, ἀνθρώπῳ. Deinde de ea ratione quae inter speciem et gentem intercedat sermonem esse maxime ex exemplo apparet quod vs. 8 apponitur: nam et corpus et anima eo sensu τὶ τῶν ζῳίου dici posset, ut animalis essent partes. Quare verba τὸ δέ τι τῶν αὐτοῦ ὅσπερ sic interpretari licebit: quodcunque vero rei, cuius proprietas constituitur, ita subiectum est, ut eandem rationem habeat ad illam quam species ad gentem, quo continetur, posterius est, h. e. ὅσπερ τῷ λόγῳ s. καθ' αὐτό. τὸ γὰρ γένος τοῦ εἶδους φύσει πρότερον καὶ γνωριμώτερον. ἐκείνου γὰρ ἀναίρεθέντος τοῦτο συναναιρεῖται, θατέρον δ' ἀναίρεθέντος θατέρον οὐκ ἔτι. Cf. quae diximus de voce πρότερον ad 14a26 et ad 71b16.

131a28 Duos locos qui distingui debebant hic confudisse videtur Aristoteles: nam non idem est num pro proprio sumtum

sit τὸ μὴ αἰεὶ παρεπόμενον (id quod aliquando omnino non praedicetur de eo cuius proprietas constituatur) an τὸ γινόμενόν ποτε μὴ ἴδιον (id quod aliquando non sit proprium eius cuius proprium esse dicatur, quamquam semper de eo praedicari possit). In iis autem quae sequuntur vs. 29 (οὐ γὰρ...) non nisi de eo quod μὴ αἰεὶ παρέπεται cogitavisse videtur Aristoteles: quare etiam vs. 34 non dixit εἴπερ τοιοῦτόν ἐστιν οἷόν ποτε μὴ ἴδιον γίνεσθαι, sed εἴπερ τοιοῦτόν ἐστιν οἷον ἀπολείπειν, h. e. οἷόν ποτε μὴ παρέπεσθαι, quamquam exemplum quod adicitur vs. 35 non nisi de eo Aristotelem dicturum fuisse docet ὁ ποτε οὐ γίνεται ἴδιον (nam quae legimus vs. 36 accuratius expressisset, si dixisset ὁ γίνεται ποτε μὴ ἴδιον, sicut vs. 28). Quod quam verum sit etiam ea comprobant quae leguntur vs. 38, ubi proprium ita constituendum esse dicit, ut sumatur τὸ ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ ὃν ἴδιον, h. e. id quod rei proprietatem ita exprimat, ut temporis rationem omnino non admittat. Accedit quod b5 de tempore praesente dicitur quod hic de tempore universo profertur.

131 b 22 ἔξω γινόμενον τῆς αἰσθήσεως. Quomodo haec intelligenda sint exemplum docet vs. 29. Apparet autem haud multum differre hunc locum ab eo, quo quod proprium sit ita constituendum esse dixit, ut non alio tempore aliter se habeat: nam quae sensibus subiecta sunt tempore interiecto mutantur, ut temporis notio ab iis separari nequeat.

131 b 24 ἔσται δ' ἀληθὲς τὸ ἀφανὲς εἶναι εἰ ἐτι ὑπάρχει ἐκ τῶν μὴ ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ παρακολουθούτων αἰσθητῶν ὄντων. Quod dicit iis explicatur quae habemus vs. 32. Namque, ait, non recte constituitur rei proprietas, si pro proprio sumitur id quod non nisi sensu cognosci potest neque necessario et semper cum re coniunctum est, cuius proprium esse dicitur.

Cap. 4. Non est proprium quod pro proprio sumtum est, si non ad singula convenit omnia quorum proprietas constituenda erat, b8 si de quibus nomen rei praedicatur, de iisdem proprietas definita non praedicatur et vice versa, 19 si eius quod inhaeret in alio proprium dicitur id in quo inhaeret, 35 si pro proprio sumitur id quod res participat ut differentiam, 133a 12 vel quodcunque natura prius est vel posterius re ipsa; 24 si eorum quae eadem sunt, quatenus sunt eadem, non

eadem est proprietas, 35 si eorum quae eidem speciei subiecta sunt non idem specie est proprium, b 15 si quod rei subiectae sit proprium, id coniunctae cum accidente non sit proprium et vice versa.

132a 23 Quum exposuerit unde cognoscatur, num rei proprietas bene expressa sit, iam eos locos traditurus est, ex quibus diiudicetur, num quod proprium dicatur omnino sit proprium an non sit: namque, ait, ii loci, ex quibus appareat num proprietas bene constituta sit, continentur iis qui docent unde cognoscatur, num quod pro proprio sumtum sit revera sit proprium: nam quod revera proprium est, id ab omni parte bene constitutum esse consequitur: quare si quid ex iis locis, quos iam expositurus est Aristoteles, vel probatur vel redarguitur, et num quod proprium dicatur revera sit proprium et num recte expressum sit simul intelligitur.

132a 28 *ὅλον*, quod Bkks uncinis circumscripsit, coll. iis quae diximus ad 1 b 18 et ad 4 b 23 offensionem non habet.

132a 29 *κατὰ τοῦτο*, intell. *καθ' ὃ τοιοῦτόν ἐστιν οὗ ἀπεδόθη τὸ ἴδιον*. Et hoc et quae sequuntur facile intelliguntur exempli quod b 1 proponitur ratione habita: namque si hominis exemplo utimur, id quod dicit vs. 29 est hoc: *ἢ εἰ τὸ ἀποδομένον μὴ ἐστιν ἴδιον ἐκάστου τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ ἀνθρώπου εἶναι*.

132a 36 Adiecimus particulam *μὴ*, quam optt. codd. habent, licet invito Boethio et vet. intp., quum eadem addita sit b 15, 30, 133a 7, 19, 30, b 7; sensus enim hic est: „Erit enim proprium id quod proprium esse negat adversarius”. Nam sicut vs. 31 ita etiam hic *τὸ κείμενον* dixit id quod posuit adversarius, cuius thesin impugnamus sive *ἀνασκευάζοντες*, si ille affirmet, sive *κατασκευάζοντες*, si propositionem negantem defendat.

132b 3 *ἔστι δ' ὁ τόπος...* Quaeritur enim in exemplo quod habuimus vs. 1, num de quo nomen hominis, de eodem etiam praedicetur proprietatis definitio, quae quod hominis proprium sit ita constituat, ut sit animal scientiae capax. Tenendum est autem et hic et in sequentibus *τοῦνομα* semper id intelligi cuius proprietas constituatur, *τοῦνομα τὸ οὗ ἀποδίδεται τὸ ἴδιον*, τὸν λόγον vero id quod illius proprietatem declaret, *τὸν λόγον τὸν λέγοντα τὸ ἴδιον*.

132b 8 Si res cuius proprietas exponitur et proprietas ipsa non

praedicantur de iisdem, ut inter se commutari non possint, proprietates non recte constituta est. Exempla loci praecedentis quae modo exposuimus etiam huic loco conveniunt, quum alter ab altero non re, sed verbis differat.

132 b 22 τοῦ κατηγορουμένου negligentius dixit, quum optime ipse exposuerit (1 a 20) quid intersit inter id quod dicatur καθ' ὑποκειμένου et ἐν ὑποκειμένῳ. — Vs. 32 cur adiectum sit τῷ εἶδει ex iis intelligimus quae habentur 134 a 31.

132 b 33 Verba ὡς τὸ ἴδιον κατηγορεῖται aut ita explicari possunt ut fecit Alexander (schol. 285 a 21) — quod si admittitur, nihil his verbis exprimitur quam quod per se intelligitur ex iis quae proxime antecedunt — aut ita, ut Aristotelis animo iam obversata esse putemus ea quae sequuntur, ut verba ὡς τὸ ἴδιον κατηγορεῖται significant οὐ κατὰ μέθεξιν, ut dicit vs. 35, h. e. οὐχ ὡς γένος ἢ ὡς διαφορὰ ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν τὸ τί ἦν εἶναι δηλοῦν, vel quod dicit 133 a 21 οὐτε διαφορὰ ὄν οὐδ' ὄρος: nam genus et differentia, quibus ipsa rei natura definitur, rei proprietatem non expriment. Nobis quidem haec interpretatio praestare videtur ei quam dedit Alexander, quamquam res difficilis est ad diiudicandum, quum Aristoteles ipse nihil addiderit quod nos doceat quomodo haec accipienda sint.

133 a 12 Coll. exemplo quod sequitur et iis quae habentur vs. 18 apparet Aristoteli dicendum fuisse εἰ ἐνδέχεται μὴ ἅμα ὑπάρχειν pro εἰ μὴ ἐνδ. ἅμα ὑπ.: nam τῷ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν repugnat τὸ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, h. e. τὸ ἐνδέχεται ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν: cf. 21 b 23 — 26. — Vs. 13 ἢ οὐ τοῦνομα, h. e. ἢ τοῦτο καθ' οὗ τοῦνομα ἀληθεύεται, quam id cuius proprietates constituitur.

133 b 5 Quod Bkku dedit facilius quidem est ad intelligendum quam quod nos exhibuimus, sed et a codd. et ab intpp. alienum. Boethius vertit: „quatenus utrique eorum ut animal est accidit“, vet. intp. cod. Goth.: „in eo quod animal est utrumque eorum secundum quod accidit“, ut quid habuerint non satis certum sit. Nostrae lectionis, quam etiam Alexander habuit (schol. 285 a 46 sqq.), sensus hic est: ἢ τὸ συμβεβηκέναι ἐκάτερον (τὸ κινεῖσθαι καὶ εἶσθαι ὑφ' αὐτοῦ intell.) ἐκατέρῳ αὐτῶν ἐστὶ συμβεβηκέναι ἢ ζῶν, quatenus utrumque de utroque, quatenus animal est, praedicatur. Equidem haud scio an ex codd. restituendum sit ἐκάτερον pro

ἐκατέρω, quum his verbis explicetur, cur τὸ κινεῖσθαι et τὸ ἐστάναι ὑφ' αὐτοῦ specie non differant. At quum ἐκάτερον, etsi non expressum, mente certe cogitandum sit, et quum locus difficilis etiam difficilior fiat ad intelligendum, si ἐκατέρω mutetur in ἐκάτερον (excusatur enim dativus ζῶν altero dativo sequente), Alexandri auctoritatem, qua commendatur lectio ἐκατέρω, deserere noluimus.

133 b 10 Ne iungas ὥς ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος: nam sensus est: ἢ τὰ μὲν (ἄνθρωπος καὶ ὄρνις intell.) ὥς εἶδη ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἐστί, τὰ δ' ὥς διαφοραὶ τοῦ ζῶν (τὸ πεζὸν δίκουν καὶ τὸ πτηνὸν δίκουν intell.).

133 b 12 Quamquam enim homo et equus in eadem specie sunt (uterque enim animal est), tamen proprietates non eadem specie continentur: nam τὸ πεζὸν δίκουν hominis proprietatem exprimit, sed quod in eadem specie est τὸ πεζὸν τετράκουν equi proprietatem non exprimit: nam praeter equum multae aliae sunt quadrupedes.

133 b 15 Quum aliquid idem esse vel diversum ab aliqua re non eodem semper sensu accipiatur, qui argutiis uti velit omnia fere redarguere poterit quae pro propriis sumantur. Namque quod adversarius proprium esse dixit, negabit dicens fieri non posse, ut diversarum rerum eadem sit proprietas, hominem vero et hominem album non idem esse, ut necesse sit aliam esse hominis, aliam hominis albi proprietatem, quam adversarius eandem sumserit. Item (vs. 25) sophisticè refellit quod recte constitutum est proprium qui eius quod dicatur κατὰ τὴν ἕξιν aliam proprietatem esse debere contendit quam ἕξως ipsius: nam revera utriusque proprietas eadem est, quod in seqq. docetur inde a vs. 26.

133 b 31 Si quis vero probare velit hominis et hominis albi eandem esse proprietatem, dicendum est non simpliciter et reapse alterum ab altero diversum esse, sed non nisi quodammodo, ut eadem eorum proprietas esse et possit et debeat.

133 b 36 Si quis neget quod demonstravimus vs. 26—30 dicens μὴ εἶναι τῆς ἐπιστήμης ἴδιον τὸ ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγον propterea, quod ἕξως et id quod κατὰ τὴν ἕξιν dicatur non eadem sint, ut peccet qui eandem eorum proprietatem constituat, quum ipse argutetur, sophistico argumento eum redarguere licebit, ita ut dicamus profecto non eandem utriusque constitutam esse proprietatem, quia ὁ ἐπιστήμων (ὁ κατὰ τὴν

ἔξιν λεγόμενος) dicatur ὁ ἀμετάπειστος, ἡ ἐπιστήμη vero (ἡ ἔξις) dicatur ἡ ἀμετάπειστος.

Cap. 5. Videndum est num pro eo quod semper proprium sit sumtum sit id quod cum rei natura coniunctum sit, 18 num id cuius proprietas constituatur de alio primo praedicatur vel aliud de ipso primo (nam quod de altero, idem etiam de altero praedicari debet), 26 num satis accurate definitum sit, quomodo et cuius rei proprietas sumatur, 135 a 9 num res ipsa pro ipsius proprietate habita sit, 20 num in iis quae ex similibus partibus constant vel partis vel totius proprietate constituta sit.

134 a 18 Proprietatem rei recte constitutam esse redarguitur, si id cuius proprietas declaratur de alio primo praedicatur: de utroque enim praedicabitur quod pro proprio sumtum est, ut proprium alterius simul esse non possit. Sic corpus dicitur album ὥς κατ' ἄλλο τι πρῶτον, κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ταύτῃ γὰρ πρῶτως ὑπάρχει τὸ κεχρῶσθαι (v. quae diximus ad 16 a 6). ἡ δ' ἐπιφάνεια λέγεται κεχρῶσθαι ὥς πρῶτον αὐτό. Quae ita se habent ut corpus et superficies, eorum proprietatem constituere difficillimum est, quoniam quod de corpore (τῷ κατ' ἄλλο), id etiam de superficie (τῷ πρῶτῳ s. τῷ καθ' ὃ λέγεται θάτερον) praedicatur, ut non verum sit proprietatem (quam dicit τὸν λόγον vs. 25) de eodem praedicari, de quo etiam rem (τοῦνομα) cuius proprietas constituitur: nam τὸ κεχρῶσθαι et τὸ ἐπιφάνειαν εἶναι, quum alterum etiam de corpore praedicetur, de quo alterum non praedicatur, non de eodem utique praedicantur. Cf. quae diximus ad 132 b 8. Aliud exemplum habemus vs. 32—34.

134 a 35 οὐδὲν γὰρ ἔτερον ἢ..., h. e. οὐδένα γὰρ ἄλλον τρόπον ἄλλ' ἢ... Similia v. ad 52 a 29, 43 b 22. — τῷ ἔχειν, h. e. τῷ ἔχειν ἐπιστήμην s. τὸν ὁρθὸν λόγον.

134 b 2 καθάπερ ζῶον τὸ αἰσθάνεσθαι. τὰ ζῷα γὰρ τὰ καθ' ἑκάστα μετέχει τοῦ γένους, τὸ δὲ γένος, τὸ ζῶον, μετέχεται ὥσπερ οὖν τῶν καθ' ἑκάστα ζῶων ἰδίον ἐστὶ τὸ ζῆν τῷ μετέχειν τοῦ γένους (ἢ γὰρ ζῶόν ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ζῆ), οὕτως καὶ ζῶον (τοῦ γένους) ἐστὶ ἰδίον τὸ αἰσθάνεσθαι τῷ μετέχεσθαι (ἢ γὰρ μετέχεται τὸ γένος αἰσθάνεται τὸ ζῶον).

134 b 8 οὐκ ἐστὶ..., h. e. ὅτι τὸ νῦν ὑπάρχον ἰδίον ποτ' οὐκ ἐστὶ τοιοῦτον οἷον ὑπάρχειν ἐκείνῳ. Sententia haec est.

Qui simpliciter proprium ponit quod non nisi nunc proprium est in eo peccat, quod pro proprio sumit id quod aliquando non erit tale, ut rei conveniat cuius proprietates declaranda est. Quamquam invito Boethio qui vertit: „quale nunc inest id (illud legendum opinor)”, et vet. intp. cod. Goth. qui habet: „quale nunc est id”, dedimus lectionem difficiliorem quam optimi codices praebent. Nam facilius lectio alienae correctionis speciem habet.

134b11 Qui non indicavit, ait, num id quod proprium dicat ὡς πρῶτον ἢ ὡς κατ' ἄλλο sit proprium, eo peccavit, quod proprietates et res cuius proprietatem constituit non convertuntur inter se. Namque quum color superficiei sit proprium ὡς πρῶτον, corporis vero ὡς κατ' ἄλλο, si color proprietatem alicuius rei exprimere dicatur, incertum est num de superficie an de corpore sermo sit, ut, etiam si proprietatem recte constituimus (εἴπερ καὶ ὁ λόγος ἀληθεύεται), tamen nomen rei ipsius falsum esse possit. Corporis enim proprietates constituta erit ubi superficiei proprietatem exprimere debebamus et vice versa.

134b14 οὐκ ἔσται ἴδιον. Nam eadem esset (quod apparet ex exemplo vs. 17) duarum rerum proprietates. Nam (vs. 15) si quis constitueret quod proprium esset ei quod haberetur, simul etiam habenti proprium esset, et si constitueret quod habenti proprium esset, simul etiam ei quod haberetur proprium esset, quae quomodo distinguenda sint ostendit a 34 sqq.

134b19 ἐὰν μὲν γὰρ τῷ μετέχεσθαι ἀποδῶ, οὐ μόνον τῷ μετεχομένῳ (τῷ ζῳῳ, τῷ γένει vs. 2) ὑπάρξει, ἀλλὰ καὶ τοῖς μετέχουσιν, ἐὰν δὲ τῷ μετέχειν ἅμα τοῖς μετέχουσιν καὶ τοῖς μετεχομένοις.

134b30 Si species, cuius proprietates constituta est, alias species complectitur quae inter se differunt, proprietates quam diximus, quum omnibus convenire debeat, alii speciei magis, alii minus erit propria, quod absurdum est (vs. 34), nisi forte singulae species ita comparatae sint, ut et ipsae et proprietates gradum admittant simulque augeantur et minuantur gradus utriusque, velut si lux, flamma, pruna eo magis habeant ignis (τοῦ ὀνόματος) naturam, quo magis de iis praedicetur id quod ignis proprium sit (ὁ λόγος) — τὸ λεπτομερέστατον intell. Si vero singulae species ipsae gradum non admittunt, fieri non potest, quin simul augeatur id quod rei proprie-

tatem exprimat (ὁ λόγος) et res cuius proprietas constituitur (τοῦνομα).

135 a 2 τοῦ τε ἀπλῶς — τοῦ πυρρός — καὶ τοῦ μάλιστα ὄντος τοιούτου — τοῦ φωτός. Nam utriusque proprium erat τὸ λεπτομερέστατον. Cf. 146 a 16.

135 a 6 Sin autem ipse proprietatem sic constitueris, non paties, ut adversarius talem obiectionem tibi faciat.

135 b 4 eiecimus articulum τῆς et vs. 5 particulam καί. Quod Aristoteles dicit est hoc. Rei quae ex similibus partibus composita est recte constituitur proprietas, si quod eius proprium dicitur praedicatur de quaque parte et proprium est singularum partium, quatenus ex his totum aliquid componitur. Quare recte constituit terrae proprietatem qui natura eam deorsum ferri dicit. Nam et omnis terra (h. e. unaquaeque terrae pars, πᾶσα γῆ, non πᾶσα ἡ γῆ, tota terra) natura deorsum fertur et cuiusque terrae proprium est, ut deorsum feratur, quatenus (κατὰ τὴν γῆν) quodcunque totum ex terra componitur natura deorsum fertur. Apparet ex hac interpretatione explicationis gratia addita esse quae in codd. Bq et Duf vs. 5 adiecta sunt. Simul intelligitur omittebam esse particulam καί, quia quae leguntur vs. 4 sq. ἐκ παραλλήλου dicta sunt iis quae particulis μὲν et δὲ distincta habuimus vs. 1 sq.

Cap. 6. Deinde videndum est, num oppositorum oppositae constitutae sint proprietates: contrariorum contrariae, 11 relatorum relatae, 21 privationum privatione expressae; 136 a 1 num repugnantia eiusdem rei dicta sint propria, 14 num repugnantium non repugnantes constitutae sint proprietates, 29 num repugnantium eadem prolata sit proprietas, b 3 num eorum quae ex eadem divisione nata sint proprietates ita declaratae sint, ut non eundem divisionis ordinem teneant.

135 b 18 eiecimus particulam γάρ, quum in iisdem codd. desit quos vs. 24 secuti sumus, quamquam et in sequentibus et in antecedentibus particulam γάρ in simili constructione adiectam videmus, unde facilius eam addi quam omitti potuisse apparet. Accedit quod edd. prr. pleraeque eam omiserunt. — Quod recepimus vs. 24 deesse non posse ex exemplo intelligitur quod sequitur. Patet enim non τὰ δύο et τὸ ἐν propria hic dici τοῦ διπλάσιου et τοῦ ἡμισσοῦ, sed τὸ

ὥς δύο πρὸς ἓν et τὸ ὥς ἓν πρὸς δύο, quod qui non viderent alterum membrum quod supervacaneum putarent omiserunt. Editiones omnes Isingriniana et Paciana exceptis omiserunt verba τὰ δὲ δύο πρὸς ἓν. Recte Buhlius veram lectionem reduxit. Nam quod Aristoteles dicit hoc est: ἐπεὶ λέγεται τὸ μὲν διπλάσιον πρὸς τὸ ἡμισυ, ὁ δὲ λόγος τῶν δυεῖν πρὸς ἓν πρὸς τὸν λόγον τοῦ ἐνὸς πρὸς δύο (coll. vs. 19 sq.), ἔστι δὲ τοῦ διπλασίου ἴδιον τὸ ὥς δύο πρὸς ἓν, εἴη ἂν... Accedit quod duo et unum non sunt notiones relatae, sicut duplex et simplex, nam quod unum est etiam non relatum ad duo cogitari potest (cf. schol. 286 a 16): quare insulsum esset, si Aristoteles diceret τὰ δύο πρὸς ἓν λέγεσθαι. Imo dicit τὸ ὥς δύο πρὸς ἓν λέγεσθαι πρὸς τὸ ὥς ἓν πρὸς δύο. Nam ratio unius ad duo cogitari nequit, nisi quatenus referatur ad rationem duorum ad unum.

136 a 4 πεφνυκότες ἔχειν. Quae cur adiciantur discimus 12 a 30. 136 a 15 dedimus καὶ ἐξ ὧν, quae lectio et difficilior est et melior. Nam quum vs. 6 dixerit existimandum esse ἐκ τῶν κατηγορουμένων num proprietates rei recte constituta sit, vs. 29 vero ἐκ τῶν ὑποκειμένων existimari idem velit, vs. 14 sq. exponit quomodo ἐκ τῶν κατηγορουμένων καὶ ἐκ τῶν ὑποκειμένων (s. ἐκ τούτων ὧν κατηγορεῖται) idem cognoscatur. Apparet inde lectionem vulgarem καὶ καθ' ὧν alienae correctionis speciem habere. — Eosdem codices secuti vs. 21 scripsimus μὴ τοῦ coll. 129 b 15 et 1068 a 29, quem locum adscripsimus ad 4 b 22.

136 a 36 Falli dicit eum qui quod affirmationis non sit proprium, negationis proprium esse contendat. Nam proprietates aut affirmatione aut negatione exprimitur; si affirmatione, negationis proprietatem, si negatione, affirmationis proprietatem significare non potest. Iam si verum esset negationis esse proprium quodcunque affirmationis non esset, sequeretur negationis proprietatem affirmatione exprimi posse, quamquam etiam quod affirmationis non est proprium affirmatione exprimi potest.

136 b 3 Si $ABCD$ eundem divisionis ordinem tenent, item si $abcd$ ex eodem divisionis ordine sunt, notio a non exprimet proprietatem notionis A , si nulla e reliquis (bcd) nullius reliquarum (BCD) proprietatem significat. — Vs. 6 eieci-

mus vocem *θυνητῶν*, quam explicationis gratia additam esse apparet (cf. schol. 286 b 6).

Cap. 7. Deinde num proprietas recte constituta sit cognoscitur ex casibus, 33 ex iis quae similem rationem habent, 137a8 ex iis quae eandem rationem habent, 21 ex existentia, generatione et interitu, b3 ex ideis et iis quae et quatenus cum rei natura necessario coniuncta sunt.

137a8 Locus pluribus iisque haud exiguis difficultatibus impeditus primo quidem aspectu optime videtur explicari hoc modo. Ponamus notiones *a* et *b* eandem rationem habere ad notionem *A*: quare si *a* non exprimit proprietatem notionis *A*, neque *b* eius proprietatem exprimere consequitur. Sin autem *A* proprium est notionis *a*, non erit proprium notionis *b*, quum unum duorum proprium esse nequeat. Iam vero apparet exempli quo res illustratur alteram partem (vs. 16 εἰ δ'... 17 αἰσχροῦ) ita comparatam esse, ut rei expositae minime conveniat. Nam ut exemplum quadraret, dicendum erat εἰ δ' ἔστιν ἴδιον ἢ φρόνησις τοῦ ἐπιστήμην εἶναι καλοῦ, οὐκ ἂν εἴη ἴδιον αὐτῇ τοῦ ἐπιστήμην εἶναι αἰσχροῦ vel aliud quid huiusmodi. Quam quidem loci difficultatem quum animadverteret Inl. Pacius, qui ea quae leguntur vs. 9 sq. ita interpretatus est, ut sententia sit: „Si *A* non exprimit proprietatem notionis *a*, neque proprietatem notionis *b* exprimet; sin autem *A* est proprium notionis *a*, non simul erit proprium notionis *b*, quoniam non datur una duarum rerum proprietas”, elicienda putavit omnia quae de exemplo dicuntur (vs. 12 οἷον... 18 ἴδιον). Erit fortasse qui explicationem ab initio a nobis propositam praestare putet: ac primum quidem propterea quod, si probetur, ea certe quae legantur vs. 12 οἷον... 15 αἰσχροῦ non aliunde intrusa, sed ab Aristotele ipso profecta videantur, ut servari possint, Pacii vero interpretatio pro vera haberi nequeat, nisi omnia quae de exemplo dicantur aliena manu adiecta esse putentur; deinde quia omnis difficultas ex Aristotelis in scribendo negligentia orta videri possit (coll. iis quae habuimus 35a2, ubi terminis ita sumtis, ut rei parum conveniant, addit λεπτέον δὲ βέλτιον τοὺς ὅρους, et quae diximus ad 84a21 et ad 94b18); denique quia vitium esse possit in verbis τὸ αὐτὸ πλείονων (vs. 18), quum non sit veri dissimile parum accurate ab Ari-

stotele expressum esse quod in mente habuerit: *ἀδύνατον γὰρ τὸ αὐτὸ* (intell. *τὸ ἐπιστήμην εἶναι*) *πρὸς πλείω καὶ ἐναντία λεγόμενον* (*πρὸς τὸ καλὸν γὰρ καὶ πρὸς τὸ αἰσχρὸν ἐλέγεται*) *εἶναι ἴδιον ἑνὸς τινος καὶ ὁσάύτως ἔχοντος*. At primum quidem coll. iis quae habentur 138 a 19 sq. haud improbabile est verba *ἀδύνατον γὰρ ... ἴδιον* (vs. 17) prius in margine adscripta ad explicanda ea quae sequuntur vs. 19 *τὸ γὰρ ... συγκρίνεται* postea alieno loco Aristotelis verbis inserta esse; deinde ex similitudine eius loci quem habemus 138 a 13 sq. veri simile est neque binas binarum rerum neque binas unius rei proprietates (quod in exemplo factum videmus) inter se comparari, sed de una binarum rerum proprietate sermonem esse: quod qui concedit eam hunc locum expediendi rationem quam I. Pacius iniit non probare non poterit. Demique ex iis quae leguntur vs. 19 de una binarum rerum proprietate, hic agi manifestum est. Quae quum ita sint, nihil relictum videtur, nisi ut aut ipsum Aristotelem in eo peccavisse ponamus, quod non viderit se in exemplo vs. 16 sq. plures unius rei proprietates constituisse, quod minime absurdum est, dum ut redarguat quod proxime praecessit unam plurium rerum proprietatem esse non posse vs. 17 sq. moneat, ita ut alterum altero hic ipsum confudisse appareat (quae quidem loci interpretatio si probatur, de binis unius rei proprietatibus intelligenda erunt quae habuimus vs. 9—12, ut exempla quidem quadrent, sed et falsum sit id quod dicitur vs. 11 sq. et quae adduntur vs. 17 *ἀδύνατον γὰρ ...* omnino non cohaereant cum antecedentibus), aut Iulio Pacio adstipulemur, qui verba *οἷον* vs. 12—18 *ἴδιον* aliunde intrusa putavit. Uncinis haec circumscribere non ausi sumus, tum quia aut haec aut alia exempla, quibus locum illustraret, Aristotelem ipsum addidisse verisimile est, tum quia argumenta quae modo exposuimus ita comparata sunt, ut auctorem ipsum in vitio esse non posse minime evincant.

137 a 19 Quae vera sit rei proprietas ex hoc loco probari non potest, quia *A*, si eandem rationem habet ad notionem *a* quam ad notionem *b* (*ἐν πρὸς πλείω συγκρίνεται*), aut neutrius aut simul utriusque proprietatem exprimere deberet, quod absurdum est, quum ipsa proprii notio postulet, ut unius rei semper sit una proprietas.

137 b 2 καὶ πρὸς τὰ ἑξ αὐτῶν, „et ad reliqua quaecunque ex

ipsis derivantur". Addidit haec, quoniam non solum argum-
tari licet ἐκ τοῦ γίνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ φθείρεσθαι πρὸς τὸ εἶ-
ναι, sed etiam ἐκ τοῦ γίνεσθαι πρὸς τὸ φθείρεσθαι καὶ ἐκ
τοῦ φθείρεσθαι πρὸς τὸ γίνεσθαι.

137 b 7 Verbis ἀλλ' ἡ ἰδέα, quum proprietatem rei non recte
constitutam esse dixerit, si proprietas neque in ideam con-
veniat neque cum ipsa rei natura coniuncta sit, sensum tur-
bari patet. Tamen ne uncinis quidem ea circumdare ausi
sumus, quia et quae antecedunt et quae sequuntur negligen-
tius ab Aristotele conscriptae esse apparet. — Vs. 9 negli-
gentius dixit ἡ λέγεται κατ' αὐτοῦ ἐκείνου, quum dicendum
fuisset. ἡ λέγεται αὐτὸ ἐκείνο. Patet enim e vs. 5 sententiam
loci hanc esse: καλῶς ἀποδίδεται τὸ ἴδιον, εἰ τῇ ἰδέᾳ ὑπάρ-
χει καὶ εἰ κατὰ τοῦτο ὑπάρχει, καθ' ὃ ἐκείνο (οὗ ἀποδίδεται
τὸ ἴδιον intell.) τοῦτό ἐστιν ὃ ἐστιν, h. e. quatenus natura
rei, cuius proprietas constituitur, talis est qualis est.

Cap. 8. Deinde num proprietas recte declarata sit co-
gnoscitur ex iis quae gradum admittunt (138 a 30) et ex iis
quae similem inter se rationem habent.

138 a 4 Quomodo haec differant ab iis quae habuimus 137 b 15,
exempla docent: namque illic res, quae alius rei propria de-
cebatur, gradum admittebat, hic proprietatis ipsius gradum
comparantur: nam μᾶλλον ἴδιον hic dicitur quod alicuius rei
proprium esse verisimilius est quam aliud: εἰ τὸ μᾶλλον ἴδιον
(id quod rectius exprimit proprietatem) μὴ ἐστιν ἴδιον τοῦ-
του οὗ μᾶλλον ἐστιν ἴδιον (vs. 4): nam pro τοῦ μᾶλλον et
τοῦ ἥττον vs. 4, 5 et 9 clarius dixisset τοῦτου οὗ μᾶλλον (i.
ἥττόν) ἐστιν ἴδιον. Praeterea tenendum est quod vs. 4 con-
fert binas binarum rerum proprietates, vs. 13 unam binarum,
vs. 21 binas unius.

138 a 30 Ut in antecedentibus, sic etiam hic primum comparat
binas binarum rerum proprietates, deinde (b 6) binas unius,
denique (vs. 16) unam binarum.

138 b 4 Articulum τοῦ (coll. iis quae diximus ad 3 a 21) ex opti-
morum codicum auctoritate deleuimus.

138 b 12 sqq. Quamquam et Alexander habuit μέρος (schol.
287 a 7 sqq.) et Boethius qui vertit: „aliquid partium eius
primo esse concupiscibile", et vet. intp. qui reddit: „partis eius
esse concupiscibile primae", tamen edd. prr. secuti dedimus

μέρος, quum altera lectio sensum tolerabilem non praebeat. Praeterea offendit quod additur πρώτου, quod haud scio an satis excusetur eo, quod pluribus verbis interiectis separatim sit a substantivo (ψυχῆς) ad quod pertinet (coll. iis quae diximus ad 4b4 et ad 48b34). Lectionem faciliorem πρώτων quam unus codex habet vel πρώτως quod edd. prr. pleraeque praebent recipere non ausi sumus.

138b18 Ratio eius quod et hic dicit et vs. 22 eadem est quam habuimus a 20.

138b23 exponit quomodo locus quem modo tradidit differat ab eo quem habuimus 136b33 sqq. Illic enim docebatur quomodo iis utendum sit quae sint ἀνάλογα, sive praedicatur alterum de altero sive non praedicatur, hic vero ostenditur quem usum habeant ea quorum eadem sit praedicandi ratio.

Cap. 9. Docetur quando proprietatem male constituerit qui vel poteratia (139a9) vel gradu superlativo eam definiverit.

138b32 adiecimus ἴδιον quod et Boethius habet et edd. prr. pleraeque. — πρὸς μὴ ὄν ἀποδίδοσθαι dicit proprietatem, quae ita constituitur, ut ipsa (τὸ ἀναπνευστὸν εἶναι, h. e. τὸ τοιοῦτον εἶναι ὅλον ἀναπνεῖσθαι) esse non possit, nisi simul existat alia res (τὸ ζῶον s. τὸ ἀναπνέον), cuius existentia non necessario coniuncta sit cum existentia eius (τοῦ ἀέρος) cuius proprietas exprimitur: ὅτε γὰρ (coll. 139a6) ἀήρ ἐστίν, οὐ καὶ ἀναπνεῖσθαι τι ἀνάγκη ἔσται, ἀλλ' ὅτε ζῶόν ἐστιν.

138b33 ὅλον ἀναπνεῖν, h. e. ὃ τοιοῦτον πέφυκεν ὅλον ἀναπνεῖν τὸν ἀέρα. — Vs. 35 ad δυνατόν omissum est subiectum τί: v. quae diximus ad 3b22.

139a10 συμβαίνει γὰρ μὴ ἀντιστρέφειν τὸ καθ' ὑπερβολὴν λεγόμενον ἴδιον (h. e. τὸν λόγον) καὶ ἐκείνο οὗ ἀποδέδοται τὸ ἴδιον (h. e. τοῦνομα).

Lib. VI. cap. 1. Quum de definitione disputatur, quinque sunt capita quorum ratio habenda est. 36 De tribus eorum egimus lib. II, IV et V, b6 restat igitur ut exponamus quando definitio aut male exposita aut omnino falsa sit.

139a37 ἐκ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκὸς τόπων. Ex his enim patebit num quod definitio declaret praedicari omnino possit de eo quod definiatur.

139b7 Item quum de proprietate ageret primum exposuit ubi

non recte expressa sit proprietas, deinde ubi pro proprio sumtum sit quod omnino non sit proprium (lib. V. c. 2 init. et 4 init.).

Cap. 2. Obscuritatis vitium in definitionem cadit, sive ipsa utitur voce ambigua sive quod definitur ambiguum est, 32 si translatione utitur, 140 a 3 vel verbis inusitatis, 6 si quid in definitione non sensu proprio dicitur, 18 si contrarium non simul ex ea intelligitur vel explanatione indiget id quod definitur.

139 b 20 Aut, ni fallor, Bkko recipiendum erat ῥηθὲν et ἡ ὅτι aut ελοημένον et καὶ ὅτι, quod fecimus, quum iidem codices, qui praebent ελοημένον, habeant etiam καὶ ὅτι: quam quidem lectionem veteris interpretis, Boethii et editionum Pacciana priorum omnium auctoritas defendit.

139 b 25 Quum latet ambiguitas eius quod definitur, qui definitionem impugnare velit ita ei occurrere potest, ut definitionem propositam non omnia quae notioni definiendae subiecta sint, sed non nisi partem complecti dicat (quod qui faciat eum σκωφαντεῖν dicit Aristoteles, quia notionis ambiguae una definitio esse omnino non potest), sive (vs. 28) ita, ut ipse perfectam ambiguitate convincat adversarium, si demonstrare possit definitionem propositam in nullam notionis ambiguae significationem quadrare.

139 b 31 κατὰ τρόπον, „ut decet”: 639 a 5 πεπαιδευμένον γὰρ ἐστὶ κατὰ τρόπον τὸ δύνασθαι κρῖναι εὐστόχως τί καλῶς ἢ μὴ καλῶς ἀποδίδωσιν ὁ λέγων. Eodem sensu particulam ὥς cum praepositione κατὰ saepissime coniungit Aristoteles: 653 a 28, 690 a 28, 781 b 21, 785 a 12 ὥς κατὰ μέγεθος. Idem fere sensus quem hic habet κατὰ τρόπον est eius quod legimus 414 a 25 οὕτω δὲ γίνεται καὶ κατὰ λόγον. 989 a 31 Ἀναξαγόραν δ' εἴ τις ὑπολάβοι δὴ λέγειν στοιχεῖα, μάλιστα ἂν ὑπολάβοι κατὰ λόγον, ὃν ἐκεῖνος αὐτὸς μὲν οὐ διήσθρωνεν. Aliud est quod habemus 415 a 19 κατὰ τὸν λόγον, de quo v. Trdlbg. de an. p. 351 coll. 716 a 18 et 20.

140 a 12 ἡ ὁμοιότης, id quod dici solet „tertium comparationis”. Loquitur enim Aristoteles de iis rebus quarum similitudo, quamquam appareat quandam earum esse similitudinem, quae in re posita sit non satis eluceat.

140a 19 dedimus ἀποδιδόμενοι quod edd. pleraeque, Boethius et optimi codices praebent.

Cap. 3. Supervacaneum est in definitione, si quid adiectum est quod de omnibus aut certe de iis omnibus praedicatur, quae in eodem genere sunt atque res definienda, 33 si demta aliqua definitionis parte etiam quod relinquitur rem definit, b16 si quid est in definitione quod non de omnibus praedicari potest. quae eidem speciei subiecta sunt, 27 si idem compluries dictum est, 141a 15 si quod universe dictum est idem etiam de parte dictum adiicitur.

140a 25 Nam quum definitio componatur e genere et differentia, id quod de omnibus praedicatur genus esse non potest, id vero quod de omnibus quae eodem genere continentur pro differentia haberi nequit (ut docet vs. 29—31), ut utrumque a definitione alienum esse debere appareat.

140a 31 Delevimus praepositionem ἀπό, quae etiam abest a plerisque edd. prr. Nam quum ter eam habuerimus vs. 27—29, verisimilius est aliena manu eam adiectam quam deletam esse. — Vs. 35 ἐν τῷ τοῦ ἀνθρώπου λόγῳ τῷ λέγοντι τὸν ἀνθρώπον εἶναι ζῶον πεζὸν δίκουν.

140b 4 Quod modo dixit ipse impugnat dicens notionem numeri non deesse debere in definitione animae, ne genus rei definiendae in definitione praetermittatur. Utrumcunque autem, ait, verum est, disputanti rebus dubiis ita semper utendum est, ut non nisi ea ponat ex quibus redarguat adversarium: quod quomodo faciendum sit alio exemplo illustratur in seqq. — Particula γὰρ vs. 8 explicat quomodo eadem definitione alii aliter utendum sit: ac primum quidem ei qui probare velit supervacaneum esse τὸ ἀπεπτον. Inde a vs. 12 quid adversario dicendum sit exponit.

140b 19 ὁ λοιπός, h. e. ἀφαιρεθέντος τούτου ὃ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς οὖσιν.

140b 23 Articulum cum optimis codicibus omisimus, quum in definitionibus propositis non adici soleat ab Aristotele, v. vs. 8 et 34, 139 b 20 al.

140b 28 Namque, ait, quum omnis appetitus voluptatem appetat, per se intelligitur appetitus definitionem (τὸ ταῦτόν τῇ ἐπιθυμίᾳ, h. e. ἡ ὁρεξις ἡδέος) voluptatis notionem complecti, ut supervacanea sit, si expresse adiciatur. Hoc certe est II.

argumentum quod Aristoteles in mente habuit (eodem enim utitur 141a11, ubi non exprimendum esse dicit in definitione quod per se intelligatur), quamquam quae sequuntur satis ostendunt ipsi hoc non satis perspectum fuisse, quum doceat cur non reprehendendus sit qui in exemplo modo proposito iteret vocem ἡδέος. Si satis clarum ei fuisset quod hic exponere voluit, duo locos ex uno fecisset: unum, quod in definitionem non assumendum sit quod per se intelligatur, velut si voluptatis notio in appetitus definitionem assumatur, alterum, quod eadem notione non plus semel utendum sit, velut si quis ἐπιθυμίαν ita definiat ut sit ὁρεξις ἡδέος: sequitur enim ut ἐπιθυμίαν ἡδέος dicere cogatur ὁρεξις ἡδέος ἡδέος. — Exemplum quod proponit 141a7 rectius adscripsisset loco sequenti (141a15), quem ab eo quem tradidit 140b27 revera non diversum esse significavit 141a21 coll. 140b27.

Cap. 4. *Definitio falsa est, nisi ea per quae definitur re definita priora sunt et clariora.* b3 *Alia nobis, alia simpliciter clariora sunt.* 15 *Vera definitio non fit ex iis quae nobis vel alii cuicunque, sed ex iis quae simpliciter et per se clariora sunt:* 142a17 *quare quod quiescit et constans est non definiri debet per id quod movetur et inconstans est,* 22 *neque contrarium per contrarium,* 34 *neque per id ipsum quod definiendum est,* b7 *neque per id quod eundem divisionis ordinem tenet (coordinatum),* 11 *neque per ea quae rei definiendae subiecta sunt.*

141a26 διὰ προτέρων. Cf. Anal. post. I. c. 1 et 2 et quae ibi diximus.

141b11 adiecimus vocem ἐπιτέδου, quam et Boethius habuit et vetus interpres et editiones Paciana priores fere omnes. Accedit, quod, quum adiecto ἐπιτέδου locus fiat difficilior, aliena manu illud additum esse minime est probabile. Conf. quae habuimus 112a33.

141b13 περὶ τῆς διαβολῆς, v. quae diximus ad 118a6.

141b28 εἶδος vocat rem definiendam, quum definitio constet e genere et differentia, quae coniunctae speciei naturam exprimunt.

142a20 Codices optimos et Boethium secuti addidimus ἡμῶν, quod abest ab editionibus prioribus et a vetere interprete.

142a28 καθ' αὐτὰ πρός τι dicuntur quae non per se consistunt sicut pater et filius, qui, quamquam alter ad alterum

refertur, tamen etiam non relati ad se invicem subsistunt, sed quae nisi referantur ad aliud cogitari omnino nequeunt. Cf. quae diximus I. p. 266.

142b5 et 19 Boethii et vet. intp. lectionem exhibuimus.

Cap. 5. Deinde videndum est, num genus rei definiendae omissum sit, 30 num quid praetermissum sit eorum ad quae res definienda pertineat, 143a9 num non ad melius, sed ad deterius res definienda relata sit, 12 num genus non recte constitutum sit, 15 num non sumtum sit genus proximum.

142b23 Admittitur, ait, hoc vitium, ubicunque definitioni positae non praemittitur quid sit res definienda, h. e. ubicunque definitio non incipit ab eo quod naturam rei definiendae exprimit.

143a15 Peccat qui relictis generibus inferioribus reique definiendae propioribus in definitionem pro genere assumit id quo illa continentur. Bkkus et in maiore et in minore editione praebuit ὑπερβαίνειν, quod neque codices praebent neque interpretes neque editiones priores. Fortasse mendum est. — οὐσίαν vs. 18 dicit τὴν κατὰ τὸν λόγον, τὸ τί ἦν εἶναι s. τὸν ὁρισμὸν.

143a23 v. Anal. post. 97a35 sqq. — Vs. 25 τὸ ὑποκάτω γένος, h. e. τὸ ἐγγυτάτω.

Cap. 6. Differentiarum ratio habenda est. b11 Deinde videndum, num genus divisum sit per negationem, 144a5 nam pro differentia sumta sit species (9) vel genus (20) vel quodcunque substantiae (23) vel accidentis notionem habeat, 28 num differentia vel species quae definiatur de genere (31) vel genus de differentia praedicetur, b4 vel species quae definiatur de differentia, 12 num eadem differentia etiam ad aliud genus pertineat, 31 num locus ubi aliquid sit (145a3) vel affectio pro differentia substantiae sumtus sit, 13 num differentia eorum quae referantur ad aliud non referatur ad aliud, 19 num ea sumta sint ad quae proprie (28) et proxime referatur id quod definiatur, 33 num affectio revera insit in eo cuius affectio definiatur, b21 num temporis ratio conveniat ei quod definiatur.

143a33 dedimus διαφορὰ coll. iis quae collegimus ad 4a8.

143b2 Mirum est quod adiecit καὶ τῷ δέπῳ; quum 144b24 τὸ δέπῳ sumatur pro differentia τοῦ πεζοῦ et τοῦ πτηνοῦ

(cf. quae diximus ad 1 b 18, ubi in fine pro τετράπων scribendum erat πολύπων), unde apparet τὸ δίπων (praesertim quum homo definiri soleat ab Aristotele ζῶον πεζὸν δίπων) non ἀντιδιχωρημένον esse τῷ πεζῷ, quod hic expresse dicitur. — Ib. ἢ εἰ ἔστι..., h. e. ἢ εἰ ἔστι μὲν ὡς ἀληθῶς διαφορὰ ἢ διαφορὰ ἢ ἀντιδιχωρημένη τῇ λεχθείσῃ s. εἰ ἔστι μὲν ὡς ἀληθῶς διαφορὰ τὸ τῇ εἰρημένῃ ἀντιδιχωρημένον. Similia dedimus ad 67 a 35. Cf. etiam quae diximus ad 20 a 31. — Vs. 6 εἰ ἀληθεύεται μὲν, intell. ἢ διαφορὰ ἢ ἀντιδιχωρημένη τῇ εἰρημένῃ.

143 b 11 Ut haec recte intelligantur, eorum ratio habenda est quae leguntur vs. 29—31. Namque qui genus unam rem finitam esse putat quae per se sola consistat (ein concretes Ding), is genus in species non ita dividere debet, ut altera species affirmet quod altera neget: nam quum species insint in genere, genus ipsum sibi repugnabit.

143 b 13 συμβήσεται οὖν, intell. εἰ ἐν ἀριθμῷ ἔστι τὸ γένος καὶ ἄτομον, quam quidem conditionem semper in mente habere debemus, ut intelligamus quae sequuntur.

143 b 21 τὸ ἐπιδέχασθαι τὸ γένος τὸν τοῦ εἶδους λόγον idem est quod vs. 14 expressit τῷ μετέχειν τὸ γένος τοῦ εἶδους, quod cur fieri non debeat exposuit 121 a 10 sqq. Cum ita quae sequuntur cf. 122 b 20 sqq.

143 b 30 Quum aut recipiendum sit οἷ πᾶν aut ὅσοι τὸ, dedimus quod Boethius, vet. intp. et edd. prr. habent omnes.

144 a 11—19 Quod modo proposuit exemplum quomodo redargui possit ostendit.

144 a 33 καθ' ὧν ἡ διαφορὰ, h. e. κατὰ τοῦ εἶδους καὶ τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος. — Vs. 37 πολλὰ ζῶα, h. e. πολλαίτις τὸ ζῶον.

144 b 1 Aliud argumentum affertur, quo probetur genus non praedicari de differentia. Nam de quibuscunque praedicatur genus „animal”, ea aut species sunt animalium aut individua, ut differentiae aut species aut individua essent, quod ineptum est. — Mutati numeri (διαφοραὶ — ἔστι) similia exempla habuimus ad 4 a 8.

144 b 9 Differentia specie prior esse debet, quia differentia cum genere coniuncta speciem constituit (143 b 8).

144 b 26 οὐκ ἀνάγκη τὴν διαφορὰν... εἰ γὰρ ἡ αὐτὴ διαφορὰ δύο γενῶν ἔστι μὴ περιεχόντων μὲν ἀλλήλα ὑπὸ ταῦτόν δ'

ὄντων, οὐκ ἀνάγκη τὴν διαφορὰν ἐκάτερον ἐπιφέρειν τὸ οὐ-
κείον γένος.

145 a 33 Lectionem codicum *AB* etiam interpreti cuidam, cuius
nomen ignoramus, notam fuisse discimus ex schol. 289 a 37.
Vulgarem lectionem quam servavimus etiam Boethius habuit.
Articulus ἡ ante διαθήσεις, quamquam orationem turbare vi-
detur (quare Iul. Pacius eum delendum putavit et Buhlius
revera eum delevit), non eiecimus; nam quod dicitur hoc est:
ἐτι εἰ τοῦτο οὐ πάθος εἴρηται τὸ ὠρισμένον, h. e. ἐτι εἰ τοῦτο
οὐ ὀρίζεται τὸ πάθος ἢ ἡ διαθήσεις, μὴ δεκτικὸν ἐστὶ τοῦ πά-
θους ἢ τῆς διαθέσεως.

145 b 6 Est enim consequens, ait, ut etiam inanimata doleant, si
membra quae natura coniuncta sunt discindantur: haec enim
erat doloris definitio (nam ἀλγηδὼν vs. 7 brevius dixit pro
definitione eius vs. 2 proposita). — Vs. 16 lectionem vul-
garem codices et vet. intp. cod. Goth. secuti reduximus.

145 b 23 et 29 νῦν ἀθάνατον, h. e. νῦν μόνον ἀθάνατον, οὐ
πρότερον οὐδ' ὕστερον, ὥστ' οὐχ ἀπλῶς ἀθάνατον ἔσται. At,
ait, fortasse hoc exemplum non quadrat, quia quod nunc
sempiternum dicitur non solum id significat quod nunc vel
non perit vel perire nequit, sed etiam id quod nunc ita com-
paratum est, ut nullo tempore interire possit, ut quod nunc
sempiternum sit etiam significet τὸ ἀπλῶς ἀθάνατον. Sin
autem (vs. 30) aliquando fit, ut definitio (τὸ κατὰ τὸν λόγον
ἀποδοθέν) temporis praesentis vel praeteriti notionem ha-
beat, dum a re ipsa (τὸ κατὰ τοῦνομα) temporis finiti ratio
aliena sit, definitionem non idem exprimere quod notionem
definiendam apparet.

Cap. 7. Videndum est, -num aliud quid naturam rei de-
fniendae rectius exprimat quam definitio proposita, 146 a 3
num definitio gradum admittat, dum id quod definiatur non
admittat et vice versa, (7) vel num non simul admittat, 13
num, si et definitio et notio definita de aliis praedicentur,
gradus quem utraque admittat non simul augeatur, 21 num
definitio ad plura pertineat quae seiuncta nominata sint, 33
num generis et differentiae definitiones in generis et diffe-
rentiae locum substituere non liceat.

146 a 17 addidimus articulum ἡ quem codices praebent.

Cap. 8. Deinde num, si id quod definiatur ad aliud referatur, non dictum sit ad quid referatur, b 13 num quid ad generationem vel ad actum ut ad finem relatum sit, 20 num in definitione quantitatis, qualitatis et loci ratio habita sit, 36 num in definitione appetitus et similium speciei notio non adiecta sit.

146 b 6 Quum in iis definitionibus quas modo proposuit prae-
termisum sit id ad quod res definienda ipsa referatur, aliud
exemplum addit, in quo definitioni datae non adiectum est
id ad quod genus rei definiendae (*ἡ ἐπιστήμη*) referatur. —
Vs. 9 facile mihi persuaderem legendum esse *ελογμένον*
coll. 148 a 3 et iis quae dedimus ad 19 b 37 sub fin. et ad
57 a 33, nisi meliorum codicum auctoritas lectionem vulgarem
defenderet.

146 b 20 *τοῦ πόσου*... Genitivum posuit, quum iam in mente
haberet exemplum quod sequitur.

146 b 30 Verba *καὶ ποῦ*, quum per scribentium negligentiam ex-
cidisse videantur (praecessit enim *καὶ ποίου*), reduximus. Ea-
dem Boethius et vet. intp. et edd. prr. fere omnes habent.

147 a 5 Si quis autem quod modo diximus vitium non admise-
rit, sed adiecerit definitioni *τὸ φαινόμενον*, alia ratione redar-
gui poterit, si ideas esse contendat: nam idearum naturae
ita repugnat *τὸ φαινόμενον*, ut cum ea conciliari nullo modo
possit. — Quod Boethius vertit a nostra lectione non nisi
eo differt, quod ille vs. 9 ante *οὐδὲ* adiectum habuit *αὐτῇ*
βούλησις et post *ἡδέος* vs. 10 *αὐτῇ ἐπιθυμία*, quae inter-
pretationis causa adiecta esse apparet. Quare lectionem co-
dicum *AB* etiam in eo sequendam duximus, ut vs. 9 scribe-
remus *ἔσται* pro *ἔστιν*, quod et Boethius et vet. intp., qui to-
tum locum valde depravatum habet, praebent. Quid alii edi-
derint v. apud Buhlīum animadv. critt. Tom. III. p. 475. De
vera lectione dubitari vix potest.

*Cap. 9. Deinde videndum, num definitio contrarii vel eo-
rum quae rei definitae cognata sint (τῶν συστολῶν) e defi-
nitione data elici possit, 23 num, si genus referatur ad ali-
quid, species referatur ad speciem eius ad quod referatur ge-
nus, 29 num oppositi etiam definitio sit opposita, b 4 num pri-
vatione definitus sit habitus (ἕξις), 17 vel contrarium per con-
trarium. 26 Quae observanda sint in definiendis iis quae cum*

privatione proferantur. 148a3 Denique videndum, num per privationem definitum sit quod privatione careat.

147a33 κατὰ μίαν τινὰ συμπλοκὴν τῶν ἐναντιῶν. Nam binae notiones contrariae quater copulari possunt: α) ποιητικὸν ἀγαθοῦ, β) φθαρτικὸν ἀγαθοῦ, γ) ποιητικὸν κακοῦ, δ) φθαρτικὸν κακοῦ, ex quibus contraria sunt primo secundum et tertium, tertio primum et quartum. Quid sibi velit Aristoteles fusius explicuit 112b27—113a19. — τὸ ἐξ ἀρχῆς ῥηθὲν b1 et 2 dicit definitionem τοῦ ὠφελίμου, h. e. τὸ ποιητικὸν ἀγαθοῦ, τὰ ὕστερον ἀποδοθέντα intelligit τὸ ποιητικὸν κακοῦ et τὸ φθαρτικὸν ἀγαθοῦ.

147b6 dedimus δῆλον οὖν ὅτι coll. iis quae collegimus I. p. 336: namque et hic et vs. 10 recepimus lectionem codicum AB, quos et hic et in sequentibus reliquis praestare apparet.

147b9 συμβαίνοι γὰρ ἂν. Expectabas συνέβαινε γὰρ ἂν, quam negligentiam qui viderent correxisse videntur οὐ γὰρ ἐνδέχεται, quod habent codd. CPc. Item habemus 149a4 ὠρισμένον ἂν εἴη pro ἂν ἦν et ib. vs. 11 δεῖ pro ἔδει: quae, quamquam ex contextu orationis facile perspicitur quomodo intelligenda sint, tamen negligentiam quandam scribentis produnt.

147b12 Aliam rationem exponit, ob quam id quod ἔξιν quandam significet per privationem definire non liceat. Namque quum inaequalitas sit aequalitatis privatio, si aequalitas (ἡ ἕξις) recte definiretur per privationem (h. e. per inaequalitatem), aequalitas ita definienda esset, ut esset contrarium inaequalitati, h. e. aequalitas esset contrarium privationi aequalitatis, ut idem per idem definiri appareat. — De constructione verbi διαφέρειν vs. 15 et 23 v. quae diximus ad 51b14.

147b32 Accuratus dixisset οἶον οὐχ ὅτι. Sensus enim hic est: οἶον οὐκ εἰπὼν ὅτι ἐν τῷ λογιστικῷ ἢ ἄγνοια πέφυκε γίνεσθαι, ἀλλ' ὅτι ἐν ἀνθρώπῳ ἢ ψυχῇ, ἡμάρτηκεν.

148a5 τοῖς μὴ κατ' ἀπόφασιν, intell. ἀλλὰ κατὰ διὰθεσιν. Quae quomodo intelligenda sint ex iis patet quae diximus ad 79b23 de duplici ἀγνοίᾳ, quarum una est κατ' ἀπόφασιν, altera κατὰ διὰθεσιν: illa enim per negationem definienda est, haec non per negationem. Sensus loci igitur hic est. Peccant qui per privationem ignorantiam definientes non eam ignorantiam definire voluerunt quae est κατ' ἀπόφασιν, sed eam quae est κατὰ διὰθεσιν.

Cap. 10. Quaerendum, num casus definitionis singulis rei definitae casibus conveniant, 14 num definitio rei in ideam eius quadret, 23 num eorum quae ambigua sint una data sit definitio.

148a21 dedimus lectionem difficiliorem τούτοις, quam etiam Alexandrum (quem alterius lectionis auctorem fuisse probabile est) habuisse discimus ex schol. 290a6. Sensus hic est. Praeterea adversus eos (eos intell. qui ideas esse volunt) etiam his argumentis utendum est, quae iam sequuntur: nam omnis vox, quum et rem ipsam et rei ideam significare possit, pro ambigua haberi poterit.

148a25 Quare si una definitione comprehensa sunt quorum natura, quamquam uno vocabulo expressa, est diversa, definitio proposita nullius rei, quae illo vocabulo significatur, veram naturam potest exprimere, quam non nisi ea complecti possit quae illis rebus natura diversis communia sint. Si quis autem (vs. 31) notionis ambiguae unam proposuit definitionem, aut ipse ambiguitatem non intelligens unius rei unam definitionem dare putat aut (vs. 33) perspecta ambiguitate alteram tantum notionis ambiguae partem definiturus ita definit, ut non huius naturam solam explicet, sed complectatur quae notionibus reapse diversis (iis dico quae voce ambigua significantur) sint communia.

148b1 οὐ γὰρ ἐφαρμόσει, h. e. nam nisi voce ambigua ita uteretur ὁ ἐρωτῶν (is qui thesin probare vult), ac si non esset ambigua, definitio quam propositurus est notioni definiendae non conveniret.

148b10 Si non convenierit inter disputantes, utrum ambiguum sit id quod definiatur an non sit, qui definitionem impugnat interdum notionem definitam, quamvis revera uno semper et eodem sensu dicatur, ambiguum esse dicit, ut propositam definitionem in omnia quae notioni definitae subiecta sint, quadrare neget. Quod si quis fecit, videndum est, num definitio eius partis rei definiendae, cui ille definitionem antea propositam convenire negat (nam alia huius partis definitio iam proponenda erit), etiam reliquis partibus notionis quam ille ambiguum esse contendit apta sit: nam si his convenit, notionem definitam ambiguum non esse apparet. Sin autem ne sic quidem notionem definitam non ambiguum esse concedatur, duae eiusdem rei definitiones erunt, quod absurdum est: namque

una, quam ab initio propositam notionis ambiguae definitionem esse dixit adversarius, altera, quam deinceps prolatam singulis notionis definiendae partibus convenire adversarius ipse concessit. Ut intelligantur quae diximus, tenendum est, quod notio ex partibus reapse diversis *b c d e...* constet, si ambigua sit; si vero non sit ambigua (*συνώνυμος*), ex partibus homogeneis *a a' a'' a'''...*

Cap. 11. Deinde videndum est, num quae coniuncta definita sint etiam singula recte definiantur definitione partita, 33 num compositi talis facta sit definitio, ut totidem verbis expressa sit atque id quod definiatur, 149 a 5 num obscurioribus verbis expressa sit, 8 num in alius vocabuli locum substitutum sit aliud quod non idem significet, 14 num non pro differentia, sed pro genere aliud vocabulum perspicuitatis gratia substitutum sit, 29 num definitio differentiae quae data sit etiam in aliam notionem conveniat.

148 b 36 Nostram lectionem etiam Boethius habet et editiones priores.

149 a 1 De usu vocis οὐδὲν v. quae diximus ad 16 b 4. — Vs. 3 οὕτω, h. e. τῶν ὀνομάτων μόνον μεταλαμβανομένων.

149 a 29 Facile intelligitur loqui adhuc Aristotelem de definitione τῶν συμπεπλεγμένων, de quibus egit inde a 148 b 23: quare, quod recte monuit Iul. Pacius in comm. ad hunc locum, capiti 11 haec adiicienda esse, id fecimus. — Vs. 30 recepimus quod optimi codices et editiones pleraeque habent. — Vs. 36 ἡ ἐπιτημησις ἔσται (ἡγουν εἰ οὐχ ἰκανῶς διακρισμένον ἔστω τὸ πῶς μέσον ἔχον) ἡ συλλογισμός, ut docuit vs. 33 — 35.

Cap. 12. Quaerendum est, num existat quod definiatur, id vero quod definitione exprimatur existere nequeat, b 4 num qui definitionem notionis relatae dederit, ita eam constituerit, ut id ad quod referatur notio definienda latius iusto pateat, 24 num non rei ipsius, sed rei perfectae definitio proposita sit, 31 num quod per se appetatur ita definitum sit, ac si propter aliud appeteretur.

149 b 13 κατὰ συμβεβηκὸς τὴν ἀπόδοσιν ποιούμενος· κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ ἀποδίδωσι τὸ πρὸς τι ὃ πλείω περιλαβὼν ἢ πρὸς ἃ λέγεται καὶ μὴ διακριτῶν. — Quod dedimus vs. 17 et Boe-

thius habuit et editiones pleraeque. Altera lectio ex eo nata videtur, quod vs. 18 habetur ἀποδιδούς et ἀποδίδωσιν.

149 b 31 Quod in quaque re praestantissimum est, id ei maxime proprium est eiusque naturam maxime exprimit. Conf. 143 a 9.

Cap. 13. Ostenditur quomodo redargui possit qui unam notionem ita definiat, ut duas faciat (hoc et illud), 22 vel ita, ut unam quidem faciat, sed ex pluribus partibus compositam (hoc ex illis), b 27 vel ita, ut alii cum alia coniunctae aequalem dicat notionem definiendam (hoc cum illo).

150 a 26 ἐν ἐνὶ τινι πέφυκε τῷ πρώτῳ, οἷον ἡ φρόνησις οὐκ ἐν ψυχῇ, ἀλλ' ἐν λογιστικῷ πρότερον.

150 a 30 ἀλλ' ἐν πλεοσίν. Nam si partes ex quibus definitio componitur sunt *A* et *B*, quarum altera (*A*) insit in altera prima (*B*) (ἐκάτερον ἐν ἐκατέρῳ vs. 28), haec vero in quacunque alia notione prima, e. g. in *C* (h. e. εἰ τὸ *A* ἐν τῷ *B* πρώτῳ καὶ τὸ *B* ἐν πρώτῳ τῷ *Γ*), notio definita (*D*) et in notione *B* et in *C* prima inesse deberet (quod absurdum est): nam notionis definitae eadem semper ratio esse debet atque definitionis ipsius.

150 b 37 μηδαμῶς δ' ἀληθές ..., h. e. κατὰ μηδένα δὲ τῶν ἐρημύτων τρόπων ἀληθές ἐστὶ τὸ ἕτερον μεθ' ἑτέρου λεγόμενον ἐν τῷ ἀποδοθέντι ὀρισμῷ.

151 a 1 τῶν διαίρεθέντων, h. e. διαίρεθέντων τῶν τρόπων τῶν δηλούντων ὁσαυτῶς λέγεται ἕτερον μεθ' ἑτέρου. Apparet inde quae διαίρεσις intelligenda sit vs. 15.

151 a 6 ἔτι εἰ... Etiam si quis vitium quod modo exposuimus vitaverit et definitionem ita constituerit, ut utraque notio, ex quibus coniunctis notionem definitam constare dixerit adversarius, ad idem referatur, vel sic tamen definitio proposita falsa esse potest: nam non satis est, ut ad idem referantur, nisi etiam ad id relata sint ad quod proprie referatur notio definita.

Cap. 14. Quaerendum est, num qui rem definiendam compositionem dixerit, non adiecerit qualem compositionem, 32 nam per alterum contrarium definiverit id quod utrumque in se suscipiat. b 3 Definitio obscurior aut ita impugnanda est, ut partem eius aggrediari (1), aut ita, ut explices quae obscura

sint, (12) nisi ipse aliam definitionem proponere scias. 18 Denique semper utile est ipsum secum reputantem definitionem componere.

151a29 Aliud argumentum affert, cur caro et os non recte definiantur per compositionem. — Vs. 33 ἐπειδὴ in utraque ed. Bkki mendum est, quod e diversa lectione apparet quae in maiore adiecta est.

151b10 τὸ ἐκλαμβάνομενον, id quod adversarius substituere vult in locum eius quod obscurum est.

Lib. VII. cap. 1. Dito numero eadem esse demonstratur per casus, per ea quae quo modo cunque a voce derivantur, per contraria, per ea quae rem vel efficiunt vel perdunt, 152a5 deinde si quibus alterum maxime praestat, iisdem etiam alterum, 31 si eidem utrumque aequale est, 33 si accidentia sunt eadem, 38 si utrumque in eadem categoria, in eodem genere est et eandem differentiam habet, b6 si et utrumque augetur et minuitur et simul, 10 si eadem vel accessione vel deminutione facta utrumque aequale est. 17 Deinde quaerendum, num inter se pugnent quae hypothese facta utriusque sint consequentia, 25 num etiam de altero praedicentur quaecunque de altero, 30 num specie vel genere sint eadem, non numero, 34 num alterum sine altero esse possit.

151b29 ἐλέγγο, v. 103a23 sqq. — Ad definitionem impugnamdam pertinere quae hoc libro tradantur apparet ex iis quae habuimus 102a8.

152a3 αὐτῶν negligentius adiectum est: de quo quidem usu diximus ad 12b29. — Vs. 5 et 6 Quum genitivi ὧν (h. e. αἰνῶν) et τῶν αὐτῶν τούτων non tam pendeant a pronomine θάτερον quam a superlativo μάλιστα (quod facile intelligitur ex exemplo quod sequitur), apparet cur non probanda sit lectio Boethii qui vs. 6 videtur legisse αὐτῶν omisso articulo et pronomine demonstrativo. Nam sententia haec est. Si *A* numero idem est quod *B*, quorum *A* maxime dicitur *C* — e. g. album —, eorundem etiam *B* maxime album esse debet.

152a27 Expectabas coll. vs. 11 ut diceret οὐ γὰρ εἰς ἀριθμὸν ὁ ἀσπεύωτατος βίος. — Lectionem quam vs. 15 et 28 habent codd. Ccu ex interpretatione natam esse apparet. — Vs. 33 et b26 ταῦτα intelligit quae eadem esse ponuntur.

152b32 Buhlins ineptum iudicavit, si adiciatur ἢ οὐκ ἐνδέχεται,

quia quae specie vel genere sint eadem, etiam numero eadem esse possint. Verum quidem hoc, at loci sententia haec est. Quaerendum est, num quae numero eadem dicantur, non numero, sed non nisi specie vel genere sint eadem. Nam quae genere vel specie eadem sunt, ea aut non necesse est numero semper eadem esse aut interdum certe, si sumantur ea quae proprie dicuntur specie tantum vel genere eadem esse (velut homo et equus), etiam numero eadem esse omnino nequeunt. Unde apparet haec quidem bene habere, omittendam vero fuisse particulam καὶ quam vs. 30 Bkkus adiecit. Hanc igitur, quam etiam vet. intp. omisit et Boethius, delevimus, praesertim quum probabile sit ex sequente καὶ eam ortam esse per scribentis errorem.

Cap. 2. Loci quos modo habuimus omnes ad evertendam, non ad construendam definitionem conducunt.

153a4 Verba τὰ ἄλλα πάντα respicere videntur ad ea quae dixit 139a27—35.

Cap. 3. Quomodo definitio cogi possit ostenditur, 23 quomodo et genus et differentia ex contrariis eliciantur, ut definitio ipsa ex contrarii definitione conficiatur, b25 quomodo casibus et iis quae alio quocunque modo deriventur utendum sit ad definitionem componendam, 36 quomodo iis utendum sit quae eandem inter se rationem habeant, 154a4 quomodo aliarum definitionum comparatio ad definitionem formandam conferat.

153a9 τὸ τοιοῦτον, h. e. τὸν ὅρον. Similia generis neutrius exempla collegimus ad 4b4.

153a11 ἄλλης, τῆς ἀναλυτικῆς. Cf. vs. 24, ubi respicit ad Anal. post. II, 13. — Vs. 16 alt. καὶ, quod etiam in versione Boethii et vet. intp. omisum est, delevimus. — ὅτι vs. 20 negligentius additum est, quum vs. 18 iam adiectum sit ὥς. Idem habuimus 47b8, de quo loco cf. quae diximus ad 12b29 sub fin. Similia notavimus ad 24a7, 21b29 et ad 14b30, quibuscum cf. repetitionem particulae καὶ quam habuimus 91b23 sq., particulae ἀν 140b36, particulae μὲν 91b28.

153a30 Ex coniugationibus contrariorum, quas habuimus lib. II. c. 7, ea seligenda est, qua si utimur ad definitionem constituendam, quam facillime definitio nobis concedatur: nam φανῆ vs. 31 est φανερός ἦ.

153a 26 Primum, sit, totam definitionem veram esse ita probari potest, ut eius quod rei definiendae contrarium sit etiam contrariam esse definitionem doceamus. Deinde (vs. 32) etiam ita, ut singulas eius partes recte constitutas esse demonstremus eodem utentes argumento, quod a contrariis repetitur.

153b 4 Non necesse est contrarias species, quae non eidem generi subiectae sint, sed contrariis, contrarias habere differentias: namque species, quarum genera contraria sunt, ambae etiam eandem differentiam habere possunt, quod exemplo iustitiae et iniustitiae probatur. — Monendum est, quod quae leguntur vs. 6 ὅν δὲ..., quamvis per particulam δὲ quodammodo opponi videantur iis quae praecesserunt, tamen sensu haud multum ab iis differunt: nam quod dixit μὴ ἐν τῷ αὐτῷ γένει idem fere est, ac si dixisset ἐν ἐναντιοῖς γένει, quum contraria aut in eodem genere insint aut in contrariis (vs. 16 sq.).

153b 21 αἱ δὲ λοιπαὶ αἱ αὐταί. Nam si definiuntur species contrariae quae eidem generi subiectae sunt, quaedam certe differentiae contrariae esse debebunt, quamquam aliae eadem esse possunt. Etenim si cum summo genere coniunguntur differentiae contrariae, inde nascuntur genera inferiora inter se contraria sive anonyma sive nominata, quorum differentiae eadem esse possunt.

Cap. 4. Qui loci maxime sint utiles.

154a 17 reduximus lectionem τὰ καθ' ἑκάστα, quam et codd. et pleraeque edd. prr. habent.

Cap. 5. Cur facilius definitio evertatur quam construat. b13 *Idem etiam de proprietate (24) et de genere dicendum est.* 32 *Accidens, si universale est, facilius evertitur (36), si particulare, facilius probatur.* 155a 3 *Definitio omnium facillima est ad epertendum, difficillima ad comprobandum, 23 e reliquis omnibus proprietas.* 28 *Accidens vero omnium difficillime evertitur, facillime probatur.*

154a 29 Nam si praeter genus et differentias inveniuntur quaedam alia quae cum rei definiendae natura necessario coniuncta sunt, definitioni propositae quae e genere et differentiis constructa est aliquid deesse videbitur, ut dubitari possit, num definitio probanda sit. Nam ut definitio cogatur, praeterea

etiam necesse est (quod dixit 153 a 17), ut concedatur genus et differentias solas exprimere veram rei definiendae naturam. 154 a 84 πρὸς ἓνα, intelligendum videtur συλλογισμόν, quum de cogenda definitione sermo fuerit in antecedentibus.

154 b 5—10 negligentius scripta sunt. Nam primum quidem (quod Buhlius recte animadvertit) vs. 7 pro τινὸς scribendum erat οὐδενός: nam qui de aliquo eorum de quibus notio definienda praedicetur definitionem ipsam non praedicari docet, is definitionem universam evertere (καθόλου ἀνασκευάζειν) dici non potest, quum non universam definitionem, sed unam quandam eius partem refutet: quare aut dicendum erat κατ' οὐδενός ὢν omissa voce οὐ vs. 8 aut καθ' ὢν servata negatione, quod ita intelligi posset, ut καθ' ὢν dictum esset pro κατὰ πάντων ὢν. Deinde etiam quae sequuntur plures habent difficultates. Nam ut sensus exiret huic loco conveniens, scribendum erat τὸ δ' ἀνάπαλιν οὐκ ἀναγκαῖον, τὸ δεῖξαι ὅτι καθ' ὢν ὁ λόγος κατηγορεῖται τοῦνομα οὐ κατηγορεῖται. Et haec ultima quidem non recte expressa esse bene observavit Alexander (schol. 291 b 18 sqq.): nam quod legitur vs. 9 ὅτι . . . τοῦνομα κατηγορεῖται, quamquam ex conversione natum est eius quod habuimus vs. 7 ὅτι . . . οὐ κατηγορεῖται, tamen huic loco non convenit; apparet enim conversionem fieri debuisse qualem modo indicavimus. Deinde verba πρὸς τὸ δεῖξαι, nisi ita interpretari velis, ut significant πρὸς τὸ ἀνασκευάζειν, h. e. πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι οὐχ ὠρισται (quod durius dictum est), sensum non habent. Nam nemo certe erit qui particulam ὅτι cum verbo δεῖξαι coniungendam putet, quum verbis ὅτι καθ' ὢν explicari appareat id quod modo praecessit, τὸ ἀνάπαλιν. Quibus quidem difficultatibus expositis erit fortasse qui invitis codicibus, qui cum Boethii versione conspirant (vet. intp. autem vs. 7 sq. eam lectionem praebet quam Buhlius recipiendam putavit) aut mutanda esse censeat ea quae non recte expressa esse modo exposuimus aut aliena manu intrusa putet quae leguntur vs. 5 καθόλου — 10 καί. Nos quidem Aristotelis in scribendo negligentiae hoc tribuere non dubitavimus.

154 b 16 ἐν συμπλοκῇ. Proprietas rei, ait, non sola definiri solet, sed ita, ut qui proprietatem rei constituat simul eius definitionem plerumque velit proponere. — Vs. 23 λέγεται. Indicativi praesentis similia exempla dedimus ad 32 a 17.

164 b 29 dedimus ἢ τινι ἢ παντί. Vulgo pro παντί scribitur μηδενί, quod etiam Boethius habuit, quamquam vet. intp. ἢ μὴ παντί. Nostram lectionem veram esse facile intelligitur, quum μηδενί ab iis profectum esse appareat qui negationem praecedentem cum παντί coniungendam esse non viderent et quod hic legeretur simile esse debere putarent iis quae habuimus vs. 26. Id vero quod dedit Bkkus μὴ παντί non defendi potest nisi ita, ut μὴ παντί ὑπόρχειν idem significet quod τινι μὴ ὑπόρχειν quod modo praecessit. Quod cur non ferendum sit facile intelligitur e vs. 25 et 26.

155 a 4 Definitio quum plures habeat partes quam genus, proprietates et accidens, et in illa constituenda plura observanda sint quam in reliquis (quod docuit lib. VI. init.), facilius impugnatur quam reliqua.

155 a 22 καὶ τοῦτο... Haec expresse addi non mirabitur qui meminerit quae habuimus 139 b 7 et quae ibi diximus. — Vs. 23 τοιοῦτον, intell. χαλεπώτατον κατασκευάζειν.

Lib. VIII. cap. 1. Quid in hoc libro agatur. 7 Quid philosopho commune sit cum dialectico, quid non. 17 Distinguuntur propositiones quae non necessariae disputantibus assumuntur. 29 Quae necessariae sunt maxime occultari debent et aliunde cogi. 156 a 9 Conclusiones vero non statim, sed postremo conficiendae sunt, 23 neque propositiones continuae sumendae; 27 definitio non ita proponenda est, ut statim definiatur quod velimus, sed id a quo notio definienda derivetur. b 4 Occultandum, utrum per se an propter aliud concedi velis quod quaeras, item utrum affirmari an negari velis. 10 E rerum similitudine propositio quam concedi vis elicienda est. 18 Traduntur alia quaedam quibus dissimulare possis quod evincere velis. 157 a 6 Inductione et divisione ad ornandam, (14) exemplis et similitudine ad illustrandam orationem utimur.

153 b 17 De locis, unde petenda sint argumenta ex quibus evincas quod velis (αὶ ἀναγκαῖαι προτάσεις), egit lib. II — VII. Reliquum est, ut etiam ea exponat, quae, quamquam non necessaria sint ad probandum quod velis, tamen requiruntur, ut disputatio et apte instituat et rite procedat. — Quid dicat vs. 32 ὅγκον τοῦ λόγου explicat 157 a 6 sqq.

155 b 27 Eas propositiones quas non sumimus, nisi ut occulte-

mus quod conficere velimus, certandi causa proponimus. Namque etiam his utendum est, quoniam ars dialectica omnis in eo versatur, ut vincatur adversarius.

155 b 30 adiecimus *αὐτάς*, quod, quum sensum turbare videatur, a scribentibus consilio omissum esse probabile est. Cur hanc vocem addiendam putaverimus, apparebit ex iis quae collegimus ad 12 b 29 et ad 52 a 29.

156 a 1 Propositiones necessariae vel syllogismo vel inductione conficiendae sunt, tum quia sic magis occultatur quod cogere velimus, tum etiam quia, si per syllogismum vel per inductionem (*ἐκείνως* vs. 2) eas probare non valeamus, nihil prohibet, quin ipsas proponamus. Hoc enim semper nobis relinquitur, si illud efficere non possimus. Vs. 3 *τὰς παρὰ ταύτας εἰρημύνας* intelligit *τὰς οὐκ ἀναγκαίας* v. 155 b 21. — Vs. 5 Praepositionis omissae exempla v. quae dedimus ad 3 b 13.

156 a 10 dedimus *ταῦτα* pro *ταύτας*, quod alienae correctionis speciem habet. Idem habemus 158 b 3, ubi *ταῦτα* intelligit *τὰς ἀρχάς*. Cf. quae diximus ad 4 b 4 et ad 48 b 34.

156 a 20 Singula membra (propositiones) ex quibus componitur syllogismus, per quem conficimus quod evincere volumus, quam maxime occultantur, si non ea ipsa proponamus ex quibus continuo consequatur quod probare velimus, sed ea ex quibus illa suspensa sint. *ὁ συλλογισμὸς* hic significat ipsam ratiocinationem, per quam conclusio ad quam tendimus efficitur. — *λημμάτων* (vs. 21) et *ἀξιωμαμάτων* (vs. 23) nullum discrimen est in arte dialectica, quippe quae non quomodo veritatem investigare debeamus nos doceat, sed quomodo refellamus adversarium.

156 a 29 Articulum *τοῦ* ex optt. codd. adiecimus. — Vs. 31 Boethius omisit verba *διὰ φαινομένην ὀλιγωρίαν*. In cod. Guelpherb. et a vet. intp. verba *ληφθεῖη... ὀλιγωρίαν* omissa esse Buhlius refert, quod per scribentis errorem factum esse apparet. Simul patet in exemplaribus, ex quibus cod. Guelpherb. descriptus sit et quae ante oculos habuerit vet. intp., non defuisse quae Boethius omisit, quum explicari vix posset, quomodo illa exoidere potuerint, nisi praecessissent verba *διὰ φαινομένην ὀλιγωρίαν*.

156 b 30 Expectabas ut diceret *εἰληφθαι*, sed scripsit *εἰληπται*, ac si praecessisset *διότι*.

Cap. 2. De inductione quae in disputando adhibeatur.

34 Quando postulandum sit, ut proferatur obiectio, (37) et quomodo proferatur, b2 quomodo ei occurrendum (24) vel quomodo depellenda sit. b34 Demonstratio recta praestat ei quae ad absurdum deducit. 138 a3 Proponenda sunt ea quibus occurrere difficile sit. 7 Conclusio ut concedatur non peti debet, sed cogi. 14 Non omnis propositio universalis est dialectica propositio. 25 Idem non plus semel interrogari debet.

157a20 εἰρηται respicere videtur ad ea quae habuimus 105 a 16: quare vs. 21 lectio τούτων, quam ex optt. codd. recepimus, huic loco magis convenire videtur quam τούτων. Nam illa ita interpretanda est, ut dicat se prius iam exposuisse cur syllogismo utendum sit ei qui cum dialecticis disputet, inductione ei qui vulgo aliquid persuadere velit; haec vero ita, ut dicat de syllogismo et inductione se egisse in antecedentibus. — Vs. 25 lectionem optimorum codicum, quam etiam editiones excepta Paciana fere omnes praebent, reduximus.

157a21 In aliis quidem facile est propositionem universalem, quam quis per inductionem probare velit, exprimere et ut concedatur petere, in aliis vero qui inductionem facit eo impeditur, quod id quod singulis rebus, quarum similitudine exposita propositio universalis efficitur, commune est nomine caret. Quod ubi fit, de similitudine ipsa facile fallimur.

157a37 Postulandum est autem ab eo qui occurrere velit thesi propositae, ut eam rem, de qua ipsa disputetur, solam non excipiat de lege universa, cui similia omnia adstricta esse inductione facta probatur, nisi si revera una sit et sola, cuius exceptio facienda sit. Nam qui eam rem solam excipit de qua certatur dicis causa exceptionem proferre videtur, ne propositionem universalem concedere cogatur. Quare (b1) ei qui excipiat aut aliud quid praeter id de quo certetur de lege universa excipiendum esse docendum erit aut hoc solum ita comparatum esse, ut excipiendum sit; veluti numerus binarius solus est parium primus, reliqui vero pares numeri omnes non primi.

157b6 De particula οὐν et aliis in apodosi adiectis diximus l. p. 336.

157b23 Exemplo docet, quomodo non solum id ipsum quod ab adversario excipiat (ὅτι καὶ νόσος) iam in thesi ipsa de regula quae proponatur eximendum sit, sed simul etiam

quaecunque similis reprehensionis ansam praebere possint. Namque in thesi ipsa quod excipitur quam maxime generatim atque universe exprimendum est, ne alio exemplo eiusdem generis allato eandem exceptionem repetat adversarius. Quare quod thesi adiicitur vs. 23 non sic expressit: ἐὰν μὴ θάτερον ὑγίεια ἢ θάτερον δὲ νόσος, sed universe ἐὰν μὴ συνειπέρηθ' ἄτερον θάτερον. At, ait vs. 24, non semper expectandum est donec adversarius exceptionem faciat, sed etiam si simpliciter neget quod proponamus, quamquam aliquid certi nondum habeat quod obiciat, sed praevideat tantum esse aliquid quod de regula, quam nobis concedi velimus, excipiendum sit, imo propositioni universali quam defendimus statim ab initio id ipsi addere debemus quod excipiendum est, ne adversario exceptionis faciendae copia detur.

157 b 36 οὐδὲν διαφέρει. Aliter de hac re statuit Anal. post. I. c. 26, unde haud scio an elici possit, quod Aristoteles, quum Topica scriberet, nondum satis perspectam habuerit veram demonstrationis et syllogismi naturam.

158 a 11 Ex coniectura scripsimus ὅτι pro ὅ τι. Eandem mutationem fecimus 46 a 37. Nam non iis, qui non videant quid ex propositionibus concessis consequatur, non convinci videtur adversarius, sed iis qui non videant id revera ex iis esse quod ille coactum esse neget. Opponuntur enim verba ὅτι συμβαίνει, h. e. ὅτι ὡς ἀληθῶς ἐπεται, ei quod dixit vs. 9, τῷ ὡς συμβαίνον ἐπιφέρειν, ut sententia loci sit haec: οὐ δοκοῦσιν ἐλέγχεσθαι τοῖς μὴ συνορῶσιν ὅτι οὐ μόνον ὡς συμβαίνον ἐπιφέρεται τὸ συμπέρασμα ἐκ τῶν τεθέντων ἀλλ' ὅτι καὶ ὡς ἀληθῶς συμβαίνει. Si quis autem, addit vs. 11, ne speciem quidem syllogismi servet, sed petat ut concedatur id quod cogere debet, adversarius vero neget, minime eum convicisse videbitur.

158 a 14 De propositione dialectica v. lib. I. c. 10.

158 a 29 εἰ δὲ μὴ ἀποκρινόμενον ἓνα λόγον πολλὸν χρόνον ἐρωτῇ, κακῶς πυνθάνεται, ὅτι οὐκ ἐπιτιμᾷ ἢ ἀφίσταται· ἐπιτιμήτων γὰρ τοῖς μὴ ἀποκρινόμενοις ἢ ὁλῶς ἀποστατέον.

Cap. 3. Principia et extrema difficilia sunt ad impugnandum, facilia ad defendendum. b5 Difficilia etiam ad impugnandum quae principio proxima sunt. 8 Quae definitionum sint difficillimae ad evertendum. 16 Quibus difficultatibus impediendi soleat qui adversarii thesin refellat. 24 Haud raro

difficultas in eo est, quod definitio non recte constituta est.

159 a 3 Num concedenda sint ea quae problemate ipso difficili-
lora sint.

158 a 35 ἢ, h. e. εἰ δὲ μὴ διὰ πολλῶν.

158 a 38 Quamquam autem omnis demonstratio a definitione
proficisci debet, tamen qui thesin alterius impugnant saepis-
sime in eo peccant, quod neque postulant definitionem rei
de qua disputatur, si non data sit, neque datam exactissimo
iudicio examinant.

158 b 8 ταῦτα intelligit τὰς ἀρχάς, sicut vs. 3. — Vs. 20 τρώ-
πων et Boethius habet et codices omnes.

158 b 13 διὰ δὲ τὸ . . ., quia non intelligitur num metaphora ipsa
in causa sit, quod definitio sit obscura. Praepositionis παρὰ
ea vis est, ut vitii notionem adiunctam habeat: nam verbis
παρὰ τὸ κατὰ μεταφορὰν λέγεσθαι definitionem falsam esse
significatur, quia metaphora utatur; cf. 47 b 17, 48 a 1 et 24,
49 b 33, 66 a 16, 1404 b 38, 160 b 24, 35, 164 a 19, 168 b 6 παρὰ
τοῦτο, i. e. hoc vitio, quod eos latet, decepti: qui quidem usus
loquendi frequentissimus est in Soph. Elench. (Top. IX.), quam-
quam aliis locis (v. e. g. 62 a 4 et 162 a 33) παρὰ idem plane
significat quod διὰ (cf. Trdlbg. de an. p. 398). Alium eiusdem
praepositionis usum habemus 602 a 13 συμφέρει δὲ τοῖς κορα-
κίνοις ὥς εἰπεῖν παρὰ τοὺς ἄλλους ἰχθῦς (plus quam reliquis
piscibus) τὰ ἀνυμῶδη μᾶλλον τῶν ἑτῶν. 1315 a 15 ἔτι δὲ
πάσης μὲν ὕβρεως εἰργεσθαι, παρὰ πάσας δὲ (prae ceteris
autem) δυοῖν. 470 b 16 πολλὸν χρόνον ἐν τοῖς ὕδασι δύναν-
ται διαμένειν παρὰ τὴν τοῦ σώματος ἰσχύν (quamquam cor-
pus ipsum non satis validum sit, ut sub aqua manere possint).
335 b 1 τούτων δὲ τὰ μὲν ἀδύνατον μὴ εἶναι, τὰ δὲ ἀδύνατον
εἶναι διὰ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι παρὰ τὸ ἀναγκαῖον ἄλλως εἶναι.

158 b 31 Linea quae est parallelos lateri parallelogrammatis ita
secat latus ipsum et aream, ut lateris et areae partes ean-
dem inter se rationem habeant. Quod ut probetur, defini-
tione opus est eius quod dicitur ἀνάλογον (τοῦ αὐτοῦ λόγου
vs. 35): nam si eandem rationem habent quae ita comparata
sunt, ut quot partes ab uno demantur totidem simul etiam
demantur ab altero, latus et aream eadem ratione secari ex
hac ipsa definitione intelligitur.

158 b 38 Datis elementorum definitionibus facillime demonstan-
tur prima, quae continuo ex his definitionibus derivantur et

consequuntur. Elementa geometrica hic dicit lineam, circum et alia huiusmodi. Eundem sensum habuimus 14a39, ubi cf. quae diximus.

159a1 Sicut in rebus geometricis est, ita etiam in rebus dialecticis se habet. Item atque hoc loco 71a5 (περὶ τοὺς λόγους) ea quorum non certam quandam disciplinam habemus et de quibus disputare solemus opponuntur iis de quibus dubitari non licet, quum certa eorum scientia constituta sit, sicut mathematicorum.

159a3 Quum dixerit de difficultatibus quibus teneri soleant qui adversarium convincere velint, iam quaerit, num adversario concedendum sit, si quid sibi dari velit (ἀξίωμα ἢ πρότασις) quod etiam difficilius sit quam id ipsum de quo disputetur. Nam si illud non concedimus, iniqui esse videbimur in adversarium, quippe a quo postulemus, ut probet quod ipsa thesi difficilius sit; si concedimus, faciliora e difficilioribus adversarius eliciet, quamquam secundum rerum naturam e facilioribus difficiliora semper intelligi et probari debent. Tollitur difficultas eo, quod discenti quidem a facilioribus ad difficiliora progrediendum est, disputanti vero dandum est adversario quodcunque verum videtur sive difficilius est sive facilius eo cuius causa disputatio instituitur: unde apparet (vs.13) postulandum non esse, ut eadem ponat et sibi concedi velit qui impugnet quod adversarius proposuerit et qui alium doceat.

Cap. 4. De officio interrogantis et respondentis.

159a18 Qui thesin impugnat (ὁ ἐρωτῶν) efficere debet, ut adversarius quam maxime absurda contendere cogatur, quae consequentia sint eius quod defendat, ei vero qui thesin defendit (τῷ ἀποκρινομένῳ) id agendum est, ut doceat non propter vitium a se admissum concedenda esse ea quae absurda dicat adversarius, sed necessario haec confici e thesi quam defendat. Nam a respondente peccatum est, si thesin male defendit; si vero thesis ipsa falsa est, id respondenti vitio verti non poterit. Etenim peccavit quidem, etiam si defendendum sibi proposuit quod falsum est, at certe in respondendo non peccavit, sed alio modo: peccavit enim eo, quod ab initio sumsit pro vero quod falsum est.

Cap. 5. Aliam in disputando rationem adhibere debet qui docere, aliam qui vincere vult, aliam denique qui inrem inquirat.
 38 *Thesis aut probabilis est aut improbabilis aut neutra, ut qui thesin refutet cogi debeat vice versa aut quod improbabile sit aut probabile aut neutrum.* b8 *Quae dare debeat qui thesin improbabilem defendat, 16 quae qui probabilem, 20 quae qui neutram.* 25 *Quomodo defendendum sit quod non simpliciter probabile sit vel improbabile.* 28 *Quomodo aliena sententia defendenda sit.*

159a 25 *ἐπεὶ δ'...* Orationis anacoluthi apodosin habemus vs. 37.

Ea autem quae legimus vs. 25 sic supplere licebit: *ἐπεὶ δ' ἔστιν ἀδιόριστα τὰ περὶ ἀποκρίσεως, h. e. ἐπεὶ δ' οὐκ ἔτι ὥριται παρὰ τῶν πρότερον γραφάντων περὶ τούτων τίνων στοιχείον καὶ τίνα δοτέον τοῖς γυμνασίας...* (coll. vs. 34 sq.).

159a 38 Iam iis qui sine studio disputant, ut rei de qua disserant naturam perscrutentur et explorent, haec ratio ineunda est. Alter defendit thesin sive per se et simpliciter omnibus probabilem vel improbabilem vel neque probabilem neque improbabilem sive thesin non simpliciter, sed non nisi alicui probabilem vel improbabilem vel neutram: namque iam non refert utrum thesis simpliciter et omnibus sit probabilis an non sit (ὁπωσοῦν b2): nam qui respondet eadem concedere et non concedere debet, sive huic sive illi est probabilis sive etiam omnibus. Apparet autem adversario qui probabilem thesin refellat cogendum esse id quod improbabile sit, ei vero qui improbabilem refutet id quod probabile sit. Iam igitur ut apte disputetur, qui thesin simpliciter improbabilem defendit (vs. 9) non dare debet nisi ea ex quibus rite convinci possit, h. e. non nisi ea ex quibus cogi possit quod simpliciter sit probabile (nam qui disserendi artem bene callet, is, quum disputat ut rei naturam exploret, ne concedit quidem adversario ea ex quibus nullo modo cogi posse appareat quod ille velit): quare neque dare debet quae sunt simpliciter improbabilia neque quae minus probabilia sunt quam id quod cogere debet adversarius: nam si quae adversario darentur simpliciter improbabilia essent, thesin refutare non posset, quia ut refutaret cogere deberet quod probabile esset; sin autem quae darentur minus probabilia essent quam id quod cogere debet, non recte refutaret, quia in omni syllogismo ab iis quae probabiliora sunt et notiora pro-

cedendum est ad ea quae minus nota sunt et minus probabilia. — Notandum est, quod τὸ κείμενον vs. 10 thesin, τὸ προκείμενον vs. 14 vero id significat quod cogere vult qui eam evertere studet (τὸ συμπέρασμα). — Si vero (vs. 16) thesis probabilis est, improbable esse debet quod ab adversario cogitur: quare quum semper danda sint quaecunque probabiliora sint et notiora quam conclusio ipsa, concedenda erunt et quae per se probabilia sunt et quae minus improbabilia quam id quod ille cogere debet.

159 b 23 οὕτω γάρ, h. e. οὕτω γὰρ ἐξ ἐνδοξοτέρων καὶ γνωριμωτέρων τὸ προβληθὲν συμβήσεται ἀποδείκνυσθαι. — Vs. 25 τὴν σύγκρισιν dicit comparisonem eorum quae a nobis concedi sibi vult adversarius cum iis quae simpliciter vel non simpliciter sunt probabilia et improbabilia: namque si thesis quam defendimus est simpliciter improbabilis, dare debemus quae simpliciter probabilia sunt; sin autem non simpliciter, sed non nisi alicui improbabilis sit, dare debemus non quae simpliciter probabilia sint, sed quae eidem probabilia videantur.

159 b 34 Idem faciunt qui quod alius proposuit defendendum suscipiunt: ponunt enim omnia quae ab illo ad thesin defendendam prolatum iri putant.

Cap. 6. De concedendis et recusandis iis quae ad rem pertineant et quae non.

160 a 7 συμβάλειν, intell. id quod cogere velit adversarius, τὸ ἐλέγχεσθαι τὴν θέσιν. — Vs. 11 οὐδὲν δόξει... quod respondentis officium esse dixit 159 a 21. — Vs. 12 προορῶν, intell. τὸ συμβαῖνον ἐξ αὐτῶν.

Cap. 7. Quid respondenti faciendum sit, si quod adversarius dicat obscurum sit vel ambiguum.

160 a 24 Priori particulae μὲν respondet δὲ quod habemus vs. 23. Si ambiguitatem eius quod adversarius dixit perspicimus, quod ambigue dicitur concedendum est, si quod de notione ambigua dicatur utrovis sensu admissio verum sit; si vero falsum sit quod adversarius dicat, si altera notionis ambiguae significatio sumatur, verum autem, si altera, indicandum est quo sensu recte dici possit quod ille contendat, quo sensu falsum sit.

Cap. 8. *Dicis causa contradicit qui neque habet quod inductioni factae obiiciat neque unde probet contrarium.*

160a35 Oratio ἀνακόλουθος est: nam in apodosi particula οὖν additur vs. 39, de qua v. quae diximus I. p. 336. Quum omnis propositio quam adversarius proponat aut per se ipsa ad thesin refellendam utilis sit aut eius causa sumatur quod, si ex ea eliciatur, ad illam refutandam conducatur — apparet autem non per se, sed propter alia sumi singula ex quorum similitudine propositio universalis derivetur —, is qui respondet singula quidem concedere potest, quamquam contra propositionem universalem quae inde derivetur exceptionem facere debet. Quam si non in promptu habet, dicis causa contradicere videbitur.

160b3 recepimus lectionem φαινόμενον, quam praestare facile intelligitur. Eandem habet vet. intp. Quod Aristoteles dicit est hoc. Si in multis singulis rebus conspicuum est id quod per inductionem universale facere vult adversarius... — Item vs. 8 et 10 optimos codices in lectione constituenda secuti sumus. Ne quis vs. 10 ἐνστάσθαι pro ἐνστάσιν scribendum putet, quia sequatur infinitivus ἀντεπιχειρεῖν, conferrat quae habemus 167a5, ubi similiter coniungitur διὰ τὸ πάρεγγυς τῆς λέξεως καὶ μικρὸν διαφέρειν..., quamquam utrumque infinitivo exprimi poterat διὰ τὸ ὁμοίαν εἶναι τὴν λέξιν καὶ μικρὸν διαφέρειν...

160b6 καίτοι..., quamquam ne hoc quidem (intell. ut aliam demonstrationem opponamus, qua probetur contrarium) ad solvendam difficultatem, in quam per adversarii demonstrationem inducimur, sufficit. — Monendum est, quod sequente particula γὰρ non exponitur causa eorum quae proxime antecesserunt, sed docetur quomodo et cur fieri possit, ut argumentationi qua adversarius usus sit aliam opponere liceat ex qua, quamquam non perspiciatur qua in re peccaverit ille, tamen contrarium verum esse intelligatur: namque, ait, non propterea quod Zeno (de cuius argumentis v. Phys. VI, 9) motum non dari docuit, nihil moveri putamus, ut appareat aliam demonstrationem dari, quae contrarium verum esse ostendat. Hanc igitur adversario opponere debet qui non habet unde ipsius argumentationem refellat. Bene cohaerent omnia, si scriptum exstaret καίτοι οὐδὲ τοῦτ' (intell. τὸ ἀνανεύειν μὴ ἔχοντα ἀντεπιχειρεῖν) ἀεὶ δυσκολαίνειν ἐστίν.

Aliquid huiusmodi certe in mente habuisse videtur Aristoteles.

160 b 12 ἀπόκρισις παρὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους, h. e. responsio eius qui neque exceptionem habeat neque demonstrationem contrarii.

Cap. 9. Utile est disputanti ipsum secum reputantem thesin et definitionem sibi proponere, 17 id vero quod improbabile est non defendere.

Cap. 10. Si quid falso coactum est, causa ob quam hoc factum sit, investiganda est. 161 a 1 Quattuor modi sunt quibus impediri potest, quominus cogatur, 13 quamquam optime hoc non fit nisi detecta erroris causa.

160 b 29 τὸ ἀξίωμα, intell. τὸ ἀναιρεθέν, propositionem minorem, quam vs. 32 significat pronomine τοῦτο.

161 a 1 Primum modum, quo impedire possimus, quominus conficiatur syllogismus, per quem adversarius thesin refellat, in antecedentibus exposuit; secundus est, si, quamquam nos lateat cur falsum sit quod adversarius sumserit, eum reprehendamus, quod argumentationem qua thesin refutet ad finem perducere nesciat; tertius est, si quae adversario concessae sint (τὰ ἡρωτημένα) ad thesin redarguendam non sufficiant, sed si praeter illa etiam alia propositione opus sit quae ut sibi detur adversarius non petiit: quare vs. 9 εἰ δὲ δύναται ita intelligendum est, ut sit εἰ δὲ δύναται μὲν, μὴ γίνεται δὲ ὃ βούλεται ἐκ τῶν ἡρωτημένων μηδενὸς προστεθέντος. — Vs. 9 sicut 160 b 24 optimos codices secuti a Bkki lectione recessimus.

Cap. 11. Aliud est ipsa argumenta reprehendere, aliud reprehendere disputantem qui illis utatur. b 19 Recensentur vitia argumentationis ipsius. 34 Argumentatio, quamvis per se reprehendenda sit, interdum tamen melior esse non potest ratione habita eius quod probatur. 162 a 12 Perratiocinationem quae aliquid probat quod cum thesi omnino non cohaeret, sed reapse ab ea diversum est, thesis non refellitur. 19 De probabilitate conclusionis. 24 Peccat qui aliquid per ambages cogit vel ex iis quae non patefaciant qua ratione coactum sit. 161 a 17 Male disputetur necesse est, quamquam sine vitio disputantis, primum si adversarius nihil concedat eorum ex quibus thesis rite refelli possit: nam quum disputatio et ex iis

suspensa sit quae concedantur et e ratione qua concessis utatur adversarius, si ille obstinate neget quaecunque huic utilia esse possint, bene disputari non posse apparet: nihil enim relictum erit disputanti quam ut illum re ipsa de qua agatur neglecta quo modo cunque redarguere studeat. Deinde (vs. 25) si thesis vera nobis evertenda est, etiamsi optime disputemus, neque quod verum sit cogere neque omnino bonis argumentis uti licebit: nam qui disputat non ex ipsa veritate, sed ex iis quae ab adversario probentur et concedantur, argumenta petere debet, ut interdum etiam (vs. 30) falsam thesin falsis argumentis refellere debeamus, si falsa adversario magis probentur quam vera. Quamquam igitur falsis argumentis interdum utendum est disputanti, tamen cavendum est (vs. 33) ne argutiis et paralogismis adhibitis ad aliena disputationem traducat (cf. 162 b 8 sqq. et Anal. post. I. c. 7), ut qui rem geometricam per argumenta probet quae a geometria aliena sint.

161 b 11 Deinde quum saepius accidat, ut homines ipsi secum reputantes repugnantiam a se admissam ipsi non perspiciant vel non demonstratum sumant quod probare velint, et pravam non esse non posse disputationem in qua aliquid huiusmodi accidat et non disputantis, sed respondentis vitio hoc fieri apparet. — Vs. 16 τὰ μὲν οὐ διδούς, h. e. ea quidem ex quibus rite redargui possit thesis quam ipse defendat (ὁ ἀποκρινόμενος) non concedens, dum concedat ea (τὰ δὲ τοιαῦτα) quae cum thesi ipsa aperte pugnent vel ea ex quibus per petitionem principii quae dicitur thesis refellatur. — Monendum est, quod vs. 17 τοῖς ἐρωτῶσι idem est quod τοῖς διαλεγόμενοις: nam inde a vs. 11 exposuit quomodo qui respondeat interdum solus in causa sit, ut male disputetur, vs. 2 autem indicavit quomodo fiat, ut qui interroget pravae disputationis auctor sit. Quare quod hic dicit φανερόν οὖν... non ex iis quae proxime antecesserunt inde a vs. 11 colligit, sed addit, ut summam complectatur eorum quae inde ab initio huius capituli disputavit.

161 b 19 A gravissima reprehensione ad leviora pergit. Idem facit 162 b 3 sqq. Primum reprehendit argumentationem quae ex propositionibus improbabilibus vel falsis nihil cogat, neque si quid addatur neque si quid dematur, tum eam quae ex propositionibus improbabilibus vel falsis aliud quid cogat quam id

quod debeat, deinde eam quae cogit quod debeat, si quid adficiatur quod minus probabile sit quam id quod demonstratur, (*καὶ* vs. 28 explicandi vim habet. Similia dedimus ad 93 b 26), vel si quid dematur (vs. 30 *τῷ ταύτ' εἶναι*, v. quae diximus ad 24 b 18), denique eam quae probabilia ex improbabilibus vel facilia ex difficilioribus colligat (coll. 159 b 8 et 71 b 21).

161 b 34 iam ostendit aliud esse ipsam argumentationem reprehendere, aliud reprehendere id quod per eam probetur: nam qui argumentationem reprehendit quatenus confecit quod revera ex ea efficitur, non ipsam reprehendit, sed id quod per eam demonstratur. Quare (vs. 40) argumentatio quae per se spectata merito reprehenditur, eius quod probari debet ratione habita interdum laudanda est, si ea ex quibus melius colligeretur quod probandum erat ab adversario non dantur vel si quod defendimus falsum est, ut non nisi falsis argumentis comprobari possit. Contra argumentatio per se bonavituperanda est problematis ratione habita, si id, ad quod difficilia et improbabilia argumenta adhibuimus, facile effici poterat e multis argumentis iisque veris et probabilibus.

162 a 5 *ἐνῆδῶν*, h. e. *ἀδόξων*. Nam per se intelligitur alteram lectionem quam Magentenus commemorat (v. I. p. 75) reiiciendam esse. Idem dicendum est de lectione quam habuit Alexander 159 a 5 (v. schol. 293 b 24) et de varietate quam indicat schol. 294 b 41. Sententia haec est. Qui non cogit melius argumentatur quam qui cogit, si hic ex improbabilibus colligat quod probabile sit, ille vero, ut conficiat quod velit, non nisi probabilibus quibusdam iisque veris propositionibus ab adversario sibi non concessis egeat (cf. b 2), quibus ipse nervus demonstrationis non contineatur.

162 a 9 *ὅς δὲ λαιὸν ἐκτιμᾷν*, intell. si propositiones falsae, ex quibus vera conclusio eliciatur (cf. Anal. pr. II, 2), ab adversario concedantur et magis ei probentur quam propositiones verae ex quibus idem confici possit.

162 a 12 Si quid, ait, demonstratur et si est alia propositio quae ab eo quod demonstravimus revera diversa est neque ullo modo cum eo cohaeret, idem syllogismus per quem illud effecimus non simul etiam hanc propositionem demonstrabit: nam eadem demonstratio ab alio ad aliud quod genere diversum est transferri nequit (cf. b 8 sqq. et Anal. post. I. c. 7), ut, si quando utrumque per eandem demonstrationem con-

fectum esse videatur, hoc non nisi per sophisma factum esse possit. — *περὶ ἐκείνου* vs. 14, quum omnes codices praebeant (vet. intp. habet „de illo”, Boethius „ex illo”), pro *παρὰ ἐκείνου* recipere non dubitavimus. Significatur autem pronomine *ἐκεῖνο* id quod non confectum est, sed confici debebat, *τὸ μηδαμῶς ἔχον πρὸς τὸ συμπέρασμα*.

162a21 *τὸ δὲ μηδετέρως*, h. e. *τὸ δὲ μήτε δοκοῖν μήτε μὴ δοκοῖν* sive *τὸ δὲ μήτε ἐνδοξὸν εἶναι μήτ' ἄδοξον*. — Vs. 22 *εἰ μὲν ὁμοίως τὸ μὲν δοκοῖν τὸ δὲ μήτε δοκοῖν μήτε μὴ δοκοῖν, ἢ εἰ ὁμοίως τὸ μὲν δοκοῖν τὸ δὲ μὴ δοκοῖν, τὸ συμπέρασμα ὁμοίως ἂν εἶναι ἐνδοξὸν καὶ ἄδοξον*. — Vs. 24 Boethius „ad syllogismos”, vet. intp. „circa orationem”.

162a26 Veluti si quis aliam opinionem alii praestare, quatenus utraque sit opinio, demonstraturus sic argumentetur. Idea cuiusque rei naturam maxime exprimit, datur autem vera de idea opinio, quare idea rei naturam melius refert quam singula quae eodem nomine appellantur. Quum autem ipsa rei natura altiore gradum admisit, etiam id quod ad eam refertur altiore gradum habere debet. Porro idea opinionis, quae subtilior est et accuratior singulis, vera est. Posuimus autem et opinionis ideam veram esse et ideam cuiusque rei naturam maxime exprimere: unde consequitur hanc opinionem (ideam opinionis intell.) accuratiorē esse. — Lectionem quam dedimus vs. 24 optimi codices et edd. prr. omnes praebent. Eandem Boethius videtur habuisse. — Vs. 32 eiecimus verba *ἢ μάλιστα ἀληθῆς* quae explicationis gratia ex antecedentibus videntur illata esse: nam verba *ἢ μάλιστα* et in versione Boethii et vet. intp. et in quibusdam editionibus prioribus omissa sunt. Alexander (schol. 295a11 sq.) non habuit quae deleuimus. Ut ideam significet, plerumque Aristoteles eam notionem cuius idea significatur cum pronomine *αὐτό* ita coniungit, ut novum vocabulum fingat: 137b6, 991a29, b19, 1096a35 *αὐτοάνθρωπος*, 137b11 *αὐτόξφων*, 990b32 *αὐτοδιπλάσιον*. Aliis locis pronomen *αὐτό* cum voce ipsa non connectit: 1001a22 *εἰ δὲ μὴ ἔστι τι ἐν αὐτὸ μὴδ' αὐτὸ ὄν...* Ib. 17 *εἰ δ' ἔστι τι αὐτὸ ἐν καὶ ὄν...* 204a17 *αὐτὸ ἄπειρον*. 985a10 *αὐτὸ τάραθόν*. 997b8 *αὐτὸ γὰρ ἀνθρώπων φασιν εἶναι*. Cf. quae habuimus 147a8 sq. 987b18 *τὸ δὲ εἶδος αὐτὸ ἐν ἑκάστων μόνον*. De voce *αὐτοῖκαστον*, quam habemus 162a27, 31, 1096a35 al., v. Zell ad Ethic.

Nicomach. I, 6, 5. Aliam esse notionem vocis ἀνθέκαστος (v. 1127 a 23 coll. 703 a 33 αὐτὸς ἕκαστος ποιῶ τὰ αὐτοῦ ὡς τέτακται et 1114 b 6 ἀνθαίρετος) idem docuit ib. VI, 7, 4. — 162 a 28 simplici pronomine αὐτό idea significatur; idem factum est 178 b 37 παρ' αὐτόν.

Cap. 12. Quae argumentatio sit perspicua, b 3 quae falsa. 16 Num argumentantis vel argumentorum sit vitium, si falsa sit. 25 Quae in examinanda argumentatione spectanda sint.

162 b 2 dedimus συμπεραινόμενος (intell. ὁ λόγος, qui et subiectum est verbi sequentis ἐλλείπει et praecessit a 35. Idem subiectum etiam habemus vs. 9 et 23), quod et optimi codices praebent et sensus postulat (Boethius habuit συμπεραινόμενα, vet. intp. vertit: „est autem per conclusiones conclusum”): nam συμπεραινόμενα ad nihil aliud referri posset quam ad εἰλημμένα. Quamquam autem εἰλημμένα etiam ea dici possunt quae coguntur, tamen, quum hic agatur de argumentatione quae non ex iis ipsis quae concessa sint continuo cogat quod velit, sed ex iis quae ex concessis coacta sint (h. e. ex prosyllogismorum qui dicuntur conclusionibus, quae ad novum syllogismum faciendum copulentur), apparet εἰλημμένα hic ea intelligi quae non extorqueantur adversario per syllogismos, sed quae sponte ab eo concedantur. Non satis perspicue Aristoteles expressit quod voluit. Clarius certe dixisset: ὅταν εἰλημμένα μὲν ᾗ ἐξ ὧν ἀναγκαῖον εἶναι (τὸν λόγον intell.), ἐξ αὐτῶν δὲ (τῶν εἰλημμένων intell.) μὴ συμπεραίνηται ὃ δεῖ δεικνύναι, h. e. ὅταν διὰ τῶν εἰλημμένων οὐ συνεχῶς συμπεραίνηται αὐτὸ τὸ προκειμένον ἀλλ' ἑτέρα τινα συμπεράσματα, δι' ὧν μέσων ἀποδεικνύηται ἐκεῖνο. Unde apparet τὰ εἰλημμένα hic non ea dici quae cogantur ex iis quae ab adversario concessa sint: nam si haec intelligerentur, non dici possent διὰ συμπερασμάτων συμπεραινόμενα, sed διὰ τῶν δοθέντων συμπεραινόμενα. Quare si εἰλημμένα sunt quae non coacta dantur ab adversario, eadem διὰ συμπερασμάτων συμπεραινόμενα dici nullo modo possunt. — Eosdem codices secuti sumus vs. 4 et 7.

162 b 16 Arctissime haec cohaerent cum iis quae proxime antecesserunt. Nam quum vitiosam dixerit demonstrationem quae falsis argumentis utatur, iam exponit qua ratione falsae propositiones argumentanti admittendae sint. Namque, ait

(vs. 18), demonstrationem quae fit ex propositionibus falsis multis argumentationibus veris iure praeferimus, velut si ad absurdum deducentes utimur propositionibus falsis quidem, sed valde probabilibus, ex quibus colligimus id quod absurdum est et veritati repugnat. Apparet igitur per deductionem ad absurdum primum quidem redargui aliquid veri et everti, sed hoc per hypotheticam quandam argumentationem non evertitur nisi eo consilio, ut id quod verum sit iam inde eliciatur. Nam ex hoc ipso, quod, si illa argumentatio admittatur, aliquid veri evertendum sit, probatur verum esse non posse id quod ab initio sumimus et a quo demonstratio profecta est. Ex eo igitur, quod ex hypothesis data aliquid veri falsum esse consequeretur, aliud quid (intell. id quod hypothesis repugnet, *ἐτέρων ἀληθῶν* vs. 20) verum esse demonstramus. Unde patet (vs. 22) eam argumentationem quae ex propositionibus falsis iisque valde improbabilibus aliquid veri colligat deductioni ad absurdum, quae e falsis falsi aliquid cogat, longe postponendam esse. Talis argumentatio vero (eam intell. quae propositionibus falsis utatur iisque improbabilibus) etiam aliquid falsi cogere potest. Quod si fiat, plane eam reliciendam esse apparet (quod significavit iis quae addit vs. 29). — Vs. 17 adiecimus ex optimis codicibus quod in reliquis omissum videtur, ne quid reperiretur in Aristotele quod abesse posset. — De numerorum mutatione vs. 19 *καθ' αὐτὸν* — *ἀποδεχόμεθα* diximus ad 28 a 6 et ad 69 b 3. — Vs. 29 *ἢ ἀπλῶς ἢ τοῦ πράγματος*, h. e. *ἢ καθ' αὐτὸν ἢ πρὸς τὸ προβληθέν* (161 b 39).

Cap. 13. De principii petitione. 163 a 14 *De petitione contrariorum.* 24 *Quid intersit inter utramque exponitur.*

162 b 32 respicit ad Anal. pr. II. c. 16. — Vs. 35 *αἰτῆσαι* in suspicionem incurrit coll. 163 a 2, 3, 6, 10. Fortasse scribendum est *αἰτῆσαι* vel *αἰτῆσαι*, quamquam de lectione vulgari, quam optt. codd. tuentur, aliquid mutare nolimus, quum ferri certe possit. — Quod dedimus 163 a 9 *πρόβλημα* etiam Boethius habet, non habet vet. intp.

163 a 24 *ἡ ἀντικειμένη ἀντίφασις*, binarum propositionum oppositio quae repugnantiam habet. De *ἀντιφάσει* diximus ad 17 a 33.

Cap. 14. *Ad exercitationem disputandi consequendam conversione syllogismorum utendum est.* 37 *Perscrutandum quomodo quaeque thesis et defendenda sit et impugnanda.* b11 *Maxime parati esse debemus ad ea quae saepissime in questionem veniunt et a quibus primis disputatio ordiri solet.* 34 *Una adversarii argumentatio in plures dividenda* (164 a 3) *et quam maxime universalis facienda est, 6 dum ipsi nostram quam minime universalem facere debemus.* 12 *Quomodo inductione et quomodo ratiocinatione utendum sit.* 16 *Quis sit finis exercitationis.* b 8 *Non cum quovis adversario exercitationis gratia disputandum est.* 16 *Ad problemata difficillima argumenta nobis parata esse debent.*

163 a 30 *De conversione syllogismorum v. Anal. pr. II. c. 8. — Conversio, ait (vs. 30), propterea utilis est, quod ex ea intelligi potest, quomodo thesis (τὸ λεγόμενον), quam defendat adversarius, redargui possit (ostendit enim conversio utram propositionem falsam sumserit adversarius, si conclusio — thesis quam impugnamus — falsa sit), deinde quod patificat quomodo pauci termini ad plures argumentationes conficiendas adhiberi possint.*

163 a 37 *Quaerenda sunt argumenta in utramque partem utilis et, si inventa sint, quomodo redargui possint investigandum. Eligentes simul (b4) argumenta, quibus eandem thesin, quam modo defendimus, impugnare possimus, utraque argumenta iuxta ponere et inter se comparare debemus, ut appareat utra sint potiora. Patet inde quomodo interpretanda sit lectio quam ex optt. codd. recepimus. Vet. intp. lat. videtur habuisse παράλληλά τε ἐκλεκτέον τὰ πρὸς τὴν αὐτὴν θέσιν ἐπιχειρήματα. Vertit enim: „alternatim eligendum quae sunt ad eandem positionem argumenta”. Quae quidem lectio inde orta videtur, quod primum quidem excidit verbum παρὰβállειν per scribentis negligentiam, quae simili initio vocis praecedentis παράλληλα excusari videtur. Quo facto participium ἐκλέγοντα cur mutari debuerit in ἐκλεκτέον in promptu est. Boethius quid legerit incertum est, quum vertat: „sensim comparanda sunt quae attinent ad ipsam positionem argumenta”. — Duplicem autem (vs. 5) habet utilitatem qui in utramque partem disputare scit: unam, quod adversarium redarguere eique quodcunque velit extorquere possit, ut facili negotio eum confundat, alteram (vs. 9), quod qui videat*

quid cuiusque propositionis sit consequens, veritatem ipsam facilius cognoscat: relictum est enim ad inveniendam veritatem, ut e duabus propositionibus quae inter se pugnent alteram recte eligat, alteram reiiciat. — De εὐφυντᾶ v. quae dixit Biese II, p. 278. not.

163 b 22 Quum vs. 17 utile esse dixerit, si quis de iis problematicis, de quibus maxime disputari soleat, disserere sciat, iam ea argumenta, quibus maxime uti soleant disputantes — locos intell. quos in prioribus libris exposuit — in promptu nobis esse debere ostendit. Haec enim elementa sunt (cf. quae diximus ad 84 b 21) in quibus maxime exercitari debet qui apte disputare velit, sicut in geometria optime versatus esse debet in elementis qui ad difficiliora et reconditiora velit ascendere. — Vs. 23. οἱ ἄλλοι λόγοι sunt ii qui non pertinent ad ea quae plerumque tractari solent et quae prima sunt et probabilia. Haec enim commemoravit in antecedentibus.

163 b 25 Adiecit particulam καὶ ante μέγα, quam etiam Boethius habet: optime enim haec lectio habet, si locum ita intelligas, ut infinitivus ἔχειν sicut γυμνασθῆναι quod praecessit pendeat a verbo antecedente πρὸ ἔργου ἐστίν, ad sequentia vero mente repetatur particula ὥσπερ, ut sententia haec sit: καὶ ὥσπερ τοῦτο (intell. τὸ περὶ τοὺς κεφαλίσμους προχέως ἔχειν) μέγα διαφέρει πρὸς τὸ ..., ὁμοίως καί...

163 b 29 Nam ut loci memoriae traditi rerum ipsarum memoriam nobis reducant, ita etiam loci dialectici quos in antecedentibus exposuimus ansam nobis praebent ad conficiendum id quod volumus: faciunt enim, ut certas propositiones et argumenta definita et numerata ante oculos habeamus, quae nobis indicent quo quidque referamus et quo intuentes ab eo quod nobis propositum sit minus aberremus. — De significatione pronominiis αὐτὸς diximus ad 6 a 8. — ταῦτα vs. 30 intell. τὸ πρόχειρον εἶναι καὶ ἐξεπίστασθαι vs. 27 sq.

163 b 34 Ex una adversarii argumentatione plures faciendae sunt (sic enim demonstratio quam facere debet longior erit et difficilior), quod fieri debet quam occultissime, ut adversarium lateat ab eo de quo disputetur sermonem transire ad alia quae ab illo quam longissime remota et quam minime cum eo cognata sint. Praecipue autem hoc fieri potest in iis quae maxime universalis sunt. Haec enim quam plurimas divisiones admittunt. Quare (164 a 3) etiam quod adversa-

rius de parte pronuntiavit, id universale faciendum est, ut una adversarii argumentatio in plures dividi possit. Item etiam oratori quod de parte dictum est universe pronuntiandum est. (De enthymemate v. quae diximus ad 70 a 3.)

164 a 11 τῶν καθόλου, quod aliena manu correctum esse non est verisimile, quum vs. 10 legatur τοῦ καθόλου, omnes codices praebent et quaedam edd. prr. — Vs. 15 ἐν τοῖς etiam Boethius et vet. intp. habuerunt. — Vs. 19 καὶ παρὰ τί ἐκότερον, h. e. καὶ διὰ τί συμβέβηκε τὸν μὲν ὀρθῶς ἔρ-
σθαι τὸν δὲ μὴ ὀρθῶς. Unde apparet immerito Iul. Pacium reprehendi a Buhlio, quod verterit: „et qua ratione utrumque acciderit”.

164 b 5 Quomodo ferri possit quod Bkkus dedit ἐν ὄλῳ invitā codd. optt. equidem non intelligo. Nostram lectionem etiam Boethius praebet et vet. intp.

Lib. IX. Quae inscribi solent περὶ σοφιστικῶν ἐλέγχων, ea nos Topicorum librum nonum fecimus, sicut neque libro III, quem Io. Italus et alii interpretes inscribunt περὶ τῶν συγκα-
τικῶν τόπων, peculiaris titulus praeponi solet, quem libro nono additum esse ex ipsa libri celebritate facile explicatur. Alexander (schol. 296 a 12, 21 et 29) et Boethii versio titulum σοφιστικοὶ ἔλεγχοι exhibent, auctor vero scholii quod dedimus I. p. 42 cod. Marc. 257 ad 20 b 26 librum Topicis adnumerandum putavit. Quod quo iure fecerit ex iis apparet quae legimus 170 b 9, ubi Aristoteles ostendit dialecticum scire debere qua in re posita sit argumentatio sophistica, coll. 172 b 6: unde patet artem sophisticam pro dialecticae parte habendam esse. Deinde quae leguntur 183 a 37 sqq. ad Topicorum initium respicere manifestum est: epilogum enim qui in fine libri sophist. elench. additur simul Topicorum epilogum esse in primis ex iis intelligitur quae habentur 183 b 10—15. Accedit quod 172 b 27 Aristoteles nos remittit ad Topic. II. c. 5 dicens καθάπερ ἐλέχθη πρότερον (cf. quae dicemus ad 166 b 14), quod non fecisset, nisi hic liber cum Topicis arctissime coniunctus esset: namque in hoc item atque in Topicis investigantur τόποι, ex quibus aliquid cum quadam veritatis specie probari possit (v. 169 a 18, 170 a 35, 172 b 25, 173 a 7): quare etiam in hoc libro vocabulo στοιχεῖα, quo loci significantur unde argumenta petantur, eodem sensu Aristoteles utitur atque in Topicis (v. 172 b 21 et 31).

Praeterea v. quae de coniunctione artis dialecticae et sophisticae diximus supra ad init. Top., imprimis ea quae ex ipso Aristotele (1355 b 15) adscripsimus. Eandem coniunctionem produnt quae de syllogismo ἐπισυναφῆ dicuntur initio Topicorum (100 b 24 sqq.). Denique si liber quem de sophisticis elenchis Aristoteles conscripsit a Topicis separandus esset, etiam ea quae Rhetoric. II. c. 24 sq. de enthymemate sophistico disputantur a libris rhetoricis seiungi deberent. Quae quum ita sint, hunc librum Topicorum nonum facere non dubitavimus, praesertim quum iam Iul. Pacius Aristotelem verbis ἐν τοῖς Τοπικοῖς 65 b 16 (ubi v. quae diximus) ad eundem respicere recte observaverit. Quare iam ipsi probare non possumus quod diximus ad 20 b 22 sub fin., ubi Aristotelem verbis ἐν τοῖς Τοπικοῖς 20 b 26 ad Topic. VIII init. respicere diximus, quum appareat ea in mente eum habuisse quae leguntur 175 b 39 sqq. et 181 a 36.

Cap. 1. *Non semper sunt veri syllogismi qui syllogismorum speciem habent*, 165 a 5 *cuius rei quae potissima sit causa exponitur*. 19 *Qui scientiam quaerit veritatem persequitur, sophista speciem veritatis*. 34 *Quae agantur in sequentibus*.

164 a 22 ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν ἀπὸ τῶν πρώτων. Cf. quae dedimus ad 93 a 16.

165 a 2 Codices fere omnes et editiones priores pleraeque habent ἐξ ἀνάγκης τι, non τι ἐξ ἀνάγκης quod Bkkus dedit. Verba διὰ τῶν κειμένων in quibusdam libris et in vet. intp. per scribentium negligentiam omissa sunt, quae cur abesse non possint ex iis apparet quae habuimus 24 b 18, ubi conf. quae diximus.

165 a 3 Redarguit qui colligit quod repugnat ei quod ab adversario coactum est (τὸ συμπέρασμα). Cf. 66 b 10 sq. — Quod vero non revera semper refutant qui refutare videntur, eius rei una causa (τόπος vs. 5) eaque potissima reique ipsi maxime consentanea in eo est, quod qui disputant non res ipsas, sed verba tantum quae illas repraesentant proferre possunt. Quoniam autem verborum finitus, rerum vero infinitus est numerus, et eadem oratione et uno eodemque nomine plures res significantur necesse est (vs. 13). Quod quidem in redarguendo vitium. b 24 appellat τὸ παρὰ τὴν λέξιν.

165 a 10 τὸ δ' οὐκ ἔστιν ὁμοιον. Non recte haec interpretatur Alexander schol. 297 b 1: patet enim ex sequentibus sensum

huius loci hunc esse: οὐκ ἔστι δ' ὁμοιον τὸ ἐπὶ τῶν ὀνομάτων συμβαῖνον καὶ τὸ ἐπὶ τῶν πραγμάτων.

165a19 omisimus particulam μὲν ante οὐκ, quam neque codd. neque Boethius neque vet. intp. habuerunt. Eandem etiam plures editiones priores omiserunt. Accedit, quod in eadem constructione vs. 21 sq. μὲν non adiectum est.

165a24 ὥς ἐν πρὸς ἐν εἰπεῖν, h. e. ὥς εἰπεῖν συγκρινόμενον πρὸς ἄλληλα τὰ τῶν διαλεγόμενων ἔργα, intell. τὸ τοῦ ἔρω- τήντος ἔργον πρὸς τὸ τοῦ ἀποκρινομένου.

165a29 τὸ τῶν εἰρημένων λόγων γένος, h. e. τὸν εἰρημένον τοῦ διαλέγεσθαι τρόπον, eam disserendi rationem qua quodcunque placeat et demonstrare et refellere possint. Qua in re si veritatis speciem servare sciant, consequentur quod propositum habent: nihil enim agunt, nisi ut ab imperitis pro sapientibus habeantur.

Cap. 2. Quattuor sunt sermonum genera. Quam rationem habeat hic liber ad Analytica et ad reliquos libros Topicorum exponitur.

Ars syllogistica, quam Aristoteles tradidit in Anal. pr. (conf. quae diximus ad Anal. pr. I. c. 30) triplicem habet usum: adhibetur enim aut ab eo qui docet ad ipsam veritatem investigandam — quare quomodo scientiae principia inveniendae sint et constituenda ostendit Aristoteles in Anal. post. — aut ab iis qui disputant sive ut videant quomodo thesis aliqua defendi et quomodo impugnari possit sive ut quam uterque in disputando facultatem habeat explorent (ἢ σκέψεως ἢ πείρας χάριν, qua re artem dialecticam quae proprie dicitur contineri et ab Analytica et a sophistica distingui docuit Top. VIII, 5), aut ab iis qui adversarium quo modo cunque redarguere velint, quod quomodo fiat iam in hoc libro exponitur. — Distinguuntur διαλεκτικοὶ et πειραστικοὶ λόγοι, quamquam de utrisque egit in Top. lib. I—VIII: ambo enim colligunt ex propositionibus probabilibus, illi quidem ex iis quae omnibus probari solent, hi vero ex iis quae probantur adversario (165b3—6).

165b2 Particulam οὐκ Boethius et vet. intp. habent, quamvis delenda videatur coll. 159a29. Repugnantia utriusque loci tollenda videtur hoc modo. Qui discit non nisi ea ponere debet quae ipse probet et persuasa habeat, quamquam qui

docet, ut demonstratio quam conficere velit intelligatur ab eo qui discat, argumentationem non ab iis incipere debet quae a discente concedantur ut probabilia, sed a veris scientiae quam tradere velit principiis: nam vera doctrina non pendet ex probabilitate quadam et verisimilitudine propositionum, ex quibus demonstratio conficitur, sed e veritate principiorum, quibus nititur omnis scientia quae demonstrationem admittit. — Verba ἀναγκαίων εἰδέναι vs. 5 et vs. 6 δὲ τὸ πρό- πον δὲ quomodo intelligenda sint facile perspicitur ex iis quae habuimus Anal. post. I, 1. — Quod Alexander (schol. 298 a 8) de lectionis varietate dicit e mendo ortum esse apparet. — Vs. 8 Boethius omisit verba συλλογιστικοὶ ἢ, vet. intp. verba ἢ φαινόμενοι συλλογιστικοί, quae per scribentium negligentiam excidisse verisimile est coll. 100 b 24. — Vs. 10 articulum τοῖς codices optimos secuti omisimus, quum adiectus esse videatur ab iis qui libros quos Organi nomine complectimur ab ipso Aristotele ita coniunctos esse putaverint, ut arctiori quodam vinculo inter se connexi ad communem finem tendant. Etenim si Topica persequuntur quod in Analyticis inceptum est, offendere non potest, quod illa significantur verbis „in reliquis” (ἐν τοῖς ἄλλοις); sin autem non nisi levior quaedam cognatio intercedit inter Analyticam et dialecticam doctrinam (quod quam verum sit facile intelligitur, quum illa ad ipsam veritatem investigandam pertineat — scientiam enim ipsis principiis constitutis efficere vult — haec vero nihil nisi veritatis speciem quaerat) Topica, ubi Analytica commemorata sunt, τὰ ἄλλα vocari vix poterunt. Ne quis autem hunc librum iniuria a nobis pro Topicorum libro nono haberi inde probet, quod hic Aristoteles ad Topica respiciat verbis ἐν ἄλλοις, conferat 1055 b 7, ubi verbis ἐν ἄλλοις εἴρηται delegamur ad 1022 b 22.

Cap. 3. Quinque sunt quae efficere student qui vincere volunt in disputando.

165 b 21 ἐκ τοῦ λόγου, h. e. διὰ τὸν λόγον s. τῶ ταῦτα εἶναι, ἃ δέδωκεν ὁ ἀποκρινόμενος, cf. 172 b 34.

Cap. 4. Redarguendi vitia in dictione ipsa posita haec sunt. Primum in homonymia est, 166 a 5 alterum in amphibio-

lia, 22 *tertium in coniungendo*, 33 *quartum in disiungendo*, b1 *quintum in prosodia*, 10 *sextum in figura dictionis*.

Cf. cum vitiis quae hic enumerantur ea quae recensentur Rhetor. II. c. 24.

165 b 23 Vitia quae in redarguendo admittuntur aut in dictione sunt, quum verbis ita abutimur, ut eadem non eodem semper sensu accipiamus, sed aliam sententiam ex iis exprimamus, quam quae ab adversario iis subiiciatur (cf. 165 a 5), aut non in dictione, quum sententiam verborum quidem talem accipimus qualem adversarius ipse intelligi vult, argumentandi vero artificio quodam adhibito quod adversarium lateat per falsam ratiocinationem eum refellimus. Alterum vitium positum est in prava verborum interpretatione (Wortverdrehung), alterum in falsa argumentatione (Schlussfehler).

165 b 27 τοῦτου δὲ... Intelligitur autem sex esse refutationis vitia quae in dictione posita sint quum inductione facta — namque si vitium in dictione positum quodcumque proferatur, demonstrari facile poterit, id non novum aliquod esse vitium, sed contineri uno eorum quae enumeravimus — tum etiam syllogismo adhibito: sic enim argumentabimur. Quod iisdem verbis exprimitur sex modis duplicem interpretationem admittit, vitia refutationis in dictione posita tot sunt, quot modis eadem sententia duplicem interpretationem admittit, ergo refutationis vitia in dictione posita sex sunt.

166 a 4 πλὴν quam vim habeat exposuimus I. p. 444 init. Verum, ait, et sanatur aliquis dum aegrotat et sanatur qui aegrotat, sanus est autem aliquis non dum aegrotat, sed is qui aegrotat, h. e. sanus est non qui nunc aegrotat, sed qui prius aegrotavit. Quare sanari aegrotum ambiguum est; quum et aliquem dum aegrotet sanari et eum qui aegrotaverit sanum fieri significet.

166 a 14 τὰ λεγόμενα, intell. σιγῶντα εἶναι. Quem quidem peralologismum v. ap. Plat. Euthyd. 300, B.

166 a 16 οἷον ἀετὸς καὶ κύων, v. schol. 299 a 9 et 41 b 34. And paraphr. soph. elench. ed. Spengel. Monach. 1842. p. 13 init. — Vs. 17 ὅταν..., h. e. ὅταν εἰωθότες ὦμεν τὸ πλεοναχῶς λεγόμενον εἶτ' ὄνομα εἶτε λόγον κατὰ θάτερον μόνον τὸ σφαιρινόμενον λέγειν, οἷον τὸ ἐπίσταται γραμμάτα σὺχ' οὕτως εἰωθαμεν λέγειν ὥστ' αὐτὰ τὰ γραμμάτα ἐπιστήμην ἔχει, ἀλλ' οὕτως ὥστ' ἄλλον ἔχειν ἐπιστήμην τῶν γραμμάτων.

166a 25 Non idem est utrum participium καθήμενον coniungatur cum verbo βαδίζειν an ab eo disiungatur: namque si coniunguntur, dicimus „posse aliquem ambulare sedentem”, si disiunguntur, „eum qui sedeat posse etiam ambulare”. Quasi de altero exemplo nihil adhuc dixisset, pergit vs. 27 καὶ τοῦθ’... Item res se habet, si coniungimus „posse aliquem scribere non scribentem”, h. e. „fieri posse ut quis scribat non scribens”, quod absurdum est: si non coniungimus „scribere posse eum qui non scribat”. Quod vs. 26 et 27 pro τὸν scripsimus τὸ non solum ferri posse apparet, si articulus non coniungatur cum participio, sed cum infinitivis βαδίζειν et γράφειν, sed etiam lectionem τὸν probari neutiquam posse facile intelligitur ex eo quod τὸ δύνασθαι τὸν καθήμενον βαδίζειν nullam omnino habet ambiguitatem: nam nullo modo hoc ita intelligi poterit, ut significet „posse aliquem eundem dum sedeat simul etiam ambulare”. Quod exhibuimus vs. 28 μὴ γράφων codices meliores et editiones fere omnes praebent. Vix autem erit, opinor, quin videat nostram lectionem rei ipsi longe melius convenire: nam participium quod casu nominativo poni potest, quum idem subiectum habuerimus in antecedentibus. (ἔχει) — idem enim esset, si dixisset δύναται μὴ γράφων γράφειν — maiore cum vi pronuntiatur. — Cum eo exemplo quod habemus vs. 31 cf. quod est in Plat. Euthyd. 294, A.

166a 33 Tertium dictionis vitium in eo erat, quod verba non recte inter se coniunguntur, quartum in eo, quod distrahuntur quae coniuncta pronuntiari debent, ut si numerus *a* aequalis est numeris *b* et *c* coniunctis, non dici poterit aequalis numero *b* soli. Item in oratione si verba male distinguuntur, non idem semper exit sensus. Exemplum quod affertur vs. 36 e Menandro sumtum esse docuit Buhlius coll. Terent. Andr. I, 1, 10: „feci e servo ut esses libertus mihi”.

166b 5 Exemplum ab Aristotele allatum legitur Iliad. ψ’ 328. Alterum exemplum (vs. 7), cuius ambiguitas in eo est, ut aut scribatur δίδομεν (damus) aut δίδόμεν (dare), non habetur Iliad. β’ 1—35, ubi de somnio narratur quod Agamemnoni a Iove mittitur. Iliad. φ’ 297 habentur quidem verba δίδομεν δέ τοι εὖχος ἀρέσθαι, sed facile intelligitur hunc locum non esse eum quem Aristoteles in mente habuerit: quare Iul. Pacius Iliad. β’ 15 (imo vs. 32) pro Τρώεσσι δὲ κῆδε’

- ἐπὶ* Aristotelem legisse putat id quod hic habemus *δόμην δὲ οἱ εὐχος ἀρέσθαι*. Quod quamquam audacius quam rectius coniectum esse apparet, hoc certe inde comprobari videtur, quod tantum absit ut carmina HomERICA in pristinam formam restituere possimus, ut ne explorare quidem liceat qualia Aristotelis tempore constituta fuerint. Alexander (schol. 300a4) Aristotelem ipsum hoc exemplum finxisse putavit, quod expresserit ex iis quae leguntur Iliad. β' 28. Etiam ea quae leguntur 166a38 ex Homero desumta esse haud improbabile, quamquam ubi exciderint ignoramus. Notandum est autem quod utriusque loci veram lectionem accentu mutato primus restituisse traditur Hippias Thasius (v. 1461a22).
- 166b10 In figura dictionis peccatum esse dicit Aristoteles, si quid propter formae qua exprimatur similitudinem non ad eam categoriam referatur cui revera subiectum sit, sed ad aliam cuius externam speciem prae se ferat.
- 166b14 Verbis *ὥς διήρηται πρότερον* Aristoteles non ad librum quem de categoriis conscripsit, sed ad Top. I. c. 9 videtur respicere. — *τὸ μὴ τῶν ποιεῖν ὄν* est *τὸ μὴ ὄν τῶν ἰσθ' τὴν τοῦ ποιεῖν κατηγορίαν τεταγμένων*.

Cap. 5. Vitiorum refutationis quae non in dictione posita sunt (28) primum in accidente est, 37 alterum in eo, quod simpliciter vel non nisi quodammodo verum est, 167a21 tertium in inscitia eorum quae ad redarguendum pertinent, 36 quartum in principii petitione, b1 quintum in consequentia (conversione), 21 sextum in ratione non recte reddita, 37 septimum in coniunctione plurium quaestionum.

- 166b28 Cur syllogismus, qui quod de accidente praedicatur idem etiam de re ipsa praedicari colligat, falsus sit ex iis apparet quae diximus de accidente ad 43a34 et ad 71b10. Ut verus syllogismus conficiatur, idem terminus praedicari debet et de re ipsa (quam significavit verbis *καθ' οὗ κατηγορεῖται* vs. 31) et de eo quod de illa praedicatur, h. e. terminus maior (A) et de medio (B) et de minore (C) praedicari debet. Quare si maior non necessario coniunctus est cum medio et cum minore, sed non nisi *κατὰ συμβεβηκός* de iis praedicatur, ita ut et praedicari possit et non praedicari, non exit verus syllogismus. Unde apparet sophismate uti eum qui cogat *Κορίσκον ἔσθαι εἶναι Κορίσκον*, si sum-

serit *Κορίσκον* ἕτερον ἀνθρώπου εἶναι et pro ἀνθρώπῳ substituerit *Κορίσκον*, quasi sit *Κορίσκος* = ἀνθρώπος, quum Coriscus homo sit: praedicatur enim „homo” de Corisco. Item falso cogitur *Κορίσκον* ἕτερον ἀνθρώπου εἶναι, si ponitur *Σωκράτης* = ἀνθρώπος: verum enim est *Σωκράτους* ἕτερον εἶναι *Κορίσκον*. — Non male Casaubonus vs. 32 ταῦτα πάντα scribendum esse coniecit, quod recepissem, nisi omnes libri haberent ταῦτα, quod ferri certe potest, quum praece- serit πολλά vs. 30: nam ταῦτα πάντα intelligenda sunt πάντα τὰ συμβεβηκότα.

166 b 37 Aliud vitium est, si quod non nisi quodam modo de aliqua re praedicatur simpliciter de ea dicitur. De quo quidem discrimine v. quae diximus ad 21 a 5, ubi etiam docuimus quo sensu τῷ ἀπλῶς opponatur τὸ ἐν μέρει quod habemus vs. 38: nam τὸ ἐν μέρει est τὸ εἶναι τι, ut existendi modum vel rationem significet, τὸ εἶναι ἀπλῶς (167 a 2) existentiam ipsam „in abstracto”. Revera hoc vitium quod secundo loco posuit aut aliquid aut nihil differre ab eo quod modo habuimus quum ex exemplo intelligitur quod habetur 167 a 3 (hoc enim simillimum est ei quod habuimus 166 b 34) tum etiam ex eo, quod τὸ κατηγορούμενον sensu proprio acceptum (cf. quae diximus ad 2 a 20) ab eo quod non nisi κατὰ συμβεβηκός praedicatur plane eodem modo differt atque τὸ ἀπλῶς καὶ κυρίως λεγόμενον ab eo quod non simpliciter praedicatur (μὴ κυρίως, πῃ, ἐν μέρει).

167 a 5 καὶ μικρόν ..., h. e. καὶ διὰ τὸ μικρόν διαφέρειν. Nam καὶ explicandi vim habet, cuius usus alia exempla dedimus ad 93 b 26. — Exemplo usus quod habetur vs. 8 A. G. Winckelmannus ed. Plat. Euthyd. Lips. 1833. p. X. not. explicuit quod legitur apud Plutarch. Praecept. Sanit. Tuend. p. 136, B τὸν Ἰνδὸν ἀναλύειν.

167 a 21 Aliud in redarguendo vitium admittitur, si in argumentatione qua adversarius refellitur quaedam praetermissa sunt sine quibus vera demonstratio esse non potest. Quae qualia sint in sequentibus ostendit dicens fieri debere syllogismum ἐκ τῶν δοθέντων, ἐξ ἀνάγκης, μὴ συναρθεῖ- μένου τοῦ ἐν ἀρχῇ, h. e. ex propositionibus ab adversario concessis, in quibus non debet numerari vel ut concessum assumi id quod demonstrandum est, h. e. in quibus petitio principii non admittenda est. (Videmus inde vitium de quo

agitur vs. 36 iam eo contineri, de quo nunc sermo est.) Quae vero servanda sunt, ait vs. 27, in vero syllogismo conficiendo, eadem, si negliguntur, ut falsus syllogismus exeat, efficiunt: unde fit, ut qui praetermittant aliquid eorum quae modo recensuimus (vs. 23 — 27), quamvis non refutent adversarium, tamen eum refellere videantur, ut si quis demonstret (vs. 29) idem et duplum esse et non duplum, at non unius et eiusdem rei duplum et non duplum (mente enim intelligendum est *ἀλλ' οὐ τοῦ αὐτοῦ*, quod vs. 29 revera Aristotelem in mente habuisse apparet e vs. 31, ubi docet etiam eiusdem rei idem et duplum et non duplum esse posse, quamquam non eadem ratione).

167 a 36 De principii petitione quae dicitur egit Aristoteles Anal. pr. II. c. 16, Top. VIII. c. 13. Qui pro concessio sumit quod demonstrandum est, eum veram refutationem confecisse putant qui non satis distinguere sciunt quod idem est ab eo quod diversum est: non intelligunt enim id ipsum quod concedant idem esse quod demonstrandum sit, sed quod concedunt ab eo quod demonstrandum sit reapse diversum esse opinantur.

167 b 1 Aliud in redarguendo vitium admittunt qui ex propositione data eliciunt quod revera non eius sit consequens, ut si quis propositionem hypotheticam convertat: nam ex conditione consequens recte derivatur, non ex consequente conditio. Cf. quae diximus ad 34 a 5 et ad 53 b 12. — Opponuntur vs. 8 τὰ ῥητορικὰ τοῖς συλλογιστικοῖς vs. 13. Illa enim verisimilitudinem comparare student, haec vero ipsam veritatem quaerunt. — De signo v. Anal. pr. II. c. 27. — ταῦτα μὲν vs. 11 intell. τὰ ἐπόμενα, vs. 12 τὸ δὲ κατηγορούμενον intell. τὸ ὃ ἔπεται ἐκείνα.

167 b 13 De Melissi argumentatione v. Phys. I. c. 2 sq. Namque ille quidem sic ratiocinatur: τὸ πᾶν ἀγέννητόν ἐστι, τὸ ἀγέννητον ἀρχὴν οὐκ ἔχει, τὸ δ' ἀρχὴν οὐκ ἔχον ἀπειρόν ἐστιν, ἀπειρόν οὖν ἐστὶ τὸ πᾶν. Cui quidem argumentationi sic adversatur Aristoteles: ἀληθὲς μὲν ἐστὶ τὸ γενόμενον ἅπαν ἔχειν ἀρχήν, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο καὶ πᾶν τὸ ἀρχὴν ἔχον γέγονεν (nam propositio universe affirmans non in universalem convertitur, sed in particularem), οὐδ' ἄρα διὰ τοῦτο (h. e. διὰ τὸ γενόμενον ἅπαν ἔχειν ἀρχήν) ἀληθὲς ἐστὶν ὅτι οὐ γινώσκον ὁ Μελίσσος, τὸ ἀγέννητον ἀρχὴν μὴ ἔχειν. τοῦτο γὰρ

ἔπεται τῷ γεγονέναι πᾶν τὸ ἀρχὴν ἔχον (coll. 53 b 12. Sit enim *A* τὸ ἀρχὴν ἔχον, *B* τὸ γενόμενον).

167 b 21 Vitium de quo hic agitur iam habuimus Anal. pr. II. c. 17. — Vs. 23 ἐὰν οὖν ἐγκαταριθμηθῇ, intell. τὸ μὴ αἰτιον ὡς αἰτιον s. ἐὰν τὸ οὐκ ἀναγκαῖον πρὸς τὸ συμβάλειν τὸ ἀδύνατον ἐγκαταριθμηθῇ ἐν τοῖς ἐρωτήμασιν ὡς ἀναγκαῖον ὃν πρὸς τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν. — Argumentatio quam exempli gratia proponit inde a vs. 27 optime procedit, nisi quod minime efficit id quod demonstrandum erat, sed ponit τὸ μὴ αἰτιον ὡς αἰτιον: non seditur enim quod in fine additur vs. 30 οὐκ ἄρα . . . Namque eadem plane quam modo fecimus deductio ad absurdum locum habere poterit (vs. 31 sqq.), etiam si adversarius minime contendat id quod per illam deductionem redargui perhibetur, idem esse vitam et animam, ut neminem per illam deductionem redargui appareat: haec enim ut fiat, non dandum est idem esse vitam et animam (quamquam qui vere deducit ad absurdum pro vero semper sumere debet id quod repugnat propositioni quam ipse demonstraturus est), dummodo concedantur ad deductionem conficiendam ea quae supra proposuimus de vita et morte, de generatione et interitu.

168 a 3 In quibusdam quaestionibus difficilius est videre, num una sit interrogatio an plures in ea lateant, quod ubi fit, aut unam esse quaestionem tacite concedunt qui ad quaestionem propositam omnino non respondent aut ita respondent, ut unam esse aperte profitentes revera redargui videantur.

168 a 11 Interdum etiam revera redargui potest qui plures quaestiones simul concessit. Ut si quis dedit eadem ratione multa dici caeca, qua unum caecum dicatur (latent enim multa in hac una concessione: nam ut revera sit simplex et unum quod concedatur, unum cum uno comparari debet, non cum multis, quorum — τῶν προσληφθέντων vs. 11. — numerus aut infinitus sit aut certe non definitus, quod pronomine indefinito τινῶν vs. 11 significatur): quare si praeter id quod videndi facultatem non habeat assumatur aliud quid quod videndi facultatem habeat, quum de multis valere concessum sit quod de uno recte dicatur, ambo caeca erunt, aut si praeter id quod videndi facultatem habeat assumatur aliud quod non habeat, ambo videntia esse colligetur, quod absurdum est.

Cap. 6. Vitia quae in redarguendo admittuntur, et quae in dictione posita sunt (34) et quae extra dictionem, omnia ab artis syllogisticae inascitia repeti possunt.

168 a 18 Quocunque modo alter ab altero refellitur, in omnem utique refutationem convenire debet refutationis definitio (ἔστι γὰρ ὁ ἔλεγχος συλλογισμὸς ἀντιφάσεως (cf. vs. 35—37), h. e. λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἡ ἀντιφάσις τινος τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει τῷ ταῦτα εἶναι): ad hanc igitur normam et regulam omnis refutatio composita esse debet, quod Aristoteles significavit verbo ἀναλύειν: nam ut omnis syllogismi regula tribus figuris syllogisticis continetur, ad quas reducitur (ἀναλύεται, v. quae diximus I. p. 366), ita omnis refutationis regula definitio est quam modo diximus. Primum igitur videndum est (vs. 21), num qui adversarium refutaverit verum syllogismum, qui ex propositionibus concessis necessario cogat quod velit, non fecerit, quamvis hoc effecisse videatur, deinde in singulis definitionis quam dedimus partibus quaerendum est, num quid praetermissum sit. Namque tria paralogismorum genera, quorum vitium in dictione positum est — ea nempe quae habuimus 165 b 30, 166 a 6 et b 10: apparet enim simplici verbo ὁ λόγος (intell. ὁ δισπῶς) vs. 25 sicut 169 a 23 significari τὴν ἀμφιβολίαν, orationis ambiguitatem quae vocis ambiguitati (τῇ ὁμωνυμίᾳ) opponitur — per duplicem sensum quem eadem verba admittunt veritatis speciem qua fallimur efficiunt: fallimur enim (vs. 26), quia non plura, sed unum aliquid quod per se consistat (cf. 169 a 34—36 et quae dix. ad 3 b 10) una oratione verbis iisdem namentibus significari solet: peccant igitur hi paralogismi et adversantur verae refutationis definitioni in eo, quod non fiunt διὰ τῶν κειμένων: nam qui refutat non eodem sensu accipit propositiones concessas quo intelligi vult adversarius. Reliquorum paralogismorum (quos habuimus 166 a 23, 33 et b 1) vitium in eo est, quod qui refutat vel universam propositionem ab adversario concessam non eandem sumit quam ille dedit (aliter enim quae ille dixit vel coniungit vel distinguit) vel unum quoddam verbum diverse pronuntiat. Quibus quidem in paralogismis quomodo peccetur contra definitionem elenchi quam supra habuimus docet in sequentibus, quibuscum cf. 167 a 23 sqq. Debet enim, ait, omnibus numeris eadem esse propositio quae ab adversario datur et quae

utitur qui illum refutat: neque enim prosodia neque alio modo quocunque verbum a verbo differre debet, ita ut ne aliam quidem vocem quae idem plane significet in alius locum substituere liceat (vs. 30). — Vs. 28 ἡ τὸ ὄνομα . . . , h. e. ἡ τῷ μὴ ταῦτόν εἶναι τὸ ὄνομα τὸ διαφέρων κατὰ τὴν προσφθίαν. Nam quae praecesserunt vs. 27 τῷ . . . λόγον dicta videntur de iis paralogismis qui fiunt παρὰ τὴν σύνθεσιν καὶ παρὰ τὴν διαίρεσιν. Simul inde apparet quo iure reduxerimus articulum ante διαφέρων vs. 28, quem etiam paraphr. soph. elench. ed. Spengel. p. 35, 16 sq. et quaedam editiones priores habent.

168 a 37 Accidentis cur non detur scientia ex iis patet quae collegimus ad 71 b 10. — Vs. 39 τοῦτο δ' ἐστὶ λευκόν, h. e. τοῦτο δ' οὐκ ἐστὶ τὸ λευκὸν εἶναι ἀλλὰ συμβέβηκεν αὐτῷ τὸ λευκόν εἶναι.

168 b 2 Particula ὅτι pendet e verbo ἀποδέδεικται, quod Aristotelem in mente habuisse apparet ex iis quae sequuntur. — τοῦτο, intell. ἔχει, h. e. οὐκ ἀποδέδεικται διὰ τοῦτο ὅτι σχῆμα ἡ ἀρχὴ ἡ πρῶτον δυοῖν ὀρθαῖν ἴσας ἔχει τὰς γωνίας.

168 b 11 Verbum quod deest repetendum videtur ex iis quae antecesserunt ἀνάγονται εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἀγνοίαν (a 18). — ὅτι οὐ τοῦ αὐτοῦ . . . , h. e. ὅτι οὐχ ὡς ἀληθῶς ἀντίφασιν συνάγει οὗτος ὁ ἔλεγχος, ὅπερ ἔδει, εἰ μέλλοι ἀληθῆς ἔλεγχος εἶναι, ἀλλὰ φαινομένην ἀντίφασιν.

168 b 19 Quam dicat τοῦ λόγου τὴν ἔλλειψιν explicuit 167 a 28 sqq. — ἡ φαντασία, h. e. τὸ φαίνεσθαι ἐλέγχειν. — Vs. 20 διαιρουμένοις οὕτως, intell. ὡς ἔλεγεν ἐν τοῖς πρότερον (a 18).

168 b 23 δῆλοι διὰ τοῦ ὀρισμοῦ, h. e. δῆλοι εἰσὶ παραλογισμοὶ ὄντες διὰ τοῦ ὀρισμοῦ τοῦ συλλογισμοῦ. — Vs. 24 delevimus quae Bkkus ex codicibus recepit quamquam invitis et edd. prr. omnibus et Boethio et vet. intp. Accedit, quod verba αἴτια τοῦ sensum non habent, nisi quis scribat αἰτία του, quod, quamquam non omni sensu destitutum esset, tamen melius abesse nemo est quin videat. — Vs. 25 dedimus ἐναριθμουμένου quod et Boethius et vet. intp. videntur habuisse qui vertunt „connumerato”. Sensus loci hic est. Ubi vitium refutationis in eo est, quod quaedam assumuntur in demonstrationem quae nihil omnino faciunt ad conficiendum id quod volumus, conclusio non fit τῷ ταῦτα εἶναι (cf. 24 b 20 sqq.): nam ubi cogitur ex ἀναιτοῖς, conclusio non provenit τῷ

ταῦτα εἶναι (hoc est enim quod dicit *ὅπερ οὐκ ἦν ἐν τοῖς ἀναιτιοῖς*). Is vero qui principii petitionem faciat quomodo peccet contra refutationis definitionem 167a25 ab Aristotele expositum est: peccat enim in eo, quod id ex quo demonstrat (τὸ κείμενον) non diversum est ab eo quod demonstrat, quae diversa esse debere expresse dixit 24b19 verbis *ἔτερόν τι τῶν κειμένων*.

168b29 τὸ μὲν συμβεβηκὸς ἐν τῷ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμῷ ἐνὶ μόνῳ ἀεὶ ἀντιστρέφει τῷ ᾧ συμβέβηκε, ὅλον τὸ ξανθὸν τῷ μέλει, τὸ δ' ἐπόμενον ἐν τῷ παρὰ τὸ ἐπόμενον παραλογισμῷ πλειοσιν, ὅλον τὸ ξανθὸν τῷ μέλει καὶ τῇ χολῇ, ὥστε ταῦτα εἶναι μέλι καὶ χολήν· τὰ γὰρ ἐνὶ... (vs. 31). Quare vitium quod semel in illo, bis in hoc admittitur. — Vs. 34 optt. codd. et vet. intp. secuti omisimus vocem *λευκόν*, quippe quae explicationis gratia ex sequentibus hic inserta videatur.

168b38 τὸ ἔχον ἀρχήν, id quod non infinitum est in spatio, τὸ πεπερασμένον: namque mendum est quod apud Bkum legitur vs. 40 τὸ πεπερασμένον.

169a2 dedimus *λαμβάνειν* ex optt. codd. — idem habuisse videtur auct. paraphr. soph. elench. ed. Spengel. p. 39, 5 — quod pendet e verbo *ἀξιοῖ*, quod ex antecedentibus repetendum est: docet enim verbum *λαμβάνει* quod habemus vs. 3 aliquid huiusmodi mente intelligendum esse. Nam si scribitur *λαμβάνει*, non video quem sensum hic locus habere possit, nisi ante καὶ vs. 2 adiciatur negatio οὐ. — Vs. 5 *ἐπισκεπτέον* δὲ . . . v. c. 24 et 28.

169a7 Verba *ἢ μὴ διαίρειν*, quae, quum explicationis gratia aliena manu adiecta esse pateat, optt. codd. secuti omisimus, etiam in vet. intp. desunt. Sententia totius loci haec est. Definitio propositionis quae simpliciter dicitur et propositionis unius eadem est: definitio enim ipsa eadem semper erit, sive rem definis quatenus una est quae est sive quatenus talis est qualis simpliciter esse dicitur. Quare si una propositio est enuntiatio, in qua unum de uno praedicatur (cf. 18a14 et 24a26), quum refutatio sine syllogismo, syllogismus vero sine propositionibus esse nequeat, contra refutationis definitionem peccat qui peccat contra propositionis definitionem. — De significatione vocis *ἐρώτησις* vs. 12 v. quae diximus ad 20b22

et ad 42a39. — Vs. 15 οὗτος, h. e. ὁ τὰ πλείω ἐρωτήματα ἐν ποιῶν παραλογισμός.

169a20 Eorum paralogismorum quos habuimus 168a17—33 (τῶν παρὰ τὴν λέξιν) vitium in eo esse dicit, quod non cogant id quod revera repugnet ei quod adversarius contendat, quamvis pugnare cum eo videatur, reliquos vero peccare in eo, quod syllogismi definitio in eos non conveniat. Qua in re Aristoteli adstipulari non possumus. Demonstravimus enim in iis quae supra diximus paralogismos quorum vitium in dictione sit peccare in eo, quod non cogant διὰ τῶν κειμένων: propositiones enim ab adversario concessas qui refutat non eo sensu capit quo ille eas intelligi voluit. Ex iis vero quorum vitium non in dictione est eum paralogismum quem habuimus 168b11 non contra syllogismi definitionem, sed in eo peccare, quod propositio quae demonstratur non revera pugnet cum eo quod adversarius contendat, quamvis pugnare cum eo videatur, facile intelligitur.

Cap. 7. *Quomodo fiat ut veritatis specie decipiamur in singulis paralogismis exponitur.*

169a24 οἶον τὸ ἐν... v. met. Δ c. 6.

169a30 Paralogismis qui fiunt παρὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως fallimur, quia difficillimum est diiudicare quae ad eandem et quae ad diversas categorias (ὡς ἐτέρας) referenda sint (cf. 166b10 sq.): nam quodcumque praedicatur de alio, id unum quoddam esse putamus quod per se consistat, unde fit ut quaecumque praedicentur facile interdum habeantur pro substantiis, quamquam revera ad aliam quamcunque categoriam referenda sint. Quare (vs. 36) in dictione peccat qui categoriam cui quid subiectum est non recte constituit: ac primum quidem quoniam sermonem conferentes cum aliis de categoria ad quam quid referatur constituenda facilius fallimur quam si ipsi nobiscum reputantes categoriam investigamus: nam disserentes cum alio verba magis quam rem ipsam spectamus, ipsi nobiscum reputantes rem aut magis aut certe non minus contemplamur quam verba quibus exprimitur; deinde quoniam etiam nobiscum reputantes maxime fallimur, si non ipsam rem ante oculos habemus, sed sermonem facientes in utramque partem de ea nobiscum ipsi disputamus; denique quoniam in paralogismis qui fiunt παρὰ τὴν ὁμοιοσχη-

μοσόννην fallimur similitudine, est autem similitudo in dictione.

169 b 3 Pergit hic in constructione quam incepit a 22. — Qui falluntur paralogismis qui sunt παρὰ τὸ συμβεβηκός ii neque quid idem quid diversum sit diiudicare sciunt (sumunt enim Κορίσχον = ἄνθρωπον, quod docuimus ad 166 b 28) neque quid unum sit quid non (quamquam enim unius rei multa sunt accidentia eaque interdum inter se contraria, quia non cum natura rei coniuncta sunt, tamen horum unumquodque cum re ipsa idem esse ponunt), neque cognita habent quae ita de aliqua re praedicentur, ut in eius natura posita sint et res ipsa sine iis esse omnino non possit, τὰ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορούμενα intell., quippe de quibus eadem utique praedicentur atque de re ipsa. — Articuli pronomini interrogativo adiecti exemplum dedimus ad 3 a 21.

169 b 7 Aliam rationem exponit, ob quam paralogismis qui fiant παρὰ τὸ ἐπόμενον facillime fallamur.

169 b 11 τῷ παρὰ μικρόν nos falli dicit, si discrimine quod nobis levius videbatur neglecto inducemur, ut paralogismum pro vero syllogismo habeamus. Cf. 47 b 38.

Cap. 8. *Definitio refutationis sophisticae constituitur.*

30 Omnes paralogismi reducuntur ad ea capita quae supra exposuimus. 170 a 12 Refutationem sophisticam simpliciter refutationem dicere non licet.

169 b 18 Ut omnes sophisticos syllogismos secundum unum tredecim modorum quos modo habuimus fieri demonstret, prius sophisticum syllogismum definit, deinde quid differat a syllogismo περαστικῷ explicat. Est enim sophisticus syllogismus et qui revera non cogit, quamvis cogere videatur, et qui recte cogit neque tamen ad rem ipsam de qua agitur pertinet, quamvis ad eam pertinere videatur. Iam vero a syllogismo περαστικῷ ita differt, ut hic non rei veritatem explorare et comprobare, sed nihil nisi adversarii inscitiam patefacere velit, sophisticus vero, qui proprie dicatur, etiam si cogat quod adversarius negaverit, tamen num nesciat qua in re vitium lateat necne non ostendat.

169 b 30 Quae audientes inducunt, ut paralogismo, quasi ex propositionibus iure ab adversario concessis (ὡς ἡρωτημένα) syllogismus confectus sit, fidem habeant, eadem etiam ipsum

adversarium (τὸν ἀποκρινόμενον) ita fallere interdum possunt, ut paralogismum quo ipse refellatur pro vero syllogismo habeat: nam quod non concessum pro vero habet (vs. 34), ut etiam si non expresse dederit, tamen dedisse ipse sibi persuadeat, id etiam expresse dabit, si interrogatur. Sunt tamen sophisticæ refutationes, in quibus, si expresse interrogatur id in quo paralogismi vitium positum est (τὸ ἐνδεές), non conceditur ab adversario, quia simul cum ipsa interrogatione patet qua in re peccetur. Quare in iis paralogismis quorum vitium in dictione est et in iis qui soloecismum efficere volunt (cf. c. 3) non petendum est ab adversario, ut expresse concedat id in quo vitii causa est, sed ut lateat, non interrogantes hoc pro concessio sumere debemus. Iam igitur si paralogismi qui cogunt quod thesi repugnat (h. e. per quos adversarius refellitur) refutationem conficiunt quæ non vera est, sed veritatis speciem habet, manifestum est totidem modis aliquid falsi cogi posse, quot modis fiat refutatio non vera quæ veritatis speciem habeat. Refutatio non vera autem tot modis fieri potest quot sunt partes refutationis veræ, quarum unaquæque si negligitur, refutatio falsa efficitur quæ veritatis quandam speciem habet — φα-
νείη ἂν ἔλεγχος 170a1, h. e. εἴη ἂν φαινόμενος ἔλεγχος — (nam omnes paralogismi reducuntur εἰς τὴν τοῦ ἔλεγχου ἄγνοιαν): unde apparet non plures dari modos quibus paralogismi fieri possint quam quos supra recensuimus. Namque si vitia paralogismorum quæ enumerantur 170a1—9 cum refutationis definitione conferuntur quam habuimus 167a23 sqq., tredecim modos paralogismorum quos supra exposuit Aristoteles a refutationis definitione repeti posse apparet. Ac primum quidem modum fecit eum qui non cogit ἐκ τῶν δοθέντων ἐξ ἀνάγκης (cf. 167a25), quem quum supra (167b21 al.) dixerit τὸν παρὰ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον vel (Anal. pr. II. c. 17) τὸν μὴ παρὰ τοῦτο, quod locum habet in ea refutatione quæ ad absurdum deducit, explicationis gratia hic (170a2) addidit verba ὁ εἰς τὸ ἀδύνατον, quamquam facile intelligitur vitium syllogismi in quo τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον sumitur etiam in recta demonstratione locum habere posse. Secundus modus est qui peccat contra propositionis definitionem, quæ si non servetur, neque refutationem veram neque syllogismum esse posse demonstravit 169a6 sqq. Unde

etiam hunc modum a neglecta refutationis definitione repeti posse apparet. Tertius est qui fit *παρὰ τὸ συμβεβηκός* (vs. 4), per quem fallimur διὰ τὸ μὴ δύνασθαι διακρίνειν τὸ ταύτων καὶ τὸ ἕτερον καὶ ἓν καὶ πολλά (169 b 4): unde apparet etiam in hoc paralogismo refutationis definitionem non esse servatam, quum vera refutatio (167 a 23) cogere debeat ἀντίφασιν τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνός. (Notandum est quod brevis dixit ἀντὶ τοῦ καθ' αὐτὸ ὁ παρὰ τὸ συμβεβηκός. Nam sententia haec est: ὁ γινόμενος παρὰ τὸ συμβεβηκός ἀντὶ τοῦ συλλογίζεσθαι — h. e. δεόν συλλογίζεσθαι — διὰ τὸ καθ' αὐτό: verus enim syllogismus non fit ex iis quae non necessario cum re ipsa coniuncta sunt, sed ex iis quae in eius natura posita semper de ea praedicantur.) Quartum modum, τὸν παρὰ τὸ ἐπόμενον, tertio contineri docuit 168 b 21 sqq. Quintus modus, quem 167 a 23 significavit verbis μὴ ὀνόματος ἀλλὰ πράγματος, eos paralogismos complectitur qui fiunt παρὰ τὴν λέξιν, de quibus cf. quae diximus ad 165 b 23. Sextus modus est, in quo sumitur ἀντὶ τοῦ καθόλου τὸ ἐν μέρει (cf. 166 b 38), quod vs. 8 dicit τὸ ἐπὶ τι. Apparet sermonem esse de eo paralogismo, qui est παρὰ τὸ πᾶσι ἢ ἀπλῶς, quem iisdem fere verbis significavit Aristoteles 167 a 26: nam quod recte cogitur, simpliciter et universe cogi debet κατὰ τὸν καὶ πρὸς ταῦτο καὶ ὡσαύτως, non κατὰ τι ἢ πρὸς τι ἢ πᾶσι (cf. 166 b 23), quod vs. 8 significat dicens παρὰ τὸ ἐπὶ τι ἢ κατ' ἕναστων τούτων. (Negligentior est structura eorum quae praecedunt vs. 6 εἰτ' ἀντὶ... , h. e. εἰτα τὸ ἀντὶ τοῦ καθόλου τὴν ἀντίφασιν συλλογίζεσθαι, ἡγουν δεόν συλλογίζεσθαι καὶ κατὰ ταῦτο καὶ πρὸς ταῦτο καὶ ὡσαύτως σοφιστικὸν ἔλεγχον ποιέσθαι παρὰ τὸ ἐπὶ τι ἢ κατ' ἕναστων τούτων. Eadem negligentia in iis est quae sequuntur: ἔτι τὸ συλλογίζεσθαι παρὰ τὸ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ δεόν συλλογίζεσθαι μὴ ἐναριθμονόμενον τοῦ ἐν ἀρχῇ. Excusatur haec negligentia eo, quod Aristoteles verba καὶ κατὰ... ὡσαύτως vs. 7 et μὴ ἐναρ... ἀρχῇ vs. 8 sq. e definitione refutationis qualem habuimus 167 a 25 sq. integra transscripsisse videtur, ut iuxta posuerit qua in re peccatum sit et quomodo vera refutatio comparata esse debeat.) Septimo modo (vs. 8) veram refutationis definitionem adversari docuit 168 a 22. Iam quum quintus modus omnes paralogismos complectatur qui fiunt παρὰ τὴν λέξιν, singulis definitionis quam habuimus 167 a 23 partibus consideratis ap-

paret non plura dari quam tredecim quae supra exposita sunt paralogismorum genera — nam eum paralogismum quem habuimus 167 a 21 cur hic non seorsum enumeraverit per se intelligitur: hic enim unus reliquos omnes complectitur.

170 a 12 Qui syllogismo sophistico usus adversarium refellit, non rem quam ille defendit redarguit, sed hominem. Nam si hic non concedit quod non verum est — veluti vocem ambiguum unam tantum habere significationem vel ea quae eandem formam (τὸ σχῆμα τῆς λέξεως) habeant eidem categoriae subiecta esse — neque ipse refutari neque omnino cogi quidquam poterit; si concedit, res quidem ipsa non refellitur (nam si propositiones ex quibus cogitur falsae sunt, ad rem ipsam quae cogi dicitur omnino non pertinent, ut rei ipsius neque demonstratio neque refutatio vera ex iis confici possit), adversarius, qui dedit propositiones falsas, refutatur.

Cap. 9. Quum alia alius disciplinae sint principia, etiam alii alius sunt paralogismi tique infiniti. Est autem dialectici cognoscere eos, qui fiant ex principiis dialecticis.

170 a 20 Qui recensere vellet omnia in quibus peccent qui redarguantur, omnes doctrinas et disciplinas notas habere deberet (quem quidem finem ut consequatur nulli arti unquam propositum esse potest, quum homini non datum sit ut perfectam omnium rerum scientiam consecetur); nam quodcunque in unaquaque demonstratur id, si negatur, etiam refutationem admittit, ut quot demonstrationes dentur, tot etiam refutationes fieri possint. Quare quoniam veras refutationes infinitas dari manifestum est, item etiam falsarum numerum infinitum esse apparet (vs. 32 sqq., quibuscum cf. quae habuimus 77 b 16 sqq. et 101 a 5 sqq.). Quae quum ita sint, non de omni refutatione falsa vel sophistica in universum hic agitur, sed de dialectica refutatione falsa, quippe quae omnibus artibus ac disciplinis communis sit. Quae quomodo fiat ex iis ipsis locis (τόποις) patebit qui adhuc in Topicis traditi sunt: nam quum ars dialectica doceat quid et quomodo demonstretur ex propositionibus probabilibus, eadem etiam quid et quomodo iisdem propositionibus adhibitis refelli possit ostendere debet.

170 b 2 ἢ δύο, aut certe duo, si unus non sufficiat ad colligendum id quod thesi repugnet. Sin autem tenemus (vs. 4) qui-

bus in rebus peccetur ab iis qui singulos paralogismos faciant, etiam quomodo solvendi sint novimus: solvuntur enim, si adversarius vitio quod in iis latet detecto prohibet ne paralogismus conficiatur. Quare quum in antecedentibus expositum sit quomodo fiat, ut ab iis qui artis dialecticae periti sint (τοῖς τοιοῖσδε vs. 7) falsi syllogismi pro veris habeantur, apparet dialectici esse, ut exploret quomodo ex propositionibus probabilibus (διὰ τῶν κοινῶν vs. 9) refutatio efficiatur vel vera vel veritatis specie praedita, et quae dialectica sit aut certe videatur et quae exercitationis causa instituitur.

Cap. 10. Non recte distinguit argumentationum genera qui unum genus dicit quod non nisi ad nomen spectet, alterum quod ad sententiam adversarii pertineat. 171a1 Quae falsarum refutationum sint genera. 12 Quod initio capituli docuit aliis argumentis confirmat.

170b16 Non disputat contra sententiam adversarii qui quod ille dixit non ita accipit, ut eandem rem in mente habeat de qua sententiam a se prolatam intelligi vult qui respondet: quare qui non disputat contra sententiam adversarii non de re disputat, sed de verbis, ut idem sit τὸ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν et τὸ πρὸς τοῦνομα. (Quod adiectum est vs. 17 οὐ μένος ἐπαῖσθαι — h. e. se ipsum iam respondendi munus suscepisse fingens — non recte interpretatus est Alex. schol. 304b28: nam quod Aristoteles dicit hoc est. Non disputat de sententia adversarii qui, si se interrogari putaret, ea quae responderet alio sensu acciperet quam eo quem iis subiicit adversarius, ὁ ἐπαῖσμενος.) Iam si et qui interroget et qui respondeat vocem ambiguam non plura, sed unum significare putet, in disputatione autem voce ambigua ita utantur, quasi unam significationem habeat, de nomine sive etiam de vera adversarii sententia disputari dicendum est: utrumque enim simul est verum. (Uncini quibus Zenonis nomen in contextu vs. 23 circumscripsimus tollendi sunt coll. iis quae dixit Brandis Gesch. der griech.-röm. Phil. II. p. 153. not. 6, ib. I. p. 403.) Si vero adversarius vocis ambiguitatem ipse perspexit, non disputatur de sententia adversarii. Namque primum quidem (vs 26) et τὸ πρὸς τοῦνομα et τὸ πρὸς τὴν διάνοιαν simul locum habere posse apparet in iis paralogismis qui e duplici verborum interpretatione nascuntur, quamquam fieri potest,

ut omnis syllogismus simul fiat *πρὸς τοῦνομα* et *πρὸς τὴν διάνοιαν*: nam quod dicitur *πρὸς τὴν διάνοιαν*, id non ad syllogismum ipsum pertinet, sed ad sententiam quam qui respondet iis subiicit quae ipse concessit: quare τὸ *πρὸς τὴν διάνοιαν* genus syllogismorum qui per se spectantur significare non potest. Deinde (vs. 30) si divisionem admittimus quam initio capitis habuimus, ut praeter eos syllogismos qui sint *πρὸς τοῦνομα* reliqui omnes dicantur *πρὸς τὴν διάνοιαν*, quum τὸ *πρὸς τὴν διάνοιαν* non significet ipsorum syllogismorum discrimen qui per se spectentur, sed nihil nisi propositionem concessam eodem sensu accipi declarat ab eo qui interroget atque ab eo qui respondeat, τὸ *πρὸς τοῦνομα* in omnes paralogismos convenire apparet.

170b33 οἱ δὲ φασι πάντας. Ipsa verba quibus haec supplenda sint statim sequuntur, quare haec si deessent, nemo desideraret. Similis pleonasmī exempla ex Aristotele collegimus ad 61b7.

170b35 Divisionem supra propositam non bene habere tertio argumento probat. Namque ex iis paralogismis qui e multiplici verborum interpretatione nascuntur (*παρὰ τὸ πλεοναχῶς*, h. e. *παρὰ τὴν λέξιν*, quod ex iis apparet quae sequuntur) nonnulli tantum, non omnes, fiunt *παρὰ τοῦνομα*. At vero (vs. 38) sunt quidam alii paralogismi (praeter eos quos *παρὰ τοῦνομα* fieri modo diximus), quorum vitium non in eo est (οὐκ ἐν τῷ *πρὸς τοῦνομα* s. coll. vs. 31 οὐκ ἐν τῷ *μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν εἶναι*, cf. vs. 29 sq.), quod qui respondet propositionibus a se concessis aliam sententiam subiiciat quam qui interrogavit, sed in eo, quod syllogismus ipse propositionem quandam (*ἐρώτημα*, v. quae diximus ad 20b22 et ad 42a39) adhibeat, quae sine ambiguitate esse nequeat.

171a1 Qui veram falsarum refutationum divisionem proponere velit, ei prius disputandum est de syllogismo: nam quum refutatio sit syllogismus quo cogitur quod thesi repugnat, falsa refutatio quaecunque aut in syllogismo ipso (in argumentatione, *ἔξω τῆς λέξεως*) aut in eo quod thesi repugnare dicitur (*παρὰ τὴν λέξιν*, cf. tamen de hac re quae diximus ad 169a20) aut simul in utroque peccet necesse est. Qui vero syllogismus (vs. 11) in neutro peccat, is verus non esse non potest. De exemplis quae sequuntur v. 166a13, 178a37, 77b32, paraphr. soph. elench. ed. Spengel. p. 55.

171 a 12 Nova difficultas, si divisio quam supra proposuimus adoptatur, inde nascitur, quod demonstrationes mathematicae interdum in iis numerandae essent quae non ad rem, sed ad nomen tantum (*πρὸς τοῦνομα*) pertinerent. Namque si qui respondeat notionem trianguli ambiguam putet neque id, quod duo rectos angulos habere ab altero demonstratum sit, pro generali cuiusdam figurae notione habeat, sed pro re singulari quacunque, eum qui demonstrationem confecerit non *πρὸς τὴν διάνοιαν*, sed *πρὸς τοῦνομα* disseruisse apparet, si revera omnis demonstratio aut fit *πρὸς τὴν διάνοιαν* aut *πρὸς τοῦνομα*. Cur Alexander (schol. 305 b 7) quod hic dictum est de sophisticis demonstrationibus mathematicis explicandum putaverit non intelligo.

171 a 17 Alexandrum totum fere locum qui sequitur non intellexisse ex scholiis manifestum est; nos eundem sic interpretandum putamus. Deinde si vox qua utimur ambigua est, is vero qui respondet ambiguitatem non videt, *πρὸς τὴν διάνοιαν* (*τὴν τοῦ ἀποκρινομένου* intell.) disputabimus, etiam si voce ambigua pro non ambigua abutamur, quod supra non nisi in iis accidere vidimus quae disserantur *πρὸς τοῦνομα*. Non aliter enim interrogandum est quam ut respondentem optio detur, velut si quis interrogetur: ἄρ' ἔστι σιγῶντα λέγειν ἢ οὐ; aut ad summum ita, ut tecte significetur quid cavendum sit respondentem, velut si interroget: ἄρ' ἔστι μὲν ὥς οὐ, ἔστι δ' ὥς ναί; Ad quod si adversarius respondeat: μηδαμῶς ἔστι σιγῶντα λέγειν, alter vero argumentationem conficiat qua ille redarguatur, *πρὸς τὴν διάνοιαν* eum disputare apparet (propositionem enim ab altero concessam eo sensu intelligit quo ille eam accipi vult), quamquam refutatio quam modo habuimus, quum vitium quod in ea admissum est in vocis ambiguitate positum sit, iis adnumeranda videtur quae fiunt *πρὸς τοῦνομα*. Unde clarum est non esse quandam syllogismorum speciem qui sint *πρὸς τὴν διάνοιαν*. Est vero species eorum quae fieri dicitur *πρὸς τοῦνομα*, qua quidem in specie non solum non omnes refutationes, sed ne sophisticae quidem refutationes omnes numerandae sunt. Ex his enim quaecunque sunt ἔξω τῆς λέξεως (v. 166 b 21), eae non sunt *πρὸς τοῦνομα*. — Si quis vero postulet (vs. 28) ut qui interroget ipse distinctione facta alterum edoceat qua in re ambiguitas lateat, primum quidem id ipsum postulare absurdum est, quum

feri possit, ut qui interroget ipse ambiguitatem non perspi-
ciat, deinde talem distinctionem facere iam non est disputare,
sed docere. Namque etiam in iis quae non ambigua sunt
(vs. 34) accidere potest (παθεῖν, intell. τὸν λόγον), ut di-
stinctione opus sit quam facere debeat qui doceat, non qui dis-
putet. Ut si quis quaerat num in numero quaternario uni-
tates numeris binariis sint aequales et distinctionem adiiciat,
quod bini numeri binarii qui in quaternario insint aut con-
iuncti considerentur aut non coniuncti (nam coniuncti quat-
tuor unitatibus aequales sunt, non coniuncti vero non aequa-
les), non disputat, sed docet quomodo respondendum sit.
Item si quaerat num rerum contrariarum una sit scientia et
addat contraria esse nota ignotis, idem facit ac si doceat
non omnium rerum contrariarum unam dari scientiam.

*Cap. 11. Sophistici vel contentiosi syllogismi definitio con-
stituitur. 25 Utriusque discrimen exponitur. 35 De ratione
quam contentiosus syllogismus ad dialecticum habeat. Quam
ut exponat (172a 9), copiosius discrimen exponit quod intercedat
inter dialecticam, quae interroget ut adversarium tentet vel
confutet, et doctrinam quae principiis sponte expositis demon-
strationem efficiat, ut alterum doceat.*

171b3 Ut sophistici syllogismi naturam accuratius exploret, ab
eo orditur quod sophistico et dialectico syllogismo commune
est: hoc dico, quod propositiones ex quibus cogatur ex quae-
stione natae esse debeant, quod artis dialecticae proprium
est, a doctrina vero quae veritatem demonstratione evincere
velit alienum.

171b7 Dialecticus est qui considerat principia omnibus doctri-
nis et disciplinis communia, quatenus ad unamquamque rem
pertinent (κατὰ τὸ πρᾶγμα, cf. vs. 19). — Verbis εἰς μὲν
vs. 8 respondent quae sequuntur vs. 11 καὶ ὅσοι, h. e. ἑτέροι
δὲ ὅσοι... Sophisticorum, ait, syllogismorum duo sunt ge-
nera, unum eorum qui ex principiis omnibus disciplinis com-
munibus (περὶ ὧν ἡ διαλεκτικὴ πειραστικὴ ἐστὶ) syllogismi
speciem efficiunt, quamquam revera nihil cogunt, etiam si
verum sit quod conclusionis loco proferatur: fallunt enim eo,
quod falsa argumentatione utuntur τὸ μὴ αἰτιον ὥς αἰτιον
τιθέντες: namque in omni syllogismo propositiones rationem
(τὸ διὰ τὴ) exprimere debent, ex qua conclusio prodeat τῷ

ταῦτα εἶναι (τὰς προτάσεις intell.). Alterum genus (vs. 11) eos paralogismos complectitur qui, dum artis ad quam pertinent speciem habent, revera tamen a via et ratione, quae quaeque res demonstrari velit, alieni sunt. Nam si quis ita ratiocinatur, ut principiis eius doctrinae, ad quam demonstratio pertineat, non recte utatur, ut si argumentatione geometrica usus aliquid falsi demonstret vel si veram thesin falsa demonstratione geometrica confecta probet, demonstratio quam fecit sophistica vel contentiosa dici non poterit: erit autem sophistica, si principiis communibus utatur. Quare ea ratio quam ad circulum quadrandum Hippocrates iniit (v. quae diximus ad 69 a 32), quum geometricis principiis nitatur, sophistica non erit dicenda, Brysonis ratio vero (v. quae dedimus ad 75 b 40), etiamsi revera circulum quadraret, tamen, quia non proficiscitur a principiis geometriae propriis (ὁ κατὰ τὸ πρᾶγμα), sophistica est. Quare (vs. 18) duo sunt syllogismi contentiosi, unus qui non est syllogismus, quum nihil cogat, quamvis speciem habeat — περὶ τῶνδε intell. περὶ τῶν κοινῶν — alter qui, etiam si recte cogat, tamen ab ipsius rei principiis alienus sit, quamvis ex iis effici videatur.

171 b 35 Contentiosus syllogismus (de Graecorum eristica v. quae disputavit Winckelmannus in edit. Plat. Euthyd. Lips. 1833. p. XXII sqq.) ad dialecticum eandem rationem habet quam falsa demonstratio geometrica ad veram. Nam ut ille ex iisdem principiis efficitur quibus dialectica utitur, sic etiam falsa demonstratio geometrica a principiis geometriae propriis proficiscitur. (Hanc sententiam licet parum accurate ab Aristotele expressam iis subiiciendam esse quae legimus vs. 37 et totius loci ratio docet et lectionis varietas comprobatur quam praebet cod. C. Boethius et vet. intp. locum ita vertunt, ac si habuerint παραλογίζεται καθάπερ καὶ ὁ ψευδογράφος γεωμετρικῶς.) Falsus syllogismus geometricus autem non contentiosus est, si principiis et theorematis utitur geometriae propriis, quae vero demonstratio aliam rem quamcunque (h. e. quodcunque non ad dialecticam pertinet, sed ad aliam quamlibet artem vel disciplinam — περὶ μὲν τὰλλα 172 a 2) ex principiis dialecticis probat contentiosa est.

172 a 6 ὅσοι μὴ ἴδασιν... Quicunque nesciunt fieri posse, ut

inter id quod maius et id quod minus sit non unum, sed plura media intericiantur.

172 a 7 Alexandrum (schol. 307 a 15) pro Hippocrate Antiphontis nomen posuisse ex iis apparet quae habuimus 171 b 15. De Antiphonte v. I. E. Montucla recherches sur la quadrature du cercle. Paris. 1754, qui cum Brysone eum comparans dicit: „Il y a plus de justesse dans la prétention du géomètre Antiphon; celui-ci regardait le cercle comme un polygone d'une infinité de côtés". Id. Histoire des mathématiques. Nouv. éd. Paris an. VII. p. 156: „A l'égard d'Antiphon, il ne nous paraît pas qu'il doive être accusé de paralogisme (quae quidem de Antiphonte sententia cur non probanda sit ex iis intelligitur quae dicit auct. paraphr. elench. soph. ed. Spengel. p. 60 init.); car ayant inscrit un quarré dans un cercle, il inscrivait dans chaque segment un triangle isoscèle, puis dans les huit segmens en résultans autant de triangles isoscèles et ainsi de suite; et il disait, que pour avoir la grandeur du cercle, il fallait prendre le quarré inscrit, plus les quatre premiers triangles, plus les huit suivans et ainsi jusqu'à ce qu'il se confondissent sur la circonférence". Io. Chr. Heilbronner Historia matheseos universae. Lips. 1742. p. 150 rationem quam Antiphon ingressus est ut circulum quadraret figura adscripta illustravit. Cf. praeterea Brandis schol. ad Aristot. Phys. I. c. 2 (185 a 16) et ad 75 b 40 (schol. 211 b 35 et 212 a 8).

172 a 8 Si quis post coenam ambulandum non esse contendat, quia non sit motus, contentiose disputat. Nam quod argumentis e medicina petitis probare debebat, id Zenonis argumentatione usus demonstrare vult, quae ad generalem motus notionem pertinet. — In sequentibus, ut probet eum qui syllogismum contentiosum faciat non eandem plane rationem habere ad dialecticum quam habeat ad geometram $\delta \psi \epsilon \upsilon \delta \omicron \gamma \rho \acute{\alpha} \phi \omicron \varsigma$, discrimen exponit quod inter dialecticam et aliam doctrinam quamcunque intercedat. Namque si ratio quam contentiosus habet ad dialecticum plane eadem esset quam $\psi \epsilon \upsilon \delta \omicron \gamma \rho \acute{\alpha} \phi \omicron \upsilon$ et geometrae, non daretur syllogismus contentiosus qui ad res geometricas pertineret ($\pi \epsilon \rho \iota \ \epsilon \chi \epsilon \iota \nu \omicron \nu$ vs. 11), quem revera dari Brysonis exemplo modo probavimus. (Qua in re utriusque ratio diversa sit facile ex iis intelligitur quae habuimus 171 b 38 sqq.) Iam ut recte intelligantur quae se-

quantur, notandum est, quod vox *καθόλου* vs. 13 eo sensu accipienda est quem habuimus Anal. post. 73b 26 (cf. quae dedimus ad 17a 39 sub fin.), deinde tenendum, quod in Anal. post. I. c. 7 et 9 uniuscuiusque doctrinae propria esse dixit principia, ex quibus cum communibus omnium disciplinarum principiis coniunctis singula theoremata, quae ad unum genus pertinere debeant, ut unam doctrinam constituent, elicienda sint. Quibus praemissis iam facile intelligitur quid Aristoteles hic dicat de discrimine quod intercedat inter talem doctrinam et dialecticam. Nam dialectica neque versatur circa unum genus quod definitum sit, neque revera demonstrat, neque ex iis solis colligit quae cum ipsa rei natura necessario coniuncta sint (*καθόλου* vs. 13. Ad vs. 14 cf. Anal. post. I. c. 32). Quare (vs. 15) quaecunque ars certam quandam et veram doctrinam demonstrat, propositiones ex quibus demonstrationem conficit, num sibi concedantur ab adversario non quaerit, sed ponit: nam quum veritatem investiget, non accipere potest utrumcunque respondeatur (quod dialectica facit), sed ipsa sumere debet propositiones veras, ex quibus probari possit quod demonstrandum est.

172 a 19 Ne quis comma ponat post *ἀρχάς*, monemus loci sententiam hanc esse. Sin autem demonstraret, etiam si non omnia, sed aliqua tantum, de primis certe principiis non interrogaret adversarium. His enim non concessis, quippe sine quibus nulla omnino fieri possit demonstratio, non haberet unde objectionem adversarii quamcunque redargueret. Similem usum particulae *ἀλλά* (vs. 19), quae orationem interrompens quasi adversarii loco maiore cum vi ad objectionem inceptam respondeat, iam habuimus 171 a 29 et 111 b 14; ubi v. quae diximus. — Praeterea notandum est, quod in maiore Bkki editione mendum est, quod vs. 20 pro *διδόντος* legitur *διδόντας*.

172 a 21 Denique dialectica a reliquis disciplinis eo differt, quod, quum propositum habeat ut tentet adversarium, exerceri potest etiam ab eo qui artis non peritus rem de qua disputetur non cognitam habeat, si ita respondeat, ut non ea concedat quae sciat neque quae rei de qua agatur propria sint, sed quae eius sint consequentia (das auf dem Wege der Empirie und Routine von der Sache Erkannte). Sunt enim quaedam ita comparata, ut etiam si nobis cognita sint, tamen

certam eorum doctrinam non habeamus, si vero nobis ignota sint, doctrinam quoque quae ad illa pertineat nos ignorare necesse sit: quod quam verum sit ex iis clarum est quae dixit Anal. post. I. c. 1. — Ad vs. 29 cf. Anal. post. 76a37, 77a26. — Vs. 32 τοὺς ἐπαγγελλομένους, eos qui artem profitentur. — ταῦτα, intell. οἷς χρῶνται οἱ ἰδιῶται. — Vs. 35 οὐ (intell. τοῦ πείραν λαβεῖν) ἐντέχνως (ποιητική) ἢ διαλεκτική ἐστι. Quod in sequentibus Aristoteles constructionem relativam quam inceptorat neglexit, simile est iis quae collegimus ad 25b35. — Vs. 38 οἷον αἱ ἀποφάσεις. Vidimus enim (16a30 et b12 sqq.) negatione non significari unam certam rem, sed non definitam (ἀόριστον) esse notionem quae negatione exprimitur.

Cap. 12. Quomodo efficiatur ut adversarius dicat aliquid falsi vel παράδοξον.

Aristoteles quum in antecedentibus dixerit de refutatione sophistica, iam capp. 12—14 de reliquis agit quae efficere student qui victoriam magis quam veritatem quaerunt in disputatione. Cf. c. 3.

172b12 Primum quidem, ait, ipsa quaerendi ratio, si ita instituitur, ut non ad certum quendam finem (πρὸς μηδὲν κείμενον) dirigatur, efficere solet, ut adversarius interdum aliquid falsi vel παράδοξον proferat (συμβαίνει, intell. τοῦτο ὃ ἦν δεύτερον, τὸ ψευδόμενόν τι δεῖξαι καὶ εἰς ἄδοξον ἀγαγεῖν. Nam oratio ἀνακλόουθος facta est eo, quod non adiectum est quod ex praecedente ἐλθεται elici potest λεπτέον νῦν.). Deinde (vs. 16) si interrogationes frequentes fiunt et si petitur, ut adversarius respondeat quae ipse probet, accidere solet, ut ex propositionibus ab adversario concessis facilius aliquid falsi vel absurdi eliciatur: iis enim quae data sunt ita utendum est, ut disputatio ad ea deducatur quae nobis facilia sint ad redarguendum. — Vs. 19 restituimus lectionem δύνανται, quam optimi codices praebent quibuscum vet. intp. et paraphr. soph. el. ed. Spengel. p. 68, 5 conspiciant, Boethius vero cum edd. Bkko prioribus habuisse videtur δύναται. — Item vs. 26 recepimus lectionem ἐστι in qua codd. cum vet. intp. et Boethio conveniunt.

172b28 πρότερον, v. Top. II. c. 5.

172b29 Si efficere volumus, ut adversarius παράδοξον contem-

dat, investigandum est cui scholae addictus sit: unaquaeque enim *παράδοξον* aliquid habet, quod ut ab adversario comprobetur et defendatur variis quaestionibus propositis operam dare debemus. Ratio autem qua id consequamur haec est (*στοιχείον δὲ* vs. 31, cf. quae diximus ad 84 b 21), ut *παράδοξα* (*θέσεις*, cf. 104 b 19) a singulis philosophis proposita ipsi proferamus, ut videamus num adversario probentur necne. Removetur autem difficultas, in quam incurrit qui sententiam *παράδοξον* defendit, si eam non a se defendi ostendit, quoniam per disputationem coactus sit ut eam defendat (hoc est enim quod efficere studet qui cum eo contendit), sed quoniam velit defendere quod ipsi maxime placeat.

172 b 36 Deinde quum homines saepissime alia velint, alia profiteantur, accidere solet, ut considerantibus ea quae ipsi cupiunt (unam utilitatem sequendam esse) *παράδοξα* videantur ea quae profiteri solent (unam virtutem esse sequendam) et vice versa.

173 a 22 *δεῖ δ' ἄγειν εἰς τὰ...* Brevius haec dixit: plenius enim dicendum erat *εἰς τὰ ἐναντία τῶν τοῖς πολλοῖς καὶ τοῖς σοφοῖς δοκούντων*. — Iam ut paucis complectamur quae modo habuimus, artificium quo efficimus ut adversarius *παράδοξον* aliquid dicat in eo est, ut investigemus duas propositiones, quarum altera vera sit, si falsa sit altera, easque ita comparatas, ut de utriusque veritate homines inter se valde dissentiant: quare utracunque adversario probetur, facili negotio effici poterit, ut pro valde improbabili habeatur.

Cap. 13. Quid faciendum sit ut adversarius idem plus semel proferat, (b1) quod in notionibus relatis accidit. 12. Ostenditur unde nascatur ταῦτολογία.

173 a 33 *εἰρήκαμεν ἤδη*, v. 165 b 16. Cum iis quae sequuntur cf. quae habuimus 140 a 27.

173 b 1 Solet autem accidere τὸ ἀδολεσχεῖν in iis notionibus quae, sive genus significant sive speciem, ad unum semper et idem referuntur, veluti et *ἐκιδνύμια* et *ὄρεῖς*, quae eius genus est, *τινὸς ἐκιδνύμια* et *τινὸς ὄρεῖς* esse dicuntur. Item id quod ad notionem dupli refertur genitivo semper exprimitur: dicimus enim τὸ διπλάσιον et *τινὸς διπλάσιον* et ἡμισος *διπλάσιον*. Deinde (vs. 5) etiam in iis quae, dum ipsa non adnumeranda sint τοῖς πρὸς τι, de substantia quadam cuius vel habitum vel affectionem significant ita praedicantur

tur, ut in ipsorum definitione illius substantiae notio contineatur, sicut in imparis notione inest notio numeri de quo illa praedicatur. Res licet aliis verbis expressa eadem est quam habuimus 73 a 37. — In constructione nihil offendit, nisi quod, quum praecesserit numerus singularis ἡ οὐσία, sequitur genus neutrum numeri pluralis ὧν vs. 6 et τούτοις vs. 8. Haud dissimilia sunt quae dedimus ad 4 a 8 et ad 69 b 3. Locus optime haberet, si quod in marg. ed. Isingr. legitur τὰ ὑποκείμενα pro ἡ οὐσία in codicibus exstaret. Praeterea, ne quis ea quae Aristoteles dicit vs. 2, unde consequitur non omnes notiones relatas ita comparatas esse, ut genus et species semper simul sint notiones relatae — dicit enim ὅσα: non omnia igitur — pugnare putet cum iis quae habuimus 121 a 3 sqq., conferat quae leguntur 124 b 15—22. — Vs. 9 optimorum codicum lectionem dedimus, quam etiam Boethius habet et vet. intp.

173 b 12 Videtur autem effici τὸ ἀδολεσχεῖν, quia non interrogatur num notio relata nude posita sensum aliquem habeat necne (nam si non habet, sicut τὸ διπλάσιον, non concedendum erit adversario idem significare τὸ διπλάσιον et τὸ διπλάσιον ἡμίσεος) vel num, si habeat, idem significet nude posita quod etiam significet coniuncta cum eo ad quod referatur (neque enim idem significare utrumque concedendum erit ei qui ταύτολογίας speciem vitare velit). Quorum neutrum quidem quum interrogetur, sed, quia utrumque idem significare videtur, quum eodem vocabulo utamur, sive dicimus διπλάσιον sive διπλάσιον ἡμίσεος, pro concessio sumatur, statim infertur conclusio quae ταύτολογίαν habet.

Cap. 14. De soloecismo.

173 b 17 πρότερον respicit ad 165 b 20. — Vs. 24 καθάπερ ἐν τοῖς ἐλέγχοις, intell. πολλοὶ εἰσὶν οἱ οὐκ ἐλέγχοντες φαίνονται ἐλέγχειν.

173 b 26 Fiunt soloecismi per eam formam nominum et pronominum quae generis neutrius est (παρὰ τὸ τόδε) et per eos casus quorum formae utrum masculinum genus an femininum intelligendum sit non produnt, sed neutrum significant.

174 a 5 Similem dicit soloecismum esse paralogismo qui fiat παρὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως. Uterque enim efficitur ὅταν τὸ μὴ ταῦτὸ ὡσαύτως ἐρμηνεύηται (cf. 166 b 11), sed ille in ver-

bis peccat, quibus non ita utitur ut usus loquendi postulat, hic vero in re ipsa: confundit enim res ipsas et genera quibus quaeque subiecta est.

Cap. 15. De singulis quibusdam artificiiis quae adhibere debeat qui interroget et de dispositione interrogationum.

174 a 17 Primum argumentationis longitudo efficit, ut difficilior sit perspicere ad quem finem tendat oratio (cf. quae Top. VIII. c. 1 de propositionibus non necessariis sumendis dicta sunt, ad haec enim et hic et vs. 27 respicit), tum celeritas orationis facit, ut adversarius sero intelligat quo deductus sit, deinde adversarius ira et studio accensus (quod facile proditur, si dolo et fallacia vincere studet) ita perturbari solet, ut incantius respondeat. Deinde (vs. 23) alio ordine interrogandum est, quam quo collocari debent propositiones, ut colligamus quod nobis propositum sit (cf. Anal. pr. II. c. 19: in schol. 308 b 32 videtur mendum esse quod legitur c. 15).

174 a 32 ἐξ ἴσου interrogationem facere dicit eum qui ita quaerat, ut dissimulet utrum quod quaesiverit affirmari an negari ab adversario malit. Sententia haec est. Qui valde sibi cavet ne quid concedant quod refutationis ansam praebet ita interrogandi sunt, ut non praevideant quid alter responderi velit. Deinde (vs. 33) si singula quaedam adversarius concessit, etiam sententia universalis quae ex illis per inductionem probari deberet pro concessa sumenda est, quasi necessario cogatur ex iis quae iste dederit. Ubi autem (vs. 38, cf. 156 b 10) nomen non habet notio universalis qua nobis utendum est, ἀναλογίαν adhibere debemus prouti postulat id quod defendimus: qua de re cf. quae leguntur 98 a 20 et 74 a 18.

174 b 4 εἴπερ ἀνάγκη, intell. συγχωρεῖν ἢ θάτερον ἢ θάτερον. — Vs. 6 expectabas ut pro καὶ μεγάλα diceretur καὶ ἐλάττω. Paraphr. ed. Spengel. p. 80, 5 habet καὶ μικρά. — Vs. 11 οὐκ ἄρα τὸ καὶ τό, h. e. ὡς συλλελογισμένους οὐ οὐκ ἀληθεῖς δ' ἔφησεν ὁ ἀποκρινόμενος.

174 b 12 Sophistice argumentatur qui sententiam παράδοξον defensor adversarium, qui thesin probabilem tuetur, interrogat num ei verum videatur id quod quaerat? (Cf. Paraphr. ed. Spengel. p. 80.) Namque si propositio probabilis investigatur quae idonea sit ad comprobendam sententiam παράδοξον quam conficere vult qui interrogat (ἂν ἢ τὸ ἐρώτημα ἐξ ὧν

ὁ συλλογισμός, intell. ὁ τῆς ἀντιπράσεως s. ὁ ἔλεγχος), de hac interrogatus adversarius num vera sibi videatur, aut redarguitur (si propositionem concedit) aut παρὰδοξον aliquid dicit (si eam neque veram neque probabilem esse contendit) aut (si eam non concedit, sed probabilem esse dicit), quamquam non redarguitur, tamen refutationi valde simile est quod efficitur. Exemplum huius argumentationis v. in schol. ad hunc locum.

174 b 19 Deinde qui alium convincere velint, sicut rhetores, investigare debent num quid dicat quod pugnet vel cum iis quae ipse probet vel cum iis quae placeant alicui eorum cum quibus consentiat. Sicut autem (vs. 23) qui respondet, si se redargui praevidet, distinctione facta haud raro e laqueis quibus iam irretitus erat elabitur, ita etiam interroganti, ut objectionem factam solvat, interdum distinguendum est ita ut, si duplicem quod dixerit interpretationem admittat, quarum una idonea sit ad evincendum quod velit, altera non idonea (vs. 26), eo sensu se illud accepisse declaret, quo intelligi debet, ut adversarius inde redarguatur (ὅτι οὕτως εἰληφεν vs. 27).

174 b 28 Si praevidemus futurum esse, ut argumentum, quod ut concedatur ab adversario frustra petivimus, tueri non possumus, illud quidem deserendum et ad aliud transeundum est, ut alter novis argumentis illud impugnare desistat; ipsi vero respondentes, si ab adversario argumentum quod sibi concedi voluit desertum iri videmus, eum prohibere debemus et praemonere ne hoc faciat. Interdum etiam (vs. 30) disputatio a re de qua agitur ad aliam traducenda est, iis vero (vs. 33) qui, ut cognoscant quid impugnare velimus, postulent, ut aliquid aggrediamur quod ad rem ipsam pertineat (nam ratio quaedam cur non de re ipsa disseramus reddenda erit — est autem facilius et tutius in refutatione conficienda, priusquam propositionem universalem quam cogere velimus ipsam proferamus, quaedam praemittere, etiam si ad rem ipsam nihil faciant, quasi illa sit consequens eorum quae prius dixerimus), his igitur non id ipsum quod evertere volumus aperte dicendum, sed universe respondendum est probari nobis quod illi negent vel negare nos quod illi aiant.

174 b 31 ἄλλα τοῦ εἰρημένου. ἄλλος et ἕτερος saepius ab Aristotele non satis distinguuntur: v. 92 b 11, 236 a 33 ἐν τῷ

ἡμίσει ἔλαττον ἔσται τὸ μεταβεβληκὸς καὶ πρότερον τοῦ ΔΖ, καὶ πάλιν τούτου ἄλλο, κακύνειν ἕτερον. 451 b 16 διὸ ἓνα ἅπαξ ἰδόντες μᾶλλον μνημονεύομεν ἢ ἕτερα πολλάκις. 1313 a 1 φθείρεται δὲ κατὰ δύο τρόπους... ἓνα μὲν... ἄλλον δὲ τρόπον... 1332 b 17 εἰ μὲν τοίνυν εἴησαν τοσοῦτον διαφέροντες ἄτεροι τῶν ἄλλων (οἱ ἄρχοντες τῶν ἀρχομένων)... Sicut 174 b 31 et al. ἄλλος cum genitive coniungitur, ita etiam ἴδιος 684 b 13 τὰ μὲν οὖν ἄλλα ζῶα τὰ ἔχοντα πόδας τὰ μὲν ἐμπροσθεν ἔχει καὶ ὀπισθεν, τὰ δ' ἐκ τοῦ πλαγίου... τοῦτο δὲ τὸ γένος ἰδίως τούτων. 692 b 10 περὶ αὐτοὺς μὲν οὖν ἀπαντὲς εἰσιν, καὶ τοῦτ' ἴδιον ἔχουσι τῶν ἄλλων. 1315 a 36 τούτους (δεῖ) ἰδίους μάλιστα ποιεῖσθαι τῆς ἀρχῆς. — Vs. 36 sicut vs. 29 recepimus lectionem quam vetustissimi codices praebent. Eandem vs. 36 Boethius videtur habuisse qui vertit: „quod affirmavit negare”, et vet. intp. qui reddit: „quoniam quod dixit negare”. Quamquam enim durius videtur, quod particula ὅτι sequente infinitivo ponitur (expectabas enim ut scriptum esset ὅτι ὃ ἐφησεν ἀποφύσσομεν), tamen excusatur praecedente infinitivo λέγειν τὴν ἀντίφασιν, cui per appositionem adduntur quae proxime sequuntur. Omnis difficultas sublata esset, si pro ὅτι legeretur οἶον.

Cap. 16. Significat quae in sequentibus capitulis agatur. 5 De utilitate syllogismorum sophisticorum. 17 De sophismatis solvendis in universum dicitur.

175 a 5 Syllogismorum sophisticorum duplex in philosophia est utilitas; una quod, quum plerique eorum in dictione positi sint, nos exercent in multiplici verborum significatione distinguenda et docent quando alia sit verborum coniunctio et consequentia quam rerum, quando eadem, altera quod, quo difficilius falsa argumentatione per alios decipimur, eo facilius etiam vitia, quae ipsi veritatis investigandae causa nobiscum repugnant in ratiocinando admittimus, evitabimus. Tertia utilitas in eo est quod, quum in disputando exercitati videamur, nemo putabit a nobis reprehendi quod ipsi corrigere nesciamus, sed reprehendi tantum propterea, quod illud concedere nolumus, quamquam refellere non valeamus.

175 a 19 πλεονεξίαν, quam 1402 a 15 συνοφαντίαν vocat, dicit fallacias et artificia quibus qui interrogent adversarium decipere studeant: circumveniunt enim adversarium (πλεονε-

πτοῦσι), quum id quod ille concessit saepius aliter interpretentur quam ille intelligi voluit.

175a 20 Aliud est, ait, vitium sophismatis qua in re positum sit detegere, aliud promte ei occurrere (cf. 177a 7 sq.): nam si non sumus exercitati, quamvis optime vitii causam cognitam habeamus, tamen vitium ipsum illico patefacere interdum nescimus, sicut etiam in geometricis analysi facta in synthesisi conficienda interdum haeremus.

Cap. 17. *In solvendis syllogismis sophisticis non tam id agitur, ut redarguantur quam ut redarguti esse videantur.* b 15 *Si vera refutatio esset quae oratione ambigua utitur, refutationem effugere interdum non possemus.* 28 *Quare patefacienda semper est ambiguitas.* 39 *Qui ambigue interrogat e duabus interrogationibus unam facit.* 176a 19 *Quomodo respondendum sit exponitur.* 38 *Quod obscurum est in argumentatione non simpliciter concedi debet.* b 8 *De aliis quibusdam in respondendo artificiis.*

175a 35 Syllogismi sophistici quum revera nihil cogant, quamvis cogere videantur (cf. 170a 12), non ita solvendi sunt, ut falsa argumentatione eos uti demonstretur, sed ita ut species, qua facile decipiunt, iis adimatur, ne quid cogere videantur, dum revera nihil cogant (πρὸς τὸ μὴ δοκεῖν διορθωτέον). Nam si vera refutationis notio ita definitur, ut ex propositionibus ab adversario concessis cogi debeat quod thesi repugnet sine ambiguitate (sic enim revera definienda est), non expresse numerandum est in vitiis refutationis, si quid ambigue cogatur, quum revera nihil omnino cogatur ubi syllogismus ambiguitatem quandam habet, sed ambiguitas nonnisi propterea in syllogismi vitiis numeranda est, quod refutatio ambigua verae refutationis speciem habet: nam argumentationis ambiguitas efficit, ut dubitetur num revera adversarius redarguatur necne. Etenim ei qui redarguitur semper licebit dicere non cum eo ipso quod contendat pugnare conclusionem, sed esse ambiguam: quod etiam si non verum est, tamen facit ut dubitetur num refutatio bene habeat necne. Quod autem volunt qui disputant, ut simpliciter aut affirmet aut neget qui respondeat, id nonnisi in iis fieri debet quae non sunt ambigua: nam si interrogatio ambigua est, distinctione facta respondendum erit (cf. Top. VIII. c. 7, ad quem

locum respicit b38). Cum vs. 9 cf. quae dedit Winckelmannus in Plat. Euthyd. p. 124: Crescoll. Theatr. Rhetor. II. c. 6. p. 76: „prisca lex dialecticorum, propter quam solutio captivum difficilius esse videbatur, haec fuit, ut doctissimus vir prodit, ut interrogato fas non esset aliud respondere quam simpliciter aiendo vel negando: qui aliud quidpiam addidisset, ei multa imposita et totius disputationis ignarus haberetur: v. Gell. XVIII. c. 13”. Ib. p. XXIII. not. b: „Diog. Laert. II, 135 de Menedemo: φησὶ δ’ Ἡρακλείδης ἐν μὲν τοῖς δόγμασι Πλατωνικὸν εἶναι αὐτόν, διαπαλῆειν δὲ τὰ διαλεκτικά, ὥστε Ἀλεξίφρον ποτὲ διερωτήσαντος, εἰ πέπανται τὸν πατέρα τύπτων, Ἀλλ’ οὐτ’ ἔτυπτον, φάναι, οὐτε πέπανμαι. πάλιν τ’ οὖν ἐκείνου λέγοντος, Ἐχρῆν εἰπόντα ναὶ ἢ οὐ λῦσαι τὴν ἀμφιβολίαν, Γελοῖον, εἶπε, τοῖς ὑμετέροις νόμοις ἀκολουθεῖν ἔξον ἐν πύλαις ἀντιβῆναι”.

175 b17 De iis quae sub sensus cadant et mutationi obnoxia sint idem nomen modo praedicari modo non praedicari posse exemplo allato demonstrat, quod ab Alexandro in schol. (310 b21) exponitur. — Vs. 21 pro τὸ τὸν legendum opinor τὸ τοῦτον τὸν quod codicum vestigia videntur demonstrare. Non recte enim solvi dixit Aristoteles hoc sophisma ab iis qui dicant τοῦτον μὲν τὸν Κορίσκον (τὸν μὴ κεκαλυμμένον intell.) μουνδικὸν εἶναι, τοῦτον δὲ τὸν Κορίσκον (τὸν κεκαλυμμένον) ἀμουνσον: nam qui dicit τοῦτον τὸν Κορίσκον idem plane pronuntiat (ὁ αὐτὸς ἔσται λόγος), sive τὸν κεκαλυμμένον intelligit sive τὸν μὴ κεκαλυμμένον: quare aut vs. 20 delendum erit prius τοῦτον aut vs. 21 legendum τὸ τοῦτον τόν, praesertim quum etiam vs. 22 articulum τὸν in optt. codd. per scribentium negligentiam omissum esse appareat. Quoniam autem non satis constet quae vera sit lectio, servavimus quod dedit Bkkus. De sophismate ipso ab Eubulide proposito v. Menag. ad Diog. Laert. II, 108.

175 b23 At, ait, ni fallor, sophisma ita solvendum est, ut verba τοῦτον τὸν Κορίσκον non idem in utraque propositione significare dicamus: nam ne nudum quidem Corisci nomen in illo sophismate unam et eandem significationem habet. Si quis autem in altera propositione Coriscum simpliciter dictum velit, in altera vero non simpliciter, sed „aliquem Coriscum” vel „hunc Coriscum”, hoc ipsum absurdum est: nam eodem

iure in utraque propositione nomen Corisci et nudum et pronomine „aliquis” vel „hic” adiecto pronuntiabitur.

175 b 34 Exspectabas ut diceret *διὰ τὴν πυκνότητα τῶν προτεινομένων ἀμφιβόλων*.

175 b 39 Si vero qui ambigua argumentatione utitur e duabus interrogationibus non faceret unam, sed ipse diversis verborum significationibus distinctis singula seorsum interrogaret, aut revera redargueret adversarium aut non redargueret: redargueret enim, si propositio ambigua quam sibi dari vult utroque sensu aut certe eo sensu accepta ab adversario conceditur, quo ipse eam intelligere debet, ut refutatio conficiatur; quod si non fit, thesin non redarguet. Quare qui aliquid ambigui interrogat idem plane facit atque is qui duas interrogationes in unam contrahit. — Cum iis quae sequuntur 176 a 3 cf. quae habuimus 169 a 6.

176 a 8 *μὴ παρόντων*, h. e. *μὴ ἀμφοῖν παρόντων ἀλλὰ τοῦ ἑτέρου μόνον*.

176 a 16 *ἀποκρίνεται*. Qui ad plures quaestiones unum responsum reddit, is non respondisse putandus est, si verbum respondendi sensu artis dialecticae proprio accipiat. Sicut hoc loco Aristoteles τὸ ἀποκρίνεσθαι opponit τῷ εἰρηκέναι, ita τὸ συλλογίζεσθαι opponit τῷ περαινέσθαι et τῷ ἀναγκαῖόν τι γίνεσθαι, de quo v. quae diximus ad 45 a 18 extr. et ad 29 a 21. — Vs. 17 τὸ συμβαῖνον intell. τὸν συμβαίνοντα παραλογισμόν. Rectius enim hoc explicatur ab Alexandro schol. 311 a 42 quam ib. vs. 23.

176 a 19 Repetit quod initio huius capituli dixit.

176 a 24 Tutius est respondere *ἔστω* quam *ναί* vel *καὶ μάλα* vel alia huiusmodi, quia quae concedimus verbo *ἔστω* non tam quia vera sunt quam ne interroganti sine causa contradicamus quasi gratificantes ei idedisse videbimur, ut, si postea accidat, ut ex iis redarguamur, facilius ea retractare possimus. Item si *παράδοξον* aliquid concedimus, verbo *δοκεῖν* utendum est. Nam si non simpliciter hoc verum esse asserimus, sed nobis quidem videri dicimus, thesis nostra neque redargui neque valde improbabilem eam esse demonstrari poterit.

176 a 27 Aliud artificium explicat, per quod refutationem subterfugere possimus. Namque quum supra expositum sit de principii petitione (v. Top. VIII. c. 13), nobis quoque hac ex-

ceptione utendum est, ut principii petitionem admissam esse dicamus. Etenim quum ii qui thesin defendant, si iam eo perventum esse sentiant, ut propediem redarguantur (ὅν ἡ σύνεργος, intell. τὸ ἐν ἀρχῇ ἡγουν τὸ ἐλέγχεσθαι), neganda esse quaedam putent ex iis quae adversarius sibi dari velit principii petitionem admissam esse dictitantes, item etiam nobis hoc artificio utendum est, ut, si adversarius aliquid falsi vel absurdi sibi concedi velit quod ex thesi nostra fluat, principii petitionem eum facere dicamus. Nam quae ex ipsa thesi fiunt tam arcte cum ea coniuncta sunt, ut nihil interesse videatur, utrum ipsam falsam vel absurdam esse concedamus an ea quae illius sint necessario consequentia. — Vs. 28 recepimus lectionem πάντως, quippe quam Boethius, vet. intp. et editiones Basil. Paris. Hilden. Sylb. Casaub. praebeant.

176a 33 Si adversarius propositionem quae notionem universalem habet ἀνώνυμον (v. quae diximus ad 19 b 6) per ἀναλογίαν demonstravit (de qua quidem argumentatione conf. 98a 20 et 74a 18), ita ei occurrendum est, ut dicamus non servatum esse ab eo quod dicitur „tertium comparationis”, h. e. non ea ipsa rerum similitudine eum usum esse quam concesserimus vel quam ipse sumserit. Sin autem (vs. 36) nihil ex iis quae modo exposuimus adhibere liceat, ut prohibeamus quominus redarguamur, dicendum est non recte demonstratum esse ab adversario, quia non servaverit veram refutationis definitionem (v. quae diximus ad 168a 18 coll. 171a 5). — Vs. 36 editiones Bkko priores habent ἐξεργόμενοις, ille recte recepit lectionem difficiliorem ἐξεργόμενον, cum qua conf. quod habuimus 151b 14 sq. αὐτὸν οὐδέποτε. 177a 25 προστιθέντα διορθωτέον. 179a 30 ῥητέον συμβασιδέντας. 1294a 35 ὥσπερ σύμβολον λαμβάνοντας συνθετέον. 439b 19 περὶ δὲ τῶν ἄλλων χρωμάτων ἤδη διελομένους ποσαχῶς ἐνδέχεται γίνεσθαι λεκτέον. 1324a 3 πρὸς δὲ τοῖς ἀμφισβητοῦντας, ἐάσαντας ἐπὶ τῆς νῦν μεθόδου διασκεπτέον ὕστερον. 1338b 15 οὔτε πρὸς μίαν οὔτε πρὸς μάλιστα ταύτην βλέποντα ποιητέον τὴν ἐπιμέλειαν. Cf. tamen 685b 30 περὶ τῶν ἐναίμων καὶ ζωοτόκων ἐπισκεπτέον ἀρξαμένους ἀπὸ τῶν ὑπολοίπων et quod huic exemplo haud dissimile est 686a 6 ἀνάγκη γὰρ τοῦτο τὸ μέρος ἔχειν τοῖς ἐναίμοις. — Cum iis quae sequuntur inde a vs. 39 cf. Top. VIII. c. 7.

176 b 10 δεῖ τὸ ἔλαττον διδόναι, h. e. τοῦτο οὐδ' ὄντος μὴ ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ θάτερον, sicut quod de specie dicitur, id non simul conceditur de genere, quamquam quod de hoc, id simul valet de illa. Causa in eo est, quod quo magis particularia sunt quae conceduntur et quo pauciora eorum sunt consequentia, eo pluribus adversarius eget propositionibus, ut efficiat quod velit. Dedimus πότερον, quod etiam Boethius habuit, vertit enim „interrogato utroque”. Idem editiones Bkko priores praebent. Lectio πρότερον non videtur probanda propterea, quod haec vox cum praecedente ἐρωτώμενον coniungi nequit: sin autem cum verbo δεῖ coniungatur, sensus exit huic loco parum conveniens: οὐ γὰρ δεῖ πρότερον διδόναι τὸ ἔλαττον ὕστερον δὲ τὸ μείζον, ἀλλὰ τὸ μείζον μηδαμῶς διδόναι, quod recte vidit Alexander schol. 311 b 14. — Quae sequuntur aut ita interpretari licet (coll. 123 b 31), ut Aristoteles dicat: Si quis probet speciem generis male a nobis constitutam esse, quia generi aliquid sit contrarium, speciei vero non sit, quamvis verum sit, ita occurrendum est, ut dicamus etiam speciei esse quidem aliquid contrarium, sed ἀνώνυμον hoc esse; aut loci sententia haec est (coll. 106 a 36). Si adversarius ambiguitatem notionis, quam nos ambiguam esse negavimus, eo probat, quod dicit esse quidem illi notioni aliquid contrarium, si cum aliis notionibus coniungatur, si vero cum aliis, nihil ei esse contrarium, respondendum est vel sic tamen ei esse aliquid contrarium, sed ἀνώνυμον. Nobis quidem prior interpretatio, cuius auctor est Alexander, quum simplicior sit, magis arridet, quia iam in iis quae praecesserunt de genere et specie cogitavisse videtur Aristoteles.

176 b 18 Si servetur interpunctio quam dedit Bkku, equidem quomodo locus intelligi possit non video: deerit enim apodosis, ut nihil Aristotelem dixisse appareat. Accedit quod non hic sibi respondent particulae πότερον et ἢ vs. 20 propterea quod particulam ἢ, quam neque Boethius habet neque vet. intp. neque Paraphr. ed. Spengel. p. 95, 3, aliunde intrusam esse apparet: quare nos sublatis uncinis quibus ille inclusit verba καλοῦσι... ἀποφάσεις, apodosin verbis ὡς αἰ γινῶμαι (h. e. ἀποκριτέον „ὡς αἰ γινῶμαι”) contineri putamus, ut sententia loci haec sit. Ubi dubitatur utra propositio pro vera haberi soleat interrogatione bipertita proposita (τὸ προτεινόμενον πότερον), ambigue respondendum est

verbis ὡς αἱ γνώμαι. Nam γνώμη et veram opinionem et negationem universalem significat. (Quid sit ὀλη ἀπόφασις facile intelligitur ex iis quae legimus Anal. pr. II. c. 2—4, ubi saepissime propositio ὀλη ψευδῆς opponitur τῇ ἐπὶ τι ψευδεῖ.) De γνώμη v. 1143 a 19 ἡ δὲ καλουμένη γνώμη, καθ' ἣν ἐγνώμονας καὶ ἔχειν φαμέν γνώμην, ἡ τοῦ ἐπεικουῦς ἐστὶ κρισις ὀρθή... ὀρθή δ' ἡ τοῦ ἀληθοῦς. 1394 a 22 ἔστι δὲ γνώμη ἀπόφανσις, οὐ μέντοι περὶ τῶν καθ' ἑκάστον... ἀλλὰ καθόλου· καὶ οὐ περὶ πάντων καθόλου... ἀλλὰ περὶ ὅσων αἱ πράξεις εἰσὶ, καὶ αἰρετὰ ἢ φευκτὰ ἐστὶ πρὸς τὸ πράττειν. ὥστ' ἐπεὶ τὰ ἐνθυμήματα ὁ περὶ τούτων συλλογισμὸς ἐστὶ σχεδόν, τὰ τε συμπεράσματα τῶν ἐνθυμημάτων καὶ αἱ ἀρχαὶ ἀφαιρεθέντος τοῦ συλλογισμοῦ γνώμαι εἰσὶν... προστεθείσης δὲ τῆς αἰτίας καὶ τοῦ διὰ τί, ἐνθύμημά ἐστι τὸ ἅπαν.

176 b 20 Si de propositionis veritate dubitatur, nomina mutare debemus: nam quia de veritate dubitatur, qui nomen tantum mutat nihil facere videbitur quod sophismatis speciem habeat, et quia opiniones variantur, nihil falsi dicere videbitur: nam mutato nomine efficitur, ut propositio redargui nequeat. Etenim quum refutatio sit συλλογισμὸς ἀντιφάσεως, nomine mutato vera ἀντίφασις non cogitur ab adversario (coll. 167 a 23). Apparet ex iis quae diximus quo iure restituerimus lectionem γὰρ vs. 24 quam etiam Paraphr. ed. Spengel. p. 95, 13, Boethius et vet. intp. habuerunt.

Cap. 18. De vera syllogismorum sophisticorum solutione.

176 b 30 παρ' ὅποιαν... Cur haec addiderit ex iis intelligitur quae dixit Anal. pr. II. c. 18.

176 b 33 εἴη ἂν..., h. e. εἴη ἂν ὡς ἀληθῶς λύσις ἡ εἰρημένη νῦν (vs. 29 sq.) λύσις, quam verbis sequentibus per particulam καὶ adiectis accuratius explicat.

176 b 35 Qua quidem distinctione facta, ait, apparet eos syllogismos qui falsam conclusionem recte cogant evertendos esse, eos vero qui, quamquam syllogismorum speciem prae se ferant, neque tamen revera sint syllogismi, in singulas partes ex quibus constant dissolvendos esse, ut perspiciatur qua in parte vitium admissum sit.

176 b 37 τῶν συλλελογισμένων λόγων, intell. τῶν ψευδῶν. Distinguit enim hic syllogismos qui e falsis propositionibus veram conclusionem et eos qui e falsis falsam cogant. ἐξ ἀλη-

θῶν μὲν γὰρ οὐκ ἔστι ψεῦδος συλλογίσασθαι, ἐκ ψευδῶν δ' ἔστιν ἀληθές (53 b 7 sqq.). — Vs. 39 καὶ γὰρ... Namque si conclusio est falsa, altera certe propositionum ex quibus effecta est falsa sit necesse est, quod probavit 57 a 36 sq. Quae quum ita sint (ait 177 a 2), iis qui falsum syllogismum evertere velint primum investigandum est num omnia quae syllogismi definitio postulet revera in eo sint observata, deinde, si syllogismus ipse bene habeat, perscrutandum num conclusio sit vera an falsa, ut, si vera sit, singulis partibus ex quibus componatur cognitis (διαφοῦντες vs. 4) exploremus utra propositio sit falsa, si vero conclusio falsa sit, syllogismum evertamus (ἀναιροῦντες) ita, ut aut alteram propositionem aut conclusionem falsam esse demonstramus (ἢ ὥδε ἢ ὡδε). — Ne quis putet pugnare ea quae leguntur 176 b 36, ubi Aristoteles non nisi eos syllogismos, qui speciem tantum habeant syllogismorum, quamquam revera nihil cogant, solvendo esse dicat per διαίρεσιν, cum iis quae habemus 177 a 5, ubi etiam eos qui veram conclusionem e falsis propositionibus recte cogant, διαίρεσει facta solvendo esse dicat, notandum est, quod ii, quorum conclusio vera ex propositionibus falsis efficitur, ut solvantur et διαίρεσει egent et ἀναιρέσει. Hi enim, ut cognoscatur utra propositio falsa sit, prius in partes ex quibus constant dissolvendi sunt quam propositio falsa ipsa redargui potest.

Cap. 19. De redarguendis syllogismis qui vel voce vel oratione ambigua utuntur.

177 a 12 Exemplum quod hic affertur habuimus 166 a 12. Alterum exemplum sic intelligendum est. ὁ τις ἐπίσταται τοῦτο συνεπίσταται (intelligit), οὗτος δ' ἐπίσταται (memoria tenet) τὰ λαμβεῖα, συνεπίσταται ἄρα τὰ λαμβεῖα· ἀλλ' οὐ συνεπίσταται· ἔστι γὰρ ἰδιώτης (cf. 166 a 18 sqq.). Conclusio non ambigua est, sed propositio minor, quia qui dicit aliquem scire carmina aut memoria eum tenere dicit carmina aut eum intelligere carmina.

177 a 14 Quod oratione ambigua exprimitur quodammodo esse et quodammodo non esse dicitur: significatur enim verbo ambiguo et quod est et quod non est. — Particula ἀλλὰ sensum aliquantulum turbat, quamquam praecedente negatione excusatur.

177 a 16 Quorum syllogismorum conclusio ambigua est, quia non efficitur syllogismus quo redarguamur, nisi adversarius a nobis impetraverit ut ei concesserimus quod thesi nostrae repugnet (66 b 10), in iis cavendum est, ne ambiguam propositionem concedamus (hoc enim, quamquam non expresse dicitur, Aristotelem dicturum fuisse patet: id enim agit, ut doceat quomodo occurrendum sit sophismati); si autem conclusio non est ambigua, sed propositiones tantum aliquid ambigui habent, non opus est, ut orationem ambiguitate liberemus. Nihil enim thesi nostrae nocebit, si ambigua sunt ex quibus argumentatur adversarius, dum id quod probare velit ut nos redarguat non sit ambiguum. Praepositio $\pi\rho\delta\varsigma$ vs. 20 eundem habet sensum quem exposuimus ad 50 a 11. — Exemplum quod habetur vs. 17 sq. quale sit ex iis apparet quae leguntur 166 a 9 sq., id vero quod sequitur vs. 23 illustratur coll. 165 b 34 sqq.

177 a 20 ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν..., h. e. si statim ab initio ambiguitatem perspicimus: opponitur enim quod sequitur vs. 24 ἐν δὲ λήθῃ.

177 a 27 Nonne quisque quod scit intelligit? Profecto, quamquam ii qui quod sciunt memoria tantum complectuntur non semper intelligunt quod sciunt: non est enim idem neminem intelligere quod sciat et nullum eorum, qui memoria tantum teneant quod sciant, intelligere quod sciat. — Apparet ex iis quae diximus non recte fecisse Bkkum, quod pro $\delta\tau\iota$, quod edd. priores habent, scripserit $\delta\tau\iota$.

Cap. 20. De corrigendis syllogismorum vitiis in coniunctione et disiunctione verborum positis.

177 a 37 Paralogismus inde nascitur, quod ϕ et $\tau\acute{o}\upsilon\tau\omega$ modo cum verbo $\epsilon\acute{\iota}\delta\epsilon\varsigma$ coniunguntur modo cum verbo $\tau\upsilon\pi\tau\acute{o}\mu\epsilon\nu\omicron\nu$. Quamvis autem ambiguitatem quandam talia habere videantur, tamen non in ambiguis haec numeranda esse docet, sed in iis syllogismis qui peccent in coniunctione verborum. Namque si disiunguntur verba quae coniungi debent, oratio non ambigua dicenda est propterea, quod oratio ambigua dicitur, si, quamquam una et eadem manet, tamen duplicem sensum habet, ea oratio vero quae duplicem constructionem admittit, ut alia verba cum aliis coniungi possint, revera una et eadem dici nequit. Quare $\tau\acute{o}$ $\pi\alpha\rho\grave{\alpha}$ $\tau\eta\eta\eta$ $\delta\iota\alpha\lambda\epsilon\sigma\iota\nu$ ambiguum dici non potest, nisi etiam singula verba quae accentu vel

spiritu differunt pro ambiguis habenda sunt (notandum est autem, quod pro *σημαίνει ἕτερον* b 4 accuratius dicendum erat Aristoteli *διττόν ἐστιν*: quae quidem negligentia facile excusatur, quum idem etiam sic exprimere liceat: *εἴπερ καὶ τὸ ὅρος καὶ ὅρος ὄνομα ἐν ὧν οὐκ αἰεὶ ταυτόν σημαίνει ἀλλ' ἕτερον*): namque quo iure pro una oratione haberetur quod diverse construitur, eodem etiam ὅρος et ὁρος pro una voce haberentur. At quum nemo sit qui hanc vocem ambiguum esse dicat, neque τὸ παρὰ τὴν διαίρεσιν ambiguum esse apparet. — Boethius omissa particula *μὴ* vs. 3 vertit: „siquidem ora et hora secundum accentum prolata significant aliud”. Patet autem particulam *μὴ* deletam esse ab iis qui verba *εἴπερ μὴ καὶ...* coniungenda putarent cum iis quae proxime praecesserunt; at facile tollitur difficultas omnis, si verba *οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς λόγος γίνεται διαφορούμενος* ita accipiantur, ac si in parenthesi dicta sint. — Vs. 6 *κάκει*, h. e. ubi ambigi possit de accentu vel spiritu qui ponendus sit. Quod vs. sq. dicit *ὥστ' οὐ διττόν...* non continuo cohaeret cum iis quae proxime antecesserunt, sed cum iis quae habuimus vs. 1—4.

177 b 13 Qua in re sophisma constet quod hic commemoratur videmus ex schol. 313 b 1. — Cum iis quae vs. seq. leguntur cf. quae habuimus 20 b 35 et schol. 128 a 36.

177 b 16 Cuius doctrina bona est, id bonum est discere, mali doctrinam nosse bonum est, quare mali aliquid discere bonum est. At quod malum est, id et malum est et disci potest, ut potius dicendum sit malum esse, si quid mali discatur, quamquam mali doctrinam nosse bonum est.

177 b 29 *οὐ γὰρ πάντως...* Quid haec significant optime explicat Alexander (schol. 313 b 34): nam posse aliquem aliquid dicimus et si facultatem habet aliquid agendi et si nihil eum impedit quin agendi facultate quam habeat utatur. Cf. 255 a 33 *ἔστι δὲ δύναμει ἄλλως ὁ μανθάνων ἐπιστήμων καὶ ὁ ἔχων ἤδη καὶ μὴ θεωρῶν...* ὁ γὰρ ἔχων ἐπιστήμην μὴ θεωρῶν δὲ δύναμει ἐστὶν ἐπιστήμων πως, ἀλλ' οὐχ ὥς καὶ πρὶν μαθεῖν.

177 b 33 *ἀλλ' ἔστι...*, h. e. solutio sophismatis ipsa est sophistica, cf. 170 a 12 sq. Idem vitium reprehenditur de coel. 294 b 8 *πᾶσι γὰρ ἡμῖν τοῦτο σύνηδες, μὴ πρὸς τὸ πρᾶγμα ποιεῖσθαι τὴν ζήτησιν ἀλλὰ πρὸς τὸν τάναντία λέγοντα*, quibus, ut explicet quid sit τὸ πρὸς τὸ πρᾶγμα, addit διὸ δεῖ τὸν μέλλοντα καλῶς ζητῆσειν ἐνστατικὸν εἶναι διὰ τῶν οἰ-

κρίων ἐνστάσεων τῷ γένει, τοῦτο δ' ἐστὶν ἐκ τοῦ πάσης τι θεωρηκέναι τὰς διαφοράς.

Cap. 21. De vitiis syllogismorum quae ex prosodia nascuntur solvendis.

Cap. 22. De redarguendis iis paralogismis qui sunt παρὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως.

178a5 ἐπεὶ περ ἔχομεν... categoriis enim bene distinctis apparebit qua in re vitium admissum sit. Namque concessit qui interrogatus est non praedicari de alia re, sed per se consistere quodcunque substantiam exprimat, alter vero id quod revera est quantum vel πρὸς τι, quamvis speciem substantiae habeat, praedicari de alia re demonstrat, ut demonstravisse videatur substantiam de alia re praedicari. — Monendum est, quod exemplum substantiae Aristoteles non servavit, quod ab eo servatum iri in sequentibus verisimile erat, quia adiecit ὅλον ἐν τῷδε τῷ λόγῳ. In paralogismo sequente confunduntur categoriae faciendi et patiendi: quare dicit (vs. 18) eum non redargui, qui τὸ ὁρᾶν categoriae faciendi subiectum esse neget: hoc est enim quod tacite sumit adversarius, ut paralogismum conficiat. Cf. 419a13 τὸ μὲν χρῶμα κινεῖ τὸ διακινεῖς, ὅλον τὸν ἀέρα, ὑπὸ τούτου δὲ συνεχοῦς ὄντος κινεῖται τὸ αἰσθητήριον... πάσχοντος γάρ τι τοῦ αἰσθητικοῦ γίνεται τὸ ὁρᾶν.

178a24 τὸ αὐτό, intell. ὅτι φαίνεται δεδοκέναι δ οὐ δέδωκεν, ἀλλὰ ἰδίου ἐρωτήματος προσδεῖ.

178a31 Solutionem sophismatis semper incipit per particulam. Confunditur in hoc exemplo categoria substantiae cum categoria quantitatis. Nam quum ille quaesiverit quid habeat alter, conclusionem ita exprimit, quasi quaesivisset quanta haberet (συνάγει ἐπὶ τοῦ ὅσα vs. 33). — Vs. 35 particula ἄρα melius abesset, quoniam quaestio quam particula εἰ oratione obliqua inceptit, iam per particulam ἄρα exprimitur oratione recta.

178a37 Si, qui non unum talem solum habet, sed plures, unum dat alteri, falso cogitur eum dedisse quod non habeat — unum solum. Nam voce „solum” non exprimitur id quod habeat, sed quomodo habeat, h. e. num cum aliis habeat an sine aliis. Quare in illo paralogismo confunditur categoris

substantiae cum categoria relationis. — Orationem ἀνακλόου-
θον quam habemus b1—4 optime supplevit auctor para-
phrasis ed. Spengel. p. 107 ὥσπερ οὖν, εἰ ἤρξετο..., φανε-
ρὸν ἦν ὅτι οὐ συλλογίζεται, οὕτω κακῶς: nam in utroque
exemplo non quid habeat, sed quomodo habeat (μόνον ἢ μετ'
ἄλλου — ταχέως ἢ μὴ ταχέως) quaeritur.

178b10 Reprehendit eos qui tales syllogismos non ita solvant,
ut categorias distinguendas esse doceant (quod faciendum
esse modo ipse ostendit), sed ita ut aut conclusionem aut
propositionem maiorem veram esse negent. Namque conclu-
sionem evertunt et ii qui dicunt eum qui videat revera ha-
bere unum oculum solum, quia quicumque duo vel plures
habeat, eundem unum solum certe habere necesse sit (οὐκ
ἄρα ᾧ μὴ ἔχει ὀφθαλμῷ ἴδοι ἂν ἄλλ' ᾧ ἔχει), et ii qui, si
quis argutetur dicens: „Quod quis habet, accepit, accepit
autem unum calculum, ergo habet unum calculum” (quod
falsum est, si ille, antequam unum accepit, plures iam pos-
sidebat), ita occurrant, ut dicant certe alterum qui acceperit
unum solum calculum habere acceptum ab altero qui dederit.
(Notandum est, quod quae leguntur vs. 11 seq. brevius dicta
sunt οἱ δὲ καὶ... Sententia enim haec est: ὁμοίως δὲ τινὲς
μὲν λύνουσι καὶ ἄλλον παραλογισμὸν διορθοῦντες τὸ συμπέ-
ρασμα καὶ λέγοντες ὡς ὃ ἔχει ἔλαβεν: nam verbis τινὲς μὲν
vs. 10 non respondent verba οἱ δὲ vs. 11, sed quae habentur
vs. 14.) Propositionem maiorem vero evertunt (vs. 14) qui
dicunt fieri posse, ut quis habeat quod non acceperit. Pec-
cant autem utrique (οὗτοι πάντες vs. 16) in solvendis para-
logismis: nam si haec solutio vera esset (εἰ γὰρ ἦν αὕτη λύ-
σις vs. 18. V. quae diximus ad 67a35 et ad 20a31), qua in
re vitium positum esset patefacere deberet (176b29), ut, si
concederemus verum esse id ipsum ex quo syllogismi falsi-
tatem ortam esse vera solutio docet — nam διδόναι τὸ ἀν-
τικείμενον (intell. τοῦτω παρ' ὃ ἐστὶν ὁ λόγος. Cf. 179a12)
dicitur is qui pro vero habet et concedit cuius falsitatem
ipsa solutio demonstrat — refutationem effugere non posse-
mus (οὐχ οἷόν τε λύειν). Nam ex omni refutatione sophi-
stica fit refutatio vera, si pro vero conceditur id quod fal-
sae ratiocinationis causa est (παρ' ὃ συμβαίνει τὸ ψεῦδος),
velut per syllogismum ambiguum, qui distinctione facta sol-
vendus est ita ut dicamus ἐστὶ μὲν ὃ ἐστὶ δ' ὃ οὐ, revera

redarguimur (*συμπαράλνεται* vs. 20), si propositionem ambiguam omissa distinctione simpliciter veram esse concedimus. Contra si ne posito quidem eo in quo peccatum esse solutio dicit redarguimur, solutionem ipsam falsam esse apparet. Unde patet inre reprehensam esse eam solutionem quam habuimus vs. 10: nam etiamsi expresse concedimus et veram ponimus propositionem maiorem in qua peccatum esse illi contendunt, tamen revera non redarguimur, quia talem argumentationem, in qua substantia cum relatione confunditur, revera quidquam cogere negandum est.

178 b 28 Alexander et paraphr. ed. Spengel, ita hunc locum explicant, ac si habuissent *τοσόνδε* pro *τόδε*. At quod Aristoteles dicit hoc est. Si et vera et falsa oratio significarent *τόδε τι* et oratio, dum scriberetur, vera esset, nunc vero falsa, sequeretur eandem simul veram et falsam esse: nam id quod res est (*τὸ τόδε τι*) idem manet omni tempore. Ceterum cf. quae habuimus 4 a 35.

178 b 35 *οὐδέτερον*, h. e. *οὐδ' εὔρεν οὐτ' ἔμαθεν, ὥστ' οὐκ οἶδε τὰ ἄμφω*. At, ait, in conclusionem quae quis scit universa et coniuncta (*ἅπαν*, i. e. *ἅμα πᾶν*) considerantur, in propositione vero non coniuncta, sed singula quaeque (*οὐχ ἅπαντα*). Cf. quae dicemus ad 179 a 23. — Negationem *οὐχ* quam et edd. et intpp. habent omnes reduximus. — Quale sit sophisma de *τρίτῳ ἀνθρώπῳ* explicuit Alexander schol. 314 b 42.

179 a 3 *ἐκτίθεσθαι* est aliquid ita ponere, ut seorsum considerari debeat (cf. quae diximus ad 26 b 7, 28 a 23 et b 13). Quare non ab omni parte verum est quod dicit Alexander (schol. 315 a 5) *τὸ ἐκτίθεσθαι εἶναι τὸ ὑπαρξὲν ἔχειν ἰδίαν*: expresse enim adiicit Aristoteles vitium sophismatis non in eo positum esse, quod universalis hominis notio seorsum consideretur (*ἐν τῷ ἐκτίθεσθαι*), sed in eo quod pro substantia habeatur quae per se sola consistat.

Cap. 23. Syllogismi quorum vitium in dictione est solvuntur, si negatur cuius affirmatio syllogismus fecit falsum.

Quod hic de solutione dicitur consequens est eorum quae habuimus cap. 18.

179 a 17 Si paralogismo facto cogimur, ut quod animatum sit animatum esse negemus (*οἶον Πλάτων διδάσκει, διδάσκει δὲ τὸ ἄψυχον, οἶον τὸ βιβλίον, Πλάτων ἄρα ἄψυχον*), patefa-

ciendum est illud animatum esse: si vero cogitur animatum esse quod inanimatum sit (οἶον τὸ βιβλίον διδάσκει, τὸ διδάσκον ἐμψυχον, τὸ βιβλίον ἄρα ἐμψυχον), ita occurrendum est, ut illud inanimatum esse dicamus. — Lectionem ὡς ἔστιν ἄψυχον vs. 18 quam Boethius et vet. intp. praebent reiciendam esse ex iis apparet quae proxime sequuntur.

179a 20 Item ut solvantur qui fiunt παρὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως, id quod admissio vitio repugnet categoria cui quaeque notio subiecta sit recte constituta proferendum esse docet. Exempla facile intelliguntur ex capite antecedente. — Vs. 23 brevius dixit ἀλλ' οὐχ ἃ pro ἀλλ' οὐχ ἅπαντα ἢ εὐρὺν ἐπίσταται ἢ ἅπαντα μαθῶν.

Cap. 24. *De redarguendis syllogismis qui peccant in accidente.*

179a 27 Quum incertum sit quando quod de accidente praedicetur etiam de re ipsa praedicetur (hoc enim causam esse huius paralogismi vidimus 166b 29) — alia enim de utroque simul necessario praedicari videntur, alia vero non necessario de utroque — omni syllogismo quo ad rem ipsam transfertur quod de accidente praedicatur ita occurrendum est, ut de re ipsa et de accidente idem non necessario praedicari dicamus. Prompti autem semper esse debemus ad demonstrandum quale sit quod de utroque praedicari debere negamus: sunt enim alia συμβεβηκότα καθ' αὐτὰ eaque necessario cum rei natura coniuncta, alia vero ita comparata, ut possint et abesse et non abesse a rebus quarum sunt accidentia (v. quae diximus ad 71b 10). — Prima exempla quae afferuntur qualia sint Aristoteles ipse docet in seqq., de quarto v. Plat. Euthyd. 298 E, de quinto schol. 315a 45. — Vs. 36 οὐκ ἀνάγκη τὸ κατὰ τοῦ συμβεβηκότος (οἶον τὸ δὸν εἶναι κατὰ τοῦ πατρός) καὶ κατὰ τοῦ πράγματος (ἔχουν τοῦ κυνός) ἀληθεύεσθαι, ὥστε δὸν εἶναι πατέρα τὸν κύνα.

179b 11 Solutionem modo propositam primum reprehendit propterea quod, si vera esset, non eadem solutio conveniret in omnes eiusdem generis paralogismos (eos intell. qui in accidente peccant): convenit enim illa quidem in eos qui idem simul sciri et nesciri cogunt, non convenit in eos qui non probant aliquid sciri vel nesciri, sed aliquid esse vel quodam modo se habere. Deinde (ait vs. 17, ubi secunda re-

prehensio exponitur) fieri potest, ut in eadem argumentatione pluribus modis simul peccatum sit, quamquam paralogismus non solutus esse dicendus est, si falsi quodcunque in eo inveniat. Velut etiam si quis Zenonem qui motum dari negat ad absurdum deducat et revera coegerit falsum esse quod ille contendat, tamen fallaciam quam illius argumenta habent non solvit: nam vera solutio patefacere debet quomodo fiat ut specie paralogismi propositi decipiamur. Quare si alter revera nihil coegit, quamvis videatur (quod accidit in iis paralogismis de quibus nunc sermo est, ἐν τοῖς κατὰ τὸ συμβεβηκός), sive verum est sive falsum quod conficere velit, qui paralogismum solvit patefacere debet revera nihil coactum esse. — Vs. 18 dedimus ἀμαρτίας, quia μοχθηρίας quod plurimi codices praebent e vs. antecedente hic videtur illatum esse. — Vs. 22 recepimus lectionem quam optimi libri mss. cum editionibus plerisque exhibent licet Boethio et vet. intp. invitis: nam oratio maiorem vim habet si legimus ἀλλ' οὐκ (coll. quae diximus ad 172 a 19 extr.), ut οὐ γὰρ alienae correctionis speciem habeat.

179 b 26 Tertium argumentum, quo solutionem supra expositam evertat, explicat. In quibusdam syllogismis, ait, fieri quidem potest, ut illa solutio bene habeat, in hos vero paralogismos minime convenit, quia, quum ille et Coriscum esse Coriscum et eum qui accedat accedere noverit, non dicendum est idem a se et sciri et ignorari: novit enim utrumque. Apparet autem illam solutionem locum habere non posse, nisi si alterum sciretur, alterum nesciretur.

179 b 34 Secundum quod habuimus argumentum etiam contra eos valet qui paralogismum 179 a 35 commemoratum ita solvunt, ut omnem numerum et magnum et parvum esse dicant. Peccant enim in eo, quod revera nihil coactum esse non vident, sed verum syllogismum factum esse concedunt.

179 b 38 Alii denique argumentationem aliquid ambigui habere dicunt, quod falsum est propterea quod, quum dicis „canis tuus est, canis pater est, ergo canis est tuus pater” neque singula verba neque sententia quam coniuncta exprimunt duplicem interpretationem admittunt.

180 a 8 Item etiam alium paralogismum ita solvunt, ut orationem ambiguum esse dicant. Male. Nam τὸ τοῦτο τοῦτων εἶναι non ambiguum est, sed aliquid ab aliquo possideri si-

gnificat. Si quis tamen hoc ambiguum esse contendat (quia, si dicatur *ὁ ἄνθρωπος τῶν ζώων ἐστίν*, non possessio significetur, ut *τοῦ τοῦτο τούτων εἶναι* etiam alium sensum esse appareat quam eum quo aliquid ab aliquo possideri significet, et quia, si quid ita referatur ad *τὰ κακά* (vs. 12), ut genitivo casu ponenda sint, velut si dicamus *ἀπαλλαγὴ τῶν κακῶν*, dicendum sit *τοῦτο εἶναι τῶν κακῶν*, — h. e. coniungendum sit cum genitivo „*τῶν κακῶν*” — neque tamen propterea (*ἢ ἀπαλλαγὴ*) in malis numerandum sit, unde appareat multiplicem sensum habere *τὸ τοῦτο τούτων εἶναι*, non tam in ambiguitate peccatum esse dicendum est, sed in eo, quod simpliciter enuntiatum sit quod non nisi quodammodo affirmari debebat: nam qui *φρόνησιν* dicit *ἐπιστήμην τῶν κακῶν* non simpliciter dicit *φρόνησιν εἶναι τῶν κακῶν*, ἀλλὰ πῇ τῶν κακῶν. — Iam his expositis et a Bkko et ab iis qui ante eum Aristotelem ediderunt falsa interpunctione facta hunc locum difficilem redditum esse apparet. Namque longiori oratione interiecta non mirum est, quod in altero membro, quod incipit verbis *παρὰ τὸ* vs. 13, particula *οὖν* adiecta est: apodosin enim inceptae orationi deesse oblitus Aristoteles novum enuntiatum exorsus est (qua de re v. quae diximus I. p. 336).

180 a 14 Quare quamquam exemplum quod modo habuimus (hoc enim significat verbis *ἐπὶ τοῦ λόγου τούτου* vs. 15) *τὸ φρόνησιν εἶναι τῶν κακῶν* non ambiguum est, tamen fieri fortasse potest, ut ambiguitatem habeat, si dicatur *ἀγαθὸν τι εἶναι τῶν κακῶν*, ut et aliquid boni malum esse et aliquid boni a malis possideri eorumque usui inservire significet. At ne hoc quidem verum est, quoniam, si quid est bonum et est *τούτου* (h. e. et possidetur a pravo homine), non consequitur idem etiam esse *ἀγαθὸν τούτου*: nam quae singula de aliqua re praedicantur, eadem etiam copulata de ea praedicentur non est necesse. Quare neque quum dicimus *τὸν ἄνθρωπον τῶν ζώων εἶναι*, quidquam ambigui oratio habet. Nam si quando aliquid brevius iusto exprimitur (*ἀφελόντες* vs. 19) — hoc enim facit qui dicit *ὁ ἄνθρωπος τῶν ζώων ἐστίν*, quum dicere debeat *εἰδὸς τι τῶν ζώων ὁ ἄνθρωπος ἐστίν* vel aliud quid huiusmodi — orationem esse ambiguan minime consequitur: nam sicut *τὸ μῆνιν ἀειδε θεά* brevius dictum est, ut sensu proprio acceptum non significet Iliadem,

tamen oratio eius qui dicit *δός μοι τὸ μῆνιν ἀεὶδε θεά* illam intelligens ambigua dici non poterit.

Cap. 25. De solvendis iis paralogismis qui in eo peccant, quod simpliciter ponunt quod non nisi quodammodo verum est.

180 a 23 Qui redarguere velit paralogismos qui simpliciter asserunt quod non nisi cum adiunctione quadam concedendum est, conclusionem considerare debet, num fortasse fieri possit, ut simul ipsa sit vera et id quod ei contrarium sit vel repugnet, si utrumque cum adiunctione quodam dicatur vel alterum simpliciter, alterum cum adiunctione: nihil enim absurdum exit, si contraria vel repugnantia simul vera sint ita ut aut utraque non simpliciter pronuntientur aut certe alterum.

180 a 33 Prima duo exempla quae hic habentur facile intelliguntur coll. 167 a 1 sqq.; tertium ab Aristotele explicatur vs. 39, de quarto v. schol. 316 b 26.

180 b 2 Item si oratio et aliquid falsi habet et aliquid veri, difficile videtur ad diiudicandum num vera sit dicenda an falsa: fieri enim potest, ut simpliciter falsa sit, quodammodo vero vel certae cuiusdam rei ratione habita (*ἢ τινός* vs. 6) vera, ut partim quidem sit vera, quamquam vera simpliciter dici nequeat.

180 b 12 *τῷ αὐτῷ*, eidem homini. Namque quum exemplo proxime antecedente demonstratum sit idem simul esse posse bonum et malum, sed bonum alii homini, alii malum, nunc etiam eidem homini idem simul bonum et malum esse ostenditur, quamquam non eodem tempore vel non eodem loco. Similem quasi gradationem habuimus 167 a 29 — 34.

180 b 24 Snum quemque habere iustum est; si iudex ex animi sententia iudicavit, iuste iudicavit, quare si ex animi sententia alii adiudicat quod alius habere deberet, ille possidebit quod iustum est — lege certe iustum, natura iniustum. — Vs. 25 ex optimis codicibus dedimus *ψευδής*, quod etiam vel intp. videtur habuisse qui vertit: „si sit falsus”, et Boethius qui habet: „si sit falsa (opinio intell.)”.

180 b 31 Docet quomodo solvendi sint paralogismi quos habuimus vs. 24 et 26, quamquam hoc iam satis manifestum est ex iis quae antecesserunt.

Cap. 26. De redarguendis iis qui refutationis definitionem non observant.

181 a 2 πρότερον respicit ad 167 a 21 sqq. Conclusionem ait considerandam esse πρὸς τὴν ἀντίφασιν, h. e. ita, ut cognoscatur num conclusio quidquam admittat quod uni eorum repugnet, quae ut observentur ipsa refutationis notio postulet, velut num admittat τὸ οὐχ ὡσαύτως vel τὸ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. Si quis autem statim ab initio interroget num fieri nequeat, ut idem simul duplum sit et non duplum, negandum est hoc fieri non posse et concedendum quamquam non eo sensu quo, si dederimus, revera nos redargui intelleximus, h. e. non eo sensu quo contra definitionem refutationis supra a nobis propositam peccetur (non simpliciter, sed adiunctis iis quae in vera refutatione observanda sunt). Exempla quae sequuntur facilia sunt ad intelligendum: nam priori parallogismo ita occurrendum est, ut dicamus ἀλλ' οὐ κατὰ ταυτό, alteri ita, ut dicamus ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. — Vs. 16 ex optimis codicibus quibuscum Boethius et vet. intp. conspirant adiecimus verba κατὰ ταυτό, quae et facile per scribentium negligentiam omitti potuisse et haud intempestive hic inseri apparet, quum antecedentis parallogismi vitium in eo positum sit, quod conclusio non dicatur κατὰ ταυτό (cf. quae diximus ad 180 b 12 extr.). Accedit quod etiam plures editiones priores illa verba habent.

Cap. 27. Quomodo refutentur parallogismi in quibus principii petitio sit admissa.

181 a 15 Si statim ab initio perspicimus adversarium petere ut sibi detur quod probare debet, non dandum est, quamvis probabile sit, sed dicendum (quod verum est) concedi non posse quod velit ille, sed demonstrandum esse; sin autem ab initio non perspeximus petitionem principii ab altero fieri, sed refutatione confecta hoc cognoscimus, quod ipsi peccavimus in illum conferre debemus ita, ut illum male argumentatum esse dicamus: nam in vera refutatione utendum non esse petitione principii. Denique (vs. 19) etiam ita occurrere licet, ut dicamus datum esse a nobis quod ille interrogaverit non ut propositionem, qua a nobis concessa ille ad nos redarguendos uti possit, sed ut thesin contra quam disputare debeat — quod plane contrarium est ei quod in syllogismis so-

phisticis fieri solet: in his enim propositione data quacunque ita utuntur, ut adversarium inde redarguere studeant. — Bkki interpunctionem qui retinuerit vs. 21, haud scio an hunc locum intelligere non possit.

Cap. 28. De solvendis parallogismis quorum vitium est in consequentia.

181a22 ἐπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου δεικτέον, ex argumentatione ipsa demonstrandum est non esse alterum alterius consequens, quod propositione non recte conversa posuit adversarius. Cf. quae habuimus 167b1, ubi etiam de Melissi parallogismo sermo fuit.

Cap. 29. De redarguendis iis parallogismis qui assumunt quod ad syllogismum non pertinet.

181a31 In iis parallogismis qui in demonstrationem assumunt quod revera ad demonstrationem conficiendam nihil facit (κατὰ τὸ προστιθέναι τι), videndum est num eadem exeat demonstratio, etiam si illud praetermittatur. Quod si fit, dicendum est datum illud esse a nobis, non quia pro vero haberemus, sed ne argumentationi, quam adversarius conficere vellet, dicis causa offecisse videremur, hunc vero iam non ita uti eo quod concessum sit, ut ad demonstrationem conficiendam aliquam vim habeat.

Cap. 30. De solvendis iis parallogismis qui ex pluribus interrogationibus unam faciunt.

181b1 Sicut autem is qui propositionem ambiguam distinctione non facta aut concessit simpliciter aut negavit, quamquam interrogatio non erat simplex, non redarguitur, si propositio utroque modo accepta aut vera est aut falsa, item etiam qui in eo peccat, quod ad plures interrogationes simul propositas simpliciter respondet, non refutatur, si unum responsum quod dedit simul omnibus interrogationibus convenit et verum est in omnibus. Sin autem alterum affirmari debet, alterum vero negari, vel si num plura de pluribus praedicentur simul interrogatur et si res ita se habet, ut utrumque de utroque quodammodo praedicari possit, quodammodo non possit, facile redarguitur qui simpliciter omnia simul affirmat vel negat. — Notandum est, quod vs. 8 apodosis

deest, quae facile ex antecedentibus repetitur: plene enim dicendum erat *συμβαίνει ὑπεναντίωμα, ὥστε τοῦτ' εὐλαβητέον*, intell. τὸ ἀπλῶς ἀποκρίνεσθαι.

181 b 10 Exempli gratia, ait, si quis de bono et malo coniunctis interrogatus num bona sint an mala simpliciter respondet „bona” vel „mala”, et bona et mala ea esse cogi poterit et neque bona esse neque mala. Nam simplex responsum quod datum est „bona” vel „mala” non conveniet in utrumque: quare demonstrabitur quae bona et mala sint eadem esse cum iis quae neque bona sint neque mala. Deinde (vs. 13) si quis unumquodque secum idem et ab alio diversum esse uno responso edito concessit, eadem (duas res intell. velut *A* et *B*) et a se ipsis diversa et secum (inter se) eadem esse probatur, quum non cum aliis, sed secum ipsis eadem et inter se (a se ipsis, *αὐτῶν*) diversa esse datum sit. Denique (vs. 15) si quid boni corrumpitur, ut malum fiat, malum vero pro tempore bonum est, ex uno bono fiunt duo, malum et bonum. Duo autem quae sunt inaequalia, quum utrumque sibi ipsi sit aequale, et aequalia sibi sunt et inaequalia.

181 b 19 Dantur etiam aliae horum paralogismorum solutiones, ut si quis orationem ambiguum esse dicat. Nam quum ambo sibi aequalia esse dicuntur, hoc et ita intelligi potest, ut significet alterum alteri esse aequale et ita ut utrumque sibi quidem ipsi sit aequale, alteri vero inaequale. Eadem ambiguitas locum habet, si omnia sibi aequalia esse dicuntur, ut voces „ambo” et „omnia” ambiguas esse appareat, quamquam optime huiusmodi sophismati occurri patet, si ad plures interrogationes non unum responsum detur, sed diversa: quod si fit, aliquid absurdi confici neutiquam poterit.

Cap. 31. Quomodo occurrendum sit iis qui ut idem plus semel dicamus efficere student.

181 b 25 Ne idem plus semel dicamus, cavendum est (cf. 173 a 1), ne notiones relatas, quum simpliciter proferantur et sine eo ad quod referantur, aliquid significare concedamus, velut dupli notionem sine notione dimidii nihil significare dicendum est: nam videtur quidem altera notio inesse in altera, quamquam revera non inest. Etenim etiam si dico „decem uno deducto”, notio numeri decem inest in eo quod dixi, et

affirmatio semper inest in negatione, attamen utraque non significat idem, ut appareat non idem semper significare *A* et *AB*, etiamsi *B* insit in *A*: unde consequitur non necesse esse ut τὸ διπλάσιον idem significet quod τὸ διπλάσιον ἡμίσεος: quare optimo iure diximus neque dupli neque dimidii notionem nude pronuntiatam quidquam significare aut, si quid significant, certe non idem significare si coniuncta ac si nuda proferantur; neque enim generalis notio ἐπιστήμης eadem manet in specie, ut si dico λατρικὴ ἐπιστήμη: nam illa quidem est ἐπιστήμη ἐπιστητοῦ, speciei notio vero non est λατρικὴ ἐπιστήμη ἐπιστητοῦ, sed ἐπιστήμη ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους.

181 b 36 δηλοῦται, intell. τὰ ὑποκείμενα. Quae ita praedicantur de aliis, ut simul significant notionem eius de quo praedicantur (velut notione imparis quae de numero praedicatur notio numeri continetur, v. quae habuimus 173 b 7), ea non idem significare dicenda sunt si nuda pronuntientur ac si coniuncta cum notione quam necessario contineant. — Quae sequuntur non satis clare dicta sunt. Ex iis autem quae leguntur 182 a 2 apparet sic argumentandum fuisse. τὸ γὰρ σιμὸν αὐτὸ μὲν καθ' αὐτὸ λεχθὲν ῥινὸς κοιλότητα σημαίνει, προστιθέμενον δὲ τῇ ῥινὶ οὐ ῥινὸς κοιλότητα ἀλλ' ἐκλῶς κοιλότητα. — Vs. 39 οὐδὲν κωλύει, intell. μὴ δηλοῦν τὸ αὐτό, ἀλλὰ τὸ μὲν τῇ ῥινὶ προστιθέμενον ταύτῃ σημαίνει αὐτὸ ὑπάρχειν. De usu particulae ἀλλὰ diximus ad 172 a 19.

182 a 1 Bkkus Iul. Pacium secutus dedit συμβαίνει, quod quem sensum habeat non dico bonum, sed tolerabilem non assequor. Boethius et vet. intp. habuerunt σημαίνει, quod licet codicibus invitis recepimus: nam plerique eorum qui habent σημαίνει, quum omiserint verba ἐνθα μὲν... σημαίνει, in eo videntur peccavisse, quod formarum similitudine decepti a verbo σημαίνει quod legitur vs. 1 aberraverunt ad alterum σημαίνει quod habetur vs. 2, ut non verba ἐνθα μὲν... σημαίνει, sed verba σημαίνει... ῥαιβὸν ab iis praetermissa esse videantur. Buhlius (animadvv. critt. ed. Bip. III. p. 668) in cod. Guelph. lectionem σημαίνει exstare tradidit.

Cap. 32. De soloecismis vitandis.

182 a 12 At, ait, dicere lapidem non est dicere aliquid quod nominativo (ὃ vel τοῦτο), sed quod accusativo casu proferatur

velut per *δν* vel *τοῦτον*. — Vs. 15 Ex codicibus *Dc*, quibuscum Boethius et vet. intp. conspirant, dedimus *εἰπεῖν*: apparet enim ferri non posse lectionem vulgarem *εἰπεν*. Sententia enim, ut sequentia docent, haec est. Lignum vero vel quaecunque alia generis neutrius sunt dici *οὗτος* nihil refert, quia horum et nominativus et accusativus eandem habet formam, ut, si inter se permutentur, tamen non fiat soloecismus.

182 a 19 Si quis interroget num hic sit haec? et si, postquam negaverit alter, pergat quaerere nonne hic est Coriscus? et deinde dicat: hic igitur est haec, tamen, etiam si Corisci nomen feminam significaret, soloecismum non coegit, nisi prius alter interrogatus num Corisci nomine femina significetur, hoc ipsum concesserit.

182 a 25 *δεῖ κάκει...* Haec quum brevius dicta sint, obscuriora facta sunt: apparet enim hoc dicturum fuisse Aristotelem: *ὁμοίως οὖν δεῖ κάκει* (in exemplo quod habuimus vs. 11) *δεδόσθαι τὸν λίθον σημαίνειν οὗτος*, h. e. *ὁμοίως οὖν, εἰ μέλλει ὡς ἀληθῶς συλλογίζεσθαι σολοικισμόν, δεῖ κάκει προσερωτᾶν εἰ τὸ φάναι εἶναι τι λίθον σημαίνει τὸ φάναι οὗτος ἀλλ' οὐ τοῦτον*.

182 a 26 *φαίνεται δὲ...* Speciem autem soloecismi habet quod coactum est, quia accusativus pronominis neutrius quo usus est qui interrogavit (*τοῦτο* vs. 10, *τι* vs. 11) eandem formam habet quam nominativus.

182 a 34 *οὕτως*, h. e. si interrogetur *ἄρ' ὁ φῆς εἶναι τοῦτον, ἐστὶ τοῦτον*; — Vs. 39 *τὸ μὲν* intell. *τὸ ἐπιστήμην ἔχειν*, *τὸ δὲ* intell. *τὸ ἐπίστασθαι*.

Cap. 33. *Vera solutio paralogismorum, in quibus idem peccatum est, modo facilius est modo difficilius.* 32 *De syllogismis argutis, qui difficilius sunt ad solvendum.* 183 a 14 *De argumentatione inepta quae facile solvatur.* 21 *Qui interrogat aut contra thesin disserit aut contra eum qui thesin defendit aut temporis excusatione utitur.*

182 b 10 Eadem argumentatio aliis alio vitio laborare videbitur, quia, si vitiorum quae recensuimus genera ad singulos paralogismos transferantur, ut quid in singulo quoque sophismate peccatum sit definiatur, haud raro dubium erit in quo genere singula sophismata collocanda sint. — Verbis *ὥσπερ οὖν* vs. 13 respondent quae sequuntur vs. 27 *ὁμοίως δὲ καὶ...*

182b16 Quid ridiculi habeat primum exemplum quod proponitur non intelligo: nam Alexandri interpretationem (schol. 319b43) ineptam esse per se intelligitur; quod vero dicit auctor paraphr. anon. ed. Spengel. p. 132, 1 ἢ ὅτι ἐκομίζετο ἐπὶ δίφρον ἢ ὅτι ἄρμα ἤλυνεν quomodo ex Aristotelis verbis exprimi possit non video. — πρὸς τὴν κεφαλὴν στέλλεσθαι ambiguum est, quum et significet ad antennam mitti (contendere) et vela pandere a latere s. ventum obliquum captare (ἐκ κεφαλᾶς διαδραμεῖν). — Boreas purus aut est Boreas ventus salubris aut Boreas „integer scelerisque purus”. — Estne ille Euarchus? aut: significat habetne nomen Euarchi? aut: regitne bene civitatem? (ἄρ’ ἐστὶν εὖ ἄρχων;) ad quod respondetur: imo Apollonides est. locus videtur in eo esse, quod nomen Apollonidis sono simile est verbo ἀπολλύναι.

182b32 Syllogismus argutus est qui audientis animum ita perturbat, ut nesciat quomodo se expediat. Quod si fit, duplex audientibus movetur dubitatio: namque aut, si revera aliquid coactum est, dubitatur utra propositio impugnanda sit, aut, si syllogismus contentiosus factus est (h. e. syllogismus qui aut nihil revera coegit, quamvis speciem syllogismi habeat, aut qui quod confecit non collegit ex principiis propriis eius rei de qua sermo est, v. 171b19), dubitatur quomodo defendendum sit quod ab initio proposuimus. Iam ratiocinatio ipsa, si bene habet, argutissima est quum positae propositionibus valde probabilibus cogitur quod quam maxime improbabile est: nam si in una et eadem ratiocinatione, cuius propositiones sint *AB*, conclusio *C*, sumitur id quod conclusioni repugnat, ut fiat conversio qualem habuimus Anal. pr. c. 8—10, quodcumque efficitur simile erit conclusioni *C*: sumebatur enim quod repugnat conclusioni *C* valde improbabili, h. e. sumebatur propositio valde probabilis quae coniuncta cum propositione *A* vel *B* evertitur propositio *B* vel *A*, ut appareat ex propositionibus probabilibus semper cogi quod valde improbabile sit: quare dicit (183a3) talem syllogismum ἐξ ἴσου τὸ συμπέρασμα ποιεῖν τοῖς ἐρωτήμασι, quum conclusio negata eandem semper probabilitatem habeat quam propositiones, ut, si cum altera propositione coniungatur, conclusio aequae improbabilis exeat quam prima. Deinde (vs. 4) arguta est ratiocinatio quae ex propositionibus probabilibus conclusionem efficit aequae probabilem (ἐξ ἀπάντων

δμοίων): quam quum non debeamus concedere, propter aequalem propositionum probabilitatem haesitamus utra nobis impugnanda sit.

183 a 9 παρὰ ψεῦδος, h. e. παρ' ἀναλρεσιν, ut dicit vs. 10. Quid haec sibi velint apparet ex iis quae habuimus 176 b 35 sq.

183 a 16 Si aliqua propositio praetermissa est, sine qua argumentatio quam conficimus esse non potest, et si revera nihil cogit, ratiocinatio inepta est; si vero deest aliquid quod ad argumentationem ipsam quidem non pertinet, sed unde propositiones ex quibus cogitur confirmentur et veri similiores reddantur, ratiocinatio quidem non contemnenda est, quamquam qui interrogavit in reprehensionem incurrit.

183 a 24 πρὸς τὸν χρόνον συλλογίζεσθαι dicitur qui controversiam deducit ad id quod ut redarguatur longiorem disputationem requirat quam quae ad finem perducere possit. Negligentius v. 26 adiecta sunt verba τὸ διαλεχθῆναι πρὸς τὴν λύσιν, quasi non praecessisset particula ἥ, sed quasi dixisset ὥστε μὴ εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ τὸ διαλεχθῆναι πρὸς τὴν λύσιν.

Cap. 34. Breviter recensentur de quibus in hoc libro actum sit. 37 Epilogus doctrinae dialecticae.

183 a 33 τοὺς λόγους quos hic opponit τοῖς συλλογισμοῖς intelligere videtur τοὺς φαινομένους μὲν συλλογισμοὺς οὐκ ὄντας δέ.

183 b 1 Quum autem (ob cognationem quae inter dialecticam et sophisticam intercedit) praeter id quod dialecticae proprium est, ut tentet quid alii in disputando valeant, etiam id agatur, ut qui disserat rei de qua disputet peritus videatur (nam qui se interrogari vult rem scire profitetur, qui interrogat videtur ab alio edoceri velle), his libris non solum docuimus quomodo interrogandum et utendum sit iis quae adversarius concesserit (τὸ λαβεῖν λόγον), sed etiam quomodo ipsi respondentes thesin quam defendamus tueri possimus. — εἰρήκαμεν vs. 7 respicere videtur ad 165 a 25 sq. — Recte monet Alexander (schol. 321 a 14) vocem πρότερον vs. 18 coniungendam esse cum participio ληφθέντα.

- 183 b 31 De Tisia, Thrasy-macho, Theodoro v. quae disputavit Spengel *συγγραφή τεχνῶν* p. 37 sqq. et p. 93—103, F. D. Gerlach *Histor. Studien* p. 71 not., p. 82—85, p. 87, Winckelmann in *Plat. Euthyd.* p. XXXIV sqq.
- 184 b 3 et 6 De *ὅμιν* et *ὅμῶν* v. Stahr *Aristotelia* I. p. 114. Boeth. et vet. intp. habuisse videntur *ἡμῖν* vs. 3, sed *ὅμῶν* vs. 6. — Cum fine cf. quae leguntur 1329 b 34.
-

I N D E X.

- Ἄγαθόν — τὸ ἀγαθόν 49b10. τὸ ἀγαθὸν ἐμῶνυμον 107a12.
 ἀγαθῶς 136b28.
 ἄγειν γραμμὰς 101a16.
 ἀγεωμέτρητοι 77b13. ἀγεωμέτρητα ἐρωτήματα 77b17 et 22.
 ἄγνοια ἢ κατὰ διὰθεσιν λεγομένη 79b23. ἐλέγχον ἄγνοια 168a18.
 ἀγνωσύντως 114b10.
 ἀγνώς 178a26.
 ἀγροάματοι ψόφοι 16a29.
 ἀγρίνοια 89b10.
 ἀγωνιστικοὶ λόγοι 165b11, 174a12.
 ἀγωνιστικαὶ διατριβαί 175a2.
 ἀγῶνος χάρις 155b26.
 Adiectivum verbale c. acc. personae c. acc. Comm. 176a36.
 ἀδικεῖν 109b33.
 ἀδικομαχία 171b23.
 ἀδιόριστος 24a19. — ἀδιόριστος — ὁριστος Comm. 26b14.
 ἀδολεσχεῖν 130a34, 158a28. ποιῆσαι ἀδολεσχεῖν 165b15, 173a32.
 ἄδοξον 173a19 et 26, 174b17. εἰς ἄδοξον ἄγειν τὸν λόγον 172b10 et 18.
 Adverb. c. artic. con. Comm. 51b24.
 διὰ (ἐκ) τοῦ ἀδυνάτου ἀποδείξει 28b14; — δεῖξαι 34a3, 35a40, 37a9; — περᾶναι 29a32. εἰς τὸ ἀδύνατον ἄγειν 36a22. ἢ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀποδείξεις 62b29. οἱ εἰς τὸ ἀδύνατον ἄγοντες συλλογισμοὶ 45a23 ὁ διὰ τοῦ ἀδυνάτου συλλογισμὸς 61a19. ἀδύνατον ἢ χαλεπὸν Comm. 8a29.
 ἀδυναμία 119b3. ἀδυναμία φυσικὴ 9a16.
 Affirmatio prior est negatione 86b35, Comm. 17a8.
 ἀθανασία 126b35.
 ἄθετος οὐσία 87a36.
 ἄθρειν 46a5.
 κατὰ τὸ αἰρετώτερον ἢ φεικτότερον εἶναι πῶς ἔχουσιν οἱ ὅροι 68a25.
 τὸ αἰσθάνεσθαι κρῖνειν ἐστίν 111a16.
 τὸ αἰσθάνεσθαι πλεοναχῶς λέγεται 106b23.
 αἰσθήματος μονή 99b37.
 ἡ αἰσθησις δύναμις σύμφυτος κριτικῇ 99b35. ἡ αἰσθησις τῶν καθ' ἑαυτὸν 81b6. δι' αἰσθήσεως οὐκ ἐστὶν ἐπίστασθαι 87b28.
 αἰσχύνη — φόβος 126a8.
 αἰτεῖσθαι (λαμβάνειν) τὸ ἐν ἀρχῇ (τὸ ἐξ ἀρχῆς) 41b8, 13, 20, 64b28 ibiq. Comm., 91a36, b11, 162b31, 167a36, 181a15. αἰτεῖσθαι τάναντία 163a14. αἰτῆσαι 163a6, 11 et 21.
 αἰτήσασθαι 163a20 et 28.
 αἰτημα 76b23 et 32, 77a3. αἰτήματα 86a34.
 αἰτίαι τέτταρες 94a21 ibiq. Comm.
 αἰτιατόν 76a20, 98a36.
 οἱ πρὸς τὸ μὴ αἰτιον λόγοι 167b37, 168b23.
 αἰτιώτερον 85b24.
 ἀκοινωνητάτερον 117b31.
 ἀκολούθησις ἡ τοῦ εἶναι 14a30 et 35, b12, 15a6. ἡ κατὰ τὴν ἀντίφασιν 113b25. ἀκολουθήσεις 22a14, 114b14.
 ἄκουσις 135b32.
 ἄκρα — μέσον 25b36, 12a23. ἄκρον μεῖζον — ἔλαττον 26a22, b37, 28a13. ἄκρον Comm. 26a17 sub fin.
 ἀκριβεστέρα ἐπιστήμη ἐπιστήμης 87a31, Comm. 78b32.

ἀκρωτήρια μεγάλη ἔχειν ἀνδρείας ση-
μεῖον 70 b 17.

τὸ ἀληθὲς πᾶν αὐτὸ ἐαυτῷ ὁμολο-
γούμενον ἔστιν 47 a 8. ἐξ ἀληθῶν
οὐκ ἔστι ψεῦδος συλλογισασθαι 53 b 7
et 11. οὐδέτερον οὔτε ἀληθὲς οὔτε
ψεῦδος 13 b 6 et 8.

ἀληθεύειν — ψεύδεσθαι 16 a 10, b 3
et 5, 17 a 3, 20 a 36. ἀληθεύεσθαι
19 a 2, 22 a 1, 134 b 35, 135 a 21 et
34, 139 a 12 et 27. ἀληθεύσεται
134 a 23 et 25, b 11. ἀληθεύεσθαι
τόδε κατὰ τοῦδε 49 a 6.

Ἀλκιβιάδης μεγαλόφυγος 97 b 18.

ἀλλὰ pro δέ positum. Comm. 9 b 5.
ἀλλὰ pernegligent. repetitum Comm.
14 b 30.

ἀλλ' ἢ 3 b 19, 10 b 23, 103 a 21, 111 b 31,
127 a 30, 155 a 36, Comm. 5 b 10.

τὸ ἐξ ἀλλήλων δείκνυσθαι 57 b 18. ἡ
δὲ ἀλλήλων δεῖξις 59 a 32.

ἀλλοίοις 15 a 18.

ἄλλος — ἕτερος Comm. 174 b 31.

ἄλστος — λῃσιμος συλλογισμός 70 a 29.

ἄμα 14 b 24 ibiq. Comm. ἄμα τῇ φύ-
σει 15 a 8.

ἄμαρτία — ὀρθότης 111 a 16. ἄμαρ-
τίαι αἰ ἐν τοῖς προβλήμασιν 109 a 27.
τὸ ἄμβλν πολλὰχὼς λέγεται 106 a 14.
ἀμελέτητοι 175 a 26.

ἄμεσα 48 a 33. πρότασις ἄμεσος 72 a 7,
85 a 1. ἀμέσων ὀρισμός 94 a 9. αἱ
πρώται ἀρχαὶ αἰ ἄμεσοι 99 b 21. ἄμε-
σα καὶ ἀρχαὶ 93 b 22. ἀμέσων ἐπι-
στήμη ἀναπόδεικτος 72 b 19.

ἀμετάπειστος ὑπὸ λόγον 130 b 16,
133 b 30, 134 a 2. ἀμετάπειστος ὁ
ἐπιστάμενος 72 b 4.

ἀμετάπτωτος ἐπιστήμη 139 b 33.

ἀμιγέστερον τοῖς ἐναντίοις 119 a 27.

ἀμφιβολία 166 a 6, 179 a 20.

ἀμφιδοξεῖν 176 b 15 et 23. ἀμφιδοξεῖ-
σθαι 176 b 20.

ἀμφοτέροις τοῖν λόγοις 149 a 12. cf.
ib. 32.

ἄμφω genit. 118 a 28, 144 b 21 et 25.
τὰ ἄμφω 168 a 16.

ἄμφωδοντα Comm. 98 a 13.

ἄν Comm. 62 a 5 extr., Comm. 14 b 30
coll. 153 a 20.

ἀνάγειν 50 a 17 et 26, Comm. 47 a 11.

ἀνάγειν πάντας τοὺς συλλογισμοὺς
εἰς τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι κα-
θόλου 29 b 1.

τοῦ ἀναγκαῖον εἶναι ἀπόφασις τὸ μὴ
ἀναγκαῖον εἶναι 21 b 26. τὰ ἀναγκαῖα

29 b 36. τὸ ἀναγκαῖον 32 b 15, Comm.
I. p. 400 extr., ib. 83 b 38 et 94 a 27.
τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον Comm.
30 b 38 et 32 b 8. ἐξ ἀναγκαῖων ὁ συλ-
λογισμός 74 b 17 et 26.

ἐξ ἀνάγκης — ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ — ἐπό-
τερος ἔτυχεν 112 b 1.

ἀναίρειν — διαίρειν 177 a 5, 178 b 14.
τὸ ἀναίτιον ὡς αἰτιον τιθέναι 65 b 16,
v. αἰτιον.

ἀνακάμπτειν 72 b 36 ibiq. Comm.

ἀνάκλασις 98 a 29.

ἀνάκλισις i. q. ἀνακείσθαι 6 b 11 sq.

Anacoluthon Comm. 76 b 3 et 79 b 23.

ἀνακρίνειν 172 a 32.

ἀναλογία ἡ πολλαπλάσιος 78 a 1.

ἀνάλογον Comm. 51 b 24.

ἀνάλυειν τοὺς συλλογισμοὺς εἰς τὰ
τρία σχήματα 47 a 4, 50 a 30, b 3, 30
et 33, 51 a 2, 78 a 7, Comm. I. p.
366 sq., ib. 168 a 18.

ἀνάλυσις 49 a 19, 51 a 18, 88 b 18.

ἀνάλυσις 50 a 8.

τὰ ἀναλυτικά 19 b 31, 162 a 11, b 32,
165 b 9.

ἀναλυτικῶς Comm. 82 b 35.

ἀνὰ μέσον 12 a 2, 3, 9, 10 et 20, b 2,
158 b 7 et 23, Comm. 12 a 2.

ἀναμνησθητέως 11 a 2.

ἀνανεύειν 156 a 35, b 31, 156 a 4,
174 a 30.

ἀναπνευστός 135 a 33, 138 b 31.

ἀναπόδεικτος ἡ τῶν ἀμέσων ἐπιστήμη
72 b 19.

ἀναπόδοτος δόσις 125 a 18.

ἀνασκευαστικῶς 52 a 38.

ἀνατομαὶ καὶ διαίρεσις 98 a 2.

Ἀνάχαρις 78 b 30.

ἀνεξαπάτητος ὑπὸ λόγον 132 a 32.

ἀνεξέλεγκτος 176 b 24.

ἀνεπισκεψία 79 a 6.

ὑπὸ τῶν ἀνεπιστημόνων οἱ ἐπιστήμη-
νες ἐλέγχονται 168 b 7.

ἀνομολογούμενον 48 a 21.

ἀνταναίρεσις 158 b 33.

ἀντεπιχειρεῖν 160 b 5 et 10.

ἀντιστραμμένως 22 b 9, 162 a 1, Comm.
44 a 30.

ἀντιδιηρημένα 14 b 33, 136 b 3, 142 b 7.

ἀντίθεσις Comm. 32 a 32. αἱ ἀντιθί-
σεις τέτταρες 113 b 15.

ἀντικατηγορεῖσθαι 102 a 19 et 29,
103 b 8, 132 a 4 et 7, 135 a 15.

περὶ τῶν ἀντικειμένων 11 b 16 ibiq.
Comm. ἀντικείμενόν τινος Comm.

5 b 14. ἄμα τῇ φύσει τὰ ἀντικείμενα

- 142a 24. ἀντικειμένη — ἐναντία
20a 30. τὰ ἀντικείμενα λαμβάνειν
ορθῶς 52b 15. ἐν τοῖς διὰ τοῦ ἀδύ-
νατον συλλογισμοῖς τὸ ἀντικείμενον
ὑποθετέον 62b 26. ἐκ τῶν ἀντικει-
μένων οὐκ ἔστιν ἀληθὲς συλλογίσα-
σθαι 64b 8. προτάσεις ἀντικείμεναι
63b 24 et 35, 64a 32. ἀντικείσθαι
17a 34. ἀντικείσθαι ἀντιφατικῶς
17b 16.
ἀντικειμένως 27a 29. ἀντικειμένως ἢ
ἐναντίως ἀντιστρέφειν τὸ συμπέρα-
σμα 59b 6.
ἀντιλογικοὶ 105a 19.
ἀντιπερίστασις πάντα 98a 25 ibiq.
Comm.
Ἀντιοθένης 104b 21.
ἀντιστοιχία Comm. 16b 1 et 79b 6.
ἀντιστρέφειν 51a 23.
ἀντιστρέφειν 2b 21, 14a 30, b 11 et
29, 59b 1, 61a 5, 109a 10, Comm.
25a 6 et 52b 8, ibid. I. p. 496. πρὸς
ἀντιστρέφοντα λέγεται τὰ πρὸς τι
6b 28. ἐν τοῖς ἀντιστρέφουσι κύκλῳ
ἐνδεχεται γίνεσθαι τὰς ἀποδείξεις
58a 13.
κατὰ τὰς ἀντιστροφὰς πῶς ἔχουσιν
οἱ ὅροι 67b 27.
ἀντιτακτέον 134a 4.
ἀντίφασις 17a 33, 72a 12, Comm.
17a 33. ἀντιφάσεις 17b 26.
ἀντιφατικῶς — ἐναντίως 17b 17 et
20. — ἀντιστραμμένως 22a 34.
ἀντιφήσας 65b 1.
ἀντιφράξεις γῆς 90a 16, 93a 30.
Ἀντιφῶν ἐτετραγώνιζεν 172a 7.
ἀνυπόπτως ἔχειν 156b 18.
ἄνω — κάτω 82a 22, 83b 3 et 7,
Comm. 6a 14 et 43a 36.
ἀνώνυμος Comm. 19b 6.
ἀξίωμα — θέσις 72a 17. ἀξιώματα
κοινά 76b 14. ἀξίωμα Comm. 24a 30
et 72a 17.
ἀόριστον ὄνομα 16a 32, 19b 8. —
ῥῆμα 16b 14, 19b 10, Comm. 26b 14.
ἀπαγωγή 28b 21, 69a 20 ibiq. Comm.
— εἰς τὸ ἀδύνατον 29b 6, 50a 31,
Comm. 33b 30.
ἀπαντητέον πρὸς τοὺς λόγους 175
a 17.
ἀπαρνέεται pass. 63b 37. ἀπαρνέον-
ται act. 63b 36.
ἀπάτη 66b 19, 72b 3, 74a 7, 80a 6,
81a 5 et 15, 169a 22 et 37. ἡ ἐν τῷ
παρὰ μικρόν 47b 38.
ἀπατητικός 171b 10 et 21.
τὰ ἄπειρα οὐκ ἐπιστητά 86a 6. εἰς
ἄπειρον ἔναι 81b 33, 82a 7 et 39.
ἀπειρώς ἔχειν μηδενός 175a 13.
ἀπεκτόνηκεν 182b 19.
ἀπηρηγμένος 112a 10.
ἀπλάτης ἢ εὐθεία 49b 36. μήκος
ἀπλατές 143b 12.
ἀπλῶς 115b 29, Comm. 21a 5. ἀπλῶς
δ' εἰπεῖν 140a 37, 145a 8, 156b 6.
ἀπὸ δείπνου δεῖ περιπατεῖν 94b 11,
172a 8. ἀπὸ στόματος ἐξεπίστασθαι
163b 28.
ἀποβολαί 117b 3.
ἀποδεικτική πρότασις — διαλεκτική
24a 23.
ἀποδεικτός 84a 33, 86a 7, 90b 25,
93a 6, Comm. 48a 37.
ἀπόδειξις 100a 27, Comm. Prooem.
ad Anal. post. ἀπόδειξις συλλογισμός
ἐπιστημονικός 71b 18, 73a 24. ἐκ τί-
νων αἱ ἀποδείξεις γίνονται 46b 38. μὴ
πάντων εἶναι ἀπ. 72b 6, 82a 8, 84a 31.
ἡ καθόλου τῆς κατὰ μέρος βελτίων
85a 13, ἡ δευτική τῆς στερεητικῆς
86a 32, καὶ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον
ἀγούσης 87a 2. πλείους ἀποδείξεις
τοῦ αὐτοῦ 87b 5. αἱ κατὰ τὸ ση-
μεῖον ἀποδείξεις 167b 9.
ἀποδιδόναι τί ἐστὶ τι 1a 5, 2b 9.
— λόγον τινός 1a 6 et 10. — ὀνόματι
12a 23.
ἀποδυσπετεῖν 163b 19.
ἀποκαθιστάσθαι εἰς τὸ ἐναντίον 13a 30.
ἀποκαθίστασθαι 9b 25 et 28.
ἀπόκληρος 112b 19.
ἀποκνητέον 160a 21.
ὁ κατ' ἀπόλαυσιν βίος 102b 17.
ἀπομνημονεύσεις τῶν λόγων 164a 3.
ἀπορεῖν 175a 30, Comm. 90a 38.
ἀπόρημα 162a 17.
ἀπορία 145b 1.
ἀπόσβεις 93b 6 et 10.
ἀποστατέον 107b 9. — ὅτι ἀνωτάτω
155b 30.
ἀποστοματιζόμενα 165b 32.
ἀποφάναι — καταφάναι 20b 13. ἀπο-
φῆσαι — καταφῆσαι 17a 31, b 39,
18b 38, 20a 25, 158a 20. ἀποφα-
θῆναι — καταφαθῆναι 18b 39.
ἀπόφανσις 72a 11. — ἀπλή 17a 20.
ἀποφάνσεις ἀντικείμεναι 38b 21.
ἀποφαντικός λόγος 17a 2 et 8.
ἀπόφασις 17a 9 et 25, 72a 14, v.
κατάφασις. ἀποφάσεις — καταφά-
σεις 32a 22.
ἀποφατικῶς — καταφατικῶς 64a 14.

- ἀποφατικόν — στερητικόν Comm. 38b13.
 ἄπτονται πάντων 171b24.
 ἄρα apodosin indicat Comm. 52b19.
 ἀρετὴ v. σπουδαίος.
 ἀριθμὸς ποσὸν διαωρισμένον 4b23.
 Ἀριστομένης ὁ διανοητός 47b22.
 Aristotelis quidam loci emendantur Comm. 3a21 (958a25 et 855a6), 4b4 (850a34), 17b1 (722a19 et 1355a10), 34a5 (1047b20), 43a36 (338a7), 50b18 (949a5), 55a14 extr. (417b6), 58b7 (736a36), 65a19 (1447a25), 74a27 (224a5 et 11), 93a36 (680a32), 98a20 (654a21), 94a20 (1049a25). Aristotelis modestia et circumspectientia Comm. 49a5, praesertim in enumerando et praetermittendo ib. 55b23. Difficultatem propositam non solvit et quid imperfecti suum opus habeat ipse indicat 48a21.
 ἀρμονικὴ ἢ τε μαθηματικὴ καὶ ἢ κατὰ τὴν ἀκοήν 79a1. τὰ ἀρμονικὰ ὑπὸ τὴν ἀριθμητικὴν 75b16, 78b38. ἀρμονικοὶ οἱ κατὰ τοὺς ἀριθμούς 107a16.
 ἀροῦνται 158a9. ἀρνήσασθαι 128b24, 160a20. ἀρνηθῇ act. 158a12 perinde atque ἀπαρνηθῇ 128b28.
 Articulus negligentius et omittitur et adicitur ab Arist. Comm. 3a21, ib. 54a8 coll. 26b32. In articulo collocando negligentia Comm. 10b10. In titulis articulus additur ib. 64a37.
 ἀρχή Comm. 46a10 et 94a21. ἀρχὴ τῆς κινήσεως ib. 94a20. τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι v. αἰτεῖσθαι. ἀρχὴ παντός μέγιστον 183b22. ἀρχὴ ἀποδείξεως 72a7. — συλλογιστικὴ 72a15. αἱ ἀρχαὶ τῶν συλλογισμῶν 46a10. οὐχ αἱ αὐταὶ πάντων 88a18. ἀρχαὶ ἐν ἐκάστῳ γένει 76a31. αἱ πρῶται αἱ ἄμειστοι 99b21.
 ἀρχοειδεῖα ἀπόδειξις 86b38.
 ἐν ἀσκήτῳ χρόνῳ 89b10.
 ἀστρολογία ἢ τε μαθηματικὴ καὶ ἢ ναυτικὴ 78b40.
 ἀστρολογικὴ ἐμπειρία 46a19.
 ἀσυλλόγιστος 91b23, 167b34, 168a21.
 ἀσυλλόγιστως λέγειν 77b40.
 ἀσύναπτοι οἱ συλλογισμοὶ 42a21.
 ἄτακτον τὸ μέσον 32b19 ibiq. Comm. τὰ ἄτομα 1b6, 3a35.
 ἀτόμως ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν 79a33.
 αὐξάνει ἢ σελήνη 78b6.
 αὐτὴ βούλησις, αὐτὴ ἐκιδύμια 147a8.
 αὐτὸ nude ponitur Comm. 6a8 et 8a37. καθ' αὐτό 73a34, 84a12, Comm. 5b16 et 49a7. αὐτός super- vacaneum est ib. 12b29. αὐτοῦ pro αὐτοῦ et similia ib. 55b14. ὁ αὐτός non satia accurate respondet iis ad quae refertur in seqq. ib. 20a4. αὐτὸ ἀγαθόν 147a9. αὐτὸ ἡδὴ 147a8. αὐτὸ μήκος 143b24. αὐτὸ μόνον 143a26.
 αὐτοάνθρωπος 137b6, 148a17.
 αὐτοδόξα 162a30 et 31.
 αὐτοέκαστον 162a27 et 31.
 αὐτόζωνον 137b11, 143b31.
 αὐτόματος Comm. 87b19.
 ἐξ ἀφαιρέσεως λεγόμενα 81b3 ibiq. Comm.
 ἀφορισμός 3b22.
 ἀφορισμένως 8b4, 5 et 14, 12b33, 13a2.
 Ἀχιλλεύς 97b18.
 τὸ ἄχολον μακρόβιον 68b22.
 ἀχρεῖον 130b12 et 28. ἀχρεῖοι οἱ κίβητες 44b26.
 ἀψευθεῖν 165a25.
 βαδιστικόν 21b16.
 βαρβαρίζειν τὴν λέξιν 165b21.
 βαρὺ — ὀξύ — κοῦφον 106a18.
 τὸ βλέπειν πλεοναχῶς λέγεται 106b15.
 βροντῇ 93a22, b8, 94a3.
 Βρύσαν 75b40 ibiq. Comm., 171b15, 172a4.
 γαλήνη — νηνεμία 108a11, b25.
 γὰρ repetitum Comm. 47b26; apodosin indicat ib. 52b19; causam exponit eius quod non expressum est ib. 119a6.
 Casus dativi et aliorum casuum unus singularis Comm. 43b22 et 52a23.
 ὁ γέλως οὐ σημειῶν 48b33.
 De generatione et corr. libri satisleri brachio exarati Comm. 61b7.
 γένεσις 139b20. γένεσις συλλογισμῶν 47a2.
 ἐκ γενετῆς 12a33.
 Genitivus Comm. 93a37. Genitivi absoluti ib. 19b37 extr. et 57a33.
 γένος 102a31, Comm. 1. p. 278. et p. 283. ἐξ ἄλλου γένους οὐκ ἐστὶ δεῖξαι 75a38. ἢ ἀποδείξις οὐκ ἐφαρμόττει ἐπ' ἄλλο γένος 76a3 et 23.
 γεωμέτρης 110b6, 161a34. ὁ γεωμέτρης οὐ ψευδὴ ὑποτίθεται 76b33.
 γῆ 130b1.

γίνεται ἀνεσκεπασμένον 154 b 23, γίνεται ἀνηρημένος 154 b 12, 155 a 9.
 γνωμαί 176 b 18 ibiq. Comm.
 γνωμων 15 a 30 ibiq. Comm.
 γνωρίζειν διχῶς ἔστιν 71 a 17, 64 b 35.
 ἡ γνωρίζουσα ἔξῃς 99 b 18.
 γνωριμώτερα διχῶς 71 b 33.
 γνωρισμὸς οὐσίας 90 b 16.
 Collocatio verborum Comm. 20 b 31.
 ἡ Γογγύλου πραγματεία 183 b 37.
 Gradus comparationis ubi non datur comparatio sensu proprio Comm. 66 a 35 extr.
 ἡ γραμμὴ συνεχῆς 5 a 1.
 γυμνασία 164 a 12, 159 a 25, 161 a 25.
 γυμναστέον οὐ πρὸς τὸν τυχόντα 164 b 9.
 ὁ γυμναστής ποιητικὸς ἐνέξιας 137 a 4.
 γυναῖκα ἔχειν 15 b 28.
 Dativus negligentius ponitur Comm. 82 b 21, v. Casus.
 δέ apodosin indicat Comm. 17 b 1 coll. ib. 52 b 19. δέ pro ἀλλὰ positum ib. 9 b 5. δέ praecedente καὶ ib. 1 a 9.
 δεικτά 76 b 27.
 δεικτικὴ ἀπόδειξις 62 b 29.
 δεικτικῶς 29 a 31 ibiq. Comm., 45 a 26 et 36, 62 b 39 sq. δεικτικῶς — ἐξ ὑποθέσεως 40 b 25.
 δεικτικόν Comm. 4 a 11.
 τὸ δέον διττόν 165 b 35, 177 a 24.
 δὴ apodosin incipit Comm. I. p. 336, ib. 52 b 19.
 δῆλος — φανερός Comm. 76 b 17.
 διάβολος 126 a 31 et b 9.
 διάβροχος 167 b 7.
 διαγυγραμμένα κατ' ἀλήθειαν 46 a 8.
 διαγράμματα 41 b 14, 175 a 27.
 διαγραφὰ 105 b 13.
 ἐκ διαδοχῆς 183 b 30.
 διαίσεις 8 b 27, 11 a 22, Comm. 8 b 35.
 διαίρεσθαι act. 46 a 38, b 7 et 20.
 διελείν 47 a 11.
 διαίρεσις Comm. 16 a 12. διαίρεσις ἡ διὰ τῶν γενῶν 46 a 31. ἡ διὰ τῶν διαίρεσεων ὁδὸς οὐ συλλογίζεται 91 b 12. κατασκευάζειν ὅρον διὰ τῶν διαίρεσεων 97 a 23. ἔλεγχος παρὰ τὴν διαίρεσιν 166 a 33.
 διαιρητικοὶ ὅροι 91 b 39.
 διαιτησάι 110 b 19.
 διαλέγεσθαι πρὸς τι Comm. 50 a 11.
 διαλέγεσθαι ὅρους 92 b 32. τῶν ἐν τῷ διαλέγεσθαι λόγων πόσα ἐστὶ γένη 165 a 38. διαλεγῆναι 154 a 34, 159 a 5.
 διαλεχθῆναι 110 b 2, 161 a 11 et 19.

διελέχθαι 159 b 19, 161 b 8, pass. 161 a 8. οὐκ ἔστιν αὐτὰ τὰ πράγματα διαλέγεσθαι φέροντας 165 a 6.
 διαλεκτικός 164 b 3, 170 b 8, 171 b 7, 172 a 12, b 6. διαλεκτικὸς συλλογισμὸς Comm. I. p. 373 init. λόγοι διαλεκτικοί 165 b 3. ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς — ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν 65 a 37. ἡ διαλεκτικὴ 101 b 2, 77 a 29 et 31, 183 a 39, Comm. 82 b 35 et Prooem. Top. ἡ περὶ τὴν διαλεκτικὴν πραγματεία 46 a 30. πρὸτασις διαλεκτικῇ 104 a 3, 8, 158 b 16, Comm. 20 b 22 coll. ib. 24 a 25. διαλεκτικαὶ σῆνοδοι 159 a 32.
 διαλεκτικῶς 105 b 31. διαλεκτικῶς συλλογίζεσθαι 81 b 19 et 22.
 τὰ ἐν τοῖς διαλόγοις — τὰ ἐν τοῖς μαθήμασιν 78 a 12.
 κατὰ διάμετρον 19 b 35.
 διανοητικὴ μάθησις 71 a 1.
 διάνοια, διανοεῖσθαι Comm. 71 a 1. τὰ ἀπὸ διανοίας 95 a 3.
 διαπορεῖν Comm. 90 a 38.
 ἐν τοῖς διαπορήμασιν 93 b 20.
 διασφαῖσαι 140 b 6.
 διαστειλάμενος 131 b 17. διαστείλας 134 b 22.
 διάστημα 35 a 12 et 31, 38 a 4, 82 b 7, 84 a 35 et b 14, Comm. I. p. 440.
 διατριβὰς ποιεῖν ἀγωνιστικάς 161 a 24.
 διαφέρειν Comm. 51 b 14.
 διαφιλονεικούντες 165 b 13.
 διαφορὰ Comm. 1 b 17. ἡ διαφορὰ γενικὴ 101 b 18. αἱ διαφοραὶ ἑτερεαὶ τῶν ἑτερογενῶν 1 b 17.
 διαφωνεῖν 106 a 12 et 23, 111 b 24.
 διδασκαλικὸι λόγοι 165 b 1.
 διελών 163 a 8. διελόμενος 139 b 28, 150 b 33, 155 b 18.
 δίδει 84 b 39.
 δικαιопραγεῖν 118 a 3.
 δικαιοσύνη 145 b 35, 149 b 32.
 δικαίως κρῖναι 106 b 32.
 διό et δι' ὅ, διότι et δι' ὅ τι Comm. 17 a 13 et 58 b 7.
 διόλου Comm. 17 a 39.
 Διονύσιος 148 a 27.
 διορισάμενος 131 b 10 et 24. διορίσας 130 a 24, 134 b 7.
 διότι — ὅτι 78 a 22, b 33, 87 a 32, 89 a 16 et b 24. κυριώτατον τοῦ εἶδέναι τὸ διότι φθαρεῖν 79 a 24.
 Disciplinarum non eadem omnium est subtilitas Comm. 78 b 82.
 παρὰ τὸ διττόν οὐ πάντες οἱ ἔλεγχοι

- 177 b 8. τῷ διττῷ λύουσι τοὺς συλλογισμούς 179 b 38.
 διακτόν i. q. αἰρετόν 133 a 28.
 δόξα Comm. l. p 444. δόξα — ἐπιστήμη 88 b 31. ἡ δόξα πῶς τῶν ἐναντίων δεκτικόν 4 a 23. ὅρος τοῦ πρὸς δόξαν 118 b 21.
 δοξάζειν Comm. 66 b 19. δοξάσαι — ἐπίστασθαι 89 a 11.
 δοξαστικῶς — κατ' ἀλήθειαν 43 b 8.
 δοξαστόν — ἐπιστητόν 88 b 30.
 δορυμὸς λόγος 182 b 32. δορυμὸς ἐν τῷ ἀποκρίνεσθαι 156 b 37.
 δορυμικός 9 a 14 et 19.
 δύναμις τοῦ πάσχειν Comm. 23 a 3. δύναμις, δυνατόν κατὰ λόγον Comm. 22 b 38. τὸ δυνατόν εἶναι ambiguum est ib. 22 a 14. δυνατόν — ἐνδεχόμενον Comm. 21 b 12, 23 a 11, 25 a 37 p. 376 et 31 b 8. δυνατόν εἶναι καὶ μὴ δυνατόν 21 a 35. δυνατός συλλογισμός Comm. 41 b 33.
 δύο dat. 144 a 12, b 15 et 19. genit. 115 a 6 et 11, 116 b 26, 144 b 14, 146 a 13, 150 a 4, 154 a 9. δυοῖν 115 a 17 et 22.
 δυσαπάλλακτος 10 a 4.
 δυσεπιχειρητος 158 b 5 et 16, 159 a 3. δυσεπιχειρητότερον 42 b 31. δυσεπιχειρητότατοι 158 b 8.
 δυσκολαίνειν 160 b 3, 161 a 23, b 9.
 δυσκολία ἡ ἐν λόγοις 160 b 11.
 δυσφορεῖν τινί 118 a 24.
 δωρεά — δόσις 125 a 16.
 ἐγκρατής — ἀνδρείος 125 b 23.
 ἐγγήγορος 31 b 28, 41 sqq.
 ἐγγωρεῖ i. q. ἐνδέχεται 32 b 30, 37 b 7.
 ἀλλ' εἰ ἄρα 5 b 10, 11 a 28. ἡ εἰ ἄρα 106 b 7. εἰ ἔτυχεν Comm. 8 b 12. εἴ τι i. q. ὅ τι Comm. 49 b 37.
 εἶδη εἶναι οὐκ ἀνάγκη 77 a 5. τὰ εἶδη τερετισματα 83 a 33. εἶδος Comm. 94 a 20. τὰ μαθήματα περὶ εἶδη ἐστίν 79 a 7.
 εἰδήσομεν 108 a 28.
 μήτε εἰδῶς μήτε βέλτιον διακείμενος ἢ εἰ ἐτύγχανεν εἰδῶς 72 a 34. βέλτιον ἔχειν τοῦ εἰδέναι 83 b 34, 36, 84 a 4. τί ἔργον τοῦ εἰδότες 165 a 25.
 εἰκῇ λέγειν 172 b 14.
 εἰκός — σημείον 70 a 3.
 εἰκῶν 140 a 14.
 εἶναι quam vim habeat ap. Aristot. Comm. 16 a 12. Cum dativo coni. ib. 67 b 12. εἶναι λευκόν — εἶναι μὴ λευκόν — μὴ εἶναι λευκόν 51 b 9, 52 a 25. εἶκαμεν 142 a 18. εἶπαν 149 b 5. εἰπειν 159 b 35. εἶπας 109 b 8, 128 a 25 et 28, 129 b 26, 130 b 8, 20, 29 a 35, 131 a 4, 17, b 17, 132 a 1, 15, b 31, 133 a 3, 134 a 8, 135 a 12 et 28, 138 b 30, 141 a 18, 143 a 26. προεἶπας 134 b 13. εἰπῶν 149 a 10, 156 a 15, 157 a 35.
 ἐκθέσθαι ὅρους 30 a 9, b 31, 48 a 1 et 29. ἐκτεθῆναι 30 a 11 sq.
 ἐκθέσεις ὅρων 48 a 25, 49 b 6, Comm. 26 b 7, 28 a 23 et b 18, ib. 179 a 3 (θέσις 49 a 7), ἐκθέσει ἀποδείξει 28 b 14.
 ἐκκείσθαι 103 b 29 sq. ἐκκείσθαι τοὺς ὅρους 48 a 8.
 ἐκλαμβάνειν προτάσεις 47 a 10, 43 b 1.
 ἐκληπτέον 43 b 6.
 ἐκλειψις 88 a 1, 90 a 17, 93 a 23.
 ἐκκληξίς 126 b 14.
 ἐκστασις μανικῇ 10 a 1.
 ἐλεγκτικά 174 b 19.
 τοῦ ἐλέγγειν τρόποι δύο 165 b 23. ἔστιν ἀποδείξει ἔστι καὶ ἐλέγχει 170 a 24.
 ἐλεγχοειδὲς 174 b 18, 175 a 40.
 ἐλεγχος 165 a 2, 167 a 23, 170 b 1, 175 a 36, 66 b 8 et 11.
 τὰ ἔλκη τὰ περιφερεῖ βραδύτην ὀγκιάζεται 79 a 15.
 Ἐμπεδοκλῆς 105 b 16, 127 a 18.
 ἐμπειρία 46 a 18, 100 a 5.
 ἐμποδίζειν τὸ κοινὸν ἔργον 161 a 31.
 ἐμποδιστικόν 118 b 34.
 ἐμπροσθεν τίθεται 182 b 18.
 ἐμφανίζειν τὸν ψευδόμενον 165 a 24.
 ἐμφάνισις 179 b 18 et 23.
 τὰ ἐν ἀριθμῷ 1 b 6, Comm. ib. ἐν σημαίνειν Comm. 20 b 15. ὡς ἐν πρὸς ἐν εἰπεῖν 165 a 25.
 ἐναλλάξ τὰ ἐρωτήματα τιθέναι 174 a 22.
 ἐναντίον Comm. 11 b 34. ἐναντίος seq. genit. vel seq. καὶ ib. 5 b 14. ἐναντίον οὐδὲν ταῖς οὐσίαις 3 b 24, οὐδὲ τῷ ποσῷ 3 b 29, 5 b 11. τῶν ἐναντίων δεκτικόν ἡ οὐσία 4 a 10. οὐδὲν ἄρα τὰ ἐναντία ἐπιδέχεται 6 a 1. ἐναντία τὰ πλείστον ἀλλήλων διεστηκότα 6 a 17. τὰ ἐναντία ἀλλήλοις ἐξαχῶς συμπλέκεται 112 b 27. περὶ ἐναντίων 13 b 36.
 ἐναντιότης ὑπάρχει κατὰ τὸ κοινόν 10 b 12, κατὰ τὸ ποιεῖν 11 b 1.
 ἐναντιώματα 174 b 20.
 ἐναντιώσεις 113 a 2 et 9.
 ἐνδέχεσθαι 25 a 38, 32 b 25. τὸ μὴ ἐν-

- δέχεσθαι μηδενὶ διχῶς λέγεται 37a15.
 ἐνδεχόμενον — δυνατόν v. δυνατόν.
 ἐνδεχόμενον quomodo vertendum sit
 Comm. 25 a37. τὸ μηδενὶ ἐνδέχε-
 σθαι ambiguum est ib. 30b26 et
 33a3. ἐνδεχόμενον εἶναι καὶ μὴ ἐν-
 δεχόμενον 21a36. περὶ τοῦ ἐνδεχο-
 μένου 32a17.
 ἐνδοξος 100b21, 104a8, 108b13,
 112a5, 119a38.
 ἐνδόξως 175a31 et 33.
 ἔνεκά τινος — ἐξ ἀνάγκης 94b27.
 τὸ οὐ ἔνεκα Comm. 94a20, b8 et
 27.
 ἐνθύμημα 70a10, 71a10, Comm.
 70a3.
 ἐνίστασθαι 4a22, 157b1, 3 et 9.
 τοιαῦτα ἐνίστανται 161a11.
 ἐνὸς τινος ὄντος οὐδέν ἐστιν ἐξ ἀνάγ-
 κης 34a17 ibiq. Comm.
 ἐνοχλήσεις σοφιστικάι 17a37.
 ἐνστασις 69a37, 77b34, 114a20,
 115b14, 117a18 et b14, 123b17,
 27 et 34, 124b32, 125a1, 128b6,
 161a9 sq. ἐνστασιν ἀπατεῖν 157a35
 et 37.
 ἐνστατικός 164b3.
 ἐντεύξεις 101a27 et 30.
 ἐνυπάρχειν — ἐνυπάρχεσθαι 73b18.
 ἐξ ἀλλήλων δεικνυσθαι 57b18, 28,
 59a32.
 ἐξαδυνατεῖν 108a36.
 ἐξαριθμεῖσθαι 155a38.
 ἐξεκίστασθαι 163a32, b18 et 28.
 ἔξις 8b27, 11a22, Comm. 8b35.
 ἔξις — στέρεσις 12a26, b16, 13a31,
 106b21. ἔξεις 114a8.
 ἐπαγωγή 68b15, 103b3, 105a13,
 Comm. 68b15 et 71a21.
 ὁ ἐπάγων 91b15 et 35, 92a37. ἐπα-
 χθῆναι 81b5.
 ἐπακτική πρότασις 77b35. ἐπακτικοὶ
 λόγοι 108b7.
 ἐπακτροκέλης 16a26.
 ἐπαλλάττειν ἀλλήλαις 79b7.
 ἐπαναδιπλούμενον 49a11 ibiq. Comm.
 ἐπαναδίπλωσις 49a26.
 ἐπεισφέρειν νόμον 151b12 sq.
 ἐπεκτείνειν 96a24.
 ἔπεται καὶ πρότερον καὶ ὕστερον
 117a12.
 ἐπί τι — ὅλον 54a1, b3, 19 et 35,
 55a1, 19, b5, 7 sqq., 23, 28, 31, 36
 et 38, 56a3. ἐπί τι — ἀπλῶς 66b39,
 67a5. ἐπ' ἑλαττον 112b12, 121b13.
 ἐπὶ τινος λέγεσθαι 48b10.
 ἐπιββαίουσθαι 47a6.
 ἐπιβλέπειν 120a32, b15 et 30, 132a27,
 154a16.
 ἐπίβλεψις 45a26, b19 et 23. ἐπιβλέ-
 ψεις 45a17.
 ἐπιδεικνύμαι Comm. 50a24.
 ἐπιδέχεσθαι τὸν τοῦ τριγώνου λόγον
 11a7.
 ἐπιδιοριστέον 149a31.
 ἐπιδοίη εἰς τὸ βελτίον εἶναι 13a24.
 ἐπίδοσις 115a3 sq. ἐπίδοσιν λαβεῖν
 10b28, 13a25, 146a8.
 ἐπιείκεια 141a16.
 ἐπιεικής — φαῦλος 113a13.
 ἐπιθυμία 140b27.
 οἱ ἐπεσεκμενένοι ὑπὲρ τούτων 104a35.
 ἐπεσκέσθαι 108a18.
 ἐπικαιροὶ τόποι 119a36. ἐπικαιρό-
 τατοι τόποι 154a12.
 ἐπικατηγορούμενα 49a25.
 ἐπικοινωνεῖν 77a26, 123a6.
 ἐπιλέγειν 156b20.
 ἐπιπλάζειν τὰ σιτία 94b13.
 ἐπιπόλαιος φαντασία 100b27.
 ἐπιπολῆς ἐστὶ τὸ συνιδεῖν 158a4.
 ἐπιπροσθεῖν 148b27 et 30.
 ἐπισημαντέον 160a3 et 10.
 ἐπίστασθαι 71b9 et 30. τὸ ἐπίστασθαι
 λέγεται τριχῶς 67b4.
 ἐπιστήμη Comm. 71b9 et 15. ἐπιστή-
 μης ἀρχαὶ 100a8 sq. ἐπιστήμη ἀκρι-
 βεστέρα 87a31, Comm. 78b32. —
 ἀναπόδεικτος 88b36. — ἀποδει-
 κτική 71b20, 73a23, 74b5. —
 ἔτερα 87a39. — μία 87a38. εἶναι
 ἐπιστήμην 72b6. — περὶ τρία ἐστὶν
 76b12.
 ἐπιστημονικός 71b18. ἐπιστημονικαὶ
 ἀρχαὶ 100b19. ἐπιστημονικοὶ συλλο-
 γισμοὶ 155b16.
 ἐπιστήσας αὐτὸς αὐτόν 135a26.
 τὸ ἐπιστητὸν ἀναγκαῖον 73a22, 74b6.
 ἐπισυμβαίνει 64b30.
 ἐπιτήμησις λόγον 161a16, b19.
 ἐπιχείρημα 162a16, 163a37, b5.
 τὰ ἐπόμενα 43b7 et 11. ὁ παρὰ τὸ
 ἐπόμενον ἔλεγχος 167b1. τὸ ἐπόμενον
 διαφέρει τοῦ συμβεβηκότος 168b28.
 ἔργον ἐστὶν ἀποδοῦναι 134a19. μεί-
 ζον ἔργον 159a5. πλείονος ἔργον
 δεῖσθαι 161b32. πρὸ ἔργον 163b24,
 165a20 et 29.
 ἐριστικοὶ λόγοι 165b7, 171b19 sq.
 οἱ ἐριστικοὶ 171b26 et 35.
 ἐρμηνεία Comm. I. p. 323.
 ἐρυθρίας 9b31.

- ἔρως 146 a 10, 152 b 9.
 πῶς δεῖ ἐρωτᾶν 155 b 3.
 ἐρώτημα γεωμετρικόν 77 a 40. — ἐπι-
 στημονικόν 77 a 38. — συλλογιστι-
 κόν 77 a 36. πλείω ἐρωτήματα ἐν
 ποιεῖν 167 b 38, 169 a 6, 175 b 39,
 181 a 36. ἐρώτημα et ἐρωτᾶν Comm.
 42 a 39.
 ἐρωτηματίζειν 155 b 4, 18 et 25.
 ἐρώτησις διαλεκτική 20 b 22 ibiq.
 Comm.
 ἐρωτητικός 172 a 17 et 19.
 ἐσόμεθα ἀνηρηκότες 102 a 14, b 33,
 109 b 24, 110 a 35, 111 b 23, 120 a 27,
 154 a 35. — δεδειχότες 108 b 3 et 17,
 109 a 4 et 6, 112 a 29, 113 b 10 et 12.
 — διειλεγμένοι 102 a 39, b 2, 120 a 19.
 ἔσται διειλεγμένος 170 b 24. — εἰλημ-
 μένα 42 a 23. — ἠπατημένος 79 b 31.
 ἔσονται δεδειγμένοι 58 a 9. ἔσται
 ἀνηρηκόμενος 120 a 24 et 31, 151 b 16.
 — ἀποδοδεόμενος 130 b 7, 132 a 6,
 135 a 26. — δεδειγμένον 111 b 21,
 113 b 14, 114 b 1, 120 a 17, 152 a 12.
 — εἰρηκώς 130 b 4. — κείμενον 131 a 7,
 b 16 et 32, 139 a 17.
 ἔστιν ὡς Comm. 71 b 6.
 ἔστω 176 a 24. ἔστω δεδειγμένον
 59 b 11, 63 a 7. — κείμενον 43 a 37.
 — συμπεπερασμένον 42 a 8. ἔστωσαν
 ἡγμένοι 41 b 15.
 ἔξατος Comm. 25 b 33. τὸ ἔξατον
 σχῆμα 47 b 5.
 ἐτερόμηκης — τετράγωνον 11 a 10.
 εὐαρχος 182 b 20.
 εὐδαίμων 112 a 36.
 εὐελπὺς 112 a 35.
 εὐεπιχειρητοτέρα 111 a 11.
 εὐήκοος 107 a 13, b 2.
 Εὐθύδημον λόγος 177 b 12.
 εὐθύτης 10 a 12.
 εὐκινητότερος πρὸς ἀρετὴν 13 a 27.
 εὐλαβητέον 108 a 34. εὐλαβητέον ὑπέ-
 χειν 160 b 17.
 εὐμετάβολος 8 b 34.
 εὐπετές 105 b 26, 154 a 26.
 εὐπορον 169 a 24.
 εὐστοχία 89 b 10.
 εὐφυής 118 a 22.
 εὐφυΐα 163 b 13.
 εὐφυλακτότερον 174 b 35.
 εὐχή 17 a 4.
 ἔχειν 15 b 17 ibiq. Comm.
 τὸ ἔχινον ἔχειν τίσιν ἔπεται 98 a 17,
 Comm. 98 a 13.
 Ζήνων 170 b 23, 160 b 8. ὁ Ζήνωνος
 λόγος 63 b 18, 172 a 9, 179 b 29,
 182 b 26.
 ἡ ζήτησις τοῦ μέσου ἔστιν 90 a 24 et 35.
 v. καθ'·
 ζητούμενον τέτταρα 89 b 24. v. καθ'·
 ἡ modeste respondentis est Comm.
 66 a 1. ἡ „aut certe” ib. 59 a 40.
 τὸ ἡ αὐτὸ καὶ τὸ καθ' αὐτὸ ταῦτιν
 73 b 29.
 ἡ ἡδονὴ οὐ γένεσις 48 b 32. πλεονε-
 χῶς ἡ ἡδονὴ λέγεται 106 b 1.
 ἡθικαὶ προτάσεις 105 b 20.
 ἡλήθευκέ τι 20 a 36.
 ἡμιροφανὲς ἄστρον 142 b 1.
 ἡμέρα 142 b 3.
 Ἡράκλειτος 104 b 22, 159 b 31.
 ἡρμίζεσθαι 87 b 9 et 13.
 θάλαττα 135 a 28.
 θανυμαιοτής 126 b 15.
 θείς 129 b 9, 132 a 6, 10, 19, 133 a 8.
 θέμενος 131 b 12, 25 et 33, 159 a 23
 et 38.
 Θεόδορος 183 b 32 ibiq. Comm.
 θέσις 104 b 19. θέσις — ἀξίωμα 72 a 15
 ibiq. Comm. θέσιν ἔχειν πρὸς ἄλληλα
 5 a 15 ibiq. Comm., 6 b 6. θέσεις τινὲς
 6 b 12.
 θετός — ἄθετος 87 a 36.
 θεωρήμα 104 b 1.
 Θηβαίων πρὸς Φωκεῖς πόλεμος 69 a 2.
 Θρασύμαχος 183 b 32 ibiq. Comm.
 θυμακόν ψυχῆς μέρος 129 a 12.
 ἰδέα 137 b 3, 148 a 14, Comm. 94 a 2.
 αἱ ἰδέαι οὐκ ἐν ἡμῖν 113 a 25. οἱ ἰδέαι
 τιθέμενοι εἶναι 143 b 24, 147 a 6,
 154 a 19.
 ἰδίον 101 b 19, 102 a 18, 103 b 11,
 128 b 14, Comm. 5 b 14 et 174 b 31.
 ἰδία ἐπιστήμη — κοινά 76 a 38.
 ἰμάτιον — λώπιον 168 a 30, 103 a 10, 27.
 Imperativus Comm. 73 b 25.
 Indicativus Comm. 32 a 17.
 Individua quomodo appellantur ab
 Aristotele Comm. I. p. 284.
 ὁ Ἰνδὸς μέλας 167 a 8. κἂν ἐν Ἰνδοῖς
 ὤσιν 116 a 38.
 Infinitivus adverbii locum tenet Comm.
 19 a 23. — omisso δεῖ vel γρηῖ ib.
 24 a 10.
 Ἰπποκράτης Comm. 69 a 32. τὸ Ἰπ-
 ποκράτους ψευδογράφημα 171 b 15.
 ἰσαχῶς 125 a 15, 163 a 14.
 ἰσόκαλος λόγος 148 b 33.
 ἴσον — ἄνισον — οὐκ ἴσον 51 b 27. τὸ
 ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθαι ἴδιον
 τοῦ ποσοῦ 6 a 26.

- τοῦ ἰσοσκελοῦς ἔσαι αἱ πρὸς τῇ βάσει 41 b 14.
- ἴσῃσιν ὁ λέγων τὴν διάνοιαν 16 b 20, Comm. 16 b 19. ἴστανται ποτε τὰ ἄμιστα 72 b 11 et 12. στήναι — εἰς ἄπειρον ἔναι 81 b 33 et 36, 82 a 14.
- ἱστορία 46 a 24, Comm. 46 a 19.
- ἡ ἰσχὺς ἐν τοῖς νεύροις καὶ ὁστοῖς 116 b 21.
- ἴσως Comm. 32 a 16.
- καθαρός ὁ βορέας 182 b 19.
- καθ' αὐτό v. αὐτό et ἡ. καθ' ἑαυτὸν ζητεῖν 155 b 11. αἱ καθ' αὐτὸν ζητήσεις 175 a 10. τὸ καθ' ἑαυτον 43 a 27, 156 b 15, 17 a 40, Comm. I. p. 284.
- καθαπεραναι, καθαπερεῖ Comm. 34 a 22.
- ἡ καθέδρα θέσις τις 6 b 11.
- καθεκτική ἔξις ὑπολήψεως 125 b 18.
- καθόλου 17 a 39 ibiq. Comm., 24 a 18, 73 b 26. τὸ καθόλου κατηγορικὸν κατασκευάσαι χαλεπώτατον 43 a 1. τὰ καθόλου πορώτατά τῆς αἰσθήσεως 72 a 4. καθόλου πρῶτον 74 a 5. καθόλου δ' εἰπεῖν 142 b 20, 147 a 15, 152 b 25, 158 b 14, 156 a 13.
- καὶ explicandi vim habet Comm. 93 b 26; negligentius repetitur ib. 104 a 28 coll. ib. 153 a 20.
- Καινεὺς 77 b 41.
- καιρὸς οὐ χρόνος δέων 48 b 35.
- Καλλίας 43 a 27, 77 a 17 sq., 83 b 4, 176 a 1.
- Καλλικλῆς ἐν τῷ Γοργία 173 a 8.
- Κάλλιππος 16 a 21.
- τὸ κάλλος τῶν μελῶν τις συμμετρία 116 b 22.
- καλλωπιστής 167 b 10.
- τὸ καλὸν ὁμώνυμον 106 a 22.
- κάμνων — ὁ κάμνων 166 a 4.
- καμπυλότης 10 a 13.
- κἂν si 129 a 27, 135 b 29 et 35, 136 a 9, 17 et 20, Comm. 65 a 19.
- κατὰ παντός — μηδενός 24 b 27 sqq., 73 a 28. κατὰ τι — ἀπλῶς 115 b 12.
- κατὰ μέθεξιν ὑπάρχειν 133 a 1. κατὰ σχολὴν ἰδεῖν 177 a 8. κατὰ τρόπον 139 b 31, 158 b 26, 159 a 24.
- κατάδηλος 100 b 30.
- καταπνικνοῦσθαι 79 a 30.
- κατασκευάζειν — ἀνασκευάζειν 102 a 15 sq., 109 b 26, 110 a 15, v. καθόλου. — ἀναίρειν 110 b 9 et 11, 112 b 30.
- κατασκευαστέον 110 b 34.
- κατασκευαστικά — ἀνασκευαστικά 109 a 3. κατασκευαστικοὶ τόποι 119 a 33.
- κατασκευαστικῶς 52 a 31.
- κατασυλλογίζεσθαι 66 a 25.
- καταφάναι v. ἀποφάναι.
- κατάφασις v. ἀπόφασις et Affirmatio, 17 a 8 et 25, 2 a 5, 11 b 19, 12 b 6, 13 a 37, 19 b 12. κατάφασις — φάσις Comm. 32 a 28.
- καταφατικός — στερητικός 28 b 2, 27 b 12.
- κατάψυξις 8 b 36, 141 a 10.
- κατηγορεῖν Comm. 2 a 20, ib. 47 b 1 coll. ib. 73 b 16, ib. 49 a 16. κατηγορεῖται ἕτερον καθ' ἕτερον 1 b 10, 2 a 25 et 27. — περὶ αὐτοῦ 107 a 26. — ὁ λόγος τοῦ ὑποκειμένου 2 a 21 et 28.
- κατηγορία 10 b 21, Comm. I. p. 265, 267 sq. τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν 103 b 20, 107 a 3, 83 b 16, 178 a 5.
- κατηγορικόν — στερητικόν 26 a 18 et 31.
- κατηγορικῶς — στερητικῶς 26 b 22, 27 a 27.
- τὰ κατηγορούμενα οὐκ ἀπειρα 84 a 9.
- κατηριθμημένοι δόξας 101 a 31. τὰ κατηριθμημένα pass. 102 b 35.
- καττιτέρινα 164 b 24.
- κάτω ἡ πρὸς τὸ μέσον χώρα 6 a 14.
- Comm. ib. et 43 a 36.
- κέγχρος — ὄρος 5 b 18.
- κείμενα 47 a 24 et 32, 88 a 30, 92 a 14, 165 a 2, 140 a 3, Comm. 19 b 14. κείμενον i. q. θέσις 159 b 7, 23, 26 et 37.
- κείσθαι 2 a 2, 11 b 9, 92 a 17.
- πρὸς τὴν κεφαλάν στέλλεσθαι 182 b 17.
- κερατοφόρα Comm. 98 a 13.
- κεφαλισμοὶ 163 b 25.
- κεφαλωτόν 7 a 16.
- κινήσεως εἶδη ἔξ 15 a 13, Comm. ib. et 48 b 30. τί ἐναντίον κινήσει 15 b 1.
- Κλεοφῶν ἐν τῷ Μανδροβούλῳ 174 b 27.
- κλέπτου λόγος 180 b 18.
- Κλέων 43 a 26.
- κλήσις Comm. 16 b 1. αἱ κλήσεις τῶν ὀνομάτων — αἱ πτώσεις 48 b 41.
- κοίλη ὅς 182 a 4.
- κοινά 77 a 27, 172 a 29. κοινὰ ἄρχαι 88 a 37.
- κοινωνός 161 a 37.
- κολοβῶς ἐρωτάται 176 a 40.
- κομητής — φαλακρός 13 a 35.
- κομίζειν ἀλλοτρίας δόξας 159 b 30.
- κομίσαι θέσιν 123 a 4.
- κομμάσαντες αὐτούς 164 b 20.
- Κορίσκος 85 a 24, 175 b 19.

- κρυπτικῶς 156 a 14.
 κρύσταλλος 95 a 16.
 κρύψις 155 b 23 et 26, 157 a 6.
 κύκλω δεικνυσθαι 57 b 18, 58 a 33,
 72 b 25, 95 b 38, 96 a 2 et 6.
 κωλύσεις 161 a 15.
 λαμβάνειν Comm. 73 a 24. — τὸ ἐν
 ἀρχῇ v. αἰτεῖσθαι.
 λέγεσθαι κατὰ τινος et ἀπὸ τινος
 Comm. 24 b 17.
 λείον — τραχύ 10 a 17 et 22.
 λέξις Comm. I. p. 323. οἱ παρὰ τὴν
 λέξιν ἔλεγχον 166 b 20.
 λευκὴ φωνή 106 a 25, b 6, 107 a 12,
 b 35. ὁ τοῦ λευκοῦ λόγος 119 a 30.
 λήμματα 156 a 21.
 λήψεις 117 b 4.
 λιθαργύρινα 164 b 23.
 λογικά 86 a 22. λογικαὶ προτάσεις
 105 b 23. λογικὸν πρόβλημα 129 a 30.
 λογικῶς θεωρεῖν 82 b 35, 88 a 19. —
 ἀναλυτικῶς 84 a 8, b 2, Comm. 82 b 35.
 λογισμοὶ 88 b 12.
 λόγος 16 b 26 ibiq. Comm. ὁ ἔξω —
 ὁ ἐν τῇ ψυχῇ 76 b 24. — δριμύς
 182 b 32. — εἰς 93 b 35, 17 a 8 et
 15 ibiq. Comm. — ὀνοματῶδης
 93 b 31. — τῆς οὐσίας Comm. I. p. 270.
 — τριγώνου 11 a 8. ὁ λόγος τῶν
 διακρισμένων ἐστὶν 4 b 32 et 35. λό-
 γος δῆλος 162 a 35. — λογικός
 162 b 27. — φαῦλος 162 b 28. —
 ψευδής 162 b 3. λόγοι γελοιοὶ 182 b 15.
 — διαλεκτικοὶ 105 a 11, 165 b 3. —
 διδασκαλικοὶ 165 b 1. — ἐριστικοὶ
 165 b 7. — πειραστικοὶ 165 b 4. —
 ῥητορικοὶ 183 b 27. — πρὸς τοῦτομα
 — πρὸς τὴν διάνοιαν 170 b 13. λό-
 γον χάριν 160 b 22. τὸ (τὰ) ἀνὰ
 λόγον 51 b 24, 85 a 38, Comm. 51 b 24.
 λόγοι οἷς οὐ κεῖται ὄνομα 48 a 30.
 λοιπός i. q. ἕτερος 14 a 8, 13, 34,
 101 a 2, 106 b 22, 112 a 26, 115 a 12,
 13 et 19, 127 b 10, 148 b 25, 154 a 8.
 Λυκόφρων 174 b 32.
 Λύσανδρος 97 b 21, 176 b 5.
 λύσεις 176 a 20, b 29, 179 b 23.
 λύσιμος συλλογισμός 70 a 31 et 34.
 λώπιον i. q. ἱμάτιον 103 a 10 et 27,
 168 a 30.
 τὰ μαθήματα περὶ εἰδῆ ἐστὶν 79 a 7.
 Mathematica Comm. 81 b 3.
 μάθησις 71 a 1 ibiq. Comm.
 μαλακόν 9 a 27.
 τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον 8 b 33, Comm.
 8 b 36 et ib. 23 b 15, 6 a 19, 10 b 26,
 137 b 14. μᾶλλον et μάλιστα per ne-
 ligentiam repetita Comm. 14 b 33.
 μᾶλλον comparativo adiicitur ib.
 116 b 24, omittitur ib. 68 a 39.
 μανθάνομεν ἢ ἐπαγωγῇ ἢ ἀποδείξει
 81 a 40. τὸ μανθάνειν ὁμώνυμον
 165 b 33.
 τὸ μέγα οὐ ποσόν 5 b 16. — οὐ
 ἐναντίον τῷ μικρῷ 6 a 8.
 μεγαλοψυχία 97 b 25.
 μέθεξις 132 b 35, 133 a 1.
 μέθοδος Comm. 71 a 1.
 μέλαινα φωνή 106 a 25, b 6.
 μελανία 9 a 31.
 μελέτη τῶν λόγων 163 a 29.
 Μελίσσος 104 b 22. ὁ Μελίσσον λό-
 γος 167 b 13, 168 b 35, 181 a 27.
 μὲν repetitum Comm. 14 b 30 coll.
 ib. 153 a 20. μὲν — δέ non accurate
 sibi respondent ib. 61 a 19 coll. ib.
 83 a 24.
 ὁ ἐν τῷ Μένωνι λόγος 67 a 21. τὸ ἐντὶ
 Μένωνι ἀπόρημα 71 a 29 ibiq. Comm.
 ἐν μέρει et κατὰ μέρος Comm. 25 a 29
 coll. ib. 21 a 5 et 166 b 37.
 μέσον 41 a 3, 47 a 38 sq., b 6, 7 a 1,
 90 a 11. οἰκείον μέσον 80 b 21. μέ-
 σον σχῆμα 42 b 34, 35 et 39, 44 a 8,
 47 b 8, 48 a 15, 50 b 8.
 μεταβιβάζειν 161 a 33.
 μεταδοτικὸν ὁ λέων 70 b 27.
 μεταλαμβάνειν 49 b 3, 94 b 22, 130 a 8,
 37 b 15, 149 a 4. μεταλαμβάνειν
 Comm. 39 a 27 et 41 a 39.
 μετᾱληψιν ποιεῖσθαι 149 a 6. κατὰ με-
 τᾱληψιν συλλογισμός Comm. 45 b 17.
 μεταλλαγὴν ποιεῖσθαι 149 a 15.
 μεταξύ Comm. 12 a 2. τὸ μεταξύ ge-
 nus neutrum 166 b 12, 173 b 28.
 μεταφοραῖς οὐ δεῖ διαλέγεσθαι οὐδ'
 ὀρίζεσθαι 97 b 38.
 τοῦ μετέχειν ὄρος 121 a 11, μετέχειν
 τὸ γένος 126 a 21 ibiq. Comm.
 μετιτεόν 128 b 10, 139 b 7.
 μὴ τινὶ ὑπάρχειν Comm. 24 a 13.
 Collocatio vocis μὴ ib. 4 b 22.
 ὁ Μηδικὸς πόλεμος διὰ τί ἐγένετο
 94 a 36.
 μῆνις masc. gen. 173 b 19. τὸ μῆνιν
 αἶδε θεά 180 a 21.
 μηνίσκος 69 a 33, 171 b 15, 172 a 3.
 τὰ μηχανικά πρὸς στερεομετρίας 78 b 37.
 Μίκαλος ὁ μουσικός 47 b 30.
 μισθαρεῖν περὶ λόγους 183 b 37.
 μνήμη 100 a 3 sq. μνήμαι 100 a 3.
 μνήμη μὴ ἐπιστήμης 125 b 6.

τὸ μνημονικόν 163b29.
μονάς 72a22.

μόνος, μόνον, μόνως Comm. 50b18.
μορφή 10a12, Comm. 94a20.

μοχθηρία τῆς προτάσεως 175b12.
πλείους μοχθηρίας ἔχαιν 179b17.
ναί ἢ οὐ ἀποκρίνεσθαι 175b9 et
13, 176a11. ὅτι ναί 92a17. ὡς
ναί 171a20.

Negatio iteratur Comm. 4a15, omit-
titur Comm. 63b33 et 25a37, I. p.
278, ib. 27b27, 80a3, 81a26.

ὁ Νείλος φθίνοντος τοῦ μηνὸς μάλ-
λον ἔει 98a31.

νεμασητικὸς 109b38.

• Neutrum genus pro alio genere usur-
patur Comm. 4b4, ib. 48b34. —
cum verbo et plurali et singulari
numero coniungitur Comm. 69b3.

νημεία v. γαλήνη.

νόμος 140a7.

νοῦς ἀληθὴς αἰεί 100b8. — ἀρχὴ ἐπι-
στήμης 100b15, 88b36.

Numerus mutatur Comm. 4a8 coll. ib. 6
b11 et 16b1 sub fin., ib. 28a6 et 69b3.

τὸ νῦν ἀρχὴ τοῦ χρόνου 95b18.

νωδός 12a31, 13a26.

Ξενοκράτης 112a37, 141a6, 152a7 et 27.
εἰς τὸ δ καὶ τὸ εἰς ὅσα τελευτᾷ 174a1.

ἔγκος λόγου 155b22.

ὁδός 46b24 et 33, 53a2, 84b24. ὁδός
ἢ κατὰ πάντων 46a3. ὁδῶ 109b14.

οἶδας 71a31, b4 et 5, 177b12, 179a33.

οἰδᾶμεν 93a25 (ἴσμεν ib. 26, 36, b3).
οἰεσθαι 76a28.

οἶσας γλυκὺς — ἀνστηρός 111a3. οἶ-
νος ὕδωρ σεσηπός 121a18.

οἶον explicandi vim habet Comm.
1b18 coll. ib. 4b23.

ὄλον Comm. 17a39.

ὀλόπετρον — ἐκτόπετρον 96b39.

Ὀμηρος 157a15, 166b5 (II. ψ' 328),
166b7 (II. β' 15?). ἢ Ὀμήρου καί-
ησις σχῆμα 171a10.

ὁμόγονον 95a37.

ὁμοίος ὥς, — ὥσπερ Comm. 67a8.

ὁμοιον — ἴσον 6a33, 11a15.

ὁμοιοσχημος 32b37.

ὁμοιοσχημονες προτάσεις 27b34,
83a37, 36a7 ibiq. Comm.

ὁμοιοσχημοσύνη 168a25, 170a15.

τῶν ὁμοιότητος ἐπὶ τίνων συνεκτεόν
108a7.

ὁμοιοτρόπος 21b26.

ὁμοιόμοφα 16a7.

ὁμωνυμία 148a23, 165b20. ὁμωνυ-
μίας 178a25.

ὁμώνυμος 1a1 ibiq. Comm.

ὁμωνύμως Comm. 1a1 et 110b16.

ὄνομα 16a19 ibiq. Comm. — ἀόρι-
στον 18a32. φύσει τῶν ὀνομάτων

οὐδέν ἐστιν 16a27. τοῖς ὀνόμασιν
ἀντὶ τῶν πραγμάτων χρῶμεθα συμ-
βόλοις 165a7. περὶ ὀνόματος μάχε-
σθαι 182b23.

ὀνοματοποιεῖν 7a5, b12, 104b36,
157a29.

ὀνοματώδης λόγος 93b31.

ὄνος τὸ τε ζῶον καὶ τὸ σκεῦος 107a19.

ὀξύ — βαρὺ — ἀμβλύ 106a13, 107a15.

ὀξύτερον — βαρύτερον ἤθηδέν 178a3,
166b6.

ὀξύγώνιος 107a17.

ὀπερ 49b7, 83a24, 27, 29, 30, 89a35,
64, Comm. 49a18 et 83a1.

ὀπὸν πηγνυσθαι 99a28.

ὀπότερ' ἔτυχεν 18b6, 7, 8, 15, 23, 30,
19a19, 34 et 38.

ὀπτέον 22a38.

τὰ ὀπτικά ὑπὸ γεωμετρίας 75b16,
78b37.

ὄργανον Prooem. Anal. post. ὄργανα
δι' ὧν οἱ συλλογισμοὶ 106b32. οὐ
μικρὸν ὄργανον 163b11.

ὄργη 127b30, 156a32.

ὀρεῖχθαλκος 92b22.

ὀρίζομενος act. 139a28, b13, 141b23,
147b12; pass. 139a30, 34, b24,
140a26, b1, 141b23, 147b13. ὀρι-
σται act. 139a33, 140b4, 141a24,
31, 33, b2.

ὀρίκον 102a5, 9, b34.

ὀρισμός 102a10, b10, 28, 103b15,
50a11, 72a21, 75b31, 93b29,
94a11, 97b13, Comm. 94a11. —
ἀπόδειξις 90b2, 30. — συλλογισμός
92b35.

ὄρος 24b16 ibiq. Comm., 93b38,
97b26, 101b22, 38, 153a15, ὄροι
25b32, 26a8, 27a19, 21, b5, 6,
16, 38, 28a34, b23, 36, 29, 29a9,
76b35. ἢ περὶ αὐτοῦ ὄρους πραγμα-
τεία 139a24. λαβεῖν ὄρους 27b20.

πᾶσα ἀπόδειξις διὰ τριῶν ὄρων
41b36. ὄρος τοῦ πρὸς δ πέφυκεν
145a25. ὄρος καὶ ὄρος 177b3.

ὀρῶμεν εἰσδεχόμενοι τι 105b6.

ὀστεογενὴς ὁ μυελός 149a5.

ὅτι ναί 92a17. ἀπαντᾶν ὅτι 92a16.
τὸ ὅτι διαφέρει καὶ τὸ διότι ἐπίστα-

38

- οθαι 78a 22. *διτ' iteratur Comm.* 24a 7 et 153a 20, *negligentius repetitur ib.* 74b 18.
- οὐ — οὐ 166b 5 sq., 177b 37 sq. *Vocis οὐ collocatio Comm.* 4b 22.
- οὐδέν ἔτερον ἢ τῷ ἔχειν 134a 35. οὐδέν ἔστιν et οὐδέν εἶσιν *Comm.* 16a 26 coll. *ib.* 16b 4.
- οὐν *apodosin indicat Comm.* I. p. 336.
- οὐσία 1b 27, 2a 11 *ibiq. Comm.*, 96a 34, b 12. *πρώτη οὐσία* 2a 35, b 5, 3b 25, 23a 24. *αἱ πρῶται οὐσῆσαι οὐ πρὸς τι* 8a 15. *δευτέρα οὐσῆσαι* 2a 14, b 7, *Comm.* 2a 13. *μᾶλλον οὐσία* *Comm.* 2b 7. *οὐσία* *circumscribit id cuius est οὐσία* *ib.* I. p. 283. *οὐσία* *cur prima sit categoriarum* *ib.* I. p. 283 *extr.*
- ὀφρυσόκιος 140a 4.
- παθήματα φυσικά 70b 9.
- παθητικά ποιότητες 9a 28.
- πάθος 9a 29, *Comm.* 9a 28.
- ἡ παιδευσίς τῶν περὶ τοὺς ἐριστικούς λόγους μισθαρνούντων 183b 37.
- παλαιστρινός 10b 3. *παλαιστρινὴ ἐπιστήμη* 10b 4.
- πανσελήνου 93a 37 *ibiq. Comm.*
- πάντη πάντως 4a 35.
- τὸ κατὰ παντός — καθ' αὐτό — καθόλου 73a 26. *κατὰ παντός* 24b 28.
- παρά *Comm.* 158b 14. τὸ παρὰ μικρόν 169b 11, 15. *μὴ παρὰ τοῦτο συμβαίνειν τὸ ψεῦδος* 65a 38.
- ἐν παραβύσιω 157a 4.
- παράδειγμα 68b 38 *ibiq. Comm.* *παράδειγματα οἷα Ὀμηρος, μὴ οἷα Χοιρίλος* 157a 15.
- παραδοξα ποιεῖν λέγειν 172b 29, 173a 7.
- παραιρούσθαι *pass.* 165a 15; *act.* 157a 27.
- παραιρούσεις 175b 1.
- παραλογίζονται ἐαυτούς 156a 29. *παραλογισθῆναι — παραλογίσασθαι* 108a 27 *ibiq. Comm.* *παραλογίσεσθαι* *pass.* 175a 10.
- παραλογισμοί 101a 6, 64b 13, 77b 20 et 28. *οἱ ἔξω τῆς λέξεως* 166b 21.
- παραλογιστικός 172b 3.
- ἐκ τῶν παραλοίκων 93b 13.
- παραινόμενος 8a 30, 9b 20.
- παράσημα 177b 6.
- παρτηρεῖν 161a 23.
- παρτηρητέον 66a 25.
- παρτεκτείνειν 99a 35, 37.
- παρεβάλλειν 157a 1.
- παρεμπίπτων ὁρος 42b 8.
- παρεξέλεγγεσθαι 112a 8.
- παρεξέλεγχος 176a 24, 181a 21.
- Παρμενίδου λόγος 182b 26.
- Partes orationis duas agnoscit *Arist.* *Comm.* 16b 26. *Partes philosophiae v. φιλοσοφία.*
- παρώνυμα 1a 11 *ibiq. Comm.*
- παρωνύμως 6b 13, 10a 28, b 1 et 7, 109b 5, 111a 34.
- πάσχειν 2a 4, 11b 1.
- τὸν πατέρα θύειν 115b 23.
- πειραστικοὶ λόγοι 165b 4. *ἡ πειραστικὴ μέρος τῆς διαλεκτικῆς* 169b 25, 171b 4, 172a 21 sq., 183b 1.
- πεπερασμένανίς 82b 32.
- πειραίνεσθαι 41a 21, 42b 30.
- περιγηρήσθαι 7b 5 et 7.
- ὁ περίε χρόνος — ὁ παρών 16b 18.
- ἐκ περιουσίας 118a 6 et 12.
- περιττός *Comm.* 118a 6.
- περιφανές 158a 1.
- Persona verbi mutatur *Comm.* 5b 8.
- πεφυσιωμένη 9a 2.
- πηδαλιωτόν 7a 12 et 14.
- πηλὴς *masc. gen.* 173b 20.
- πηλός 127a 14.
- πίπτει πως τοῦνομα 49a 5. *πίπτει ὑπὸ τὴν αὐτὴν μέθοδον* 102a 2, — *διαίρεσιν* 151a 15.
- πιστεύομεν πάντα ἢ διὰ συλλογισμοῦ ἢ ἐξ ἐπαγωγῆς 68b 13.
- πίστις 126b 15 et 18.
- Πιττακός 70a 16 et 26.
- οἱ πλάνητες οὐ στίλβουσιν 78a 28, *Comm.* 78a 24.
- τὸ πλατύφυλλον φυλοσόφει 98b 7.
- Πλάτων 122b 26, 140a 3, b 4, 148a 15.
- Pleonasmus *Comm.* 5b 9 et 10, *ib.* 24b 17 et 36a 9, *ib.* 43a 39 et 61b 7.
- πλὴν, πλὴν εἰ μὴ 43a 39 *ibiq. Comm.*
- πνεῦμα 127a 4.
- ποιεῖν 2a 4, 11b 1.
- ποιητικά — φυλακτικά 114a 23. — *φθαρτικά* 114b 16 et 23.
- ποιόν 1b 29, 10a 27, *Comm.* 8b 25.
- ἡ ποιότης πλεοναχῶς λέγεται 8b 25.
- συλλογισμός κατὰ ποιότητα *Comm.* 45b 17.
- πολιοῦσθαι ἄνθρωπον 32b 6 et 17.
- πολλαχῶς λεγόμενον *Comm.* 110b 16.
- πολλοσημόριον 125a 9.
- τὸ πολὺ οὐ ποσόν 5b 16. *ὡς ἐστὶ τὸ πολὺ* *Comm.* 25b 14 et 32b 19.

πονηρολογία 164 b 18.
 ποσόν 1 b 28, 4 b 20 ibiq. Comm.
 ποτέ 2 a 2, 11 b 10.
 πού 2 a 1, 11 b 11.
 τὰ παρὰ πόδας 164 b 19.
 τὰ πράγματα αὐτὰ οὐκ ἔστι διαλέ-
 γεσθαι φέροντας 165 a 6.
 πραγματευέσθαι Comm. 96 b 15.
 πραγματευτέον 105 b 31, 106 a 2.
 Praepositio quae praecessit non re-
 petitur Comm. 3 b 13. Praepositionis
 singularis usus ib. 6 a 1.
 πρᾶος — ἐγκρατής 125 b 23.
 πρᾶξις μακρά 5 b 2.
 προαποφῆσαι 177 a 19.
 πρόβλημα 101 b 16, 29. — διαλεκτι-
 κόν 104 b 1 et 35. — τὰ μὲν καθό-
 λου τὰ δ' ἐπὶ μέρους 108 b 37. πρό-
 βλημα χαλεπόν — εὐεπιχειρητόν
 42 b 29.
 προγινώσκειν ἀναγκαῖον διχῶς 71 a 11.
 προγνωρίζειν 141 b 12.
 Πρόδικος 112 b 22.
 προδιомολογησόμεθα 108 b 15.
 προδιомολογητέον 110 a 37, 148 b 7.
 προεγγειρήσας 160 b 15.
 προεῖπας 134 b 13.
 προενέγκας 109 b 27.
 προενίστασθαι 174 b 30.
 προεπστάτεον 176 b 26.
 προεξεργασμένος 183 b 35.
 τὴν πρόθεσιν ποιησάμενος ὑπὲρ ποι-
 ὄτητος 11 a 21.
 Pronomen Comm. 67 a 35, ib. 20
 a 31.
 προοιστέον 110 b 29.
 προπληκισμός 144 a 6.
 πρὸς Comm. 50 a 11. πρὸς cum dat. ib.
 36 b 5. ἔτι πρὸς 166 a 35. ὅρος τοῦ
 πρὸς δ' ἐφύνην 145 a 25. πρὸς τοῦ-
 νομα — πρὸς τὴν διάνοιαν 170 b 13.
 πρὸς τὴ 1 b 29, 6 a 36 ibiq. Comm.,
 8 a 31, 5 b 16.
 προσαναίρεσθαι 62 a 3.
 προσανοδοτέον 130 b 28.
 προσποικιρνεσθαι 175 b 11.
 προσδηλοῦν 92 b 23, 34, 173 b 7.
 προσδιαλέγεσθαι 165 b 15.
 προσδιορίζειν 20 b 29, 120 a 8.
 προσδιοριστέον 151 a 24.
 προσεκηρέαζον 161 a 23.
 προσεπιβλέπειν 45 a 21.
 ἐν προσθέσει 87 a 35. προσθέσεις
 21 b 27.
 προσκατασκευάζεσθαι 188 b 1.

προσκατηγορεῖται τρίτον τὸ ἔστιν
 19 b 19.
 προσκείσεται 19 b 30. προσκείσθωσαν
 102 b 14. τὸ προσκείμενον περιέργως
 151 b 22.
 προσλαμβάνεσθαι, πρόσληψις Comm.
 58 b 8.
 προσπυνθάνεσθαι 173 b 12.
 πρόσρησις 25 a 3 ibiq. Comm.
 προσσημαίνειν 140 a 19, 155 a 33, 16 b 6,
 8, 9, 13, 18, 24, 169 b 11.
 προστακτικόν — ὑπηρετικόν 128 b 19.
 πρόσταξιν ποιέσθαι 103 a 35.
 προσυλλογίζεσθαι 66 a 35, 156 a 7.
 προσυλλογισμοί 42 b 5 (cf. 53 a 40).
 προσχερῆσθαι 49 b 34.
 προσωδία ὀξεῖα — βαρεία 179 a 14.
 παρὰ τὴν προσωδίαν λόγοι 166 b 1,
 169 a 27, 177 b 35.
 προτάσις 24 a 16, 25 a 1, 77 a 37, 101 b 15,
 Comm. 24 a 16. — ἄμεσος 72 a 7. —
 ἀποδεικτική — διαλεκτική 72 a 10,
 77 b 39, 158 a 16, Comm. 20 b 22 coll.
 ib. 24 a 25. — ἐνδοξος 74 b 23. — ἐπα-
 κτική 77 b 34. — ὁμοία 32 a 11. — συλ-
 λογιστική 24 a 28. προτάσεις ἀντι-
 κείμεναι 63 b 22. — ἐνδεχόμεναι
 32 b 35, 36, 33 b 19. ἐνδέχεσθαι λαμ-
 βάνουσαι 33 b 38, 35 b 16. ἐνδέχα-
 σθαι λαμβανόμεναι 35 a 26 sq.: ἐν-
 δέχεσθαι σημαίνουσαι 39 b 21: αἱ
 κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι 32 a 30, b 35,
 33 b 2, 35 a 6. ἐν δύο προτάσεων πᾶς
 συλλογισμός 42 a 32. δις ταυτὸν ἐν
 ταῖς προτάσεσιν 66 a 27.
 προτατέον 161 a 29.
 προτατικός 164 b 3.
 προτατικῶς 174 b 39.
 προτείνεσθαι 164 b 4. ἀσαφὲς τὸ προ-
 τεινόμενον 176 b 6.
 πρότερον τετραχῶς λέγεται 14 a 26
 ibiq. Comm. πρότερον τῇ φύσει —
 πρὸς ἡμᾶς 71 b 34, Comm. 71 b 21.
 ἐν προϋπαρχούσης γνώσεως πᾶσα μά-
 θησις 71 a 1.
 προϋπολαμβάνειν 62 b 36, 71 a 12.
 προχειρίζεσθαι 2 a 36, 10 b 19, 105 a 35.
 πρόχειρον εἶναι περὶ τι 163 b 27.
 προχειρῶς ἔχειν περὶ τι 163 b 25.
 Πρωταγόρας 173 b 19.
 πρῶτον καὶ ἀρχὴ ταυτὸν 72 a 6. πρῶ-
 τος Comm. 71 b 16. πρῶτος συλλο-
 γισμός ib. I. p. 372 extr. coll. ib.
 44 b 6. πρῶτον τι. ὑπάρχειν Comm.
 66 b 20. πρῶτον — ὕστατον 82 b 2.

πρώτος Comm. 16 a 6. πρώτος τινί
ὑπάρχειν ib. 66 b 20.

πτερωτόν 7 a 2.

πρώσις 1 a 12, 6 b 33, 16 b 1 ibiq. Comm.,
42 b 30 ibiq. Comm., 106 b 29, 114 a 33,
118 a 34, 124 a 10, b 36, 125 a 5, 133 b 36,
136 b 15, 148 a 11, 151 b 30, 153 b 25,
173 b 27 et 32, 182 a 27.

Πυθαγόρειοι 94 b 33.

πυκνόν 10 a 20.

πυκνότης 175 b 34.

πυκνοῦται τὸ μέσον 84 b 35.

πυκτικός 9 a 14 et 19.

πῦρ 130 a 13, 37, b 29, 139 a 14.

ῥαϊβάν 182 a 2.

Relativa constructio negligentius mi-
setur cum demonstrativa Comm.
25 b 35 et 73 a 34. Duo pronomina
relat. eodem orationis membro po-
sita ad diversa referuntur Comm.
4 a 12.

ῥῆμα 16 b 6 ibiq. Comm. — ἀόριστον
6 b 14, 19 b 10. ἄνεν ῥήματος οὐδε-
μία κατάφασις οὐδὲ ἀποφασις 19 b 12.

ῥήτωρ 149 b 26.

ῥίς 173 b 10, 182 a 4.

ροικόν 181 b 38.

εἰς Σάργεις Ἀθηναῖοι ἐνέβαλον 94 b 1.

σαφές Comm. 76 b 17.

ἡ σελήνη σφαιροειδής 78 b 4.

σημαντικόν 16 a 24, b 26, 27, 17 a 1.

σημεῖον 69 a 7. σημεῖον δέ, τεκμήριον
δέ constr. Comm. 16 a 16.

σήπιον 98 a 21.

σηψιδάκεις τὸ φαλάγγιον 140 a 4.

σιγῶντα λέγειν 166 a 12, 171 a 8, 177 a 12.

σίγειν 94 b 33.

σιμόν 181 b 38.

σκεύη 173 b 40.

σκήψις ἐπιτιμήσεως 131 b 11.

σκληρόν 9 a 25.

ἐν Σκύθαις οὐκ εἰσὶν αὐληταί 78 b 30.

σολοικίζεν τὸ τῇ λέξει βαρβαρίζειν
165 b 20.

σολοικισμός 173 b 17, 182 a 7.

σομφή φωνή 106 b 8.

Sorites, de numero conclusionum quas
habeat Comm. 42 b 25.

σοφία Prooem. Anal. post.

σόφισμα 162 a 16.

σοφισματώδη ἐπιχειρήματα 158 a 35.

σοφισταί 74 b 23. ὁ σοφιστὴς χρη-
ματιστὴς ἀπὸ φαινομένης σοφίας
165 a 22.

σοφιστεύειν 165 a 28.

ἡ σοφιστικὴ φαινομένη ἐστὶ σοφία
165 a 21, 171 b 28.

σοφιστικός τρόπος 71 b 10, 74 a 23,
111 b 32. — τόπος 172 b 25. λόγισ-
μοιστικοί 165 a 34. συλλογισμοὶ καὶ
ἐλεγχοὶ σοφιστικοί 169 b 19, 170 a 12.
σπονδαῖος — φαῦλος 4 a 16 et 23,
12 a 13, 13 a 22. — ἀπὸ τῆς ἀρετῆς
οὐ παρὰ νόμους λέγεται 10 b 7. ἀρε-
τῆς ἰδίου ὁ τὸν ἔχοντα ποιεῖ σπον-
δαῖον 131 b 2.

στατικὴ — κινητικὴ 127 b 16.

στερήσις 12 a 26 ibiq. Comm., b 16,

13 a 31, 106 b 21. στερησεις 114 a 7.

στερησεις — κατηγορίαι 52 a 15.

στερητικόν — ἀποφατικόν Comm.
38 b 13.

στιγμή — μονάς 108 b 26, 87 a 36.

στίλβειν 78 a 30.

στλεγγίς 145 a 23.

στοιχείον Comm. 14 a 39, ib. 84 b 21.

κατὰ τὸ στοιχοῦν 19 b 24.

στόμα κοιλίας 94 b 15. ἀπὸ στόματος
163 b 28.

στευφνότης 9 a 30.

Subiectum orationis (τίς) omititur
Comm. 3 b 22. Subiectam et praedi-
catum diverso numero posita coniu-
guntur ib. 4 a 8.

Substantiva verbalia in σις Comm.
24 a 25.

συνκαταριθμεῖσθαι act. 11 a 22.

συνκατατίθεσθαι 116 a 11.

συντομία 113 a 12.

συνκοπάνημα 174 b 9.

συλλογισμός 24 b 18 ibiq. Comm.,
100 a 25. — ἀποδεικτικός 74 b 11. συλ-
λογισμοὶ δεικτικοί — οἱ ἐξ ὑποθέσεως

40 b 27. — οἱ εἰς τὸ ἀδύνατον 41 a 22,

45 b 9. — στερητικοί 85 a 2. συλλογ-
ισμὸς διαλεκτικός 100 a 30. συλλογ-
ισμοὶ ἑνδοκοί 170 a 40. — ἐπιστημο-
νικοί 71 b 18. — ἐριστικός 100 b 24.

— ἐριστικός καὶ σοφιστικός 171 b 8.

— ψευδής 176 b 31. — ὁ τοῦ διαι-
79 a 22. — οἱ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς

63 b 17. — διὰ τοῦ ἀδύνατον 61 a 18. —

οἱ εἰς τὸ ἀδύνατον 41 a 22, 43 a 24,

b 9, 167 b 23. — οἱ ἐξ ἐκπαγλῆς

68 b 15. — ἐξ ὑποθέσεως 41 a 33,

45 b 16, 50 a 16, Comm. 45 b 17 extr.

et ib. I. p. 433. συλλογισμὸς τίσις

Comm. 24 b 20. — πρῶτος ib. I. p. 313

extr. coll. ib. 44 b 6. — κατὰ μέγεθος

et κατὰ ποιότητα ib. 45 b 17. κατὰ

- συλλογισμός** διὰ τριῶν ὅρων 81 b 10.
 οἱ ἀτελεῖς συλλογισμοὶ τελειοῦνται
 διὰ τοῦ πρώτου σχήματος 29 a 30.
 πάντως ἀνάγονται εἰς τοὺς ἐν τῷ πρώ-
 τῳ σχήματι καθόλου 29 b 1, 40 b 19,
 46 b 40. πῶς εὐπορήσομεν συλλογι-
 σμῶν 43 a 20. συλλογισμὸς γίνεται —
 ἀναγκαζόν τι γίνεται Comm. 29 a 21
 extr., ib. 45 a 18 extr. Tabulae syllo-
 gismorum Comm. I. p. 385 et p. 414 sq.
συμβαίνειν ἐκ 156 b 38.
συμβεβηκός 102 b 4, 103 b 17, Comm.
 71 b 10. **συμβεβηκός** — καθ' αὐτό
 73 b 4, 9, 11. **κατὰ συμβεβηκός** 81 b 25,
 83 a 16, 20, 168 b 5 et 7, Comm. 43 a 34.
συμβιβάζειν 154 a 36, 155 a 25, 158 b 27.
συμβλητός 107 b 13.
σύμβολον 16 a 4 ibiq. Comm. cell. ib.
 16 a 6, 24 b 2.
συμμετρία 145 b 10.
συμπειλεγμένα 16 a 23, 148 b 23.
συμπεράνασθαι 154 a 33.
συμπεραστικῶς 174 b 11.
 τὸ συμπέρασμα Comm. 53 a 17. **συμ-
 πέρασμα** τι κατὰ τινας 53 a 8.
συμπλακῆσθαι 112 b 31.
συμπλοκή 1 a 16, b 25, 13 b 10, 113 a 1.
συμφορώτερον 118 b 32.
συμφωνία 90 a 18, 123 a 37, 139 b 37.
συνακολουθεῖν 52 b 11.
συναληθεύειν 19 b 36.
 τὸ συνάμφω 20 b 37.
συναναίρειν 7 b 37, 8 a 4.
συνάπτειν πρὸς κοινὸν ὅρον 4 b 26, 29
 et 36.
σύνδεσμος 17 a 9 et 16.
συνδιορθώσας 151 b 7.
συνδοξάμενος 118 b 15.
συνεῖραι 175 a 30.
συνεπισκοπεῖν 157 a 11.
συνεπινεύειν 169 a 38.
συνεκρίσασθαι τὸ ἐν πίστάμενον 177 a 18
 et 27.
συνεπιφέρειν 52 b 7, 144 b 17, 29, 30,
 157 b 23.
σύνεσις Comm. 71 a 7.
συνεστάναι πρὸς τοὺς τυχόντας 164 b 12.
συνεχής 4 b 20 ibiq. Comm., 65 b 20,
 21, 24, 29, 34.
σύνθεσις propositionem affirmantem
 significat Comm. 16 a 12. **παρὰ τὴν
 σύνθεσιν** ἔλεγχος 166 a 23, 177 a 36.
κατὰ συνθήκην — φύσει 16 a 27, b 26,
 17 a 2. **διὰ συνθήκης** ἀμολογημένοι
 50 a 18.

σύνδοσις διαλεκτικαὶ 150 a 38.
σύνολον Comm. 17 a 39.
συντελοῦντα εἰς τὴν τέχνην 105 a 37.
συνυπονοεῖν 176 a 39.
συνώνυμα 1 a 6⁶ ibiq. Comm., 3 b 7,
 107 b 17, 148 a 24, Comm. 107 b 4.
συνωνύμως 3 a 34, 109 b 6, 129 a 6.
 Superlativus comparativi notionem
 habet Comm. 112 a 33.
Supplementum Comm. 64 b 26, ib.
 65 b 1 et 68 b 5.
συστοιχία 114 a 38, Comm. 16 b 1 et
 79 b 6.
σύστοιχα 114 a 27, 124 a 10, 153 b 25,
 Comm. 16 b 1 et 79 b 6.
συσχηματίας 151 b 8.
σφοδρότης 126 b 15.
σφοδρῶς ἀποφαίνεσθαι 8 b 22.
σχεδόν Comm. 32 a 16.
σχῆμα Comm. 26 b 33 init., ib. 26 b 34.
 — πρώτον 26 b 33. — δεύτερον 26 b 36.
 — τρίτον 28 a 12. **τὰ σχήματα** εἰς
 ἄλληλα ἀναλύεται 51 a 22, b 4. **ἐν
 ποίῳ σχήματι** ἔστιν ἐξ ἀντικειμένων
 προτάσεων συλλογίσασθαι 63 b 22.
ἐπιστημονικὸν μάλιστα τὸ πρῶτον
 79 a 17. **τὸ σχῆμα** τῆς λέξεως 166 b 10.
Σωκράτης 183 b 7.
σωστική νόμον 149 b 33.
σωφρονικός 115 b 15.
τὰ μὲν — **τὰ δέ** non recte sibi respon-
 dent Comm. 83 a 24.
μὴ ταραττέτω ἡμᾶς 3 a 29. **οὐ δεῖ τα-
 ραττέσθαι** μὴ τις φήσῃ 11 a 20 ibiq.
 Comm.
ταυτόν ποσάζως λέγεται 103 a 6.
ταυτότης 45 a 22.
τεκμήριον 70 b 2.
τερετίσματα τὰ εἶδη 83 a 33.
τερθρεύονται 156 b 38.
τετραγωνίζειν 69 a 31, 171 b 16, 172 a 7.
τετραγωνισμός 75 b 41, 171 b 15, 172 a 3,
 7 b 31.
τέχνης ἀρχή 100 a 8.
τὸ τί ἐστιν 127 a 31, 128 a 20, 154 a 30,
 89 b 24, 90 a 31, 36, b 3, 92 b 4, 96 a 20.
τὸ τί ἦν εἶναι 91 a 25, b 8, 10, 26, 92 a 7,
 9, 16, 18, 24, 25, 93 a 12, 19, 94 a 21, 34,
 35, 101 b 21, 39, 132 a 1, 133 a 1,
 153 a 14, 15, Comm. 94 a 11 et 20.
τιδῆνῃ ἡ γῇ 139 b 33.
ὁ τις ἄνθρωπος 1 a 22 ibiq. Comm.,
 2 a 13, cf. Comm. 3 b 26. **ἡ τις γραμ-
 ματική** 1 a 25. **τὸ τί λευκόν** 1 a 27. **τις
 omittitur** Comm. 3 b 22, ib. 6 a 8.

- Τίσις** 193 b 31.
τόδε τι Comm. 8 b 10. **τόδε μετὰ τοῦδε** 150 b 27.
τομὴ ἄπειρος 95 b 30.
τὰ τοπικά 20 b 26, 24 b 12, 64 a 37, 65 b 16.
τόπος 165 a 5. ὁ **τόπος** τῶν **συνεχῶν** 5 a 8. **τόποι κατασκευάζοντες** 132 a 25. — **ἀνασκευαστικοί** 152 b 37. Cf. 139 b 5, 19, 152 b 36, 154 a 22, 155 a 37, b 4, 163 b 29.
τραγέλαφος 16 a 16, 49 a 24, 92 b 7.
τριάς 96 a 35.
Τριβαλλοὶ τοὺς **πατέρας** **θύουσιν** 115 b 28.
τρίγωνον, *summa angulorum trianguli* Comm. 67 a 17.
τριζυθοῦσθαι 96 a 10.
τρόπος Comm. 24 a 16 p. 368. **κατὰ τρόπον** 148 b 2, 158 b 27, 159 a 24, Comm. 139 b 31.
τροφή (**ἐσχάτη**, **τελευταία**) Comm. 25 b 33.
τύπος Comm. 101 a 18. **τύπῳ διακρί-
 τόν** 103 a 1. ὡς **τύπῳ λαβεῖν** 103 a 7, — **περιλαβεῖν** 101 a 18, 105 b 19, — **εἰπεῖν** 11 b 20. ὅσον **τύπῳ διελθεῖν** 101 a 22.
τυφλότης 12 a 27, 36.
τύχη Comm. 87 b 19. **ἀπὸ τύχης οὐδὲν
 ἐνεκά του γίνεται** 95 a 8. **τοῦ ἀπὸ τύ-
 χης οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις** 87 b 19.
υγίεια 145 b 8.
ὕγιονόν 106 b 35, 110 a 19.
ὕγιονῶς 106 b 36.
ὕγρον 130 b 35.
ὕειος τετραπνημένη 88 a 14.
ὕλη Comm. 94 a 20.
ὑπάρχειν κατὰ τινας Comm. 16 b 13.
ὑπάρχειν — **ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν** 29 b 29, 33 b 9. **ὑπάρχονσα πρότασις** 32 b 36. **ὑπάρχει τινὶ δίποδι εἶναι** 109 a 14.
ὑπεναντίωμα 181 b 5.
ὑπεναντίωσις 173 a 28.
ὑπερβολὴ **ὑπερβάλλουσα** 126 b 28.
ὑπερτείνειν 33 a 39, 68 b 24, 70 b 34, 84 a 25.
ὑπέχειν — **τὰ δοκοῦντα λέγειν** 160 b 22. ὁ **ὑπέχων τὸν λόγον** 112 a 5. **ὑπέχειν
 θέσιν καὶ ὁρίσμον** 160 b 14. — **ὑπό-
 θεσιν** 160 b 17.
ὑπογραφὴ 22 a 22.
ὑπόθεσις — **ὁρισμός** 72 a 20, 76 b 23, 32, 77 a 8, Comm. 40 b 25, ib. 72 a 15. **ἐξ ὑποθέσεως** 92 a 7 et 20. **ἐξ ὑπο-
 θέσεως δεικνύναι** Comm. 40 b 25. **ἐξ
 ὑποθέσεως ἀναγκαῖον** ib. 30 b 32, 32 b 8 et 83 b 38. **ἐξ ὑποθέσεως** —
ἀπλῶς Comm. I. p. 428. *Hypothesi-
 cus syllogismus* ib. p. 433 et 45 b 17
 extr.
τὰ ὑποκάτω 122 a 9.
ὑποκείμενον Comm. 91 a 11, ib. I. p. 274 sq. **καθ' ὑποκείμενον λέγεται** 1 a 20, 2 a 12, 3 a 9, 127 b 3. **ἐν ὑπο-
 κειμένῳ ἐστὶν** 1 a 21, 24, 2 a 13, 3 a 8,
 — **λέγεται** 127 b 1.
ὑπολαμβάνειν Comm. 66 b 19.
ὑπόληψις — **ἐπιστήμη** 8 b 10, 149 a 10.
ἀπλῆς ὑπόληψεως ἀπλῇ ἢ ἀπᾶτι 79 b 28.
ὑσαντος 167 b 7.
ὑστερεῖν τῶν καιρῶν 175 a 26.
ὑφεκτέον λόγον 77 b 3, 5.
φαίνεσθαι Comm. 76 b 17.
φαινόμενος ἔλεγχος 169 b 38, 40. **φαι-
 νόμενοι συλλογισμοὶ** 169 b 18. **τὰ φαι-
 νόμενα ὑπὸ ἀστρολογικῇ** 78 b 39.
φαινόμενος 171 b 7.
φαλακρός 13 a 35.
φάναι — **ἀποφάναι** 18 b 2, 21 b 20, 73 b 23, 77 a 10, 22, 30, 171 b 3. **φάς** — **ἀποφάς** 18 b 7, 181 b 23. **φῆσαι** — **ἀποφῆσαι** 71 a 14, 174 b 37. **φῆσί τι
 καὶ ἀπόφῃς** 175 b 23. **φῆ — ἀποφῆ** 172 b 18. **φατέον** — **ἀποφατέον** 181 a 39.
φανερὸς — **δηλός** Comm. 76 b 17.
φαντασία Comm. 100 b 27.
φαρμακεύεσθαι 115 b 26. **φαρμακευ-
 θῆναι** 111 a 2.
φάσις — **ἀπόφασις** 51 b 20. **φάσις** — **κατάφασις** 16 b 27, 17 a 17, 51 b 33, Comm. 32 a 28. **φάσις** — **ἀποφάσις** 21 b 21. **φάσις αἰ ἀντικειμένη** 38 b 4. **φάσκειν** 3 a 31, 4 a 22.
**οἱ φαῦλοι πάντες κατὰ προαίρεσιν λέ-
 γονται** 126 a 36. **φαῦλος κοινωνός** 161 a 37.
φέναξ 126 b 8.
τῶν φθαρτῶν οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις 75 b 24.
φθόγγα 77 a 2.
**φθίνοντος τοῦ μηνὸς μᾶλλον ῥεῖ ὁ Νεῦ-
 λος** 98 a 31.
φθόνος 109 b 36.
τὸ φιλεῖν ὁμῶννυμον 106 b 3.
φιλέριδες 171 b 26, 30.
φιλόγλυκος 111 a 3.
φιλοπονεῖν — **εὐφυνεῖς εἶναι** 118 a 22.

- φιλοπραγμοσύνη** 111 a 10.
φιλοσόφημα 162 a 15.
φιλοσοφία Comm. 96 b 15, Prooem. Anal. post. Philosophiae partes Comm. 105 b 20.
φιλότιμος 146 b 21.
φιλοχρήματος 146 b 25.
φλέγμα 140 b 7.
φορά 122 a 27, 33.
φορόνησις 141 a 7.
φορόνημος οὐδεις φύσει 115 b 17.
φυλετικῶς φησίσαντες αὐτούς 164 a 27.
φυλλοδόχοι τὰ πλατύφυλλα 98 a 38, Comm. 98 a 37.
φύρεσθαι ὑγρῷ 127 a 15.
φυσικαὶ προτάσεις 105 b 24.
φυσιογνωμονεῖν 70 b 7.
φύσις — νόμος 173 a 10. φύσις circumscribit id cuius est φύσις Comm. I. p. 283. τὰ κατὰ φύσιν (τὰ πεφνηκότα) γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ 25 b 14 ibiq. Comm., 32 b 19 ibiq. Comm.
φυσιοῦσθαι 9 a 2.
φωνή λευκή — μέλαινα 106 a 25, b 6, 107 a 12, b 35. — **σομφή** 106 b 8. τὰ ἐν τῇ φωνῇ 16 a 3 ibiq. Comm.
χαρά, τέρεψις, εὐφροσύνη 112 b 23.
χειμεριώτερος φθίνων ὁ μὴν 98 a 32.
χερσαῖον 144 b 37.
χιών 127 a 14.
χλευασία 144 a 7.
Χοῖρος 157 a 16.
χολοβάφιν 164 b 24.
χρηματισμός 171 b 27.
χρηματιστής 165 a 22.
χρηματιστική 171 b 28.
τὸ χρῶμα ὁμώνυμον 107 b 31. **χρῶμα** Comm. 25 b 33 sub fin.
χωρίς, χωριστόν Comm. 1 a 25.
ψευδὴς λόγος 162 b 3. **πρότασις δλη ψευδής — ἐπίτιψευδής** Comm. 54 a 1, ib. b 20.
ψευδογραφεῖν 101 a 10, 132 a 33, 157 a 2, 160 b 36, 172 a 1.
ψευδογραφήματα 171 b 12, 14.
ψευδογράφος 171 b 37, 172 a 10, b 2.
τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθὲς περὶ σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν ἔστιν 16 a 12. **ἐκ ψευδῶν ἀληθὲς ἔστι συλλογισασθαι** 53 b 26, 64 b 7. **τὸ πρῶτον ψεῦδος** 66 a 16.
τὰς ψήφους φέρειν 165 a 14.
ψυχῆς ὄρος 140 b 2. **τὰ περὶ ψυχῆς** 16 a 8.
ᾠρισμένως εἰδέναι τι 8 a 36, b 17, 19.
ὡς ἐτέρως λέγεται 169 a 31. **ὡς εἰπείν** Comm. 32 a 16. **ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὡς ἐπὶ πολὺ, ὡς τὰ πολλά** Comm. 25 b 14, ib. 32 b 19.
ὥσπερ εἰ, ὥσπερ ἀνελ, ὥσπερ οὖν εἰ Comm. 34 a 22.
ὠφέλιμον 147 a 34, 153 b 38.
ὠχρίας 9 b 32.

GOTHAE, LITTERIS OFFICINAE DVOALIS ENGELHARDO - RETHERIANAE.

500-28-30-414

5. Induction

10. Temporal ...

8
2
33

27
64
- 91

45 line 10. 26. 31
 183. ...
 173

184. 1102. ...
 but ... your can ... good not
 ... your can -

202. 27. Τὸ κελὸν ἐκείνου ἀγαθόν ἐστι
 ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἐκείνου equiva.

273. Allusion to writings of others on the
 same subject - καθ' ἑαυτὸν τινὲς φασιν -

294. ὁμοίαν = adiunctionem - aid to ...
 ... of the ... Aristotle

295 { ἡ ἀπορία τοῦ α - what it means in
 ἡ ἀπορία - ἀποδείξις τῆς ἀπορίας

296. ... ἀπορία ... ἀπορία ... ἀπορία ...
 ... ἀπορία ... ἀπορία ... ἀπορία ...

297. ... ἀπορία ... ἀπορία ... ἀπορία ...

300. ... ἀπορία ... ἀπορία ... ἀπορία ...

301. ... ἀπορία ... ἀπορία ... ἀπορία ...

Page.
51. (381 note). In the *Analytica*, here, he
uses the preliminary process τὸ διαποθεῖν
which is substantially a dialectic-
process.

2. Sophistic πρὸς τὸ εἰσάγειν
702 κατὰ συμβεβηκός.

14-15-16 Principia of geometry & arithmetic.
1. 378 assumption that things exist conformable
to the definitions — also the κοινὰ
or the axioms — such as, that if equals
be taken from equals, the rem. will be equal.

116. In *Logic* 1158
9. 4. ὁ ἐπιστάμενος — must be ἀπὸ τῶν ἀμετάβατων.

76. δύναμιν σύμφυτον κριτικῆς.
καθεστὶν εἰσθεῖσιν = belongs to all animals.

196. *Academia* 1095. see *Academia* same
reasoning as that in the *Academia* of
Plato.

522. note. εἰρησίων = εἰσδοξάν.

538. Definition of διανοητικὴ ἀντιφάσις.

178. ὁ νόμος αὐτῶν τῶν ἀντιφάσεων
4009: *Academia* — *Academia*.

192. Definition of τὸ πρῶτον
καὶ ἀπὸ τῶν ἀντιφάσεων.

